Baska Gy

Az iparművész tárgyai

Márton atya felkérésére kezdtem foglalkozni az új bejáratok mellé kerülő szenteltvíztartók, új örökmécses és csengőtartó tervezésével, majd elkészítésével. Megbeszélésünkön a plébános úr elmondta hogy az átépítés során a templom nagyobbik részét csak felújítják, így annak meglévő-megmaradó karaktere határozza meg az új összképet is. Fehér fal, a padok, a gyóntatószék, és az újonnan felkerülő falvédő deszkacsík barnája, a tabernákulum és a stációképek vörösréz burkolata lesz továbbra is a meghatározó formai és színelem.

A szenteltvíztartó megfelelő magasságban kell legyen, elegendő víz férjen bele, és könnyen tisztítható legyen a környezetével együtt.

A csengő, ami a mise kezdetét jelzi, csak egyszeri használatú, a belépő pap vagy ministráns „becsenget", így a helye csak annyiban kötött, hogy a templom és a sekrestye átjárójánál legyen.

Az örökmécses helye és kialakítása tulajdonképpen szabad, csak a céljának kell megfelelnie.

Hogy hány kereszt lehet egy templomban – úgy tudom – nincs meghatározva, általában több is szokott lenni. Díszítőelemként a mi templomunkban is ott van a gyóntatószéken, a stáció-képeken, de ott van minden liturgikus kelléken is (miseruha, stóla, kehelytakaró stb.) Ezért választottam a kereszt motívumot, de olyan formában, hogy az egyben minden tárgy tartórésze is legyen. Emiatt lett térbeli szerkezetű és elemekből épített, ami olyan díszítő funkciót is ad, hogy a keresztek e különböző nézetekből – a fényreflexek miatt is – más-más élményt adnak. Ez a formai-szerkezeti játék új zászlóakasztók kialakítását is lehetővé tette. A szenteltvíztartóval kapcsolatban az első ötletem mindjárt a kéz volt, Istené, aki megteremtette, Keresztelő Szent Jánosé, aki a folyóból meríti markával a vizet, a papé, aki megmossa a kezét, mielőtt az áldozati szertartáshoz kezd, vagy az apáé, aki a gyermeknek nyújtja szenteltvízbe mártott kezét. Ezt a gesztust szerettem volna megörökíteni, a templomba lépő hívő felé nyújtott kezet.

Remélem, nem tűnik szerénytelenségnek, ha azt mondom, egy szép gondolat megvalósításához az azt leginkább kifejező anyagot kell alkalmazni. Ezért választottam a víz tisztaságát leginkább megjelenítő üveget, amelynek fényjátékával ez a gesztus még inkább kifejezhető. Az örökmécs, amely a Szentlélek állandó jelenlétét hirdeti, számomra mindig konkrét fény és kisugárzás is egyszerre. Ezt a kettős élményt próbáltam létrehozni a rogyasztott üvegpalást segítségével, ahogyan átengedi illetve kis mértékben szétszórja és visszaveri a kereszt körül halványan is jól látható reflexmezőként a lélek ragyogását. A csengőtartót és a szószékre visszakerülő PAX feliratot végül is csak felújítottam és bevontam vörös-rézzel.

Baska György

FELSŐ KRISZTINA
IV. 2001 6. 02. 13. old., 5. old.

A tábor programját a természet- és környezetvédelem határozta meg, azon prózai okból, hogy e témakörben tudtunk támogatásért pályázni. Viszont e „kényszer szülte" helyzet magától értetődően adta, hogy védőszentünknek Assisi Szent Ferencet válasszuk. Az ő életével, példájával ismerkedtünk a mai ferencesekkel való találkozások során a pasaréti templomban és a szentendrei gimnáziumban, a gyerekek által előadott színdarabokban, kirándulásainkon, kézműves foglalkozások alkalmával. És ebből az ismerkedésből akaratlanul is ránk sugárzott valami: a békesség. Ez volt az a csoda, ami gyereknek, felnőttnek felejthetetlenné, jóemlékűvé tette a tábort.

Természetesen valósult meg közöttünk, amiről újságok, beszédek oly szépen vagy éppen harcosan szoktak szólni manapság, legtöbbször eredmény nélkül, a szavak szintjén megmaradva. Itt együtt volt katolikus, református és nem hívő családok gyermeke, épek és szétválasztani, indulatokat csillapítani – ezzel együtt igaz, sőt azt hiszem, csak ezzel együtt igaz a csoda - mert a felsoroltak ennyi gyerek összezártságának természetes velejárói. A bezártságban pedig idén, sajnos, sok részünk volt. A hideg, a szél és az eső sok tervünket keresztülhúzta.

A köszönet első szava a Jóistent illeti, hogy komoly baj nélkül sikerült megúsznunk a három hetet. A kicsit vérző fej, a könyékig malterral a XII. Kerület Buda-Hegyvidéki Környezetvédelmi Közalapítvány, pályázati támogatást nyújtott a Fővárosi Önkormányzat és az egyházmegye Hitoktatási Felügyelősége. Adományt kaptunk a Szent Lázár Lovagrendtől és néhány magánszemélytől is. Ebédet a Polgármesteri Hivatal étterme biztosított.

A gyerekek azzal búcsúztak: „Ugye, jövőre is jöhetünk?"

Reméljük, így lesz.

Lukách Krisztina

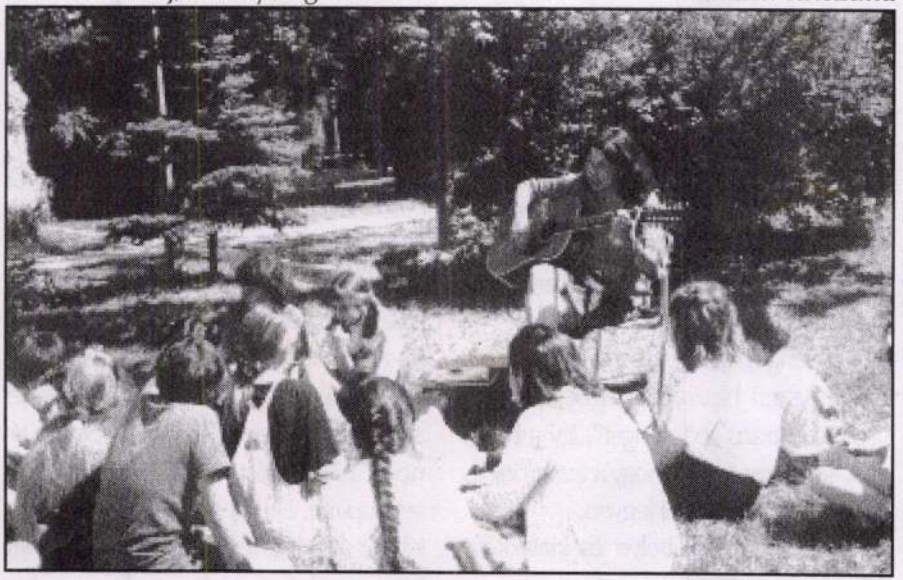

Meghívó

MHB IMMO
ART GALÉRIA

KÖRMENDI
GALÉRIA
BUDAPEST

BASKA JÓZSEF

MHB IMMO ART GALÉRIA

és a

KÖRMENDI GALÉRIA BUDAPEST

meghívja Önt

BASKA JÓZSEF

festőművész

kiállítására

A KIÁLLÍTÁST RENDEZTE:

Egry Margit

művészettörténész

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:

Karsai Károly

Budapest-Lipótváros Önkormányzat Polgármestere

MEGNYITÓ:

1995. október 2-án 17.00-19.00 óráig

MEGTEKINTHETŐ:

1051 Budapest, V.ker., Deák F. u. 15.

Tel./fax:266-4857

1995. október 2-1995. október 15.
hétfő-péntek: 10-18 óra között
szombaton: 10-14 óráig
vasárnap: zárva

Parttalan privatizációs viták

Folytatás az 1. oldalról

A hatpárti privatizációs tárgyalásról szólva *Orbán Viktor* elmondta: a párt elnöksége kedden foglal állás arról, hogy a FIDESZ szükségesnek ítéli-e a további egyeztetést, s részt vesz-e rajta. A pártelnök a maga részéről ezt pártolja, de ebben a kérdésben testületi döntésre van szükség. A tárgyalások eddigi tapasztalatai azt bizonyítják, két markáns nézet küzd egymással: az SZDSZ által képviselt „bérmunkás Magyarország" és a többi parlamenti párt, illetve a FIDESZ által is támogatott „polgári Magyarország" koncepciója. Az utóbbi nézet evidenciának tekinti, hogy a privatizációnak, erkölcsi, ideológiai szempontokat követve, társadalompolitikai célokat kell érvényesítenie. Az öt párt nyilvánvalóan másként s másként ítéli meg a magánosítás konrét stratégiáját, azonban elveti a hatékonysági szemléletre szorítkozó tulajdonátalakítást.

A magánosítás nagy dilemmája, hogy miként lehet méltányos és igazságos a tulajdon újraelosztása. E tekintetben a FIDESZ azt az álláspontot képviseli, hogy a privatizáció során a középosztály támogatandó. A vezetői kivásárlás prioritása éppen azért látszik veszélyesnek, mert a kliensrendszer melegágya, s nem szavatolja a foglalkoztatottak kellő részvételét a tulajdonszerzés menetében. A fiataldemokraták tehát azt a javaslatot

FOTÓ: NAGY BÉLA

Orbán: Nem bérmunkás, hanem polgári Magyarországra van szükség

fogalmazzák meg, hogy szigorú – foglalkoztatási és beruházási – garanciák érvényesüljenek a privatizáció során. Ezzel párhuzamosan a kormánynak olyan gazdaságpolitikát kell folytatnia, amely a Magyarországon megtelepedett külföldi tőkét nyereségе visszaforgatására – nem pedig az erőforrások elszívására – ösztönzi. A nagytőkés csoportok tulajdonszerzését nem kell akadályozni, de a középosztály megerősítése érdekében ez utóbbi réteg esélyeit is javítani kell. Ez egyben szavatolja, hogy a privatizáció révén egészséges, a polgári Magyarország irányába mutató tulajdonátalakítás menjen végbe.

V. É.

Elmaradhat a társadalmi-gazdasági megállapodás aláírása

Kapkodó kormányzati döntések

A fogyasztás csökkentése mellett a gazdaság exportképességének növelésére szolgáló eszközök hiányában a munkaadói oldal nem látja megvalósíthatónak az idei költségvetést. Az 1995-ös költségvetés 150 milliárd forintot meghaladó privatizációs bevételre számítva készült. Ahhoz, hogy e bevételekre legalább részben számítani lehessen, nem halasztható tovább a privatizációs folyamat törvényi és intézményi hátterének rendezése – hangsúlyozta tegnap Simsa Péter, a Magyar Gazdasági Kamara jogutódjaként működő, és az MKM-ből, valamint a Munkaadók Országos Szövetségéből alakult Magyar Gazdasági és Munkaadó Szövetség (MGMSZ) programalkotó közgyűlésén.

Az MGMSZ alelnöke által kifejtett álláspont eszméi találkoztak a Szövetség által a gazdaságpolitika kérdéseiről elfogadott állásfoglalásban megfogalmazottakkal. *Simsa Péter* kijelentette: a társadalmi-gazdasági megállapodás (TGM) a kormány eredeti szándéka szerint nem köthető meg. A kormány bejelentését, hogy lemond a TGM megkötésétől, az MGMSZ sajnálattal veszi tudomásul, de azzal a jelenlegi helyzetben egyetért. A megállapodás lehetősége még fennáll, viszont mára nyilvánvalóvá vált, hogy az eredetileg elképzelt tartalmú és időtávú megállapodás megkötésére – elsősorban az annak alapjául szolgáló középtávú gazdasági stratégia hiányában – jelenleg nincs esély. Csak hosszú távú megállapodást ésszerű kötni a tapasztalatok birtokában. Simsa Péter utalt rá, hogy a munkaadók szövetsége partnere a szakszervezeteknek, és nem zárkózik el az ágazati kollektív szerződések és a bérmegállapodások megkötésétől. Ugyanakkor kiemelte: a szakszervezetek előbb áldásukat adták az idei költségvetésre, majd irreális igényt támasztottak iránta.

A munkaadói szövetség gazdaságpolitikai állásfoglalása kidomborítja, hogy a kormányon belül felerősödtek a viták a követendő gazdaságpolitikáról, a privatizáció irányításáról, a bérekről és a fogyasztásról. A vállalkozások eközben naponta üzleti döntésekre kényszerülnek finanszírozási gondjaik megoldásáról. A kormányzati magatartás keltette bizonytalanság nem szünteti meg a mindennapi döntéskényszert, de szükségszerűen növeli a döntések elhalasztását hozó döntések számát. A kül- és belföldi befektetők elbizonytalanodása miatt az üzletileg beérett, illetve a már folyamatban lévő ügyletek is megszakadnak – szögezi le az állásfoglalás.

Soós Károly Attila, az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium politikai államtitkára az újonnan megalakult szövetséget üdvözölve elmondta, hogy a kormány számára az üzleti világgal való kapcsolattartást elsősorban a kamarák és a munkaadói érdek-képviseleti szervek, szakmai szervezetek jelentik. Úgy vélte, hogy az ország érdekeit szolgáló megállapodás kialakítási munkájában az MGMSZ jó értelemben vett érdekegyeztető és -közvetítő szerepköre hidat jelenthet a piaci szereplők közötti egyetértés kiépítésében. *Héthy Lajos*, a Munkaügyi Minisztérium politikai államtitkára a társadalmi-gazdasági megállapodásról tett csütörtöki kormánybejelentés kapcsán hangsúlyozta, hogy az eredeti elképzelés szerint a TGM nem köthető meg. Számos illúzió merült fel a régiónkban egyedülálló kezdeményezésnek számító társadalmi-gazdasági megállapodás eredeti formájával szemben, ezért ez a jövőben korrekcióra szorul.

T. B. S.

Védelemre szoruló fogyasztók

Budapesten huszonhárman, a megyékben pedig hét-nyolc, de legjobb esetben is tíz ember védi a fogyasztók érdekeit. Megdöbbentő adat, és ha hozzátesszük, hogy Magyarországon 200 ezer kereskedelmi egységből évente mindössze 30 ezret tud átfésülni a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség kétszáz fős csapata, bizony nem csodálkozhatunk, hogy *Bárdi Miklós* elnök tegnapi tájékoztatóján többségében negatívumokat tudott felsorolni. Ilyen kislétszámú apparátustól aligha várhatunk olyan gyakori ellenőrző körutakat, amelyek valóban elrettentik a csalókat.

Ráadásul ma már komoly veszélynek vannak kitéve az ellenőrök, mert kereskedők és szolgáltatók egyre nagyobb ellenállása mellett kénytelenek dolgozni. A vállalkozók ugyanis a tapasztalatok szerint a forgalomcsökkenés ellensúlyozására, piaci pozíciójuk biztosítására, profitjuk növelésére egyre több kiskaput keresnek – és találnak. Ezzel szabálysértések sorozatát, nemritkán bűncselekményt követnek el. Változatlanul nagyszámban találnak az ellenőrök olyan árukat, amelyek az adó- és vámjogszabályokat megkerülve jutottak a kereskedelmi hálózatba.

Tavaly a vizsgált üzletek majdnem felénél találtak valamilyen szabálytalanságot. A műszaki cikkek 60 százalékánál, a ruházati termékek felénél, az élelmiszerek negyedénél merült fel kifogás. Az év folyamán összesen 2,2 milliárd forint értékű áru értékesítését korlátozták, 5500 esetben határozatban figyelmeztették a kereskedőt kötelezettsége betartására, és 67 millió forint bírságot róttak ki. A felügyelőség munkáját egyre inkább szükségesnek tartják az állampolgárok, ezt jelzik a panaszos levelek, a bejelentések, az a várakozás, amellyel sérelmeik orvoslását várják az ellenőröktől.

Továbbra is sok áruról hiányzik a minőségtanúsítvány, a kereskedőknek ugyanis jó okuk van kibújni e kötelezettség alól. Az ellenőrzések ritkák, de ha mégis fennakadnak a hálón, kevesebb pénzből megússzák a bírságot, mint amennyibe a minőséget feltüntető dokumentum beszerzése került volna. Hiányosak árcédulák, sokszor leesnek, a vizsgálatok 41 százalékban ezt állapították meg. Nem jobb a helyzet a nyugtaadási kötelezettség betartásánál sem, sőt egyfajta cinkosság alakult ki a lakosság és a szolgáltatók között. A baj csak akkor igazán nagy, ha valami minőségi kifogás merül fel a munkával kapcsolatban, akkor ugyanis – számla híján – egyetlen hatóságnál sem tehet panaszt a kárvallott.

Eddig is voltak, eztán is lesznek visszatérő vizsgálatok. Az egyik ilyen téma a HTO-ellenőrzés, amit meglehetősen költséges volta ellenére idén is gyakorta fognak ellenőrizni. Az olajszőkítés ugyanis még mindig jó üzletnek bizonyul.

Sz. T.

Jelzésre várnak a külföldi befektetők

Folytatás az 1. oldalról

A készpénzes privatizációból befolyó pénz egy esztendőre megoldhatja ugyan az államháztartás gondját, ám a magánosítás során kialakuló helyzet fél évszázadra vagy még hosszabb időre meghatározhatja a hazai társadalom szerkezetét – mutatott rá az MDF frakcióvezetője, hangsúlyozva, hogy ha a külföldi nagytulajdont kiszolgáló magyar bérmunka jellemzi a gazdaságunkat, akkor az az Európai Unióba való belépésünket is erősen hátráltathatja. Rövidlátó politika lenne hosszú távú stratégiai célt egyetlen év egyensúlyi helyzetéért feláldozni. Az is gondot okoz, hogy ha versenyeztetés nélkül privatizálhatja a vállalati menedzsment a vagyont, akkor a szemfüles vezetők gyakorlatilag az érték elenyésző hányadáért rátehetik a kezüket. Ezért az MDF szükségesnek tartja, hogy a vezetői kivásárlás is versenyfeltételek között, független szervezet vezényletével bonyolódjon.

Százmilliárd forint nagyságrendben mérsékelhette volna a *Horn*-kabinet a költségvetés kiadásait, ha az államháztartási reform előző kormány által előkészített lépéseit tavaly megteszi, és a közbeszerzési törvény életbe léptetéséről is gondoskodik – mutatott rá *Szabó Iván*. – A társadalmi-gazdasági megállapodás pedig okafogyottá vált azáltal – mondta –, hogy a kormány az idei költségvetésben, az adók emelésével és egyéb módokon, az inflálódás eszközével gondoskodott a reálbérek csökkentéséről, arra hivatkozva, hogy azok tavaly tíz százalékkal gyorsabban nőttek, mint a GDP. Márpedig ezt nem egyeztette az érdekképviseletekkel.

Gyakorlatilag nyolc hónapja pang hazánkban a privatizáció, és a külföldi befektetők is várakozó álláspontra helyezkedtek: jelzésre várnak, hogy a kormányzat valóban komolyan gondolja-e a magánosítást, ami köztudottan nem öncél, hanem a honi gazdasági versenyképessége, hatékonysága fokozásának nélkülözhetetlen eleme – mutatott rá *Raskó György* MDF-es képviselő. A Világbank decemberi jelentése és más független közgazdászok értékelése is Magyarország privatizációs gyakorlatát tekinti a legjobbnak Közép-Európában, ami még az előző kormány munkáját minősíti. A privatizációs törvény anyaga presztízs-törvényjavaslatnak tekinthető – értékelte a képviselő –, ha nem az lenne, akkor a szükséges módosításokat végrehajtva már tavaly szeptemberben el lehetett volna mozdítani a magánosítást a holtpontról. Hogyha a kormány nem vonja vissza a törvényjavaslatát, akkor olyan mérvű módosítást szeretne elérni a Demokrata Fórum, ami szavatolja a privatizáció áttekinthetőségét, ellenőrizhetőségét, valamint azt, hogy a magánosításban ne kapjon túlzott hangsúlyt a készpénzes értékesítés. Ez utóbbi a szélesebb tulajdonosi kör és a hazai tulajdonosi réteg kialakulásának alapfeltétele.

Ma már biztosra vehető, hogy még az év első felében pótköltségvetésre lesz szükség. Az 1995. évi költségvetés vám- és privatizációs bevételei ugyanis eltúlzottak, az agrártámogatások 85 milliárdos tervezete pedig irreálisan alacsony, legalább a tavalyi, 101 miliárd forintos összegre szükség lesz – fejtette ki Raskó György.

Az ellenzéki pártok nem ismerik a médiatörvény-tervezet legújabb változatát. A miniszterelnöknek küldött levél azt a törekvésüket tükrözi, hogy szeretnék megismerni a médiatörvény ügyében a kormány álláspontját, és érdekük, hogy igazi, hatpárti egyeztetés induljon meg ebben az ügyben – mondta *Zsigmond Attila* képviselő, az MDF médiaszekértője.

(dóczy)

- Jelentős módosítások várhatók a versenytörvényben. A legfontosabb változások a vertikális versenykorlátozási tilalom kiszélesítésére, a fúziókontrollra és a gazdasági erőfölénnyel történő visszaélésre vonatkoznak. A módosító javaslat az év második felében kerülhet az országgyűlés elé.
- Február 17-étől fogadja az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium a GATT kedvezményes vámkontingensek és a hazánkkal szabadkereskedelmi megállapodást kötött országokból származó, mezőgazdasági és élelmiszer-ipari termékekre vonatkozó vámkontingensek igénylésével kapcsolatos pályázatokat.
- A MÁV a jövőben is biztosítja az alapellátást a vasúti közlekedésben, ugyanakkor elodázhatatlan annak racionalizálása. A közelmúltban 3500 kilométer hosszúságú veszteséges vasútvonalat vizsgáltak felül az országban. A felmérések szerint a finanszírozás feltételeinek átalakításával ebből 1100 kilométernyi nyereségessé, 1500-1600 kilométer hosszúságú vasútvonal pedig rentábilissá tehető.
- Az elmúlt évben a világ egyik legnagyobb szoftvertermékeket előállító cége, az amerikai Microsoft magyarországi értékesítési irodája csaknem 6 millió dolláros forgalmat könyvelhetett el. A cég vezetői bejelentették, hogy a szakemberek által már nagyon várt és többször is beharangozott Windows 95 elnevezésű – Chicago fantázianevű – operációs rendszer várhatóan augusztusban kerül a piacra.
- A Japánban tartózkodó Schagrin Tamás diavetítéssel illusztrált előadásban mutatta be Magyarországot mint idegenforgalmi célpontot. Az idegenforgalmi szakember hangsúlyozta, hogy sok még a tennivaló ezen a területen, mert noha tavaly például 40 millió külföldi utazott át Magyarországon, s 20 millióan huzamosabb ideig is ott-tartózkodtak, közülük mindössze 40 ezer volt japán. Ugyanakkor a szomszédos Ausztriában 300 ezer japán turista járt.
- A Westel 900 GSM 1995-ben 71,5 millió dollárt fordít műszaki beruházásra – jelentette be tegnap Sugár András vezérigazgató, a részvénytársaságnak az Ericsson Kft.-vel közösen tartott sajtótájékoztatóján. A hazai GSM-piac éllovasa az év végére a hálózatfejlesztésben az országos lefedettség elérését tűzte céljául. Ezzel párhuzamosan pedig a felhasználható kapacitás megduplázását, amely százezernél is több előfizető kiszolgálását, illetve új szolgáltatások bevezetését teszik lehetővé.

300 ezer fővonal

A Matáv fejlesztési területén – tehát az országos és a helyi koncessziós pályázaton elnyert primer körzetekben – az 1994. év végén több mint 1 millió 524 ezerre (Budapesten több mint 662 ezerre) emelkedett a bekapcsolt távbeszélő fővonalak száma, ami azt is jelenti, hogy a társaság a tervezettnél több mint 30 ezer vonallal többet kapcsolt be – állapították meg a csütörtöki Matáv-igazgatósági ülésén. Az 1995-ben bekapcsolandó állomások száma a tavalyinál mindenképpen több lesz: minimum 300 ezer fővonalat helyeznek üzembe. Vidéken mintegy kétszer annyi vonalat létesít idén a cég, mint Budapesten, így tovább apad a vidék hátránya a telefonellátottságban.

A Matáv Rt. 1994. december 13-án megválasztott új igazgatóságának első ülésén a testület elfogadta *Tomka Emil* elnök-vezérigazgató lemondását az Igazgatóság elnöki tisztségéről. Ezt követően saját tagjai közül *dr. Földesi Istvánt* választotta a Matáv Rt. igazgatóságának elnökévé.

A Magyar Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai

devizanem	árfolyam 1 egységre, forintban
Angol font	175,20
Ausztrál dollár	83,83
Belga frank (100)	355,65
Dán korona	18,56
Finn márka	23,61
Francia frank	21,10
Holland forint	65,34
Ír font	173,40
Japán jen (100)	111,74
Kanadai dollár	79,21
Kuvaiti dinár	372,26
Német márka	73,24
Norvég korona	16,71
Olasz líra (1000)	69,19
Osztrák schilling	10,41
Portugál escudo (100)	70,83
Spanyol peseta (100)	84,18
Svájci frank	86,60
Svéd korona	14,92
USA-dollár	111,23
ECU (Közös Piac)	138,18

A Magyar Nemzeti Bank valutaárfolyamai

pénznem	vételi	közép	eladási
	árfolyam 1 egységre, forintban		
Angol font	173,89	175,63	177,37
Ausztrál dollár	82,96	83,76	84,56
Belga és lux. fr. (100)	352,42	355,88	359,34
Dán korona	18,39	18,57	18,75
Finn márka	23,41	23,64	23,87
Francia frank	20,92	21,13	21,34
Holland forint	64,73	65,36	65,99
Ír font	172,27	174,00	175,73
Japán jen (100)	110,58	111,68	112,78
Kanadai dollár	78,37	79,16	79,95
Kuvaiti dinár	368,28	371,90	375,52
Német márka	72,55	73,26	73,97
Norvég korona	16,56	16,72	16,88
Olasz líra (1000)	68,55	69,25	69,95
Osztrák schilling	10,31	10,41	10,51
Portugál escudo (100)	70,17	70,87	71,57
Spanyol peseta (100)	83,48	84,34	85,20
Svájci frank	85,72	86,57	87,42
Svéd korona	14,77	14,92	15,07
USA-dollár	110,09	111,16	112,23
ECU (Közös Piac)	136,85	138,21	139,57

Pályázat

Vállalkozási menedzser munkatársat keresünk

Feltételek:
- angolnyelv-tudás
- tárgyalókészség
- irányítói, szervezői képesség
- 28-48 éves életkor.

Feladat:
- a cég egyes vállalkozásainak irányítása
- új projektek kidolgozása.

Jelentkezni lehet telefonon.
CONIN Nemzetközi Üzleti Befektetési Iroda Kft.
Budapest, Dózsa György út 84/B 1068
Tel.: 342-8958, 342-2713, 341-4351, fax: 322-8253

Ma kezdődik a 26. Magyar Filmszemle

Mint korábban beszámoltunk róla, az idei Magyar Filmszemlének – helyszűke miatt – két hivatalos megnyitója is lesz: az egyik a Broadway, a másik az Uránia moziban. Erre bejutni szinte lehetetlen azoknak, akik nem tartoznak a kisszámú hivatalosan meghívottak közé, de vigasztalásukra érdemes megjegyezni: csak a protokollrendezvénytől estek el, a lényegről, vagyis a filmekről nem. A szemle első vetített tekercsén *Bacsó Péter* régen várt, jól beharangozott játékfilmje, a *Megint tanú* lesz. Pelikán exgátőr újabb történetével véget is ér a mai program, hogy holnap teljes gőzzel peregjenek a filmek. A versenyben tizennégy játékfilm és harminckilenc dokumentumfilm vesz részt. A játékfilmeket az Uránia moziban, a dokumentumfilmeket a Művész moziban vetítik. Ez utóbbi lesz a játékfilmek utánjátszó bemutatóhelye is. (A közönség a játékfilmeket egyébként a Szindbád moziban is megtekintheti.) A jegyek egységesen 200 forintba kerülnek és a helyszínen vásárolhatók meg.

A szemle ideje alatt bemutatják azt a 121 dokumentumalkotást is, amelyet az előzsűri nem választott be a versenybe. A játékfilmes zsűri elnöke *Kovács András* filmrendező, tagjai: *Donáth László* evangélikus lelkész, *Granasztói György* történész, *Kardos Sándor* operatőr és *Szabó Magda* író. A dokumentumfilmes zsűri elnöke *Schlett István* politológus, tagjai: *Greskovits Béla* közgazdász és az Új Magyarország közismert filmkritikusa, *Zsugán István*. A játékfilmeknek kilenc, a dokumentumalkotásoknak pedig három díjat ítélnek oda.

A díjátadó ünnepség február 8-án lesz az Uránia moziban.

● Magyar anyanyelvű, matematika–földrajz szakos főiskolások érkeztek Vas megyébe Szlovákiából azzal a céllal, hogy a szombathelyi Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskolán magyar nyelvi környezetben töltsenek egy félévet. A vendégek negyedévesek, ideiglenes „áthelyezésüket" alma materük, a Nyitrai Pedagógiai Főiskola kérte a magyar nyelv alaposabb elsajátítása érdekében. A vasi felsőoktatási intézmény vezetői speciális tanrendet állítanak össze számukra, s az előírt vizsgák is Szombathelyen lesznek a félév végén.

● Operett-előadást, latintáncműsort élvezhet, képzőművészeti kiállítást láthat s kézbe veheti a társulat évfordulós kiadványát a Csabai Páholy közönsége ma Békéscsabán, a Jókai Színházban. A mai műsor Szirmai Albert: Rinaldó gróf című operettjével kezdődik, majd a Vigadóban a daljáték szereplőinek köszöntésével folytatódik. Pohárköszöntőt Palotás János, a Köztársaság Párt elnöke mond.

● Négyévi, sokrétű együttműködés elismeréseként értékelte a Magyar Képzőművészeti Főiskola rektora a londoni Kingston Egyetem díszdoktori címét. Sváby Lajos, aki csütörtökön vette át a brit intézmény kitüntető okmányát, tegnap az MTI tudósítójának elmondta: a budapesti és a londoni iskola – sok egyéb közös program mellett – élénk diák- és tanárcserékkel ápolja kapcsolatait. A Kingston Egyetem, amely jelentős művészeti fakultást tart fenn, komoly érdeklődést mutat a magyar főiskola tevékenysége iránt.

● Bács Lajos, a népszerű bukaresti karmester, a román rádió kamarazenekarának vezetője 65. születésnapját és rádiózenekari tevékenységének 35. évfordulóját ünnepli. Bács Mahler műveinek tolmácsolójaként is hírnevet szerzett magának, repertoárja a német klasszikusoktól Bartókig és a kortárs zenéig terjedő széles skálát ível át.

Ma este a Madách Színházban

Gálffi László újra király

A színpadon rendszerint a többiek fölé magasodik. Többnyire mindkét értelemben. Tehetségét, szerencsére, kezdettől fogva kamatoztatják a rendezők. Ma este a Madách Színház Goldman-bemutatójának férfi főszereplőjeként lép színpadra. Az oroszlán télen rendezője: Ruszt József. Gálffi Lászlót kérdeztük:

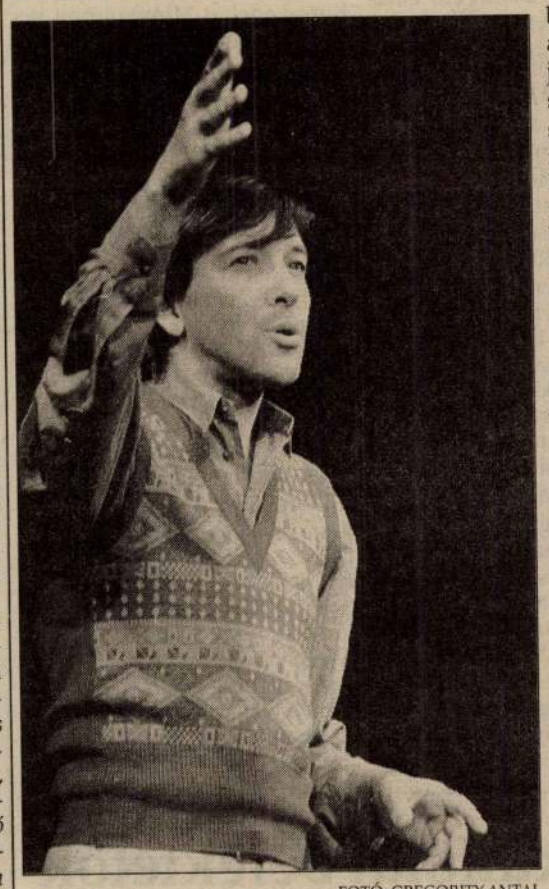

FOTÓ: GREGORITY ANTAL

– Ön tagadhatatlanul arisztokratikus színészi alkat. Nem véletlen hát, hogy két egymás utáni évadban osztottak önre király szerepet, s tavalyi díjnyertes alakítása, a II. Edward után most II. Henrik angol királyt játssza. Megítélése szerint mi az, ami önt alkatilag erre predesztinálja?

– Ez azért furcsa, mert pályámat sofőrszereppel kezdtem A kenguruban. Filmbeli alakításaim is köznapi emberek voltak. *Esztergályos Károly* bízta rám az első király szerepet: *IV. Henrik* német-római császárét. Akkor figyeltek föl arra, hogy modern alkat létemre úgy tudom lebontani ezeket a szerepeket, mintha mai embereket mintáznának. Ezt követték aztán a többiek: *II. Lajos* a *Wagnerről* szóló folytatásos tévéfilmben, *II. Richárd*, majd *III. Edward* voltam a Vígben, nemrég *II. Edward*, most meg *II. Henrik*. Mondhatni, végigjátszottam majdnem az egész *Lancaster*-házat. Nagyon élvezem, nem tudom megunni. Különben nem a király volta érdekel, hanem az, hogy milyen ember, hogyan gondolkodik. Ezt hangsúlyozandó korona nélkül játszom.

– Mit talál vonzónak Henrik szerepében?

– Szakmailag most az izgat, hogy ez: apaszerep. Bár nyolc év választ el az ötvenéves figurától, az csábított benne, hogy egy király nemcsak önmagával törődik, hanem a családjával is. Kicsit *Lear*-király szituáció ez (az utalás el is hangzik a darabban), csak épp a három lány helyett itt három fiam van. Historikusan is hitelesen fölépített színjáték, s ugyanakkor sikerdarab. Karácsonykor játszódik; a családi életben ez a nagy szeretet, az álszeretet és a botrányok időszaka. Amikor három napig össze vannak zárva az emberek, képesek a legapróbb dolgokon is összekapni. Itt ugyan a trónon és az országon marakodnak, de hát ez szépen behelyettesíthető a köznapi emberek gondjaival: hogyan lehet fölosztani a lakást vagy egyéb javakat. Nem akarom bagatellizálni, de nagyon is mai szituáció, hiába játszódik 1583-ban.

– Gálffi László gyakran csöndből, elfojtott érzelmekből, szuggesztív kifejezőeszközökből építkezik. Mit tart fontosnak a színészi munkában?

– Két éve intenzíven dolgozom Ruszt Józseffel, igazából ő hívta föl a figyelmemet arra, hogy nem annyira a szöveg, mint a mögöttes tartalom a fontos, amit el kell játszani. A szöveg csak arról informálja a közönséget, hogy mi zajlik bennem. A két mondat közti csend, a mögötte rejlő belső építkezés köt le. Régebben a jól mondható mondatok villanyoztak föl, ma már a mögöttes rétegek. Ezt különben már a nagy amerikai sztárok is tudták; elég például megnézni *Audrey Hepburn* korai filmjeit. A mi kelet-európai tájainkon a politikum, a szövegbeli megnyilatkozás, a költészet volt az elsődleges, a szavak kifejezőereje. S ez rányomta bélyegét a színjátszásra is: ki kellett mondani valamit. Ez annyira a vérünkké vált, hogy nehéz tőle szabadulni.

– Pedig van rá ellenpélda: a román színjátszás, amely a ki nem mondott szavak mellett a metaforikus játékmódot alakította ki az elmúlt évtizedekben.

– Ezért tartanak előbbre. Ettől lett a színházuk izgalmasabb. Nem véletlen, hogy a Bulandra világhírre tett szert. Nálunkfelé, ezzel szemben, a *Sztanyiszlavszkij*-féle iskola dominált: a lelki építkezés.

– Milyen típusú rendezőkkel dolgozik szívesen?

– Azokkal, akik tudják, hogy mit akarnak. Határozott elképzelésük van. Manapság gyakran tapasztalom az ellenkezőjét. Jobbra-balra kísérletezgetnek, hogy majd csak kialakul valami, s ez teljesen elveszi az ember kedvét a játéktól. Nem egy színészt így tesznek tönkre. A színház csak úgy érdekes, ha játék, amit halálos komolyan kell venni. Most már élvezni szeretném a hivatásomat, s ehhez olyan emberekre van szükségem, akik nem rajtam akarják megtanulni a szakmát.

Metz Katalin

Legközelebbi előadások: február 24., 25.

Szentendre kötelez

Vannak alkotói társulások, amelyeket nem közös művészi program, esztétikai elgondolás, mozgalom szervez egybe, hanem sokkal prózaibb kötelék: a piac, a nyilvánosság megkeresése, a figyelem irányítása. Nincsen ebben semmi kivetnivaló, kivált nincs ma, amikor mind nehezebb a műalkotás és fogyasztója egymáshoz kalauzolása, amikor már nem létezik állami mecenatúra, de még nem létezik olyan, megbízható, igényes gyűjtőréteg, amely el tudja és el is óhajtja tartani a művészeket. Ebben a helyzetben a jól adminisztrált, jól menedzselt csoportok előnyös kapcsolatokat építhetnek ki, a hozzájuk tartozó művészek honi és nemzetközi nyilvánosságot biztosíthatnak maguknak.

A szentendrei alkotóműhely eleve rendelkezik azzal a vonzerővel a kiállításlátogató vagy alkalmi gyűjtő szemében, amelyet a magyar festészetnek ez a fellegvára képvisel; rang és érdeklődés voltaképpen örökbe kapott ajándék hajdanvolt nagy mesterektől *(Vajda, Czóbel, Kmetty, Barcsay* és mások). Érthető tehát, hogy a csoportosulás kínosan ügyel, nehogy a rang lefokozódjék, az érdeklődés csappanjon; olyanok társulását fogadják szívesen, akik többszörösen bizonyították tehetségüket, értéküket, másfelől rendre bemutatkozókat tartanak – miként most a *Vigadó Galériában* –, hogy folyamatos tájékoztatást adjanak munkásságukról.

Festők, szobrászok, grafikusok.

Nemzedéki kötöttségek nélkül, noha a derékhadat épp a pályájuk csúcsán járó művészek alkotják.

Stílusdiktátumok nincsenek: természetelvű és elvont művek jól megférnek egymással, jószerivel még ki is domborítják egymást.

Igaz, az elvontabb formanyelvű művészek vannak túlsúlyban (ami egyébként a szentendrei hagyomány logikus fejleménye). Ennek ellenére a kiállítás színes, változatos, az alkotók karaktere szembeötlő. Az arcok markánsak, összetéveszthetetlenek.

Némelyeknél – például *Baska Józsefnél* – szembeötlik, hogy lezárult egy alkotó periódus (ezt egyébiránt a Kék ék című festmény jelzi), azoknak az eredményeknek a továbbvitele, amelyek abban keletkeztek, csak megújított formavilágban lehetséges. A Mozgásban címet egy vörös és egy kék kép is viseli, két, egymáshoz nagyon hasonlatos festmény, amelyeken a festői geometria kifinomult játékosságát próbálja ki a művész. *Holdas György* egykor jóval sterilebb, esztétizálóbb nonfiguratív szobrászatot művelt. Itt látható plasztikái bizonyos ironikus jelleget öltenek, a Fedeles kitüntetés triviális asszociációját (az alkotó véleményét) mind a WC-ülőke formai idézése, mind a méret tudatosan sugallja. *Szentirmai Zoltán* álegyüttese (*Mykonos* a címe) ugyancsak hordoz némi gunyoros fölhangot. *Misch Ádám* festészetének továbbra is a szabadabb formálás és a jelhagyás kombinálása adja formai kereteit, de talán sosem volt ilyen könnyed és sokatmondó egyszerre, mint az Itthon és átutazóban érzékeny hangzásaival. *Rényi Katalin* erőteljes, indulatos és dinamikus gesztusai pedig az expresszív kitárulkozás dokumentumai. *Bartl József* képe, a Fehéren, szűkszavú monokrómiájával világosabban szól minden magyarázkodásnál. De nem feledkezhetünk meg *Kóka Ferenc* finoman intellektuális Pilinszky-portréjáról, *Bálint Ildikó Goncsarovát* idéző könnyed tábláiról, *Lukoviczky Endre* geometrikus humoráról, *Gavrilovics Sándor* korrekt reliefjeiről.

Mindent összevetve: csaknem a mai szentendrei művészet keresztmetszetét kapjuk – meggyőző tálalásban.

f. l.

Sorsukra hagyva

Végveszélyben a szakmai szevezetek

Folytatás az 1. oldalról

Aki a Magyar Köztársaság Művelődési és Közoktatási Minisztériumának vezetésével megbízott személyekkel óhajtana személyes, tárgyaló (vagy legalább levelező) viszonyba kerülni, az nagy fába vágja a fejszéjét. A Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének tegnapi, rendkívüli sajtótájékoztatóján például *Gerzson Pál*, a szövetség elnöke akkurátus pontossággal, időpontokkal, címzettek, érintettek megjelölésével ismertette az egész kapcsolatfelvételi „manőversorozatot", amellyel megpróbáltak legalább beszélő viszonyba kerülni az illetékesekkel.

Az állami költségvetési törvény minden évben keretösszeget szavaz meg, amelyet aztán a minisztérium oszt szét a kulturális terület szakmai szövetségeinek, egyesületeinek. Ez a keretösszeg évről évre nagyobbodik ugyan, de a szinte naponta alakuló egyesületek igényeinek kielégítésével el is aprózódik, így aztán éppen a legnagyobb taglétszámú, legkomolyabb hagyományú szervezetek kapják nagyságukhoz képest a legkevesebb támogatást. Hogy konkrétak legyünk, íme azoknak a listája, akik (intézményi képviseletben) 1994. december 7-i keltezéssel levelet juttattak el *Gál Zoltánnak*, az Országgyűlés elnökének, *Vitányi Ivánnak*, a kulturális bizottság elnökének, *Fodor Gábornak* és *Török Andrásnak*, a kulturális tárca vezetőinek, valamint a gazdasági kérdésekért felelős helyettes államtitkárnak: *Victor Máté*, a Magyar Zenei Tanács elnöke, *Gerzson Pál*, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének elnöke, *Tornai József*, a Magyar Írószövetség elnöke, *Kádár János Miklós*, a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének elnöke, *Dózsa Imre*, a Táncművészeti Kamara elnöke, *Kerényi Imre*, a Magyar Színházművészeti Szövetség, *Gera Mihály* a Magyar Fotóművészek Szövetségének elnöke, *Lugossy László*, a Magyar Film- és Televíziós Művészek Szövetségének megbízott vezetője és *Végvári Tamás*, a Magyar Színész Kamara elnökhelyettese.

Mindehhez képest válasz a levélre mind a mai napig egyik érintettől sem érkezett. Részlet a levélből: „...szeretnénk Elnök Urat kezdeményező lépésre késztetni a célból, e keret valóban közösségi célokra felhasznált közpénzként szolgáljon és ne szeparatista csoportérdekek törekvéseit, hanem éppen hogy a szakmai és társadalmi szolidaritást ösztönözze." Mint írják, mára mindegyik nagy szakmai szervezet a megszűnés határán van, pedig a legeredményesebb, leghatékonyabb és legolcsóbb nemzetpropagandát ezek a szervezetek láthatnák el. A kulturális terület irányítói nyilvánvalóan mindezt nem látják. A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége, melynek jogelődje még a reformkorban alakult meg, a jövő héttől kénytelen bezárni kapuit. Akiket érint, tudván tudják: egy művészeti szövetség éves költségvetésére, fenntartásának biztosítására nem az év közepén kell megteremteni az anyagi feltételeket, hanem a tárgyévet megelőző decemberben. Így a jelenlegi rendszer visszásságai és bizonytalanságai miatt nemcsak az 1700 tagot tömörítő és képviselő, a kortárs magyar művészet szakmai és adminisztratív képviseletét biztosító szövetségi iroda bezárását kell elrendelniük, hanem ezáltal megkezdődik a szövetségi keretek és a szövetségi szervezet lassú felőrlődése is.

Fel kell tennünk az igazi kérdést – fogalmaztak a művészek a tájékoztatón –: *kultúrabarát-e a kormányzat?* A többhónapos minisztériumi hallgatást, ha nem is hírnök, de egy fax törte meg. Török Andrástól. Ez az üzenet – 800 ezer forintos, egyszeri, visszatérítendő támogatásról szólt. Az ováció elmaradt, hiszen ez a pénz alig több a semminél. Összehasonlításképp: a szövetségnek a puszta létéhez (az összes minimális kötelezettség teljesítéséhez) húszmillióra lenne szüksége. Hogyan is szól az alkotmány VII. fejezetének 35. paragrafusa? „A kormány meghatározza a tudományos és kulturális fejlesztés állami feladatait, és biztosítja az ennek megvalósításához szükséges feltételeket."

Egyvalami talán mégis okot adhat óvatos bizakodásra: a tájékoztatón részt vevő *Zsigmond Attila*, a parlamenti kulturális bizottság alelnöke megígérte: kezdeményezni fogja, hogy a bizottság foglalkozzon a kérdéssel, s hívja meg ülésére Gerzson Pált és Kádár János Miklóst. Nem túlzás: végveszélyben a kulturális szféra; lépni kell. Nem hátra – most már valóban előre.

Megyeri Dávid

Szolidáris könyvkiadók?

Újabb fejlemények a földalatti mozgalomban

Mint arról már korábban többször is beszámoltunk, a kulturális értékek terjesztésére és kiadására felesküdött *Katalizátor Iroda* szerdán polgári engedetlenségi mozgalmat kezdett, annak érdekében, hogy a BKV területén árusító könyvesek a továbbiakban is eljuttathassák az olvasóhoz termékeiket. Tegnap reggel 9 órakor azonban rendőrök jelentek meg az iroda Deák téri könyvespultjánál, s nyomatékosan felkérték annak munkatársait, hogy fejezzék be engedély nélküli tevékenységüket. Mivel az amúgy is rendkívül feszült helyzetben *Modor Ádámék* el akarták kerülni a felesleges konfrontációt, így a délután folyamán folyamatosan kivonták könyveiket a metró területéről.

Időközben azonban a *Századvég Kiadó* és a *Magyar Könyvszakmai Szövetség* is szolidaritási nyilatkozatot juttatott el az irodához. Előbbi például értékes irodalmi kiadványainak nagy részét Modorékon keresztül tudja eljuttatni az olvasókhoz, míg a főként újonnan alakult kiadók és kereskedők közel száz tagot számláló érdekvédelmi szervezete arra kéri az illetékeseket, hogy az átmeneti időben – az ügy végső és minden érdekelt számára megnyugtató rendezéséig – továbbra is engedélyezzék könyvek árusítását az aluljárókban és a mélyállomásokon. Lapunk információi szerint egyébként további, jórészt kulturális értékeket megjelentető kiadók napokon belül szintén megfogalmazzák szolidaritási nyilatkozataikat. Ez már csak azért is fontos, mert a hírek szerint *Göncz Árpád* köztársasági elnök ezek kézhezvétele után esetleg megpróbál segíteni a könyvárusokon. Ugyanakkor – legalábbis úgy értesültünk – a Városházán is törik a fejüket a megoldáson, s napokon belül *Kemény István* főtanácsos vezetésével tárgyalások folynak majd a főváros, a BKV, illetve a könyvszakmai szervezetek között.

Az ügyet tovább bonyolítja, hogy – mint egyik laptársunk tegnap beszámolt róla – napirenden a BKV privatizációja, s várhatóan két héten belül döntést hoznak arról, hogy melyik tanácsadó cég tehet javaslatot a vállalat átalakítására. S lehet, hogy egy esetleges alkuban az aluljárók „kiseprése" is szerepelt.

(jé)

Rendőrség

KRESZ-változások

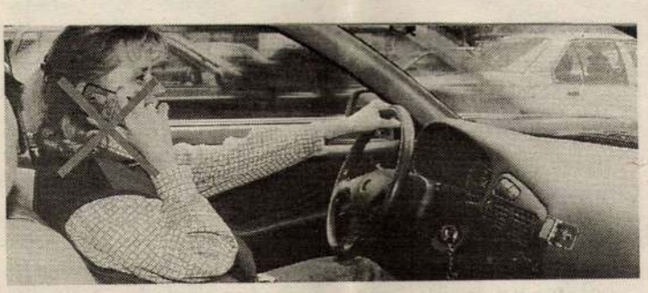

Megszokhattuk már, hogy minden évkezdéskor újabb és újabb jogszabályokkal kell megismerkednünk és megbarátkoznunk. Ebben az évben is így történt. A közlekedő lakosságot nagyban érintő BM rendelet látott napvilágot. Annak érdekében, hogy ne érje Önöket kellemetlen meglepetés a következőkben ezen rendelet részleteivel ismertetném meg a Kedves Olvasókat.

Az 1998. január 1-én hatályba lépő 48/1997. (VIII. 26.) BM rendelet a közúti közlekedés rendőrhatósági igazgatásáról szól. Több éves előkészítés után született meg a döntés az úgynevezett próbajogosítvány bevezetéséről, mely alapján a kezdő vezetői engedélyt annak állítják ki, akik életük első jogosítványát szerzik meg. Ez a kezdő vezetői engedély a kiadástól számított két évig érvényes, de legfeljebb két alkalommal egy-egy évre ez a minősítés meghosszabbítható.

Az autólopások visszaszorítása, az itthon és külföldön ellopott személygépkocsik hazai ismételt forgalomba helyezésének megakadályozása érdekében a rendelet több új gépjármű-okmányt vezetett be.

A törzskönyv, a rendszám-érvényesítő címke és a járműkísérő lap meghosszabbításától egyebek között azt reméljük, hogy alkalmazásuk hatására jelentősen csökken a gépjárműlopások száma, gyorsabb és hatékonyabb lesz a közúti gépjármű ellenőrzés.

A rendelet alapján a rendőrség kivonhatja a forgalomból a gépkocsit egyebek között akkor, ha:

- azt engedély nélkül átalakították (például, ha a haszongépjárműként ÁFA-mentesen vámkezelt „rácsos" kombi autóból kiszerelték a rácsot, és azt egyértelműen személygépkocsiként használják)
- a tulajdonos a jogszabályban előírt gépjárművel kapcsolatos adófizetési kötelezettségének nem tett eleget
- a bíróság, közjegyző vagy jogszabály által felhatalmazott hatóság elrendelte az autó zár alá vételét, vagy jogerős határozattal elrendelték a kocsi lefoglalását
- a forgalmi engedély adataiban bekövetkezett változást 15 napon belül a jármű tulajdonosa (üzembentartója) nem jelenti be
- a tulajdonos nem rendelkezik érvényes kötelező biztosítással, vagy a biztosítási fedezet meglétéről szóló igazolással
- a jármű forgalomban való részvétele közvetlen balesetveszéllyel jár és a járművel ennek ellenére közlekednek
- a jármű nem felel meg a környezetvédelmi normáknak
- a jármű tulajdonosa a rendőrhatóság felhívására a jármű mindenkori üzemeltetőjére vonatkozó adatszolgáltatást megtagadja
- a járművön annak működési körére, funkciójára (pl.: megkülönböztető jelzést helyeztek el rajta), forgalomba helyező ország államjelzésére vonatkozó jelzést, feliratot, tárgyat helyeztek el, vagy az üzembentartó megtévesztésére alkalmas okmányt jogosulatlanul használt fel.

Változtak a vezetői engedélyek helyszínen elvételének, visszavonásának esetei is. Többek között lehetősége van a rendőrnek elvenni a vezetői engedélyt, ha a vezetői engedély érvényességi határideje 3 hónapja lejárt és azzal gépjárművet, vagy ha külön jogszabály az egészségügyi alkalmasság követelményét előírja mezőgazdasági vontatót vezetnek.

Természetesen közlekedési bűncselekmény, ittas vezetés, hamis vezetői engedély esetén a rendőr továbbra is el fogja venni a vezetői engedélyt.

Szeretném felhívni a figyelmet, hogy ugyancsak 1998. január 1-től lépett életbe a mobiltelefon használatával kapcsolatos KRESZ módosítás, mely szerint „a gépkocsi vezetője menetközben kézben tartott mobil rádió telefont nem használhat". Fentiekből következik, hogy a KRESZ nem teszi kötelezővé semmilyen kihangosító vagy más használatát sem.

Az új KRESZ szabályok bevezetnek néhány, Magyarországon eddig nem alkalmazott, ám Nyugatról már ismert táblát. Ilyenek: a veszélyes anyagot szállító tehergépkocsik számára a kötelező haladási irányt jelző, illetve az ilyen járművek számára behajtani tilos táblák. Külön tábla jelzi majd a nehéztehergépkocsik számára a kamionstop idejére kijelölt parkolóhelyeket. Az útzár táblával azt jelzik majd előre, hogy az adott szakaszt a rendőrség útzárral lezárta, azon megállás nélkül végighajtani veszélyes és tilos. Az eső-, illetve a hófelhőt ábrázoló kiegészítő tábla arra hívja fel a figyelmet, hogy az adott útszakaszra jelzett veszély megváltozott időjárási viszony közepette fokozottan jelentkezhet. Nálunk újdonság a „Gyermekszállítást" jelző tábla, amelyet a gyerekeket szállító járművek elején és hátulján kell elhelyezni s arra figyelmezteti az autósokat, hogy a jelzett jármű előtt és mögött is kisgyerekek hirtelen felbukkanására kell számítaniuk.

Több új tábla, útburkolati jel és közlekedési lámpa is védi a jövőben a kerékpárosokat, a kerékpárúton közlekedőket. Új útbaigazító táblákat helyeznek majd ki a kerékpárutak mentén, hogy könnyebben tájékozódhassanak a biciklisták.

Az elmúlt években számos közlekedési baleset történt közút-vasút kereszteződésében, melyenek sok esetben több halálos áldozata és súlyos sérültje volt. A módosított KRESZ ezért előírja, hogy a vasúti kereszteződést csak fokozott óvatossággal szabad megközelíteni. A járművezető a vasúti átjáró előtt a veszélyt jelző táblánál köteles gépkocsija sebességét lakott területen belül táblánál maximum 30, azon kívül pedig legfeljebb 40 kilométerre csökkenteni, s a vasúti átjáróig ezzel a sebességgel haladni. Az átjárón csak megállás nélkül, legalább 5 kilométeres sebességgel szabad áthaladni. Meg kell állni az átjáró előtt, ha bármelyik irányból vasúti jármű közeledik, ha a teljes vagy a félsorompó nem teljesen nyitott helyzetben áll vagy éppen mozog, a piros jelzésnél és ha a jelzőőr Megállj! jelzést ad. A gépjárművezető csak akkor hajthat be az átjáróba, ha előzőleg meggyőződött arról, hogy az átjárón megállás nélkül áthaladhat. Amennyiben valamilyen lassú jármű halad előtte, vagy az átjáró túloldalán bármilyen okból megállni kényszerülők miatt járműve teljes terjedelmével nem tud áthajtani a kereszteződésen, nem hajthat rá a sínekre. Amennyiben egy közúti jármű a vasúti átjáróban elakad és azt a vezetője semmilyen módon vagy semmiféle eszközzel nem képes onnal eltávolítani, köteles haladéktalanul gondoskodni arról, hogy a közeledő vasúti jármű vezetője vagy a vasút bármelyik más alkalmazottja az akadályról a lehető legrövidebb időn belül tudomást szerezzen.

A módosított KRESZ egyebek között előírja azt is, hogy a gépkocsiba szerelt biztonsági öveket kötelező használni. Kivételt jelent, amikor a gépkocsivezető hátramenetben halad; erre az időre kikapcsolhatja az övét. A taxisok – de csak taxizás közben – nem kötelesek bekapcsolni a biztonsági övüket. Nem kell becsatolni az övet a 150 centiméternél alacsonyabb tíz évesnél idősebb gyerekeknek, a rendőrség és a tűzoltóság, valamint a mentőszolgálat meghatározott gépkocsijaiban, valamint lakott területen belül a hátsó üléseken helyet foglalóknak.

Motorral és segédmotoros kerékpárral azonban immár mindenütt csak becsatolt bukósisakban szabad közlekedni.

Balesetmentes, szabályos közlekedést kíván 1998. évben:

HOLLÓ SÁNDOR R. SZÁZADOS
BRFK V. KERÜLETI RENDŐRKAPITÁNYSÁG
KÖZRENDVÉDELMI OSZTÁLYVEZETŐJE

1998. 12.

Törzsasztal a Columbus-ban

A hajóhídon Rényi Katalin és Baska József

Ezúttal a Colombus hajó fedélzetén két olyan vendéget köszönthettünk, akiknek nemcsak az életük, hanem a hivatásuk is közös, hiszen mindketten festőművészek. Baska József elsősorban absztrakt festményeket, Rényi Katalin pedig reklámgrafikákat, festményeket készít. Műveikkel országszerte és külföldön egyaránt találkozhatunk. Mindketten tanítanak az Iparművészeti Főiskolán, valamint magániskolát vezetnek, azaz fontosnak tartják az utánpótlás felkészítését e cseppet sem könnyű és zökkenőmentes pályára.

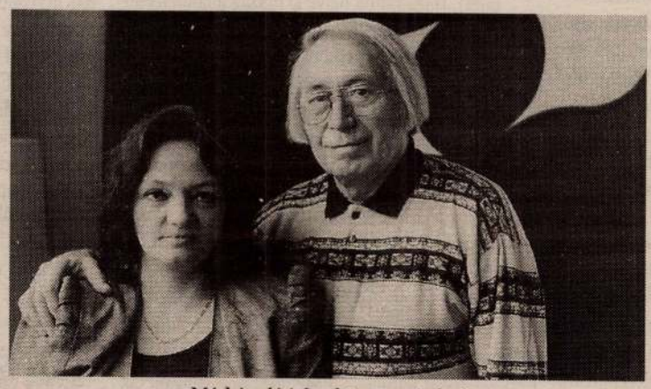

„Másként látjuk a környezetünket"

– Kérem, meséljenek eddigi életükről.

Baska József: – 1935-ben születtem a Felvidéken, Dernőn, 1947-ben Magyarországra menekültünk. Az Iparművészeti Főiskola festő szakán végeztem. Tanulmányaimat befejezvén tanársegédként bentmaradtam a főiskolán, ma pedig egyetemi docensként veszek részt az oktatásban. Mindezzel párhuzamosan aktívan jelen vagyok a képzőművészeti közéletben is. Természetesen pályám elején a sikerekért keményen meg kellett küzdenem, hiszen a hatvanas, hetvenes években az absztrakt stílust nem igen támogatta a kultúrpolitika, melynek eredményeként a kiállításokról „kizsűrizték " az e műfajban készült festményeket.

Rényi Katalin: – Belvárosi gyerek voltam, kezdetben a Váci utca árnyékosabb oldalán, a Szerb utcában laktunk, majd a Kálmán Imre utca egyik műteremlakásába költöztünk, ahol már több mint húsz éve élünk. Művészeti középiskolában érettségiztem reklámgrafika szakon, majd az Iparművészeti Főiskola szintén reklámgrafika szakán diplomáztam. E szakirányú végzettség széles lehetőséget ad a művész megvalósításainak, hiszen az arculattervtől a kiállítási grafikáig minden benne van ebben a fogalomban. Példának említem a plakátokat, a könyvborítók, illusztrációk, katalógusok grafikájának megtervezését. Tizenkét éve adjunktusként tanítom a Főiskolán a csomagolásgrafikát. A tanári munka mellett a szakmámmal és a festészettel is foglalkozom

– Mi adta az indíttatást, hogy ezt a pályát válasszák?

RK: – Édesapámnak, Rényi Tamás filmrendezőnek jó barátja volt Huszárik Zoltán, aki gyakran tartózkodott nálunk, így módomban állt nézni, ahogyan szabadidejében grafikákat rajzolt. Tehát tőle kaptam az első inspirációkat, csakúgy mint azokat a színes ceruzahegyeket, melyeket még ma is őrzök. A művészháttér tehát megvolt, csak filmes irányban.

BJ: – Kicsi gyermekkoromtól a Krasznahorkai vár csodálatos képanyagának hatására kezdtem rajzolni.

– Azon felül, hogy házastársak, tehát közös az életük, milyen érzés azonos szakmában dolgozni, sokszor bírálják egymás munkáját?

BJ: – Kettőnk művészi pályája a látszat ellenére teljesen más. Azonban rendszerint kritikus szemmel figyeljük egymás munkáját, s azt gyakran bíráljuk is. Feszültség semmiképpen nincs közöttünk, inkább érdekes a dolog.

– Festményeiket, grafikáikat milyen művészeti irányzatba lehet besorolni?

BJ: – Pályámat az úgynevezett figurális festészettel indítottam, majd félabsztrakt, végül az absztrakt festészet világát szerettem meg. Régebben közel állt hozzám a konstruktivizmus is, de jött egy újabb korszakom, amit a rács világának neveztem el, azaz még több szín, még több forma, többrétegű térábrázolással, talán azért, mert minden ami engem körülvesz, az szigorú szabályokra épül.

RK: – Egy régi meghatározás szerint alkalmazott grafikának nevezték azt a műfajt amiben én dolgoztam. Ma ugyanezt az irányzatot tervezőgrafikának hívják. A fogalom szó szerint értendő, azaz sok külső tényezőhöz – megrendelőhöz, feladathoz, nyomdai eljáráshoz – kell alkalmazkodni a reklámgrafika készítése során. Éppen e kötöttségek miatt kezdtem el festeni, mivel szükségem volt arra az érzésre, hogy szabadon, senkihez, semmihez sem alkalmazkodva elvárások nélkül tudjak dolgozni. Egyszóval, szükségem volt a szabadság érzésére. Festményeim stílusát szabad stílusnak nevezem, felborítva a konvenciókat. Ezt igazolva megemlíteném, hogy akvarelljeim mérete három-négy méter, holott az akvarellről mindenkinek kis méretű festmény jut eszébe. A nagy méretteI párhuzamban a kifejezési vágy, lendület megtalálható bennük. Az érzéseimről szólnak.

– A mai reklámgrafikáról, plakátokról mi a véleménye?

RK: – Életemnek izgalmas része volt, amikor filmplakátokat készítettem. Azért volt szép a feladat, mert legalább harminc kinyomtatott plakátot terveztem, és mindegyiknek az elkészítési jogát pályázat útján nyertem el. Ezt a munkát csak addig tudtam csinálni, amíg a magyar filmplakátokat meg nem "gyilkolták", hiszen a mai gyakorlat szerint a külföldi filmekkel együtt a plakátokat is átveszik, annyi változtatással, hogy magyar szöveg kerül rá. Grafikust biztosan nem lát a plakát.

– Melyik munkájukra a legbüszkébbek?

RK: – Az előbb említett plakátokkal nemzetközi sikereket értem el, mivel a Graphis évkönyvekben tíz éven keresztül megjelentek, ami nagy elismerésnek számított. A Műcsarnoki kiállításra is büszke vagyok, csakúgy mint az információs grafikáimra országszerte, amelyek bankokban és egyéb intézményekben vannak.

BJ: – Sok múzeumban van kiállított festményem, többek között Pécsett, Győrben, Szentendrén. Az Átrium Hyatt, a Tihany Club uszodáiban mozaik, illetve faplasztikáim találhatók. Közintézményekben faintarziáim vannak. Nem feledkezhetem meg a kiállításaimról sem, hiszen az 1989-es műcsarnoki bemutatkozásom összegzés volt az addigi pályámról a Műcsarnok három középső termében, ahol az elmúlt negyven évben csak keveseknek adatott meg. Ez a legmagasabb szakmai lehetőség.

– Egy kiállításra való felkészülés, annak a megszervezése mekkora energiát emészt fel?

BJ: – Ha felkérnek bennünket egy kiállítás megszervezésére, akkor igen nagy belső töltésre, energiára van szükség, hiszen az életmű szempontjából nagyon fontos állomást jelent, ha megmutathatjuk magunkat a közönségnek. Az előbb említett kiállításra, fizetés nélküli szabadságot kellett kivennem. Egy éven keresztül, éjjel-nappal készültem rá. Volt olyan festmény, amelyen több mint két hónapot dolgoztam, s amikor elkészült, azaz elkezdett élni a kép, alig lehetett megemelni a sok festék súlyától. Persze született olyan is, amely egy nap alatt készült el. Ott az indulatok vezéreltek. Jelenlegi kiállításom a Polgár Galériában egy kis visszatekintés a nyolcvanas évekre, a kilencvenes évek anyagát a Budapest Galériában mutatom be április közepétől.

Nem nézzük a világot mindig művész szemmel. Az viszont biztos, hogy másként látjuk a környezetünket, amit ennek az életformának köszönhetünk.

Bódy Géza

BELVÁROS LIPÓTVÁROS

Budapest Főváros V. kerületi Önkormányzatának hivatalos és közéleti lapja

1997. szeptember 12. különszám

Tisztelt rozsnyói polgárok!

Belváros-Lipótváros, Budapest Főváros V. kerülete nevében köszöntöm önöket. Mint azt már bizonyára tudják, önkormányzatunk és Rozsnyó városának önkormányzata az idén március 27-én testvérvárosi szerződést kötött, jeléül annak is, hogy a régi kapcsolatokat felújítjuk, hiszen ez a barátság, az együttműködés egyáltalán nem új keletű. Hisz Rozsnyó szülötte a XVII. század nagy költője, Gyöngyössy István, Pákh Albert, a Vasárnapi Újság elindítója, s Petőfi jó barátja is. Gömörből származik, és itt is van eltemetve a festő Madarász Viktor, és itt született Tichy Gyula. S ne feledjük: a Belváros egyik büszkesége, a Lánchíd vasszerkezetét is a Rozsnyó melletti Dernyőn öntötték. Kerületünk önkormányzata számára nagyon fontos a kapcsolat a szomszédos országok önkormányzataival. Kerületünk működése – városi és belvárosi elhelyezkedésénél fogva – nem csupán egy helyi önkormányzat szűkebb értelemben vett mozgásterével azonos, ezért is nagy jelentőséggel bír a testvérvárosi kapcsolatok bővítése. Nagy örömünkre szolgál, hogy az előkészületek és a kezdeti lépések, Rozsnyó bemutatkozása után most Magyarország szíve, Belváros-Lipótváros mutatkozhat be Önöknek a rozsnyói vásár napjaiban. Kérjük, fogadják szeretettel kerületi újságunk, a Belváros-Lipótváros különszámát, amely megpróbálja bemutatni, legalább egy kis szeletét, Budapest központjának, V. kerületének, a régi Belváros-Lipótvárosnak.

Remélem, együttműködésünk hamar megtelik tartalommal, s a most lerakott alapokon gyümölcsöző hosszú távú kapcsolat veszi majd kezdetét a két önkormányzat és polgáraink között.

KARSAI KÁROLY POLGÁRMESTER

Baska Dönef

„Én mindig Rozsnyóval álmodom..."

A testvérvárosi szerződés intézkedési terve értelmében mindkét városban testületi felelőse van e kapcsolatnak. Budapesten a Képviselőtestület Baska Józsefet bízta meg ezzel a feladattal. Sokaknak talán nem is kell őt bemutatni, hiszen számos kerületi polgárt is bevezetett már a képzőművészet rejtelmeibe, de hogy miért Ő a legalkalmasabb személy rozsnyói referensnek, azt talán kevesebben tudják...

– A Belváros áll közelebb Önhöz, avagy Rozsnyó?

– Mindkettő! Rozsnyó környékén születtem, de már lassan harminc éve élek a Belvárosban.

– Akkor Ön rozsnyói, vagy belvárosi?

– Rozsnyói, aki a Belvárosba költözött...

– Miért rozsnyói?

– Furcsa dolog... Ha csak úgy fogjuk magunkat és elköltözünk, továbbállunk, akkor biztosan belvárosinak mondanám magam. De nem így történt... Ötven évvel ezelőtt, nyolc napi bujdosás után menekülnünk kellett a kitelepítés elől. Az éj leple alatt szöktünk át Magyarországra. Utána sokáig nem láthattam a szülőföldemet, pedig nagyon hiányzott... Mondhatnám úgy is, hogy a szülőföldjéről menekülőnek csak a teste megy el, a lelke ott marad, vagy vég nélkül bolyong az ó- és a választott haza között. Ezért vallom mind a mai napig magam rozsnyóinak. Érdekes, hogy két nap híján pontosan ötven év telt el a menekülésünk és a testvérvárosi szerződés aláírása között...

– Nagy elégtétel ez Önnek?

– Nagy. Kimondhatatlanul jó érzés töltött el, mert én mindig Rozsnyóval álmodtam...

– Hogyan és miért került sor a kapcsolatfelvételre Rozsnyó és az V. kerület között?

– Egy társasági beszélgetés alkalmával, nem egészen „hátsó szándék" nélkül tettem föl azt a kérdést Kempf Károly külügyi tanácsnoknak, hogy miért csak erdélyi testvérvárosa van a kerületünknek, felvidéki miért nincs. A válasz annyi volt, hogy igazam van, kellene. A polgármesterünk régi szimpátia alapján Rozsnyót szemelte ki. Oda kellene valamiféle kapcsolatot találni. Alig jutottam szóhoz a meglepetéstől, s nyögtem ki, hogy hiszen hát én rozsnyói születésű vagyok, az a hazám. Ő kapva kapott az alkalmon, kérte, hogy keressem meg mihamarabb Karsai polgármester urat. Ő is nagy örömmel fogadta közreműködésemet. Innentől már majdhogynem egyenes volt az út a testvérvárosi szerződés aláírásáig.

– Említette, hogy nem egészen „hátsó szándék" nélkül érdeklődött. Önben mikor merült föl, hogy a két város között kapcsolatot kellene létesíteni?

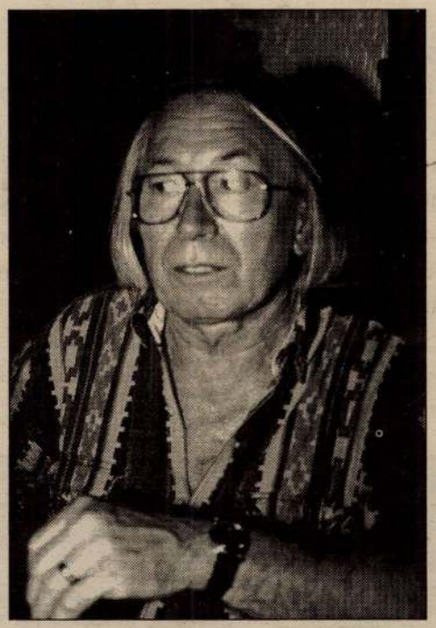

– Tudatosan először akkor, amikor a rozsnyói polgármester meghívására nagy sikerű kiállítást rendezhettem a szülőföldemen. Ez volt az első hivatalos kapcsolat az óhazával – én már csak így hívom.

– Voltak-e nehézségek a szerződés aláírásáig?

– Talán csak annyi, hogy voltak akik Rozsnyó helyett inkább nyugati nagyvárosokkal szerettek volna testvérvárosi kapcsolatot létesíteni. Szerencsére a polgármester és a külügyi tanácsnok maximálisan Rozsnyót támogatta és részesítette előnyben, így végül is a testület egyhangú szavazással fogadta el a testvérvárosi szerződést.

– Nem kerülhető el a kényes kérdés: milyen volt a menekülésedig és milyen most a városban élő nemzetiségek kapcsolata?

– Furcsa dolog. Hála Istennek látszik, hogy akkor is, most is józerével csak a politikusok agyában létezik a szlovák-magyar nemzetiségi ellentét. Az évszázadok óta békességben együtt élő népek soha nem ellenségeskedtek, sőt tisztelték, segítették egymást. Nem az számított, hogy ki szlovák, ki pedig magyar, hanem az, hogy tisztességes-e vagy sem... Erre csak egy-egy példa a múltból és a jelenből: amikor ötven évvel ezelőtt a kitelepítési bizottság elől bujdostunk, akkor három napra egy szín szlovák család fogadott be és bújtatott. A mostani példa: a rozsnyói „párom" az ottani testületi referens, GERŽA PISTA, ahogyan mi hívjuk, szintén született szlovák, mégis anyanyelvi szinten beszél magyarul, s boldogan lett a testvérvárosi kapcsolat rozsnyói felelőse. Azért, így utólag elárulhatom, bennem is volt egy kis félsz. Amikor a rozsnyói polgármester nálunk járt egy küldöttség élén, félrevontam Gerža Pistát és megkérdeztem tőle, hogy mit szólnak a szlovákok ehhez a kapcsolathoz, megszavazzák-e majd a szlovák képviselők is? Elképedve nézett rám, aztán átölelt; „Természetesen! Bízd csak rám!" – mondta. Később tudtam csak meg, hogy mennyire megbánthattam volna ezzel a kérdéssel ha a lelkére veszi, hiszen amikor a kérdést föltettem neki, én úgy hittem: ő bizony magyar. Persze nem sértődött meg, s azóta mind szorosabb kapcsolatban vagyunk. Nagyon jól tudunk együtt dolgozni.

– Végül beszéljünk a tervekről. Hogyan lehet tartalommal megtölteni a testvérvárosi szerződés kereteit?

– Mindkét részről folyamatosan dolgozni kell. Nem szabad hagyni megrekedni a protokoll szintjén. Szerencsére már most, az első évben sikerült nagyon is élővé tenni a kapcsolatot. Márciusban nagy sikerű Rozsnyói Napokat rendeztünk itt a Belvárosban, a kerületünk pedig most készül a bemutatkozásra Rozsnyón. Rozsnyói gyerekek nyaraltak már idén a Balatonon, télen itteni gyermekek mennek oda síelni. Már az intézmények közötti kapcsolatfelvétel is megindult, gondolok itt a rendőrségtől kezdve a turisztikai egyesületeken át a nyugdíjasklubokig.

Szépvölgyi Mónika, Fotó: KvK

Baska József festő

MK-i érdemrend kitüntetés 1994

elődési Ház (Pesti út)

.

IORVÁTH LAJOS

TÓTH KURUCZ JÁNOS

DR. BOGDÁN EMIL

NAGY FERÓ

ót szeretettel várunk!

Előkészületek a devizapiac bevezetésére

(MTI) A Magyar Nemzeti Bankban folyamatban van a *bankközi devizapiac* kialakításának előkészítése. Március 17-én a jegybank és a kereskedelmi bankok részvételével ebben a témában összejövetelt tartanak a szakemberek, hogy egyeztessék az elképzeléseket. Az MNB-nél ettől várják, hogy meggyorsuljon a folyamat. A jegybank elképzelése szerint a devizapiacon egyaránt foglalkoznának határidős és napi árfolyamjegyzéssel. A határidős árfolyamjegyzés kialakításának már semmiféle akadálya nincsen, ez teljes mértékben a kereskedelmi bankokon múlik. A Magyar Nemzeti Bank ugyanis a múlt év végén beszüntette ezzel kapcsolatos tevékenységét, átengedve teljes egészében a piacot a pénzintézeteknek. A napi árfolyamjegyzésnél azonban még több kérdést el kell dönteni. Így például azt, hogy *mennyiben kapjanak szabad kezet az árfolyamjegyzés tekintetében a kereskedelmi bankok, milyen mértékben maradjon továbbra is fenn az MNB által folytatot fix árfolyamjegyzési gyakorlat.* (A rugalmas árfolyamjegyzést csak a lakossági és a vállalati devizaszámlák esetében gyakorolhatják jelenleg a kereskedelmi bankok.) Ugyancsak eldöntendő kérdés, hogy *mennyiben oldják a kötöttségeket* a kereskedelmi bankok számára a devizatartalékolás terén.

Szabó Iván–Iposz-találkozó:

Módosítani kell az új adórendszert

Indokolt az *Ipartestületek Országos Szövetsége* által kifogásolt új adójogszabályok módosítása – e kérdésben nézetazonosság alakult ki azon a tegnapi megbeszélésen, amelyet *Szabó* Iván ipari és kereskedelmi miniszter, illetve az Iposz ügyvezető elnöksége folytatott, tájékoztattak az Iposzban. Az érdekképviselet az egyéni vállalkozók adóelőleg-levonási rendjének önadózási elvekhez történő igazítását, a 20 ezer forintra csökkentett eszközérték reális mértékre történő korrigálását, az adómentes fejlesztési célú tartalékolás megoldását javasolja. A miniszter egyetértett az érdekvédelmi szervezet által kifogásoltakkal.

Az Iposz képviselői továbbra is sürgetik az adórendszerek közötti szabad választás visszaállítását, az egyéni cégforma társasági törvényhez igazodó elismerését. A miniszter szerint ezek a kérdések még további egyeztetéseket és előkészítést igényelnek. Szabó Iván felkérte az *OKFI* elnökét, hogy az általa készített vállalkozásfejlesztési feladatokkal kapcsolatos kormányelőterjesztés tervezetébe építse be az Iposzszal egyeztetett javaslatokat.

(f. p.)

A Budapesti Értékpapírtőzsdét jellemző adatok 1992. március 5-én

Budapesti Értékpapírtőzsde-index: 818,72 (–2,22)

A részvény neve	Nyitó ár Ft	Záró ár Ft	Értékpapír db
Bonbon Hemingway	1550	1550	46
Budaflax Lenszövő Rt.	820	820	50
Dunaholding Rt.			
Fotex Rt.	204	207	136610
Főnix Ker. V.	2190	2190	3
Hungagent	3300	3300	7
IBUSZ Rt.	3610	3650	45
Kontrax Irodatechnikai Rt.	25900	25900	45
Kontrax Telekom. Rt.	25000	25000	47
Konzum	760	770	210
MÜSZI Rt.			
Nitroil Rt.			
Novotrade Rt.	950	950	115
Skála-Coop Rt.	11750	11800	432
Styl Ruhagyár Rt.	3675	3705	83
Szövetkezeti Sörgyár Rt.	2500	2500	106
Sztráda-Skála Rt.			
Terraholding Rt.			

Kötvények 1992. március 5-én

Kötvény neve	Kötés bruttó (millió forint)	Kötés nettó (millió forint)	Árfolyam nettó (átlag%)	Időarányos kamat (címlet/Ft)	Teljes vételár (MFt)
Államkötvény*	11 330	11330	100,59	10000/953	13,476

*** Az arányos kamat számítása az évi 37 százalékos kamat fél évre vetítésével történik.**

Privatizációs menetrend a Matávnál

Kormányzati tanácsadó nélkül nem megy

(MTI) A *Magyar Távközlési Vállalat* – az *Állami Vagyonügynökség* (ÁVÜ) igazgatótanácsának elmúlt heti döntése alapján – 1991. december 31-ei határnappal egyszemélyes részvénytársasággá alakult át. Az egész magyar távközlés jövőjét érintő döntésről, pontosabban a privatizáció várható menetéről tartottak sajtótájékoztatót az ÁVÜ-ben csütörtökön.

A *Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium* helyettes államtitkára, *Doros* Béla elmondta: a részvénytársaság teljes vagyona mintegy 110 milliárd forint. Az alaptőke ebből 58 milliárd forint, a többi tartalékvagyon. Mintegy 2 milliárd forint értékű az önkormányzatok vagyona. Az Állami Vagyonügynökség pedig a jogszabályoknak megfelelő 10 százaléknyi, azaz 5,8 milliárd forint értékű vagyon fölött rendelkezik, amelyet kárpótlásra tartalékolnak. Az egyelőre zárt részvénytársaságot a tervek szerint – amint arra lehetőség nyílik – nyílt részvénytársasággá alakítják, és a részvényeket a tőzsdére viszik.

A privatizáció több lépésben képzelhető el – mondotta *Kazár* Péter, az ÁVÜ igazgatója. Mintegy 2-3 évet szánnak arra, hogy a megfelelő tanácsadó cégek kiválasztása után a privatizáció ténylegesen megtörténjen. Mivel az ország távközlésének egész jövőjéről van szó, különös körültekintéssel járnak el az érintettek. Az elképzelt menetrend szerint április végéig választja ki a Matáv saját tanácsadóját a már korábban lebonyolított előminősítési eljárás eredményeként kiválasztott 8 elismert nemzetközi szakértői cég közül. A kormánytanácsadók kiválasztása májusra várható. A két tanácsadó együttműködve, ám a kormánytanácsadó irányításával végzi a pénzügyi tanácsadást, illetőleg kutatja fel, hogy mely cégek jöhetnek számításba a Matáv privatizációja során. Még az idén a második félévben megkezdődnek a tárgyalások a potenciális befektetőkkel, a privatizációs tanácsadók javaslatai alapján ez év decemberéig már a kivásárlási és tőkeemelési szerződéseket is aláírhatják.

A menetrend következő állomása 1993 első negyedéve. Ekkor alakul át a Matáv többszemélyes zárt rt.-vé. 1993-ban, illetve 1994-ben a társaság helyzetétől és a tőzsdétől függően nyilvános ajánlattételre számítanak a tőkeemelés érdekében.

A privatizációs folyamattal kapcsolatos fontos döntések meghozatalára operatív bizottságot hoznak létre a szaktárca, a Matáv, illetve az ÁVÜ vezetőinek részvételével. A Matáv privatizációja szükségessé teszi a polgári törvénykönyv és a távközlési törvény módosítását is. Az erre vonatkozó módosító javaslat már elkészült, most folyik az államigazgatási egyeztetés. Arról van szó, hogy a jogalkotás során e két jogszabályban kimondták: az alaphálózat, vagyis a most épülő digitális üvegszálas rendszer, amely a távközlés országos gerinchálózata, kizárólagos állami tulajdon. Márpedig a befektetőket legalábbis zavarba ejti, ha ilyen meghatározással találkoznak. A problémát most úgy hidalták át, hogy az eddig megépült 1 milliárd forint értékű alaphálózat tulajdonjogát kivonták a részvénytársaság vagyonából. A teljes gerinchálózat egyébként 1993 végére készül el, összességében mintegy 30 milliárd forintos beruházással. Ehhez a Matáv saját erőforrását, illetőleg világbanki hitelt használ fel. A sajtótájékoztatón elhangzott: azért van szükség két pénzügyi tanácsadó cégre, mert a kormánytanácsadó a magyar távközlés egészének érdekeit veszi figyelembe tevékenysége során. A teljes távközlési piac – a felmérések szerint – lényegesen nagyobb Magyarországon, mint amit a Matáv képes átfogni. Ahhoz, hogy az ezredfordulóra nyugat-európai szívonalú legyen a telefon- és az adatszolgáltatás, illetőleg a többi, mintegy 20 távközlési szolgáltatás, 600–800 milliárd forintos befektetésre lenne szükség. Ez viszont olyan óriási forrásbevonást igényel, amely nem képzelhető el kormányzati tanácsadó közreműködése nélkül.

A szövetkezeti tagok végkielégítéséről

(MTI) Az új szövetkezeti törvény foglalkoztatási hatásaival kapcsolatban a tárca rámutat: a szövetkezetekről szóló, valamint annak hatálybalépéséről és az átmeneti szabályokról rendelkező törvények szerint a szövetkezeti tagok foglalkoztatása munkaviszony jellegű jogviszony keretében történik. Alkalmazni kell tehát a munka törvénykönyvét a szövetkezeti tagok esetében is. Munkaviszony jellegű jogviszonynál a munkáltató köteles a dolgozót munkával ellátni. Amennyiben a szövetkezet az őt terhelő foglalkoztatási kötelezettséget nem tudja teljesíteni, a szövetkezeti tag részére az állásidőre díjazást kell fizetnie vagy megszünteti a munkaviszony jellegű jogviszonyt. Ha a szövetkezet a jogviszonyt nem közös megegyezéssel, hanem felmondással szünteti meg, a szövetkezeti tag igényelheti a munkanélküli-járadékon túl a felmondási térítést, illetve a végkielégítést. A Munkaügyi Minisztérium állásfoglalása alapján azoknál a szövetkezeti tagoknál, akiknél a munkanélküli-járadék az átmeneti törvény szerint február 17-étől megszűnt és emiatt ismét járadékot igényelnek, az ismételt folyósítás kezdő napja a járadék megszüntetését követő nap. A foglalkoztatási feszültségek enyhítésére a szövetkezet mint munkaadó támogatást kérhet a Foglalkoztatási Alapból a részmunkaidős alkalmazáshoz.

Amerikai hitelből

Üzem épült Diósdon

Átadták Diósdon az első MAVA (Magyar–Amerikai Vállalkozási Alap) támogatással épült üzemet. A MAVA hitellehetőséget magyarországi látogatása során *Bush* elnök ígérte meg a hazai vállalkozóknak.

A boldog „nyertesek", a Co optim Ipari Kft. tulajdonosai huszonöt millió forint kölcsönhöz jutottak. Az alakulástól az üzemavatásig eltelt időszakot a hat tulajdonosból álló Co optim két tulajdonosa, *Natta* Antal műszaki igazgató és *Kerekes* Lajos ügyvezető igazgató elevenítette fel.

Megtudtuk, hogy néhány évvel ezelőtt saját garázsukban, illetve házuk alagsori pincéjében rendezték be a műhelyüket. Védőgázas hegesztőberendezésekhez gyártottak mechanikai alkatrészeket. *Főként kézi munkával, kisipari módszerekkel.* Volt időszak, amikor annyira nem volt megrendelésük, hogy mérnökember létükre segédmunkát vállaltak, hogy családjukat el tudják tartani. Akkor fordult jobbra a sorsuk, amikor saját termék gyártására álltak rá. Védőgázas hegesztőberendezéshez huzaltolót kezdtek gyártani. *Ebből ma már évente negyvenezret készítenek. Túlnyomó többségében nyugati megrendelésre.*

Éves termelési értékük eléri a hatvanmillió forintot. Időközben gmk-ból kisszövetkezetet, majd kft.-t alakítottak. Nyereségük egyre nőtt. Amit ugyan fordíthattak volna méregdrága távol-keleti utazásokra, luxusautókra, de ők tovább láttak az orruknál. Új, korszerű üzemépület létesítését, számítógépvezérlésű gépek beszerzését tűzték ki célul.

A nagy múltú, ám ezer bajjal küszködő diósdi csapágygyár mellett fogtak hozzá egy modern, minden igényt kielégítő, kilencszáz négyzetméteres üzemcsarnok, bemutatóterem, iroda és szociális helyiségek építéséhez. Fővállalkozó nélkül maguk a Co optim Kft. vezetői irányították – akár egy családi ház építését – a beruházást. Időközben ugyanis megnyerték a MAVA huszonötmillió forintos pályázatát.

Szinte a földből nőtt ki ez az új üzem. Néhány hónap alatt elkészült a beruházás. *Ma már a gépek telepítése folyik. Összesen harmincöt dolgozónak nyújt új munkalehetőséget.* Emellett bedolgozókat is foglalkoztatnak.

Ám ennyivel sem elégedtek meg. Tovább bővítik vállalkozásukat, tevékenységi körüket, hiszen most már biztos üzemi háttérrel rendelkeznek. Bemutatótermükben saját gyártmányuk mellett a világ egyik legnagyobb védőgázas hegesztőberendezéseket gyártó svájci cégének, az Alexander Binzelnek világszínvonalú hegesztőgépeit reklámozzák. Az Alexander Binzel cég termékeinek magyarországi kizárólagos forgalmazói. És ha egy üzlet beindul? Hozza tovább a másikat. Ma már arról folynak előrehaladott tárgyalások, hogy esetleg Diósdon a védőgázas hegesztőberendezés huzaltolója mellett, a Binzel cég Magyarországra telepített gépein, magának a védőgázas hegesztőberendezésnek a gyártását is a Co optim Ipari Kft.-re bíznak.

Rácz György

RÖVIDEN

JAPÁN ÜZLETEMBEREK érkeztek Budapestre – vásárlási céllal. A magyar fogyasztási cikkek választékát akarják megismerni, s ennek érdekében a Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Minisztériuma és az Országos Kereskedelmi Szövetség kilenc magyar cég termékeiből rendezett számukra bemutatót. A 21 tagú delegáció vidékre is ellátogat. Az NGKM szerint az elmúlt évben a magyar export 185,3 millió dollárt tett ki, 58,1 százalékkal többet, mint egy évvel korábban. A behozatal 382,2 millió dollár volt, 91,7 százalékkal haladta meg az 1990. évit.

AZ UKRÁN PARLAMENT elfogadta a volt szovjet köztársaság első privatizációs törvényét. Várhatóan két másik, ugyancsak a privatizációs csomaghoz tartozó törvényt is megszavaznak még a héten. A szerdai törvény az 1,5 millió rubelnél többre értékelt vállalatok magánkézbe adását teszi lehetővé, ami számos kis üzletet és céget egyelőre kizár a privatizációból.

A NEMZETI GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI ALAPÍTVÁNY nem tudta megvalósítani azt az egyébként helyes alapelképzelést, hogy a hajdani KISZ és az úttörő szövetség vagyona maradjon egyben és szolgálja az ifjúságot – állapította meg az Állami Számvevőszék elnöke. Mind a központi, mind a helyi alapítványoknál az ellenőrök számtalan szabálytalanságot tapasztaltak: a gazdálkodás rendje 1991 szeptemberéig, vizsgálatuk végéig még a minimális gazdálkodási követelményeknek is csak alig felelt meg.

INGATLAN- ÉS LAKÁSBÖRZÉT rendez 1992. március 13–14-én a Co-Nexus Printer Kft. az Építők Házában (VI., Dózsa György út 84/a). A rendezvényen ingatlanközvetítők vesznek részt, mintegy 100 négyzetméter területen, ahol bemutathatják ajánlataikat az ingatlant, lakást vásárolni, értékesíteni szándékozó érdeklődőknek. A szervezők célja egy olyan koncentrált piac megteremtése, ahol a magyar ingatlanforgalmazók bemutathatják adatbankjukat, szolgáltatásaikat. A résztvevők között található a Fővárosi Ingatlanközvetítő Rt., az Építésügyi Tájékoztatási Központ Budapesti Információs és Kereskedelmi Főiroda.

FŐKÖNYVELŐT
(nyugdíjas is lehet) és
NAGYKERESKEDELMI
értékesítésben gyakorlott
munkatársakat keres
számítástechnikai vállalat.
Angol nyelvtudás szükséges.
Jelentkezés a 176-7293 vagy
176-3258-as
telefonszámon.*11255/2K*
0678

Pályázati felhívás!
A Ferencvárosi Önkormányzat Polgármesteri Hivatala pályázatot hirdet
felújítási irodavezetői
munkakör betöltésére.
Feladata a lakóházak és intézmények felújítási munkáinak szervezése, lebonyolítása.
Pályázati feltétel:
– építész, v. építő, v. épületgépész szakmában egyetemi v. főiskolai végzettség – legalább 5 éves szakmai gyakorlat
Előnyben részesülnek a vezetői gyakorlattal rendelkezők.
A felújítási iroda feladatairól részletesebb tájékoztatást ad Kirimi Katalin a 117-1216 telefonszámon, illetve személyesen (Bp. IX., Bakáts tér 14.).
Pályázatokat írásos formában szakmai önéletrajzzal várjuk. A pályázat benyújtásának **határideje**: 1992. március 20.
0674

TÜNTETÉS!
Az egészségügy jövőjéért,
saját jövőnkért,
a betegekért
1992. március 7-én, szombaton
Budapesten, 11 órai kezdettel az EDDSZ Nádor utcai székháza elől a Népjóléti Minisztériumhoz.
Célunk a Népjóléti Minisztériumot érdemi tárgyalásra késztetni!
Az egészségügyi intézmények működőképessége fenntartása érdekében!
Az egészségügyi dolgozók minden munkakörére kiterjedő béremelés érdekében!
Várunk mindenkit!
Egészségügyben Dolgozók Demokratikus Szakszervezete
0687

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY
Az Állami Vagyonügynökség megbízásából a Szfvári Városgazdálkodási Vállalat három üzletét 1992. április 15-én (szerdán) árverésen értékesítjük az alábbi időpontokban és kikiáltási áron

	kikiáltásiár	privatizációs költség	bánatpénz
10 órakor			
I. sz. virágüzlet bérleti jog	1 450 000,– Ft	140 000,– Ft	72 500,– Ft
10.30 órakor			
3. sz. virágüzlet tul. + bérleti jog Szfvár, Várkörút 40.	290 000,– Ft	70 000,– Ft	14 500,– Ft
11 órakor			
2. sz. virágüzlet bérleti jog Szfvár, Kossuth u. 13.	690 000,– Ft	100 000,– Ft	34 500,– Ft

Az árverések helye:
Székesfehérvár, Sörház tér 3. (emeleti tanácskozó terem)
Az árverésen résztvevők anonimok maradnak!
Az árverésre jelentkezés feltétele a bánatpénz (látra szóló betétkönyv) letétbe helyezése 1992. április 6-ig Szfvár, Sörház tér 3. sz. alatt dr. Janka Máriánál.
További információt és írásbeli tájékoztatót az értékesítésre kerülő üzletekről a Székesfehérvári Városgazdálkodási Vállalatnál (Szfvár, Sörház tér 3.) dr. Janka Máriánál kaphatnak (tel: 14-556).
A privatizációs költségek megfizetésére kedvezményes hitel nem igényelhető.
0548

Felkínáljuk
szabad kapacitásunkat
KATO-30 és
KATO-40 tonnás
autódaruinkra.
Érdeklődni: VERTIKÁL KFT
Kecskemét, Pf.: 253.
Tel-fax: 76/26-420.
0679

A FŐVÁROSI USZODÁK
kedvezményes belépőkkel várják Önt
Gellért, Csillaghegyi, Lukács, Újpesti, Széchenyi, Dagály, Rudas
Felnőtt és gyermek úszásoktatás
Széchenyi, Rudas, Újpesti, Dagály, Csillaghegyi uszodákban.
ÚSZÁS TÉLEN-NYÁRON EGÉSZSÉG
610

Pest-Buda Petőfije

Sokan akarták már kisajátítani a „forradalmár költőt" e hazában a legkülönbözőbb célok érdekében. Még nem csitultak a *Morvai-féle* (barguzini) kampány hullámai, amikor egy maroknyi lelkes csapat elhatározta, hogy megalapítja a *Pest-Budai Petőfi Egyesületet* (1990. május 29.), hogy megvédje *„a történelmileg hiteles és tudományosan igazolt Petőfi-képet minden torzítással és hamisítási kísérlettel szemben"*. Az egyesület elnöke *Wéber* Antal irodalomtörténész, ügyvezető elnöke dr. *Gyenes* József jogász lett. Az egyesület kezdeményezte, hogy a következő években, legkésőbb 1998-ig, amikor hármas évfordulót ünnepel majd az ország (Petőfi születésének 175., 1848. március 15-nek 150. és Pest-Buda egyesítésének 125. évfordulóját), *létesüljön a fővárosban, a legszélesebb társadalmi összefogás jegyében Petőfi Sándor nemzeti emlékhely és irodalmi kávéház. „Pesten lett nevem, Pesten lett pénzem"* – írta Petőfi, akiről kevesen tudják, hogy verseinek több mint a felét Pest-Budán írta.

Az egyesületnek sikerült szponzorokat szereznie – de a *Megamorv* cég ajánlatát nem fogadta el –, kapcsolatot létesített a *Művelődési és Közoktatási Minisztérium*mal, a *Magyar Tudományos Akadémiá*val, a *Magyarok Világszövetségé*vel, a *Fővárosi Főpolgármesteri Hivatal*lal, a kerületi önkormányzati, az irodalmi, kulturális, művészeti szervezetekkel, legfőképpen a *Petőfi Irodalmi Múzeum*mal. Vállalta Petőfi pest-budai hagyatékának kutatását, anyagának gyűjtését és feldolgozását. Vállalkozásba is fogott: kiadja Petőfi *Szabadság, szerelem* kezdetű versét *ötven nyelven,* magyar, angol, francia és német kísérőszöveggel, harmincezer példányban bőr- és vászonkötésben, minikönyvként. *Pest-Buda Petőfije* címmel középiskolai versenyt szerveznek a *Fővárosi Pedagógiai Intézet* közreműködésével, a szakmai munkát dr. *Forgács* Anna fogja össze. Negyven iskolából (zömmel gimnáziumokból, de szakközépiskolákból és szakmunkásképző intézetekből is) negyvennyolc csapat állt össze. Az elődöntő március 7-én lesz a *Fazekas Gimnázium* épületében, a *Fővárosi Pedagógiai Intézetben.* A diákok két-három lapos beköszöntőt írnak *A mi Petőfi-képünk* címmel, feladatlapokat töltenek ki, verset mondanak. Előre megadott szakirodalomból készülhetnek fel. Az elődöntő legjobb szavalói közül március 10-én, a *Korona Pódium*on külön zsűri választja ki a győzteseket. A verseny döntője március 14-én lesz a *Petőfi Irodalmi Múzeum*ban.

(ferch)

Az egyházaknak önkorlátozást javasol a PDSZ

A *Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete* szerint tíz év elteltével elképzelhető, hogy az oktatási-nevelési intézmények fele egyházi tulajdonba kerül. Ez is elhangzott azon a csütörtöki tájékoztatón Budapesten, a PDSZ székházában, amelyen *Pokorni* Zoltán, a PDSZ ügyvivője ismertette állásfoglalásukat az egyházi kártalanítás és az iskolák egyházi tulajdonba adásának kérdésében.

Véleményük szerint súlyos hiba, hogy a közoktatási törvénytervezet januári változatából kimaradt az a mondat, amelyben a törvény kimondta: a központi állami, illetve önkormányzati nevelési-oktatási intézményekben a nevelés és oktatás a világnézeti semlegesség elvén szerveződik. Úgy gondolják, hogy az állampolgári jogok védelmében igenis kötelezni kell az önkormányzatokat világnézetileg semleges iskolák fenntartására. Ha erre az önkormányzatnak nincs pénze, akkor ezt az összeget a költségvetésnek kell garantálnia. Ezzel kapcsolatban megjegyezték, hogy alkotmányellenesnek tartják a piarista gimnáziumok felvételi rendjét, mert második szempontként figyelembe veszik a gyermekek hithez való viszonyát. Nem értenek egyet *Andrásfalvy* Bertalan művelődési és közoktatási miniszterrel abban, hogy világnézeti semlegesség nincs. Szerintük a miniszter a semlegességet az ateizmussal azonosítja, pedig valójában ez pluralizmust jelent. Pokorni Zoltán elmondta, ha nincs más megoldás, az egyházaknak *önkorlátozást* kell tenniük. A PDSZ úgy látja, hogy ha az egyház és a szülők között megállapodás születik, akkor is támadhatnak konfliktusok. Így például kérdéses, kötelezhetőek-e a tanárok az egyházi törvények betartására, válogathat-e az egyház mint új tulajdonos a tanárok és a gyerekek között? E kérdések és a téma megvitatására a PDSZ nyilvános fórumot rendez március 14-én *Egyházak és a közoktatás* címmel.

(devich)

800 éves az első magyar nyelvű szövegemlék?

Betűvesztés

Hajdan, boldogtalanságunk idején a *falusi könyvhónap* hetei voltak a téli-farsangi hetek. A búza a földbe vetve várta a tavaszt a hó alatt, s a betűvetők mentek az arra legalkalmasabb „pihenő"-szezonban a búzavetők közé, és a hosszú téli esték sok meghitt emléket „teremtettek": poézis és próza egyesült falusi találkozók „misztériumain", kézen fogva járt ige és kenyér, vettük és ettük.

Most boldogság van, hosszú-hosszú idő óta nem volt ilyen szabad a tér és a föld a betű s a búza vetésére, de a kettő „kézen fogózása" most mégis visszájára fordult együttjárás: aratatlan búzatáblák, vetetlen földek itt, kiadatlan könyvkötetek, papírra vethetetlen betűsorok ott. Óriási a szemveszteség, vészes „szú" került a szóba, vesztésre változott a vetés.

Ami a betűvetés terét illeti, ott a mázsálható mennyiségre nézve nincs hiány. De egyre nagyobb a hiány abból, ami nemes minőség. És egyre kisebb az igény arra, ami nemes minőség! A nemes betű – akárcsak a nemes gabonaszem – ebek harmincadjára jutott.

Ha van súlya a hiánynak, számomra az most annál nyomasztóbb, mivel a napokban – a hajdani falusi „könyvnapok" idején – éppen egy nyolc évszázados könyvvel tartottam újabb „találkozót", képletesen (azért az idézőjel), de a szellemi találkozások nagy élményével, mert az a könyv – az a terjedelmes latin nyelvű kódex – őrizte meg nekünk nyolcszáz esztendőn keresztül az összefüggő magyar betűvetés hártyalapját mint „jelenleg ismert legrégibb magyar nyelvű szövegemléket". A kincsfelfedések jelenlegi állása szerint a papírra vetett magyar nyelvű irodalomnak ez a kezdete, a magyar nyelvű poézisnek ez az első szakasza: a *Halotti beszéd és könyörgés.* Próza és poézis együtt, mint halotti torokon a pálinka és pánkó.

Örökmondó költőnk a napokban lelkendezett róla: „áldott" az a halott, „áldott" az a pap, aki a halottat búcsúztatta. S hát akkor hányszor áldott az a kódexíró szerzetes, aki a sír feletti beszédet – ez lévén eredeti „címe": *Sermo super sepulchrum* – a magyar nyelv betűivel hártyalapra írta. Hiszen magyar nyelvű halott sírja felett magyar nyelven beszélő pap már századosnál jóval régebbi élő valósága volt a honfoglalt földnek, de aki az írásbeliségében csaknem mindenestől latin nyelvű nyugati egyház szertartáskönyvébe beírta a latin temetési búcsúbeszéd és könyörgés „élő" magyar fordításának a szövegét is, az valóban „áldottnak" mondható tettet vitt végbe, korszakos betűvetést végzett. A szó elszállt volna a sír felett, de leírták, s az írás megmaradt. Nyelvemlékként is „felbecsülhetetlen" annak a betűvetésnek az értéke, de a beszéd, a „mű" tartalma, értelme is olyan örökbecsű, hogy ha akkor, az „első" magyar nyelvű keresztény szólalás korszakában mintegy első magyar „bibliafordításként" az emberi lét keresztény teremtéslegendáját „mesélte" el egy valamely halandó ősünk felett a hártyára is leírt szó, azt mai akármelyikünk felett is ugyanúgy el lehetne mondani, változtatás nélkül, mint emberi sorsunk egyik lehetséges, drámai töltetű titokfejtését.

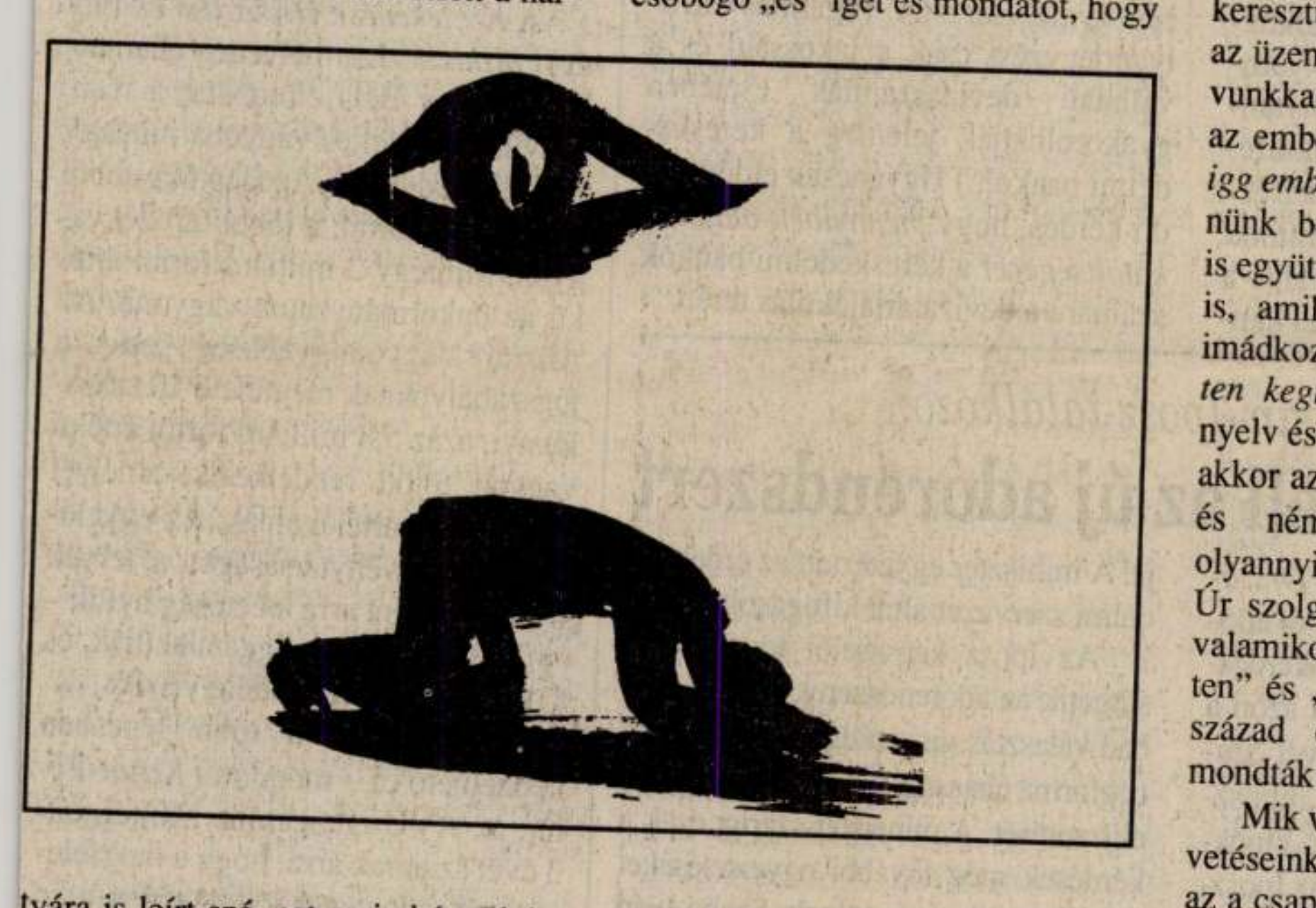

Harminckét sorban mondja a kódexbeli ómagyar szöveg – a huszonhat soros beszéd és a hatsoros könyörgés – az emberi élet és halál „meséjét" a halott sírja felett, az élők gyülekezetében. Ezúttal a nyelv éppenséggel nem egy holt szertartásnyelv, hanem egy nagy emberi közösség élő anyanyelven beszélő és könyörgő szólalása, „szózata", amint Isten szolgájának száján szívbe és lélekbe markolóan felzendül a por- és hamuállapot szemmel láthatóságára mutató bibliai súlyú intés: *„Latiatuc feleym zumtuchel mic vogmuc"*... Első látásra már-már készek volnánk mondani: ezt nem magyarul írták, ezek nem magyar betűk s szavak. De kezdjük – kezdték már jó kétszázhúsz éve! – betűzni a „nem magyar" írást, nézzük a „betűhív átírást" olyan szemmel, hogy az magyar nyelvű „olvasat" legyen, s egyszerre megnyílik a nyolc évszázados mélység, és lelkünk mélyéig érezzük a költői beszédritmust, amint négyszer három-három szótagos lejtésben elénk elevenít s varázsol egy kultúrhistóriai kezdősort, halottal, pappal, gyülekezettel és sírral egyetemben: *„Látjátuk, feleim, szümtükkel, mik vogymuk!"* Ezt már látjuk a szemünkkel, s akár halljuk is a fülünkkel! És mondja a betűbe fogott beszéd a nagy történetet, mint a gyermek élete első meséjét, tele van „és"-sel a mese, szónak és mondatnak az „és" sűrű folyása a kötőanyaga, huszonhatszor sodor odább a csobogó „és" igét és mondatot, hogy elénk hozza abból a porból és hamuból, amivé lett, a mi ősünket, Ádámot, a házul kapott paradicsommal, a paradicsom gyümölcseivel, az egyetlen fa gyümölcsétől való eltiltással, amikor szó szerint idézett magyarsággal fenyíti a teremtő az emberi őst: *„Bizony, amely napon eendel azon gyümölcsből, halálnak halálával halsz"*... Nem ilyen maiul mondta, ómagyarul beszélt az Úr is akkor, de a legelső fennmaradt betűemlékben már költői eszközzel élt, zord fenyítését „egyből" alliterációval, a halálkép három „h"-jának betűrímével nyomatékosította: *„halalnec halálááal holz"*... De a mi ősünk még így sem a teremtő Istenének, hanem az ördög *„intetinek engede"*, *„és evék"*, *„és azon gyümölcsben halált evék"*, s *„haraguvék isten, és veté őt e munkás világba, és lőn halálnak és pokolnak fészke"*...

Így vetette az Isten az első fennmaradt magyar betűvetésben a bűnbe eső őst a halálba, a pokolba, a munkás világba, mint olyant, aki a boldog paradicsomban nem a teremtőjére, hanem az ördögre hallgatott. És itt került sorra az, hogy a temető pap máig és holnapig szóló érvénnyel megmagyarázza a sír felett a gyülekezetnek: nem egyedül, különvalóan, magányosan vagyunk a világban, hanem emberi közösségként, közös emberi sorsban, mint emberi faj és nem, miként Ádám ősünk sem egyedül magának ette a tiltott gyümölcsöt, nem magányos emberként követte el a bűnt az Isten ellen! Ha a tiltott gyümölcs *„keserű vize megszakasztja vala torkát"* Ádámnak, azzal ősünk *„Nem csupán magának, de mind ő fajának halált evék"*! *„Kik ozuk? Miü vogymuk!"* – kiáltotta szenvedéllyel ómagyar nyelvén a pap, és mutatta a *„vermet"*, hogy *„mind ahhoz járó vagyunk"*...

Így őrződött meg nyolc századon keresztül az első betűvetésünk, ezzel az üzenettel: minden tettünkkel, szavunkkal, életünkkel és halálunkkal az emberi faj részei vagyunk, *„num igg ember"*, *„nem egy ember"*! A bűnünk bocsánatáért imádkoztunkban is együtt vagyunk emberi nem, akkor is, amikor egyetlen halott lelkéért imádkozunk: *„Wimagguc uromc isten kegilmet ez lelic ert."* Magyar nyelv és magyar írás készen volt már akkor az „örök üzenet" hordozására, és némely szó, hang, betűjel olyannyira készen volt, hogy ha az Úr szolgája azt mondta és úgy írta valamikor „1200 körül", hogy „isten" és „ember", több mint hat évszázad eltelte után is ugyanúgy mondták és írták.

Mik vagyunk s mik lennénk betűvetéseink nélkül? Ha bekövetkeznék az a csapás, hogy *„Odalett az emberek vetése"*? Egy egészen friss betűnyomtatású könyvben „fedeztem fel" legújabban ismét anyanyelvű írásbeliségünk első „hártyáját", és ott olvastam azt a szorosabb kormeghatározást is, hogy *legrégibb magyar nyelvű szövegemlékünket „1192–1195 között" jegyezték be a latin nyelvű szertartáskönyvbe.* Ha ez igaz, a jelen betűsorok jubileumi „ünnepet" is nyithatnának: anyanyelvű betűvetésünk „szövegemlékének" nyolcszáz esztendős régiségét kezdhetnők ünnepelni most, 1992-ben. De lehet-e ünnep az ünnep, ha épp a jubileum idején vész el a betű, mintha épp most verné a betűvetést az immár nyolcszáz éves első betűrímünk, a híres alliteráció háromszoros szóval súlyosított vészítélete: hogy *„halálnak halálával holsz"*?

De reméljünk, és éljünk talán azzal az újabb keletű nyomatékosító betűrímmel, amely ugyancsak Isten szavaként mondta, hogy *„bízva bízzál"*, s ha már ünnep, úgy könyörögjünk. Nekünk írták nyolcszáz éve, nekünk kell értenünk: *„Szerelmes barátim, imádkozzunk e szegény ember lelkéért... kinek e napon testét temetjük, hogy az Úr... bírságnapra jutva... élessze őt. És tibenneteket..."*

Szabó Gyula
Kolozsvár

KIÁLLÍTÓTEREMBEN

Forma és kifejezés

A VIGADÓ GALÉRIÁBAN nyílt meg *Rényi* Katalin és Baska József közös kiállítása. A képzőművészeti életben nem szokatlan – ha nem is gyakori – jelenség, hogy művészházaspárok alkotó párként is közösen lépnek a közönség elé. Rényi Katalin regisztrált hivatása szerint *alkalmazott grafikus*, Baska József pedig *festő,* ám e megkülönböztetés csak addig volt indokolt, míg közös szerepléseik abban nyilvánultak meg, hogy Baska festészeti bemutatkozásaihoz a feleség, Rényi Katalin tervezte a katalógusokat. Most azonban, a *Vigadó Galéria* emeleti termeiben mindketten szuverén képzőművészként szerepelnek, megkülönböztetés nélkül.

Csábító lehetőség lenne, és még alkalmazásának jogossága sem volna kétségbe vonható, a két művész párhuzamos értékelése, a hasonlóságok felmutatása és a különbözőségek ütköztetése. Egyszóval annak bizonyítása, hogy nem csupán az életben, hanem a művészetben is társak; a megformáltság, a kifejezés minden különbsége ellenére szemléletmódjuk, a világ jelenségei iránti érzékenységük hogyan rímel egymásra. Mondom, kézenfekvő és minden bizonnyal meggyőző is lenne ez az összevetés, ám mégsem teszem, már csak azért sem, mert a bemutató méretei lehetővé tették, hogy a kiállító művészek két, párhuzamos egyéni kiállításon, saját közegükben szerepeltessék munkáikat. A tárlat rendezője, *Kratochwill* Mimi sem a két életmű felelgetésére, ütköztetésére, hanem az önmagukon belüli erővonalak felmutatására építette fel a kiállítás látványát.

Talán udvariatlanságnak tűnik, mégis először Baska József műveiről kell szólni, kizárólag azért, mert Baska par excellance festő lévén, ez a képzőművészeti kifejezésmód határozza meg a bemutató egészének hangvételét, szabja meg „grand art" követelményszintjét, még akkor is, ha az ellenpontozás kedvéért a kiállítás felvillantja Rényi Katalin alkalmazott grafikusi tevékenységét is.

A GEOMETRIKUS ABSZTRAKCIÓ és az érzéki festészet, az ábrázolás és a nonfiguratív formaalakítás mezsgyéjén izgalmas, egyéni festői világot teremtett Baska. Termékeny művész. A három évvel ezelőtti, három nagy műcsarnoki termet megtöltő kiállításáról csupán két nagy kompozíciója szerepel mostani bemutatóján, a képek túlnyomó többsége új, igaz, ezeknek a műveinek zöme kis kép, e ténynek azonban inkább szemléleti, művészeti, mintsem praktikus magyarázata van. A léptékváltással a megformálás módja is változott, anélkül azonban, hogy alapjaiban feladta volna korábbi festői magatartását. A nagy méretek, nagy felületek által igényelt festői effektusok helyett a részletek gazdagságára jobban figyelő, érzelmesebb, érzékletesebb festőiség került előtérbe ezeken a kis – képciklusokba rendezett – festményeken. Érdekes és a művész konzekvenciájára is jellemző adalék, hogy a rendező által ezekbe a ciklusokba tudatosan beválogatott régebbi képek is mennyire szervesen illeszkednek a frissen készült alkotásokhoz. Valamennyi képen nagyon fontos a megformáltság, az artikuláció fegyelmező ereje.

Rényi Katalin képzőművészeti szemléletét, szándékát híven tükrözi műveinek címválasztása is. Elégségesnek látszanak a törekvések, szándékok felvázolására, sőt még az alkalmazott alkotói módszerek, eljárások bemutatására is a művek címeinek megfelelő csoportosításban történő felsorolása. Néhány példa a tartalomra utalásra: *A lélek útjain, A felszín alatt, Szubjektív táj*, ezek valamennyien képcímek – vagy a módszerre utalva: *Szabadon, Kifeszítve, Átszűrődés.*

EGYÉRTELMŰ, hogy Rényi Katalin belső, emocionális folyamatok primer, festői gesztusokban testet öltő kifejezésére törekszik. A „testet öltés" néha szó szerint is értendő, hiszen nem csupán a *Piéta* vagy a *Totem* című művekben sejlik fel az emberi figura, de jó néhány képnél a *„test-nyomatok"* érzékletességére asszociálhatunk. Az alkotói módszer szempontjából is döntő fontosságú az alkalmazott technika, a vízfesték, hiszen a festék csorgatása, az egymásba „úszó" színfoltok, a papír hajtogatásából adódó „áthatások" is a kifejező erőt fokozzák.

Rideg Gábor

Kodály öröksége

HUSZONÖT ESZTENDŐVEL EZELŐTT, 1967. március 6-án fejezte be földi életét az egyetemes magyar kultúra egyik büszkesége, *Kodály* Zoltán. Az évfordulók arra valók, hogy a lelkiismeretet felébresszék. Kodály halálának negyedszázados jubileumán nem az ad okot a lelkiismeret-furdalásra, hogy munkásságát elhallgatták, háttérbe szorították, elfelejtették volna, hiszen kiváló pedagógusok, mozgalmak és intézmények tucatjai tűzték zászlajukra a nevét. Nem Kodályhoz lettünk hűtlenek, csak épp céljaihoz, szelleméhez: adósok maradtunk nagy tervének megvalósításával. Épp ezért helyesebb, ha – ahelyett, hogy nemzetnevelői és zeneszerzői nagyságát méltatnánk – eltöprengünk azon, miben tér el zenekultúránk jelene az általa megálmodott állapottól.

1947-ben Kodály még egyszer összefoglalta pedagógiai programját *Százéves terv* címen. Szigorúan fogalmazott. Csak a távoli jövőben látta felderengeni a magyar zenekultúrát, azt, amely már valóban joggal viseli e nevet. Gondolatmenetét az alábbi szavakkal fejezte be: *„Jósolni nem tudunk. De ha a szaktanítás elve... megvalósul az életben is: bizton remélhetjük, hogy mire 2000-et írunk, minden általános iskolát végzett gyermek folyékonyan olvas kottát."* Ma – sajnos – aligha kell látnoki tehetség ahhoz, hogy kimondjuk: ez a remény a megjelölt időpontig nem teljesül.

Borsos Miklós rajzai

A SZÁZÉVES TERV nemcsak a zenei írás-olvasás általánossá tételét tartotta fő eszközének, de a zenei közízlés felemelését, a művészi és a közönségnevelést és a zeneirodalom remekműveinek közkinccsé tételét, minden emberhez való eljuttatását is. Mindebből a művészi nevelés az egyetlen terület, ahol valóban nem lehet okunk panaszra. A szakképzésben vitathatatlanul magas fokra jutott a magyar zeneoktatás a kísérleti zeneóvodáktól és az új (bár eszméjükben nagyon is régi) énekes iskolákon keresztül egészen a *Zeneakadémiáig. Csak közben elfelejtett nem szakmabeli, pusztán zeneszerető közönséget nevelni.* A mai közgondolkodásra sajnos jellemző eset: egy ismerősöm nagy gonddal keresett magántanárt kisfia zenei tanulmányaihoz. Alig néhány hónappal e tanulmányok megkezdése után megkérdezte a tanárt, lát-e a gyermekben rendkívüli zenei tehetséget. Miután a zenetanár lelkiismeretes volt, és nemmel válaszolt az érdeklődésre, a szülő haladéktalanul beszüntette a magánórákat.

A PEDAGÓGIA – még Kodály után is – elkövette olykor azt a hibát, hogy az eredményes, gyors tanulással kecsegtető *módszert,* melynek sokféle változata a 60–70-es években a legkeresettebb magyar „exportcikk" volt, a tartalom, a tulajdonképpeni cél rovására abszolutizálta. Szolfézsbajnokokat akart nevelni ott is, ahol egyetlen feladat lett volna: megtanítani a jó és a rossz zene közötti különbségtételre. Ma, amikor egyre nagyobb információs szénakazalban kellene megkeresni az értéket jelentő tűt, nem csoda, ha egyre reménytelenebbnek tűnik ez a vállalkozás. Kodály személyes példája erőt adhat hozzá.

Farkas Zoltán

BASKA JÓZSEF

Vigadó Galéria, 1992

1935 január 2-án született Dernőn
1955-60 a budapesti Iparművészeti Főiskola díszítőfestő szakán tanul. Tanárai: Rákosi Zoltán, Miháltz Pál, Z. Gács György, Hincz Gyula
1960 óta a budapesti Iparművészeti Főiskola tanára, jelenleg a Rajz Osztály vezetője

Önálló kiállításai:

1965 MOM Művelődési Ház, Budapest
1971 Ernst Múzeum, Budapest
Uitz Terem, Dunaújváros
Festőterem, Sopron
1973 Görög templom Vác
1975 Művelődési Ház, Nagymaros
1978 VII Prezentacja Malarzy Krajów Socjalisttycznich Zamek
Ksiazat Pomorkich, Szczecin
1979 Műcsarnok, Budapest
1980 Hevesi Sándor Művelődési Központ, Nagykanizsa
1981 Művésztelepi Galéria, Szentendre
1984 Műhely Galéria, Szentendre
1986 Műszaki Egyetemi Galéria, Miskolc
1989 Műcsarnok Budapest

Csoportos kiállításon résztvett:

1962 IX. Magyar Képzőművészeti Kiállítás, Műcsarnok
1966 Fiatal Művészek Stúdiójának VI. kiállítása, Ernst Múzeum, Budapest
1968 XI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás, Műcsarnok
Stúdió 58-68. A Fiatal Művészek Stúdiójának kiállítása, Műcsarnok
1970 Stúdió '70, Fiatal Képzőművészek Stúdiójának kiállítása, Ernst Múzeum
1971 Új Művek, Műcsarnok, Budapest
1972 XV. Soproni Ünnepi Hetek Képzőművészeti kiállítása, Festőterem
1977 Festészet '77, Műcsarnok
1981 XI. Országos Grafikai Beinnálé, Miskolci Galéria, Miskolc
1982 Országos Képzőművészeti Kiállítás, Műcsarnok
1983 Kunstmesse, Basel
Etnografiai Múzeum, Athen,
Devlet Resim Hykel müvesi, Ankara
Guzel Sahatlar Galerisi, Istambul
Szentendrei Tárlat '83, Szentendrei Képtár
1984 Világkiállítás Magyar Szekció, Minnesota, USA
Országos Képzőművészeti Kiállítás, Műcsarnok
1985 Országos Kiállítás, Műcsarnok
Ungarische Kunst Malerei Statliche Museum, Meningen
1986 Bemenhorst Haus Coburg, NSZK
1988 A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének Tavaszi Tárlata, Műcsarnok
1989 A szentendrei Régi Művésztelep hatvan éve 1928-1988, Szentendrei Képtár
1991 Csopak Rényi Katalinnal közös tárlat

Baska József
Képek jegyzéke

Metamorfózis 1988
200x200 cm olaj v.

Impresszió 1988
200x200 cm olaj v.

A kék elipszis 1988
200x200 cm olaj v.

Fekete elipszis 1987
150x150 cm olaj v.

Kék ék 1991
150x140 cm olaj v.

Metamorfózis I. 1985.
30x30 cm olaj farost

Impresszió. 1985
30x30 cm olaj farost

A kék elipszis 1985
30x30 cm olaj farost

Fekete elipszis 1985
30x30 cm olaj farost

Lepke I. ..IV. 1990
30x30 cm olajv.

Fehér tér 1985
30x30 cm olajv.

Érintés 1985
30x30 cm olajv.

Fekvő formák
30x30 cm olaj farost

Arany átló 1985
30x30 cm olaj farost

Éjszakai lepke 1985
30x30 cm olaj farost

"Z" 1985
30x30 cm olaj farost

Rózsaszín etűd 1985
30x30 cm olaj farost

Ölelő formák 1985
30x30 cm olaj farost

Meanes vonal 1985
30x30 cm olaj farost

Több rétegű tér 1985
30x30 cm olaj farost

Áttűnések 1985
30x30 cm olaj farost

Arany ezüst 1985
30x30 cm olaj farost

Kék etűd 1991
30x30 cm olaj farost

Lila etűd 1991
30x30 cm olaj farost

Ságra etüd 1991
32.5x28.5 olaj farost

Rózsaszínű kép 1991
32.5x 28.5 olaj farost

Összetartozás I. ..IV. 1992
32.5x 28.5 olaj farost

Asszociáció I. II. 1991
32.5x28.5 olaj farost

Elégia I..IV. 11991
32.5 x28.5 olaj farost

Drámai etűd I. II. III. 1991
32.5 x28.5 olaj farost

Lila elégia 1991
30 x30 cm olaj farost

Egymás ellen I. . VII. 1991
30.x30 cm olaj farost

Fehér ék 1991
30x30 cm olaj farost

Kifeszítve a térben I. IV.
30x30 cm olaj farost

Többrétegű kép I ...VI.
30x30 cm olaj farost

Fekete elipszis III. 1991
30x30 cm olaj farost

Érintés II. III. 1991
30x30 cm olaj farost

Kék rapszódia I. II. 1992
30x30 cm olaj farost

Vonalak 1992
30x30 cm olaj farost

Forma variációk I. VI. 1991
30x30 cm olaj farost

Improvizációk I. X. 1992.
30x30 cm olaj farost

Object /2drb/ 1981
260x7.2 cm festett fa

Az object elemei 1992
30x30 cm olaj farost I.....X.

Ellentétek 1990
150x80 cm olaj vászon

ELLENTÉTEK

érintés

BASKA JÓZSEF

retrospektív

Tisztelettel meghívjuk Önt és barátait

BASKA JÓZSEF

érintés

című retrospektív

kiállításának megnyitójára

2005. MÁJUS 29-ÉN,

vasárnap délelőtt 11 órára

A kiállítást

SZEPES HÉDI

művészettörténész rendezte

Megnyitó beszédet mond

FÁBIÁN LÁSZLÓ

művészeti író

A művészről készült könyvet

bemutatja:

GYURKOVICS TIBOR

író, költő

Közreműködik:

HORVÁTH KORNÉL

ütőhangszeres előadóművész

A kiállítás megtekinthető

2005. május 29-től 2005. június 15-ig,

hétfő kivételével naponta 11.00-19.00 óráig

Ernst Múzeum Budapest

1065 Budapest, Nagymező u. 8.

Tel: 341-4355

Levelezési cím: 1376 Bp. 62. Pf. 152.

www.ernstmuzeum.hu

Múzeumi beszélgetések:
Június 1-én, szerdán 18.00 órakor
Baska József és tanítványai

Június 15-én, szerdán 18.00 órakor
Oliver A. Botar
(University of Manitoba, Canada) előadása:
A biocentrikus kapcsolat:
Francé Rezső és a modernista építészet
a weimari köztársaságban
Az előadás magyar tolmácsolással hangzik el

Vasárnapi matinék:
Június 5-én, vasárnap 11.00 órakor
Prof. Dr. Edith Balas
(Carnegie Mellon University, Pittsburgh, PA)
Az emberi test
Constantin Brancusi szobrászatában
című előadása hangzik el
a Brâncusi és Brancusi című könyv
(Noran kiadó) megjelenése alkalmából

Június 8-án, szerdán 18.00 órakor
A modernizmus kezdetei
Közép-Európa építészetében
Lengyel, cseh, szlovák
és magyar építészeti írások
a 19-20. század fordulójáról
/The Beginnings of Modernism
in Central European Architecture
Polish, Czech, Slovakian
and Hungarian Architectural writings
at the Turn of the 20th Century/
című könyvet ismerteti
Vámossy Ferenc
professzor emeritus
A bemutató résztvevői:
Ritók Pál, Hadik András,
Keserü Katalin, Szabó Gábor,
Andrzej Szczerski, Haba Péter

nka Budapest4you MŰÉRTŐ LÉGLI EXIT

A kiállítás és a katalógus létre

a Belváros-Lipótváros Önk

a Rozsnyó városi Önkormány

a Budapesti Tavaszi Feszti

a Nemzeti Kultúrális Alap

a Vigadó Galéria

és a Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány

Barba József

BASKA JÓZSEF

1935. Jan. 2-án született Dernőn. 1960-ban végzett az Iparművészeti Főiskola festő szakán,azóta tanít a Főiskolán.

Fontosabb önálló kiállításai:

1965. Mom Kultúrház
1971. Ernst Múzeum, Budapest
1973. Görög Templom, Vác
1978. VII. Prezentacja Malarzy Krajow Socjalisttycznich, Zamek
1979. Műcsarnok, Budapest
1981. Művésztelepi Galéria, Szentendre
1989. Műcsarnok, Budapest
1990. Bukarest, Magyar Intézet.
1993. Vigadó Galéria, Rényi Katalinnal közösen
1995. Körmendi Galéria Budapest

Fontosabb csoportos kiállításai:

1962. Műcsarnok
1968. Jubileumi Studió kiállítás Műcsarnok
1970. Studió '70 Ernst Múzeum
1972. Sopron, Festőterem
1982. Műcsarnok
1983. Kunstmesse, Basel
Etnografiai Múzeum, Athén
Devlet Resim Hykelmüvesi, Ankara
Guzel Sahatlar Galerisi, Istambul
Szentendrei Tárlat '83
1984. Világkiállítás, Minnesota USA.

Kiállított képek listája:

Érintés. 170x170 1986 olaj
Örök visszatérés I. 150x80 1997
Örök visszatérés II. 150x80 1997
Örök visszatérés III. 150x80 1997
Minden mozgásban I. 100x70 1996
Minden mozgásban II. 100x70 1996
Dinamikus mozgás 100x70 1996
Geometria I. 190x80 1989
Geometria II. 190x80 1989
Új geometria I. 100x70 1996
Új geometria II. 100x70 1996
Ritmikus ismétlés 150x140 1995

Díj:

Művészi munkásságáért
A Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskeresztje, 1994

Baska József (1935) évtizedek ót kutató, rendet alakító, teremtő, á ugyanakkor egyéni tisztaságot, ele venséget mutató képei ugyanis azoka az intellektuális erőket, azt a be lülről épitkező kreativitást mutat ják, amely rozsnyói pályatársaira i jellemző. Találóan fogalmazott Mánd Iván, amikor így írt: "Baska vonalai gömbjei nem csak a tárgyak érzékeny ségét, hanem az ember furcsa, eddi alig ismert világát érzékeltetik."

Ronyit falál.
Bev. Fehly Balázs
Bp. Vigadó Galéria, 1997

KITEKINTŐ

Tízmillió atomközpontra

Japán tízmillió dollárral járul hozzá a Moszkvában felállítandó nemzetközi tudományos központhoz, amely a volt Szovjetunióban állás nélkül maradt atomtudósok foglalkoztatási gondjain kíván enyhíteni. James Baker amerikai, Andrej Kozirev orosz és Hans-Dietrich Genscher német külügyminiszter vesz részt a három kezdeményező ország képviseletében Brüsszelben a március 11-én tartandó külügyminiszteri tanácskozáson, amely a tudományos központ létesítéséről dönt.

UNESCO-segítség

Alapítványt hozott létre az UNESCO, az Orosz Tudományos Akadémiával együtt, hogy segítséget nyújtson a tudományos kutatómunkához, s egyben elősegítse azt is, hogy az orosz tudósok az alapok hiánya miatt ne legyenek kénytelenek külföldre távozni vagy felhagyni a tudományos kutatómunkával. A ENSZ tudományos, kulturális és oktatásügyi szervezete kezdetnek 300 ezer dollárt biztosít az alap számára. Az erről szóló megállapodást az akadémia elnöke, Jurij Oszipov és Federico Mayor, az UNESCO főigazgatója írta alá Párizsban, a szervezet székhelyén.

Német munkanélküliség

Az előző havi nagy növekedés után februárban valamelyest – 53 ezer fővel – csökkent a keletnémet munkanélküliek száma, de így is az 1,3 milliós szint körül mozog. A kvázi-munkanélküliek közé sorolják a részlegesen vagy rövidített munkaidőben foglalkoztatottakat, számuk lényegében nem változott, meghaladja a félmilliót. Norbert Franke, a nürnbergi szövetségi intézmény vezetője a munkaerőpiacra nehezedő nyomás kis enyhülését az enyhe februárral indokolta, hamarabb belekezdhettek télen nem végezhető munkákba.

Olaj a FÁK-tól

Az orosz energiaügyi minisztérium becslése szerint a volt Szovjetunió területén 1992 első negyedévében a kőolajtermelés napi 8,6 millió hordóra csökken az egy évvel korábbi napi 9,6 millióról. Andrej Kokosin, a minisztérium tanácsadója egy Washingtonban folyó olajipari konferencián arról is beszámolt, hogy a köztársaság statisztikai intézetének 1992. évi előrejelzése a FÁK-tagországok esetében éves szinten átlag napi 8,7 millió hordó termeléssel számol. Tavaly ez még napi 10,2 millió, 1990-ben pedig 12 millió hordó volt.

Bod Péter Ákos hazatért Japánból

A megbízhatóságot értékelik leginkább

Japáni látogatásunk fő célja a bemutatkozás és a kapcsolatfelvétel volt, nem pedig az, hogy hiteleket szerezzünk. Eddig kibocsátott kötvényeink mind elkeltek, a nemzetközi piacról idei évre tervezett pénz nagyobbik részét tehát már felvettük – közölte háromnapos szigetországi útjáról hazatérve Bod Péter Ákos, a Magyar Nemzeti Bank elnöke. Mint mondta: Japán gazdasági köröken érezhető volt bizonyos aggodalom a kelet-európai országok általánosan rossz gazdasági helyzete miatt, de a magyar eredményeket a térség gondjainak hátterében kiemelkedőnek értékelték a vendéglátók. Hárshegyi Frigyes alelnök Dél-Koreában folytatja a tárgyalásokat.

A Japánban kibocsátott magyar kötvények iránt nagy volt az érdeklődés, így azok mára mind elfogytak. Sőt, némi sértődést is okozott, hogy az MNB megpályáztatta a jelentkezőket, akik számára ez szokatlan volt. Elmondhatjuk: *ma már a nemzeti bank választhatja meg, a további kötvénykibocsátás helyét, idejét és mértékét, ezáltal lehetősége nyílik a jövőben olcsóbb pénzforrásokat keresni – mondotta útjáról hazatérve Bod Péter Ákos.*

A japán partnerek által ígért pénzalapok ugyanakkor még jórészt kihasználatlanok, mert azok az ország saját exportját támogatják, s ebből egyelőre nem tud sokat profitálni a magyar vállalkozó. A két évvel ezelőtt nyitott, 500 millió dolláros hitelkeretnek viszont már legnagyobb részét felhasználtuk – 70-80 millió dollár maradt belőle –, részint világbanki programok, részint a Suzuki-beruházás keretében. Az a furcsa helyzet állt elő – mutatott rá a jegybank elnöke –, hogy *az ötletes, jó beruházási projectekben van ma a legnagyobb hiány. Ha belőlük több lenne, akkor jelzések szerint, japán részről esetleg hajlandóak lennének megemelni a keretet. Azon kell tehát munkálkodniuk az állami intézményeknek, minisztériumoknak, vállalkozóknak, önkormányzatoknak, hogy minél több ilyen értelmes fejlesztési tervet alkossanak.* Különösen az infrastruktúra, és a környezetvédelem terén lát nagy lehetőségeket a jegybank elnöke.

A 400 millió dolláros exporthitelgarancia alapból viszont a japán cégek vettek igénybe rendkívül keveset, ugyanis az elmúlt két évben a „magyar üzleti élet aktivitása" nagyon csekély volt. A magyar cégek által igénybe vehető ötmillió dolláros gépbehozatali hitelkeretnek egy része még szintén él. *Az MNB lehetőség szerint szeretné átadni a kereskedelmi bankoknak e hitelkereteknek a kezelési jogát,* aminek lehetőségét a közeljövőben a bank vezetése megvizsgálja.

Magyarország, kedvező pénzügyi helyzetéből adódóan, immár nemigen számíthat kedvezményes hitelekre. *Ennek csupán egy lehetősége merült fel az út során, a környezetvédelem területén.* Az illetékes magyar minisztériumon, illetve a pályázó vállalatokon a sor, hogy ezt kihasználják. *A FÁK megsegítésére irányuló hitelekkel kapcsolatban nem táplált túlzott reményeket az MNB elnöke.* Mint mondta: – Az volt a benyomásom, hogy állami segélyprogramokba bekapcsolódni harmadik ország számára szinte lehetetlen.

Hazánk gazdasági eredményeit Japánban a kelet-európai gondok figyelembe vételével is pozitívan ítélték meg – mondta a jegybank elnöke. – Elgondolkoztatja őket a térségünkre jellemző magas munkanélküliség, emellett főként a gazdasági növekedést hiányolják. Azt viszont ezzel együtt *értékelik, hogy adósságainkat ütemesen fizetjük, kötelezettségeinket teljesítjük, a külföldi tőke előtt pedig nyitottá tettük országunkat. Az elmúlt két év hazai átalakulását pedig alapvetően sikeresnek ítélik meg.* Szimpátiájukat nem utolsósorban az váltotta ki, hogy annakidején ők is valahogy így indultak meg a gazdasági felemelkedés útján. *Mindennél hatásosabb volt viszont azon külföldi cégek felsorolása, amelyek ötvenmillió dollárnál nagyobb beruházást valósítottak meg Magyarországon.*

A Keidanrenben, vagyis a japán gazdasági szervezetek szövetségében megjelent gyárvezetők magasnak tartották a magyarországi hitelkamatokat. Az MNB azonban reménykedik benne, hogy a kamatszintek a közeljövőben csökkenni fognak, a magyar bankrendszer pedig elvileg készen áll rá – mutatott rá a jegybank elnöke –, hogy devizahiteleket nyújtson, és ebben az esetben alacsonyabbak a kamatok.

– Míg az Egyesült Államokban korábban a sokkterápia hívei voltak többségben, addig *Japán tárgyalópartnereim a folymatosságot, a kiszámíthatóságot és a megbízhatóságot tekintik a legfőbb értéknek egy ország esetében,* vagyis inkább az ütemes, határozott, de szerves fejlődés hívei – válaszolta Bod Péter Ákos az Új Magyarországnak, a két országban szerzett tapasztalatait összevetve. – Számukra az a fontos, hogy a kormány csak olyan dolgokat jelentsen be, amit meg is tud valósítani. *Megbeszéléseim során gyakran hangoztattáék, hogy óvatosnak kell lennünk a piacnyitásban, a liberalizáció megkezdése előtt végezzünk pontos kalkulációkat és az iparvédelem fontosságára is felhívták a figyelmet.* Ez utóbbinak persze korlátot szab, hogy a hazai piac lényegesen kisebb a japánnál, ami fokozottabb nyitottságra kényszerít minket.

A magyar nettó adósságállomány csökkenésével kapcsolatban az MNB elnöke kifejtette: – *A japán partnerek két dologra figyeltek a leginkább. Arra, hogy milyen a fizetési mérlegünk, illetve, hogy mekkora hazánk adóssága. Nos, fizetési mérlegünk tavaly, tavalyelőtt egyaránt pozitív volt, és minden reményünk megvan rá, hogy ebben az évben is folytatódik a tendencia* – ez pedig már önmagában is egy nagyon jó jel. Ami az adósságainkat illeti, az bruttó értékben nem csökkent – továbbra is 21-22 milliárd dollár között mozog, ami elsősorban az amerikai fizetőeszköz árfolyam-ingadozásával magyarázható –, *nettó adósságállományunk* viszont *16 milliárdról 14 milliárd dollárra csökkent, és ezt a javulást az idézte elő, hogy valutatartalékaink egyről négymilliárd dollárra növekedtek. Csökkent továbbá adósságainknak a bevételekhez viszonyított aránya, miután konvertibilis exporunk tavaly jelentősen megnövekedett.* A korábban 50 százalékot is meghaladó magyar adósságszolgálati ráta ma 30 százalék körül van. Ehhez tudni kell, hogy a nemzetközi megítélésben a harminc százalék a lélektani határ...

Dóczy László

MAI TÉNY

• Az Ipari Fejlesztési Bank Rt. tegnap megnyitotta első budapesti fiókját a Pesti úton. A XVII. kerületben mintegy 4000 vállalkozó tevékenykedik, főként kis- és középvállalkozók. A bank a Vállalkozók Kamarájával közösen mérte fel a helyi igényeket, az IFB a vállalkozók számára elsősorban a világbanki hitelekhez való hozzájutás, a váltóleszámítolás, a faktoring, a célbetétek, a vagyonértékelés lehetőségeit biztosítja a fiókkal.

• Az Indonésian Observer az Országos Exportfejlesztési Ügynökség (BPEN) információja szerint Indonézia részt kíván venni az 1992. szeptember 20. és 29. között megrendezésre kerülő Budapesti Nemzetközi Vásáron.

• Az egyéni vállalkozó magánkereskedőkre vonatkozó 1992. évi adózási szabályokat tartamazza a KISOSZ-füzetek most megjelent száma. Fellelhetők benne a személyi jövedelemadóra, az általános forgalmi adóra, a fogyasztási adóra vonatkozó szabályok csakúgy, mint a szükséges adóigazgatási ismeretek, könyvvezetési előírások.

• Az Országos Kisvállalkozás-fejlesztési Iroda vállalkozókat segítő sorozatának következő írását anyagtorlódás miatt hétfőn közöljük.

Sevillai expostart

Egy hónap múlva, április 8-án átadják a sevillai Expo magyar pavilonját. Kádár Béla az 1992-es világkiállítás kormánybiztosa, külgazdasági miniszter a tegnap tartott sajtótájékoztatón kiemelte, hogy bár a kiállítás elsősorban kulturális jellegű, Magyarországnak mint a külgazdaság iránt érzékeny kis országnak minden lehetőséget meg kell ragadnia, hogy gazdasági szempontból is felfedeztesse magát.

– A sevillai Expót az amerikai földrész felfedezésének 500. évfordulójának évében rendezik, s ez meghatározza témáját: hivatott bemutatni mindazt a változást, amit Amerika felfedezése hozott, s azt a tudományos-technikai és kulturális fejlődést, amely az azóta eltelt időben a világban végbement – mondta a kormánybiztos.

A kiállítás a *századvég legnagyobb kulturális seregszemléjének ígérkezik* – hangzott el a sajtótájékoztatón. A magyar ünnepi esten, augusztus 20-án az *Állami Hangversenyzenekar* ad ünnepi koncertet, a magyar napon pedig – amit technikai okokból *augusztus 24-én* rendeznek – többek között a *Honvéd Művészegyüttes* egész napos lakodalmas játékokkal szórakoztatja a közönséget. Ezen kívül folyamatosan szerveznek kulturális rendezvényeket, gazdasági szimpóziumokat, üzletembertalálkozókat, sőt a *magyar olimpiai csapattal* is találkozhat a közönség egy show-műsor keretében, tekintve hogy a barcelonai olimpia a világkiállítással egyidőben zajlik.

A *Makovecz Imre* által tervezett magyar pavilon – amelynek már építése során is sok csodálója akadt – nem csupán egy kiállítóterem, hanem önálló jelentésű műalkotás. Az épületet végigjáró vendégek egy 20 perces hang- és fényjelenségekkel kísért színjáték részesei lehetnek, amelynek során Magyarország helyzetével, történelmével sorsfordító pillanataival, többféle arcával ismerkedhetnek meg.

Megpályázható beruházások

Várhatóan gyorsabb lesz az információáramlás hazánkban az építési vállalkozók és a megrendelők között – jelentették be azon a sajtótájékoztatón, amelyen a *Bau-Data* Projekt Információs és Konzulting Iroda mutatta be új kiadványát a sajtó képviselőinek.

A vállalkozás havonta kiadja azoknak a magyar, illetve külföldi építési projekteknek a jegyzékét, amelyeket magyar vállalkozók megpályázhatnak *itthon, illetve külföldön.* Így a munkát kereső cégek közvetlenül hozzájuthatnak azokhoz az információkhoz, melyekhez eddig nem, vagy csak igen körülményes módon férhettek hozzá. A szolgáltatás mintegy 50 ezer hazai építőipari vállalkozót érint. A Bau-Data Információs Iroda tagja annak a *nemzetközi információs láncnak,* amely adatbanki hátterével segíti az információ áramlását a világban. Elmondták a cég képviselői azt is, hogy a magyar információs és konzulting iroda egy éven belül bekapcsolódik közvetlenül is az *Eurobuild Information Network* hálózatába, amely többek között tárolja az USA, Nagy Britannia, Franciaország, Németország, Ausztria, Olaszország és Magyarország építési projektjeinek adatait. A rendszer működése hazánkban várhatóan elősegíti a sikeres előkészületeket a világkiállításra.

Társadalombiztosítási adóslista

A Társadalombiztosítási Főigazgatóság tegnap nyilvánosságra hozta azoknak a vállalatoknak, költségvetési szerveknek, szövetkezeteknek, egyéni és társas vállalkozásoknak a listáját, amelyek jelentős összeggel tartoznak. A költségvetési szervek, vállalatok, szövetkezetek 43 milliárd forinttal maradtak eddig adósak a Társadalombiztosítási Főigazgatóságnak. A legnagyobbb elmaradása a Magyar Államvasutaknak van, ám a MÁV-val már megkezdődtek a tárgyalások a tartozások rendezéséről. A 100 adós közül 16-an tartoznak 100 millió forintnál többel. Ők a következők:

Magyar Államvasutak 9,1 milliárd forint
DIMAG Rt. 502 millió forint
Ganz Villamossági Művek 330 millió forint
Mátraaljai Szénbányák 220 millió forint
Egyesült Villamos Gépgyár 206 millió forint
Ózdi Acélmű Rt. 195 millió forint
Hengermű Kft. 193 millió forint
Ózdi Kohászati Üzemek 167 millió forint
Pallas Lap Könyvkiadó Vállalat 152 millió forint
Magyar Filmgyártó Vállalat 147 millió forint
Gamma Művek 142 millió forint
Mester-Coop Kereskedelmi Rt. 137 millió forint
Kohászati Alapanyagkészletező Közös Vállalat 127 millió forint
Komplex Karbantartási és Szolgáltató Kft. 114 millió forint
ÉÁÉV 112 millió forint
Híradástechnikai Gépgyár 109 millió forint.

Az egyéni és társas vállalkozók valamivel több mint 9 milliárd forinttal maradtak mind ez idáig adósak. A 10 millió forinton felüli tartozások listája a következő:

Mach Gyula Székesfehérvár 73 millió forint
Virág Gyula Budapest 16 millió forint
Szumma Kft. Sárbogárd 12 millió forint
Szegedi István Vecsés 12 millió forint
Metál-Coop Gmk., Váchartyán 12 millió forint
SZÍM Kecskeméti Gépelemgyár Rt. 11 millió forint
Harkai Ádám Bt., Kruzslák 11 millió forint
Pintér József, Kecel 10 millió forint.
MONTANUS Gmk., Budapest 10 millió forint
Rinyu Béla, Solymár 10 millió forint.

Ünnepelnek a vámosok

Nő a spekulánsok száma

A kiegyezést követően, 1867. március 10-én az akkori magyar kormány pénzügyminisztere, Lónyai Menyhért megalapította az önálló Magyar Királyi Pénzügyőrséget.

Idén ünnepli tehát 125 éves jubileumát a Vám- és Pénzügyőrség.

Az akkori pénzügyminiszter a hivatal felállításának indoklásaként előterjesztett javaslatában a következőket írta: „Az ország pénzügyi állapota olyan, amely a bevételi források apasztását meg nem engedi, miután az országnak mindennemű jövedelemre szüksége van."

Az alaphelyzet máig azonos – mondotta tegnapi sajtótájékoztatóján *dr. Balogh György* vezérőrnagy, a Vám- és Pénzügyőrség országos parancsnoka, az intézmény múltját és jövőjét felvázoló beszédében.

A közelmúlt eseményeiről szólva elmondotta, hogy az általa irányított testület az elmúlt tizenegy hónap során lényegesen megfiatalodott. Az állomány 65 százaléka kicserélődött, fiatal, jól képzett, új szellemiségű munkatársak vették át a nagy tapasztalatú régiek helyét, s a szervezet struktúrájában is átalakult. Ami számukra a legnagyobb gondot jelenti, az az elavult, még 1976-ban kidolgozott jogi háttérrendszer, amit remélhetőleg még ebben az évben felvált majd egy korszerű vámtörvény. A régi s még jelenleg is érvényben lévő jogszabályok túlzottan szigorúak a magánforgalommal és fölöttébb liberálisak a külkereskedelemmel szemben. Ezek az anomáliák akkor válnak igazán nyilvánvalóvá, ha figyelembe vesszük, hogy a rendszerváltozás előtt mindössze háromszáz, monopolhelyzetben lévő külkereskedelmi cég működött az országban a mai 35 ezerrel szemben, s bár az elmúlt évben tetemes, 231 milliárd forint vámértéket inkasszáltak, még mindig nagyon magasak (jelenleg tízmilliárd forint) a kintlevőségi értékek. A spekulációk új és követhetetlen formáit lelik fel a szabályok kijátszására.

Számos új jelenséggel is szembe találták magukat a vámosok. A nyugat-európai rendkívül szigorú ellenőrzések elkerülésére a hazánkon át vezető balkáni utat veszik igénybe a kábítószer-kereskedők és a fegyvercsempészek. A múlt évben tizenkét kábítószercsempész-bandát derítettek fel, főleg a déli határvidéken és a repülőtereken, és kétszáznegyven esetben indítottak eljárást fegyvercsempészek ellen.

Most egy európai színvonalú szakmai felkészültséggel rendelkező és korszerű technikai apparátussal ellátott kábítószer-elhárítási csoport létrehozásán dolgoznak a nyugat-európai és amerikai vámszolgálatok szakmai és anyagi támogatásával.

Egy aprócska utalás a múltra: százhuszonöt évvel ezelőtt a vámőrség személyi állománya 4300 fő volt. Ma csupán 4100 munkatársuk van. Ehhez minden kommentár nélkül csak annyit tegyünk még hozzá, hogy határainkon a nap minden percében egy negyventonnás kamion halad át, amelynek szétszereléséhez egy csoport egynapi munkája szükséges. Ezért még az idén ötszáz fővel és korszerű technikai felszereléssel erősítik a vámigazgatást.

A Vám- és Pénzügyőrség ebben az évben a Phare-program keretében a vámadat-feldolgozás korszerűsítésére nyolcmillió ECU támogatást kap.

Közös piaci társult tagságunkról és az ezzel kapcsolatos tennivalókról szólt még a parancsnok, majd azt mondotta: mindeddig Kelet-Európa legnyugatibb országa voltunk, jó úton haladunk afelé, hogy Nyugat-Európa legkeletibb államává váljunk.

(paizs)

Az AL-KO Magyarországon

Pangás ellenére terjeszkedés

A termékeinek minőségére és márkavédelmére különösen igényes osztrák *AL-KO Csoport* 1989-ben alapított közös leányvállalatot a *Skála-Elektronnal,* kerti kisgépek gyártására és forgalmazására. Budapesten, a Nagyvásártelepen egy műszakban negyven embert foglalkoztatva húszezer gép gyártására és összeszerelésére képesek évente. A világ több országában működő félszáz leányvállalatának üzemei – járműalkatrészektől a klímaberendezésekig – sokféle terméket gyártanak. Magyarországra azért a kertészeti kisgépek gyártását telepítették, mert számításaik szerint a rövidesen új alapokra helyeződő magyar kertgazdaságok ígéretes felvevő piacai lehetnek termékeiknek.

Számításaikat igazolja, hogy a két esztendő alatt forgalmazott 13 ezer 500 gépből, berendezésből több mint kilencezer már hazai üzemben készült, és negyed milliárd árbevételt hozott.

Most annak ellenére, hogy a gazdasági pangás miatt mintegy 30-35 százalékos árbevétel-csökkenésre számítanak, mégis *megvásárolták magyar partnerük teljes tőkerészesedését,* így az AL-KO Kft. százszázalékos osztrák tulajdonba került – jelentették be tegnapi sajtótájékoztatójukon.

Idei gyártási kapacitásukat változatlanul hagyva, számos újdonsággal lépnek ki a piacra, 400 millió forintos árbevételt célozva meg úgy, hogy cikkeik 3/5-öd részét külpiacokra szánják. Hazai bevételük felfuttatása érdekében pedig az egész országra kiterjedő kereskedelmi láncot alakítottak ki partnereikkel, s ezekben az áruházakban az átlag kiskereskedelmi árhoz képest nyolc százalékkal olcsóbban forgalmazzák termékeiket.

S.E.

Közlemény

A Publica Kulturális és Kiadó Részvénytársaság Igazgatósága értesíti tisztelt részvényeseit, hogy a Társaság 1992. április 7-én délelőtt 10 órakor tartja évi rendes közgyűlését. A közgyűlés helye: Budapest, VIII. ker. Blaha Lujza tér 3. Tükörterem. A közgyűlés napirendje. – Az igazgatóság jelentése az 1991-es gazdasági év eredményéről; – A felügyelő bizottság jelentése; – A könyvvizsgáló jelentése; – Az 1991-es gazdasági év mérlegének megállapítása; – Az alapszabály módosítása; – Az alaptőke emelése; Tisztségviselők választása; – Egyebek.

Kérjük a tisztelt részvényeseket, illetve azok okirattal meghatározott képviselőit, hogy a közgyűlés helyén 9.30 órától szíveskedjenek regisztrálni, valamint a szavazólapok és a részvények átvétele céljából megjelenni. Amennyiben a közgyűlés határozat-képtelen lenne, a következő közgyűlés a helyszínen 1992. április 8-án 10 órakor kerül megtartásra.

A Publica RT 1991. évi gazdálkodásának főbb mérlegadatai:

Alapító vagyon: 250 000 E forint.
Mérleg szerinti eredmény: (131 556) E forint.

Publica RT Igazgatósága

Búcsú Cinitől

A hatalmas bérházban ahol lakom, hosszú évek óta nem mondta már nekem senki: mit szól hozzá? Már megint mi történt? Pedig sok minden történt az elmúlt időkben. De most, távozásod másnapján, megállítottak és megrendült csodálkozással kérdezték: tényleg igaz? És ismeretlen ismerősök riadtan néztek a szemembe. Mintha csak megérezték volna: egy irodalmi korszak lezárulófélben van, Karinthy Ferenccel a magyar literatúra fényes korszaka száll a Nemzeti Panteon díszsírhelyére.

Amit egész életedben akarva akartál, azt elérted. Tényleg az egész ország szeretett. Országos, nemzeti író voltál. Nem rétegíró, nem lobbyíró, nem csoportíró. S ezzel a pálya bevégeztetett, kiteljesedett. A csúcsra jutottál. Nincs tovább.

E megállapítással pontot tehetnék búcsúmondataim végére. Írótársak, olvasók az írószövetség és Művész sportkörbeli teniszező barátaid nevében elköszönhetek tőled, megköszönhetem azt a soksok derűs, napfényes órát, amit veled töltöttünk, mert ugyan mit is mondhatnék többet annál, mint amit az elmúlt napok döbbent tekintetei és tétova, hitetlen Tamás kérdései felénk záporoztak?

Nem. Többet valóban nem mondhatok. Legföljebb elindíthatok egy kérdezz-felelek játékot: mi volt ennek a kivételezettségnek, szeretetnek, ragaszkodásnak az oka? Mi volt ez a varázslat, hogy Te, kicsinek-nagynak Cini maradtál? Az életed nyitott könyv volt Ágival, Jutkával, Marcival, Pierreel, az unokákkal és Zsiga kutyával együtt, róluk szóló írásaid közérdekű közlemények sorozata. Személyes, családi dolgaidban, mint csöppben a tenger ott csillogott az egész magyar valóság.

Az életöröm, az életkedv, az életszeretet írója voltál. És volt e nagyobb szükség másra az embernek az elmúlt negyven-ötven évben mint éppen erre? A csínytevéseidben, trükkjeidben a századelő – Babits, Kosztolányi, Móricz – magyar irodalmának életkedve, alkotó ereje, kamaszos frissessége villant meg, s te voltál e jogfolytonosság záloga. Apád az első fővárosi író, aki nemzeti érvényű nagyvárosi művész volt, és lehet, hogy talán te leszel az utolsó pesti író, akinek érvényes még minden szava a legkisebb magyar faluban is. A magyar szellem történetének nagy arisztokrata családja így fog át egy évszázadot, ahogyan azt te apáddal, kéz a kézben átölelted. Ez az évszázad sok mindennek, jónak és rossznak is évszázada volt, de túlzás nélkül állíthatjuk: a Karinthyak évszázada is a magyar irodalomban. Apád még megérte irodalmunk tragikus kettéválásának kezdetét, te megérted ennek a szétszakadásnak politikába mérgesedését. Oldódás helyett amit annyira akartál, görcsösödést. A századforduló emberszabású, magyar konzervatív liberalizmusának a legszebb üzeneteit hordoztad és hoztad szóban és írásban, baráti kötődésekben egyaránt. A te tükrödön által békés és szelíd volt ez a magyar irodalom, nem elvtelen, nem megalkuvó, de berzenkedései, külön útjai, élesen különböző elvei, egymást tagadó stílusirányzatai ellenére is egységes és irodalom és magyar. Úgy éltél ebben a közegben mit egy nagy családban, otthon voltál Veres Péter bácsinál és Zelk Zoltánnál. S ha perlekedett ez a nagy család, szeliden csitítgattad, a veszekedések családi huzavonák voltak, egymáshoz tartozó rokonok nézetkülönbségei. A gyűlöletet, a gyalázkodást, a végzetes szembenállást nem tudtad elviselni. Író írónak farkasa – már nem a te világod.

Életed és életműved az ellentétek egységére épült. Nagyvárosi író voltál, s a legjobban mégis egy kis vidéki zugban, Leányfalun érezted magad. A szigligeti szellem elhalásával a szomszédos Hévízen tanyáztál, lubickoltál a melegvízforrásban, és a munkásüdülő halljának légkörében, ahová évről-évre visszavártak. S e környezet-fölemlegetés jelkép: otthonod az egész ország jelképe. Szerettél külföldön csatangolni, de alig vártad, hogy hazajöhess. És Ausztráliában is, Amerikában is magyartól magyarig vezetett az utad.

Az életöröm vaskos realizmusának voltál a tündérien játékos megtestesítője, de értetted a bánat szürrealizmusát és a reménytelenség formabontó kínjait is. Talán éppen azért voltál rendkívüli módon magányos milliónyi barátod közepette is és talán azért jelentett a soknál is többet neked Ágnes, mert te mindenben és mindenkiben azt kerested, ami összeköt és nem azt, ami szétválaszt. Mintha csak tudat alatt arra törekedtél volna, hogy kimondd és hangoztasd: ennek a népnek és irodalomnak az útvesztőkből, amibe mindig külső erők taszították, csak közös akarattal van kivezetője.

Milyen megrázóan és szépen és emberien tudtad megélni magyarságodat és üldözöttségedet. S ha a fájdalmat nem is enyhítette a kései bocsánatkérés, üldözöttből üldözővé sohasem váltál, lényegedtől és lényedtől jöttment jogtiprók nem foszthattak meg soha.

Életed javát elrabló munkásságodat aligha lehet röviden méltatni. Művészi forradalmad abban ledzik, hogy ha epikát írtál, az vérből epika volt, ha színművet, az izzott a drámai konfliktustól, s két művet, legalább két művet a világirodalom asztalára is letettél: az Epepét és a Bösendorfert. Mind a kettő századunk betegségében, a hasogató magányban és elhagyatottságban élő ember életérzését fogalmazza meg. Az érzelmek és a gondolatok közlésének a vágyát. És a többi között is ez a két remeklés az, amely apádhoz köt eltéphetetlenül. Hiszen éppen neked írta meg fiktív végrendeletét Kosztolányi fölkérésére a húszas években, amelyben arra tanított, hogy magyarságon s anyanyelven kívül nincs élet a te számodra és nincs élet senki magyar író számára. A legnagyobb csapás embernek az lehet, ha elveszti a nyelvet, ha nem tud lelki közelbe kerülni a másik emberrel. E megrázóan magányt ábrázoló művekben, s minden kinyújtott kezű emberhez közeledésében Karinthy Frigyesnek a hozzád írott szellemi végrendeletét hajtottad végre: emberség és magyarság, társkeresés és a családi körben lehetséges megenyhülés himnuszát írtad meg.

A nyelvi, a szellemi, az érzelmi elszigeteltség, bezártság, befalaztatás rémképe a fantasztikus Epepe és magyarságtudatod e műben lényegült át éppenséggel általános emberibe. A magányosság magyar érzése átminősült a magányos ember egyetemes érzésébe.

A köztudatban mindig tréfára kész, életvidám, elnyűhetetlen, csupa kirobbanó életkedv- és energiagazdaként maradsz meg.

Talán a kelleténél is könnyebb tréfacsináló jelmezben. Sajnos, ma már tudjuk, hogy ez csak látszat volt. Te nagyon is megszenvedted ami Veled és másokkal történt, csak kifelé nevettél, befelé folytak a könnyeid. És ezt büntetlenül senki sem csinálhatja. Te sem, az apád fia. És ahogyan apád égette őrülten életét, úgy égetted te is a magadét csak nem vettük észre. Égetted magad lelkedben, érzelmeidben és aggodalmaidban. A sírig. És nemcsak a földi mulandóságban van ott a helyed apád mellett, hanem a szellem örökkévalóságában is méltó társává nemesedtél.

Szalay Károly

Hang – vétel

Szétvert polgárság

Mindig ugyanabban az órában ébred. Gondosan borotválkozik, öltönyét tisztán tartja. Kék inghez még véletlenül sem köt zöld nyakkendőt. Munkahelyén mindent elkövet, hogy megnyerje főnöke bizalmát. Vasárnap ünneplő ruhát ölt, a kiadós ebéd után sétálni viszi családját. Havonta egyszer moziba vagy színházba megy feleségével. Néha meglátogatja a rokonokat vagy vendégeket hív egy ultipartira. Nyárra szakszervezeti beutalót kér, másodosztályon utazik, pénzét beosztja, kerüli a nagy szenvedélyeket és a fárasztó izgalmakat. Előszeretettel hangoztatja mások hivatalos véleményét, abból baj nem lehet. Ő a kispolgár. Nagyon sok van belőle Magyarországon.

Az élete folyamatos mozgás. Ha ő maga éppen nem csinál semmit, akkor is dolgozik – a pénze! Ezt azonban ritkán engedheti meg magának. Gyára, vállalata, üzletháza kevés pihenést engedélyez. Márkás autón közlekedik saját sofőrrel. Karácsonyra feleségének briliáns nyakéket, barátnőjének nercbundát ajándékoz – vagy fordítva. Tagja számos klubnak, támogatója több alapítványnak. Művészetkedvelő: szereti a jó festményt, a klasszikus zenét. Gyermekét külhoni intézetben taníttatja. Sokat utazik, szórakozásra alig jut ideje, de ad arra, hogy a rangos eseményeken megjelenjék. Nyáron a Riviérán, télen St. Moritzban tölt pár kellemes napot – vagy fordítva. Csak annyira politizál, amennyire üzleti érdekei feltétlenül megkívánják. Művelt, szorgalmas, tájékozott, hiszen ez a kötelessége. Ő a nagypolgár. Elég kevés van belőle Magyarországon.

És hol a középosztály? Hol a polgárság? Van egyáltalán nálunk polgári középosztály? Ha nincs, annak mi az oka? Ezekre az életbevágóan fontos kérdésekre kereste a választ a *Kossuth-klub* riportokkal színesített vitaműsora, a *jelenidőben. Mélykúti Ilona* lényegretörő kérdésekkel bevezetésként egy történészt faggatott, majd a kerekasztal-beszélgetésben még három társadalomtudós jutott szóhoz, különféle beállítottságú személyek, akiket csupán a bizonytalanság és a kételkedés hozott közös gondolati nevezőre a jelenlegi helyzet megítélésében. Abban megegyeztek, hogy a nemzetfenntartó történelmi középosztályt az elmúlt negyven esztendőben szétverték, de arról már nem esett szó, hogy a helyükbe erővel gyömöszölt pökhendi és parvenü pártbürokrácia a feladat teljesítésére tökéletesen alkalmatlan volt. Nem véletlenül, hiszen megvetett, sőt üldözött volt minden polgárerény: a hit és az erkölcs, az igazmondás és a becsület, a hazaszeretet és a gondolkodás, a véleményformálás szabadsága. A vidéki riportok szánalmas és félelmetes tudatzavarról árulkodtak. Kiderült, hogy a vállalkozótól a körorvosig az embereknek fogalmuk sincs a polgárság szerepéről, értékrendjéről, puszta mibenlétéről. Arról, hogy polgárnak lenni nem életforma, de filozófia is, hogy a polgárság nem csak vagyoni kategória, hanem a múltban gyökerező nemes (de nem nemesi vagy dzsentri!) hagyományok tisztelete és folytatása. Kétségbeejtő kórkórkép volt ez a műsor a lassan már fölmérhető pusztításról, amit a szocializmus szörnye, a szörnyű szocializmus hazánkban véghez vitt. Itt a látlelet, a vég.

S vigasz csak annyi, hogy mindent – a polgárosodást is! – újra lehet – kell! – kezdeni.

Juhász István

Ma a TV1-en

Bemutatkozik az ORF

Ma este 17 óra 40 perctől éjfélig a Magyar Televízió 1-es csatornáján mutatkozik be a magyar nézőknek az osztrák rádió és televízió. *Bányai Gábor* intendáns a tegnapi sajtótájékoztatón elmondta: szeretnék a magyar nézőket megismertetni a különböző külföldi televíziós és rádiós műhelyekkel. Lássuk, mit tudnak mások, mit tudnak jobban, mit kell még tanulnunk?

A most bemutatásra kerülő ORF, a francia és a svéd tévé után a harmadik a sorban, s remélhetőleg a rövid műsoridő ellenére a ma esti összeállítás jól reprezentálja az osztrák kollégák munkáját. Sajnos ma már hozzá kell szoknunk, hogy a televíziónézés napjainkra a „mindenevés" gyakorlatává vált, legyen szó bogárevésről, Csontváry-gondolatokról, focimérkőzésről vagy filmről. Az ORF a sokféleségre helyezi a hangsúlyt.

Lesz gyerekeknek szóló műsor, popzenei összeállítás, film, hangverseny és természetesen híradó. Ez utóbbi azért is érdekes, mert az osztrák független közszolgálati intézmény két egymástól független csatornáját ugyanaz a híradós stáb látja el híranyaggal. Mint megtudtuk, a különböző politikai pártok Ausztriában is megpróbálják befolyásuk alá vonni a médiát; mind a kormánypártok, mind az ellenzék oldaláról érik őket támadások. S amikor mindketten egyforma hangosan kiabálnak, akkor tudják, hogy helyesen cselekszenek – mondta *Kurt Bergman*, az ORF egyik vezetője.

(jé)

Hagyomány és megújulás

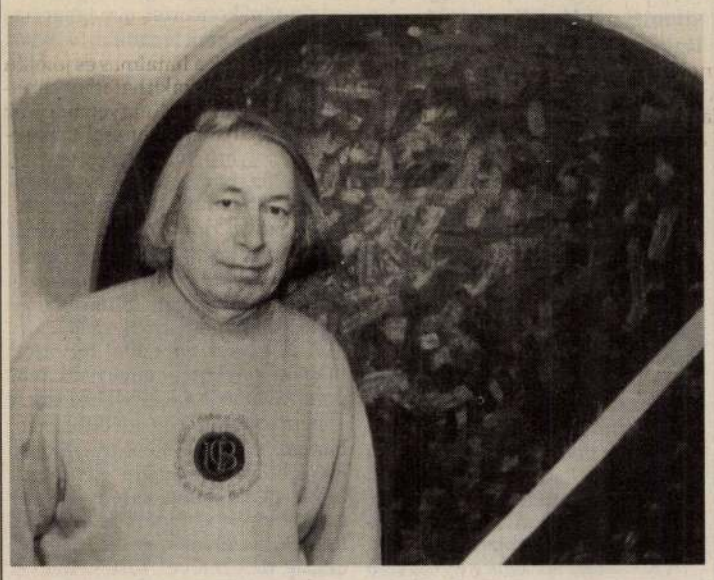

Képünkön Baska József látható festménye előtt.

Fotó: Talum Attila

A *Vigadó Galériában* vasárnapig látható *Baska József* festőművész és *Rényi Katalin* grafikusművész közös kiállítása. Alkotó párosról van szó – kétféle értelemben is. Egyrészt azért, mert a kiállító két művész férj és feleség, s ha nem is közös műterem, de hosszú ideje formálódó szellemi közösség köti össze őket. Kiegészítik egymást abban az értelemben is, hogy az alkalmazott grafikát művelő Rényi Katalin több alkalommal tervezte-gondozta a férje kiállításaihoz készült katalógust, plakátot.

Baska József 1960-ban végzett az Iparművészeti Főiskolán, ő jól ismert képviselője a magyar festészetnek határainkon túl is. Műveiben az egyetemes művészet, a huszadik századi avantgarde – elsősorban a konstruktivizmus – törekvéseinek és a hazai tradícióinknak az ötvözésére törekszik; műveinek szerkezetességéhez, színgazdagság, érzelmi telítettség társul. Rényi Katalin, aki 1975-ben diplomázott a Magyar Iparművészeti Főiskolán, és elsősorban filmplakátokkal hívta fel magára a figyelmet, nagyméretű grafikáival az elsősorban *Pollock* nevével fémjelzett akciófestészet, a tasizmus, a kalligrafikus törekvések lehetőségeivel kísérletezik. Két művész, eltérő alkotói szándékok – ám azonosnak tűnik a szándék a hagyományok és az új elemek egységes egészként való értelmezésére.

P. SZ. E.

Múzeumi játszóház

Hétvégeken sok gyermek keresi fel a *Nemzeti Múzeum*ban rendezett játszóházakat. Március 15-e előestéjén, 14-én, szombaton különösen nagy érdeklődés várható. Ezért a múzeum, *Föltámadott a tenger* címmel, aznap délelőtt 10 és délután 14,30 órakor is rendez az ünnephez igazodó tematikájú történelmi játszóházat.

Népszerű művek – színvonalas előadások

Hegedűsreménységek a Zeneakadémián

Ma a Zeneakadémia nagytermében hat fiatal hegedűs közreműködésével hangzik fel Vivaldi hegedűversenye az Erkel Zenekar kíséretében. Egykor ők is azok közé a rangos előadóművészek közé sorakozhatnak fel, akiknek ismeretében a világ zenei nagyhatalomként tart számon bennünket. De zenei életünkből sajnálatosan hiányzik a nagyhatalmi rang másik feltétele: az országos, lüktető koncertélet és az ezt élvező-értő közönség, amelynek feltámasztását a megújuló zenei neveléstől várjuk.

Kovács Róbert, a Nemzeti Filharmónia ifjúsági koncertszervezője hosszú évek óta fáradozik mindkét gond megoldásán. Munkájáról és terveiről faggatom.

– A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola zongora tanszakának elvégzése után 12 évig tanítottam. Zeneiskolai tanárként tehetségek felfedezésére és a muzsikuslélhez elengedhetetlen pódiumszereplés biztosítására törekedtem. Majd négy évig a Vakok Intézetében – tanárt és diákot egyaránt próbára tévő körülmények között – dolgoztam azért, hogy tanítványaimmal a muzsikálással éreztessem az emberi boldogsághoz nélkülözhetetlen szépséget és harmóniát. *Szól a Szív Alapítványunk* létrehozójaként hangversenyeket szerveztem. Itt szerettem meg azt a munkát, amit most a Nemzeti Filharmóniában végzek.

– Mi a feladata ebben a munkakörben?

– Szerencsére szabad kezet kaptam a munkához. A középiskolai diákok számára szervezett Esti Muzsika és az Egyetemi Bérlet sorozatokban igyekszem nagynevű, rangos előadók és zenekarok mellett fiatal tehetségeket is felléptetni. A népszerű művek magas színvonalú előadásával a zeneszerető koncertközönség visszatérését szeretnénk elérni.

– Miért tartja fontosnak a pályakezdők támogatását?

– Magyarországon aránytalanul kevés a koncertlehetőség ahhoz képest, hogy hány tehetséges fiatal van a szakmában. A fellépés egzisztenciális kérdés számukra, hiszen ahhoz, hogy a pályán maradjanak, a pódiumból kellene megélniük. Például *Kocsis Zoltán* ütőkösszerű felbukkanása óta tehetséges muzsikusévfolyamok sora lépett fel külföldön, de itthon egyikük sem jutott fel a zenitre. Ennek okát csak találgatni tudom.

– Milyen lehetőségek vannak a pályakezdők támogatására?

– Évi 90 hangverseny szervezésére van lehetőségem. De azt tudni kell, hogy csak a fontos helyeken, nagynevű előadókkal és zenekarokkal, és a szakma figyelmének a középpontjában tartott koncerten fellépő fiatal számíthat arra, hogy felfedezik. Ebben az évadban 13 ilyen jellegű fellépést sikerült – nem kis küzdelem árán – kiharcolnom.

– Milyen más lehetőségek adódnak a tehetséges fiatalok szerepeltetésére?

– A ma rendezendő Vivaldi-hangversenyen valamennyi szólistapályára alkalmas hegedűsünk fellép. Ezen kívül propagálom a tehetséges pályakezdőket tehetséggondozással foglalkozó koncertszervező intézményeknél és a vidéki zenei életet szervező kollégáimnál is.

– További tervei?

– Idén első ízben a Nemzeti Filharmónia Fiatal Művészek Fóruma áprilisban fesztivált rendez a Fészek Művészklubban előadóművészek és zeneszerzők bemutatására. Ezekre meghívjuk a zenekritikusokat, a médiák képviselőit és a társintézetek szakembereit. Együttműködünk számos alapítvánnyal és a jövőben magunk is teszünk a pályakezdő fiatalokat támogató alapítványt.

D. Veszelszky Sára

Júliusban Békéscsabán

Európai gyermekszínjátszók találkozója

1979-ben, a Nemzetközi Gyermekév alkalmából szervezték meg Svédországban az *A gyermekek és a kultúra* elnevezésű szemináriumot. Ott vetődött föl: meg kellene rendezni az európai gyermekszínházak és gyermekszínjátszók találkozóját. Ez meg is történt. 1982-ben a belgiumi Namur, aztán sorra a svájci Neuchatal, a dániai Vordingborg, az angliai Stratford, Bécs, Bonn, a luxemburgi Echternach és az írországi Dublin adott otthont e találkozóknak. A harmincegy európai országot tömörítő szervezet most Magyarországra hozza a következő európai gyermekszínjátszó találkozót. *Július 12. és 25. között Békéscsabán rendezik meg az összejövetelt, melynek mottója – mint azt a tegnapi sajtótájékoztatón a szervezők elmondták – ez lehetne: Empátia, tolerancia embertársainkkal, a természettel, a környezettel. A tervek szerint hat szekcióban – utcaszínház, archaikus színház, báb- és árnyszínház, vizuális műhely, bohócok és artisták, némajáték és figurái – folyik majd a munka. Azt is megtudtuk: a harmincegy országból érkező tíz-tíz fős csoportokban minden országból két árva gyermek is lesz, azért, hogy e gyermekek és a családban felnőttek között kialakulhassanak az oly igen szükséges emberi-érzelmi kapcsolatok.*

(t. i.)

It's a long way...

It's a long way to Tipperary – azaz Hosszú az út Tipperary-be. Az első világháborús katonadal dallamát azok is ismerik, akik a szövegből legfeljebb csak részletekre emlékeznek. A *Corvina Kiadó* gondozásában most ötvenkilenc más dallal együtt ennek a nótának a szövegekottája is megjelent a fenti címet viselő gyűjteményben. A válogatást *Reviczky Béla*, a kiadó irodalmi igazgatóhelyettese végezte. A sor[t] nemzeti himnuszok nyitják, majc karácsonyi dalok, népi dallamol folytatják, s néhány spirituálé zár[ja] be. A kötet bemutatóját tegnap a budapesti Fazekas Mihály Gim náziumban rendezték készítői Valamint a gimnázium diákjai gi tár- illetve zongorakísérettel éne keltek el néhány népszerű dalla mot.

–

A fekete bojtár ajánlásai

Páratlan műfajú könyvecskét adatott ki Balogh Ferenc a vésztői önkormányzattal: bámulatra méltó fáradozással összegyűjtötte a költő Sinka Istvánnak a könyveiben, verskéziratain, fényképein található dedikációit, és időrendben közzétette.

A fekete bojtár szerzőjének 225 ajánlása 141 barátnak, tisztelőnek szól. A legtöbbet, nyolcat a napjainkban újra fölfedezett csongrádi író, *Kádár Lajos* kapta, de a címzettek közt van *Móricz Zsigmond, Szabó Pál, Veres Péter, Czine Mihály, Dankó Imre, Hegyesi János, Ignácz Rózsa*, s az Országgyűlés alelnöke, a kisgazdapárt képviselője, *Vörös Vince* három könyvvel is.

A legkorábbi ajánlás 1933. december 11-én kelt, a legutolsó — már a feleségének segítségével — 1986 őszén. A legtöbb Budapesten (az utolsó években csak így: *Budán*) íródott, de Dévaványa, Cegléd, Gyula, Kolozsvár, Marosvásárhely, Csíkszereda, Balatonszárszó, Balatonboglár, Békés, Gyoma, Hajdúnánás, Szekszárd is szerepel.

A *Vád* című verseskönyvének ajánlásában 1943-ban Sinka panaszkodik: „Habár a cenzor meg is csonkította ezt a kötetet..." *Eltűnik a hóri domb* című elbeszéléskötetének több dedikációjában 1961-ben háborog a *Magvető Kiadó* ismeretlen szerzőjű utószava miatt: „öt-hat kéz is gyártotta, közte egy miniszteré is. Azért olyan politikátlan és irodalmiatlan"; „a kuckót kapott és etetett eb néha megugatja a csillagot"; „inkább becsület nekem, mint becstelenség".

A *Vád* címlapjára ezt a merész vallomást írta 1960-ban: „Sok szeretettel ajánlom ezt az énekeskönyvet Léka Gézának, aki ha Európát végig is járta: a hazai dombok mégis mindenünnen visszahívták erre az ellenségtől megtaposott és megszállott földre... Bizony, aki itt született, csak itt tud élni, bármilyen is a sor- sa; másutt is élhetne, igaz, de ott csak lélek nélkül... itt volt édes a tej, itt ringott a bölcső, és itt lesz majd nyugalmas a temető is."

Péter László

Hat húron

Sárközy Gergely, a lant- és gitárjátékáról (is) méltán elismert művész a magyar zenei élet érdekes és karakteres egyénisége. A régi zenei műfajok ihletett népszerűsítője, akinek egy-egy fellépése igazi élményszámba megy. Március 10-én, kedden este a Pesti Vigadóban ad koncertet, s ezúttal egy újonnan komponált darabját is előadja egyik kedves hangszerével, a flamencogitárral.

— Valóban szeretetre méltó instrumentum, technikailag is sokban különbözik a hagyományos gitártól — mondja. — Elég legyen itt csak annyi: az egész hangzásvilágát új dimenziókba helyezi. De a speciális újítások: a pergetett akkordok, a koppantástechnika is e hangszer sajátja.

— Mi lesz az új kompozíció?

— Terjedelmét tekintve úgy húszperces, három tételből (Flamenco barbaro, Rubin Stones, S. K.) álló ciklus; komponálásakor arra is törekedtem, hogy a hangszer kínálta sajátos technikai lehetőségeket is beleágyazzam abba a különös hangulatba, mely e gitárból kisugárzik.

— Mit hallunk még a koncerten?

— Chopin remekbe szabott mazurkáiból és etüdjeiből készült átiratimat. Sajnos, a klasszikus zeneirodalomban meglehetősen kevés és többnyire nem is túlságosan magas színvonalú művet találunk a hagyományos hathúros gitárra. Ily módon szükség van tehát a választék „feljavítására" is.

Tóth Ádám

Vasárnapi Videó

JÁKOB LAJTORJÁJA

Az élet adománya, hogy tudunk emlékezni és tudunk felejteni. Gondot csak az okoz, hogy többnyire elfelejtjük azt, ami fontos, s megőrizzük emlékezetünkben a gyötrő dolgokat. Elfeljtünk felejteni. Ez történt Jakob Singerrel is, a Vietnamot járt postással. Igaz, mielőtt a hadak útjára lépett, a filozófia doktora volt, azonban ő tovább ment a hajdani filozófusnál, Adornónál, aki szerint Auschwitz óta nem lehet verset írni. Jakob Singer szerint Vietnam óta nincs értelme a gondolkodásnak. Ezért lett postás.

Menekülni azonban nem tud, sőt egy újabb felismerés nehezíti meg életét. Rá kell döbbennie, hogy ő és társai többszörösen áldozatai a hadiiparnak. Különös módon nyomorodtak meg, nem kezüket, lábukat érte lövés, hanem az agyukat támadta meg a Lajtorja nevű vegyszer. A hadsereg nemes fői játszadoztak fiaikkal, agyukba olyan hallucinogén anyagokat csempésztek, amelyek fokozzák a harci kedvet. Dühöt és agressziót ébresztettek a jámbor emberekben.

A végzetes érzelmek rendezője, Adrian Lyne különös játékot űz velünk. Mire véget ér filmje, már mi sem tudjuk: Jakob igazi életéről szólt a film, vagy a halála előtti másodpercek futtatták őt előre a képzeletbe. Megtalálta-e Jakob Singer azt a lajtorját, ami kivezeti poklából, s vajon megtaláljuk-e mi saját lajtorjánkat, ami kivezet a múltunkból? (Intercom)

-perity-

A videotékák új filmjeiről részletesebben a hamarosan megjelenő Video Magazinban olvashat!

Tárlatunk

Mohácsi Regős Ferenc: Busómaszk

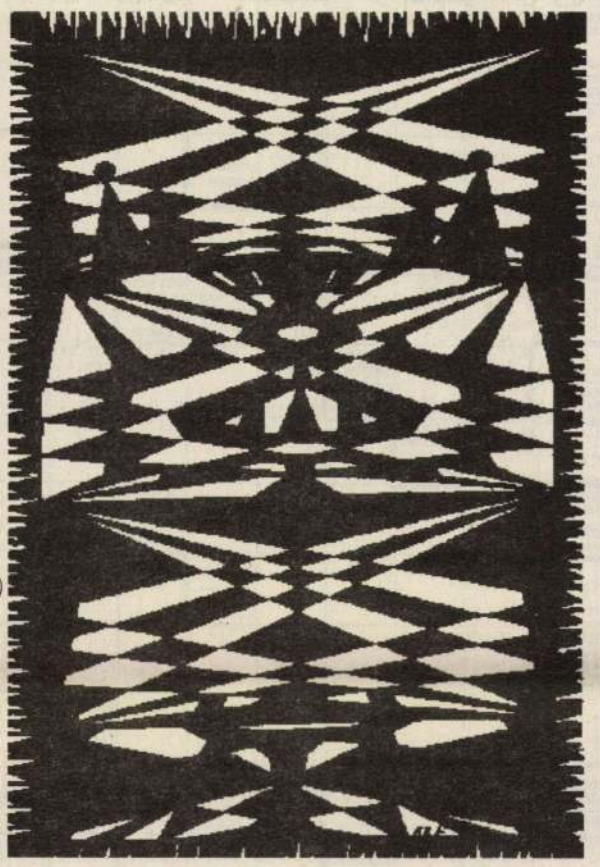

A Corvin Művelődési Házban (Sashalom, Thököly u. 13.), a XVI. kerületi művészklub közös tárlatának anyagából.

Európai huszonévesek

René André tanácsos, az Európai Közösségek Bizottságának budapesti képviselője, *Marschall Miklós*, Budapest főpolgármesterhelyettese, *Horst Wegmann*, a Germinations Koordinációs Bizottságának vezetője és *Zsigmond Attila*, a Budapest Galéria főigazgatója nem mindennapi érdekességű kiállítást nyitott meg pénteken késő délután *két* fővárosi helyszínen.

Előbb a Lajos utcai, utóbb a Szabadsajtó úti kiállítóteremben láthatták az érdeklődők *13 európai ország fiatal képzőművészeinek tárlatát*, amely az aacheni művésztelep anyagának egy részét mutatja be.

A *Germinations 6* ugyanis olyan vállalkozás, amelyben a különböző főiskolák végzős vagy éppen végzett hallgatói — valamennyien 30 éven aluliak — mutatják be szobraikat, festményeiket, installációikat. A most látható *mintegy száz műtárgy* a sokféleségével és sokszínűségével kelt figyelmet, és arról győz meg, hogy ez a fiatal nemzedék milyen tehetséges, mennyire felkészült a további nagy feladatokra.

A kiállítás létrejöttét csakúgy, mint a művésztelepeket az Európai Közösségek Bizottsága támogatja és — mint a bemutatón elhangzott — folytatása már az idén Budapesten várható. Július végén, augusztus elején ugyanis fővárosi színhelyeken az Iparművészeti Főiskola szervezésében zajlik a nyári műhelymunka első harmada. Innen *Prágába* utaznak tovább azok a fiatal művészek, akiknek munkái — a mostaniéhoz hasonlóan — bejárják majd a kontinens különböző országait.

(s.)

Paródiák, fiókban

Nyolc évvel ezelőtt indult meg az életműsorozatod, melyre újra megjelentek a legsikeresebb műveid, köztük a *Csigalépcső*, a *Velünk kezdődik minden*, az *Apátlan nemzedék*, a *Város, esti fényben*, a *Nagy idők tanúja*, a *Másfél szoba összkomfort* című regényeid. Melyik lesz a következő kötet?

—Talán úgy fogalmaznék, hogy melyik lenne... mondja *Bárány Tamás*. *— Az összegyűjtött paródiáim. Több mint két esztendeje hevernek a kiadó asztalán. Az állami könyvkiadás katasztrofális helyzete azonban eddig még nem tette lehetővé, hogy a kötetem kéziratát leadják a nyomdába. Pedig nem lenne érdektelen — az utolsó paródiagyűjteményem megjelenése után tíz évvel! — lemérni a szatirikus, karikaturisztikus és persze humoros írásaim hatását a mai olvasókra. Éppen te voltál az, aki a hatvanas évek elején először közöltél tőlem irodalmi paródiákat.*

— Önálló paródiaestjeid az Irodalmi Színpadon s majd később a televízióban szintén a legendás műfaj újjáteremtésében elért művészi eredményeidről tanúskodnak.

— Akkoriban a tévé foglalkozott még az irodalommal!

— Régen találkoztam műveiddel a képernyőn. Tévéjátékaid pedig azt bizonyítják, hogy szereted a műfajt.

— Ma is szeretem a tévét, de ez a szerelem viszonzatlan. Mostanában nem sikerül a képernyőre jutnom. Pedig a drámai osztály fiókjában van egy három éve elfogadott forgatókönyvem, melyre természetesen nincs pénz. Ezt még értem, de azt már nem, hogy másfél esztendeje miért tartják dobozban egy kész vígjátékomat. Talán azért, mert különben „hatalmas mennyiségű" eredeti magyar vígjátékot mutat be a televízió?!

— Legutóbb az *Aki feltámadott* című megrendítő regényedben az emberi nem megváltásának és megválthatóságának lehetőségeivel s problémáival viaskodtál. Milyen új művet várhatunk ezután tőled?

— A rám törő súlyos betegségek ellenére sikerült két új regényt írnom. Az egyik 3200 évvel ezelőtt játszódik az ókori Trója falai alatt, a másik pedig a legmaibb mában. Remélem, rövidesen megjelennek. Biztató tárgyalásokat folytatok egy rangos magánkiadóval.

— A távoli múltat és a közvetlen jelent egyidejűleg átfogó gondolkodásmódod még mindig meghatározza írói érdeklődésedet.

— Én a jelent is történelemként éltem át.

— Meséidet ugyan a felnőtteknek szánod, de tudom, hogy szívesen írsz regényeket a gyermekeknek, az ifjúságnak is. Három unokád van. Olvassák-e ők a *Rettentő Misit* meg a *Rákóczi zászlait*?

— Olvassák, igen, de kritikai véleményükkel csak a legritkábban tisztelnek meg.

— Én pedig, engedd meg, hogy ezúttal megtiszteljelek, és köszöntselek 70. születésnapod küszöbén.

Illés Lajos

Sosem látott filmek

Igazság és bosszú

Ezt a filmet csakugyan nem lehetett volna hajdanában látni. KGB-ügynököket vezetnek az orruknál fogva marcona CIA-ügynökök, az amerikai helyszínen megjelennek a bolgár titkosszolgálat emberei is. Aligha tapsikolt volna örömében a magyar film-főigazgatóság, ha néhány évvel ezelőtt egy nemzetközi fesztiválokon szemelgető külkereskedőnk vásárlási szándékkal hozakodott volna elő.

Pedig az eredetileg Mace című krimi erkölcsi alapja nagyon is megszívlelendő. A vetélkedő titkosszolgálatok összecsapásában hullanak az ártatlanok, mint a legyek, hogyne volna felháborodva a helybéli rendőrség egyik-másik nyomozója. A rend érdekében fellázadnak hát, akár a saját kormányuk ellen is. A kemény öklű és tántorithatatlan erkölcsű zsarut Ed Marinaro jeleníti meg. Egy minden lében kanál újságírónő szerepében felvillan a szép fekete színésznő, Lynn Whitfield is, aki később — láthattuk a magyar tévében — Josephine Baker alakítójaként lett világszerte ismert.

Mellékesen a fordulatos cselekmény hátterét az 1996-os olimpia színhelye, Atlanta kölcsönzi. (Mokép Video)

Útelágazások

A Vigadó Galériában látható Rényi Katalin grafikusművész és Baska József festőművész közös kiállítása.

Rényi Katalin az elmúlt két évtizedben itthon és külföldön alkalmazott grafikusként ötletes, szellemes és rajzilag hibátlanul kivitelezett plakátokkal szerepelt. Jó arányérzékkel ötvözte a maga önálló grafikai rendszerét. Ennek jegyében fogalmazta, fogalmazza az általa tervezett installációs egységeket, katalógusokat. Nagyméretű akvarelleket is festett új élményeiről az elmúlt három esztendőben. Mindez további vizsgálódás eredményeképpen festői tapasztalattá, végleges megoldássá is válhat. Útja erre vezet.

Baska József ifjúságának egyszerű, olykor drámai élményeit erős, határozott absztrakciókkal gyűjtötte képi rendszerbe. A továbbiakban az oly jellemző napkorong- és szekérmotívumok elmaradtak — s mindent meghatározó lett a tudatosan kialakított festői mértan. Ez a vonás erősödött törekvéseiben. Úgy, hogy a színek árnyalataiban is gazdagabb lett, vonalrendjében is esztétikusabb: valami azonban hiányzik: az érzelem. Az emóció, mely Baska erőssége volt. Minden bizonnyal — már a közeljövőben — ez a lírai absztrakt kap elsőbbséget munkásságában.

Aggály nélkül

(A müncheni CONTRASTE csoport alkotásai március 15-ig a Szombathelyi Képtárban, március 22-től május 10-ig a Sárvári Nádasdy-várban tekinthetők meg.)

Nemzetközi hírrel fémjelzett festők és szobrászok mutatkoznak be Szombathelyen. Olyanok, akik az avantgárd világ stílusában otthonosak. Nincsenek aggályaik, nincsenek nehézségeik, a *meghökkentő játékosság* kíséri a merész, olykor megfontolt, máskor szélsőséges újdonságokat. Értékei? Ebben már nem lehetünk annyira bizonyosak, mert e gyors lendületben minden esetben nem érzékeljük a *műgondot*, amely a legtöbb esetben nem is szándékuk. A szabad képzettársítás produktumait láthatjuk, melyet a világ valósága is diktál. *H. J. Volbracht* lapjai a zilált rend keretében rögzítenek élményeket, tapasztalatokat. Valaha az afrikai fronton élt a II. világháborúban, az ő esetében a robbanó élet tisztult művészetté.

Mindannyian a várakozó szabad formák egy-egy változatát ragadják meg. Ezzel építik egyéniségüket — mélyítik, szűkítik is egyben. *Ninon Voglsamer* fehér-fekete mezők ellenpontozásával elmélkedik a pannon tájról nekünk címzett udvariassággal, s hatásos *Beata Schubert* szobra is. Az 1943-ban Prágában született *Ivana Bartok* szimbolikus szobra vidámságot tükröz, *Irene Voglsamer-Gailling* portréja romos arcú embert.

Nem véletlenül. Ő húsz évvel idősebb, átélte Európa drámáját, a 40-es évek világégését.

Daumier kalapja

(Daumier kőnyomatai március 15-ig tekinthetők meg a Szombathelyi Képtárban)

Egyre kitűnőbbek a Szombathelyi Képtár nemzetközi kapcsolatai. A linzi *Neue Galerie* jóvoltából most látható a neves intézmény új szerzeménye, a száz *Daumier*-kőrajz, melyet *Peter Baum* igazgató mutatott be a közönségnek. Az anyag — melyet a Szombathelyi Képtár linzi testvérgalériája egy zürichi művészeti aukción szerzett — a La Charivari 1845-ös évfolyamának lapjait összegzi.

Köztudott, hogy Honoré Daumier a XIX. század francia képzőművészetének meghatározó alakja volt rajzművészete a metsző gúny, a csöndes irónia és a tréfa eszközeivel tárta fel az emberi lelkület rejtett régióit — önzést, erőszakot, butaságot —, a boldogságot romboló hatalmi mámort. A kalap, mely a maga esztetizált változataival harmonizálja a vizuális cselekményt.

Losonci Miklós

Bárány Tamás

Gőzfürdőben

A gőzpamatok úgy szálldogálnak le-fel a szűk kis mellékcsarnokban, mint tollak és pihék a bősz kakasviadalon. A nagy csarnok fürdőinek locsogó zaja tompítottan hatol el idáig, itt inkább csend van. Csak a tenyerek csattognak néha, ahogy a dögönyözők a vendégek izmait dolgozzák.

A fal mellett két dikó, két vendég hasal rajtuk. Az egyik úr hatvan körül járhat, a másik még ötven sincsen. A masszőrök markos fogásai nyomán felfeljajdulnak, s kéjeseket nyögnek. De mert az idő szinte megállt e párás vízi világban, hogy szaporábban teljék az idő, beszélgetnek.

— Eljöttem, barátom! Felálltam és hazamentem! Az első felvonás után!

— Nem is csodálom.

— Elképesztő! Színházban még ilyet nem is adtak!

— Hm... — réved a másik. — A gyönyörű dikció, a cselekmény kemény logikájú vezetése, hol van az már! Csak ez az idegborzoló, dallamtalan muzsika mindenhez! Meg azok a vad táncok! Pfúj!

Emez legyint mély megvetéssel.

— A fiataloknak persze tetszik!

— Mi nem tetszik a fiataloknak? Azoknak minden jó! Én már, barátom, csak a cirkuszban érzem jól magam, istenemre mondom! Ott legalább nem csapják be az embert... Ott azt kapom, amit gyermekkoromban megszoktam.

— Az! — horkan fel a másik. — Ezeknek fogalmuk sincs, mi a művészet!

— Hát honnan is volna? Van ma komoly színház? Meg van mondanivaló?

— Nincs is igény rá, hidd el! Kezdem megérteni a színészeket, ha olyan olcsón adják magukat... Ha egyszer ez kell!

— No persze, ezeknek a taknyosoknak! Csak a mulatság meg a tánc... azok az illetlen táncok! Naponta hálát adok az égieknek, hogy nincsen leányom!

— Az, az... — bólogat a másik. — Én nem győzök rá vigyázni, hiszen nekem van... Most lép a veszélyes korba.

— Nagy gond lehet!

— Irtóztató!

Megint a tenyerek csattognak, kis csend van. Az idősebbik úr felnyög, aztán jólesően sóhajt.

— A fiaimon látom: ezek a mai gyerekek már azt sem tudják, mi a szerelem! Megfogni a nőt, és gyerünk!

— Pedig milyen ostobák, ha tudnák! Hát hová rohannak?

Most a másik vendég lapockájába vájnak, ő sóhajt.

— Bezzeg a mi időnkben... emlékszel? Órákat kellett várnunk az utcasarkon, amíg megpillantottuk szívünk választottját... Most meg?

— És az a nyegle hang! A hányaveti stílus!

— És az öltözködésük! Undorító! És az a modern hajviselet! Egyszerűen fantasztikus! No és azok az újmódi saruk...

— És a szakáll? A taknyosokon? A nagyapáink csak hajlott férfikorukban növesztették a férfidíszt ezek már: alighogy elhagyják a serdülőkort!

— A szakáll... — legyint a másik. — Az még hagyján. De a cinizmusuk! Ahogy semmin nem csodálkoznak, semminek nem örülnek...

— És nem hisznek semmiben!

— Pokoli ez! Rettenetes! Mivé lesz a világ?

Az idősebbik úr égnek emeli szemét, aztán kormoran maga elé mered.

— Rohan a pusztulásba!...

A két dögönyöző szinte egyszerre készül el. A hatalmasabbik — ez kezelte az idősebb vendéget — gyöngéd tisztelettel ráver az öregúr vállára.

— Meg is vagyunk, uram.

Az öreg lekászálódik a dikóról, összeveri tenyerét. A kis csarnok függönye meglibben, és egy rabszolga lép be gazdája ruhájával. A másik urat is öltözteti már a rabszolgája, az öreg még csak a tunikánál tart, amikor elmennek, már a tógája redőzetét igazgatja a puer. Már készen is van, már lendül a keze a búcsúzásra.

— Vale, Lucius Pontius!

Az öreg csak biccent, mert keze a tógájával bajol.

— Vale, Publius Septimus! Óvjanak az isteneink!

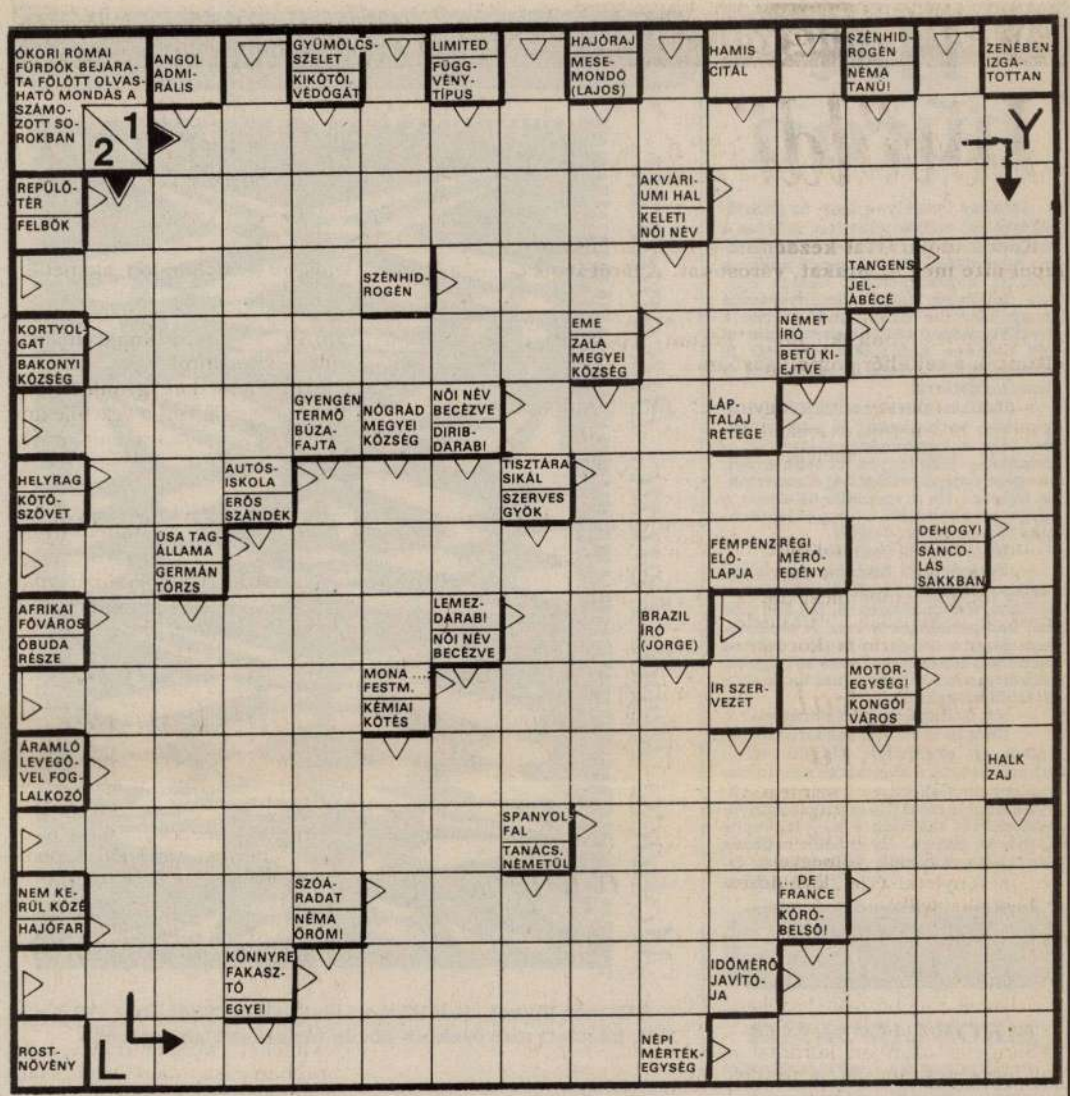

Az előző heti rejtvény megfejtése: Az embert a világon legjobban érdekli az ember.

Könyvjutalmat és a Rejtvényfejtő miniszótár egy-egy kötetét nyerte: *Bólya András*, Budapest XIII., Kassák u. 49.; *Nagy Józsefné*, Keszthely, Szendefi u. 22.; *Orbán Jenőné*, Szombathely, Vinkovits János u. 13.

A mai rejtvény beküldési határideje: március 14. Címünk: 1251 Bp., Pf. 64. Megfejtéseiket kérjük nyílt levelezőlapon postára adni.

Woodstockban robbantott a gázszerelő

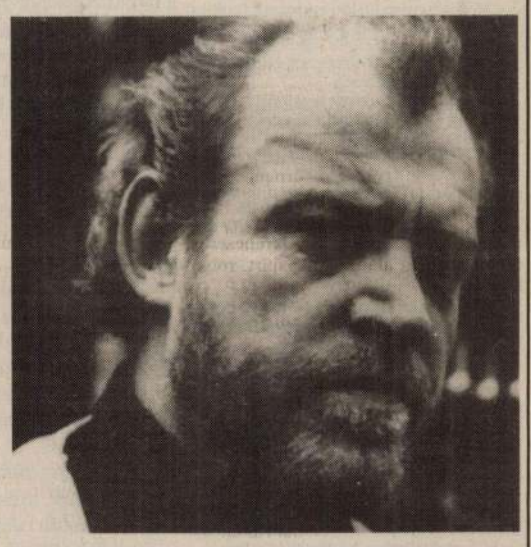

Gázszerelőként és benzinkutasként kezdte, ma már élő legendaként emlegetik a sheffieldi születésű Joe Cockert. Pályafutásának első, felejthetetlen mérföldköve az 1969-es woodstocki fesztivál, amely egyben az Amerikába való betörést is jelentette számára. Habár a hatvanas évek végétől olyan slágereket énekelt korongra, mint például a *„You Are So Beautiful"* — amely nóta saját bevallása szerint is az egyik kedvence —, az ügyes menedzserek kihasználták, éneklő gépnek tekintették Woodstock egyik hősét. (Az 1970-es amerikai turnéján — amelynek anyaga egyébként aranylemez lett — mindössze 800 dollárt keresett). Az elszigeteltségből kilépve azonban 1982-től pályája töretlenül ívelt felfelé, amikor is Jennifer Warnesszal felvették az *„Up Where We Belong"* című nótát, melyről Cocker csak annyit mondott: *„Most csoda történt"*. Ezzel egyetértett a Naras is, és 82-ben ez a duett megkapta a Grammy-díjat. A dal sikerét két másik filmbetét követte: 1984-ben a *„Teachers"* című film, majd a *„9 és fél hét"*.

Nagyszabású idei európai turnéjának egyik állomásaként mi is újra hallhatjuk Joe Cocker egyéni hangzású, erőteljes, reszelős hangját a Budapest Sportcsarnokban, március 13-án.

Móricz János

Sakk

Elfogások

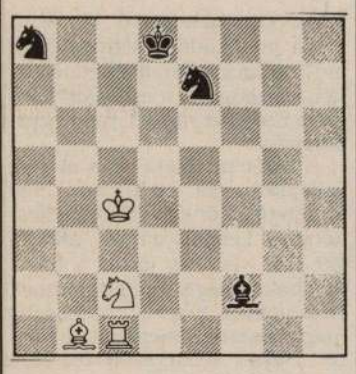

Világos lép és nyer

A bástya elfogja a huszárt, de a futó és a huszár bezárja, sőt a király még el is fogja. Közben világos sem tétlenkedik, sőt a fehér huszár meg a futó lecsap a királyra. Mindezt hét lépésben, kényszerítő módon kell elérnünk. Az első lépés csak *1. Bf1!* lehet, kettős fenyegetéssel. Fontos, hogy megtaláljuk: hova lépjen a fekete futó.

A március 1-jei számunkban megjelent feladat megoldása:

Világos — Kf3, Vg6, Hg2. Sötét — Kf1, Vb4, Hc7. És Hd1 gy.: e6, g3. (Világos lép és nyer.)

1. He3+ Hxe3 2. Vd3+ Kg1 3. Vxe3+ Kh2 4. Vh6+ Kg1 5. Vc1+ Kh2 6. Vc2+ Kh3 7. Vh7+ Vh4 8. Vg6 e5 9. Vf5+ Kh2 10. Vc2+ és világos nyer. (Issenegger, 1959.)

(Ozsváth)

Reklámbírság

Pezsgőt, vodkát, Unicumot, konyakot és cigarettát reklámozott a Privát Profit című folyóirat, holott szeszes italt és dohányterméket a belkereskedelmi törvény értelmében tilos hazánkban hirdetni. Ezért jogtalan előnyszerzés címén a Gazdasági Versenyhivatal versenytanácsa csütörtökön — zárt ülésen — 283 ezer forint bírságot rótt ki a folyóiratot megjelentető Forka Tömegkommunikációs Kft.-re.

t.

VÁSÁRNAPTÁR

A rövidítések jelentése: oák = országos állat- és kirakodóvásár, oá = országos állatvásár, av = autóvásár.

Március 9.: Cigánd, Siklós — **oák. Március 10.:** Gönc, Gyömöre, Pétervására, Zalaegerszeg — **oák. Március 11.:** Abaújszántó, Csorna, Mezőcsát, Tiszakarád — **oák,** Heves, Makó — **oá. Március 12.:** Gyönk, Hajdúdorog — **oák,** Orosháza — **oá. Március 13.:** Pusztamérges, Szigetvár — **oák. Március 14.:** Apc, Ózd, Szegvár, Szentlőrinc, Tószeg — **oák,** Pécs, Szeged — **oá,** Balatongyörök, Debrecen, Kecskemét, Pécs — **av. Március 15.:** Abony, Böhönye, Dunaföldvár, Erdőtelek, Jánoshalma, Jászladány, Kecskemét, Kenderes, Kisújszállás, Monor, Mórahalom, Palotás, Pásztó, Szászvár, Tápiószele, Vác, Vésztő — **oák,** Pécs — **oá,** Bátonyterenye, Debrecen, Dombóvár, Hódmezővásárhely, Kecskemét, Kiskunfélegyháza, Miskolc, Monor, Nagykanizsa, Orosháza, Pécs, Sopron, Szabadszállás, Szászvár, Szeged, Szeghalom, Szolnok — **av. Március 16.:** Mezőkövesd, Nagydorog, Ricse — **oák,** Bélapátfalva — **oá. Március 17.:** Felsőnyárád, Hatvan, Mihályi — **oák.**

Báli divatok

Újra hódít a palotás és a keringő

Angliában bizonyos összejöveteleken szmoking nélkül megjelenni talán súlyosabb sértés, mint az, ha valaki szándékosan rálép a háziasszony tyúkszemére. Magyarországon persze mások a szokások, de az utóbbi években úgy tűnik, hogy mifelénk is mindinkább alapkövetelménnyé válik az elegancia. Ezt tapasztalja dr. Rubovszky András, a Gellért Szálloda igazgatója, akivel a báli szokásokról beszélgettünk.

Nálunk főként *szakmák szerint* szerveződnek a farsangi szezon eseményei. Nem úgy, mint a harmincas években, amikor a jogászvagy a medikusbál mellett például a Vitézi Rend és a bohémek bálja is helyet kapott. Az általános társasági bálok felélesztéséért rendezték meg például a Széchenyi bált a Gellértben, és ilyen lesz a *Lions Klub* összejövetele a Hiltonban.

Manapság egy-egy rendezvényre jóval *kevesebben* járnak, mint régen. Amíg korábban több mint ezren is ellátogattak egy-egy bálba, addig ma jó, ha 5-600-an vesznek belépőt. Ennek persze nemcsak anyagi okai vannak, jócskán megszaporodott a bálok száma is. Még így is hiányoznak viszont azok a mulatságok, ahol a magányosok komoly társat kereshetnek maguknak. Ezért is hasznos, hogy a fővárosi Városháza dísztermét igen olcsón adják bérbe az ifjúsági szervezetek rendezvényeihez.

Több jel mutat arra, hogy néhány éven belül *a báli szezon is visszakaphatja régi fényét*. Mind több eseményen próbálják meg követni a *hagyományokat:* kezdik a nyitótáncot *palotással*, és a *keringő* is visszanyeri valódi rangját. A jó zene egyébként is meghatározza a hangulatot. Ezért is örömteli, hogy a zenekaroktól sokan kérik a hatvanas—hetvenes évek melódiáit. Ez a tánc társas jellegét is visszahozza.

Érsek M. Z.

Rádió, tévé - ma

Kossuth 6.00: Vasárnapi újság. 8.30: Hangszemle. 9.05: Világóra. 10.05: Kirakat. 11.05: Gondolat-jel. 12.20: Harminc perc alatt a Föld körül. 12.50: Jegyzet. 13.05: Névjegy. 14.05: Szonda. 14.35: A Szabó család. 15.05: Örökzöld dallamok. 16.10: Művészlemezek. 17.05: Válogatott perceink. 18.30: Harminc perc alatt a Föld körül. 19.05: Sportvilág. 19.30: Jó éjszakát, gyerekek! 19.35: Színes népi muzsika. 20.05: Zenearchívum. 21.05: Rádiószínház. Ingatag menedék. 22.20: Kapcsoljuk a stúdiót. 23.30: Zenekari operarészletek. URH-ADÓN: 8.30: Körzeti információs magazinok. 10.00: Római katolikus szentmise közvetítése az óbudai Szent Péter és Pál-főplébániáról. 16.00: Az Amerika Hangja magyar műsora. 19.00: V materinskom jazyku. 19.30: In limba materna. 20.00: In der Muttersprache. 20.30: Na maternjem jeziku. 23.00: A BBC magyar műsora. 23.45: Jékely Zoltán versei. 6.00—8.30, 11.00—16.00, 17.00—19.00, 21.00—23.00, 24.00—0.10: Azonos a középhullámú műsorral.

Petőfi 6.00: Zenés szórakoztató vasárnap reggel és természetesen sport. 8.00: Gyerekszínész voltam a Rádióban. 8.42: Mese-zene gyerekeknek. 9.05: Embermesék. 10.00: Énekszóval, muzsikával. 10.30: Világvevő. 11.05: Vasárnapi koktél. 12.00: Jó ebédhez szól a nóta. 12.45: Tudósítás az MTK-VM—Haladás bajnoki labdarúgó-mérkőzésről. 13.05: A jövő zenéje. 13.00: Gospel-magazin. 15.05: Táskarádió. 16.00—20.00: Poptarisznya. Közben: 18.45: Sportösszefoglaló. Totó. 20.00: Huszárok avagy Egy kisvárosi kerthelyiségben. Utó Pista tragibohózata. 20.30: Dzsessz. 21.05: A Rádió Dalszínháza. Párizsi élet. 23.03: Sporthíradó. 23.10—4.50: Napforduló. Benne: 0.10—4.50: A MR éjszakai műsora. Kossuth KH., Petőfi URH. 4.03: Határok nélkül. 4.31—4.51: Nóták.

Bartók 6.03: Népszerű muzsika korán kelőknek. 8.05: Lionel Rogg Regermüveket játszik a stockholmi St. Jamestemplom orgonáján. 9.05: Az opera csillagai. 10.05: Új Zenei Újság. 10.50: „Kezdetben vala az ige..." 11.05: Európa hangversenytermeiből. Közben: 11.46—11.50: Arany János versei. 13.00: Hangok és visszhangok. 13.10: Olasz szerzők kamarazenéje. 14.05: Szalon. 17.00: Beszélgetés Bach BWV. 22. kantátájáról. 17.30: Kapcsoljuk a Budapest Belvárosi-főplébániatemplomot. 18.05: Poggyász. 18.35: Jan Peerce operaáriákat énekel. 19.05: Magyar zeneszerzők. 19.35: Hangverseny-különlegességek. 20.25: Újraolvasva. 21.40: A Kalamajka együttes felvételeiből. 22.05: Rádiószínház. Az óriáscsecsemő. 23.48: Toronyzene. 0.05—2.00: Híres zenekarok felvételeiből.

TV 1 6.43: Napi műsorajánlat. 6.45: Falutévé magazin. 7.30: Hagyd aludni a papát! Tini nindzsa teknőcök (amerikai rajzfilmsorozat). Ami a legdrágább. 7.55: „Így szól az Úr!" 8.00: Kávé habbal. 8.25: Közjáték. 8.30: Vasárnapi turmix. Benne: Cimbória. 10.55: Nyíregyházi VSC—BRAMAC SE férfi kézilabda-mérkőzés. 12.15: Álljunk meg egy szóra! 12.25: Képújság. 12.30: Expo 96. 13.00: A Financial Times heti üzleti híradója. 13.25: Átállás. 13.55: Örökségünk. A paprika. 14.05: Szószóló. 14.35: Válaszúton az építészet (angol dokumentumfilm-sorozat) X/8. rész: Jó házakat az embereknek. 15.20: Érzékelés felsőfokon (angol ismeretterjesztő filmsorozat) VI/4. rész: Szuperszimatok. 15.50: Telis-televideó. 16.40: Örömhír. 17.05: Walt Disney bemutatja. Kacsemesék (amerikai filmsorozat) IX/8. Gumimacik (amerikai rajzfilmsorozat). A robbanó buborékok. 18.45: Góóól. 19.30: A Hét. Benne: Híradó. 20.25: Telesport. 20.35: Új Gálvölgyi-show a Nőnapon. 21.25: Közjáték. 21.30: Százmillióért. 23.00: Csevegés. 23.25: Képújság.

TV 2 7.00: Napraforgó. 9.05: Méménymesék. Benne: Varázsceruza (lengyel rajzfilmsorozat). Biga csiga és Batka manó (csehszlovák rajzfilmsorozat). 9.30: Észbontó. 9.50: Tátika. 11.10: Kánon. 11.40: Segítőtárs. 12.00: Profit. 12.15: Humánum. 13.05: Foci angol módra. 13.25: Műsorelőzetes - Időjárás. 13.45: A Zeppelin léghajó (NSZK dokumentumfilm). 14.20: Hármas csatorna. Városok, országok - Dominika 1. 14.50: Mi történt a jövő héten? 15.00: Melyiket a 3 közül? 15.30: SOrSok. 16.35: Közkívánatra! Sissi (osztrák filmsorozat) III/3. rész. Sorsdöntő évek. 18.25: Delta. 18.58: Időjárás. 19.00: Familia Kft. Norvég olajos hal. 19.40: Szívtipró (francia film). 21.15: Időjárás. 22.15: Világsztárok. Federico Fellini. 23.10: Telesport.

HÉTFŐI ELŐZETES

TV. 11. 17.00: Olvasástanítás. 17.30: POP 11. 18.00: Kerületünk általános rendezési tervei. Tüntetés a Fadrusz utcában. Kerületünk díszpolgára. Hol lesz a világkiállítás? Életmentő véradás. Farsang a Cserepes utcai iskolában. Vendégünk a Lakásbérlők Egyesülete. 19.20. Hit és Élet. Vallási ötperc. Ezt a műsort 1992. március 10-én Kelenföldön megismételjük.

Rádiótelefonokra

Díjátrendezés

Emelkedik a városban a rádiótelefonálás percenkénti díja — terjedt el a hír. A kérdés csak az, hogy melyik városban. Mint *Salamon Andrástól*, a Westel Kft. ügyvezető igazgatójától megtudtuk, április elsejétől azoknak kell többet fizetniük, akik a főváros területén belül hívnak fel valakit. Ezzel szemben csökkentik a vidéki előfizetők percdíját. Az új — a csúcsidőszakra, az azon kívüli órákra, valamint az éjszakai használatra vonatkozó — díjszabással az országos telefonhálózattal és mintegy tízezer előfizetővel rendelkező Westel versenyképes árakat kíván kialakítani, mert a frekvenciamoratórium feloldása után várható a konkurencia megjelenése.

é. m.

Nyelvelés

A minap olvastam egy kis hírt, mely a következő szavakkal kezdődött: „Peripatetikus koncertet rendeznek... stb."

Sok olvasónak okozhat fejtörést a *peripatetikus* görögiatin eredetű szó, mely leginkább oktatásban használatos. Csoportos, megkötöttségek nélküli módszert jelent. Eredetéről annyit, hogy Arisztotelész görög filozófus tanításait Kr. e. 335-ben kezdte meg Apollón Lykeos fasoraiban, ahol tanítványait, a peripatetikusokat sétálva (tehát kötöttségek nélkül) tanította.

Ha már nyelvelek, szeretném K. G. sportriportert tájékoztatni, aki amikor Albertville-ben fellobbant az olimpiai láng, azt mondta: *kandaláber*. Holott illik tudni, hogy az *kandeláber* helyesen. Ez a latin szó oszlopos lámpát, gyertyatartót jelent, és az elnevezés a „gyertya" jelentésű szóból ered, csakúgy, mint a fényerősség mértékegysége, mely a *kandela*. Négyzetméterenként 60 gyertyafény erősségének felel meg.

(sivó)

Súlycirkusz

Alig akartam hinni a szememnek, amikor azt olvastam a VH-ban, hogy március 12-ig nincs cirkusz Budapesten, mert karbantartják a városligeti épületet. Eltekintve attól, hogy a mi éghajlatunkon egy-egy karbantartás, felújítás is jár némi cirkusszal, nekem egyébként is gyanús ez a dolog, s ezúttal kivételesen nem a politikára gondolok, noha, ahogy elnézem, e téren egyetlen percre sem maradunk cirkusz nélkül.

Nem, ezúttal sokkal inkább a hétköznapi cirkuszaink járnak a fejemben, jelesen éppen ez az autósúlyadó-história, ami, úgy ahogy van, kész bohóctréfa. Hogy nekem kell fizetnem, az nem elég, még be is kell fáradnom az illetékes önkormányzathoz, mert ott juthatok hozzá ahhoz a papírhoz (nyomtatványhoz), amit ki kell töltenem ahhoz, hogy ezt a szívemnek oly kedves súlyadót a nem is túl távoli jövőben lelkesen leperkálhassam.

Idő, pénz, fáradság. Mehetek persze azért az áhított papírért autóval is, mehetnék, jobban mondva, ha a kocsim nem állna már hetek óta elárvultan, vérig sértetten, mert bizony mostanság inkább csak hanyagolom szegényt, muszáj takarékoskodni, ki kell fizetnem valahogy azt a súlyadót, ki, ha a fene fenét eszik is, mert elemi igényem, hogy legyen egy autóm, amely aztán használaton kívül hónapszám ott rostokol két másik, hasonlóan mozgásszegény életmódra kényszerült kollégája között, az úttest szélén.

Egyébiránt őszintén remélem, hogy legalább a fent említett cirkuszbéli karbantartás sikeres lesz, s hogy a politika porondján is minden párttól méltóbb produkciók következnek.

Legalább ez legyen. Ennyi örömöm. Ha már a kocsimnak nem merek a szemébe nézni...

(münz)

Vasárnapi LOTTÓ

Olvasóink a szerencsekeréknél

Kabosnak sem sikerült

Miután 1913-ban Ferenc József utasítására betiltották a lottóhúzásokat az Osztrák—Magyar Monarchiában, hosszú ideig szünetelt ez a népszerű szerencsejáték. 1957-ben született csak újjá az ötös lottó. Első számsorsolását 35 esztendeje, március 7-én tartották a MEDOSZ Jókai utca 2. szám alatti Móricz Zsigmond kultúrotthonának színháztermében. Csütörtökön este 6 órára tűzték ki a húzást, ezt megelőzően már fél ötkor színes műsor kezdődött *Surányi Magda, Kabos László, Hollós Ilona, Putnoki Gábor* részvételével. A Budapest tánczenekar Turán László vezetésével az ötvenes évek kedvenc slágereit játszotta. A következő számokkal megjelölt golyók kerültek elő a szerencsekerékből: 16, 61, 71, 77, 89.

Noha több mint másfél millió szelvény érkezett játékba, telitalálatosra nem bukkantak. Négyen értek el négyest...

Az elmúlt pénteken, az 1916-ik lottósorsoláson, melyen részt vett Kabos László színművész is, nagy volt a tét: a telitalálatos értéke meghaladta a 84 millió forintot. Öttalálatos azonban most sem volt, így a jövő héten már majdnem 100 millió forintot érhet öt hibátlan tipp!

Az 1916 lottóhúzás alatt egyébként 319 öttalálatos volt. A leggazdagabb termést két éve — 1990-ben — „aratták" le a lottózók, ekkor majd minden második számsorsolásra jutott egy-egy öttalálatos. Igaz, ekkor — a 21. játékhéten — egyidejűleg *13 öttalálatosra* akadtak a szelvényellenőrzők. Ilyesmi nem volt korábban az ötös lottó történetében. Legfeljebb 4-4 telitalálatos szerepel a statisztikában, az is csak két alkalommal: 1975-ben a második, és 1991-ben azon az emlékezetes 25. játékhéten... Meglehet, most is negyedmilliárdra gyarapodik a telitalálatos halmozott nyereményalapja? Minden megtörténhet!

*

Milyen számokat részesítsünk előnyben? Azokat, amelyek a *„fürgébbek"*, vagy netalán a *„lustábbakat"*? Harmincöt év leggyakrabban előkerülő nyerőszámai különben a hármas és a hetvenötös — mindkettő 136-szor szerepelt a nyerő ötösfogatban. A leglustábbak: az ötös és a harminckilences. Ezek 83-83 alkalommal bizonyultak jó tippnek.

Számítógépes prognózisunk a 11. játékhétre:

28 35 57 85 90

*

Holnap lesz a hatos lottó 39. számsorsolása. Rovatunkban hirdettük, hogy ezen a Vasárnapi Hírek azon olvasói lehetnek a számhúzók, akik egyidősek az ötös lottóval, vagyis 1957. március 7-én születtek. Jó ideig nem jelentkezett senki, noha tudtunkkal (pontosabban: az Állami Népesség-nyilvántartó Hivatal adatai szerint) *ezen a harmincöt esztendővel ezelőtti napon Magyarországon 402-en látták meg a napvilágot.* Végül összeverbuválódott olvasóink számhúzó csapata, mely ott lesz a televízióstúdióban a hatos lottó március 9-i sorsolásán. Holnap az ő kezükben lesz a szerencsénk!

*

Márciusban három alkalommal — tizedikén, tizenhetedikén és huszonnegyedikén — rendeznek *autónyeremény-sorsolást* a bongószelvények között. Akik elmulasztották az első sorsolásra játékba küldeni szelvényrészeiket, még kétszer pályázhatnak *Opel Corsa* típusú gépkocsikra. A szelvényrészeket legkésőbben a sorsolást megelőző szombaton lehet bedobni a Szerencsejáték Rt. hivatalos gyűjtőládáiba. A szelvényrészek postán is beküldhetők a következő címre: 1875 Budapest, Pf. 501. Emlékeztetőül a február 29-én megtartott Bongó-sorsolás nyertes száma: 1 646 759.

A következő számsorsolás időpontja: március 28.

A telelottó számait legközelebb március 17-én húzzák.

(x)

Baska József M.D.K.

Az uj siofoki szálloda dekorálására kapott megbízást

Mozaik-képek

G.J.: Milyen megbizásokon dolgoznak képzőművészeink

Magyar Nemzet 1964. julius 5. 13.1.

Basha János
grafikus

M.D.V.

Ostrovszky illusztrációkkal
szerepel a kiállításon.

Lehóczky Mária: Könyvillusztrációk a IX. Magyar Képzőművészeti
Kiállításon, 1962. május — 24-l

M.D.K.

Berka
festő-

Az 1964-es decemberi Stúdió 64-es
vett részt.

Bolgár Kálmán: Tíz éves a Fiatal Képzőművészek Stúdiója
Művészet, 1969. január – 14 kép.

Fórum

Baska János MDK

Illusztráció Osztrovszkij: Az acélt megedzik c. művéhez I-VI. gipszkarc

Mücsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Baska ~~János~~ József

Illusztrációk Osztrovszkij: Az acélt megedzik c. müvéhez. I-VI., gipsz-rézk.

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Mücs. 1962. 19.1.

M.D.K.

Baska József

Korszerű mozaik-kompozíciók,

Rácz György: Uj murális képzőművészeti műfajok
Magyar Építőművészet 1965/4. 60.-61.l.

Basha József
festő

M.D.K.

Részt vett a tárlaton.

Bolgár Kálmán: Gondolatok a Stúdió 66-ról
Művészet, 1966. december – 95 kép

M. Dl.

Baska József
festő

1960-ban végzett Diplomamunkája
30 □² freskóterv volt. A diplomatervet
maga vitelezi ki a budapesti Honvéd
korhai kultúrtermében.

Kovács Gyula: Baska József művészete.
Művészet, 1967. november - 35 lap.

Baska József, [ ]

MDK

Szerepel a Stúdió 58-68 kiállításon.

Rózsa Gyula: Fiatalok tárlata? 7

Népszabadság. B 1969. jan. 10.

Barka József
festő.

M.D.K.

„Dózsa" (tempera)

Losonci Miklós: A Stúdió-festői.
Művészet, 1969. január – 24 lap.

MDK.

Barka József
festő

Dózsa képet mutatta be a
tárlaton

Losonci Miklós: A Stúdió festői.
Művészet, 1969. január – 24 kép.

MDK

Baska József

Rokkázó asszonyok, o.

11. M. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

Barka József
festő

"Ünnep" - jét mutatta be a
" kiállításon.

Vidos Zoltán: A "Studio 70" -
Művészet, 1970.november - 34.lap

Basha József
festő

„Ünnep" (repro)

Vidos Zoltán: A "Studio 70" -
Müvészet, 1970.november - 34.lap

M.D.K.

Barka József
festő

Részt vett a tárlaton.

Kovács Gyula: Studio 1958-68
Művészet, 1969. április – 3 lap.

Baska József

Kezepel az alábbi tárlatot

Rózsa Gyula: Fiatalok tárlata?
A Studió 58-68 kiállításról

Népszabadság 1969 I. 10

BASKA JÓZSEF

„LÁNY KECSKÉVEL" (EML.) C. KÉPE SZEREPEL KESZTHELYEN, A „MEZŐGAZDASÁG A KÉPZŐMŰVÉSZETBEN" C. KIÁLLÍTÁSON.

R.I. TERMÉSZETKÖZELBEN.

NAPLÓ: 1970, OKT. 24.

Barka József

Kiállít

II. Debreceni Országos Nyári Tárlat

Hajdú-Bihari Napló, Debrecen

1970. aug. 18.

Baska József

Említve

F. L. Kiállításnál kiállításra
Magyar Hírlap, Bp. 1970. sep. 1.

Baska Lónet

Ünnep	olaj	120 x 120 cm
Vimaérkezés a földre	"	70 x 90 "
Léggömböl	"	130 x 140 "

(„1945" cz. ciúve reprodukálva)

Studió '70, Ernst Múzeum Bp. 1970. Kiáll. kat.
Bev.: Bereczky Lóránd.

Baska József, festő

– Audi c. festménye a Stúdió 67 c. kiállításon

Ujvári Béla: Stúdió 67
Magyar Ifjúság, 1967. V. 20.

Baska József: Jerkő

– Kokkáró asszonyok c. munkája a XI. Magyar Képzőművészeti Kiállításon

Ujvári Béla: A XI. M. K. Kiállítás, Magyar Ifjúság, 1968. V. 3. 15. l.

Baska József

75, Faintarzia, 1971. fa.

Baska József festőművész kiállítása
Ernst Mur. Bp. 1971. márc. 6-28.

Baska József

73, Csendélet IV. 1970. olaj
74, Moraiktew, 1970. collage

Baska József festőművész kiállítása
Ernst Múzeum. Bp. 1971. márc. 6-2.

Baska József

71y Csendélet I. 1970. olaj
72y Csendélet III. — " —

Baska József festőművész kiállítása
Ernst Múzeum. Bp. 1971. márc. 6-28.

Baska József

69, Táj fákkal, 1970. olaj

70, Sárga fellők, 1970 -u-

Baska József festőművész kiállítása
Ernst Múzeum - Bp. 1971. márc. 6-28.

Baska József

67, Csendélet, 1970. olaj

68, Ágyazó asszony-m

Baska József festőminész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1971. márc. 6-28.

Baska József

65, Lilák vörössel, 1970. olaj.

66, Festő II. 1970. —"—

Baska József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1971. márc. 6-28.

Baska József

63, Ünnepi szekér, 1970. olaj
64, Sünke kép, — " —

Baska József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1971. márc. 6-28.

Baska József

61, Kompozíció, 1970. olaj
62, Maicius, 1970. -"-

Baska József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1971. márc. 6-28.

Baska József

59., Május, 1970. olaj
60., Szines léggömböt, 1970. olaj

Baska József festőművész kállítása
Ernst Múr. 1971. márc. 6-28.

Baska József

57, Kertinéket, 1970. dej

58, Visszaérkezés a fölbe, 1970. dej

Baska József festőművész kiállítása
Ernst Múz. 1971. márc. 6-28.

Baska József

55., Mozaikterv II. 1969. olaj

56., Szekér X. 1970 —"—

Baska József festőművészkiállítása
Ernst Múz. 1971. márc. 6-28.

Baska József

53, Tájformák II. 1969. olaj
54, Mozaikterv I. 1969. -"-

Baska József festőművész kiállítása
Ernst Múz. 1971. márc. 6-28.

Barka József

51, A Tér variációi, 1969. olaj
52, Egyensúly, 1969. —"—

Barka József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1971. máj. 6-28.

Baskó József

49., Leggombásus (Ünnep), 1969. olaj

50., Variáció egy témára, 1969. olaj.

Baskó József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1971. márc. 6-28.

Baska József

47, Kompozíció egy dinámai eseményre, 1969.
48, Ház, 1969. olaj

Baska József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1971. márc. 6-28.

Baska József

45, Sünke kompozíció, 1969. olaj

46, A kör változatai, 1969. -"-

Baska József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1971. márc. 6-28.

Barta József

43, Zöld formák (Táj), 1969. olaj

44, Fej, 1969. olaj

Barta József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1971. márc. 6-28.

Baska József

41, Tájformák I. 1969. olaj
42, Pinos formák, 1969. olaj

Baska József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1971. márc. 6-28.

Baska József

39, Szekér szürkében, 1969. olaj
40, Erdő, 1969. olaj

Baska József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1971. márc. 6-28.

Barka József

37, Sellő I. 1968. olaj
38, Sellő zöldben, 1969. olaj

Barka József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1971. márc. 6–28.

Barta József

35., Madarak III. 1969. olaj

36, Figurák (Holdon vagy Földön) 1969.

Barta József festőművész kiállítása

Ernst Múz. Bp. 1971. május 6-28.

Baska József

33, Madarak I. 1969. olaj
34, Madarak II. —"—

Baska József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1971. márc. 6-28.

Barka József

3 fúvós variáció I-II-III. 1968.
5 Variáció egy témára I-II-III. 1968.

Barka József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1971. márc 6-28.

Baska József festőművész

a debreceni agrártudományi egyetem képzőművészeti köre a ludaspesti művész meglátogatását vette tervbe.

N. i.: Három egyetem kulturális tervei

Hajdú-Bihari Napló, Debrecen, 1942. febr. 8.

Baska József

Bemutatott műve:

" Rokkázó asszonyok", olaj, 120 x 140.

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállitás, Budapest, 1968.

5 1

Barta József

29, Ali baba, 1968. olaj
30, Önarckép, olaj

Barta József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1971. márc. 6–28.

Baska József

27, Anya gyerekkel, 1968. olaj
28, Gabi, 1968. olaj

Baska József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1971. márc. 6-28.

Basko József

25., Figurális kompozíció, 1968. olaj
26., Vánakozás, 1968. olaj

Basko József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1971. márc. 6-28.

Baska József

23, Semmering, 1968. dej

24, Festő, 1968. dej

Baska József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Jp. 1971. márc. 6-28.

Baska József

21, Csendélet, 1967. olaj

22, Olajmunkás, 1967 -"-

Baska József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Jp. 1971. márc. 6-28.

Baska József

19, 45-ös emlék, 1967. olaj

20, Tuvaros, 1967. -"-

Baska József festőművész kiállítása

Ernst Múz. Bp. 1971. márc. 6-28.

Baska József

17., Kémikus II. 1967. olaj

18., Tengerpart, 1967. –"–

Baska József festőművész kiállítása

Ernst Múz. Bp. 1971. márc. 6-28.

Barta József

15, Portré, 1967. olaj
16, Magdi II. 1967. -"-

Barta József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1971. márc. 6-28.

Baska József

13, Jutka, 1967. olaj
14, Magdi, 1967. -"-

Baska József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1971. márc. 6-28.

Baska József

11, Zita, 1967. olaj
12, Zsuzsi, 1967. -"-

Baska József festőművész kallítása
Ernst Múz. Bp. 1971. márc. 6-28.

Baska József

9., Figura, 1966. olaj
10., Andi II. 1966. -"-

Baska József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Tsp. 1971. márc. 6-28.

Baska József

7, Emlék, 1966., olaj
8, Tenei formák, 1966, olaj

Baska József festőművész kiállítása
Ernst Múz.. Tsp. 1971. márc. 6-28.

Baska József

5, Olvasó nő, 1966.
6, Öregasszony, 1966.

Baska József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Tfp. 1971. márc. 6-28.

Baska József

3, Rotkárók, 1966.
4, Andi I., 1966.

Baska József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1971. márc. 6-28.

Baska József

1, Vietnam, 1965.
2, Vietnam II, 1965.

Baska József festőművész kiállítása.
Ernst Múz. Bp. 1971. márc. 6-28.

Baska József

Komporíció, 1970.

Baska József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1971. márc. 6-28.

Barta József

Március 7, 1970. repr.

Barta József festőművész kiállítása
Ernst Múz., Bp 1971. május. 6-28.

Barta József

Dinamikus kompozíció, 1969.

Barta József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp 1971. május. 6-28.

Baska József

Szekér, I. 1969.

Baska József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1971. márc. 6-28.

Barka József

Semmering, 1968. repr.

Barka József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1971. márc. 6-28.

Barta József

Szürke kompozíció, 1969. repr.

Barta József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1971. május 6-28.

Barta József

Kerti séta, 1970, rézm.

Barta József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1971. márc. 6-28.

Barka József

Zenei formák, repr.

Barka József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1971. márc. 6-28.

Barta József

Figurális kompozíció, 1968, rajz.

Barta József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1971. május 6–28.

Baska József

Figurák, 1969. (repr.)

Baska József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1971. márc. 6-28.

Baska József

Léggömbárus, 1969., rgn.

Baska József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1971. márc. 6-28.

Barka József

Madarak II. 1969., repr.

Barka József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1971. márc. 6–28.

Barta József

45-ös emlék, repr. (1967)

Barta József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Ky. 1971. márc. 6–28.

Baska József

Emlék 1966, mpv.

Baska József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Kp. 1971. márc. 6-28.

Baska József

Festő, 1968. repr.

Baska József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Kp. 1971. márc. 6-28.

Baska József

Csendélet 1970. repr.

Baska József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1971. márc. 6-28.

Baska József

Rokkáról, repr 1966.

Baska József festőművész kiállítása
Ernst Múz. Bp. 1971. márc. 6-28.

Barka József

Kompozíció, 1970. vegy.

Barka József festőművész hagyatéka
Ernst Múz. Bp. 1971. május 6–28.

Baska József festőművész

Az Ernst Muzeumban rendezett kiállitásának meg
nyitója március 6.-án van, mint a lap hirül
adja.

Szabó György a márc. 2o.-i, 12. szám Képző-
művészet c. rovatában "Lényeg és forma" cim-
mel ir a művészről: "művei sokkal természe-
tesebben egyszerüek, mint a hozzáfüzött ma-
gyarázat...jobbára mértani alakzatokból épül-
nek, a szem gyönyörködtetésére..."

Élet és Irodalom, Bp. 1971. márc. 6.
XV. évf. 1o. sz. 2. lap
" " 12. " 14. "

MDK

Baska József, festő

Az Ernst Múzeumban állította ki műveit.

„Képeiről nehéz ítéletet mondani absztraktság és szakmai bűvészkedés ügyében ...."

A címek zavart keltők... Léggömbárus, Kompozíció, Semmering, Visszaérkezés a Földre, Zita, Vietnam...

Rózsa Gyula: Absztraktok és konkrétak 7.

Népszabadság, Bp. 1971. márc. 26.

Baska József festő

Első önálló tárlata nyílt az Ernst Múzeumban

Magyar Hírlap 1971. III. 7.

Baska József

- Baska József ~~xxxxxxx~~ festőművész tárlatát az Ernst Muzeumban Baranyi Judit rendezte.

- Körülbelül 5 év munkájáról számolok be ezen a kiállitáson, természetesen ez a kiállitás nem nyujt lehetőséget, hogy az ember felmutathassa azt a küzdelmet, amit ez a kiállitás tulajdonképpen az 5 év megelőzött, hiszen itt már az első képekkel ..... hogy egy állapot, egy kész állapot a portré sorozat lemérhető, itt a portré soron tulajdonképpen egy kubista formavilág ötvöződik a valóság formarendszerével, és tulajdonképpen ez a portré sorozat nekem lezárja az előző 5 évemet. A jelenlegi 5 évet ugyanakkor elinditja. Még jobban mérhető aztán ez a továbblépés a Szekérsoron, ahol a valóságos forma rendre épül már egy absztraháltabb világ jelenik meg, és ez

- Baska József ~~[illegible]~~ festőművész tárlatát az Ernst Muzeum-
ban Baranyi Judit rendezte.

- Körülbelül 5 év munkájáról számolok be ezen a kiállításon,
természetesen ez a kiállítás nem nyujt lehetőséget, hogy az
ember felmutathassa azt a küzdelmet, amit ez a kiállítás tu-
lajdonképpen az 5 év megelőzött, hiszen itt már az első ké-
pekkel ..... hogy egy állapot, egy kész állapot a portré so-
rozat lemérhető, itt a portré soron tulajdonképpen egy ku-
bista formavilág ötvöződik a valóság formarendszerével, és
tulajdonképpen ez a portré sorozat nekem lezárja az előző 5 évemet.
A jelenlegi 5 évet ugyanakkor elinditja. Még jobban mérhető
aztán ez a továbblépés a Szekérsoron, ahol a valóságos forma
rendre épül már egy absztraháltabb világ jelenik meg, és ez

Baska József

még tovább fejlődik a következő szekér-képeken, a nagy terembe tulajdonképpen az ünnepi szekéren csucsosodik ki mint végeredemény, szrintem. Sokan fölvetették nekem, hogy hát miért teszem ennyire pórusosá ezt, hogy egyrészt bemutatom a portrékat, másrészt bemutatom ezeket az uj dolgokat,, ugy érzem,hogy ha csak az egyiket mutatom be akkor, ha csak az ujakat mutatom be, akkor egy kicsit érthetetlen, arra a régi épül nekem az egész világom, s a folyamat igy tiszta.

- Ez a folyamat, amelyről kiállitásán a vitákat kiváltó képei közt Baska József beszélt, a mi megitélésünk szerint is jól végig követhető. Azt azonban nem hallgathatjuk el, hogy ez a néhány általános mértani ~~formát~~ alapformára redukáló elvonatkoztatási folyamat inkább az épitőművészet felé mutat, mint figurális képein a festő érzelmeit közvetlenebb módon tárják fel.

még tövább fejlődik a következő szekér-képeken, a nagy terem-
be tulajdonképpen az ünnepi szekéren csucsosodik ki mint vég-
eredemény, szrintem. Sokan fölvetették nekem, hogy hát miért
teszem ennyire pórusosá ezt, hogy egyrészt bemutatom a portré-
ket, másrészt bemutatom ezeket az uj dolgokat,, ugy érzem,hogy
ha csak az egyiket mutatom be akkor, ha csak az ujakat muta-
tom be, akkor egy kicsit érthetetlen, arra a régi épül nekem
az egész világom, s a folyamat igy tiszta.

- Ez a folyamat, amelyről kiállitásán a vitákat kiváltó képei
közt Baska József beszélt, a mi megitélésünk szerint is jól
végig követhető. Azt azonban nem hallgathatjuk el, hogy ez a
néhány általános mértani ~~[illegible]~~ alapformára redukáló elvonat-
koztatási folyamat inkább az épitőművészet felé mutat, mint fi-
gurális képein a festő érzelmeit közvetlenebb módon tárják fel.

Baska József

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KISALFÖLD

Győr

1971 ÁPR 16

— *BASKA JÓZSEF FESTŐMŰVÉSZ kiállítását Losonczi Miklós művészeti író nyitja meg pénteken délután 5 órakor a soproni Festőteremben.*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Baksa József

MAGYAR NEMZET
1971 MÁR 17

Baska József festőművész kiállítása

az Ernst Múzeumban

Tizesztendei munka után, öt év termésével lép közönsége elé életé első önálló kiállításán *Baska* József festőművész az *Ernst Múzeum* termeiben. Pályája — úgy tűnik — „simán" vezetett idáig. Életrajzának adatai és műveinek logikusan, öntörvényeik szerint épülő sorozata egyaránt erre vall. Baska József 1935-ben született a Gömör megyei Dernőn. Tanulmányait Diósgyőrött, a Kilián Gimnáziumban végezte, majd — kétesztendei „kihagyás" után — az Iparművészeti Főiskolán folytatta a díszítőfestő főtanszakon, Z. Gács György, Hincz Gyula, Miháltz Pál, Szentiványi Lajos és Rákosy Zoltán keze alatt.

Festői pályájának induló éveiről, mint említettük, nem informálja nézőit Baska József: a bemutatott munkák csak kialakított, dekoratív elkötelezettségű stílusának „belső" mozgásával ismertetik meg a tárlat vendégeit. A küzdelmeknek, a kísérleteknek ekkor, 1965-ben, a kiállítás évének kezdőpontján már nyoma sincs; a képek színskálája és formarendje egyaránt kikristályosodott — a szürke tónusokkal alapozott, s meleg színekkel dúsított színvilágot, illetve a figurákat egyre következetesebben kétdimenziós ornamentális jelekké alakító szerkesztésmódot már csak a választott tartalmak, vagy témák logikai követelményei „billentik" az egyik, vagy a másik oldal felé, a melegebb színek, vagy a tompább tónusok, illetve a „félfigurális", vagy az elvonatkoztatott jelrendszer irányába.

A fejlődésről, az út kereséséről beszélni ilyenformán nem volna helyes Baska József kiállítása kapcsán, hiszen a bemutató összképének zártsága és hűvös lehiggadtsága éppen útjának követését, piktúrája kialakulásának megismerését teszi lehetetlenné. Egy bizonyos: Baska József — az Ernst Múzeum két termében felsorakoztatott mintegy hetven kompozíciójának tanúsága szerint — ma *piktúránk dekoratív törekvésű szárnyához tartozik.* Művészete még sok szempontból függ elődeitől, a félszázaddal ezelőtti kísérletezők eredményeitől. Kompozícióiban azonban — legalábbis csírájában — benne él az önállóbb látásmód ígérete is. Ahhoz azonban, hogy ezt kibontakoztathassa, választania kell, s vállalni a konkrétabb tartalmi összefüggések „terheit" a művek építésekor, vagy pedig lemondani ezekről, s valóban dekoratív összefüggéseket keresni a színek és a formák világában maradva. Pillanatnyilag ugyanis, munkáinak kétségtelen kvalitásossága ellenére, nehéz egyértelműen értékelni vállalkozását, mivel túl sokszor igyekszik egyformán kedvezni a „kecskének és a káposztának" — ez pedig eleddig senkinek sem sikerült.

h. gy.

osztályának vezetője [illegible] te, majd a szovjet vendég válaszolt a magyar újságírók kérdéseire.

Sajtótájékoztató a területfejlesztési irányelvekről

A *Magyar Közlöny* keddi számában jelent meg a kormány határozata a területfejlesztés irányelveiről és az országos településhálózat-fejlesztési koncepcióról. E két fontos határozatról ugyancsak kedden rendezett sajtótájékoztatót az Országos Tervhivatal és az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium. A sajtótájékoztatón *Hont* János, az OT elnökhelyettese és *Szilágyi* Lajos építésügyi és városfejlesztési miniszterhelyettes ismertette az új határozatok legfontosabb megállapításait. Hont János többek között elmondta, hogy mindkét határozat közvetlenül érinti az egész lakosság mindennapi életét és életkörülményeinek jövőbeni alakulását.

Ingatlanértékesítés bizományban

A lakosság igényeit követve *új szolgáltatást vezet be az Országos Takarékpénztár.* Kísérletképpen négy vidéki — a keszthelyi, a siófoki, a fonyódi és a szentendrei — OTP-fiók *megbízást fogad el a magánosok közötti ingatlanforgalom lebonyolítására:* elsősorban üdülési célokra, vagy végleges letelepedésre alkalmas, személyi tulajdonban levő beépítetlen telek, beépítetlen, vagy zártkerti földingatlan, családi ház, nyaraló, társasház, vagy társasnyaraló, valamint öröklakás értékesítésére. Az eladásra a telekkönyvi tulajdonos adhat írásbeli meghatalmazást, s ugyancsak ő állapítja meg az árát s az egyéb feltételeket.

A takarékpénztári fiók a közreműködésért — az ingatlan értékétől függően — 1—3 százalék jutalékot számíthat fel. Külön díjazás és a felmerülő tényleges költségek megtérítése ellenében a kijelölt fiókok vállalkoznak más olyan szolgáltatásokra — például újsághirdetések közzétételére, adóigazolások, telekkönyvi kivonatok és szemlék, hatósági helyszínrajzok beszerzésére, s minden olyan egyéb feladat elvégzésére, amely az értékesítés érdekében szükséges.

Az újfajta szolgáltatás kísérleti jellegű, amennyiben bevált, az OTP más fiókjaira is kiterjesztik.

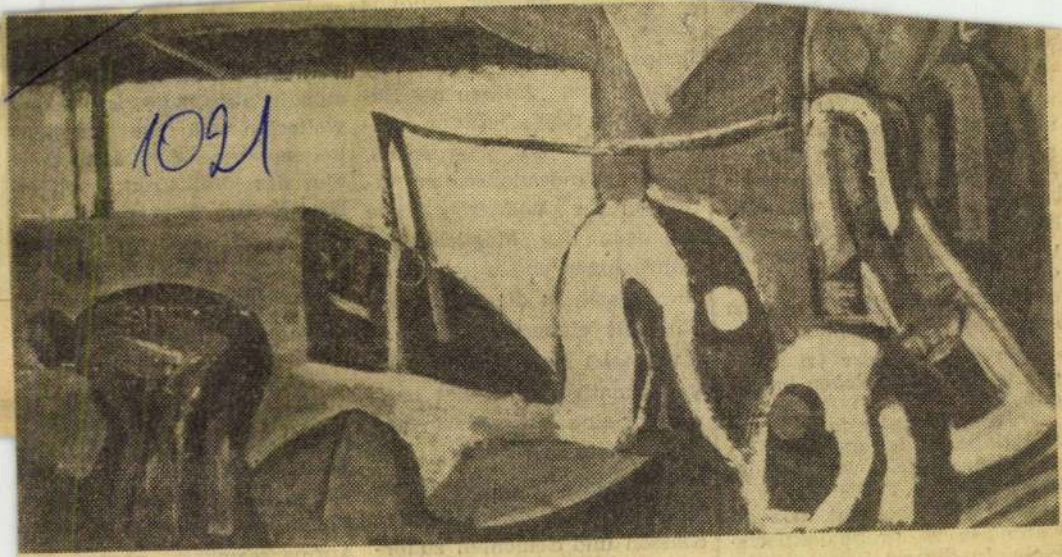

József Baska: Wegbauer

— sowie die hauptstädtischen Institute für Kindergesundheitswesen, für Methodologie und das Wissenschaftliche Forschungs- und Fortbildungsinstitut — *stehen unter der Fachleitung des Pál-Heim-Kinderkrankenhauses.* Dieses leitet unmittelbar viele Gebietskrankenhäuser und die Bezirkskrankenhäuser der einzelnen Gebiete sowie die Fachordinationen durch das Gebietskrankenhaus.

Wie viele Kinder im Alter von 0—14 Jahren leben in Budapest?

276 000, darunter über 20 000 Säuglinge. In der ersten Hälfte des Jahres 1967 wurden die 20 000 Kinder 75 000 Mal von einem Arzt besucht. Davon waren 45 000 prophylaktische Fälle. *In diesem Zeitabschnitt wurden insgesamt 136 000 Kinder in ihren Heimen aufgesucht.*

Beteiligung an der Bildung einer politisch-wirtschaf lichen Einheit, welche d gesamte, am Aufbau des S zialismus tätige Nation ur faßt. Dazu ist erforderlic daß die Hunderttausenden A tivisten der Volksfront d günstigen Möglichkeit wahrnehmen und weitere gr ße Massen in die öffentlich Tätigkeit einbeziehen.

Wir sind der Meinung, di Volksfrontbewegung hat nach wie vor eine Aufgabe von hervorragender Bedeutung, die Zusammenarbeit der verschiedenen gesellschaftlichen Klassen und Schichten zu fördern und das Bündnisverhältnis zwischen ihnen zu festigen. Hierbei ist die weitere

Willen dafür arbeiten daß

1968 JAN 28
Budapesti Rundschau
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

gesellschaftliche Erziehungsarbeit. Dabei widmet sie der Festigung der sozialistischen Produktionsverhältnisse große Aufmerksamkeit ebenso, wie dem Schutz des sozialistischen Eigentums und der Absicht, in den Menschen die

Baska József

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1960 JUL 5
SOMOGY

— MOZAIK A BALATON-PARTON. Hat mozaikot tervezett a siófoki Lidó Szállóba Baska József, Szabó István és Miskei László. A kuolc négyzetméteres figurális falképek témája a Balaton, az üdülés és a szórakozás.

szakadó esőben, de tettek igyé-

Baska József, festőművész

a Képzőművész Szövetség festő szakosztályának kiállítását „Festészet '77" cimmel a Műcsarnokban rendezték, melyen a művész műve szerepel.

Horváth György: Festészet '77.
Magyar Nemzet, 1978. febr. 5.

Baska József, festőművész

a Szentendrei Múzeumban látható júl. hó végéig a „Pest megyei tárlat 1980" c. kiállítás, melyen a művész érdekesen újszerű művei szerepelnek.

Losonci Miklós: Pest megyei tárlat, 1980.
Pest Megyei Hírlap, 1980. júl. 2.

Baska József festőművész

Kortárs magyar festőművészek munkáiból rendez bemutatót a Képcsarnok jún. 12–19-ig a Csontváry Teremben.

A kiválasztott festőművész között van a művész is, kinek alkotása szerepel a tárlaton.

Tizennyolc festő alkotása a Csontváry teremben.

Pesti Műsor, 1980. jan. 18. 66. old.

Baska József

P. Kucs Julianna: S termelni eladhatót?
Jegyzet a kucsarnokból

Népszabadság, 1984. IV. 14

Baska József, festőművész

Jó gazdának bizonyult a Művészeti Alap tavaly jól válogatott az év képzőművészeti terméséből. – A szentendreiek között Csík István, Baska József műveivel szerepelt, – a műcsarnokban látható tárlat febr. 11.-ig látogatható.

Losonci Miklós: Kőbe, bronzba álmodott élet.
Pest Megyei Hírlap, 1981. febr. 1.

Baska József festő

(Derna, 1935-

Művészeti tanulmányait a Gp-i Iparművészeti Főiskolán végezte. T. Gács György, Mihéltz Pál, Hincz Gyula voltak a tanárai. 1960-ban diplomázott festő szakon. Azóta tanít a Főiskolán rajzot és festészetet.

– Kiállítása a Műcsarnokban 1979. febr. 9- márc 4.

– katalógus a könyvtárban –

Baska József

Baska József „Sgraffito"-ja
1962-ben készült, a zalaegerszegi SZOT Szikharban van.

Horváth Gyula: Kifejező és dekoratív vonal
Művészet, 1978. augusztus - 28. lap.

Baska József

2. Baska József: Faintarzia,
Budapesti Kertészeti Egyetem, 1974

A fatörzsszeleteknek mint ismerős formáknak geometrikus átfogalmazása nem olyan nagy jelentőségű vívmány, hogy megérdemelne ekkora felületet.

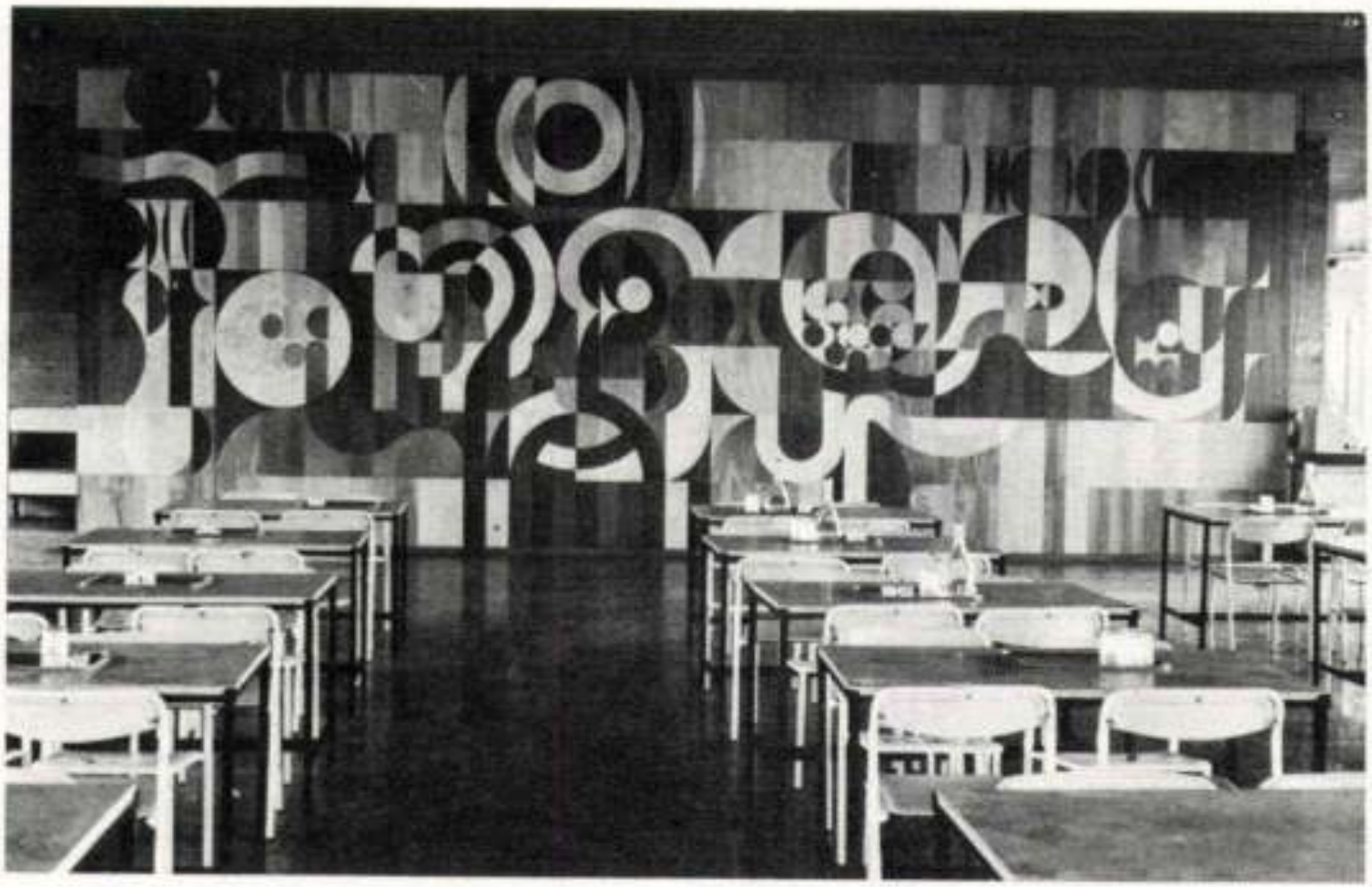

Művészet, 1974. 11. 27. old.

sémánál, amivel itt most leegyszerűsítve jelezzük. A korban, amelyben élünk, az emberség próbája nélkül is lehet élni. A magunk portáját sem mindannyian tisztítottuk meg a kényelmes, készen kapott elvek alkalmazásától, gondolatainkat az üres sémáktól, viselkedésünket attól, hogy többnek lássunk, mint amilyenek vagyunk, a munkánkat úgy, hogy az a mi emberi értékítéletünk szerint nézzen ki valahogy, a művészetről bennünk élő fogalmakat, hogy lenne szépen, pontosan érthető szavunk arról, amit a művészettől várunk. Korunk eszményének modellje, a rárótt munkáját tudatosan vállaló, azt érzéssel és értéssel elvégző munkásember rejtve van a nyilvánosság elől. Csak magánemberként találkozhatunk vele. Hiszen akik közülük a tv-ben vagy másként a nyilvánosság előtt nyilatkoznak, már szerepelnek. S azt a munkát, amit mi többségünkben a magunk portáján sem végzünk el, elvárjuk, sőt megköveteljük, hogy a művészek legalább a mű készítésekor elvégezzék. Ezzel igazában korunk eszményének a megvalósítását kérjük tőlük. Az a mű, amely ezt az eszményt sugározza, jogosan szól nézőjére: változtasd meg élted.

Baska József

A művész kecskeméti Faintarzia
művéért, mint az 1976-os év egyik
legjobb hazai alkotásáért juta-
lomban részesült.

— Hincz
Művészet, 1977 december - 48. lap.

Baska József, festőművész

Képzőművészetünk európai hivatását Óvári László azzal is gyakorolja, hogy az elmúlt évtizedekben Hincz Gy., Barcsay J., Csik J., Baska J. közreműködésével jelentős teljesítményt ért el a mozaik továbbfejlesztésében.

Lasonci Miklós: Óvári László mozaikjai. Keletmagyarország, 1978. júl. 9.

Baska József

Baska József festményeit a
Műcsarnokban láthatja be.

Székely András: Baska József festményei.
Nyugat, 1979. március 4 - 3. l. sp.

Baska József

Baska némelykor szekár, barna-
fekete képeket fest, máskor élénk
színekből teremt fénom, meg-
nyugtató egységet.

Székely András: Baska József festménye.
Ny Tükör. 1979. marcus 4 – 3. lap.

Baska József

Baska József díszítő festészetet
tanult és tanít. Nagyszabású
munkái betöltik azt a feladat-
kört, amelyet a modern épí-
tészet rótt a díszítő festészetre.

Szabady András: Baska József festményei.
Nyugat, 1979. március 4 – 3. lap.

Baska József

„Faldészítő alkotás"
(repro)

Székely András: Baska József festményei.
Új Tükör, 1979. március 4 – 3. lap.

Baska József

„Faldiszitő alkotias"
(repro)

Székely András: Baska József festményei.
Új Tükör, 1979. március 4–3. lap.

Baska József

Éjszaka

------:Kiállitások

Müvészet,1979.február/47.oldal.

Baska József
Budapest / Műcsarnok

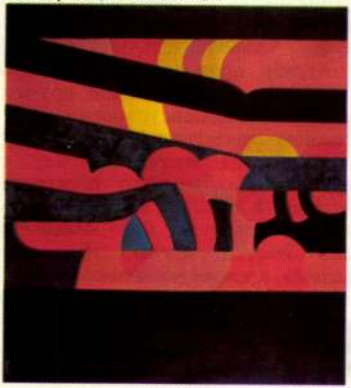

Baska József: Éjszaka, olaj, vászon, 120×120 cm, 1976 (fotó Markovics)

Baska József

Baska József kiállítását a budapesti Műcsarnokban megnyitják.

—: Kiállítások.
Művészet, 1979. február – 47. lap.

Baska József

14. Baska József: Sgraffito,
SZOT Székház, Zalaegerszeg, 1962

Ez a szinte tisztázhatatlan eredetű, mert nem intenzív-kifejező és nem harsogó dekoratív vonalvezetés az egyénien memorizált görög vázarajzokra emlékeztet leginkább.

Művészet, 1978. aug. 34. oldal

Életkép falon, vonalhangja ábrázoló jellegű, kisebb méretben ifjúsági képeskönyv-illusztráció is lehetne. De mert az ábrázolás szembetűnő célja a fiatalok kamasz üdeségének láttatása, műfaji tisztázatlanságai ellenére sem vált ki belőlünk ellenérzést ez a mű. Gogol utcai sétánk során rápillantván „ilyen is volt, ilyen is van" érzéssel nyugtázzuk. A mű készülésének idejét jelölő bevésett évszámot is megtaláljuk a kompozíción: 1959. S nem a számon kérő jövő előtti mentség dokumentuma ez az évszám, hanem a megrendelést teljesítő mester szokástartó „anno", azaz „készült, készíttetett" bevésete. De ez a semmi ellenérzést nem keltő, könyvlapokról a falra került derű túlságosan is idilli állapotot tükröz. Amit a tematikusabb, a pártosabb, a még dekoratívabb, a még műfajibb iránti igény egyaránt támadhat.

pontot összekötő egyenes, és a belőle következő spekulációk.
Amikor a dekoratív és stilizált vonalról beszélünk, az egyedi műveket tárgyalva, nem a kép, a szobor szerkezete, kompozíciója a tárgyunk, hanem a műben uralkodó vonal értéke, milyensége. Az illusztrációs anyagot könnyen megszerezhető fényképekből állítottuk össze. Vagyis eredetileg nem a cikk szempontjai szerint válogatódott össze az itt közölt táblaképek, sgraffitók

Baska József festőművész

Jul. 22-én nyílik meg Nagymarosan, az alkotóházban dolgozó művészek tárlata, melyen a művész is kiállít.

b. h.: Nagymarosan alkotó művészek tárlata a művelődési házban.

Pestmegyei Hírlap, 1973. jul. 5.

Baska József
festő

„Nincs" cimű festményét
mutatta be a Balatoni
Nyári Tárlaton.

Kovács Gyula: Nyári tárlatok.
MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 34.oldal

Baska József festménye

Kortárs 1971/12 1926. old.

Baska József festőművész

Részt vett a XI. Magyar Képzőművészeti Kiállitáson a Műcsarnokban 1968-ban.

Kortárs 1968/10 1673. old.

Baska József festménye

Kortárs 1971/1o 167o. old.

Baska József festőművész

Losonci Miklós esztetizáló cikke.

Kortárs 1971/1o 167o. old.

Baska József
a vonalak játékának szinte zenei visszaadását tükrözi. Részt vett a „Táblakép '72" pályázaton.

Kádár Zoltán: A III. Debreceni Országos Nyári Tárlat.

Alföld 1973/8 69 old.

1.

Baska József:

A festőművén munkái az Ernst Múzeum több termét töltik meg. A képek rénben a figurativ látvány abstrakciói, másrént pedig a tinta formákból felépített szerkezeti kompozíciók. A fiatal töprengő művén többféle képpen keresi a megoldást, annélkül hogy döntött volna tulajdonképpen merre kíván haladni: a terméneti látvány átalakításának útján-e, vagy pedig a tintán ~~képzőmű látvány~~ képzőművészeti formák alakításának irányában.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra

Magyar Hírlap 1971/75. Gold

Baska József: 2.

Ugyanilyen tisztázatlan az is egyenlőre, hogy a jövőben a szigorú formai nekezetesség vagy az oldottabb és érzelmesebb irány válik-e munkásságában uralkodóvá. Még ugyanis nem eméntette meg a kubista festénet élményét és példáját. Nem tisztázza azt sem, hogy az indulatot és az élményt vagy pedig a mindent szigorúbban meghatározó gondolatot rénesíti-e elsőbbségben.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra

Magyar Hírlap 1971/75. 6. old

Baska József: 3.

A bemutatott anyag arról árulkodik, hogy a művész képességei a szigorúbb szerkezetesség irányába terelik, ilyen irányú munkái a legjobbak, így a Fantázia, a Vízhordók a földre, Lilák vörössel, Motívumok sötétben. és az a három kompozíciója, amelyeken egy szerző motívumait dolgozza fel, más más szempontból.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra

Magyar Hírlap 1974/75. 6. old

Baska József:

Első önálló kiállítása nyílt meg az Ernst Múzeumban.

Magyar Hírlap 1971/66.szám 13.old

Baska József

„Siraki vár romjai" c. képe szerepelt a Csontváry-teremben megnyílt Képcsarnok pályázatára beküldött festmények kiállításán. (említve)

Lasonci Miklós: Pályázat és bemutatkozás.
Pest m. Hírlap, 1942. aug. 6.

Baska József, [ ]

L.: Kemény Éva

Aradi Nóra: A Duna-hamyar 8

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975 dec. 14.

Basha József
festő

A váci kiállítás Basha József
második önálló tárlata. Ezen
a tárlaton is műveiből mintegy
20 nagyobbméretű olajkompozí-
ciót mutat be.

-----: Kiállítási naptár.
Művészet. 1973. június 47.oldal

Basha József
festő

Basha elvont anyagát táji inspirációk táplálják, valamint gyermekkori emlékek, a parasztélet elemeiből.

------: Kiállitási naptár.
Művészet, 1973. junius - 47. oldal

Basha József
festő

Basha József 1935-ben szegény
parasztcsaládból született Rozs-
nyo mellett Dernőn.

------: Kiállitási naptár.

Müvészet, 1973. junius - 47. oldal

Basha József
festő

Vácott junius 17-én ~~nyitek~~ rámi
Basha József festőművész ki-
állítása a múzeum Fő tér
kiállító helyiségében.

-----: Kiállitási naptár.

Művészet, 1973. junius 47.oldal

Basha József
festő

A képzőművészeti Szövetség
határozata alapján a fes-
tők választmányának tagja

---: Határozat.

Müvészet, 1973. május - 44.oldal

Baska József, [ ]

Kiállít.

— : Táblat Nagymarosson 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. júl. 18.

Baska József festőművész

Szalmek Károly kiállítását nyitja meg Békéscsabán, az Iparművészeti Főiskola tanára

Békés, Népújság, 1973. okt. 13.

Baslik József

a kazincbarcikai kórház és
klinika belsőépítészeként neve
említve

Magyar építészet 1945-70
144. old

Baska József

Hajdúszoboszlón létrejött az amatőr intarziakészítők tábora. Baska József Tölg-Molnár Zoltán és Dobrovits Ferenc mérték fel a résztvevők tudását.

Szabó Ernő: Amatőr intarziakészítők tábora Hajdúszoboszlón.

Hajdu-Bihari Napló, 1976. júl. 13.

Baska József, festő

L.: Szinte Gábor

(f.a.): Intarzia ---- 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. febr. 16.

Baska József

A művész a bukaresti, kortárs
a magyar képzőművészetben"
című tanulmányt írta.

Összeállitotta_ Németh Sándor
Művészet, 1976. julius - 44.oldal.

Baska József testő

A X. Miskolci Orsz. Képzőművészeti kiállításon szerepel „Ősz" c. munkája.

Seres János: X. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállítás.
Népművelés, 1969. febr. 28–29. old.

Baska József festő

a batodik nagymarosi tárlat aug. 20-án mult meg, itt adták át a művészeti díjakat: a művész „Éjszaka" c. képéért a Művészeti Alaptól kapott díjat.
(emlétve)

Losonci Miklós: Kiállítátermekben.
Pest Megyei Hírlap, 1975. aug. 26.

Baska József

Ünnep 6 lenj 120×120

Ünnepi szekér —"— 120×120

6. Balatoni Nyári Tárlat

Baska József

A Zebegényi Szabadiskolában egy újabb festő-osztály is indult, Baska József festőművész irányításával.

Végvári Lajos: Zebegény krónikája, 1967-1977.
Művészet, 1977. július - 10. oldal.

Baska József, festő

L.: Németh Lajos

Tüskés T.: Képzőművészeti ..... 539-546.

Jelenkor, Pécs, 1976. június

XIX
6.

Basha József

Megbízást kapott Basha József, hogy Vesztheljen az Agrártudo mányi Egyetemen faintarziát alkalmazza.

----:Köztéri munkák.

Müvészet,1977.január - 48.oldal

Baska József

Nagymaroson júl. 22.-én nyílik meg az itt alkotó művészek kiállítása a műv. házban. Művei szerepelnek a tárlaton.

Pestmegyei Hírlap, 1973. júl. 8.

Baska József festő

a Művelődési Alap a nagymarosi alkotóházat művek egész sorával is benépesítette. E folyósónúzeumban láthatók nagyénk művészének műve. Ingyenes társadalmi munkában készítette el faintarziáját a művelődési ház előterébe. (említve)

Losonci Miklós: Téli napok a nagymarosi alkotóházban.

Pestmegyei Hírlap, 1975. jan. 9.

Baska József festőművész

Baska József festőművész és Gyurcsek Ferenc szobrászművész kiállítása a nagymarosi Művelődési Házban tekinthető meg aug. 3.-án.

Kiállítások.

Élet és Irodalom, Budapest, 1945. aug. 2.

Baska József

1973-ban a Csontvány-teremben rendezett „Kortárs festők Budapestről" c. kiállításon rész vett.

Népszava, 1973. okt. 5. 101. évf. 233 sz. 4p.

Baska József, festő

□ BASKA JÓZSEF festőművész és Gyurcsek Ferenc szobrászművész munkáiból nyílik kiállítás augusztus 3-án, vasárnap délelőtt 11 órakor a nagymarosi művelődési házban. Megnyitja: dr. Fehér Zsuzsa művészettörténész.

—:□ Baska József

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. júl. 31.

Baska József

1972-es Dózsa-műve említve.

Aradi Nóra: képzőművészet és munkásmozgalom – Bp. 1974. 154p.

Baska József

A hajduszoboszlói tábort, mely intarziakészitéssel foglalkozik három festő irányitja: Baska József, XDobrovits Fe enc és Tölg-Molnár Béla

Népmüvelés 1975/11/35

Baska József
festőművész kiállítását legnap
Dunaújvárosban a Vasmű úti kiállítási teremben nyitották meg.

Magyar Hirlap 1971/32 8 Told.

Baska József
festő

A művész Miskolcról a fővárosba költözött.

Losonci Miklós: Miskolc festői
Művészet, 1973. december · 24 oldal.

Baska József festő

A most megnyílt nagymarosi nyári tárlaton szerepelnek művei. – A kozmikus teret humanizálja az űrrepülés elvont felidézésével. (említve)

Losonci Miklós: Kiállítások Nagymaroson és Vácott.

Pestmegyei Hírlap, 1974. júl. 20.

Balka József

Megnyílt június 4-én a Debreceni Képzőművészeti Galéria, ahol látható a művész alkotása.

Hajdúdorogi Napló, 1994. június 5.

Baska József

Ültépítők (fotó)

Népszava, 1975. aug. 5. 101. erf. 132 sz. 9 p.

Baska József

Ráckeve, Siroki vár c. művei említve.

Népszava, 1973 aug. 5. 101. évf. 182 s. 9 n.

Baska József
a vonalak játékának szinte zenei visszaadását tükrözi. Részt vett a „Táblakép'72" pályázaton.

Kádár Zoltán: A III. Debreceni Országos Nyári Tárlat.

Alföld 1972/8 69 old.

Baska József festőművész

A "LILA" Iskolában, XV., Kavicsos köz 4. sz. alatt augusztus 13.-ig megtekinthető Bujdosó Ernő festőművész és Mihály Gábor szobrászművész kiállítása.

A Nagymarosi Művelődési Házban augusztus 3.-án nyilik meg Baska József festőművész és Gyurcsek Ferenc szobrászművész kiállítása.

A Toldi Moziban augusztus másodikán lesz a megnyitója Kiss grafikusművész kiállításának, közli a Kulturális eseményeket ismertető rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. aug. 2.
XIX. évf. 31. sz. 8. lap.

Baska József

Ez érben jött létre a debreceni Tóth Árpád gimnázium Képzőművészeti Galériája. Az iskolamúzeum a mai magyar festészet és szobrászat rangos műveit tartalmazza, – a művész alkotását is.

Losonci Miklós: Iskolagalériák. Magyarország, 1974. szept. 1.

Baska József

festő

M.DK

A zalaegerszegi szakszervezeti
székhár freskóját festette (repro)

Geszti László: Az 1962. ér monumentális falképei
Művészet, 1964. február – 20 kap.

MDK

Baska József

Épitők, rk.

Studio 64 - Fiatal képzőművészek 5.kiáll. Ernst Muz.
1964. dec.

Közl. Ny. - 30

9. Milyen eszközöket használ
10. Gyüjtik-e az erdei madár

Baska József MDK

Akt, of.

Épitők, of.

Kert, of.

Studio 64 - Fiatal képzőművészek V.kiáll. Ernst Muz.
1964. dec. 6.1.

Baska J ózse f M.D.K.

Müvei a kiállitáson

˘tépitők / épitők/ repr.

Balogh Jenő: Fiatal képzőművészek seregszemléjéről

Munka 1965. január

Терпеть / бритва/ терп.

BASKA JÓZSEF, festő

A mai középnemzedék a magyar festészet európai törvényeit fogalmazza, emblematikus sűrítésekre törekszenek. BASKA JÓZSEF sebességben feloldott alakzatok összetett mozgását figyeli sajátosan értelmezett festői violinkultúrával, önkéntelen szabad társulások jelirásával.
372.old

LOSONCI MIKLÓS: "Művésztelep 72". A XV. Soproni Ünnepi hetek képzőművészeti kiállítása
371.old

Soproni Szemle, Helytörténeti Folyóirat, XXVI. évf. 1972. 4.szám

Baska József

festőművész 1975 augusztusában szerepel Nagymaroson kiállitással.

Magyar Hirlap 1975/188/6

Bojár :Müvészélet Nagymaroson

Baksa József

A nagymarosi Nüvelődési Házban a nyári tárlaton részt vett Czelényi Vilmos, Kárpáti Éva, Sós- Kemény házaspár politikai plakátokkal, Baksa József non figurativ alkotással, Jakab Eszter zománckompozicióval, Kiss Nagy András kisplasztikával, Gyurcsek Ferenc Rányászok - márványalkotással.

Magyar Hirap 1973/224/6

Bojár Iván: Kiállitásról kiállitásra

Baska Jozsef.

„Ősz" című munkájának figurái szoborkéut, monumentálisan bontakoznak ki a semleges térből.

Seres János: X. Miskolci országos képzőművészeti kiállítás

Népművelés 1969/2 28 old.

Baska József

Fáradtan toporog kubista mesterek utánérzésében.

Rózsa Gyula; Fiatalok tárlata? A Studió 58--68 kiállitásról; Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 197o, 27.l.

Baska Jónsy festő

Kiállítása nyílt az Ernst Museumban. Eml: Fantazia; Visszaérkezés a földre; Lilák vörössel; Motivumok szürkében

Bojár Iván: Kiállítással
Kiállítása

Magyar Hírlap 1974 III. 16

Baksa József festő

az Ernst Múzeumban

kiállítása nyílt

Élet és Irodalom 1971 III. 6

Baska József

Kovács Gyula: Baska József művészete. – Művészet, 1967. 8. évf. 11. sz. 35-38. l

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört. Ért. 1970. 1.sz. 60-107. l./

81. l.

Basch József

Szél, olaj 90×120
Táj —"— —"—

II. Debreceni Országos Nyári Tárlat
Déri Múzeum, 1970. jún. 19-aug. 9

Basha József
festő

„Ünnep" és „Visszaérkezés a földre"
" c. kompozíciói láthatók a tárla-
ton.

Ujvári Béla: Studio 70
MÜVÉSZET, 1970. julius - 32. lap

Baska József festő

Szerepel az alábbi tárlatok

Kovács Gyula: Studió 1958–68

Művészet 1969 IV. sz. 3 old.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

MDK

Baska József

akvarell:

Figurális kompozició I.

1. Orsz. akvarell kiáll. Eger, 1968.

Gárdonyi G. Színház

Baska József MDK

Épitők, rézkarc

Ernst Muzeum 1964.Fiatal Képzőm.V. kiáll.

Baska József
festő

M.D.L.

1955-ben sikeres vizsgát tesz az Iparművészeti Főiskolára az díszítő-festő tanszakra kerül. 1966-ban végez.

Kovács Anna: Baska József művészete. Művészet, 1967. november - 35 lap.

Basha József
festő

M.D.V.

Mesterei volt az Iparművészete Főiskolán:
Mihaltz Pál, L. Gács György, Szentiv ányi
Lajos és Rákosi Loltan

Kovács Gyula: Basha József művészete;
Művészet, 1967. november - 35 lap

M.D.!

Baska József
grafikus - festő

1960-ban végzett az Iparművészeti
Főiskola díszítőfestő főtanszakán
1935-ben született a Művész Dernőn
Kraszmahorka vára szomszédságá-
ban

Kovács Gyula: Baska József művészete.
Művészet, 1967. November - 35 lap.

Basha József
festő

M.D.K.

Hisfini korában a haboni alatt apja
helyett ahi katona ő fuvaros.
1947-ben ödjönnek szülevel csek-
szlovák területről Diósgyőrbe lakni.

Kovács Gyula: Basha József művészete.
Művészet, 1967. november - 35 lap.

Baska József
festő

M.D.V.

Két évig dolgozik mint elektrikus, szabad idejében a Vasas képzőmű-vészeti körbe jár. Csek Géza és Imrek Zsigmond segítik tanulmányait

Kovács Gyula: Baska József művészete.
Művészet, 1967. november. 35 kap.

Baska József

festő

M.D.Y.

Éjjel dolgozott - mondja és nappal elvégezte a gimnáziumot Diósgyőrött. 1953-ban érettségizett. Majd elektrikus lesz a diósgyőri martinhemence magasfeszültségű áram elosztójánál

Kovács Gyula: Baska József művészete
Művészet, 1967. november - 35 lap.

Baska József
festő

M.D.Y

Otthon
Vietnam II.
Útépítők
Alapozók

repro

Kovács Gyula: Baska József művészete.
Művészet, 1967. november - 35 lap.

Basha József
festő

MDY

Magdi
Lita
Ysuzsa
Yudit
} repro

Kovács Gyula: Basha József művészete
Művészet, 1967. november – 35 kap

Basha József
festő

M.D.Y

Az emberi és természeti formák
rokonságát mutatja egyik fest-
ményen, amit ars poetikájának
nevez.

Kovács Gyula: Basha József művészete
Művészet, 1967. november - 35 kap.

M.D.Y

Baska József
festő

"Két anya gyermekével" cimü
"kisméretü hipén két szen ural-
kodik.

Kovács Gyula: Baska József művészete
Művészet, 1967. november – 35 lap.

Baska József
festő

M.D.V.

Nyári tartózkodása idején a szegedi-fehér-tói mocsárvilág növényzetének gazdagsága erősen hatott rá.

Kovács Gyula: Baska József művészete
Művészet, 1967 november - 35 lap.

Baska József

Anyaság témáját ábrázoló képével szerepelt a VI. miskolci országos kiállitáson.

Hajdu Béla: A VI. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitás
Északmagyarország 1960. dec. 18. 4.l

MDK

Baska József

Vietnam, o.

Rokkázó asszonyok, o.

Táj, o.

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

Baska József

Szerepel az áll. kép. műv. vásárlások kiállításán

Ujvari Béla: 4 áll. kép. műv. vásárlások kiállítása

Magyar Ifjúság 1966. VIII. 27

MDK

Baska József

Vietnam, o.

Andi, o.

Studió 67. Fiatal képzőm. kiáll. Ernst Muz. 1967.

Basha József

festő

Most adjunktus a Főiskolán, ahol alakrajzot tanít. 1962 ben a zala-egerszegi szentiár 10 $\square^2$-es sgraffito-díszítése pályázatán részt vesz.

Kovács Gyula: Basha József művészete, Művészet, 1967. november - 35 lap.

MDK

Baska József

Vietnam, o.

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

MDK

Baska József

Rokkázó asszonyok, o.

Táj, o.

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

MDK

Baska József

Gyarmatokon, lav.tus

M. képzőművészek a fasizmus ellen, N.Gal.

1965.

Baska József festő

Szerepel a „Studió 1966" c.
kiállításon az Ernst
Múzeumban

Korkörs 1966 VIII. n. 1337 old.

Basha József
festő

M.D.L.

A zalaegerszeg szinkár pályázaton
a második fordulóban, ő nyerte
a pályázatot. Sgraffitója a zenét
és szinjátszást szimbolizálja

Kovács Gyula: Basha József művészete
Művészet, 1967. november – 35 kep

M.D.K

Baska József
festő

Társadalmi és politikai tartalmú
képeiben sem csökken a művészi erő.
Képei dramaiak. „Vietnam" című
olajképében az ember és emberlelen
szembeállitását fejezi ki.

Kovács Gyula: Baska József művészete
Művészet, 1967. november 3-5 lap

M.D.K

Baska József
festő

„Dózsa" ami nagyobb méretű tábla
képe a hőrösséggel azonos emberi
alkásfoglalást fejezi ke. A festői for-
mai tényezők fejezik, hi itt ami
1514 történelmi eseményeit mutatja be.

Kovács Gyula: Baska József műveszete
Művészet, 1967. november - 35 lap

Baska József

MDK

Akt, olf.

Épitők, olf.

Kert, olf.

Ernst Muzeum 1964.Fiatal Képzőm.V. kiáll.

M.D.V

Baska József
festő

Második pályázata a csepeli Technikum díszítése – nem volt sikeres.
1964-ben megbízást kap a szófoki szállodasor 10 m^2-es mozaikjainak elkészítésére.

Szovács Gyula: Baska József művészete
Művészet, 1967. november – 35 lap.

M.D.4

Baska József
festő

A kiskunfélegyházi párthár díszterminek freskó díszítésére is készített pályatervet. Közben csaknem minden nagyobb-bi alkotason szerepelt táblaképeivel.

Horács Gyula: Baska József művészete
Művészet, 1967. november - 35 lap.

M.D.Y

Basha József
festő

Munkaábrázolásain hedveli a
lihajló figura mozgását, szerinte
ez fejezi ki leginkább a munkat.
Ilyen az „Útépdők" c. műve.

Kovács Gyula: Basha József művészete
Művészet, 1967. november – 35 kep.

M.DK

Basha József
festő -

Korábbi munkaalvázolási képein a lehajló ember még a tájjal harmonizált. Ujabb képein a szinek szerepet csökkente, plasztikitásra törekszik.

Kovács Gyula: Basha József művészete
Művészet, 1967. november - 35 kep.

Baska József
festő

M.D.V.

Anyaságtematikájú képeiben kihúszóbóli a szentimentális érzelmességet. Szoborháttere anyaság "ciminképe" az általános érvényű szimbolum kifejezése.

Kovács Gyula: Baska József művészete
Művészet, 1967. november - 35 kep.

Baska József M.D.K.

Művei a kiállításon

Vietnam

Fiatalok Studiója, 1966. Kiállítás az Ernst Múz
eumban

Magyar Nemzet 1966. ápr. 22. 4.l.

MDK

Baska József

Kompozició, of.

Fiatal képzőművészek szemléje, Ernst Muz.
1963. jun.

MDK.

Baska József

Szállodadiszitő mozaikjairól

Müvészet 1966 dec.p.24.

MDK.

Baska József

Mozaikja a siófoki Lidó szállóban

Müvészet 1966 dec.

MDK

Baska József

Gyarmatokon, lav.tus

Fiatal képzőművészek szemléje. Ernst Muz.
1963. jun.

MDK

Baska József, Bp.

Anya, toll.

Béke, monotip.

6. Miskolci orsz. képzőm. kiáll. Herman O.Muz.
1960.

M.D.K.

Basla József
grafikus

Az Építőművész Szövetségben
rendezett tárlaton részt vett.

Rácz György: Új muráliszmű fájok
Élet és Szabadom, 1965. julius 10-9 lap

Baska József festő

Szöveghen emlitett mű: Vietnam

Perneczky Géza:
Fiatalok Studiója 1966

Magyar Nemzet 1966 ápr. 29

M.D.K.

Baska József
iparművész

Részt vett a tárlaton.

Vidos Loltán: Újlösekvések a muralis művészetben
művészet, 1966. április – 45 lap

Baska József
grafikus

M.D.K.

Osztrovszkij: Az acélt megedzik
illusztrációiért a második díjat
kapta

Művészeti életünk
Művészet, 1961. április - 41 lap.

BASKA JÓZSEF festőművész

Dernőn született, 1935-ben. 1960-ban diplomázott az Iparművészeti Főiskola díszítőfestő szakán Z. Gács György, Miháltz Pál, Hincz Gyula és Rákosy Zoltán növendékeként. Rendszeresen szerepel a hazai rendezvényeken és a magyar festészet külföldi bemutatóin. Eddig nyolc önálló tárlata volt, legutóbb a Műcsarnok három termében. Jelenleg alakrajzot tanít az Iparművészeti Főiskolán.

Művészetét – ha szükségesnek tartjuk a kategorizálást – a geomterikus absztrakthoz sorolhatjuk. Képeinek két fő építő eleme a formák és a színek ritmusa. Kompozícióit leggyakrabban egymásba metsződő kör- és ívelt formákból alakítja, színei élénkek, keveretlenek. Némely képén csak két-három színt használ; néha feltűnik az ezüst és az arany is. A kompozíció fő elemeit sokszor feketével emeli ki.

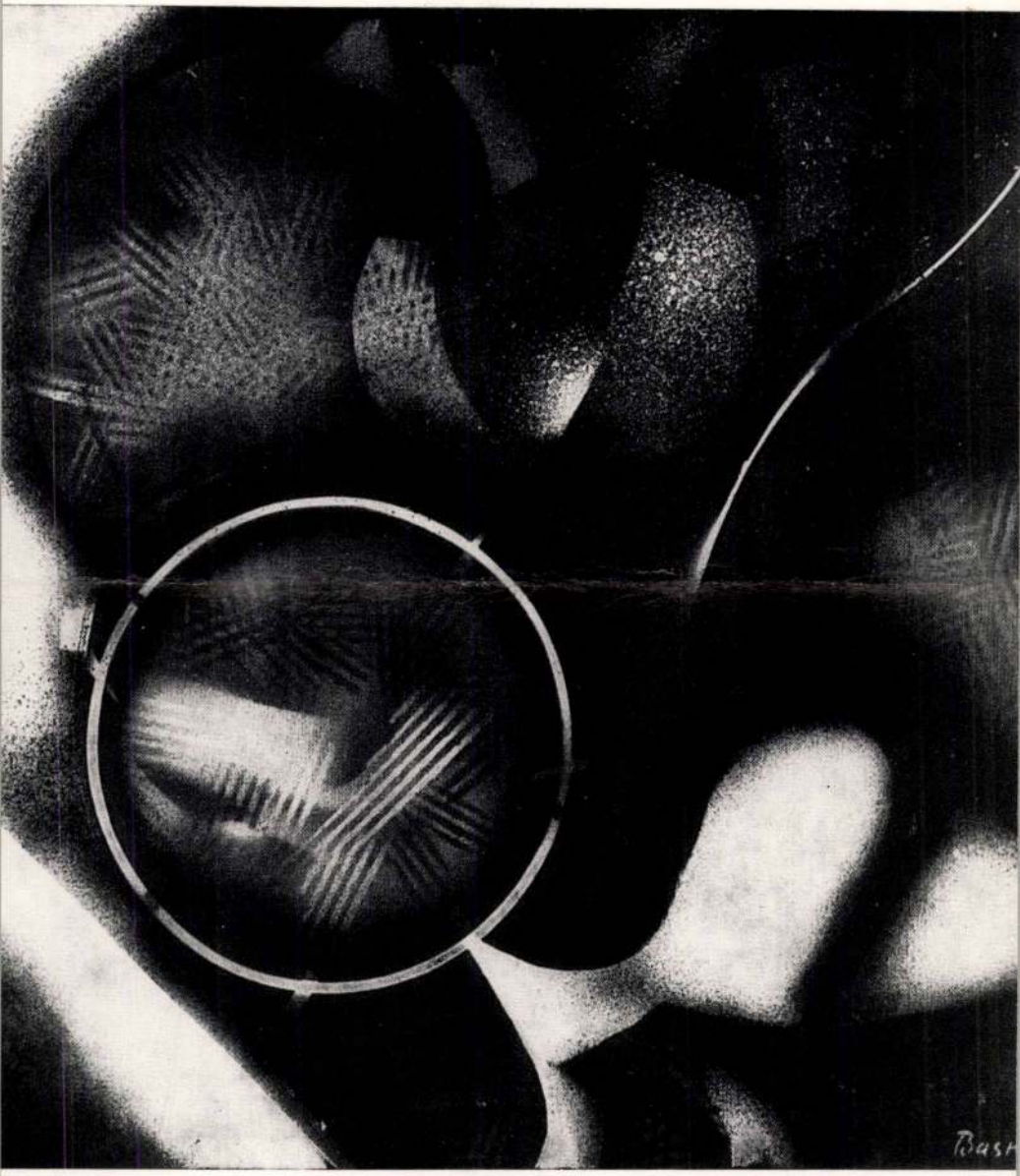
Bash

BASKA József

B/ A/ S/ K/ A

műcsarnok
89

A MŰCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT
BASKA JÓZSEF
FESTŐMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA. MEGNYITJA
MÁNDY IVÁN
1989. JÚNIUS 20-ÁN, KEDDEN
DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR.
MŰCSARNOK BUDAPEST XIV., HŐSÖK TERE.
MEGTEKINTHETŐ JÚLIUS 23-IG.

Baska József

Faintarzia

Kovács Gyula: A kifejező és a dekorativ vonal IV.
Müvészet,1978.november/ 26. oldal.

2. Baska József: Faintarzia,
Budapesti Kertészeti Egyetem, 1974

A fatörzsszeleteknek mint ismerős formáknak geometrikus átfogalmazása nem olyan nagy jelentőségű vívmány, hogy megérdemelne ekkora felületet.

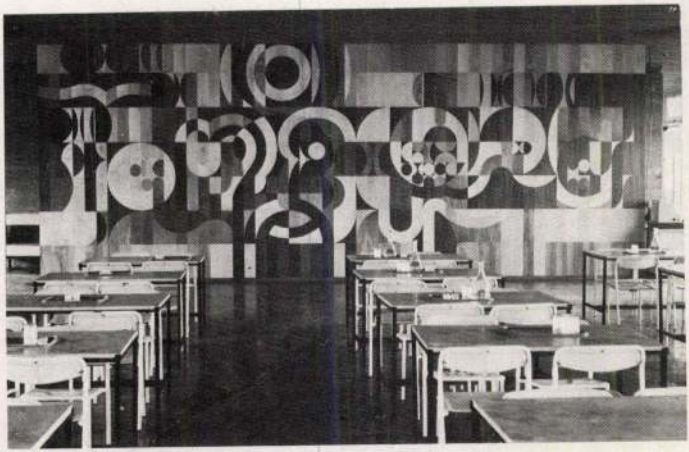

Baska József

Sgraffito

/:SZOT Székház, Zalaegerszeg:/

Kovács Gyula: A kifejező és a dekorativ vonal I.

Művészet, 1978.augusztus - 28.oldal.

14. Baska József: Sgraffito,
SZOT Székház, Zalaegerszeg, 1962

Ez a szinte tisztázhatatlan eredetű, mert nem intenzív-kifejező és nem harsogó dekoratív vonalvezetés az egyénien memorizált görög vázarajzokra emlékeztet leginkább.

78 5962 fnyv 1

Baska József festőművész

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

BASKA JÓZSEF

FESTŐMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

1979. FEBRUÁR 9-ÉN, PÉNTEKEN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:

DR. LOSONCI MIKLÓS
MŰVÉSZETI ÍRÓ

MŰCSARNOK
BUDAPEST, HŐSÖK TERE

A KIÁLLÍTÁS NYITVA: 1979. FEBRUÁR 9 - MÁRCIUS 4.

A kulturális forradalom elmélet

A nemzetközi munkásmozgalom a munkásosztály hatalomra jutása előtt is összekapcsolta a forradalom és a kultúra ügyét — kezdte meg előadását Köpeczi Béla akadémikus, majd az előzmények ismertetése után idézte a szociáldemokrata Kunfi Zsigmond közoktatásügyi népbiztos *Proletárkultúra, proletárművészet* címen 1919. április 9-én tartott előadását. „Mi nem egy barbár világot akarunk megteremteni, nem a tudatlanságnak, nem az emberi eldurvulásnak a világát akarjuk, hanem ellenkezőleg, a nagy tömegek általános erkölcsi és értelmi színvonalát akarjuk jelentékenyen felemelni és ezen belül biztosítani akarjuk az igazi szellemi tehetségek, az igazi zseni és lángelme számára az érvényesülés útját."

— Hasonló nézeteket vall a kommunista Lukács György is, aki előbb mint helyettes népbiztos, majd mint népbiztos, az új kultúrpolitikát nemcsak elméletileg alapozza meg, hanem a gyakorlatban igyekszik megvalósítani — folytatta Köpeczi Béla. Lukács az *Internationale* 1919. június 15-i számában megjelent összefoglaló cikkében a következő megfogalmazást adja: „A kultúra fogalma (ellentétben a civilizációval) magába zárja mindazokat az értékes termékeket és tevékenységeket, amelyek a közvetlen életfenntartás szempontjából nélkülözhetők..." Ezt a kultúrát azonban csak az új társadalom teremtheti meg. — *A kultúra tényleges birtokbavétele* címen 1919. április 20-án írt cikkében Lukács György a kulturális forradalom előfeltételét a politikai hatalom megragadásában, a gazdasági átszervezésben látja. Mindez azonban csak a feltételeket teremti meg ahhoz, hogy a kultúra összes alkotásai „a dolgozók valamennyiének belső tulajdonává váljanak". Ezt a tényleges birtokbavételt kell a nevelésnek megvalósítania. Ideiglenes és gyors intézkedésekkel ott, ahol arról van szó, hogy a már felnőtt embereket belső és szoros kapcsolatba hozza a kultúra legfőbb értékeivel; hogy felszabadítsa bennük az eddig lekötött és a kapitalista kizsákmányolásban megnyomorodott szellemi teremtőerőket, hogy lehetővé tegye számukra azoknak igazi és fejlesztő élvezését. Lassú és rendszeres intézkedések kellenek ellenben mindenüvé, ahol arról van szó, hogy a még fel nem serdült nemzedék úgy nőjön fel, hogy nemcsak elevenné váljék benne ez az összefüggés a kultúrával, hanem úgy váljék elevenné, hogy a kultúra, a műveltség összekötő kapocs legyen az emberek között, nem pedig elválasztást, kasztokra való bomlást előidéző elv, mint volt a kapitalizmus idejében".

Előtérben: az érték

— Ebben az összefüggésben érthető Lukácsnak az a kijelentése is, amelyet olyan sokszor idéznek és néha félrevezető módon, s amelyet akkor írt le, amikor azzal támadták, hogy Kassák Lajost és körét támogatja. „A kommunista kultúrprogram csak jó és rossz irodalmat különböztet meg és nem hajlandó sem Shakespeare-t, sem Goethét félredobni azon a címen hogy nem voltak szocialista írók. De nem hajlandó arra sem, hogy szocializmus címén ráeresszen a dilettantizmust a művészetre. A kommunista kultúrprogram az, hogy a legmagasabb és a legtisztább művészetet juttassa a proletariátusnak és nem fogja engedni, hogy politikai eszközzé rontott vezércikk-poézissel pusztítsák az ízlését. A politika csak eszköz, a kultúra a cél." Lukács az értéket állítja előtérbe s ha ez az érték klasszikus, azt fogadja el, de nem veti el az új értéket sem amit Ady vagy Bartók művészete iránti csodálata bizonyít. A proletárdiktatúra mindennapjai azonban konfliktusokat hoztak, s ezek júniusban nyíltan előretörtek — mondta ezután Köpeczi Béla.

— A júniusi értekezleten Kunfi Zsigmond elfogadja általában a proletárdiktatúrát, de elveti annak alkalmazását a kulturális életben. Lukács György a diktatúrát a burzsóázia ellen akarja alkalmazni, mindenekelőtt az oktatásban és a sajtóban, Kun Béla nemcsak a burzsóázia szellemi hatása ellen lép fel, hanem a Kassák képviselte avantgarde ellen is, amelyet azonosít a dekadenciával. A vitára azért érdemes felfigyelni, mert a magyar és a nemzetközi munkásmozgalomban újból és újból felmerülő kérdésekről van szó, amelyeket

MN. 1979. március 7.

BASKA JÓZSEF KÉPEI

Az Akadémiai könyvesboltban kedden kiállítás nyílt meg a Kluwer Akadémiai Kiadó köteteiből, félezer angol nyelvű tudományos könyvből.

⊕

Federico Garcia Lorca A csodálatos vargáné című vígjátéka nyomán készül Udo Zimmermann drezdai komponista operája. Bemutatóját 1980-ban a Schwetzingeri fesztivál alkalmából tartják meg a hamburgi Állami Opera előadásában.

✠

Művészet és irodalom az antifasiszta számüzetésben címmel hat kötetből álló sorozatgyűjteményt jelentet meg az 1933—1945-ös évekből a lipcsei Verlag Philipp Reclam jun. Az első kötet címe: Számüzetés Svájcban.

sor. 2.) (7) — Városház: egy fő az egy fő (7) — **Józsefvárosi Színház:** nincs ea. — **Madách Színház:** Kettős helyszín (K. bérl.) — **Madách Kamara Színház:** Kései találkozás (7) — **Vígszínház:** Jó estét nyár, jó estet szerelem (7) — **Pesti Színház:** Ami a legszentebb (7) — **József Attila Színház:** Zsákbamacska (7) — **Fővárosi Operettszínház:** Csókolj meg, Katám! (M. bérl. 2.) (7) — **Thália Színház:** Bál négyes páholy (7) — **Mikroszkóp Színpad:** Bimm-Bumm Bömbölő (de. 10). Minek néz engem? (fél 9) — **Vidám Színpad:** Velence, kékszakáll (7) — **Radnóti Színpad:** K-R-Ú-D-Y (7) — **Zeneakadémia:** nincs ea. — **Budapesti Gyermekszínház:** Tom Sawyer kalandjai (du. 3), A tűz márciusa (7), a Marczibányi téren: A varázspálca (du. 3) — **Állami Bábszínház:** Népköztársaság útja: A három kismalac (du. 3), Jokai tér: A pagodák hercege (du. 3) — **Játékszín:** nincs ea. — **Fővárosi Nagycirkusz:** a Humberto Cirkusz vendégjátéka (fél 8).

Rövid tartalom és szereplőlista a Pesti Műsorban.

Magyar Nemzet

Baska József, festő

□ BASKA JÓZSEF festőművész kiállítását Losonci Miklós művészeti író nyitja meg ma délután 5 órakor a Műcsarnokban.

-:□ Baska József

2

Esti Hírlap, Bp. 1979. febr. 9.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 JUL 13

Pestmegyei Hírlap

Baska József festő-
művész
1021

VASÁRNAP, NAGYMAROSON

Intarziaavatás

Nagy méretű faintarzia díszíti majd a most felújított nagymarosi művelődési ház előcsarnokát. Az építők július 15-én, vasárnap adják át ünnepélyesen a munkát, s akkor leplezik le a több négyzetméteres, málnaszedőket ábrázoló faintarziát, Baska József festőművész munkáját, melyet társadalmi munkában készített a községnek.

Augusztus elején kezdenek

A budai járási labdarúgó-bajnokság a közelmúltban fejeződött be. Hivatalosan csak 15 csapat eredményét értékelték, a Zsámbéki EAC ugyanis versenyen kívül indult. Azért, mert az egyetemistáknak nehéz bekapcsolódni a bajnoki küzdelmekbe, hiszen ősszel már a hatodik fordulónál tartanak az együttesek, amikor náluk megkezdődik a tanév. Az Erdi

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 FEB 2

Pestmegyei Hírlap

Baska József festőművész

1024

A nagymarosi faintarzia

Baska József málnaszedőiről

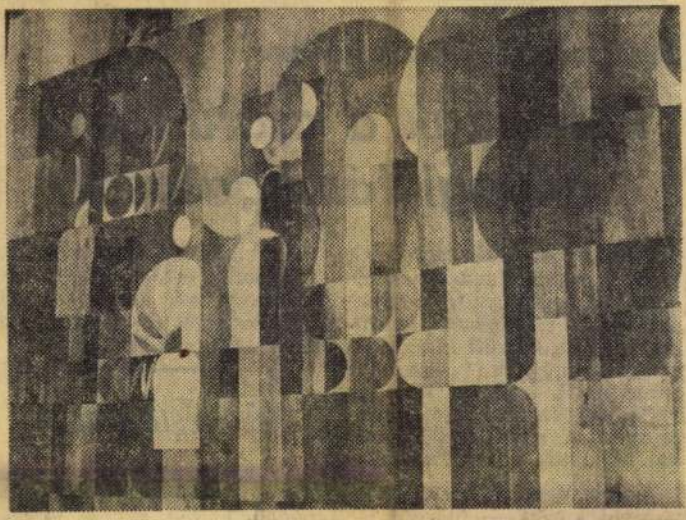

A nagymarosi művelődési ház képzőművészekkel tart állandó fogadást az épület előterében tavaly augusztus óta Baska József nagyszabású faintarziája révén. A monumentális alkotás társadalmi munkában készült, a kitűnő festő visszaadta a táj emberének azokat a művészi inspirációkat, melyeket a Dunakanyartól kapott.

Baska József régóta dolgozik Nagymaroson, megragadta a táj méltósága, égitestek, hegyek, asszonyok áramló, ringó rokonalakzata. Erről a felismeréséről képsorozatot is készített még 1969-ben, mely később e *Málnaszedők*-et jelenítő *faintarziájának* előzménye lett. A síkra redukált gömbcsalád egyaránt jelöli a csillag kozmikus alapformáját, domborzati látványt, anyaságot. A mértani képlet mindig eszmét hordoz, a táj bonyolult vonalhálózatának sűrítése. A Börzsöny és a Pilis állandó pompa, a szépség itt örök lakást épített, s Baska József az elemek találkozási pontjaiban a gondolat feszültségét érzékelteti az érzelmi telítődés mellett.

Málnaszedői ezzel a gesztussal kezdeményezik bennünk az áhitatot, a dombingás így növekszik belső harmóniahullámmá. Minden igazi mű a természet formáinak hatékony átírása, ahol a látvány befejeződik, ott kezdődik a művészi alkotás a bátor képzelet szárnyalásában. Baska József nagymarosi faintarziáján különböző időpontokban született élményeit és tapasztalatait sűríti az egységgé kerekedő komplex formákban, mely a látványhoz, töprengéseihez egyaránt kapcsolódik, megjelöli a Szent Mihály-hegy kaptatós környezetét, de hosszú és szívós fejlődésének állomásait is.

Hív és magasztal a Málnaszedők emberi és kozmikus ringása, különös mágnes, mely nemcsak vonz, hanem értéket sugároz, gazdagít és ajándékoz, akkor is velünk marad, amikor már távozunk. Gyerekek, halászok, nők, turisták állnak előtte. Kérdésemre mosoly a válasz s egy szó: szép. S ami szép, az a boldogság ígérete, ahol Stendhal összegezte a művészet lélektisztító hivatását.

Losonci Miklós

MEDOV elnökének, a részközgyűlésekre és a tisztújításra vonatkozó tájékoztatásával fejeződött be.

Komáromi Magda

előmozdít
teink az
végrehajt
dot fordí
velésére,
pességükr

Szakszervezeti intézkedési terv

Fokozzák a családosok anyagi támogatását

Tegnap a Szakszervezetek Pest megyei Tanácsának elnöksége megtárgyalta *a népesedéspolitikai kormányhatározat nyomán készült intézkedési tervet*, melynek fő célja, hogy a megye állami, társadalmi, vállalati, intézményi erőit mozgósítsa a népesedéspolitikai feladatok megvalósítására.

A terv végrehajtása során — a többi között — fokozni kívánják a családok anyagi támogatását, elősegítik a lakásépítéseket, a lakáselosztásnál jobban érvényesítik a többgyermekes családok érdekeit. *A családos üdülési beutaltak között növelik a fizikai munkások arányát*, nagyobb figyelmet fordítanak a terhes nők és a gyermekes anyák védelmére. Az SZMT intézkedési terve nyomán a szakmai szervezetek saját operatív terveket készítenek.

Az elnökségi ülés a továbbiak során értékelte a megyei szakszervezeti szervek sporttevékenységét és meghatározta az 1974. évi feladatokat.

Népességtudomány

A magyar népességtudományi folyóirat 16. évfolyamának kettős száma neves külföldi szerzők tollából közöl tanulmányokat. *Kvasha* és *Kiseleva* szovjet demográfusok a konstruktúrának a népesség növekedésére gyakorolt hatását vizsgálják. Chandrasekhar, a világ második legnépesebb országának, Indiának népesedési problémáit elemzi.

A hazai szerzők közül *Preisich Gábor* Budapest népességének várható alakulását tárgyalja.

tását. Megyénk munkásifjúsá
gánál nem maradt hatás nél
kül a munkásosztály politika
fejlődése, egyre jobban kibon
takozó, aktív tevékenysége.

IDŐSZERŰNEK látszik mindemellett is, hogy a párt szervek és -szervezetek ismé telten *szervezetszerűen* napirendre tűzzék az ifjúságpolitikai határozat végrehajtásának helyzetét, figyelemmel a párt szervek és -szervezetek álta elfogadott intézkedési tervek re.

A KISZ-vezetőségválasztások és -küldöttértekezletek az igazolják, hogy az ifjúság szövetségben is *tartalmilag felfelé ívelő tevékenység* van kibontakozóban. A beszámolók a KISZ-szervezetek helyi gondjait, feladatait és eredményeit taglalják, s megszabták sajátos feladataikat. Megfelelően foglalkoztak az ifjúsági törvény végrehajtásával az érdekvédelemmel, az eszmei, politikai nevelőmunkával, a termelési tevékenységgel és a szabad idő eltöltésével. Tapasztalataink szerint beszámolók érzékelik a KIS helyét, szerepét az ifjúság ne

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 MÁJ 26

Baska József festő

Pestmegyei Hírlap

Kiállítás Vácott

Baska József festményei előtt

Ma, szombat délelőtt 11 órakor Vácott Aradi Nóra művészettörténész, a Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Intézetének igazgatója nyitja meg Baska József festőművész kiállítását. A tárlat a múzeum Tőtéri kiállítótermében (a volt görög templomban) június 17-ig tekinthető meg naponta — hétfő kivételével — délelőtt 10-től este 6-ig.

Baska József művészete *sajátos festői kifejezés* tartozéka és eredménye. Képei látványt és belső felismeréseket közölnek, ezért formái összetett gondolatokat hordoznak.

Festészete ifjúságának élményeit és a felnőttkor tapasztalatait szintetizálja. Képírásának fogalmi együtthatói és vizuális rendszere szerves egységet alkot, színeinek átható melegsége harmóniát áraszt.

A természet és a megtalált gondolat fokozódik festménnyé. Ebben jelentékeny része van azon folyamatos *nagymarosi élménynek*, mely Baska Józsefet a *Börzsönyhöz*, a hegyre kúszó házakhoz és a nagy folyamhoz köti. A táj méltóságteljes nagyvonalúsága erőt ad szemének és intellektusának, hogy festőileg értelmezze a természet ismert és még fel nem tárt törvényeit. Mélyen *humánus* egyúttal, hiszen *ünnepi és fekete szekerében* az élet örömét, szomorúságát érzékelteti. Van emberi hite és elszántsága ahhoz, hogy hiteles optimizmussal a nyár medrében helyezze el látomásait, hogy képzőművészetileg nevezze meg a *Léggömbárus* líráját.

Művészete *több rétegből* összegződik. *Tárgyrajzok* elemeivel sűríti a múltat, s ehhez felvonultat ekét, napot, fákat és szekereket. Időzik a *ráckevei fűzfák között*, s addig időzik, míg a színek összekötő hídjaival fel nem fedezi a *Duna-part* egyetemes tükröződését.

Festményeinek legújabb csoportjában az elvonatkoztatásokat fokozza, ezzel sürgeti a nézőt, hogy bekapcsolódjon az alkotásba. *(Város, Szerelem.)* A világ állandó és változó látványait nem ábrázolja, hanem felhasználja művészetében, képzelete lovaktól az űrhajóig terjed.

Miskolcról érkezett a művész Budapestre, ahol az *Iparművészeti Főiskola* tanáraként a korszerű művésznevelés hivatásában is komoly részt vállal, amellett, hogy képeivel az európai festészet távlatait keresi, kutatja. Üdvözöljük azon elhatározását, hogy váci kiállításával bekapcsolódott *Pest megye képzőművészeti életének* gyorsulva gyarapodó körforgalmába.

Losonci Miklós

PEST MEGYEI HIRLAP

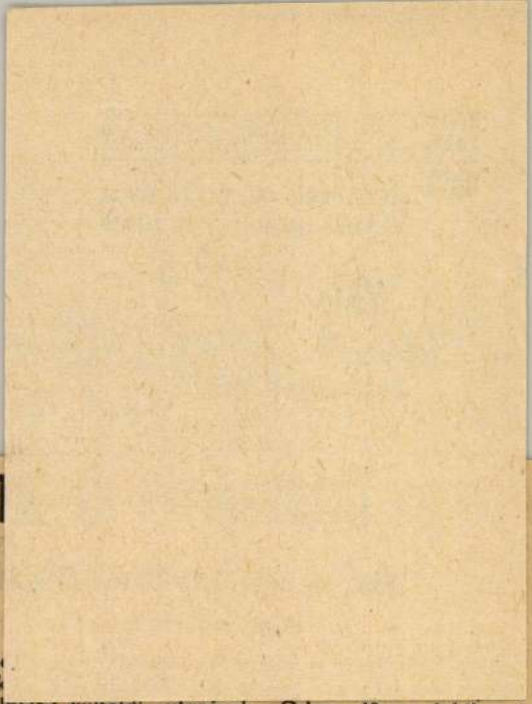

TEXT

Főnyerem
helyiségek
mények: IBUSZ külföldi utazások, Orion 60-as jubileumi televíziók, és vásárlási utalványok, amelyek beválthatók

A CENTRUM ÁRUHÁZAKBAN ÉS AZ ÁFÉSZ BOLTOKBAN

Az ajándéksorsjegyek nyilvános húzása július 15-én, vasárnap délelőtt 10 órakor lesz a

FŐVÁROSI NAGYCIRKUSZBAN

A Pest megyei Kishajózási és Javító Vállalat

azonnali belépéssel

lmaz:

r 6. sz. alatti központjába

JST VAGY MÉRNÖKÖT,
állomáshellyel

ZELOKET ÉS MATRÓZOKAT,
nyi telepre

AKTAROST.

z továbbá

ött üzemelő révállomásaira
elieket – hajóvezetőket
avi 210 órás munkaidővel.
üzemébe lakatos, hegesztő,
és segédmunkásokat, valamint
csoportvezetőt.

at személyzeti vezetőjénél
150–698-as telefonszámon.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Baska József

EMAG

MÁJ. 6

1021

Értesítés!

Értesítjük kedves dolgozóinkat, hogy május 8-án, szerdán du. 4 órakor az ebédlő előterében megnyitjuk **Baska József** fiatal festőművész kiállítását. A megnyitót klubdélutánnal kötjük össze, ahol a KISZ Fiatal Művészek Klubjának művészei adnak műsort.

Műsor után tárlatvezetés és tánc.

A fiatal művészek és a kultúrbizottság szeretettel várják dolgozóinkat.

Belépődíj 3 forint.

Műsor — Büfé — Tánc — Tombola

lyett az ol
kok haszn
szorgalmaz
mán később
vonalon fol
ka. Egyszóv
lékenységén
szó. Az egy
iparágak az elmaradás pótlá-
sát célzó terveikben olyan
műszaki és szervezési felada-
tokra helyezzék a hangsúlyt,
amelyek biztosítják a munka
termelékenységének az 1963.
évi eredeti 5 százaléknál is
gyorsabb emelkedését az év
hátralevő részében.

portosítják, az adott művelet
termelékenysége öt- vagy
hússzorosára emelkedik. Ez
az átcsoportosítás legtöbbször
nem egyszerű mechanikus fel-
adat, hanem technológiai, sőt
néha konstrukciós módosításo-
kat is követel, új, bonyolult
szerszámokat igényel. De

SAJTÓFIGYEL
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT
Telefon: 138-068, 337-748, 340-

1979 FEB

47. old

Művészet

1021

Kiállítások

FEBRUÁR

Baska József, festőművész

Baska József
Budapest / Műcsarnok

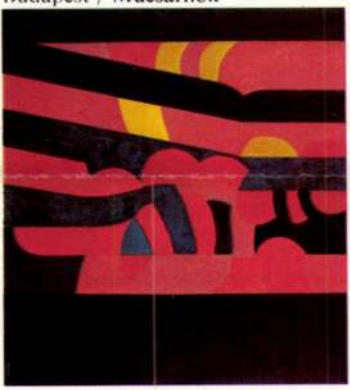

Baska József: Éjszaka, olaj, vászon, 120×120 cm, 1976 (fotó Markovics)

зуется теми же средствами формирования пространства, как и в своих более ранних объектах составленных из гвоздей, создающих световые эффекты. *Дёрдь Шомоди* пишет о серии скульптур «Спящие» *Жанкло*, о «Спящих», мучимых страхами. Шомоди видит в этих скульптурах отражение своеобразного состояния нашего существования, смену состояний, когда существование переходит в свою противоположность.

Одновременно с международной выставкой мелкой пластики была организована и выставка мелкой пластики из собраний будапештского Музея изобразительных искусств и Музея прикладного искусства. Здесь наряду со многими другими работами демонстрировалась и всемирно известная *Конная статуя* Леонардо да Винчи. Наряду со скульптурой Леонардо посетители Будапешта смогли увидеть на выставке скульптуры *Луки делла Роббиа, Андреа Риччо, Алессандро Алгарди*, а также несколько уникальных произведений барокко из собрания *Иштвана Ференци*, одного из выдающихся представителей венгерской скульптуры прошлого века.

Ласло Беке: Работы концептуального характера на выставке мелкой пластики *2*

Ильдико Надь: Вначале был

103. Baska József: Folyamatos visszatérés

nyomat, 41x41 cm

A SZEGÉNYEKET TÁMOGATÓ ALAPÍTVÁNY

meghívja Önt és családját
1990. december 5-én 14 órára
a Magyar Nemzeti Galéria III. emeletén rendezendő
kiállítására

A kiállítást megnyitja *MÉSZÖLY MIKLÓS*
(aki a 10 évvel ezelőtti kiállítást is megnyitotta)

A KIÁLLÍTÁS KÉPEIT
1990. december 8-án 11 órakor
AUKCIÓRA BOCSÁTJUK,
melynek bevétele a SZETA számlájára folyik be.

2.000.-

BASKA JÓZSEF

B.9

formák ősforrásaihoz a vonalak és színek sokszoros párhuzamaival jut el. Képei így valamiféle „festői szorzatokká", vizuális matematikai képletekké válnak. Ezért nincs is címük. Hajlított formái azonban nemcsak kellemesek, logikusak is: az absztrakció magától értetődősége organikussá teszi szerkezeteit. Egységes rendszer ez a világ, a festészet lehetőségeinek gyarapítása egy új tétellel. Szükségszerűen alakul át a kép szoborrá, s hallatlanul szigorúan, egységesen. E jelfestészet egyöntetű, fehér-fekete, piros-fekete, piros-fehér kettősökben hagyja el az alapformák nyitányát, válik oszloppá, képpé, konkrét városi teret szerkesztő tervvé vagy szoborrá. És mindig saját megszerzett-őrzött anyanyelvén. *(Képünkön a művész „térfestménye")*

Losonczi Miklós

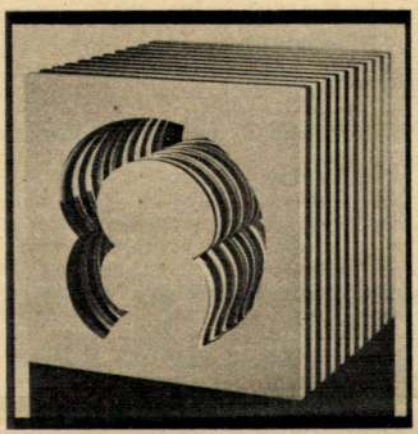

idre, Művésztelepi Galéria

.o.

ens, quod communiter Deum vocant

cunt, a quo res mundanae, imprimis

cognoscibilitate Dei?

aturali rationis humanae lumine

turale, sine gratia - certo cog-

ncilium Vaticanum I. (1870) cre-

, Deum unum et verum, Creatorem

lampa, radiator) és látványegyüttesek (lakótelep-gyár, régi polgári szobabelső) önmagukban, illetve a fo-

BASKA JÓZSEF

említve + repr. Szenvedély 1977.

ld. Nádler István

Székely András: Még majdb magyar művészet ?
UJ TÜKÖR 1981/XVIII/41.sz.23.o.

.....

.....ig.

i alapján irandó munkáinak
tára részére megküldeni szi-

Baska József, festőművész

A soproni művésztelep, amely 1930-tól vált hagyományossá, fél évszázados múltra tekint vissza. A fél évszázados jubileum kapcsán a közelmultban 44 művész, köztük: Csík Ferenc, Deim Pál, Kiss György, Szentgyörgyi József, Baska József, Végh András és Szenes Zsuzsa műveit, csaknem 70 alkotást láthattak a soproniak a Petőfi tér 8. sz. alatti festőteremben.

Szokács László: Pataki József kiállítása Sopronban.
Nógrád, 1980. okt. 11.

Baska József, grafikus

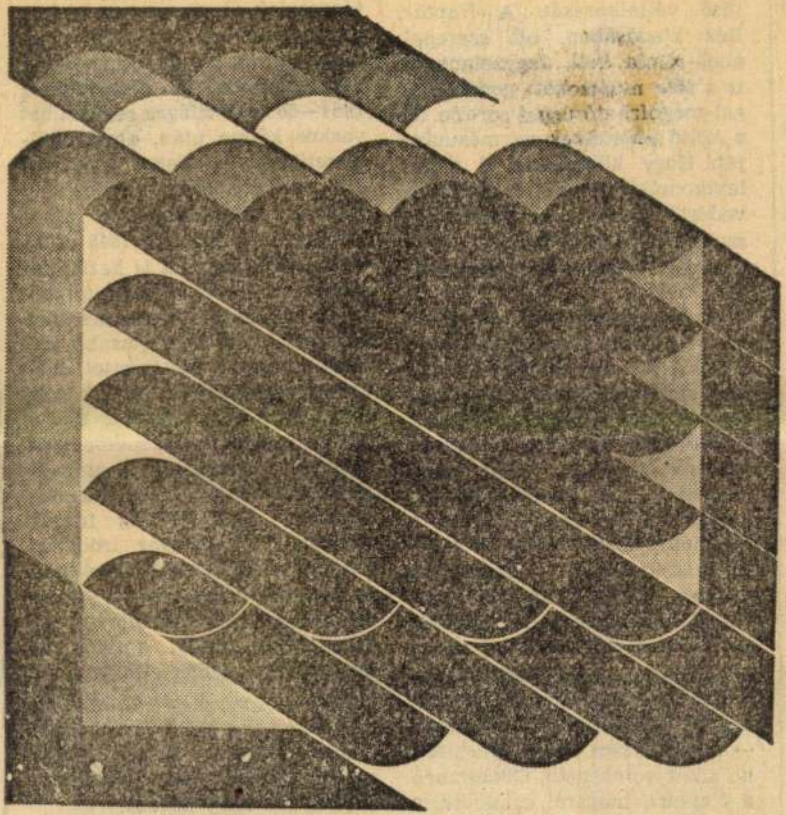

Baska József: Ritmusok

Baska

Élet

10.

XXVIII/20

lenül a kartonra. Ellenőröm diadalmasan mutatta a szerkesztőségben filológiai baklövésemet, — és senki sem akadt, aki hitelt ne adott volna neki. Cikkemben a *Naptárt*, magától értetődik, a 1963—65-ös kiadás elfogyott.

Így eshetnek meg a tévedések, ezért nem tud kellőképp tájékozódni az átlagos olvasó a mai magyar irodalomban — közműveltségünk nagy kárára.

Baska József, festőművész

Tíz esztendő indokolatlanul hosszú szünet után helyes, hogy a Műv. Minisztérium és a Magyar Képző-Iparművészek Szöv-nek közös törekvése, hogy felújította a nemzeti tárlatokat. – A Műcsarnokban rendezett Orsz. Képzőművészeti kiállítás-son szerepelnek Fóth Ernő elmélyült elemzése és Baska József szerves ~~egyszerűsége~~ egyszerűsítése kutató szenvedéllyel épített eredmény. – Józsa Bálint, Baska József és Segesdi György szigorú konstruktivizmusa az egyik útkereses.

Losonczi Miklós: Országos képzőművészeti kiállítás a Műcsarnokban.
Hevesi Szemle, 1982. jún. 11. old. – 12. old.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR SAJTÓVÁLLALKOZÁS
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Baska József festőművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 MÁJ 18

1021

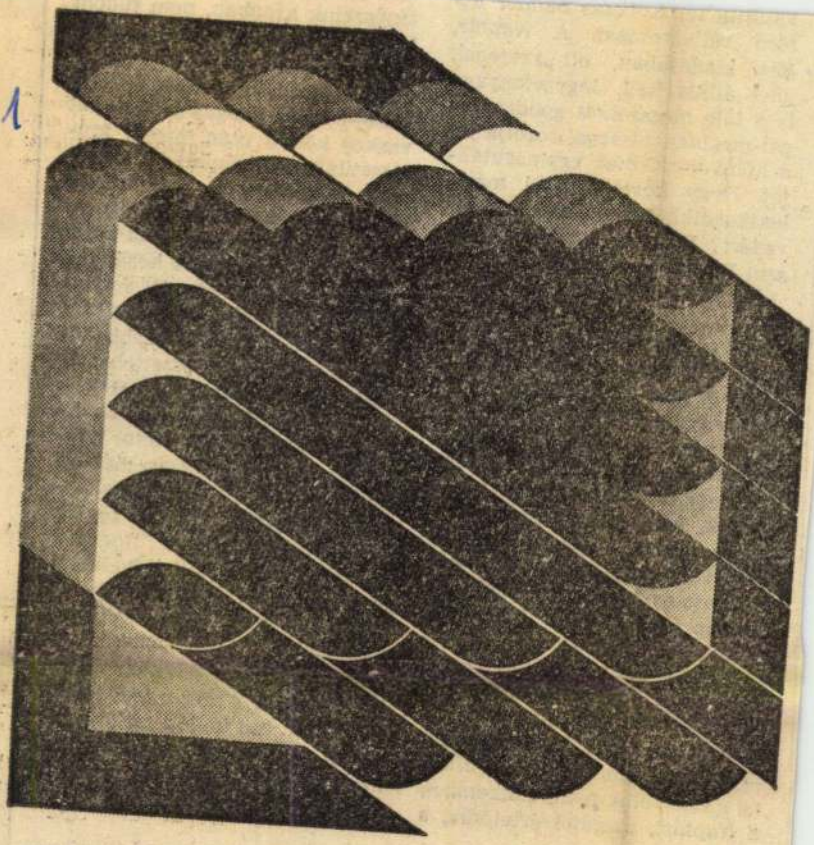

Baska József: Ritmusok

váltotta fel Kóczkás Sándor út-
törő vállalkozását. A *Naptár*,
Réz kiadásában, ott szerepel,
ahol állnia kell. Jegyzetanyaga
is a tőle megszokott gondosság-
gal-megbízhatósággal sorolja fel
a költő köteteinek egymásután-
ját. Hogy követhette el mégis
lexikoncikkében ezt az elemi té-
vedést? Vagy én ismerem rosz-
szul Radnóti indulását?

Megkérdeztem Réz Pált ma-
gát.

— Az istenért, el ne hidd,
amit az a cikk oly magabiztosan
állít! A *Magyar Irodalmi Lexi-
kon* szerkesztésének gyakorlata
az volt, hogy a cikkek adatainak
ellenőrzését kiadták nyugdíjas
tanároknak vagy ördög tudja
kiknek. Aki az én Radnóti-cik-
kemet kapta, bement vele a
Széchényi Könyvtárba és a cé-
dulakatalógusban ellenőrizte
minden évszámomat. Csakhogy,
aki a katalóguscédulát gépelte,
1942 helyett 1924-et ütött vélet-
lenül a kartonra. Ellenőröm dia-
dalmasan mutatta a szerkesztő-
ségben filológiai baklövésemet,
— és senki sem akadt, aki hitelt
ne adott volna neki. Cikkemben
a *Naptárt*, magától értetődik, a

merik végre, hogy az 1945 *utáni*
irodalom történetét is kezünkbe
adják, az előbbi sorozat folyta-
tásául. Elkezdték közrebocsátani
csakugyan, de legfontosabb kö-
tetei, a magyar költészettel, drá-
mával, szépprózával foglalkozók,
évről évre halasztódnak. És ha
jövőre vagy ki tudja mikor nap-
világra születnek mégis, már el-
avultak lesznek, mert írásbeli-
ségünket csak 1975-ig fogják
fölmérni. Új magyar irodalmi
lexikon pedig távlati terveikben
se szerepel, a régi rosszat nyom-
ta utána lelkiismeretlenül az
Akadémiai Kiadó, amikor az
1963—65-ös kiadás elfogyott.

Így eshetnek meg a tévedések,
ezért nem tud kellőképp tájéko-
zódni az átlagos olvasó a mai
magyar irodalomban — közmű-
veltségünk nagy kárára.

Basla József

Kun – Sebestyén Géza
kiállításának megnyitása

Népszava 1985. 1. 12.

József Baska, |Maler|

Die mittlere Generation bietet einige sehr ästhetisch anzuschauende abstrakte Bilder, mit leuchtenden Farben ordentlich gemalt (Baska, Felvidéki, Gyarmathy, Balogh, Bak, Hencze, Lantos). Manch einer experimentiert noch mit dem Fotorealismus.

Das Budapester Frühlingsfestival bietet den Ramen für den Versuch, Rechenschaft abzulegen, was die Maler, Bildhauer, Grafiker und Medailleure Ungarns in den vergangenen zwei Jahren schufen.

K. Rösicke: Spiegel des Hier und Heute?
Daily News, 1984. márc. 24.

Baska József

festőművén

Munkáiból nyílt kiállítás a Műcsarnokban.
Megnyitotta: Mándy Iván.

Új Tükör,
1989 jál. 2.

Baska József

festőművész

Munkáiból nyílt kiállítás a Műcsarnokban.
A tárlatot Mándy Iván nyitotta meg.

Ly Tá Zu.
1989 júl. 2.

Múzeumi beszélgetések:
Június 1-én, szerdán 18.00 órakor
Baska József és tanítványai

Június 15-én, szerdán 18.00 órakor
Oliver A. Botar
(University of Manitoba, Canada) előadása:
A biocentrikus kapcsolat:
Francé Rezső és a modernista építészet
a weimari köztársaságban
Az előadás magyar tolmácsolással hangzik el

Vasárnapi matinék:
Június 5-én, vasárnap 11.00 órakor
Prof. Dr. Edith Balas
(Carnegie Mellon University, Pittsburgh, PA)
Az emberi test
Constantin Brancusi szobrászatában
című előadása hangzik el
a Brâncusi és Brancusi című könyv
(Noran kiadó) megjelenése alkalmából

Június 8-án, szerdán 18.00 órakor
A modernizmus kezdetei
Közép-Európa építészetében
Lengyel, cseh, szlovák
és magyar építészeti írások
a 19-20. század fordulójáról
/The Beginnings of Modernism
in Central European Architecture
Polish, Czech, Slovakian
and Hungarian Architectural writings
at the Turn of the 20th Century/
című könyvet ismerteti
Vámossy Ferenc
professzor emeritus
A bemutató résztvevői:
Ritók Pál, Hadik András,
Keserü Katalin, Szabó Gábor,
Andrzej Szczerski, Haba Péter

nka Budapest4you MŰÉRTŐ LÉGLI EXIT

érintés

BASKA JÓZSEF

retrospektív

Tisztelettel meghívjuk Önt és barátait

BASKA JÓZSEF

érintés

című retrospektív

kiállításának megnyitójára

2005. MÁJUS 29-ÉN,

vasárnap délelőtt 11 órára

A kiállítást

SZEPES HÉDI

művészettörténész rendezte

Megnyitó beszédet mond

FÁBIÁN LÁSZLÓ

művészeti író

A művészről készült könyvet

bemutatja:

GYURKOVICS TIBOR

író, költő

Közreműködik:

HORVÁTH KORNÉL

ütőhangszeres előadóművész

A kiállítás megtekinthető

2005. május 29-től 2005. június 15-ig,

hétfő kivételével naponta 11.00-19.00 óráig

Ernst Múzeum Budapest

1065 Budapest, Nagymező u. 8.

Tel: 341-4355

Levelezési cím: 1376 Bp. 62. Pf. 152.

www.ernstmuzeum.hu

Gondolatok a munkás-művész találkozóról

Kétségtelen, hogy minden újnak van valami vonzóereje. Feikelti a figyelmet, véleményeket vált ki, mellette vagy ellene.

Noha **Baska József** kiállítását hetekig szemlélhették az érdeklődők, legtartalmasabb aktusa mégis az a vita volt, amely a KISZ-klubban zajlott le, a művész és számos érdeklődő részvételével. A vita pergőtüzében maga a művész és művei álltak. Persze, most könnyű lenne, nagyobb felkészültség híján, néhány lelkes frázissal és szokványos módon méltatni, vagy éppen bírálni a művészt és műveit. De talán a kiállítást sem ilyen céllal rendezték meg. Bizonyítja ezt az is, hogy a kiállított művek nem a közönség számára készültek, a művész célja az útkeresés volt. Mégis, van egy igen jelentős és említésre mél-

tó dolog, s ami igen örvendetes, az, hogy a kiállítás olyan eredményt ért el, amely kell, hogy jellemző legyen mindenkire — az érdeklődés a képzőművészet iránt.

Azok, akik ezen a vitán részt vettek, hozzászólásaikkal, megjegyzéseikkel, már ennél többet árultak el. S nem is olyan kis mértékben: a hozzáértést. Kétségtelen, hogy mind a kettőnek a fejlesztésére szükség van. Szükség van az érdeklődés irányának a meghatározására, ezt követően a hozzáértés fejlesztésére. A vita lényegében abból indult ki, hogy a művészet addig művészet, amíg a népet szolgálja. Látszólagos ellentmondás mégis jellemzi, gondolom, egész képzőművészeti életünket. Mert a jelenlegi alkotások, s különösen a fiatal művészek alkotásai, nehezen érthetőek. Jó, hogy az útkeresés címén folyó munkásságot mi igyekszünk elfogadni, de ez nem mentség az elzárkózottságra és a fiatal művészek által is majdnem elismert „művészet a művészetért" elv kialakulására.

Azok a fiatalok, munkások, műszakiak, akik elmondották véleményüket, igen reálisan és a tartalmas műveket igénylő közönség szemszögéből fejtették ki nézeteiket. Elismerve a művészek igyekezetét, és azt az egyébként régi igazságot, hogy minden idők művészete, tehát a mai időké is, megelőzi saját korát. De ennek az elvnek alapján nem lehet elparentálni Munkácsy Mihályt és a klasszikus művészet más alakjait, csak azért, mert a mai értelemben véve nem modernek. Igen erősen kifejezésre jutott az az igény, hogy a fiatal művészek azért valami saját koruk számára is alkossanak. Mégpedig nem is akárhogyan, mert ha az igaz, hogy a művészet megelőzi saját korát, a következő nemzedéket, úgy a közönséget mint a művésznemzedéket fel is kell készíteni arra, hogy a mai művészetet megértsék, és az alkotásokban gyönyörködni is tudjanak. És itt jelentkezik a másik igény, amely igen szép, és nagy feladata kell legyen a mai képzőművészetnek: a közönség nevelése. A nozzáértő közönség mindig hálásabb és fogékonyabb. Értékeli az igazi művészetet és ilyen körülmények között már könnyebb a dolga a művésznek is.

Ilyen problémákról beszélgettek a legutóbbi — igaz, hogy első is volt — munkás—művész találkozó részvevői, kifejezve reményüket, hogy ez a kezdeményezés nem reked meg, a továbbiakban még igen sok hasonló élményben lesz részük, és nem utolsósorban lehetőségük hasonló jellegű vitákra.

Kovács Pál

elmondotta, hogy korábban nem volt kielégítő a gépipar ágazati szervezése, sok olyan gyártmány volt, amely nagy anyagigényű, amellett nem gazdaságos, kis vagy középszériában készültek. A határozat megállapította, hogy a gépipar struktúráját át kell alakítani, meg kell szüntetni a gazdaságtalan gyártmányok készítését, s át kell állni a kiemelt iparágak — híradástechnika, műszeripar, szerszámgépgyártás — modern gépekkel, célgépekkel, automatasorokkal való ellátására. Olyan termelvényekre, amelyek fejlett technológiával, nagy sorozatban gyárthatók, de emellett nagy szellemi kapacitás ráfordítását igénylik.

E feladat nagyságát húzza alá a Minisztertanács azon határozata is, amely szerint a második ötéves terv végére meg kell hatszorozni a célgépgyártást. Ebből fakad, hogy mennyire fontos a nagy pontosságú szerszámgépek, automatasorok, különböző célgépek gyártása. Erre pedig minél előbb, a lehető leggyorsabban át kell állni, igénybevéve a már meglevő lehetőségeket, s kiegészítve ezeket az új lehetőségek felkutatásával.

Mivel a feladat nagy és sürgető, a lehetőségek nem könnyűek, tervezet került a Gazdasági Bizottság elé három gyár — az EMAG, a Híradástechnikai Gépgyár és a Fúrógépgyár — összevonásáról. Ez a megoldás azért látszott célszerűnek, mert a VII. kerületben levő Fúrógépgyárat jelenlegi helyén meg kellett volna szüntetni, hiszen a város belső területén van, fejlődési, terjeszkedési lehetősége nincs. A Híradástechnikai Gépgyár zöldövezetben van, területi fejlesztési lehetőség nincs. Az EMAG-nak viszont van területe, épületei, szakmunkásai, hagyományos gyártmánya viszont kifut.

Az előterjesztést a Gazdasági Bizottság megtárgyalta, s a következő határozatot hozta: Össze kell vonni az EMAG-ot, a Híradástechnikai Gépgyárat és a Fúrógépgyárat. **Az új termelési egység neve Híradástechnikai Gépgyár lesz. Szervezeti felépítése: önálló iparvállalat egy igazgató vezetése alatt. Az új termelési egységnek egy fejlesztési és egy termelési főmérnöke, valamint egy főkönyvelője lesz. A gyár helye: Bp. XI., Hunyadi János út 2. Felügyeleti szerve: a Csepel Vas- és Fémművek vezérigazgatója. A három vállalat**

személ
hangsúlyozt
nem azért
a felmente
állnak voln
során, han
új profil
olyan vez
akik ismer
terén, s ak
sek a leg
biztosítani
mányokra
sebb zökk
sát.

Természetes, hogy
szervezeti felépítésének, munkarendjének, ebből fakadóan az egyes osztályok és műhelyek átszervezésének, a káderek mozgatásának megoldása az új vezetés feladata lesz, szorosan együttműködve a mozgalmi szervekkel.

A továbbiakban Csató elvtárs röviden tájékoztatott arról is, hogy mi lesz az EMAG öntödéjének a helyzete, illetve hogyan áll a beruházás, a rekonstrukció. **Arról nincs szó, hogy az öntöde a közeljövőben megszűnjön, hiszen van feladata.** A rekonstrukcióban tervezett konvejsor, a forrószeles kúpoló, valamint a homokmű nem kerül kivitelezésre, tekintettel arra, hogy hasonló berendezések vannak más öntödékben is, s van számukra szabad kapacitás. Igy az öntöde dolgozói végezzék becsülettel munkájukat, teljesítsék megszabott tervüket.

A tájékoztató befejező részében Csató elvtárs beszélt az elkövetkező feladatokról. **Az EMAG részéről a kombájnok határidőre és megfelelő minő-**

BÉKE-KISG

tartott gyárunk szakszervezet bizottsága az elmúlt héten: a műhelyekben és irodákban ahol a békefelelősök ismertet ték a Béke-világtanács felhívását a leszerelési hónappal kapcsolatban. A békegyűléseken kifejezésre juttattál dolgozóink, hogy:

Töretlen hívei vagyunk a Szovjetunió által kezdeménye zett békés egymás mellett élé elvének, ezért is üdvözlünk é támogatunk minden olyan tö rekvést, amely a nukleáris kí sérletek beszüntetésére, a atomerő békés célokra val felhasználására irányul;

Meggyőződésünket, hogy a nemzetközi élet problémái tárgyalások útján kell és lehe rendezni;

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
EMAG

Baska Jozsef

Kiköszörültük a c
1962-b

Hazatértek több hónapos út
lus munkásai. Csikorgó tél, re
a gépállomásokon munkához l
visszaérkeztek. Dacoltak a 18—
ujjakkal szerelték-javított

Baska József

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1960 MÁJ. 18.

Magyar Nemzet

117

Anya

(Baska József rajza az Iparművészeti Főiskola növendékeinek felszabadulási kiállításán, amelyet a budapesti KISZ bizottság és a főiskola KISZ szervezete rendezett)

ALÁD OLD

Üdvözlet az anyáknak

Május elejének egyik szép vasárnapja az övék, az anyáké. Azoké, akik először érzik szívük alatt dobbanni az életet, azoké, akik kézenfogva vezetik kicsinyeiket és azoké, akiknek már ősz a hajuk, szemük alatt mélyülnek a szarkalábak, de gyermekeiken keresztül újra és újra élik életük minden korszakát.

Fiatalok és öregek, munkaképesek és megfáradtak, erőtől duzzadók és olyanok, akik feladataik nagy részét már elvégezték — mind anyák, akik életet adtak. És ők tudják legjobban értékelni, mi az élet, minden örömével, bújával, buktatóival és örökös visszatérésével. Az anyák ismerik igazán az élet nagyszerűségét, a bimbózó kezdetet, a dús vi rágzást és a gyümölcsérés be teljesedését.

Kiknek legsajátabb ügye te hát, hogy az élet zavartalanu kiteljesedhessék? Hogy az em beriség megküzdjön a termé szettel az élet meghosszabbítá sáért, a betegségek és kóroko zók ellen, küzdjön a kulturál tabb, kényelmesebb, gazda gabb, változatosabb életért, a tudományokért, a művészete kért, a világűr meghódításáér és harcoljon a sötét hatalmak ellen, melyek egy újabb háború szakadék szélére szeretnék taszítani az emberiséget.

Üdvözlet és köszönet a jövőért, az életért, a békéért síkraszálló anyáknak.

Virágos sarok

Erkélyen is nevelhető a tündérrózsa

A tündérrózsák, a Nymphaeák általában a kisebb-nagyobb állóvizek pompázó növényei, de már néhány négyzetméternyi területű kiskertben, sőt még erkélyen is nevelhetünk belőlük két-három tövet, például fadézsában vagy felébe fűrészelt hordóban, amely akár olajos is lehet. Az ilyet természetesen előbb ki kell égetni. Ez úgy történik, hogy a hordót szalma- vagy forgácstűzre borítjuk, de egyik szélét téglával kitámasztjuk, hogy a tűz ne aludjon el. Amikor a dongákba belvódott olaj égni kezd, [illegible] fenekére két-három marék teljesen átérett, tehát földszerűvé vált marhatrágyát teszünk, erre körülbelül 20 cm magasságban egynegyedrésznyi teljesen érett marhatrágyával összekevert sárga agyagot helyezünk, mégpedig rétegesen úgy, hogy a rétegek között ne maradjon levegő. Ez úgy érhető el, hogy ezt a keveréket megnedvesítjük és mindig csak egy marokra valót nyomkodunk belőle a félhordóba, végül a talaj felszínét kissé felpupozzuk. Ebbe ültetjük be óvatosan a tündérrózsa tövét

K. P. K.

BASKA József főisk. hallg.

Anya. Rajz az Iparművészeti Főisk. vövendékeinek felszabadulási kiállításán (1960.) Repr.)

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 109. sz. 9. l.

MDK

Baska József

Gyarmatokon lavirozott tus 14.5x29

Fiatal Képzőművészek Studiója IV.Kiállitása
Ernst Múzeum 1963.Június. Kat. 27.1.

BASKA JÓZSEF

Nézőpontja kettős. Vagy a mikroorganizmust nagyítja fel, vagy az *Ejszakai repülés* kozmikus méreteit süríti. Ez a szellemi, rajzi magatartás jellemzi nemcsak táblaképeit, hanem kecskeméti mozaikját, nagymarosi, keszthelyi, budapesti faintarziáit is.

Losonci Miklós

MAGYAR HIRLAP 1979/48/6

Losonczi:Kiállítás a Mücsarnokban

BASKA JÓZSEF

Fejlődését leginkább színeinek ökonómiájában látjuk. Feketével szerkeszt, vörös árnyalatokkal kiált, kék tónusokra bízza a csöndet, s a piros-sötét küzdelemből; magányos és csoportos árnyalatokból is rendre megszületik az értelmes képi gondolat. A formák feminin lágyságával és a színkezelés határozottságával láttat.

MAGYAR HIRLAP 1979/48/6

Losonczi:Kiállítás a Műcsarnokban

BASKA JÓZSEF ?

letei szintézisek, képi szentenciák, vizuális szállóigék; közjellé erősítik felismeréseinket. Ezt a tendenciát érzékeljük az *Ikon*-ban, az *Egyensúly*-ban, a *Bioamorf formákban*, s a *Folyamatos visszatérésben*.

MAGYAR HIRLAP L979/48/6

Losonczi:Kiállitás a Műcsarnokban

BASKA JÓZSEF 1.

Művészetével igazolja, hogy a festészet nemcsak a valóság tükrözése, hanem gyarapítása, nemcsak a megismerés szolgálata, hanem része. Nem elégszik meg azzal, hogy a DNS molekuláris modelljét kísérje csupán. — a spirális rajz pontossága színbe öltözve szépnek manifesztálja az „anyag rejtett lelkét". Ahány ember, annyi tudat, annyi magánjel. Baska József képi egyen-

MAGYAR HIRLAP 1979/48/6

Losonczi:Kiállítás a Mücsarnokban

BASKA JÓZSEF

Első képein még az eleven szemlélet ábrázoló ereje dominál, most asszociatív elemek kerültek fölénybe. A dolgok, a jelenségek ősjelelt ragadja meg figyelemre méltó képességgel, így valahány műve élő antenna, közvetít a valóság festészettel felismert törvényei és az ember között. *Baska József* nem ismétel; folytat. Az élmény darabosságát addig csiszolja, míg meg nem születik a mű végeredménye. Nemcsak tájékozódik az európai képírás új horizontján, gyarapítja is azt neológizmusa fegyelmezett hevületével.

MAGYAR

Los okban

Baska József

Tasnádi Attila kritikáját 1979-es

Műcsarnak-beli kiállításáról lásd

Orosz Sánosnál.

Nápszava 1979. febr. 16.

Baska József festőművész

Dunai Imre, Jelenszky László és Tettamanti Béla a Ferencvárosi Pincetárlaton február 28.-ig, Banga Ferenc a hajdúböszörményi Művelődési központban febr.28.-ig, Dévényi Antal a Derkovits Pinceklubban febr. 26-tól, Szijártó Kálmán és Fazekas György a Fiatal Művészek Klubjában márc. 1.-ig és márc. 2.-től, Beretvás András az Eötvös Klubban márc. 2.-ig, Engel Tevan István a Helikon Galériában márc. 4.-ig, Baska József a Mücsarnokban márc. 4.-ig, Kass János a kispesti Nagy Balogh Teremben márc. 4.-ig, Galambos Tamás a debreceni Kölcsey Művelődési Központban mutatja be müveit. Czumpf Imre emlékkiállitása a Fáklya Klubban márc. 2.-ig tekinthető meg.
Élet és Irodalom, Bp. 1979.febr.24.XXIII.évf.8.sz. 8.lap.

Baska József

Orosz táj

Kerékgyártó István: Festészet, mükereskedelem, mecenatura.
MŰVÉSZET, 1979. november - 8. lap

Baska József: Orosz táj, olaj, vászon, 60×80 cm

Baska József festőművész

4 1021

PEST MEGYEI

Hengerek, koncentrikus körök

Nagymaros és Vác után a Műcsarnokban

Baska József 1935-ben Dernőn született, s miután Diósgyőrben érettségizett, dolgozott a vasgyárban is. Számára ott a látvány a *kábelek rengetege* volt; kubizmusának ez lett az alapja. 1960-ban végzett az Iparművészeti Főiskolán *Z. Gács György, Hincz Gyula, Miháltz Pál* tanítványaként. Önálló kiállítása nyílt *Budapesten, Vácott* és *Nagymaroson*, művei *Varsóban, Prágában, Moszkvában* és *Bukarestben* szerepeltek. Egyik faintarzsiáját a nagymarosi művelődési háznak adományozta; évek óta az előtérben fogadják a közönséget a *Málnaszedők*.

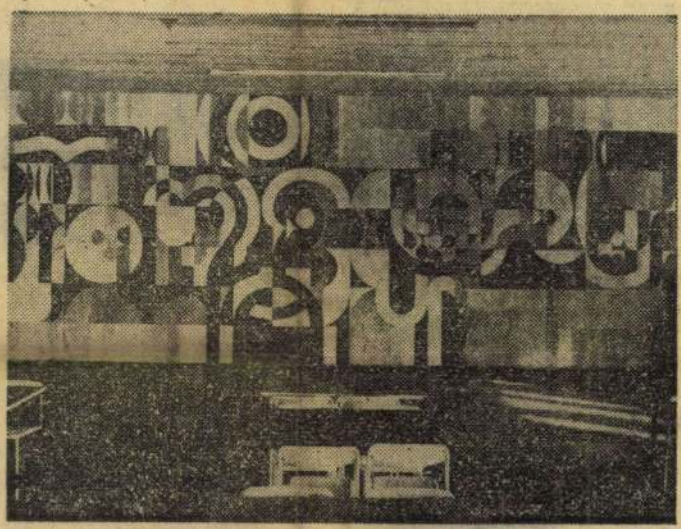

Baska József: Kompozíció

Első korszakában formatervezése ábrázolásra korlátozódott, erős érzelmi fűtöttség jellemzi *fuvarosát, olajmunkását*, a *Rokkázók*-at. Utána újított, s egyre inkább az elvonatkoztatás, a képi gondolkodás, az absztrakció vette át a főszerepet. Ebben a szellemben készült számtalan táblaképe, így a pompás *Szekér* sorozat, s több mozaikja, faintarziája, melyet *Budapesten, Keszthelyen, Kecskeméten* avattak fel.

Egyéni mértan

Formavilága egy létrehozott *egyéni mértan* alapján gömbökre, integrált hengerekre, koncentrikus körökre alapozódik. Ezek az alakzatok érett színekkel testesülnek meg. *Eszmét jelölnek.* Zenei ritmust, szenvedélyt, ikont, életfát. *Folyamatos visszatérés*-t. Egyik izgalmas műve a *DNS*. Köztudott, hogy a biológiában nemrégen határozták meg a nukleinsavak szerepét, a DNS kettős spirálját. Baska József azonban nem elégszik meg azzal, hogy ezt a nagy fontosságú felfedezést ábrázolja. Azzal bővíti a megismerést, hogy a rajzban felnagyított DNS molekula szépségét emeli ki, ezt definiálja. Kozmikus távlatot sűrít az *Éjszakai repülés*ben. Kétségtelen, Baska József rajzírásában *Vásárhelyi Győző* op art futamai is jelentkeznek, de Baska szervesebb.

Színfogalmazások

Életművében fontos szerepet tölt be a zene képzőművészeti átköltése. Régebben *Bartók* világát a kottasor jelírásával közelítette, ma a *Tűzmadár* harsány vörösei és a *Zene* barna tömbjei dominálnak. *Színnel fogalmaz.* Egy szín monológjával, vagy a csoportosuló árnyalatok friss, érzéki tonalitásával. Foszforeszkáló fények és sima tónusok érzékeltetik a *Lebegés*-t, a *Kibomlás*-t, a *Kapcsolatok*-at.

Kérdés, vajon érthetőek-e Baska József képei, vajon a realizmus tartozékai-e? Ismeretes *Goethe* véleménye, az, hogy a művész kötelessége teljesíteni azt, amit a népnek kérnie kellene. Baska azt is teljesíti, amit kér, s azt is, *amire szüksége van.* Művészetének dialektikájá számbaveszi a jelent és a közeljövőt. E két időközeggel teremt kapcsolatot, ugyanis a társadalmi tudat éppen a műszaki és természettudományos fejlődés gyorsulásával párhuzamosan alakul, módosul, s egyre inkább kontaktust alakít azzal a motívumrendszerrel, mely Baska József öntörvénye.

Gondolatébresztő

Minden képe gondolatot rögzít, ezért művészetéhez a kulcs; *gondolkozásunk*. Ezt nem nélkülözhetjük, ha intellektuális eszközökkel is érvelő esztétikumában gyönyörködni akarunk. Ebben a vonásban rejlik Baska József művészetének újszerűsége. Nem közömbös számunkra, hogy festői felismeréseinek jelentős részét *Nagymaroson* találta meg úgy, hogy a látvány ünnepét saját elmélyülésével bővítette. Művei — most a Műcsarnokban rendezett tárlaton is — tanúskodnak erről, hogy sikerrel.

Losonci Miklós

PEST MEGYEI HIRLAP
1979 FEB 14
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-728

...rlap

A kórházat mindenki építeni akarta

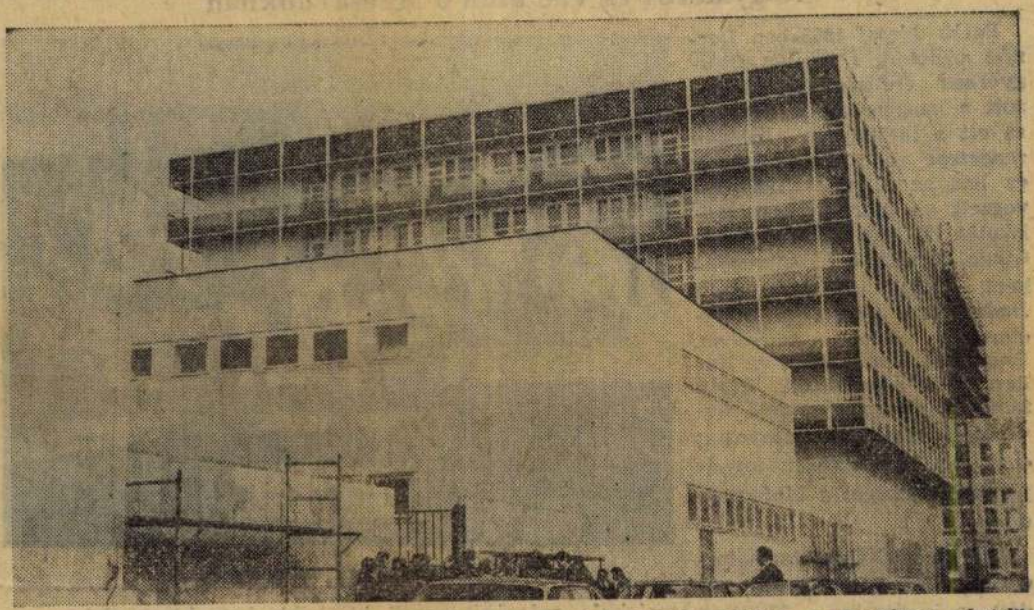

Az új, befejezés előtt álló kórház. Előtérben a gazdasági épület, mögötte a hatszintes „hotel", amelyben a betegek gyógyulnak majd.

(Folytatás az 1. oldalról.)

Mint a főmérnök hangsúlyozta, a PÁÉV történetében eddig ez volt a legnagyobb vállalkozás, s a viszonylag kevés élőmunkát igénylő építési mód, a nagytáblás zsaluszerkezet alkalmazása is könnyítette a munkát. A társadalmi összefogásról szólva érdekes adatot említett: a kőművesek, asztalosok, lakatosok, burkolók, festő-mázoló szakmunkások annyian érkeztek a megye szinte minden építéssel foglalkozó üzemétől, szövetkezetétől, hogy még negyven állandóan itt dolgozó munkást jelentett segítségük.

Ma 380-an munkálkodnak a hátralevő belső szakipari fel-

Sújtó István, a PÁÉV főmérnöke a kórház építéséről beszél a vendégeknek. A képen, balról: Barinkai Oszkárné, az MSZMP Pest megyei bizottságának titkára és dr. Csicsay Iván a Pest megyei tanács elnökhelyettese.

Halmágyi Péter felvételei

betegek gyógyításáért, s már ma a kórházi előkészületeken dolgoznak nyolcvanan.

A vendégek ezután sétára indultak az épülő gyógyintézményben. A diagnosztikai szárnyban a laboratóriumi helyiségeket, a röntgenrészleget s az emeleti műtőket tekintették meg. *Az egészségügyi miniszter különös érdeklődést tanúsított a korszerű gyógyászati eszközök és a* zó, valamint egy fürdőkád jut csupán.

Találó szalagsor

Az egyik erkélyről kitekintve a magasból szemlélték meg a kórház többi részlegét, s a lakótelepet, majd a szülészeti és az ötvenágyas gyermekosztályra vezetett útjuk. Ez utób-

Baska József festő

A Művészeti alap tárlatot rendezett a Műcsarnokban, az 1948-as vásárlásokból. A művész műve szerepel e tárlaton, – mely jan. 14-ig látogatható.
Piros kompozíciói izgalmasak. /említve/

Losonci Miklós: Pest Megyei Alkotók a Művészeti alap tárlaton.
Pest Megyei Hírlap, 1949. jan. 10.

Baska József, festőművész

Két évtizede, hogy az induló képzőművészek részére a Képzőművészek Szövetsége és a Művészeti Alap létrehozta a fiatal képző- és iparművészek stúdióját, amely komoly anyagi segítséggel támogatta a tehetségeket. Korosztályok és alkotók növekedtek fel, Vecsési S., Szurcsik J., Csik J., Baska J. neúzedéke.

Losonci Miklós: A Fiatalok Stúdiójának jubileuma.

Pest Megyei Hírlap, 1978. dec. 6.

Baska József

Festménye "Orosz táj" cimet viseli. Nem lehet felfedezni rajta az orosz tájnak a karakterét. Nem különbözik ez a kép azoktól a festményektől, amelyeknek "Kompozició" vagy "Pirosak,zöldek között" cimet adott.

Kerékgyártó István: Festészet,mükereskedelem, mecenatura.
MÜVÉSZET,1979.november - 8.lap.

Baska József

A müvész "Orosz táj" c.festményét tehát tekintsük ugy,mint egyfajta organikus, szabadon formált,ives alakzatokból épülő. kompoziciót. Teljesen elvont formáknak mutatja a kész motivumait.
Olyan ez a kép mintha tanulmány lenne, egy később elkészitendő festményhez.

Kerékgyártó István: Festészet,mükereskedelem, mecenatura.
MÜVÉSZET,1979.november - 8.lap.

Baska József

A Müvészeti Alap igazában nem nyujtott támogatást a müvésznek, mert semmit sem vásároltak tőle.

Kerékgyártó István: Festészet, mükereskedelem, mecenatura.
MÜVÉSZET, 1979. november - 8. lap.

1979. február 23. Kossuth 17,3o Vgné

Láttuk, hallottuk...

- Baska József, akinek a tárlatát a Mücsarnokban Székely András nézte meg, az Iparmüvészeti Főiskolán végzett. Alkotásai láthatók pl. a Kertészeti Egyetemen, a Keszthelyi Agrártudományi Egyetemen, a Kecskeméti Müvelődési Központban, a siófoki Lidó szállóban, tehát javarészt közintézményekben.

- Hát azt hiszem Baska József rendkivül szomoru lenne, ha arra gondolna, hogy iparmüvész, annak ellenére, hogy az Iparmüvészeti Főiskolán végzett és az Iparmüvészeti Főiskolán tanit,

- Miért?

- Ugyanis ő diszitő festő szakon végzett, és ugy tudom, hogy most is ezt tanitja. Azért, mert még mindig van egy bizonyos hierarchia az iparmüvészek és a képzőmüvészek között, ami egyébként teljesen értelmetlen és felesleges, de valahonnan régről megőrződött.

- Elvégre a legnagyobb tárlat tulajdonképpen az, ami Baska Józsefnek is jutott, tehát különféle közintézményekben nagyon sokan, funkciójában láthatják.

- Persze! A közönség és a müvész találkozása az igazán nem a Mücsarnokokban, meg Képcsarnokokban történik meg, hanem a közterekon.

- Akkor ez miért dehonesztáló?

- Tévedésből,

- Éspedig?

- Mondom, egy régi rossz, beidegződött örökség. Na most, ami ezt a kiállitást illeti, lehetséges, hogy ez a régi rossz beidegződött örökség bennem is munkál, számomra olyan élmény volt, amit leginkább két szóval tudunk jellemezni, nagyon kellemes és nagyon kulturált, ez két dicsérő szó, egy bizonyos peorotiv mellékizzel, annyiban, azt amit ugy hivnak, hogy megrázó, felelős, elgondolkoztató, és igy tovább, tehát müvészi katarzist kiváltó, hát ezt nem nagyon éreztem. Hát azt éreztem, hogy Baska nagyon rákonszenvesen, nagyon nagy tehetséggel és nagyon nagy szakmai tudással és becsületesen töprengve keresi a legtökéletesebb szinbeli és formabeli arányokat. Hogy ugymondjam, minél szebb képeket igyekszik festeni. De, ha ezeket a müveket összevetem az alájuk irt cimekkel, akkor, hogy ugymondjam, nem vagyok meggyőződve arról, hogy nem lenne igazságosabb, bölcsebb, fontosabb, mondjuk Kandiszkij módjára, egyszerüen megszámozná. Itt a katalógust lapozgatva, legkülönbözőbb cimekkel találkozhatunk, Éjszakai repülés, Tüzmadár, Ady emlékére, Elégia, Életfa, Cédrus, és lényegében mindenütt ugyanazok a féligmeddig geometriai elemek ből kialakult nagyon szép izléses, mértéktartó kompozíciót láthatunk.

- Nem is tudom, hogy egy közintézménynek a falára,minden napi közegünkbe kellenek-e egyáltalán ezek a megrázó, különösebben sokkoló élményt jelentő kompoziciók?

- Pontosan arról van szó, hogy a mindennapi életben ezeknek a kompozicióknak hallatán, nagy jelentőségük van. És még valamit, a mai épitészet, főleg a mai magyar épitészet, a mai magyar épitő technikával és a mai magyar épitőanyagokkal, hát elég sivár valami. Amikor ezt elképzeltek, akkor a Bauhausban, krómacélban gondolkoztak, óriási üvegfelületekben, maximális technikai, technikai fegyelemben, gondosságban, szóval a modern épitészet legelmondói nem a mai magyar épitőipart álmondták meg. Dehát ez a valóság, mindenféle okokkal, és a jelenlegi meglehetős sivárgásnak az egyik, ha nem is abszolut tökéletes megoldása, ellensulyozója lehet, ez a fajta faldiszitő tendencia, amelyik nem tolakszik tulságosan előtérbe, nem igényel többet, mint a diszités.

- - -

Baska József
festőművész

Baska József: Orosz táj, olaj, vászon, 60×80 cm

Művészet, 1979. Nov. 13. old.

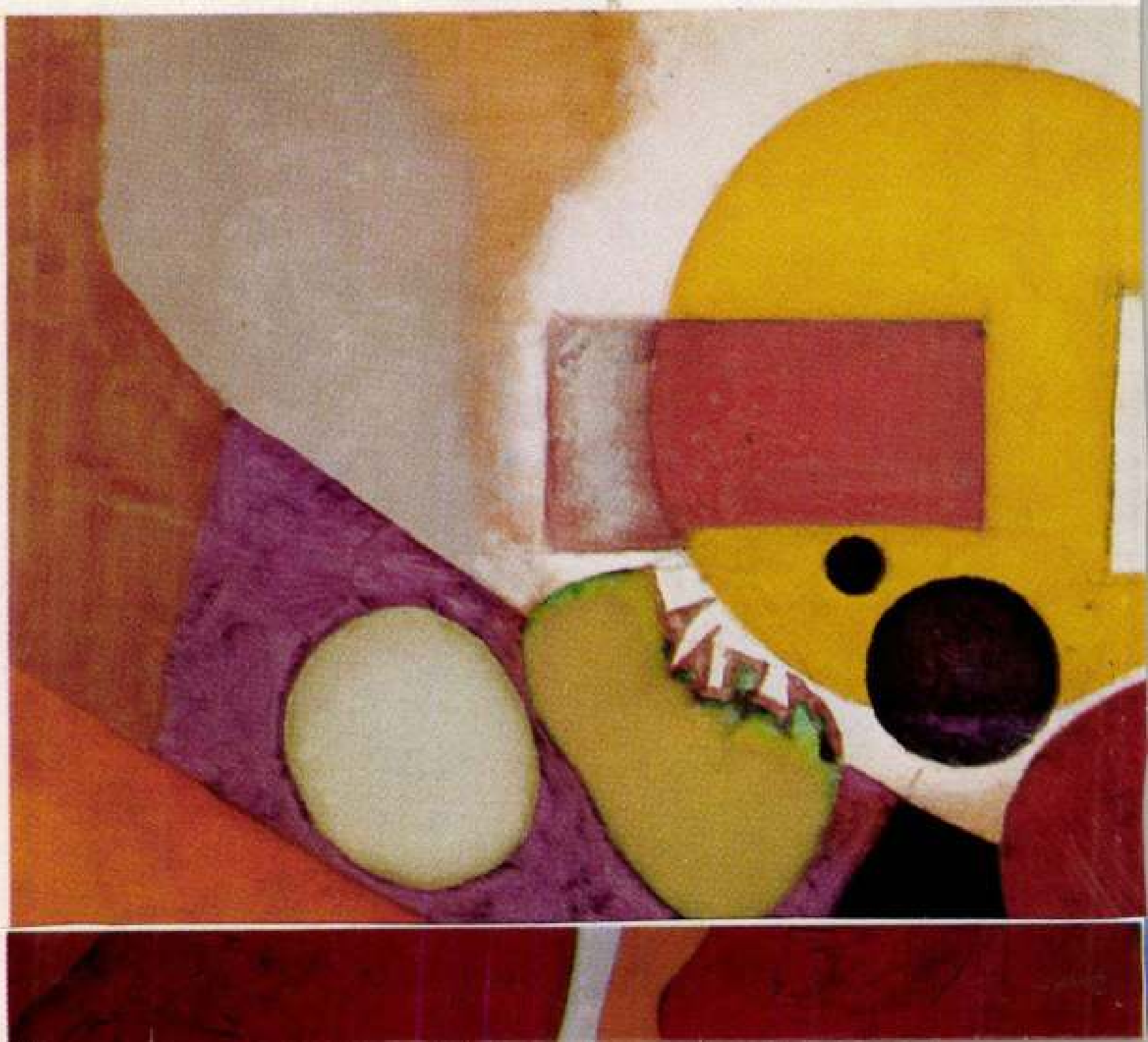

Baska József, [ ]

L. Szinte Gábol

- Új képzőművészeti könyvek

21

Nincszabadság, Bp. 1980 máj. 18.

Baska József, [ ]

MOST JELENT MEG: Losonci Miklós: Baska József. Mai magyar művészet (Képzőművészeti). —

—: Most jelent meg

8.

Népszabadság, 1980. szept. 12.

Baska József, vyrovnání testů

L: Pairs Lázuló

Torday A: Fabuskolat, mályvenní velúr 2.

Esti Hirlap, Bp. 1980 aug. 23.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Baska József
festőművész

PEST MEGYEI HIRLAP
1979 NOV 4

1021

Kompozíció

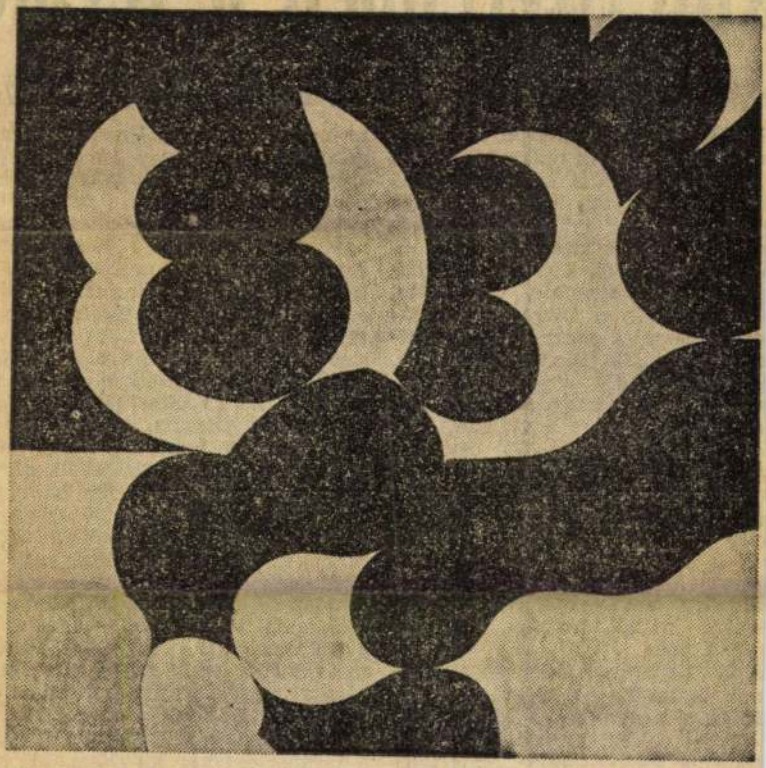

Baska József grafikája

Kulcssze

eszélgetés Csonka

Egyik kapuja *Budaka*
k *Visegrád*. Egyik olda
másikon a *Pilis* lankái, hegyei.
öztük tizenhárom község, mintegy
gyvennégyezer lakójával, megbú-
, vagy büszkén kitárulkozó termé-
eti szépségeivel. *Csobánka, Pilis-*
ntlászló, Leányfalu, Kisoroszi,
csmegyer és a többi kisebb-na-
obb település messze földön hí-
s a kirándulók táborában. A folyó,
hegyek és erdők, a gondosan meg-
zött néprajzi hagyományok köz-
dvelté tették ezt a vidéket.
A *szentendrei járás*. Aki csak tu-
stáútjairól ismeri, annak a Duna-
nyar, a Pilisi Parkerdő jut eszé-
, ha erre a tájra gondol. Ám ne-
nk, akik Pest megyében élünk,
ról is van — közelebbről — tudo-
ásunk, hogy ez a járás is egyike
oknak, amelyek a népgazdaság
ámára nélkülözhetetlen értéket
odukálnak.
A járás iparának és mezőgazdasá-
nak összes termelési értéke meg-
ladja a négymilliárd forintot. Ez
összeg sejteni engedi, hogy mö-
tte igen jelentős eszközök s fele-
, termelékeny munkát végző em-
rek együttese működik. Erről be-
élgettünk *Csonka Csabával* a

számoltak bizonyos gyarmanyc
portokat, például a fehérnem
gomb, a PVC padlószőnyeg, a má
nesszalag készítését beszüntett
Amit kiiktattak a profiljukból,
összesen 32 millió forint termel
értéket tett ki annak idején. Hely
te bővítették az írószerek és iród
szerek előállítását. Az élet valób
pezsgő a szövetkezetben ma is. I
doklás? *Két év alatt 17 százalékk*
csökkent a létszám, egyharmadáv
növekedett a termelés, több mi
felével a nyereség. Az ötödik ötév
terv előírásait — ha így haladn
— várhatóan mintegy 25 százalé
kal túlteljesítik. Ugyanakkor azt
meg kell jegyeznünk, hogy az id
gazdaságpolitikai cselekvési progra
alapján a szövetkezet jelentőse
csökkentette készleteit — s az ene
giafelhasználást is. Azt hiszer
nyilvánvaló, mi folyik Pomázo
Míg a megye statisztikai adataib
az derül ki, hogy a tavalyit me
előző évben a szövetkezeti iparb
a termelékenység javulása csak v
lamivel több mint 60 százalékb
járult hozzá a termelés növeked

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979 MÁR - 4

TÜKÖR
Budapest

Baska József,
festőművész

10 21

Heti a

lemezen is megszólal — meg éppenséggel a *Matuziáda* címet viseli. A lemezen ezenkívül hallható még Dukay Barnabás + *a* és Dukay Barnabás—Sáry László *Two players* című kompozíciója, valamint a modern fuvolarepertoár két reprezentatív darabja: Edgar Varése *Density 21,5* és André Jolivet *Cinq incantations* című műve. *(Hungaroton)*

Kertész Iván

Kiállítás

BASKA JÓZSEF FESTMÉNYEI
Műcsarnok

Kellemes, kulturált kiállítás, kissé a „párizsi iskola" tárlataira emlékeztet: színek, formák átgondolt, ízléses rendben, vagyis *kompozíciók*. Ha úgy tetszik, díszítő festészet, vagy inkább felkészülés nagy, faldíszítő feladatokra, a táblakép szerényebb méreteiben. Baska némelykor szikár, barna-fekete képeket fest, máskor a „legvadabb" színekből teremt finom, megnyugtató egységet — röviden, festményei nagyon *szépek*.

Szépek — s ebben az is benne van, hogy *nem katartikusak*, nem felemelőek vagy lesújtóak, nem fordulnak a nézőhöz a „változtasd meg élted" apollói felhívásával. Baska József díszítő festészetet tanult és tanít, joggal; nagyszabású munkái kitűnően betöltik azt a feladatot, amelyet a modern építőipar rótt a díszítő festészetre. Tudniillik azt, hogy *elfelejtessék, mennyire más a modern építészet, mint amiről Le Corbusier vagy Gropius álmodott.* Feloldják az egyhangúságot, némi életet lehelnek a derékszögek szürke-fehér világába. Különösen szerencsésen akkor, ha Baska a fa erezetének élő szépségét is igénybe veszi, és intarziát alkalmaz.

Ám ez a fajta művészet, amennyire eleven az épület egészében, annyira halott tud lenni a kiállítóterem világában. Nem az alkotó iránti rokonszenvem ellenére, hanem épp az alkotó és törekvései iránti rokonszenvem *miatt* érzem ezt szükségesnek leírni... *(Képün-*

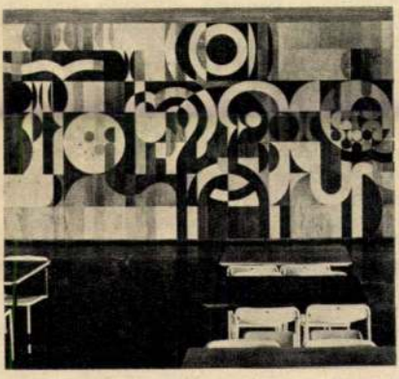

kön egy faldíszítő alkotás a katalógus reprodukciói közül.)

Székely András

jánlat

BOZSÓ JÁNOS FESTMÉNYEI

Kecskemét, Katona József Múzeum

A kecskeméti születésű Bozsó János a felszabadulás után kezdett autodidakta módon festeni. Az alföldi festők hagyományait követi: a természettel együtt szeretni az embert. Élményvilága a valóság és a romantika szerencsés találkozása. Festészetének színhelye a Duna—Tisza közének a múlt emlékét idéző sok tanyacsoportja, az erdők friss levegőjű tisztása, a varázsos mező, rét, dűlőút, pincesor. Az elaggott pajták, a gyérülő, ódon faluvégi házak, a Tisza és a Duna csendje mind olyan momentum, amelyekből egységes, rendteremtő művészete táplálkozik. Húsz évvel ezelőtt a rőt szín, a barna tónus és az okker uralkodott képein, most vidám-borongó színek (főleg a kék) szövik át festészetét.

Bozsó tájfestészetében benne él hazai világának szeretete. Ez kísérte végig egész életútját, nemcsak mint festőét, hanem mint a népművészet értő, szerencsés kezű és nagylelkű gyűjtőjéét is.

Bieliczky Sándor

Folyóirat

MŰZSAK

Volt egy szakasz — pontosan akkor kezdődött, amikor a *Múzeumi Magazin* fölé új főcímként *Múzsák* került —, amikor ez a sajátos közművelődési profillal indított, elsősorban a hazai múzeumi gyűjtemények bemutatására hivatott képeslap szinte teljesen irodalomtörténeti szemlévé alakult. Most, hogy régóta visszanyerte egészséges arányait, talán megengedhető, hogy ne a hazai féldrágakövekről, a cserépkályhákról, a betlehemekről, a bélyegekről, a kovácsmesterségről vagy a mézről és mézeskalácsosokról írott cikket emeljük ki a legutóbbi számból. Hanem Bakcsi György *A szerzőpár másik fele* című irodalomtörténeti portréját Az ILF—PETROV PÁROS MÁSODIK TAGJÁRÓL. Valentyin Katajev öccséből, aki az *A távolban egy fehér vitorla* Pavlikja volt, némi újságírói és bűnügyi nyomozói múlt után lett Ilja Ilf „ikerpárja" — hogy hogyan is, azt viszont magától idősb Katajevtől olvashattuk nemrég a *Nagyvilág*ban. Nyilvánvaló, hogy a *Tizenkét szék* és az *Aranyborjú* megírása során nem kis hasznára volt a két odesszainak nemcsak a pezsgő, üzletelésben-ügyeskedésben buzgó alakjairól mindig híres kikötővárosból származó élményeik sokasága, hanem Petrov nyomozói múltja is. A tüdőbajban elhunyt Ilf halála után Petrov nem lelte helyét. Tragikus módon a háború volt az, ami újra egyértelművé tette, hogy — most már egyedül maradván — mi lehet a dolga. Haditudósító lett, bátor vállalkozásokról tudósított résztvevőként. 39 éves korában repülőszerencsétlenség során halt hősi halált

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1971 ÁPR 30

KISALFÖLD
Győr

Baska József

1021

1971. április 30., péntek

Derűs világ

Az eredményeknél csak a lehetőségek nagyobbak

Baska József festőművész Hincz Gyula és Z. Gács György tanítványa volt az Iparművészeti Főiskolán. Tizenegy éve ugyanott tanít, jelenleg a typografika és formatervező tanszék alakrajztanára. A harminchat éves művész moszkvai, varsói, prágai bemutatkozások után *a soproni Festőteremben állít ki.* Az ottani képanyagot ezután a párizsi közönség tekintheti meg.

A két termet betöltő képeit lágy határozottság jellemzi, fegyelmezett kötődés a népművészethez. A valóság rejtett, csak részben felfedett törvényeit próbálja kifejezni egyszerűségre törekvően, vászonra vetett formajelzésekkel. A tárlatlátogatót *elsőként színei ragadják meg.* Baska világos, derűs, egymáshoz simuló lilákat, egymással marakodó tűzvöröseket, lebegő kékeket használ.

A rokkán fonó asszonyok geometrikus alakjait készíthette volna akár egy falusi népművész, olyan egyszerűen tervezett, érthető a kép.

Játszik és könnyen játszik a különböző geometriai alakzatokkal. Színes gömbökből, egy-két szabálytalan alakú formából állt össze a vidámságot sugárzó *„Ali baba"* című képe. A kör sokszor visszatérő eleme művészetének. Losonczi Miklós író mondta Baska József festői értelmezéséről: „A kör a művész szerint kozmikus alapforma és egyúttal az emberi tudat belső tájának központi eleme is. A kör indít és gyűjt, a Baska-festmények nyitánya és finaléja."

Május címet visel a nagyméretű, színes körökből álló kép. A léggömbök között nemzetiszínű is megjelenik csakúgy, mint a gömbök közül kinövő űrhajóforma. A megsokszorozott körformák lendületet hordoznak s végül nyugalommá szelídülnek. Hirdetik a munkás hétköznapjaink piros ünnepét, május elsejét. Az űrhajós szemével látott *„Visszatérés"* című kép egységesen boldog, színes otthonnak hirdeti a Földet.

A piros—zöld—kék színű szekérképein a küllők forduladalaiban századok indulatai csikorognak, jelzik az átvállást, hogy az emberiség átlép a szekérről az űrhajóra.

A tárlat egyik legszebbje a *Madarak*, amelyen konok feketék küzdenek a tűzvörösekkel. A viaskodást, szerelmet, az emberi szenvedélyeket fejezi ki a madár feszülő alakja. Baska ezen a képén is kerüli a túlmagyarázást, azonban jelzései közérthetők.

Ragyogóan sikerült festménye a *Várakozás* is. Álló nő alakján általánosított formákkal láttatja az anyaságot, merészen fejezi ki, hogy az egész világ viselős, a létezés folyamatos.

Portréi *(Magdi, Jutka)* élénk színű, újszerű ábrázolásmóddal készültek.

Baska József méltán vallja, hogy az eredményeknél csak a lehetőségek nagyobbak. Ezzel a hitvallással határozza meg festői teendőit.

Művészetének *tagozott derűje* korszerű szabatossággal hordozza *a természettudományos világképet.* A látvány egyúttal eszmény — a gondolattal, érzelemmel, akarattal. A Festőteremben eddig többnyire a hagyományos festészetet képviselő művészek állítottak ki, most örömmel üdvözöljük Baska József modern képeit. A kiállítás május másodikáig lesz nyitva.

Udvardi Gyöngyi

KISALFÖLD
dió- és televízió-műsora

97I. május 3-tól május 9-ig

17.05: Amit az SZKP XXIV. kongresszusa a világnak mondott. — 17.20: Az új magyar zene hónapja. — 17.44: Európa első sebészprofesszor asszonya. — 18.00: Könnyűzenei híradó. — 18.30: A Szabó-család. — 19.57: Aranyhangok. Birgit Nilsson. — Közben: 20.27: Versek József Attiláról (ism.). — 21.22: Stúdiónk vendége: Auth Ede. — 22.20: Régi magyar dalok és táncok. 22.40: Nyereség — nem a vállalat „hibájából". — 23.00: Két szimfonikus költemény. — 0.10: Filmzene.

PETŐFI: 8.05: Népdalcsokor. — 8.43: Kultúrpolitikai figyelő (ism.). — 8.58: Felejthetetlen operaesték. II. rész. — 11.40: A csehszlovák kultúra hete (ism.). — 12.20: Kórusok, hangszerszólók. — 12.45: A Rádió jogi műsora. — 13.03: Zenekari muzsika. — 14.00: Kettőtől hatig... — 18.10: Tavaszvárás a Mecsekben. — 18.35: Hangverseny a stúdióban. — 19.15: Gondolatok filmekről. — 19.30: A csehszlovák kultúra hete. — 20.25: Új könyvek (ism.). — 20.28: Rádiószínház: Szálloda a Gondviseléshez. Rádiójáték (ism.). — 21.26: Liszt: h-moll szonáta. — 21.53: A csehszlovák kultúra hete (ism.). — 22.23: Kosztolányi Dezső verse. — 22.27: Az új magyar zene hónapja. — 23.15: Népi zene.

URH: 18.10: Magnósok figyelmébe! — 18.55: Nyelvvizsga-előkészítő. III. fejezet. — 19.10: Az új magyar zene hónapja. — 20.26: Ivan Szuszanyin. Részl. — 21.00: Bach-művek. — 21.36: Szimfonikus zenekari hangverseny. — 22.30: A csehszlovák kultúra hete.

PETŐFI: 8.05: A csárdáskirálynő. Részl. — 8.45: Tallózás a világsajtóban (ism.). — 9.00: Népi zene. — 9.30: Mi van a varázsdobozban? — 11.55: Néhány perc tudomány. — 12.00: Barokk muzsika. — 12.40: Házunk tája. — 13.03: Kamarazene. — 14.00: Kettőtől hatig... — 18.10: Kis magyar néprajz. — 18.15: Az új magyar zene hónapja. — 18.45: A nászéjszaka. Részl. — 19.10: A Rádió és a népzenegyűjtés (ism.). — 19.25: Éneklő világ. — 20.25: Új könyvek. (ism.). — 20.28: Könnyűzene. — 20.44: Visszhang... — 21.14: A csehszlovák kultúra hete.

URH: 18.10: Tánczenei koktél (ism.). — 18.55: Nyelvvizsga-előkészítő. III. fejezet. — 19.10: Az új magyar zene hónapja. — 20.28: Vladimir Horowitz zongorázik. — 21.07: A dzsessz kedvelőinek. — 21.28: Mozart-művek.

CSÜTÖRTÖK

KOSSUTH: 8.20: Tánczene. — 8.43: Paisiello: A sevillai borbély. Vígopera. — 10.54: Tavaszvárás a Mecsekben (ism.). — 11.19: Magyar előadóművészek felvételeiből. — 12.35: Melódiakoktél. — 13.45: A magyar dalirodalomból. 14.05: A csehszlovák kultúra hete. 14.21: Népi muzsika. — 15.10: Zengjen dalunk! — 15.40: Népi zene. — 16.05: Az új magyar zene

URH: 18.10: Tánczenei koktél. (ism.). — 18.55: Nyelvvizsga-előkészítő. III. fejezet. — 19.10: Az új magyar zene hónapja. — 20.26: Ivan Szuszanyin. Részl. — 21.00: Bach-művek. — 21.36: Szimfonikus zenekari hangverseny. — 22.30: A csehszlovák kultúra hete.

SZOMBAT

KOSSUTH: 8.20: Lányok, asszonyok. — 8.40: Aranyhangok. Birgit Nilsson, (ism.). — 10.05: A csehszlovák kultúra hete. — 10.35: Kamarazene. — 11.32: Az új magyar zene hónapja. — 12.25: Zenei anyanyelvünk. — 12.35: Melódiakoktél. — 13.50: Jegyzet. — 14.00: Kóruspódium. — 14.10: Hétvégi külpolitikai figyelő. — 14.25: Új Zenei Újság. — 15.05: Csak fiataloknak! — 15.35: Kis magyar néprajz. — 16.00: 168 óra... Felelős szerkesztő: Ipper Pál. — 17.20: A Csehszlovák Szocialista Köztársaság nemzeti ünnepén. — 18.04: Kiváló Bartók-felvételek. — 18.58: Hallgatóink figyelmébe! — 19.45: 139-660. A Magyar Rádió közönségszolgálata. — 20.20: Táncoljunk! — 0.10: Melódiakoktél.

PETŐFI: 8.05: Lemezmúzeum. (ism.) — 8.22: Musicalekből. — 8.48: Külpolitikai figyelő (ism.). — 9.03: Nóta- és népdal, (ism.). — 9.45: Válaszolunk! — 11.50: Könyvszemle. — 12.00: Mexikói dalok, I. rész. (ism.). — 12.21: Szovjet előadóművészek felvételeiből. — 14.00: Az egészségért tettre kész. Vöröskeresztes úttörők vetélkedőjének döntője. — 15.06: Orvosi tanácsok, (ism.). — 15.11: Az új magyar zene hónapja. — 15.50: Falvakban, mezőkön... — 16.05: A hét műsorából... — 17.29: Fúvószene. — 17.45: Egy hír a mikroszkóp alatt. — 18.19: Huszas stúdió. (ism.). — 19.08: Népi zene. — 19.34: Hónapról hónapra. Folyóiratszemle. — 20.25: Új könyvek, (ism.). — 20.28: Vallomások a békéről. — 21.26: Beethoven: Hegedűverseny. — 22.12: De Falla: Rövid élet. Opera. — 23.47: Radnai György énekel.

URH: 16.05: Dzsesszklub, (ism.). — 17.05: Ötórai tea. — 18.10: Hanglemezparádé. — 19.10: Az új magyar zene hónapja. — 20.32: A csehszlovák kultúra hete. — 21.27: Liszt: h-moll, szonáta. — 22.01: Az MRT Gyermekkórusa énekel. — 22.10: A világirodalom humora. Dr. Murke összegyűjtött hallgatásai (ism.). — 22.37: Új lemezeinkből.

VASÁRNAP

KOSSUTH: Édes anyanyelvünk. — 8.15: A csehszlovák kultúra hete. — 10.03: Az MRT Gyermekkórusának új felvételei. — 10.15: Gondolatok a könyvtárak

Baska József

MDK

Mozaik-képeket készit az uj siófoki száll dához .

G.J.:Milyen megbizásokon dolgoznak képzőművészeink ?

MAGYAR NEMZET 1964. jul. 5.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP

Baska József festőművész

1971 NOV 23

Baska József festőművész tárlata a Kiállítási Teremben

Baska József festőművésznek, az Iparművészeti Főiskola tanárának kiállítása holnap este 18.30 órakor nyílik. Nics János országgyűlési képviselő nyitja meg a kiállítást, melyet december 12-ig tekinthetnek meg az érdeklődők.

meg rajt is többnyire az el- v
lenfél térfelén tanyázott. Ke-
ménykedni kezdtek a ha-
zaiak: a 35. percben például
Somogyi Horváth lökte föl, ut

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

Baska József festőművész a (

kulturális attaséja.

BASKA JÓZSEF FESTŐMŰVÉSZ kiállítását tegnap Dunaújvárosban, a Vasmű úti kiállítási teremben Nics János országgyűlési képviselő nyitotta meg.

NOV 25

Baska József

Kiállítása nyílt az Ernst

Múzeumban

Magyar Nemzet 1971 március 7

A. Gold.

Basta József festő

Kiállítása nyílt az

Ernst Múzeumban

Magyar Nemzet 1971 március 17
4. old.

Baska József 3

Az Iparmüvészeti Főiskolán a dérsitőfestői főtanszakon Z. Gács György, Hincz Gyula, Mihältz Pál, Szentiványi Lajos, Rákosy Zoltán voltak a tanárai

Magyar Nemzet 1971 március 17
4. old.

Baska József festőművész

1935-ben született a Gömör megyei Dernőn. Tanulmányait Diósgyőrött a Kilián Gimnáziumban végezte

Magyar Nemzet 1971 március 17
4. old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KORTÁRS
Budapest
1971 DEC

Baska József 1021

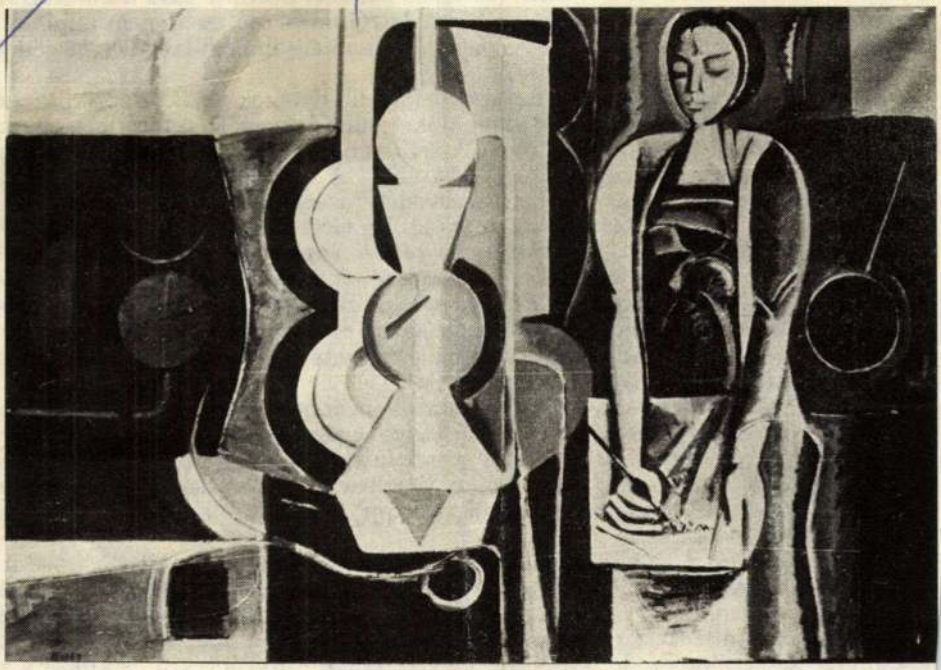

BASKA JÓZSEF testmény

— 1926 —

az órás asszonyt: járnak-e az órák? „Emlékszei
vetésképpen orrát is felemelte egy gondolatnyir
szokták, amennyire női méltósága és a túlméret
veszélye nélkül megengedte. Nyilván közönség
a látszatra való tekintettel igazat adtam neki.'
közül. De az író tovább megy; menti az egész
egybe, mivel azonban ezen a hajnalon bűntuda
a dolgok, ezért van az egész megszállásnak v
Legalábbis a későn érkezők számára.

A korábban érkezőket, a *rendtevőket* komol
tokból ki-kicsapó lángnyelvek, egy kapu alól el
csira is emlékszik: „a szekéroldal rácsai közül
a földet, gyanús ernyedtséggel. Halottakat vitt." A történelem megőrizte: az eseménynek halottai is voltak: a tömegszenvedély azért mégis csak „tombolt", ha nem is a kamasz szeme láttára. Maga az író utólag elégedetlen lehetett a fosztogatás félig ironikus félig *vállalt:* idilli látványával; a *Pesti Napló*ban közölt részletet később megtoldja egy szép zárójelenettel. Ami megintcsak történelmi tény: a parasztok egy része földfoglalásra indul. A *Kora tavaszban* Bajti István (Béri-Balogh) lép a „színre" s felfegyverzett legényekkel, katonákkal egyetemben viharsebesen elszánkázik, miközben ezt üvölti: „Gyújtsátok fel a katasztert! A könyveket! Hogy senki se tudja, kié volt a föld! Hogy a tietek legyen!"

Ezzel a város kifosztása egésszé kerekedik, a roham meghatározott célt kap. Ami ezután következik, megint történelmi tény: rendcsináló csapat érkezik, akikkel már korántsem rokonszenvez hősünk. A „rendcsinálás" elfajul. A polgárőrségbe azok jelentkeznek, akik most már fegyveresen járják a magánlakásokat is. A kamasz végképp magához tér, amikor „igazoló okiratképp" a polgárőrök elszedik bérmálkozási gyöngyház bicskáját.

A gyűjtés-lopás-rablás sajátos illyési „fejlődéstörténetének" voltunk ezúttal is tanúi. Jelen fejezet elején megelevenített néplélek, az ösztön találkozott egy pillanatra a forradalommal. A forradalmi rend, a forradalmat letörő „rendcsinálókkal". A hazafele vágtató szekeren az ifjú sógora (a *Pesti Napló*ban még testvére) a lopott autógumik tetején kuporodó öccsének mérleget csinál a történtekről, s kifejti a *ma nekem, holnap neked* elvét. Szerinte a város ezúttal azt kapta vissza, ami járt neki:

326 fnyv 1

BASKA JÓZSEF

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

BASKA JÓZSEF

FESTŐMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1971. MÁRCIUS 6-ÁN, SZOMBATON DÉLI 12 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:
DR. FEHÉR ZSUZSA
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

ERNST MÚZEUM
BUDAPEST VI. NAGYMEZŐ UTCA 8.

BASKA JÓZSEF festő
Dernő, 1935

1960-ban diplomázott az Iparművészeti Főiskola diszitőfestő-szakán Z. Gács György, Hincz Gyula, Miháltz Pál és Rákosy Zoltán növendékeként. Jelenleg ugyanitt, az alakrajz tanára. 1960 óta szerepel országos rendezvényeken és a magyar festészet külföldi bemutatóin. Eddig hét alkalommal volt önálló tárlata, legutóbbi a Műcsarnokban (1971) és Vácott (1973). - Élményanyagát különös táji inspirációk épp ugy táplálják, mint gyermekkori emlékek, mely utóbbiak főként a paraszti élet és munka eszközeihez, életmegnyilvánulásaihoz kapcsolódnak. Képeit többnyire körformákból, élénk szin- és vonalritmussal épiti fel, az ábrázolt motivumok mélyebb értelmét, egyetemes jelentéstartalmát keresve.

17

Művészéletrajzok 1975

Sándor!

Elvittem a bonitékokat.

Mariska

Szabó
Valettom
2004. 11. 26

Barkó János
festő

A művész egy-egy festményével
gyarapodott a Képzőművészeti
Galéria.

Sz.Kürti Katalin: Képzőművészeti Galéria Debrecenben.
Művészet, 1974. október - 20.oldal.

Baska Ferenc

társadalmi munkában készitett faintarziát,
mely a nagymarosi müvelődési ház előcsarnokát
disziti

Magyar Hirlap 1975/188/6
Bojár:Müvészélet Nagymaroson

Bazity József

1917/18.

Ferkéjszámfőiskérk.

65. l

megírva

Basille, Janvier de

udvari festő

1722–82.

1752. lefesti Esterházy ~~[illegible]~~ pál Antal hget huszárezrede egyenruhájában, ezrede 80 tisztjével együtt.

(Meller: Az Esterházy Gyptár tört. XXVI. Cap.)

1753. Sopronban leánya [illegible]

Csatkösl

Telegraphie auf dem Leipziger Poſtgebäude.

Gennaro

Basille, ~~Janvier de~~

(és Basille)

béési udvari festő

Nápoly, 1722 – 1782 jul. 22

Brünn

Hol és mely napokon

született és halt

meg?, s

ha van valami magyar

vonatkozás. Semmi

Thieme-Becker

Esterházy béés / nem hall

Terről és szó sincs!

AKADÉMIAI KIADÓ
BUDAPEST, VI., SZTÁLIN-ÚT 31

Dr.Szentiványi Gyula professzor elvtársnak,

Budapest. XI.,
Lágymányosi-út 16.

KÉSZPÉNZZEL BÉRMENTESÍTVE
31 JUL. 14. 11
A
BUDAPEST 62.

M.D.K.

BASILLE Januarius festő

1752 Esterházy Miklós arcképe tisztjeivel

1952)

Művért. Csatkai Endre: Altomonte és Schaller István szerepe a soproni barokk festészetben 72.

M. D. K.

Művért. Castiel Mátyás: Altomonte és Schaller Istvén
szerepe a soproni barokk festészetben

Basire, J

Viselet. T. 3816.

Magyar nemes.

A balra tekintve ábrázolt nemes ember kucsmáját botjára akasztotta, a melyen jobb kezét is nyugtatja. Felirata
fölül: Habit of a Gentleman of Hungary.
from M.de Ferriol.
alól jobbra: J. Basire Sculp.
legalól: Engraved (by the Kings Authority) for the Geographical Dictionary.

Rm., mér. a rl. 27 : 18.5 cm.

99-92-3.

Basire J.

angol rézmetsző

L.

Szendrey-Szentiványi

132. l.

A GAZDÁLKODÁS K

vadászat, halászat
mérsékelt övi gazdálkodás
gyűjtőút
kertgazdálkodás
pásztorkodás
trópusi általános
gyűjtögetés és primitív trópusi gazdálkod

Baska József

P. Sz. E. [P. Szabó Ernő]: Hagyomány és megújulás. = Új Mo. II. évf. 57. sz. 1982. márc. 7. 8. p.

Br. Vigadó Galéria, Baska József és Rényi Katalin kiáll. 1992

Baska József

RIDEG Gábor: Forma és kifejezés. = Magyar Nemzet, LV.évf. 56.sz. 1992 március 6. 10. p.

Bp., Vigadó Galéria, Rényi Katalin és Baska József kiáll., 1992

ielles

ER VISCHERSCHEN WERKSTATT
POSEN ZURÜCK
Abbildung)

Bronzegrabplatten, überwiegend Werke der chen Werkstatt in Nürnberg, nach 45 Jahren wurden am 6. Dezember 1990 feierlich in Januar veranstaltete das Kunsthistorische In- eintägiges Kolloquium über diese Kunst- ab der Bezirkskonservator von Posen, H. mzowa verfaßte Broschüre über die Grab-

oquiums wurden die Grabplatten 1942 de- den. Welchen Zweck diese Aktion verfolg- acht werden. Die Kisten mit den Platten sende gelangten sie angeblich in ein Berg- zung des Gebietes durch sowjetische Trup- Leningrad gebracht wurden. Dort konnten

BASKA József

Rozsnyói művészek
kiállításának megnyitója
Vigadó Galéria
1997 márc. 27 – ápr. 13

Lásd: Barczi Géza

mekkora a már elfogadott kézi

Eltekintve minden magyar
a Maga külföldi fellépésére a
még soká nem lesz megértés od
Magának publikuma legyen, emi
lődésére nézve. Ennek tudatáb
telhető megtörténik a Maga ér

Rendkivűl érdekel, amit
lesz, küldje el a kopiáját ké

Eszembe jut az individua
Maga valamikor meg akart csin
individualizmus történetét (a

Baska József

VÉGH-ALPÁR Sándor: Két kép egy keretben
[beszélgetés Baska Józseffel és Renyi Katalinnal]
= Pesti Hírlap, 1. (151.) évf. 18. sz. 1992.
márc 4. 8. p. ill

Renyi Katalin →

A BUDAPEST GALÉRIA
TISZTELETTEL MEGHÍVJA
ÖNT

BASKA JÓZSEF
FESTŐMŰVÉSZ

ÍVEK ÉS ÉVEK

C. KIÁLLÍTÁSÁNAK
MEGNYITÓJÁRA
1998. ÁPRILIS 16-ÁN
(CSÜTÖRTÖK)
17 ÓRAKOR, A BUDAPEST
KIÁLLÍTÓTEREMBE
(BUDAPEST V.,
SZABAD SAJTÓ ÚT 5.)

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA
ZSIGMOND ATTILA
A BUDAPEST GALÉRIA
IGAZGATÓJA

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ
1998. MÁJUS 10-IG, HÉTFŐ
KIVÉTELÉVEL NAPONTA
10–18 ÓRÁIG.

BUDAPEST GALLERY
CORDIALLY INVITES YOU
TO THE OPENING
OF THE EXHIBITION

ARCHES AND YEARS

BY

JÓZSEF BASKA,
PAINTER

AT 5PM ON THURSDAY,
APRIL 16, 1998
TO BE HELD IN THE
BUDAPEST EXHIBITION
HALL (BUDAPEST V.,
SZABAD SAJTÓ ÚT 5.)

THE EXHIBITION WILL
BE OPENED BY
ATTILA ZSIGMOND
DIRECTOR OF BUDAPEST
GALLERY

THE EXHIBITION WILL BE
ON SHOW EVERY DAY EXCEPT
MONDAY FROM 10AM UNTIL 6PM
UNTIL MAY 10, 1998

FEKETE FORMÁK. 1997. A MŰVÉSZ FELVÉTELE. / BLACK FORMS. 1997. PHOTOGRAPH BY THE ARTIST

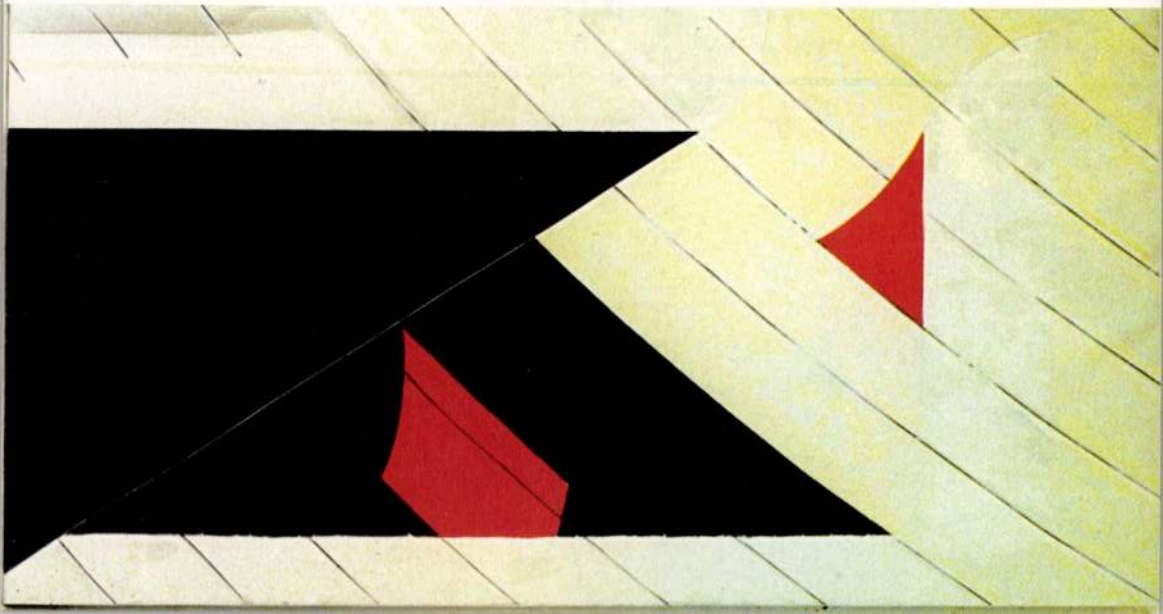

BASKA JÓZSEF

NÉGY KORTÁRS KÉPZŐMŰVÉSZ – Baska József, Bernát András, Braun András és Szűcs Attila – munkáiból nyílik meg tárlat csütörtökön hat órakor a Polgár Galériában (Budapest V., Váci u. 11/B).

Ész - Magyarország 1998. 06. 04.

BASKA JÓZSEF

Új PEST MEGYEI HÍRLAP

1998. IV. 14

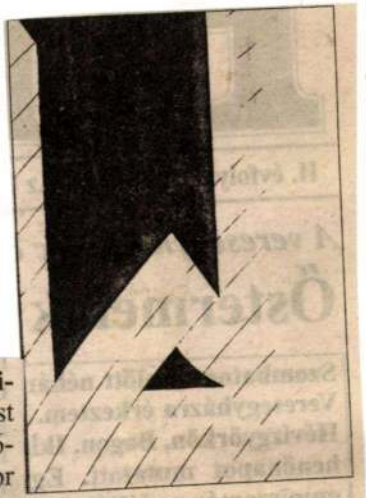

Baska József: Fekete formák

***Baska József* festményeiből** válogattak a Budapest Galéria rendezői április 16-án csütörtökön du. 5 órakor nyíló tárlatukhoz. Az Ívek és Évek című tárlatot – amely május 10-éig látogatható – Zsigmond Attila, a Budapest galéria igazgatója nyitja meg.

A BUDAPEST GALÉRIA
TISZTELETTEL MEGHÍVJA
ÖNT

BASKA JÓZSEF
FESTŐMŰVÉSZ

ÍVEK ÉS ÉVEK

C. KIÁLLÍTÁSÁNAK
MEGNYITÓJÁRA
1998. ÁPRILIS 16-ÁN
(CSÜTÖRTÖK)
17 ÓRAKOR, A BUDAPEST
KIÁLLÍTÓTEREMBE
(BUDAPEST V.,
SZABAD SAJTÓ ÚT 5.)

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA
ZSIGMOND ATTILA
A BUDAPEST GALÉRIA
IGAZGATÓJA

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ
1998. MÁJUS 10-IG, HÉTFŐ
KIVÉTELÉVEL NAPONTA
10–18 ÓRÁIG.

BUDAPEST GALLERY
CORDIALLY INVITES YOU
TO THE OPENING
OF THE EXHIBITION

ARCHES AND YEARS
BY
JÓZSEF BASKA,
PAINTER

AT 5PM ON THURSDAY,
APRIL 16, 1998
TO BE HELD IN THE
BUDAPEST EXHIBITION
HALL (BUDAPEST V.,
SZABAD SAJTÓ ÚT 5.)

THE EXHIBITION WILL
BE OPENED BY
ATTILA ZSIGMOND
DIRECTOR OF BUDAPEST
GALLERY

THE EXHIBITION WILL BE
ON SHOW EVERY DAY EXCEPT
MONDAY FROM 10AM UNTIL 6PM
UNTIL MAY 10, 1998

FEKETE FORMÁK. 1997. A MŰVÉSZ FELVÉTELE. / BLACK FORMS. 1997. PHOTOGRAPH BY THE ARTIST

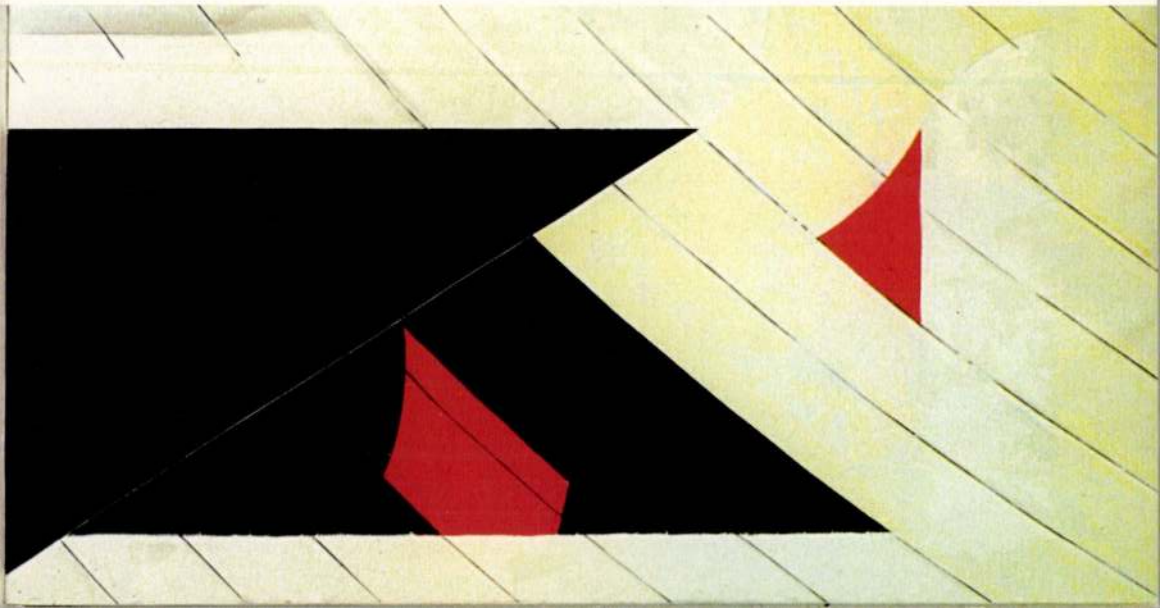

MHB IMMO ART GALÉRIA

és a

KÖRMENDI GALÉRIA BUDAPEST

meghívja Önt

BASKA JÓZSEF

festőművész

kiállítására

A KIÁLLÍTÁST RENDEZTE:

Egry Margit

művészettörténész

BASKA JÓZSEF

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:

Karsai Károly

Budapest-Lipótváros Önkormányzat Polgármestere

MEGNYITÓ:

1995. október 2-án 17.00-19.00 óráig

MEGTEKINTHETŐ:

1051 Budapest, V.ker., Deák F. u. 15.

Tel./fax:266-4857

1995. október 2-1995. október 15.
hétfő-péntek: 10-18 óra között
szombaton: 10-14 óráig
vasárnap: zárva

PANKA JÓZSEF
3525 Miskolc

CSÜTÖRTÖK

Információk, érdekességek
sok-sok zenével.
Dunakanyari vállalkozók műsora
Műsorvezető: Fábián Nikolette
és Debreceni Tímea
Házat-Hazát Alapítvány műsora
Műsorvezető: Fábián Nikolette
és Lőrincz Kálmán
„Dunakanyarock" –
kalandozás a rock történetében
Műsorvezető: Rudolf Csaba.

PÉNTEK

ndul a hétvége –
gy műsor sok zenével, még több
átékkal, rengeteg helyszínnel,
zámos érdekességgel.
ajánló – gazdasági show műsor nem
sak vállalkozóknak
Műsorvezetők: Bögös Sándor
s Marnitz László.
Kívánságműsor.
how time –
osztalgia buli azéter hullámain
Műsorvezető: Kiss Joe

SZOMBAT

nformációk, érdekességek
ok-sok zenével.
Kívánságműsor.
Műsorvezető: Kiss Nikolette.
zombatesti láz – játék, humor, több
rán át. Műsorvezető: Kiss Nikolette.
). J. SERVICE
ktuális zenei ajánlóműsor

VASÁRNAP

nformációk, érdekességek
ok-sok zenével.
Így keréken karosszékben –
unakanyar Rádió közlekedési magazinja
utósoknak és otthonülőknek.
Műsorvezető: Bögös Sándor
s Marnitz László.
port magazin
Leveles kívánságműsor.
Műsorvezető: Rudolf Csaba.
Dallambazár
megnyugtató dallamok)
Műsorvezető: Rudolf Csaba.
Újféli koncert.
Műsorvezető: Rudolf Csaba.

HÖLGY KERES URAT

***Lola vagyok**, 165 cm magas, 58 kg, zöld szemű, barna hajú. önmaga törvényei szerint élő, 33 éves nő. Egy széptestű, gyengéd férfi barátságát keresem.
Hangposta:36843

***50 éves**, 158 cm magas, 68 kg-os, szőke, nőies, diplomás, elvált asszony vagyok. Együttélés céljából keresem értelmiségi társamat.
Hangposta:36921

***20 éves**, szőke, csinos lány keres egy 20-30 év közötti, helyes, kedves fiút.
Hangposta:36777

***28 éves**, szép, csinos, ápolt, kedves, magányos barátnőmnek keresek egy 30-40 év közötti, független, ápolt, megértő férfit.
Hangposta:36797

***Kriszta vagyok**, 29 éves.Egy 32-45 év közötti, vidám gyengéd, szeretetre vágyó férfi társaságát keresem.
Hangposta:36827

***32 éves**, 158 cm magas, 3 gyermekes anyuka vagyok. Nem komoly kapcsolatra keresek egy olyan férfit, aki szeretetet tudna adni nekem.
Hangposta:34683

***Mariann vagyok**, 25 éves, 170 cm magas, karcsú, Harasztin élek a kisfiammal. Nem az anyagiak érdekelnek, hanem hogy találjak egy vidám, megértő társat.
Hangposta:35378

***Ágnes vagyok**. Nekem nem az fontos, hogy nézel ki, hanem hogy pedagógus vagy-e. Nekem csak pedagógus lehet a párom!
Hangposta:35338

***Marika vagyok**, 38 éves, 165 cm magas, temperamentumos, fiatalos, toleráns hölgy. Mátészalkán élek 2 lányommal. Egy magas, kulturált, intelligens, gyermekszerető urat keresek, tartós kapcsolatra.
Hangposta:36112

***Intelligens**, tiszta, igényes férfit keresek tartós, laza kapcsolatra, lehetőleg a Duna-Tisza közéből. 37 éves, 170 cm magas, molett, nem független nő vagyok.
Hangposta:22518

***32 éves**, csinos, független, vidám, igényes hölgy keres egy rendezetten élő, megbízható, intelligens, jó egzisztenciájú, gyengéd, szeretetre vágyó férfit.
Hangposta:35919

***Katalin vagyok**, csinos, független, sikeres, Somogy megyei üzletasszony. Egy igényes, jó megjelenésű, sportos, független, rendezetten élő férfi ismeretségét keresem.
Hangposta:35836

***38 éves**, csinos, jóalakú hölgy keres egy 180 cm magas, intelligens, jóképű, kedves, megbízható, tartós kapcsolatra vágyó férfit.
Hangposta:35702

***Liza vagyok**, 24 éves, 174 cm magas, vörös hajú, kék szemű, baba arcú lány. Egy korban hozzám illő, komoly kapcsolatra vágyó fiú ismeretségét keresem.
Hangposta:35723

***40 éves** hölgy vagyok, két gyermekem van. Egy hozzám illő, kedves, intelligens, ápolt férfi ismeretségét keresem.
Hangposta:36064

***44 éves**, 160 cm magas, nyitott gondolkodású, vidám, dekoratív, molett, budapesti hölgy vagyok. Szimpátia alapján keresek egy korrekt, független, gavallér urat, tartós kapcsolatra. **Hpf:**36042

ÚR KERES HÖLGYET

***Gábi vagyok**, 22 éves, 178 cm magas, fekete hajú srác. Egy velem egykorú, csinos, aranyos lányt keresek.
Hangposta:36868

***40-es éveiben** járó üriember keres laza kapcsolatra egy fekete hajú, kék szemű, jóalakú, vidám hölgyet.
Hangposta:36827

***Laci vagyok**, 32 éves, 175 cm magas, sportos, szőke, kék szemű férfi. Könnyed kapcsolatra keresek egy kedves, budapesti hölgyet, 45 évesig.
Hangposta:36889

***41 éves**, 173 cm magas, barna hajú, kék szemű, független, humán beállítottságú férfi keres egy korban hozzá illő hölgyet, tartós kapcsolatra.
Hangposta:36894

***42 éves**, 190 cm magas, mackós, független vállalkozó keresi szabadidőpartnerét egy kellemes hölgy személyében.
Hangposta:36902

***János vagyok**, 42 éves, 170 cm magas, 63 kg. Egy nagyon normális társat keresek.
Hangposta:36908

***Tamás** vagyok, 33 éves, 180 cm magas, független, gyermektelen, sportos, jó megjelenésű, barna hajú vállalkozó. Egy korban és külsőben is hozzám illő, magas, intelligens, gyermektelen hölgy ismeretségét keresem.
Hangposta:36911

***Zoli vagyok**, 32 éves, 176 cmmagas, barna hajú, zöldes szemű férfi. Egy 25 év körüli, őszinte, gyengéd hölgyet keresek.
Hangposta:36912

***Egyedül élő**, 37 éves, 181 cm magas, jóképű, dohányzó férfi keres egy csinos hölgyet, 35 évesig.
Hangposta:36917

***34 éves** fiatalember keres egy Dél-Alföldi partnernőt, alkalmi kapcsolatra.
Hangposta:36928

***Zsolt vagyok**, 23 éves, 176 cm magas, jóképű srác. Könnyedebb kapcsolatra keresek egy csinos, korban hozzám illő lányt.
Hangposta:36751

***37 éves**, sportos, családról vállalkozó keres egy 50 év feletti, anyáskodó típusú hölgyet, tartós kapcsolatra.
Hangposta:36756

***46 éves**, 172 cm magas, barna hajú, kék szemű férfi keres napközbeni, könnyed kapcsolatra egy csinos, kedves, budapesti hölgyet, 40 évesig.
Hangposta:36760

***36 éves**, 186 cm magas, diplomás férfi vagyok. Diszkrét kapcsolatra keresek egy düskeblű, vékony, 25-45 év közötti, egészséges, ápolt, buja hölgyet.
Hangposta:36766

***István vagyok**, 35 éves, 170 cm magas, független férfi. Laza kapcsolatra keresek hölgypartnert.
Hangposta:36784

***István vagyok**, 28 éves, diplomás férfi. Könnyedebb kapcsolatra keresek egy csinos, jóalakú hölgyet, 35 évesig.
Hangposta:36785

***Egy olyan** hölgyet keresek, akinem van szabadideje, nem független, szereti a kalandokat. 182 cm magas, nem független, fekete hajú, sportos srác vagyok.
Hangposta:36808

***41 éves** férfi keresi párját. **Hpf:**36816

***42 éves**, 178 cm magas, mackós alkatú szakállas, budapesti srác vagyok. Könnyed, laza kapcsolatra keresek egy budapesti hölgyet.
Hangposta:36184

***Joe vagyok**, 40 éves, 186 cm magas, barna szemű és hajú, független srác. Ha úgy érzed hogy el vagy hanyagolva és van hol találkoznunk, hagyj üzenetet!
Hangposta:36187

***Tibi vagyok**, 31 éves, 170 cm magas, elvált, káros szenvedélyektől mentes, kisfiát egyedül nevelő férfi. Egy jó megjelenésű, komoly kapcsolatra vágyó hölgyet keresek.
Hangposta:36233

***28 éves srác** várja nagyvonalú hölgyek jelentkezését.
Hangposta:36234

***Gyuri vagyok**, 25 éves, 194 cm magas, barna hajú és szemű fiú. Egy buja, csinos lányt keresek, laza kapcsolatra.
Hangposta:36252

***27 éves**, 184 cm magas, nem független, barna hajú, zöld szemű srác vagyok. Egy 20-40 év közötti, romantikus hölgypartnert keresek.
Hangposta:36262

***Gábor vagyok**, 30 éves, 185 cm magas, közgazdász. Inkább okos vagyok mint szép. Egy kedves, aranyos, szép lányt keresek.
Hangposta:36269

***Misi vagyok**, 34/178/80, független, jó megjelenésű, sok szabadidővel rendelkező férfi. Egy független, magányos, komoly, érzelemgazdag kapcsolatra vágyó hölgyet keresek 32 évesig.
Hangposta:36273

***István vagyok**, 24 éves, 175 cm magas férfi. Egy olyan kedves lányt keresek, aki szereti a romantikát és jókat lehet vele beszélgetni.
Hangposta:36275

***Tamás vagyok**, 31 éves, 185 cm magas, hosszú, fekete hajú, barna szemű férfi. Egy olyan 25 évesnél idősebb, kedves, gyengéd nőt keresek, aki el tudna fogadni egy morgós medvét.
Hangposta:36284

***Tamás vagyok**, 36 éves, bika jegyű, 188 cm magas, jó megjelenésű, kulturált férfi. Egy 30 év körüli, nőies, vonzó, szolid, független, családra vágyó hölgyet keresek.
Hangposta:36287

***29 éves**, 198 cm magas, barna hajú, kék szemű, szemüveges srác keres könnyed kapcsolatra egy hölgyet.
Hangposta:36305

***180 cm** magas, 65 kg, fekete hajú, zöldes szemű srác tartós kapcsolatra keres egy 23-28 év közötti hölgyet.
Hangposta:36307

***Gábor vagyok**, 175 cm magas, barna hajú. Egy olyan lányt keresek, aki komoly kapcsolatra és nem futókalandra vágyik.
Hangposta:35312

***Tartós** kapcsolatra keresek egy kedves, helyes lányt.
Hangposta:35317

***Józsi vagyok**, 37 éves, nem független. Egy vékony, romantikus hölgyet keresek tartós, kötetlen kapcsolatra.
Hangposta:3532[illegible]

SPECIÁLIS

Hangposta: 35508, 35329, 3497[illegible], 34660, 34678, 34597, 36113, 3612[illegible], 36161, 36846, 36723, 36765, 3677[illegible], 36809, 36838.

Szentendrei éj – szentendrei reggel

Festőművész az összegezés előtt

A Budapest Galériában nyitották meg a közelmúltban *Baska József* festőművész legújabb tárlatát. *Szabad György* akadémikus Tompa Mihály versét idézte a vendégkönyvbe írt sorában:

„Felfele, csak felfele; halandók, merjetek."

Találó idézet, hiszen Baska József festői képalkotásban, színharmóniában, kompozíciós megoldásokban mindenkor is fölfele tört.

Egyik fő alkotói területe: a levegő meghódítása, a repülés. Három változatban is elemezte a „Repülés" (1976) hősies eufóriáját. Úgy tűnik, Ady „szállani"-látomása és a Saint-Exupéry „Éjszakai repülés"-e ihlette festőnket. Ívek, kanyarok, körkörös lendületek jelzik az ikaruszi bukásokat fölváltó, diadalmas magasba történő szárnyalásokat. Töretlen Baska József hite az emberi sors változtathatóságában, ezt sugallja újszerű, érthető, átvehető képi fogalmazása.

A Nagykátán látható barna képei szigorú színrendűek. A Budapest Galériában szemlélhető új művek megőrzik ezt az erényét, a „Fekete ritmus" pedig folytatja is az 1975-ös „Fekete szekér" című alkotásban felmutatott üzenetet.

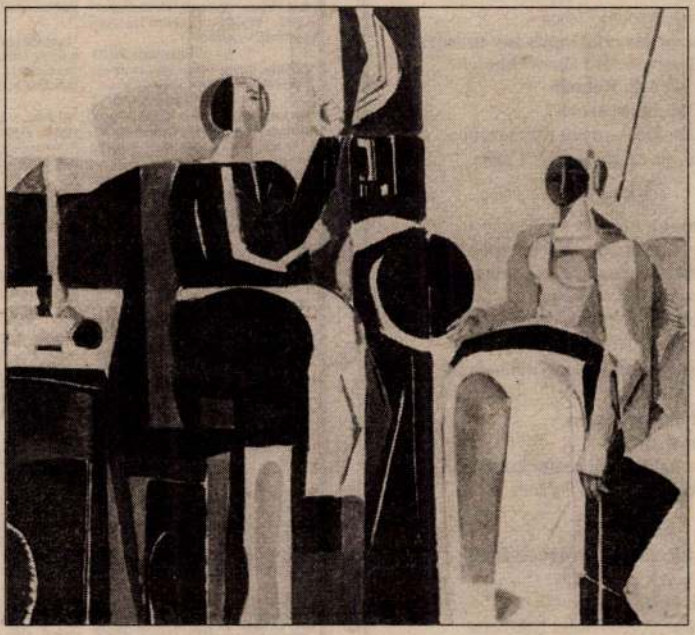

Baska József: Rokkázók (1965)

Két szentendrei témájú festménye mintha figyelemre méltóbb lenne. Baska József – aki 1935-ben Dernőn született és 1970-től a Magyar Iparművészeti Főiskola tanára – hosszabb ideig a szentendrei művésztelepen alkotott, a két kép az ottani tartózkodás eredménye.

A „Szentendrei éj" fekete-fehér sávok küzdelme a pirossal, míg a „Szentendrei reggel" felületén a kék szín dominál. A mértani fegyelem szigora és rendje más dimenzióba röpteti a képzeletet. (Ezt már Bálint Endre „Mágikus éj Szentendrén" című képén is tapasztalhattuk.)

Miközben Baska József holnapba ívelő festői jelenét üdvözölhetjük, nem feledkezhetünk meg (ő sem feledkezhet meg) életközelségről tanúskodó ekés, szekeres, napgömbökre figyelő régi képeinek. Ennek föltámasztása művészetének összegező távlatát jelentheti.

(-oso-)

Baška i – Bašta

Ø (Baskai Ernő dr)

cikke

( ) A műveszi falfestmenyek értékelése.

MMÉEKözl

1943. 9. szám

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

(Baskai Ernő)

cikke

( ) Mesterség a fes-
tészetben. Szépmű-
vészet. 1943. jun.

RUDNAY PRÍMÁS MELLKERESZTJE,
mozaikminiatűrben Krisztus a kereszten.
Mag. 10·7 cm.
Római munka, 1820 körül.
Rudnay prímás (1819—1831) tulajdonából.
Lepold Adatok, 36. l. — Lepold Katalógus 106. sz.

RUDNAY PRÍMÁS PÁSZTORBOTJA,
ezüst, részben aranyozva. Kampójában szárnyas angyal. A gomb alatt a száron: PAR (Princeps Alexander Rudnay). Bécsi hitelesítő jeggyel és elmosódott mesterjeggyel.
Mag. 172·5 cm.
Bécsi munka, 1820 körül.
Rudnay prímás (1819—1831) tulajdonából.
Lepold Adatok, 36. l. — Lepold Katalógus 203. sz.

PÁSZTORBOT,
ezüstözött réz, részben aranyozva. Empire stílű.
Mag. 192 cm.
Bécsi munka 1820 körül.

PÁSZTORBOT,
ezüstözött réz, aranyozott díszítményekkel.
Empire stílű.
Mag. 177 cm.
Bécsi munka, 1820 körül.
Lepold Katalógus 205. sz.

PÁSZTORBOT,
ezüstözött réz, aranyozott részletekkel, kampójában mandorlában Szűz Mária

(Baská Ernő).

, cikke

( ) A művészettörténet temperái.

A Technika, a Magyar Mérnökök Lapja. 1942.

( ) Hőfokjelző festékek. U. o. 1943

SCITOVSZKY PRÍMÁS ARANYKELYHE,

öntött, szentek alakjaival. Felirattal. Neogót stílű
Mag. 29 cm.
Bécsi munka, Brix és Anders ötvösök műve 1859-ből. Arany paténával.
Scitovszky prímás készíttette és ajándékozta aranymiséje alkalmából, 1859.

i: Nagykéri Scitovszky János ... Magyar Sion, IV. 1866., 791. l. — Gerevich PA, 191. l. — Lepold Katalógus 112. sz.

SIMOR PRÍMÁS KELYHE,

aranyozott ezüst, ékkövekkel. Neogót stílű. Bécsi hitelesítő bélyeggel és TD mesterjeggyel. Felirattal.
Mag. 21·8 cm.
Lippert József terve után készült bécsi munka 1859-ből.
Simor prímás győri püspök korában készíttette a győrmegyei Vaszaron talált ezüstből és a konstantinápolyi Justinianus-bazilikából származó 24 topázzal díszíttette.

Blümelhuber Ferenc: Az egyházi művészet régészeti és gyakorlati kézikönyve. Esztergom, 1873., 285. l. — Árvízkárosultak, 1876., 46. l., 1520. szám. — Dankó 91—92. l. (Képe XXVIII. tábla.) — A kehely. Egyházművészeti Lap, I., 1880., 137. l. — Irodalom. Egyházművészeti Lap, I., 1880., 369. l. — Martinov: Le trésor de Gran. Revue de l'art chrétien, XV., 1881., 208. l. — Gerevich PA, 192—193. l.

EREKLYETARTÓ,

a Szent Kereszt darabkájával. Aranyozott réz, talpas. Újbarokk stílű.
Mag. 30 cm.
Magyar munka 1860 körül.

(Baskai Ernő)

cikke

L) A festőművész

nincsanyagai

Rajzoktatás

1943. IV. évf. 5. 4

6. 4

7. 4

ag. 28·5 cm.
rczer pesti ötvös műve 1839-ből. Aranyozott
üst paténával.
ıdnay prímás készíttette, 1839.
Gerevich PA, 190. l. — Lepold Katalógus
103. sz.

EHELY,
anyozott ezüst. Empire stílű. Csészéjén szőlő-
dák közt kalászok.
ag. 22 cm.
sti munka 1840-ből.
Lepold Katalógus 107. sz.

OPÁCSY PRÍMÁS MELLKERESZTJE,
any, gyémánttal és ametiszttel. Kettős, drót-
emes aranylánccal.
ag. 12·3 cm.
écsi munka 1840 körül.
opácsy prímás (1838—1847) arcképein fel-
merhető.
Lepold: Adatok 37. l. — Lepold Katalógus
108. sz.

IBORIUM-KEHELY,
üst, aranyozott részletekkel. Lábán a négy
vangelista domborított jelképe. Neorokokó stílű.
alpán beütve: E. LACKNER és GESCH-
IANN.
Iag. ~~000~~ cm.
Iagyar munka 1850 körül.

ÁSZTORBOT,
züst, kampójában virág.
Iag. 192 cm.
Iagyar munka 1850 körül.

(Baskai Ernődr)
cikke

( ) Gyakorló, di-
szitő és különleges
vizfestékek.
Rajzoktatás-
1942. III. cit. 61,
62. l

— Gerevich PA, 196. l. — Lepold—Lippay 37. l. — Lepold Katalógus 35. sz.

BORIUM, (256. kép)

nyozott réz. Tornyos, hatszögletes felső részén etek: Angyali üdvözlet, Krisztus születése, ijfák hegye, Kálvária, Feltámadás, Vir dolorum. tején újabb öntött liliom.
g. 41 cm.
gyar munka, 1500 körül.
lyi Arnold gyüjteményéből.

Egyházi műrégiségeink az 1885. évi budapesti országos kiállításon. Egyházművészeti Lap, VI., 1885., 270. l. — Gerevich PA, 259. l. — Genthon AZEFK, 13. l. (15. kép.) — Lepold Katalógus 30. sz.

ŰRŰ,

y, négyzetes fejében gúlaalakú fazettált nánt.
l. 2·6 cm.
yar munka, 1500 körül.
Lepold Katalógus 58. sz.

HELY,

yozott ezüst, gótstílű. Talpán IWK és 1703, nint Renov. An. 1836.
. 18·5 cm.
/ar munka, 1500 körül.
a kereszttel és áldó kézzel.
Lepold Katalógus 32. sz. (?)

T 41

vészeti topográfiája.

(Baskai Ernő)

cikke

( ) A régi festők
műhelytitkai.
Képzőmüv. Főiskola
Evkönyve 1941.

274. kép. *Oltárkereszt, Pest, 1838.*

KEHELY,

aranyozott ezüst, fehérezüst részletekkel, gótizáló s neobarokk. Császéjén AV mesterjegy és 1856-os bécsi hitelesítő bélyeg. Talpán ECCT. MET ... CI DOMINI 1856.
Mag. 27·6 cm.
Négy példányban.
Bécsi munka, 1856-ból.
Galgóczi János esztergomi kanonok (1744—1776) nagy ezüst öröklámpájából készítve, 1856.

Lepold: Adatok 31. l.

SCITOVSZKY PRÍMÁS PÁSZTORBOTJA,

ezüst, részben aranyozva. Kampójában Szent Adalbert alakjával. A száron Scitovszky címere és CONSECRATAE BASILICAE STRIGONIENSI CONSECRATOR JOANNES CARDINALIS SCITOVSZKY 1856.
Mag. 182 cm.
Bécsi munka, 1856-ból.

Baskai Ernő dr

cikke

Régi festők színes anyagai.

Természettudományi Közlöny

1941 évf. szept. szám

Ismertetve

Paál Ákos: Kaz-oklatás. 1941. II. évf. 86, 87. l.

Gerevich PA, 196. l. — Pazaurek Gustav E. Perlmutter. Berlin, 1937., 25. és 74. l. (Képe XIX. táblán.) — Horváth Henrik Zsigmond király és kora. Bp. 1937., (Kép XXVI. tábla.) — Genthon: AZEFK, 12. l. — Lepold—Lippay 38. l. — Braun, Joseph Die Reliquiare des christlichen Kultes und ihre Entwicklung. Freiburg, 1940., 288. é 570. l. — Lápold Katalógus 20. sz.

FÜGGŐ EREKLYETARTÓ, (252. kép)

aranyozott ezüst. Nyolcszögletű szelence, elő lapján gyöngyházdomborműben Szent Katali vértanúsága, körülötte lombdísz a XVII. századbó Hátlapján Agnus dei viaszból, 1707-ből.
Átm. 16·5 cm.
Magyar munka 1490 körül.
Először az 1659-es leltárban.

Bock 117—118. l. —Zalka János: Az Iste báránya alakjával jegyzett viaszképek Magyar Sion, I., 1863., 142—148. l. (Kép 142. l. után.) — Henszlmann: A bécsi 187

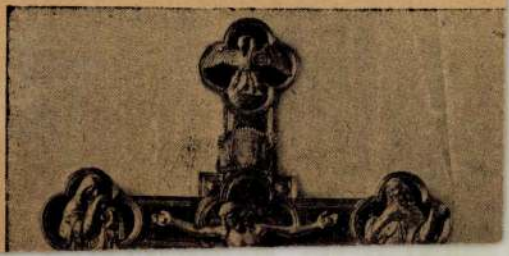

Baskai Ernő dr

cikke

A festőművész
színesanyagai -
Rajzoktatás

1943. IV. évf. 4. sz.

29 — 30. l.

A MŰEMLÉKEK ORSZ

BUDAPEST, VI., Á

157/920 szám.

Méltóságos

dr. K. Lipp

minisz. ta

Hivatalból.

Műemléki ügyben.

portómentes.

Baskai Ernő dr

cikke

A galériatomos

Természettudományi

Közlöny

1942. okt. nam.

Baskai Ernő

A műveszettörténet temperái.

Technika

1942. 78. és kör. ll.

123. és kr. ll.

h. 54

8°

iestnik

roga arkeologičkoga

tva

– 128. ll., 5 képes tábla ——— Zagrebu

. – 128. ll., 3 " "

– 128. ll., 1 " "

. – 128. ll., 4 " "

Baskai Ernő

cikksorozata

A freskófestés mesterszege.

Rajzoltatás.

1941. évf 6am.

helyzete. Bp. 1924., 20. l. (Részletkép 20. l.) — Gerevich PA, 186. l. (Képe 184. és 185. l.) — Lepold: Esztergom ... A Műgyüjtő, II., 1928., 245. l. — Gerevich: L'arte antica ungherese. Róma, 1929., 16. l. (Képe XVII. tábla.) — Décsei: Könyvismertetés. MM, V., 1929., 172. l. — Berti Toesca, 938. l. — Berzeviczy Albert ... üdvözlő beszéde. Akadémiai Értesítő, XIV., 1935., 266. l. — Budinis: Gli artisti italiani in Ungheria. Róma, 1936., 62. l. (Képe LXXVII. tábla.) — Genthon AZEFK, 12—13. l. (14. kép.) Lepold—Lippay 36—37. l. (Képe VI. táblán.) — Horváth, Enrico: Il rinascimento in Ungheria. Roma, 1939., 119. l. — Lepold Katalógus 42. sz.

L ∂ Po

⊥ —

ÚRMUTATÓ, (255. kép)

ranyozott ezüst, felső része öntött. Felső része ótikus, magyar 1500 körül, XVII. századi észletekkel. Szára, gombja és négykarélyos talpa VII. század. A láb peremén bevésve: IOANNES ODSKALICENVS HUNGARO BRODENVS ŐN . ZBẼN . ET . MATTHIAS BAKAY . ASTELLAN . EIVSD̃Ē. CLAVSTRI FF AN 540 és IHS—✠.

garamszentbenedeki apátsági templomból.

Magassága 73 cm.

Czobor—Szalay, II. kötet, 242. l. — Czobor: Egyházi emlékek a történeti kiállításon. Bp. 1898., 52. l. — Forster: Magyarország műemlékei. II. kötet. Bp. 1906., 288. l. — Esztergom vármegye ... Bp. ...

Baskainé Dienes Klára

gouache:

Szobasarok

1. Orsz. akvarell kiáll. Eger, 1968.

Gárdonyi G. Szinház

M.D.K.

Baskai Ernőné
festő

A Heves megyei Képzőművészeti
Munkacsoport kiállításán vett részt

Hirek,
Művészet, 1961. július — 442

Baskaine Dienes Klara M.D.K.

festő

A győri Műcsarnokban kiállitáson vett részt.

Művészeti életünk.

Művészet, 1960. november.

Baslainé, Dienes Klára

Préshás, alv. Repr.

Heves megyei képzőművének öki tárlata Eger 1962

Katalógust fav: Bodnár Éva

Baskayné Dienes Klára

dor u. 17
38-307

GER

T 21

NÉPU

a Heves megyei képzőművészek őszi tárlata
gógiai Főiskola dísztermében

szom-
tük, a
ivészeti
yitotta
Pedagó-
ében.
s Nép-
anácsa
meg-
deklő-
étében
meg.
között
egy-
irány-
álla-
művé-
tthon-
túlzá-

sok, amelyek nyugaton nagy reklámot, sok vitát és sok értelmetlenséget eredményeznek. A mi képzőművészeink realista életszemlélettel alkotnak és az egészséges életérzés és a művészi egyénítés jellemzi munkáit. A tárlat anyagáról szólva kijelentette, hogy fejlődést lát a kiállított képekben.

A megnyitó közönsége az elhangzott beszéd után kisebb csoportokra oszolva élvezte a kiállítás anyagát. Hatvanöt festmény és két szobrászati alkotás tölti meg a Pedagógiai Főiskola dísztermét.

A bejáratnál három nőportré fogadja a látogatót: *Baskayné Dienes Klára* képei. Olvasó kislány c. alkotása előtt sokan megállnak. Szomszédságában függnek *Jakuba János* képei, amelyek közül az Egri utca címűt 6000 forintra, míg a Szénagyűjtők című kompozicióját 5000 forintra értékelte a Magyar Nemzeti Galéria bíráló-bizottsága. *Nagy Ernő* művei közül a Vontatás a Bodrogon c. tette ránk a legjobb hatást. *Kátai Mihály* Erdei út c. akvarellje finom ízlésről tanúskodik. *Kocsis Árpád* egyéniségét a Hortenziák c. festményéből ismertük meg.

ANDRÁS GIZELLA több képpel szerepel a tárlaton. Két olajfestményét (Balatonboglár és Csendélet) és két akvarelljét (Síkfőkúti tó és Szilvásváradi tó) tartjuk figyelemre méltónak. *Gergely Pál* hosszabb ideig betegeskedett és ezért nem a tőle megszokott bő anyaggal jelentkezett a kiállításon. Bükkaljai dombok c. olajfestménye így is hamisítatlan bükki levegőt áraszt, Őszi táj c. akvarellje pedig színpompás, átélt művészi munka. Mintha az akvarell közelebb állna lelkivilágához. *Kátai Mihály* Mosó asszonyok c. kisméretű kompozíciója eleven alkotás, mondanivalója is érvényesül. *Kastaly Istvánt* is elsősorban a Kőfejtők c. képéért kell megdicsérnünk. Vállalkozott a passzív csendéleti és táji ábrázolásokon kívül a mozgó, eleven alakok ábrázolására. Csendéletei a tartózkodó férfi kedves lírája.

Berenczné Saár Zsuzsa egyéni színhatásokkal dolgozik a tévesen címzett Építkezés témájú képén. A félig kész épület és az építkezés lendülete azonban a színekből adódik kizárólag és az építkezésen dolgozó emberek színfoltjai jelentőségükhöz képest elmosódnak. Igy is hat a nézőre.

Platthy György hat képpel vesz részt a tárlaton. Művészete mindig sajátos hatást vált ki a szemlélőből, éppen formanyelve miatt. Mo
állított képei közül az
csak kettőt tartunk sik
nek (Egri utca, Kilátá
lakomból).

Az egész kiállításon
színfolt Gódor Kálmán
érzékelése, szemlélete,
választása és a feld
sok belső vívódásról v
Ridegnek festi a vil
ez nem válik előnyér
tásainak. Egri házetők
pozíciójában az ismert
násokat hangulatos
tokkal tarkítja és ezz
danivalója is közeleb
szemlélőhöz.

Debreczeny Zoltán
alakulóban levő r
vallanak.

Orbán József „1552
mellszobra Dobót
Markáns vonások i
nagy törökverőt. Tis

c. férfialakja öntudatos egyéniséget és a halászás fáradtságát magánhordó inas testet állít elénk.

A KIÁLLITÁST szombaton és vasárnap szép számmal látogatták. Külön öröm a kiállítók számára, hogy az idegenforgalom vasárnapi vendégei is megtekintették a kiállítást, akik elismeréssel nyilatkoztak a Heves megyei képzőművészek munkásságáról.

A művészek nagy szeretettel kalauzolják a kiállítás vendégeit, elbeszélgetnek velük, olykor egy-egy kép előtt kisebb csoport vitába kezd, a művész felfogásáról, a színekről, a fogalmazásról, a technikáról.

A kiállítás láttán mégsem támadt bennünk az az öröm, amit akkor szoktunk érezni, mikor igazán jó és igazán teljes munkát lát az ember. És ezt a hiányérzést vagy a Magyar Nemzeti Galéria bírálóbizottsága, vagy a helyi művészek számlájára kell írnunk, — de inkább mindkettőjére: a kiállítás anyaga nem mozgalmas. Néhány portrén és az említett két alkotáson kívül az ember, a mozgó, az alkotó ember, a maga hitével, dinamikájával, céljaival nincs a tárlaton. Csak színfoltként jelenik meg az ember, többnyire csak azért, hogy a táj, vagy az utca ne maradjon teljes passzivitásban. Debreczeny Zoltánnál látjuk leginkább azt a közlési módot, hogy az embert, annak arcát, megjelenését nem tartja fontosnak és csak színfoltot vett fel ott, ahol már többet, vagy mást kellene közölnie.

Nem hisszük, hogy a Heves megyei képzőművészek lelkivilágát csak a tájak, csak az utcák mozgatják meg. Tudjuk, hogy művészeink többnyire tanári pályán mozognak és szabad idejüket a csendnek és a szemlélődésnek szentelik (a nyári vakáció idején és a délutáni pihenésekben): mégsem hisszük el róluk, hogy a dolgozó ember, az alkotó, a mindennapi ember ne érdekelné őket, ne mozdítaná meg ecsetjüket. A táj, az utca, a környezet lehet művészi téma önmagában is, de az ember, a lélek belső feszüléseit hordó ember legalább olyan izgalmas feladat festő és mindenfajta képzőművész számára, mint a táj, az utca, a csendélet. Nem kell félni a drámai ábrázolástól, mert a dráma átélése és kifejtése művészi alkotásokban visszhangra talál másokban. Nem szabad elakadni technikai kérdéseknél és modorossági gátaknál: a lélek és a szabad vállalkozási szellem erejével merni kell: ki kell lépni a passzivitásból, a „csakszínfoltos" ábrázolás varázsából: keresni kell a jellemábrázolás vonalait is az arcokon, a mozdulatokban, az emberek közötti feszültségben és akkor a tárlat hangosabb lesz, a képek megszólalnak. És a mindennapi emberek, a műélvezők és a művészet szerelmesei nemcsak azt állapítják meg a kiállítás sommázataképpen, hogy a művészek tényleg művészek, szeretik az ecsetet és a színeket, hanem azt is, hogy ismerik és megértik, sőt több, megértetik a ma emberével a ma izgalmát és a ma lelkesedését. Mert ezekből a képekből nem ismerjük meg a mát, a mai embert. Raffaelo Santi, da Vinci és Michelangelo képeikben mindent elmondtak korukról és a kor embereiről és nem kell olvasnom sem történelemkönyvet, sem lexikont hogy megértsem az akkori Itáliát.

EZ A MI SZUBJEKTIV és jószándékkal megfogalmazott kérésünk a tárlat alkalmából a Heves megyei képzőművészekhez a jövőre nézve. *(f. a.)*

ozgalom ma

i patoktól az ellenforradalom leverésére. Ebben a harcban *a magyar munkásság és parasztság legjobbjai* is részt vettek.

Az irányelv ezután részletesen ismerteti a konszolidáció tényeit is, azokat a sikereket, amelyeket a dolgozók, a párt vezetésével az elmúlt két esztendőben elértek. S a dokumentum megállapítja: az MSZMP kétesztendős harca, e küzdelem minden várakozást felülmúló eredményei, politikájának helyességéről tanúskodnak, bizonyságul szolgálnak az egész nemzet előtt, hogy pártunk helyes irányban vezeti az ország fejlődését.

„Ez a párt — fejeződik be a dokumentum —, *amely diadalra vitte a tőkés- és földbirtokos hatalmat felszámoló forradalmat, az ellenforradalom elleni kemény harcban szervezte újjá és zárta szorosabbra sorait és testvérpártjaival szoros egységben győzelemre viszi a szocializmust Magyarországon".*

Napirenden:

... a vicc,

amelyen napokig nevetünk, s amely annyit ér, ahányszor csak elmondhatjuk mi magunk is minél több embernek és minél több helyen. Az anekdotázó világ eltűnt nálunk, helyébe lépett a „vicc-korszak", amikor mindenki és mindenütt tud egy jó viccet, amikor ismeretlen embereknek elég néhány percet együtt töltenie, hogy mint jó ismerősök váljanak el: az elmondott viccek alapján.

S ez még nem is baj, sőt nagyonis jó dolog. Aki szereti a viccet, aki szeret nevetni, az rossz ember nem lehet, a jó kedély fontos kovásza életünknek. De miért van az, hogy sokan, nagyon sokan elvet, világnézetet feladnak, egy úgymond jó viccért. Miért van az, hogy amint vicc, máris lehet gúnyolni, ócsárolni a fennálló társadalmi rendszert, a kommunistákat, korunk leghaladóbb világnézetét, — s mindezt nevető szájak lelkes egyetértésével.

Nem valamiféle szektás köldöknézés, elfordulás a humortól a vicctől, ha megállapítjuk: így is lehet és így lehet tán legkönnyebben ellenforradalmi propagandát terjeszteni. Tegnap, Budapesten, a belvárosban kitalál valaki valami kedves kis szójátékot, amelynek éle, dehogyis az emberi hibák ellen irányul, hanem sokkal inkább a jelen és jövő ellen, — s azt holnap, sőt talán még ma lelkesen mesélik már Gyöngyösön, Egerben, mesélik és hallgatják egyébként osztályhű, becsületes emberek. Ha a vicc lényegét, a vicc köntöse nélkül bocsátaná közre valaki, akkor ezek az emberek lennének az elsők, akik nagyon keményen fellépnének az ilyen szellemi dezorganizáció ellen.

De ugye a vicc az más!

De miért volna más? Még egy-egy csattanós poénért se legyünk hajlandók feláldozni elveinket, céljainkat, még egy viccnek se engedjük meg, hogy mocskolja azt, amin tízmillió ember fárad.

Ehhez sem a viccnek, sem a viccmondónak nincs joga!

(gyurkó)

KRÚDY GYULA
(1878—1933.)

SŐTÉR ISTVÁN 1954-ben írta Krúdy Gyula művészetét, írói egyéniségét, írói szemléletét elemezve a következő sorokat: „Krúdy műve egy olyan szemléletet szólaltat meg, mely visszahoztatlanul a múlté. Krúdy műve a régit, a visszahozhatatlant próbálja feleleveníteni — mivel nem tud kibékülni a maga jelenével. Ellentéte a korviszonyokkal, a Horthy-Magyarország jelenével: íme Krúdy néha oly különc ‚területenkívüliségének' magyarázata." És valóban, ez az igazság. S amilyen magános, kései jelenség romantikus-színezetű életműve, olyan ma-

be vonul, hogy szegénylegény módjára csapjon le a gyűlölt osztrákságra, a népnyúzó földbirtokosokra, s aki tulajdon unokafivérének az áruló Paczolay Endrének golyójától költözött a másvilágra.

Délesapja jómódú nyíregyházi ügyvéd, akiben még él a 48-as szellem. Egész életén át magyaros ruhában jár, sőt két ízben fellép 48-as programmal képviselőjelöltnek is. Csak természetes, hogy e hagyományok nyomot hagytak az író lelkében, aki már gimnazista korában úgy jegyzi el magát az irodalommal, hogy Debrencenbe szökik, majd Vá-

divatosak, s amelyben maga Krúdy is kezdi pályáját. Ez a századvég az, amely a dzsentrinek olyan figuráit termeli százával, mint Mikszáth Katánghy Menyhértje, Noszty Ferije, vagy Iványi Ödön dzsentri alakjai, s amely réteghez tulajdonképpen maga Krúdy is tartozik, de sohasem „idomult", hozzá, hogy egy másik Herczeg Ferenc, „a Gyurkovics fiúk és leányok életének megéneklője" legyen.

IRÓI PÁLYÁJÁT VIZSGÁLVA talán így vonhatnánk meg fejlődése vonalát: A Hét bagoly, amelyben saját pályakezdését, írói ifjúkorát mutatja be Józsiás személyén keresztül, aki tipikusan a „századvégi szemlélet" képviselője; aki vitatkozik Szomjas Gusztival, az idősebb generáció képviselőjével: „Ó, ti csúf, bölcs öreg emberek, akik fásult szivetekkel már nem értitek meg az érzők fájdalmát és szenvedését... Mit tudjátok ti már az ifjúság csapongásait, kedvteléseit, a szerelem derüjét — borúját, változását! Mit tudjátok ti már a mai emberek fájdalmas szeszélyeit, gyötrelmes idegességét, századvégi boldogtalanságát! Ti születtetek és éltetek egy álmos, kimerült, szenvedélyeit kiélt korszakban... Nem ismertétek a fájdalmakat és nyugtalanságokat többé, miután Ferencz Józsefet megkoronáztátok."

Folytatnánk a sort A víg ember bús meséi, Az aranysarkantyús vitéz legendája, vagy A poldini takácsné, amely művekben a realizmus és drámaiság nagyszerűsége ötlik szemünkbe, Színbád ifjúsága, amely líraisága mellett is könyörtelen, kíméletlen a leleplezésben; A vörös postakocsi, Palotai álmok, Arany golyó; a Három király című trilógia, amely kissé talán méltatlanul meglehetősen háttérbe szorult, amely pedig Krúdy írásművészetének csúcspontját jelentené, s amelynek egyes jelenetei „...a shakespeare-i királydrámák tragikumát... komor nagyrűségét idézi..."

VÉGÜL VESSÜNK EGY
antást Krúdyra, a szenve-
yes újságíróra, aki 1918-ban
y lelkesedéssel köszönti a
adalmat, s amelynek fejlő-
ével következetesen lépést
egész 1919. augusztusáig.
ajzó lomb, Tíz napig vaká-
Divatlevél, A gyalogúton,
i és új regényhősök, hogy
néhány jelentősebb írás
ét idézzük. Cikkeit mind-
g tisztánlátás jellemzi, bi-
os optimizmus, amellyel
szebb jövő eljövetele felé
nt, s amely jövőben egy új
almat kell teremteni, mint
. március 25-én írja Régi
j regényhősök c. írásában,
ly irodalom megmutatja
i, „... hogy mindenki meg-
, hogy mi történt itt: cso-
agy emberi akarás?"

LŐKÖS ISTVÁN
a TIT tagja

MDK

Baskainé Dienes Klára

Kiállitási kritika

Hevesmegyei Népujság 1968 aug.11.

ÉSZETVÉDELMI HIVATAL
, EGYETEM TÉR 5.
ON: 385-179

Tárgy: _____

Ügyintézőjük: _____

Hiv. sz.: _____

Mell.: _____

dr. Baskainé Dienes Klára művészettörténész

Blaskó János egri festőművész kiállítását nyitotta meg két héttel ezelőtt Balassagyarmaton, a Horváth Endre Galériában.

-elekes-: A nézők szemével.

Nógrád, 1975. nov. 6.

Baskayné Dienes Klára MDK

Részt vett a kiállitáson.
"Férfitanulmány"
Önarcképe

-Pagony - :Szinek és képek a Heves megyei képzőművészek munkaközösségének tárlatán.

Uj Uton, Eger. 1957. máj. 15.

M.D.K.

Baskainé Dienes Klára
festő

Portréját mutatta be a Heves megyei
művészek tárlatán.

Tóth Ervin: A Heves megyei képzőművészek tárlatáról
Művészet, 1964. május – 45 lap.

Baski János, festő

MDh

A. Leonov meglátogatta műtermében.

-: Alekszej Leonov látogatásai

17.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. ápr. 6.

Baskó Lajos MDK

Téli táj, aqu.

Miscarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

MDK

Baskó Lajos

Téli táj, aquarell

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec.15 - 1941 Jan.12. 20.1.

Basler, szobrász (Bécs)

Gádor István 1911-ben Maróti Gézához ment dolgozni. Bemutatta az egész műhelyt, ahol rengeteg munka volt, ekkor kezdték a Hitelbankot építeni. Itt dolgozott Basler, aki Bécsből jött Bpestre, amikor a Barosszobor készült. – Pilmayer kitűnő darabfonázó és gipszfelrakó volt.

Gádor István: Pályám emlékei.
Kritika, Budapest, 1976. aug. 7. old.

8

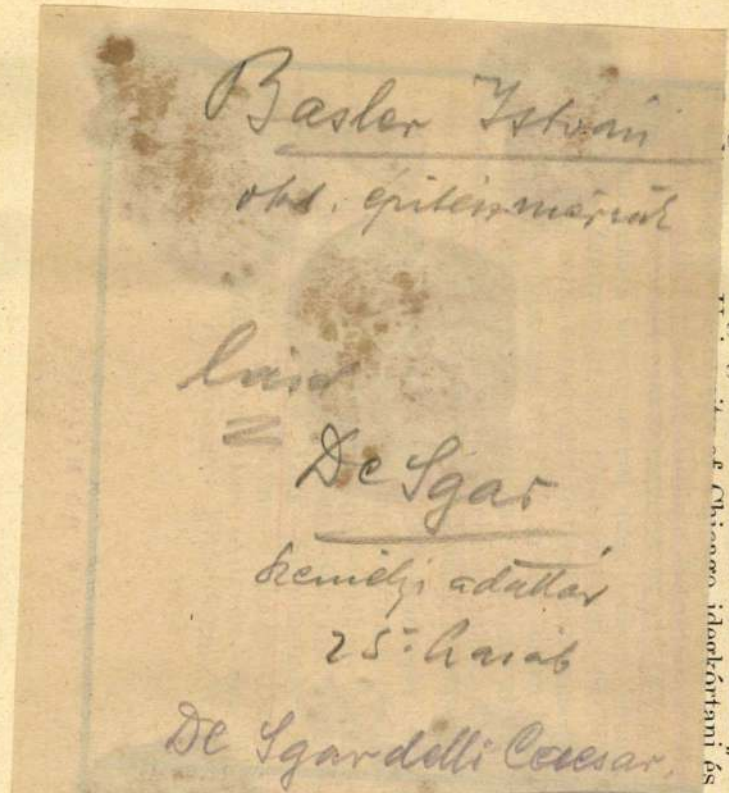

Basler István

okt. építésmérnök

lásd

De Sgar

kemélyi adattár

25. hasáb

De Sgardelli Caesar.

A Délvidék hadtár

1914–18. Bp. 1941.

idegrendszer betegségeinek sebészete volt. Munkajat október hó elején
[illegible] of Chicago idegkórtani és idegsebészeti kli-

jévé választotta, amit a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr is jóváhagyott és megerősített, s őt az év júniusában az intézet folytatólagos vezetésével megbízva, tanügyi segédfogalmazóvá nevezte ki. Ösztöndíjas éve alatt következő cikkei jelentek meg: „A történelmi világkép" (Pécs, 1936); „Mensch und Zeit" (Műhely, 1937); „A svéd tudományos élet" (u. ott); a „Nordisk Familjebok" című lexikon magyar vonatkozású címszavait összeállította.

XIII. AMERIKAI ÖSZTÖNDÍJASOK.

Alapítványi ösztöndíjasok:

Fényes Iván (1901, Budapest, ref.), okleveles gépészmérnök, műegyetemi adjunktus (Schimanek és Anderlik professzorok), kir. törvényszéki hites szakértő, Smith Jeremiás-ösztöndíjat nyert az Amerikai Egyesült Államokban végzendő tanulmányokra. 1936 szeptember havában indult el Németországon keresztül s Berlinben megtekintette a charlottenburgi műegyetem autókísérleti állomását, Göttin-

Batári Ferenc

Molnár Béla textiltervező, iparmű-
vész emlékkiállításának katalógus
bevezetőjét írta Batári Ferenc.

Kocsogh Ákos: Molnár Béla emlékkiállítása.
Népszava, 1978. márc. 3.

Basnetz Margit százéves és éhes

Akarták nagyon a férfiak a szépséges fényképészkisasszonyt

– Valami étel kellene – motyogja a százéves Basnetz Margit, és nagyot nyel. – Valami rendes étel – sóhajtja vágyakozva, és nekividámodik, mikor az utcai abkot megzörgetik. – Itt van! – kiáltja, az elhordót mohón beemeli, s mire Cirmi, a macska szemét kinyitja, addigra az elhordó már szétszedve, Basnetz Margit pedig elszontyolodva:

– Amikor gyerekkoromban jöttem iza az iskolából, egy hatalmas plakán óriás szívet láttam. Azt írták rá: „A erelem útja a gyomron át vezet!" Most ár értem, tudom, ha az ember éhes, biny oda a napja. Föl vagyok háborodva, dühöngök, hogy az ebéd, amiért fizek, semmit sem ér. És az idősek otthonából kiküldött gondozónőt avval nyugtattam, legalább egy kis savanyúságot, egy csipetnyit, azt adjanak a féltenyérnél is kisebb vékony és száraz húshoz egy a félmaroknyinál is kevesebb rizshez. Lázadtam és savanyút követeltem, mert akkor legalább úgy érezhetném, ebédeltem... A százéves ünnepségen is ket kérdeztek? Hát olyanokat, akarnak-e még élni, akár száztíz évig. Mit lehet erre éhesen válaszolni? Hát azt, hogy néha igen, néha meg nem. Amikor en rossz ebédet hoznak, akkor inkább tön nem. Aztán mikor fölvághattam re az ipartestület tortáját, mindjárt genre gondoltam. Mondták a tortát ó iparosok, mind a heten, ha valami dom lesz, itt teremnek s azonnal senek. Csak áruljam el, mi a kívánsáa. Azt válaszoltam, az, hogy be tudosztani a l6400 forintos nyugdíja. Ezt kívánom magamnak. Mert hiszen, mióta ilyen drága a villany, azt se tudja az ember, hol spóroljon. Na jó, hát már lemondtam a Nők Lapját. És már nem, vagy csak nagyon ritkán megy a tévé, inkább rádiót hallgatok. Meg időnként odaállok a villanyóra elé és figyelem, hol tart. Kiszámítom, még hány órán át égethetem a villanyt, hány órán át olvashatok újságot, novellásköteteket... ha meg már percek sincsenek, akkor az ablak elé ülök. Mert kint, a ház előtt áll egy nagy-nagy lámpa, benne egy óriás égő. Az bevilágít a szobába, s esténként amellett ábrándozok.

– Szép lehet. Mutatna pár képet a férjéről?

– Nem. Mert kiirtottam. A róla készülteket. Hogy gondolatban se időzhessek nála. Sehogyan sem akarok rá emlékezni. Azt hiszem, idejekorán volt, mikor a fényképeit elégettem. Mert semmi sem tetszett a férjemben.

– Akkor meg miért ment hozzá?

– Mert nem tudtam előle menekülni, mert nem bírtam neki megmagyarázni, nem és nem kell. Még levelet is írtam, de ő csak ragaszkodott hozzám. És már vagy négy meg öt éve udvarolt, amikor egy napon észrevettem, hiszen a következő pillanatban eljár fölöttem az idő. Emlékszem, egy kirakat előtt álltam, Szombathelyen. A kirakatban tükrök lógtak. Belenéztem az egyikbe, s hátrahőköltem. De ismerős arc, mondtam és csodálkoztam, hogy az elmúlt évekből talán egyet-kettőt, ha észrevettem. Már harminckilenc éves voltam, s ott, a tükrök előtt jutott az eszembe, kéne mellém egy társ. Hiszen nem volt senkim. Az apám meghalt 1914-ben; nem a háború vitte el, hanem a vérnyomása, anyám meg 1918-ban hagyott itt. S hiába volt apám hivatásos katonatiszt, vagyont nem halmozott. A jövendőbelim, a férjem ilyen-olyan jómódot ígért. És meg is lett sajnos, a házasság. És rosszul is sikeredett, mivel egyikünk sem akart kicsikét sem alkalmazkodni. Azért a napok így is mentek. Egyszer mondtam a férjemnek, ideje elválni. Ő meg mondta, nem, nem, a családjában ilyet senki sem tett. Így aztán abbamaradt az egész, és kedveskedni kezdett a tanulólánnyal. Nem fájt, csak az önérzetemet bántotta. Hiszen engem akartak a férfiak! Hívott egy bej is, menjek hozzá, ki, Törökországba. Nem kíván tőlem egyebet, mint hogy tanuljak meg lovagolni, papagájokat etetni, cseresznyés rétest és halat sütni. De ha akarom, nyithatok ott is fotóműtermet. Mondtam a bejnek, á, dehogy. Az meg csak bámult. Úgy nézhettem ki akkoriban, mint ezen a régi fényképen, melyről nem is nagyon hiszem el, hogy én vagyok. Mivel ilyennek sose láttam magamat. Egy másik férfi meg Amerikába hívott; nem akartam kalandot. Ahhoz itt voltak a háborúk: az első, a második, utána egy forradalom... és férfiból is elegendőnek bizonyult az az egy, huszonöt éven át. Aztán mikor meghalt, érdekes módon hiányozni kezdett. Néha az egyedüllét is borzasztó, amit az ember úgy s akkor vesz csak észre, ha a munkát pillanatra abbahagyja. Sokáig nem voltak ilyen pillanataim, mert fényképészként és nőként örültem, ha fönn tudom tartani magamat. Emlékszem, esküvőre mentem, s amikor megláttak, egy férfi azt kiáltotta: „Na, nő fényképez, ennek is meglesz a formája!" Abban az időben a lányok még tényleg otthon maradtak, főzni tanultak, háztartást vezettek, s akik dolgozni álltak, azokat lenézték. De nekem muszáj volt a munka, a fényképészkedés, amire csak keservesen szántam rá magamat, s amit aztán olyan nagyon megszerettem. Mert ha egy szép kép elkészül, akkor az hatalmas öröm. Akkora, hogy a képeitől az ember nem is szívesen válik meg. Jó hosszú ideig, vagy hat-hét évig segédkedtem, mígnem Körmenden meghalt egy fényképész, s a műterme üresen maradt. Abban az időben a műtermek többnyire üvegházak voltak, s a világítást, a természetes fényeket kék, barna és fehér elhúzható függönyökkel szabályozták... Végigdolgoztam a háborút. Fényképeztem orosz, román, cseh és bolgár katonát. Pénze persze egyiknek sem volt. Cukorral fizettek vagy szalámival, esetleg egy szál rózsával. Letették az asztalra, szalutáltak és elmentek. Emlékszem, egyszer Pesten segédkeztem, amikor a műteremben megjelent Molnár Ferenc, az író. A haja erősen hátra volt nőve, s azt hajtotta előre, hogy a kopaszsága ne látszódjon. Itt, Körmenden is jól ment az üzlet. Az emberek mindenfélét kértek, gyerek- és családi fotókat, s még az is előfordult, hogy az orvosok ideküldték a röntgenfelvételt, s mikor nekikezdtem épp, jött az üzenet, az istenért, csak nehogy kiretusáljam. Az ötvenes években aztán odalett minden. A műteremből tejcsarnokot építettek; udvari fényképész lettem. Átmeneti szerencsétlenség, ezt hajtogattam, s szép lassan belebetegedtem. Az orvosok segíteni nem tudtak, akkor találtam ki egy teakeveréket. Macskagyökérből, fehérgyöngyből, galagonyából és citromfűből. Hatvan gramm az egész, ezt fél deci vízzel leforrázom, s azóta reggelente ezt iszom. Persze csak miután megetettem Cirmit és Cirmit; mind a kettőnek ez a neve. És tüzet rakok a sparheltben, amihez a fát, a gyújtósnak valót magam hasogatom. És tornászom is. Behajlítom néhányszor a térdemet, a kezemet oldalra teszem, a törzsemet előre döntöm és jó néhányszor megérintem a padlót... Tudja, a mozdulataimon nem veszem észre az időt. Olyan, mintha semmi sem változott volna, holott már tényleg százéves vagyok. Valami azért csak másképpen működik, töprengek, s akkor szerencsére rájövök, hogy na, a hangulatom az talán más. Halványabb. Azt is kérdezgetik tőlem az emberek, mi a titkom. Fogalmam sincs, ezt gondolom. Meg hogy tán már a születéskor magunkban hordozzuk, hány esztendeig élünk majd a világban. És azt is kérdezgetik, mikor voltam boldog. Hiszen a nem százéveseknek sem könnyű erre válaszolniuk. Meg aztán komolytalannak tűnik, ha azt mondom, én bizony akkor voltam boldog, mikor a lakást kitakarítottam és erősen kiszellőztettem. Áradt a tiszta, jó levegő, amitől megnyugodtam. Olyan ez, olyan megmagyarázhatatlan, mint amit az ember gyerekkorában érez, mikor a réten szabadon kószál; arrafelé, amerre ő akarja, s a szabadságának csupán egyetlen gátja van, saját maga, az egyedülléte, a magánya. Azt hiszem, az én éveim ilyen megmagyarázhatatlan érzésekkel voltak tele. Olyannal, mint például ősszel, amikor a levegőben ott lebeg, ott remeg valami. Nem tudom megmondani, meghatározni. Csak érzem. Miként azt, ha füst van. Az őszi levegőben valami különöset érzek, ami számomra nagyon kedves. És finom, akár a nap melege, melyhez az arcomat odafordítom. Aztán a madárkákat nézem, ahogy körülröpdösik a kis madáretetőmet. És figyelem a kertben az orgonafát, ami alatt lóca áll. És nézem a szilvafát, aminek a gyümölcséből lekvárt főzök. Most nyáron is tettem el néhány üveg kompótot, paradicsomot, lecsót..., de a szilvalekvár az különösen jó. Többnyire az ment meg, az segít ki, ha ebéd után éhes maradok. Hiszen amúgy nem kell nekem sok. Reggelire gyógytea, vacsorára meg elég lenne egy pohár kakaó vagy tej... persze csak ha délben a hasam tele lehetne...

> Lázadtam és savanyút követeltem, mert akkor legalább úgy érezhetném, ebédeltem...

– Margit néni, tényleg akarta nagyon, hogy megélje a száz évet?

– Igenis kíváncsi voltam az érzésre.

– Na és milyen?

– Hát, érdekes. Csak aztán öntudatosítani kellett magamban, hogy tényleg ennyi idős vagyok. Mivel belülről nem ezt érzem. Az emberek mégis leveleket írnak, tanácsokat kérnek, hogyan élhetnének el idáig. De én azt képzelni sem tudom, hogy valaki percekre pontosan kövesse az életfolyamataimat. Szerintem így nem lehet. Meg mit tanácsolhatnék? Fizessenek elő a körmendi kórház kosztjára? Hogy az a hosszú élet titka?

– És ha ezentúl dupla adagot kapna?

– Ebből? Isten őrizz! – szörnyed el Basnetz Margit, aztán elcsöndesedik és vágyakozva gondol a kerítésen túlra. Az iskolára. Az ottani ebédekre. És töpreng erősen Basnetz Margit. Ha hétfőn–kedden–szerdán–csütörtökön és pénteken onnan kaphatna ételt, akkor a böjtölős szombat–vasárnapi kórházi ebédekre legyinthetne.

De hát álom ez, mert a kórház csak hétvégékre ebédet úgysem ad; még akkor sem, ha ezt Körmend egyetlen, éhes és dacos százévese vágyja.

SCIPIADES ERZSÉBET

FOTÓ: SZIGETVÁRY ZSOLT

Még 98 évesen is kapta a felszólítást, készítse el adóbevallását

Magyar Hirlap 1998 jan. 1.

Párizs mintha megingott volna. Hátravan még viszont az intervencióval szilárdan szembeszálló Oroszország. Nem tudni, Moszkva honnan meríti derűlátását, hogy Szaddámot orosz közvetítéssel rá lehet venni, ne akadályozza a biológiai és vegyi fegyverek, alapanyagok után kutató ENSZ-ellenőrök munkáját. Az erőfitogtatásnak senki sem híve, arra viszont semmi garancia, hogy a szövetségesek ezúttal ne félmunkát végeznének. Az engedetlenség puszta megtorlásának semmi értelme, mivel ha Szaddámot nem tudják elmozdítani a helyéről, hogyan magyarázzák meg az előreláthatóan súlyos polgári veszteséget?

A kötélhúzásból lassan mindenkinek elege van. Az USA az Albright-körúttal is jelzi, hogy nem szeretné magára haragítani partnereit. Inkább csak fenyegetőzésnek tűnik, hogy ha kell, egyedül is megbirkózik a feladattal. Különben is, akkor ki mosná le a vádat a bajoktól sújtott Clinton elnökről, hogy elterelő hadjáratba vágott bele?

S miközben az ENSZ a humanitárius segítség, az „olajért élelmiszert" program javításán is dolgozik, már készíti a terveket, miként menekítheti ki munkatársait szükség esetén. A hangulat tehát – nem először – már-már hisztérikus. Az erőszaktól való ódzkodás azonban – merthogy a következmények kiszámíthatatlanok – még mindig erősebb az elszántságnál.

KARCAGI KATALIN

ni való momentumok felkutatása némi fáradtságot igényel. Az aktivitás oka az, hogy polgártársaink talán megszokásból, talán őszintén, talán konformizmusból, de elfogadják a politikai szisztéma egészét. Mára a szélesebb értelemben vett politikai hatalom – nem mindig tudatos – ideologikus önképe modernizálódott, egyre szívesebben mutatja magát szakirányú és pártatlan adminisztrációnak, amit a pártokhoz kötődő, ennélfogva leváltható és ellenőrizhető politikai akaratképzés inkább befolyásol, semmint irányít. Az irányítás legfontosabb eszköze, kerete és formája pedig a törvény előtti egyenlőséget feltétlenül biztosító és professzionálisan kialakított jogrendszer.

Ez a kép – image? – lassan és ellentmondásosan alakult ki, valamikor 1993–95 körül, miután a rendszerváltozás eufóriája után a macskajaj is elült. Addig a hatalom különféle patetikus, nemzeti, liberális, esetenként szociáldemokrata kijelentésekkel, nemkülönben a valós vagy átírt

A szerző író

kat. Az sem baj, ha a jogalkotás folyamata többé-kevésbé racio-

lennek meg. Az egységes munkajogi szabályozás helyébe lépő,

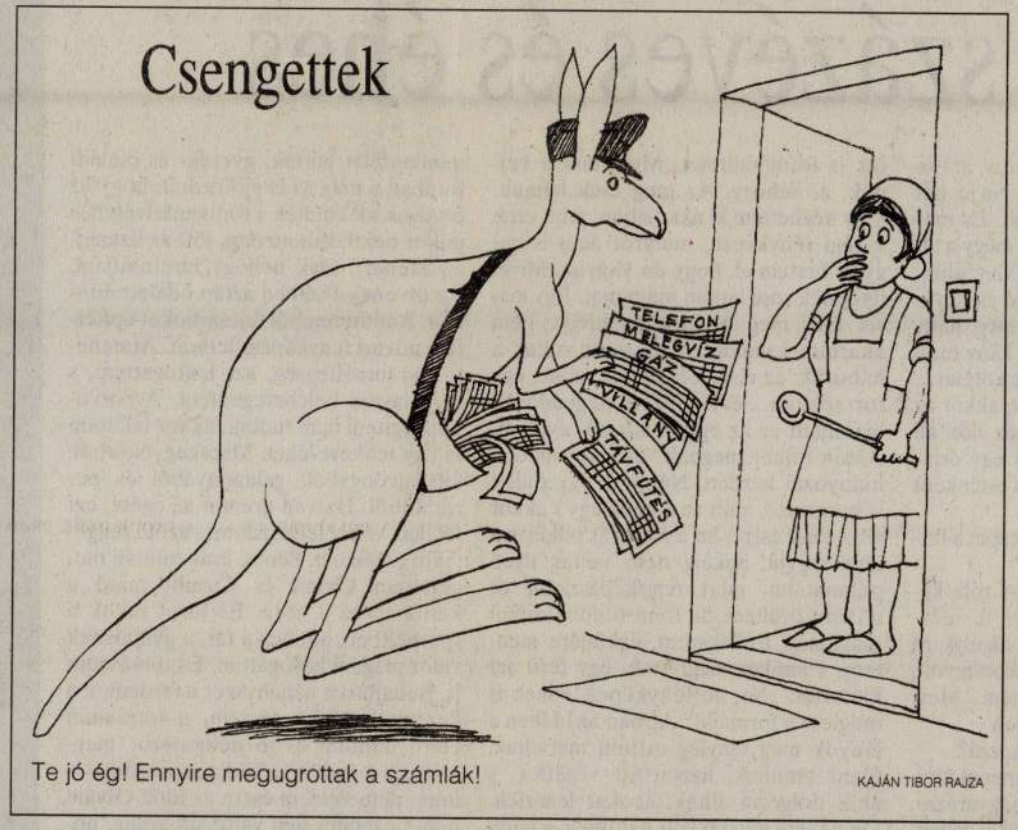

Te jó ég! Ennyire megugrottak a számlák!

KAJÁN TIBOR RAJZA

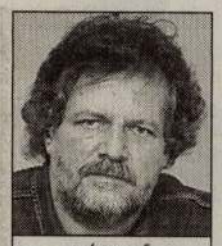

RÉSZIDŐ

Zelei Miklós rovata

Kaláka, móva, koceta?

A három szó ugyanazt jelenti: helyi, rokoni vagy vagyoni alapon megszerveződött közösség társas munkáját, mondjuk kútásáskor, az aratásban, a fonóban, házépítésen. A móvát Bácskában mondták, a Délvidéken, a kocetát Nagykunságban, s a kaláka az, amelyet ma mindenki ismer.

Megléte a falvakban a tradicionalitást és homogenitást is jelentette. Ahogy ezek a kötések lazultak és oldódtak, úgy kezdett kimenni a divatból a kaláka is – már a múlt század második felében. Persze nem mindenütt. A képernyő némely jeles publicistájának ajkán ma is gyakran csörömpöl e szó.

A szokványos, olcsó beszélgető műsorok ezek, amelyeknek a végén kiírják, hogy a – ránk – Mosolygó Bácsi nyakkendőjét melyik divatház kötötte meg, honnan érkezett a lila-zöld jakó, zsebébe ki tűzte a kék díszzsepit, hol tervezték rá a csinos, rózsaszín inget, és honnan húzták Mosolygó Bácsira a nadrágot, hogy feneke, miképp az országé, ki ne látszódjék. Nem csak azért olcsóak ezek a műsorok, mert körülbelül ennyi kell hozzájuk, meg a kamera. Attól válnak igazán olcsóvá, hogy gyakran látszik, a beszélgetők nem készültek fel a témából, amelyből vállalták a kiülést képernyőre, hanem csak úgy rutinból szövegelnek. Azonban a nézőnek is rettenetesen nagy a rutinja, ha a műsorvezető blattol, azt az első mondat után észreveszi, s számára azonnal hitelét veszti a műsor, nem kell kivárnia azokat a heurisztikus felkiáltásokat, amelyek olykor a félidőben hangzanak el, valahogy így: „Ja, ma nem az adórendszerről, hanem az egyházi ingatlanok sorsáról csevegünk?! Hát az egészen más…"

De nem erről a kocetáról akarok írni, hanem a másikról, amelyik van is, meg nincs is, hasznos is, meg nem is. Olyankor nagyon van, amikor Mosolygó Bácsi a lakáshiány enyhítésének megfizethető lehetőségeiről semmit nem tud mondani, mégse hallgat. És ilyenkor hasznos is a kaláka emlegetése, mert sikerült a műsoridőt valamivel kitölteni. Mosolygó Bácsi hátradőltéből messze előrehajol, szinte kidugja fejét a készülékből, s bátran belemondja a magyar valóságba, hogy tessék kalákában házat, lakást építeni.

A kaláka, amikor még virult, nagyon nehéz munka volt, s a közösség önellenőrzésével folyt. Kinézték, megszólták, aki nem tudott szépen dolgozni és pontosan. Már csak azért is, mert a kalákában részt vevők bármikor kötelesek voltak visszasegíteni az ingyenmunkát. A családok ezért legjobbjaikat küldték a kalákába, akik azután azt csinálták, amihez a legjobban értettek.

Hát láttam én „kalákákat" itt Budapesten és másutt már akkor is, amikor a tetőtér-beépítés kezdett divatba jönni, mint jelentős hiányipar. Néma csoportocskák járták az utcákat, keresték a magas padlású, timpanonnal épített házakat. Ha találtak egyet, beosontak, s mintha csak keresnének valakit, fortélyosan fölmérték a házat. A csönd és a fortély azért kellett, hogy az ellenérdekű felek, a már lakó tanácsi bérlők ne vegyék észre, mi készül. Mert ha felfedezték, beindultak, mentek az építési osztályra, minisztériumba, pártbizottságra, hogy náluk ne legyen építkezés, mert az veszélyeztetné nyugalmukat. Már akkor így működött a közösségi szolidaritás, s ennek a maradékait fogyasztjuk ma.

Az eredményes, meg nem torpedózott felmérés után lehetett kiharcolni a hatóságoktól a különféle engedélyeket, végül magát az építési engedélyt. Néha két-három évbe is belekerült ez a kis küzdelem. A legkülönfélébb képzettségű, többnyire magasan kvalifikált férfiak és nők rohangásztak munkaidőben – amely az övéké is volt, meg mindnyájunké is – a hivatalokba, míg egy szép napon el nem kezdődhetett végre az építkezés; indulhatott az új típusú magyar kaláka.

Egy számítástechnikus hordta a vizet, tanár keverte a maltert, geofizikus adogatta a téglát, irodalomtörténész vitte a cementet, művelődésiház-igazgató hajlította a vasat, fizikus faragta a faanyagot, és a kémikus hölgy főzte mindnyájuknak az ebédet – ő legalább olyasmit csinált, amihez értett. A gyenge fizikumú számítástechnikus nyelve térdig lógott e kalákában, és néhány nap alatt kidolgozta, miképp lehet úgy a legkevesebb vizet tölteni a vödörbe, hogy a többiek még ne kívánják a pokolba. A tanár nem tudott maltert keverni, a geofizikusnak még a kezében is rosszul állt az első osztályú falazótégla, az irodalomtörténész egyre lassabban és lassabban érkezett az – úgy tűnt – mind gyorsabb és gyorsabb cementkeverő géphez, a művelődési embernek pedig fogalma se volt a vasmunkáról, fizikusnak a fáról. Még a legjobban egyikük apja, a miniszterhelyettes gyűrte az ipart, aki munkáskáderként került az irányításba, és ács volt azelőtt.

Bonyolult munkáról váltva az egyszerűbbre, a kaláka naponta hőstetteket vitt véghez, tripla emberi teljesítményt hozott ki magából, mégis rosszabb végeredménnyel, mintha pénze lett volna arra, hogy megfizethesse a lakásépítés szakembereit. Arról álmodoztak azonban, hogy gyerekeik, így vagy úgy, de mégis a polgárosodás útjára léphetnek majd.

De a jóságos Mosolygó Bácsi, egy szűk emberöltővel később, nekik is a kalákát ajánlhatja csupán.

ZELEI MIKLÓS

kényszerített. Ezt ma megélhetési bűnözésnek hívják – megértésből és kapacitás híján nem üldözendő. A híres Utassy-vers is tovább írható: lopnak a szociális hálóból, mert a bőség kosara már rég üres. Az igazságszolgáltatás itt úgy szolgáltat igazságot, hogy egyik szemét behunyja, pedig az nem vezet jóra, ha a társadalom bűnét (a szociális bizonytalanságot) egy másikkal tetézi: a kis bűnök elnézésével.

A pénz- és létszámhiány persze tény, de erre aligha az a válasz, hogy hallgatólagosan kitépjük a Btk. egyes lapjait. Célszerűbb lenne talán a társadalom önvédelmi képességét erősíteni és igénybe venni. Csakhogy például a polgárőrök és a rendőrség kapcsolata is ellentmondásos. Mindenki ismeri azt az esetet, amikor az autótolvajt a károsultak egy polgárőr segítségével elfogták, és bevitték a rendőrségre. A vita végig azon folyt, rendőrnek adta-e ki magát a polgárőr, hogy fegyvert fogtak az elkövetőre, vagy csak célzatosan megmutatták neki. Azt azonban senki sem kérdezte, ha kiadta, miért adta ki magát rendőrnek a polgárőr. Ha biztos lehetett volna abban, hogy polgárőrként föllépve is be tudja vinni a gyanúsítottat a rendőrségre, aligha hazudott volna. De nem volt biztos benne. Azt hitte, nem minden alap nélkül, hogy a delikvens a szemébe nevet, és azt mondja, nem megyek. Akkor vagy dulakodni kezdenek, vagy szégyenszemre hagyják, hogy az autótolvaj elsétáljon. Azért hazudtak tehát, azért alkalmaztak játék bilincset, hogy rendőri eljárás látszatát keltsék, azaz tiszta helyzetet teremtsenek, mert az áldozat védekezési helyzete nem tiszta. Nyilvánvalóan meg kell büntetni őket jogszerűtlen cselekedetükért, de utána nyomban el kell gondolkodni azon, hogy a nyilvánvalóan jóhiszemű bűnüldözők miért tették, amit tettek.

Az emberek a mindennapokban az úgynevezett kis bűnöktől szenvednek konkrétan, bár általában a nagy bűnöket szidják. Ha a bűnüldözők a konkrét bajaikban nem szolgálják és nem védik őket, legalább megtaníthatnák az áldozatokat arra, hogyan védhetik meg magukat hatékonyan – és mégis törvényesen.

Latinkodunk

Nemrég az Élet és Irodalomban valaki glosszát írt a fölösleges latinizálás ellen, szóvá téve, hogy számos újságíró a voksolás szót használja a szavazás, illetve választás helyett. A szerzőnek teljesen igaza van persze. Csakhogy akkor mit szóljunk a nemcsak fölöslegesen, hanem egyenest hibás latinkodásokról? És itt most elsősorban nem is az olyasféle tautológiákra gondolok, mint a „legoptimálisabb" (legjobbabb) vagy a „legideálisabb" (legeszményibbebb).

Van a Eurosportnak három, egyaránt nagyon tehetséges fiatal magyar kommentátora. Nevezzük őket A-nak, B-nek és C-nek. Tőlük idézek az alábbiakban egy-egy épületes mondatot.

„Micsoda vis maior!" – kiáltott föl A, amikor egy versenyen valaki elesett. Mintha a vis maior balszerencsét jelentene, nem pedig nagyobb erőt, azaz valakit valamiben megakadályozó, erősebb körülményt. B viszont – gondolom – a palávert téveszti össze rendszeresen a polémiával: „No de hagyjuk a polémiát, nézzük inkább a versenyt" – mondogatja, amikor pedig vitatkozásról szó sem volt, csak a saját csevegéséről. Vagyis hát mondhatott volna éppenséggel csevegést is. De nem, ő inkább polémiát mond a csevegés helyett alkalmazni kívánt paláver helyett. (Remélem, tudtak követni.) De talán a föntieknél is csinosabb példával szolgált C, akitől megtudhattuk, hogy egy bizonyos versenyző mire „blazírozta" (!) taktikáját. Mondta ezt könnyedén és blazírtan, nem tudni miféle nyelvi műveltségre alapozva. (Na jó, latinkodjunk: bazírozva.) Ugyanő egyébként lelkesen szokott szurkolni a „miein kek"-nek…

Hát… mit is mondjak? E gyöngyszemekhez képest „voksolás" maga a szívmelengető nyelvi tökély.

TIMÁR GYÖRGY

M.D.K.

Baso István, molnár, ácsm.

Ismeretlen hnelység molnár és ács ifjú társaságának cserépkorsója. Feiratból:...N.Baso István atyamester"...Költl János müheliben 14dik januariusban készült 1828dik esztendőben". Magy.Népr.Múz.Lsz:51.31.425. 53.függelék. 196.o.

Nagybákay Péter: Veszprémi és Veszprémmegyei cséh-korsók. 139.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszpém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.1965

Felvételi

Magyar Foto: 1112/1-20 Hegedüsné

„Karikatura-Kiállítás" (megnyitás)

Bass

1946. X. 6.

Neg. van

Bass Elemér

Műveivel részt vesz a Nemzeti Szalonban megrendezett Arcképfestők Társasága-kiállitásán

E

V. 930. X. 19.

MDK.

Bass Tibor

Kiállitási hir

Népszabadság 1966 dec.14.

Bass Tibor

Külön kellene szólnunk a közölt fotókról... Nivódijat nyert sorozatok~~ról~~ elemzése... a fotóiratban olvasható. Mégis kiemelnénk a szocialista fotózás, ~~más~~ másutt a MA történetéből közölt darabokat (Bass Tibor, Rédner Miklós, Sugár Kata, Langer Klára, Rév Miklós, Révai Dersö, Ladányi Lajos - ill. George Grosz, Moholy-Nagy, Seidner Zoltán, Lucien Hervé képeit)...

Bodri Ferenc: A Fotóművészet cimü fotóiratról.
Jelenkor XII. évf. 4. sz. 1969. ápr., 370. l.

I.

Bass Tibor

A proletár fotósok egy másik csoportja szociális riportokat készített.... Munkáikat Pesten, Porsonyban és Szolnokon ki is állitották.... 1932-ben a Munka cimű fotóirat „A mi életünk" cimen-Kassák előszavával-albumban is megjelentette a szociofotósok munkáit. A szocialista fotográfia a pionirjai...: Bass Tibor, Bergmann Teréz, Bruck Imre...

Lelkes István: A magyar fotóművészet útja.

Új Irás VI. évf. 1966. jún., 6. sz., 94. l.

Bass Tibor II.

(Haladó szellemű külföldi kiadók, például a londoni fotóévkönyvben Bass Tibor, Escher Károly... realista fotói mellett élénk kontrast Vadas Ernő, ünnepéjes, lágy szigával is glorifikáló felvétele Horthy... testőreiről.

Lelkes István: A magyar fotóművészet útja.

Új Irás VI. évf. 1966. jún., 6. sz. 94. l.

Bass Tibor

A Munkás Testedző Egyesület fotósa. A Munkás-fotós-lett

Pántos József: A magyarországi munkásfotó csoport az 1932. évi kongresszusi kiállítása
Irodalmi Szemle, Pozsony, 1968/2
címlap belső oldala

BASS TIBOR

említve + fotó ld. Kassák Lajos

Révész Tamás: Szociofotó 1932-1982.

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf.44.sz.20-21.o.

Z ŐDÉS
yéb jogviszony létesitéséhez

szettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri

esorolás

Bass Tibor

1932-ben a Munka-kör fotósainak anyagát kivitte
Beárbe és ott munkáskiállítást nyitott

Pántor József: A magyarországi naciofotó csoport és 1932. évi
passanyi kiállítása
Irodalmi Hemler Passany, 1968/2
címlap belső oldalán

Bass Tibor

Proletárcsalád-foto

„A mi életünkből – 1932" nociofotokiállítás anyagából

Irodalmi Hemle, Pozsony, 1961/2.
109.o.

Bass Tibor
feingképész

M.D.K.

A harmincas évek elején az illegális művészségt feingképésze volt.

Vértes György: Képzőművészet az osztályharcban

Élet és Irodalom, 1964. ~~magyar~~ március 21. — 8 lap.

Bassa László, formatervező NDK.

Fotonsokszorosító külsejének
megtervezése

Tokár Péter: Művén az ipartan
Népszabadság, Bp. 1959. jan. 7. 8. lap.

Bassano, Jacopo

lásd Jacopo da Ponte

Basler

M.D.K.

szobrász

fejezi be a Szécsi Antal halála folytán félbemaradt és az Erzsébet-térre szánt szökőkút alsó szoborcsoportozatát.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1904. XXV. évf.

nov. 1. sz, 8. old.

Építészet, világi
Városházterv a Német Szinház helyén
Bassel Alajostól

Divatcsarnok, 1862.ápr.22.16.256.

Bel- és külföldi hirek

Bassel Alajos

"Pesti épitész egy uj városháza tervét készité el, mely a régi német szinhán helyén volna fölépithető"-irja a Bel-és Külföldi Hirek c. rovat.

Divatcsarnok, Bp. 1862. ápr. 22.
16. sz. 256. lap

Chez Basset

párizsi rezin(?) és kiadó

Buda látképe Pest felől 1686.

IH szinesen repr.

Gallina

Thieme-Becker

Ha tényleg rézmetsző s nem csupán kiadó vagy nyomdász, hol és mikor született?

B. W. H., amer. rézm. 1820 körül, illusztrációk

B., André, párisi rézmetsző, 18. sz.
2. felében, karikat. portré, kostümkép

B. Antoine, n. a. + 1775 aug. 17 (Rubens)

B. Françoise, n. a. 18. s. vége (Boucher) crayon-modern

B. T. London, 1790 körül, portrék

892 Ismeretlen festő
A XIX. századból.

~~892.~~ Simonyi József.

látható,

Derékon alól, kissé balra
lokába lóg, szemöldöke és nyírott bajusz
vált. Arczának balfelén a halántéktól le
Körülcsavart fekete nyakkendője fölött,
a Mária Terézia rend jelvényét viseli sz
katonai érdemkereszt, hadi ékitményével, a
gi aranyérem disziti. ~~Ezüst~~ paszománttal
mentéje, melyet vállra vetetten hord és
ros, derekát szolgálati jelvény szoritja
ka szijja fut oroszlánrejjel és monogram

Vászon, méretei 73.5: 58 c
~~A Nemz. Muzeumból.~~ Ltsza 5
Átvétetett 1900; ~~III.~~ 30-á
Marcius

c) Az országos Kép
1. A átala

904. V. 2.

(2)

5 pas

Bassist Márton

lámpaernyőkészítő
és dekorációfestő

XI. Budafoki út 43

Tel 268-783

Bptaváb. 1942./jan

az engedélyezett keretek
ását teszik lehetővé. Örömrnapi számunk ezentul rendmegjelenni.
rlap augusztus 1-től érvényasabb árait és feltüntetjük
előfizetési dijait is:

	Egy hóra	Negyedévre
. . .	P 2.50	P 7.30
. . .	P 0.88	P 2.64

lő, a
külön-
érjük
tadni

. . .	P 3.38	P 9.94

tását kéri

hazafias üdvözlettel

PESTI HIRLAP r.t.

K R.T., BUDAPEST

Bassler Adolf MDK

Elek Artur: Erzsébet királyné emlékének pályá
zata. Az Ujság 1916. jul.5.

MDK

Bassler,

15 sz. Szobrászati rész: 1500 K.

Hermann-Ohmann: A pályázat eldöntése. Erzsébet emlékmü. - Magyar Iparmüvészet. 1916. 258-262.l.

BASSLER ADOLF.

Ludovika hármas szobra (elpusztult). VIII., Ludovika-kert.

Medgyes 104.l

Őrspusztai lelet VI. 15.

Bászler Alfréd

nobrász

lásd

Deseő Lajos

csomagjában.

megnéztem

és feltrasmáltam

Bászler Alfréd

Ludovika - szobor az
alábbi intézet Estjeben.
Fenti készítette Deseő
Lajos szárados terve
utan: Ezt a szobrot a
kommun alatt elpusz-
titották.

Repr.

Bachó László A magyar
kir. honvéd Ludovika
akadémia tört.
Bpest, 1930. 599. l.

852. l.

Péczelytől
megkérdezni
a Ludovika Nobor
amely 1929-ben
már helyén állt,
miért nincs
emlitve a Bjert
nobrai ban?

Bizonyára azért nem
körülték, mert a Nobor
nem körtéren állt.

omság-tér 5.)

Fizetési

az 194... év 1943 MÁJ. 1.

4	5	6	7	8

L e v

). T. B. A. járulék		rokkant-ellátási adó		öregségi és rokkantsági járulék		külön adó		kereseti adó	
P	f	P	f	P	f	P	f	P	f
								14	85
8	90		54			14	85	4	85
7	40		47			10	40	10	40
2	70		27			1	60	1	80

vagyok, de maga oly nagy gazember, hogy magát védeni sem lehet!«

A tárgyalás végén valamennyiünk érdekében *dr. Baracs Marcell* ügyvéd, — aki a törvényszék egyetlen úri tagja volt — mondott magasszárnyalású és a diktatura hatalmasai számára igen keményhangú védőbeszédet, amit a bírák azonban látszólag igen egykedvűen hallgattak.

A foglyok legnagyobb része előtt még délután kihirdették az ítéletet, amely legnagyobbrészt 15 év és életfogytiglani börtön között mozgott. Bartha, Kesseő és én még hátra voltunk, külön egyes zárkába kerültünk, amiből azután biztosra vettük, hogy reánk halálos ítélet vár.

Július 8-án egy újabb rövid tárgyalás és ítélethirdetés következett, amelyen a három Ludovikás tiszt *Bartha*, *Bayer* és *Kesseő*, valamint még 8 más ellenforradalmár számára kihirdetik a golyó általi halálra szóló ítéletet.

Sietve megy Baracs Marcel küldötte ezt Romanellinek tudtul adni, aki viszont azonnal értesíti a törvényszék elnökét és Kun Bélát is, hogy a halálraítélt tisztek az olasz missió védelme alatt állanak. Ezt persze mi akkor még nem tudtuk.

Siralomházba kerülünk és várjuk a pribékeket. Leszámoltam az élettel és miután sorsomat már elkerülhetetlennek véltem, elhatároztam, hogy nem fogok gyáván a puskacsövek elé állani. A pribékek azonban nem jönnek sem másnap, sem a következő napokon. Pedig minden ajtónyitásnál már azt hittük, hogy visznek . . .

A déli órákban meglepetés ér, amelyet egyelőre nem tudok magamnak megmagyarázni. Egyszerre kinyílik cellám ajtaja és előttem áll egy jól öltözött úr, mögötte 2 bőrkabátos terrorfiú. Egy jó ideig vizsgál tetőtől-talpig, erősen nézi arcomat, azután szó nélkül becsukják az ajtót és mind a hárman tovább mennek. Azt hittem, hogy ez a kivégzési előkészületek egyik jelensége. Másnap, sőt harmadnap is megismétlődik ez a jelenet. Végre negyedik napon megoldódik a rejtély, mert a terrorfiúk kíséretében megjelent civil úr ma olasz századosi egyenruhában volt. Az első reménysugár! Végre a 11. napon összeszedik a 3 ludovikás és még más 8 halálraítéltet és kihirdetik nekik, hogy a diktatura bölcs törvényei mindazon halálos ítéleteket, amelyeket 48 órán belül nem hajtottak végre, életfogytig tartó kényszermunkára változtatják.

Ezen ítéletváltoztatás után mind a 11-en közös zárkába kerültünk.

Igy néhány napot együtt töltve megtudtuk, hogy Sopronba visznek és ott fognak internálni. Igaz, hogy a valóságban az internálásból fegyház és ismét egyes zárka lett.

Fegyencruhába öltöztetve, gyalázatos élelmezés mellett súlyos napokat éltünk.

A szomorú véletlen azonban újabb változást hozott. Úgy hirlett, hogy Nyugatmagyarország és ezzel Sopron is az osztrákoké lesz.

Ettől természetesen megijedtek a szovjet hatalmas urai, mert azt hitték, hogy az osztrákok minket mint politikai bűnösöket esetleg szabadon bocsátanak. Tehát sietve vonatra ültettek és Vácra hoztak. Itt túlzsúfoltság miatt már nem tudtak külön zárkába tenni, így én néhány betörővel kerültem egy cellába. Finom társaság, — de legalább emberek voltak.

Végre kisüt a szabadulás napja. Már aug. 1-én szívárognak be hírek a celláinkba is, hogy a diktatura fennállása már csak órák kérdése.

A lerombolt Ludovika-szobor *
(1919. jun. 24-e után)

Aug. 4-én kiszabadultunk. De szabadságunk első perceit is megkeserítik az elvtársak. A váci pályaudvaron elénekeljük a himnuszt, mire néhány lépésre tőlünk egy hirtelen összeverődött társaság a »Fel, fel te éhes proletár!« kezdetű dalba kezd. Rövid szóváltás után szétkergetjük e társaságot, mire ezek segítségért mennek és nemsokára egy teljesen felfegyverezett vörös szakasszal érkeznek vissza.

Ezek minket — akik éppen az indulásra készenálló vonatba akarunk beszállani — szuronnyal és puskatűzzel megtámadnak. Mindenki menekül, ahogy tud. Néhányan megsebesülnek. Én többedmagammal a vonat utasai között elvegyülve elmenekülök és így jutok el Bpestre, ahol, sajnos, már az oláhok fogadnak.

Én oláhul beszélve egy oláh tiszttől voltam kénytelen segítséget kérni a még Vácon rekedt és ott elbujdosott bajtársaim részére. Ez azonnal indított is egy segélyvonatot. Igy több bajtárs csak a következő napon érkezik haza.

1919. október 1-én ismét bevonultak a hős fiúk a magyar kir. Ludovika Akadémiába.

Magyar fiúk, az újjászületett és a tűz- és vérkeresztségen átment ősi Ludovika Akadémia mai és jövendő hallgatói! Sohse feledjétek e véres napokat, amelyek alma mater-tek történetét még ragyogóbbá tették, mint eddig volt. Ne feledjétek azt az idézetet, amelyet Zadravecz István tábori püspök az ellenforradalmi emlékoszlop leleplezésén mondott: »*Non tibi licet!*« — Nem szabad! — Nem szabad bántani a magyart, a magyar Hazát, a magyarok évezredes jogát és becsületét!

Ne feledjétek ezt soha!

* Ezt a Ludovika Hobrot Deseő Lajos marados akadémiai rajztanár készítette és Básztor Alfréd mintárta. Bronzbaöntése elmaradt. 1919-ben a Kommunisták lerombolták. A jelenlegi Hobrot Vass Viktor mintárta. Lásd részletesebben ott.

deltem, hogy a tárgyalni jött vörös parancsnoknak mutassa meg Haubrich írásbeli parancsát.

Kesseő azzal jön vissza, hogy a vörösök szintén Haubrich parancsára követelik a megadást és azt, hogy a parancsnok fegyvertelenül menjen 25 lépésnyire a főkapu elé a további tárgyalás céljából. Én — bár gyanus volt nekem ez a kívánság — mindennel számolva, az akadémikusok megmentése érdekében ki-

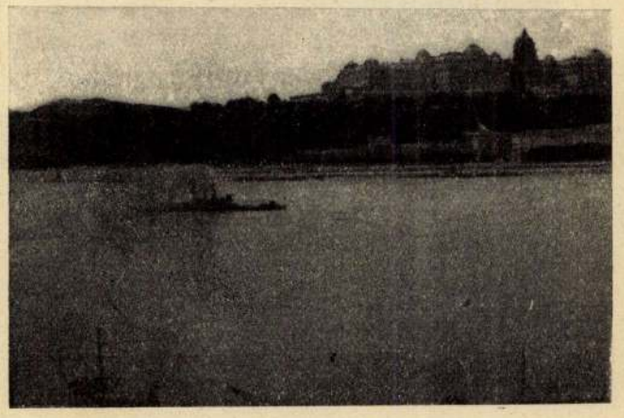

A monitorok első lövése a Hungáriára (1919. junius 24.)

mentem. Tévedtem. A vörösök nem bántottak. Visszajőve a közben megérkező *Kovács* főhadnagyot a telefonhoz küldöm Haubrichot felhívni. Itt Haubrich megismétli a vörösök által üzent parancsot. Erre elrendelem a bentlakó tisztek és akadémikusok felkeltését. Mikor minden el volt rendelve, megjelenik *Kozma Ferenc* tüzérőrnagy, akinek mindent jelentek, lévén rangban idősebb, mint én. Ő az intézkedéseket helyesli. Megkezdődik a kivonulás. Mildner parancsot kap, hogy mint utolsó vonuljon ki. Elsőnek én, azután Kozma megyünk a kézigránátokkal és rohamkéssel felfegyverzett terroristák közé, utána tisztek, altisztek, akadémikusok és asszonyok. A klinika előtt gyülekezünk. A terroristák körülvettek mindnyájunkat. Egyszerre erős gyalogsági tűz hallatszik az Üllői-út felől. A hős vörös terroristák egy pillanat alatt a földön feküsznek abban a véleményben, hogy a tűz az akadémiáról jön, holott a túlsó oldalon álló vörösök foglalják el *most rohammal* az üres és elhagyott Ludovikát.

Ezalatt megérkezik *Kis* városparancsnok. Minket az ő felügyelete alatt kettősrendekben visznek a Mária Terézia-laktanyába. Itt mindnyájunkat a moziba zárnak. Később kiválasztják a tiszteket és altiszteket az akadémikusok közül. Az előbbieket külön sorakoztatják és erős fedezet alatt a parlamentbe viszik. Az utcán a csőcselék gyalázza őket. A parlamentben sokáig várunk. Mindenki gúnyol és szid. Kezdődik a kihallgatás. Két-három tisztet kihallgatnak, míg a kihallgatás *Romanelli* közbelépésére hirtelen megszünik. Estig ott maradunk, étkezés nélkül. Vacsorát saját pénzünkön a parlament éttermében kapunk. Itt a zsidó vendéglős szidalmazza a tiszteket. A pincérek ellenben dugva cigarettát adnak. Este 8 óra után ismét visszakísérnek a Mária Terézia-laktanyába. Itt maradunk másnap estig. Este 6 óra tájban autóba ültetnek és visznek a Margit-körúti fogházba.

Az ellenforradalomban 253 akadémikus vett részt, akik közül *Pogány Jenő* hősi halált halt. A fiatal hősöket *Kis Miklós* elnöklete alatti forradalmi törvényszék *Pesti* vádbiztos előadása és *dr. Grünn Béla* védelme alapján július 8-án »oktató tanfolyamba« való utalásra ítélték, hogy őket ott állandó oktatással és neveléssel Marx tanainak nyerjék meg.

Az ellenforradalomban résztvett *tisztek további sorsát* a következőkben foglalom röviden össze:

Június 26-án a Margit-körúti fogházban megtudjuk, hogy *Bartha* őrnagyot még az éj folyamán a városban fogták el. *Grassy* és *Kiss* századosok, akik az alájuk rendelt aks-okkal mint a »József központ« hősi megszállói és védői küzdöttek, — szintén itt vannak fogságban.

Közülünk 12-en a 94. számú cellába kerülünk és igen gyenge élelmezés mellett július 3-áig itt is maradunk.

Július harmadikán *Romanelli* olasz alezredes követelése alapján törvényszék ítélkezik felettünk. Ez csupa proletárból áll és elnöke a kis púpos zsidó, a hírhedt *Korvin-Klein* volt.

A kihallgatás proletármódra, gyors ütemben ment Azon feleletekre, amelyek a »bírák«-nak nem tetszettek. egyszerűen kijelentették, hogy: Ez komisz hazugság, ez nem így, hanem úgy volt! Ezután pedig vallomásnak vették azt, amit *ők* mondtak.

Mint jellemző esetet megemlítem, hogy az én vallatásom alkalmával is tagadtam valami reám erőszakolt cselekményt. Erre azután felállott egy nagybajúszú, viceházmeseter benyomást keltő elvtárs és hozzám fordulva ezeket mondta: »*Én a maga védője*

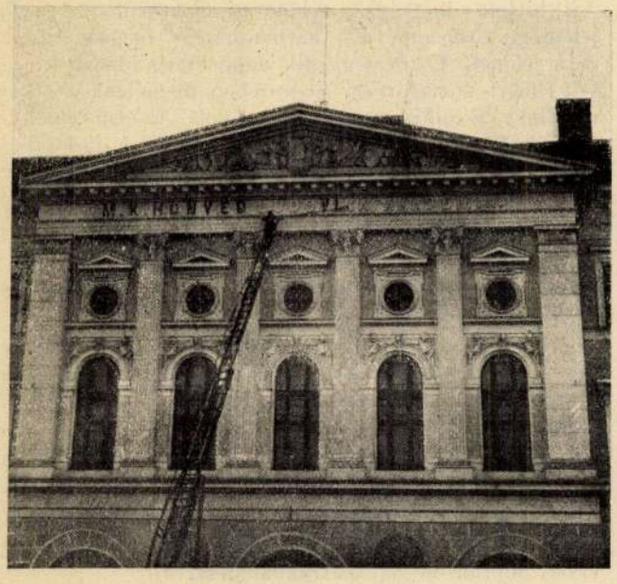

Az akadémia homlokzatáról eltávolítják a feliratot (1919. április)

megírva

Bassler Pfestő

1848.

Tombor Jenő tulajdonában levő arcképe nem Mari nénit, hanem

Spuller Antoniát abrázolja.

Tombor Ilona
utólagos közlése

1946. V. 10

Bipottsagé

Bpest IX.

ges Indre u. 10.

Bassler P

pinxit 1848

Mari néni (való-
szinűleg Tombor
Mária) arczépe
Fenti jelzésel

Tombor Jenő honv.
minisztér tulajdonca

Láttam
1946 máj 8

6 szocialistából, egy kommunis

oOo

A lap 3-ik oldalán kö

a műszaki hadosztályhoz.

oOo

5./Szabad szó.

~~December 21-én~~

A Szabad szó Erös Gyu

demokrácia első évfordulója"

"December 21-én ünnep

demokrácia és visszatekint eg

len hazaárulás, a Szilasi-rém

roma előtt ezen a napon jött

dott a pincékben szorongó szá

magyar

Bässler Lajos

litografus

1850-60. Nagyszebenben vezette a Krebs-féle könyvnyomdát.

lásd Bielz Graphik

23, 27. l.

Krebs Robert

Krabs tusrajza utan litografálta A nagyszebeni ag. ev. templom látképét fő hörnyőkenek

Orsova látképe, megjelent Benigni Volkskalenderében 1854

Erdély térképe Grimm I rajza utan 1855

611 szám.

19

Műemlékek Orsz

Tárgy:

Ács G. -nak kötésre átadott könyvek jegyzéke

A beadv

Mellékle

Egyúttal

Előirat

Utóirat

Másolta

Összeol

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1979 FEB 3

ÉLET ÉS IRODALOM

Bassola Richárd

1021

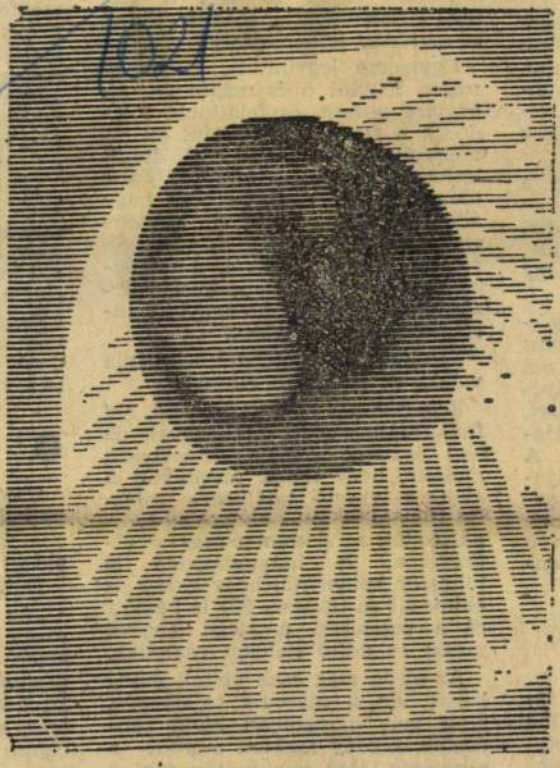

Bassola Richárd: Fotografika

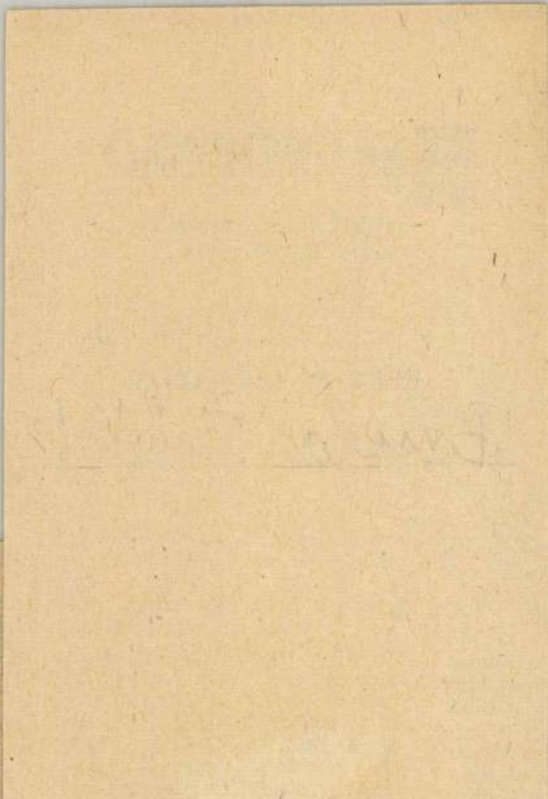

ról, a cserearányokról, a dekonjunktúráról és az alapanyagbeszerzés gondjairól. A hallgatóság türelmetlenül fészkelődik.

— Megy az autóbusz — súgja valaki és csöndben elköszön.

Eszembe jut egy főkönyvelő, aki futó találkozásunk alkalmával, de régi ismeretségünkre hivatkozva mesélte, hogy náluk megbukott a munkás—vezető találkozók intézménye. Pedig két plakátot is kiragasztottak az üzemben meg az öltözőkben. A hangosbeszélő is többször bemondta, hogy ekkor és ekkor itt és itt lesz. Föl is készült rá a vezetőség. A jóléti alapból virslit és üdítő italokat osztottak.

Az elsőn még csak voltak munkások, de a második találkozón, amit már munkaidőn kívül rendeztek, bizony magára maradt a vezetőség. Meg sem tudták enni a virslit.

— Nehéz megszervezni egy összejövetelt?

— Azt

aki ma n
ről, az n
nos, baj
már anny
dom: egy
leti válto

5

Vasöntő
lakásába.
— Hall
ebben a

Hallgat

„Az üz
maga is
része, szo
désünk lé
ta, s egy
szer, a
olyan ter
teszi, hog
vezeteink
csoportok
zésre jutt

„testre szabott", hogy szinte már illetlenül gátlástalan. Kitűnően szolgálja rendha-

nak formálni róla. Pedig megérdemli.

Csaba György

Bassola Richárd

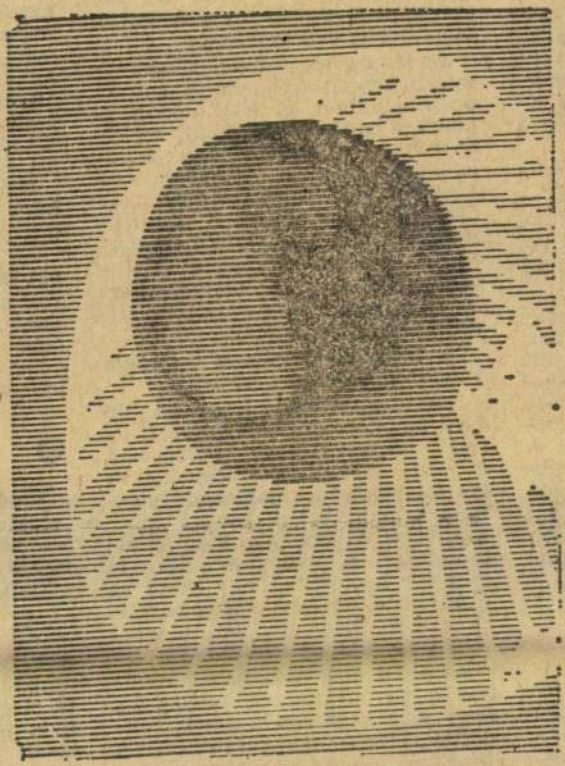

Bassola Richárd: Fotografika

Élet és Irodalom, Bp. 1979. feb. 3.
XXIII. évf. 5. sz. 15. lap.

meggyőzően és
on az előadó fél-
rasott vagy har-
gépelt szöveget.
pont a) bekezdé-
ha kihordási idő-
a védőruha ki-
ma..." Öt perc
sorban ülő ifjak
z első parti ultit,
többen elszende-
rc múlva az el-
ingózni kezdtek a

higgye, hogy a
közönyösek —
árs. — De, tudja,
zélünk hozzájuk,
ánk abban, hogy
ennünket.
rteni, de T. szak-
dja, hogy tudom:
mit mondunk, azt
. Mint a hülye-
Alighanem azért,
y elsőre nem fog-
n figyelnek rá. A
oha nem hülye-
— egyszerűen az

iasági vezetőt is-
omkodva pokolba
kat. Természete-
, baráti kettes-

okos ember-
és kisolcosnak
y lapot, amit
enként ösz-

— Hát miért? Üzemi demokrácia van, vagy mi a fene?

Nem ő az egyetlen vezető, aki az operatív irányítás zavarait az üzemi demokráciára keni, és szívesen elhitetné, hogy tehetetlenségének egyik fő oka a termelési tanácskozás meg a terhes beszámolási kötelezettség.

Egyszerre legyintünk. Csakhogy másra legyint ő és másra én. Az órájára pillant, és felállunk. Kezdődik a tanácskozás. Fölül az elnökségbe és elsőként szól. Részletesen, csipetnyi gúnnyal, sok idegen szóval, unalmasan és nagy általánosságban beszél a termékstruktúra-változás szükségességéről, a cserearányokról, a dekonjunktúráról és az alapanyagbeszerzés gondjairól. A hallgatóság türelmetlenül fészkelődik.

— Megy az autóbusz — súgja valaki és csöndben elköszön.

Eszembe jut egy főkönyvelő, aki futó találkozásunk alkalmával, de régi ismeretségünkre hivatkozva mesélte, hogy náluk megbukott a

rá a vezetőség. A jóléti alapból virslit és üdítő italokat osztottak.

Az elsőn még csak voltak munkások, de a második találkozón, amit már munkaidőn kívül rendeztek, bizony magára maradt a vezetőség. Meg sem tudták enni a virslit.

— Nehéz megszervezni egy összejövetelt?

T. szaktárs tűnődik:

— Nem lehet mondani. Aki műszak után van, az talán itt marad

gyelmeztető, hogy e téren semmi különbség nem mutatkozik a szak- a betanított- és a segédmunkások között. Egyaránt 95—99 százalékban semmit sem válaszoltak, ami arra mutat, hogy a százezres, milliós nagyságrendű érték teljesen megfoghatatlan a munkások szá-mára. Jóllehet ez az adat a termelési értekezletnek mondhatni mindenütt tárgyát képezi, tehát általában szükségesnek ítélik. A fentiek alapján azonban úgy tű-nik, hogy inkább a felesleges üze-mi ismeretek közé lehet sorolni.

Hallottam egyszer egy pártti-kárt, aki magasrangú állami ve-dég jelenlétében kifakadt:

— Azt kell mondanom, hogy aki ma nem tud valamit az üzem-ről, az nem is akarja tudni. Sa-nos, baj van a szemlélettel. Mi-már annyiszor, most is azt mon-dom: egyeseknél alapvető szemlé-leti változásra van szükség.

5

[redacted]

„Az üzemi demokrácia, amely maga is a szocialista demokráci-része, szocialista társadalmi fejlő-désünk lényegi, tartalmi mozzana-ta, s egyúttal olyan eszköz, mód-szer, a társadalmi cselekvésne-olyan terénuma, amely lehetővé teszi, hogy vállalatainknál, szer-vezeteinkben az egyes egyének csoportok megfogalmazzák, kifeje-zésre juttassák saját törekvéseiket elképzeléseiket, érdekeiket, a kö-zös célok mibenlétéről, megvalósí-tásuk módjairól, egyeztessék erő-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

CSEPEL

1972 DEC 22.

Bassola Ildikó

1021

Bassola Ildikó rajza

OLVASÓ MUNKÁS

kiterjesztve, félkört írt le előttem az úton. Közben időnként rámsandított. A hatást leste.

Egész klassz kis repülő volt. Éppúgy szólt, mint a mozikban a világháborús stukák. Szinte élethű volt, amint vijjogása mind metszőbbé vált, szárnya félrebillent, majd belefúródott a szemközti építkezés homokbuckájába.

A hirtelen támadt csöndet darucsikorgás törte meg. A magasban betonoszlop himbálódzott. Csak néhány pillanat múltán lehetett észrevenni, hogy lassan közeledik a földszintes házak körül kiemelkedő friss falak felé.

A gyerek újra vijjogni kezdett. Úgy látszik, mégsem zuhant le a repülő. Valószínűleg nem akar belenyugodni abba, hogy az építkezés elvonja róla a figyelmemet. Visszakanyarodott a járdára, s megáll mellettem.

Nemsokára a mi házunkat is bontják — mondta, s vijjogva továbbszaladt.

A járda vége felé azonban megbotlott. Kezével stukához igazán nem illő módon kalimpálni kezdett, s a hangja is megcsuklott. Csak üggyel-bajjal sikerült visszanyernie

[illegible] ra, lat
szapill
tészelő
Ő st
tatta
én is
meg.
vetség

De az emlék fölvillanása magával hozta a kétséget is. Végigpásztáztam a járdát: csakugyan itt történt? A piszkosszürke betont jó néhány repedés barázdálta. Úgy tetszett, képtelenség fölismerni közülük éppen azt, amelyikbe akkor beleakadt a cipőm.

A ház homlokzatát kezdtem fürkészni. Talán a golyónyomok eligazítanak. A hajdan sárga vakolat javarésze azonban lepergett. Csak az ablakok fölötti cirádák körül nem látszott ki a csupasz tégla. Mintha az idővel mindenekelőtt az egykori előkelőség jegyei dacoltak volna. Itt-ott ugyan már őket is kikezdte az idő, de javarészük szívósan kitartott a posztján.

Ez a groteszk küzdelem akadályozta meg, hogy a lövések nyomát teljesen eltüntesse az idő múlása. Az utolsó ablak fölött sötétes csík húzta át a cirádák körülményesen kanyargó ívét.

het a
mben
lörre-
meg.
olt el
ál-

matlanságtól kábultan mentem akkor hazafelé. A fokozatosan erősödő süvítés már valamivel élesebb nyomot hagyott bennem. A gyermekkor zsivajaival együtt ivódott sejtjeimbe a világháborús bombák süvöltése. Az álmosság azonban eltompította az érzékenységet: a levegőben közeledő golyók sziszegése mintha egy másik világból szűrődött volna át. Csak akkor torpantam meg, amikor a becsapódás nyomán szemközt fölporzott a vakolat.

Furcsa érzés volt évek múltán állni a ház előtt, s a homlokzat fölé képzelni az egykori kicsiny porfelhőt: megpróbálni fölidézni, ahogyan lassan eloszlik az eresz alatt, mintha a hirtelen beállt súlyos csönd rátelepedne a porszemekre, a néptelen utcára, a lombjukat vesztett fákra. Furcsa érzés volt emlékezni a zsibbadtság alól fölszivárgó félelemre, a tehetetlenség és kiszolgáltatottság ködös go-

megrva

Bassrücker

györi órás

Fafaragásu aranyóra
XVI. Lajos kora ízlésében
Klasszikus istennő
az órara támaszkodik.

Az Egri Vármuzeum
Baresay-gyűjte-
ményének vezetője.
Bpest, 1937. 8. l.

Bassrucker N.B

győri órás.

95
99
113

Szerek

59941. ÁLLÓ ÓRA. Faragott és aranyozott fatokban, XVI. Lajos ízlésben. Készítette: N. B. Bassrucker Győrben. Tokját faragta I. Holbrich Pesten. 19. sz. eleje 180.–

Hangszerek, fényképezőgépek, látcső

Bútorok

Vegyes

Illusztrációk.

Árverési Katalógus
1938. 3-ik sz.

Rucz Gyula

régiség= és műkereskedőnél

BUDAPEST, IV., VÁCI-U. 27-29

(Piarista-palota)

Tel.: 18-62-28

MDK

Bassrucker Benedek, győri órásmester

Árv. Közl. 1938, 3.rk.sz. 12. l.

BASTA, Giorgio tábornok /1550-1612./ kiváló hadvezér és teknikus /mérnök/ volt. Sokat harcolt Magyarországon és Flandriában; Husz és Mármaros grófjává neveztetett ki. Müve: Del governo delle artiglierie / a tüzérség vezetéséről/, Venezia, 1612. és a Mastro di campo generale. /Guarnieri, K.A.W./

Maggiorotti 430.

Bästa György ikonograf

C.

Asztt tört Erd

193. C.

M. N. Muzeum
tört. ort.

Bästhylstuén

Bástly-armális Mestere

4 oklevele, a Bástly-, Ányos-, Petrécz-, Choron-címereslevél 1522-ben és 1523-ban kelt. Művei tanusága szerint a Csicsery-armális Mesterének hű követője volt

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp.1975.

140.oldal

Basta.

BÁSTHY ISTVÁN

Básthy István

Vaszary János: "Rád bizom a feleségem" c. szindarabját ismerteti Ujházy György. A Magyar Szinházban bemutatott előadáshoz tervezett diszletei minden elismerést megérdemelnek,-mondja a kritika.

Délibáb, Bp. 1930. dec. 27. IV. évf. 52. sz. 18-19. lap.

Básthy István

Ben Jonson: „Volpone" c. darabjához tervezett ötletes, müvészi, kitünő szinpadképeket, -mondja elismeréssel a Magyar Szinházban bemutatott előadásról szóló kritika.

Délibáb, Bp. 1930. márc. 1. IV. évf. 9. sz. 18-21. lap.

Básthy István

Marcel Achard: "A fajankó" c. szindarabjához tervezett szinpadképeit dicséri a kritika.
Magyar Szinház előadása.

Délibáb, Bp. 193o. jan. 18. IV. évf. 3. sz. 16-19. lap.

Básty István

Izléses és ötletes szinpadképeket tervezett a müvész H. Berger: "Özönviz" c. komédiájához.
T.S.: "Özönviz" cimmel ismerteti -a Magyar szinházban bemutatott- szindarabot.
A szindpadképekből két részletet hoz a lap.
Repr.

Délibáb, Bp. 1929. dec. 14. III. évf. 5o. sz. 2o-22. lap.

Básthy István

Földes Imre: "Ifj. Horváth Pál" c. [illegible] előadásához tervezett szinpadképeket. T.S. sign.-val közölt kritika kiemeli a müvész munkáját. Egyik diszletképet bemutat a lap.
Repr.

Délibáb, Bp. 1936. jan. 25. X. écf. 5. sz. 2-4. lap.

Básty István

1938-tól az ipar.
iskolában.
mikor és hol szül?
Minél tanult?

Azután beírni a kész
szövegbe ok,
ahol helyet hagytam
rá.

Szül. Bpest 1921 máj. 30

műhely munka Kaesz tanú

1942 végbizonyítvány

jegyzék

hó 1.-én kifizetendő illetményekről.

9		10		11		12		13	
o n á s o k									
fizetési előleg		pénzintézeti központi kölcsön		letiltások		had-felszerelési adó		állami nyeremény-kölcsön	
P	f	P	f	P	f	P	f	P	f
							3,02 3,92		
							2,12		
							3,6		

SZINHÁZ

A szinpad titkai és diszlettervezés művészete

Básthy István beszél a szinházi és film diszletek megszületésének nehézségeiről

Éjszakák, amikor az író, a rendező alszik, a szinház szive még dobog. A félhomályos szinpadon festők, díszitők, világositók, kasirozók, kárpitosok nyüzsögnek és az új darab díszleteit épitik. Éjszakai díszlet próbán keresük fel a szinház és a film világ egyik ismert kitünő alkotó művészét, akit sohasem lát a néző a függöny előtt. Básthy Istvánnal a sok sikert aratott tervezővel beszélgetünk.

Boldog vagyok, mondja. Kollegám lett a fiam és az első bemutatása sikeres volt. Huszonkét éve dolgozom a magyar szinpadokon, minden premieremnél forró lázban vártam, milyen hatást váltanak ki a díszleteim de a legnagyobb lámpalázam a fiam premierjén volt. Hála Istennek neki is sikerült. Pedig nehéz az út a vizsgáig. Nem egyszerű művészet ez.

Olyan sokoldalúságot kiván a szinpad a film a rendezőtől, mint más művészet egyáltalán. Nem elég ezen a pályán jó festőnek lenni. Épitész, szobrász, festő, kárpitos, világositó — szóval afféle ezermester tudásával kell rendelkeznie a jó díszlettervezőnek. A szinház és a film olyan feladatok elé állit minket, hogy sokszor varázslat a művészetünk. Csatahajó belsejétől a kölni dómig, ismeretlen szigeteket dzsungel világától kezdve eszkimó kunyhóig minden csoda felépitését kérik tőlünk az irók, a rendezők. A legtehetségesebb szinházi tervezőnél is van sok nagyobb festő, nagyobb szobrász — a maga művészetében, de ha nem rendelkezik sokoldalúsággal, akkor a szinpadon középszerűt alkot.

— Beöthy László egy hírneves festőnket hivta meg egyik operett nagy kiállításának tervezésére. A mester csodaszép képeket festett, de bizony a díszletek nagyon gyengén sikerültek. Nem lehet a színpadra csak úgy kirándulni. A színpadnak ezer titka van. Szin, távlat, világitás, térbehelyezés, anyaghatás és ezenkivül a legfontosabb: azt adni, amit az iró megálmodott. Alkalmazkodni a darab stilusához, nem hangosabbnak lenni annál, de hatásosan segiteni: ez a díszlettervező legnagyobb művészete. Ahány darab, annyi stilus. Egyik szinházigazgatónk minden műfajhoz más tervezőt mozgósitana. A költői művekhez a társadalmi drámákhoz, a mesejátékokhoz stb. külön művésszel terveztetni a kiállitást. Nem értek egyet ezzel a játékos kisérletezéssel. A jó tervezőnek egyúttal mindent tudni kell. Vannak sok képből álló színművek, amelyekben minden kép más szintéren játszik, a díszletek stilusának mégis egységesnek kell lenni, különben felbontja és meghazudtolja a mű stilusát.

— Ezért különálló művészetet, tehetséget és érzéket kiván a díszlettervezés, amely nálunk még elég mostoha művészet. Kevés ember becsüli igazán azt a munkát, amit a tervező végez a darab elolvasástól a premiergongig. Különösen nehéz munka ez a mai világban, mikor szegények vagyunk anyagban és pénzben.

Van darab, amelytől nagy sikert vár a szinház és „belefekszik" a kiállitásba, kapunk rá valami pénzt, de ha megbukik, akkor egész szezonban kinlódhat a tervező, hogy kis pénzből csodapalotát varázsoljon a szinpadra, mert a publikum nem kérdi, mibe került, de elvárja, hogy szép legyen a szinpad. És igaza van.

Hát még a film. Jóságos Isten! A szinház négy-öt díszletével szemben a filmnél néha harminc-negyven dekorációt kell felépiteni, még pedig anyagszerűbben, minden részletében valószerüen és precizen. A szinpadon kitünően érzékeltetik plasztikát remek díszletfestőink, de a filmnél nem lehet igy csalni. A felvevőgép szeme végigszalad a díszletek minden tenyérnyi foltján és megmutatja ami a hamis mi az igaz. Ha csak nem stilizált filmről van szó. A díszleteknek a gép felé a valóság világát kell mutatni érezhetően, tapinthatóan. A főúri „hall" hátul lehet, rongy, kóc, lemez, léc és ruha, de elől stuccó, mahagóni, brokát, fém és üveg. És mennyi ilyen „hall", csarnok, bár, és egyéb luxus helyiség van a filmben! A szegény kevésbé tehetős magyar filmben végzetszerűen talán még több is mint a külföldiben. Szegény magyar filmdíszlettervező! Mennyit kérnek és várnak tőle és milyen keveset adnak...

Az átlagos német, olasz vagy francia film díszletköltsége százezer és hatszázezer pengő között lebeg. Mert fájdalom, ilyen kevés anyagi lehetőség mellett bizony lebeg a magyar filmen az „üveg", a háttér, a kilincs. És az idő! A külföldi film egy-egy díszletét néha két-három hétig épitik — ezalatt nálunk az egész filmnek el kell készülnie. Hogy irigylem sokszor szinművész barátaimat, ó nem a több keresetért, pedig egy filmnél tizszer annyit kapnak, mint a tervező, hanem a művészi lehetőségért! A tehetséges szinész anyagi eszköz nélkül is művészit alakit, mi tervezők pedig anyagi eszköz hiányában mélyen tehetségünk alatt alkotunk.

—s—

Hangversenyek

Carminelli olasz hegedűművésznő az olasz kultúrintézet rendezésében mutatkozott be a budapesti közönségnek. Bach D-moll partitúráját, Frescobaldi és Valentini szonátáit játszotta kiváló technikai tudással és olaszos tűzzel. Brilliáns játéka meghódította közönségét, amely hosszan, melegen ünnepelte. — A budapesti hangversenyzenekar Failoni vezénylésével tartotta legutóbbi hangversenyét. Beethoven, Liszt, Mendelssohn és Rossini szerepelt műsorán. Az Operaház olasz karnagya ezuttal is pompásan összefogta a zenekart, erőteljes lendülettel dirigált. *Varga Tibor* fiatal hegedűművész játszott magánszólamokat. A hangverseny közönsége kitünő teljesítményéért lelkesen ünnepelte az előadókat és karnagyukat.

A nőnek mindig igaza van

Rádius

A filmjátékban, amelynek címe kissé túloz, az ifjúság, bohóság és a muzsika dominál. A komoly és a könnyű zene harcol egymással s ez utóbbi győz. Ezt aligha veszik szivesen tudomásul előbbi hivei és művelői. Viszont az is igaz, hogy utóbbiak többségben vannak és igaza van a filmjátékban a könnyűzene képviselőjének, hogy *Bach az ünnepnap, de hétköznapok is vannak.* Az összhangzattan tanára és a csinos, szeleburdi zeneiskolai növendék személyében kerül egymással szembe a komoly és a könnyű zene. A zeneiskolai tanár sem tud megélni gyenge fizetéséből és kénytelen kávéházi zenei munkát vállalni. Csakhogy itt nem kell a komoly muzsika és ahonnan emiatt kicsöppen, ott érvényesül hiányos zeneelméleti tudásával is a növendék. Nála persze annál nagyobbak a nehézségek az összhangzattan körül. A tanár vállalja, hogy magánórákon tanitja. Kissé elhanyagolt lakásában a leány rendet tart és az órákon is több idő jut porszivózásra, takarításra, később pedig szerelemre, mint az összhangzattanra.

A szerelem, majd a házasság sem szünteti meg a fiatalok között a zenei ellentéteket. A férfi operát ir, az asszony könnyű slágereket. Kiderül, hogy előbbiből nem lehet megélni, utóbbiból igen. Az ellentétek és a félreértés szétszakitja a házastársakat. A méltatlanul megbántott asszonyka titokban kijárja, hogy előadják férje operáját. *Nagy bukás* következik s itt a film a *szatira* érdekében a túlzástól se riad vissza. Az előzetes birálatnak lesz igaza, amely úgy szólt, hogy a zeneszerzőt tehetsége inkább a szórakoztató zenére utalja. Az asszonyka nagy revű megzenésitésére kap megbizatást. A melódiák könnyen teremnek, de a hangszereléssel baj van. A kiadó a férjet bizza meg ezzel a munkával, aki névtelenül el is végzi.

A bemutatón nagy a siker és amikor a férj a zeneszerző-főszereplő feleségnek gratulálni akar, azt hallja, hogy valamilyen ünnepségre sietett. Bánatosan tér haza s az „elhagyottnak" hitt lakásban örömteljes meglepetés éri: virágerdőben, diadalmasan és nagyon szerelmesen a nő *köszönti, akinek igaza lett.* Igaza abban, hogy ha valaki nem tud örökértékű zenét szerezni, azért a könnyű muzsika terén még hasznosithatja és sikerrel értékesitheti tehetségét.

A bő és egészséges humorral átszőtt filmvigjátékot a németek kitünően csinálták meg, a revüjelenetekben pedig pazar fényüzéssel. *Ilse Werner* közvetlenül, kedvesen játsza a nőt, akinek igaza lett, *Viktor de Kowa* pedig a dörmögő medve férjet. *Steimel* és *Igelhoff* szerezték a fülbemászó, könnyű és diadalmas slágereket. A mulatságos, csupa-muzsika film-vigjáték kellemesen szórakoztató és a bemutatón a közönség nagy tetszéssel fogadta.

S. I.

Szinházról — szinházra

Érdekes, sok színű műsorszámot sugároz a Rádió „Szinházról-szinházra" címmel kedden, február 9-én, 19 óra 05 perckor. A Rádió *végigjárja a szinházakat és egy-egy számot, kis jelenetet ad az idény sikeres darabjaiból.* A Mária főhadnagy, a Patyolatkisasszony, a Páris, az Egy nap a világ és a Royal Revüszinház műsora szólalnak meg a Rádióban *Déry Sári, Fedák Sári, Fejes Teri, Honthy Hanna, Muráti Lili, Szeleczky Zita, Sárdy János* és sok más kitünő művész tolmácsolásában. A tarka szinházi est összekötő szövegét *Baróti Géza* irta és *Szilágyi Szabó Eszter* mondja el.

Üzenet a Volgapartról
Sárdy János
Tőth Júlia
KIZÁRÓLAG: **Pátria**

Az ellenszenves szereplő neve

Szinháznak, filmnek, de még regénynek és novellának is sok baja volt azzal, hogy egyes szereplők neveinek viselői tiltakoztak, megsértődtek, perrel fenyegetőztek. Az iró néha kiforgat neveket, vagy a legképtelenebb nevet találja ki, abban a hiszemben, hogy ilyen igazán nem lehet az életben s aztán — kiderül, hogy tévedett. Mostanában az Örségváltás című film gyártóinak gyűlt meg a baja az egyik ellenszenves szereplő nevének viselőivel. A Zubriczky nevű szereplőről van szó, aki összejátszik a zsidókkal és emiatt a hatóságokkal is megyűlik a baja. Elhisszük, hogy manapság kellemetlen ilyen szereplőnel azonos nevet viselni. Igy érezte ezt három Zubriczky és kérte a név megváltoztatását, majd amikor a filmvállalat ezt nem teljesitette, akkor a birósághoz fordult panaszával. Most már a bíróságtól kérték, hogy változtassa meg a filmszereplő nevét, vagy kötelezze a vállalatot magyarázó szöveg hozzáfűzésére, amely szerint az illető nem áll vonatkozásban élő alakokkal. A filmvállalat azzal védekezett, hogy nem történt szándékosság és nehéz lenne olyan nevet kitalálni, amelynek ne lenne viselője. Ilyenformán filmen nem lehetne intrikust szerepeltetni. A birósság elutasitotta a panaszt azzal az indokolással, hogy a szerepben a névazonosságon kivül nem lehet felfedezni semmi rájuk vonatkozó adatot.

Harmadszor jubilált a Páris

Fedák Sári sikerült vigjátéka, a *Páris* most ért el harmadik jubileumához az Uj Magyar Színházban. A közönség az amerikai fon kat feltáró derüs darab szereplőinek, elsősorban a kitünő szerzőnek, Fedák Sárinak sokat tapsolt már csak vasárnap kerül színre. A színház hétfőtől szünetet tart új darabjának, *Vaszary Gábor Udvarolni felesleges* című vigjátékának előkészitésére. Az új darabból szerdán bemutatót tart a színház, amely a darabhoz két vendégszereplőt is szerződtetett, Vaszary Piri és Dayka Margit személyében.

Mit irt a Magyar Nemzet Rubányi Vilmosról?

A Magyar Nemzet című napilap 1943. február 1.-i számában megjelent, „Érthetetlen kisérletezgetés az Operaházban" című, művészi hitelemet kisebbitő, valótlan tényeket állitó cikk miatt a sajtóper megindítására ügyvédemnek a megbizást megadtam. Budapest, 1943. február 5-én.

Rubányi Vilmos s. k.

Csupa Móka vasárnap 14-én ½7-kor a Magy. Müv. Házában

Lázár M., Szörényi, Fellegi, Rácz Vali, Somogyi N., Sárdy, Latabár K., Bilicsi, Feleky, Pataky J. **Rátonyi, Kazal-Major, Antal** Ila, **Fokker** és **Iby, Milenkovics** Mária stb. Konferál Kövári Gyula, Polgár Tibor jazzkettőse. Jegyek Toborzónál Kossuth L. u. 12. félem. Tel.: 189—554. a **Magy. Müv. Házában** és a **jegyirodákban.**

Gyermekmesék a Nemzeti Bábszinházban Podmanicky-u. 8. **Febr. 7, 14, 21, 28**

SZINHÁZ—MOZIMUSOR

Operaház (11): Coppélia, Csárdajelenet,; (6): Pillangókisasszony. — **Nemzeti Színház:** (2): Hatalom (VIII.). — **Vigszinház:** (3): Az utód; (½7): Manderley-ház asszonya (T, bérl.) **Pesti Színház:** Egész héten, minden este ½7 órakor, kedd, szombat, vasárnap d. u. 3-kor a: „Méreg". **Uj Magyar Színház:** Minden este, vasárnap dél után is (3, ½7): Páris. **Andrássy:** (3, ½7): Egy nap a világ. — **Vidám:** (3, ½7): Minden este és vasárnap délután is: Patyolatkisasszony. — **Royal:** Minden nap: Utazás a holdba (½7, csüt., szomb. ½4, ½7, vas. 11, ½4, ½7). — **Kamara Varieté:** Mindennap: Legyünk őszinték. (11, ½4, ½7). **Fővárosi Operettszinház:** (3, 6): Mária főhadnagy. — **Nemzeti Kamaraszinház:** (½7): Bolero. — **Madách Szinház:** (½7): Képzelt beteg. — **Bábszinház:** Vas., szerda, csüt., és szomb.: Az ügyvéd és a férje. Hétfő, péntek: Az ember nincsen fából. Kedd: Toldi. Minden d. u., pént., szomb. és vas. délelőtt: A rókacsinálta király. — **Komédia Orfeum:** Minden nap: Csecse-becse. (½7, szerda, szombat ¼4, ½7, vasárnap és ünnepnap 11, ¼4 és 7.) — **Magyar Művelődés Háza:** (10): Postás nemzetközi disztorna; (½3): Tábori színészek hangversenye; (6): Puccini: Pillangókisasszony. Operaház vendj. (V. III.) 5. előadás. — **Erzsébetvárosi:** ¾5, ½8. V. és Ü. ¾3, 5, ½8. Dorozsmai szélmalom. — **Józsefvárosi:** ¾5, ½8. V., Ü. ¾3, 5, ½8. Ártatlan vagyok. — **Kisfaludy:** ¾5, ½8. V. és Ü. ¾3, 5, ½8. Ördöglovas.

BEMUTATÓ FILMSZINHÁZAK:

Átrium (153-034. 154-024). H.: ¼4, ½6, ½8. V. és Ü. ½2-kor is: **Emberek a havason.**

Corvin (138-988 és 339-594) Előad. kezd. H.: 3, 5, ½8. V. és Ü. 1-kor is: **Bajtársak.** (Szilassy, Simor). 2-ik hétre prolongálva! — **Híradó.**

Deák—Décsi (121-343, 125-952). ½2, ¼4, ½6, 1/½8: **Katyi. — Híradók.**

Fórum (189-707): Hétk.: ¼4, ½6, ½8. V. és Ü. d. e. 11-kor is: **Láthatatlan bilincsek.** Prolongálva! — **Híradó.**

Kaszinó (185-329). H.: 1/¼4, ¼6 ½8. Szomb. ½2-kor is, vasár- és ünnepnap 11-kor is: **Katyi. TOLNAY.**

Korzó (182-818). H.: ¼4, ½6, ½8, V. és Ü. d. e 11-kor is: **Bajtársak.** (Szilassy, Simor.)

Nemzeti Apolló (Royal Apolló) (222-002). H: ¼4, ½6, ½8. Sz. ½2. V. és Ü. 11 és 1/½2-kor is: **Emberek a havason.** 3-ik hétre prolongálva. — **Híradó.**

Omnia (130-125). H.: ¼4, ½6, ½8. Sz. ½2-kor is. V. és Ü. 11, ½2-kor is: **Néma tanu.** — **Híradók.**

Rádius (122-098, 120-564.) ¼4, ¼6, ½8. Sz. ½2, V. és Ü. 11kor is: **A nőnek mindig igaza van.** (Ilse Werner, Viktor de Kowa.) — **Híradó.**

Scala (11-44-11). (1/¼4, ½6. 1/½8. Sz., V. és Ü. ½2-kor is: **Egy szív megáll (Karády.)** — **Híradók.** 4-ik hétre prolongálva!

Szittya (City) (111-140). 1/¼4, ½6. 1/½8. Sz., V. és Ü. ½2-kor is: **Emberek a havason.** (Szellay Alice, Görbe János). — **Magyar híradó.**

Uránia (146-046). H.: 3 5, ½8. V. és Ü. 1-kor is: **Hegyek leánya.** — 2-ik hétre prolongálva. — **Híralók.** — Vas. d. e. 11-kor: **Gyermekvilág.** Matiné.

UTÁNJÁTSZÓ FILMSZINHÁZAK:

Barlang (422-722). ½2, ¼4, ½6, ½8. Első mérsékelt. **Egy asszony visszanéz.** (Tasnády Mária, — **Magyar híradó.**

Beleznay-Studió (225-276). 11, ½2. ¼4, ½6, ½8 **Keresztúton.** Prolongálva 7-ik hétre.

Capitol (134-337). H.: ½2, 3, 5, 7. V. és Ü. 11-kor is: **Szép csillag.** (Fényes Aliz.)

Csaba—Savoy (146-040). H.: ¼4, ½6. ½8. Sz. és V. ½2-kor is: **Lidércfény.** — **Híradó.** — Vas. d. e. matiné: **Azurexpress.**

Duna-Lloyd (111-994). H.: ¼4, ½6, ½8. V. és Ü. ½2-kor is: **Szerelem a vérpadig.** — **Híradó.**

Kamara (423-901) 11, ½2, ¼4, ½6, ½8. Első 2 előadás olcsó, a 3-ik mérsékelt helyárakkal! **Eltévedt emberek.** — **Híradó.** — Csak 16 éven felülieknek.

Mesevár (Elit). H.: ¼4, ½6, ½8. V. és Ü. ½2-kor is: **Bécsi vér.** — **Híradó.**

Pátria: D. e. 10-től 1-ig folyt. előadások, mérsékelt árak. ½2, ¼4, ½6, ½8. V. 11-kor is: **Üzenet a Volgapartról.** — Prolongálva II-ik hétre. — **Premier Híradók.**

Pest-Palace (221-222). 11, ½2, ¼4, ½6, ½8. Első két olcsó, harmadik mérs. **Négylovas hintó. (Turay).** — **Tessék jegyet váltani.** — **Magyar Híradó.**

Tiszti Kaszinó: ½5, ¾7. Febr. 4. és 7-én: **Bécsi vér.** Febr. 9-én: **Szerelem a vérpadig.** Febr. 11. és 14-én: **Negyediziglen.** Febr. 16-án: **Sziriusz.** Febr. 18. és 21-én: **Férfihűség.** Febr. 23-án: **Pofon az éjszakában.**

Ujbuda-Simplon (268-999). H.: ¼4. ½6, ½8. V. 11 és ½2-kor is: **Bécsi vér.** — **Híradó.** — Vas. d. e. 11-kor matiné: **Alcazar.** (Jótékonycélú m.)

TOVÁBBJÁTSZÓ FILMSZINHÁZAK:

Adria-Admiral (353-707). H.: ¼4, ½6, ½8. V. és Ü. 11, ½2-kor is: **Gentryfészek.** — **Híradó.**

Alkotás (355-374). H.: ¼4, ½6, 1/½8. Sz. 1/½2-kor. V. és Ü. 11 és ½2-kor is: **A férfi mind őrült.** — **Híradó.**

Anna (T.: 225-238.) H.: ¼4, ½6, ½8. Szombat, V. és Ü. ½2-kor is: **Jud Süss.** — **Híradó.**

Budai Apolló (351-500). H.: ¼4, ½6, ½8. V. ½2-kor is: **Gentryfészek.** — Vas. d. e. matiné: **Kalózszerelem.**

Glória. (427-521) H.: ¼4, ½6, ½8. V. ½2-kor is: **A 103 nem tért vissza.** — **Valahol Oroszországban.** — **Premier Ufa híradó.**

Körönd-Orient. (114-926). H.: 3, 5, 7. Sz., V. és Ü. 1-kor is: **Zoro-Huru a két őrümapa. Híradó.** — Vas. d. e. 11-kor matiné: **Végzet.** — Hétfőtől: **4 testőr.** — **Híradó.**

Kultur (188-120). H.: ¼4, ½6, ½8. V. és Ü. ½2-kor is: **Tosca.**

Otthon (146-447). H.: ¼4, ½6, ½8. V. és Ü. ½2-kor is: **Gentryfészek.** — **Híradók.** — Vas. d. e. matiné: **Mindenki mást szeret.**

Ősbuda (363-165). H.: ¼4, ½6, ½8. V. és Ü. ½2-kor is: **Tökéletes férfi.** — Hétfőtől: **G. P. U.**

Petőfi-Odeon (428-478). H.: ¼4, ½6, ½8. V. és Ü. ½2-kor is: **Valahol Oroszországban.** — **A négy testőr.** — **Híradó.**

Tinódi-Tivoli. H.: ¼4, ½6, ½8, szomb. ½2-kor és V. és Ü. 11-kor is: **Gentryfészek.** — **Híradók.**

Tisza-Eldorádo (133-171). H.: ¼4, ½6, ½8. V. és Ü. ½2-kor is: **Szerelem, bosszú, halál. Híradó.**

Toldi-Rialtó (224-443.) 10, ¾12, ½2, ¼4, ½6, ½8. V. 11, 1, 3, 5, ½8. **4 testőr.** — **Híradók.**

Turán (Tel.: 120-003). 11, ½2, ¼4, ½6 és ½8-kor: **Moszkvai éjszakák.** — **Híradó.**

Ugocsa-Astra (154-422). H.: ¼4, ½6, ½8. Szombat ½2. V. és Ü. 11-kor is: **Kadétszerelem.** — **Valahol Oroszországban.** — Vas. d. e. 11-kor matiné: **Háry János.**

Zuglói (297-093.) ½2, ¼4, ½6, ½8. V. és Ü. ½12-kor is: **Gentryfészek.** — **Híradó.** — **Tessék jegyet váltani.**

Belvárosi Híradó Filmszínház (T.: 181-244.) **Erdély kapuja, Nagyvárad** (kultúrfilm). — **Rajzos híradó. a lőszerről.** — **Miki a tengerész.** (Walt Disney), — **Magyar-, Ufa-, Luce híradók.** Folytatólagos egyórás előadások 10—21 óráig.

Híradó Filmszínház (Erzsébet-krt. 13. T.: 222-499.) **Erdély kapuja, Nagyvárad** (kultúrfilm). — **Rajzos híradó. a lőszerről.** — **Miki a tengerész.** (Walt Disney), — **Magyar-, Ufa-, Luce híradók.** Folytatólagos egyórás előadások 9—21 óráig.

„AMERICAN CENTURY"

A Magyarság berlini szerkesztőségének amerikai hírei

AMIKOR MÉG NEM VOLT CENZURA Amerikában, az amerikai-japán háború legkezdetén, az USA-sajtó természetesen szinte hihetetlen példányszám-eredményeket ért el szenzációs háborús jelentéseivel. *„Nem baj, ha nem mindig az igazat írjuk meg,* de halálos bűn, ha unalmasak vagyunk" — állapította meg az amerikai sajtó törvényét *William R. Uearst,* az azóta tönkrement újságkirály. Az amerikai sajtó sokat tanult attól a Hearst-től, akinek végülis el kellett buknia. A *„headline-pioneer"*, az ordító slágercímek előharcosa ólomtrónjától megfosztottan is bizonyára igaz gyönyörűséggel szemlélte azokat a harsogó címeket, amelyek 1941 december 7-ikén *Pearl Harbour katasztrófájáról* számoltak be. Szakértők véleménye szerint az amerikai lapok ezen a napon „felülmúlták önmagukat". Úgy látszik azonban, hogy *Rooseveltnek nem nagyon tetszett* a szabadon hazudó — sőt, ami még kellemetlenebb: az igazat, a vereségeket is megíró sajtó —, s ezért államosította a hazudozást, illetve bocsánat: háborús tájékoztató hivatalt állított fel, s egyben a legfőbb cenzor jogán megtiltotta a lapoknak, hogy „magánérdesülés" alapján közöljenek háborús híreket vagy riportokat.

A *War Information Office,* a háborús tájékoztató hivatal megteremtése tehát *az amerikai cenzura alapkőletétele* volt. Miután pedig a félhivatalos tájékoztató útján nem sikerült kellően megfékezni a headline-őrületben élő, a szenzáció kedvéért még a legdurvább és legkellemetlenebb igazságot is megíró hazai sajtót, az elmúlt év kezdetén *Roosevelt bevezette az újságcenzurát.* Az annyit hangoztatott amerikai „sajtószabadság" történetében példátlan, de a roosevelti politika szempontjából igen áldásos intézmény neve: *Office of Censorship.*

16.000 ALKALMAZOTT dolgozik egyedül Washingtonban a cenzurahivatal központjában. Az OOC vezetője *Byron Price,* Amerika egyik legkitűnőbb újságszakembere, az *Associated Press* hírügynökség washingtoni szervezetének volt vezetője.

A War Information Office vezetője — ez az egyetlen, amit a hüvelykszorító intézetekkel kapcsolatban Roosevelt dicséretére elmondhatunk — szintén kitűnő újságíró: *Elmer Davis.* A kezdet kezdetén Mr. Davis még igen derülátó nyilatkozatokat adott irodájának jövendő működéséről, s többek között hangsúlyozta, hogy a hazai és külföldi lapok ezentúl *„csak igaz híreket"* kapnak. Azóta... azóta már a derék Mr. Davis is tudja, hogy „katonai érdekből nem lehet minden hadászati hírt nyilvánosságra hozni, s bizonyos dolgokat *más beállításban* kell közölni, mert csak igy lehet *az ellenséget* félrevezetni..." Az ellenséget és a — *közönséget:* fűzhetné hozzá a rossznyelv ehhez az óvatos és mégis sokatmondó nyilatkozathoz.

Érdekes különben, hogy a WIO szervezete három fontos alcsoportra oszlik, egy-egy külön tekintélyes szakvezetővel. Az első az események és képek irodája. A második *a hazai arcvonalat megdolgozó propagandahivatal.* A harmadik a *tengerentúli hírszolgálat* irodája. Ennek az utóbbinak *Robert E. Sherwood,* a híres színpadi író a vezetője. Sherwood Roosevelt egyik elsőszámú bizalmasa és tanácsadója, aki ebben a minőségében legalábbis egyenrangú a *Rosenman* nevű zsidóval. Köztudomású, hogy Sherwood, az Amerikából tengerentúlra kerülő hírek legfőbb költője írja *Roosevelt beszédeit.* Különben élete legnagyobb sikerét *A hülyék öröme* című darabjával aratta, amely rekordbevételeket ért el a Broadwayn. Ez nem vicc! *Roosevelt névtelen jegyzőjének* darabja valóban ezt a gyönyörű címet viseli: *A hülyék öröme.*

HOGYAN CSINÁLT KARRIERT, illetve hogyan jutott a roosevelti húsosfazékhoz *Elmer Davis?* Tíz éven át a New York Times politikai szerkesztője volt, s már-már úgy látszott, hogy a szerkesztőségi íróasztal mellett őszül meg. Ekkor hirmagyarázónak szerződtette az egyik legnagyobb amerikai rádiótársaság, a *Columbia Broadcasting Company.* Davis tulajdonképpen ekkor kezdte meg a helyenként rendkívül ügyes *lázítást a tengelyhatalmak ellen.* Rádióműködése idején ismerkedett meg *Dorothy Thompson* kisasszonnyal, Rooseveltné egyik legjobb barátnőjével, aki mint *„hasábtündér"*, számos amerikai lap kedvenc cikkírója lelkes odaadással vett részt *a háború felidézésében.* Miss Thompson vitte el Mr. Davist az elnökasszony szalonjába. Eleonora hamarosan bensőséges barátságot kötött a rádió-újságíróval, aki azután az ő legkegyesebb ajánlására lett a War Information Office vezetője. A sokatjelentő ajánláson kívül különben Davis legnagyobb „érdeme" az volt, hogy megszervezte a Columbia *emigráns-osztályát.* Összeszedte a különböző európai országokból menekült *sajtózsidókat* s közreműködésükkel megszervezte a nemzetiszocializmus és fasizmus ellen lázító sorozatos rádió-előadásokat. Emigráns-hordája később igen jelentős szerephez jutott *Donovan* ezredes, a *Coordinator of Information* rádiószervezeténél. Donovan, aki annakidején mint Roosevelt megbízottja készítette elő a *Balkán-háború* kirobbanását, a háború kitörése után *tizenhárom rövidhullámú adón át* különböző nyelveken — így *magyarul is* — tengelyellenes propagandát szervezett meg. A bábeli hazugsághadjárat legfőbb irányítása mellett Donovannak természetesen arra is van idje, hogy az amerikai vezérkar kebelében működő „stratégiai információs hivatalt" irányítsa. A szép név mögött *az USA katonai kémszolgálata* rejlik.

AZ „AMERIKAI SZÁZAD" emberiességének és az amerikaiak katonai lovagiasságának gyönyörű példája az az undorító képekkel és rajzokkal ékesített cikk, amely a *Life* című folyóiratban jelent meg, s amelyben *Fort Meade* USA-altiszt a közelharc „fogásait" vázolja. Az ember azt hinné, hogy a cikket nem katona, hanem *szadista őrült* írta.

— A legjobb — írja Fort Meade többek között —, ha elkapod a náci fejét, s *megfeszült torkát úgy nyesed át késeddel, mintha kakas lenne!*

A dicső cikk különben messzemenő szakmagyarázatot közöl arról, hogyan kell — *a hadifoglyokat megkötözni,* s hogyan lehet őket különböző fájdalmas fogásokkal vallomásra kényszeríteni.

Az „amerikai századnak" ezt a katonai kegyetlenkedésre felszólító remekművét be kellene keretezni és nyilvánosan kellene mutogatni. *Elrettentő például...*

A WORLD REVIEW feltünéstkeltő cikket ír *Az USA igazi céljai a háború után* címmel. Ebből a cikkből végre megtudjuk, hogy Roosevelt legfőbb világuralmi törekvése — *az európai egyesült államok* megteremtése.

— Ez a nagyszerű cél — írja a W. R. — természetesen csak akkor érhető el, ha *Németország eltűnik Európa szinteréről,* mint hatalmi tényező, sőt mint népi és nemzeti egység. A nagy cél érdekében természetesen *félmillió vagy egymillió vagy akár több fiatal német férfi életét is fel kell áldozni,* mert csak így lehet a nácizmust gyökerében kiirtani. Kizárólag a mi emberiességünktől függ, hogyan hajtjuk végre ezt az annyira szükséges „politikai ritkítást". Lehet, hogy a nácikat csupán életfogytiglani, nemzetközi, esetleg tengerentúli *kényszermunkára* ítéljük, ami azonban végeredményben *az élő halállal egyenlő...*

Köszönjük az amerikai század Európát „boldogító" korszakának ezt a sokatmondó névjegyét. Ezekután aligha esengünk az amerikai „kultúra" áldásaiért...

Különben az „American Century" kultúréletének első látható jeleiről maga a *New York Times* számol be:

— A háború kitörése óta *az Egyesült Államok ötven főiskolája kénytelen volt bezárni kapuit.* Az egyetemeket *anyagi és szellemi nehézségek* kényszerítették erre a kétségbeejtő lépésre. Megdöbbentő ugyanis, hogy az anyagi zavarok mellett riasztó rémként tűnik fel mindig a háborús *„szellemi csőd,* amely a *Metropolitan-operaház* esetében is láthatóan jelentkezett: művészeti és tudományos életünk elsősorban *importból* élt...

Ehhez igazán nem kell megjegyzés.

Az igazságos munkabér megállapításának új alapelvei Németországban

Irta: dr. Rauecker Bruno egyetemi tanár

A munka értékelésének problémája hovatovább egyik legfontosabb szociális kérdéssé válik Németországban. A III. Birodalomban már évek óta fáradoznak a munkabér rendszerért felelős tényezők a német munkaarcvonal (DAF) és a munkával, mint tudományággal foglalkozó tudósvilág, hogy a munkabérek kollektív rendszere helyére, amely az egyéni teljesítményt nem méltatja kellően, egy olyan rendszert ültessenek, amely az egyéni képességeket és adottságokat a munka ellenértékének megállapításánál nagyobb mértékben veszi számításba. Igy történt azután, hogy a fegyverkezés a négyéves terv és végül a hadigazdálkodás rögzített munkabérei mellett is olyan üzemi rendszabályok jöttek létre, amelyek közelebb vitték a német munkásságot a nemzetiszocialista munkaértékelés megvalósításához. 1934 óta a német munkaarcvonallal szorosan együttműködő munkatanulmányi bizottság (Refa.) üzemvezetőket, mérnököket, művezetőket, előmunkásokat és más üzemi alvezetőket számos tanfolyamon arra képzett ki, hogy munkakörükben a munkateljesítményeknek azt a helyes értékelését alkalmazzák, amely nemcsak az időtényezőt, hanem a munkást mint pszihofizikai egységet és a munkahely körülményeit az egyéni munkateljesítmény szempontjából mérlegeli. Míg a Refa 1934-ben 31 ilyen tanfolyamot tartott 820 hallgatóval, addig 1942-ig a tanfolyamok száma 212-re, a hallgatóké pedig 2200-ra emelkedett.

Ezeknek a tanfolyamoknak a hallgatói nagyobbára azokat az elveket sajátították el, amelyeket saját üzemeikben kellett alkalmazniok a munkateljesítmények igazságos és lelkiismeretes mérlegelésénél. Viszont a német munkaarcvonal tanfolyamainak végzett hallgatói olyan képesítést nyertek, hogy mint üzemen kívüli, sőt üzemek fölötti munkaértékelők is megállják helyüket. A német munkafront tanfolyamainak végzett növendékei főleg az otthon végzett munka egyes darabjai elkészítésének ellenértékét vannak hivatva megállapítani. Az állami munkafelügyelők azután az ő megállapításaik alapján készítik el az otthon üzött ipar munkatarifáit.

A munkaértékelésre vonatkozólag igen részletes utasításokat alkalmaz az 1942. évi június 25-e óta érvényben levő építőipari munkatarifa-rendelet, amelynek terjedelméről fogalmat alkothatunk abból a pár adatból, hogy a rendelet kereken 60 építőipari tevékenységet sorol fel és a rendeletet közlő birodalmi munkaközlöny 27 oldalát veszi igénybe a rendelettel kapcsolatban felsorolt több, mint 1200 munkapélda.

Az üzemek feletti munkaértékelő szerepét feltételezi a vas- és fémipar nemrég megjelent birodalmi bércsoport útmutatója, amely a szabályoknak és intézkedéseknek a gyakorlatba való bevezetését könnyíti meg. Az üzemek felett álló állami munkaértékelők ellenőrzik az üzemi teljesítményértékelők munkáját és azonnal közbelépnek, ha valamely üzemben eltérnének az útmutatóban lefektetett elvektől. Az új útmutató 62 munkaténykedést és kereken 340 példát közöl, de a példák száma az egyes szakcsoportok révén folyton szaporodik. A vas- és fémipar első bércsoportjába a legegyszerűbb munkák tartoznak, amelyeket minden különösebb előképzettség nélkül el lehet sajátítani, míg a 8. csoport teljesítményei a legmagasabb szakképzettséget, mesteri tudást, teljes önállóságot, az intézkedésben való biztonságot és természetesen megfelelő elméleti ismereteket követelnek meg. Hogy valakit ebbe a csoportba sorozzanak, ahhoz nem elég a szakmabeli képzettség és az a képesség, hogy szakismereteit gyakorlatilag is értékesíteni tudja. Ezek mellett a tulajdonságok mellett bizonyos szellemi és jellembeli tulajdonságokkal kell a jelöltnek birnia. Hogy a szakismeretek csak egyéniségekben egyesüheinek a szükséges intellektuális és erkölcsi követelményekkel, az — úgy hisszük — nem is szorul hosszabb bizonyításra.

Minél magasabbrendű egy munkateljesítmény, annál kitünőbb szakértőnek, — azt lehet mondani, annál „tökéletesebbnek" kell lennie annak, aki azt kellően értékelni tudja. Minthogy azonban az **emberi gyarlóságot a legtökéletesebb kiképzés sem tudja kiküszöbölni, hogy a** hibás ítéleteknek ne lehessen döntő szerepe, ezért létesítették a „több szem többet lát" elve alapján az üzemi teljesítményértékelőkön kívül az üzemek feletti ellenőröket, hogy — amennyire emberileg lehetséges, — tökéletesen igazságos munkaértékelést lehessen elérni.

Hogy a munkaértékelésért felelős tényezők milyen alaposan végzik hivatásukat és döntéseik előtt milyen rigorózusan vizsgálnak meg minden egyes rendszabályt, arranézve jellemző, hogy a német munkaarcvonal munkatudományi intézete munkaértékelési rendszerét az elmult évben nem kevesebb, mint 350 állandóan dolgozó munkatárssal ellenőriztette. Eddig már 1300 munkateljesítményt értékeltek és egymástól teljesen független szakértők ellenőriztek is. Érdekes, — és az értékelési rendszer helyességét igazolja, — hogy az ellenőrző értékelések rendszerint megegyeznek az eredeti értékelésekkel, vagy azoktól legfeljebb egy-két egységgel térnek el.

Az értékelés tárgyát pedig — mint már említettük, — nem a szakma, nem bizonyos munkamenetek, nem is a munkahely, vagy a munka lelki előfeltételei képezik, hanem maga a munka, amint azt a munkás adott esetben munkahelyén a gyakorlatban elvégzi. Ebből a munkából mint egységből itélhető meg az igénybevétel foka, ami egyedül lehet mérléke az igazságos bérmegállapításnak.

Ezen az úton igyekeznek eljutni Németországban egy olyan munkaértékelési skálához, amely eltörli a tanult, betanított és tanulatlan munkások osztályait és amelyben a teljesítmény alapja a munkabérnek, nem pedig valamely osztályba vagy csoportba való sorozás.

(O)

Őrségen a finn tengeröbölben.

A lószerszámok és gépszijjak javításához a bőrkészítés gyors engedélyezését és a blankbőr kiutalását kéri a miskolci Gazdakamara

A miskolci Gazdakamara a Honvédség szerszámigénylésére tekintettel, korábbi előterjesztésének megismétlésével felterjesztéssel fordult a földmüvelésügyi miniszterhez és kérte az elhullott állatok bőre kikészitésének gyors engedélyezését és a felmerült sürgős szükséghez képest szerszám javításához blankbőr kiutalását. A földmüvelésügyi miniszter leiratában közölte a Kamarával, hogy a gazdasági szerszámbőr szükséglet és gépszijj pótlására csakis az elhullott állatok bőre készithető ki, amelynek engedélyezése iránt a m. kir. Iparügyi Anyaghivatalhoz (Budapest, II., Fő-utca 69.) kell fordulni s a kérelemhez minden esetben mellékelni az illetékes hatósági állatorvos bizonyitványát arról, hogy az állat, melynek bőrét kikészíteni kérik, nem fertőző betegségben hullott el. A kérelmek csak lószerszám és gépszijj készitése céljából terjeszthetők elő és a bőr kifejezetten csak erre a célra használható fel.

Bástly István

tárgyilagosságánál fogva — villanylámpákkal ékített hatalmas térkép — fogta meg a szemlélőt, a Telefongyár nagyszabású kirakodóhelye, amelynél az ornamentika cifraságának túltengése rontotta le az egyes részeiben érdekes kiállítás művészi hatását. Külön említést érdemel az Erdődy és Társa cég, különösen a falfelületet rendkívüli ügyességgel kihasználó és egyszerű eszközöket alkalmazó kiállítása (ezüst felületen színes kockák), amely modern törekvésével Chemnitzky művészetét dicséri.

A szabadban elhelyezett pavillonok között különösen ki kell emelnünk a Haas és Somogyi cég építményét, amely célját a korszerű modern, vassal és üveggel való építkezés propagálását egyszerű eszközökkel, modern tárgyilagossággal, anyagszerűséggel szolgálja és átgondolt művészetével tervezőjének, Forgó Pálnak elismerést szerzett. Hasonló törekvések sugallták a Magyar Általános Kőszénbánya építési és útépítési anyagokat bemutató helyiségét. Egész más célkitűzésből indul ki a Frigidaire hűtőgép tervezője, Ékes Árpád, aki nagyszabású és tömegeket vonzó, feltűnő, de kifogástalan ízlésű csarnokot épített. Útbaejtve a Lantos könyvkiadó újszerű, de ízléses kiállítását, a motorkerékpároknak fenntartott hangárban találtuk az Orion kiállítása mellett a tárlat legkitűnőbb objektumát, a Puch motoros kerékpár területét. Köröskörül a lehető legnagyobb zagyvasággal tömegesen voltak felrakva a kerékpárok és motorosok, mintha a cég tőkeerőssége attól függne, hogy tizenöt vagy huszonöt kerékpár áll e területén, míg a Puch cég kiállításán egyetlen egy motoros kerékpár szerepelt, — a másik a korlát lezárásául szolgált — de ez a kockás padlóból kiemelkedő, magas posztamensen valóságos hatalmas hatást gyakorolt, és a szoborszerűségével a Technika, az Árú — bálványoltáraként hatott. A szobor-motoros mögött pálmák közt foglalt helyet a tárgyalóhelyiség, amellyel egyetemben reklámcélzatát, vásárszerű komolyságát tökéletesen szolgálta ez a felépítmény, amelynek tervezője Kozma Lajos. Ugyancsak ő tervezte az Iparcsarnokban a Kristály ásványvíz pavillonját, amelyben ugyanezen elvből kiindulva csak néhány óriási méretű kristályvizes üveg képviselte az árut és a felhasznált anyagnak nemessége — fehérre mázolt falemez és gumipadló — és a felépítmény monumentalitása jellemezték a kiállító cég előkelőségét.

Egész más utakon jár, a nagyközönség megnyerésére és elkápráztatására törekszik — sikerrel — Faragó Ödön, aki a Goldberger cég részére készített óriási méretű pavillonjában a propagálandó műselyemszöveteket nemcsak természetes rendeltetésükben mutatja be, hanem dekorativ célokra is felhasználja, talán az anyagszerűség rovására, de mindenesetre rendkívül dús hatást érve el. Lakatos Arthur a Budapesti Pamutárugyár és a Csepeli Posztógyár kiállításában finom ízlésű színhatásokat ér el, és a Langer cég pavillonjában, de különösen a Boon Kakaogyár kirakodóhelyén a vásár legízlésesebb objektumainak egyikét tervezte. Kaesz Gyula modern koncepcióval építette fel a Chmura cég mintahelyét, amely a kvalitásárut jellemző előkelőségével, de formában és színekben élénk és művészi összhatásával a legsikerültebb munkák egyike volt. Reprezentativ nagyvonalúságával kevés kirakodóhely múlta felül a Remington Irógép hatalmas kék és fehér csarnokát, amely csakúgy mint az Eternola magyar gramofongyár pavillonja Básthy István tervező művészi tudását dicséri. Számos más kirakodóhely ízléses elrendezése kifejezésre juttatta azt a modern törekvést, hogy nem a kiállítandó árucikken kívül álló díszítési eszközöknek, hanem magának az árunak kell a domináló helyet elfoglalnia és a díszítésnek és az idegen anyagoknak csak az alárendelt háttér szerepét kell alkotnia. De nem hallgathatjuk el azt sem, hogy igen nagy számban voltak olyan cégek is, amelyek ez ellen a törekvés ellen súlyosan vétettek és voltak egész sorok, ahol ízléstelen tarkabarkasággal nemcsak a néző szépérzékét bántották, hanem a kirakodóhely reklámcélzatát sem szolgálták. Nem szándékunk ezeknek a kiállítóknak salon des horreurs-jét összeállítani, de ideje volna, hogy azon kirakatrendezők tobzódásának, akik pl. tarka paplanoknak hátteréül rikító színű szöveteket használnak fel, vagy akik színes selyemkendőket szivárványszínű háttér előtt forgatnak keréken, már egyszer végetvessenek és ezért igaz sajnálattal kell tudomásul venni, hogy az Országos Iparművészeti Társulatnak és a Magyar Könyv- és Reklámművészek Társaságának az a kezdeményezése, hogy a művészi szempontból legkitűnőbb kirakodóhelyet felállító cégeket elismerésben részesítsék, a vásár vezetősége részéről nem talált megértésre. Bizonyos az, hogy azoknak a kitüntetése, akik másnál különbek, az ízléstelenek körében nem szimpatikusak. De egy oly kiállítás, amely nemcsak budapesti, hanem a vidéki, sőt külföldi közönség nagy számát gyüjti össze, kell hogy bizonyos mértékben művészi kultúránk színvonaláról is számot adjon és azok, akik művészi színvonalának emelésével áldozatot hoznak és útmutatóul szolgálnak, kellő erkölcsi támogatásban, elismerésben és bátorításban részesüljenek.

A NEMZETKÖZI VÁSÁR MŰVÉSZI KÉPE

Írta: dr. NAMÉNYI ERNŐ

L'ordonnance, c'est la hierarchie des buts, la classification des intentions.

A modern építészet nagy propagátorának Le Corbusier-nek ez a megállapítása ötlik önkénytelenül agyunkba, amikor a Budapesti Nemzetközi Vásár művészi külsejéről akarunk írni. Az elrendezés a célok hierarchiája és az akarások sorbahelyezése. Mindenekelőtt tehát azt a célt kell vizsgálnunk, amelynek szolgálatába kellett a művészeknek állítaniok tudásukat és csakis ennek megállapítása után, vagy a párhuzamosan haladó célok sorrendjének megszabása után van módunkban a művészi problémák megoldásának sikerült voltát kutatni. Mindenek előtt meg kell állapítani, hogy a vásár és kiállítás nem nagyon örvendetes keveréke nehéz feladat elé állította a tervezőket. A vásár helyes elrendezése és beosztása tulajdonképpen nem az ad hoc művészetnek, hanem a vásár céljait szolgáló épületek művészi megoldásának feladata és az egyes kirakodóhelyek — talán szabad az általánosan használt német Stand szó helyett ezt a magyar kifejezést használnunk — kötelességszerűen beilleszkednek az általános keretbe, és csak egyes áruknak (pl. textiliáknak) ügyes elrendezésével igyekeznek egyéni ízt adni egyes cégek megjelenésének. A vásár jellegzetessége a tárgyilagosság, aminthogy a viszonteladókhoz forduló reklámnak is ez a jellegzetes tulajdonnsága, szemben a fogyasztók nagy tömegére hatni akaró propagandaeszközöknek, amelyek minden rendelkezésre álló lélektani eszközökkel, tehát nagy, hangos, színes felvonulással, síppal, dobbal, igyekeznek céljukat az áru mennél szélesebbkörű propagandájának szolgálatára lenni. Ez a propaganda-módszer — cum grano salis — a kiállítások eszköze, mert a kiállítások igyekeznek a nagyközönség minél szélesebb rétegeit csarnokaikba vonzani, míg a jól rendezett vásárok mindenütt igyekeznek a nézőközönséget a kirakodóhelyektől távol tartani, és a vásárokat kizárólag az iparosok és kereskedők találkozóhelyévé tenni. Nálunk ez nincs így. A nagyközönség vonzásával vásárunknak kiállítás jelleget adnak és azoknak az iparosoknak, kereskedőknek fülkéi és mintabemutatásai, akik vásári célzattal jönnek el, szöges ellentétben állnak azokkal a felépítményekkel, amelyek a nagyközönség megnyerését célozzák. A tervező művész tehát éppen a célkitűzés szempontja tekintetében nem tudja mihez tartsa magát és ennek megfelelően a megoldásnál sokszor oly feladat előtt áll, amelyet maradék nélkül elintézni majdnem lehetetlen. A vásár általános benyomását is ezzel jellemeztük, és csak arra a megállapításra szorítkozhatunk, hogy az Iparcsarnok zavaró belső épületeinek eltávolításával és az elrendezés célszerű, áttekinthető keresztülvitelével az ezidei vásár nagy haladást mutat a multtal szemben. Külön ki kell emelni a Műcsarnok művészi szempontból is kiemelkedő kirakodóhelyeit. A rádiókiállítás, a francia és japán vásár úgy elrendezésüknél, mint művészi megjelenésüknél fogva, amelyben a kiállítási forma a vásár jellegének alárendelve kellő kereteit megtartotta, harmonikus szépségével a szigorú kritikát is kibírta. Ennek a résznek legkiválóbb alkotása, a Kremenetzky János Rt. Orion-kiállítása volt. A tervező Fränkel György helyesen fogta meg a Műcsarnok termekre osztott voltában rejlő óriási előnyt, és a kirakodóhely előkelő, nyugodt, monumentális felépítésével, anyagánál fogva pompás megtervezésével a cég előkelőségének adott kifejezést és az inkább aprólékos árunak a legmegfelelőbb keretet. Az egész kirakodóhely anyaga félfényesre pácolt tölgyfalemez volt, amelybe élénkséget az aszimetrikus négyzetekre osztott felületeknek színezése adott, kezdve a tölgyfa természetes színétől, mahagóni, dió-színen át a feketéig. Ezen tompa, de egyáltalán nem egyhangú keretből kitűnően emelkedett ki az ezüstszínű felírás. A formák leegyszerűsített skatulyaszerűsége az áru dominálo szerepét szolgálta; a terem közepén pihenőpadokkal ellátott háromszögű kirakóasztalok és a két sarokban két tárgyalófülke keretéül szolgáló pilonszerű felépítés a vásári jelleget domborítja ki. A Műcsarnokban kaptak helyet a Telefunken választékos ízlésű kiállítása, a Philips vörös és kék színben tartott jellegzetes terme, amely egyszerű nagyvonalú stílusában a Műcsarnok előtt elhelyezett sikerült reklámtoronynyal harmonizált, az Egyesült Izzólámpa és Villamossági Rt. inkább mondanivalójával és tárgyilagosságával ható mintakiállítása, amely éppen

Magyar Iparművészet

1929.

M.D.K.

Básthy István

A Színészbálra festett "...érdekes kompozicióju.." képet a Vigadó számára. A festményen két színész összehuzza a függönyt, annak jeléül, hogy vége az előadásnak,- irja a beszámoló.

Színészbál 1923 c.
Szinházi Élet. Bp. 1923. márc. 25-31.
XII. évf. 13. sz. 11. lap.

M.D.K.

Básthy István

A Magyar Szinházban bemutatott "Gyergyói bál" c. szindarabhoz tervezett diszleteit a kritika kiemeli.

Szinházi Magazin, Bp. 1941. jan. 12. IV. évf. 3. sz. 4-6. lap

.M.G.N.

M.D.K.

Básthy István

Kádár Endre: "A szerelem elmegy" c. darabjának diszleteit tervezte.

Szinházi Élet. Bp. 1922. ápr. 30.- május 6.
XI. évf. 18. sz. 7. lap.

M.D.K.

Básthy István

A Belvárosi Szinházban bemuattott "Ütközet" c. darab diszleteit tervezte.

Az ütközet c. kritika
Szinházi Élet. Bp. 1923. ápr. 15-21.
XII. évf. 16. sz. 15. l.

M.D.K.

Básthy István

A Blaha Lujza Szinházban bemutatott„Levendula" c. darabhoz tervezett diszleteket, és kosztümöket, melyeket a kritika magasra értékel.

Levendula c.
Szinházi Élet. Bp. 1923. ápr. 1-7.
XII. évf. 14. sz. 15-21. lap.

M.D.K.

Básthy István

Ditrichstein Leó: "A nagy bariton" c. darabjának előadásához tervezett szinpadképeket.

A nagy bariton c. kritika
Szinházi Élet. Bp. 1923. nov. 18-24.
XIII. évf. 47. sz. 15-19. lap.

M.D.K.

M.D.K.

Básthy László

A Magyar Szinházban bemutatott "Vademberek" c. szindarab diszleteit tervezte.
A kritika keretében a lap közli a darab első és második felvonásának diszletét, illetve rajzát és a müvész fényképét.

Vademberek c. kritika.
Szinházi Élet. Bp. 1922. ápr. 9-15. XI. évf. 15. sz. 6-12. lap.

M.D.K.

Básthy István

Bus Fekete László: Csuda Mihály szerencséje c. szindarabjához tervezett szinpadképeket. A szinpadképek egyrészét a szereplőkkel, közli a lap.

Szinházi Élet. Bp. 1926. május 31-junius 6. XVI. évf. 22. sz. 18-21. lap.

M.D.K.

Básthy István

Horváth János és Jaschik Álmos tervezték a Nemzeti Szinház Andrássy-uti Kamaraszinházát - irja a "Szinházi Hét" c. rovat közleménye.

Szinházi Élet. Bp. 1937. szept. 12-18. XXVII. évf. 38. sz. 38-39. lap.

M.D.K.

Básthy István

Váradi Tibor: "Üstökös" c. darabjának diszleteit tervezte.
Az 1. 4. 6.7. és 8. kép diszletrajzának fényképfelvételét hozza a lap.

Szinházi Magazin, Bp. 1939. január 22. II.évf. 4. sz. 97-119. lap.

MDK

Básthy István,

fantáziával,izléssel alkalmazkodó képességével ,vonzó helyi jellegével európai szinvonalra emeli a magyar szinpadmüvészetet.

Relle Pál: A magyar szinpadmüvészet utja.
Iparmüvészet.1-2.l. 1936.

Bástly István

Ezt a könyvet okv. Lásd

Szerkesztőség:
VIII., Üllői-út 42. (Telefon: 136-386)
Kiadóhivatal:
BETHLEN GÁBOR IRODALMI ÉS NYOMDAI RT.
IX., Calvin-tér 8. (Telefon: 188-074)
Felelős kiadó:
RUFFY JÓZSEF
XI., Horthy Miklós-út 18. (Telefon: 457-199)

Bethlen rt. Budapest, IX., Kálvin-tér 8. — Műszaki igazgató: Lombár László.

Félévszázados ünnepéhez közeledik a magyar mozi- és filmélet. A kísérletezések kora immár a történelemé. Szinte érthetetlen, hogy ennek a félévszázados, regényes korszaknak mindeddig senki sem írta meg a históriáját. A jövő nemzedéknek tartozunk azzal, hogy hozzáférhetővé tegyük számukra az úttörők tapogatózásait és hogy a mai nemzeti fejlődés útján lerögzítsük a magyar mozi és film világát.

Mindeddig egyetlen összefoglaló munka sem jelent meg, mely teljes képet adna a hazai filmkultúra eredményeiről és tényezőiről. Az újjárendezett szakmai életről nem is számolhatott be még összefoglaló munka.

Mindenképpen hiányt pótolunk tehát, midőn méltó formában és kiállításban szinte az újjáalakítás pillanatában, szakszerű és minden részletre kiterjedő pontossággal emléket állítunk a magyar mozi és film mai világának.

A hatalmas munka könnyen kezelhető és nélkülözhetetlen mindazoknak, akik a magyar mozi és film körül élnek, dolgoznak: a jegyszedőtől a filmszínházigazgatóig, a gépírókisasszonytól a vezérigazgatóig, a statisztától a sztárig, a rendeletek kötelezettjeitől azok kibocsátójáig.

TARTALOM:

I. A magyar mozi története

1. A Városligettől a hangosfilmig
2. A hangosfilmtől a Filmkamaráig

II. Filmhatóságok

1. Minisztériumok
   - *a)* Belügy
   - *b)* Honvédelmi
   - *c)* Iparügy
   - *d)* Kereskedelmi
   - *e)* Kultusz
   - *f)* Külügy
   - *g)* Pénzügy
2. Filmkamara
3. Filmtanács
4. Nemzeti Filmbizottság
5. Filmcenzura
6. Katonai Filmiroda
7. Oktatófilm Kirendeltség
8. Székesfőváros
9. Államrendőrség
10. Tűzrendészet
11. Gépkezelői és üzemvezetői tanfolyam

III. Filmegyesületek

1. OMME
2. MMOE
3. Kinotechnikai Társaság
4. Filmoperatőrök Társasága
5. Filmotthon
6. Filmgyártók Szindikátusa
7. Amatőrfilm Szövetség

IV. Filmgyárak

1. Hunnia
2. Filmiroda

V. Filmlaboratóriumok

1. Filmiroda
2. Kovács és Faludi
3. Krupka
4. Diatyp
5. Filmatyp
6. Pannonia
7. Filmipari

VI. Filmgyártók és filmkölcsönzők

VII. Keskenyfilm

VIII. Filmszínházak

1. Fővárosiak
2. Vidékiek

IX. Filmszakmai rokonvállalatok

1. Technikai és berendezési vállalatok
2. Sokszorosító ipar
3. Biztosítók
4. Bankok

X. A film művészei

1. Írók, dramaturgok
2. Rendezők
3. Zeneszerzők
4. Színészek
5. Grafikusok
6. A műterem művészei
7. A laboratórium művészei

XI. A filmszakma vezérkara

1. Gyártók
2. Kölcsönzők
3. Filmszínházi igazgatók

XII. A filmsajtó

XIII. Törvények, rendeletek, határozatok

XIV. Filmbibliográfia

XV. A filmszakma címtára

Karácsonyi beszélgetés Raffay Sándor püspökkel

a finn nép hitéről, tiszta jelleméről és a magyar evangélikusok testvéri áldozatkészségéről

A világ különböző tájain halált szórnak az öldöklő fegyverek, de mi itt békességben, testvéri öleléssel borulhatunk össze a Kárpátok csillogó fenyői alatt. *A szeretet ünnepén, szűk családi körben különös aggódással tekintünk észak felé, ahol a nagy családhoz tartozó testvéreink vívják hősi harcukat hitükért és szabadságukért.* Amikor mi itt békében ünnepeljük a karácsonyt, északon a fegyverek zajába belevész a finn testvérek segélykiáltása.

„*Erős vár a mi Istenünk*" hangzott fel a maroknyi kis nemzet ajkán, amikor fegyvert fogott szabadságának és hitének védelmére. Az ige talán még valóra válhat?...

A túlerejű ellenség minden támadása a három hetes kegyetlen harc alatt összeomlott a finn nép hősies ellenállásán, melyre felfigyel az egész művelt világ. Mindenfelől segítő kezek nyulnak a finnek felé.

Magyarországon is több mozgalom indult meg a testvérnép szabadságharcának támogatására. A magyar társadalmi mozgalmak első sorában áll *a magyar evangélikus egyház nagyarányú akciója,* melynek célja, hogy a küzdő nép háborúban kapott sebeinek gyógyításában legyen segítségére a hittestvéreknek.

Raffay püspök nyilatkozata

Felkerestük *Raffay* Sándor püspököt, a magyar evangélikus egyház kimagasló vezető egyéniségét, hogy tájékoztatást kapjunk tőle a magyar evangélikus egyház által megindított finn segélymozgalomról. *Raffay* püspök hivatali helyiségében fogadott és felkérésünkre a következőket mondotta az Esti Kurír munkatársának:

— Mi nem csinálhatunk politikai kérdést a finnek megsegítéséből és nem is akarunk azt csinálni. Tisztán a hittestvéri szeretet kötelességét teljesítjük akkor, amikor a finn testvérekért a buzgó imádságon kívül segítő akciót indítottunk el a finn Vöröskereszt javára, hogy a háborúban kapott sebek gyógyításában segíthessünk hittestvéreinknek.

— Csodálatos, tiszteletreméltó nép ez — mondja *Raffay* püspök.

— Néhány év előtt jártam Finnországban és két esztendőt töltöttem közöttük.

Megszerettem és tisztelem ezt a népet, mert erkölcsös, vallásos, szorgalmas és józanéletű.

Kitartásuk és sokoldalúságuk szinte egyedülálló a többi nemzetek között. Igen sok közös vonásuk van életmódjukban a magyarokkal. *Tanyarendszerben élnek, akárcsak nálunk az Alföldön.* Ezt az ősi formát mindmáig megtartották. Ennek ellenére azonban

minden finn tud írni-olvasni és Finnországban az írástudatlanság ismeretlen fogalom.

Népfőiskoláikon, ahol az előadások novembertől márciusig tartanak, a praktikus életre tanítják és nevelik a finn ifjúságot.

Hitszolgálat az ezer tó országában

— Amikor *Knopioban, Karélia* határán jártam — folytatja *Raffay* püspök — ott, ahol most talán a legkegyetlenebb öldöklő harcok dúlnak, ott akkor virágok nyíltak.

Ez a csodálatosan szép vidék és az emberek olyan érzésekkel töltöttek el, mintha csak a Kiskunságon lettem volna.

A férfiak és a nők viseletükben úgy hatottak, mint a mi kiskunsági népünk. Csak a vallásosságuk volt talán erősebb, mint nálunk. *A finnek végtelenül vallásos emberek és nagyon szeretik a magyarokat.*

Mikor híre ment, hogy egy magyar püspök érkezett körükbe, huszonöt-harminc kilométeres körzetből is jöttek gyalog emberek, csakhogy meghallgathassák a magyar püspök beszédét.

— Még egy egészen különös dolgot tapasztaltam a finn egyházaknál, amely egész világon csak Finnországban van meg. Ez a finnek anyakönyvvezetése. *A finn anyakönyv nemcsak a születési adatokat tünteti fel, hanem az emberek életrajzát is pontosan megadja a születésüktől haláluk ig.*

— Egyházkerületi beosztásuk is igen különbözik a többi népekétől. Tekintettel arra, hogy szétszórtan élnek,

egyes vidékeken a papoknak hetven kilométeres körzetük is van. A lelkipásztor vasárnap délután befogat és szombaton tér haza körzetútjáról, de minden héten bejárja a körzetét.

Megmozdulnak a magyar evangélikusok

— Finn segélymozgalmunkról szándékosan csak keveset mondhatok. Nem általános jellegű, tisztán az egyház intern ügye. *Az eddigi eredmény nagyon szép, meg vagyok vele elégedve.* Most is itt fekszik előttem egy levél, egy szegény asszony küldte. *Az asszony megírja, hogy évek óta egyetlen vágya, hogy gyermekének egy beszélő babát vegyen karácsonyra.* A gyermek jól tanul, szorgalmas és ezért meg is ígérte neki, hogy ezévben a Jézuska elhozza a már évek óta várt beszélő babát.

Fillérenkint rakta össze a pénzt a szegény asszony, hogy a beszélő babát megvehesse, de most az evangélikus egyház felszólítására ő is részt akar venni a finn testvérek támogatásában és a beszélő babára összegyűjtött tíz pengőt elküldi a finn testvéreknek.

— A finnek érdekében megindított mozgalmat — fejezi be Raffay püspök felvilágosításait, — október 12-én kezdtük meg. *Körlevél formájában hívtam fel az evangélikus egyházakat, hogy az istentisztelet alkalmával emlékezzenek meg az északon szorongatott hittestvéreikért és*

különösen buzgón imádkozzanak a finnekért, akikhez nemcsak a hitnek, hanem a vérségnek kötelékei is fűznek bennünket.

A második körlevelet december 12-én adtam ki, amelyben felszólítottam az evangélikus lelkészek egyesületét, hogy indítsák meg a gyűjtési akciót a finn Vöröskereszt javára.

— A Góliát és Dávid példája szemünk előtt ismétlődik meg. A százmilliós Oroszország élethalál harcra kényszerítette a nem is négymilliós Finnországot. Amaz a hadak tömegével, öldöklő fegyverek és harcikocsik roppant seregével, emez az Isten nevével száll az egyenlőtlen viaskodásba.

Imádságos kérésünk a népek Istenéhez mi lehetne más, mint az, hogy az ő csodálatos segedelme és titokzatos nyilvánvaló kegyelme segítse most is diadalra azt a népet, amelyik az ő nevével, az „Erős vár a mi Istenünk" éneklésével indul a csatamezőre.

A lelkészegyesület felhívása

— A lelkészegylet elnöksége a püspöki kar helyeslésével és hozzájárulásával felhívja a lelkész testvéreket, hogy

advent harmadik vasárnapján rendezzenek templomi és házankinti gyűjtést a finn vöröskereszt javára.

Az istentiszteleten megfelelő módon hívják fel adakozásra a híveket, hogy minden magyarhoni evangélikus hívő adományaival is megmutathassa a finn testvérekkel való igaz együttérzését és támogató készségét. *A begyűlt összeget pedig a gyorsabb elintézés érdekében az Evangélikus Élet 20412. és a Harangszó 30526. számú csekkjén még a negyedik adventi vasárnap előtt küldjék be.* A befizetés a számra való hivatkozással bárhol megtörténhetik.

— Isten áldása legyen jószándékú munkánkon és a segítő munkában résztvevőkön! Az Úr kegyelme legyen velünk!

A püspök felszólítása minden bizonnyal megértő szívekre talált a magyar evangélikusok körében és nem lesz evangélikus hívő, aki karácsony ünnepén a finn testvérekért való buzgó imádság mellett megfeledkezne testvéri kötelességéről és ne róná le szeretetének adományát a vérző finn testvérek sebeinek meggyógyítására.

Kemény András

A kalocsai érsek felhívására bizottság alakul a zsidótörvény által érintett katolikusok védelmére

A Magyar Kurir jelenti: Zichy Gyula gróf kalocsai érsek a magyar püspöki kar megbízásából bizottságot alakított az 1939. évi IV. t. c. által érintett katolikusok lelki s erkölcsi megsegítésére. A bizottság megalakítását Kalocsa érseke a következő felhívással közli a magyar katolikus társadalommal:

— Éppen egy éve, hogy a szeretet ünnepén az úgynevezett második zsidótörvény javaslata nyilvánosságra került. Ez a törvény számos katolikus egyént és családot is érint. A keresztény felebaráti szeretet és a katolikus szolidaritás azt kívánja, hogy ezeket a katolikus testvéreket ne hagyjuk el, hanem legyünk segítségükre életük nehéz óráiban. Ezért karácsony ünnepén szeretettel közlöm velük, hogy az Egyház nem tesz különbséget gyermekei között és Krisztus parancsa szerint teljesíti iránt uk kötelességét: A magyar püspöki kar megbízásából vezetésemmel bizottság alakult, hogy lelkileg és erkölcsileg megerősítse s megsegítse e törvény érintette testvéreinket, nehogy meggyengüljön a hitük és csökkenjen katolikus öntudatuk. Hiszem, hogy a magyar katolikus társadalom megértéssel támogatja e bizottság munkáját.

Éjszaka megtámadták és bokszerrel leütötték Halmay János nyilas képviselőt

Egy furcsa és különös ügyben indított nyomozást a főkapitányság: tegnap

késő éjszaka boxerral leütötték Halmay János országgyűlési képviselőt,

akit *Kalocsán legutóbb nyilaskeresztes párti programmal választottak meg,* de a nyilaspártban keletkezett felbomlás napjaiban *Halmay* János országgyűlési képviselő az elsők között lépett ki a nyilaskeresztes pártból.

A Nefelejts-utcában késő este hazafelé igyekezett lakására *Halmay* János országgyűlési képviselő, aki különben volt gazdászati tiszt.

A sötét utcában váratlanul egy erőteljes, magányosan álló férfi toppant az országgyűlési képviselő elé.

— *Egy kérvényt szeretnék a képviselő úrnak átadni.* Elnézését kérem, hogy ilyen szokatlan időben szólítom meg.

Ezzel az ismeretlen férfi úgy tett, mintha zsebébe nyúlna a kérvényért. Papírlap helyett azonban villámgyorsan

boxert rántott elő és még mielőtt a meglepett volt nyilaskeresztes párti képviselő védekezni tudott volna, állon sujtotta.

Az éjszakai merénylő ezután az utca néptelenségét és sötétségét felhasználva, *futva elmenekült.*

Meghalt Mouillard Viktor altábornagy

Mouillard Viktor altábornagy, *a budapesti honvédhuszár-hadosztály utolsó parancsnoka,* a régi hadsereg lovasságának legjellegzetesebb tisztje, aki 41 éves korában mint *az 1. cs. és kir. huszárezred parancsnoka* vonult a világháborúba, *ma éjjel hosszú szenvedés után elhúnyt.* A kiváló katona kitűnő sportember, különösen híres vadász volt. Halála előkelő rokonságot borított gyászba.

Milos György halála

A bankvilágban és az egész magyar közgazdasági életben nagy megdöbbenést és mélységes részvétet keltett az a hír, hogy *Milos* György, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár vezérigazgatója, tegnap este, amikor a hivatalból lakására ment, az utcán összeesett és néhány perc mulva meghalt.

ORION rádión

Az orgona bugása, a férfiének zengese,
a gyermekkar csillogó hangja
egyforma élethűséggel szól a nemeshangu
Orion rádiókészülékeken.

Már forgalomban van a 055V nyomógombos automata-rádió és a 055G gramofonos-zenegép

Hallgassa meg bármelyik ORION-rádiókereskedőnél

Csere (részletre is)
CHMURA
IV., Ferenciektere 2
ALKALMI VÉTELEK. „R4" árjegyzék ingyen.

MEGVEHETI
Morvai Rádiónál
Erzsébet-krt 40. T. 221—664, 222—082
Kedvező fizetési feltételek.

1860 óta
Külföldi világmárkák
KOZMA KALAP
„O" neki...
nyakkendő házivabát selyemsál gyapjúsál pizsama dressing-gown
Kész- és mértéktehérnemű
Károly-körút 3.

Fejér Ernő és Vilma férj. Häntler Ferencné mélységes fájdalommal jelentik, hogy szeretett édesanyjukat

özv.
Fejér Gyulánét

tegnap örök nyugalomra helyezték.

Budapest, 1939 dec. 23.

SZÍNHÁZ • FILM

A Noszty-fiú esete Tóth Marival

A Mikszáth-Harsányi vígjáték a Nemzetiben

Tizenhárom esztendős pihenés után vajjon elhalványult-e a *Mikszáth*-novellából készült vígjáték? Olyan friss-e még, mint amikor kikerült a zseniális átdolgozó *Harsányi* Zsolt tolla alól?

Nem halványult el, ma is eleven. Mikszáth aranyos kedélye, kedves szatirája, igaz emberrajzai ma is derűt varázsolnak a gondterhes arcokra és ezeken felül színészálmot jelentő szerepeket adnak. Nem csodálkozhatunk tehát, hogy a Nemzeti Színház művészei vidáman, lelkesen ragadták meg feladataikat, hogy a kipróbált hatású szerepekben a maguk gyönyörűségét is szolgálják.

Jávor Pál Noszty Ferije és *Szeleczky* Zita Tóth Marija minden összehasonlításon felül kitűnő, *Kürthy* György főispánja magával ragadóan nagyszerű, *Csortos* Gyula öreg Noszty-ja emberi, *Tasnády* Ilona Tóthné szerepére bőkezűen ontotta művészetének gazdagságát, *Gózon* Gyula Bubenyikja mikszáthi, s pompásabbnál pompásabb alakítást nyujtanak: *Tapolczay* Gyula, *Makláry* Zoltán, *Vándory* Margit, *Mészáros* Ági, *Könyves Tóth* Erzsi, *Gobbi* Hilda, *Forgács* Antal és *Nagy* Adorján, aki nemcsak a színészi feladatot, hanem a rendezés munk'ját is a nála már megszokott magasrendűséggel oldotta meg. *Básthy* István nemes ízlésű díszletei, *Nagyajtay* P. Teréz korhű ruhái mind egyesültek, hogy a Noszty-fiú új életét széppé, vonzová és indokolttá tegyék.

(b. m.)

PÉTER

Aszlányi Károly komédiája a Vígszínházban

Egy tisztességes ember komédiája ez a darab, a tragikusan elhunyt fiatal szerző posthumus műve. Dr. *Kovács* Péter geológus és tisztességes ember. Annyira tisztességes, hogy semmi áron sem hajlandó tisztességtelenségre, csak — pénzért. A gazdag *Üreghy* Péter, aki egy «váltó-ügybe» keveredett, megvesztegeti a jámbor *Kovácsot*, hogy helyette jelentkezzék a fogházban háromhavi büntetésének kitöltésére. A könnyelmű Üreghy inasa Viktor. Ez az inas bonyolítja a darabot. Ő veszi rá a jámbor Kovácsot is a büntetés elvállalására. *A két Péter tehát elcseréli egymást.* Ebből származik a tömérdek *bonyodalom*, mígnem minden rendbe jön

Tagadhatatlanul ötletes és fordulatos a darab, különösen az első felvonás indul igen jól. Érdekes alakok mozognak a színen, egy börtönaltiszt és Egressy Ödön, a gazdag Üreghy sógora remekül van megrajzolva. Ez utóbbit *Rózsahegyi* Kálmán játssza igen nagy sikerrel. Igen hálás szerep Viktor, az inas is, melyet *Ajtay* Andor pompásan alakított. *Góth* Sándor egy gazdag nagybácsit játszik. *Muráti* Lili pedig a leány.t. Mind a ketten megcsillogtatják művészetük egész tökéletességét, a régi vígszínházi stílust. *Dénes* György játssza a könnyemű Pétert fölényesen és rendkívüli biztonsággal.

Aszlányi Károly mestere volt a bonyodalmas vígjátéknak, a váratlan helyzeteknek. *Ő volt a magyar színpad könnyűsúlyú bajnoka.* Ez a darabja is igen mulatságos, ötletes és fordulatos, tele szellemességgel és jókedvvel. Igazán értett a vígjátéki bonyolításhoz — művének nagy sikere volt a tegnap esti főpróbán. *Hegedűs* Tibor rendezése hibátlan, a siker hathatós tényezője. *Ladomerszky* Margit, *Szilassy* L., *Zsilley* Margit, *Bárdy* Ödön, *Hidassy* Sándor, *Mátray* József a többi szereplő. Valamennyien remekül állták meg helyüket, a legjobb vígjátéki modorban. Az egész e vütles *Vígszínházat játszott*, méltóan a *Vígszínház* régi hagyományaihoz.

(—th.)

Bolond lyukból bolond szél fúj

Főpróba a Royal Színházban

A cím mindent elmond — sőt mintha kissé fecsegő volna — és pontosan fedi véleményünket. A magunk részéről legfeljebb még annyit tennénk hozzá, hogy *bolondnak áll a világ* —, de nehogy ebből is operett legyen! Miután így végeztünk a bolond dolgokkal, térjünk rá a szereplőkre, akik valóságos hősei a *Szüle—Pegyő*-féle *zenés plöm-plömségnek*. Itt van mingyárt *Fenyvessy* Éva, aki úgy fest ebben a produkcióban, mint egy szál orchidea a vájdlingban. Finom, halk és ráadásul szépen is énekel, bemutat ezenkívül néhány remek toalettet. *Somogyi* Nusi szerepét a főpróbán *Mórócz* Gabriella játszotta, mert *Somogyi* Nusi megrándította bokáját a délelőtti házi főpróbán, de már a premiéren résztvesz. *Csikós* Rózsi, *Adorján* Éva, *Tóth* Magda, *Surányi* Erzsi: szép, fiatal hölgyek. Az előadás motorja *Rátkay* Márton és *Feleky* Kamill kívülük ifj. *Latabár* Árpád, *Kertész* Dezső, id *Latabár*, *Pethes*, *Sárossy* Andor jobbnál-jobb figurákat állítanak a színpadra. *Endre* Emil kitűnő karmester.

Miután a *Royal Színház* előadása remek, a siker biztosítottnak látszik.

(K—r.)

Varieté-revű a Magyar Színházban

A *Magyar Színház* komoly színházi tradíciókkal teli falai között ma *varieté-műsort kap a közönség*, viszont ebből a műfajból igazán a *legjobbat*. Nagyszerű magyar és külföldi *táncosok*, *jazz-énekesek*, *erőművészek* és *légtornászok* produkálják magukat s ebben a varietékeretben még *néhány kis vidám pesti kabaréjelenet, hazai magánszám is elfér*, ami csak színesebbé, nívósabbá teszi azt az egyébként is tarka revüt, amely a *«Látta-e már Budapestet éjjel?»* címet viseli.

A jobbnál jobb artista számok mellett a pikáns franciás humorában utólérhetetlen *Fejes* Teri, *Dajbukát* Ilona, *Simor* Erzsi, *Földényi* László, *Bársony* István, *Boross* Géza, *Vándory* Gusztáv és *Berczy* Géza: ragyogtatták tehetségüket.

Nem is volt hiány nevetésben, tapsban és a túlzottan hosszú műsornak úgyszólván minden száma sikert aratott az egyébként oly *igényes*, de most, az *artisták produkcióiért* és a pesti *kuplékért is hálás magyarszínházi közönség előtt.*

A változatos és mindvégig szórakoztató revü összeállításáért és rendezéséért *Lóránth* Vilmost, a nagyszerű jazz-zenekar vezényléséért pedig dr. *Perényi* Sándort illeti külön elismerés.

Nézze meg a KEREN HAJESZOD

héber hangosfilmjét

Az „ÉPÜL AZ ORSZÁG" közkívánatra ujra szinrekerül az OMNIA-mozgóban hétfőn, karácsony első napján, december 25-én, délelőtt 11 órakor. Jegyek elővételben kaphatók: az Omnia pénztáránál és a Pro Palesztina Szövetségben, Andrássy-út 67, I. (Szombaton este és vasárnap délelőtt is.) Tel.: 221—870 és az előadás előtt két órával az Omniában.

Négy filmet tiltott be a cenzura

Az *Országos Mozgóképvizsgáló Bizottság* legutóbbi ülésén *négy film bemutatásától tagadta meg az engedélyokirat kiadását*. Ezek a következők: *«A nagy árnyék»* (On borrowed time) című hangosdráma, amely az idén készült a Metro-Goldwyn-Mayer filmgyárban, *«Betörőfogás»* a Tifany-filmgyár 1924-ben készült egyfelvonásos vígjátéka, *«A filmgyár dísze»* (On the screen), ugyancsak a Tifany-filmgyár ban 1924-ben készült egyfelvonásos bohózat, végül a *«Barátságos arcot kérek»* című magyar vigjáték, amelyet 1935-ben a Hunnia-filmgyár készített.

„Szergej-növendékek" külföldi színpadokon

Az utóbbi időben egyre többet és többet hallunk külföldi operaházakban, zenés színházakban szereplő táncművészekről, akiknek produkcióiról külföldi lapok kritikái a legmelegebb hangon emlékeznek meg. A legutóbbi napokban olasz színpadokon tüntek fel kitünő táncosok, akik interjuikban elmondották, hogy Szergejnek, a kitünő balettmesternek és táncművésznek növendékei Budapestről. A növendékek valamennyien hálás szeretettel emlékeznek meg tanárukról, aki a művészképzés terén már sok kimagasló eredményt ért el.

DIVATKURIR

A belvárosi Semler cégnél, a szövetszakma patricius üzletében ma, — mint heti körriportunkon megállapítottuk — tetőpontját érte el a karácsonyi vásár. Az a forgalom, amit ez a kitűnő, szolid cég az utolsó napokban elért, a nagyközönség rendkívüli bizalmát biztosítja a cég iránt. Ami teljesen érthető is, ha Semlerék pazar kirakatsorait végignézzük: revüszerű látványossággal vonul itt fel a téli szövet- és selyemdivat.

A karácsonyi vásár még véget sem ért és a legszebb Kossuth Lajos-utcai cipőüzletben, a Münchengrätzinél máris a szilveszteri pompa veti előre fényét. Különleges estélyi modellek, finom estélyi férficipők sorakoznak itt nagy választékban a legkülönbözőbb formákban, az elegánsan egyszerűektől a legdíszesebbekig, amelyeknek könnyed, modern vonala egyben irányt szab az 1940-es esztendő cipődivatának.

Mi dekorálja legjobban a nőt? — ez volt egy párizsi lap ezidei karácsonyi körkérdése hölgyolvasóihoz. A válaszok meglepő többsége ez volt: a szép, elegáns bunda és a kékróka.

Nálunk a «szőrmefronton» az idén egészen kivételes forgalmat ért el Schmideg párisiutcai szűcsmester, ahol az értékálló szőrme — a legújabb párisi modellek formájában — a karácsonyi vásár alkalmával a régi árakon volt beszerezhető. Mint megállapitottuk, még a mai napon is pompás választék áll a nagyközönség rendelkezésére.

Egy-egy jól megválasztott ajándék a legnagyobb karácsonyi örömet jelenti.

A karácsonyi ajándékozás kérdése mindenkor a legnagyobb gondok közé tartozik; mindez azonban csak addig probléma, amíg be nem kerülünk az elegáns kígyóutcai Jolie divatékszerboltba, ahol pazarul ötletes és káprázatosan szép tárgyak közül válogathatunk.

A Silhuettes kölni bámulatos rövid idő alatt lett az előkelő hölgyközönség kedvence. Smart készítmény. Bécsi-utca 9.

A „MAK UP" csak tökéletes arcbőrön ervényesül.

Ezért Fehér Jolán kozmetikus a „MAK UP" előtt Fe-Yo-Ko francia eredetű legmodernebb pakkolást alkalmazza, mert ezáltal a teint természetes frisseséget és hamvasságot kap. Az intézet Vilmos császár-út 15a) szalatt szaktanáccsal díjtalanul áll a hölgyek rendelkezésére.

— **Romlott ételek okozta mérgezéseknél** a gyorsan és biztosan ható természetes **„Ferenc József"** keserüviz azonnali használata — egy vagy két pohárral — rendkivül fontos segédeszköz. Kérdezze meg orvosát.

Ír merényletsorozat angol postahivatalok ellen

Amsztrdam, decemebr 23.

(Német Távirati Iroda.) A Telegraaf londoni jelentése szerint az IRA (... ír köztársasági hadsereg) tagjai a karácsoyi ünnepek előtt több merényletet követtek el postaüzemek ellen. E merényletek következtében számos postaalkalmazott megsérült. Igy Wolver-Hamptonban a csomagok osztályozását végző postaalkalmazottak közül tiznekettő sebesült meg. Birminghamban a város központjában közvetlenül a hivatalos órák vége előtt a postahivatalokban öt csomagban adtak fel bombákat, amelyek a csomagolóhelyiségben felrobbantak. Londonban több esetben megtörtént, hogy robbanóanyagot tartalmazó levelek a postaalkalmazottak zsebében robbantak fel. (MTI.)

Színházak műsora:

Holnap, vasárnap a szinházakban nincs előadás.

Operaház (3, ½8). Szombat: A kékszakállú herceg vára, Fából faragott királyfi, Játékdoboz (D 10), hétfő d. u.: Jancsi és Juliska, Babatündér, este: Házmán lovag, kedd d. u.: János vitéz, este: Faust, szerda: Rigoletto (E), csütörtök: Nincs előadás, péntek: Márta (C), szombat: Don Carlos (D), vasárnap d. u.: Pozsonyi majális, Coppélia, Csárdajelenet, este: A denevér.

Nemzeti Színház (½4, ½8). Szombat: A Noszty-fiú esete Tóth Marival (I), hétfő d. u.: Rontó Pál, este: A Noszty-fiú esete Tóth Marival, kedd d. u.: Énekes madár, este: A Noszty-fiú esete Tóth Marival, szerda: A Noszty-fiú esete Tóth Marival (IV), csütörtök: Rontó Pál, péntek: Andromache, Perlekedők (N 2), szombat: Andromache, Perlekedők (VII), vasárnap d. u.: Rontó Pál, este (½9): A Noszty-fiú esete Tóth Marival.

Nemzeti Kamaraszinház (4, 8). Minden este, vasárnap és ünnepnap délután (Szilveszter 9): Feleség.

Vigszinház (½4, 8). Szombat: Péter, hétfő d. u.: Születésnapi ajándék, este: Péter, kedd d. u. és este: Péter, szerda: Péter (C), csütörtök: Születésnapi ajándék (M), péntek: Péter (L), szombat: Péter, vasárnap d. u.: Születésnapi ajándék, este: Péter, éjjel (11): Kabaré.

Belvárosi Szinház (4, 8). Minden este és ünnepnap délután, Szilveszter (4, ½8, 11): Farsangi esküvő.

Andrássy Szinház (½4, 8). Minden este, Szilveszter (½8 és 11): Finom család, jövő vasárnap d. u.: Klotild néni.

Városi Szinház (½4, 8). Minden este, vasárnap és ünnepnap délután, hétfő délelőtt (½11): Tisztességes Anna, kedd délelőtt (½11): Tangóharmonika-hangverseny, Szilveszter (éjjel 11): Kabaré.

Pesti Szinház (4, 8). Minden este, vasár- és ünnepnap délután, Szilveszter (éjjel 11): Az utolsó pillanat.

Fővárosi Operettszinház (½4, 8). Minden este, vasárnap és ünnepnap d. u.: Pozsonyi lakodalom, Szilveszter (éjjel 11): Kabaré.

Royal Szinház (4, ½9). Minden este, vasárnap és ünnepnap d. u.: Bolond lyukból bolond szél fúj, Szilveszter (éjjel 11): Kabaré.

Podium (½5, 9). Minden este, vasár- és ünnepnap d. u.: A helyzet a következő ... Szilveszter (d. u. ½5, 8, 11): A helyzet a következő ...

Dunaparti Szinpad (9). Minden este, vasárnap és ünnepnap d. u., Szilveszter (7, 11): Uj vidám műsor.

Komédia (½5, ½9). Minden este és ünnepnap d. u., Szilveszter (½9): Ki papája vagyok én? Szilveszter (éjjel ¾12): Nehéz Izsónak lenni.

Kamara Varieté (½6, ½9, vasár- és ünnepnap 3, 6, 9). Minden délután és este: Kicsuda maga? Szilveszterkor (8 és 11): Kicsuda maga? és Nagy kabaré.

Magyar Szinház (½4, 8). Minden este, vasárnap és ünnepnap d. u., Szilveszterkor (½4, ½8, 11): Látta-e már Budapestet éjjel?

NAGY SZILVESZTERI KABARÉ A VIGSZÍNHÁZBAN

Szilveszter napján, amely jövő vasárnapra esik, a *Vígszínházban három előadás lesz.* Délután ½4 órakor *Fodor* László érdekes színdarabja, a *«Születésnapi ajándék»* kerül színre mérsékelt helyárakkal. *Este 8 órakor* a játékrend legújabb szenzációja, *Aszlányi* Károly «Péter» című komédiája van műsoron. *Éjjel 11 órakor* pedig a hagyományos *nagy szilveszteri kabaréját* tartja a *Vígszínház.* Budapest szinházi életének ez mindig specialitása volt és az idén is szenzációs műsort állítottak össze a kabaré céljaira. Elegendő talán a szereplők névsorát közölni, amelyben a szinház tagjain kívül illusztris vendégművészek is szerepelnek. A közreműködők névsora — betűrendben — a következő: *Ajtay* Andor, *Bárdi* Ödön, v. *Benkő* Gyula, *Bihary* József, *Bródy* Tamás, *Dénes* György, *Feleky* Kamill, *Gombaszögi* Ella, *Góth* Sándor, *Greguss* Zoltán, *Ladomerszky* Margit, *Mezey* Mária, *Muráti* Lili, *Orosz* Julia, *Pártos* Erzsi, *Polgár* Tibor, *Rátkay* Márton, *Rózsahegyi* Kálmán, *Somlay* Artur, *Somogyi* Nusi, *Ania* Suli, *Szalay* Karola A műsoron darabok, tréfák, magánjelenetek, ének- és táncszámok, vidám szilveszteri konferánszok lesznek. Élvezetes estéje lesz annak, aki szilveszteri szórakozásul a *Vígszínházat* választja.

(*) **A lovasfilmeket a karácsonyi ünnepeken is játsszák.** A *Fórum* filmszínházban a nagysikerű lovas filmelőadást, melyen a világ minden tájáról készült lovasbravúrokat és nehéz akadályversenyeket mutatnak be, *december 25-én és 26-án* délelőtt 11 órakor megismétlik. Bemutatják ismét *«A róka nyomán»* című falkavadász fimet és a bécsi spanyol-iskolát is.

RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, december 24.

BUDAPEST I. 8. Szózat, hanglemezek. **8.45.** Hírek. **9.** Görög katolikus istentisztelet. **10.** Római katolikus szentbeszéd. **11.15.** Evangélikus istentisztelet. **12.26.** Időjelzés, időjárásjelentés. **12.30.** Beszkárt-zenekar. **1.45.** Hírek. **2.** Hanglemezek. **3.** Teleki Mihály gróf előadása. **3.45.** A II. sz. regőscsoport műsora. **4.** Közvetítés a Mindenki karácsonyfájától. **5.15.** Felvidéki karácsony. **6.05.** Magyar advent. **6.35.** Gordonka. **7.25.** Karácsony este. **7.40.** Zadravetz István püspök előadása. **8.30.** Magyar önismeret. **8.55.** Hanglemezek. **9.05.** Fúvószenekar. **9.30.** Palestrina-kórus. **10.10.** Hanglemezek. Éjjel **12.** Éjféli mise.

BUDAPEST II. 11.15. Cigányzenekar. **3.45.** A II. sz. regőscsoport műsora.

Hétfő, december 25.

BUDAPEST I. 8. Szózat, hanglemezek. **8.45.** Hírek. **9.** Református istentisztelet. **10.** Római katolikus szentbeszéd. **11.30.** Evangélikus istentisztelet. **12.20.** Időjelzés, időjárásjelentés. **12.30.** Hangverseny Zenekar. **1.45.** Hírek. **2.** Hanglemezek. **3.** Mesék. **3.35.** Felolvasás. **4.55.** Zongorajáték. **4.25.** Operaismertetés. **4.30.** A Babatündér" közvetítése az Operaházból. **5.25.** Késmárki karácsony. **5.55.** Magyar nóták. **7.** Magyar önismeret. **7.05.** K. Vozáry Aladár előadása. **7.25** Vaszary Gábor csevegése. **7.25.** A Noszty-fiú esete Tóth Marival (vígjáték). **10.10.** Melles Béla-zenekar. **11.35.** Tánclemezek.

BUDAPEST II. 11.25. Hanglemezek. **2.55.** Operaismertetés. **3.** „Jancsi és Juliska" közvetítése az Operaházból. **6.** Elbeszélések. **6.25.** Exotikus zene. **6.40.** Gárdonyi-versek. **7.05.** Hanglemezekről Beethoven-zene. **8.** Hírek. **8.20.** Karácsonyi dalok. **9.45.** Cigányzenekar. **9.50.** Időjárásjelentés.

Kedd, december 26.

BUDAPEST I. 8. Szózat, hanglemezek. **8.45.** Hírek. **9.** Unitárius istentisztelet. **10.** Római katolikus szentbeszéd **11.15.** Görög katolikus szentbeszéd. **12.20.** Időjelzés, időjárásjelentés. **12.30.** Operaházi Zenekar. **1.45.** Hírek. **2.** Magyari Imre cigányzenekara. **3.** Szalay László elbeszélése. **3.25** Katonazenekar. **4.** Magyar önismeret. **4.20.** Felolvasás. **5.15.** Jazz-hármas. **5.40.** Babay József hangjátéka. **6.15.** Nagybovácsi Ilona énekel. **6.45.** Vizirózó mérkőzés. **7.35.** Régi operett-részletek. **8.25:** Felolvasás. **8.50:** A Waldbauer—Kerpely vonósnégyes. **10.10.** Tánczenekar. **10.40.** Cigányzenekar. **11.** Hírek.

BUDAPEST II. 11.40. Kamarazene-matiné. **3.15.** Mezőgazdasági félóra. **5.45.** Cigányzenekar. **6.45.** A kassai rádió műsorából. **8.** Hírek, ügetőeredmények. **8.25.** Szalonzenekar. **9.25.** Időjárásjelentés.

A PESTI SZÍNHÁZ karácsonyi és szilveszteri JÁTÉKRENDJE

A *Pesti Színházban* karácsony mindkét napján két-két előadás lesz délután 4 órakor és este 8 órakor. Minden alkalommal *Heltai* Jenő brilliáns színpadi remekművei, *«Az utolsó pillanat»* gyűjtőcím alatt összefoglalt egyfelvonásosok kerülnek színre a bemutatóelőadás nagyszerű szereposztásában. A délutáni előadásokat mérsékelt helyárakkal tartják.

Szilveszter napján *három előadás lesz.* Délután négy órakor mérsékelt helyárakkal, este 8-kor és éjjel 11 órakor rendes helyárakkal. Minden alkalommal a Heltai darab-ciklus kerül színre.

* A **«Jazz-olimpiász»**, amelyet Budapest kiváló művészei rendeznek ma este a Zeneművészeti Főiskola nagytermében, pontosan fél 9-kor kezdődik.

BÖLCS

aki megnézi, mert,

ŐRÜLT

siker a

BOLOND

lyukból bolond szél fúj

ROYAL SZÍNHÁZ

legújabb zenés bolondsága. Minden este ½9. Vasárnap és ünnepnap d. u. 4 órakor. Jegyelővétel telefon 222-212

Korlátozták az autobuszforgalmat

A BESZKRT autobuszüzeme további intézkedésig beszüntette az autóbuszközlekedést az alábbi viszonylatokban: 7, 9, 14, 16, 18, 19, 20, 23, 24, 25, 26, 28, 29 és 30-as. A többi vonalakon ma reggel hét órakor szokás szerint megindult a forgalom.

MA KEZDIK MEG az új liszt-, cukor- és zsírjegyek kiosztását

Legutóbb a közélelmezési miniszter tudvalevőleg *módosította a régebbi zsírrendelet egyes intézkedéseit.*

Ennek értelmében a mai naptól kezdve csak az új igénybejelentés alapján lehet zsírt kiszolgáltatni.

A zsírjegyek, valamint a korábban igényelt liszt- és cukorjegyek kiosztása *ma és holnap történik.*

Ennek megfelelően a házak gondnokai (házfelügyelők) ma és holnap tartoznak a lakók könyvével az élelmiszerjegy-központ nyilvántartási fiókjánál megjelenni.

A közélelmezési ügyosztály felhívása értelmében április 8-ig, *holnapig lakásváltoztatások bejelentésével senki se forduljon a nyilvántartási fiókhoz.* Aki lakásváltoztatását a nyilvántartási fióknál *március 30-ig nem jelentette be, ezt csak április 8-a után teheti meg a volt lakása szerinti illetékes nyilvántartási fióknál.*

Május 2-re tűzte ki a Kúria a Kovarcz-ügy tárgyalását

A budapesti büntetőtörvényszék ez év január 23-án hirdetett ítéletet abban a nyilas bűnperben, amelynek *Kovarcz* Emil nyilasképviselő és huszonnégy társa volt a vádlottja. A királyi ügyészség hatóság tagja elleni erőszak elkövetésére irányuló szövetség, továbbá egy rendbeli gyilkosság elkövetésére irányuló szövetség bűntette és robbanó anyag felhasználására alkalmas készülék jogosulatlan tartásával elkövetett bűntett címén emelt vádat ellene.

Az ötös tanács Kovarcz Emilt bizonyítékok elégtelensége miatt felmentette, míg másokat rövidebb-hosszabb szabadságvesztés büntetéssel sújtotta.

Egyeseket ugyancsak felmentett, bizonyítékok hiánya miatt.

A felmentő ítélet folyományaképpen a rendkívüli bíróság az előzetes letartóztatásban lévő *Kovarcz Emilt szabadlábra helyezte.* Röviddel ezután a legfelsőbb katonai törvényszék — mint jelentettük — tárgyalta a nyilasképviselő egy másik bűnperét, ahol *a dohányutcai zsinagóga elleni merénylet ügyében vonták felelősségre.*

Kovarczot a legfelsőbb katonai törvényszék két évi fegyházra ítélte el, de Kovarcz a főtörvényszék ítéletének kihirdetése után megszökött.

A királyi ügyészség az ötös tanács január 23-án kihirdetett felmentő ítéletét semmisségi panasszal támadta meg. Az iratok felkerültek a királyi Kúria elé.

A legfelsőbb bíróság május 2-ra tűzte ki Kovarcz Emil és társai bűnperében a főtárgyalást, dr. Kvassy Gyula kúriai tanácselnök elnöklete alatt.

A nagyszabású bűnügy előadója dr. Tóth István kúriai bíró lesz.

Tiltakoznak a látszerészek új iparigazolványok kiadása ellen

Egy nemrégen megjelent rendelet felhatalmazást ad a kormánynak, hogy szükség esetén egyes kereskedelmi vagy ipari ágakra vonatkozóan felfüggeszthesse a további iparigazolványok kiadását.

A Budapesti Látszerészek Iparlestülete e rendelettel kapcsolatban most felterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez és a szemüvegkereskedői iparigazolványok kiadásának felfüggesztését kérte.

A felterjesztés rámutat arra, hogy *egy 16 évvel ezelőtt megjelent rendelet csak bizonyos erősségig tette szabaddá a szemüvegárusítást,* ez erősségi határon tul csak képesített optikusok szolgáltathatnának ki szemüveget. Ezt a rendeletet azonban nem tartották be és a látszerész tevékenység teljesen szabadon gyakorolható minden hozzáértés igazolása nélkül.

A szaktudásnélküli szemüvegkereskedő hozzá nem értő munkájával igen sok ember szemének egészségét veszélyezteti.

A közönség körében *a szemüvegkereskedők tevékenysége ellen olyan tömeges a panasz,* hogy ez már a látszerészipar presztizsét is érinti. Éppen ezért szükséges a szemüvegkereskedői iparigazolványok kiadásának bizonytalan időre való felfüggesztése.

A hercegprímás Budapesten

A *Magyar Kurir* jelenti: *Serédi* Jusztinján bíboros hercegprímás ma reggel Budapestre érkezett, hogy résztvegyen gróf *Teleki* Pál temetésén. A bíboros egyházfejedelem a *temetés után, még a hétfői nap folyamán visszatér Esztergomba.* A hercegprímás a nagyhetet székhelyén, Esztergomban tölti, melynek *főszékesegyházában Virágvasárnap ő végezte a barkaszentelés szertartását.* Vasárnap délután lelkigyakorlatra vonult vissza.

— **A „Ferenc József" keserűvíz** régóta kitűnően bevált háziszer megrögzött székrekedésnél és annak mindenféle káros következményeinél; biztos, enyhe és gyorsan ható, természetes hashajtó, amely számos betegségnél az emésztést javítja és az étvágyat fokozza. Kérdezze Ön orvosát!

A KOLOZSVÁRI RÉGI FELSŐBB LEÁNYISKOLA volt növendékeinek De Gerando Antonina emléktáblabizottsága az újra magyarrá lett intézet falán márványtáblán kívánja meg: örökíteni egykori igazgatónője emlékét. A mozgalomhoz máris nagyon sokan csatlakoztak a régi növendékek közül. Adományok a 25.865 számú postatakarékpénztári csekkszámlára küldhetők. Érdeklődőknek szívesen ad felvilágosítást dr. Biró Balázsné, Budapest, II., Fény-utca 15. Telefon: 157—303.

BAJTÁRSI ÖSSZEJÖVETELT TART a volt budapesti 1. honvéd tábori ágyusezred bajtársi köre 10-én este 8 órakor az Alkotmány-étterem különtermében (V., Vilmos császár-út 54.)

SZERDÁN NYITJÁK MEG Budapest Székesfőváros Képtára 1939—40. évi új szerzeményei II. kiállítását. Tizenkét órakor kerődik a megnyitóünnepély.

HÍREK MINDENFELŐL

BANGKOKBÓL jelentik: Illetékes helyen közlik, hogy a sziámi-francia békeszerződés ratifikálását április 10-ére halasztották, miután Sziám tiltakozik az ellen, hogy tőle az átengedett területek fejében kompenzációt követeljenek. A franciák ugyanis a vasutakért és középületekért, amelyeknek létesítésébe nagy összegeket invesztáltak, kártérítést követelnek. A sziámi kormány a Mitsubishi-koncernnak azt az ajánlatát, hogy a délsziámi bányakoncessziókat átveszi, visszautasította, miután a sziámi kormány maga veszi kezébe a bányákat.

BARCELONA ÉS MADRID között magánszemélyek csak külön engedéllyel közlekedhetnek. Ez az intézkedés állítólag a flekktifuszjárvánnyal áll összefüggésben.

AZ ALSÓHÁZ 144 szavazattal 136 ellenében elvetette azt az indítványt, hogy Angliában a színházakat és varietéket vasárnap nyitva tartsák.

A VICHYI KORMÁNY az Illustration című Párisban megjelenő képeslapot betiltotta, mert a lap támadó cikket közölt Leahy amerikai nagykövet ellen.

SZIRIÁBAN SZÜNTELENÜL tartanak a sztrájkok. Aleppoban, Damaszkuszban és Homsban kihirdették az ostromállapotot.

SZÓFIÁBÓL JELENTIK: Mint a hivatalos lap közli, a bolgár miniszertanács mellé nemzeti propagandahivatalt létesítenek. E hivatal feladata lesz a sajtó és a mozgóképszínházak ellenőrzése, a kiállítások és más kultúrpolitikai munka feletti felügyelet. Ezenkívül minden minisztériumban sajtóosztályt létesítenek.

VICHYBŐL JELENTIK: Franciaország új moszkvai nagykövetének tájékozott helyről származó hír szerint Gaston Bergery volt jobboldali képviselőt szemelték ki. Mint emlékezetes, Labonne eddigi moszkvai nagykövetet nemrégiben visszahívták. Bergery, akinek felesége orosz származású, Pétain tábornagy munkatársai közé tartozott és a tábornagy különös bizalmát élvezi.

A BERNI IPARÜGYI HIVATAL közli, hogy a Balkánnal az áruforgalom megszakadt.

KIANGSZI TARTOMÁNYBAN a japánok stratégiai okokból feladták Fengshint és a városiól 40 kilométerre vonták össze csapatjaikat.

BORZALMAS ORKÁN PUSZTÍTOTT ROMÁNIÁBAN. Az orkán fákat csavart ki, tetőket szakított le, telefonvonalakat rombolt szét. Különösen heves vihar tombolt a Fekete-tengeren. A har lehorgonyzott hajókat elragadott és a parthoz vágott. Sok hajó megsérült. A parti vidéken sok halász sorsáért aggódnak. Ezek a halászok a szép tavaszi időben bízva, húsvéti halászatra indultak.

A FRANCIA MINISZTERTANÁCS szombat este megtartott ülésén különböző szociális természetű intézkedéseket hozott. Egyben elhatározták, hogy május 25-ét jelölik meg az „anyák napjának", amelyet nagy ünnepélyességgel fognak megülni.

A SVÉD KORMÁNY ELHATÁROZTA, hogy a parti védelmi tüzérséget kivonja a hadügyminisztérium hatásköre alól és a tengerészeti minisztériumnak rendeli alá. A katonai időjárásjelentés ellátására ezzel egyidejűen a svéd meteorológiai intézetben különleges osztályt szerveznek. A svéd parlament szombat esti ülésén mindkét intézkedést megszavazta.

SZÍRIÁBAN A LAKOSSÁG ELLÁTÁSA egyre komolyabb nehézségekbe ütközik az állandó utcai tüntetések következtében. Deniz tábornok, Szíria francia főbiztosa ezért elrendelte, hogy az üzlettulajdonosok büntetés terhe mellett kötelesek üzleteiket nyitva tartani. Azoknak az üzlettulajdonosoknak, akik az utcai rendzavarásoktól félik üzleti berendezéseiket, a főbiztos teljes rendőri védelmet ígért.

HÁNY LAP JELENIK MEG SZLOVÁKIA FŐVÁROSÁBAN. A pozsonyi „Új Hírek" jelenti: A pozsonyi rendőrség statisztikája szerint a mult évben Szlovákia fővárosában 107 időszaki lap jelent meg, még pedig 10 politikai és 97 politikamentes. Ebből 75 szlovák, 11 német, 4 magyar és 17 más nyelvű; 8 naponta, 20 hetenként, 16 kéthetenként, 48 havonta és 15 rendszertelenül jelent meg. Összesen 28 nyomdát tartanak nyilván a fővárosban.

RÓMÁBÓL JELENTIK: Beavatott körök értesülése szerint Argentina, Uruguay és Columbia kormánya kijelentette, hogy a kikötőkben horgonyzó német és olasz hajók ellen semmiféle kényszer rendszabályt nem szándékoznak alkalmazni.

VICHYBŐL JELENTIK: Szombaton a késő esti órákban Nogues tábornok, Francia-Marokkó főkormányzója, váratlanul Vichybe érkezett. A főkormányzó útjával kapcsolatosan eddig még semilyen értesülés nem szivárgott ki.

„TELEKI HALÁLA komoly figyelmeztetés minden magyar számára"

Esterházy János megemlékezése az elhúnyt miniszterelnökről

Pozsony, április 7.

(Bud. Tud.) Esterházy János gróf, a szlovákiai magyar kisebbség vezetője «Gróf Teleki Pál halálára» címmel cikket írt a pozsonyi magyar lapok vasárnapi számában.

A Széchenyi tragédia ismétlődött meg szemeink előtt és Arany János halhatatlan szavai jutnak eszembe — írja cikke elején.

Koporsója előtt együtt gyászol a magyar nép minden fia, mert valamennyien úgy érezzük, hogy a miénk volt és mi érettünk harcolt.

Egy életen át dolgozott megszakítás nélkül, fáradhatatlanul az országért és a népért. Mindent elért, amit egy ember az életben elérhet. Mint tudós, mint politikus, államférfi egyaránt kiváló volt, akinek nevét jól ismerték országa határain túl is.

A régi szentisváni Magyarországon nevelkedett, végigélte a világháborút, látta az ország feldarabolását, dolgozott az elveszett területek visszaszerzésében s megérte az ország újjáéledését.

A szlovákiai magyarság is megrendülve állja körül lélekben a nagy államférfi ravatalát, aki megértő, nagyvonalú, nemzetiségi politikájával nekünk, az utódállamokban élő magyaroknak is segíteni akart, helyzetünket elviselhetőbbé igyekezett tenni.

Az a revolverdörrenés, amely Teleki Pál életét kioltotta, komoly figyelmeztetés a magyar nép minden fia számára, éljen bár az anyaország határain belül vagy kivül.

Kicsiny nemzet vagyunk, s idegen népek közé ékelve kell megállni a helyünket, megtartani pozíciónkat Európa e részében. Ennek a feladatnak csak úgy tudunk eleget tenni, ha megszünik közöttünk a civakodás, ellenségeskedés, gyülölködés.

— **Ha a magyar társadalom különböző rétegei szoros nemzeti egységbe olvadnak, közös célokat tűznek ki maguk elé, önzetlen, odaadó munkásai lesznek ennek a kisszámú, de kiváló erényekben gazdag nemzetnek.**

— Az egyéni, családi érdekek fölé kell helyezni a nemzeti érdeket és ennek kell alárendelni mindent a mai történelmi időkben.

— *Ha ez valóra válik* — fejezte be *Esterházy* —, akkor nem halt meg hiába a magyarság nagy fia. *Boruljunk le ravatala előtt és tegyünk hitvallást, tanításait magunkévá tesszük s nemzetünket ugyanolyan odaadással fogjuk szolgálni, ahogyan szolgálta ezt az élő Teleki Pál gróf.*

Polgármesteri rendelet a kedvezményes vaj kiosztásáról

Bódy László alpolgármester aláírásával hétfőn reggel falragaszok jelentek meg a főváros utcáin a következő szöveggel:

1941 április 8-án, kedttől április 12-ig nagyszombatig kilogrammonként P 3.90-es kedvezményes árú vajat szolgáltatnak ki az Országos Magyar Tejszövetkezeti Központ, a Központi Általános Tejcsarnok, a Fővárosi Tejüzem Rt., és a Községi Élelmiszerárusítóüzem fiókjai.

Libazsírt szolgáltatnak ki ugyanezeken a napokon P 3.90-es kedvezményes áron a Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezete és a Községi Élelmiszeráruüzem fiókjai.

A fölsorolt üzemek a kedvezményes áru vajat és libazsírt csak a *forgalomban lévő zsírjegyek még le nem járt (érvényes) szelvényeire szolgáltják ki.* Ezekben az üzletekben vajat és libazsírt április 8.-án üzletnyitástól április 12.-ig üzletzárásig jegy nélkül nem szolgálhatnak ki.

Egy zsírjegy-szelvényre 20 dekagramm vajat vagy 20 dekagramm libazsírt lehet kiszolgálni.

A fent jelzett napokon a *Községi Élelmiszerárusító Üzem fiókjai* déli szünetet nem tartanak.

Ravasz László és Makkai Sándor beszéltek a húszéves Soli Deo Gloria Szövetség jubileumán

A *Magyar Értesítő* jelenti: Virágvasárnap ünnepelte *húszéves fennállását* a legeredményesebb magyar ifjúsági mozgalmak egyike, a Református Diákok *Soli Deo Gloria Szövetsége.* A Pesti Vigadóban tartott ünnepélyen a 25. zsoltár éneklése után *Ravasz* László püspök köszöntőjében így szólt:

— **Győz az ifjúság, megesókol minden piros vératomot az életnek a csókja!**

— A nagy közösségek, az ifjúság által lélegzenek. Minden erkölcsi társaságban annyi az életerő, a tűz, a hő, amennyit ifjúságán keresztül belélegzik, *rajta keresztül újul meg az emberiség, a nemzet, a nép, az egyetlen menedék a halál ellen ez, a reménység útja.* Az «SDG» a legmagasabbrendű igazságokkal és eszményekkel táplálja ezt a nemzetet: Isten dicsőségének gondolatával, a hit és az engedelmesség nagy érzéseivel és gyakorlatával.

Balla Péter vezetésével a szövetség kórusa ősi zsoltárokat énekelt, köztük Dávid király eredeti szövegével. *Makkai* Sándor debreceni egyetemi tanár, volt erdélyi püspök fejtegette a továbbiakban a szövetség húsz évének értelmét. Mindazt, ami eddig volt, csak kezdetnek tekinti és a jövendő felé fordul, az Ige fényforrása felé.

„Józan légy mindenekben, szenvedj, az evangélista munkáját cseleked, töltsd be szolgálatodat" Felelősségteljes, tiszta magyar ifjakat várunk, akik megszentelik lelkükkel a nemzeti és kulturális életet.

Csak Krisztusért érdemes elméletileg győzni a problémák felett és csak őérte érdemes gyakorlatilag segíteni a nélkülözőkön. Vállalni kell a szenvedést is! *Soós* elnök mondott még zárószavakat.

A MEXIKÓI SZENÁTUS ratifikálta az Egyesült Államokkal megkötött katonai szerződést, amely lehetővé teszi a két ország számára, hogy légi- és flotta-támaszpontjaikat kölcsönösen használhassák.

Napfény, boldogság, 100-féle játék várja gyermekét húsvétkor!
Mártonhegyi Gyermeküdülő XII., Bürök-utca 27
Telefon: 166-60

SZÍNHÁZ • FILM

2000 PENGŐS FÉRFI

Barabás Pál vígjátéka a Magyar Színházban

A B-listás idők hangulata lengi át *Barabás* Pál vigjátékát. Az állástalan diplomások, a havat lapátoló egyetemi hallgatók, a harmincpengős szellemi inségmunkások kisértenek a játék hátterében. Közülük való *Barabás* Pál hőse is, a fiatal ügyvéd, aki kétezer pengőért eladja magát egy vénlány gyárigazgatónak. Ne gondolja azonban senki, hogy ebből a szomoru alaphangból nem kerekedik eléggé ötletes vigjáték. Az iró rutinosan siklik át a szakadékokon és anélkül, hogy a legkevésbé is törődne az amugy is idejétmult problémával, csupán arra törekszik, hogy a furcsa helyzet komikumát hangsulyozza. Ez sikerül is. Még igy is baj volna azonban, ha a magát áruba bocsájtó féfi szerepét nem *Hajmássy* Miklós játszaná. A leghatásosabb jelenet az, amikor *Bulla* körülsétálja *Hajmássyt*, mint egy viztornyot és elámul azon, hogy milyen jó vásárt csinált.

Ezzel a jelenettel végződik a kitünő első felvonás. A második felvonás már kevésbé sikerült, mert a jól induló vigjáték elhajlik és zegzugos, kerülőutakra téved. Kárpótlást kapunk azonban egy-egy jó epizóddal. A harmadik felvonás közmegnyugvásra oldja meg a helyzetet és azzal az érzéssel kelhetünk fel, hogy egy «szolid» siker szemtanui voltunk.

Barabás Pál tehetséges színpadi iró s ha időszerűbb kérdésekkel foglalkoznék, komolyabb sikereket is elkönyvelhetne.

A szereplők élén *Bulla* Elma halad. A zord, pamutharisnyás vénlányt épp olyan élö szinekkel állitja színpadra, mint a selyempongyolás, ondolált hajú szerelmes asszonyt. Ezt a széles skálát ma csak ő tudja ilyen meggyőzően végigjátszani. *Hajmássy* Miklós egyszerű eszközökkel is sokat ér el. A többi szereplő is helyén van: *Simor* Erzsi, *Rózsaheggi, Dajbukát* Ilona, — akinek minden megjelenését gyöngyöző nevetés kíséri — *Z. Molnár, Bacsányi* Paula, *Somló* Valéria, *Péchy* Blanka, *Sugár* Lajos, *Adorján* Éva, *Makláry* János.

Csathó Kálmán finom mértéktartással rendezte a darabot; a szép díszletekkel *Bástlay* István kellemes hangulatot varázsolt a színpadra.

(K. Gy.)

A berlini Staatsoper vendégjátéka a budapesti Operában

A berlini *Staatsoper április hó 21.-én, 23.-án és 25.-én a budapesti Operaházban* vendégszerepel.

Az első este *Strauss* Richárd *„Elektrá"*-ja kerül szinre a következő főszereplökkel: *Klose* Margarete, *Rünger* Gertrud, *Scheppán* Hilde, *Argyris* Vasso és *Prohaska* Jaro.

A második este a *berlini állami zenekar Karajan* Herbert vezényletével *hangversenyt* ad, amelynek keretében előadja *Locatelli „Concerto grosso"*-ját és *Strauss* Richárd *„Halál és megdicsőülés"* című művét, valamint *Beethoven VII. Szimfóniáját.*

A harmadik esten a *„Walkür"* kerül előadásra a *bayreuthi* rendezés szerint *Völker* Franz, *Hofman* Ludwig, *Prohaska* Jaro, *Müller* Mária, *Fuchs* Marta és *Klose* Margarete főszereplésével.

A *Staatsoper* budapesti vendégjátéka alatt a berlini *Operában a római Királyi Operaház szerepel.*

Az ősz folyamán a budapesti Operaház viszonozza a berlini Staatsoper látogatását.

Gulliver holnap érkezik a törpék országába

Fecsegi, Lelkecs-kém, Dália és a többiek

Várják már, várják, gyerekek és felnőttek s holnap meg is érkezik hétmérföldes csizmáival a törpék országába, illetve onnan is a pesti mozivászonra. Gulliver ő, a híres óriás, akinek kalandjai egyaránt szólnak kicsinynek és nagynak, részben szórakozásra, részben okulásra. Mindenki megkapja, kiveheti belőle azt, ami tetszik. Ha kell édes-bájos mesejáték, ici-pici, aranyos törpékkel, de ha úgy tetszik: *gyilkos szatira, torz tükör, ami megmutatja, milyen törpék az óriások és milyen óriások a törpék...*

Max *Fleischer* vállalta *Hollywoodban* a *Paramount* megbízásából azt a nagy feladatot, hogy egész estét betöltő, színes és zenés, rajzos filmre sűriti *Gulliver kalandjait a törpék országában.* Mégpedig egyéni ízzel, speciális zamattal, valahogyan másképp, mint ahogy Walt *Disney* publikuma elé vitte *Hófehérkét.* A feladat nem volt könnyű, Max *Fleischer* azonban mégis remekül megoldotta, lévén régi, rutinos szakember, hiszen mint ezt kevesen tudják, *ő a papája a spenótevő Popeye figurájának is.*

Így történhetett, hogy *Gulliver* egész udvarával, *Bymbo* királlyal és *Bombo* királlyal, *Dália* királykisasszonnyal és *Dalia* királyfival, *Fülecs* rémhírnökkel és *Lelkecs*-kémmel együtt megjelenik a közönség előtt. A film egyik legszebb darabja az amerikai műhelyek termésének — lelke van, szíve van, tartalma és mélysége, elbűvöl, lenyügöz, megtölti a szemet rengeteg látnivalóval és a fület sok varázsos melódiával.

Nyilvánvaló, hogy *Budapesten* is uszályául szegődik a filmnek a siker, amely nem maradt el mellőle az amerikai kontinensen sehol, de *Európa* metropólisaiban sem, ahol csak bemutatták.

A rajzos *Gulliver*-film premierjére, amelyet már régen terveznek, végre holnap kerül a sor a *Royal Apolló* és a *City* vásznán.

A Traviata Canigliával és Patakyval

Az *Operaházban* vasárnap este zsúfolt nézőtér előtt *Canigla* Mária, *a milánói Scala tagja,* a világhírű olasz művésznő énekelte a *Traviata* címszerepét. Óriási hanganyag, diadalmas erő, a pianokban remekül érvényesülő lágyság és nagyszerű technika igazolja azt a nagy sikert, amelyet *Caniglia* Mária az *Operaház* vasárnap esti előadásán aratott. Méltó partnere volt a fiatal *Germont* szerepében *Pataky* Kálmán, akit szintén lelkesen ünnepelt a közönség. Az idősebb *Germont* hálás szerepét *Palló* Imre énekelte. Ezúttal is sok nyiltszini tapsot kapott.

★

A *Rendkivüli Vendégciklus* keretében *Caniglia* Mária holnap, kedden este a *Manon Lescaut* címszerepében lép a közönség elé. Partnere ismét *Pataky* Kálmán lesz. Mellettük *Hámory* Imre, *Maleczky* Oszkár, *Sárdy* János, *Mally* Győző, *Nagypál* László, *Németh* Anna, *Szomolányi* János, *Király* Sándor és *Fodor* János lépnek fel *Puccini* dalművében.

Az országos gyász miatt a budapesti mozgószínházak ma, hétfőn nem tartanak előadást.

Tell Vilmos: Palló Imre

Az *Operaházban* ma délelőtt döntöttek *Rossini* dalművének, a *Tell* Vilmosnak bemutatójáról. Eszerint az operát, amelynek előkészületei már hónapok óta folynak, *április 19-én mutatják be a következő szereposztásban:*

Gessler, Svájc császári helytartója: Hámory Imre, Harras Rudolf, Gessler katonáinak parancsnoka: Nagypál László, Tell Vilmos: dr. Palló Imre, Fürst Walter: Kóréh Endre, Melchtal: Fodor János, Arnold, a fia: Halmos János, Leuthold: Komáromi Pál, Matild, habsburgi hercegnő: Osváth Júlia, Hedwig, Tell felesége: Budanovits Mária, Gemmi, fia: Szabó Ilona, Halász: Király Sándor, Egy vadász: Mally Győző.

A diszleteket *Fülöp* Zoltán, a jelmezeket *Márk* Tivadar tervezte. Karigazgató *Roubal* Vilmos. A balletrészek koreografiáját készítette és a táncokat betanította *Harangozó* Gyula.

A *Tell Vilmos*-t nálunk először a *Nemzeti Szinház* operai együttese játszotta. Az *Operaház* 1884 október 2-án mutatta be, *utoljára pedig 1907 április 12-én hozta szinre.*

Színházak műsora:

Ma, hétfőn és Nagypénteken egy színház sem játszik

Operaház (3, ½8). Kedd: Manon Lescaut (B 4), szerda: Krisztus (E 23), csütörtök (½7): Parsifal (B 22), szombat: Nincs előadás, vasárnap délután: Nilusi legenda, Coppélia, Pozsonyi majális, este: Cigánybáró, hétfő: Bohémélet.

Nemzeti Színház (½4, ½8). Kedd (7): Az ember tragédiája, szerda: Fülemile (bemutatóbérlet), csütörtök: Fülemile (V), szombat (7): Az ember tragédiája, vasárnap d. u.: Niskavuori asszonyok, este: Fülemile, hétfő d. u.: Gyurkovics-lányok, este: Fülemile (II).

Nemzeti Kamarasbinház (½4, ¾8). Minden este és vasárnap d. u.: Kaland.

Madách Színház (½4, ¾8). Minden este és vasárnap d. u.: Négy asszonyt szeretek.

Magyar Művelődés Háza. Kedd (½8): Passiójáték, szerda (½8): Elmémult harangok (A 8), csütörtök (3, ½8): Passiójáték, péntek (5, ½8): Filmelőadás, szombat: Nincs előadás, vasárnap d. u. (½4): Selmeci bál, este (½8): Haranghalló János, hétfő d. u. (½4): Haranghalló János, este (½8): Selmeci bál.

Vigszinház (½4, ¾8). Kedd: Hattyúdal (E), szerda: Színház (C), csütörtök: Hattyúdal (M), szombat: Színház, vasárnap d. u.: Színház, este: Színház, hétfő d. u.: Színház, este: Színház.

Magyar Színház (½4, ¾8). Kedd: 2000 pengős férfi (H), szerda: Gyergyói bál, csütörtök: 2000 pengős férfi (O), szombat: 2000 pengős férfi, vasárnap d. u.: Gyergyói bál, este: 2000 pengős férfi (B), hétfő: Gyergyói bál, este: 2000 pengős férfi (E).

Andrássy Színház (½4, 8). Minden este és vasárnap délután: Ne játssz a szerelemmel.

Pódium és Pesti Színház (½5, ½9). Péntekig nincs előadás, szombattól minden este és vasárnap d. u.: Új műsor.

Fővárosi Operettszinház (½4, ½8). Minden este és vasárnap d. u.: Fityfirittyl

Nemzeti Bábszinjáték (Podmaniczky-utca 8) (4, 8). Minden d. u. és este: Aranyszőrű bárány, Toldi.

Komédia Orfeum (½5, ½9). Minden este és vasárnap d. u.: Kettőn áll a vásár.

Kamara Varieté. Minden este ½9, szombaton 6, 9, vasárnap ½4, ½7, 9: Pesti szimfónia.

Royal Varieté (½5, 9). Minden este, csütörtök, szombat és vasárnap délután: Nemzetközi artistarevü.

RÁDIÓ MŰSOR

Állandó műsorszámok. Budapest 1. 6.40: Ébresztő, torna. 7.00: Hirek, közlemények, étrend, hanglemezek. 10.00: Hirek. 11.10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat. 12.00: Harangszó, Himnusz, időjárásjelentés. 12.40: Hirek. 1.20: Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 2.30: Hirek. 2.45: Műsorismertetés. 3.00: Árfolyamhirek, piaci árak, élelmiszerárak. 4.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hirek. 5.00: Hirek szlovák és ruszin nyelven. 7.00: Hirek magyar, német és román nyelven. 9.40: Hirek, időjárásjelentés és 12.00: Hirek.

BUDAPEST II.
a további rendelkezésig szünetel

Hétfő, április 7.

BUDAPEST I. 4.15: Zongora. **6.00:** Dr. Kornis Gyula egyetemi tanár előadása. **6.30:** Orgona a Kálvin-téri református templomból. **7.20:** Hanglemezek. **7.40:** Zilahy Lajos elbeszélése. **8.00:** Az Operaház zenekarának hangversenye. **10.10:** Kamarazene hanglemezről.

Kedd, április 8.

BUDAPEST I. 10.20 és 10.45: Felolvasások. **12.10:** Katonazenekar. **1.30:** Tánczenekar. **3.20:** Hanglemezek, közben háztartási előadás. **4.10:** Gyermekdélután. **5.15:** A rádió szalonzenekara, közben: „Mindnyájunk gondjai". **6.15:** Mikszáth-novella. **6.40:** Cigányzenekar. **7.25:** Operaismertetés. **7.50:** A „Manon Lescaut" előadásának közvetítése az Operaházból, közben: Egészségügyi kalendárium és „Hangképek a külföldi lapok pesti tudósitóinak életéről". **10.10:** Hanglemezek. **11.25:** Cigányzenekar.

SPORT

A „korszerű" futball kudarca

Kölnben a XVII. magyar—német mérkőzésen súlyos kudarcot szenvedett a magyar válogatott csapat. A németek félidőben már 3:0 arányban vezettek, végül pedig 7:0 arányú hatalmas győzelmet arattak. A magyar csapat igy állott fel: *Csikós —Korányi, Kispéter—Sárosi III., Polgár, Lázár—Kincses, Zsengellér, Füzi, Bodola, Gyetvay. — A németek: Klodt—Janes, Miller—Kupfer, Rhode, Kitzinger—Hanreiter, Hanemann, Walter, Schön, Kobierski.* A német együttes a taktikában, technikában és kondicióban magasan a magyar csapat felett állott.

A sok „edzés" és rugófolyosó, rendszer és fontoskodás után a magyar csapat gyenge szerepre volt kárhoztatva ezen a sokáig emlékezetes válogatott mérkőzésen.

A magyar csapat 90 percből 75 percet teljesen alárendelt szerepet játszott.

A „korszerű" futballnak ez a csúcsteljesítménye valóban feledhetetlen marad és remélhetően gondolkozásra készteti a magyar futball közönségét is.

A magyar csapat már rég nem játszott ilyen szerepet válogatott mérkőzésen.

A mérkőzést 65.000 néző előtt a spanyol Escartin vezette.

A békebeli magyar-német mérkőzések

A magyar—német mérkőzések történetében nem akad példa olyan eredményre, mint a tegnapi 0:7...

A régi német—magyar mérkőzések a békeidők szép emlékei közé tartoznak.

Az első magyar—német találkozóra 1909 április 3-án került sor Budapesten. A mérkőzés 3:3 arányban eldöntetlenül végződött. A magyar csapat a következő összeállításban szerepelt:

Domonkos (MTK)—Rumbold (FTC), Szendrő (BTC)—Biró (MTK), Bródy (FTC), Gorszky (FTC)—Sebestyén (MTK), Krempels (MAC), Koródy (FTC), Schlosser (FTC). D. Bordás (MAC). A magyar csapat góljait Borbás, Schlosser és Koródy szerezték. A németek harmadik góljukat 11-esből érték el. A mérkőzést Meisl Hugó, a későbbi osztrák szövetségi kapitány vezette.

Német földön 1911 december 17-én volt az első magyar-német mérkőzés. Bár a németek a mezőnyben legalább is egyenrangú ellenfelek voltak, a góllövésben a magyar csatárok jeleskedtek. A magyar csapat 4:1-re győzött. Csapatunk: Domonkos — Rumbold, Csüdör — Biró, Hlavay, Payer — Sebestyén, Bodnár, Kertész II., Schlosser, Borbás dr.

A harmadik német-magyar meccs sokáig emlékezetes maradt. Ezen ugyanis a németek hatalmas iramot diktáltak és ugyancsak csodálkozott a közönség: félidőben már 4:1-re vezettek. Ezen a meccsen azonban Bodnár Sándor nagy formában volt és a második félidőben egymaga 3 gólt rúgott, úgyhogy a mérkőzés végül is 4:4-es eldöntetlennel végződött. A csapat: Domonkos — Payer, Csüdör — Biró, Bródy, Takács (Törekvés) — Sebestyén, Bodnár, Koródy, Schlosser, dr. Borbás.

Ez a mérkőzés 1912 április 14-én zajlott le.

Bodnár az első félidőben megsérült, de bekötözött fejjel visszatért.

Igy volt az régen. Igaz, hogy akkor még nem «ujhodett meg» a magyar futball...

Keskenyfilmes előadás Kárpátaljáról. A *Vértes Turista Egyesület (Szent István-körút 18, II. em.)* április 8-án este 9 órakor keskenyfilm-előadást tart. Bemutatásra kerül: 1. Barangolás Kárpátalján. 2. Gumicsónakkal végig a Salzahon. 3. Az idei sívilágbajnokságok színhelyén. Fényképezte, előadja és magyarázatokkal kíséri *Balassa* Ferenc.

Dániába hivják az Ujpestet három mérkőzésre. Az Ujpest húsvétra a SZAND nemzetközi tornájára hivatalos. Ezek a mérkőzések azonban elmaradnak és így az Ujpest válogathat az újabb lehetőségek közül. Erdekes meghivást kapott az Ujpest legújabban Dániából. A lilákat két mérkőzést Kopenhágában, egyet Aarhusban kellene lejátszani. Az Ujpest javasolni fogja, hogy a mérkőzéseket június végén rendezzék meg.

A svájci bajnokságban a legutóbbi fordulóban a következő eredmények voltak: Young-Boys—Biel 0:0, Servette —Grashoppers 5:1, Lausanne—S. Gallen 4:0, Lugano—Luzern 3:0, Grenchen—Nordstern 2:1, Chaux-de-Fonds —Young Fellows 3:1. Vezet a Lugano 15 játék után 25 ponttal, utána következik a Young-Boys 14 játék után 22 ponttal és a Grenchen 14 játék után 19, és a Servette 15 jáék után 19 ponttal.

A kultuszminiszter az ifjúsági turistákért. A vallás- és közoktatásügyi minisztérium az aggteleki cseppkőbarlang jósvafői bejáratánál épitendő új turistaszálló költségeihez 6000 pengős hozzájárulást engedélyezett, azzal, hogy az új barlangszálló egyik tízszemélyes hálóhelyiségét a szövetség az adomány fejében köteles a KISOK kirándulo csoportjainak előzetes bejelentés alapján mindenkor díjtalanul rendelkezésére bocsátani.

SPORTHIREK

A Magyar Ökölvívó Szövetség vasárnap este rendezte a városligeti nagycirkuszban utolsó válogató versenyét. Eredmények: Légsúlyban: Podány (BVSC), Fist (VMTK), bantamsúlyban Bogács (WMTK) Sampiást (M. Posztó), pehelysúlyban Frigyes (BSzKRT) Csapogyát (M. Pamut), könnyűsúlyban Bene (BVSC) Kocsist (BTK), weltersúlyban Torma II. (BTK) Korányit (MAFC), középsúlyban Csontos (FTC) Kast (MÁVAG) pontozással győzte le, míg a félnehézsúlyban Jászai (WMTK) ellenfél nélkül győzött, mert Varga nem jelent meg. Végül nehézsúlyban Homolya (FTC) győzött Nagy (BVSC) ellen, akit a harmadik menetben szabálytalan versenyzés miatt leléptettek. A győztesek egyben a válogatott csapat tagjai lettek.

A Magyar Birkózó Szövetség vasárnap délután rendezte a Nemzeti Tornacsarnokban az országos birkózó csapatbajnoki verseny elődöntőjét. A WMTK 4:3 arányban győzte le a BSzKRT-t, de a BVSC—Törekvés SE találkozó elmaradt, mert a tornacsarnokot nem lehet szabályszerüen elsötétiteni.

Moreyon ismét győzött! Szombaton este nagyszámú közönség előtt a Fővárosi Nagycirkuszban hivatásos ökölvívó mérkőzéseket rendeztek. Az est főmérkőzését kubai néger és a magyar Körösi vívta. A küzdelmet eredetileg tíz menetre tervezték, de a mérkőzést vezető bíró az ötödik menetben Körösit szabálytalanság miatt leléptette. Egyéb eredmények: Takács az ötödik menetben kiütéssel győzött Andrejedes ellen, Trummel hat menet után pontozással győzött Papp ellen. Váry a 4. menetben kiütötte Pozsonyit, Csiszár győzött Gárdos ellen, aki a második menetben a küzdelmet szemsérülés miatt feladta.

Az Elektromos tegnap Magyar Kupa mérkőzésen 3:1-re győzött a Debreceni VSC ellen. Az Elektromos csapatának igen nehéz ellenfél jutott ezúttal, a bordósárgák azonban a második félidőbeli jó játékukkal kiharcolták a győzelmet A Törekvés Diósgyőrött 1:0-ra győzött a Diósgyőri MÁV ellen. A WMFC 6:2-re verte Nagybánya csapatát, a Salgótarjáni BTC 3:0-ra győzött Tatabánya ellen. Nagyváradon a Kispest szerepelt. A NAC végig vezetett 1:0-ra, de a Kispest az utolsó percben kiegyenlített. Igy a Kispest jutott tovább. A Tokod Esztergomban 1:1-re játszott a M. Pamut ellen.

A turistautánpótlás kérdése. Az Országos Testnevelési Tanács felterjesztést intézett a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz a KISOK turistaszakosztályának visszaállítása érdekében. A testnevelési tanács ezzel a turistaankétnak az ifjúsági utánpótlás kérdésében előterjesztett egyik igen fontos kívánságát teljesítette. A KISOK-nak egyébként Pomáz közelében, a Kőhegy aljában menedékháza is volt, amelyet a KISOK turistaosztályának megszűnése után a Magyarországi Kárpátegyesület vett kezelésbe.

Spanyolországban az FC Aviacion (Madrid) nyerte az idei futballbajnokságot. Spanyolországban a csapatok az országos bajnokságon kívül a kupáért és a körzeti bajnokságért is játszanak. A spanyolok a svájci válogatottat Valenciába hivják, de a svájciak különböző nehézségekre hivatkoznak és szeretnék a mérkőzést az őszre halasztani.

A fellebbezési bizottság *visszaadta az MTK működési jogát. Ennek ellenére az MTK nem játszhat még csak barátságos mérkőzést sem. Az elsőfokú ítélet szabálytalan volt, mert az MTK kizárási ügyében csak az Országos Tanácsnak van joga dönteni. Miután azonban Országos Tanács jelenleg nincsen, az ügyben a miniszteri biztost illeti meg a döntés joga.*

A Davos a Berliner SC ellen Berlinben jéghokki mérkőzésen 7:2 arányban győzött. Harmadok: 2:1, 2:0, 3:1.

Esti Kurir 1941. okt. 1.

ZEZER PÁR
scipő készül

egkezdték a bőranyag szállítását

kerül sor. Ebben az ügyben még a legutóbbi napokban is folytak a tárgyalások.

Egyébként *a pirosszínű utalványok forgalma általában csökkenő.*

A jelek szerint a közületek inkább kész lábbelikre vonatkozó zöld utalványokat bocsátanak ki nagyobb menynyiségben.

A fővárosi ipartestület részére kiutalt *negyvenezer négyzetláb cipőfelsőbőr szétosztását megkezdték.* A disznóbőr iránt a legutóbbi napokban sem csökkent az érdeklődés.

A cipészkellékek piacán változatlanul élénk a forgalom, mert a bőrkiskereskedők iparkodnak raktárukat kiegészíteni. *Élénkítőleg hatott a cipészkellékpiacra a tipuscipők készítésének megkezdése is.*

tták a tejszállítást

gújabb rendeletében intézkedett 942. évi tejforgalomról

A kormány legújabb rendeletében különböző intézkedéseket tesz a *tejforgalom biztosítása és rendezése érdekében.* Mai 7050. számú rendelete értelmében ugyanis az a tejtermelő (tejszövetkezet) és tejiparos, aki az 1941. évben tejiparosnak akár írásban, akár szóval kötött szerződés alapján tejet vagy tejszínt szállított, *köteles 1942. évi szeptember 30-ig a szállítást változatlan feltételek mellett folytatni.*

E kötelességén nem változtat, ha a felek egyike a szerződést felmondja; ha a szerződést megegyezéssel felbontják vagy módosítják.

Az sem jön tekintetbe, ha az eredeti szerződés az 1942. évre az 1941. évitektől eltérő feltételeket állapít meg.

E rendelkezésekkel ellentétes minden más megállapodás érvényét veszti.

A tej és tejszín szállítására vonatkozó megállapodást írásba kell foglalni.

Az 1942. évre szóló tej- és tejszállítási szerződés felbontására, módosítására, ezek helyett új szerződés kötésére a felek kérelmére a *Tejtermelők Országos Szövetségének* véleménye alapján a közellátási miniszter ad engedélyt.

Újabb brit csapatok indultak Bagdadból a perzsa határ felé

(NST) Bagdadból érkező jelentések szerint az elmult napokban ismét számos brit csapat indult Bagdadból az iráni határ irányába. Bagdadi politikai körökben az iráni brit belyőrség megerősítését azzal a hírrel hozzák kapcsolatba, hogy a szovjetcsapatok egyrészét kivonják Iránból. Hire járt továbbá, hogy az elmult napok során nagy brit légikötelékek szállítak el Bagdad fölött. A repülők nyugat felől jöttek és északkeleti irányban tüntek el a láthatáron.

Újra szabályozták
a romániai vállalati fiókok és ügynökségek működését

Az *Unversul* írja: Az illetékes hatóságok tudomására hozták, hogy azoknak a vállalatoknak, amelyeknek fiókjai vagy ügynökségei vannak, *legkésőbb október 31-ig rendezniök kell fiókjaik helyzetét* s választani kell az alább felsorolt három megoldás közül:

Vagy hagyjon fel jelenlegi működésével olyanformán, hogy jelenlegi székhelyét Romániába helyezi át és újabb bejegyzést kér a kereskedelmi kamarában, vagy likvidálja a román állam területén maradt fiókjait.

Kérheti a fiókok további működésének engedélyezését *mint külföldi cég képviselete,* eleget téve a kereskedelmi kódex követelményeinek.

Kérheti a további működés engedélyezését mint új cég, alávetve magát az azzal kapcsolatos törvényes rendelkezéseknek.

Amennyiben a cégek nem rendezik ügyeiket az említett határidőig és a határidőn túl tovább működnek, büntető eljárást indítanak ellenük. Ezek a rendelkezések nem vonatkoznak a pénzintézetekre.

A VIRÁGKEDVELŐK egyesületének rendezésében október 2-án, csütörtökön délután 5 órakor Esterházy-utca 4. szám alatt Füredi Jenő tart előadást «A szobanövények előkészítése a teleltetésre» címmel.

Minden baj ellen
azonnal tenni kell. Ideges fájdalmak, fejfájás, női gyengélkedés stb. idején kitünő gyógyszer az 1, 3 és 8 ostyás dobozokban minden gyógyszertárban kapható
ALGOCRATINE

ROYAL REVŰ-SZÍNHÁZ
OKTÓBER 2.-ÁN
először
Tempó
revű!
Főszerepekben:
KOVÁCS KATÓ
RÉV ERZSI
KŐVÁRI GYULA
NÁDOR JENŐ
DIANA
CLAYTON
BARRAH - BARRAH
és 12 világszám
Kővári Gyula
konferál
Jegyek előreválthatók 2 hétre
a Royal Revüszínház pénztáránál
Telefon 224—064

SPORT HÍREK

A LABDARUGÁS VÉGEREDMÉNYBEN JÁTÉK. Ne kényszerítsék a beteg játékost a pályára — ezt a megszívlelendő tanácsot adja Peleskei Lajos dr. sportorvos a labdarugótrénereknek. — Ha a játékos betegnek érzi magát, utasítsuk orvoshoz, de ne erőszakoljuk rá a dresszt, mert igazi képességeit úgysem fogja kifejteni és társait is elkedvetleníti. A tréning és a mérkőzés a szívet oly mértékben veszi igénybe, hogy ha ezt még betegség is terheli, annak komoly következménye is lehet. Az orvos a beteg egyént ágyba küldi, tehát szó sem lehet arról, hogy az testét edzze. Az ilyenfajta meggondolatlanságnak hosszas betegség, sőt katasztrófa lehet a vége. Mégha akar is játszani a beteg játékos, azt is ellenezze a tréner s kérje az orvos tanácsát, mert nincs joga ahhoz, hogy más emberek egészségét veszedelemnek tegye ki, az életüket kockáztassa, magának pedig egész életre szóló lelkiismeretfurdalást szerezzen. A labdarugás végeredményben játék, a játékban pedig nem szabad emberéletnek elvesznie. Egyetlen szomorú eset elég ahhoz, hogy a labdarugásnak ellenségeket szerezzen. Mindig gondoljunk arra, hogy a játékosnak is van családja, amely aggódik érte.

◆◆

HA A JÁTÉKOS BETEGSÉGRŐL PANASZKODIK, akkor vagy tényleg beteg s akkor nem szabad játszatni, vagy nem beteg, akkor pedig nem akar játszani — bízzuk tehát orvosra a döntést. Amikor a világ minden orvosa ágyba rendeli a beteg, lázas embert, honnan van joga, bátorsága, lelkiismerete a nem orvosnak, hogy a beteget nagy szívmunka elé állítsa? A lázas beteg embernek ágy, meleg szoba, ápolás kell, kinek van lelkiismerete a beteget az idő viszontagságainak, szélnek, esőnek, hidegnek, sárnak kitenni akkor, amikor még a leggondosabb ápolás ellenére is súlyos lehet a betegség kimenetele? Az emberi élettel való garázdálkodás ez, nincsen mentőkörülmény, amely enyhítené ezt a bűnt. Egy góllal több vagy kevesebb, egy vagy két pont amúgy is bizonytalan sorsa nem lehet a védekezés. Sohase nyilatkozzon a tréner ilyenformán: azért ment rosszul, mert egy-két játékos betegség miatt nem játszott. Életbevágó fontos dolgokat halasztanak el az emberek betegség miatt és ez így van rendjén, ne kockáztassuk tehát játékért legnagyobb kincsünket: egészségünket. Ezekkel a megállapításokkal minden komoly szakember egyetért.

◆◆

A MAGYAR TURISTA SZÖVETSÉG ebben az évben is megrendezi Hegyi Szent Bernát-ünnepségét október 5-én, vasárnap egész napos turistakirándulás keretében. Ez alkalommal az ünnepség a Magyar Államvasutak Gép- és Acélgyára Sportköre Turista Szakosztálya börzsönyi munkaterületén, a gyönyörű fekvésű magyarkúti turistakápolnánál lesz. A szentmise alatt az Acélhang Dalárda fog közreműködni. Ezzel kapcsolatban október 4-én, szombaton 19 óra 20 perckor dr. *Kammermayer* Oszkár ismerteti a rádióban a Hegyi Szent Bernát kultuszt Magyarországon.

Munkásházak épülnek Makón

Makó, október 1.

A makói népjóléti szövetkezet igazgatósági ülésén elhatározták, hogy *400.000 pengős keretben 30 munkáslakást építtetnek* s ezeket a házakat arra érdemes *sokgyermekes munkáscsaládoknak juttatják.* Elhatározták továbbá, hogy a szegénysorsúak között *teheneket és apró haszonállatokat osztanak ki 15.000 pengős keretben.* Ezenkívül szövő-fonó és csuhé-fonó — a kukoricacsöveket fedő leveleket feldolgozó-üzemet létesítenek. A befektetett összegeket a juttatottak *részletekben* fizetik vissza. A házaknál a törlesztési idő *negyven év.*

SZÍNH

A MILLIOMOS

Bónyi-vígjáték az Új Magyar Színházban

Hosszabb színpadi hallgatás után a most induló *Új Magyar Színház*-ban szólal meg ismét *Bónyi* Adorján, a kitűnő író. *A milliomos* című darabja tulajdonképpen egyetlen hatalmas szerep, egy milliomos sokszínű portréja, amit *Csortos* Gyula mintáz meg — a — saját képére. A függöny felgördültekor már a színpadon van, azután el sem válunk tőle mindaddig, amíg be nem fejeződik az előadás. Három felvonást beszél át, de mindaz, amit mond vagy tesz, egy percre sem válik unalmassá, olyan bravúrosan oldja meg ennek a különc figurának lélektanilag nehezen emészthető vonásait. Erre a feladatra egyedül *Csortos* képes, ő is csak azért, mert a darabbeli Fugger sok tekintetben rokona *Csortosnak.*

Ez a Fugger kiverekedett magának az élettől mindent, amit csak lehet, főleg vagyont és hatalmat; csupán boldogságot, nyugalmat és megelégedettséget nem sikerült gyűjtenie.

Bizalmatlan az emberekkel szemben, tüskés, csipkelődő, indokolatlanul goromba, ingerült, felfortyanó, gúnyos, családját pedig, amelyet esztendőkkel előbb elhagyott, egyenesen gyűlöli. Gyerekeit látni sem akarja, amikor pedig kisebbik fia megjelenik, kikergeti házából. Halott felesége emlékét sem tiszteli, mert állítólag az asszony tette tönkre életét. Most éppen hatvan esztendős. Abban a korban van, amikor legtöbb szüksége volna szeretetre és támaszra, ehelyett eldob magától mindent, még vagyonát is és elvonul egy kis villába, mint szegény ember. Csak annak örül, hogy sem családja, sem az állam nem részesül vagyonából. Tele van tajtékzó indulattal. Aki kedvesen közeledik hozzá, azt megmarja.

Furcsa, különös alak. Nem lehet meghatni, nem lehet közelébe férközni. Gőgös és kegyetlen, kiismerhetetlen és kiszámíthatatlan. Erénye alig van, hiszen senkit sem szeret, senkivel nem tesz jót. Mégis, érezzük, hogy valahol, mélyen elrejtve és szinte hozzáférhetetlenül emberibb érzések is szunnyadnak benne. S csakugyan, a második felvonás közepén megtudja, hogy nemsokára nagyapa lesz s ez egy csapásra megváltoztatja. Most már újra gazdag ember akar lenni és elhatározza, hogy visszaszerzi vagyonát. Még arra is vállalkozik a leendő unoka érdekében, hogy elmebetegnek tüntesse fel magát. A vagyon visszakerül és azzal zárul a vígjáték, hogy *Csortos* fejébe csapja, mint egy csörgősipkát, a baba főkötőjét.

A *milliomost* nemcsak játssza, hanem rendezi is *Csortos.* A színpad szép, az előadás csiszolt, a színészek játéka gondos. *Csortos* hatalmas alakítása mellett is feltűnik néhány szereplő, így *Turay* Ida, aki ezúttal játszik először halkszavú fiatalasszonyt, *Perényi* László mint Csortos fia, *Bilicsi*, az öreg Fugger remek komornyikja és *Földényi*, a bonyolult szerződéseket készítő ügyvéd. U. színésznőt is látunk, *Halassy* Mariskát, a debreceniek régi kedvencét. Pompás színésznő. A kisebb szerepekben *Pethes* Ferenc, *Kőpeczy-Boócz, Botond* Mária, *Szentiványi* Béla és *Losonczi* Zoltán érdemel dicséretet. A szép díszleteket *Básthy* István tervezte.

Bónyi Adorján finom, hangulatos és hatásos új darabját nagy tetszéssel fogadta a főpróba közönsége.

Klamár Gyula

MÁRKUS EMILIA, BAJOR GIZI ÉS SZÖRÉNYI ÉVA *gyüjt a Vöröskeresztnek a Nemzeti Színház előcsarnokában*

A Nemzeti Színház október 4-én és 5-én a színház előcsarnokában gyüjtést rendez a Vöröskereszt javára. Urnát állítanak fel a pénztárral szemben és Márkus Emilia, Bajor Gizi ül mellé, hogy megköszönje a közönség adományait. A színház fiatal művésznői pedig, Szörényi Éva vezetésével, a nézőtéren perselyeznek.

Dr. Németh Antal nagy szeretettel intézi a gyüjtés ügyét, bizonyos, hogy a két napon tekintélyes összeg gyül össze a Nemzeti Színházban.

Piltti Lea a Varázsfuvolában

Kedden este az Operaházban első bemutatójának 150. évfordulója alkalmából Mozart *Varázsfuvoláját* adták. Az «Éj királynője»-nek nehéz és kényes szerepét *Piltti* Lea, a wieni állami operaház művésznője énekelte.

Az együttesből *Koréh* Endre és *Osváth* Júlia emelkedett ki. *Koréh* Endre Sarastrót, Izis főpapját alakította; egyik áriájával olyan meleg sikert aratott, hogy a közönség nyolcszor tapsolta a függöny elé. *Osváth* Júlia ezúttal is, mint tavaly, bájos és kitűnőhangú Pamina volt. Monostatos, a szerecsen komikus szerepét először játszotta *Laurisin* Lajos. *Maleczky* Oszkár (Papageno), *Szabó* Ilonka (Papagena), *Jámbor* László (öreg pap), továbbá *Warga* Livia, *Szilvássy* Margit és *Budanovits* Mária járultak még hozzá a sikerhez.

Az előadást először vezényelte *Ferencsik* János, a tőle megszokott ízléssel és lendülettel.

„Öt évszázad zenéje"

A *Magyar Női Kamarazenekar* «Öt évszázad zenéje» címen *Arató* István karnagy vezényletével öt bérleti estet tart a hangversenyévadban. Ezeken az estéken *Zathureczky*, *Albert*, *Clementis*, *Basilides* és *Országh* nevei mellett megtaláljuk a legfiatalabb előadóművész-generáció ígéreteit is; a ciklus utolsó hangversenye pedig teljes egészében az új magyar zeneszerzőgárda bemutatóestje lesz. Az együttes október 4-én, szombaton este tartja idei megnyitó ünnepi estjét a Zeneakadémián, Händel, Bach, Mozart, Liszt és Schubert művekkel műsorán.

SPORT HÍREK

IZGALMAS FINIS az őszi bajnokságban. Bár a bajnokságból már csak két forduló van hátra, még találgatni is nehéz, melyik csapat kerül ki győztesen a versengésből? Az Ujpestnek 21 pontja van, de ugyanannyi pontot szerzett a csepeli WMFC is! Mögöttük ott van a 20 pontos Szolnok, amely szintén nem adta fel reménységeit a bajnokság megnyerését illetően. Az Ujpest áll a legnehezebb feladat előtt: Vasárnap a Ferencváros, a jövő héten, december 7-én pedig a Szegedet legyőző Gamma az ellenfél a megyeriúti Stadionban! Az Ujpestnek minden pontért óriási küzdelmet kell vívnia s ha vasárnap pontot veszít, ketten is megelőzhetik! A WMFC a legesélyesebb: vasárnap a Lampart, jövő héten Ujvidék ellen játszik. Valószinű, hogy mind a négy pontot megszerzi, hiszen a feljavult Kispestet vasárnap fölényes játékban 7:3 arányban győzte le! A Szolnok ellenfelei Ujvidék és Kispest. Bár az utóbbi meccs nehézségeket okozhat, mégis reális számitás a négy pont megszerzése annak a Szolnoknak a szempontjából, amely Diósgyőrben 3:2-re győzött! Igy az Ujpestnek nemcsak az első, de a második helye is veszedelemben forog a Ferencváros és a Gamma elleni mérkőzéseken.

◆◆

MA LESZ A FŐPRÓBA az üllőúti és a megyeriúti pályákon. Mindkét csapat tréningmérkőzést játszik. A Ferencvárosnak a MAFC, az Ujpestnek egy erős cégcsapat az ellenfél. Az újpesti szurkolók, akik már az ilyen nagy meccs előtti főpróbákat is tömegesen látogatják, izgatottan várják, milyen csapatot sikerül a liláknak ma délutánra kiállítani, mert úgy hallották, hogy a Nagyváradmeccs után sok a sérült a csapatban.

◆◆

CSAK A LEGNAGYOBB NEHÉZSÉGEKKEL juthatott ki a közönség a Nagyvárad—Ujpest mérkőzésre. Ezrek késték el a mérkőzés kezdetét. A vasárnapi Ujpest—Ferencváros mérkőzés előtt — az előrelátó nagy forgalomra való tekintettel — az Ujpest vezetősége arra kérte a BSZKRT igazgatóságát, hogy a vasárnap délutáni különjáratokat állítsa be a Váci-úti vonalon.

◆◆

SALGÓTARJÁN CSAPATA nemrégiben nemcsak eldöntetlenül mérkőzött Csepelen a WMFC ellen, de jobbnak is bizonyult. Most pedig ez a csapat 6:0 arányú vereséget szenvedett el a Ferencváros hatalmasan feljavult, előretörő együttesétől. A Ferencváros játékosai mindig nagy mérkőzésen találnak magukra — e tekintetben elég a nagy KK-csatákra emlékeztetni! A Ferencváros külön oka arra, hogy kétszeres erővel harcoljon, az, hogy veresége esetén hat pont veszteséggel fordulna az Ujpest mögött és úgyszólván kikapcsolódna az élcsapatok versengéséből!

◆◆

A SPORTCSARNOK MEGNYITÁSA új lehetőségeket nyujt a téli sportoknak. Gondot csak az üzemi költségek okoznak. Erre a problémára Kankovszky Arthur, a nemzetközi ökölvívószövetség főtitkára, a kérdés legrégibb és legalaposabb ismerője már régen felhívta a figyelmet, többek között az Esti Kurirban megjelent cikksorozatban is. — Vitéz Kossuth Ferenc, a berlini olimpián diadalmasan szerepelt birkózók vezére pedig az olimpia után ezt írta: „A nagyméretű csarnoknak az üzemi költsége oly magas, hogy azt kisebb versenyek bevételéből fedezni nem lehet. Már pedig a sportcsarnok arra való, hogy használatához az esetleg szerényebb anyagi eszközökkel rendelkező sportszövetségek vagy egyesületek is hozzájussanak s ne kellessen arra, mint elérhetetlen ábrándra feltekinteni, csak azért, mert drága üzemi költségeit egy kisebbszerű, de azért nagyon is szükséges verseny bevételeiből nem lehet összehozni. A kisebbméretű csarnok üzemköltségeit azonban egy szerényebb bevételű verseny költségvetése is megbírná."

SZÍNHÁZ ✦ FILM

MEDEA

Főpróba az Új Magyar Színházban

A romantikus *Grillparzer* nevével már másodízben találkozunk rövid idő leforgása alatt színlapjainkon. Nemrég a *Nemzeti Színház* mutatta be *„Bánk hűsége"* című drámáját, most pedig az *Új Magyar Színház* tűzte műsorára legsikerültebb tragédiáját, a *Medeát*, amelyben *Grillparzer* a fajok küzdelmét mutatja be a szőke, görög Jázon és a fekete, barbár Medea egyéni tragédiáján keresztül.

Meghökkentően modern darab a *Medea*. Teljesen szükségtelen hozzá a kosztüm, sőt mai ruhában, egyetlen sornyi lényegbeli változtatás nélkül, még inkább érezhető volna az a tendencia, amely Grillparzert fűtötte. Nincs a mai életnek egyetlen olyan jelensége sem, amely a tragédiában fellelhető ne volna. Medea, az idegen asszony, gyűlölt és megvetett személy Göröghonban, szokásai, viselete félelmet és iszonyatot keltenek. Vádolják, üldözik, férje, Jázon is elfordul tőle, végül gyermekeit, akik görögöknek számítanak, elveszik tőle, őt pedig kiutasítják, mint nem kívánatos idegent.

A *Medeát* régen nem játszották Magyarországon, legutóbb még Jászai Marival került színre, jó harminc-negyven évvel ezelőtt. Most *Peéry* Piri alakítja a világ talán legnehezebb szerepét. Kitűnő színésznőnek ismerjük *Peéry* Pirit és csak a legnagyobb elismerés hangján szólhatunk teljesítményéről, azonban helytelennek tartjuk felfogását. Medea tragédiájának nem annyira belső okait hangsúlyozta, mint külső körülményeit. Ennek megfelelően nem *megrendítő*, hanem *félelmetes* volt, amivel ellenségei, a görögök malmára hajtotta a vizet. Voltak azonban jelenetei, ahol hibátlan alakítást nyujtott, különösen ott, ahol a szerelmes és asszimilálódni hajlandó asszonyból a visszautasítások révén bosszúálló fúriává változik. Itt hitelesnek éreztük minden mondatát.

A többi szereplő közül a legtöbb drámai erőt *Halassy* Mariska mutatta Medea boszszuját szító Cora szerepében. *Simor* Erzsi kedves és szép Kreuzát állított színpadra, *Perényi* Jázonja erőteljes volt, *Földényi* azonban — nem tudni mi okból — félrejátszotta szerepét.

Az érdekes előadást vitéz *Bánky* Róbert rendezte és legfőbb érdeme, hogy sikerült mindvégig megőriznie a klasszikus utakon haladó tragédédia egységét. *Básthy* István két pompás díszletet tervezett, amelyek nagyban hozzájárultak az előadás stilusosságához, ugyanez áll *Veress* Sándor kitünően sikerült kísérőzenéjére is, amelyet *Endre* Emil dirigált.

K. Gy.

AZ OPERAHÁZBAN
december 6-án díszelőadás lesz a Kormányzó tiszteletére

Magyarország kormányzójának névünnepén, december 6-án a *Magyar Nemzeti Diákszövetség* 7 órai kezdettel díszelőadást rendez az *Operaházban*. A díszelőadás programja a következő:

Himnusz, előadja az Operaház zenekara.

Üdvözlő beszéd, tartja Karig Emil, a Protestáns Diákszövetség elnöke.

Bárdos Lajos «Horthy Miklós táborában» című dala. Előadja az Egyetemi Énekkar Forray Miklós, a Zeneművészeti Főiskola tanára vezénylésével.

Hubay Jenő Cremonai hegedűs című kétképes operájának előadása Rubányi Vilmos vezénylésével, Oláh Gusztáv rendezésében.

Mozart balettjének, a Póruljárt kérő-nek bemutatója. Az előadást vezényli Kenessey Jenő, a balett koreografiáját készítette Harangozó Gyula.

Beethoven – délután

Érdekes kísérlettel lép a közönség elé a *Szimfónikus Zenekar*. A hamar népszerűvé lett társulat mostani nagy ciklusának legközelebbi állomása Beethoven *IX. szimfóniájának* az előadása lesz, amelyet december 6-án ad elő a *Zeneakadémián Komor* Vilmos vezényletével.

A *IX. szimfónia* előadását december 8-án megismétlik, még pedig délután 5 órakor, a *Zeneakadémián*, a 6-i előadás szereplőivel. Ez lesz az első eset, hogy ilyen nagyarányú hangversenyt délután tartanak meg. Az ötlet szülőapja: *a közlekedési korlátozás*. A *Szimfónikusok* így akarják a IX. szimfóniához juttatni azokat a Beethoven-hívőket, akik az esti előadásra nem tudnának elmenni.

Bajor Gizi a rádióban

A budapesti studió csütörtökön este 8 óra 15 perckor Marshall vígjátékát, a «Killikrankie herceg»-et közvetíti. A darab női főszerepét Bajor Gizi játssza, aki mellett Vizvári Mariska, Olthy Magda, Hahnel Aranka, Lehotay Árpád, ifj. Latabár Árpád, Ross Jenő, Molnár László, Bazsay Lajos és Benkő Bálint játszanak jelentős szerepeket.

A nő szimfóniája

Az Arizona «*A nő szimfóniája*» címmel tegnap este mutatta be új revüjét. Az álomszerűen szép produkció *Miss Arizona* elgondolása, tervei szerint készült és két részből áll, amelyek keretében káprázatos revüképeket vonultatnak fel a közönség előtt. Az első rész «*Az ősz elégiája*», míg a második rész, «*A jégkarnevál*», páratlan szépségekkel teli revüképeket varázsol az *Arizona* sok sikert aratott parkettjére.

Remek artisták, *Miss Arizona* kitünően beállított jelenetei, pompásan táncoló és tornászó görlök, vidám varieté-produkciók és *Aida*, a számoló elefánt a bemutató során rendkívüli sikert aratott. A közönség nem győzte tapsolni a revü szebbnél szebb számait, nem győzte ismételtetni a pompás varietéjeleneteket és nagy elragadtatással nézte azt a tündérszép kiállítást, amellyel a revüt az *Arizona* forgószínpadára tálalták.

Sacha Guitry
Szerelem gyöngyei
Holnaptól STUDIO

Ma hallottam, hogy

majdnem háromszáz jelmez készült a *Wallenstein* előadásához a *Nemzeti Színházban*. Ma délelőtt *jelmezpróba* volt, amely kora reggel kezdődött és előreláthatóan csak az esti órákban végződik.

★

Dajbukát Ilona, a kitűnő színésznő, amerikai ötlettel kozmetikai szalont nyitott az egyik budapesti nagyáruházban. A szalon bemutatóján a művészvilág színe-java megjelent, este pedig a *Vígszínházban*, amelynek színpadán *Bókay* János *Hazudj nekem* című darabjában estéről estére fellép a nagyszerű színésznő, szeretetteljes ünnepségben volt része a kozmetikai szalon megnyitása alkalmából.

★

tarka-barka matiné lesz az *Uj Magyar Színházban* vasárnap délelőtt 11 órakor. A matinén a főváros legnevesebb művészei lépnek fel.

★

a Royal Revüszínház, amely tudvalevőleg tekintet nélkül műsora sikereire, elsején mindig premiert ad, hétfőn új műsort mutat be, amelyről a benfentesek a legjobbakat mondják.

★

Babay József *Kőrtánc* című bűnügyi drámájának bemutatóját december 12-én tartják meg a *Madách Színházban*. Az érdekes és izgalmas darab premierje Pirandello *«IV. Henrik»*-ének nagy sikere miatt négy halasztás után érkezik el ehhez a dátumhoz.

★

a Kamara Varieté, amely pénteken este ünnepli fennállásának háromesztendős fordulóját, a jubileum alkalmából aranygyűrűvel lepi meg kedves és szorgalmas pénztároskisasszonyát, aki a nyitás óta áll a kis színház szolgálatában.

★

Faragó György január elején kéthónapos turnéra megy *Hollandiába, Belgiumba* és *Svédországba*. *Hollandiában* hét zenekari szólóestje és egy rádióhangversenye lesz. A hét zenekari est keretében *Hollandia* összes nagyzenekaraival és dirigenseivel játszik. Karmesterei Eduard *von Beinum*, Fritz *Schurman*, Eduard *Flipse*, Jaap *Spänderman*, Willem *von Otterloo* és K. *Kniler*. A művész elutazása előtt december 7-én a *Zeneakadémián Chopin—Debussy-matinét* tart.

Elbúcsúzott a debreceni színház

Beleznay Unger István társulata kedden este tartotta búcsúelőadását a debreceni Csokonai Színházban. Lehár Ferenc operettjét, a Kék mazur-t újították fel, amelynek főszerepeit Tímár Ila és Szücs László alakította. A közönség melegen búcsúztatta a színtársulatot és a felvonások végeztével többször a lámpák elé szólította a szereplőket.

Bolgár dalosok hangversenye

A *Vigadóban* tegnap este a szófiai egyetem énekkarának kitűnő tagjai szerepeltek. Az együttes már külsőségeiben is szép képet nyujtott: a bolgár dalosok *nemzeti viseletben* állottak a pódiumra. A közönség, amely a Vigadó nagytermét zsúfolásig megtöltötte, a bevonuló dalosokat kitörő tapssal fogadta.

A kórus Angel *Manoloff* karnagy vezénylésével klasszikus és romantikus szerzők énekkari alkotásait, valamint bolgár nemzeti költők sok szép művét adták elő. Előadásukat rendkívüli kultúra jellemzi. A közönség hosszasan ünnepelte a vendégeket.

Lenthéric Rouge
Reggeltől - Reggelig tart

MŰSOROK

Színház

Operaház (3, 7). Szerda délután (4): A cigánybáró (ifj. előadás), csütörtök (½7): Don Juan (B 8), péntek (½7): Don Carlos (C 7), szombat: Manon, vasárnap délután: Márta, este: Tosca.

Nemzeti Színház (½4, ½8). Szerda: Nóra, csütörtök: Mukányi (XII), péntek: Mukányi (N 2), szombat: Wallenstein tábora, A Piccolomini (bem. bérlet 6), vasárnap d. u.: Nóra, este: Wallenstein halála (bem. bérlet 7).

Nemzeti Kamaraszínház (½4, ¾8). Szerda: Kaland, csütörtök: Törtetők, péntek: Nóra, szombat, vasárnap délután és este: Kaland.

Magyar Művelődés Háza. Szerda (½8): Mukányi (A 4), csütörtök (4, ½7): Filmelőadás, péntek (½8): Hangverseny (mesterbérlet 2), szombat (4, ½7): Filmelőadás, vasárnap d. e. (½11): Mukányi (G 5), délután (4): Népszerű hangverseny.

Vígszínház (½4, 8). Minden este és vasárnap d. u.: Hazudj nekem.

Uj Magyar Színház (4, 8). Szerda: Medea (bem. bérl.), csütörtök: Medea (E), péntek: Medea (F), szombat: Medea, vasárnap este: Medea (A), vasárnap d. u.: Milliomos.

Madách Színház (8). Minden este: IV Henrik

Pesti Színház (4, 8). Minden este, szombat és vasárnap d. u.: Tűzvész.

Andrássy Színház (½4, 8) Minden este és vasárnap d u Boldoggá teszlek

Pódium Irodalmi Kabaré (5, ½9). Minden este, szombat, vasárnap és ünnepnap délután: Megnyitó műsor.

Fővárosi Operettszínház (½4, ½8). Szerda, csütörtök: Nincs előadás, péntektől minden este és vasárnap d. u.: Múzsák muzsikája.

Royal Revűszínház. Minden este (½9), csütörtök, szombat és vasárnap d u. (½5): El Ksida

Komédia Orfeum (½5, ½9). Minden este és vasárnap d u.: Hébe-hóba.

Kamara Varieté. (Minden este ½9, csütörtök, szombat 6, 9, vasárnap és ünnepnap ½4, ¾7, 9): Kubai kaland.

Nemzeti Bábjáték (Podmaniczky-utca 8. szám) (4, 8) Hétfő és péntek kivételével minden este: Istvánka, hétfő és péntek: Toldi, minden délután: Gyermek-mesejáték.

Erzsébetvárosi Színház (½6 ½9 vasárnap ½4, ¾6, ½9). Péntekig: Hazudik a muzsikaszó.

Józsefvárosi Színház (½6 ½9, vasárnap ½4, ¾6, ½9). Péntekig: Az esküvődön én is ott leszek.

Kisfaludy Színház (½6, ½9, vasárnap ½4, ¾6, ½9). Péntekig: Feketeszem éjszakája.

Rádió

Állandó műsorszámok. Budapest I. 6.40: Ébresztő, torna. 7: Hírek, közlemények, étrend, hanglemezek. 10: Hírek. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Himnusz, időjárásjelentés. 12.40: Hírek. 1.20: Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 2.30: Hírek. 2.45: Műsorismertetés. 3: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak. 4.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 7: Hírek magyar, német és román nyelven. 9.40: Hírek, időjárásjelentés és 12: Hírek.

Szerda, november 26.

BUDAPEST I. **3.20:** Lövészegyesület zenekara. **4.15:** Szendrey Zsigmond előadása. **5.15:** Kiss Ferenc szalonzenekara. **5.35:** Katonai előadás. **6.00:** Szabó Kálmán jazz-hármasa. **6.20:** Honvédműsor. **7.20:** Szabó Lőrinc előadása, közreműködik Makay Margit. **8.00:** Operaházi zenekar, közben Gábor Áron előadása. **10.10:** Buttola-tánczenekar. **10.35:** Hanglemezek. **11.25:** Kalmár Pál énekel cigányzenekísérettel.

Csütörtök, november 27.

BUDAPEST I. **10.20** és **10.45:** Felolvasások. **12.10:** Katonazenekar. **1.30:** Magyar nóták. **3.20:** Szórakoztató zene. **4.15:** Ruszin népdalok hanglemezről. **5.15:** Tánclemezek. **5.25:** Lótenyésztési tanfolyam. **6.00:** Fúvószenekar. **6.35:** Botond György dr. előadása. **7.20:** Mozart-hangverseny. Közreműködik Dohnányi Ernő. **8.15:** „Killikrankie herceg". (Vígjáték.) **10.10:** Beszkárt-zenekar. **11.30:** Magyar nóták.

Film

Sz. = szomb., ü. = ünn., v. = vas.

ADMIRAL (Tel.: 353—707): **3 csengő.** (11, ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.)

ALKOTÁS (Telefon: 355—374): **Stukák.** (¼4, ¼6, ¼8, ¼10, v. és ü. ½2-kor is.)

ANDRÁSSY (Telefon: 124—127): **Közbelép a feleségem.** (¾4, ¾6, ¾8, ¾10, v. és ü. 11, 2, 4, 6, 8, 10.)

ÁTRIUM (Tel.: 154-024 és 153—034): **Egy éjszaka Erdélyben** (½6 ½8, ½10, sz., v. és ü. ½4-kor is.)

BELVÁROSI (Telefon: 384—563): **A végtelen út.** (4, 6, 8, 10, v. és ü. jobbt.: 2-kor is, balt.: ¾3, ¾5, ¾7, ¾9.)

BELVÁROSI HÍRADÓ (T.: 181-244): **Üveg. — A Panama-csatorna. — Huszáraink hazatérése. — Hadiriportok. — Híradók. — Walt Disney-film.** (10—24 óráig.)

BODOGRAF (Telefon 149—510): **Nagy riport.** (½4, ½6, ½8, ½10, v., ü. 11, ½2, ½5, ½7, ½9-kor is.)

BROADWAY (Telefon 422—722): **Az asszony, az orvos és a harmadik.** (½4, ½6, ½8, ½10, sz., v. és ü. ½2-kor is.)

BUDAI APOLLO (Telefon: 351—500): **Végtelen út.** (½5, ¾7, 9, v., ü. ½2, ½4 ½6, ½8 ½10.)

CAPITOL (T.: 134—337): **Ne kérdezd ki voltam.** (¼4, ¼6, ¼8, ¼10, v. és ü. ½2-kor is.)

CASINO (Telefon.: 383—102): **Algír.** (½6, ¾8, ¾10, sz., v., ü. ½4-kor is.)

CITY (Telefon: 111—140): **A cigány.** (¾6, ¾8, ¾10, sz., v., ü. ¾4-kor is.)

CORSO (Tel.: 182—818): **Mellékutca.** (½6, ½8, ½10, sz., v. és ü. ½4-kor is.)

CORVIN (Tel.: 138—988 és 339—584): **Életre ítéltek.** (5, ¼8, ½10, sz., v. és ü. ¾3-kor is.)

DAMJANICH (Telefon: 425—644): **Végtelen út.** (½4, ½6, ½8, ½10, v., ü. ½2-kor is.)

DECSI (Telefon: 125—952 és 121—843): **Félvér.** (½6, ½8, ½10, sz., v. és ü. ½4-kor is.)

ELIT (Telefon: 114—502): **Az ördög nem alszik.** (4, 6, 8, 10, v. és ü. 2-kor is.)

FORUM (Telefon: 189—707 189—843): **A szűz és a gödölye.** (¾6 ½8, ¾10, sz., v. és ü. 3-kor is.)

GLORIA (T.: 427—521): **Végtelen út.** (½5, ¾7, 9, sz, ½4, ½6, ½8, ½10, v. és ü. ½2-kor is.)

HÍRADÓ FILMSZÍNHÁZ (T 222-499): **Őszi hangulat. — A Panama-csatorna. — Huszáraink hazatérése. — Hadiriportok. — Híradók. — Walt Disney-film.** (9—24 óráig.)

HOLLYWOOD (Telefon 225—003): **Háry János.** (½4, ½6, ½8, ½10, v. és ü. ½2-kor is.)

HOMEROS (Telefonszám: 496—178): **Eladó birtok.** (½5, ¾7, 9, sz. ½4, v és ü. ½2-kor is.)

IPOLY (Telefon: 292—626): **3 csengő.** (½4, ½6, ½8, ½10 v. és ü. ½2-kor is.)

JÓZSEFVÁROSI (Telefon: 131—316): **Repülő kalózok.** (½4, ½6, ½8, ½10, v. és ü. ½2-kor is.)

KAMARA MOZGÓ (Tel.: 423—901): **Csákó és kalap.** (11, 2, 4, 6, 8, 10.)

KULTUR MOZGÓ (Telefon: 188—120): **Közbelép a feleségem.** (5, ¼8, ¾10, sz. ½4, ½6, ½8, ½10, v. és ü. ¾2, ¾4, ¾6, ¾8, ¾10.)

LLOYD FILMSZÍNHÁZ (T.: 111—994): **Kék hold völgye.** (½4, ½6, ½8, ½10, v. és ü. ½2-kor is.)

NÉPSZÍNHÁZ MOZGÓ (T: 137-244): **Dédé.** (½4, ½6, ½8, ½10, v. és ü. ½2-kor is.)

NYUGAT MOZGÓ (Telefon: 121—022): **Repülő kalózok.** (½4, ½6, ½8, ½10, v. és ü. ½2-kor is.)

ODEON (Tel.: 422—785): **3 csengő.** (½4, ½6, ½8, ½10, v. és ü. ½2-kor is.)

OLYMPIA (Telefon: 423—188): **Tilos utakon.** (11, 2, 4, 6, 8, 10.)

OMNIA (Tel.: 130—125 és 138—071): **A cigány.** (5, ¼8, ½10, sz., v. és ü. 3-kor is.)

ORIENT (Tel.: 114—926): **Tokaji aszú.** (½4, ½6, ½8, ½10, v. és ü. ½2 órakor is.)

OTTHON (T.: 146—447): **3 csengő.** (¼4, ¼6, ¼8, ¼10, v. és ü. ¼2-kor is.)

PALACE (T.: 221—222): **Gyurkovics-fiúk.** (11, 2, 4, 6, 8, 10.)

PHÖNIX (Telefon: 426—326): **Érik a gyümölcs.** (11, ½2, 4, ½7, 9.)

RADAY MOZGÓ (Telefon: 382—581): **Havasi napsütés.** (5, ¼8, ½10, v. és ü. 2, 4, 6, 8, 10.)

RADIUS (Tel.: 122—098 és 120—564): **Egy éjszaka Erdélyben.** (½6, ¾8, ¾10, sz., v. és ü. ½4-kor is.)

REX FILMSZÍNHÁZ (Tel.: 228—020): **Garcia futárja.** (½5, ¾7, 9, sz. ¼4, ¼6, ¼8, ¼10, v. és ü. ¼2-kor is.)

RIALTO (T.: 224—443): **Haláihajó.** (11, 1, 3, ¼6, ½8, ½10.)

ROYAL APOLLO (Telefon: 222—002): **Bobbereeg.** (¼6, ½8, ¾10, sz., v. és ü. 4, 6, 8, 10.)

SAVOY (Tel.: 146—040): **Háry János.** (½4, ½6, ½8, ½10, v. és ü. ½2-kor is.)

SCALA (Tel.: 114—411): **La Conga.** (5, ¼8, ½10, sz., v. és ü. ¾3-kor is.)

SIMPLON (Telefon: 268—999): **Háry János.** (½4, ½6, ½8, ½10, v. és ü. ½2-kor is.)

STUDIO (Telefon: 225—276): **Arizonai vadmacska.** (11, ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.)

TIVOLI (Telefon: 225—602): **Érik a gyümölcs.** (11, 2, ½5, 7, ½10.)

TURÁN (Telefon: 120—003): **3 csengő.** (11, ½2, 4, 6, 8, 10, v. és ü. 2, 4, 6, 8, 10.)

VESTA FILMSZÍNHÁZ (T.: 222-401): **3 csengő.** (11, ½2, ½4, ½6, ½8, ½10 v. és ü.: 2, 4, 6, 8, 10.)

Csütörtöktől kizárólag a
PÁTRIÁBAN
ANGYALVÁR BÖRTÖNE
Délelőtt 11 órától egész nap játszunk!

A NÉMET ÖKÖLVIVÓVÁLOGATOTT budapesti szereplése ebben az évben nem valósulhat meg. A német válogatott december 12-én Stockholmban a svédek ellen mérkőzik. Miután az olasz ökölvívószövetségtől tegnap értesítés érkezett, melyben az olaszok közlik, hogy még ebben az évben szívesen megmérkőznek a magyar válogatottal, a sportcsarnok megnyitó ünnepén a MÖSz magyar-olasz ökölvívómérkőzést rendez.

◆◆

BÉCSBEN JÉGBEMUTATÓKAT TARTANAK. A norvég Björnstad és a magyar Botond Györgyi a hernalsi Engelmann-pályán szerepelnek.

KERTÉSZ ÁRPÁD ÜNNEPLÉSE

A Magyarországi Grafikai és Rokoniparosok Főnökegyesülete, a Budapesti Sokszorosítók Ipartestülete és a Magyar Nyomdászok Társasága díszülésen ünnepelte *Kertész* Árpád kormányfőtanácsost, a Főnökegyesület társelnökét és a Légrády Testvérek nyomda r.-t. igazgatóját 70. születésnapja és főnökegyesületi működésének 40. évfordulója alkalmából.

A magyar sokszorosítóipar ünnepségén megjelent az iparügyi miniszter képviseletében dr. *Gyulay* Ákos iparügyi miniszteri tanácsos, Budapest Székesfőváros tanácsát dr. *Felkay* Ferenc tanácsnok, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarát dr. *Puky* Ferenc kamarai segédtitkár, az Országos Magyar Sajtókamarát dr. *Berkes* Róbert kormányfőtanácsos, a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségét *Durand* Félix kormányfőtanácsos képviselte.

Vitézi alapítvány

Az Országos Vitézi Szék Társadalmi Bizottsága «*Vitéz Igmándy-Hegyessy Géza vármányos jutalmazási alap*»-ot létesített, amelynek keretében egyelőre *évi 2400 pengő összegben egyenkint 100 pengővel jutalmazza azokat a vitézi vármányosokat, akik a Rend érdekében kifejtett önfeláldozó munkájukkal erre különösen érdemesekké váltak.* A pénzbeli jutalmazáson kívül az arra érdemes vármányosok dicsérő oklevelet is kapnak. Az érdemesek kiválasztását a Vitézi Szék és a Társadalmi Bizottság együttesen végzi. A vármegyei vitézi társadalmi bizottságok erre nézve előterjesztéseket tesznek. *Vármegyénkint lehetőleg csak egy vármányos hozható javaslatba,* amennyiben azonban több érdemes ifjú lenne, úgy az érdemességi sorrendet meg kell jelölni.

A tanonchiány

Az IPOK felterjesztéssel fordult az iparügyi miniszterhez és az általánosan érezhető tanonchiány csökkentése érdekében megfelelő intézkedéseket kért. Többek között arra kéri az IPOK az iparügyi minisztert, módosítsa a tanonclétszám korlátozásáról szóló rendeletet és helyezze hatályon kívül azt a rendeletet, amelynek értelmében október végétől májusig tilos a tanoncszerződtetés. A felterjesztés szerint kívánatos a tanonclétszámot korlátozó rendelet olyértelmű módosítása, amely figyelembe veszi az egyes szakmák különleges viszonyait. Kívánatos továbbá, hogy a tanoncszerződések megkötésének határideje a mai kivételes helyzetre való tekintettel legalább egy hónappal meghosszabbíttassék.

Ruszin munkások az Alföldön

Az Országos Gazdaság Munkásközvetítő Iroda most nyilvánosságra hozott jelentése beszámol a kárpátaljai ruszin munkások foglalkoztatása érdekében végzett külön közvetítési akció eredményéről. Az elmúlt 1940-es évben közel 4000 ruszin munkás dolgozott az anyaország területén, főleg az Alföldön.

KÉTEZERÖTSZÁZ KILOMÉTER *a Szovjeten keresztül*

A VÖLKISCHER BEOBACHTER A NAGY PÉTER SZOVJETFILMRŐL VÉGIG A SZOVJET ÚTTALAN UTAIN, A SZOVJETFALVAK SZÜRKESÉGÉN

A Völkischer Beobachter «2500 kilométer szovjetföldön» címen érdekes tudósítást közöl kiküldött különtudósítójának, dr. *Heinz Höpflnek* tollából.

A tudósító megírja, hogy Klinzy helységben a német páncélkocsisok 200 szovjet filmet zsákmányoltak. Ezek között volt a Nagy Péter is, amit Brjanszkban leforgattak.

Sztalinnak az utóbbi időben az volt a célkitűzése, hogy a bolsevista Oroszország számára a történelemben keressen példaképeket. Így akadtak Nagy Péterre, akit azért találtak alkalmasnak a szovjet urai és propagandistái erre a szerepre, mert átmenetileg az ácsmesterséget is űzte!

Nagy Péter cár alakja — egy szovjetfilmen

Azok a várakozások, amelyeket mi ehhez a groteszk kisérlethez fűztünk, nem okoztak csalódást — írja a tudósító.

Tisztán filmszempontból a Nagy Péter mestermű, a főszereplőket, a cárt, a cárevicset és XII. Károly svéd királyt megkapó művészettel ábrázolják. A csatajelenetek lendülete elragadó, lélegzetelállító, azonban amit a történelem meghamisításában nyujt, azt egyszerűen nem lehet túlszárnyalni.

Ennek a filmnek a cárja igazi munkás- és parasztvezér, aki akár a Szovjet-Unió hőse vagy Stachanow-munkás is lehetne. Míg ő életét munkával tölti, addig a reakció a sápadt cárevics körül tömörül, aki energiátlan alak és parasztkedvesének vak eszköze. Kedvese azonban a döntő pillanatban elárulja őt, mire kivégzik.

Nagy Péter történelmi képének bolsevizálása minden önkény ellenére sem sikerült teljesen és a históriai tényeket — szovjet fogalmak szerint legalább is — elviselhetően megőrizték. A tankosok című film azonban már a gátlásnélküli szovjet propagandát mutatja.

Ezt az utóbbi filmet 1938-ban gyártották és 1939-ben kezdték játszani. A film Szovjet-Unió győzelméről szól a nyugati benyomulók felett. Az ellenség megsemmisítését a szovjet tankcsapatok vívják ki és ezek heroikus legénysége, a tankosok.

A türelmes celluloid segítségével a szovjet tankok csodatetteket vittek véghez. Különös, tragikomikus élmény volt a bolsevista agitációs filmet abban a pillanatban látni, amikor mi már huszonkétezer ilyen állítólagos csodatankot megsemmisítettünk, szétlőttünk és amikor ezek már a földeken, országutakon és erdőkben roncsokban hevernek szanaszéjjel. A bolsevista filmrendezőnek lényegesen könnyebb dolga volt. A Háború, mint rendező, azonban megírta a maga saját külön forgatókönyvét.

Felmerült a kérdés — írja továbbá dr. *Heinz Höpfl* —, hogyan történt, hogy ezek a rabszolgaságba hajtott tömegek nem keltek fel elnyomóik ellen. Most, a hosszú utazás végén már a kérdést találjuk alig érthetőnek.

A borzalom huszonhárom éve nagy idő.

Ezek a tömegek eltompultak. Ezek ugyan sohasem tudták, mi az emberi élet, még a cárizmus alatt sem. A cár gyilkosai azonban akarattalan eszközöket formáltak belőlük. Aki a foglyok seregét látta az utakon elvonulni, aki látta ezeket az arcokat, az már nem kérdezett semmit. Ezek már nem emberek.

2500 kilométert utaztunk szovjet területen keresztül. 2500 kilométeren keresztül követtük a kérlelhetetlen háború nyomait. Amikor Keletporoszország határait átléptük, tudatában voltunk annak, hogy utunk olyan városokon fog keresztülvezetni, amelyeknek neveit nagy betűkkel írták be ennek a háborúnak a történetébe és amelyek elfelejthetetlenül vésődtek be népünk emlékezetébe.

Ezek a nevek túlragyogják a nagy történelmi győzelmek fényét. Kovno, Vilna, Minszk, Szmolenszk, Wjazma, Bialysztok, Brjanszk voltak utunk állomásai.

A litván határt hamar elérjük. A német záróvonalat már leépítették, hiszen a front már ezer kilométerre van keletre, Moszkva kapui előtt. Június 22-én, a reggeli szürkületben itt, Kybarthinál zajlott le az első kemény küzdelem. Itt a kanyarodónál, ahol most földig lerombolt házakat látunk, törtek utat először csapataink a bolsevista csapatok makacs ellenállása ellenére is.

Az öncsonkítás borzalmas képei

Egy másik romhalmaz jelzi ma azt a helyet, ahol valamikor Wilkowiski város állott. A falmaradványok és romok mutatják azt az elkeseredettséget, amellyel a harc lezajlott. Nemsokára megpillantjuk azt a szükséghidat, amelyet pionirjainknak kellett építeni annak a Memel-hídnak a pótlására, amelyet a bolsevisták felrobbantottak.

A tájnak az a megrázó vígasztalansága, amely a német katonák millióinak tartózkodását ebben az országban oly nehézzé teszi, magyarázatát a Kreml teljes csődjében találja.

Semmi sincs itt, ami a németeket hazájuk életrendjére emlékeztetné. Nincs itt más, mint a szervezett nyomor, a nyomor, mint életnorma, a nyomasztó, reménytelen szegénység.

A tompa, bágyadt, fekete szürkeség a szovjet falu igazi színe. Egyik ház olyan, mint a másik, nem érzi az ember a gondozó kezet, amely fenntartásukkal törődnék. És lakóik?

Nem tiltakoznak többé az állati vegetálásba való süllyedés ellen. Erőtlenül dobják oda magukat a minden-mindegynek.

Kunyhóik kapui előtt terül el a végtelen ország: beláthatatlan pusztaságok, amelyek emberi munkára várnak, végtelen erdők, amelyek a fát tékozló bőkezűséggel ontják. Ez azonban mindenütt *Niemandsland*, a senki földjéhez tartozik minden, amely a Kolchozokon túl fekszik. Hiányzik a tetterő, a fellendülés — a Kreml szervei csak az elérendő termelési számokat és az ötéves terveket látták.

Egyre telnek az órák s ugyanaz a vigasztalan kép. Messze vidéken sehol sincs nyoma az emberi életnek, mintha a végtelen ország lélegzete megállott volna. Igaz, háború van, de az már rég tovább vonult, messze kelet felé, a nyomor pedig régi — legalább húsz éves.

Majd az a város következik, amely nemrégen még 240.000 lakost számlált, ma pedig a szovjet háborús taktika következményeképpen tűzvész pusztította helyet találunk, borzalmas képét a bolsevista önecsonkításnak, feketére pörkölődött házfrontok, amelyek mögül az üresség ásít, úgyszólván ez az, amit néhány héttel ezelőtt még Minszknek neveztek.

Mit törődtek a bolsevisták a lakosság sorsával, amelynek egyes szórványos maradványai a rombolásban védelmet keresnek az éjszaka és a hideg ellen?

Öt óra alatt — egy kilométer

Minszkben találuk a Lenin-házat, amelynek építészeti értéke szovjet viszonylatban rendkívül magas lehet. Ezer szobája van és tökéletes kifejezése annak a szovjet mániának, amely amerikai mintára a gigantikus megvalósítására törekedett.

Önálló építészeti gondolat hiányában az amerikaiak utánzása oly groteszk, hogy a Lenin-házat csak a hihetetlenül rossz építőanyag különbözteti meg egy USA-beli üzlethúztól.

Brjanszkban értük el utazásunk végcélját. Az úttalanság, amelytől féltünk, útközben utólért bennünket. Térdigérő iszapban kellett utat törnünk magunknak. Az volt a célunk azután, hogy három nap alatt ismét elérjük a birodalom határait.

Háromszázhatvan kilométert akartunk megtenni az első napon. Korán keltünk és mire leszállt az éj — csak harmincöt kilométerrel jutottunk előre! Tizenöt óra alatt! A legrosszabb kilométer az volt, amely öt óránkat emésztette fel és mindez egy elsőosztályú szovjet úton történt.

Még ezer kilométert kellett megtenni. Ez alkalmat adott nekünk arra, hogy megcsodáljuk az utánpótlás embereit, akik vasidegekkel és összeszorított fogakkal napról napra és éjszakáról éjszakára keresztültörik magukat ezen a mocsáron a legelső arcvonalig.

Visszatértünk, nemcsak megrázó élményekkel gazdagabban, de gazdagabban attól az élménytől is, amelyet a német katona feltétlen győzelmi hite és biztonsága jelentett számunkra.

Aknaszlatinán két MÁV-tisztviselőt megölt a kályhából kitóduló széngáz

Máramarossziget, november 26.

A debreceni üzletvezetőség néhány nappal ezelőtt Aknaszlatinára küldte ki két tisztviselőjét: *Heggi* Gyulát és *Wágner* Józsefet. A két MÁV tisztviselő új állomáshelyén közös bútorozott szobába költözött és egyik este alaposan megrakták kályhájukat, hogy meleg szobában térjenek nyugovóra. *Másnap reggel a két tisztviselőt lakásadójuk holtan találta ágyukban.* A tragikus esetről nyomban értesítették a csendőrséget. A nyomozás során *eleinte bűntényre gondoltak,* de azután kiderült, hogy vigyázatlanságról, helyesebben *véletlen szerencsétlenségről van szó.*

Megvizsgálták ugyanis a szobában lévő vaskályhát, amelyen vékony repedést észleltek. Ennek alapján kiderült, hogy amikor *Wágnerék lefekvés előtt a kályhát elzárták és nyugodtan lefeküdtek aludni, a zárt kályhában széngáz keletkezett, ez kitódult a szobába és megölte a két tisztviselőt.*

HÍREK MINDENFELŐL

LA ROCHELLÉBŐL jelentik, hogy a „Coligny" nevű halászhajó aknába ütközött és a levegőbe repült. A legénység két embere megmenekült, a többi hat a vízbe fúlt.

●

KÉT HÉT ÓTA szokatlanul korai és kemény tél uralkodik Romániában. A farkasok a Kárpátokból lehúzódtak a városok közelébe és megtámadják az embereket is. A Ploesti közelében lévő Fricoasa falu közelében munkába induló polgárok hajnalban egy férfi és egy nő borzalmasan széttépett holttestére bukkantak az útszéli árokban. Megállapították, hogy a falu két lakosának holttestét találták meg. A házaspár előző este a szomszéd faluba rokonlátogatásra indult. Farkascsorda támadta meg és tépte szét őket.

●

A SVÉD KORMÁNY külön bizottságokat küldött ki a piaci árak ellenőrzésére. Különösen a textiláruk terén mutatkozott erős üzérkedés és több esetben erélyes közbelépésre volt szükség az árdrágító irányzat letörésére.

●

A TOKIÓI KÜLÜGYMINISZTÉRIUM közleménye szerint eddig az Egyesült Államokban, Afrikában, Indiában és Nagybritanniában, valamint a Fülöpszigeteken és a Maláji-szigeteken élő japánok közül több mint 10.000 japán állampolgárt szállítottak haza. Az ezeken a területeken élő japánok többi részének hazaszállítása megkönnyítésére a japán kormány pénzügyi támogatást nyujt az illetőknek, mert azt kívánja, hogy valamennyi japán hazatérjen.

●

SAINT LOUIS REPÜLŐGÉPGYÁRAIBAN sztrájk tört ki. A munkabeszüntetésben az amerikai munkásszövetséghez tartozó műszaki munkások és tervezők vesznek részt. A sztrájk hétfőn kezdődött, mert két gyár nem vett vissza többszáz műszaki munkást, aki a mult hónapban sztrájkolt. Mintegy 8500 munkás hagyta abba a munkát. A nappali munkások kedden elfoglalták a gyár legfontosabb helyiségeit és rokonszenvből szintén beszüntették a munkát.

●

CARDIFFBÓL jelentik: A walesi Blenclydachban egy bányászokat vivő villamoskocsi kisiklott és összetörött. Öt bányász életét vesztette, 23 megsebesült, közülük néhányan súlyosan.

●

A JERUZSÁLEMI RÁDIÓ kedden este jelentette, hogy Nakas Alfréd, a libanoni kormány eddigi elnöke elfogadta kinevezését a libanoni köztársaság elnökévé. Még nem állapították meg, hogy mikor történik meg Libanon függetlenségi nyilatkozata.

●

SCHMIDT DR. egyetemi tanár, a strassburgi irodalmi egyetem rektora jelentést küldött a Führernek az egyetem megnyitásáról. A Führer a rektorhoz intézett táviratban megköszönte az egyetem megnyitásáról szóló jelentést és utalva arra a nagy jelentőségre, mely a régi strassburgi főiskolát a német szellemi élet terén megillette, gyümölcsöző fejlődést kívánt a strassburgi új birodalmi egyetemnek.

●

MEGHALT CHILE ELNÖKE. Gallardo, Chile nagykövete közölte, hogy Aguirre Cerda chilei államelnök keletamerikai időszámítás szerint 12 óra 10 perckor 62 éves korában meghalt. Aguirre elnök megrendült egészsége miatt már november 10-én Mendezre, a radikális párt vezetőjére bízta az államfői teendők végzését.

●

MADRIDBÓL jelentik: A pártminiszter rendeletére azonnali hatállyal tisztogatást hajtanak végre a Falanga szervezeteiben.

Januárban már milliomos lehetsz:

Vegyél 4%-os Erdélyi Nyereménykötvényt!

M.D.K.

Básthy

Szász Zoltán:„Darab: rókáról, a keselyüről és a galambról" c. kritikájában a Magyar Szinházban bemutatott "Volpone" c. darabhoz tervezett szinpadképeit kiemeli.

Szinházi Élet. Bp. 193o. márc. 2-8. XX. évf. 1o. sz. 14-16. lap

Bástya István

Született 1896-ban. Színpadi díszlet tervező. Tanulmányai az Iparművészeti Főiskolán. Berlinben dolgozott.

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966.

334 l. 32 l.

MDK

Bástky István, díszlettervező

Levele.

Itt a budapestiek benélnek

Bástky István: Pesti reklám, ó... 6

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. aug. 12.

Bástly István

cród
2

A. szárc. N. h.
164. l. – 167. l.

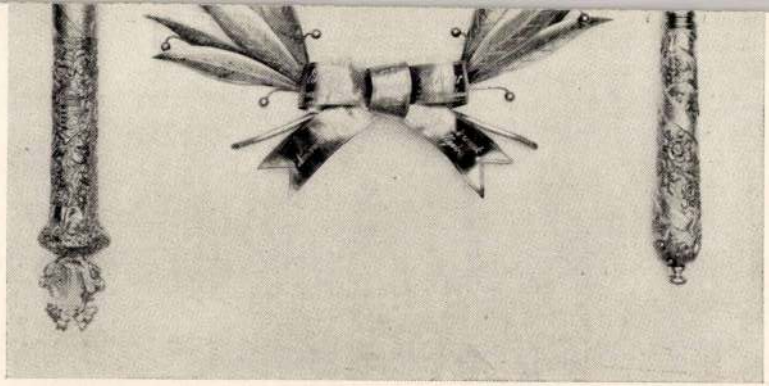

222., 224., 227. sz. Erkel Ferenc karmesteri pálcái és koszorúja.
Történeti Osztály.

Básty István

/Palásti/: "Premier a Colosseumban" c. kritikájában kiemeli a müvész által tervezett diszleteket, amelyek a májusi müsorhoz készültek.

Szinház és Divat, Bp. 1921. május 3.
VI. évf. 19. sz. 6-11. lap

M.D.K.

Básthy

Rajna és Cobor: „Szép asszony kocsisa"
c. operett diszleteit tervezte.
Blaha Lujza Szinház előadása.

Szép asszony kocsisa c. kritika.
Szinházi Elet. Bp. 1923. május 27.-juni.2.
XII. évf. 22. sz. 3-11. lap.

M.D.K.

Básty

Rajz "A feketéző ur" c. közl.-hez.

Szinházi Élet. Bp. 1923. szept. 2-8.
XIII. évf. 36. sz. 41. lap.

M.D.K.

Básty

"A féltékeny udarló merénylete" cimmel készitett rajzát hozza a lap.

Szinház és Divat, Bp. 1922. aug. 17. VII. évf. 31. sz. 2. lap

M.D.K.

Básty

Tréfás rajza a drágasággal kapcsolatos vicc illusztrálására.

Aktuális szinházi esemény karikirozására készitett rajzát hozza a lap.

Szinház és Divat, Bp. 1922. xxxx szept. 7. 33. sz. 4, 6. lap

M.D.K.

Básthy

Tréfás rajzsorozat "Megkezdődött a szezon" cimmel.

Szinházi Élet. Bp. 1923. szept. 2-8.
XIII. évf. 36. sz. 19. lap.

M.D.K.

Básty

A Blaha Lujza Szinházban bemutatott "Totó" c. darab diszleteit tervezte és festette.

Ágta: "Riportexpress Thália berkeiből" c. Szinház és Divat, Bp. 1922. márc. 2. VII.évf. 9. sz. 7. lap

M.D.K.

Básthy István

M.B.: "Dalol a nyár" c. darabról irt kritikájában kiemeli a müvész által tervezett szinpadképeket.
Márkus-Park Szinház előadása.

Szinházi Magazin, Bp. 1939. juni 25. II.évf. 26. sz. 24-25. lap.

MDK

Bárthy István.

az Iparm. Társulatnak az Iparm.Muz.-ban rendezett
50.éves jub.kiállításának résztvevője.
A szinpadterem benyilójában Bárthy István szinpad-
modelljeit láthattuk.

Magyar Iparművészet. 1938. 264.l.

M.D.K.

Básthy István

A Déryné Szinház "Sári biró" előadásához tervezett diszleteket.
Az előadást a ceglédi járási kulturotthonban mutatták be.

M.L.:Sári biró c.
Szinház és Mozi. Bp. 1955. szept. 23. VIII. évf. 38. sz. 19. l.

Básthy István

festőművész

Iparmüvészeti Társulat jubiláris kiállitása - Iparmüvészeti Muzeumban - szinpadmüvészeti maquetteivel szerepel.

Nemzeti Ujság
1935.XII.5.

BÁSTY ISTVÁN

"Diszlettervező" cimszó alatt.

MAGYAR SZINMŰVÉSZETI LEXIKON Bp.1929.I. 358.l.

Bástya Istvánról épült

Tér és Forma, 1932

II. évf. 160.o.
Egy új körúti kávéház.

Bástly István építén

Tér és Forma, 1931

IV. évf. 191-192.

Molnár József: Magyarország a budapesti hennetkőri Árumintavásárhoz.

Építészet - belső

Buczinszky-kávéház; terv. Bástlhy István

Tér és Forma, 1932

V. évf. 160.o.
Egy uj körúti kávéház.

Százhúsz vagón karácsonyfa érkezett eddig Budapestre

A fővárosi piacok környékén már napokkal ezelőtt megkezdték a karácsonyfa árusítását és ma már élénkebb forgalom alakult ki. Ezt lehetővé tette az is, hogy Erdélyből és a Felvidékről — mint az Esti Kurir értesül — eddig százhúsz vagón karácsonyfa érkezett Budapestre. Az árak nagyon különbözők, 1.50—25 pengő között váltakoznak, aszerint, hogy ezüstfenyőről van-e szó és hogy mekkora a fa magassága. Az árusok szerint a nagy forgalom szombaton indul meg.

Négyezer pengőt zsákmányolt *egy belvárosi üzletben három betörő suhanc*

Csak Makóig jutottak a leendő „afrikai prémvadászok"

Néhány héttel ezelőtt egy ismert belvárosi kereskedő bejelentette a főkapitányságon, hogy *betörők jártak az üzletében, akik feltörték a pénztárt és onnan 4000 pengő készpénzt vittek el.* A betörők minden nyom nélkül távoztak és a rendőrség hosszú nyomozás után sem tudta őket elfogni. *Tegnap a határrendőrség értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy Makó közelében elfogtak három kiskorú suhancot a határon, amikor azok át akartak szökni román területre.*

A szökevény suhancok a határrendőrségen elmondották, hogy egyik társuk Budapesten egy belvárosi üzletben volt kifutó s az ő segítségükkel betörést követtek el az üzletben. *A kifutó ellopta a vasajtó kulcsát s este, zárás után felnyitották az üzlet ajtaját, feltörték a kézipénztárt és onnan 4000 pengőt elloptak.* A három suhanc ezután Szegedre utazott, ahol a pénz egy részén ruhaneműeket és fegyvert vásároltak. *Az volt a tervük, hogy Makó mellett átlépik a határt s majd Törökországon keresztül kiszöknek Afrikába, ahol prémvadászok lesznek.* A póruljárt *„prémvadászokat"*, akik detektívregényekből merítették tervüket, őrizetbe vették és most hozzák fel Budapestre, ahol a fiatalkorúak bírósága fog felettük ítélkezni.

Bujdosó elbujt a pincelejáratban, késsel támadt a rendőrre, majd öngyilkosságot kísérelt meg

Izgalmas tolvajüldözés volt tegnap délután a Homok-utcában.

Az OTI fiúmeiúti székházában az utóbbi napokban *ismeretlen tettesek ruhákat és kabátokat lopkodtak.* A rendőrség végül is kénytelen volt állandó detektívügyeletet tartani az OTI rendelőjében, hogy a tolvajokat elfogják.

Tegnap délután az egyik detektív-a rendelőben tettenérte Bujdosó János 20 éves, Budapestről kitiltott, büntetett előéletű tolvajt s rendőrt hívott, hogy az elfogott tolvajt bekísértesse a VIII. kerületi kapitányságra.

A rendőr az elfogott tolvajjal el is indult a kapitányság felé, amikor a Homok-utcában egy nő jött velük szembe, aki minden valószínűség szerint a tolvaj ismerőse volt és a rendőr és a tolvaj közé ugrott. Ezt az időt használta fel a tolvaj a menekülésre.

Bujdosó kiszakította magát a rendőr kezéből, átfutott az úttesten s eltűnt a Homok-utca 8—10. számú házban.

A rendőr a menekülő tolvaj után szaladt s azonnal intézkedett, hogy a ház kapuját, ahová *Bujdosó* befutott, lezárják. *A rendőr ezután átkutatta a házat, ahol a pincelejáratban meg is találta az elmenekült tolvajt. Bujdosó,* amikor látta, hogy nem tud menekülni, kést rántott és a rendőr felé dőlött. *A rendőr csak az utolsó pillanatban tudta a szúrást kikerülni, azután rávetette magát a merénylőre.* A tolvaj látta, hogy elveszett s az utolsó pillanatban, még mielőtt szándékában megakadályozták volna, a kezében lévő hatalmas késsel nyakonszúrta magát.

Bujdosó a következő percben összeesett s hatalmas vértócsában terült el a pincelejárat kövezetén.

A mentők a súlyosan sérült tolvajt a Rókus-kórházba szállították, ahol most detektív ügyel a tolvaj betegágya mellett. Ha jobban lesz, letartóztatják.

Settimio Soprani harmonikák
Sternberg
hangszergyár, Rákóczi-út 60
áramvonalas hangszínváltóval, tokkal, iskolával P 660.-

ÜZENETEK

Világirodalomtörténet. A december 5-én, pénteken megjelent 279-ik szám ötödik oldalán.

Óraadó orvos. Iparengedély nem kell. Jövedelmét be kell jelenteni.

R. I., Fülöpszállás. Ha a községben a kérdezett árut árusító szaküzlet nincsen, akkor ön árusíthatja.

Özvegy munkaadónő. Ezen, sajnálatunkra, nem tudunk segíteni.

B. J. *(Mővár.)* Végkielégítés önnek nem jár, felmondási ideje három hónap.

3-ik hétre prolongálva!
Mindennek a férj az oka
(Metro-vígjáték)
LLOYD

HÍREK MINDENFELŐL

RÓMÁBÓL JELENTI A NÉMET TÁVIRATI IRODA: Kedden nyitotta meg ünnepélyesen új működési évét a közelkeleti és keletázsiai olasz intézet. Az ünnepélyes ülésen megjelent a többi között Bottai olasz közoktatásügyi miniszter, Horikiri japán nagykövet, Plessen német meghatalmazott követ és Loceng Pan, Mandzsukuo követe is, valamint a római politikai és kulturális élet sok kiválósága.

•

LIMÁBÓL JELENTI A NÉMET TÁVIRATI IRODA: A földcsuszamlásnak és az azt követő áradásnak sokkal pusztítóbb hatása volt, mint eredetileg gondolták. Ancachs tartomány fővárosában, Huarezban már több mint ötszáz holttestet találtak, azonkívül több mint négyezer ember eltűnt. Ötven méter magas és egy kilométer széles szökőár a város egész északi részét hat méter magasságú hordalékréteggel borította el. A vasárnap délelőtti földlökés következtében Limától 50 kilométernyi távolságban több helyen torlaszok zuhantak a pánamerikai országútra. (MTI.)

•

A LAIBACHI TARTOMÁNYBÓL 13.000 német lakos költözött át Stájerországba. Az áttelepülők első különvonata hétfőn indult el a laibachi pályaudvarról, ahol búcsúztatásukra megjelent Grazioli, a tartományi biztos is.

•

BUKARESTBŐL jelentik: December 11-étől csak egységes lisztből szabad kenyeret sütni Romániában. A hatszázgrammos kenyér 13 lejbe kerül. A kenyeret csak a sütés másnapján szabad forgalomba hozni.

•

A FRANKFURTER ZEITUNG szerint az egyik bécsi hadikórházban 14 birodalmi sportjelvényt osztottak ki a háborúban megvakult katonák között. A kitüntetés pszichológiai célkitűzése az, hogy a rokkantakat leikileg felfrissítsék és megadják nekik azt az öntudatot, amellyel a népközösség hasznos tagjainak érezhetik magukat.

•

ZÁGRÁBBAN DIADALÍVET ÁLLÍTOTTAK FEL, amelynek «A kötelesség diadalíve» elnevezést adták. A diadalív alatt állították fel a legutóbbi vasárnap az urnákat, amelyekben a téli segélyre összegyülő adományokat gyüjtötték össze. Mint a Frankfurter Zeitung írja, az első vasárnapon több mint százezer ember vonult el a diadalív alatt és adakozott a téli segélyre.

•

A VICHYI RÁDIÓ jelentése szerint az USA lisszaboni konzulja felszólította az Egyesült Államok Portugáliában élő polgárait, térjenek vissza hazájukba.

•

BUKARESTBŐL jelentik: Az automobilközlekedést a benzinnel való takarékoskodás miatt erősen korlátozták. Magánautók csak 10 kilométeres körzetben járhatnak a városon kívül, vasárnap és ünnepnapon pedig egyáltalán nem tarthatók üzemben.

•

A TÖRÖK KORMÁNY a Donau Zeitung jelentése szerint a teát és a kávét állami monopóliummá akarja tenni.

•

TÍPUSCIPŐK hozhatók forgalomba Horvátországban. A horvát iparügyi minisztérium rendelete értelmében mostantól kezdve csak az alábbi típusú cipők hozhatók forgalomba: bocskor, munkáscipő, gyermekcipő, továbbá férfiak és nők számára borjúbőrből és lóbőrből készült magasszárú és félcipő.

•

ÖTEZER HORVÁT MEZŐGAZDASÁGI MUNKÁS ÉRKEZIK VISSZA NÉMETORSZÁGBÓL. A horvát hatóságok előkészületet tettek annak az ötezer horvát mezőgazdasági munkásnak a fogadására, akik nyáron és ősszel Németországban mezőgazdasági munkákban vettek részt és most visszatérnek.

— **Endrédy Vendel** zirci apát a cisztercita rend nevében 100.000 P névértékű erdélyi nyereménykötvényt jegyzett.

Bizonyításkiegészítést rendelt el a törvényszék az asszonydaraboló vendéglős és bűntársa ügyében

Orsós professzor szövettani vizsgálatokkal próbálja megállapitani a tettestársak részét a bűncselekményben — Januárban folytatják az ügy tárgyalását

A büntetőtörvényszék *Krayzell*-tanácsa ma folytatta *Mandlin* Ferenc és *Mozsár* Józsefné gyilkossági bűnügyének főtárgyalását. *Már a kora reggeli órákban talpalatnyi hely sem volt a főtárgyalási teremben,* az emberek közelharcot vívtak egymással, hogy bejussanak a szenzációsnak ígérkező tárgyalásra.

A nagyarányú érdeklődést különösen az váltotta ki, hogy a keddi tárgyalás során Mandlin, az asszonydaraboló körömszakadtáig tagadott és nemcsak felesége meggyilkolását nem ismerte be, hanem arról sem akar tudni, hogy valami köze lett volna a hulladarabolásboz.

Mozsárné viszont *súlyosan terhelő vallomást tett,* a gyilkosságot úgy állította be, mint *Mandlin* művét, a maga részéről csak annyit ismert be, hogy *őt a gyilkos férj kényszeritette a már megölt szerencsétlen asszony holtteste egyes részeinek levágására és a hullarészek eltüntetésére.*

A mai főtárgyalás megnyitása után *Krayzell* elnök átadta a szót *Orsós* Ferenc dr. egyetemi tanárnak, aki másfél órán keresztül tudományos előadásban ismertette az utóbbi évtizedek egyik legborzalmasabb gyilkosságának végrehajtását.

Az orvosszakértő megállapitása szerint a gyilkos 26 hatalmas baltacsapással végzett áldozatával, de mintegy száz sérülés volt a feldarabolt hullarészeken, amelyeket még élő állapotban ejtett a gyilkos az áldozat testén.

A hallgatóság valósággal megdöbbenve hallgatta az orvosszakértő előadását, aki előadta, hogy *a gyilkos a szétdarabolás alkalmával nyolcvannégy metszést alkalmazott élesre fent késsel, ott, ahol az éles szerszám nem bizonyult alkalmasnak, ott segitett a balta, a csontok szétforgácsolásánál.*

— Három órán keresztül végezte vandál „műtétét" a gyilkos — fejezte be szakvéleményét az orvosprofesszor. Szerinte *akár férfi, akár nő ölhette meg az áldozatot,* amelyet baltával végzett el a gyilkos.

Szilágyi Endre dr. szavazóbíró *érdekes kérdéseket tett fel ezután a professzornak* arra vonatkozólag, vajjon szövettani vizsgálattal megállapitható-e a feldarabolás sorrendje.

Felmerült ugyanis az a kérdés, vajjon hogyan történt a hulladarabolás, amelyről Mandlin tudni sem akar.

Viszont *Mozsárné* azt vallotta, hogy ő csak abban az időben kezdett a hulladaraboláshoz, *Mandlin* fenyegetésének hatása alatt, amikor már *Mandlinné* halott volt, *sőt a fej a fürdőkádban a vízben ázott, a szerencsétlen asszony törzse pedig még a fürdőszoba kövezetén hasonfekve hevert.*

Az orvosprofesszor előadása a továbbiakban arra adott magyarázatot, hogy milyen szövettani vizsgálat nyujthat esetleg támpontot arra, hogy az asszony igazat mond, amikor azt állitja, hogy a gyilkosságban nem volt szerepe, csupán a hulla feldarabolásában.

Egy újabb bírói kérdésre azután a professzor mindkét vádlottnál körömméréseket eszközölt, a hullarészeken talált körömtől eredő sérülések ellenőrzése céljából.

A körömméréseket nyomban foganatositotta *Orsós* professzor, amelyeknek elvégzése után a törvényszéki bonctan egyetemi tanára kijelentette, hogy *a legtöbb ilyen sérülés Mandlin Ferenctől származik.*

Ezzel befejeződött a bizonyitási eljárás, majd *Hunyor* István királyi ügyész *bizonyitáskiegészitési indítványt tett.* Hivatkozott az elhangzott orvosi véleményre.

Szövettani vizsgálat megejtését kérte, amelynek alapján — mondotta — megállapitható lesz a vádlottak szavahihetősége.

Seifert Géza dr., *Mozsárné* védője a maga részéről *hozzájárult a vádhatóság képviselője indítványához,* ugyanúgy turczi *Papp* János dr. *Mandlin* védelmében.

A törvényszék rövid tanácskozás után helyt adott a bizonyitási indítványoknak, a tárgyalást félbeszakította.

Utasította *Orsós* Ferenc dr. egyetemi tanárt a szövettani vizsgálatok elvégzésére. *Ezek a vizsgálatok mintegy két hetet vesznek igénybe, úgy, hogy Mandlinék sorsáról a jövő év január első felében dönt első fokon a bíróság.*

Tűzriadalom a belvárosi templom körül

Tegnap este 10 óra után futótűzként terjedt el a fővárosban, hogy *kigyulladt a belvárosi templom.*

Percek alatt hatalmas tömeg lepte el az Erzsébet-híd pesti hídfője körüli területet s valóban látható volt, hogy a templomból sürü füst gomolyog ki.

Természetesen rögtön értesitették a mentőket is és *három kerület tűzőrsége vonult ki megfelelő számú szerelvényekkel.* A tűzoltók be is hatoltak a templomba, rövidesen megállapitották, hogy *tűzről szó sincs.*

Mindössze az történt, hogy egy esztendővel ezelőtt új fűtőberendezési munkálatokat kezdtek el a templomban, amelyek most fejeződtek be és az új fűtőberendezést próbálták ki először.

A fűtőtestben mutatkozó hibák okozták a nagy füstöt, amelyből komoly tűzveszélyre következtettek.

Orvost, ápolót, rendőrt összevert egy hajléktalan magántisztviselőnő, mert egészségesen elküldték a tébolydából

Különös botrány játszódott le tegnap délután a lipótmezei elmegyógyintézetben, ahonnan egy megfigyelés alatt álló magántisztviselőnőt rendőri karhatalommal kellett eltávolitani.

Néhány hét előtt az OTI Gross Edit 23 éves lakás- és állásnélküli magántisztviselőnőt megfigyelés céljából beutalta az elmegyógyintézetbe.

A néhány hetes megfigyelés után az orvosok megállapitották, hogy Gross Edit épelméjü.

Tegnap délután közölték is ezt a magántisztviselőnővel s felszólitották, hogy hagyja el az elmegyógyintézetet.

Gross Edit nem volt hajlandó a felszólitásnak engedelmeskedni s rátámadt az orvosra, akit ütni-verni kezdett.

A verekedésbe beleavatkoztak az elmegyógyintézet ápolói is, de a fiatal leány azokat is összerugdalta.

Gross Edit kijelentette ezután, hogy *nem hajlandó semmi körülmények között sem elhagyni az elmegyógyintézetet, mert nincs is hová mennie.*

— Jogom van itt lenni, mivel lakásom és foglalkozásom nincs, — zokogta kétségbeesetten a leány — és különben is meg vagyok elégedve az itteni lakással és koszttal.

Mikor az elmegyógyintézet orvosa hosszabb rábeszéléssel sem tudta *Gross* Editet eltávolitani, *rendőrt hivtak, hogy a leányt elvigye.* A leány azonban a rendőri felszólitásra sem volt hajlandó elhagyni az elmegyógyintézet épületét s *megtámadta a rendőrt is, akit a dulakodás hevében meg is harapott.*

A rendőr végül is megbilincselte a fiatal leányt s taxin állitotta elő a főkapitányságra.

Gross Editet itt rendőri őrizetbe vették s ma délelőtt hatósági közeg elleni erőszak címén letartóztatták s átkisérték az ügyészség fogházába.

— Életbiztosítás a legszebb karácsonyi ajándék.

Royal Apollo
CORSO
karácsonyi műsora
NINOCSKA
GRETA GARBO
Jegyelővétel

SPORT HÍREK

SILVIO PIOLA a Lazio válogatott csatára konfliktusba keveredett egyesületével. Az egyesület vezetősége kimondotta, hogy a válogatott középcsatárt bizonytalan ideig nem szerepelteti az első csapatban. Piola erre bejelentette, hogy január elsejétől más egyesület színeiben szerepel. Az ellentét hir szerint úgy keletkezett, hogy Piola bírálta a csapat összeállítását.

◆◆

BERLINBEN ELÉGEDETLENEK AZ IBU (Internationale Box-Union) VEZETÉSÉVEL. Ez a szövetség intézi, mint ismeretes, a professzionisták dolgait, tartja nyilván a jelölteket, a kihívásra jogosultakat és írja ki az európabajnoki címért folyó küzdelmeket. Az IBU nem írta ki az idén a kisnehézsúlyú bajnokságot, amelyben Richard Vogt biztos favoritnak látszott. Könnyűsúlyban Karl Blaho (Bécs) veszteli Bisterzo (olasz) szemben, pehelysúlyban Ernst Weiss (Bécs) az európabajnoki címnek csak rövid ideig örvendhetett, mert a román Lucien Popescu szerezte meg a címet olymódon, hogy Weiss az olasz Gino Bondavallitól vereséget szenvedett. A welterben Gustav Eder, a középben Josef Bessemann nem tudtak európabajnoksághoz jutni, mert a megfelelő versenyeket nem írták ki. Az olasz profik jelenleg négy európabajnoki címet tartanak birtokukban. Légsúlyban Enrico Urbinati, bantamban és pehelyben Gino Bondavalli Európa-bajnokok. December 15-ig Európa-bajnok volt az olasz Bruno Bisterzo is, azonban ezen a napon az országos bajnokságért folyó küzdelemben elvesztette a címét. Honfitársa Botta ugyanis knock-outolta Bisterzot. Az IBU szabályai kimondják, hogy az Európa-bajnokok országos mérkőzéseken is kockára teszik európabajnoki címüket és így most Bottát olasz- és Európa-bajnoknak jelentették ki, Bisterzot pedig mindkét címétől megfosztották.

◆◆

A NÉMET MŰKORCSOLYÁZÓ BAJNOKSÁG az idén nagy érdeklődés közepette zajlott le. Ennek oka az volt, hogy a fiatal versenyzők komoly esélyekkel léptek a pályára. Eddig ugyanis a Baier-házaspár és a Pausin testvérpár mellett a többieknek nem lehetett bajnoki esélyük. Most, hogy Németországban a professzionista szövetség megalakult és a világbajnok és Európa-bajnok versenyzők a professzionisták táborába léptek át, megnyílt a bajnoki érvényesülés lehetősége a többiek előtt is. A Kölnben megtartott bajnoki verseny a Strauch-Noack pár győzelmével végződött. Szombaton rendezik a berlini Sportpalastban a férfi egyéni műkorcsolyázó bajnokságot, amelynek egyike favoritja a bécsi Edi Rada. Az utóbbi három évben a müncheni Horst Faber nyerte a bajnokságot, ő azonban az idén nem indul.

◆◆

A ZÁGRÁB—NÜRNBERG labdarúgómérkőzés bevétele 100 ezer kunára rúgott, úgy hogy a rendezés a zágrábi szövetség szempontjából bombasikerrel végződött. Februárban játszik a zágrábi városi válogatott, amely legutóbb, mint ismeretes, 3:2-re győzött. — A Gradjanski—Concordia 50 perces villámtorna mérkőzés 2:2 arányú eldöntetlennel végződött, sorsolással a Concordia jutott tovább.

◆◆

MEGINDUL A SÍIDÉNY Kárpátalján. A nagy havazások beállta megindul a sízés Kárpátalján. Nélkülözhetetlen útmutató a most megjelent Kárpátalja, a fenyveszúgás országa c. sí- és turistakönyv. Kapható az Esti Kurir könyvosztályán is.

◆◆

KARÁCSONYI SÍTÚRA ERDÉLYBE. A Budapesti Turista Egyesület 9 napos karácsonyi sítúrát vezet Borszék és környékére. Jelentkezés Jellinek János vezetőnél 2—3 óra között telefonon (114—522), csak péntekig.

◆◆

VASÁRNAPI TÚRÁK. KERAK. — 1. Jánoshegy, Szépjuhászné, Petneházy-rét, Hűvösvölgy. T.: 9 ó. 30 p. a zugligeti vill. végáll. 2. Budai hegyek. Jelentkezés Szántó Tibor vezetőnél.

SZÍNHÁZ • FILM

KONCERT

Hermann Bahr vígjátéka a Kamaraszínházban

Tegnap este nagy sikerrel mutatta be a *Nemzeti Kamaraszínház* egy nemrég elhúnyt osztrák író, Hermann *Bahr* vígjátékát, a *Koncert*-et. Budapesten néhány évtizeddel ezelőtt már játszották ezt a pompás vígjátékot, amelynek legnagyobb erénye talán az, hogy olyan egyszerű, mint a kétszerkettő. Semmi keresettség, semmi úgynevezett raffinéria nincs benne, egy kitűnő író kitűnő munkája, három egészséges, kerek felvonásban, jelenetenként emelkedő szerkezettel, úgy, ahogy azt valamikor megkívánták a sikerre vágyó szerzőktől.

A *Koncert* az öregedés ellen küzdő, elkényeztetett zongoraművész karikatúrája. De milyen élethű, milyen mulatságos! A Nagy Művész úgy hiszi, hogy fiatalságának és vonzerejének megóvása érdekében időnként «koncerteket» kell adnia a kis hegyi kunyhóban. Most is elvonul ide egyik tanítványával, a romantikára éhes fiatalasszonnyal, de a férj megtudja a dolgot és a művész feleségével utánuk siet. Burleszkszerű jelenetek során derül ki, hogy a nagy művész fölött bizony eljárt az idő és kétségbeesetten magyarázza feleségének, hogy az ilyen «koncert» miért szükséges még akkor is, ha szívesebben tenne hálósipkát a fejére tollas barett helyett...

Remek kvartett játssza a *Koncertet*. *Timár* Józsefet említjük elsőnek, mint a színpadon folyó, rendkívül szellemes játék irányítóját és rendezőjét. Ő a bölcs férj, aki a megszédült asszonykát, a romantikus hajlamú Finiké pusztán lélektani alapon hódítja vissza. Tökéletes alakítást nyujtott, akárcsak *Makay* Margit, a művész okos felesége szerepében. Kettejük elsőfelvonásbeli csevegése a színjátszás magasiskolája. *Uray* Tivadar felleghajtó köpenyegben, erősen kiélezve a karikatura vonalait, mutatja be a Nagy Művészt. Különösen azokban a jelenetekben, ahol feleségével csatázik az okvetlenül szükséges szabadsága érdekében, utólérhetetlenül mulatságos és találó. A kvartett negyedik tagja *Dayka* Margit. Élethű fotografia a század elejéről. Kevés beszéde van, de játékkal, gesztusokkal mindúntalan viharzó kacagást kelt.

A köritės is elsőrangú: *Olty* Magda, *Gobbi* Hilda, *Makláry* Zoltán, *Bornemissza* Éva, *Várady* Gyöngyi és a többiek. *Németh* Antal rendezése maradéktalanul adta meg a kitünő játék korabeli hangulatát. Dicséret illeti *Innocent-Vincze* Ernőt a mulatságos, szellemes fordításért.

Klamár Gyula

SZÉP AZ ÉLET

Az Új Magyar Színház bemutatója

Vaszary János új «vidám játék»-ának alapja egy régi kabaréötlet, de tart valami rokonságot — ha nem is irodalmi rokonságot — Karinthy «Holnap reggel» című színművével is. A szerző, a közönség ízlésének kitűnő ismerője talán soha nem építette a sikert biztosabb alapokra, mint ebben a darabjában, amelyben az alacsonyrendűség érzésének vágyálmát írta meg. Orvosok állítása szerint ez a betegség ma rendkívül elterjedt és lehet-e szebb három órát adni a titkos szenvedőknek, mint olyant, amelynek leforgása alatt az elnyomott fiatalember végre mindenkinek megmondja a véleményét, sőt leggorombább ellenségeit meg is veri? A fiatalember ugyanis végső letörtségében elfogadja azt a homályos ajánlatot, hogy egy biztosítási csalásra készülő apa helyett öngyilkos legyen és utolsó napja a «minden mindegy» jelszavával telik el, amíg rá nem eszmél arra, hogy az ilyen kötelezettséget nem kell okvetlenül teljesíteni.

Az egyes jeleneteket már a főpróbán és a bemutatón is nyiltszíni taps jutalmazta. Ki törődik ebben a teiszészajban esztétikai, irodalmi és dramaturgiai követelményekkel? Fontos-e az, hogy a darab morálja és logikája ingatag, hogy egyetlen éplelkű ember sincs benne, hogy maga a hős is igen gyönge jellem és hogy furcsa kis hősnő az, aki havonként váltogatja a vőlegényeit a pilótától a boxbajnokig? Nem fontos. De valószínű, hogy a színház is érzett valami hiányt és a darabot ezért festette alá *Losonczy* Dezős hangulatos és megvesztegető muzsikájával.

Az Uj Magyar Színház teljesítménye egyébként is minden dícséretet megérdemel; *Bilicsi* Tivadar őszintén átélt érzelmességgel, *Hidvéghy* Valéria a szépségével, *Kőpeczi-Boócz* pompás torzképpel, *Pataky*, *Bihari*, *Sugár*, *Földényi*, *Fáy* egy-egy jó jellemrajzzal, *Hódy* Gitta, *Bán* Ibolya, *Bilinszky* Ibolya néhány kellemes színfolttal, *Básthy* István látványos díszletekkel követnek el mindent a vígjáték sikerének érdekében.

(—n.)

Szüts Mara házassága

A *Décsi-mozi* mutatja be a legújabb magyar filmet, a *Szüts Mara házasságát*, amely *Zsigray* Julianna nagysikerű regényéből készült, *Kalmár* László rendezésében.

A *Décsi-mozival* egyidőben nem kevesebb mint *tizenegy vidéki mozi* is műsorára tűzte a pompás filmvígjátékot.

NINOCSKA

Többévi szünet után ismét megjelenik a filmvásznon Greta Garbo. Uj filmjének címe: Ninocska, amelyben uj oldaláról mutatkozik be a „minden idők legnagyobb sztárja". A Ninocskában nevet, sőt: kacag.

A Metro újdonságát a közeli napokban mutatja be az egyik legelőkelőbb filmszínház.

Kamara Varieté
TELEFON 116-363
PÉNTEKEN, 19-én először
A légió Vénusza
BURLESZK REVÜ

Ma hallottam, hogy

Zerkovitz Béla, a boldog béke Budapestjének népszerű zeneszerzője, dalköltője új operettjének írása közben megbetegedett. Három napig odahaza ápolták, majd bevitték a Szász-szanatóriumba. Se szeri, se száma a látogatóknak, akik a kitűnő muzsikust szeretnék megnyilvánulásával felkeresik a betegágya mellett.

★

a karácsonyi *jazz-esten*, amelyet e hónap 25-én este 8 órakor rendeznek a *Vigadó* nagytermében, *Chappy* Baba, a *Chappy-zenekar*, *Déry* Sári, *Ehn* Marietta, Diana *Clayton*, *Gervay* Marica, *Harasztí* Marika, Mimi *Blanche*, *Tabány* Mihály és *Türk* Berta lépnek fel. Konferál *Szendy* Lajos.

★

Kökény Ilona, a kedves és vidám színésznő — mint a benfentesek mondják — nagyszerű szerepet kapott *Halász* Rudolf új revüjében, *A Légió Vénuszában*, amelyet péntek este mutat be a *Kamara Varieté*. A népszerű színésznőnek a szerepben alkalma van ragyogó humorát csillogtatni a revű kezdetétől végéig, úgyszólván szakadatlanul. És *Kökény* Ilona nem is fukarkodik ebben.

A Pinocchio szerzője

December 22-én a *Hunniafilm* karácsonyi ajándékaként a *Radius* bemutatja a *Pinocchio*-t. A megelevenedett fabábu tulajdonképpeni szerzője, *Collodi*, 1826-ban született Montecatiniben. Családi neve Carlo *Lorenzini*. Első ifjúsági műve ötvenesztendős korában jelent meg *Gannettino* címmel, amely bejárta egész Európát, ezt követte a *Pinocchio*, amely aztán az egész világon ismertté tette *Collodi* nevét.

Pinocchio csintalan, vidám gyerkőc, sok hibával, sok erénnyel. Alkotója, *Collodi*, világhírű lett általa. Az olasz író *1890-ben halt meg Firenzében.*

FILMBEMUTATÓ A SEBESÜLT KATONÁKJAVÁRA

A Jupiter-film december 23-án mutatja be a „Régi keringő" című új filmjét, amelynek főszerepelt Szörényi Éva, Zsilley Margit, Láncz Margit, Páger Antal és Szilassy László játszszák.

A díszelőadás teljes jövedelmét a Vöröskereszt útján a sebesült honvédek javára ajánlotta fel a filmgyártó vállalat.

Szeretlek, Ágnes — Jávor Pál regénye

„Szeretlek, Ágnes" címmel megindult a „Film, Színház, Irodalom" karácsonyi számában Jávor Pál regénye. Jávor Pálnak nem ez az első irodalmi munkája. A Nemzeti Színház kiváló művésze írt már hangjátékot, filmet, novellát, sőt színdarabot is. Most új oldaláról, mint regényíró mutatkozik be a közönségnek és ha a regény, amelynek csak első folytatását ismerjük, továbbra is ilyen finoman szellemes és ötletesen kedves lesz, akkor könnyen megállapíthatjuk, hogy Jávor Pál nemcsak színésznek elsőrangú, hanem regényirónak is.

Egyed Zoltán népszerű hetilapjának karácsonyi száma egyébként remekbekészült. Egyik nagyszerű cikk a másik után, az egyik gyönyörű fényképet a másik követi, előljáróul „Karácsony Oroszországban" címmel gyönyörű verset közöl Komjáthy Aladártól, utána „A vénülés technikája" címmel Herczeg Ferenc írt pompás cikket.

Lenthéric Rouge
Reggeltől — Reggelig tart

MŰSOROK

Színház

Operaház (3, 7). Csütörtök: Pillangókisasszony (B 10). péntek (½7): Don Juan (C 8), szombat d. u. (4): Szöktetés a szerályból (ifj. előadás), vasárnap délután: Romeo és Júlia. Coppelia. A korsó, este: Nincs előadás.

Nemzeti Színház (½4, ½8). Csütörtök: Nóra, péntek: Történik, szombat: Nem élhetek muzsikaszó nélkül (bem. bérl.), vasárnap d. u.: Nóra, este: Nem élhetek muzsikaszó nélkül (I).

Nemzeti Kamaraszínház (½4, ¾8). Csütörtök, péntek, szombat és vasárnap este: Koncert, vasárnap délután: Kalaud.

Magyar Művelődés Háza. Csütörtök délután (3): Nem élhetek muzsikaszó nélkül, péntek (4 és ½7), szombat (4 és ½7): Filmelőadás, vasárnap d. u. (4): Filmelőadás, este (½8): Parasztbecsület (V. III. 3).

Uj Magyar Színház (½5, 8). Csütörtök: Szép az élet (E), péntek: Szép az élet (F), szombat, vasárnap d. u. és este (A): Szép az élet.

Vígszínház (½4, 8). Csütörtök (½8): Főpróba, péntek: Cecília (L), szombat: Cecília (szombat esti bérlet), vasárnap d. u.: Hazudj nekem, vasárnap este: Cecília (V).

Madách Színház (½4, 8). Péntek kivételével minden este: Körtánc, péntek: este és vasárnap délután: IV Henrik.

Pesti Színház (4, 8). Minden este, szombat és vasárnap délután: Tűzvész.

Andrássy Színház (½4, 8). Minden este és vasárnap délután: Boldoggá teszlek.

Fővárosi Operettszínház (½4, ½8). Minden este és vasárnap délután: Múzsák muzsikája.

Royal Revüszínház. Minden este (½9), csütörtök, szombat, vasár- és ünnepnap d. u. (½5): Revű rapszódia.

Komédia Orfeum (½5, ½9). Minden este, vasár- és ünnepnap d. u.: Hébe-hóba.

Kamara Varieté. Csütörtöktől (6, 9): Kubai kaland, péntektől minden este (½9), szombat (6, 9), vasárnap (½4, ½7, és 9): A légió Vénusza.

Nemzeti Bábjáték (Podmaniczky-utca 8. szám.) (4, 8). Hétfő és péntek kivételével minden este: Istvánka, hétfő és péntek: Toldi, minden délután: Ezüstfurulya.

Erzsébetvárosi Színház (½6, ½9 vasárnap ½4, ¾6, ½9). Szombatig: Kolozsvári dáridó.

Józsefvárosi Színház (½6, ½9, vasárnap ½4, ¾6, ½9). Péntekig: A legkisebbik Horváth-lány.

Kisfaludy Színház (½6, ½9, vasárnap ½4, ¾6, ½9). Péntekig: A csavargólány.

Rádió

Állandó műsorszámok. Budapest I. 6.40: Ébresztő, torna. 7: Hírek, közlemények, étrend, hanglemezek. 10: Hírek. 11.10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat. 12: Himnusz, időjárásjelentés. 12.40: Hírek. 1.20: Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 2.30: Hírek. 2.45: Műsorismertetés. 3: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak. 4.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 7: Hírek magyar, német és román nyelven. 9.40: Hírek, időjárásjelentés és 12: Hírek.

Csütörtök, december 18.

BUDAPEST I. 3.20: Szórakoztató zene. **4.15:** Ruszin előadás. **5.15:** Ének, zongorakísérettel. **5.45:** Földmüvelési előadás. **6.10:** Beszkárt-zenekar. **6.50:** Légoltalmi előadás. **7.20:** Jazz négyes. **7.40:** Hangképek vitéz nagybányai Horthy Istvánné karácsonyi szeretetcsomagjainak indításáról a Keleti-pályaudvarról. **8.00:** Cigányzene. **8.20:** Móricz Zsigmond elbeszélése. **8.40:** Dohnányi Ernő Mozart-műveket játszik. **10.10:** Hanglemezek. **11.25:** Cigányzene Varga Imre énekével.

Péntek, december 19.

BUDAPEST I. 10.20: Ruszin felolvasás. **10.45:** Orvosi előadás. **12.10:** Sihmmel-szalonzenekar. **1.30:** Szórakoztató zene. **3.20:** Hegedű zongorakísérettel. **3.40:** Elbeszélés. **3.50:** Dalkör. **4.15:** Rádiómüszaki előadás. **5.15:** Melles Béla-zenekar, közben sporthirek. **6.10:** Szörényi Éva és Abonyi Géza verseket mond. **7.20:** A „Pillangókisasszony" előadásának közvetítése. **10.10:** Cigányzenekar. **11.25:** Híres filmdalok.

Film

Sz. = szomb., ü. = ünn., v. = vas.

ADMIRAL (T.: 353—707): **Mata Hari.** (11, ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.)

ALKOTÁS (T.: 355—374): **Közbelép a feleségem.** (½4, ½6, ½8, ¾10, v., ü. ½2-kor is.)

ANDRASSY (Telefon: 124—127): **A nagy riport.** (¾4, ¾6, ¾8, ¾10, v. és ü. 11, 2, 4, 6, 8, 10.)

ATRIUM (Tel.: 154—024 és 153—034): **Bob herceg.** (½6, ½8, ½10, sz., v. és ü. ½4-kor is.)

BELVÁROSI (Telefon: 334—353): **Vágyak.** (4, 6, 8, 10, v. és ü. jobbt.: 2-kor is. balt.: ¾3, ¾5, ¾7, ¾9.)

BELVÁROSI HÍRADÓ (T.: 181-244): **Visszatért csapataink fogadtatása. — Gyorsesapatok. — A távolkeleti hadszintér. — Híradó.** (10-től 24 óráig.)

BODOGRAF (Telefon: 149—340): **Angyalvár börtöne.** (½4, ½6, ½8, ½10, v. és ü. 11, ½2, ½5, ½7, ½9-kor is.)

BROADWAY (Telefon: 422—722): **Beáta és az ördög.** (½4, ½6, ½8, ½10, sz., v. és ü. ½2-kor is.)

BUDAI APOLLO (Telefon: 181—506): **Az angyalvár börtöne.** (½5, ¾7, 9, v. és ü. ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.)

CAPITOL (Tel.: 134—337): **Mire megvirrad.** (¾4, ½6, ½8, ½10, v. és ü. ½2-kor is.)

CASINO (T.: 383—102): **Egy éjszaka Erdélyben.** (½6, ¾8, ¾10, sz., v. és ü. ½4-kor is.)

CITY (T.: 111—140): **Őnagysága titkára.** (¾6, ¾8, ¾10, sz., v., ü. ¾4-kor is.)

CORSO (Tel.: 182—818): **Mellékutca.** (½6, ½8, ½10, sz., v. és ü. ½4-kor is.)

CORVIN (Tel.: 138—988 és 339—584): **Utolsó menet.** (5, ½8, ½10, sz., v. és ü. ¾3-kor is.)

DAMJANICH (Telefon: 425—644): **Örök szerelem.** (4, 6, 8, 10, v. és ü. ½2-kor is.)

DÉCSI (Telefon: 125—982 és 121—343): **Félvér.** (½6, ½8, ½10, sz., v. és ü. ½4-kor is.)

ELIT (Tel.: 114—502): **Csákó és kalap.** (4, 6, 8, 10, v. és ü. 2-kor is.)

FORUM (Telefon: 189—707, 189—543): **Alkonyat.** (½6, ½8, ¾10, sz., v. és ü. ¼4-kor is.)

HIRADÓ FILMSZÍNHÁZ (T.: 222-498): **Visszatért csapatainak fogadtatása. — Gyorsesapatok. — A távolkeleti hadszintér. — Híradó.** (9-től 24 óráig.)

HOLLYWOOD (Telefon: 225—088): **Gulliver a törpék országában.** (½4, ½6, ½8, ½10, v. és ü. ½2-kor is.)

HOMEROS (Telefonszám: 496—178): **Táncolj és szeress.** (½5, ¾7, 9, sz., ¼4, v. és ü. ½2-kor is.)

IPOLY (Tel.: 282—626): **Egy tál lencse.** (½4, ½6, ½8, ½10, v., ü. ½2-kor is.)

JÓZSEFVÁROSI (Telefon: 131—816): **Havasi napsütés.** (½4, ½6, ½8, ½10, v. és ü. ½2-kor is.)

KAMARA MOZGÓ (Tel.: 423—901): **Becsületből elégtelen.** (½11, ¾1, 3, ½6, ½8, ¾10.)

KULTUR MOZGÓ (Telefon: 188—120): **Egy szív kiadó.** (5, ½8, ¼10, sz., ¼4, ½6, ½8, ½10, v. és ü. ¾2, ¾4, ¾6, ¾8, ¾10.)

LLOYD FILMSZÍNHÁZ (T.: 111—994): **Mindennek a férj az oka.** (½4, ½6, ½8, ½10, v. és ü. ½2-kor is.)

NÉPSZÍNHÁZ MOZGÓ (T.: 137-244): **Tilos utakon.** (¾4, ½6, ½8, ½10, v. és ü. ½2-kor is.)

NYUGAT MOZGÓ (Telefon: 121—022): **Vágyak.** (½4, ½6, ½8, ½10, v. és ü. ½2-kor is.)

ODEON (T.: 422-785): **Egy szív kiadó.** (½4, ½6, ½8, ½10, v. és ü. ½2-kor is.)

OLYMPIA (T.: 423—188): **Két szerelmes óra.** (11, 2, 4, 6, 8, 10.)

OMNIA (Tel.: 130—125 és 138—071): **A bűnös nő.** (5, ½8, ½10, sz., v. és ü. 3 órakor is.)

ORIENT (Telefon: 114—926): **Kék hold völgye.** (½4, ½6, ½8, ½10, v. és ü. ½2-kor is.)

OTTHON (Tel.: 146—477): **Két szerelmes óra.** (½4, ½6, ½8, ½10, v. és ü. ½2-kor is.)

PALACE (T.: 221—222): **Gyurkovics-fiúk.** (11, 2, 4, 6, 8, 10.)

PHÖNIX (Tel.: 426—326): **Csalódott lányok.** (11, 1, 3, 5, ½8, ½10.)

RADIUS (Tel.: 122—488 és 130—564): **Szívdobogás.** (½6, ¾8, ¾10, sz., v. és ü. ½4-kor is.)

GULLIVER
kizárólag
HOLLYWOOD

SEX FILMSZÍNHÁZ (Tel.: 228—020): **Két szerelmes óra.** (½5, ¾7, 9, sz., ¼4, ½6, ½8, ½10, v., ü. ½2-kor is.)

RIALTO (Telefon: 224—443): **Vágyak.** (11, 1, 3, ½6, ½8, ½10.)

ROYAL APOLLO (Telefon: 222—022): **„Isten veled Franciska".** (½6, ½8, ¾10, sz., v. és ü. 4, 6, 8, 10.)

SAVOY (T.: 146—040): **Csoda a hálókocsiban.** (½4, ½6, ½8, ½10, v. és ü. ½2-kor is.)

SCALA (Tel.: 114—411): **La Conga.** (5, ½8, ½10, sz., v. és ü. ¾3-kor is.)

Danielle Darieux
legszebb filmje
Vágyak
Rialto • Belvárosi • Nyugat

SIMPLON (T.: 268—999): **Csoda a hálókocsiban.** (½4, ½6, ½8, ½10, v. és ü. ½2-kor is.)

STUDIO (Tel.: 225—276): **Ne kérdezd, ki voltam.** (11, ½2, ½4, ½6, ½8, ½10.)

TIVOLI (Tel.: 225—602): **Két szerelmes óra.** (¾4, ¾6, ¾8, ¾10, v. és ü. 11 és ½2-kor is.)

TURÁN (T.: 120—003): **Halálos tavasz.** (11, ½2, 4, 6, 8, 10, v. és ü. 11, 2, 4, 6, 8, 10).

VESTA FILMSZÍNHÁZ (T.: 222-401): **A nagy keringő.** (11, ½2, ½4, ½6, ½8, ½10, v. és ü. 11, 2, 4, 6, 8, 10.)

„Vágyak" 3 moziban

Danielle *Darrieux*, a bübájos szépségű francia filmszínésznő legszebb filmje volt a «*Vágyak*». Bizonyára még sokan emlékeznek erre a különleges film-csemegére, amely annakidején heteken át vonzotta a közönség ezreit.

A «*Vágyak*» most visszatér, mégpedig egyszerre három mozi vásznára. Mától kezdve a *Nyugat*, a *Rialto* és a *Belvárosi* játssza a francia filmgyártás büszkeségét, valószínűleg ugyanolyan sikerrel, mint a bemutató alkalmával.

* **Nagy keringő.** A közelmult egyik kirobbanó sikerű filmjét, a *Nagy keringőt* mától kezdve ismét játsszák a *Vesta*-moziban.

1940

Rád bizom a feleségem

Vaszary János darabja az Andrássy Szinházban

A tétel, amely szerint asszonyra vigyázni a legnehezebb dolog a világon — minden népek és idők irodalmának legrégibb motivuma. Hogy egyben a leghálásabb is, azt misem bizonyitja jobban, mint az a siker, amely minden variációjának és permutációjának matematikai bizonyossággal mindig kijár — akár tragédia, akár komédia formájában jelenik is meg a szinház közönsége előtt. Az utóbbi műfajnak egyik legtehetségesebb képviselője nálunk Vaszary János, természetes tehát, hogy a „Rádi bizom a feleségem" kasszasiker volt a Magyar Szinházban vagy tiz esztendővel ezelőtt.

Ami azonban már kevésbé természetes, az az, hogy kasszasiker meglesz most is, amikor a Vaszary-komédia zenés vigjátékként támad fel az Andrássy Szinház szinpadán. Elvégre időközben történt egy és más — nem lenne tehát meglepetés, ha ma már gyengébb visszhangot keltene és legfeljebb mosolyt idézne elő az a komikum-sorozat, amely évtizeddel ezelőtt hangos nevetésorkánban robbant ki. Az igazi, vérbeli humor azonban örökéletü; igy tehát az este ép olyan szakadatlan nevetés közepette hallgattuk végig a modern makrancos hölgy történetét, mint tiz évvel fiatalabb korunkban; ugyanugy mulattunk a férjen, aki végső kétségbeesésében kétnapos távollétére, nőkhöz nem értő barátjára bizza feleségét, az ügyefogyott barátom, a hagyományos női ravaszsággal jól felszerelt feleségen, na meg a mellékalakok valamennyién — éppen ugy, mint tiz év előtt, pedig azóta mintha egy-két más problémánk is született volna...

Lázár Mária a feleség és — ha emlékezetünk nem csal — rengeteg uj szinnel, szuggesztiv asszonyiságának tarkaságával, a réginél sokkal több közvetlenséggel a főszerepet tökéletes kabinetfigurává fejleszti és ezzel az irónak itt-ott szinte már társszerzőjévé válik. Már egymagában miatta is érdemes megnézni az Andrássy Szinház évadnyitó darabját... Az önfeláldozó barát szerepében Bilicsi Tivadar egészséges karikaturát ad, a férjet Szakáts Zoltán alakitja, nem mindig százszázalékos meggyőződéssel és meggyőznitudással, a kisebb szerepek alakitói közül elsősorban a mindig fergeteges tapsokat arató Vaszary Pirit, valamint Z. Molnár Lászlót illeti külön elismerés. A zene Losonczy Dezső müve; sikerült, de ennek ellenére néha külön életet él anélkül, hogy harmónikus egységbe olvadna a szöveggel. Básthy István diszletei tapsot kaptak — és joggal.

A Paulay Ede-utcában biztató jelek között kezdődött a szinházi év.

k. l.

Kismama

(Radius)

Nevetőszemü, talált csecsemő körül pereg ennek a fordulatos amerikai vigjátéknak a cselekménye. A főszerepet a **szőke Ginger Rogers, a táncoslábu**, hires sztár játssza. A nagy játékáruházban karácsonyi vásárra készülnek s a vásári zürzavarban találkozik össze a leendő kismama az áruház tulajdonosának fiával. Kettőjük sorsa igy kapcsolódik a havas éjszakába kitett csecsemőhöz, mig rengeteg bonyodalom és sok félreértés után az önkéntes kismamából ténylegesen mama lesz az ifju vezérigazgató oldalán. A száguldó ütemü mesét igazi amerikai ötletességgel, sokszor burleszkizü szélsőséggel vitte filmre a Fox-gyár. A kép néhány jelenete harsogó nevetést és őszinte tetszést vált ki helyzetkomikumával, üdeségével és a női lélekbe világitó, mélyen emberi mozzanataival. A kacagtató filmnek biztos a sikere.

—o—

(Ujházy György eredeti filmszüzsét irt.) Ujházy György, aki eddig csak szinpadi munkákkal lépett a közönség elé, most beállt a filmirók sorába. Hét szilvafa cimmel eredeti filmszüzsét irt, amelyet az Imago-film késziti el, amely legutóbb az Erzsébet cimü filmjátékkal aratott szokatlanul nagy sikert, uj filmjének munkálatait is az Erzsébet megalkotóira, báró Podmaniczky Félix rendezőre és Zalaberi Horváth János producerre bizta. Már bizonyos, hogy egyik vezető főszerepét Rajnay Gábor játssza.

Megkezdődött a villamoskészülékek részleteladása a főváros szolid szaküzletében
KONCERT RÁDIÓ
GRAMOFON, VILLAMOSCIKKEK
IV., Váci-utca 23. Tel.: 181-255
Budapest Széfv. Elektromos Művei eladási szervezetének tagja.

Szinházak müsora

Andrássy Szinház: Rád bizom a feleségem.
N[illegible] Szinház: Tell Vilmos (½8).
N[illegible] Kamaraszinház: Sorompó (8).
[illegible]: Szép ilona (8).
M. Kir. Operaház: Krisztus
M[illegible] Szinház: Az ördög nem alszik (8).
Fővárosi Operettszinház: Bécsi gyors (8).
Komédia Orfeum: Legző mindhalálig (½9, ½9)
Kamara Varieté (Telefon: 119—363): Vigadó Hiradó. — (Előadások: hétköznap este ½9, szombaton d. u. ½6 és este ½9-kor, vasár- és ünnepnap d. u. ¼4, ¾7 és este 9 órakor.)
Royal Varieté (Erzsébet-krt 31. T.: 421—920). [illegible] este és vas. d. u.: Tapsról-tapsra. [illegible] d. e. 10 órától egész nap nyitva.
Fővárosi Nagycirkusz (T.: 221—444 és 420—364): [illegible] délután 4 és este 8 órakor Három világatrakció egy müsorban: Togare, 3 Turul és Pickard.
Pódium (a Pesti Szinházban): Valahol Pesten.

Mozgóképszinházak műsora

ATRIUM FILMSZINHÁZ (II., Margit-krt. 55. T.: 1[illegible]—034 és 151—024). **Igen, vagy nem?** ([illegible] ½8, ½10, sz., v. és ü. ½4-kor is.)
BROADWAY-FILMSZINHÁZ (VII., Károly-krt. 3. T.: 144—212). Nick Carter nem téved. (¼4 ½6, ½8, ½10, sz. v., ü. ½2-kor is.)
CAPITOL (Baross-tér 32 Tel.: 134—337): **Juarez.** (¼4, ½6, ½8, ½10, v., ü. ½2-kor is) 2-ik hétre prolongálva.
CASINO FILMSZINHÁZ (IV. Eskü-ut 1. Tel.: 383—102) Erzsébet királyné. (¼6, ½8 ½10, sz., v. és ü. ¼4-kor is.)
CITY (V. Vilmos császár ut [illegible] Tel. 111-140) Csak egyszer élünk. (¼6 ¾8, ½10, sz., v. és ü. ¾4-kor is.)
CORSO (IV. Váci-utca 9 Telefon: 182—818): **Mindenért fizetni kell.** (Harry Baur.) (¼6, ½8, ½10, sz., v. és ü. ½4-kor is.)
CORVIN (Üllői-ut és József-körut sarok Tel.: 138—988 és 139—584). **Fűszer és csemege.** (¼4, ½6, ½8, ½10, v. és ü. ½2-kor is.)
DÉCSI (Teréz-krt 28. T.: 126—962, 121—348.) **Igen, vagy nem?** (6, 8, 10, sz., v. és ü. 4 órakor is.)
ELIT (Szent István-körut 16. T.: 114—502.) **Botrány a cirkuszban.** (4, 6, 8, 10, v. és ü. 2-kor is.)
FORUM FILMSZINHÁZ (Kossuth Lajos-u. 18. T.: 189—707 és 189—543.) **Asszony az örvényben.** (½6, ½8, ¾10, sz. v. és ü. ¼4-kor is.) 2-ik hétre prolongálva.
GLORIA (Thököly-ut 56. Tel.: 144—800.) **Végzet. Magyar hiradóban: Erdélyi bevonulás.** (½5, ¾7, 9. sz. ¾4, ½6, ½8, ½10. v. és ü. ½2-kor is.)
HIRADÓ FILMSZINHÁZ (VII. Erzsébet-körút 13. T.: 222—499.) **Magyar, Fox, Luce, Ufa, és Rajzos Hiradók. — A kormányzó Marosvásárhelyen. — Kizárólag itt: Átmentünk a Királyhágón. — Finn-magyar atlétaviadal.** (Folyt. előadások 9—24 óráig. Páholyok elővételben is.)
HOLLYWOOD FILMSZALON (Bethlen-tér 3. Tel.: 142—455). **Füszer és csemege.** (¼4, ½6, ½8, ½10, v. és ü. ½2-kor is.)
KAMARA MOZGÓKÉPSZINHÁZ. (Dohány-u. és Nyár-utca sarok. Telefon: 144—027.) **A láthatatlan ember. — Rumba. — Hiradó.** (11, 2, 4, 6, 8, 10.)
LLOYD FILMSZINHÁZ (Telefon: 777—894): **Füszer és csemege.** (¼4, ½6, ½8, ½10, v. és ü. ½2-kor is.)
NYUGAT MOZGÓ (Teréz-körut 41. Telefon: 127—162). **Párbaj semmiért. — Hiradó.** (½5, 7, ½10, sz.: 4, 6, 8, 10 v. és ü. 2-kor.)
OLYMPIA (Erzsébet-körut 26). T.: 421—588. **Egy nő miatt... — Erdélyi bevonulás.** (11, 2, 4, 6, 8, 10.)
PALACE (VII., Erzsébet-krt 8. T.: 221—222.) **Floridai kaland.** (11, 2, 4, 6, 8, 10.) 2-ik hétre prolongálva.
PÁTRIA (Népszinház-utca 13. Tel.: 146—678): **Te vagy a dal.** (4, 6, 8, 10, v. és ü. 2-kor is.)
PHÖNIX (Rákóczi-ut 68. Telefon: 144—454.) Dunai hajósok. (11, 1, 3, 5, ½8, ½10.)
RADIUS FILMSZINHÁZ (VI., Nagymező-utca 22—24. sz. Telefon: 122—098 és 120—564). ½6 és ¾8-kor: Mária két éjszakája. (Szilágyi Szabó Eszter.) **Hiradók.** ¾10 órakor: Kismama. (Ginger Rogers.) **Hiradók.**
RIALTO FILMSZINHÁZ (Rákóczi-ut 70. Tel.: 139—497). **Párbaj semmiért. — Arany ördögei.** (11, 1, 3, 5, ½8, ½10, v. és ü. 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10.)
ROYAL APOLLO (Erzsébet-körut 45—47. sz. T.: 222—002). **Ifju Edison. — Aranyhaj és a három mackó. Nincs itthon a feleségem.** (¼6, ½8, ¾10, sz., v. és ü. 4, 6, 8, 10.)
SAVOY (Kálvin-tér, Üllői-ut 2. Tel.: 148—040.) **Te vagy a dal.** (¼4, ½6, ½8, ½10, v. és ü. ½2-kor is.)
SCALA (Teréz-körut 60. Telefon: 111—411.) **Stanley, a riporterek királya. — Hiradók.** (¼6, ½8, ¾10, sz., v. és ü. 3-kor is.)
STUDIO (Akácfa-utca 4. Telefon: 140—840): **Vágyakozás.** (11, 2, 4, 6, 8, 10.) 2-ik hétre prolongálva.
TURÁN MOZGÓ (Nagymező-utca 21 Telefon: 120—003): **Családi titok.** (Francois Rosay.) **Erdélyi bevonulás.** (4, 6, 8, 10. vasárnap d. e. 11-kor (okt. 6.) Ámok.
URANIA FILMSZINHÁZ (VIII. Rákóczi-ut 21. Tel.: 146—045). **Robanó élet.** (Hertha Feiler, Hörbiger Attila.) (5, ½8, ½10, sz., v. és (ü. ¾3-kor is.) Vas. d. e. 11 órakor: dr. Cholnoky J. előadása: **Erdély visszatér.**

— **Országos Protestáns Napok Budapesten.** Október hó végén rendezi meg az ez évi Protestáns Napokat az Országos Bethlen Gábor Szövetség Budapesten. A Protestáns Napok főünnepségei október 30. és 31. napjain lesznek. A főbb ünnepségek a következők: Reformációi emlékünnepély a Vigadóban, a Deák-téri, Szilágyi Dezső-téri és Rákos-utcai templomokban; ifjúsági konferencia a Vigadóban és protestáns irodalmi és művészeti est a Városi Szinházban. A vidékről felutazó résztvevők az utazási igazolvány megváltása ellenében az ország bármely részéből 50%-os vasúti kedvezményben részesülnek. Az ez évi Országos Protestáns Napok a visszatért Erdély jegyében tartatnak meg.

RÁDIÓ

10.20: Erdélyi fürdőhelyeink 1850-ben. (Felolvasás.) **10.45:** Az Aggleányadó. (Előadás.) **12.19:** Hanglemezek. **1.30:** Rendőrzenekar. **4.15:** Hangképek a cserkészek szeptember 29-iki hadijátékáról. **5.15:** A rádió szalonzenekara. **6.00:** Hogyan készülnek a rádióhirek. (Előadás.) **6.25:** Pincézés nótaszóval. (Előadás.) **7.10:** Hirek. **7.25** Az Operaház zenekara.

Kenyérhez juthat

FÉRFIAK:

Akar pénzt keresni? Foglalkozzon saját készitményü férfi és női fehérnemüek, valamint harisnya, zsebkendő stb. cikkeim eladásával. Nagybani árban vidékieknek, viszonteladóknak külön árengedmény. Szirmai, Akácfa-utca 32.

Havi nyolcvan pengő fixet és magas jutalékot fizetünk egy már ismert és bevezetett pótkávé eladásához ügynököknek (lehet nő is), füszeresek látogatására. Jelentkezés délután. Lubé Kávéüzem, Rákóczi-ut 80.

Több nyelvet beszélő keresztény vegyészmérnök fiatalember bármilyen munkát elvállal. Szabó, VI., Eötvös-u. 25/a. Tel. 130—973.

Kezdő könyvülgynökök rendelésgyüjtésre felvétetnek, 15 órakor a kiadóhivatalban. XI., Horthy Miklós-ut 14.

Női szabó házakhoz ajánlkozik és szabni is tanit. Varrónőknek fazont késziti. Zarka László, VIII., Népszinház-utca 31, II. em. 3. Telefon: 138—700.

BALOGH URVEZETŐ és SOFFŐRISKOLA Viola-u. 45. T. 144—921. Tandij autókra P 50-től, motorkerékpárokra 15 P. Műhelygyakorlattal, soronkivül 10 nap alatt levizsgáztatjuk hatóságilag. Ábrás szakkönyvünk 5 P. Ellenszámlára uri-, női-, divatszövetet bárminemű munkáért. Szabót, ácsot levizsgáztatok.

Intelligens, fiatal villany-, rádiószerelősegéd autóvezetői igazolvánnyal elhelyezkedne. „Megbizható" jeligére főkiadóba.

Tehetséges kezdő irók, irónők jelentkezhetnek kézirataikkal szerkesztőségben. hatkor, Dessewffy-utca 35.

Német nyelvoktatást vállalok. Cim: dr. Barta, Bezerédi-u. 3, II. em. 13.

Kerber-féle AUTÓSZAKISKOLA áthelyezve a Népligetből Teréz-körút 7. sz. alá. Hatóságilag vizsgáztat személy-, teherautóra és motorkerékpárra. Most jelent meg a legújabb autószakkönyv. 320 ábrával. Ára P 8.50. Telefon: 128—275.

NŐK:

Bejárónőt azonnal felveszek. Podmaniczky-utca 14., III. 13.

Fiatal mindenesláng légfütéses lakásba felvétetik, főzéshez értő. Károly király-ut 14., I. 1. Singer.

Házvezetőnőnek ajánlkozik vagy takaritásért lakást keres. Veresné, Nagy Sándor-utca 6., portás levelével.

Ügyes takaritónőt délelőttre felveszek. Glattsteinné, VI., Lázár-utca 7., II. 7.

Bejárónő délelőttre felvétetik. Hajós-utca 19., I. 5.

Nagyon becsületes, szorgalmas fiatal nő bejárónak egész napra ajánlkozik. VIII., Nap-utca 8., félemelet 15.

Mindenest, gyermekszeretőt, főznitudót éves bizonyitvánnyal felveszek. VII., Barát-utca 10., III. 3. (Szövetség-utcánál.)

Megbizható bejáró takaritónő felvétetik. Megbeszélés 10—2-ig, vagy 6—8-ig. Berlini-tér 5., IV. 3.

Fiatal tanulólány nyomdába fizetéssel felvétetik. Jelentkezés hétfőn délelőtt IX., Ipar-utca 11.

Gyermekhez vagy felolvasónőnek ajánlkozik délutánra iskolázott leány. F. Mária, Alsóerdősor 12., fszt. 7.

Középkoru, egészséges nő bejárónak vagy bentlakónak felvétetik. VIII., Rökk Szilárd-utca 17., I. udvar, I. emelet.

Bejárónő két személyhez délelőttre felvétetik. Dohány-utca 57., I. 5.

Megbizható bejárónőt délelőttre kéttagu családhoz felveszek. Jelentkezés délelőtt. Damjanich-utca 51., II. emelet 12/a.

Heti háromszori takaritásért lakást és fizetést adok csak magános nőnek. Bajnok-utca 2/b.

Magános takaritásért szép kis szobát kaphat. Jelentkezés 8—11-ig. Izabella-utca 85, I. 8.

Bejárónő jó bizonyitványokkal felvétetik. Klebelsberg- (Hold) utca 29. Molnár Antal.

Mosást, vasalást és alkalmi takaritást vállalok. Nagymező-utca 43. Házfelügyelő.

Egyet. kép., disztingvált, jólelkű ápolónő ajánlkozik kimondott uri házhoz. Tel. 130—973.

Kötőnő Randgéphez felvétetik. Ujpest, Árpád-ut 152.

Kétszobás kis lakásba három és féléves gyermekhez önálló fiatalabb mindenes jó bizonyitványokkal felvétetik. Jelentkezés este 7—9. Személynök-utca 9, II. 7.

Fiut vagy lányt tanulónak felveszek. Vass hölgyfodrász, Sziget-utca 29.

Butorozott utcai szoba 1—2 személynek, esetleg ellátással, kiadó. Rózsa-utca 52, I. 7.

Gépirás, forditás, sokszorositás fillérekért. Irógépkölcsönzés óraberlete 30 fillér. Jókai-tér 2.

14—16 éves fiut vagy leányt fodrásztanulónak felveszek. Szücs Jenő fodrász, Zsigmond-utca 12.

Házfelügyelőséget keres géplakatos. Villanyhoz, vizvezetékhez, központi fütéshez értek. Ingatlan biztositékkal. Eitl, VI., Szobi-utca 4., II. 12.

Szőnyegjavitás háznál is. Szőnyegmosás (speciális módon). Burgerné, Ó-utca 37. Telefon: 121—739.

Kifütyülték válogatottjainkat a jugoszlávok elleni 0:0 arányu eldöntetlen mérkőzésen

A hetedik magyar-jugoszláv válogatott labdarugó mérkőzést vasárnap játszották az üllőiuti sporttelepen. Közel 20.000 főnyi közönség helyezkedett el a nézőtéren és a látogatók meglepően nagy száma azzal magyarázható, hogy az MLSz ezrével osztogatta a propagandajegyeket az ifjuság körében. Amilyen helyes a labdarugásnak ilyen népszerüsitése, éppen olyan sajnálatos, hogy

a vasárnapi játék semmiben sem járult hozzá a labdarugás megkedveltetéséhez.

Sokszor láttuk már gyengén szerepelni a magyar labdarugás képviselőit, de a vasárnapihoz hasonló

ügyefogyottan, tehetetlenül és unalmasan még nem mozgott válogatott csapat.

Mindenkit meglepett már a csapatok felvonulása alkalmával, milyen kistermetü csapattal indul harcba Jugoszlávia. Mellettük óriásoknak tüntek fel a magyar játékosok. És mivel az elmult vasárnap Románia saját otthonában győzte le a vendégeket, igazán nem lehetett kételkedni a könnyü magyar siker kivivásában. A jugoszláv labdarugók azonban megemberelték magukat. Ugyanabban az angol rendszerben játszottak, amelyet labdarugó sportunk vezetői ráerőszakoltak a válogatott csapatra és ebben a rendszerben, legalább is a védekezésben különb legényeknek bizonyultak.

Két félidő volt a sivár játékidő és ez alatt vajmi kevés figyelemreméltó esemény történt. *Fintának* kellett volna a támadásokat irányitani. *Finta* eleinte jól is mozgott, néhány eset kivételével azonban

valahányszor támadásban volt, elesett, két-három kapura irányitott labdáját pedig könnyen fogta a bravurosan védő jugoszláv kapus.

A magyar támadás elhanyagolta a szélsők harcbavetését, igy azok alig voltak játékban, mig az összekötők adósak maradtak a tudással. Vonatkozik ez *Sárosi dr*-ra is, akinek lassu mozgása keltett feltünést. Az senkit sem lepett meg, hogy

Kiszely a mezőny legrosszabb embere volt mindvégig és két nagyszerü gólhelyzetet hagyott ki.

A fedezetsorban *Polgárt* a nagyon gyenge *Lesnik* lekötötte, *Lázár* és *Sárosi* III. bevált, a közvetlen védelemnek pedig alig akadt nehezebb munkája.

Különösen az első félidőben számottevő magyar mezőnyfölény jellemezte a játékot, ám csatáraink tehetetlenek voltak. A játék elvesztette minden szépségét,

ha az egyik megkapta a labdát, valamennyien összeverődtek és mindkét csapat ott volt, ahol a labda. Mintha rögbiztek volna.

Nem «emelkedtek» a rendszer magaslatára, unalom ülte meg a játszóteret és a hatalmas aréna közönségére is ráragadt az unalom, senkinek sem jutott eszébe, hogy buzditsa a tervszerütlenül rohangáló játékosokat.

A jugoszlávok csak néha jutottak szóhoz, ekkor azonban több sullyal tudtak fenyegetni, mint a magyar csatárok. Helycsere után még mindig élt a nézők seregében a remény, hogy győzni lehet. Ám a tervszerütlen magyar támadások meghiusitása nem adott nehezebb feladatot a kitünően mozgó vendégvédelemnek. Olykor-olykor láttunk egy-egy egyéni kitörést, a nézőtéren morajlást is lehetett hallani, azután elhalkult minden, elsősorban azonban a komoly játék. A vendégek is jobban belemelegedtek a játékba, sokszor áttörték védelmi vonalunkat, de

rendszertelen csatárjátékuk és egyikmásik játékosuk egyéni ügyeskedése sem vitt elevenebb szint az igénytelen mérkőzésbe.

Néha egy-egy gáncs hozta izgalomba a könnyen hevülőket, más semmi.

A játék végén a közönség már türelmetlenül sürgette a gólt. Láttak ugyan két szabálytalan jugoszláv és egy szabálytalan magyar gólt, mindegyiket akkor, amikor a bécsi játékvezető sipja megállitotta a játékot, de az érvényes gól elmaradt. Szinte mindenki megkönnyebbüléssel fogadta az álmos, esős időben a játék végét és amikor a csapatok levonultak a játszótérről,

a közönségből kitört az elkeseredés és hatalmas füttykoncerttel fejezte ki elégedetlenségét

az angol rendszerben játszó magyar csapattal szemben.

A mérkőzést az ifjusági válogatottak játéka előzte meg. Ebben a magyar ifjak szép játék után 4:2 (3:1) arányban győztek.

Belgrádban 17.000 főnyi közönség előtt mérkőzött a két szövetség B. csapata. A belgrádi mérkőzés a jugoszlávok 3:0 (1:0) arányu győzelmével ért véget.

Az atletika eseményei:

Vasárnap futották Magyarország marathoni bajnokságát a szentendrei országuton.

A győzelmet Kiss (MTK) szerezte meg, 2.36 p 9.4 mp alatt uj országos rekordot teremtve.

Mauréry, Mucsi, Kiss (MOVE BSE), *Csonka, Gyetvay, Galambos, Liptai* volt a további sorrend. Pontversenyben az MTK után a Szeged és a Postás következett.

A Dunántul—Stájer atlétáinak válogatott viadala Győrben a dunántuliak 77:51 arányu győzelmével végződött.

A MAC atletikai viadalán *Gyenes* 10.7 mp alatt futotta a 100-at. *Korompai* 10.8 mp-cel beállitotta az ifjusági rekordot. *Darányi* 15 métert dobott sullyal, *Szabó* 8 p 56.8 mp alatt az 1500-at, *Góbi* 50 mp-cel győzte le 400-on *Vadast,*

Sándor 200-on 22 mp alatt verte Gyenest.

5000-en *Farkas* 14.50.2 mp alatt uj pestvidéki rekordot állitott fel és megelőzte a célban *Némethet* és *Csaplárt*.

LEGUJABB SPORTHIREK

A vasárnapra kiirt nemzetközi motorkerékpárverseny a kedvezőtlen időjárás miatt elmaradt.

A Nagyváradi AC labdarugói Diósgyőrbe látogattak el. A NAC, amelyet Diósgyőr ünnepélyesen fogadott, 4:1 (2:1) arányban győzött.

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

LÓSPORT

A vasárnapi eredmények

ILDIKÓ NYERTE A SZENT LÁSZLÓ-DIJAT

A Magyar Lovaregylet szeptemberi mitingje vasárnap befejeződött. Az utolsó nap eseménye a 30.000 P-vel dijazott Szt. László-dij volt, amelyben a kanca Ildikó bizonyult a legjobb 2-évesnek, mert könnyen győzött Kamarás ellen, amely a harmadik helyre szoritotta az eddig veretlen Top weigh-ot. Kamarás már a munkáiban elárulta ezt a magas formát, amelyet most kitünő starttal versenyben is kiadott.

I.: 1. Bernadotte (1 és fél) Balogh. 2. Nemes (p) Schejbal, 3. Dugó (2 és fél) Gill. Tot.: 22. Bef.: 39.

II.: 1. Sirató (2 és fél) Pintér, 2. Dobos (4) Stecák, 3. Ptoly Buzz (2) Wolbert. Fm: Sanbloc, Canio, Nepita, Albula, Pandora, Babika II., Hajrá. Tot.: 43, 15, 15, 13. Bef.: 104 és 94.

III.: 1. Évike (4:10) Gutai, 2. Divina (3) Keszthelyi, 3. Hanna II. (6) Pfendler. Fm: Tourbillon, Lina, Tünemény II. Tot.: 15, 11, 12. Bef.: 29.

IV.: 1. Ildikó (2) Klimscha. 2. Kamarás (12) Gill. 3. Top weight (5:10) Balogh. Fm.: Brigi, Lancaster. Tot.: 36; 20, 33. Bef.: 417.

V.: 1. Grape Fruit (3) Klimscha. 2. Ute (5) Gutai. 3. Corso (6) Keszthelyi. Fm.: Cagliari, Basil, Várnagy, Dampierre, Sweet Load, Ghazi, Palotás, Tenax. Tot.: 74; 22 ,19, 42. Bef.: 201 és 464.

VI.: 1. Ladányi (8) Bocskai. 2. Bona Fides (2) Csuta. 3. Albatros (4) Csömöri. Fm.: Ritka, Tempo Mari, Huri, Gárdista, Csibike, Gordonka, Somos, Parádé, Furulyás. Tot.: 99; 22, 13, 16. Bef.: 316 és 520.

VII.: 1. Derwish (5) Balogh. 2. Krasznahorka (2) Csuta. 3. Muci (4) Klimscha. Fm.: Hiu, Zimankó, Blagueur, Kongó, Művész, Garam, Ezresbankó, Symptom. Tot.: 122; 30, 19, 30. Bef.: 360 és 615.

VIII.: 1. Lator (4) Schejbal. 2. Kigyó (20) Kupai K. 3. Lacroma (6) Gutai. Fm.: Kópia, Pattantyus, Marczi, Tekergő, Happy Boy, Ohálka, Foltos, Hüség. Tot.: 55, 25, 65, 48. Bef.: 938 és 408.

Államszámviteli
Uj jegyzetem ábrákkal, kidolgozott példákkal most jelent meg. VARGHA államszámviteli szemináriuma, Budapest, Kecskeméti-utca 18. Telefon: 184-841.

Egy közgazdász sétája az uj Romániában

Bukarest, szeptember 27.

(A MAI NAP tudósitójától.) A vasuton állandó igazoltatások, az állomásokon szuronyos őrök: ugy-látszik, hogy Románia még nem tért magához az átalakulás és a területi veszteségek megrázkódtatásaiból. Pedig a nyitottabb szemüek régen látták a sorsot, amelynek viharfelhői csak a bécsi döntés után tisztultak el Románia egéről: ezek számára a megszünt Csehszlovákia példája volt az utolsó, vésszel terhes intés, hogy mesterséges államtákolmányok sorsa előbb-utóbb a bomlás, a pusztulás. Ezek mindent megkiséreltek, hogy a nemzeti szerencsétlenséget megakadályozzák, vagy ha már nem lehet, megóvják országukat a végső pusztulástól, amit az idegen érdekü politika járomszalagján való senyvedés, a kétlaki politika jelent. De nem tehettek semmit Károly király kitünően megszervezett klikkje ellen, amely a szélrózsa minden irányába való politikai orientáció átlátszó fogásával igyekezett kitérni a közelgő történelmi döntések elől. Hiába volt minden fogás: hiába tanácsolta a zsidó származásu Lupescuné a zsidóellenes intézkedések egész sorát: a nemzetiségi kérdéseket ezzel nem tudták megoldani.

★

Amikor az utas a bukaresti pályaudvaron leszáll a vonatról, egyelőre még zavaros képe van az uj Romániáról. Mindenfelé karszalagos és egyenruhás vasgárdisták, leszerelt katonák, — künn a sinpárokon hazafelé tartó parasztokkal telt vonatok. Nemrég vetették le a katonaruhát, hátizsákkal, ládákkal, bekötözött száju zsákokkal van tele a podgyásztartó fejük fölött.

★

Első utunk a kitünő közgazdasági szakemberhez vezet, akinek állitólag nagy szerepet szánt a kormány az uj Románia gazdasági életében. Nyakig ül a munkában, — de azért időt szakit magának, hogy néhány mondattal lefesse a bécsi döntés utáni Románia gazdasági és külkereskedelmi lehetőségeit.

— Természetesen megváltozott adottságokkal és lehetőségekkel indulunk neki uj életünknek — mondja és vaskos statisztikai évkönyveket szed elő, a román kormány legfrissebb jelentését az uj Románia területi és népességi adatairól. — *Területünk 29 százalékát, mintegy 77.222 négyzetkilométert, népességünk 28 százalékát, körülbelül 5,075.000 lelket veszitettünk el, tehát több mint egynegyedrészt.* Eddig legfőbb exportcikkeink a mezőgazdasági termékek, az ásványolaj, fa, szarvasmarha voltak: az uj rendezés következtében müvelhető szántóföldjeink 26 százalékát veszitettük el, — nagyrészt Beszarábiában és Dobrudzsában. Tehát mezőgazdasági kivitelünkben változások várhatók, — annyival inkább, mert *éppen a legsürübben lakott területek maradtak meg az anyaországon belül.* Legfontosabb exportcikkünk, a nyersolaj, megmaradt és nem veszitettük el Erdély déli részének ipari nyersanyagokban gazdag területét sem. Számitanunk kell viszont arra, hogy főképpen a városlakó elemek, a kis- és középpolgárság, valamint a jobbmódu lakosság visszaözönlik az anyaországba: tehát éppen azok, akiket nem a termelésben, hanem csak az adminisztrációban lehet használni...

★

— Mik az uj román kormány tervei?

— Fokoznunk kell az ipari termelést, hogy pótoljuk azokat a hiányokat, amelyek rövidesen jelentkeznek. Eddig mezőgazdasági termékeinkért ipari cikkeket kaptunk, — most majd csökken a mezőgazdasági export, tehát csökken az ipari import is. Másrészt foglalkoztatnunk kell azokat, akik kiestek a mezőgazdasági termelésből, nehogy tömegnyomoruság szakadjon ránk.

— Az ipari termelés fokozása nem olyan egyszerü kérdés, — kockáztatjuk meg. — Pénz kell hozzá...

— Ez a baj, — állapitja meg szomoruan informátorunk. — Románia államadóssága az utóbbi évek rablógazdálkodása alatt 104 milliárd leire szökött fel. Az iparosodásunknak két lehetősége volna: a belső tőkék igénybevétele, vagy külföldi kölcsönök. Talán lehet majd egy olyan megoldást találni, hogy a német és olasz tőke, az olcsó román munkaerő és a helyszinen termő nyersanyag együttesen kialakitják az uj román ipart... Természetesen erősen nyomnak bennünket az elmult idők mulasztásai és rossz politikája. Itt van egy összeállitás, — mutatja, — amelyből kitünik, hogy milyen szervezetlenül, fejetlenül folyt a román mezőgazdasági és ipari termelés és kereskedelem egybefogása. Ha 1929 ipari, mezőgazdasági, nagykereskedelmi és létfentartási indexét 100-nak vesszük, — egészen 1938-ig állandóan javuló irányzatot figyelhetünk meg: az iparban 1930-ban 92.6, 1933-ban 62.1, 1936-ban 84.7, 1938-ban ugyancsak 84.7 volt az áruindex állása. 1938 második felében, az év vége felé ez a szám egyszerre 132.2-re ugrott föl és 1940 májusában már 157.8-at mutatott. Ugyanez volt a helyzet a nagykereskedelmi áruindexnél: az 1933-as legalacsonyabb állásából (52.3-ról) 1940 májusáig 127.1-re, a mezőgazdasági az 1933-as 44.9-es indexszámról 1940 májusáig 109-re szökött. De mindezeken tultett a létfenntartási index ugrása: ugyanezen idő alatt 56.1-ről 175.8-ra!

Természetes, hogy ilyen körülmények között a nyomoruság egyre nőtt, egyrészt azért, mert a mezőgazdasági cikkek drágulása nem tartott lépést az ipari cikkekével, — másrészt azért, mert a drágaság általános növekedése mindkettőn tultett. Jól tudom, hogy az áruindexek ilyen szomoru alakulásában nagy része van a háborus helyzetnek: de többi semleges szomszédaink közül mi kerültünk legroszszabb helyzetbe: se Magyarországon, se Jugoszláviában nem ugrottak ekkorát az árak, — de még a háboruban álló orszgok is megmenekültek a drágulásnak és elnyomorodásnak ettől a fokától... Hol nőtt több mint háromszorosára a megélhetési index 7 év alatt? Sehol! Csak a gazdag Romániában.

★

Informátorunk kimerülten hagyta abba ingerült és szomoru panaszait. Elbucsuztunk azzal, hogy a tanulságos beszélgetést legközelebb folytatjuk... Lenn, az épület kapuja előtt három légiós gárdista áll teljes fegyverzetben. Vidáman beszélgetnek: ugy látszik, ők nem tudják, hogy fenn gondokban fő az uj Románia vezetőinek feje...

(xyz.)

Két betörés

Két betörésről érkezett bejelentés ma reggel a főkapitányságra. Csepelen, a Rákóczi Ferenc utca 66. sz. házban lakó *Puhony* Nándor szobrászművészhez betörtek, *3500—4000 pengő értékü ruhanemüt és egyéb értékeket* vittek el.

A Bank-utca 3. számu házban *Kamarán* György étkezdéjében jártak betörők. *A kár 2000 pengő.* A rendőrség a betörések ügyében megindította a nyomozást.

Öngyilkos lett egy államtitkár nővére

Halálosvégü öngyilkosságot fedeztek fel ma reggel az Árpád-utca 7. számu házban. *Ferenczi* Izsó nyugalmazott kereskedelmi államtitkár hatvankétéves özvegyasszony nővére, *Roth* Pálné lakásán felakasztotta magát és mire rátaláltak, meghalt.

Az özvegyasszony tisztviselőnő leányával lakott a második emelet 2. számu lakásban. Ma reggel, amikor a cselédleány bement szobájába, megdöbbenve látta, hogy Rothné *az ajtó kilincsére felakasztotta magát.* A mentők már nem tudtak rajta segiteni. Hozzátartozói szerint az özvegyasszony *idegbaja miatt lett öngyilkos.*

Hatvan vagón zsirt tart állandóan raktáron a főváros

Kitelepitik a villamost a Lajos-utcából

Abban a költségvetésben, amelyet most ismertetett *Szendy* Károly polgármester, a főváros 1941. évi bevételeiről és kiadásairól, a több mint ötven oldalas külön előterjesztésben *számos érdekesség van,* amely a nyilvánosság elé tartozik.

A rendkivüli kiadások több mint 5.6 millió pengővel haladják meg az 1940. évi keretet és ezek tulnyomórészt *beruházást, épitkezést, vagy más munkaalkalmat jelentenek.* A 13.7 millió pengőből többek között a Rákos-patak szabályozására, a *Vár rendezésére,* csatornák épitésére szánnak nagyobb összeget. *Az utépitési kiadások több, mint hárommillióval szerepelnek az előirányzatban.* Az összes kiadások csaknem 196 millió pengőre rugnak és ugyanennyivel szerepelnek az előterjesztésben a bevételek is, ami annyit jelent, hogy szigoru takarékossággal sikerült biztositani a költségvetés egyensulyát.

Közli a polgármester, hogy *külön kerékpárutat a Kerepesi-uton, a Kőbányai-uton, a Soroksári-uton létesitett, összesen 11.500 négyzetméter kiterjedésben.* A tavaszi árviz által okozott rongálások helyreállitása érdekében a XI. kerület rakpart-részét, a Ferenc József-tér előtt lévő alsó függőleges partfalat, továbbá a Római-partnál egy kilométer hosszuságban a Duna védgátját fogják átépiteni.

A régi Lóverseny-tér hasznositására és szabályozására vonatkozó tervek már elkészültek, éppugy, mint a Gül Baba sirja környékének szabályozási terve.

A környezet megfelelő kialakitása azonban az ottani telektulajdonosok épitkezési szándékától függ.

1941-ben az óbudai Árpád-hid budai feljárójának épitésére kerül a sor amelynek tartama alatt

a Lajos-utcát elzárják és a villamosvágányokat a Pacsirtamező-utcába helyezik át.

Az 1927—29. években beszerzett és az ut közepére felfüggesztett forgalomirányitó jelzőlámpák elavultak. Ezeket fokozatosan ki kell cserélni ujrendszerüekre. *Hét ilyen forgalomirányitó jelzőlámpa, amely a Nagykőruton van, továbbra is üzemben marad mindaddig, amig a villamossineket az ut közepére helyezik.*

Közli a jelentés azt is, hogy a főváros által fenntartott, csaknem háromszáz iskolában több mint 102 ezer tanuló tanult. A tanerők összlétszáma meghaladja a négyezret.

A zsírpiacon mutatkozó helyzet, zsír, háj és szalonna iránt megnyilvánuló nagyarányu kereslet arra késztette a polgármestert, hogy

a főváros zsirellátását hatvan vagon zsir állandó raktáron tartásával biztositsa.

Megemliti még a jelentés, hogy a főváros jelenleg 6798 szükséglakással rendelkezik, ahonnan a most épülő uj lakásokba helyezik át a lakók ey részét. *A szükséglakásokban a társbérleti rendszert fokozatosan meg akarják szüntetni és társbérletekre csak igen kivételes esetben, más megoldás hiján ad a jövőben engedélyt.*

A költségvetést a legközelebbi napokban veszik kézhez a törvényhatósági bizottság tagjai és a pénzügyi bizottság előreláthatólag *október 10-én,* a közgyülés pedig *október 29-én* kezd hozzá az uj költségvetés tárgyalásához.

FERENC JÓZSEF KESERÜVIZ

Tengeren túli állomások egész sorát hallgathatja az ORION 177-es csúcsszuperrel. A rövidhullámú beállítás ugyanolyan egyszerű, mint középhullámon, mert sávnyujtója van a gépnek. Plasztikus hang, önműködő fading-szabályozás, varázsszem, szelektívitás-szabályozó, élethű hangszínezet, akusztikailag különleges diófa-szekrény

ORION RÁDIÓ

Kapható minden ORION rádió-kereskedőnél

Királyi Udvari Hagszergyár Sternberg Rákóczi-út 60. Legjobb választék. Csere. Javitás. Kedvező fizetési feltételek.

A Belváros szolid szaküzlete KONCERT V., VÁCI-U. 23. Rádió, gramofon, Villamos háztartási cikkek

A Vreme az uj hármasszövetség jelentőségéről

Belgrád, szeptember 30.

(*Stefani.*) A Vreme vezércikkben foglalkozik a berlini hármasszövetség megkötésével és megállapitja, hogy Anglia erőfeszitései hiábavalóak és az angol—amerikai titkos megállapodásokra irányuló egyes kisérletek csupán jelképes jelentőségüek. Szovjetoroszországot illetően azt irja a lap, hogy Szovjetoroszország és a tengelyhatalmak viszonya adva van. A lap utal az uj szerződés világvisszhangjára és kijelenti, hogy a legnagyobb érdeklődés az Egyesült Államok állásfoglalása felé fordul. A lap meggyőződése szerint a hármasszövetség létrejövetele alkalmas arra, hogy megakadályozza a háboru kiterjesztését. (*MTI.*)

tangó harmónika világmárkák Legjobb választéka — ujak és használtak. Árjegyzék ingyen. Sternberg Hangszergyár Rákóczi-út 60. a

Hogy jöttek be Désre és hogy mentek ki?

Dés, szeptember 30.

(A MAI NAP tudósitójától.) 1918 december 16-án eső és hó paskoltaverte a dési utcákat. Délután félhatkor furcsa csapat jelent meg a főtéren. Bocskoros, harisnyás férfiak, akik katonakabátot, fegyvert és kucsmát viseltek. Nyeszlett, éhes, apró lovak, francia tiszti egyenruhához hasonlót hordó, kipuderezett és kifestett arcu emberek... Igy volt! Igy foglalta el az elhagyott, csendes Dést a román katonaság!

A magyarság értelmetlenül nézte őket, amint éles, rikácsoló hangon énekelni kezdtek — nem hasonlitottak az erdélyi románokhoz! Regatok — ókirályságbeliek — magyarázták a román polgárok.

A magyar polgárság nem is hitte hogy ez megtörténhetik. Idegenek az ősi földön! Mi jogon? Miért? És kik ezek a furcsa, éles hangu emberek?

Csodálkozásuknak hangosan is kifejezést adnak:

— Mért jöttek ide?

— Mit akarnak?

A besugók nyomán már az első éjjel tisztes dési polgárokat tartóztattak le, vitték a csendőrségre, ahol 25 botot vertek rájuk, sokra 50-et is, vizes lepedőt teritve a lemeztelenitett férfiakra. Volt, aki elájult; volt, aki belerokkant, volt: aki belehalt... Ez volt a román bemutatkozás. Igy jöttek be!

...És, hogy mentek el?

Az 1940 augusztus 30-i bécsi döntés után már megkezdődött a «kivonulás.»

Vittek, amit lehetett!

Cukrot, lisztet, gabonát, dohányt, tüzifát, okmányokat, irodai postai felszereléseket...

A főtéri vártemplom alatt két gépfegyver fedezte a „takaritó munkát"...

Jöttek — mentek...

Közben eltelt 22 év...

Amit az erdélyi magyarság legszomorubb emlékei között őriz meg s amiért a trianoni „béke" szerzői a felelősek!... a.

KÉRIK ÖNT

AZ OSZTÁLYSORSJÁTÉK FŐÁRUSITÓI:

1. sorsjegyét idejében rendelje meg, különben nem biztosíthatják, hogy megszokott számával vegyen részt az új, október 19-én kezdődő sorsjátékban.

2. új sorsjegyét sürgősen szerezze be, hogy a rendelkezésre álló készletből tetszés szerinti számot választhasson.

I. OSZT. HIVATALOS SORSJEGYÁRAK:

Nyolcad 3.50 P — Negyed 7.— P — Fél 14.— P — Egész 28.— P

Bárdy István
Virradat 1940. nov. 18

Hajnalodik

— *Magyar Színház* —

Örömmel ragadjuk meg az alkalmat hogy az eddigi elégedetlenkedés után ezúttal gratuláljunk *Csathó Kálmánnak*, művészeti igazgatói és rendezői minőségében egyaránt.

Fekete Istvánnak az új színpadi szerzőnek *„Hajnalodik"* című darabja *értékes írói munka*. Bár helyenként érzik, hogy a szerző először a regényírás ösvényén indult el, darabja *sokkal több a ma megszokott színpadi műveknél*. Cselekménye hibátlan, alakjai élnek és nem nélkülöztük a manapság olyannyira ritka drámai feszültséget. Mély, komoly és különös időszerűséggel bíró problémákat vet fel és ezekről a problémákról *ki is meri mondani a saját véleményét*. Ügyesen felépített mese keretében Erdély tragikusan induló, majd sok-sok szenvedésen át szebb jövőre virradó, utolsó húsz évének keresztmetszetét adja, éles reflektorfénybe állítva a mindkét — magyar és román — részről elkövetett hibákat s a kiengesztelődésben jelölve meg az egymásra utalt két nép boldogulásának útját.

A Magyar Színház kitünő előadásban hozta ki a darabot. *Páger* a félvér román orvos szerepében *élete egyik legjobb alakítását nyujtja*. *Szilágyi Szabó Eszter* és *Komár Julia* minden tekintetben méltók hozzá. *Mihályfi, Földényi, Pálóczy, Orsolya Erzsi* és *Makláry* alakításai remekbekészültek, de szerencsésen egészitik ki az együttest *Báthory Géza, Molnár Iván, Bacsányi Paula, Pártos Erzsi, Makláry János* és *Görbe János* is.

A szép díszleteket *Básthy István* tervezte.

Bár, tpl

2

Bástly István

Virradat 1940.

nept. 30

Rád bizom a feleségem

— Andrássy Szinház —

Az *Andrássy Szinház* szombat este *Vaszary János* tiz év előtt nagy sikert aratott vigjátékának zenés változatával nyitotta meg a kapuit — a bemutató hangulatából itélve a tizév előttihez hasonló arányú siker reményében, ami azonban, szerintünk, akkor sem maradt volna, el ha a darab megmaradt volna a vigjáték keretei között s nem igyekeztek volna „a mai közönség hangulatának megfelelően" bohózatositani.

Az előadás főhöse *Bilicsy Tivadar*, akinek utólérhetetlen félszegsége pillanatoként robbantja ki a derültséget. *Lázár Mária* régi szerepét ugyanazzal a tökéletes művészettel alakitja, mint annak idején. *Vaszary Piri* szakácsnője remekbekészült figura, viszont *Szakács Zoltán* a férj szerepében kissé szintelen. Az együttes többi tagjai jók, bár *Somló Valéria* a szerelmes titkárnő szerepében néha túlhangos.

Vaszary János rendezése hibátlan, *Básthy István* diszletei szépek. A hangulatos zenéért *Losonczy Dezsőt* illeti a dicséret.

Huszonöt évvel ezelőtt...

Mire emlékszik és - mire nem akar emlékezni a Népszava

A Népszava egyik legutóbbi számában borongós, a régi szépidőkre emlékeztető cikk jelent meg. A Conti-utcai marxista tollforgató *régi Népszava számokat lapozgat* és megírja, hogy *„ez a sárgult lapokat tartalmazó kötet pontosan 25 esztendős: 1917. október."* A bevezetőben elmondja, hogy „háborúvá fajult világválság negyedik esztendejét éltük 1917 októberében is, — *a helyzet ma sem más."* Ezután idézeteket közöl a 25 esztendő előtti Népszavából, hiszen szerinte az *akkori cikkek ma is megállják a helyüket!!!* Idézi a 25 év előtt *Sunday Times* azon cikkét, amely felveti a kérdést, *„vajjon Anglia magára hagyja-e Oroszországot."* Bizonyára nem minden mellékgondolat nélkül Hindenburgot is megidézi. „Küzdjenek velem együtt azok ellen a kevesek ellen" — idézi Hindenburgot, — akik még puhák és lanyhák. Egy férfi sem hiányozhat közülünk a birodalomban, amikor a birodalom jövőjéért folyik a véres döntés. Így idézi Hindenburgot, amelyhez a Népszava mai cikkírója az alábbi kommentárt fűzi:

„Akkor még nem jött divatba a belső front kinevezése. De üzenetet már küldtek a — belsőfrontnak."

Ugyebár ez az *egész finom* megjegyzés valóban méltó a régi Népszava és a régi szociáldemokrata párt mostani jogutódjaihoz.

Mi is idézünk a Népszavából

Ha a Népszava munkatársa időszerűnek látta ma elővenni a 25 esztendő előtt megjelent Népszava példányokat — *ám ő akarta* — mi is elővesszük a régi példányokat. Nézzük meg, *hogyan írt 1917-ben az a Népszava, amelynek akkor legbelsőbb munkatársai voltak azok az elvtársak, akik már a kommunizmusnak készítették elő a helyzetet.* Ebben az időben — az első világháború negyedik esztendejében, a Népszava teljes egészében közölte a szociáldemokrata párt 1917-es országos értekezletén hozott négy pontból állott határozatát. Az első pont két sora szószerint a következő:

„1. A béke helyreállításának szerintünk való egyik döntő feltétele az internacionálé újból való hatásos működése."

A magyarországi marxizmus a nemzetközi iroda végrehajtó bizottságának a következőket válaszolta:

„Válaszunk lényege az, hogy a magyar szocialisták maradtak akik voltak, szocialisták és nemzetköziek és hogy a békét semmiféle feltételhez nem kötik."

Út zsidó Stockholmba tart

Ugyancsak 1917-ben küldte el a magyarországi szociáldemokrata párt Stockholmba a Conti-utcai békedelegációt is. Megtudjuk a 25 esztendő előtti Népszavából, hogy ezen a békedelegáción Magyarországot *Jászai Samu, Bokányi Dezső, Garami Ernő, Weltner Jakab, Buchinger Manó és Kunfi Zsigmond* képviselték. *Hatból öt zsidó...*

Ebben az időben — 1917-ben, az első világháború negyedik esztendejében a Conti utcai szerkesztőség *már nyílt vallomást tett Lenin mellett és ekkor már irányító szerepe van a szociáldemokrata irodalomban a zsidó Pogány Józsefnek,* Kún Béla későbbi „hadügyminiszterének". 1917. június 8-án negyedmillió emberrel óriási sztrájkot és tömegtüntetést rendeznek a magyar fővárosban. Erről a sztrájkról 25 év előtt így írt a Népszava.

„Ezen a napon nemcsak a munkások álltak le a munkaszerszámot, hanem az üzletek, az összes vendéglők és kávéházak zárva voltak".

— Persze, ez volt a szépidő a Népszava számára!

25 évvel ezelőtt — a Népszava dicsőítette a katonaszökevényeket

Ugyancsak a Népszava 25 év előttii elsárgult lapjai adnak számot a katonaszökevényeknek a Népszava által megénekelt *„hősi cselekedeteiről."* A Népszava legbelsőbb munkatársa — Pogány József így írt ezekről a dolgokról:

— *„A Népszava szerkesztősége engem küldött ki haditudósítónak és én a Népszaván keresztül próbáltam a háború ellen hangulatot csinálni.* Nem volt könnyű dolog,

mert hiszen a sajtóhadiszállás borniri tiszti cenzorával kellett élethalál harcot folytatnom és mégis sikerült minden soromat háborúellenes tendenciával megjelentetnem.

A sajtóhadiszállás ujságíróit egy szépnapon bevezényelték ezredeikhez. Én Königrätzbe kerültem, ahol hat hélig maradtam és a századparancsnok igyekezett engem kiképezni, hogy a frontra vezényelhessen. *De én kitartottam azon elhatározásom mellett, hogy én pedig nem leszek katona és három napi szabadságra hazautaztam Pestre és semmiféle távirati és elfogató parancsra nem voltam hajlandó visszatérni,* amíg aztán sikerült magamat felmentetnem a katonai szolgálat alól".

Ezeket idéztük mi a 25 esztendő előtti Népszava megsárgult lapjaiból, — azután, hogy a Népszava fejlett sajtótechnikával ezeket a szép időket kérődzi most vissza 1942. októberében — a bolsevizmus elleni küzdő Európa negyedik háborús esztendejében. De nyugodjon meg a Népszava, a magyar közönség nem felejt és jaj lesz annak, aki mégegyszer — bármily körmönfont nagyképűséggel is a Conti utcai marxista szerkesztőségből — ócska idézetekkel akarja hátbatámadni ezt az életért küzdő országot!

Beszélgetés a magyar füszeressel

Ilovszky János: A Községi Élelmiszerüzem áruit ne csak az árudákban hozzák forgalomba

A Virradat legutóbbi számában a keresztény vaskereskedővel foglalkoztunk, aki elmondotta, hogy milyen nehéz volt a keresztény kereskedelem betörése a vaskereskedelmi szakmába. Most a keresztény fűszerest kerestük fel. Neve Hegyi János és kis fűszerüzlete ott húzódik meg a Vár-beli Szentháromság útja egyik több évszázados házában.

A tulajdonos alacsonytermetű lajdonos középtermetű kis magyar ember, s amig lisztet mér, vagy kiló krumplit tölt a szatyorba, elmondja a maga panaszát, amely azonban egyuttal a magyar fűszeresek és szatócsok panasza is.

— Reggel ötkor kelek és csak 10 órakor kerülök ágyba. Segédet, inast nehezen lehet kapni, s így a legtöbb munkát magamnak és feleségemnek kell végezni.

Igazságos áruelosztást

— Mert tessék nézni, — mondja csendesen — a legtöbb árunál szabályozták a haszonkulcsot, s például egy mázsa krumpli után három pengő a nyereség. Nekem többe kerül a fuvar, s a haszon jelentős része elvész a hulladékkal is. Hasonló a helyzet a lisztnél és a cukornál is.

Ezután előveszi a zsebéből a *Baross Szövetség* hivatalos lapját, hogy támogassa panasza igazát. Közben a huszonötödik érdeklődőnek mondja:

— Kérem nincs vaj,

Azután jegyeket vág le, pénzt vált, futó pillanatig a legújabb cipőpasztát áruló ügynökkel tárgyal, s az ember szinte csodálkozik azon, a roppant fürgeségen és körültekintésen, ahogyan egy mai kis fűszerkereskedőnek dolgoznia kell. Az üzletben pillanatnyi csend támad, s felolvassa *Ilovszky* Jánosnak, a Baross Szövetség elnökének a legutóbbi fővárosi pénzügyi bizottsági ülésen elmondott beszédét.

— Kérem, igaza van az elnök úrnak, mert — és itt olvasni kezd. ... olyan helyiségben, ahol egy fővárosi textilkereskedő 60.000 pengő után fizetett kereseti adót, *ugyanabban az üzletbe betelepített textilkereskedő adóalapja most 227.000 pengő. Azért ennyi, mert becsületesen bevallotta a jövedelmét.*

Támogatni kell a keresztény magánkereskedelmet

Aztán olvassa tovább az érdekes cikket.

... Én nem vagyok osztálypolitikus — mondja a Baross Szövetség elnöke, — mi is üldözzük a feketepiacot, de nem célunk, hogy elsorvasszuk a magánkereskedelmet. *Tudom, hogy a szociáldemokrata pártnak az az álláspontja: mindent üzemesíteni.* Az üzemesítésnek a vége: *mindig a kolchos.* A mi célunk nem az, hogy a magánkereskedelmet az osztálypolitikai szempontjából elsorvasszuk. Van egy megoldás, felvetem a kérdést és kimondom, hogy szükség volna, *hogy a kitünően működő és a nagyszerű árut gyártó Községi Élelmiszerüzem áruit ne csak az árudákba hozzák forgalomba, hanem a magánkereskedelem bizonyos kijelölt üzletein keresztül, hogy a közönség mindenütt hozzájuthasson és a keresztény magánkereskedelem is megtalálja a maga hasznát.*

Eddig Ilovszky János beszédének a lényege, amely teljesen fedi *a magyar fűszerkereskedő kívánságait is.*

Odakint már sötétedik, az öreg, régi budai városháza órája elüti a hetet, kihalnak a vári uták s Hegyi János fáradtan a napi munkától, bezárja az üzletet és hazafelé indul, hogy másnap újra kezdje a maga becsületes birkózását — a magyar kereskedelemért.

Megnyitották a magyarországi német népcsoport harmadik télisegélyakcióját

Dr. Basch: „Szülőhazánk a német anyaországgal" egy arcvonalon küzd az új Európa megteremtéséért és a megnagyobbodott Magyarországért

Vasárnap délelőtt a magyarországi német népcsoport harmadik télisegélyakciójának megindítása alkalmával dr. *Basch* Ferenc, a magyarországi német népcsoport vezére, a Liszt Ferenc Zeneakadémia dísztermében, ünnepélyes keretek között nagy beszédet mondott.

A Zeneakadémia dísztermét erre az alkalomra magyar és német zászlókkal, valamint a Kormányzó és a Führer arcképeivel díszítették. A harmadik télisegélyakciót bevezető ünnepség megnyitása után *Schlitt* Ádám országos vezető a termet zsúfolásig megtöltő közönség jelenlétében beszámolt az elmult két év télisegélyakcióinak eredményéről. Eszerint a *tavalyi télisegélyakció alkalmával 800.000 pengőnél nagyobb összeg folyt be adakozások révén.*

Schlitt Ádám után dr Basch emelkedett szólásra s rámutatott arra, *az idei télisegélyakció, mint általában minden hasonló áldozathozatal eltörpül a vért, sőt életet kockáztató hős katonák áldozatával szemben. S éppen ezért mindenkinek szent kötelessége, hogy ezt a kisebbik áldozatot maradéktalanul vállalja.*

A magyarországi német népcsoport egyéként — hangsúlyozta dr. Bash —, a véráldozatból is hatalmas mértékben kiveszi a részét. Tudni kell ugyanis, hogy nem kevesebb, mint 28.000 magyarországi német harcol az SS-kötelékeiben, azonkívül igen sokan a Todt szervezet és a Wehrmacht soraiban küzdenek, nem szólva arról, hogy a magyar honvédség kötelékeiben is súlyos áldozatokat hoznak a harctéren. Reméli, hogy az anyagi áldozatkészség méltó lesz a vérüket hullató katonák áldozatkészségéhez.

A továbbiak során nyomatékosan hangsúlyozta, hogyez *a meghozandó anyagi áldozat lesz a fokmérője annak, hogy a magyarországi német népcsoport megállja-e helyét s méltó lesz-e azokhoz a feladatokhoz, amelyeket magára vállalt és amelyek megoldására elhivatást érez.*

Dr. Basch ezután nagy figyelem közepette szószerint a következőket mondotta:

— Magyarországi német népcsoport, amely a legnagyobb az összes európai német népcsoportok között, a mostani háború folyamán állandóan növekedett, mert az ország minden területgyarapodása alkalmával a népcsoport lélekszáma is szaporodott.

— Nekünk, — folytatta beszédét dr. Basch —, könnyűvé válhatik a most kívánt áldozat, mert „szülőhazánk a német anyaországgal" egy arcvonalon küzd az új Európa megteremtéséért és ebben a küzdelemben szülőhazánkra, a megnagyobbodott Magyarországra is méltó szerep vár.

— *Sohasem akartunk békeháborítók lenni az országban, de elvárjuk másoktól is, hogy ne lássanak bennünk békeháborítókat.* Hiába várják ellenfeleink, hogy mozgalmunk anyagiak hiányában összeomlik. Igaz ugyan, hogy népcsoportunk szegény, mert vagyonunk a munkában, a szellemi erőben, a győzelembe vetett hitünkben és áldozatkészségben rejlik, de ez felér a leghatalmasabb anyagi erőkkel is

Végül dr. Basch mégegyszer hangsúlyozta, hogy *a most megindított harmadik háborús télisegélyakció anyagi sikere mutatja majd meg a magyarországi németség igazi áldozatkészségét és valódi arcát.* Mégegyszer is messzemenő anyagi áldozat hozatalára kérte fel a németséget és ezzel az ünnepség véget ért.

SZINHÁZ-FILM

Uj Magyar Színház:

Az idegen asszony

Az új próbálkozásokkal küzdő keresztény magyar színházi kultúra nem mindig kapja meg azt az elismerést, amit pedig méltán megérdemelne. Valljuk be őszintén, hogy nemcsak a magyar közönség, hanem *a magyar színikritikusok nagy része is azon a háború előtti színműirodalmon nevelkedtek, amely csak nagyritkán lépte túl a szerelmi háromszök keretét.* Éppen ezért méltányolnunk kell azt a tiszta törekvést, amely a színházak terén szakítani akar ezzel a régi irányzattal, s hogy közelebb vigye a színházat a közönséghez, néha olyan darabokat mutat be, amelyek már szint súrolják a napi történéseket.

A sajtó egyrésze igen elítélően nyilatkozott *Vándor* Kálmánnak az *Uj Magyar Színházban* most bemutatott darabjáról. *„Az idegen asszony"*-ról. Egyesek szerint a darab tulajdonképpen egy tehetséges ujságíró riportdarabja, mások —a konzervatív kritikusok — szerint pedig a darab nem teljesítette a szerkezeti követelményeket. Mi szerintünk úgy a szerzőt, mint a darabot bemutató színházat csak *dicséret illeti,* mert elvégre a színháznak nemcsak az a kötelessége, hogy szórakoztasson, hanem — hogy tanitson is. Vándor Kálmán kétségtelenül kényes témát vetett fel darabjában akkor, amikor annak tárgyát *az immár ezer esztendő óta húzódó magyar-szerb ellentétből merítette,* még pedig a legutóbb lezajlott események nyomán. Nem tagadta meg ujságiró mivoltát sem, de ez csak érdekesebbé, szinesebbé és fordulatosabbá tette a cselekményt. A szerb asszonynak a magyar képviselő-főhadnagy iránti szerelme és annak befejezetlen vége nem oldja meg a nagyobb kérdést, s nem mutat kiutat a jövőre sem. Az egyik oldalon ott áll a balkáni izű magyarellenes szerbség, mig a másik oldalon — ha talán kissé puhán is — *a mi sokszor túlzásba hajtott mindent-megértésünk.* Sajnos, erre a nagy megértésre mi már sokszor ráfizettünk, de Vándor Kálmán úgy érzi, hogy a Dunamedence vezető népének — a magyarnak — más eszközökkel kell *harcolnia a maga igazáért, mint ahogyan azt a csetnik bandákat alakító szerbek teszik.* Ez a darab a magyarság fölényét hirdeti, s éppen ezért nem adhatunk igazat azoknak, akik keveselték a bemutatón a magyarságot képviselő szereplők energiáját.

Címszerepet *Lázár* Mária játszotta s ezúttal is minden dicséretet megérdemel. Utána elsősorban meg kell emlékeznünk a most feltünt fiatal *Halász* Gézáról, kinek szép jövőt jósolunk. *Vizváry* Mariska egy nyakig fanatikus szerb öregasszony szerepében megdöbbentő volt. *Vitéz Bánky* Róbert kissé gyöngén vitte színpadra a világjáró, és az életben csalódott zenebohóc szerepét, *Hajmássy* Miklós nem drámai szinész, s akkor kapott nyíltszini tapsot, mikor kihangsúlyozta a darab vígjáték-motivumait is. *Beleznay* Margit a magára hagyatott feleség szerepében annyira jó volt, — hogy mindenki megsajnálta.

A rendezés munkáját *Juhász* József vállalta. *Básthy* István díszletei kissé vérszegényen hatnak.

A bemutató közönsége négy nyitszini tapssal és nagy elismeréssel fogadta az Uj Magyar Színház legújabb darabját. **f. b. f.**

Két leányt szeretek?

Mathias Wiemann, Erich Ponto
Rendezte: **Wolfgang Liebeneiner**

Szerelmes bujócska

Csak 16 éven felülieknek!

PREMIER HOLNAP

CORVIN

Jó fellépés — biztos siker!

Egy nagy mozdonygyár főmérnökénél szerény, de csinos vidéki leány jelentkezik állásért. Kissé félénk és csöndesbeszédű, ezért a főmérnöknek és titkárnőjének véleménye szerint nem is lehet valami tehetséges. Néhány üres frázissal elutasítják a le-

ányt, aki erre hirtelen önmagára ta-á. es néhány önérzetes kijelentés után erélyesen becsapja maga mögött az ajtót. Egy csapásra megváltozik a főmérnök véleménye is és a leány másnap már ott dolgozik a nagy terem egyik rajzolótáblája mellett. Hilde Krahl személyesíti meg a rajzolónőt a Tobis „Két leányt szeretek" című legújabb, izzig-vérig modern vígjátékában, amely Wolfgang Liebeneiner rendezett.

HAROM NÉMET SZINHAZ JATSZIK PRAGÁBAN

Október elején Prágában is megkezdődött az új színházi idény. A német kultúrális érdekeket három színház képviseli — erősen kibővített műsortervezettel.

HATALMAS MÉRTÉKBEN LENDULT FEL A NÉMET FILMTERMELÉS

A háború anyaggazdálkodás ellenére is hatalmas mértékben lendült fel a német filmtermelés: augusztus havában 63 német játékfilm felvételi munkálatait fejezték be, a most kezdődő 1942—43. évi idényben pedig már 38 új film forgatását kezdték meg.

Bizonyára Önt is érdekli...

...hogy az Egyesült Államok operáiban nem játszanak többé Wagner darabot és egyáltalán mellőzik a német irók és zeneszerzők alkotásait. Vajjon ki károsodik ebből, Wagner és Beethoven biztosan nem...

...hogy két ismert magyar filmszinésznő csendesen tért haza Berlinből és Rómából. Nem sikerültek a felvételek...

...hogy a Nemzeti Színház legközelebbi darabját mindössze 16 napig próbálták.

...hogy Fedák Sári az Orbánhegyen kis villát vásárolt, amelyet izléses magyar stilusba alakított át.

...hogy Zeöld Imre Péter a Parlamentben ujabban nemigen szereplő képviselő igazgatósági tagja lett (sok más tagság mellett) az eddig zsidó vezetés alatt állott Hungária-fürdőnek és a Continental szállónak.

...hogy a Magyar Atlétikai Club Borsafüreden hadiárvaüdülőt állít fel.

....hogy a nyáron megnyílik Sopronban a Magyar Ujságírók Szállodája a — Ciklámen.

...hogy a Neue Zürcher Zeitung azt írta, hogy Budapesten már bevezették a cigarettajegyeket s a férfiak 10, a nők pedig napi 3 cigarettát szívhatnak. (Budapesten ki tud erről?)

....hogy Lázár Máriának, a kitünő szinésznőnek 25 éves fia valahol Németországban igazgatói állást kapott.

...hogy Szeleczky Zitának semmi baja sincs, s továbbra is ő játssza a Mária főhadnagy címszerepét.

...hogy Eisemann Mihály, a jeles zeneszerző körülbelül 2000 pengőt gyüjtött a gárdonyi katolikus templom felépítésére, melynek építését már meg is kezdték.

A HET FILMJE
ELLOPOTT TITOK

Pár esztendővel ezelőtt kötéllel sem lehetett volna közönséget fogni az olasz filmeknek. Azóta körülbelül úgy jártunk az olaszokkal a filmben, mint a labdarúgásban. Megelőztek bennünket! A Róma melletti Cine citta filmvárosból egymás után kerülnek ki a jobbnál jobb filmek, s ma már a magyar közönség is örömmel váltja meg jegyét az olasz filmekhez. Emlékezzünk még a **Gúnyvacsora** óriási sikerére, mely film úgy izlésben, kiállításban, mint meseszövésben messze maga mögött hagyta a milliós költséggel kiállított amerikai kosztümös filmeket is. Most a Nagymező-utcai Rádius mozgóban olasz detektív-filmmel ismerkedtünk meg. A film címe: **Ellopott titok.** Izgalmas kémfilm, melyből nem hiányzik sem a száguldó autó, sem a mindenre képes kémvezér, de még csak — a szerelem sem. Érdemes megnézni.

KORÁBBAN KEZD AZ OPERAHAZ

A korai elsötétítési időpont miatt az Operaház előadásai is egy félórával előbb kezdődnek. Az új rend szerint vasárnaptól, október 18-tól kezdve a bemutatott operák terjedelméhez képest **félhat és hat órakor kezdődnek az Operaház előadásai.** A vasárnap délelőtti előadások a jövőben is 11 órakor kezdődnek.

Gépírás **Fordítás**
Sokszorosítás
Fotókopia **Címírás**
VARGA IV., Vámház-krt. 8. T. 180-146

„IFJU EURÓPA" CIMEN KÉSZUL AZ UJ NÉMET FILMPRODUKCIÓ

Berlini jelentés szerint az UFA egy nagyobbszabású film forgatását kezdte meg, amely az „Ifjú Európa" nevet viseli. A német filmszínházak filmhiradókkal együtt rendszeresen mutatják be ezt a filmet.

Perzsabundát olcsón vehet Pletenik szücsnél Erzsébet-körút 29. első emelet

Három fehér szőlőtőke, három fekete...

— avagy helyszini közvetités a balatonvidéki szüretről

Badacsony, október 17.

— Jókedv, öröm mindenfelé. Derült, mosolygó arcok fogadják az embert, bármerre menjen; a legszegényebb gazda is szivesen látja még a hivatlan vendéget is, ez ősi szüreti szokás a szőlőtermelő népeknél. S mi okozza ezt a hangulatváltozást? Csak egy magyarázata van: a szőlő, a gyümölcsök legnemesebbike. Annak illatával van telítve az őszi lég, az megül minden lényt és átformálja a lelkeket is. Denzi, a neves olasz orvosprofesszor, ki a rákot eredményesen gyógyítja szőlőkurával, megállapította azt is, hogy a szőlő mint gyógytényező, az emberi lelket, a szellemi strukturát is előnyösen befolyásolja. Igy érthető, hogy a bor a legtöbb népnél szent ital és alig akad vallási szertartás, ahol a bor vagy must, akár csak szimbolikusan, ne játszana fontos szerepet.

Igy meditálok magamban, amig az alsóörsi hegyodalban elérem a Bocsor Imre pincéjét, ahol már folyik az édes must, e viditó, vért szaporító, érelmeszesedést megakadályozó csodás lé. Hatalmas kádakban kitéve érik a vörös szőlő mustja, amely csak napok után kerül hordóba. Az öreg koma vörös bora csak kivételes korcsmárosnak jut, olyan pompás és ritka gyógyital. Rövid az idő, vonat nem jár, autóm nincs s így a veszprémi kegyes káptalan homokfutóján indulok tovább a régi barátaimhoz, hogy mustjokat megkóstoljam. Lovason Varjas Gézánál és Pálffy Gáboréknál, majd Németh Sándor törvényszéki birónál, Poloznakon vitéz Pongrácz Pál generálisnál, a jó piarista atyáknál s a káptalan szőlőjében nézek körül, a hugom is most szüretel, azt sem kerülhetem el, no meg Boda Károlyt sem, az enyingi gazdasági iskola igazgatóját, aki szomszédom. Uzsonna táján Csopakra érek, ott azt sem tudom, kihez menjek előbb. Szüretel mindenki s tárt kapuk várják a jövevényt. Pamotyai Lajos rektor úr, Timár Jóska a körjegyző, irótársunk, a veszprémi angolkisasszonyok, a református eklézsia, palloznaki parókia, Abaffyék, Czinderу Kálmán tisztifőorvos szőlőiben is áll a szüret, danolnak a leányok, nevetnek a puttonyozó fiúk s a présházban, pincében foglalatoskodó öregek. Kondérokban rotyog a birkagulyás, a szőlő leirhatatlan édes illata elmámorositja az embereket. Milyen kotlós, aztán murci, végül újbor lesz a idei szüretből.

Másnap Arácson Vadnay Laci öcsémhez nézek be (egyébiránt nemes Veszprémvármegye főjegyzője, Lóczy Lajoshoz, Peramartoni Nagy Sándorhoz, Brázayékhoz, ahol Tóth Lajos, a BIB főtitkára várt tárt karokkal, onnét a füredieket néztem meg: Pettkó Zsigáékat, Somogyi Imrét, Krassoványi Mártont, Pap Kálmánt, Holényi Gyulát, Lukács Palit, a többiekre időmből sem futja. Már mustos hordónak érzem magamat. A mi fővárosi agyonracionalizált és margarinjegyes gyomrunk ezt a falusi szüreti jólétet már nem tudja megszokni. Este a tihanyi apáturnak vendége voltam, a jóságos Gidró Bonifácnak, akivel székely atyafiságban vagyok s a bencések szütete után, pedig híres boraik teremnek úgy Tihanyban, mint a somogyi odaban fekvő Köröshegyen. Sietek át Dörgicsére, a Pántlikába, ahol a piarista atyák világhírű szőlője és pincészete van. Erről nem lehet írni, azt látni és „kóstolni" kell. Itt végre egy helyi motoros vonatot sikerült elcsipnem s így eljutottam Virucsba, ahonnát egy ugrás Sebestyén Gyula, a Nemzeti Múzeum nagynevű igazgatójának híres szőlője, majd át Révfülöpre, ahol tíz helyre vártak, de már siettem Badacsonyba, ahová eligérkeztem. Itt pihentem néhány napot, mert ez a magyar gyógyszőlő kánaánja. Végigélveztem a herceg Eszterházy-uradalom, az állami (Mega) pincészet, a jól ismert Ibos és vitéz Cseke Dezső rektor, Lábdiban Herceg Ferenc és Törderniczen Noé Gyua plébános, az ismert balatoni festőművész szüreteit.

De elég volt erre a hétre. A többieket a jövő hétre hagyom, addigra „megkotlik" a kiforrt must és az olyan hangulatba ringatja az embert, amint egy afrikai néger fejedelem mondotta, amikor egyszer szőlőkurán a Badacsonyban járt, hogy ha abból iszik, akkor az [illegible] egész fesztelenül tud tá[illegible]ogni. LÁSZLÓ ZOLTÁN dr.

Mozik műsora

Átrium (153—034): A harmincadik (f. 4) — **Corvin** (138—988): Bécsi vér (3) — **Deák** (121—343): Gentryfészek (f. 4) — **Fórum** (189—707): Szélvészkisasszony (3) — **Kaszinó** (185—329): Halálos csók (n. 4) — **Corso** (182—818): A király bolondja (f. 4) — **Nemzeti Apolló** (222—002): A harmincadik három hétre prolongálva (3) — **Omnia** (130—125): Gentryfészek (f. 4) — **Rádius** (122—098: Az ellopott titok (n. 4) — **Scala** (114—411): Halálos csók (f. 4) — **Szittya** (111—130): A harmincadik (f. 4) — **Uránia** (146—046) Asszonyszív (3) — **Adria** Ninocska (n. 4) — **Barlang:** Pinocchio (f. 4) — **Beleznay:** Külvárosi szálloda (11) — **Csaba:** Lányok a kirakatban (f. 4) — **Mesevár:** GPU (f. 4) — **Pest:** Vadmacska (10) — **Székely:** Áll a bál (11) — **Ujbuda:** GPU

Óriási filmsiker!
KÜLVÁROSI SZALLODA
Anabella, Luis Jouvet
BELEZNAY (Studió)

Vigszinház **Csütörtökön, október 22.-én először**

Esküvő

Szinjáték 3 felvonásban (4 kép)
Irta: EDOUARD BOURDET. **Fordította: ILLÉS ENDRE**
BULLA ELMA, FÉNYES ALICE, LADOMERSZKY MARGIT, ORSOLYA ERZSI, SÁNDOR IZABELLA SITKEY IRÉN, ÖRKÉNYI ÉVI, AJTAY ANDOR, v. BENKŐ GYULA, VÉRTESS LAJOS, LONTAY ISTVÁN, JAKAB LACI

F ókűzlet nincs!
Cipő elegáns, jó, OLCSÓ **Domonkosnál**
Budapest, VI. Teréz-körut 27

TEXTILÁRUK BEHOZATALI KFT.
Múzeum-körút 11.
Telefon: 182-400.
ELADÁS NAGYBAN

Fáth
HARISNYA KESZTYŰ
Budapest, IV., Ferenciek-tere 2.

Olajfestmények, szentképek, bronzszobrok legelőnyösebben
SOLYMOSI képszalonban
vásárolhatók. IV., Károly király-út 26.
Tulajdonos: **Mészáros Ferenc**

Férfi fehérnemű
csak mérték után
NYAKKENDŐ, ZSEBKENDŐ
KUNDMANN
MÁRIA VALÉRIA-UTCA 7.
(Hungária szállóval szemben)

SIMAY
SZÖVET-SELYEM
IV. PETŐFI SÁNDOR-U. 17.

ING
mérték szerint is.
HARISNYA
BAZSÓ Baross-u. 66
Telefon: 149—400

SZŐNYEG
magyarperzsa, torontáli
CSÁSZÁRTÓL
Petőfi Sándor-u. 3. (udvarban)
Telefon: 382—034

BALÁZS
cipő
hatóságilag kijelölt
ÜZLET
Múzeum-körút 11.

Rádiót
és alkatrészeit
Maulistól
Ráday-utca 11. - Telefon 186-203

NAMÉNYI
IV., Szervita-tér 8. (Kamermayer-u. sarok)
SZÖVET, SELYEM

A magyar jövendőt munkálja az, aki vásárlásaival a keresztény kereskedőt és iparost támogatja

Esti Ujság színháza 1938. ápr. 30

Nóra leányai

Bemutató a Nemzeti Kamara Szinházában

A dolgozó nőknek sokféle problémájuk van. Az egyik többet tud és jobb munkát végez, mint férfi kollégája, aki ezért meggyülöli, a másik viszont nem tud semmit és rá van utalva a férfi támogatására. A probléma távolról sem új, még avultabban hangzik így, hogy *Székely* Julia, az újonnan jelentkező színpadi szerzőnö *Ibsen* Nórájától vezeti le a keletkezését. Végeredményben azért lehetne ezekről a dolgokról is jó darabot írni, ha valaki nagyon akarja és nagyon ért hozzá. Székely Julia az ékesszólás pártjára áll a megoldást illetőleg.

Hősei megállnak a színpad közepén, vagy a sarokban a kályha mellett, komoran bámulnak maguk elé a nézőtér sötétjébe, részletesen elmondják, milyen lelkiválságban vannak, hogy vége mindennek, másodszor és sokadszor is vége mindennek. Azonkívül előadnak még hosszú körmondatokban elhelyezett igazságokat életről, munkáról, boldogságról és egyebekről, sajnálatos körülmény, hogy mindezek az igazságok már évtizedek óta ott hevernek az út szélén, ahol bárki fölszedheti őket és hogy csöppet sem érdekesek. Székely Julia nem tudja és nem érzi, hogy mindez színszerütlen, érdektelen és feszültség nélkül való, mert nem ismeri a színpadnak sem technikáját, sem művészetét.

A *Nóra leányaihoz* hasonló színművet jónéhány ezret írnak évenkint Budapesten, tiszteletreméltó úriasszonyok, ifjabb és idősebb intellektuellek, akik tehetséget éreznek magukban. Mindezekben a néhány ezer színművekben ugyanolyan sokat beszélnek a hősök és hősnők, mint Székely Julia darabjában, hozzá hasonlóan mondanak néha okosat és igazat is, de sohasem mondanak érdekeset. A dilettáns munkák egyetlen előnye az, hogy sohasem kerülnek a nyilvánosság elé. Nóra leányaival valószínüleg azt akarják megmutatni nekünk, milyen veszedelmes és kiábrándító a szinpadi dilettantizmus. Nóra leányainak rengeteg lelkiválságát jobb lett volna közvetlenül beutalni az irattárba, mint így, kerülő úton, három-négy előadás után. A legkevésbé sem örvendetes jelenség ez a darab azon a szinpadon, amelyen az idén *Herczeg* Ferenc és *Németh* László színműveit játszották.

Az előadás nem sokat segít a darabon. A főszerepeket játszó három fiatal színésznő nem tud szabadulni a játékmesterként szereplő *Bajor* Gizi hatása alól. *Uray* Tivadar olyan közöttük, mint az akadémiai tanár, aki együtt játszik tanítványaival. Nyugalma, egy-egy melegen átfűtött, őszinte hangja valóban jóleső. Nagyon kedves karakterfigurát visz a színpadra *Nagy* Adorján, ügyes és mulatságos *Mátány* Antal, *Básthy* István díszletei szépek és stilusosak, a második felvonás díszlete a parányi színpadon is a nagyvonaluság hatását kelti.

THURY LAJOS

Básthy István

„Fehér virágnak"

...ezte el népe új királynéját,

...san tanulja az albán nyelvet

ság kormányzójának gyönyörű nász-ajándékait, a két pompás fehér lipicai ... homokfutót. Már

utcákon. A házakon a fekete sassal díszített piros zászló és magyar lobogok, az utcákon diadalkapuk adták a hivatalos

Básthy István

Írod

Ujság 1939
dec. 24
(A Noszty-fiú
esete Tóth Marival.)

P2

Dorottya-ub

80 kép

5

Bástly István

tervezőművész

V. Visegrádi u.

5/b.

Tel. 327-583

Bptaób 1942. jan.

Az olasz légierő folytatja egyre sikeresebb vállalkozásait Görögországban

Durazzo bombázása során az angol repülők elpusztitották az angol konzulátus berendezését

Róma, november 15.

A Stefani-iroda pénteken délben az olasz főhadiszállás következő *hivatalos jelentését* tette közzé:

Epiruszban rendes tüzérségi és járőrtevékenység folyt.

A légierő sűrű és ismételt rendes és zuhanó bombázásokat hajtott végre Korfu, Larissza és Argostoli katonai célpontjai, továbbá a Prespa-tó földszorosának hídja ellen, amelyet kettészakitott, azonkivül tüzérségi állásokra dobott bombákat, Florina repülőterére, ahol a földön öt repülőgépet elpusztított vagy sulyosan megrongált, Janina, Kalibaki és Mezovo vidékére, Koriza szakaszára és krétai Suda-öbölre. A légiharcokban 13 különféle, Blenheim- és Potez-mintájú repülőgépet biztos tudomás szerint, két másikat valószinüleg lelőttünk. Négy saját repülőgépünk, amelyet a küzdelem folyamán találat ért, hazai repülőtéren tudott földreszállni. Egy olasz repülőgép hiányzik.

A november 9-ről 10-re forduló éjjel, amint az akkori közlemény jelezte, egy tengeralattjárónk három torpedólövéssel eltalált egy Pamillies-tipusu csatahajót, amely két másik hadihajóval együtt az Illustrious repülőgépanyahajót kisérte a sziciliai csatornában. Romeo Romei korvettkapitány, a tengeralattjáró parancsnoka a felszinre bukkanó tengeralattjáró távesövén ellenőrizte a három torpedó robbanását az ellenséges hajó kazánházán.

Északafrikában gyorsosztagaink megfutamitottak ellenséges páncélgépkocsikat.

Légialakulataink ismételten bombázták Alexandria tengerészeti támaszpontját, Marsa Matruh vasutvonalát, Bir Ama Smeit repülőterét, ahol több Blenheim-tipusu repülőgépet találtak el a földön.

Az El Maktila ellen végrehajtott ellenséges légitámadás sem veszteséget, sem kárt nem okozott.

Keletafrikában a Keren, Agordat, Gura, Diredawa, Asmara, Asszab és Difnein-sziget ellen intézett ellenséges légitámadások csekély kárt és könnyebb veszteségeket okoztak a bennszülöttek körében.

Utólagos megállapitások szerint a Port Sudan ellen végrehajtott és az akkori közleményben jelzett légitámadásunk során egy ellenséges gőzöst elsülyesztettünk.

A bari tartományban fekvő Mono Poliz környéke ellen végrehajtott ellenséges légitámadás sem veszteséget, sem kárt nem okozott. A Bari ellen intézett másik légitámadás jelentéktelen károkat okozott; a veszteség egy halott és egy sebesült.

Tirana, november 15.

A Stefani-irodának a görög arcvonalra kiküldött különtudósitója a következőket jelenti:

A görög terület fölött végrehajtott légivállalkozások során vadászrepülőink tiz ellenséges gépet lelőttek. Egy vadászgépünk lezuhant. A vezető ejtőernyővel kiugrott és megmenekült, jóllehet az angol repülők géppuskával tüzeltek rá, amig a levegőben lebegett.

Az olasz bombavetők folytatták az ellenség katonai berendezéseinek rendszeres pusztitását. A fasiszta repülők egyetlen vidékről sem feledkeztek meg. *Egyedül Larissza berendezéseire több tucat tonna bombát dobtak le. A hadműveletek övezetében mindent elpusztitottak.* A károk különösen a tavak vidékén szembeötlőek. A görögök, minthogy nappal állandóan az olasz légierők ellenőrzése alatt állnak, az éjszaka leple alatt kénytelenek végrehajtani csapatmozdulataikat.

Egy olasz felderitő repülőgép a rátámadó hét ellenséges gép közül egyet lelőtt és sikerült elmenekülnie. Csak a gép visszatérte után vették észre, hogy a második pilóta a lábán megsebesült; azért nem szólt sebesüléséről, hogy ne zavarja meg társait a repülés közben.

Durazzo bombázása során az angol repülők elpusztitották az angol konzulátus berendezését.

Imrédy Béla az uj gazdasági rendről

A társadalmi egyesületek szövetsége ipari szakosztálya pénteken délután hat órakor saját helyiségében ünnepélyes választmányi ülésre ült össze. Az ülésen az elnöki bejelentőkön kívül vitéz *Imrédy* Béla volt miniszterelnök tartott előadást *a magyar gazdasági rend újjáépitéséről.* Imrédy Béla többek között ezeket mondotta:

— Egy új gazdasági rend felépitése *mélyreható változást jelent* gazdasági, sőt egész társadalmi szervezetünkben. Ezt a gyökeres változást azért nehéz végrehajtani, mert állandóan figyelemmel kell lennünk arra, hogy a gazdasági élet, tehát a termelés, áruelosztás, fogyasztás folyamata *fennakadást ne szenvedjen* és amellett a nemzet bármely időpontban képes legyen bárminő erőpróbára. A régi liberális-demokrata, kapitalista társadalmi, politikai és társadalmi berendezkedés egyetlen összefüggő rendszer volt, amelynek közös eszmei alapjai voltak az emberi élet minden megnyilvánulásában. A mai idők sok meg nem értése s az állandó mellébeszélés onnan ered, hogy *egyik tábor nem tud, vagy nem akar az eszmei alapoktól megszabadulni,* mig a *másik tábor az eszmei alapok megváltoztatására és az ebből eredő gyakorlati következtetések levonására törekszik.*

— Az új idők népi és szociális eszméje, az új idők szocializmusa *nem azonos a falanszteri kollektivizmus eszméjével.* Ezzel ellentétben az emberi életvonatkozásokat átfogó *közösségi szemléletet* jelenti, tehát azt, hogy a *közösség java megelőzi az egyénnek a javát,* hogy a gazdasági életnek vezető elve nem az egyéni haszon, hanem a *közösség szükségleteinek minél teljesebb és minél igazságosabb kielégitése.* Az emberi természetet az új rend nem tagadhatja meg. *Önfenntartás, családi érzés, a magunk és családunk életének biztonságosabbá tétele továbbra is elismert és védett törekvés marad,* magántulajdon és örökösödés fennmaradnak tehát, de igazi keresztény szellemben, a nagyobb közösségek, tehát elsősorabn a nemzet érdekeinek korlátai között.

— A régi individualista liberális-kapitalista gazdálkodás idején a piacon a kereslet-kinálat törvényén keresztül történt az áralakulás és ezen át a gazdasági tevékenység szabályozása. Ez a rendszer embereken és emberi tevékenységeken keresztül hozta létre a kiegyenlitődést, az egyes helyek áruhiánya és mások árubősége között és ugyanigy szabályozta a gazdasági egyensuly különböző megzavarodásait. A különbségeket, az ár- és kamatréseket ösztönösen megérző elem, a *zsidóság tehát természetszerű előnyben volt ebben a rendszerben,* amelyet a közvetitő tevékenység virágkorának mondhatunk. A hitelkérdés fejlődése is ugyanebben az irányban haladt. A hitel alapja a bizalom volt, egy megfoghatatlan, nemcsak tárgyi alapokon nyugvó mozzanat, amely érdekhálózattá nőtte ki magát, vállalkozási esélyeket, bőséget biztositva azoknak, akik a hálózatban bent voltak és gáncsot vetve mindazok törekvéseinek, akik valamilyen oknál fogva e hálózaton kivül állottak. *Kifejlődött a gazdasági Csák Máték rendszere* és ez ellen csak a szervezett közösségnek, a nemzetnek egységes és egyöntetűen megnyilvánuló akarata hozhat orvoslást. Ezért függ össze az új gazdasági rend megteremtése a politikai kérdésekkel is.

— Az új rend gazdasági téren éppen úgy, mint politikai vagy társadalmi téren, a közösségi szempontot állitja előtérbe. A gazdasági tevékenység indítéka tehát az, hogy *a közösség szükségleteinek kielégitésére minél többet minél racionálisabban állitsunk elő.* A közösség szempontjait ápoló gazdasági rend a *tervszerűen irányitott termelésben, áruelosztásban és fogyasztásban* találja meg a maga érvényesülési formáját. A tervezésnek irányelveket és kereteket kell megszabnia, az irányitásnak ellenőrzéssel kell járnia s ehhez *szakértelem kell,* amelyet leginkább az biztosit, ha a gazdasági élet különböző ágazatai megteremtik a maguk *szakmai szervezeteit* és tevékenyen résztvesznek ebben a tervező, irányitó és ellenőrző munkában. Minél jobban telitődik a társadalom az új idők közösségi szellemével, annál könnyebb lesz az állami szervek munkája, az átmeneti időben azonban, amig a társadalom átnevelődése megtör-

Új Magyarság

SZOMBAT, 1940 NOVEMBER 16

Magyar Színház: Hajnalodik

Bukdácsol, billeg ez a darab, mint tengeren a bárka. Hol fent van a hullámgerincen, vitorláit büszkén megfeszíti a szél, hol pedig a völgybe huppan és annyira elvesztjük a szemünk elől, hogy még az árbóccsúcsot is alig-alig látjuk! *Fekete* István, a szerző új ember a színpadon és most színrekerült darabja is magánviseli az elsőszülöttség bélyegét. A hibákat, a megilletődöttséget, a jószándékot, a nagy igyekezetet, a félszegséget és sok esetben a kedvességet is! Az író nagyot markolt, innen is, onnan is tépett nagyhirtelen valamit és amikor a színpadra tette: látjuk, aránylag kevés az, amit adott és milyen sok, amit adni akart! Pedig Fekete István tehetséges ember, nagyszerű, tömör munka a „Zsellérek" regénye és bűbájosan kedves „Csi" című könyve, csak éppen a színpad idegen, szokatlan terület még neki! Három felvonásba akarja belegyömöszölni 1918, 1928 és 1940 Erdélyének hangulatát, nagy eseményeit és ezeken az eseményeken keresztül próbálja szőni, fonni alakjai egyéni történetét, sikerrel és sikertelenségekkel. A tízesztendős tagoltságot nem szíveli a színpad. Író legyen a talpán, aki két évtizeddel két és félóra alatt megbirkózik a díszletek között!

A mese tulajdonképpen arról szól, hogy él Váradon egy bizonyos Pop Sabin nevű fiatal orvos, aki bejáratos Berényiék otthonába. Pop Sabin anyai ágon magyar, érzésében azonban román, de anélkül, hogy „magyarfaló" lenne. Udvarolgat a ház lányának, Berényi Annának és amikor az oláhok bevonulnak Erdélybe, végeszakad az udvarlásnak is, mert Sabint kitiltják Berényiék házából. Az orvos apja, a magyarfaló tanító és nevelt lánya, Silvia, aki egy pópa gyermeke, azt akarják, hogy Sabinból Nagyvárad prefektusa legyen és férje Silviának. Azonban Sabin csak a magyar lánykára gondol, nem vállalja a prefektusságot, mert orvos, politikával nem foglalkozik, csak a betegekkel és tíz évvel később elveszi Berényi Annát. Apa és fia küzdenek egymással, amikor elkövetkezik a mostani szeptember, összeomlik a nagy román állam, az öreg Pop átmenekül Romániába, Silvia meghal és Sabin továbbra is magyar feleségével Váradon marad, mert a betegei is ott vannak.

Eddig a mese és a valóság? Az egy kicsit ridegebb, mint a történet! Értjük *Fekete* István szándékát: a román kisebbségre hívja fel nézőinek figyelmét, ennek a kisebbségnek a sorsát akarja a humanitás szempontjából boncolgatni és felhívni a figyelmet a mi fajtánk régi hibáira. Csak éppen arról feledkezik el, hogy az ő Pop Sabinjának erőben, tartalomban is méltó ellenfelet adjon a színpadon! Mert két felvonáson keresztül nagyrészt azt halljuk, hogy Fekete István hőse *„hű a román fajtához"*, ő a humanitás és a kultúra, az öreg Pop és Silvia, a pópa lánya az erdélyi románság *„erejét"*, összetartását hangoztatja, amely azért lett, azért valósult meg, mert a *„földön kellett csúszniok"*, mert *„ütötték, verték"* őket, mert *„elnyomatásban"* éltek, ezért jöjjön a Rumunia Mare és sohase térjen vissza az az idő, amikor *„újból kezet kell csókolni a főszolgabirónak!"* Értjük, hogyne értenénk *Fekete* Istvánt: őszinte, szókimondó darabot akart írni, amelyben kifejti, hogy miért következett be az erdélyi 1918 és mit kell majd tenni a románsággal, hogy ne kívánják újból vissza a Rumunia Mare-t! A szándék szép, sok helyen igaza is van, csak a kivitelezésben, a megoldásokban és a formákban vannak a hibák. A színpad hasonlít a mérleghez: egyensúlyban kell lenni ott a szereplőknek és a szerepeknek, az író mondanivalójának és az egész darab felépítésének. Itt a helyzet az, hogy Pop Sabinnal szemben, aki hűséges a román fajtához, csak az a Pop Sabin áll, aki humanista, aki orvosi kötelességére hivatkozik és arra, hogy megbékélést akar. Mármost mellette, a passziv román mellett ott áll a véreskezű, folytonos bosszúért lihegő apa és a román fajta női *„példaképe"*, Silvia, aki Sabint a tettek mezején szeretné látni. Érdekes hármas ez, román hármas, kétségtelenül kitünő figurák, mert maguk a színészek is kitünőek és a kapott anyagból tömör dolgokat kovácsolnak. Velük szemben egyedül vergődik Berényi Annácska, a későbbi asszonyka, ő reprezentálja az erdélyi magyarságot és amit mond a szívhangokkal, azt vagy Silvia, vagy az öreg Pop dinamikussága hengerli le, vagy pedig Pop Sabin nagyon közvetlen, mindig fájdalmasan hangzó „humanitása"! Ez pedig írói, vagyis inkább színpadi hiba. Olvasva a dolgok sok esetben másként hangzanak, másként csattannak, mint megjátszva, elmondva a színpadról.

Az említett három szerepet *Páger* Antal, *Mihályffy* Béla és *Szilágyi Szabó* Eszter játssza. Páger Antal bravurosan oldja meg feladatát, igazi „págeri" játékot ad, Mihályffy Béla, a Nemzeti Színház volt kitünő színésze pedig szórja, lángolja magából a panaszokat, a „magyar bünöket" és Szilágyi Szabó Eszter, ez a tüzesszemű, feketehajú érdekes színésznő szintén a felső, rikoltozó hangokon játszik, úgyhogy közöttük *Komár* Juliska (Berényi Anna) halk hangja, megható csicsergése, magyar fájdalma alig-alig érvényesül! Igy azután csoda-e, hogy Fekete István darabjában, az első két felvonásban szinte a románok „javára" billen a mérleg?! Miért nem volt ereje Fekete Istvánnak és bátorsága, hogy a színpad törvényei szerint (bevált törvények, ne szégyeljük!) felállítja a szembenálló feleket is? Miért találja elégnek azt, amikor már javában dühöng Erdélyben és Váradon is a román impérium, miért találja elégnek, hogy a cseléddel elsoroltatja, mi mindent nem lehet kapni a kereskedésekben és ezért a suszterné az oláh rendőr arcába öntötte a fél liter tejet, ami nem elég öt gyerek részére! Ez nem a gyerekek, hanem a mi részünkre sem elég! Lett volna bátorsága arra, hogy felfedi a román impérium igazi arcát, erdélyi magyar testvéreink szenvedéseit, ezen keresztül győzte volna meg a humanista Pop Sabint arról, hogy mi a különbség 1918 óta Erdélyben! Ez lett volna az igazi feladat, „irredenta" és giccs nélkül! Mert így csak azt hallottuk a „Hajnalodik"-ban, hogy a románok szidnak és ócsárolnak bennünket, mi pedig a megértést és testvériséget hirdetjük! Tudjuk, hogy Fekete István kitünő magyar író, éppen ezért sajnáljuk, hogy az erősen alához húzott kisebbségi politikum a színpadon bizony kétvállra fekteti!

A rendezés nagyszerű, hiba nélküli, kifogástalan, Csathó Kálmán érdeme. A színészek játéka az említetteken kívül is figyelmet érdemel: így *Földényi* László, *Orsolya* Erzsi, *Pataky* Miklós, *Makláry* János, *Pálóczy* László, *Pártos* Erzsi és a kis *Ungváry* Gyuszi játéka érdemel őszinte figyelmet. *Básthy* István díszletei, mint mindig, ezúttal is hatásosak, szépek és izlésesek.

Dékány András

A gótika és reneszánsz muzsikája

A müncheni hegedütrió bemutatkozó hangversenye

A magyar-német főiskolai tudományos és művészi cseremozgalom keretében mutatkozott be pénteken este Franz *Siedersbeck*, Beatrice *Dohme* és Erich *Wilke* hegedütriója az országos természettudományi múzeum Baross-utcai helyiségében. A kis termet zsúfolásig megtöltő előkelő közönség élén Tasnádi Nagy András, a képviselőház elnöke is, végighallgatta a lebilincselő érdekességü hangversenyt. A müncheni hegedütrió neve jólismert zenészkörökben. Nagy sikerrel hangversenyezett Amerikában és Európaszerte. A művészegyüttes nemes és hasznos művészi célt tüzött maga elé. A gótika és a reneszansz korában használatos húros hangszereken: a discant (szoprán), alt és tenor Fiedel-en, a hegedü ősein szólaltatja meg a nagy fáradtsággal és tudományos gondossággal kiválasztott és értékesnek talált régi zenei darabokat. Hangszereit négyszáz eredeti kép, valamint fennmaradt minták és egykorú leírások alapján a leghitelesebb alakban támasztotta életre. A művészegyüttes végigböngészte a múzeumokban, könyvtárakban fellelhető régi zene kéziratait (nyomtatásban ezek a müvek nem jelentek meg) és gyüjtő munkája során művészi érzékkel és hittel választja ki egyre, *igazi felfedező ösztönnel*, a halhatatlanságra hivatott remekeket. Gyönyörüséggel hallgattuk Jakob *Obrecht*, Piero da *Firenze*, Francesco *Landino*, Gabriel *Fallamero*, Heinrich *Isaak*, Stefan *Mahu*, Arnold von *Bruck* elragadó muzsikáját és néhány névtelen, vagyis elfeledett, korai zeneköltő szebbnél-szebb zenei megnyilatkozását. Különösen három gótikus és három reneszánsz tánc kötötte le a figyelmet. Gregorian és bizánci zenei elemek lelhetők fel bennük és például Görögországban, ahol ez a trió szintén megfordult hangversenykörútja során, úgy hallgatták ezt a zenét, mintha ősi zenei hagyományaik elevenedtek volna meg. Musszorgszkij őserejü zenéje is emlékeztet egyik-másik gótikus dallamszövésre. A műsor végén hallott népzenei feldolgozások meglepő összehasonlításra adnak alkalmat: a XV. és XVI. század népzenéjéből sarjadt müzene jellegében és épitő, új zenei irányt kijelölő szellemében élénken emlékeztet a mai zene nagyjaira, *Bartókra* és *Kodályra* és nagy elődjükre, *Musszorgszkijra*. A müncheni hegedütrió esten közreműködött művészi stilusérzékkel előadott énekszámokkal Ernst Conrad *Haase*. **(H. G.)**

ÚJMAGYARSÁG
Színház Zene.film Művészet

Gyergyói bál a Magyar Szinházban

Zenésjáték három felvonásban, sok szerelemmel és a megfelelő helyeken, lehetőleg felvonásközépen, sok-sok hazafias szólammal. Egyébként a Gyergyói bál édestestvére a Tokaji aszúnak és az Erzsébetnek, még a megzenésített Petőfivers sem maradt ki, ezúttal a Talpra magyart találták *Szilágyi* László és *Huszka* Jenő alkalmasnak arra, hogy darabbetétet csináljanak belőle. Ha nem lenne annyira szerteágazó a cselekmény, ha nem akasztaná meg a játék tempóját a szerző elérzékenyülése, az állandó melodráma és ha jobban kicsiszolták volna a mondanivalót, akkor a Gyergyói bál irodalmilag is megállná a helyét a nagy operettek sorában, de így csak közönségsikerre tart igényt. Mert a siker ezúttal se marad el *Szilágyi* László és *Huszka* Jenő mellől, ez biztos. Egy idősebb hölgy, aki húsz éve keresi elveszett fiát és közben régi szerelméről se feledkezik el, továbbá még négy szerelmes pár, a negyvennyolcas Erdély hangulata, bál a gyergyói szálában, kórusban éneklő Lenkey-huszárok — mind csábító előnyt jelentenek a közönségsiker szempontjából. Az érzelmeknek ebben a kavargásában huszár- és dragonyosegyenruhák csillognak, szerelmi vallomások zuhognak, mint a jégeső, mindenki mindig mindenkit megtalál, a tente-tente dalnak is meglesz az eredménye, még a fekete lovas titka is rövidesen kisül, úgyhogy semmi, de semmi kifogásunk nem lehet: itt van az Erzsébet II, pazar fényben, flitteres csillogásban!

Mert a rendező, *Loránth* Vilmos apait, anyait belegyömöszölt a külsőségekbe. A forgószínpad, a keringőző táncospárok, *Básthy* István impozáns és finom díszletei, továbbá a színészek remekelő játéka új sikert jelentenek a Magyar Szinházban. *Fedák* Sári bűbájosan játszik, ő az a Pereszlényiné, aki elvesztette és megtalálja fiát, de elvesztette és megtalálja a régi ideált is, a híres Lenkey-huszárkapitányt. *Földényi* László pompásan feszül az atilla, *Rózsahegyi* Kálmán meghatóan kedves Béni bácsi és a lányok sora: édes virágcsokor. *Kollár* Líviát újból fel kell fedezni, olyan kitűnően, kedvesen és magabiztosan játszik, hogy nyugodtan előlegezhetjük neki azt a megállapítást, hogy ő lesz az új Tolnay Klári. A szomorkás *Zimonyi* Márta megkapó játéka és éneke, a villogóan fehér fogsorú és szép *Adorján* Éva, továbbá a lábait nem kímélő *Fejes* Teri viszi előre az együttest. *Angyal Nagy* Gyula szép tenorja már az Operaház függönyét lebegteti és ha játékába több lágyságot visz bele, akkor nem lesz nála jobb énekes bonviván. *Bilicsi* Tivadar, mint mindig, ezúttal is fáradhatatlanul mókázik, *Sugár* Lajos pompás kabinetalakítást nyújt, ugyanígy *Pethes* Ferenc, *Makláry* János, *Bihari* Nándor, *Dajbukát* Ilona, *Bánhidy* Ilona és *Horti* Lajos. Előnyösen feltűnt a bálozó hölgyek sokaságában a szép *Marsovszky* Lívia. A kitűnő *Losonczy* Dezső karnagyi pálcája sokban elősegítette *Huszka* Jenő muzsikájának érvényesülését.

(d. a.)

Mengelberg I. Beethoven-est

jan. 13. Városi: **Székesfővárosi Zenekar** közr.: **Végh Sándor**, hegedüverseny. I.—II. Szimf.

Jegyek: **Népműv. Városi, Koncert.**

*

Filharmóniai Társaság

IV. bérleti hangversenye 10-én, **pénteken** este ½8 órakor az **Operaházban.** Vez.: **Dohnányi.** Közr.: **Ticharich** Zdenka. Műsoron: **Beethoven:** III. Szimfónia, **Debussy:** Zongorafantázia (először). **Bach—Weiner:** Toccata és fuga. Jegyek az **Operaház** Dalszínházutcai pénztáránál.

*

Jazz Parádé

12-én, **vasárnap** Z. 5. **Chappy zenekar,** Anita **Best, Szabó** Kálmán, **Ania Suli, Alács, 2 Latabár** és még **10** attrakció.

Jegyek **1—4 P Színházi Magazinnál** 1848-67, **Zeneakadémián,** jegyirodákban.

*

Szabó Kálmán művésztrió

Pécsi Öregdiákokkal ma Vigadó 8 óra. Néhány jegy d. u. 4-től a helyszínen.

Jan. 17. 8 óra Zeneak. **Kresz** Géza kamarazenekara, **Böszörményi-Nagy, Falaky, Szegedi** és **Vásárhelyi, Bach:** 4 zong. versenymű, **Vivaldi:** Echo stb.

* **A „Sárgarózsa" vidéki sikere.** Nemrégen készült el Jókai Mór „Sárgarózsa" című kis regényének filmváltozata s az új magyar filmet, Budapestet megelőzve, több vidéki nagyvárosban mutatták be. Különösen az alföldi városokból, így Szegedről és Kecskemétről érkeztek hírek a „Sárgarózsa" rendkívüli sikeréről, amelynek női főszerepét Szörényi Éva játssza.

Baj van Saloméval

Olasz szerző komédiája az Andrássy-Szinházban

Baj van Saloméval? ... Sajnos: igen. A hírhedt bibliai hastáncosnőt Cesare Meano, az ötletes olasz író, ötvenkétéves korában viszi szinre, mikor a hölgy már csak romja önmagának. Már nem is igen emlékszik arra a csodás táncára, mikor a felhevült tetrarka egy keresztény szent levágott fejét nyujtotta át neki felléptidíj fejében. Néro császár messziről megkívánja az izgató szépségü táncosnőt. Neki se jut eszébe, hogy az eset régen történt és Salome már öreg lehet. Díszhajót és díszküldöttséget meneszt érte Arméniába (?), ahol Aristobul (?) király uralkodik és mellette, mint öreg királyné működik a konyhában Salome. Néró négy tartományt kínál a férjnek Saloméért. A férj majdnem megőrül örömében, hogy viszik a feleségét. Csak nem érti: hogy támadt gusztusa Nérónak erre a vén banyára? ... S miután az öreg Salomét mégse meri elküldeni Nérónak, s a négy tartományt is szeretné megkaparintani: alattvalói görállományából kiválasztja a legcsábítóbb Sáron rózsáját s a vitéz Cassius Tullius követ és meghatalmazott tábornok ezt az ifjú és tündöklő Salomét viszi el Rómába.

A komédia mese-konstrukciója kitünő s ha Cesare Meano, a szerző, nem könnyelmüsködi el a darabot: ebből ragyogó perszíflázs született volna. A gyakorlatlan író gyémántot talált a témák dombján s egész este ezt a drágakövet — az ötletet — villogtatja. Elvakul. Nem tudja, hogy a komédia is dráma. Sőt ez csak igazán az, mert a komédiában nemcsak feszültség kell, hanem szakadatlan mulattatás is. Az erő, az életteljesség, a komoly elvi alap: mind követelménye a drámának s ezek helyébe a komédiánál a kápráztató könnyedség, a fényes csapongás és az izgalmas meglepetések egész sorozata kell, hogy lépjen.

Cesare Meano elénk áll a kiadós alapötlettel, azzal, hogy Nérónak Saloméra vásik a foga, de Salome már öreg: és ezt csak még egy megoldási, tehát csak egy ügyes expeditiv ötlettel toldja meg, azzal, hogy a férj fiatal Saloméra cseréli ki a gyönyörökre immár alkalmatlan feleségét. A három felvonást e kitünő alapötlet morzsáival tölti meg, elszánt kabarézás formájában, vészesen kerülgetve az unalom szakadékait. Pompásan jellemzi a keleti király udvarát, mikor levantei ragyogást és szemetet kever össze a színpadon: a trónteremben pogácsalepényt puhít a testőrség parancsnoka, teljes parádéban, aranyos vértben s a háttérben az udvarhölgyek a nagymosás fehérneműit teregetik ki száradni. Betörnek a tojós tyúkok is a trónterembe. A király jogarával diót tör felesége a konyhában. A király fején a korona: felmagasztosult házisipka, aranylaméból. A testőrség a városban cicázik a lányokkal. A római küldöttség fogadására a betévedő kecskepásztorokat állítja fel a király, aki kürtös hiányában maga fújja meg a sóvár-tülköt, amelyet hosszas keresgélés után maga alatt az ágyban talál meg. Igy megy ez a bő és áradó jellemzés az egész játékon át, valósággal két kézzel szórva be a vidámabbnál vidámabb operett kellékeket, amelyeknek éppen csak az a bajuk, hogy nem aratnak viharzó tapsorkánt, mert csak árnyalatok, amelyek prózában remekül érvényesülnek, de a színpadon szárnyaszegetten hullnak lábaink elé, mint tehetséges aláfestések. Orkánban harsogna itt a nevetés, ha minden élő apróság a helyén lenne. Az elmaradó kacagás helyett be kell érnünk a furfang és a minden hájjal megkent sibarita király üzleti mozgékonyságával, egy öregedő ember kérődző erotikájával, kotlós tyúkok és negédes bajadérok röpdösével és még valamivel, ami már komoly érték és egyetlen igényes drámai mozzanata a hiányosan kihasznált alapötletnek: a megvénült Salome női és művésznői becsvágyának utolsó fellobbanásával. A „kacagj Bajazzó! ..." jelenetének ragyogó női változata az a tánc, amelyet a megcsúnyult Salome lejt el a nyers és hahotázó római katonák előtt, sziven döfve és vérig megsértve. A zene és a röhej tombolása közben zokogva omlik előttünk össze az élet, egy hajdani szépség, a legenda, a női hiúság és minden, ami szent, forró és szépség. A rendező Vaszary Jánosnak erre a nagy jelenetre kellett volna felépítenie a kis színház nagy produkcióját, ezért a megrázó női katasztrófáért tódult volna a nép a színházba. Nem a nyavalyás és korrupt király itt a téma, nem a pénz és az üzlet a nagyszerű feladat, hanem valóban Salome, akinek hét tőr járja át becsületes szivét s akiben nem olcsó fantázia van, mint ahogyan azt a rendező elképzelte, hanem sugárzó érték. Az előadás zavaros tévedése mélyen fáj, mert a művészi értelmen és a színészi színvonalon üt csorbát. Egész este a király bömbölése tölti meg a szük színházat. A felületesség óriási.

*Anélkül is hiányzik a darabból az a perzselő levegő, amely segít a gyenge részleteknek is s ráadásul a véres emberi szatirát kiskomédiának játsszák? ... Igy aztán tényleg csak a vaskos malacságoknak van jövője nálunk. Talán a stilus ellen protestál Törzs Jenő, mikor állandóan ész nélkül üvölt, mint a Schwartzer egyik kiváltságos ápoltja. Vaszary Pirire hárult a finom munka, hogy igazolja a barbárok előtt a megrútult Salome egykori tündöklő multját. A kiváló művésznő az első félidőben fényesen állta a sarat, mint komika kitünő, de nem tehet arról, hogy a Hic Rhodus, hic salta pillanatában zord banya maradt s a tragédia, amelynek sötéten és grandiózusan kellett volna felsikoltania kétségbeesett tánckísérletéből: valóban siralmasan földre sujtotta őt magát is. Pedig képességei megvannak ehhez a magasabbrendű alakításhoz is s csak a rendezést okolhatja, hogy produkciója összeomlott és nem robbant ki a költői nagy siker. Jólesően vesszük tudomásul, hogy Z. Molnár László jelentkezett és orrhangja rezegtetését nem számítva, stílusos volt. Mihályfi Béla is színvonalat tart, Pataky Miklós alaphangja hamis, Hajmássy Miklós ideális gyarmati monstrum, habitusra, súlyra és szellemre egyaránt. A groteszk nőn úgy nevet, hogy a vörös bort szétfröcsköli roppant katonaszájában: elsőrangú! Jelenségnek is szép Szilágyi Szabó Eszter, tekintete tündéri, orgánuma aranyhárfa. Hogy jó színésznő-e, az itt nem tünik ki. Megejtő a hanglejtése Goll Irénnek, kedves Gajzágó Denise és Andrássy Mária. Básthy István díszletezése élénk. Az átdolgozáson pesti zamat illata lengedez.**

Papp Jenő

JANUÁR 6
Hétfőtől:
7 szilvafa
Turay, Csortos, Szilassy vígjátéka
KAMARA

* **Stignani betegsége miatt elmarad az Operaház vasárnapi előadása.** Az Operaház vasárnapra és szerdára hirdette Stignani Ebbenek, a római operaház művésznőjének vendégfellépését. A művésznő szombaton délelőtt táviratban értesítette az opera igazgatóságát, hogy megbetegedett s ezért az Operaház a Stignani fellépésével hirdetett két előadást később közzéteendő időpontban tartja meg. A január 5-re és 8-ra bérleten kívül vásárolt jegyek visszaválthatók, vagy a később megtartandó előadásokra használhatók fel. A vasárnap estére hirdetett előadás elmarad, szerdán, január 8-án pedig E-bérletsorozatban, Németh Mária fellépésével a „Trubadur" kerül színre.

* **Laugs Richard zongoraestje.** Laugs Richard, a mannheimi főiskola kitünő tanára, a fiatal német művésznemzedék egyik igen tehetséges egyénisége vasárnap este 8 órai kezdettel rendezi budapesti zongoraestjét a zeneművészeti főiskola nagytermében. A magyar-német művészcsere keretében szereplő művész műsorán Beethoven E-dur szonátája, Harald Genzmer szonátája, Schubert négy impromtusa és Brahms Paganini-variációi szerepelnek.

* **Herczeg Ferenc megtekintette a „Gyurkovics-fiuk" felvételeit.** Herczeg Ferenc szombaton délben a Hunnia-filmgyárban megjelent a „Gyurkovics-fiúk" filmváltozatának felvételein. Hosszabb ideig bent volt a müteremben, bemutattatta magának a film rendezőjét, Hamza Ákost, továbbá a film főszereplőit, azután bement a vetítőbe és megtekintette az eddigi felvételek képeit. A látottak után meglepetéssel nyilatkozott filmgyártásunk fejlődéséről s különösen afelett fejezte ki megelégedését, hogy darabjának filmváltozata teljes egészében fel tudja ébreszteni a békevilág hangulatát.

Eladó birtok

(Omnia, Atrium)

Egy letünt korszak elsülyedt békebeli világát tárja fel a *Mikszáth*-regénytől készült filmváltozat, amelyben *Harsányi* Zsolt szövegkönyve nyomán valóságos magyar figurák sora kél új életre. Van közöttük könnyelmü, tékozló úr is, aki a kassai Schalkházban szórja a bankókat a cigánynak, de a kedves vígjátéki történet hőse a földjébe oltthatatlanul szerelmes, komoly, izig-vérig magyar földesür. Egymást érik a jóízü jelenetek s Mikszáth kifogyhatatlan humora, joviális kedélyessége végigkíséri és megaranyozza a film kockáit. *Bánky* Viktor, a tehetséges, kiváló rendező meg tudta teremteni a korszak magyar levegőjét s a kitünő színészek egész sorát állította a jól sikerült, élvezetes film szolgálatába. *Páger* Antal a fiatal földesúr szerepében Bors Istvánhoz méltó alakítást nyujt s *Szeleczky* Zita, az eladó leány, bájosságának és kedvességének új színeivel lep meg. Igazi Mikszáth-alak *Toronyi* Imre az eladósodott városi úr és *Mihályffy* Béla a nagybácsi szerepében. Külön említésre méltó *Pethes* Ferenc kocsisa és *Köpeczi-Boócz* Lajos takarékpénztári igazgatója. *Vaszary* Piroska és *Gobbi* Hilda két különböző karakterü remek nagynéni, Pataky József klasszikus parasztgazda. A falusi lakodalmas jelenetekben, a kukoricahántásnál igen jól szerepel a gyöngyösbokréta egyik csoportja s Fráter Loránd gyönyörü dalai sem tévesztik hatásukat. Az „Eladó birtok" örvendetesen gazdagítja a sikerült szép magyar filmek egyre növekvő sorát.

STEINWAY KÉPVISELET
EHALL ZONGORATEREM ANDRÁSSY-ÚT 15

* **Uj műsor a Kamara Varietében.** A Sallay György igazgató vezetése alatt álló Kamara Varieté „Hurrá 1941" címen pénteken este új műsort mutatott be. A zsúfolásig megtelt kis színház közönsége csaknem szünetnélküli kacagással kísérte a jobbnál-jobb kabarétréfákat és bohózatokat, de meleg tapssal jutalmazta az excentrikus-kómikus és csodálatkeltő artistaprodukciókat is. A kitünő művészgárda minden tagja részese a sikernek, de különösen Raffay Blanka, a színház primadonnája, továbbá Endrédy Gréte, Hámos Emmy, Molnár Margit, Darvas Marika, Balassa János és Halmai Imre gondoskodtak a vidámság állandó ébrentartásáról. Dolly Hopkins táncszámai, Capton és Stones, valamint Collins és partnerének atristaszámai a legnagyobb igényeket is kielégíthetik. Walter László zeneszámai ugyancsak kedvesen szórakoztatók.

Kinevezések a belügyi és kultusztárcánál

Mint a *Magyar Távirati Iroda* jelenti, a kormányzó a belügyminiszter előterjesztésére a *belügyminisztérium fogalmazási tisztviselőinek létszámában* Beszterczey-Jacobi Rolandot, Pásztóy Amont és Szent-Királyi Andort miniszteri tanácsosokká, Ferenczy Ferenc, Nemes Tibor, Szalóky Kálmán és Szilágyi Béla miniszteri titkárokat miniszteri osztálytanácsosokká kinevezte, Földváry Béla, Fráter Iván és Nagy Géza miniszteri osztálytanácsosoknak a miniszteri tanácsosi címet és jelleget, Cherrier Péter, vitéz Bartha Bertalan, vitéz Szilágyi László, Kaczián Ervin és Páris László miniszteri titkároknak a miniszteri osztálytanácsosi címet és jelleget, Szmrecsányi Sándor, vitéz Jósfay Lóránt, Szirányi Tibor, Noéh Ferenc és Murányi Tibor miniszteri segédtitkároknak a miniszteri titkári címet és jelleget adományozta;

a közegészségügyi felügyelők és tisztiorvosok létszámában Belák Imre tiszti főorvost az V. fizetési osztályba, Czakó Lajos és Gálfi József tisztiorvosokat a VI. fizetési osztályban való meghagyásuk mellett tiszti főorvosokká, vitéz Iróffy Alajos, Raksányi Árpád, Jesztrebényi Ernő, Karossa-Pfeiffer József, Dinnyés Pál, Vaszkó István, Russay Gábor, Fatán János, Suchy Dezső, Geday József, Birringer Károly, Gábos Zoltán, Sólyom Sándor, Balogh Mihály és Nyerges Gábor tisztiorvosokat a VI. fizetési osztályba tiszti főorvosokká, Bozán Zoltán és Koronka Gábor tisztiorvosokat a VI. fizetési osztályba kinevezte, Tóth Ernő és Székelyhidy György tiszti főorvosoknak az V. fizetési osztály jellegét, Tálas Mátyás, Fónay István, Ruppenthal Miklós, Kiss Lajos, Sipos István és vitéz Galambos József tisztiorvosoknak a VII. fizetési osztály jellegét adományozta;

az állami egészségügyi intézetek orvostisztviselőinek létszámában Stief Sándor főorvosnak a VII. fizetési osztály jellegét, Csiszér Ferenc intézeti orvosnak a VIII. fizetési osztály jellegét és a főorvosi címet adományozta; *a belügyminisztériumi intézeti, rendőrségi és vármegyei számvevőségi tisztviselők* egyesített létszámában Roskonyi Rezsőt számvevőségi I. osztályú főtanácsossá kinevezte.

A rendőrségnél

A kormányzó a belügyminiszter előterjesztésére a rendőrség létszámában Harkányi Gyula és Oroszlány Endre rendőrfőtanácsosokat, Cséry Bálint rendőrfőtanácsost és Kaáli-Nagy Marcell rendőrfőtanácsost *rendőrfőkapitányhelyettesekké*, Keresztes Andor, Kula László, Krisztinkovich Antal, Jakab Lajos, rendőrfelügyelőknek a *rendőrfőfelügyelői címet*, Levitzky Károly és Séthy Ernő rendőrorvostanácsosoknak a *rendőrorvosfőtanácsosi címet és jelleget*, Vayk Iván kerületi rendőrorvosnak a *rendőrorvostanácsosi címet és jelleget*, Ladonyi Nándor detektivnek a *detektivfelügyelői* címet és jelleget, Semlyei Nándor és Surányi Ferenc hivatali főtiszteknek a rendőrségi *segédhivatali igazgatói* címet és jelleget adományozta.

A belügyminiszter Debreczeni Dezső, Kövesy Jenő Károly, Molnár Péter, Axmann János, Inotay Ferenc, Horváth Zoltán, Pintér György, Dárday József, Vágó Gyula, Gombay János és Nagy Károly rendőrkapitányokat, valamint Ibrányi György volt máramarosszigeti városi rendőrkapitányt *rendőrtanácsosokká*,

Szabó István és Sándor István detektivfelügyelőt *főfelügyelővé*, Baranyi Miklós, Bortholomeidesz Ernő, Zinniel Károly, vitéz Sárkány Sándor, Sipos Árpád és Szakály József detektiveket rendőrségi *detektivfelügyelőkké*,

Kokas Ferenc, Kemenes Géza, Biczók János, Berta Károly, Torma Mátyás, Ruttkay Zoltán és Flórián József rendőrségi hivatali főtiszteket *rendőrségi segédhivatali aligazgatókká* kinevezte.

Az Otinál és a Mabinál

A kormányzó a belügyminiszter előterjesztésére *Petres* Józsefet, az Oti alelnökét *a IV. fizetési osztályba* kinevezte.

Az Otinál továbbá a *fogalmazási, műszaki és biztosításmatematikai* egyesített szakon Kalotay Gyula aligazgatót és Gaál Gyula miniszteri osztálytanácsost igazgatókká az V. fizetési osztályba, Mályusz Egyed, vitéz Komonyi Sándor, Vay László, Palóczi Antal és Miskey-Jugovics Andor titkárokat *intézeti aligazgatókká* a VI. fizetési osztályba,

a *tisztviselőorvosi szakon* Pauchly Géza és Ternovszky Jenő orvos-aligazgatókat orvos-igazgatókká az V. fizetési osztályba, Prediger Alfréd, Madocsai Ferenc, vitéz Móry Pál és Doros Gábor orvos-titkárokat és Petrányi Győző közegészségügyi felügyelőt *orvos-aligazgatókká* a VI. fizetési osztályba, a *középfokú biztosítási és statisztikai egyesített szakon* Fekete Béla és Jakabffy Kálmán biztosítási II. osztályú főfelügyelőket biztosítási I. osztályú főfelügyelőkké a VI. fizetési osztályba; a *számvevőségi szakon* Márton Dezső számvevőségi II. osztályú főtanácsost I. osztályú főtanácsossá a VI. fizetési osztályba,

a *magánalkalmazottak biztosító intézete* személyzeti létszámában a fogalmazási, műszaki és biztosításmatematikai szakon Szakáll Aladár titkárt aligazgatóvá a VI. fizetési osztályba, a gyógyszerészi szakon Körösmezei Lajos II. osztályú gyógyszerészfőfelügyelőt I. osztályú gyógyszerész-főfelügyelővé a VI. fizetési osztályba kinevezte.

Egyben az Oti személyzeti létszámában *a fogalmazási, műszaki és biztosításmathematikai* egyesített szakon Fall Endre aligazgatónak az igazgatói, lovag Wenzlerl Antal, lovag Wenzlerl Artur és Perényi Szilárd titkároknak az aligazgatói, Pfeiffer Sándor műszaki tanácsosnak a műszaki főtanácsosi, Magyar Gyula és Vigh Győző titkároknak az aligazgatói, Nagy Béla és Horváth József segédtitkároknak a titkári, vitéz Komondy László és Simó Béla főmérnöknek a műszaki tanácsosi, Sziráki Jenő segédtitkárnak a titkári, Lengyel Péter főmérnöknek a műszaki tanácsosi, Timár Aladár, Sigmond Ferenc és Tóth Lajos fogalmazóknak a segédtitkári címet és jelleget,

a *tisztviselőorvosi* szakon Horváth Lajos orvos-aligazgatónak az orvos-igazgatói, Vajda Lajos és Varga Béla orvos-titkároknak az orvos-aligazgatói, Giczey Lajos és Sebestyén László orvos-fogalmazóknak az orvos-segédtitkári címet és jelleget adományozta.

A kormányzó 1940 december 30-án kelt legfelső elhatározásával a belügyminiszter előterjesztésére az Oti személyzeti létszámában a fogalmazási, műszaki és biztosításmatematikai egyesített szakon Pluhár Máté volt betegbiztosító intézeti igazgatót *a VI. fizetési osztály 1. fokozatába*, Kubinyi László országos társadalombiztosító intézeti titkárt a VI. fizetési osztályba *intézeti aligazgatóvá* kinevezte.

A közegészségügyi felügyelőknél, tiszti és intézeti orvosoknál

A belügyminiszter Lénárd Imre állami szemkórházi főorvost a közegészségügyi felügyelők és tisztiorvosok létszámában közegészségügyi felügyelővé a VII. fizetési osztályba, Cserba Zoltán rákospalotai városi orvost közegészségügyi felügyelővé a VII. fizetési osztályba, Lauschmann László, Szerepi Bernát, Révész Menyhért, Guttmann István, Veress Nándor és Papp Juhász István tisztiorvosokat a közegészségügyi felügyelők és tisztiorvosok létszámában jelenlegi minőségük érintetlenül hagyása mellett a VII. fizetési osztályba, Karoliny Lajos gyulai állami kórházi főorvost a VII. fizetési osztályba, Csillag Sándor és Csávosy Ernő kassai állami kórházi intézeti orvosokat a kassai állami kórházhoz és Fekete János tiszteletdíjas főorvost a budapesti-lipótmezei állami elme- és ideggyógyintézethez a VIII. fizetési osztályba főorvosokká kinevezte.

SEMLER
1850 óta férfi és női
m. kir. udv. szállító
divatszövetek
elismert forrása
Bécsi-utca 7.
Tekintse meg 12 kirakatunkat!
SEMLER-MINŐSÉG FOGALOM!

A kultusztárcánál

A kormányzó a kultuszminiszter előterjesztésére Kultsár István miniszteri tanácsost miniszteri osztályfőnökké, Laszkáry Miklós miniszteri osztálytanácsost miniszteri tanácsossá, Czakó István, Balogh László és Paikert Géza miniszteri titkárokat miniszteri osztálytanácsosokká kinevezte, Szőke Zoltán miniszteri osztálytanácsosnak a miniszteri tanácsosi címet és jelleget, Schneller Vilmos miniszteri osztálytanácsosnak a miniszteri tanácsosi címet, Zábrák Dénes miniszteri titkárnak a miniszteri osztálytanácsosi jelleget, Schöpflin-Pogány Károly és Bisztray Gyula miniszteri titkároknak a miniszteri osztálytanácsosi címet, Drucker György és Csernyus Béla miniszteri segédtitkároknak a miniszteri titkári címet és Moravek László tanügyi segédtitkárnak a tanügyi titkári címet adományozta;

a közalapítványi tisztviselők egyesített létszámában: Kováts Gyula miniszteri tanácsost miniszteri osztályfőnökké, Péchy Lajos közalapítványi igazgatót közalapítványi igazgatóvá az V. fizetési osztályba, Klausberger József közalapítványi erdőtanácsost közalapítványi főerdőtanácsossá a VI. fizetési osztályba, Tahy Gábor közalapítványi ügyigazgatósági titkárt közalapítványi ügyésszé kinevezte, Szporni Károly közalapítványi erdőtanácsosnak a közalapítványi főerdőtanácsosi címet és jelleget, Pintér Sándor közalapítványi erdőtanácsosnak a közalapítványi főerdőtanácsosi címet és jelleget, Tóth János közalapítványi főerdőmérnöknek a közalapítványi erdőtanácsosi címet és jelleget adományozta;

a berendelt tanszemélyzet létszámában: Loczka Alajos tanügyi tanácsost tanügyi főtanácsossá az V. fizetési osztályba, Márkus Jenő gimnáziumi tanárt gimnáziumi igazgatóvá a VI. fizetési osztályba kinevezte;

a minisztérium számvevőségének tiszti létszámában: Márkus Artur miniszteri számvevőségi I. osztályú főtanácsosnak a miniszteri számvevőségi igazgatói címet és az V. fizetési osztály jellegét, Apáthy Frigyes, Kapácsy Jenő és Viniss Antal miniszteri számvevőségi tanácsosoknak a II. osztályú főtanácsosi címet és jelleget, Lindner Károly miniszteri számvevőségi tanácsosnak a miniszteri számvevőségi II. osztályú főtanácsosi jelleget, Turcsányi Jenő, Bocsák Károly és Probszt József miniszteri számvizsgálóknak a miniszteri számvevőségi tanácsosi címet és jelleget adományozta;

A tanügyi igazgatásnál és tanszemélyzetnél

a külső igazgatás főigazgatói karában: Balogh Ányos tanügyi tanácsost a szegedi tankerület, vitéz Ujváry Lajos gimnáziumi igazgatót, helyettes tankerületi királyi főigazgatót a kassai tankerület, Simon László hatvani állami gimnáziumi megbízott igazgatót a szombathelyi tankerület királyi főigazgatójává az V. fizetési osztályba kinevezte;

a külső igazgatás fogalmazói létszámában: Neubauer Konstantint főiskolai rendes tanári címének épségben tartásával tanügyi főtanácsossá az V. fizetési osztályba, Rusznyák Béla tanügyi titkárt, valamint Szent-Martoni Géza és Jung Miklós tanügyi titkárokat tanügyi tanácsossá a VI. fizetési osztályba kinevezte, Simonyi Kálmán tanügyi tanácsosnak a tanügyi főtanácsosi címet és jelleget, vitéz Barnabás István tanügyi tanácsosnak a tanügyi főtanácsosi jelleget, Nyirjesy (Fedora) Dénes Sándor tanügyi titkárnak a tanügyi tanácsosi címet és jelleget, Kosztka János és Kazacsay Tibor tanügyi titkároknak a tanügyi tanácsosi címet, Szücs János, Csapó István, Réffy Ernő és Kacsó I. Lajos tanügyi segédtitkároknak a tanügyi titkári címet és jelleget adományozta;

a beosztott tanszemélyzet létszámában: vitéz Zatskó Gyula szakelőadót és Zolnay Géza tanügyi előadót igazgatókká a VI. fizetési osztályba kinevezte, Halász László gimnáziumi igazgatónak a tanügyi főtanácsosi címet, Aágh József és Paraszkai Gábor állami polgáriskolai igazgató, szakelőadóknak a tanügyi tanácsosi címet adományozta.

A Nemzeti Muzeumnál

a Magyar Nemzeti Múzeum tudományos tisztviselőinek létszámában: vitéz Szepesfalvy János múzeumi igazgatóőrt múzeumi igazgatóvá, Ányos Lajos főlevéltárnokot levéltári igazgatóvá az V. fizetési osztályba, Szalay László I. osztályú múzeumi őrt múzeumi igazgatóőrré, Bartoniek Emma és Goriupp Alisz könyvtárnokokat főkönyvtárnokokká, Puskás Endre könyvtárnokot a magyar királyi Horthy Miklós tudományegyetem könyvtárának igazgatójává a VI. fizetési osztályba kinevezte, Greschik Jenő, Gönyey Sándor és Ehik Gyula I. osztályú múzeumi őröknek múzeumi igazgatóőri címet és jelleget, Lassovszky Károly magyar királyi csillagvizsgáló intézeti igazgatónak a VI. fizetési osztály jellegét, K. Katona Lajos alkönyvtárnoknak a könyvtárnoki címet és jelleget, Iványi-Grünwald Béla és Pálfy Ilona alleveltárnokoknak a levéltárnoki címet és jelleget, tasnádi Kubacska András múzeumi őrnek az I. osztályú múzeumi őri címet, Székessy Vilmos és Tóth László I. osztályú múzeumi segédőröknek a múzeumi őri címet és jelleget adományozta;

Az egyetemeken és a főiskolákon

a budapesti Pázmány Péter-tudományegyetem bölcsészettudományi karán szervezett emberföldrajzi tanszékre: Mendöl Tibor egyetemi magántanárt, egyetemi nyilvános rendkívüli tanárrá;

a budapesti József nádor műszaki és gazdaságtudományi egyetemen: Nárai-Szabó István és Csürös Zoltán egyetemi nyilvános rendkívüli tanárokat egyetemi nyilvános rendes tanárokká, ugyanezen egyetemen az üresedésben lévő német nyelvű kereskedelmi enciklopédia és német kereskedelmi nyelvi tanszékre Vonház István egyetemi nyilvános rendes tanárt, valamint az újonnan szervezett magyar közszolgálati jog, olasz műveltség és gazdaságpolitika, magyar történelem, bank- és kereskedelemtehnika, politikai földrajz tanszékekre, azok sorrendjében Mártonffy Károly egyetemi címzetes nyilvános rendkívüli tanárt, Villani Lajos báró I. osztályú követségi tanácsost, Deér József, Nyárádi József és Rónai András kolozsvári tudományegyetemi nyilvános rendes tanárokat, egyetemi nyilvános rendes tanárokká kinevezte, Aiszeghy Zsolt egyetemi magántanárt, a budapesti tudományegyetem bölcsészettudományi karán a magyar irodalomtörténeti tanszékre egyetemi nyilvános rendes tanárrá kinevezte;

a kolozsvári tudományegyetemen Koleszár László kolozsvári rendelőorvos, pécsi egyetemi magántanárt az egyetemmel kapcsolatos ortopéd kórház igazgató-főorvosává a VI. fizetési osztályba kinevezte és neki egyúttal az egyetemi nyilvános rendes tanári címet és jelleget adományozta;

A képzőművészeti főiskola tanári létszámában: Meyer Antal rendes tanárt az V. fizetési osztályba, Kandó László rendes tanárt a VI. fizetési osztályba, Elekfy Kirchner Jenő tiszteletdíjas tanárt a VII. fizetési osztályba kinevezte;

a kassai kereskedelmi főiskolán: Polzovics Iván magántanárt a VI. fizetési osztályba kinevezte;

a Báró Eötvös József Kollégium tanári létszámában: Keresztury Dezső rendes tanárt a VI. fizetési osztályba kinevezte;

a szegedi polgáriskolai tanárképző főiskolai tanári létszámában: Moór Elemér főiskolai tanárt az V. fizetési osztályba, Schilling Gábor VII. fizetési osztályú főiskolai tanárt, ügyvezető igazgatót, valamint vitéz Török Imre és Eperjessy György főiskolai tanárokat a VI. fizetési osztályba kinevezte;

az egyetemi fogalmazási szak keretében Sonleithner István közgazdaságtudományi titkárt egyetemi tanácsossá a VI. fizetési osztályba kinevezte, Güll Tibor főiskolai titkárnak az egyetemi segédtitkári címet adományozta.

UMO

Nemzetközi bankkörök pénzelik Amerika védelmi bizottságát

Newyork, január 4.

A *Social Justice* című folyóirat azt írja, hogy az *Egyesült Államok védelmi bizottságát nemzetközi bankkörök pénzelik*. Ez a bizottság az Egyesült Államokat háborúba akarja sodorni. A folyóirat ezért követeli, hogy a bizottság működését vizsgálják felül és a háborus uszítókat nyilvánosan büntessék meg.

Előkelő lakásába csakis Móga-csipkét DEÁK FERENC UTCA 17. SZÁM

Igy élni jó

(Atrium, Décsi)

A mai nehéz időkben egyenesen irigylésreméltó az a derűs életszemlélet, amivel ez a filmbeli, bűbájosan kedves, bolondos Vanderhof-család nézi az életet. A család fejének egy szép napon eszébe jutott: ugyan miért is dolgozik annyit, minek robotol, gyüjti a pénzt, amikor halála után úgysem viheti magával? Ez vagy huszonöt esztendővel ezelőtt történt és azóta, ha szükebb keretek között is, de a legnagyobb megelégedésben, boldog gondtalanságban él. Nem jár a hivatalába, felhagyott virágzó üzleteivel. Házában vidámság, szeretet tanyázik s a népes család minden tagja azt csinálhatja, amihez éppen kedve van. A sors azután összehozza őket egy milliomos családdal s ebből a találkozásból olyan ellenállhatatlanul mulatságos vígjáték kerekedik, amelyhez hasonlót régen láttunk. Frank Capra, a neves olasz-amerikai rendező ördöngös bűvésze ennek a műfajnak. Egymást érik a váratlannál váratlanabb ötletek, a sugárzóan szellemes fordulatok, anélkül azonban, hogy a gondtalan szórakozás mögött ott ne éreznénk a cselekmény komoly magvát is. A tanulság azt hirdeti, hogy ne csak a vagyonnak éljünk s a pénznél igen gyakran sokkal nagyobb kincs a jóság, az emberiesség és megértés. (A gondtalanul élő szegények és a boldogtalan gazdagok társadalmának ez a találkozása természetesen nem mentes a könnyedén csipkelődő szatirától sem!) A film szereposztása ragyogó. Lionel Barrymoore játssza a bölcs, bohém nagypapát, sugárzó jókedvvel és valami szinte gyermeki kedvességgel. Jean Arthur üde szókeségével, bájával elragadó. James Stewart rokonszenves, de helyenkint már túlságosan félszeg nőhódító. Edward Arnold gondterhelt milliomos, Mischa Auer harsányan kacagtató táncatanár és felsorolni sem tudjuk a többieket: egyik remekebb figura a másiknál. A két filmszínházba minden bizonnyal hosszú időre beköltözött a jókedv.

Ansermet Dohnányi Ferencsik Schuricht

a Székesfővárosi Zenekar Rendkivüli Mesterbérletében. Bérletek a 3 estre (ápr. 28., máj. 8. és 9.) (2.50—15 P-ig). Népművelésnél és Koncertnél.

*

Lehár Ferenc 15-én

saját műveit vezényli a Városi Színházban. közr. Tamás Ilonka, Udvardy Tibor Székesfővárosi Zenekar. Jegyek: Népmüvelés, Városi, Koncert.

*

M. HIR SARI LISZT ESTJE

április 21. Városi fél 8. Székesfővárosi zenekar, vez. Sauerwald. Jegyek: Népmüvelés, Koncert.

*

MARNITZ TANGÓHARMONIKA HANGVERSENY

20-án Városi 8. Jegyek 1—3 P-ig Marnitznál VIII. József-körút 37. Telefon: 134—028.

*

Faragó zongoraest szerdán

V. 8. Nagyszerű műsorral. (Koncert).

Bach: Jánospassió ápr. 10.

* **Nemzeti filmiroda Romániában.** Bukarestből jelentik: Romániában felállították az úgynevezett nemzeti filmirodát s ezzel egyidejüleg nacionalizálták az összes filmstudiókat és filmlaboratóriumokat is. Az idegen vagy zsidó kézben lévő műtermek és laboratóriumok egész berendezésükkel együtt a filmiroda tulajdonába mennek át. A nacionalizálást 30 napon belül kell végrehajtani.

* **Tamási Áron: Három játék.** Amikor Tamási elbűvölő darabját, az „Énekes madar"-at Olaszországban bemutatták, az olasz kritika a szinpad újjászületéséről beszélt. Valóban, Tamási szindarabjai annak az igazi, sallangoktól és modorosságoktól mentes nagyvonalú népiességnek a remekei, amely nem a külsőségek, nem is a közkeletű problémák, hanem a népi lélek föltárásában nyilatkozik meg. Akár vidám, akár komoly a játék, harmatos tisztasága megigéz, ösztönös gazdagsága elragad: mintha friss, üde, föld és fenyő illatát sodró tavaszi fuvalom csapna meg. Ami színpadon siker volt, a három szindarabot tartalmazó könyvben olvasmánynak is élmény, játékosan bölcs és megrázóan komoly látomása magyarságunk lényegének és az emberi igazságnak.

* **Menekülés a törött tükör elől.** Régi babona, hogy aki eltör egy tükröt, annak hét évig nem lesz szerencséje. Önként kínálkozik ebből a vigjátéki mese, amelynek hőse a regényiró, aki hét esztendővel ezelőtt eltört egy tükröt és azóta állandóan üldözi a balszerencse. Ebből az ötletből indul ki Ernst Marischka új filmjének a története s a vidám fordulatok során Hans Moser, Theo Lingen, Wolf-Albach Retty, Tabódy Klári, Ida Wüst és még sokan mások tartják derültségben a közönséget az első perctől a heppiendig. A filmet nálunk „Hét évig nem lesz szerencsém!" cimmel mutatják be.

Kétezer pengős férfi

Bemutató a Magyar Színházban

A második felvonás vége felé Bulla Elma átmelegíti a darabot is, a témát is, amely száraz, kiszámított, mindvégig ügyes és helyenkint szellemes is. Barabás Pál szerezte a Magyar Színház tavaszi újdonságát, a „Kétezer pengős férfi"-t, amelynek egyetlen alapvető hátránya van: kommerc. Kidolgozása kitünő érzékü színpadi szerzőt árul el, sajnáljuk, hogy irói készséget ilyen szériamunkára pazarolja el. Már egyenesen fárasztó hallgatni, ahogy fejlett technikával mulattatni akarja a közönséget. Kétszer is fenyegeti az a veszedelem, hogy no most torkon ragadja az iró a láthatatlan témát is, amely itt settenkedik át a szinen — de nem! Továbbra is megmaradunk a csillogó felszinen, úgyhogy sem az iróval, sem a mélységekkel nem találkozunk. Taxin suhanunk át a felmelegített talajon, bele a boldogító hepiend már messziről integető karjaiba. Könnyü siker. Mozi.

De legalább lát a szerző, van jó szeme, elfogadhatóan él vissza a kézenfekvő ötletekkel és rendelkezik a megfigyelés elemi követelményeivel. S emellett feltünik még egy erénye, amely fejlődéssel is kecsegtet: rokonszenves az alaptétel, amiből kiindul s amire épit. Sőt rokonszenvesen is bogozza a bogoznivalóját. Még a megoldása is hibátlan: a csatatéren két ellenszenves tetem marad ott, az üzleti érdekekből kötött házasság és az észbontó ruhákban billegő úgynevezett „vagány" nő, az üres szépség. Mind a két pesti rákfenét az őszinte és tisztességes emberek feltápászodó ereje győzi le.

Kimondottan vakmerőség kell ma már ahhoz, hogy valaki hozzányúljon a pénzen vett vőlegény elcsépelt esetéhez. Barabás Pál végre meri hajtani ezt az ósdi merényletet. Szerencséje az, hogy lélektanilag is logikusan indokolja a gazdag és nem szép leány indulatos sakkhúzását: a vezérigazgató kisasszonyt, aki pápaszemes, tüskés, lompos és betegesen energikus, elbocsátott ifjú és sugárzó nőalkalmazottai hiúságában sértik vérig. Szipirtyónak nevezik, nyiltan és kéjjel, aki senkinek se kell s akire férfiember rá se néz. Az értelmes hölgy erre talpra ugrik. Házasságközvetitő ügynök útján vásárol magának férjet. Mindjárt egy óriást vesz. A nagy darab melák férfi azért adja el magát kétezer pengőért, mert igy akar pénzt szerezni, hogy elvehesse szivszerelmét, a léha Magdát, aki viszont élvezetesen szép. A vezérigazgató kisasszony pénzen vett férjével igazolja a világ előtt női varázsát, mert hiszen a férjvásár diszkréten történik s kifele szerelemházasságnak mutat. Az ismerős eset a rendes sinen fut tovább, a vezérigazgató hölgy beleszeret a piacon szerzett áruba s az áru kijózanodik Magdából, a „macská"-ból. Hogy a befejezés annál hatásosabb legyen és hogy minél jellemzőbb is: a leleményes szerző leleplező meglepetéssel is szolgál, amennyiben Magduskánk „hozományt" szerez áldozatkész és legutóbbi barátjától, a tülkölő őrgróftól s ezzel a végkiclégitéssel fölfegyverkezve tesz ajánlatot volt vőlegényének, hogy őt vegye el feleségül. Miért ne? ... Csak a férfi adhatja el magát kétezerért? ... A nő nem? ... A válasz: a romlatlan férfi a romlott kis nőt pofonüti és a két tisztességes ember, vezérigazgató kisasszony és a nehéz viszonyok miatt áruba bocsájtott derék férfi egymás karjába omlik. Megtalálták egymást.

A sablonirozott történet hajszálnyira se tér el a patrontól és ez bizony lehangoló. Aki újat, erőset, szépet, meglepőt nem tud találni mondanivalója számára, az hamar belekeveredhet abba a gyanuba, hogy nem egyéni, kevés a teremtő képessége és a mások által felfedezett formák sikeres művelője lesz. Barabás Pál még megérdemli, hogy figyelmeztessük: vészesen halad az aranykoszorús mesterek ragyogó felületessége felé. Van mondanivalója, tehát bűn, ha nem adja meg neki a méltó drámai formát. Siklik, mint a szandolin, törékenyen és megbizhatatlanul. Elszórakoztat, megnevetteti az igénytelenebbeket s még mosolyt is fakaszt, mintha virtuóz lenne, de ezzel a szárított rutinnal senkiben se kavar föl semmit se. Variál egy elnyúzott operett-helyzetet, Honthy Hanna nélkül. Ügyesen, csesen s helyenkint élesen.

Két tehetséges szereplő (Bulla, Hajmássy Miklós) nélkül összeesne a vigjáték. Bulla Elma többre tör, mint arra, hogy bebizonyitsa: benne nem csalódunk. Vezérigazgatói trónja körül elterül egy vicinális kis világ, amelynek ázalékai és moszatai közül kétszer is felszárnyal. Szembeforulása a csipkelődő és csaholó környezettel üditő és egészséges ellentámadás. S ahogy megretten a magánytól s felsir a szeretet és szerelem felé: ez a teljesitménye a női szív őszinte megmozdulása. Többet már nem lehet a szerepből kicsiholni. A többi csak tempó. De igen eleven tempó. Hajmássy Miklós a lomha jóhiszeműség. Igen figyelemreméltó szinészi beosztással játszik, a figura számára végig megőrzi a közönség vidám rokonszenvét. A házasságközvetitők diszelnökükké választhatják Z. Molnár Lászlót. Régi családi bútort szólaltat meg Rózsahegyi Kálmán s egy öregedő és zsémbes szakácsnőt Dajbukát Ilona — egészen új és eredeti hangon, úgy hogy ő a helyi esemény szenzációja. Simor Erzsi igen dekorativ s hamarosan itt az ideje annak, hogy most már aztán vérbeli is legyen. Legutolsó távozása jó csak, az előzménynek nincs lelke. Az epizódisták között jó helyen áll Makláry János, Péchy Blanka, Bacsányi Paula, Somló Valéria. Básthy István diszletezte a darabot, igen stilusosan és Csathó Kálmán rendezte. Boszorkányosan és bűvészettel. Olyan gyorsasággal cseréli a képeket, mint egy mágus. Villámrendezés! ...

Papp Jenő

Megjött...

Monori Nagy

BUDAPEST, RÁKÓCZI UT 7

Gulliver

Azt mondják, hogy a mese a legklasszikusabb műfaj, mert az irodalom is a meséből született, a népi történetek pedig még manapság is a mesékből szívják fel a tartalmat, az érdekességet, a különlegességet. A nagypapa az unokáknak, a tanító a gyerekeknek, az iró és a költő pedig minden rendü és rangú embernek — mesél. Igy volt száz, igy ezer éve és ezért nyüthetetlen, elpusztithatatlan a mese! Ebben a birodalomban vasorrú bábák

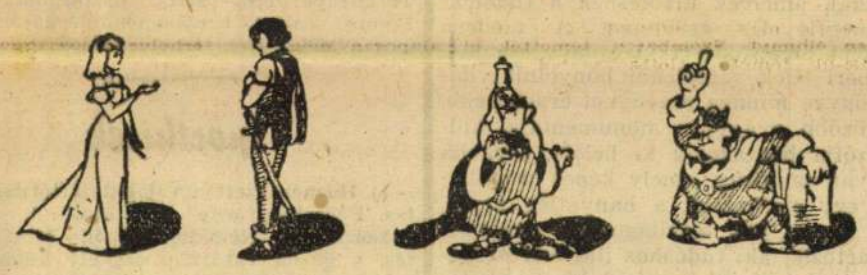

ijesztgetik az árvákat, a disznók zöldek, a lovaknak szárnyuk van, törpék és óriások féltékenykednek egymásra, Hófehérkék királyfiakra, királyfiak Hófehérkékre várnak! Minden más, mint a mi köznapi világunkban, mert ami nálunk fehér, az ottan fekete, ami kék, az ott sárga, csak egy azonos: a jó és rossz vivja a mesebirodalomban is időtlen idők óta kimerithetetlen harcát!

Swift Jonathán, aki az ir laracori templomban lelkészkedett, nem azért menekült irásaiban a mesék világába, mint Andersen, hogy a képzelet gyönyörű álmát ragyogtassa, hanem — elkeseredésből! Politikai iró volt, először a wighek, azután a toryk oldalán tevékenykedett, majd egyedül küzdött Irország nyomora ellen, az angoloknak fizetendő adódézsma miatt. Végül szegény Swift Jonathán megbolondult, 1745-ben sirbaszállt és mindnyájunknak itthagyta a Gulliver travells-t, a világirodalom egyik legkülönösebb, legjelentősebb művét. Hatalmas munkát, amelyet a gyerekek mesének, az értelmes felnőttek akár vádiratként olvashatnak.

A filmen nem a swifti szatiraként, hanem az anderseni meseként felépitett Gulliverrel találkozunk. Maga a rege bontogatja itt szárnyait, kicsik és nagyok örömére, viditására, szórakoztatására. A „Hófehérke és a hét törpe" hangulata árad a filmen, a mesevilág bűbája, amelyet megszépit, valóságos tréfás kedvre hangol Gulliver, az óriás, aki a liliputiak birodalmában vetődik partra egy hajószerencsétlenség után. Mint a tücskök, vagy inkább a hangyák, úgy rajzzák körül Liliput ország miniatür emberkéi a csodálatos szörnyet, a félelmetest, a nagyot: az embereket végül is nagy sirások és rivások között, Liliput népének mikroszkópikus könnyecskéitől kisérve, elbúcsúzzon ettől a csodálatosan kedves, játékszerű világtól!

El kell ismerni: szédítő ügyességgel készitették el a Gulliver-film művészei ezt a kedves, nagyoknak és kicsiknek mesélő filmet! Már a Hófehérke és a hét törpénél is megcsodáltuk a rajzos film tehnikáját, de a Gullivernél még messzebb, még tovább haladt ez a művészet. El kell csak nézni a filmen, amikor Gullivert lekötözik: valóban száz és száz apró alakocska dolgozik, cölöpöket ver, köteleket fon, darukat készit és darukkal emel — egyszerre, mintha élő figurákkal csinálták volna meg ezeket a részeket! A bravúrnak sok ilyen felejthetetlen jelenete van a Paramount-újdonságban: ilyen rész az is, amikor Gulliver egy óriási asztalnál ül és előtte az asztalon mulatnak Bim-Bo királyék, felköszöntik az óriást, táncolnak az ujjaival és amikor a kis kupákból jól leszopták magukat, akkor Gulliver — az abrosszal leteriti őket, hogy kipihenjék a duhajkodást! ...

Édes film, kedves film a Royal Apollo újdonsága!

Dékány András

* **A „Kék hold völgye" cimü új Capra-film** története a kinai polgárháború kitörésének kezdetén játszódik, amikor is Conway, a nagyúr Sanghájba indul, ahol cirkáló várja, hogy hazájába vigye. A cirkáló azonban hiába vár, mert Conway repülőgépét egy kinai pilóta ismeretlen tájakra, a Kék hold völgyébe vezeti. A világhirü amerikai rendező egyik leglenyügözőbb alkotását csinálta meg, amikor az izgalmas és romantikus, de ugyanakkor ultramodern témából filmet készitett. A „Kék hold völgye" a legnagyobb Capra-filmek közé tartozik, amely hosszú és kalandos utazás után került Amerikából Budapestre, majdnem annyi kalandon ment keresztül, mint a film vásznán Ronald Collmann és társai.

* **Szerdán nyitják meg a székesfővárosi képtár új szerzeményeinek kiállitását.** Budapest székesfőváros képtára 1939—40. évi új szerzeményei második kiállításának április 5-re kitüzött és az országos gyász miatt elmaradt ünnepélyes megnyitását április 9-én, szerdán déli 12 órakor tartja meg.

Megnyilt a Buesinszky Étterem

teljesen uj higiénikus konyhaberendezéssel

Nyitva reggel 5 órától: villásreggeli, ebéd, vacsora. Korszerű konyhavezetés, házi cukrászat. Hidegbüffék, halkülönlegességek és torták házhoz szállitását is vállalja.

Polgári árak! Budapest, VII. Erzsébet-krt 30 Tel.: 428—331, 428-332, 428-564

Debrecenből jelentik

A debreceni zenei napok keretében szombaton tartották meg a Hubay-hegedűhangversenyt, amelyen huszonhárom zeneakadémiai és zeneiskolai növendék vett részt. A hangverseny egyórás megszakítással délelőtt 10 órától este 7 óráig tartott és azon megjelentek Hubay Jenő özvegyén kívül Gabriel Ferenc és Waldbauer Imre budapesti zeneakadémiai tanárok is. A növendékek két csoportban hangversenyeztek. Az egyik volt az akadémiai, a másik a zeneiskolai csoport. Buza Gábor, a debreceni zeneiskola tanára, hirdette ki az eredményt. Az akadémiai csoportban első lett Buday Béla tizenhároméves zeneakadémiai növendék; ő nyerte meg a Hubay-Társaság 350 pengős díját és egy hegedűt. Második Wilmerer Rózsa; mind a ketten debreceniek. Harmadik Méthel Károly (Győr). A zeneiskolai csoportban első Gál János (Kaposvár), második Sümegi Zoltán (Szolnok), harmadik Kutassy Margit (Debrecen).

Tabódy Klári első magyar filmje

A német és az olasz filmek közkedvelt sztárja, *Tabódy* Klári a „Balkezes angyal" című Mester-filmben játszotta első magyar filmszerepét. A kitünő müvésznő pompás humora, tánctudása és énekhangja maradéktalanul érvényesül a derüs, mulatságos filmben, amelynek története egy virágüzletben kezdődik, ahol a balkezes angyal egymásután követi el a bakliövéseket. Rengeteg mulatságos ötlet füszerezi a derüs játékot, amelyet *Ráthonyi* Ákos tempósan rendezett. A film többi nagyobb szerepét *Jávor* Pál, *Vaszary* Piri, *Mály* Gerő, *Boray* Lajos, *Solthy* György, *Sárossy* Andor és *Libertiny* Éva játsszák.

* **Nagyböjti hangverseny.** A budapesti Cecilia-kórus nagyhét szerdáján, este fél 8 órai kezdettel a városmajori templomban hangversenyt rendez. A műsoron a nagyhét mélységes gondolatainak ad hangot, megszólaltatja a nyugati reneszánsz-zeneköltészet nagyjait, a magyar népénekeket, valamint az erre épülő új magyar karénekeket: Josquin des Prés-től Lottin keresztül egészen Bárdos megrázó Libera-jáig. A hangversenyt Bárdos Lajos vezényli.

* **Alexis Karrel: Az ismeretlen ember.** A könyv szerzője, a világhírű Nobel-díjas orvosprofesszor, nem foglalkozik olyan dolgokkal, amelyek kívülesnek a tudományos megfigyelés területén. A modern civilizáció gigantikus távlataiból szemléli az emberi lélek végtelenül bonyolult világát. Könyve minden regénynél érdekesebb, lenyügözőbb s egyben monumentális kulturfilozófia bontakozik ki belőle, továbbá egy olyan tanulság, amely képes megállapítani egy civilizációt a hanyatlás útján. Carrel a mai kor legvilágosabb szellemei közé tartozik, aki tudóshoz illő merészséggel és a vérbeli író erejével körvonalazza az emberiség jövőjét.

* **Művészi bábjáték.** A Pátria klubban (VI. Andrássy-út 45) április 6-án, vasárnap délután ötórai kezdettel Büky Béla festőművész bábjátékelőadást rendez felnőttek és gyermekek részére. A műsoron a Kalevala részletei, a „Miskolci leányok", „Botond" színjáték és Kőmüves Kelemen népballada szerepelnek. Zongorán Székely Mária művésznő kísér. Kötelező müsormegváltás felnőtteknek 1 pengő, gyermekeknek 50 fillér.

* **Fox-filmek a húsvéti műsoron.** Húsvét hetében a Vesta-mozi az Alexander's Ragtime Band, a Nyugat-mozi a „Tip-tip Follies" című Fox-filmeket játssza. A Palace-mozgó keddtől kezdve a „Holnap hajósa" című romantikus, nagy történelmi filmet s az Olympia az „Isten hozzád, szerelem" című ugyancsak Fox-filmet tüzi müsorára.

Közepes iparvállalat
mérlegképes főkönyvelőt
keres
jó német nyelvtudással. Ajánlatok „ÖS-KERESZTÉNY 253" jeligére Haasenstein és Vogler r.-t. hirdetőirodába, V., Dorottya-u. 8.

Előkelő iparvállalat keres őskeresztény
számlázási tisztviselőt és
magyar-német gyors- és gépírónőt
Ajánlatokat „Azonnali belépés 4448" jeligére Blockner J. hirdetőirodába, Városház-u. 10.

Pénzintézet keres bankgyakorlattal bíró
fiatalabb őskeresztény
tisztviselőket
Ajánlatok „NÉMET NYELVTUDÁSSAL" jeligére Haasenstein és Vogler r.-t. hirdetőirodába, V., Dorottya-u. 8.

Sportversenyek

Egyenlő erők küzdelme lesz a kölni válogatott labdarugó-találkozó

A termékeny magyar-német labdarúgó kapcsolatok sorozatában a nemzetek közti tizenhetedik válogatott mérkőzés vasárnap Kölnben kerül lebonyolításra. 1909-ben vívtuk az első küzdelmet német sportbarátainkkal s azóta tizenhatszor találkoztunk: *hét ízben győzedelmeskedtünk*, háromszor alulmaradtunk és hat ízben döntetlenül végeztünk. A gólarány szempontunkból erősen kedvező és 40:27 megoszlást mutat. A szép mult alapján minden reményünk megvolna arra, hogy ezúttal is teljes bizalommal tekintsünk a kölni mérkőzés kimenetele elé, a mult azonban sosem befolyásolja a labdarugó találkozók eredményét, mindenkor a pillanatnyi jobb testi és lelki felkészültség dönt. A német sportegyüttesek az új európai háború folyamán számtalanszor bebizonyították, hogy a háború nem hendikep számukra, amely felkészülésükben gátolná őket. Sőt azt mondhatnók, *az élet-halál harcát megvivó birodalom egészséges és végsőkig jelfokozott küzdő szelleme a békés német sportolókra is átragadt s hallatlan erkölcsi előnyt biztosít számukra.* Éppen ezért úgy érezzük, hogy erkölcsi energiák, akarás tekintetében kell valami rendkívüli nyujtania a magyar csapatnak, hogy meglévő tudása az idegen környezetben legalább egy becsületes döntetlen kivívására képesítse.

Természetesen nagyon sok függ attól, hogy a magyar együttes, amelynek összeállítása még nem végleges, *csatársorának tengelyében az ujonc Füzivel* megfelelően gólképes tud-e lenni? *Meggyőződésünk szerint Füzit előbb itthon kellett volna kipróbálni.* Nehéz elképzelni, hogy az amatörmérkőzések légköréhez szokott kitünő játékos sok tízezres idegen nézőtömeg hangorkánjának zürzavarában gátlás nélkül kifejthesse a képességeit. Ha ő csődöt mond, a magyar ötösfogat szerkezete összeomlik, akkor már csak egyikmásik csatárunk egyéni teljesítményére lennénk utalva, ez pelig alighanem édeskevés lesz a jó német védelem ellen. Nem is annyira a logikai adottságok, mint inkább *érzésünk alapján döntetlent várunk a találkozótól.* Mindkét csapatban lehetséges még változás, a mienkében valószínüleg Polgár lesz a jobbhátvéd s az ő helyét Tóth foglalja el középfedezetben, a németeknél is hasonlóan lehet két-három módosulás. Az eddigiek szerint a legvalószínübb csapatösszetételek ezek:

Magyarország: Csikós — Polgár, Kispéter — Sárosi III., Tóth, Lázár — Kincses, Zsengellér, Füzi, Bodola, Gyetvai.

Németország: Klodt — Janes, Streitele — Kupfer, Rohde, Kitzinger — Hanreiter, Hahnemann, Walter, Schön, Willimowsky.

A mérkőzést a spanyol *Escartin* vezeti.

Vasárnapi sportműsor

Kerékpár

A Tipográfia és a Beszkárt idénnyitó országúti versenye, rajt a gödöllői országút 10 km-es kövénél reggel 8 órakor.

Ökölvívás

Válogatóverseny az Európa-bajnokságokra a fővárosi nagycirkuszban délután 6 órai kezdettel.

Labdarugás

A magyar kupa elődöntő mérkőzései. Nagyvárad: NAC—Kispest, Debrecen: DVSC—Elektromos, Diósgyör: DiMávag—Törekvés, Tatabánya: TSC—SBTC, Esztergom: Magyar Pamut—Tokod, barátságos mérkőzés Csepelen: WMFC, Nagybányai SE.

Sportkicsek

() **Hazaérkezett a válogatott tornászegyüttes.** Pénteken este válogatott tornászaink hazaérkeztek Németországból. Mint ismeretes, a gárda vasárnap csekély különbséggel vereséget szenvedett a német válogatottól, szerdán pedig nagysikerü bemutatón vett részt Bécsben. A hazaérkezett vezetők beszámolója szerint Stuttgartban nagy balszerencse kísérte a magyar tornászok szereplését s ha ez nem következik be, a kitünő felkészültségü magyar legénység talán győzni is tudott volna a világhírü német tornászok ellen. A magyar fiúk sokkal nehezebb gyakorlatot mutattak be, mint a németek, de éppen emiatt itt-ott hibák csusztak be a végrehajtásba. Az együttesből elsősorban Pataki érdemel dicséretet, aki mindössze 15 század ponttal kapott ki a világbajnok Krötzschtől. Müszabadgyakorlatával óriási sikert aratott. Válogatottjaink közül Sántha és különösen Várkői váratlanul pompás teljesítményt nyujtott. Börtsöknek nagy balszerencséje volt. A tornászegyüttes minden tagját melegen, barátságosan fogadták a stuttgarti versenyen, amely után mindegyikük több szép ajándékot kapott. A bécsi vendégszereplés elejétől végig a meleg ünneplés jelében telt el s a bemutatón a magyar tornászok talán több tapsot arattak, mint a hazaiak.

() **Milleker Rezső az egyetemi sport élén.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a magyar egyetemi és főiskolai sportegyesületek országos központja miniszteri biztosává négy évre Milleker Rezső dr. debreceni egyetemi tanárt, főtitkárává pedig Rajczy Imre dr. vallás- és közoktatásügyi miniszteri segédtitkárt nevezte ki.

() **Mezei futóink nagy seregszemléje lesz a Thomka-emlékverseny.** Vasárnap a rákosi gyakorlótéren a BEAC hősi halált halt hosszú távfutójának, Thomka Áronnak emlékére mezei futóversenyt rendez. Az egyetemiek hagyományos versenyén szép küzdelemre van kilátás. A BBTE gárdájának kivételével az egész magyar hosszú távfutó gárda elindul a versenyen. Az egyéni győzelem Szabó Miklós felé int, a csapatversenyben pedig az UTE legénységének van nagy esélye. A MAC és a Beszkárt azonban erősen megszoríthatja a lila-fehéreket.

() **Visszakapta játékjogát az MTK.** Az országos testnevelési tanács fellebbviteli bizottsága foglalkozott az MTK fellebbezésével. A bizottság az egyesbírói határozatnak azt a részét, amellyel az MTK működési jogát felfüggesztette és az NB. II-ben, valamint a BLASz-bajnokságban szereplő csapatát a bajnokságból kizárta, továbbá az egyesület felosztalására vonatkozólag tett javaslatot hatályon kívül helyezte.

A szombati ügetőversenyek eredménye

I. futam. 1. *Billy* (Kovács II., 1¼), 2. Veterán (Zwillinger, 3). Fm.: Datusziget, Fuss, Briós, Üdvöske. Tot.: 10:25, helyre: 17, 20, befutó: 49. Idő: 30.7.

II. futam. 1. *Arany* (Kovács II., pari), 2. Galiba (Marschall, 4), 3. Néma (Kovács I., 6). Fm.: Zeppelin, Fegyenc, Légyott, H. Palo, Bíbor M.I.R., Hamis, Tibor. Tot.: 10:19, helyre: 15, 16, 33, befutó: Arany—Galiba 39, Arany—Néma 162. Idő: 28.3.

III. futam. 1. *Cifra II.* (Hiesz, 1½), 2. Rollo (Inokai, 2½), 3. Erdőszépe (Baik, 5). Fm.: Lucifer, Zircz, Pamuki Hárpia, Rozál, Csatafia, Dombrád. Tot.: 10:34, helyre: 22, 24, 25, befutó: Cifra II.—Rollo 151, Cifra II.—Erdőszépe 118. Idő: 30.3.

IV. futam. 1. *Ciráda M.I.R.* (Wiltshire, 1¼), 2. Csatár (Raymer, 8/10 reá). Fm.: Biginda, Bengész, Okos, Csoda. Tot.: 10:19, helyre: 11, 12, befutó: 67. Idő: 29.3.

V. futam. 1. *Csipkerózsa* (Kallinka, 1¼), 2. Orao (Maszár F., 2½), 3. Elsöm (Toplichar, 2). Fm.: Árvalegény, Edömér, Batu Khan, András, Dajka, Cirill F., Tilly, Beki, Peter Pilot, Bicskás. Tot.: 10:20, helyre: 12, 16, 13, befutó: Csipkerózsa—Orao 51, Csipkerózsa—Elsöm 35. Idő: 26.9.

VI. futam. 1. *Kama Deva II.* (Wiltshire, 6/10 reá), 2. Dávid (Raymer, 2½), 3. Ulica (Marschall, 5). Fm.: Dancsi, Etre, Ébredő, Csapláros. Csalafinta. Tot.: 10:19, helyre: 11, 11, 13, befutó: Kama Deva II.—Dávid 23, Kama Deva II.—Ulica 38. Idő: 23.6.

VII. futam. 1. *Tily II.* (Vári, 1½), 2. Zarándok (Siró, 3), 3. Biztos (Galla, 3). Fm.: Wilt Mária, Willy, Eszter, Nina, Carthago. Tot.: 10:19, helyre: 11, 13, 12, befutó: Tily II.—Zarándok 50, Tily II.—Biztos 35. Idő: 28.8.

VIII. futam. 1. *Aprópénz* (Kovács II., 3), 2. Csókos (Marschall, 1½), 3. Ficsur (Kovács J., 2½). Fm.: Előljáró, Fekete Barát, Magnézium, Miss Magyarország. Tot.: 10:57, helyre: 11, 10, 10, befutó: 158. Idő: 26.6.

IX. futam. 1. *Elszánt* (Fischer, 8/10 reá), 2. Csibész (Galla, 3), 3. Jóság (Hévizy, 6). Fm.: K. Lucretia, Valódi, Csapodár, Tisza, Lenke II., Álom. Tot.: 10:14, helyre: 13, 17, 33, befutó: Elszánt—Csibész 34, Elszánt—Jóság 90. Idő: 31.1.

X. futam. 1. *Ebadta* (Maszár F., pari), 2. Pasa (Kovács II., 3), 3. Zsarnó (Galla, 4). Fm.: Dáma, Bakancsos M.I.R., Emke, Mády fia, Ohio. Tot.: 10:16, helyre: 13, 20, 29, befutó: Ebadta—Pasa 44, Ebadta—Zsarnó 50.

A XI. futam elmaradt.

XII. futam. 1. *Muki* (Galla, 4), 2. Pamuki Báróné (Vadász, 2), 3. Orkán (Wiltshire, 3). Fm.: Kontesz, Thália, Garáb, Pamuki Legény, Acél, Táncos, Pezsgő, Sunyi, Durák, Orgona II. Tot.: 10:73, helyre: 22, 16, 18. Idő: 31.7.

A pestmegyei VE idénynyitója Megyeren

A pestmegyei versenyegylet vasárnap nyitja idei versenyidényét a megyeri versenypályán. A müsor hét futamára kitünő nevezéseket adtak le. Két ugróverseny (egy-egy akadály és gát), valamint öt sikverseny jelenti a müsort, amely ifjú lovasgárdánk legtehetségesebb egyedeit mozgatja meg. A versenyek délután 2 óra 40 perckor kezdődnek, az utolsó különvonat 2 óra előtt 7 perccel indul a Nyugati-pályaudvarról. Jelöltjeink:

I. futam: *Nepita — Dodonéni.*
II. futam: *Siber — Balance.*
III. futam: *Dobverő — Diva — Baka.*
IV. futam: *Old Joe — Balga — Cassiopeia.*
V. futam: *Vásárfia — Pók II. — Hedie.*
VI. futam: *Csalszegi — Harcias — Csalhatatlan.*
VII. futam: *Gárdista — Perepatty — Csicsóné II.*

Csillárok Mária Terézia kristályüvegből bronzból, kov. vasból, minden stylben, elsőrangú kivitelben.
BAN ALADÁR, IV., Pilvax-köz

Az osztálysorsjáték szombati huzása

30.000 pengőt nyert: 51671
3000 pengőt nyert: 78932
2000 pengőt nyert: 18856
1000 pengőt nyert: 15404
500 pengőt nyertek: 40574 90010
300 pengőt nyertek: 3691 64656 79191 80880
150 pengőt nyertek: 1600 4278 5645 8351 9495 13763 14099 15885 18193 23737 23884 27306 41228 42444 43814 54689 55536 67135 72655 77414 84805 87686 90950

70 pengőt nyertek:

255 308 350 354 361 570 621 649 699 769 828 896 898 946 993 *1054* 113 145 330 367 394 444 882 883 *2179* 239 288 302 354 515 740 755 927 *3034* 125 299 512 570 929 932 *4010* 185 197 227 410 432 439 527 628 631 639 738 798 865 946 998 *5279* 551 558 742 804 873 *6061* 138 152 304 320 514 577 796 997 *7055* 388 601 612 760 808 834 955 *8110* 123 145 214 218 348 609 624 698 786 954 *9250* 318 360 421 460 527 853 945 *10175* 277 532 548 597 844 885 *11076* 329 454 603 787 793 900 907 995 *12062* 097 252 260—280 381 639 876 *13050* 094 120 130 547 687 790 886 919 929 *14101* 240 247 430 461 838 866 954 *15310* 361 391 493 666 703 980 *16092* 104 449 515 519 542 706 733 793 813 844 872 960 *17056* 058 134 172 232 322 359 376 383 409 424 554 631 653 666 675 965 981 999 *18267* 361 409 617 662 701 746 758 930 *19117* 223 413 651 748 937 980 *20276* 335 343 447 480 907 925 976 *21043* 173 245 247 279 320 443 527 767 829 *22109* 329 410 440 458 546 557 573 732 913 922 929 993 *23016* 224 335 345 470 596 *24015* 040 107 318 326 395 410 470 545 576 609 669 751 841 987 *25030* 299 536 610 629 641 678 811 877 967 972 *26084* 108 173 195 301 555 572 585 622 770 *27037* 079 480 574 648 677 785 844 932 *28123* 156 267 482 653 754 807 830 835 870 886 907 932 962 963 *29017* 075 096 103 108 156 236 256 338 381 484 719 736 775 921 933 963 *30142* 162 330 379 380 540 774 812 888 996 *31064* 256 401 480 725 731 808 812 861 973 *32001* 240 439 394 519 532 570 658 690 822 874 998 *33062* 230 239 375 376 490 574 625 667 717 798 *34065* 156 168 377 379 462 534 578 582 840 863 892 969 971 *35021* 072 141 202 227 323 324 439 912 *36105* 165 210 223 238 334 462 509 582 708 *37041* 214 630 702 771 920 947 996 *38074* 103 224 285 318 385 466 467 575 675 805 811 824 937 *39019* 108 124 217 251 349 566 719 729 857 978 *40064* 121 210 447 590 609 663 777 785 872 942 *41105* 157 333 703 707 715 963 *42223* 328 370 451 535 573 692 745 787 903 *43018* 037 057 143 149 332 337 361 698 717 744 829 967 *44074* 089 092 198 306 327 389 424 500 544 620 651 695 722 802 897 925 990 *45089* 107 326 656 689 705 808 848 899 *46023* 031 053 074 152 320 498 504 566 594 777 812 818 *47097* 103 129 185 212 274 456 529 552 639 669 831 988 *48034* 213 278 295 322 371 444 485 615 739 763 802 *49059* 101 163 357 380 469 527 594 652 870 947 *50131* 164 424 579 605 606 729 821 877 *51045* 282 301 375 483 499 617 682 952 981 990 *52066* 072 073 187 239 339 363 459 481 542 644 655 775 *53091* 170 275 332 679 717 834 981 985 986 *54158* 169 204 221 355 432 540 580 585 604 612 732 736 772 *55003* 290 477 660 848 *56038* 162 608 *57063* 089 147 255 282 376 393 437 558 571 773 788 869 *58144* 227 336 519 550 593 645 708 738 766 854 940 *59160* 384 454 504 654 647 671 691 719 847 *60260* 369 422 482 661 696 970 *61109* 228 291 455 575 765 820 865 878 961 *62039* 065 093 168 201 250 368 484 658 774 830 951 980 *63023* 059 147 192 215 217 227 363 474 557 596 780 904 937 *64121* 154 516 675 794 798 846 958 *65069* 095 139 144 146 321 372 445 728 762 *66115* 180 236 244 288 371 392 410 471 693 694 709 914 *67017* 062 089 291 367 569 622 707 793 825 844 934 968 *68077* 093 348 413 649 762 764 772 821 828 936 *69004* 123 228 286 486 492 559 562 574 577 579 711 779 *70004* 111 174 231 291 338 570 661 663 922 939 950 *71087* 112 151 273 352 970 *72018* 022 033 203 346 479 513 540 691 822 *73051* 077 401 473 529 562 650 698 727 *74033* 035 038 085 165 254 320 396 492 556 738 769 *75037* 115 151 168 227 285 641 676 694 898 931 944 *76004* 060 066 130 256 441 692 841 934 998 *77028* 081 133 294 306 652 678 705 800 891 975 *78136* 292 449 813 988 *79030* 207 223 479 686 713 834 899 915 964 *80028* 120 183 204 238 612 626 657 798 881 968 *81139* 640 753 797 915 *82067* 171 180 214 525 538 568 604 746 792 841 855 *83143* 150 166 217 234 295 346 393 418 602 631 *84055* 066 079 333 345 364 407 757 *85154* 208 229 266 323 378 652 716 775 783 *86013* 025 049 073 101 150 165 531 677 742 766 *87195* 282 431 576 825 827 860 879 *88014* 102 108 122 219 226 237 314 643 650 987 *89051* 054 095 096 110 246 334 357 728 758 806 827 *90132* 377 474 481 492 623 670 720 723 729 731 865 *91082* 085 280 409 485 595 785 942 954

*

Esetleges számhibákért nem vállalunk felelősséget.

A legközelebbi húzás április 8-án, kedden lesz.

Az első osztályhoz sorsjegyek kaphatók
LENGYEL Gábor főárusító
Budapest, ANDRÁSSY-ÚT 82.

Látogatás Magyarország egyetlen textilgimnáziumában

A Markó-utca 29 számú épületben a napokban nyilt meg *Magyarország egyetlen textilgimnáziuma*. Az ujpesti textilszakiskolából szervezték meg ezt az iskolát, amelynek a bizonyítványa egyenrangú a középiskola érettségi bizonyítványával. Azért nagyjelentőségű az iskola felállítása, mert ezzel *lehetővé akarják tenni, hogy a keresztény középosztály gyermekei gyakorlati pályákon helyezkedjenek el.*

Hatalmas ládákban éppen gépeket szállítanak, különböző textilgyári készülékeket, amelyeken tanulnak a növendékek. Fiuk, lányok a tanulói az iskolának, amelynek igazgatója, *Szemmáry* László több tanárral együtt látja el a tanítást.

Érdeklődésünkre a textiliskoláról a következőket közölték velünk:

— A textilipari középiskola célja *a fonó, szövőhurkoló és festőkikészitő iparban a teljes elméleti kiképzés és a gyakorlatban oly jártasság elsajátítása, amennyi az ipari tisztviselői pályához szükséges.* A tanítási idő négy év, amelynek végeztével a tanulók érettségi vizsgálatot tesznek. Az érettségi bizonyítvány egyenrangú a többi középfokú iskola érettségi bizonyítványával, tehát mindazokra az állásokra és tisztségekre képesít, amelyeknek elnyerésére az 1883. évi I. törvénycikk vagy más jogszabály értelmében középiskolai érettségi vizsgálat szükséges. Igy katonai szolgálat esetén karpaszomány viselésére jogosít. *Mindezeken felül ipari képesítést is ad, amelynek mértékéről az iparügyi miniszter intézkedik.* Felvehető mindenki, aki a tizennegyedik életévét elérte, de tizennyolcadik életévét még nem töltötte be, ha igazolja, hogy a középiskola, esetleg polgári iskola negyedik osztályát sikeresen elvégezte. Textilüzemekben végzett igazolt gyakorlat a fölvételnél kedvezőbb elbirálásra jogosít. A felvételre jelentkező tanulók alkalmassági vizsgálatot tesznek, amelyen megállapítjuk, hogy textilipari pályára kik bizonyulnak megfelelőnek.

Nyilt levelezőlap

A TANITÓK ÉS TANITÓNŐK HELYES BEOSZTÁSA AZ ISKOLÁKBAN

Tisztelt Szerkesztő Úr! A „Nagy Budapest" szeptember 19-iki számában olvastam *Horony-Pálfy* Aurél székesfővárosi tanácsnok cikkét, amelyben többek között arra is kitér: miért szükséges, hogy az elemi fiúiskoláknak legalább III—IV. osztályában férfikézre kerüljenek a tanulók. Az első két osztályban az aranyosszivü, gyengédlelkü tanítónénik az édesanyát helyettesitik és mint ilyenek, nélkülözhetetlenek. *Azonban a második két évben a fiúgyermek már erőskezü, határozott nevelőre szorul, annál is inkább, mert ez jó átmenet a szigorú középiskola felé.* A cikk érvelésével teljesen egyetértek. Tiszteljük és bámuljuk a szeretetteljes, anyáthelyettesitő tanítónőket a kicsinyeknél és hálásak vagyunk nekik, de a fiatal nemzedék katonás jövője érdekében megkivánjuk a jóságos, erőskezü, férfijellemet nevelő férfitanitókat a nagyobb fiúknál. Felvetem azonban a kérdést: *vajjon miért nem történik a tanítónők és tanitók beosztása ezen elv szerint és miért nem történik meg ott, ahol arra férfitanitó jelenléte esetén alkalom is van?* Fiam most került a IV. elemibe, az év elején az osztályt férfitanitó vette át, de ezt néhány nap után áttették a III. osztályba és a IV.-be ismét tanítónőt helyeztek. Ezt annál inkább nem értjük, mert maga a tanácsnok is a magasabb osztályok számára férfitanitót kiván. Kérjük tehát, szíveskedjék panaszunkra illetékesek figyelmét felhívni. Tisztelettel: *Aláírás.*

KÉRELEM A KENYÉRJEGGYEL KAPCSOLATBAN

Tisztelt Szerkesztő Ur! A betegek, akik kenyérjegyüket finomlisztre akarják átváltani, ezt csak egy helyen, a Haris-köz 5 szám alatti hivatalos helyiségben tehetik meg. Ennek eredménye, hogy a hivatal előtt hosszú sorban állnak az emberek. Nem lehetne az átváltást több helyen bevezetni, esetleg úgy, hogy az elintézést az élelmiszerfiókokra bizzák? Sokszáz embert, akik a sorbanállás miatt munkájukat, hivatalukat mulasztják el, hálára köteleznének az illetékes hatóságok a mostani rendszer megfelelő megváltoztatásával. Tisztelettel: Fővárosi előfizető.

A milliomos

Évadnyitó vigjáték az Uj Magyar Szinházban

Szorongó aggodalommal figyeltük ebben az uj darabban a szelidlelkü Bónyi Adorján birokrakelését egy góliáttal, akit mindenáron be akart terelni a színpadra. A monstrum, akit meg akart szólaltatni, a tegnap hőse: pénzember, iparmágnás, nagy vagyon és nagy magányosság ura, aki egy intelligens bivaly bőszültségével verte ki házából a feleségét, mert az sohasse szerette, száműzte gyerekeit, mert rettegett attól, hogy ezek csak szipolyozni fogják. Lelke elvadult, bizalmatlansága óriási. Vénségére belefut egy főúri sznobizmusba, amelyet palotájában az uraságoktól levetett pallérozott komornyik dirigál s úgy él, mint általában a társadalom szárazföldi medvéi szoktak élni: bogarai vannak, szeszélyei virulnak, csalódása áporodott és nőttön nő. Keserü dührohamában zseniális tolsztoji ötlete támad: több milliós vagyonát szülővárosának ajándékozza, hogy megszabaduljon a pénz bestiájától és megszerezze magának egy tuszkulánum békéjét és nyugalmát. Már vonulna is ki mezei villájába, felszabadulva és megkönnyebbülve, mint boldog mormota, mikor a kitünő ötletnek gáncsot vet egyik felnőtt fia, aki ennivaló feleségével betoppan hozzá. Az életrevaló ifjú asszony nem helyesli önkéntes szegénységét s a puritánságnak nekilendült volt milliomost megállitja és megfordítja. A szeretet hiányzott a papának?... Nohát, most itt a szeretet. Ők szeretik. És milyen jó lenne az az eldobott nagy vagyon a kis unokának, aki nála éppen úton van... Erre a fülbesugott édes titokra a vén ember ellágyul, hivatja minden hájjal megkent ügyvédjét és vidám bohózati levegőben kisütik, hogy az öreg úr gyorsan bolondnak nyilvánittatja magát, ezzel visszaszerzi a vagyont, ami aztán az unokáé lesz. A gyereké, akinek eljötte elé és felé gyönyörü himnuszt zeng az iró. A jogi botrány le is zajlik, az iró egy kis kanyargással jut el a darab végéhez, amelyből épen és tömören csendül ki az a költői darabmag, hogy a gyerekért a kezes báránnyá változott egykori bősz bivaly még azt is vállalja, hogy bolondnak tartsák az emberek.

A színpadon pelenkák röpködnek, megható jóságok nyilnak ki, egyszerü és természetes hangulatok lebegnek át, ügyhogy az érdekes és regényes részletek, házi perpatvarok és jellegzetes csiricsáré ügyek kiteregetése elárasztja és elfedi a mondanivalót is, a jellemet is és a drámát is. Az irói munka feltétlenül gondos, a szándék se rossz, sőt a darab egész alaphangja is jó. El is üt a sablóntól és nemesre tör. Sajnos, a drámai erő lankadtan árad bele az irásba, többször el is akad, a motor kihagy. A masszív pénzügyi monstrum becsap bennünket, belül lágy massza s mint a komornyik jellemzi: „olyan tüskés disznó, aki vajból van gyürva". Hát ez nagy baj. Mert egy ilyen felemás alak nem drámai hős s értéke jó néhány szinttel azonnal leszáll előttünk, mihelyt kitűnik, hogy már rajta az egész borzasztó ridegség és széthull, mint egy rongybálvány, mihelyt elhúzzák orra előtt a lépesmézet. Az igazi erős lelkek valóban eljuthatnak olyan riasztó kietlenségbe, mint aminőről Bónyi Adorján beszél. De csak beszél. Egyik napról a másikra köpönyeget fordit a hős: ez roppant nagy irói könnyelműség, már-már felületesség. Vagy operett. És nagyon kevés meggyőző érv áll az iró rendelkezésére, mikor végrehajtja a jelentkező szeretetnek ezt a bámulatos csodáját. Ha előzetesen nem úgy mutatja be ezt a kiégett krátert, mint egy félelmetes akaratot, robogó energiát, fényes és kemény koponyát, — hanem alább kezdi és egy puha demokrata gladiátort ábrázol benne csak: akkor nem csigáz fel bennünket és akkor igénytelenül elszórakozunk örvendetes révbejutásán, mikor végre otthon kezd kerekedni körötte. Igy sorsára bizzuk és elismerjük, hogy kedves nagyzoló, aki nincs hijjával az őszinteségnek se.

Az ujonnan megszervezett színház dicséretreméltó becsvággyal választotta ki ezt a bemutató darabot, amelyet bemutatkozásnak is szántak. Indulásuk rokonszenves. Játékuk szépen kidolgozott és szinvonalas. Az elhitető varázzsal, ami ide kell, nem mindegyik szereplő rendelkezik. Csortos Gyula a testére szabott és életfelfogásához oly közelálló darabot belső gyönyörrel játszotta is, rendezte is és meg kell adni, hogy kitünően. Novellát azonban ő se tud dramatizálni, bármilyen elsőrangú elbeszélő is. Sajnált húzni belőle, mint rendező?... Az igy feláldozott drámai lüktetést Csortos hihetetlen élénkséggel helyettesitette. Igazán jó akkor volt, mikor lángot vet a dráma az ajkán. Fájlaltuk, hogy le kellett szállania arról a magas szintről, amelyről megrázóan mondhatta volna el egy vérig sértett sikeres ember vallomását a szerencséről, szerelemről, pénzről, nőről és a hiányolt gyöngédségről, amely hite szerint neki kijár az élettől, ellenszolgáltatás és kiábrándítások nélkül. A nyomoruságos házi zsörtölődésekben igy is csupa élet volt és grandiózitás. Színészi csiszoltságban és ösztönösségben Bilicsi Tivadar emelkedett fel Csortosig s apró epizód szerepében Köpeczy-Boócz Lajos. Turay Ida naivsága csillog, csak a melegség mesterséges. Nagyon érdekes Halassy Mariska merész modorossága. Simán illeszkedik a vonalba Földényi László, Perényi László, Szentiványi Béla, Pethes Ferenc. Botond Mária jó. Básthy J. István színpaddiszletei erőteljesek, gondosak.

Papp Jenő

Robinson család

Főszerepben: **EDNA BEST** és **FREDDIE BATHOLOMEW**

Savoy-Pátria

TERE-FERE

Legújabb berlini jelentés szerint a németországi tejtermelési verseny eredménye jóval felülmúlta a várakozásokat. Míg 1940-ben két és félmilliárd literrel termeltek többet mint az 1938-as békeévben, addig a folyó évre vonatkozó eddig összegyüjtött adatok szerint még kedvezőbbek a termelési kilátások. Ez a fokozott teljesítmény Németországban évi 700.000 tonna vaj termelését tette lehetővé, ami relatív viszonylatban a birodalmat a világ összes vaj[illegible] államainak élére állítja. Az Egyesült Államokban 66 milliós marhaállomány mellett ugyanis évente csak 750.000 tonna vajat termelnek, ezzel szemben Németország a 700.000 tonna évi vajtermelését csupán 24 milliós marhaállománnyal éri el.

*

A nem dohányzók vérének jódtartalma, ha egy cigarettát elszívnak, jelentékeny mértékben emelkedik, a dohányzóknál azonban ez a hatás csak igen kis mértékben jelentkezik. A nikotinnal való állandó visszaélés tehát eltompitja a szervezetnek ezt a visszaható müködését. Ez a megállapitás újabb figyelmeztetés a szenvedélyes dohányosok számára, akiket a tapasztalatok szerint az orvosok hiába igyekeznek „rémhireikkel" jobb belátásra birni.

*

Az innvölgyi Fliess községben egy öreg gótikus ház lebontása közben közel 600 éves faburkolatra akadtak, amelyből nyolc régi kártyalap került elő. Ezek közül hét darab 1475-ből származik, a nyolcadik pedig még régebbi időből való. A kártyákon nem szerepel a szivkirály, csak a szivkirályno, akin nincs hermelinköpeny, fejét azonban korona ékesiti és egy szív van a kezében. A kártyákat minden valószinüség szerint Ulmban készitették. A leletek élénken igazolják, hogy a játékkártya formája a XV. század óta lényegében változatlan maradt.

Mai esetek

Numerusz nullusz

Kohn és Braun, azaz, mivel Amerikában vannak, mr. Cohen és mr. Brown igen harciasan szólnak hozzá a háború eseményeihez. Persze a leghevesebben foglalnak állást a beavatkozás mellett. A tüzes vita során mr. Brown odaszól az éppen belépő fiának:

— Sam, lennél te egy hadipilóta?

— Szépen lennék, — válaszol az ifjú Samu.

A papa szeme csillog a tetszetős válasz következtében:

— És miért nem?

Mondja Samu:

— Majd bolond vagyok annyit dolgozni; azonfelül lövik is az irodát...

A körúton

— Hogy van, Salgókám?

— Ne is kérdezze. Alig várom, hogy megnyiljék a legújabb keresztény színház.

— Olyan sürgős a dolog?

— Hogyne. Szeretném már bojkottálni.

Ikervicc

Róth, Veisz és Grün elhatározzák, hogy játszanak egy pártit. Mindegyikük betesz egy pengőt és amelyikük nyer, azé a pénz.

Róth és Veisz kiraknak egy pengőt, Grün pedig teteti magát. Az első kettő persze lármázni kezd, hogy ők már betették a pénzt. A nagy kiabálás közben Grün az egyik pengős után nyul és méltatlankodva mondja:

— Kérem, ha az urak ilyen veszekedősek, én veszem a pénzemet és megyek...

*

Moszkvában értekeznek a vörös, angol és amerikai kiküldöttek.

— Nekünk kell elsősorban a segitség — mondja a bolseviki.

— Tévedés, nekünk! — zajong az angol.

Az amerikai feláll:

— Tudják mit? Majd mi is beavatkozunk, aztán nézhetnek!

Kisszakasz

Milliméter sor ára hétköznap és ünnepnap 40, vasárnap 45 fill. Legkisebb hirdetés (10 mm) 4 P. Álláskeresőknek 50% kedvezm.

Oktatás

Évtizedes **RÉVAI** gyorsíró, gépíró, helyesíró szakiskolában másodikától kezdőtanfolyamok. — Haladók továbbképzése. Erzsébet-körút 42.

Vétel, eladás

Brehm állatvilágot 75, Magyarság néprajzát 35 P, Hóman—Szekfűt 35-ért vesz **SALGÓ,** Nagymező-utca 38.

VESZEK elefántcsontfaragást „ billiárdgolyót, „ miniatürt, **NOVÁGH** műeszterg. utóda, Egyetem-utca **3**

Irógépek, számoló- és sokszorositógépek, gyári újak, legolcsóbb árban részletre is kaphatók. Használt és újjáépitett irógépek eladása és kölcsönzése. Kellékek, karbantartások, javitások. Idegen betüs gépek átalakitása magyarra **Kelemen József irodagép szaküzletében, Szolnok, Baross-utca 13.** — Őskeresztény cég. — A Baross-szövetség tagja.

Briliánst, ékszert, aranyat és ezüstöt legmagasabb árban veszek. **Singer,** Egyetem-utca 11. **Kérem pontos címre ügyelni.**

BRILLIANST, aranyat, fogaranyat, ezüstöt legmagasabb áron veszek. Elzálogositott ékszereit költségmentesen kiváltom legmagasabb áron megveszem. **Baross-ékszerház, BAROSS-U.** Tel.: 13-47-70. Kérem a cimre ügyelni. **83.**

BRILIÁNST ékszert, fogaranyat magas áron **VESZEK** **Nagy Imre** ékszerész, VIII., Baross-utca **Mária Terézia-tér sarok** **69**

Ruházkodás

SZÉP PERZSA, SEAL, MACSKA

BUNDÁT

OLCSÓN AKAR VENNI? Szemere szőcshöz fel kell menni! Erzsébet-körút 26, **második emeleten**

Perzsa, perzsaláb seal és különféle bundák rendelésre olcsón **Bischinger** SZŐCSNÉL Kálvin-tér 2. I. 4.

Bueno szőrmebunda olcsóbb, mint a szövetkabát **Pilát szőcsnél, IX. ker., Ferenc-körút 32. II. em. 3. Csak rövid ideig!!!**

SZENZACIÓS ÁRAT FIZETEK használt ruhákért, zálogjegyért, egyenruhákért, egész háztartásért. Szövetcsere. **GERSTL, István-út 28.** — Telefon: 426-547.

Használt ruhákért **csodálatos** árakat fizet **Fischbein,** Dob-u. 25. T: 423-582

Váljon meg használt ruhájától, mindenért **SCHMERGEL** fizet legtöbbet. Rottenbiller-utca 37. Telefonáljon. Hivásra jövök. **42-22-69.**

Szőnyeg

Perzsaszőnyeget veszek hibásat is, legmagasabb napi áron: Gerera Eskü-tér **1.** Tel.: szőnyegüzlet. **18-32-15**

Bélyeg

„Duna" BÉLYEG-bolt Vétel, eladás, csere, ritkaságok, újdonságszolgálat. **V., Mária Valéria-utca 19.** (Szemben a Ritz-szállóval.) Telefon: 382-473.

Lakás

Lázár- és Dobó-utca sarkán, a **textilnegyed központjában üzlethelyiségek** 1941 december 15-re **kiadók.** **üzlethelyiségek** kaphatók még 1941 nov. 1-re **II., Lövőház-utca 29-31. Zsigmond király-ut 98. és I., Krisztina-körut 26. sz.** nézakban. Felvilágositás a helyszinen és az épitészi irodában, V., Klebelsberg-utca 15, V. em. Telefon: 128-619, d. e. 10—12-ig, d. u. ½5—6-ig.

Dunaparti lakások, fényüző kivitelben 1 szoba-hallos, kétszobás és garszonok **kiadók,** III., Evező-utca 1, Kolossy-téri villamos-, autobusz-megállónál. Bővebbet a helyszinen és telefon: 115-497.

Cianozás

Cianoz Reiner jótállással legolcsóbban 40 éves cég Telefon: 12-05-05. Népszinház-u. 16.

Nem tudnak üzlethelyiséghez jutni a keresztény kereskedők

A zsidó háziurak és zsidó kereskedők ki akarják játszani a rendeletet

A néhány hét óta a kijelölt kereskedők valósággal megrohamozzák a kerületi elöljáróságokat. Kijelölt textilkereskedők, cipőkereskedők és más szakmabeliek igényüket jelentik be *különböző főútvonalon lévő üzlethelyiségekre, amelyekben ma még ki nem jelölt zsidó kereskedők árusítanak.* Augusztus 1-én tudvalevően megjelent a miniszterelnök 5777-es számú rendelete, amely szabályozta a lakások és egyéb helyiségek bérletére vonatkozó egyes kérdéseket. Ennek a rendeletnek 21-ik paragrafusa szerint a „bérbeadó" megszüntetheti az üzlet, vagy üzem céljára szolgáló helyiség bérletére fennálló bérleti szerződést, ha a bérlőnek, illetőleg annak a személynek, aki a bérelt helyiségben ipart, kereskedést, vagy egyéb kereső foglalkozást folytat, *iparjogosítványa, illetőleg más hatósági jogosítványa vagy engedélye megszünt, vagy ha az említett tevékenységét bármi okból három hónapja nem gyakorolja.*

A kizárólag dohányárusítási, valamint a korlátlan, vagy korlátolt italmérési engedély megszűnése esetében a felmondásnak *akkor is helye van, ha a volt engedélyesnek egyéb iparjogosítványa nem szünt meg.* Ugyanennek a rendeletnek 22-ik paragrafusa pedig módot ad arra, hogy az elsőfokú közigazgatási hatóság — ha az közérdekből szükséges — az előző felmondás esetében a bérbeadót felszólíthatja, hogy a bérleti jogviszonyt a 21-ik paragrafus rendelkezéseinek megfelelően szüntesse meg és a helyiséget üzleti, vagy üzemi célra adja bérbe. *A hatóság a felszólításban meghatározhatja azt a személyt, vagy azokat a személyeket, akik közül egynek, vagy többnek a bérbeadó a helyiséget bérbe adja.*

A kijelölt keresztény kereskedők a fenti rendelet szövegéből kétségtelennek látták azt, hogy azoknak, akiket nem jelöltek ki, az iparjogosítványa is érvényét veszti, tehát kereskedést, vagy ipart nem gyakorolhatnak tovább és üzlethelyiségüket kötelesek lesznek átengedni azoknak, akiket a kereskedelmi és iparügyi miniszter, illetve a főváros kijelölt, mint különböző közszükségleti cikkek forgalombahozatalára jogosított kereskedőt.

A fővárosban az elöljáróságokon azonban csak egyre gyülnek az üzlethelyiség igénylések. *A zsidó háztulajdonosok nem mondanak fel a zsidó bérlőknek, akik nem kaptak kereskedői kijelölést és az elöljáróságok vezetői nem léphetnek közbe a keresztény igénylők érdekében sem.*

Már most az a helyzet, hogy a keresztény kereskedők, ha ugyan régebben is kereskedéssel foglalkoztak, főútvonalakon nem igen kaptak üzlethelyiség-bérletet, hanem kiszorultak a mellékutcákba, vagy a perifériákra, olyan helyiségekbe tehát, amelyek nem jöhetnek komolyan számításba a kereskedelemben. Azok pedig, akik a kitünően bevált önállósítási alap segítségével lettek kereskedők és minden rátermettségük, sőt képzettségük meg van hozzá, *egyáltalában nem jutnak üzlethelyiséghez, mert tudvalevően hiány van a fővárosban bolthelyiségekben és a mellékutcákban sincs kiadó üzlethelyiség.* Hiábavaló tehát a keresztény új és régi kereskedők rátermettsége, tudása, ha nem kapnak teret üzleti tevékenységükre és kiszorulnak a kereskedelmi forgalom legjavából és központjából.

Az illetékes kerületi elöljáróságok vezetői tehetetlenek az igénylések elintézésénél. Érdeklődtünk az egyik kerületi elöljáróinál, hogy mi a helyzet voltaképpen és miért nem tudják végrehajtani a rendelet intencióit. A következő választ kaptuk:

— *A rendelet nem határozza meg tulajdonképpen, hogy kinek lehet igénybevenni az üzlethelyiségét. A ki nem jelölt kereskedőnek ugyanis* — és ezt talán nem vették figyelembe a rendelet elkészítésénél —, *nem szünik meg az iparjogosítványa, tehát működését tovább folytathatja.* Egyedül a dohányárusítási és italmérési engedélyeknél határozza meg a rendelet, hogy akkor is felmondásnak van helye, ha egyéb iparjogosítványa van az illetőnek. Így például az a textilnagykereskedő, akinek eddig textil nagy- és kiskereskedésre volt iparjogosítványa és akár negyven éven keresztül nem gyakorolta a kiskereskedést és most nem kapott nagykereskedői kijelölést, *tovább folytathatja kereskedői tevékenységét, mint kiskereskedő, mert iparengedélye egyben szólt nagy- és kiskereskedésre.* Tehát nem két engedélye volt, hanem egy, aminek részben tett eleget a multban és részben gyakorolhatja most is. *Az elöljáróságok tehát nem léphetnek közbe a kijelölt keresztény kereskedők érdekében,* ha csak pótlólag szigorúbban meg nem határozzák, hogy milyen esetekben lehet felmondani, illetőleg az üzlethelyiséget hatósági úton igénybevenni, vagy pedig nem adnak ki olyan általános érvényű rendeletet, amely módot nyújt a közbelépésre.

A *Baross-szövetségben* tömörült érdekelt kereskedők a 3000/1940-es számú miniszterelnöki rendelet értelmében kérnek meghatalmazást az illetékes miniszter részére, hogy *az a kereskedő, akinek iparjogosítványa csak részben is megszünt, köteles legyen átadni üzlethelyiségét is legalább 30 napon belül.*

A budapesti háztulajdonosok túlnyomó százalékban zsidók és így elképzelhető, hogy a zsidó háztulajdonosok részéről nem indulnak meg a felmondási folyamatok, hogy a ki nem jelölt kereskedőknek az 5777-es számú rendeletben biztosított felmondási jognál fogva felmondják üzlethelyiségüket és kereszténveknek adják át, mert a zsidó faji összetartás talán még fokozottabban érvényesül, különösen gazdasági területen, mint azelőtt. *Hatósági közbelépésre van tehát szükség, hogy a kijelölt keresztény kereskedők valóban hozzájussanak az üzleti tevékenységüknek megfelelő keretben való folytatásához,* mert különben önhibájukon kívül fognak elpusztulni az egyre élesebbé váló versenyben és a birtokon belül lévő zsidó kereskedelem nagyon sok szakmában még mindig elnyomhatja a feltörekvő és felülről is támogatott keresztény kereskedelmet.

Ugyanakkor, amikor Budapesten nincs mód és lehetőség az üzlethelyiségek igénybevételére, *Miskolcon már 30 igénylés felülbirálását kezdték meg és hir szerint már meg is indították a kiigénylési eljárást egyes esetekben ott, ahol a zsidó háztulajdonos az üzlethelyiséget megfelelő ellenérték fejében sem volt hajlandó átengedni keresztény vállalkozónak.* Nagykanizsán viszont a képviselőtestület közgyülése legutóbb elhatározta, hogy a városi épületekben, valamint a városháza épületében lévő összes zsidó boltosoknak azonnali hatállyal felmondanak, hogy így biztosítsanak helyet a fiatal keresztény kereskedőtársadalomnak a főbb útvonalakon levő elhelyezkedésre. Eddig ugyanis a nagykanizsai városházán legnagyobbrészt zsidó üzletek voltak.

Követendő példa tehát van, de nem szabad megelégedni azzal, hogy Budapesten, ahol a zsidó háztulajdonosok még továbbra is fenntarthatják a mai állapotot, *valósággal szabotálhassanak az üzlethelyiségek átadása tekintetében* és ezért sürgeti a keresztény kereskedelem a kormány mielőbbi határozott közbelépését a ki nem jelölt zsidó üzlettulajdonosok iparjogosítványának megvonása, illetve üzlethelyiségének hatósági igénybevétele érdekében.

nem Kerül sot
hamis
FOGAKRA HA
valódi
DIANA
fogkrémet használ
Egy tubus 60 fillér.

OKTÓBER

Irta: Izsák-Gyarmathy László

Kedves uraim, „A magányos lánynak" című cikkemre küldött leveleket megkaptam. Megértem, hogy önöket vonzza az elzárkózott, fiatal és vagyonos hölgy, a nyárfasoros kuria és a birtokra vezető sárga, őszi utak hangulata. Megrendüléssel olvasom igazán nyugalomra érdemes sorsukat. Egyiküknek három diplomája van és világháborús sérülései. „Két méltatlan nő marta eddig az idegeimet, most szeretném megtalálni az igazit" — írja a másikuk. A következő levélben rövid és heves mondatokban, tettrekész úr bizonyítja, hogy a cikkből érezhetően: az a kuria az Alföldön fekszik, ugyanezért mellékeli a sajáttervezésü öntöző és vízlevezető — „összevissza csupán egyturbinás!" — csatornarendszer müszaki rajzát, amelyet én küldjek el a magányos lánynak, legalább lássa, kit kapna férjül. Van levél, melyet versben irtak és van, melyet gépbe mondtak. „Rövid leszek, tenger a dolgom, a lelkiéletemet csak vázolom" — irja egy ügyvéd. És mind a magányos lány címét kéri. Többen fényképet is küldtek, amelyet én továbbithatok.

Nem továbbithatok és a címet nem adom meg, uraim, mert felhatalmazásom sincs erre, de főként azért, mert azt a cikket egészen más céllal irtam. A kis történet, amelyben, igaz, szerepelt egy lány és egy őszi világitású, nyárfás táj, csak ürügy volt néhány mondathoz, melyeket ki kellett mondani és a birtokoslány magányán keresztül lehetőleg élővé tenni: a szerelemről és a szeretetről volt szó, arról a végső fajtájúról, amely megváltathatná a világot. Önök pedig eközben a leányt figyelték a sorokban, kövér-e, vagy sovány? S hogy hány hold a föld és kell-e rajta csatornákkal öntözni?

A félreértés lehangol és gondolkodóba ejt. Kirakom magam elé a küldött fényképeket, kellemes, rokonszenves, ünnepiesen magabiző arcok néznek rám kitartóan. Néhány gondosan stuccolt bajusz. Ez lenne az eredménye hát egy iróI vállalkozásnak? A világ legnagyobb ügyét kiséreltem megfogalmazni, s most e vizesrefésült haju, polgári frigyre kész arcképek közé kerültem és leljem diadalomat abban, hogy munkám nyomán tanu leheték egy vidéki csizmás-hajdus, sültcsirkés és tepertős turóscsuszás lakodalmon, menetelhetek az ünnepi menetben valamely stuccolt bajusz után? ...

Az irások hatása kiszámithatatlan. Az uraknál, akiktől levelet, bizalmas sorsvallomást és finomkivitelü arcképeket kaptam, elértem cikkemmel azt, amit egy apróhirdetéssel egyáltalán el lehet érni. Maupassantről azt mondta egyik kritikusa: Soha nem lehet különválasztani és megjelölni, mi tartja meg az idők örökére Maupassant-t: megragadó illetlensége, vagy a finom idegbaj, amely sorai között örökké zúg, mint az októberi szél ...

*

... Októberi szélben és még egy kevés napsütésben, — amely e hónap újszülött ködeit még áttöri — lépegetni a nyárfák alatt, lakodalmi menetben, a sültcsirkés, tepertős túróscsuszás vacsora felé, mely a csipőslevegőjü estében vár, a faburkolatos kurián, egy kis vörösbor fényében — nem rossz gondolat, talán oda is adnám érte a felemlegetett cikk üdvösségét. Mert az októberekből egész életemben mindig szerettem volna visszamenekülni a könnyelmü nyárba, vagy legalább egy vidéki társaságba, ahol az emberek jobban összetartanak.

Októberben a fák már előre úgy remegnek a téltől, mint egy gyilkostól. Figyeld meg, a madarak és a hü kutyák is idegesek lettek. A fáradtan repülő utolsó napsugárt ökörnyál kiséri el a táj fölött. Az utak és a mezők kihülnek, árnyék húzódik a rétre, mint az alattomos árviz. E pillanatban a szerelem is ijedten és élesen fáj, mint egy seb. Ha most együtt lehetsz vele, a szél elől behúzott ajtajú szobában, a másik hangja úgy süt feléd a még fütetlen őszben, mint a paráz, de megijedsz, hogy talán már ez sem tart soká, az októberi szél kimarja a tüzet, mint a vasalóasszonyok parazsát. A fiatal lányok gondolkozó zongorajátéka a hegyoldali kertek között egyszerre elszakad, mert bezárják az ablakszárnyakat, olyan hideg van. Olyan ez a hónap, mint nyomasztó, fázós álom az egyedülléttől: sötétedő erdőben állsz magad, dühös óriás közelit és már nem tudsz elmenekülni. Most, ebben a vörhenyes, csipős szinváltozásban, megérzed egy pillanatra, hogy nem tudsz semmi fortéllyal segiteni magadon, életeden és halálodon, s az emberek, s a szerelem nem segitenek többé: a Tél mindenképp eljön... Miért félsz a téltől, a háborútól, az öregségtől, a szegénységtől, az élet végétől? Mert nem tudod úgy várni egyiket sem, mint gyermekkorodban, mikor még biztál a világban. Kétezer év előttről mondja egy hang örökké: olyanokká kell lennetek, mint a gyermekek, különben elvesztek. Hiszen, ha te is úgy várhatnád az októberi fázós félelemben a telet, ahogy kicsikorodban az ég felé fordultál töretlen fényü szemmel és még hitted a karácsonyfát! ... Ez a gyermekek meggyőzhetetlen ereje és a te gyengeséged; olyan egyszerü és mégsem akarjuk érteni.

Nagy épitkezések Kolozsváron

Kolozsvár, október 1.

A város törvényhatósági bizottságának *Inczédy-Joksmann* Ödön főispán elnöklésével tartott ülésén *Vásárhelyi* László polgármesterhelyettes ismertette *a lakásinség megszüntetése* érdekében hozott intézkedéseket. Közölte, hogy a város vezetősége a belügyminiszter jóváhagyásával 500.000 pengő kölcsönt vett fel az Oti-tól, hogy *a Hunyadi-téren levő telken háromemeletes bérházat épittessen.* A bérházat két-háromszobás lakásokkal épitik. A polgármesterhelyettes ezután a városi vízvezeték és csatornahálózat kibővítésére tett indítványt. A közgyülés az előterjesztéseket elfogadta és felhatalmazta a város vezetőségét, hogy ez utóbbi munkálatokra 150.000 pengős kölcsönt vegyen fel az erdélyi ipari munkatervező intézettől.

A törvényhatósági bizottság ülése után összeült a törvényhatóság kisgyülése. *Keledy* Tibor polgármester közölte, hogy a honvédelmi minisztérium utasította a bizottságot *a város jelentőségének megfelelő leventegyakorlótér, céllövölde, otthon és sporttelep létesítésére.* A városi mérnöki hivatal véleménye szerint a terv megvalósitása egymillió pengőbe kerülne. Ebből az összegből a város 250.000 pengőt vállalna magára, úgyhogy az épület és telep részére szükséges telket ingyen ajánlja fel. A kisgyülés az előterjesztést magáévá tette és kimondotta, hogy a város sportéletének és a leventék testi és lelki fejlődésének fokozásához szükséges tervet a legnagyobb odaadással támogatja.

A főváros és a vidék egyaránt kedvelt kávéházát, az
EMKE
KÁVÉHÁZAT
átvettem
Törekvésem, hogy ennek a népszerü kávéháznak a közönségét minden igényt kielégitően szolgáljam ki és öregbitsem a világhirü magyar vendéglátás jóhirét
Felsőőrsi Kövessy Géza

Az ülő életmód következtében jelentkező bajoknál, különösen renyhe bélmüködésnél, alhasi vérpangásnál és aranyeres bántalmaknál a természetes „Ferenc József" keserüvíz rendszeres használata által gyakran igen jó eredményeket lehet elérni. Kérdezze meg orvosát!

A karácsonyi csomagokat december 5-ig kell feladni a tábori posták címére

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A postavezérigazgatóság közli, hogy a tábori postahivatalok címére szóló karácsonyra szánt csomagok csak abban az esetben juttathatók el idejében a címzettekhez, ha a feladók ezeket a csomagokat legkésőbb december 5-ig bezárólag postára adják.

Rádió Fotó Gramofon
VETZL Láng Tibor CSERE Rákóczi-út 9. Tel. 14-35-48.

— **A magyar hadiüzemi munkásság rádión köszönti a kormányzót.** Miklós napján, december 6-án, amikor az egész nemzet szive a budai vár felé fordul, hogy köszöntse Kormányzó Urunkat, a magyar hadiüzemi munkások déli 12 óra 10 perckor külön műsor keretében üdvözlik névünnepén a rádión át vitéz nagybányai Horthy Miklóst. A daruk, az esztergapadok, a kohók, a bányák, a szövőgépek névtelen magyar katonái küldik el a rádió hullámszárnyain jókivánságaikat a munkásénekkarok dalában, munkások irta versekben, köszöntőkben. Ugyanakkor, amikor a hadiüzemi munkásság által előadott zeneszámok közben egy munkás, egy munkásnő és egy ifjú tanonc mondja el valamennyiök nevében köszöntőjét, Magyarország összes hadiüzemeinek munkásai rádiók hangszórói köré gyülnek, hogy lélekben együtt ünnepeljenek.

ARTIN ENYHE, BIZTOS HASHAJTÓ.

— **Sulyos itélet a zsidótörvény megszegése miatt.** A budapesti IX. kerületi rendőrkapitányság büntetőbírája Gárdos Gézát, a Thék Endre-utca 6—8 szám alatt lévő hajlított műbutor kft. igazgatóját a zsidótörvény többrendbéli megszegése miatt 40 napi elzárásra átváltoztatható 2000 pengő pénzbüntetésre itélte, ezenkivül 196 pengő szakértői dij megfizetésére kötelezte. Az itélet nem jogerős.

Érettségizett kat. leányoknak
uri komfort B. Katalin nagy leányotthonban 22. autóbusznál, XI. Budakeszi-út 46.
Telefon: 134—699 és 136—784

— **A Mép fővárosi hírei.** A magyar élet pártjának fővárosi szervezetei igen élénk tevékenységet fejtenek ki, egymásután tartják értekezleteiket, amelyeken országgyülési képviselők és fővárosi bizottsági tagok számolnak be a bel- és külpolitikai, valamint a várospolitikai helyzetről. Legutóbb a VI. kerü-

Tengeralatti eredete volt a keddi heves földrengésnek

Berlin, november 26.

Több ország földrengésjelző állomásának készülékei *rendkivül heves földrengést jeleztek kedden este.* A rengés központja még ismeretlen. A Heidelberg közelében levő königstuhli csillagvizsgáló intézet földrengésjelző készüléke mintegy 2700 kilométer távolságban levő földrengést jelzett. Amerikai földrengésjelző intézetek közlése szerint fennállásuk óta ez a rengés a leghevesebb volt. Egy angol földrengésjelző intézetben a heves megrázkódtatás mindjárt a földrengés kezdetén használhatatlanná tette a készülékeket. Lisszabonban közvetlenül is érezték a földrengést. A földlökések néhány percig tartottak s a házak meginogtak.

Lisszabon, november 26.

A földrengési intézet igazgatójának véleménye szerint *a keddi földrengés központja a tengerben volt Lisszabon közelében, azonban pontosan nem lehet megállapitani a helyet, mert a lisszaboni, portói és coimbrai készülékek megrongálódtak.* Mivel a földrengést a legerősebben a part mentén lehetett észlelni, feltételezik, hogy *az eredete tengeralatti volt.* Annyit azonban meg lehet állapitani, hogy a jelenség 5 Mercalli-fokot nem haladta meg s az iránya észak-déli volt. A lisszaboni jelzőkészülékek szerint a földrengés horizontális volt. Ha vertikális irányban történt volna, akkor tetemes károkkal lehetett volna számolni. *A földrengés körülbelül két percig tartott. Két óráig a közúti közlekedést felfüggesztették, hogy ellenőrizzék a sinek nyomtávát.*

*

Az országos földrengési obszervatórium készülékei november 25-én délután 5 óra 10 perckor igen erős földrengést jeleztek. *A földmozgás Budapesten öt órán át tartott.* Az inga legnagyobb kitérése 190 mm volt.

Zsidó politikai biztos vezeti a nyugatszerbiai kommunista bandákat

Belgrád, november 26.

Mint az Obnova a délszerbiai Raskából jelenti, *egy szerb önkéntes osztag elfogott egy kommunista futárt,* s a nála talált okmányokból értesült az ottani *kommunista bandák haditervéről.* Ez értékes adatok birtokában az önkéntesek *elhatározták, hogy megtámadják a kommunistákat. A rajtaütés sikerült.* Megöltek 57 kommunistát, 36-ot sebesülten és 30-at sértetlenül foglyul ejtettek. Másnap folytatták a kommunisták üldözését. Ez alkalommal még 50 kommunista esett el és 143 került fogságba.

Mint az Obnova Losnicából jelenti, *Szerbia nyugati részén a kommunista bandák központja a Rosan-hegység. A kommunisták politikai biztosaként ott működik a Montenegróból Szerbiába menekült hirhedt Pijade Mózes nevü zsidó.* Az egyik alkalommal, amikor ezzel a kommunista bandával összeütközésre került sor, elfogtak egy veszedelmes [illegible] agitátornőt.

WOLFRAM-LÁZ PORTUGÁLIÁBAN

Lisszabonból jelentik: Portugália egyes vidékein valóságos wolfram-láz tört ki, amely méreteiben az amerikai aranyláz legviharosabb korszakaira emlékeztet. Több helyen a gyárak teljesen elnéptelenedtek, mert a munkások a wolfram-érc után vetették magukat. A földek sok helyütt müveletlenek maradtak. Az állitólagos wolfram-lelőhely környékén a dombok és hegyoldalak olyanok, mintha súlyos légitámadás érte volna őket.

MACSKASZEMŰ KISLÁNY

Prágából jelentik: A csehországi Kladno kórházának szemészosztályára egy hatéves kisleányt vittek kezelésre. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a gyermeknek kimondottan „macskaszeme" van. Nappal a kislány csak egész homályosan lát, éjszaka azonban rendkivül éles a látása. A különös betegséget az orvosok megállapitása szerint a pupilla abnormális megnagyobbodása okozta. Most mütéti úton igyekeznek megjavitani a gyermek látását.

HIDEGHULLÁM AMERIKÁBAN

Newyorkból jelentik: Az Egyesült Államok valamennyi középső államát rendkivül erős hideghullám borította el. Texasban a hőmérő fagypont alatti 25 fokra sülyedt. Az állam egész területén hóviharok dühöngenek.

— **A feleség leugrott a III. emeletről, a férj megmérgezte magát.** Szerdán délelőtt Grasalkovich-utca 2 számú ház III. emeletéről az udvarra vetette magát Pozner Antalné 40 éves háztartásbeli asszony és mire segithettek volna rajta, meghalt. Férje efölötti elkeseredésében megmérgezte magát, a kórházba szállitották.

x **Főzési gondját megosztjuk,** a gáz takarékos használatának ismertetésén kivül időszerü ételek készitését is bemutatjuk a gázmüvek VI. Vilmos császár-út 3 szám alatti bemutató termében minden kedden és pénteken délután 5 órakor. Belépődij nincs.

— **Elgázolt a villamos egy ismeretlen férfit.** Szerdán este Ujpesten a Váci-úti remizénél a villamos elgázolt egy 56 év körüli munkáskülsejü férfit. Az ismeretlen a pótkocsi alá került s a kerekek a jobb lábát levágták. Az újpesti mentők a szerencsétlenül járt embert kórházba vitték, ahol rövid idő mulva meghalt.

x **Fájdalmas székelésben szenvedők,** akiknek a végbél megbetegedései — mint aranyeres csomók, berepedések, viszketegség stb. — teszik az életet nehézzé, a természetes **„Ferenc József"** keserüvíz rendszeres használata által csakhamar enyhülést találhatnak. **Kérdezze meg orvosát!**

A levegő honvédeit dicséri a német sajtó

Berlin, november 26.

A magyar légierő teljesitményeinek német részről adózott nagy elismerés az ujságcikkek és fényképfelvételek egyre fokozódó számában is kifejezésre jut. A német légierő „Der Adler" cimü képes folyóiratának legutóbbi száma például fényképes beszámolót közöl a következő cimmel felirattal: „A levegő honvédei. Magyar légierő harcban a szovjet ellen." Jellemző az érdeklődésre, amellyel ez a képes jelentés a német birodalomban találkozott, hogy a lap példányait közvetlenül megjelenésük után teljesen szétkapkodták. A „Luftflotte Südost" cimü képes harctéri folyóirat, a délkeleti német légierő tábori lapja, legutóbbi számában hasonló képekkel illusztrált jelentést közöl „Repülő honvédek" cimmel, amelyben ismerteti a magyar légierő kiépitését és méltatja tevékenységét.

— **Éjféltől reggelig tartó tűz pusztitott egy óbudai téglagyárban.** Kedden éjjel, néhány perccel éjfél előtt a Bécsi-út 136 szám alatti Nagybátony-Ujlaki egyesült iparmüvek óbudai tégla- és cserépgyárából tüzet jeleztek. A tüz a téglagyár haromemeletes szárítóépületében keletkezett és olyan rohamos gyorsasággal harapódzott el, hogy amikor a tüzoltók néhány percen belül a helyszínre érkeztek, már az egész 150 méter hosszú és 30 méter széles épület összefüggő lángtenger volt. A több kerületből kivonult tüzőrségek Kiss Lajos dr. főparancsnok személyes irányitásával igyekeztek a tüz továbbterjedését megakadályozni, ami sikerült is, de a kigyulladt épület teljesen leégett. Reggel 7 óra volt, amikor az oltás munkája befejeződött. Emberéletben nem esett kár. A vizsgálat folyik a tüz okának kiderítésére.

— **Itélet a hatvanvádlottas vámjövedéki bünperben.** A budapesti büntetőtörvényszéken Lombay Viktor dr. tanácselnök, egyesbiró egy héten keresztül tárgyalta azt a nagyszabásu vámjövedéki bünpert, amelynek eredetileg hatvan vádlottja volt. A vádlottak közül időközben néhányan kártalanitották a kincstárt az ügy előzménye tiz évvel ezelőttre nyúlik vissza. A Corvin szállitmányozási vállalat három vezetője: Grosz Andor, Varga László dr. és Vámos Oszkár körleveleikben ajánlották fel szolgálataikat kereskedőknek elvámolási ügyekben. Számosan jelentkeztek ügyesbajos dolgaikkal. A vállalat el is intézte az ügyeket, de mint később kiderült, sorozatosan megtévesztette a vámigazgatóságot. A biróság Vámos Oszkárt vámmegrövidités miatt egyévi fogházra és 163.733 pengő pénzbüntetésre itélte, amely nemfizetés esetén százpengőnként egy-egynapi szabadságvesztésre változik át. Erényi Ferencet, a Szervita-téri volt Stern József-cég utódját 6255 pengőre, Kovács Ernő textilügynököt 50.053 pengőre, Deutsch József Jenő kereskedőt 3974 pengőre, Szemző Sándor úridivatcég tulajdonost 4386 pengőre, Czeisler Ferenc divatárukereskedőt 2744 pengő pénzbüntetésre itélte, tizennégy vádlottat felmentett és huszonhárom ügyben a kártalanitás révén megszünt az eljárás.

— **A hajóteherforgalom megszüntetése a bégai hajóállomásokkal.** A Mefter az együttműködő hajózási vállalatok nevében is közli, hogy Temesvárra és a Béga-csatorna többi állomására a folyó évben az utolsó járat Budapestről december 8-án indul.

— **Az egyetemet és főiskolát végzett nők egyesülete** és ennek budapesti csoportja december 7-én, délelőtt 10 órakor tartja rendes évi közgyülését a Ferenc-körút 29 szám alatt lévő helyiségében.

— **A farkasréti kápolnaegyesület jótékonycélú estje.** A farkasréti kisegitő kápolnaegyesület Lini János dr. lelkész és Bódi Flórián igazgató rendezésében jól sikerült Szent Erzsébet-ünnepet rendezett a szegény gyermekek felruházására. Az ünnepségen szerepelt Felkay Magda, Dömötör Tibor, Tóth Gizella, Jakabfalvy Edit, Köblös József, Incze Mária, Féreghy Éva tanárnő vezetésével az Érdi-úti népiskola növendékei és a székesfővárosi **„Magyar jövő" dalárda.**

UJMAGYARSÁG

VIRULÓ EGÉSZSÉG

pajzán jókedv, friss életerő nyilvánul meg az eleven, nyilteszü gyermek mozdulataiban.

A fejlődés e korában a lélek és test ápolása, nevelése döntő befolyással van a gyermek egész jövőjére.

Minden gondos szülőnek kötelessége ügyelni arra, hogy gyermeke testileg-lelkileg egészséges maradjon, megerösödjön. Az izmok, csontok, idegek erösödésére, az ellenállóképesség fokozására adjon gyermekének kora ifjúságától kezdve reggelire és uzsonnára 1—2 csésze Ovomaltine-t.

Az Ovomaltine a táperő és életet fenntartó vitaminok összességét tartalmazza. Kellemes ízü, könnyen emészthető természetes erősitő tápszer.

A gyermek fejlődését elősegiti, testi és szellemi erejét növeli az

OVOMALTINE

Napi használata csak fillérekbe kerül!

— **A törvényhozói összeférhetetlenség szabályozása.** A Magyar Távirati Iroda jelenti: A törvényhozói összeférhetetlenség szabályozásának előkészitésére kiküldött huszonhét tagú bizottság szerdán este hat órakor vitéz Bobory György elnöklésével ülést tartott. A kormány részéről Antal István igazságügyi államtitkár vett részt az ülésen. A bizottság Donáth György előadásában behatóan tárgyalta a kérdést, majd a törvénytervezet megszövegezésére kilenctagú albizottságot küldött ki, amelynek elnöke Ferenczy Károly, előadója pedig Donáth György lett.

Repülőgép **hadijátékok**
érdekes kisérletező szekrények
CHMURA
IV., FERENCIEK-TERE 2

— **Vitéz Nagy Iván előadása a Baross női táborban.** A Baross női tábor előadássorozatában legutóbb vitéz Nagy Iván dr. miniszteri osztálytanácsos tartott előadást „Magyarok külföldön" cimmel. Érdekes adatokat sorolt fel a magyarság fejlődéséről és a külföldön élő magyarok helyzetéről. A müsoron még Goll Bea táncművésznő, Perényi Gabriella énekmüvésznő, Horti Jenőné és Pálffyné Apponyi Julia grófnő divatszalónja szerepelt.

A tátraszéplaki
Dr. GUHR-SZANATORIUM
titkára: Bene László
péntektől—keddig személyesen ad felvilágositást a **Tátra-irodában** (Dorottya-u. 7.).

— **Tanárok gyülése.** Az országos polgári iskolai tanáregyesület budapestvidéki tankerületi köre ülést tartott, amelyen Lucza János elnök Széchenyi Istvánról emlékezett meg kegyeletes szavakkal. Méltatta a keleti harctéren küzdő honvédeink hősi küzdelmét, majd foglalkozott a tanárság helyzetével. Ismertette a tanárhiány okait és ezzel kapcsolatban is szükségesnek tartja a kar jobb helyzetét előmozditó intézkedéseket. Lupes Mihály titkár beszámolt a tanárság kivánságairól és orvoslásra váró panaszairól. Mihók Béla, Lóránt Gyula, vitéz Kováts György, Cservinka Jenő, Makay Tivadar, vitéz Torma Gábor, Székely László és mások felszólalásaikban a hadviselt tanárok kérelmeivel és a tanárság anyagi helyzetével foglalkoztak.

Halálozás

Szabó Elemér dr. nyug. áll. orvos-vezérőrnagy 82 éves korában november 25-én Székesfehérváron elhunyt. November 27-én délután fél 4 órakor temetik a Szent Háromság-temetőben a református egyház szertartása szerint.

Gálos Bernát dr., a székesfehérvári cisztercita gimnázium igazgatója 53 éves korában szerdán délben agyvérzésben elhunyt. Kiváló pedagógus volt, öt évvel ezelőtt rendelték a székesfehérvári intézet élére.

Frenreisz Pál dr., a közigazgatási birróság itélőbirája november 25-én Budapesten elhunyt. Temetése november 27-én délután 4 órakor lesz a farkasréti temetőben.

Az Operaház díszelőadása a kormányzó névnapján

Az Operaházban a kormányzó névnapja alkalmából a magyar nemzeti diákszövetség december 6-án este 7 órai kezdettel rendezi szokásos díszelőadását. A Himnusz eléneklése után *Karig* Emil, a protestáns diákszövetség elnöke mond üdvözlőbeszédet. *Bárdos* Lajos „Horthy Miklós táborában" című dalát az egyetemi akadémiai tanár vezénylésével, majd *Hubay* Jenő „Cremonai hegedűs" című kétképes operája kerül színre *Rubányi* Vilmos vezénylésével és *Oláh* Gusztáv rendezésében. Végül Mozart „Póruljárt kérő" című balettjét mutatják be. Az előadást *Kenessey* vezényli, a balett koreográfiáját *Harangozó* Gyula készítette.

Kizárólag a PÁTRIÁBAN
Angyalvár börtöne
D. e. 11 órától egész nap játszunk!

* **Zongoraest.** Vásárhelyi György, a Németországban élő fiatal magyar zongoraművész szerdán tartotta első bemutatkozó estjét a zeneművészeti főiskola nagytermében. A kiváló képességű előadónak kiforrott a technikája, csillogó a billentése. Bartók Béla és Fischer Edvin volt a mestere. Sokat várunk így fejlődésétől, mert egyelőre rokonszenves mértéktartása, szerény óvatossága inkább csak a külső felszínen megnyilatkozó képességeit árulta el, de minden remény megvan arra, hogy komoly mondanivalóval lepi még meg hallgatóságát. A hangversenyt a kormányzó hitvese is megtisztelte megjelenésével.

Bün és bünhödés
HARRY BAUR BELVÁROSI Telefon: 384-563

* **Ernest Ansermet hangversenye.** *Ernest Ansermet, a kiváló svájci karmester megérkezett Budapestre s pénteken a Magyar Művelődés Házában vezényli a székesfővárosi zenekar második mesterbérleti hangversenyét. Ernst Ansermet, aki a magyar közönségnek már régóta kedveltje, az idén is fiatal magyar szerzők munkáját mutatja be. Ez alkalommal Takács Jenő „Antiqua Hungarica" című új művét vezényli. A fiatal szerzőnek ezelőtt két évvel volt emlékezetes sikere a „Tarantella" című szvitjével.*

Koncert rendezései:

Szentgyörgyi quartett ma **Dohnányival.** Zeneak. ½8.
Faragó matinė dec. 7. Z. 11.
Károlyi zongoraest dec. 10.
Engel Iván zongoraest dec. 15.

*

Marnitz hangversenyek:

November 29-én Z. este 8 órakor a
BERLINI OPERAHAZ
kamaraballet-együttesének vendégjátéka.
November 30-án Z. este 8 órakor
FIATALOK ESTJE
Simor Erzsi, Lukács Margit, Rácz Valéria, Máthé Jolán, Clara Dea, Milinkovich Gemma, Boross Jolán, Suhajda Mária, Hámory Imre, Udvardy Tibor, Albert Ferenc, M. Kántor Béla, Pataky Jenő, Bihari József, Várad Szabolcs.
NŐI KAMARAZENEKAR
kirobbanó sikerű I. estje után dec. 1-én Klaszszikus est. Vez.: **Arató.** Közr.: **Albert—Országh—Rezik.** Z. 8 óra. Kivételes érdekességű műsor. Bemutatók.
UDO DAMMERT (München)
dec. 3. Z. 8.
Jegyek **Marnitznál** József-krt 37/39, telefon: 134-028 és a **Zeneakadémián.**

* **Uj szereplők a Toscában.** *Az Operaház vasárnap esti Tosca-előadásán a címszerepet először énekli Rigó Magda. Cavaradossi szerepében pedig Járay József, a színház idén szerződtetett pompáshangú fiatal tenoristája mutatkozik be. Az előadást Sergio Failoni vezényli.*

EGYMÁSÉRT
Carole LOMBARD és **James STEWART**
Mester-film Kizárólag
HOLLYWOOD

* **Pénteken premier a Fővárosi Operettszínházban.** Pénteken este fél 8 órai kezdettel új revüt mutat be a Fővárosi Operettszínház jónevű és népszerű színészek szerepltetésével. *Honthy* Hanna mellett *Karády* Katalin, *Fejes* Teri, *Barabás* Sári és *Kelly* Anna vezetnek a műsorban. Sok régi emléket elevenít fel *Halmay* Tibor és *Solthy* György s a fiatalok versenyében *Madarász* László, *Sikolya* István dr. és *Szondy* Biri vesznek részt. Közreműködik a revüben *Chappy* és huszonhattagú szimfónikus jazzzenekara.

Szinház, Film, Müvészet

Medea

Felujitás az Uj Magyar Szinházban

Sors úgy még végig nem vert szerelmesnőn, mint Aietes kolchisi király leányán; Medeán. Ez a szilaj és szép barbár királykisasszony — a fantáziadús görög mitológia szerint — sorozatos rémregényen megy át s vad rémdrámák kisérik lépteit. De, hogy izgalmas történetében sokkal több rejlik, mint klasszikus ponyva és ókori bünügy, azt jelzi Euripides és Peneca, akik felfigyeltek rá. Corneille feldolgozta, Grillparzer már majdnem tökéletes tragédiába önti, Cherubini operában zenéli róla. Azonban sem az eddigi költői alkotások, sem az epika, sem a tanulmányok és az ezernyi hozzászólás nem érte el azt, hogy Medeát és roppant problémáját a maga teljes ragyogásában mutassa be. A Grillparzer-trilógiának ez a harmadik és legdrámaibb része több tekintetben megközeliti a helyes megvilágitást. Hozzájárul a Medea-ügy jelentőségének eldöntéséhez az Uj Magyar Szinház szerény tapogatózása is, amellyel felismerte, vagy felismerni vélte, hogy miről is van itt szó tulajdonképpen? ... és ezt főleg a jellemző jelenetek és a helyénvaló hangsuly megválasztásával és kiemelésével adta tudtunkra.

A patetikum őrültjei és a dikciós dráma fúriái mégis csak megbuknak egyszer, különösen olyan esetekben, mint Grillparzer Medea-ja, amely minden romantikus dübörögvénye mellett is épkézlábdarab, cselekménye indokolt, lélektanilag mestermű és motivumai kiirthatatlan emberi vonásokra épülnek. Meg nem bocsátható hiba volt, hogy szavalással és a klasszikus hagyományok állitólagos kötelező tiszteletével eddig elkendözték ennek a halhatatlan tragédiának igazi és mozgató erejét: a fajták keveredésének átkát. Vérgőzbe, mitoszba és öncélú esztétikai elvekbe fullasztották. Holott Józon és Medea, akik két külön és egymáshoz idegen nép gyermekei, az emberi érzelmek legérzékenyebb területén a szerelemben ütköznek össze. Mi se lenne könnyebb, mint e rugalmas területen áthidalni a nemes görög férfi és a vad barbár nő között tátongó szakadékot. De éppen ez nem sikerül. Grillparzer lépésről lépésre rátalál a fajták közti áthidalhatatlan ellentétekre, az antik világban és megdönthetetlenül bizonyitja be, hogy nem tudnak tartósan együttélni. Az első erotikus fellángolás után tompa gyülölet születik meg köztük. Más a Medea világa, más a Józoné. Kolchiszban még hevültek egymásért, a theszáliai Jolkoszban már szembekerülnek egymással, mert a jolkoszi görög udvar gyanuval fogadja a kócfekete, ferdeszemű és szeles Medeát. „Idegen! ..." — mondják rá. És elhúzódnak tőle. Varázsszerei miatt gyorsan és örömmel sütik rá az „idegen"-re, hogy boszorkány. Medeát fojtogatja ez a gyanu. Indulatos nő, féktelen és vérmes, aki habzik a dühtől, mikor a faji idegenkedést észreveszi az urán, Józonon is. Akit lobogó szenvedélylyel szeret. Már Kolchiszban a meggondolatlan bűnök sorozatát követi el, hogy meggyőzze Józont, a magasrendű fajtát, szerelme mindent lebiró nagyságáról: megtagadja saját királyi apját, népét, — földjét elhagyja, elaltatja a sárkányokat, amelyek az aranykost őrzik és vállalja, hogy apja kiátkozza őt. Házasságuk első állomásán, Jolkoszban, összejátszik Józon unokahúgaival, akik megölik Péliaszt, Józon nagybátyját. Ezt is Józonért teszi. Harmadik hazájában, Korinthoszban, ahová mint menekültek szivárognak be, elássa bűvszereit, mert azt hiszi: eddigi áldozataival és véres bizonyitékaival örökre megszerezte az idegen, a napszőke görög Józon szivét. De ez a napszőke idegen Isten meghódithatatlan. Igaz, egy kicsit léha és kalandor is, meg konjunkturázik is, mikor Korinthoszban felmelegiti Kreon király leányával, Kreuzával egykori liaisonját. De ez a görög Istenfi nemcsak léha, hanem menekül is meggyülölt szerelmétől, az idegen Medeától. Szeretné a véres multtal együtt a tengerbe süllyeszteni. A barbár Medea, aki már nagyobb dolgokat is müvelt, hogy végleg össze tudjon olvadni Józonnal: most akklimatizálódni kezd, göröggé akar válni, görög dalokat tanul, göröghoni ruhát ölt fel és elfojtja dajkája szavát, aki a fajvédelem nevében azzal vádolja, hogy hitvány áruló — és hiába erőlködik, mert az asszimiláció nem fog sikerülni. És Kreon király, aki haszonleső is, ki is taszitja Medeát Korinthoszból, csak előbb meg akarja tőle kaparintani a kos aranygyapját. És a galamblelkű Kreuzát összeadja Józonnal. Medea még erre a nászra se adja fel őrült reményét, hogy Józon mégis az övé lesz. Csak mikor gyerekeit is elidegenitik tőle, akkor lázad föl, leveti az asszimiláns engedékenységét, nem akar többé beolvadni. Vad bosszujában öl, pusztit és gyujtogat. Elment a végsőkig az alkalmazkodásban: nincs tovább! ... Azaz ha Grillparzeren túl is kövessük, ahol mint Aigeus király felesége követ el merényletet — hasonló okokból.

A Medea a legmodernebb dráma. Hogy eddig félrejátszották, az a letünt korok tévedése volt. Az Uj Magyar Szinház bátor és tehetséges rendezője, vitéz Bánky Róbert szerényen, de kitünő érzékkel és izléssel helyreigazitotta a ferdeséget. Medea, mint mimikri, megbukik és se vérrel, se szerelemmel, se gyerekek megszülésével nem tudja elmosni a fajtákat elválasztó korlátokat. Az iró, és az előadás azt is igazolják, hogy az idegen gondolkozásmódok, szokások, felfogások, erkölcsök és hitek erőszakos összekeveréséből súlyos következmények keletkeznek, szakadás, szakitás, ellentét, gyülölet, halál és pusztulás. Az uj szinház uj együttese kétségtelen becsvággyal állt a rendkivüli mű és az uj megvilágitás szolgálatába s jóval felül a középszerüségen végzett a nagy feladattal. Igyekeztek hozzánőni a hatalmas drámához. Hogy ez nem egészen sikerült, az az egyes szereplők egyéni képességein múlott. Viszont ami tőlük telt, azt hiánytalanul átnyujtották. Peéry Piroskának, aki Medeát játszotta, adottságai szabnak korlátokat. Nem nagy tragika volt, hanem lázas ember, akit indulatok tépdesnek, a fájdalom hasogat s a felháborodás vet szét. Jászai Mari volt elődje, régen! ... a maga egyedülálló fenségével és borzongtató erejével, mikor az ember valóban érezte, hogy a végzet lép vele a színpadra. Az utódot mélyen átitatta a dús szerep, szenvedése megindító volt s ha még meg is rázott volna bennünket is, nemcsak őt magát, akkor újat és nagyot alkotott volna. Halassy Mariska az átélés hevét maradéktalanul megőrizte s ugyanakkor a jó színésznő biztonságával alakitotta a dajka hálás szerepét. Kreuza, a szelid szőke szépség, Simor Erzsi volt és többet adott, mint egyáltalán várni lehetett volna tőle. Azon a modern vonalon, amelyre a rendező a darabot vázolta, egyesegyedül a kiváló Földényi László mozgott világos öntudatossággal. Kreonja fényes és maró, mint a finom méreg. A romlottság diszkréten, ütött át rajta. Józont Perényi László keltette életre, sok belső gerjedelemmel, de vaskosan és egyhangú gesztusokkal, úgy hogy pótolnia kell a hiányzó és szükséges hajlékonyságot. Jó volt Alszegi Lajos. A monumentális görög diszleteket Básthy István tervezte s a rendezés feltünően jó munkáját vitéz Bánky Róbert igazgató végezte.

Papp Jenő

LEHULL A LEPEL A „SZOVJETPARADICSOM" VÉRES TITKAIRÓL!
SEBASTOPOL PÁNCÉLOS
A véreskezü szerelmes népbiztos!
SAVOY

* **Darabváltozás az Operaházban.** Csütörtökön, november 27-én Tamás Ilona betegsége folytán a hirdetett Don Juan helyett ugyancsak félhét órakor a Faust kerül előadásra. Szereplők: Faust — Rösler En[illegible] — Rigó Magda, Mefisto — Los[illegible] Siebel — Horányi Karola. Má[illegible] Margit, Valentin — Jámbor [illegible] — Szomolányi János. Vezényel [illegible]

* **Raimu uj filmje.** A francia összeomlás előtti hónapokban készült el Raimu utolsó filmje, „Derniere jeunesse" címmel. A megrázóan egyszerű filmtörténet szuggesztiv erejü művészi rendezéssel és pompás színészek alakításával került a vászonra. Raimu egy élete alkonyához közeledő férfit játszik, aki már semmit sem vár a sorstól, s akkor jelenik meg életében a szerelem, amikor már mindenből kiábrándult. Ennek a szerelemnek drámai fejezetei peregnek le az érdekes filmujdonságban, amely „Alkonyat" címmel kerül a magyar közönség elé. Raimu mellett a női főszerepet Jaqueline Delubac játssza.

* **A „Sebastopol a Savoyban.** A Savoy-filmszínházban kerül műsorra a „Sebastopol" című filmalkotás, amely a szovjet urainak igazi arcát mutatja be. Az érdekes filmdráma főszereplője egy népbiztos, aki vérengző kedvében halomra öleti a „Sebastopol" páncélos fehér tisztjeit. A film főszerepeit Theodor Loos, Camilla Horn és Fritz Kampers játsszák.

VÉGRE MURATI PÁGER **LLOYD**

* **Katona-emlékünnep a nagyváradi színházban.** A nagyváradi Szigligeti-színház Katona József emlékének hódolva, bemutatta Tabéry Géza „Kolosváry Pál" című egyfelvonásos színjátékát. Katona József érdemeit Némethy Gyula pápai prelátus méltatta. Végül a „Bánk bán" harmadik felvonása került előadásra. A színházat a nagyváradi közönség zsufolásig megtöltötte.

* **Matiné a finn nemzet tiszteletére.** A magyar Goethe-társaság és a La Fontaine-társaság ünnepi ülést rendeztek a finn nemzet tiszteletére. Lukács György előadásában a turáni gondolatot fejtegette, Szendrey Ilona finn dalokat énekelt, Gulyás Pál dr. tanár „A magyar nemzet és a Kalevala" címmel tartott előadást. Monostory Margit finn költők verseit szavalta, Mányoky Vilma karjalai élményeit ismertette. Az ünnepséget Heikkilä finn követségi tanácsos köszönő szavai zárták be.

* **„Földöntúli muzsika" az Urániában.** Csütörtökön mutatják be az Uránia-filmszínházban Gustav Gründgens uj filmjét, amely Friedemann Bachnak, a halhatatlan Bach legidősebb fiának hányatott, különös és tragikus életét eleveníti meg. Az Ufa-Terra film, amelynek többi főszerepét Leny Marenbach, Lotte Koch, Camilla Horn és Johannes Riemann játsszák, „Földöntúli muzsika" címmel kerül előadásra.

* **Marianne Hoppe** mutatkozik be a jövő héten Budapesten az Ufa egyik uj filmjében. A fiatal német színésznő első sorban álló tagja a birodalmi színészgárdának. Gustav Gründgensnek, a porosz állami színházak főintendánsának, a kitünő német színésznek a felsége. Uj filmjében, amelyet „Isten veled, Franciska!" címmel mutatnak be, Hans Söhnker a partnere.

FŐVÁROSI OPERETTSZINHÁZ
Premier pénteken este fél 8-kor
Múzsák muzsikája
operett és jazzrevü
HONTHY HANNA, KARADY KATALIN
Fellegi Teri, Barabás Sári, Fejes Teri, Kelly Anna, Chappy Baba, PÉCSI ÖREG DIÁKOK, Chappy zenekara, Halmay Tibor, Latabár Árpád felléptével

...és a fa alá
CHMURA
szemüveget, látcsövet
IV., FERENCIEK TERE 2.

— **Uszóaknákat sodort a vihar Svédország nyugati partjaira.** Stockholmból jelentik: Az utóbbi napok szeles és viharos időjárása igen sok úszóaknát sodort Svédország nyugati partjai felé, ami erősen veszélyezteti a hajózás biztonságát. A tengerészeti hatóságok minden szükséges intézkedést megtettek az aknák felkutatására és ártalmatlanná tételére. Több akna azonban máris felrobbant jó néhány kilométernyire elhangzó dördüléssel.

GULLIVER
kizárólag HOLLYWOOD

— **Elítéltek három háztulajdonost, mert nem jelentette be az üres lakásokat.** A lakbérdrágítási ügyeket tárgyaló budapesti V. kerületi rendőrkapitányságon vitéz Kincsessy Endre rendőrkapitány, büntetőbíró 15 napi elzárásra ítélte Weisz Károlynét, aki a Bajnok-utca 22 számú házban albérlőitől és ágyrajáróitól a megengedettnél nagyobb bért követelt. Eljárás indult több olyan háztulajdonos ellen, aki a megüresedett lakásokat nem jelentette

A villamos, az autobusz és a Hév uj viteldijai

A főváros közgyülése a költségvetés tárgyalása során megszavazta a viteldíjemelést és az erről szóló határozatot jóváhagyta a belügyminiszter és a kereskedelmi miniszter is.

A villamoson a szakaszjegy ára 20, illetve 30 fillér lesz, az átszállójegy ára 34 fillér, a gyermekjegy ára 14 fillér. A többi jegy ára a következő: menettérti jegy 54 fillér, 6 napos hetijegy 3.20 pengő, 7 napos hetijegy 3.80 pengő, külterületi hetijegy 2.60 pengő, Hév bérletet kiegészítő kedvezményes jegy 1.80, tanulójegy 1.90, arcképes havi bérletjegy 45 pengő, arcképnélküli 60 pengő, villamos-autobusz átszállójegy 64 fillér, napijegy 3 pengő, a napijegy azonban az autobuszra és a Hévre is érvényes a főváros határán belül, továbbá a siklóra is, vecsési pótdíj 10 fillér.

Az autóbuszon a szakaszjegy ára 22, illetve 34 fillér lesz, a vonaljegy ára 46 fillér, az ezidőszerint 50 filléres vonaljegy ára 60 fillér, az átszállójegy ára 50 fillér, az ezidőszerint 58 filléres jegy 70, a 66 filléres jegy 80, a 74 filléres jegy 90 fillér és a budaörsi vonalon a csomagjegy ára 20 fillér.

A fogaskerekün a III. osztályú menettérti jegy ára 94 fillér, a hegymeneti jegy ára 66 fillér, a lejtmeneti jegy ára 40 fillér, gyermekjegy 30 fillér, havi bérlet 12 pengő, hetijegy 8 pengő, tanulójegy 1.90, turistajegy 34 fillér.

A siklón a menetjegy 10 fillér, a kedvezményes füzetjegy, amely 10 darab menettérti jegyet tartalmaz, 1.10 pengő, a havi bérlet 4.40 pengő.

A Hév viteldíjai 3.3 százaléktól 15 százalékig drágulnak. Január 1-től a Hév személydíjszabás a következő lesz: 1—3 kilométerig 22 fillér, 4 kilométerig 32 fillér, 5 kilométerig 38 fillér, 6 kilométerig 46 fillér, 7 kilométerig 52 fillér, 8 kilométerig 62 fillér, 9 kilométerig 70 fillér, 10 kilométerig 78 fillér, 11 kilométerig 86 fillér, 12 kilométerig 94 fillér, 13—15 kilométerig 1.02 pengő, 16—20 kilométerig 1.18, 21—25 kilométerig 1.32, 26—35 kilométerig 1.46 és 36—45 kilométerig 1.60 pengő. Ezek a viteldíjak a III. osztályon érvényesek. A II. osztályon a viteldíjak 20 százalékkal magasabbak. A poggyász-szállítási díjtételek 15 százalékkal emelkednek. A menettérti jegyek ára a javaslat szerint egyenlő lesz két menetjegy árával.

A villamosokon január 1-én hajnali 4 órakor léptetik életbe az új viteldíjakat.

— **Gömör és Kishont vármegye 10.000 pengőt jegyez az erdélyi nyereménykölcsönből.** Rimaszombatból jelentik: Gömör és Kishont vármegye törvényhatósági bizottsági közgyülésén Soldos Béla főispán kegyeletes szavakkal emlékezett meg a vármegye nagy halottjáról, Szent-Iványi József országgyülési képviselőről, akinek emlékét jegyzőkönyvben örökítették meg. Bejelentette a főispán, hogy a vármegye közönsége 10.000 pengő névértékü erdélyi nyereménykölcsönt jegyez. Horváth Árpád alispán elismeréssel emlékezett meg a magyar honvédség dicső haditetteiről.

Karácsonyi virág a legszebb és legolcsóbb ajándék. Budán a legrégibb és legelső virágüzlet
LOHR IRMA utóda Fő-utca 8. Tel. 383-787

— **Ujságíró-repülők vizsgája Budaörsön.** A nemzeti repülőalap egyes kereteinél kiképzett ujságíró-repülők Budaörsön az illetékes hatóságok képviselői előtt repülővizsgát tettek. Vizsgára jelentkezett: Csontó Menyhért, Kádár Gyula, László István és vitéz Szabó István. Az ujságíró-repülők valamennyien sikerrel tették le a vizsgát.

— **Elítéltek Dániel Sándor ügyvédet és tizenöt társát.** A budapesti büntetőtörvényszéken Rád Illés dr. tanácselnök, egyesbíró szerdán hozott ítéletet abban a nagyszabású csalási bünperben, amelynek fővádlottja Dániel Sándor dr. ügyvéd volt. Az ügyészség Dánielt és társait csalással vádolta meg, mert kisembereknek állásokat, trafikengedélyeket, házmesterségeket ígértek, ezen a címen [illegible]

— **Jány Gusztáv vezérezredes a magyar honvédről.** Az országos magyar protestáns diákszövetség a zeneművészeti főiskola nagytermében jótékonycélú ünnepet rendezett „A magyar honvédért" címmel. Vitéz Jány Gusztáv vezérezredes nyitotta meg az ünnepséget és nagy tetszéssel fogadott beszédében rámutatott arra, hogy a magyar honvéd nem egyszerüen csak fegyveres katona, hanem az eszme harcosa. Mindig a vártán áll, hogy védje a hazát, az otthont, a templomot. De nemcsak a katona honvéd, hanem mindenki, aki munkálja a nemzet jövőjét. A műsoron Pálló Imre és Hajdu Anna énekszámokkal, Szeleczky Zita és Greguss Zoltán szavalattal, Károly Gyula zongora- és Albert Ferenc hegedüszámokkal szerepelt.

— **Nemzetgyalázás, fajgyalázás és rémhírterjesztés miatt letartóztattak egy zsidó rikkancsot.** Fuchs Lajos 40 éves zsidó ujságárus egyik erzsébetvárosi standján vásárlói előtt minduntalan hangzatos kijelentéseket tett, a szovjet haderőt és a bolsevista rendszert dicsőítette, hangoztatta, hogy a zsidóság újra vezető szerepet kap és az egész világon újra kommunizmus lesz. A moszkvai rádió hireire hivatkozva rémhireket terjesztett. Kiderült róla, hogy keresztény nővel élt közös háztartásban és ezért nemzetgyalázásért, fajgyalázásért és rémhírterjesztésért letartóztatták.

ARTIN ENYHE BIZTOS HASHAJTÓ

a legjobb
ZONGORA HARMONIKA
Settimio Soprani harmonikák
Sternberg
hangszergyár, Rákóczi-ut 60
áramvonalas hangszínváltóval, tokkal, iskolával P 680.—

— **Vasuti baleset az ungvár—uzsoki vonalon.** Ungvárról jelentik: Vasuti balesetet okozott az ungvár—uzsoki vonalon a hegyoldalról lezuhant sziklatömb, amely Csontos és Malomrét között az éjszakai órákban eltorlaszolta a pályatestet. Az uzsóki motorosvonat vezetője, Csellér János későn vette észre a síneken fekvő sziklatömböt, azonnal fékezett, de a hirtelen fékezésre a vonat nem állott meg, hanem nekifutott a sziklának és azt tizenöt méteren át maga előtt tolta, majd a motorosvonat első szerelvénye oldalára dőlt. Szerencsére a vonat nem a meredek Ung-part, hanem a hegyoldal felé borult s így nem zuhant a mélységbe. A baleset következtében Csellér János, a motoros vezetője sulyos sérüléseket szenvedett. Rajta kivül könnyebben megsérült még a vonat két utasa. A sebesülteket az ungvári kórházba szállították, a vizsgálat folyik.

Konfekció nagyvállalat
keres AZONNALI BELÉPÉSRE őskeresztény
saldokontistát.
és férfi munkaerők ajánlatát „BIZTOS MEGÉLHETÉS" jeligére a kiadóba

Royal Apollo + Corso
Karácsonyi műsora:
NINOCSKA
GRETA GARBO
Jegyelővétel

A „Néma kolostor" karácsonyi előadásai

December 23-án, kedden két moziban kerül a közönség elé az idei magyar filmgyártás kétségtelenül legszebb alkotása, a *„Néma kolostor"*, amely *Eötvös* József báró *„Karthausi"* című remekművének filmváltozata. A művészi értékű és elsőrangú kiállítású filmet a *City* és az *Omnia* filmszínház tűzi műsorára a karácsonyi ünnepek alatt. A nagyszabású filmujdonság bemutatása iránt olyan élénk az érdeklődés, hogy a közönség igényeinek kielégítésére a két moziban már most megkezdték a jegyek árusítását mind a premierre, mind pedig a karácsonyi ünnepek előadásaira.

CSORTOS BILICSI
SIMOR LATABÁR
a legvidámabb magyar filmben:
Csákó és kalap
ELIT

* **Beethoven-zongoraest.** A legifjabb magyar zongorista nemzedék képviselője, Wehner Tibor pénteken tartja első önálló zongoraestjét a zeneművészeti főiskola nagytermében. Műsorán Beethoven-művek szerepelnek, többek között a Les adieux-szonáta és az Eroica-változatok.

HARMÓNIA
Jegyárusítások: „Műbarát", tel.: 184—501, Szöv. Bolt, telefon: 226—437, Csáthy, telefon: 150—924.

A Székesfővárosi Zenekar

Ferencsik-Beethovenmatiné-

ja **21-én, vasárnap** d. e. 11-kor a Zeneak. Közr.: **Zöldi.** Műsoron: **Coriolannyit., III. szimf., hegedüvers.**

Szinház, Film, Művészet

Szép az élet

Vaszary-bemutató az Uj Magyar Szinházban

A premier után utalnunk kell sikeres vígjátékirónk, Vaszary János nyilatkozatára, amit a bemutató előtt egy nappal tett. Az artistahegedűshöz hasonlította magát, aki a zongora tetejére asztalt, erre létrát és széket állit s ott hegedül, mert csak igy hallgatják meg. Azoknak a komoly igazságoknak, amelyek darabjai mélyén megtalálhatók, szerinte csak humoros feltálalásban van keletjük. Lássuk tehát a vidám játékot, ami mögött a mélyebb tartalom rejtőzködik s nézzük meg, hogy mi az a komoly igazság, amit az iró közölni akar.

Adva van egy vállalati kistisztviselő, jóravaló, becsületes, minden embert szeret, hisz az igazságban s igy abban is, hogy szorgalmával karriert csinál és ezen az alapon már a darab elején néhány percen belül kidobják állásából. Vaszary úgy állitja be ezt a fiatalembert, hogy még a hivatali altiszt is félkegyelmünek nézi. Nem baj, gondolja a közönség, bohózatban lehet túlozni, úgyis győzni fog a szorgalom, a becsület és a kitartás, a mi derék emberünk is bizonyára elveszi jutalmát, s talán még a vezérigazgató ragyogó leányának kezét is megnyeri.

Ehelyett azonban a „mélyebb tartalom" kavarogni kezd s a nem várt fordulatok során az „igazságok" úgy változnak a különféle helyzetekben, hogy alig vagyunk képesek követni azok forgatagát. Az állásvesztés miatt elkeseredett fiatalembert a Duna-híd korlátjáról visszarántja egy ismeretlen, akivel különös szerződést köt, öngyilkosságát huszonnégy órára elhalasztja s a második felvonásban már az ellenkezőjét hirdeti annak, amit egész életében vallott. Ez se baj, ha az élhetetlen ember meggerincesedik, alkuszunk a szerzővel s mulatunk azon, ahogy a halálba induló elszántságával meglepetést okozó főnökét, aki az első hangos szóra pipogya, gyáva fráterré válik. Még azt is elfogadjuk, hogy a vezérigazgató leánya beleszeret hősünkbe, akinek haláltmegvető bátorsága egyenesen impozáns, amit a szerző igen mulatságos helyzetek kiépítésére használ fel. Sokat lehet ezeken kacagni, egyideig jólzüen, de később kényszeredetten. Mert attól eltekintve, hogy a darab elindulásának alaptételét, a tisztességes munka diadalát a következmények nem igazolják s hogy igy a szinpadi történet erkölcsi vonalvezetése elhajlik, a sok meglepetésnek szánt fordulat, az „újszerűség" keresése, a bohózati csomagolás túltengése, vagyis az artista hegedülése a létra tetején tökéletes zürzavart támaszt s már a második felvonás második képétől kezdve teljesen szétdúlja a szinjáték stilusegységét, ami a mulattatásnak is rovására megy. A cselekmény ugyanis néha a való életben, néha azonban a meglepő fordulatok színezése és kiélezése kedvéért a realitás világán túl játszódik. Ez a stilustörés a gyakorlott szerzőnél nem iróI tehetetlenség, hanem tudatos és szándékos. Ő ezzel a módszerrel igyekszik közönségét „meghallgatásra" kényszeriteni. Valósággal kiforgatja a nézőt a maga józan, logikus gondolkodásból. Életről, halálról, boldogságról, érvényesülésről, a szerelemről és sok-sok minden másról annyi igazságot vág a fejünkhöz, mégpedig a változó helyzetekben változó értelemben, hogy a végén beleszédülünk s ráadásul a derék fiatalember nem a becsületes munka jutalmaként nyeri meg a játszmát.

A szellemes párbeszédek, a sok meghökkentő fordulat, hatásos ötletek, számos igen jól megrajzolt figura szerepeltetése, a komikus helyzetek célbataláló röppentyűi bizonyára Vaszary János új darabjában is megtalálják az utat ahoz a közönséghez, amely őt ebben a szinházban annyi sikerhez juttatta. Éppen ezért nem lehet kifogásolni vitéz Bánky Róbert igazgató elhatározását, hogy ezt a darabot a kasszaegyensuly okából műsorra tűzte.

A szereplők közül a humorával is lebilincselő Bilicsi Tivadar viszi a prim szólamot. Mindent elhitet velünk, sőt annak az ellenkezőjét is. Lecsiszolja a darab stilustöréseinek zavaró hatását. Hidvégi Valéria, a gazdag igazgató mondén életü leánya, aki eddig hetenként változtatta kérőit, egyes pillanatokban meggyőz arról, hogy igazán szerelmes a hőssé változott fiatalemberbe. Ilyenkor igen rokonszenves, megnyerő és bájos. Különösen akkor jó, amikor Muráti Lili egyéniségére szabott szerepében önkénteleníil is Muráti mozdulatait és arcjátékát utánozza. Elvégre az utánzóképesség is elismerésre méltó színészi munka. Pataky Miklós eltalálta a basáskodó vezérigazgató hangját. Köpeczi-Boócz Lajos az altisztet alakitja a maga mindig eredeti, egyéni feldolgozásában. Fáy Béla igen jó és groteszk bokszbajnok. Földényi László összefogja a szerepét, bár ez igen nehéz feladat, mert többnyire éppen ő az, akinek ki kell zökkentenie a darabot a bizarrság kedvéért az egyenes utvonalról s gyakran bohózati Mefisztóként kell viselkednie. Bihari és Sugár élethűen ábrázolnak két hivatalnok figurát. A rendezőt a színlap nem tünteti fel. Akárki végezte, jó munkát végzett. Básthy István diszletei pompásak. A kivilágitott éjjeli Dunapart képe gyönyörű. Losonczy Dezső muzsikája finoman és hangulatosan festi alá az egyes szinpadi jeleneteket.

Kálló

BECHSTEIN
BÖSENDORFER
FÖRSTER
ZONGORAGYÁRAK
kizárólagos
vezérképviselete
MUSICA RT.
VII., Erzsébet-körút 43. szám.

A „Pinocchio" szerzőjéről

A „Pinocchio" szerzőjéről, *Collodi*-ról a magyar lexikonok és irodalmi névtárak eddig még nem emlékeztek meg. Az iró 1826-ban született az olaszországi Montecatini-ban. Családi neve Carlo Lorenzini. Irói álnevét édesanyjának szülőfalujától kölcsönözte. Első ifjúsági müve, az „Il Giannettino", amelyben szórakoztatva oktatja az ifjúságot, egész Európát bejárta. Nem sokkal ezután jelent meg a „Pinocchio", a fából faragott, élővé varázsolt fiúcskának bájos története. A szerző ebben a müvében sem szakad el attól az irodalmi iránytól, amely az oktató szándékot érdekfeszítő elbeszélés mögé rejti, de részben mégis eltér ettől, mert a gyermeket nem mint az angyali jóság vagy az elvetemült rosszaság képét mutatja be, hanem mint egészséges, jókedvü lurkót, sok hibával, de még több jótulajdonsággal. Collodi halhatatlan meséjét Walt Disney vitte filmre, amit a Hunnia-film december 22-én mutat be a Radius-filmszínházban.

hírek

ó volt Párisban

földnyire bombával elsülyesztettek három francia halászjárművet. A támadás során 26 halász lelte halálát. A De Gaulle jelével ellátott három Blenheim-bombázógép alacsonyan szállva közelítette meg a járműveket s ezért feltétlenül látniok kellett a repülőknek, hogy a hazatérő motoros vitorlás dereglyék békés szándékkal voltak. Ezzel mitsem törődve, rátüzeltek a fedélzeten összecsoportosult hajósokra és a hajókra bombákat dobtak. A hajósoknak csak kis töredéke menekült meg.

— **Vitéz Horthy Istvánné a Mansz kolozsvári közgyűlésén.** Kolozsvárról jelentik: Vitéz nagybányai Horthy Istvánné kedden résztvett a Mátyás király-diákházban adott díszhangversenyen, amelyet a Mansz vasutas szakosztálya rendezett tiszteletére. A hangverseny gazdag műsorán fővárosi vendégművészek és a kolozsvári nemzeti színház tagjai szerepeltek. Szerdán délelőtt vitéz Horthy Istvánné megjelent a Mansz díszközgyűlésén, amelyet szintén a diákházban rendeztek. A hatalmas termet zsúfolásig megtöltötte a magyaros ünneplőbe öltözött közönség. Inczédy-Joksmann Ödön főispán megnyitó szavai után Keresztessy Józsefné ismertette az erdélyi nőszövetségnek a kisebbségi sorsban végzett eredményes munkáját. Csiky Jánosné a magyar asszony feladatairól beszélt, majd több énekszám és szavalat után Takács Anna felajánlotta az erdélyi magyar nők hazafias szolgálatát. A gyűlés a Himnusz eléneklésével ért véget. Vitéz Horthy Istvánné a délután folyamán visszautazott a fővárosba.

— **Kormányzói gyűrűs doktoravatás Szegeden.** A szegedi tudományegyetem szerdán ünnepi ülésen avatta „sub auspiciis gubernatoris" doktorrá Tálasi Istvánné dr.-né Varga Anna bölcselettudományi doktorjelöltet. A Horthy Miklós-tudományegyetemnek ez volt az első kormányzói gyűrűs doktoravatása. A kormányzót az avatáson Stolpa József vallás- és közoktatásügyi államtitkár képviselte. Az egyetem ünnepi ülésén megjelent Tukats Sándor főispán, Pálfy József polgármester, Kolozsvárról Székelyfalvy Gyula prodékán, vitéz Meskó Zoltán ny. vezérőrnagy-orvos, Raskó Sándor püspöki helynök, Lám Rezső főkapitányhelyettes és még sok előkelőség. Kogutowitz Károly rektor köszöntötte a vendégeket, majd Halasy-Nagy József dékán ismertette a doktoravatást. A kormányzó képviselőjét küldöttség hívta be a terembe. Az államtitkárt a rektor üdvözölte, majd Tálasi Istvánné felolvasta doktori értekezését. A fogadalomtétel után Stolpa József államtitkár köszöntötte az egyetem első kormányzógyűrűs doktorát és fejtegette a nemzet szellemi életének önfeláldozó, hűséges szolgálatát, amelynek különösen a mostani, sorsdöntő napokban van nagy jelentősége. A szép ünnepély Kogutowitz Károly zárószavaival ért

A fogak között lerakodó ételmaradék

nemcsak kellemetlen szájszagot okoz, hanem erjed is és a keletkező tejsav megtámadja a pótolhatatlan fogzománcot. Nagyon fontos az, hogy a foghézagokban lerakódott ételmaradékot a Chlorodont fogpaszta rendszeres és alapos használatával eltávolítsuk. A Chlorodont pompás borsmenta íze használat után még sokáig tisztán és üdén tartja száját! Mindig erre gondoljon:

felkelés után és lefekvés előtt

Chlorodont fogpaszta

Diák-katonák

Miskolc, március 26.

A miskolci állami Deák Ferenc kereskedelmi középiskola most érettségiző 36 tanulója bejelentette, hogy az érettségi vizsga letétele után önként jelentkezik katonai szolgálatra.

— **A miniszterelnök távirata az egri érsekhez.** Kállay Miklós miniszterelnök Szmrecsányi Lajos egri érsekhez főpapi jubileuma alkalmából a következő táviratot intézte: „Amikor a nemzet osztatlan örömmel ünnepli Excellenciád érseki kinevezésének harmincadik évfordulóját, méltóztassék megengedni, hogy úgy a magam, mint a kormány nevében őszinte, szívből jövő szerencsekívánataimat fejezzem ki és mind főpapi, mind az ország érdekében kifejtett kegyes munkásságára Isten áldását kérjem."

Hegedü, zongora, harmonika, trombita, gramofon, rádió

Sternberg hangszergyár

Bemutatás és árajánlat

VII., Rákóczi-út 60

— **Zsidók a jövőben nem lehetnek védők a honvédbíróságoknál.** A hivatalos lap pénteki száma közli a minisztérium rendeletét, amely szerint a honvéd katonai bűnvádi perrendtartás egyes rendelkezéseit úgy módosítják, hogy a honvédbíróságoknál vezetett lajstromok értelmében a jövőben zsidók nem tölthetnek be védői vagy védőhelyettesi tisztet. A rendelet hatálybalépésekor folyamatban lévő ügyeket még elláthatják.

National

a ceruzaszerü töltőtollak királya

Nettó ár 11·50 *Nettó ár*

— **Felemelték a katonai szolgálati időt Romániában.** Bukarestből jelentik: A katonai szolgálati időt Romániában 18 hónapról két évre emelték fel. Az ujoncokat a jövőben nem 21, hanem már 20 éves korukban sorozzák. A katonai szolgálati kötelezettség korhatárát 45 évről 50 évre hosszabbitották meg.

„MATHIAS" ANGORA DIVATBEMUTATÓ

a Corvin Áruházban

szombaton d. u. ½5 órakor. Belépés díjtalan.

— **A zsidók Franciaországban nem változtathatják meg családnevüket.** Vichyből jelentik: A francia hivatalos lap csütörtöki számában törvényrendelet jelent meg, amelynek értelmében zsidók többé nem változtathatják meg családnevüket és nem irhatnak álnév alatt. A törvény egyben a francia állampolgárokká vált külföldiekre is vonatkozik, akik 1940 július 22 után szereztek francia állampolgárságot.

— **Müller György** *szücsmester* tavaszi újdonságainak bemutatását megkezdte.

— **A főváros két és félmillió pengő kölcsönt ad tisztviselőinek öröklakásépítkezéseire.** A főváros pénzügyi bizottságának ülésén az elnöklő Homonnay Tivadar főpolgármester megnyitó beszédében bejelentette, hogy az 1941. évi zárószámadás elkészült és az a közeljövőben a pénzügyi szakbizottság elé kerül. A napirendre térve, több ingatlanvételhez és telekadományozáshoz járultak hozzá, majd a főváros tisztviselőinek öröklakásos építkezése ügyét vitatták meg. Az erre a célra engedélyezett két és félmillió pengős kölcsön felvételeit kellett megállapítani, az előterjesztésnél Petrovácz Gyula felvetette a kérdést, időszerű-e a mostani háborús viszonyok között ilyen hatalmas és költséges építkezéseket megkezdeni. Szendy Károly polgármester rámutatott a mostani nagy lakáshiányra és hangoztatta, hogy az öröklakásos házak építésével új lakások keletkeznek. A fővárosi tisztviselő körében az öröklakásos házak építése megnyugvást keltett. Mindenesetre igyekeznek minél kevesebb pótanyagot felhasználni. Az építkezést nem szabad megakadályozni és kérte a javaslatának elfogadását, amelyhez a bizottság hozzá is járult.

— **A szegedi katolikus legényegylet díszgyűlése.** A szegedi katolikus legényegylet díszgyülést rendezett, amelyen megjelentek az erdélyi legényegyletek képviselői is Bálint József országgyülési képviselő vezetésével. Glattfelder Gyula csanádi püspök rámutatott arra, hogy a munkáskérdés nem kizárólag bér kérdése. Ezt a kérdést helyesen úgy oldják meg, ha az anyagiak mellett rendezik a munkások lelki helyzetét is. Bálint József a magyarság sorskérdéseiről beszélt és vázolta azokat a küzdelmeket, amelyeket az erdélyi legényegyletek a megszállás alatt átéltek.

— **A magyar világnézet szövetsége és az országos Rákóczi-szövetség** által együttesen rendezett Árpád-szeminárium előadássorozatá-

Színház, Fili

Vén diófa

Bemutató az Uj Magyar Színházban

A szerdai főpróba után csütörtökön este mutatták be az Uj Magyar Színházban *Szilágyi* László „Vén diófa" című zenés vígjátékát, amelyhez *Fényes* Szabolcs írta a kísérőzenét. Az „Erzsébet", a „Tokaji aszú" és a „Gyergyói bál" után ez már a negyedik operett, amely *kifejezetten Fedák Sári számára készült.* A „Vén *diófa*" cselekménye valamivel sóványabb, mint az említett daraboké, de a gyakorlott szerző felruházta mindazokkal a kipróbált kellékekkel, amelyek a százötvenes előadásokhoz vezetnek. Fedák Sári elszegényedett méltóságos asszonyt játszik, aki fiával és négy leányával szerény viszonyok között él budai házacskájában. A történet bonyodalmát az indítja el, hogy a szomszédos nagy étterem büszke tulajdonosa nem akarja hozzáadni a leányát a Fedák fiához, mert harminc évvel azelőtt, a méltóságos asszony leánykorában kikosarazta. Ezután következik a fordulat, hogy az egykori zempléni földesúr özvegye a budai ház udvarát vendéglőnek rendezi be s híres konyhájával s jó boraival végzetes konkurrenciát csinál az előkelő étteremnek. A helyzet bőséges alkalmat nyujtott úgy a szövegkönyv, mint a zene szerzőjének a jól bevált operettötletek hatásának kiaknázására. A dallamos, fülbemászó tánc- és énekszámok hosszú sorban követik egymást, a közönség meg-megújuló tapsaitól kísérve. *Fedák Sári ma is hódító és ellenállhatatlan.* Teljesen indokolt és érthető, hogy a közönség valósággal tódul abba a színházba, amelynek a színlapján a neve szerepel. Mellette egy sereg kitűnő és népszerű színész szerepel a darabban *Tihanyi* Vilmos hozzáértő, ötletes rendezése mellett. Fedák négy leányát *Simor* Erzsi, *Kollár* Livia, *Hidvégi* Valéria és *Fónay* Márta játsszák megvesztegető kedvességgel. *Turay* Ida úgynevezett irodalmi dizőzt alakit, akit Fedák kenyereslánnyá degradál. Burleszk szerepében valósággal kirobbanó tapsokat arat. Rokonszenves bonvivánunk, a kitűnő *Perényi* László, a fiatal báró, *Nagyajtay* György, mint Fedák fia, *Bilicsi* Tivadar a fizetőpincér, *Pethes* Ferenc az italosfiú, *Földényi* László, a nagy étterem tulajdonosa, *Szép* Ilonka ennek a leánya és *Juhász* József, a fia, továbbá *Sugár* Lajos, a végrehajtó, *Balázs* János, a rendőr, végül *Polgár* Margit, *Botond* Mária, *Bán* Ibolya és *Bordás* Rózsi egytől-egyig szabályszerű operettstílusban illeszkednek bele a frissen pergő előadás együttesébe. *Endre* Emil, a karnagy fáradhatatlanul, friss lendülettel önt életet Fényes Szabolcs kitűnő táncos, énekes számaiba. A pazar díszletek *Básthy* István ízlését dicsérik.

Básthy István

Kállay István:
Ártatlan vagyok. Francia vigjáték az Andrássy Színházban. Új Magyarság. 1942. szept. 6.

Jenti diszletei

Postkarte

Rückseite Adresse:

Absender vergl. Francis
Hyslop 22 Arlington Ave
Brooklyn, N.Y.

Herrn Adresse.

Borotválkozásnál nélkülözhetetlen!

Internálások ékszerelrejtés miatt

Léva, május 1.

A lévai rendőrkapitányság *Klein* Adolfné született *Steiner* Hermin és *Szold* Ernő lévai zsidó lakosokat, valamint *Ottó* László és *Bocskor* Julianna budapesti lakosokat azért, mert *Klein* Károly zsidó cipészt hozzásegítették ahhoz, hogy zsidócsillag nélkül Budapestről Lévára utazzék és onnan Szlovákiába átszökjék, továbbá mert *zsidó tulajdonban lévő ékszereknek és aranytárgyaknak Budapestről Lévára hozatalában és a kötelező bejelentés elől való elrejtésében közreműködtek, internálta és a bünvádi eljárást megindította ellenük.*

Faházakat

télen is lakhatókat, elsőrendű kivitelben, órák alatt összeállíthatókat gyárt „Rapid" faházépítő vállalat. Tulajd.: Magács Károly, Ujpest, városi iroda: Budapest, V., Szent István-park 18. szám. Telefon: 292—654. Irodaórák 9—3 között. Prospektust küldünk.

— **Lemondott a horvát külügyminiszter.** Zágrábból jelentik: a poglavnik felmentette állásától Perics eddigi horvát külügyminisztert és a külügyminisztérium ideiglenes vezetésével Lorkovics belügyminisztert bízta meg.

— **Bajok az angol katonák zsoldja körül.** *Londonból jelentik: Az angol és az amerikai katonák zsoldjának kedvezőtlen aránya, amelyet az angol sajtóban is szóvátettek, arra késztette a kormányt, hogy bejelentse az angol hadsereg zsoldjának ötszázalékos emelését. A közleményhez fűzött kommentár megjegyzi, hogy ez az emelés az államkincstárnak évi ötvenmillió font többletkiadást jelent. Nagyobb pénzügyi megterhelést Anglia most, a háború közepette semmi körülmények között sem vállalhat. A kormány közleményét csalódással fogadják a zsoldemelést követelő politikusok, akik az összes pártok híveiből rekrutálódnak és rámutatnak arra, hogy az amerikai katonák négyszerannyi zsoldot kapnak, mint angol bajtársaik.*

x **Hasznos villamos főzőbemutatót** tartanak az elektromos müvek Eskü-út 5 szám alatti gyakorló konyhájában ezen a héten délután 5 órai és csütörtökön délelőtt 10 órai kezdettel. Időszerű ételek készítését és a villanytűzhely szakszerű takarékos kezelését mutatják be. Ruhatár díjtalan.

Vidéki nagyvállalat keres többévi gyakorlattal biró

internátus-felügyelőt

továbbá perfekt

magyar-német levelezőt (nőt)

Fényképes ajánlatokat „Alföld" jeligére a kiadóba kérünk.

Halálozás

Lator István, a budapesti ítélőtábla tanácselnöke április 29-én meghalt. Az elhúnytban vitéz Lator Zoltán ezredes, vitézi székkapitány testvérét, vitéz Lator György dr. rendőrfogalmazó pedig édesapját gyászolja.

Botzenhardt Ferenc dr., a vöröskeszthes Erzsébet-kórház nyug. igazgató-főorvosa április 26-án Budapesten elhúnyt. Április 29-én temették az óbudai temetőben a római katolikus egyház szertartása szerint.

Szádeczky-Kardoss Boldizsárné dr.-né, szül. tejfalusi *Csóka* Ilona április 30-án Budapesten elhúnyt. Temetése szerdán délután 4 órakor lesz a farkasréti temető halottasházából a római katolikus egyház szertartása szerint.

Binét és Barna

Divatáruházában

Budapest, V. Deák Ferenc utca 18.

Kirendelt vállalatvezető

vezetése mellett

az árusitás tovább folyik

Vállalatvezető: nemes Gaál Árpád István.

Napi hirek

Eltiltották a zsidókat a nyilvános fürdők használatától

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

A hivatalos lap keddi száma közli a belügyminiszter rendeletét, amellyel *a sárga csillag viselésére kötelezett zsidókat általánosságban eltiltja a nyilvános fürdők látogatásától.*

A rendelet ennek az általános tilalomnak kimondása mellett felhatalmazza a törvényhatóságok első tisztviselőit, hogy egyes nyilvános fürdőkre vonatkozóan megengedhessék: *a fürdőt a zsidók meghatározott napokon, meghatározott órákban látogathassák.*

Végül kimondja a rendelet, hogy *a tilalom nem vonatkozik az olyan nyilvános fürdőkre, amelyek kizárólag zsidók használatára szolgálnak.* Az ilyen fürdőket a törvényhatóság első tisztviselője jelöli ki.

A rendelet a tilalom megszegését kihágássá nyilvánítja.

A szegedi zsidóknak kényszerlakhelyet jelölnek ki

Szeged, május 1.

Tukats Sándor dr. főispán kormányrendelet alapján utasította Szeged város polgármesterét, hogy *a szegedi zsidóknak a város meghatározott részeibe való telepítésére, a szükséges intézkedéseket azonnal tegye meg.* A rendeletet nyolc napon belül kell végrehajtani.

A szegedi rendőrség *letartóztatott 12 zsidót, aki különböző értékeket rejtett el.* Az elrejtett tárgyak közül a rendőrség eddig több mint 50 kilogram súlyú arany- és ezüstértéktárgyakat, továbbá ékszereket, perzsabundát, szőnyegeket és értékes villamossági berendezést foglalt le.

— **Az elsötétítés május 2-án** az ország egész területén este fél 10 órakor kezdődik és reggel fél 5 óráig tart.

— **Vitéz Endre László a Székelyföldön.** Sepsiszentgyörgyről jelentik: Vitéz Endre László belügyi államtitkár országos szemléjútja során a Székelyföldre is ellátogatott. Marosvásárhely, Sepsiszentgyörgy, Csikszereda és Gyergyószentmiklós meglátogatása után Ungvár és Munkács vidékére utazott. Az államtitkár a Székelyföldön tapasztaltak fölött teljes elismerését fejezte ki és örömmel látta, hogy a Székelyföld népe lelkesen kapcsolódik bele az országépítő munkába.

— **Vitézek avatása Szabadkán.** Ünnepi keretek között 38 új bácskai vitéz tette le a vitézi esküt Szabadkán vitéz Barlay Jánosnak, Bácsbodrog vármegye szabadkai vitézi székkapitányának kezébe. Az avatás előtt Ijjas József dr. érseki biztos szentmisét és szentbeszédet mondott, majd utána a városháza dísztermében folyt le az avatás, amelynek keretében vitéz Barlay János és Székely Jenő dr. polgármester beszédet intézett az új vitézekhez. Az avatáson nagyszámú közönség jelent meg. Szabadkán ez volt az első vitézi avatás.

— **A zsidók rádiókészülékeinek átvétele.** A zsidó tulajdonban lévő rádióvevőkészülékek átvételére Budapesten, Ujpesten és Kispesten kijelölt bizottságok működésüket április 30-án befejezték, kivéve a VII. Erzsébet-körút 26 szám alatti bizottságot, amely működését május 5-én délután 6 óráig meghosszabbította. Akik beszolgáltatási kötelességüknek eddig nem tudtak eleget tenni, készülékeiket ennél a bizottságnál beszolgáltathatják.

— **Megtagadták a riasztóügyeleti szolgálatot.** A kispesti rendőrkapitányság büntetőbírája Fábián Józsefnét ötnapi, Somogyi Jánosnét pedig kétnapi elzárásra ítélte, mert a riasztóügyeleti szolgálat megtartását megtagadták.

— **A honvédelmi gondozónői tanfolyam záróünnepsége.** A honvédelmi minisztérium a kötelező női munkaszolgálat életbeléptetésével egyidejüleg gondoskodni kíván arról, hogy a gyárakban munkába álló asszonyok és fiatal leányok kellő szociális és erkölcsi felügyeletben, valamint gondozásban részesüljenek. Ezért az érdekelt üzemekbe honvédelmi gondozónőket állít a munkásnők mindenirányú védelmére. A honvédelmi gondozónőket önkéntes jelentkezés alapján kéthetes szaktanfolyamon képezték ki. A szaktanfolyam április 29-én zárult ünnepélyes keretek között.

— **A hírlapírók országos nyugdíjbiztosító intézetének igazgatósági ülése.** A magyar hirlapirók országos nyugdíjbiztosító intézetének legutóbbi igazgatósági ülésén Zimmer Ferenc elnök megemlékezett vitéz Kolosváry-Borcsa Mihály államtitkár sajtókormánybiztossá, valamint az intézet vidéki alelnökének, Horváth Ödön dr.-nak, kecskeméti főispánná történt kinevezéséről. Az intézet mind a két jelentős állásba jutott tagját üdvözölte. Horváth Ödön kérte felmentését alelnöki teendői alól, amit érdemeinek jegyzőkönyvbe iktatása mellett az igazgatóság megadott és a vidéki alelnök teendőivel a legközelebbi közgyűlésen történő választásig Linder Ernő (Pécs) igazgatósági tagot bízta meg, az ő helyére pedig a póttagok közül Szöllősi Ferencet (Kaposvár) hívta be az igazgatóságba.

Ujpesten is elkülönítik a zsidókat

Magyarország legnagyobb ipari városában: *Ujpesten is elrendelték a hatóságok a zsidók teljes elkülönítését.* Az áttelepítés még ezen a héten megtörténik, az újpesti zsidó hitközség, valamint a hatóságok együttműködésével. *A zsidók számára a hatóságok a gyári övezetet jelölték ki,* tehát a Fóti-út, az Attila-utca, a Károlyi-utca, a Dunasor, a Váci-út, illetve a Duna által határolt területet.

A zsidók áttelepítésével kapcsolatban Ujpesten széleskörű ellenőrző munka indult meg a gyári üzemekben. Az elmúlt héten ugyanis főleg a zsidó érdekeltségű gyári üzemekben igen nagyszámú sárgacsillagos zsidót alkalmaztak gyári, illetve hadiüzemi munkásként. Megtörtént az is, hogy egyes üzemekben, ahol eddig a keresztény munkások heti 60 munkaórát teljesítettek, a nagyobbszámú zsidó munkások felvételével a heti munkaidőt 48 órára csökkentették le. *A hatóságok semmiképpen sem fogják türni, hogy a zsidó munkások nagyobbszámú felvételével a keresztény munkások hátrányosabb helyzetbe és rosszabb keresetí viszonyok közé kerüljenek,* ezért haladéktalanul megindul a vizsgálat minden olyan üzem ellen, amely feltünően nagy mértékben szerződtetett az elmult napokban sárgacsillagos zsidó munkásokat.

— **Meghalt Herrmann Miksa volt kereskedelemügyi miniszter.** Herrmann Miksa ny. kereskedelmi miniszter életének 76-ik évében Budapesten meghalt. Halálának híre nagy részvétet keltett a magyar tudományosság és a főváros gazdasági életének körében. Herrmann Miksa mint a műegyetem egyik kitűnő tanára vállalt politikai szereplést az elmúlt évtizedekben, hosszú évekig kereskedelmi miniszter volt. Politikai szerepéből való távozása után újra gazdasági és műszaki tudományos kérdésekkel foglalkozott, néhány évvel ezelőtt a kormányzó úr a titkos tanácsosi méltóságot adományozta számára. Herrmann Miksa holttestét május 4-én, csütörtökön délután 5 órakor áldják meg az evangélikus egyház szertartása szerint a farkasréti temető halottasházában, majd a székesfőváros által adományozott díszsírhelyre temetik.

— **A Ward-áruház ügye politikai botránnyá fajult Amerikában.** *Newyorkból jelentik: a Ward-ügy valóságos politikai botránnyá fejlődött, amely egész Amerikát élénken foglalkoztatja. A legtöbb amerikai lap vezető helyen ir az eseményről, amely még Knox miniszter halálát is háttérbe szoritja. A New Deal ellenfelei alkotmányellenesnek minősitik a nagy chicagoi áruház katonai lefoglalását és az elnök intézkedését egészen céltalannak tartják. Az áruház igazgatósága elhatározta, hogy Roosevelt törvényellenes rendelkezése ellen, ha kell, a legfelsőbb szövetséges törvényszék előtt fog tiltakozni.*

— **Május 6-ig meghosszabbították a zsidók élelmezési jegyeinek kicserélését.** A székesfőváros polgármestere közli, hogy a zsidók jegyeinek kicserélését a lakásuk szerint illetékes élelmiszerjegyfióknál május 6-ig meghosszabbították, úgyszintén a jogszabályokban megállapított közellátási mentességet élvező zsidók részére a III. Lajos-utca 34 szám alatt az igazolványok kiállítása május 6-ig történik.

— **Idegen repülőgépek a Boszporusz fölött.** A török rádió jelentése szerint vasárnap idegen repülőgépek megsértették Törökország légiterének semlegességét. Délután 1 óra tájban idegen gépek tűntek fel a Boszporusz felett, de olyan nagy magasságban repültek, hogy csak a motorbúgást lehetett hallani, nemzetiségüket azonban nem sikerült megállapitani.

— **Meghalt Machado volt portugál elnök.** Lisszabonból jelentik: Bernardino Machado, Portugália volt államelnöke szombaton 93 éves korában elhúnyt.

PRO PATRIA

Ifj. *Kanász* István m. kir. hadnagy 22 éves korában április 20-án a keleti arcvonalon hősi halált halt.

Te csak mindig írsz...

Ő azonban nem zavartatja magát, mert mostanában sürgős teendői vannak. Már több éve van OLYMPIA gépe, most azonban kétszeresen örül neki, mivel jó irógépet nehezen lehet kapni.

Olympia

örömet okoz tulajdonosának

OLYMPIA IRODAGÉPEK K. F. T.

BUDAPEST VII, Erzsébet-körut 28

— **A pápai leventeotthonban leleplezték a kormányzó arcképét és mellszobrát.** Pápáról jelentik, hogy igen bensőséges ünnepség keretében leleplezték a kormányzó úr jól sikerült arcképét és mellszobrát a leventeotthon nagytermében. Az ünnepségen megjelentek a város katonai és polgári hatóságainak, intézményeinek és testületeinek küldöttségei. A leventeegyesület tisztikara teljes számban kivonult és együtt ünnepelt a többszáz résztvevő leventével. A magyar Hiszekegy után Nagy Béla közjegyző, a leventeegyesület elnöke üdvözölte a megjelenteket és hangoztatta a kormányzó úr iránti ragaszkodás fontosságát. Vitéz Karcsay Béla ezredes, tiszteletbeli elnök lelkesítő szavakat intézett a levent ékhez, kérve a kormányzóra Isten bőséges áldását. A Himnusz közben hullott le a lepel az arcképről és mellszoborról a jelenlévők élénk ünneplése közben. A képet Bodó Aurél festőművész-tanár, a szobrot pedig Vajda Sándor szobrászművész készítette. Mindkét művész pápai.

— **Ujabb egyesületeket oszlatott fel a belügyminiszter.** A Magyar Távirati Iroda jelenti: A belügyminiszter a magyar zsidók Pro Palestina-szövetségét, a magánmérnökök országos szövetségét és a Marosvásárhely és környéke ipari és segédmunkások temetkezési és segélyező egyesületét feloszlatta.

Keresünk mielőbbi belépésre

okl. üzemmérnököt

Ajánlatok Fonó-, Kötélverőgyár és Textilipar R. T., Hóság címre küldendők.

Házasság

König Ágnes dr. és vitéz *Hidy* Ferenc dr. jegyesek.

Kaszás Mária, gyógyszerész és *Mesterházy* Csaba magántisztviselő május 2-án délután 6 órakor tartják esküvőjüket a pestújhelyi evangélikus templomban.

Kármán Borbála és *Lendvay* László április 30-án tartották esküvőjüket Nagykátán.

Elsőrangu banklparvállalat

osztatlan munkaidö mellett belvárosi központja részére keres Evolut-könyvelésben jártas, komoly, megbízható

könyvelőt,

ki beválás esetén, főkönyvelőhelyettesi állást betölthetne.

Ugyancsak keresünk átírókönyvelésben gyakorlott

tisztviselő-nőket.

Személyes jelentkezés 8—2-ig: IV. Petőfi Sándor-u. 9. (Bejárat Pilvax-közből) II. emelet 1.

— **A pince a legbiztosabb óvóhely.** Bécsből jelentik: Schützené, a nemzeti szocialista női szervezet hamburgi körzetének vezetője Bécsben előadást tartott a hamburgi légitámadások alatt szerzett tapasztalatairól. Ismételten hangsúlyozta, hogy a legnagyobb biztonságot a légitámadások ellen a pince nyujtja, bármilyen egyszerű legyen is az.

— **Kétmilliárd márka házassági kölcsönt folyósítottak Németországban.** *Berlinből jelentik: A nemzeti szocialista kormány 1933-ban történt uralomrajutása óta Németországban a mult év végéig, tehát tiz év alatt kétmilliárd márka házassági kölcsönt folyósitottak a házasságkötések anyagi megkönnyitésére. Ebből az összegből eddig csak 604 millió márkát fizettek vissza, mivel a többit a gyermekek születésekor születési segélygyanánt elengedték.*

— **Nitsch Mátyás a Pester Lloyd új főszerkesztője.** A Pesti Lloyd-társulat a „Pester Lloyd" vezetését Nitsch Mátyásra ruházta, aki új munkakörét főszerkesztői minőségben vette át. Nitsch Mátyás annakidején nemzetgyűlési képviselő volt, majd a németnyelvű magyar ujságírás egyik legnevesebb és legismertebb művelőjeként szerzett sok elismerést; munkásságát hosszabb ideje belső munkatársként a Pester Lloydnál folytatta. Mindig ismert volt a nacionalista világnézet híveként, részt vett a kamarai mozgalmakban is és figyelemreméltó szerepet töltött be a sajtókamara megszervezésénél. Nitsch Mátyás felelős szerkesztőként is jegyzi a Pester Lloydot.

Németországban végzett

fiatal textilmérnök

vezető állást keres.

„Gyapjúgyár" jeligére cim a kiadóban.

— **Makó közönsége a fővárosi bombakárosultakért.** A fővárosi bombakárosultak megsegitésére indított országos gyüjtés keretében Makón eddig 33 métermázsánál több élelmiszer és tetemes mennyiségü ruhanemü gyült össze, a készpénzadományok pedig már meghaladják a 40.000 pengöt. A makóiak adományaikat a Valéria-telep károsultjainak küldik.

— **Meghalt a párisi divatkirály.** Paul Poiret egykori francia divatkirály és milliomos, aki a századforduló idején alacsony sorsból Páris divatdiktátorává küzdötte fel magát, a francia fővárosban meghalt. Milliókat keresett tehetségével, de pénzét ugyanolyan könnyen szét is szórta és teljesen szegényen halt meg, miután nemrég tért vissza Párisba.

— **Az Otl felhívása a zsidó háztartási munkaadókhoz.** Az országos társadalombiztositó intézet felhivja a zsidó háztartási munkaadók figyelmét arra, hogy a nemzsidó háztartási alkalmazottjuk alkalmaztatásának a fennálló rendelkezések értelmében történő megszünését az országos társadalombiztositó intézetnél (vidéken az intézet helyi szervelnél) az érvényes szabályok szerint kötelesek bejelenteni. Az intézet ugyanis a törvényes rendelkezések értelmében a járulékokat mindaddig felszámitja, amig ez a bejelentés meg nem történik. Az alkalmaztatás megszünését Budapesten annak ellenére is be kell jelenteni, hogy azt az állami munkaközvetitő hivatalhoz is jelenteni kell.

Hirdetmény

A Tiszapolgári Hitelbank (R. T., Polgár, Szabolcs megye

mérlegképes főkönyvvezetői

állásra pályázatot hirdet. Többévi pénzintézeti gyakorlattal s árukönyvelésben is kellő jártassággal biró öskeresztény származású egyének pályázataikat fizetési igényük megjelölésével fenti pénzintézet igazgatóságához címezve nyujtsák be. Az állás lehetőleg azonnal elfoglalandó.

Szinház, Film, Müvészet.

Őfelsége, a mama

Operettbemutató az Uj Magyar Szinházban

Egyszer volt, hol nem volt, valahol a Körúton, sőt az Almássy-téren is túl volt egy pompázatosan gazdag ország, amelynek legfőbb jellegzetessége és egyben létjoga az, hogy egy Izabella nevezetü anyacsászárnö ül a trónján. Ebben a Nagy Katalin-alkatra szabott kivételes nőben minden képesség megvan ahhoz, hogy két és félórára eluralkodjék tobzódó színekből, drága, s ma már alig kapható kelmékből, csipkékből, masszív épület hatását keltő furnérlemezekből létrehivott birodalmán, amelyet az operett-geográfia Egyesült Tartományok néven tart számon. A derék Izabella kellemesvonalú vállán pompásan feksizik az arannyal vert brokátpalást, megvesztegető kecsességgel tartja a királynői jogart, aranyosan szószátyár, de bámulatosan jól áll neki minden szó, amit kiejt, ha perlekedik, ha elágyul, ha szerelmi oktatást ad, vagy ha torló szankciókat hirdet és kiváltkép jól áll neki, ha harsány kürtszóra bedefiliroz húsz nyalka alabárdos élén, hogy ítéljen elevenek és holtak fölött, sőt maga a zenés, flitteres, könnyü darabocska sorsa felett is. S mivel a derék Izabella anyakirálynö szinte állandóan jelen van, s mindig tesz-vesz, kezdeményez valamit, minek tagadjuk: kifogástalanul szórakozunk.

Ami az ö királynői személyén és sokirányú tevékenységén túl van, az csupán körités, vagy ha jobban tetszik ráadás, amelyet a mese hol eleven, hol lazább szálai fűznek egységbe. Az operettek örök csillagképe szerint a mozgékony és délceg Izabellának, aki mellesleg özvegy, van egy jókiállású fiacskája, Frigyes uralkodó herceg, ezzel párhuzamban pedig a szomszédos Balambéria királyság urának, aki szükségszerüen szintén elmütte derék élettársát, — van egy galambtejen tartott, széltől is óvott leánykája, Krisztina hercegnő. A monarkia és az operett törvényei összehangzóan úgy kivánják, hogy a két ifjú lélek közt frigy létesüljön, de hogy mindaz ne menjen simán és kiteljen belőle egy felvonásnyi bonyodalom, a kis hercegnő kovácslegénynek álcázva jelenik meg a menyasszonyváró királyi rezidencián, ahol is azonmód összecsókolódzik dezignált vőlegényével. E merészségért majdnem a fejével fizet, de a legjobb pillanatban bemondja nacionáléját, mire Izabella, a kegyes mesecárnő feleuged, s a szepegő királykisasszonyt fia karjába utalja. Finálé! Veszedelmesen úgy fest, hogy itt a vége, fuss el vele, ebbeli aggodalmunk azonban korai, mert a legjava még hátra van: a nászéjszaka. A leghálásabb alkalomsorozat, hogy a szerelemben katedrai fokon jártas Mama Őfelsége harsány kürtszóval félpercenként betörjön az ifjú pár fészkébe, s elkeserítő oknyomozó pontossággal kioktassa a fiatalokat mindarról a tudalomról, amit ilyen alkalommal tudni illik. (Kivánható-e ennél ragyogóbb Fedák-szituáció?!) S mikor végtére magukra maradnának a fiatalok, deus ex machina-szerüen berobban a nagy fordulat: Frigyes herceget a pólyában bosszúból elcserélték, s nem ő a monarkia várományosa, hanem egy senkiházi kovácslegény. Vissza tehát az egész, mielőtt jóvátehetetlenül gondoskodás történne a királyi ház folytonosságáról. A melegded fészekből kiverik a fiatalokat, Frigyes őhercegsége megható sanzonettel búcsúzik apokrif királynői mamájától és egy táncosnő karjába omlik. Krisztinka pedig keserü futásában meg sem áll Balambériáig. Mi jöhet még ennyi érzelmes, szomorkás fordulat után? Természetszerüleg csak az, hogy kiderül a gonosz fifika: a szurkos kovácslegény álkirályfi és Frici herceg igazi királyfi volta. Az ifjú szivek gáttalanul összeborulhatnak, s az általános jóvégből nem marad ki a mama őfelsége sem, aki Balambéria bozontosszakállú elözvegyült királya mellé léphet, hogy addig éljen, míg meg nem hal — a közönség érdeklődése az egészében véve kellemes és mulatságos operett iránt.

Vaszary Gábor, aki a könnyed mulattatás terén európai szaktekintélynek számit, jártas rutinié módjára jól választott, amidön az időszerüségtől leginkább elvonatkoztatott meseoperett mezejére vezényelte fantáziáját. Munkájának értékei inkább a részletekben mutatkoznak meg, mint a mesekompozició egészében és szellemében, amelyből teljesen hiányzanak a meseszerüség igazi elemei. Csupán a külsőségek, udvari ceremóniák és nevek képviselik a mesevilágot, ha ezekből kivetkeztetnénk a darabot, a mese esszenciája szinte nyomtalanul elpárologna. Vaszary Gábor ezt a hiányt ügyesen leplezi. Tizenegy változatos miliőben, humorral áldásos bőségel telített jeleneteket perget, s a szellem apró élceivel, káprázatos külső szinekkel jóideig hatásosan tereli el figyelmünket a mese túlontúli egysikuságáról. Kevés az igazi bonyodalom, a frappirozó fordulat, pedig a mese dimenziótlan világa szinte tálcán kinált olyan lehetőségeket, amelyekkel kár volt nem élni nagyobb mértékben. A bonyodalmak előmenyeinek megteremtése átlátszó, többnyire pontosan tudjuk, hogy mi hol és milyen erővel csattan el. A szerző általában keveset bizott a közönség fantáziájára, föszándékát a mulattatásban látta, s ezen a vonalon hiánytalan babérokat is aratott.

Az utóbbi évek legnépesebb szereposztásának élén a cimszereplő Fedák Sári halad, aki értelme és lendítőereje az alkatára és igényeire szabott operettnek. Ami kiállásban, temperamentumban, kedélyességben és alakitókészségben érték ebben a ritka művészasszonyban, annak megmutatására most szinte korlátlan teret kapott. Él is a lehetőséggel. Hódító, szellemes, élesnyelvü; egy-egy gesztusa elég számára, hogy a királynő, vagy a kotlóshűséggel vigyázó mama, vagy a tűnt szerelmein révedező királyasszony belső világát a maga utánozhatatlan egyéni fűszerével feltárja. Nagy érdeklődés előzte meg a darab ujoncainak, a kis Mednyánszky Áginak és Palotás Imrének, az új bonvivánnak bemutatkozását. Mednyánszky Ági Krisztina királyasszonya elsősorban üde megjelenésével és frissességével hatott. Szív és néha értelem is volt abban, amit csinált. Sok komoly munkával és játékalkalommal igen jó kis színésznő válhat belőle. Palotás Imre kevés szinpadi előképzettséggel került a világotjelentő deszkára, amelyen első intrádára figyelemkeltő értéket mutat. Rokonszenves, mutatóskülsejü, barna, fiú és énekhangja talán a legkellemesebb, amit hosszú évek óta operettszinpadon hallottunk. Kis modorosságai természetesen adódnak ujonc voltából, s könnyen lenyeshetők. Az utóbb felszinre került bonvivánjelölttek közt kétségtelenül benne van a legtöbb fantázia. Pethes Ferenc „életszerüen hiteles" iszákos kovácslegény alakitása, szilaj, egyéni izü humorával állandó viharos derültség forrása. A Szegedről felhozott Harczos Irén egy párisi táncosnő minden szerepében egyéni izével és rutinjával kellemes meglepetés. Solthy György a nagyszakállas balambériai király szerepében meleg humánumával és kedélyességével hatott. Ámuló fiatalságáról előadott immár elmaradhatatlan Solthy-chanzon egyik legfütöttebb pontja az előadásnak. Pataki Miklós nagykövete és Sugár Lajos udvarmestere remek karikirozó színektől eleven. Harsányi Rezső ellenben kurtán-sután kicsett a szerepéből. Az udvarnépek és udvar körül megfordulók tarka sorából egy-egy jól megformált epizódalakitással kitünt Szalma Sándor, Vay Ilus és Zordon Gyula. Felfigyeltünk Skultéty Dániel élethü pocakjára is. A mutatós udvarhölgyek seregéből egy-egy villanásra felfigyeltünk Galló Alizra, Fülöp Violára, Palotai Máriára, Horváth Margitra és Dományi Olgára. Erőss Évának, a szigetszinpadon feltünt szép kis balerinának második felvonásbeli balettje bájával és lehelletkönnyedségével értékes gazdagodása a darabnak.

Eisemann Mihály muzsikája hibátlanul betölti a slágermuzsika fogalmát. Kellemes, sokszinü és csalhatatlan népszerüségre számithat. Ihász Aladár rendezése folyamatos, derék munka. Básthy István díszletei békebelien fényüzőek és mutatósak. A gazdag kiállitásért külön elismerés jár az áldozatkész vitéz Bánky Róbertnek, akinek volt szive és mersze ezt az amugy sem olcsó darabot hallatlanul drága kiállitással megtetézni. A kockázat, amit vállalt, feltétlenül megérdemli, hogy most aztán a közönség is melléje álljon.

Széfeddin Sefket bey

Danielle Darrieux a Deák-filmszinházban

Kivételes sikerrel mutatták be annakidején a Korzóban Danielle Darrieuxnek az „Első csók" cimü filmjét, amely egyfolytában nyolc hétig szerepelt a müsoron. A könnyü fajsulyu, kellemesen szórakoztató vigjáték története tolvajképző iskolában indul el, ahol Danielle Darrieux is növendék, azonban a „vizsgán", vagyis az első zsebtolvajlási kisérletnél megbukik. Egy idősebb diplomata rajtakapja, de nem adja rendőrkézre, hanem egy furcsa ötlettel különös célra használja fel. A diplomata ugyanis azt hiszi, hogy a felesége hütlen lett hozzá, mert egy fiatal attasé férközött közelébe. A a gyanuja, hogy a fiatalember az órája fedelében az ő felesége arcképét hordja s a leányt arra ösztönzi, hogy csenje el az órát. Igy kerül a leány a diplomaták világába és igy fejlödik ki a szerelem a meggyanusitott ifjú követségi attasé és a hivatásos zsebtolvajnak készülő, de egyébként igen derék és jóravaló leány között. Danielle Darrieux kedvessége uralja ezt a kedélyes vigjátékot, amely kitünő felvételeivel is gyönyörködtet. A Kárpát-vállalat filmjét kedden a Deák-mozgó ujitja fel.

Alida Valli filmvigjátéka a Korzóban

A Korzó müsorára kedden új olasz film kerül, amelyben Alida Valli, a közkedvelt tehetséges drámai színésznő vigjátéki szerepet játszik. Ő az a kis balettáncosnő, aki az operaházban mindig az utolsó sorokban szerepel és sehogy sem tud előtérbe kerülni. A történet szerint egy alkalommal lélekszakadva rohan a színház felé, mert elkésett, s az autóján arra száguldó herceg, az operaház mecénása majdnem elgázolja, de az ijedtség után felveszi kocsijára és a színház bejáratáig szállítja. A portás azt hiszi, hogy a herceg a fiatal leányban találta meg eddigi kegyeltjének, a primabalerinának utódját, s ezt diszkréten közli az igazgatóval, aki az új darab főszerepét Alida Vallira bizza. A herceg megtudja a dolgot, eleinte bosszankodik, de aztán elhatározza, folytatja a játékot. Ez azonban nem tetszik a szárnysegédnek, a fiatal hadnagynak, aki már régebben szerelmes volt a kristaleányba. Ebből a helyzetből származnak a film ötletes, kedves, játékos és vidám fordulatai, amelyek a szabályszerű hepienddel nyernek befejezést. Alida Valli mellett a hadnagyot Antonio Centa, a herceget pedig Carlo Lombardi alakitja. A meglepően gazdag kiállitású vigjáték „Szerelmi riadó" cimmel kerül a közönség elé.

* **Német filmbemutató az Omniában.** A napokban érdekes német vigjáték kerül az Omnia müsorára. Címe: „Mixi mindig bajt csinál", főszerepeit Jenny Jugo és Albert Matterstock játsszák.

* **Változások az Uj Idők szerkesztőségében.** Az Uj Idők eddigi felelős szerkesztője és segédszerkesztője megvált a folyóirattól. A két tisztség betöltésére Herczeg Ferenc, mint főszerkesztő, május elsejével Gáspár Jenő irót, a Petőfi-társaság főtitkárát kérte fel. Herczeg Ferenc továbbra is főszerkesztője marad a folyóiratnak.

* **Uray Tivadar mint zongoraművész.** A Hunnia pasaréti mütermében Daróczy József most forgatja Thurzó Gábor „Vihar után" cimü drámáját. A zeneszámokkal böven alá festett filmjátékot a népszerüségre utazó slágerek helyett klasszikus és nivós muzsika kíséri végig. Beethoven, Verdi, Schubert Csajkovszky müveiből állitották össze a zenei alá festést, s ennek a zenének igen fontos szerep jut a történet folyamán. Uray Tivadar zongoraművészt alakit s mellette Fényes Alice, Ladomerszky Margit, Pethes Ferenc, Szabó Sándor és Pákozdy Ferenc jutottak nagyobb feladatokhoz. A felvételeket Eiben István készíti.

Bástly István

Axel a mennyország kapujában c. darab díszletei fentitől

Úpág

1939 febr. 5.

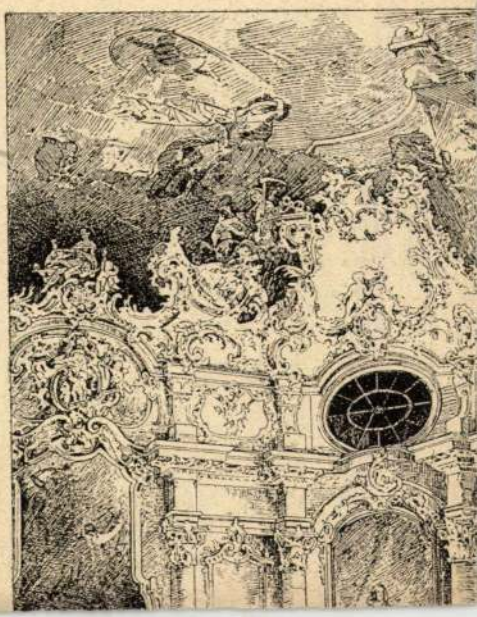

musée de Berlin. VIII. Képekkel. Képek a szövegen kívül: *Portrait d'une dame* par Cabanel. *Bretonnes au Pardon* par Dagnan-Bouveret. *Triomphe de Flore,* études par Cabanel. 1889. julius. Szöveg: Ed. Bonnaffé *Exposition universelle de 1889.* Au Trocadero. A. de Lostalot, *Salon de 1889.* II. *Peinture.* Hamel. III. *Sculpture.* P. Mantz, *Exposition universelle de 1889. La peinture française.* Képekkel. E. Michel, *La sculpture.* Képekkel. Chennevières, *Exposition retrospective des dessins 1789—1889.* Képekkel. Wyzewa, *Exposition rétrospective de l'histoire du travail.* Falize, *Les industries d'art à l'exposition universelle de 1889. L'émaillerie.* Képekkel. Ed. Garnier, *La céramique* képekkel. Képek a szövegen kívül: *Jeanne d'Arc* par Fremiet. *Jeanne d'Arc* par Dubois. *Portrait de Mme Récamier* par Louis David.

ZEITSCHRIFT DES BAYERISCHEN KUNSTGEWERBE-VEREINS IN MÜNCHEN. 1889. 5. és 6-ik füzet. Szöveg: Richard Muther, *Die Holzschnittwerke Kaiser Maximilians.* (Schluss.) Öt képpel. Karl Haushofer, *Ueber Email.* Öt

Bástly István

Szod

Dékány András =

Noszty Feri feltámadása.

Uj Magyarság

1939. dec. 24.

P4

(5)

Seár-tér 1 Kennitzer

11

12. ábra

Bástly Iván

Új Magyarság 1940. márc. 17

Tokaji aszu

Bemutató a Magyar Színházban

A színlap zenés vígjátéknak nevezi az újdonságot, amellyel a Magyar Színház érdemesnek tartotta a szezon vége felé megnyitni kapuit. A darab cselekménye, az első képet kivéve, Tokaj környékén, a dúsgazdag parasztasszony portáján és a kegyelmes úr kastélyában játszódik, szereplői vidéki magyarok s ezért *azt reméltük, hogy az áporodott kávéházi füst helyett tiszta levegő árad majd a színpadról.* De tévedtünk, mert *Szilágyi* László, a gyakorlott kezű darabcsináló, talán az Izabella-téri színház törzsközönsége kedvéért, letért az egyenes útról, ami pedig adva volt számára s megfertőzte darabját a fővárosi operettirodalomban meghonosított „bevált" eszközökkel. Nála a földbirtokos kegyelmes úr könnyelmű és eladósodott, akinek el kell adnia a háromezer holdat a kastéllyal együtt, a fia haszontalan [illegible] hűtő, semmihez sem ért, nem dolgozik, csak lányokat bolondítani és pénzt költeni tud. A gazdasági intéző tolvaj, a kormányfőtanácsos úr paralitikus, leánya pedig úgy változtatja a gavallérjait, mint a kalapjait, s amikor a kezét megkérik, bevallja, hogy éppen most kezdett ki egy hatalmas termetű pilótával, mire a vőlegény is elárulja, hogy jelenleg egy színésznőnél van elkötelezve. Nem baj, mondják egymásnak, ezután is mindenki azt csinálja, amit akar, mert „mi ott kezdjük a házasságot, ahova mások csak évek után jutnak el". A szerző ilyen oktatást ad a színpadon a házasságról s a darab végén, mikor a már tönkrement és megalázkodó kegyelmes úr beleegyezik abba, hogy fia elvegye a parasztasszony leányát, azt is megtudjuk a kegyelmes úr szájából, hogy az Isten nem teremtett fajtákat, csak embereket.

A színpadi történet a gazdag parasztasszony markáns figurája köré van felépítve. Ez a kardos özvegyasszony a maga eszével és munkájával szerezte hatalmas vagyonát, a háznál mindig az történt, amit ő akart s négy lánya közül hat évvel ezelőtt csupán az egyikkel történt baj, aki otthagyta a szülői házat, elment Pestre cselédnek s hat év mulva egy fiúcskával tért vissza anyjához. A tempósan haladó, mozgalmas első felvonás után a következő elnyujtott két felvonáson keresztül arról van szó, hogy a leány gyermekének apát kell szerezni, akit a vasakaratú asszonyság meg is szerez azon az áron, hogy a kegyelmes úr birtokát megvásárolja.

A gazdag földbirtokos asszony szerepét kifejezetten *Fedák* Sári számára irták, aki a maga sajátos művészi egyéniségével s fölényes színészi képességével életet vitt ebbe a szerepbe. Bámulatraméltó fiatalos rugalmasságával és frisseséggel mozog a színpadon, olyan finom, mondhatni hódítóan szép „öregasszony" a színpadon, különösen feketeruhájában, hogy a közönség elámul, valósággal újra beleszeret s őszinte szívvel, önfeledten ünnepli régi kedvencét. Kedves és megható a bajbaesett leány szerepében *Zimonyi* Márta. Az ügyvéddel jegyben járó másik leányt falusias üdeséggel *Kollár* Livia alakítja. *Szilassy* László a nőhódító ficsur, eleinte pesti aszfaltbetyár, később, amikor megjavul s rájön, hogy igazán szerelmes, már rendes színészi munkát végez. Remek figura *Bilicsi* Tivadar palócosan beszélő fiskálisa s *Bársony* István öreg részeges bérese, valamint *Pethes* Ferenc mulatságos, izgága intézője. *Földényi* a tönkrement kegyelmes, *Z. Molnár* kormányfőtanácsos, *Rátkay* egy pincemester, *Dajbukát* Ilona a szakácsnő szerepét játsszák s az ötéves Andriska szerepében egy eddig ismeretlen, tehetséges, bájos gyermekszínész, ifj. *Utassy* Tivadar mutatkozott be. Eisemann Mihály a jazz-stilustól eltérve, igen szép és hangulatos dalbetéteket komponált a vígjátékhoz, amelynek hatásos díszleteit *Básthy* István tervezte.

Kállay István

okvetlenül nézzen meg
vaszi ujdonságait.

---

* **Darabváltozás az Operaházl**
szereplő megbetegedése folytán
március 17-én délután 3 órakor
árakkal nem a Pillangókisasszo
három táncmű: a Seherezáde,
nevál és Csárdajelenet kerül szí

Lagerlöf Selma meg

Stockholm, má

Lagerlöf Selma, a híres irón
ton reggel 81 éves korában m
vét akkor kapta szárnyára a
mint a landsgronai leányisk
tanítónője kiadta *Gösta Berlin*
gényét. 1909-ben az irodalmi
... tették ki majd bevál

A *józsefvárosi plebániatemplomban* ...
10 órakor kezdődik a szertartás, az utána következő ünnepélyes szentmise alatt Rejtő Károly, Roisz Károly, Kalmár Károly, Virág Lajos, Láng Béla, Buzás István és Jankovits Géza éneklik a passiót.

A *tisztviselőtelepi plebániatemplomban* d. e. 10 órakor kezdődik a szertartás, utána a nagymise, amely alatt a férfikar adja elő a passiót.

---

* **Merker Róza az Operaházban.** Szerdán, március 20-án az olcsó helyárakkal színre kerülő Parsifalban, mint Kundry újra Merker Róza kamaraénekesnő fog fellépni.

* **A Göre Gábor bemutatója.** A Göre Gábor és Durbints sógor régi népszerű alakjait megelevenítő film teljesen elkészült s hétfőn mutatják be egyelőre a sajtó képviselői előtt. A cimszerepet Tompa Sándor, a sógort Pethes Sándor, Kátsa cigányt Misoga László játssza.

Oz
A CSODÁK CSODÁJA
Oz
A CSODÁK CSODÁJA
Oz
A CSODÁK CSODÁJA
Oz
A CSODÁK CSODÁJA
DISZELOADÁS
CSÜTÖRTÖK ESTE ½10 ÓRAKOR
ROYAL APOLLO
Jegyek az első 3 hétre már válthatók
JUDY GARLAND
RAY BOLGER
JACK HALEY
BERT LAHR

A milliomos Lőwinger Samut egyévi börtönre ítélték uzsora miatt

A pestvidéki törvényszék *Csikmák* Lajos dr. tanácsa csütörtökön folytatta *Lőwinger* Samu váci milliomos gabona- és terménykereskedő bűnügyének főtárgyalását. Mint annakidején az *Uj Magyarság* részletesen megírta, *Lőwingert az ügyészség negyvenkétrendbeli uzsora büntettével vádolta meg, mert a váckörnyéki gazdáknak úgynevezett zöldhitelt folyósított és kihasználta szorult helyzetüket, törvényellenesen magas uzsorakamatot számított.* A csütörtöki főtárgyaláson sor került a perbeszédekre. *Szokolányi* Zoltán dr. ügyész vádbeszédében többek között ezeket mondotta:

— Szegény kisemberek vergődtek éveken keresztül a zöldhiteleket, váltókölcsönöket uzsorafeltételekkel folyósító Lőwinger Samu aranyhálójában. *Kérges tenyerek, verejtékes homlokok, gondverte földturó emberek az egyik oldalon, a vádlottak padján pedig a dúsgazdag Lőwinger, aki itt jószívére hivatkozott, de a váci irodájában irgalmatlanul elbánt a kezére jutott kisegzisztenciákkal és lelketlen vámszedője volt nekik. Igen, Lőwinger Samu egyes esetekben jószívű volt, de csak hitsorsosaival szemben ...*

Angyal Endre dr. védő felmentő ítéletet kért. *A bíróság rövid tanácskozás után meghozta ítéletét, mely szerint tizenkétrendbeli uzsora büntettében állapította meg Lőwinger Samu bünösségét és egyévi börtönre, 5000 pengő pénzbüntetésre, valamint ötévi hivatal- és jogvesztésre ítélte.* Az ítélet nem jogerős.

Az ál-lord büntetése három és félévi fegyház, Hatvany Bertalanné bárónéé két és félév

Roy Vivian, az ál-lord *Hampton* és bűntársainak ismeretes valutabűnügyében csütörtökön tartott folytatólagos főtárgyalást a budapesti büntetőtörvényszék *Vályi Nagy* István dr. elnökletével. *Kleitsch* Imre dr. ügyész reflektált a védőbeszédekre s felszólalását így fejezte be:

— *Mátyás király igazságosságának, Werbőczy jogtudásának és Deák Ferenc bölcsességének jegyében hozzon a törvényszék e bünügyben ítéletet.*

Másfélórás tanácskozás után hozta meg a bíróság ítéletét, mely szerint bűnösnek mondta ki *Roy Viviant, Pick* Kornélt, *Hatvany* Bertalanné bárónét és *Géber* Jánosnét fizetési eszközökkel elkövetett visszaélés büntettében, *Minkusz* Imrénét pedig fizetési eszközökkel történő visszaélésre való összebeszélés vétségében és ezért *az ál-lordot három és félévi fegyházra, valamint 2000 pengő pénzbüntetésre ítélte, egyúttal kötelezte 4000 pengő vagyoni elégtétel megfizetésére.* A jogerős büntetés kitöltése után Roy Viviant, mint külföldi állampolgárt Magyarországból kiutasítják és a visszatéréstől örökre eltiltják. *Pick Kornél büntetése egyévi börtön és 500 pengő pénzbüntetés.* Picket a törvényszék 1000 pengő vagyoni elégtétel megfizetésére is kötelezte. *Hatvany Bertalanné bárónét a bíróság két és félévi fegyházzal és 15.000 pengő pénzbüntetéssel sujtotta, továbbá kötelezte 140.000 pengő vagyoni elégtétel megfizetésére. Géber* Jánosnét egyévi börtönre és 10.000 pengő pénzbüntetésre ítélték s egyúttal kötelezték 30.000 pengő vagyoni elégtétel megfizetésére. *Minkusz* Imréné 2000 pengő pénzbüntetést kapott s őt is 30.000 pengő vagyoni elégtétel megfizetésére kötelezte a törvényszék.

Pick Kornél és Minkusz Imréné ügyében az ítélet jogerős, a többi vádlott ügye felkerül a Kúriára.

Nyílt levelezőlap

ÚJ MAGYARSÁG
BUDAPEST.
József körut 6.

TELE VAN A VÁROS, JÓ SZEGED VÁROSA ...

Kedves Uj Magyarság! Nem akácvirággal, nem akácvirágnak édes illatával van most tele Szeged, hanem — ki hitte volna a háború kitörésekor? — németbarátokkal. Urak, úrfiak és válogatott cigánylegények, akik alig pár hete még gyülöletet leheltek, ha Berlin szóbakerült, néhány hónappal előbb pedig egész terjedelmében kívülről tudták Lajos Iván hirhedt förmedvényét, ma úton-útfélen melldöngetve hirdetik, hogy ők előre látták a német fegyverek diadalát és Franciaország összeomlását. Németbarát itt immár mindenki. Németbarátok az öreg csáklyások, a még szakállasabb legitimisták, a fogatlan demokraták és szocik, sőt — óh, halljad Izrael! — németbarátok maguk a nem kikeresztelkedett zsidók is. És egyszerre annyian vannak, hogy Tiszát lehetne rekeszteni velük és úgy nyüzsögnek, olyan hangosak, hogy mi, régi szegedi fajvédők, boldogult Gömbös Gyula katonái, akik az Uj Magyarsággal megindulása óta szivvellélekkel és akkor még egyedül, de annál büszkébben voltunk németbarátok, már nem is igen tudunk szóhoz jutni tőlük. Mi lesz még itt, Szerkesztő Úr, mi lesz még itt?! Pláne most, hogy a márka nagy árugrásával és a font zuhanásával a zürichi tőzsde is felcsapott németbarátnak ... A marnei csoda ezúttal elmaradt, kedves Uj Magyarság, de a tiszai csoda megtörtént. Szeged, 1940 június 19. Tisztelettel és barátsággal: Régi fajvédő.

NYILVÁNOS HELYEKEN CSAK MAGYARUL ÉNEKELJENEK!

Tisztelt Szerkesztő Úr! Felhívom figyelmét arra, hogy a budapesti zenés, táncos helyiségekben ma is milyen ízű zene a legdivatosabb. Véleményem szerint nincs semmi szükség arra, hogy ezekben a helyiségekben úgyszólván *kizárólag* angolul énekeljenek, amit elsősorban sajnos, még mindig nagyszámban szórakozó idegenfajú társaság élvez. Ez az élvezet maga is nagyon problématikus, mert a dalok szövegét még a szajkómódra betanított énekes sem érti meg, hát még a közönség! Ellenben felette alkalmas ez az eljárás arra, hogy minden jóérzésű keresztény magyar embert megbotránkoztasson, nem is szólva a két baráti államnak itt élő polgárairól, akik ezt egyenesen és joggal provokálónak minősíthetik. Ha a tulajdonosok a műsort másképpen összeállítani nem akarják, akkor helyes lenne, hogy az illetékesek rendeljék el: *nyilvános helyen idegen nyelven nem lehet énekelni, csak magyarul!* Tisztelettel: *Egy előfizető.*

TÖBB TISZTELETET A NEMZETI SZINEKNEK!

Igen tisztelt Szerkesztő Ur! A napokban olvastam az Uj Magyarságban a budapesti légvédelmi elsötétítés alatt „kivilágított lokálzsidókról" irt cikket és úgy gondolom, szolgálatot teszek nemzeti ügyünknek, ha megirom az én kis szomorú légvédelmi élményemet is. Abban a „bizonyos" városrészben lakom, kis sziget vagyok a jellegzetes polgárok közt s az egyik nappali riasztás után ablakomból néztem, hogy tér vissza a forgalmas utca megszokott élete. Hirtelen megakadt a szemem a túlsó járdán egy elszakadt szélcs, nemzetiszinü karszalagon és figyelni kezdtem, vajjon ki hajol le érte, hogy megmentse ezt a legszentebb szimbólumot attól az árulástól, amit a fölötte való közömbös elhaladás jelent. Tiz percig vártam igy és ez alatt nagyon sokan mentek el az utcán. Néhányan látszólag észre sem vették, sietve elhaladtak mellette, voltak, akik kikerülték s aztán akadtak, akik továbblökték lábukkal a nemzeti háromszint, míg végül az úttestre került. Nem nézhettem tovább, Szerkesztő Ur! Leküldtem érte s a kereskedő, akinek üzlete előtt feküdt a szalag s aki maga is régen az ajtóban állt, rászólt az emberemre: „Mit akar azzal a szalaggal? Hová viszi?" Eddig volt, Szerkesztő Ur! De kérdem, hogy jutott idáig a nemzeti háromszin? Mert ez nem elszigetelt jelenség. Vagy talán itt is azok az alkotmányvédő polgárok voltak a kezdeményezők, akik nyugodtan lármáznak a Himnusz hangjai alatt és kalapemelés nélkül mennek el az országzászló s a Hősök emlékköve előtt? Valamit tennünk kellene ez ellen. Tisztelettel: aláirás.

MIKOR UTALJÁK KI A BEFŐZÉSI CUKROT?

Tisztelt Szerkesztőség! A cukorrendelet kiadása alkalmával azt olvastuk, hogy a hatóságok biztositani fogják a háziasszonyok számára a befőzési cukrot. Itt van már az eper és a cseresznye, de még mindig nem hallunk arról, hogy rövidesen hozzájuthatunk a befőzési cukorhoz. A családok számára nagyfontosságú, hogy télire befött és lekvár legyen az éléskamrában, ezért kérjük az illetékeseket, *sürgősen intézkedjenek a külön cukoradag kiutalásáról,* mert már itt a gyümölcsszezon. Hazafias üdvözlettel: *Egy aggodó háziasszony.*

Édes riport a cukorváltójegyek premierjéről

... És most búcsúzom. Ég veled Kettős Cukorellátás, amely annyi gyengéd emlékkel gazdagitottál. Te jelentetted háztartási semlegességünk boldog korszakát, amikor cukorproblémáktól gyötört háziasszonyok irigyelt és kényeztetett bálványai voltunk. Neked köszönhettük kivételes helyzetünket, Kettős Cukorellátás, a számunkra jelentéktelen, de másoknak oly drága, sőt oly édes sárga jegyek birtokában. És egyben köszöntelek Vendéglátóipari Cukorjegyek, mint az új korszak eljövetelének hírnökeit ...

Egy újromantikus regény stílusában ilyen gondolatokkal jelezhetjük, hogy *új fejezet kezdődött a cukor magyarországi regényében június 20-án, csütörtökön, amikor bevezették a cukorváltójegyeket és megszüntették a kettős cukorellátást.* Csütörtöktől kezdve ugyanis a kávéházakban, vendéglőkben és hasonló üzemekben csak cukorjegy ellenében szolgáltatnak ki cukorral készített vagy cukorral édesített ételt és italt.

*

Két héttel ezelőtt narancssárga plakátok jelentek meg a pesti utcákon és tudatták a közönséggel, hogy a cukorfogyasztás újabb szabályozása készül. Szerdán megjelent a rendelet végrehajtási utasítása is és csütörtökön a pesti kávéházakban jegy nélkül egy fél kockacukrot sem lehetett kapni a fekete mellé ...

A pesti édesszájuak érdekeinek hatásos védelmét tűztem ki magam elé és körutat tettem a fővárosban a cukorváltószelvények premierjén.

Azzal kezdődött, hogy a riporthoz — cukorjegy is kellett. Eddig a budapesti kettős cukorellátás élvezője voltam és cukorjegyeimet alig-alig váltottam be. A rendeletből tudtam, hogy a trafikokban — csekély ráfizetés mellett — a cukorjegyszelvényt be lehet cserélni.

Bementem egy trafikba.

— *Kérek egy váltást,* — mondtam és elővettem a cukorjegyemet.

— *Nincsen apróm,* — közölte a trafikosnő és kérdésemre előadta, hogy *egyelőre még nem kaptak cukoraprójegyet,* bár az eljárás részleteiről és a beváltás költségeiről részletes ismereteik vannak ...

Ez a fennakadás az első napon a déli órákig tartott. A trafikokban csak délután 1 óra tájban lehetett kapni cukoraprójegyet és ez nem segítette elő a rendszer gyors és zökkenésmentes bevezetését.

*

Egy élelmiszerelosztó központban végre sikerült hozzájutnom a csütörtöki premier „belépőjegyeihez." *Az elosztó központokban ráfizetés nélkül váltják be kisebb „címletekre" a cukorjegyeket.* Az általánosan ismert budapesti cukorjegy egy szelvényéért huszonnégy váltószelvényt kapni. A cukorváltójegy sötétnarancssárga, kétszer két centiméter méretű papírnégyzet, melyen „Budapest székesfőváros" felülnyomás mellett a kis magyar címer látható. Egy-egy szelvényen „10 gr. cukor" felírás olvasható, alatta pedig a körzet megjelölése. A teljes huszonnégydarabos szelvény egyik hasábján felező vonal fut át, ami arra szolgál, hogy vele fél cukorjegynek megfelelő cukormennyiséget is lehessen igényelni. Budapesten a cukorjegyeket az élelmiszerjegy körzeti központokban ingyen lehet beváltani, *a trafikokban pedig egy hétre szóló jegyet négy fillér ellenében „váltanak fel".*

Ilyen ismeretek birtokában *beültem egy diszkrét hangulatú cukrászdába és közérdekből elfogyasztottam egy nagy adag fagylaltot.* Cukorjegy ide, cukorjegy oda, tagadhatatlan, hogy nagyon jólesett. *A végén kiderült, hogy nem kell érte cukorjegyet adni, mivel a rendelet hatálya nem terjed ki a cukrászdákban és fagylaltkészitő üzemekben előállitott cukros ételnemüekre.*

Kissé elrontott étvággyal, de érintetlen cukorjeggyel *betértem egy espressoba,* ahol feketekávérendelésnél a kisasszony bájos mosollyal előre kérte a cukorjegyet. A bizalmatlanság, mint később kiderült, nem a személyemnek szólt, mivel az egész városban — *a cukorváltószelvény hátlapján olvasható rendelet értelmében — minden vendégtől előre kérik a cukorjegyet.*

A pesti ember szokott kedélyességével hamar beletalálta magát a változott helyzetbe és nem kétséges, hogy egy-két nap mulva olyan természetesnek veszik a vendégek a cukorjegyadást, mint amilyen természetes az, hogy — a számlát ki kell fizetni ...

*

Az előkelő belvárosi vendéglőben kissé gondterhelten közölte a tulajdonos:

— A cukorváltójegyek bevezetése súlyosan érinti a vendéglőket és kávéházakat. *A vendéglőben, ahol az édestésztát és a kávét saját üzemünkben állitjuk elő, mindennemü édes ételért és italért cukorjegyet kell kérni,* holott a cukrászdákat és a fagylaltszalónokat mentesitették az ilyen előírás alól. Általában budapesti embernek kevés a most adagolt cukormennyiség. Nézetem szerint az előírt cukorjegytételeken változtatni kellene, mert nem lehet kívánni a vendégtől, hogy egy menühöz, amelyben rétestészta van, hat cukoraprójegyet adjon. Túlsók a limonádéért megjelölt cukorjegytétel is, mert egy citrom-, vagy narancsszörphöz nem szükséges nyolc kockacukor, aminek megfelel a mostani előírás. Hangsúlyozom, hogy bár az új rendelkezés kedvezőtlen a vendéglátóiparra, remélem, hogy *a gyakorlat rövidesen néhány egészséges módositást tesz lehetővé.*

*

A *divatos kávéházban* külsőre alig változott a helyzet. A felszín alatt azonban „forradalmi" jelenségek tapasztalhatók. A törzsvendég, aki eddig az óramű pontosságával dobálta be a cukrokat délutáni kávéjába, joghurtot rendelt a megnyult arcú pincértől. Az ismert fővárosi művész lemondott a feketekávéról és egy pohár tejet kért és számos más megszokott kívánság maradt el a cukorváltószelvény premierjén, úgyhogy —, ha hinni lehet a kedvenc pincérnek — *az első napon „siri hangulat" uralkodott a kávéházban.* Valójában azonban nem olyan veszélyes a helyzet, mert a pincér végül így nyilatkozott:

— A művész urak és egyéb kedves törzsvendégeink egy-két nap mulva rájönnek, hogy beosztással meg lehet oldani ezt a kényes

MA FRANCIA FILMPREMIER!
Perzselő, lángoló szerelem, a forró siyatagban. Két férfi ég el egy izzóvérű nő lángjában . . .
S.O.S. SZAHARA
CHARLES VANEL, JEAN P. AUMONT, MARTA LABARR
ROYAL APOLLO

kérdést is. Igaz, hogy kevés a mostani adagolás annak, aki szereti az édeset, dehát az édesítés is relatív dolog. *Egy-két keserű korty után egy kockától is édes lesz a fekete...*

A cukorváltójegyeket egyébként az intézmények és intézetek, valamint a vállalatok és gyárak nyilvános étkezdéiben és büfféiben is életbeléptették, úgyhogy az egész városban megszűnt a kettős cukorellátás.

Körutam végén a sok édességtől émelygő gyomorral és eldorbézolt cukorjegyeimre való meghatott emlékezéssel állapítottam meg, hogy *a székesfőváros közönsége dicséretreméltó önuralommal és fegyelmezettséggel alkalmazkodott* az új rendszerhez, az ujságíró azonban egy hétig cukor nélkül ihatja a kávéját...

Németh György

Szófiában ünneplik a tengelyhatalmakat

Szófia, június 20.

Filov bolgár miniszterelnök a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy *az európai helyzet alakulása nem változtatja ugyan meg Bulgária külpolitikáját, de kötelességévé teszi a bolgár kormánynak, hogy minden óvintézkedést megtegyen az ország érdekeinek és a nép jogainak biztosítására. A két tengelyhatalom vezetői több izben kijelentették, hogy új európai rendre törekszenek* s így a bolgárok is meg lehetnek elégedve azzal a békével, amely a láthatáron kirajzolódik.

A bolgár fővárosban nagy rokonszenvtüntetést rendeztek a tengelyhatalmak mellett. Az olasz és a német követség előtt hatalmas tömeg ünnepelte Németországot és Olaszországot.

A bolgár sajtó a legutóbbi napokban igen éles hangon foglalkozik a Bulgáriát sujtó békeszerződéssel és *az összes lapok és a közvélemény érdeklődésének középpontjában a neuillyi szerződés revíziója áll.* A lapok emlékeztetnek arra, hogy ezt a szerződést előzetes tárgyalások nélkül írták alá és a szerződés jóvátételre kényszerítette az országot és a nyugati szövetségesek ellenőrzése alá helyezte Bulgáriát.

Molnár Imre biharmegyei főispán nyilatkozata az állítólagos „panamaperről"

Felkértek a következők közlésére:

„Az egyik erősen liberális budapesti déli ujságban *átlátszó politikai célzattal* olyan tudósítás jelent meg, mintha *köztem és a főjegyző között elkeseredett „panamaper" volna folyamatban.*

A valóság ezzel szemben a következő: A vármegye főjegyzője *Végh József dr., akivel szemben nekem soha semmiféle bírósági ügyem nem volt és nincs s neki sincs velem szemben.* Ellenben a vármegyének 1932-ben nyugdíjazott volt aljegyzője, *Gálbory* László dr. engem beadványaiban *alaptalan rágalmakkal illetett,* amelyekre már az is jellemző, hogy a saját állítása szerint is legalább nyolc-tíz évvel ezelőtt történt állítólagos szabálytalanságok miatt az illetőnek csak főispáni kinevezése után jutott eszébe a közérdek védelmében előállani. *A rágalmazó állítások valótlanok és azokért Gálbory a büntetőbíróságok előtt fog felelni. Molnár* Imre, Bihar megye főispánja."

Az üggyel kapcsolatban *Végh* József vármegyei főjegyző kijelentette a következőket: *„Valótlanság az Esti Kurirnak az az állítása, hogy a bihari főispán és főjegyző között elkeseredett ‚panamaper' folyik. Molnár Imre dr. főispán úr és közöttem semmiféle bírói eljárás nincs, soha nem is volt és nem is indult."*

Itéletek a zsidótörvény kijátszása miatt

A budapesti V. kerületi rendőrkapitányság büntetőbírája a zsidótörvénybe ütköző kihágás miatt *Katz* H. Ármin festékkereskedőt, mert egy zsidó segédet alkalmazott, tíznapi elzárásra átváltoztatható 500 pengő pénzbüntetésre ítélte. A *Pick* Lipót és társa szerszámkereskedőcég 1938 március 1 után két zsidó üzletszerzőt alkalmazott, ezért a büntetőbíró *Klein* Henrik igazgatót húsznapi elzárásra átváltoztatható ezer pengő pénzbüntetésre ítélte. A *Haltenberger* szepességi textilművek könyvelési osztályán törvényellenesen zsidó könyvelőnőt alkalmaztak, ezért a rendőri büntetőbíró *Lukács* Jenő igazgatót tíznapi elzárásra átváltoztatható 500 pengő pénzbüntetésre ítélte. A *Fuchs* Jenő és társa fonalárunagykereskedés két zsidó inast és három zsidó segédet alkalmazott törvényellenesen, ezért a rendőri büntetőbíró 20 napi elzárásra átváltoztatható ezer pengő pénzbüntetéssel sujtotta a kereskedőt.

Szezonzárás az Operaházban

Csütörtökön a *Hovanscsina* operával fejezte be idei évadját az Operaház. *Muszszorgszkijnak* ez a remekműve a mai kor hallgatójának a szívéhez szól, éppen most nagyon időszerű, amikor nemzetek kerülnek a végzet ítélőszéke elé. Ilyenkor az egyén is, mintha lelkiismeretfürdőt venne és megérzi, teljesen megérti az igazán mélyről fakadó művészi alkotásokat. Azért szeretik annyian hallgatni ezt a csodálatos muzsikát. Új szereplő mutatkozott be *Németh* Anna személyében, aki először énekelte Márfa szerepét. Felszabadult, meleg zengésű szárnyaló énekével nagy sikert aratott. Kiemeljük az együttesből *Palló* Imre pompás alakítását, *Székely* Mihály, *Závodszky* Zoltán és *Nagypál* László alakítását.

Dunai hajósok

(Radius, Atrium)

Kétségtelenül nagy érdeklődés előzte meg Jávor Pál német filmjét: tavaly nyáron valóságos hajókaraván haladt át Budapesten, hogy Európa leggyönyörűbb folyóján, a magyar, a délszláv és a bolgár partok mellett elkészítsék az operatőrök a „Dunai hajósok" filmjét. És a várakozásban, a filmet megelőző „jóhírben" nem is csalódtunk: bűbájosan kedves, emberien megható, szivetdobogtatóan mulatságos és szemetkönnyeztetően lírai a bécsi Tobis-Wien filmalkotása. Igazi film, igazi szórakozás, abból a fajtából, ahol összekeveredik a vidám bécsi kedély és a német alaposság, az ötletes szöveg és a kitűnő színészi játék, a szellemes rendezés és a pompás felvételek sorozata. A dunai hajósok romantikus filmnótát zengnek a hajósélet szépségeiről, megpróbáltatásairól, a Fortuna-gőzös kalandos útjáról és arról a nagyszerű fickóról, aki frakkban-klakkban beállít a hajóra — hajóslegénynek. Bizony, egy kicsit furcsán fest abban a társaságban, ahová kerül, öreg matrózok, rideg kormányosok és kormos fütők között. Olyan ez a frakkos úr a kopott „Fortunán", mintha mennyegzői menetet látnánk — teherautón. De éppen ez a kedves, ez a mulatságos a filmben, ez adja meg az alaphangot és egyúttal a mesét, amely finoman és szellemesen kanyarodik előre, mint a Duna, lapályokon, országokon át, hogy azután a „Fortuna" elbúcsúzzon frakkos utasától és a frakkos úr attól a hölgytől, aki éppen olyan véletlenül került a hajóra, mint az elegáns potyautas. A kedves mesét gyönyörű felvételek tarkítják: látjuk a nappali és az éjszakai Dunát, a Vaskaput, Ada-Kalé szigetét, Szendrő várát, de a mi éjszakai Budapestünket is. A színészek pompásak: Jávor Pál (milyen meglepetés!) kitűnően beszél németül s a legelegánsabb hajóslegény, aki valaha a Dunára került. Hörbiger Attila mint a „Fortuna" féltékeny és morc kapitánya egészen kivételes, elsőrangú alakítást nyujt. Mellettük pedig Hilde Krahl úgy emelkedik ki a Duna hullámaiból, mint a hajósálmok és vágyak nimfája. A sok kitűnő szereplő közül külön ki kell emelni Halmay Tibort, valamint a nagyszerű Schmaust, továbbá a rendezőt és az operatőrt. Sok áldozattal készült elsőrangú film a Radius és az Átrium újdonsága!

A „Dzsungel hercege" a Fényes-cirkuszban

A háborús helyzet váratlan alakulásai következtében Budapest a nyáron a szokottnál is jobb artistaszámokat kap a Fővárosi cirkuszban. Többek között kalandos utazás után Budapestre érkezett a világ egyik legdrágább artistája, Togare, a „Dzsungel hercege" tíz idomított királytigrisével. Togaret egészéves szerződés kötötte Párishoz s június 15-én kellett volna működését megkezdenie a francia fővárosban. A világjáró artistának úgyszólván az utolsó pillanatban sikerült Franciaországból elutaznia, azon a vonaton, amelyik utolsónak haladt át a francia-olasz határon. Togare vérbeli herceg, aki fiatal korában sokáig élt a dzsungelben s részben harcolt, részben barátkozott az őserdők fenevadjaival. Mind a tíz tigrisét személyesen fogta el és szelidítette meg, természetesen még kölyökkorukban. A cirkusznak ezenkívül még egész sereg világhírű artistaszám szerepel majd idei műsorán.

Nyári bemutató az Erzsébetvárosi Szinházban

Esztendők óta *minden nyár meghozza Erdélyi Mihály új operettjét,* amelynek szövegét és zenéjét is három kis színházunk fáradhatatlan igazgatója írja, aki újabban a Márkus-parkot is bérli, sőt Kőbányán egy ötödik színházat is igazgat. Vidám operettjei rendszerint hónapokig vannak műsoron s előrelátható, hogy új zenés játékának is ez lesz a sorsa. *Ért hozzá ez az éjjel-nappal százhuszas tempóban száguldó ezermesterdirektor, hogyan kell három órán át keresztül mulatságos jeleneteket egymásra halmozni* és olyan hangulatos, poétikus dalok és pattogó táncos zeneszámok seregét felvonultatni, amelyeknek nagy részét a közönség könyörtelenül megismételteti, nem törődve a nyári hőségben a fáradságtól lihegő és fulladozó táncosok esdeklő pillantásaival.

A *„Sárgarigófészek" első és utolsó képe Kolozsváron, a Házsongárd egyik villájában játszódik.* A színpadon a háttérben Kolozsvár látképe terül el, sugárzó napfényben úszva, középen a főtérrel, a Szent Mihály-templommal és a Mátyás-szoborral. Innen indul el az egykori torockói tanítónő, akiből híres énekesnő lesz s világhódító sikerek után ide tér vissza, megtalálva a késői boldogságot egy meglett korú tengerészkapitány oldalán. Közben találkozik elveszettnek hitt fiával is, aki ifjú menyasszonyával együtt második szerelmespárja az operettmesének. Ezen kívül még két komikus pár gondoskodik a darabban a nevettetésről, amely ebben a tekintetben is eleget tesz a nyári mulatságot kereső közönség várakozásának.

Az operett szereplőit szerencsésen válogatta össze az egyébként is szerencsés kezű Erdélyi Mihály. Összegyüjtötte a közönség kedvenc operettszínészeit, akiket már a színpadra lépésüknél hatalmas taps fogad s megtetézte a szereposztás sikerlehetőségeit *Csortos* Gyulával, akinek jóságos és bölcs tengerészkapitánya szívhezszóló hangon ragadja magával a nézőteret. *Honthy* Hanna rég volt ilyen jó, a tanítónő szerepe tökéletesen reá van szabva. *Fejes* Teri egy spanyoltáncosnő szerepében robbanó temperamentummal kedvesen hancúrozik a színpadon s mellette a három *Latabár* komédiázik, mókázik s ötletes, új táncszámokkal ingerli állandó tapsra a közönséget. A fiatal szerelmespárt finom tartózkodással és bájosan játssza meg *Németh* Romola, egy rokonszenves bonvivánnal, ifjú *Szécsi* Ferenccel együtt. *Gombaszögi* Ella máskon vaskos humora is tompítva és jó hatással érvényesül a nagynéni szerepében. *Básthy* István színes, ötletes díszletei is hozzájárulnak a hatásos színpadi előadás sikeréhez, amelyből jó rész illeti meg a zenekart vérpezsdítő lendülettel vezénylő *Endre* Emil volt szegedi karmestert.

(K. I.)

* **Bonczos Miklós levele Kiss Ferenchez.** Bonczos Miklós államtitkár, az árvízvédelem országos kormánybiztosa Kiss Ferenchez az alábbi levelet intézte: „Engedd meg, hogy az árvízkárosultak részére folytatott gyüjtési akció befejezéséhez közeledve, ezúton mondjak mégegyszer hálás köszönetet Neked és munkatársaidnak, nemkülönben a vezetésed alatt működő színész- és filmkamarának, végül az operai díszelőadáson szereplő művészeknek azért az áldozatkészségért és odaadó munkáért, amelynek eredményeképpen jelentős összeggel járultatok hozzá az ujjáépítéshez."

* **Vizsgahangverseny.** Nosz Margit áll. eng. zeneiskolájának vizsgahangversenyén komoly tudású növendékek sorakoztak fel igen értékes műsor keretében (a XVIII. századtól napjainkig). A színes billentéssel, átgondolt előadással, tökéletes pedálvétellel játszó zongorások, Nosz Margit növendékei közül Várgedey Ede, Spányi Balázs, Sándor Nóra, Nagy László, Kolozs Zsófia, Rzymann Mária, Schermann Ilona, Nosz Mária, Nagy Vera, Lovászy Mária, Bánkövi András, Lovászy Jolán, Horvát Mária, Marek Valéria, Goszleth Ernő, Balogh Éva Mária, Barabás Paula, Bőnyi Zsuzsanna, Szontág László nevét említjük. A hegedűsök, Gallina Erzsébet tanítványai közül Kaiblinger György emelkedett ki.

Megalakult Budapest ujonnan szervezett zenekara

Némethy Károly dr. tanácsnok, a székesfőváros művészeti osztályának irányítója a sajtó képviselői előtt beszámolt Budapest áldozatkészségének legfrissebb hajtásáról, az újonnan megszervezett székesfővárosi zenekarról. Ennek a zenekarnak igazgató-karnagya az ifjú *Csilléry* Béla dr., aki sikerekben gazdag hegedűművészi pályáját felcserélte a felelősségteljes karmesteri működéssel. *A polgármesteri határozat ez év májusától a régi székesfővárosi zenekart állandó jellegű, hivatásos zenészekből álló zenekarrá szervezte át. A zenekari tagok szerződése három-, illetve hathavi próbaidőre szól és a próbaidő lejárta után megfelelés esetén éves szerződéssé alakul át. Az ilymódon alkalmazott zenekari tagok száma hetvenkettő, ezek legnagyobb része főiskolát végzett fiatal művész.*

Az új zenekar hatalmas munkatervvel mutatkozik be. Elsősorban folytatja a népmüvelési bizottság rendezésében a már eddig is jól bevált nyári népszerű zenekari hangversenyek rendezését, a Károlyi-kertben, valamint a városligeti iparcsarnok előtti zenepavillonban. *Ezeken a hangversenyeken a belépődij 20 fillér.* A fővárosi képtár kertjében minden héten szerdán szerenád-estet tart a zenekar és ezekért a zenei inyencfalatokat jelentő zenei estékért 50 filléres beléptidíjat szed. További feladatkörébe tartozik az állatkerti hangversenyek ellátása is. Az idei, Szent István-heti ünnepségeken és operaelőadásokon kívül három rendkívüli szerenád-estet, négy rendkívüli szabadtéri hangversenyt és egy, a Városi Színházban tartandó rendkívüli ünnepi hangversenyt vett tervbe, főként magyar szerzők műveiből összeállítandó műsorral. Ezt a sokat markoló, csaknem terhes munkát még megtetézi a székesfővárosi zenekar azzal, hogy egy-egy harminctagú együttessel a fürdőváros céljait szolgáló sétahangversenyeket is szolgáltat és pedig reggel a Hungária-forrásnál, délben a Lukácsfürdő kertjében és részben a Császárfürdőben is.

A nemzeti zenede évzáró hangversenye

Évszázados multú zenei intézményünk: a nemzeti zenede, csütörtökön este rendezte tanévzáró zenekari estjét a zeneművészeti főiskola nagytermében. A hangverseny, mint minden évben, most is néhány igazán tehetséges növendéket juttatott a megérdemelt nyilvánossághoz. A zongorás növendékek között szinte nehéz sorrendi különbséget tenni, de talán a kis *Akos* Magda érdemli a legkomolyabb figyelmet. Még egész gyermekleány, de előadásában máris sok a kifejező bensőség. Faragó György másik növendéke, *Steinert* Márta *Dohnányi* gyermekdal-változatait játszotta érett tudással, finom kultúrával, *Bondy* Ferenc Chopin f-moll versenyéből az első tételt szólaltatta meg, a mester stílusát szépen átérző képzelettel. *Hoffmann* Rudolf, *Sugár* Viktor igen tehetséges orgonásnövendéke, jó tehnikával, ízléses színezőkészséggel, egészséges muzsikusösztönnel tünt fel. *V. Ujlaki* Margit (*Medek* Anna tanítványa) egy Mozart-ária sikerült előadásával megérdemelte az elismerést, *Szomorú* Árpád Ernő gordonkán mutatott komoly képességeket. *Ferencsik* János karnagyképzős növendékei közül elsőnek *Pécsi* István nevét említjük. Határozott karmesteri készséggel, lendülettel, formaérzékről tanuskodó felfogásban vezényelte el *Weber* Bűvös vadász nyitányát. *Fráter* Gedeon határozott, tiszta karmesteri munkával felépitve egy *Rossini*-nyitányt vezényelt. A székesfővárosi zenekar, fáradhatatlan buzgalmú ifjú karmestere, *Csilléry* Béla vezetésével hibátlanul látta el feladatát.

Állatkerti Bohémélet elhalasztva Müller Máriával szombatra.

* **A „Tokaji aszu" ötödik jubileuma.** A Magyar Színházban eddig 125-ször került színre az első szereposztással a „Tokaji aszu" című sikeres magyar operett, amelyben Fedák Sári minden este megujuló sikerrel s a közönség lelkes ünneplésétől kísérve játssza a főszerepet.

* **Az Ars Hungarica megnyitása.** Ünnepélyes keretek között nyilt meg Budapest legújabb állandó képkiállítása és műkereskedése, az „Ars Hungarica", amelyet a képzőművészek és műbarátok gazdasági szövetkezete hozott létre a Széchenyi irodalmi és művészeti részvénytársasággal karöltve. Ebben az altruista célú szövetkezetben huszonegy magyar képzőművészeti egyesület foglal helyet. Az új alakulatnak az a célja, hogy műkereskedések kikapcsolásával, közvetlenül hozzák forgalomba a magyar festők és szobrászok müveit. Az Andrássy-út 14. szám alatti helyiségben most száznál több műalkotást állított ki a rendezőség s ezt az anyagot időközönként állandóan cserélni fogja.

FARKAS IMRE szivet-lelket-melegitő, bűbájos filmje!
IGLÓI DIÁKOK
Mától
GERVAY MARICA
JÁVOR :: KABOS
Décsi

Bástly Istvan

Müller Mária: Senta

Müller Mária kamaraénekesnő először énekelte Operaházunkban a „Bolygó hollandi" Senta szerepét. Ez az ő igazi területe, itt érzi magát tökéletesen otthon, itt, verhetetlen. Gyönyörű megjelenése, ösztönös színjátszó tehetsége, nemes, érett kultúrája és kifejező, minden árnyalatra alkalmas szépséges hangja Sentáját is felejthetetlenné tette. Ez az alakítása méltán sorakozik Elzája és Erzsébete mellé. Elhisszük, hogy *Toscanini* el volt ragadtatva tőle. Meggyőződésünk, hogy ha Wagner Richárd látná és hallaná, Müller Mária játékát és énekét tartaná az eszményinek, az igazi Sentának, amilyennek megálmodta. Az együttesből kiemeljük *Závodszky* Zoltán Erik-jét, valamint a címszerepet éneklő *Losonczyt*. Közreműködött még a meleghangú *Németh* Anna és *Sárdy* János. **(H. G.)**

Karácsonyi könyvujdonságok

Singer és Wolfner kiadásai

Matolcsy Andor: Gyávaság

Egy becsületes férfi a jóságát rejti a „gyávaság" meghatározása alá Matolcsy Andor új regényében. A várostól, a szürke hétköznapoktól, társadalmi csömörtől és politikai karrierjétől fásult férfi megszökik a szép, az igazi szerelem elől, amely erdők, hegyek világában, paradicsomban jelenik meg Matolcsy Andor hőse előtt. Az olvasó nem minősíti gyávaságnak azt a becsületes küzdelmet, amelyet önmagával vív Jakab Antal, hogy a természet magányában tökéletessé nőtt tündérkisasszony szerelmét visszautasíthassa. A férfi és fiatal, a nő is, de a férfinak felelősége van, hivatása is, amitől sehogyan sem lehet elszakadni. Matolcsy érdekes regényének egyes oldalain egészen közel viszi az olvasót a természethez, a fák és a virágok életéhez. Költőien szép leírás, halkan és kifinomultan tiszta irodalmi munka a férfi és a fiatal lány szerelmének története a Cserna-Hora csodálatosan szép világában. Néhány magyar, tót és oláh paraszt alakja mintha a természetből, a valóságból nőtt volna ki Matolcsy Andor kicsit oszinpadi hatású könyvéből.

Magyarország Sportversenyek

Őszinte ujjongást a Kispestről, amelyet a nemzeti szellem tett naggyá

Az őszi labdarúgó évad legnagyobb szenzációja vitán felül a *Kispest* nagyszerű szereplése és *már teljesen biztositottnak látszó őszi első helyezése*. A siker erkölcsi értéke az, hogy Kispest megtörte az évtizedes balhiedelmet, amely szerint *csak három nagy csapat van*, aztán néhány szerény és igyekvő közép-egylet, a többi pedig legfeljebb akkor számit, ha kellemetlenkedni tud rajtaütésekkel a rivális nagycsapatoknak.

A bajnoki harcok kiegyenlitődését és ezzel együtt az emlitett szemlélet módosulását a Kispest indította meg. Az idény elején a csapat sikereit még nem vették komolyan, s a szakértők azt jósolták: a kezdeti lendületre majd elkövetkezik a visszaesés, s a végén megint az érettebb klasszis, a „nagy hármas" lesz együtt. Nos, tiz bajnoki fordulót játszottak, s a nagy hármas a kisebb egyletek közé olvadva, fej fej mellett küzd.

Mindez örvendetesen bizonyitja a friss és átütő szellemet, amelyet az elüzletesedett magyar labdarúgásba az amatőrlendületü, nemzeti szellemben irányitott egyletek plántáltak át. A Kispestben is ez a szellem végezte el az újjászületés művét, s e tétel igazságát semmi sem bizonyitaná jobban, minthogy *a csapat játékosanyaga az egyetlen Kalocsai kivételével azonos a tavalyival. A feltörés oka tehát az új vezetőség iniciativáival magyarázható csupán.*

A Kispest ma már Kispest város nemzeti érzületü társadalmának a csapata, amelyet büszkén tart számon és támogat a hivatalos vezetőség. Az örségváltás a szeptember 17-iki közgyülésen történt meg, amikor egy belső válsággal küzdő, eladósodott egyesületet kapott kezébe az új vezetőség.

A klub átvételének hivatalos formaságai során egy csomó *rendkivüli érdekes részlet került napvilágra*. A klubkasszában egy pengő kilenc fillér készpénzt találtak, ezzel *szemben állott 2700 pengő bevallott és 2000 pengő be nem vallott hiány.*

Révész Miklós, a teljhatalmú főpénztáros, *Haller* József elnök és *Mayer* Béla futbaligazgató menedzselte a legutóbbi évek során a Kispest csapatát, amely sehogyan sem tudott hozzáférközni Kispest város széles kerekeresztény rétegeinek szeretetéhez és bizalmához. Azon egyszerű oknál fogva nem, mert minden vonalon a zsidó Révész Miklós

A klub elnöke *Farkas* Mihály dr. városi főügyész, társelnökök *Eszterhás* István dr. és *Potoczky* Károly dr., Kispest gazdasági és pénzügyi tanácsnoka, főtitkár *Görgényi* Lajos városi számtiszt, a futbaligazgató *Szücs* Nándor, a csapat edzője pedig a nagytekintélyü *Puskás* mester.

Az ö összefogásuk és munkájuk eredménye a Kispest várakozáson felüli ragyogó eredménye s ebben a szellemben további sikerek fogják övezni a derék piros-feketék útját.

Széfeddin Sefket bey

A vasárnap futbalja

Az őszi labdarúgó évad legnagyobb eseménye: *a Ferencváros—Hungária rangadó* kerül sorra vasárnap az FTC sporttelepén. Mindkét csapat a már általunk ismertetett összetételben lép pályára. A mérkőzés esélyese az egységesebb Hungária, ennek ellenére bizunk a Fradi-szivben s *a tartalékos zöld-fehéreket legalább döntetlenre értékeljük*. 2:2 a tippünk.

Az Ujpest Szegeden aligha győz. *A Szeged 2:1 arányú sikerét várjuk.* A *Kispest* a *Törekvéssel* találkozik a Bihari-utcában. A további mérkőzések: Debrecen: *Bocskai—Taxi*, Kassa: *Kassa—Elektromos*, Szombathely: *Haladás—Szolnok*.

Sportkicsek

() **Hójelentés.** A meteorológiai **intézet hivatalos** hójelentése igy szól: A hóviszonyok mindenütt rosszak. Az erös enyhülés még Kárpátalja magasabb részeire is kiterjedt. A hómaradványok mindenütt olvadnak és legtöbb helyen csak azért nem olvadtak még el teljesen, mert az előző napokban eljegesedésen estek át. Az olvadó hóréteg vastagsága a Kékesen 5, a Galyatetőn 2, a kassai Lajosmenedékháznál 8 cm. A hóviszonyok javulására vasárnap sincsen kilátás.

Új Magyarság

VASÁRNAP, 1939 DECEMBER 3

ÚJ MAGYARSÁG

Színház Zene. film Művészet

Rádiót olcsón VERMES-től

ALKALMI RÁDIÓK 6 HAVI GARANCIÁVAL

2 csöves rádiók	P	40.—től
Orion 7038 egyenáramú	P	90.—
Telefunken 237, univerzális	P	120.—
Orion 33 super, 3 csöves	P	180.—
Philips Triumhp 3 csöves super	P	130.—
Standard Super X. 3 csöves	P	120.—
Orion 44 super, 4 csöves	P	210.—
Philips Ultrasuper, 4 csöves	P	210.—
Standard Super 37. 3 csöves	P	170.—
Orion 333, univerzális Európavevő, 3+1 csöves	P	170.—
Telefunken 437, 4 csöves super	P	210.—
Orion 88. 5 csöves super	P	255.—
Philips Regent, 4 csöves	P	240.—
Standard Super 35	P	150.—

RÁDIÓ-CSERE

Az összes 1940-es rádió-újdonságok raktáron

RÁDIÓ — GRAMOFON — LEMEZKÖLCSÖNZÉS

VERMES ZOLTÁN, II., Margit-körút 4. (budai hídfőnél). Telefon: 150-511, 156-014.

A Sevillai borbély Tatjana Menottival

A Városi Színház pénteken este a *Sevillai borbély* előadásával kezdte meg sokatigérő operasorozatát. Az új társulat bemutatkozása már magában is felkeltette a várakozást, ehhez járult még, hogy mint vendég fellépett Tatjana *Menotti*, a milánói Scala népszerű koloratur-csillaga. Rosinájáta talán ez a szó jellemzi legjobban: *elragadó*. Fiatalsága, szépsége, bájos megjelenése, pompás színészi készsége mintha csak erre a szerepre teremtették volna. Alakítása természetesen mint énekteljesítmény is elsőrangú volt. Arany csillogású, telten csengő hangjának valami egészen egyéni varázsa van. Énekéből csak úgy árad a természetes közvetlenség, a szívbéli bensőség. Már első áriájánál nyert ügye volt és sikere az éneklecke jelenettel még csak fokozódott. Az Adam—Proch változatokat adta elő olyan tökéletes könnyedséggel, hogy utána percekig zúgott a taps. Örömmel állapítottuk meg, hogy a hazai együttes: a most alakuló opera-stagione tagjai szinte kivétel nélkül méltón szolgálták az est sikerét. A címszereplő *Horváth* Józsefben igazán nem mindennapi értékű énekest ismertünk meg. Nagyon kellemes színű baritonja szépen kiegyenlített, pompás vivőerejű hanganyag. A rokonszenves fiatalember a kellő gyakorlat megszerzésével igen használható énekese lesz zenés-színpadainknak. *Szabó* Miklós szabadon [illegible]-fényű tenorhangja hatáso-

Finom család az Andrássy Színházban

Helyzetkomikumok és viccek kavarognak Henry Croziére vígjátékában, amely Losonczy Dezső muzsikájával felhígítva, zenés darab lett az Andrássy Színházban. A helyzetkomikumok talpraesettek, megérdemelt nyíltszíni tapsokat aratnak, de ugyanígy a bemondások is, amelyek csodálatosképpen végre kifehéredtek és a sikerük olyan nagy (vagy még nagyobb), mint az Andrássy Színház eddigi darabjainál. Croziére vígjátéka átment Vaszary János rendezői, fordítói és irodalmi vérfelfrissítésén és ha egyes helyeken kegyeletes húzásokat végeznek, akkor a vidám, ötletes és tempós darab méginkább beférkőzik a kis színház különben nem nagyigényű nézőinek szívébe. Az eddigi szokástól eltérőleg a mese is más, jobb, üdébb, szórakoztatóbb, mint a szabványos „úti és körúti" zenés daraboknál. Valahogy a francia színdarabgyárosok régi iskolájára emlékeztet, amikor a bevált recept (szerelem, bonyodalom és házasság) törvényeit megtartva, igyekeztek újabb hatásokkal is dolgozni.

Ezt tette Croziére, amikor megírta a félig hülye, gyerekkorában fejére ejtett Xilanthi herceg és bájos menyasszonyának, a Nagy Énekesnőnek házassági komédiáját, amely mégse végződik házassággal. Nem végződik azért, mert a herceg, — bár ősz a feje és mégjobban dadog, mint talán gyerekkorában, — a családi törvények papucsában botorkálja végig az életet és mivel a család úgy vélekedik, hogy rangján alul csak akkor nősülhet, ha grófnét vesz el, hát az énekesnőből grófné lesz! Egyik percről a másikra, hála a szobapincérnek, aki emigrált spanyol mágnás, Mendoza gróf és aki tízezer dollárért hajlandó lemondani pincéri függetlenségéről. De arról nem mond le, hogy a percek alatt szerzett nejét továbbadja a hercegnek. Ebből az anyagból, nagyon sok kitűnő epizódfigurával, nemcsak épkézláb darab kerekedhet ki, hanem mulatságos és szellemes játék is. Az elsőt elvégezte Croziére és Vaszary János, a másodikat az Andrássy Színház több ügyes színésze. Ha jobban vigyáztak volna és a második garnitúrát szerencsésebben válogatták volna ki, akkor nem lehetne semmi, de semmi kifogásunk. A második garnitúra alatt értjük a szépszámú Mendoza-családot, Carmen kisasszonyt, a pincérlányokat, akik egyébként grófkisasszonyok, továbbá a grófi hordárt és a grófi rikkancsot. Ezek a szereplők lipótvárosi ízzel próbálják életrekelteni a grandokat és a grandezzákat!

A többiekről csak jót lehet mondani. Lázár Mária ezúttal is örökifjúságával, bűbájos mosollyal, hófehér fogakkal, kasztagnyettes temperamentummal uralkodik a színpadon, szereplőtársain és a nézőközönségen is. Éppen ezért tisztelettel megírjuk, hogy amikor a színpadra lép, ne tévessze össze a szereplőket a közönséggel! Ugyanis belépése alkalmával mindig mélyen (bár kétségtelen rokonszenvvel) meghajol a közönség felé. Ez nálunk eddig nem volt szokás és jó volna, ha ezentúl sem lenne az. Hajmássy Miklós nemcsak rokonszenves, hanem bűbájosan elkényszeredett újdonsült férj, aki faarccal, de sevillai szívvel figyeli a körülötte felkavarodott eseményeket. Szakáts Zoltánt örömmel üdvözöljük újból nagyobb szerepben. Kevés gesztussal dolgozó, úri színész. Törzs Jenő Xilanthi hercege kifogástalan, Somló Valéria kreol kisasszonya azonban félelmetesen megtorpan, amikor énekelni és táncolni kell. Nem lett volna jobb erre a szerepre az Andrássy Színházban tavaly feltűnt széphangú és szépen táncoló Szende Bessy? Amikor Vaszary Piroska színpadon van: zúg a nevetés és forr körülötte a levegő. Sajnos, a második felvonásból teljesen kimaradt, amit egy ilyen nagyszerű komika nem érdemel meg. Végül említsük meg Losonczy Dezső pompás muzsikáját. A díszletek Básthy István művészetét dicsérik. **(d. a.)**

Bástly István

Szód

Tér és Forma.

1931. 192. l.

Kerpel.

Nagyságos

Dr. Szőnyi Ottó Úrnak, a Műemlékek Orsz.

Bizottsága előadója,

Budapest

VI., Állatkerti ut

Hivatalból.

játalányozva.

SZÉKESFEHÉRVÁR 934 MÁJ 24 1

Megkezdődött a Színművészeti Akadémia 79. tanéve

Szombaton délelőtt megkezdte új tanévét a Színművészeti Akadémia. A megnyitáson megjelent *Ybl* Ervin miniszteri osztályfőnök, az akadémia újonnan kinevezett miniszteri biztosa is. A tanári kar és a növendékek jelenlétében mondta el *Kiss* Ferenc igazgató nagyhatású megnyitó beszédét.

Beszédében először üdvözölte az új miniszteri biztost és meleg szavakkal emlékezett meg annak elődjéről, vitéz Haász Aladár miniszteri osztályfőnökről, aki tiz éven keresztül látta el ezt a tisztséget. Megindult szavakkal szólt ezután a kormányzóhelyettes tragikus haláláról, akinek hősi életét és példaadását ideául állította minden idők magyar ifjúsága elé. Azután így folytatta beszédét:

— *Az elmult időkben és mostanában is sokat beszélnek hivatalos helyen, sajtóban és közönség körében egyaránt a színház különféle gárnitúráinak utánpótlásairól. Kifogásolják a rendezők hiányát és utaltak arra, hogy igen kevés képzett, fiatal színész jut a vidéki színházaknak. Valóban ez így is van és a legfőbb ideje, valahogyan, de bárhogyan ezekben a fontos, azt mondhatnám, a magyar színészek létkérdésében, legfontosabb kérdésében helyes elhatározásra jutni és eredményes munkát végezni. Ezért jutottam arra az elhatározásra, hogy az akadémia 79-ik évének megnyitásakor ezekre a voltaképpen igazán bennünket érdeklő fontos és súlyos kérdésekről véleményemet nyilvánítsam.*

Kiss Ferenc ezután részletesen kifejtette azokat a célkitüzéseket, amelyeket az előbb felsorolt problémákkal kapcsolatban a magyar szinművészet munkásainak maguk elé kell tüzniök. Részletesen beszélt a színészkérdésről, a tanár és a növendékek feladatairól, az oktatás módozatairól s az akadémiáról kikerült fiatal színész további fejlödésének lehetőségeiről. „A színészettel való kötelezettség még nem ért

Kis Ferenc

véget egy jó szerződéssel..." mondta beszédének során s kifejtette, hogy a további fejlődésre a színpadon ugyanúgy kell ügyelni, mint ahogy az akadémián ügyeltek. A rendezöhiányról szólva kifejtette, hogy ezt tulajdonképpen tanítani nem lehet, rendezőt csak a színházak nevelhetnek. Ez a tehetség csak a gyakorlatban mutatkozik és bontakozik ki.

— *Az épülő új világ a tiétek, fiatalok* — mondotta beszéde végén, — *értetek harcol Európa, a ti boldogulásotokért és jobb sorsotokért azon a helyen, ahová képességeitek állított benneteket, úgy végezzétek a munkát, mint a katonák. Aki ezt nem tudja vállalni, még most forduljon vissza az útról, amely bizony drótakadályokkal, aknákkal és fenyegető nehézségekkel áll előttetek...*

HETI SZINHÁZI HIRADÓ

Pénteken délután félhat órai kezdettel nyitott kaput az Operaház. Az első előadáson a *Bánk bán* került színre, mint első száma az Operaház most kezdődő magyar sorozatának. Örömmel üdvözöljük ezt a gondolatot, amely nemcsak hathatós propaganda a magyar muzsika mellett, de annak megbecsülését és egyenjogusitását is jelenti az európai operai élet nemzetközi versenyében. A szereplők közül ki kell emelnünk *Palló* Imre nemes, nagyvonalú alakitását a cimszerepben és *Korda* Endre megrázó erővel megmintázott Tiborcát. *Osváth* Julia Melinda szerepében kezdetben erős diszpozicióval küzdött. Az előadás egyetlen újitása volt, hogy az első felvonás két képe közé közzenét iktattak be, amit az opera motivumai alapján *Rékai* Nándor komponált. Bármennyire is igyekezett stilushü maradni, hangszerelésben és harmonizálásban mégis kiütköztek az Erkeltől eltérő jellegzetességek. Sokkal megfelelőbb lett volna, ha már ilyen közjátékra egyáltalán szükség van, annak anyagát Erkel valamelyik müsoron nem lévő operájából venni ki.

Herms Niel német főzeneigazgató magyarországi körútja során német munkaszolgálata zenekarával pénteken a szegedi Városi Szinházban hangversenyt adott. A magyar, német és olasz szinekkel diszitett nézőtéren a szegedi társadalom minden rétege képviselve volt és a sebesült honvédek nagyobb csoportja is megjelent. A közönség lelkesen fogadta a pompás együttest és melegen ünnepelte az egyes számok után.

Vitéz *Bánky* Róbert, a szegedi szinház igazgatója jövő héten nyitja meg a szinházat. Szeptember 30-án mutatkozik be új társulatával a szegedi közönség előtt, amikor is *Herczeg* Ferenc történelmi színmüve, a „Bizánc" kerül színre, *Tőkés* Annával a női főszerepben. A szegedi szinháznyitásra a fővárosi müvészi és irói körökből számosan leutaznak.

Külön motorkocsit állitott be a MÁV azoknak a budapesti müvésznőknek és müvészeknek számára, akik a X-ik honvédkivánsághangversenyre leutaznak Kolozsvárra. A rádió legnépszerübb hangversenyét ugyanis most vasárnap Erdély fővárosának két éves visszacsatolása alkalmából a kolozsvári Nemzeti Szinházban tartják meg. Az eredeti közreműködők névsora Turay Ida és Szilassy László nevével bővül, akik szintén leutaznak Kolozsvárra, Jávor Pál, Tasnády Ilona, Karády Katalin, Kelly Anna, Pethes Sándor, Nagy Izabella, Csélényi József és még több más szereplő társaságával, akik a gazdag müsorban együtt lépnek fel a kolozsvári szinészekkel, Táray Ferenccel, Páka Jolánnal, Mihályfy Bélával, Tompa Pufival és Angyal Gyulával az élen.

Egyetlen premier lesz a héten. A Nemzeti Szinház bemutatja *Ságody* József „Felség" cimü történelmi vigjátékát. A mult század közepén játszódik az érdekes darab, amelyet *Major* Tamás rendez, a főszereplők pedig *Uray* Tivadar, *Makai* Margit, *Olthy* Magda, *Apáthy* Imre, *Onodi* Ákos, *Bíró* Anna és *Fülöp* Anna.

MONTÁZS

Irta: UJHELY JÓZSEF

Első pillanat

Ez a legismeretlenebb, a legmegfoghatatlanabb, legkevésbbé hiteles. Ez az, amit mindig csak körülbelül állapit meg mindenki, visszaemlékezések ködös és hitelt nem érdemlő, koholt és álmodott adatai alapján. Ami közben történt — az első és az utolsó pillanat között — arra mindenki pontosan emlékszik. Az utolsó pillanatra pedig annál is inkább, mert azt gyakran hosszú, kitartó, céltudatos munkával mi magunk készitjük elő. De az első pillanat, az misztikus időpont. Olyan, mint egy világ születése a khaoszból. Amikor meg akarjuk állapitani, körülötte tapogatódzunk, mint a vakok, nagyon ritkán ráhibázunk, de pontosan sohasc tudunk semmit. Mert az első pillanat mindig váratlanul jön. Arra senki sem készül, senki se várja és amikor bekövetkezett, senki se tudja ezt. Csak később, sokára eszmélünk rá, hogy volt egy „első pillanat", amikor boldogság, vagy boldogtalanság kezdődött. Volt egy pillanat, amikor elindult valami, amikor született egy új érzés, megfogant egy vágy, felébredt, ami eddig mélyen szunnyadt, olyan mélyen, hogy nem is vettünk tudomást róla. Az első pillanat végtelen, mint a tenger és kiszámithatatlan, mint maga az emberi lélek. Pedig van, ez bizonyos, — csak éppen megfoghatatlan és megrögzithetetlen. Titok, rejtély, örök és illanó. — Csoda!... És ezt átkozzuk a leggyakrabban. De ez éppen olyan tehetetlen ostobaság, mintha áldanók...

*

Vasárnap délelőtt 9 óra

A rádióból hirek hangzanak egy nyitott ablakon át. Ünneplő hófehérruhás kislány fordul ki a kapun, kezében szódás és borosüveg, átszalad a kocsiúton, röptiben belenéz egy kirakatba, aztán benyit a vendéglő ajtaján.

Sovány kutya behúzott farokkal lohol a járdán. Hirtelen megtorpan, mert egy kapu alatt szunnyadó kandurt vesz észre. Pillanatig gondolkozik, azután tovább siet. A kutya éhes és öreg. Az ősi ösztönt tehát legyőzte a józan ész és a helyzet helyes mérlegelése.

A hirdető-oszlop előtt nyurga fiatalember sétál és szemmelláthatóan ideges. De már itt a leány s az ifjú szélesen vigyorog.

— Ugy-e pontos vagyok... — henceg a csitri és a fiú boldogan bólint.

Az ügyeletes orvos álmosan lép a különszobába. Beadja az injekciót és megy vissza. Az éjjel le se hunyta a szemét.

A IV.-es kórteremben meghal a 27-es beteg. A szülészeten fiú jön a világra. Valahol Oroszországban most vonul be egy tábori örs éjszakai megfigyelőhelyéről.

Valahol az Óceánon torpedó furódik egy hajó oldalába. Ujoncok istentiszteletre menetelnek.

Összeütközik egy villamos és egy taxi. Valaki befejez egy levelet. Vonat fut be egy állomásra... Egy másikról most indul. A szállodaportás megkonditja harangját: „Érkezés". Másik szállodából e percben költözik ki valaki. Egy fiatal leány boldogtalan, mert teniszben kikapott s egy öreg néni boldog, mert végre kitotyogott az erkélyre.

Az anyakönyvi hivatalban az első pár a nemzetiszinszalagos tisztviselő elé áll. A túlterhelt bíró a vasárnap ellenére hivatalában ül és a holnapi válóperes aktát tanulmányozza.

A rögtönitélő bíróság megkezdi a tárgyalást.

Telefon berreg.

— Szervusz... Semmi ujság öregem... Teljes eseménytelenség...

*

Intelligencia

Állatot nem szabad levinni az óvóhelyre. Amikor az első riadó volt, ez a tilalom okozta a legtöbb gondot. Mi lesz Cecillel?

Hamarjában bezárták szegényt az éléskamrába. A csugorin összekuporgatott tejet öntötték a macska számára egy tányérba, hogy szegénykének valami kis öröme legyen, ha már az élete nincs biztonságban.

A riadó után a cica jóizün aludt két egymás mellett álló hatalmas uborkásüveg tetején. A tej elfogyott, de elfogyott a féltve őrzött sajt, sőt kolbászkészlet is...

A második légiriadó legelső szirénahangjára az alvó cica bámulatos éberséggel felpattant helyéről és a kamraajtó elé rohant. Vágyó szemmel nézett a kilincsre és a száját nyalogatta...

*

Utazás

Barátom, az életművész, utóbbi időben mindgyakrabban utazik külföldre. Alig jött haza Velencéből, máris Madridba utazott s amikor visszaérkezett, rögtön közölte házvezetőnőjével, hogy másnap Tirolba megy.

Utazásait mindig hosszan megtárgyalja a szigorú nővel, aki nem beszél mással, csak fazekaival és néhaněha feleletre méltatja gazdája kérdéseit. De az utazások elengedhetetlen kelléke a mogorva gazdaasszonnyal való beható tárgyalás.

Tirol után Egyiptomba rándult ki barátom, az életművész s erre az útjára engem is meghivott. A megtisztelő meghivást természetesen nem utasitottam vissza és pontosan megjelentem este barátom lakásán.

A szobában félhomály, alacsony asztalkán vizipipa, keleti szőnyegek a földön, kézzel trébelt rézkannában párolgó feketekávé...

Vacsorára erősen borsozott rizses birkahús egyiptomi módra. Vacsora után vetített képek. Barátom öt év előtti felvételei Kairóról, a piramisokról, Asszuánról, a Szuezi csatornáról, fellahokról, leprás koldusokról, a Dimitrino-gyárról, benszülött szépekről és egy gyanus mulatóhelyről. (Csak felnötteknek.)

Nagyon jól éreztem magam Egyiptomban.

Barátom megigérte, ha egy bizonyos füszert be tud szerezni, jövő héten magával visz Indiába.

Eltévedt angyalok

Bemutató a Magyar Szinházban

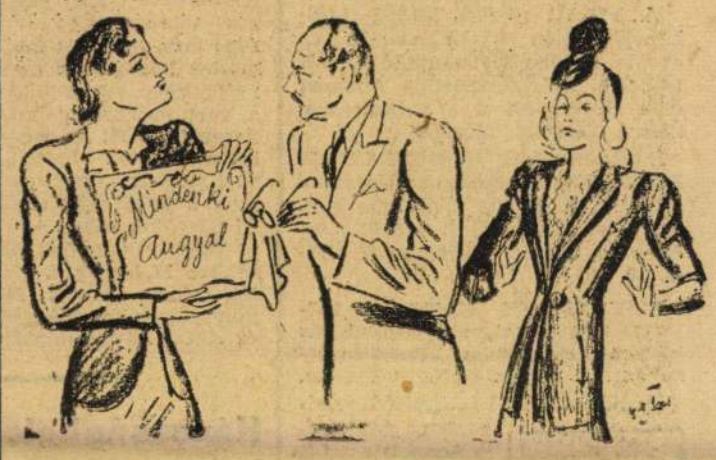

Hinni kell az egyszerü szavakban. Erről igyekszik meggyőzni bennünket *Barabás* Pál az *„Eltévedt angyalok"* szerzője. A megállapitás szép, de bár kitünő színészek iparkodnak ezt a darab-tendenciát „kihozni" — ez sajnos nem sikerült olyan mértékben, mint a jószándékú szerző szerette volna. A konzervativ, lassú exponálás után stilustörések következnek, ami megzavarja a nézőteret. Igy történik meg, hogy a közönség nem tud teljes odaadással belemenni a játékba. Nem mer nevetni, — de nem mer áhitatba merülni sem. A tanitónő, a darab főhőse rádöbben arra, hogy egy ilyen kastélyban, — ahová a vihar elől menekült — a gazdagság ellenére elterpeszkedik a boldogtalanság. Mert mindenki rossz és gonosz. Kicsit gyenge és kezdetleges eszközökkel kisérli meg, hogy megjavitsa őket. Ez a szerző előirása szerint sikerül. A nézőtér azonban ezt a látottak és hallottak alapján egyáltalában nem hiszi. Nem vitatható a szerző jószándéka, de komoly problémával foglalkozó darabtól több meggyőző erőt — költői erőt — várunk éppen a nézőtér kedvéért, nehogy még jobban elszokjon a komoly irányzatú daraboktól, mint a multban. Szinpadtechnikailag is van némi kifogásolnivalónk. Ha komoly mondanivaló hangzik el a szinpadon, akkor nem szabad azt annyi indokolatlan mozgással megzavarni. Időt kell engedni a közönségnek, hogy megbarátkozzon a problémával, persze úgy, hogy lekösse a figyelmét.

Az előadás kitünő. Az Uj Magyar Szinháznak nagyszerü és sok szép feladatra hivatott müvészét dicséret illeti. *Bulla* Elma drámai játéka birkózik a nehéz feladattal. *Rácz* Vali elsőrangú szinésznőnek bizonyul. Sok jó részletet láttunk a kitünő *Hajmássy* Miklóstól, a tehetséges *Somlay* Juliától, *Pethes* Ferenctől és (végre komoly szinészi feladatban) *Juhász* Józseftől. Nagyon emberiek: *Halassy* Mariska és *Simon* Marcsa, *Pálóczi* László figurája mulatságos. Kedves és humoros volt *Csikós* Rózsi és egy kis szerepben *Sugár* Lajos.

Cseréphy László rendező mindent elkövetett a siker érdekében. ~~*Bácsthy*~~ István diszletei szépek.

F. F.

Potemkin:

„Európát be kell engednünk Oroszországba, mert az európai eszmék előbb-utóbb győzni fognak"

Felkai Ferenc *„Potemkin"* című új történelmi szinjátéka, a *Madách Szinház* soronkövetkező újdonsága. A darab vezérgondolata az, hogy Potemkinnek, II. Katalin cárnő főhadsegédének el kellett buknia, mert szembehelyezkedett Panin miniszterelnökkel, aki a szélsőséges pánszláv eszmék hive volt. A darabnak egyik izgalmas jelenete az, amikor Potemkin kertelés nélkül feltárja nézeteit Panin előtt. Az érdekes párbeszéd egyik részletét alább közöljük:

POTEMKIN: Én, Excellenc a kerék feltalálóját többre becsülöm, mint azt a főraót, aki megengedte a rabszolgáknak a fürdést. A kerék megkönnyitette a teher húzását, a fürdést pedig egy másik fárao — mert szerelmében csalódott — megtiltotta. A gőzerő, aminek tökéletesitésén most dolgoznak, bizonyára többet fog jelenteni, mint Lajos király új rendszerü vadászati szabályzata. És mi minden van még a földben és a levegőben? Gondoljon csak arra, Excellenc, hogy valamikor alattunk volt a szén és mi megfagyunk felette. Almodók, müvészek hozták felszinre. Vagy vizsgáljuk meg, mit csinált a gyakorlati politika az aranyból? Kibányászta, formába öntötte és visszatette a föld alá, az éhes tömegek pedig ott sétálnak felette!

GRÓF PANIN: Maradjunk a földön, herceg. Ön, látja, máris a csillagok között jár.

POTEMKIN: Én a csillagok között járok — (gúnnyal) — de ön azért nagyrabecsül. Almodozó költő vagyok... Miért?! Mert lehetetlennek tartom, hogy egy kiváltságos réteg visszaéljen pillanatnyi helyzetével?

GRÓF PANIN: Az ön elgondolásai és javaslatai a jelen megrázkódtatnák és nem biztos, hogy a jövőt szolgálnák.

POTEMKIN: Excellenciád épp oly jól tudja, mint én, hogy Oroszországot nem vehetjük körül kinai fallal. Mi nem kényszeritheljük Európára a mi életünk keretét, mi soha, — soha! be nem mehetünk Európába, bármilyen vakmerőek külpolitikai terveink, — de Európát be kell engednünk Oroszországba, mert az európai eszmék előbb-utóbb úgyis győzni fognak. Ezen a földön gyül az elkeseredés, a mi ha robban: még azt is le fogja rombolni, amit addig kaptunk Európától. Ettől félt Nagy Péter is.

—o—

Énekiskolát nyit

Pilnszky Zsigmond

A magyar zenei életnek kétségtelenül érdekes eseménye, hogy *Pilnszky* Zsigmond, az Operaház tagja, a kiváló hőstenor a jövőben operaházi szereplése mellett énekpedagógiával is szándékozik foglalkozni. *Pilnszky* Zsigmond képességeiről szükségtelen az olvasót ezzel a hirrel kapcsolatban tájékoztatnunk, a még mindig fiatalos külsejü, dalias tenoristánk bejárta egész Európát, szerepelt többizben Bayreuthban, Berlinben, olasz szinpadokon, sőt Amerikában is. A legkiválóbb mesterektől tanult hosszú időn keresztül, úgyhogy énekkultúrája az elképzelhető legtökéletesebb. Az ő eddigi működése után biztosra vesszük, hogy sok kiváló énekes fog majd kikerülni a keze alól.

A VILÁG KÖRÜL

A VILÁG EGÉSZ RIZSFÖLÖSLEGE japán kézen van s ez évente körülbelül 90 millió tonnát tesz ki. A rizsexportáló államok élén Burma állott s aztIndokína, illetve Thaiföld követte.

HÁROMSZÁZMILLIÓÉVES HALKÖVÜLETET találtak Grönland szigetén. A halnak négy lába volt. A leletet dán tudósok hozták most haza a messzi Grönlandból Dániába.

EGY SVÁJCI KATONAI REPÜLŐGÉP pénteken gyakorlatozás közben Schuopheim közelében lezuhant. A pilóta életét vesztette.

KONYHAI HULLADÉKOK rendszeres gyüjtésével nem kevesebb, mint 17 nagyszabású sertéshízlaldát tart fenn Düsseldorf városa. Az állomány egyelőre hétezer disznóra rug.

BESZÜNTETIK A CALLEOI HIRES ARANYBÁNYÁK ÜZEMÉT, mert a bányáknak nincs többé elegendő dinamitkészletük a robbantások elvégzésére. A hír a délamerikai Caracasból érkezett.

KIGYÓVADÁSZATTAL foglalkozik már gyermekkora óta egy pilseni ember. Ifjúságától fogva eddig kereken 65.000 keresztesviperát fogott. A kigyók már annyiszor megmarták, hogy teljesen immunis lett a marásokkal szemben.

NAGYSZABÁSÚ INTÉZET FELÁLLITÁSÁT tervezik a japánok Brit-Malayában azzal a céllal, hogy az intézet a maláji föld vallási, etnológiai és történelmi kérdéseivel foglalkozzék.

A KAUKÁZUSBAN ELŐNYOMULÓ NÉMET KATONÁK megállapították, hogy Dél-Ukrajna termékeny földjét az elhomokosodás veszedelme fenyegeti. A klimaváltozás már évtizedek óta folyamatban van ezen a vidéken.

ÖSSZENŐTT IKREI SZÜLETTEK egy 31 éves zágrábi asszonynak. A csodaszülöttek meghaltak. A gyermekeknek egy szivük és egy májuk volt, egyébként rendesen fejlettek voltak.

A TÖRÖK NYELVÉSZETI REFORM bevezetésének tizedik évfordulója alkalmából a török nyelvészeti egyesület tagjai megkoszorúzták Atatürk Kemal sírját. Ankarában is nagy ünnepségek voltak.

AZ ÁLLATOK SZÁMOLNI TUDÁSÁT kutatta Köhler königsbergi egyetemi tanár. Megállapította, hogy a legtöbb madár tud számolni, igaz, hogy legnagyobbrészt ez a tudomány csak háromig terjed.

A HORVÁTORSZÁGI USZTASA-ALAKULAT jogi személlyé alakult át, amely ingatlan és ingó vagyont szerezhet, örökölhet és átírathat a maga nevére. A rendelet azonnali hatállyal életbelépett.

E. WILKSTRÖM TANÁR, finn szobrászművész, a finn szobrászművészet egyik legkiválóbb úttörője pénteken 78 éves korában meghalt. Számos alkotása díszíti a finn fővárost.

BURGONYANAPOKAT RENDELT EL Déva városának vezetősége. A puliszkanapok helyébe vezették be ezeket a burgonyanapokat, hogy a lakosság ne fogyasszon kenyeret.

Üzletszerzőket és üzletszerzőnőket

felvesz új akciójához nagy biztosítóintézet. Kezdőket betanítunk. Ajánlatokat „Napi 20" jeligére főkiadóhivatalba kérünk.

Eladó villanytűzhely,

vadonat új (még felszerelve nem volt), fehér zománcos, 220-as áramra eladó. Telefon: 12-53-50.

Népbiztositási

szakzatban hosszabb gyakorlattal rendelkező 2 urat felvesz

csoportvezetőnek

nagy intézet. Ajánlatokat „Nyugdij" jeligére főkiadóba.

— **Az új váci püspök ünneplése.** *Pétery-Petró* Józsefnek váci püspökké történt kinevezése alkalmából Eger városa, amelynek évek óta plébánosa volt, hivatalosan is köszöntötte az új püspököt. A város törvényhatóságának küldöttsége élén *Kálnoky* István alpolgármester köszöntötte az új püspököt, majd Eger város küldöttsége után a váci székeskáptalan küldöttsége kereste fel. Itt *Kokovay* János prelátus kanonok beszélt. *Pétery* József püspök együttesen köszönte meg a küldöttség üdvözléseit. Vác új püspökét sokan keresték fel kinevezése alkalmából üdvözlőtáviratokkal. Meleghangú táviratot küldtek többek között *Kállay* Miklós miniszterelnök, *Szinyei-Merse* Jenő és *Antal* István miniszterek is.

Házasság halottakkal

Japánban három fiatal leány elesett vőlegényeik hamvaival kötött háborús házzasságot. A három leány örök hűséget esküdött az elesett katonáknak és nyomban egy katonai kórházba vonult be önkéntes szolgálattételre.

— **Autógumidrágításért fogházra ítéltek egy sofőrt.** A büntetőtörvényszék Vály-Nagy tanácsa szombaton tárgyalta Molnár Mihály sofőr árdrágítási ügyét. A vádirat szerint a sofőr ez év nyarán három darab Cordatic-gumit akart drágábban eladni a vevőkként jelentkező detektiveknek. A tárgyaláson a sofőr tagadott, a bíróság azonban a felmerült adatok alapján megállapította bűnösségét s ezért őt jogerősen háromhónapi fogházra ítélte.

VÍZÁLLÁS

A földmívelésügyi minisztérium vízrajzi intézete jelenti:

A Duna Pozsony és Dunaremete között árad, másutt apad, alacsony vízállású.

Dunai vízállások. Schärding 244, Passau 376, Aschach 163, Struden 196, Krems 204, Bécs 192, holnap 184, Pozsony 31, Komárom 165, Budapest 92, holnap 90, Paks —16, Baja 52, Mohács 74, Bezdán 115, Gombos 146, Palánka 142, Ujvidék 170.

Gázlómélységek a magyar Dunán: Kisbodak 1827 km-nél egy uszállyal 18.5 dm, több uszállyal 16.5 dm, Szab bal 1811.6 km-nél 21 dm, Kispatkós 1807.3 km-nél 24.5 dm, Csicsó 1797 km-nél 20.5 dm, Garamkövesd 1715 km-nél felfelé menet 19 dm, lefelé menet 17 dm.

A Rába Szentgotthárdnál —25.

A Dráva Barcsnál —79, Drávaszabolcsnál —2.

A Tisza Tiszaújlak és Vásárosnamény között árad, másutt apad; igen alacsony vízállású.

Tiszai vízállások: Máramarossziget 26, Visk —22, Tisza Tiszaújlak —102, Vásárosnamény —122, Tokaj —100, Tiszafüred —113, Szolnok —146, Csongrád —242, Szeged —120, Zenta —83, Titel 51.

A Szamos Désnél —69, Szatmárnémetinél —119.

A Bodrog Bodrogszerdahelynél 54.

A Sajó Bánrévénél 13.

A Hernád Hidasnémetinél —6.

A Berettyó Margittánál —4.

A Körösök Csucsánál 34, Nagyváradnál —145, Békésnél —88, Gyománál —146.

A Maros Marosvásárhelynél —78, Makónál —29

A Balaton Siófoknál 57.

A Velencei-tó Agárdnál 102.

A tőzsde körül

Párisban történt. Hirtelen lezárták a tőzsde körüli utcákat, átkutatták a kávéházakat és mindenkit igazoltattak. Azután előállott a toloncкocsi és a gyanusakat betessékelték. E müvelet során csak úgy hullottak az idegen valuták a járdára, a mellékhelyiségek padlójára. Szutykos kaftánok feneketlen zsebeiből, zsíros kalapok béléséből került elő a dollár, font és egyéb valuta. Párisban történt, de a helyzet, a körülmények kisértetiesen emlékeztetnek egy nálunk is hasonló tünetektől ékes korszakra. Mi, hála Istennek, túl vagyunk ilyesmin, a tőzsdénél kivül és belül rend és nyugalom van. A jelenet a párisi tőzsde környékén nagyjából lejátszódott minden európai nagyvárosban, de azóta mélyet hanyatlott a siberszakma és a spekulációk fekete hollócsapata riátan vonult el reményteljesebb tájakra. Másutt is kockázatos ugyan az ilyesmi, de megpróbálkoznak vele, elszánt szakma ez. Mostanában ellepték a meggyötört Franciaország testét, bár, amint a jelek mutatják, a védekezés erőteljes. Az ügy mögött kisérteties emlékek révülnek fel: izzadt, rosszarcú, hadonászó, semmiféle nyelven tisztességesen nem beszélő alakok lepik el a belvárosi és körúti kávéházakat. Nyakkendőjük virít, ruhájuk új, szemük a zsebtolvaj mohóságával villan, bárházakat vásárolnak és megtöltik a mulatóhelyeket. Rossz emlék, melyet lassanként betakar az idő homálya. A varjúcsapat messze tájakon károg, de ott sem diadalmasan. Ez a mételyes társaság nemrégen még egész Európát végig fertőzte és izzadt kezének nyoma ott volt irodalmon, szinházon, politikán. Nagy kifüstölés volt és már az irmagját is irtogatják szorgalmasan errefelé. Rekedtes hangjuk néha még felhangzik, de egyre messzibbről. Nem várják őket immár szalonok, bankszobák, vállalati pénztárak, szerkesztőségi íróasztalok, hanem a toloncház és az internálótábor. Milyen jó tudni, hogy mitőlünk már messze vannak.

B. Gy.

— **Görögkatolikus tanítóképző Hajdudorogon.** A magyar-görögszertartású katolikusság legjelentősebb gócpontjában, Hajdudorogon több új kultúrintézmény létesül. Elsősorban két- és félmilliós költséggel, az állam és a város anyagi hozzájárulásával felépítik a görögkatolikus tanítóképző intézetet. Az intézet saját épület nélkül máris működik, egyelőre a görögkatolikus iskola két tantermében. A napokban történt megnyitáson megjelent Dudás Miklós dr. görögkatolikus püspök és Rásó István alispán is. A felépítendő tanítóképző internátussal lesz egybekötve. Új állami fiú- és leánypolgári iskola is lesz Hajdudorogon, ennek építkezése tavasszal indul meg. Október 1-én a KALOT-népfőiskola is megnyílik.

=□=

HÁZASSÁG

Varga Erzsikét Balatonkenesén tegnap vezette oltárhoz Kovács Béla Hangyatisztviselő.

Müllner Irén és Fejes József jegyesek, Polgárdi. (Minden külön értesítés helyett.)

Hangversenyek

Rózsavölgyi hangversenyei:

WALDBAUER-QUARTETT

5. estjén **Beethoven** valamennyi **vonósnégyese** szerepel. Bérletek, 10—35 P.

6 ZENEKARI EST

Beethoven IX., **Brahms** IV., **Dvorak:** Ujvilág, **Csajkovszky** IV., szimfóniák, **Bach:** Brandenburgi koncertek, **Stefániai**, Weiner, **Sonzogno**, Roussel bemutatók, **Kodály:** Psalmus, **Strauss:** Till Eulenspiegel stb. Bérletek 10—50 P.

OPERETT DÉLUTÁN OKT. 11.

Vasárnap d. u. fél 4. V. **Honthy** Hanna, **Orosz** Julia, **Kiss** Manyi, **Déri** Sári, **Latabár** Kálmán, **Sárdy** János, **Bajcsy**, **Báreczy**, **Mészáros** Ági, **Patkós** Irma, **Szilágyi Szabó** E., **Szondy Biri**, **Dénes**, Delly, **Major**, **Pártos**, Solthy. Konferál **Kőváry** és **Tapolczai.**

FELLEGI TERI ELŐADÓ D. U.

Vasárnap okt. 11. fél 5. Z. Közreműködnek: **Pécsi Öreg Diákok**

HARMÓNIA

jegypénztárak árusításai: **I. sz. pénztár Mária Valéria-u. 12.** hétköznapokon 10—2, 3—5, vasár és ünnepnap d. e. 11—1. Tel.: 184-501. **II. sz. pénztár Rákóczi-út 36.** (Szöv. Bolt) hétköznapokon 10—1, 2—5-ig. Tel.: 226—437.

A hangversenyek **kezdete ½7-kor.**

Bérletárusítások: I. sz. pénztárnál

Harmónia (vigadói) Mesterbérletek

vigadói zongoraestek (9 est bérletben) **BHZ.** (vigadói) zenekari bérletek.

Koncert zongorabérlet

9 nagy hangverseny a **zongorairodalom remekműveivel** a Vigadóban ½7-es kezdettel. **Böszörményi** Nagy, **Dániel**, Jeane Marie **Darré**, **Engel** Iván, **Faragó**, **Károlyi**, **Magaloff**, Marcelle **Meyer**, **Telmányi** szonátaest. Bérletek 2 részletben 12 P-től.

Failoni—Beethoven-est

ciklusának I. estje **okt. 13.** (V. fél 7). Közr.: **Károlyi** Gyula. B. H. Z. bérletek. **5 Beethoven**, vagy 10 vegyes estre, egyes jegyek Koncertnél, Harmóniánál.

— **Használjunk Vöröskereszt-bélyegeket.** A m. kir. posta feláras bélyegeket adott ki, amelyeknek jövedelme a Magyar Vöröskereszt céljait szolgálja. Aki levelezésénél ezeket a bélyegeket használja, hazafias kötelességet teljesít vele és ezzel a néhány fillérrel is részt vállal a nemzeti áldozatból: segíti a Magyar Vöröskeresztet mai nagy feladatainak elvégzésében.

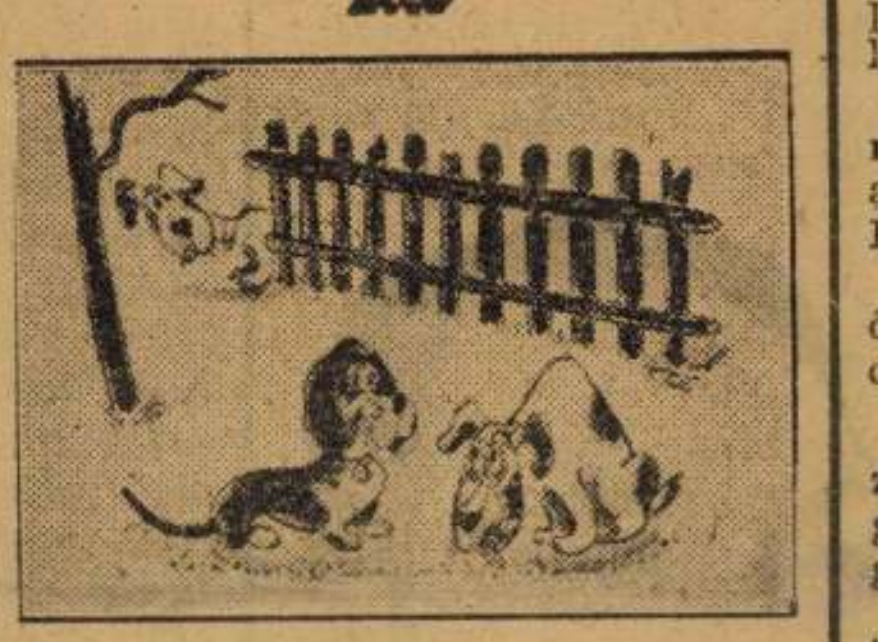

— **Honnan tudta a feleséged, hogy ide csontot ástál el?**

— **Talán álmomban „elugattam" a titkot...**

— **Európa** magas kultúrájának művészi szépségben, pompában s gazdagságban egyik méltán nagyszerű küszkesége a világhírü versaillesi kastély, amely azonban arról is nevezetes, hogy gyönyörü és hatalmas épületében csupán egyetlen fürdőszoba állott s azt is, mint feleslegeset, befalazták. Később, amikor a XVIII. században véletlenül ráakadtak, a fürdőkádat Pompadur asszony parkjában, mint szökőkút medencét használták fel. Maga a Napkirály, XIV. Lajos is csak addig fürdött, amíg szerelmes volt. Különben csupán illatszeres kendővel törölte meg arcát. Ebben az időben az előkelő életrendről szóló könyvek egyenesen óva intenek a vízzel való mosakodástól s a parfömöt ajánlják, vagy csak a kéz és arc megmosásáról beszélnek. A boldog gazdagságú Nyugatról hozzánk jött utazók nem kis meglepetéssel látták Buda élénk fürdőéletét, hogy nálunk valóságban fürödtek az emberek s oly mértékben tisztálkodtak, amilyenre akkor az egész művelt Európában példa nem volt. A magyar fürdőkultúra, ha nehéz sorsú történelmünk folyamán néha-néha, rövid időre, alá is hanyatlott, kiváló gyógyerejü forrásaink mindig megbecsültek voltak a messzi Nyugaton. Pompásan berendezett modern fürdőpalotáink, Szent Gellért- és Széchenyi-gyógyfürdönk, ma már a tengereken túl is ismertek és elismertek.

Lósport

Vasárnap: Szent László-díj

Szeptemberi nagysikerű versenysorozatának utolsó napját rendez vasárnap a Lovaregylet, mely alkalommal a kétévesek klasszikus versenye, a 40.000 pengővel jutalmazott Szent László-díj kerül lefutásra. A kétévesek legnagyobb versenyében mindössze öt kitűnő egyede indul az évjáratnak s nem mindennapi küzdelmet várunk Armando, Aladin, Mokány legény, Bors és Tüzes találkozásától. A legutóbbi teljesítmények és munkahírek alapján Armandó verhetetlennek látszik, bár Mokány legény kiugró javulása és Aladin legutóbbi szenzációs győzelme a favorittal szemben óvatosságra intenek. Mégis úgy látjuk, hogy Balogh János lova az első esély s sima verseny esetén aligha verik meg.

A kisérőműsor is nagyszerű sportot igér. A főszám mellett az őszi nagy gátverseny és a kétévesek szeptemberi nagy súlyelosztóversenye biztosítja a sportsikert. Előbbiben legkitűnőbb ugrólovaink találkozása látványosságszámba megy, s a hatos mezőnyből Csongor győzelmét várjuk Mikádó előtt. Utóbbiban Nerine, Szimuláns, Madarász, Olimpia és Tyuhaj az esélyesebbek. Különösen Olimpia és Tyuhaj veendő kombinációba.

Vasárnap nyolc futam kerül lebonyolításra 3 órai kezdettel.

Jelöltjeink:

I. **Okkázió—Pygmalion—Gonosz Pista**
II. **Csongor—Mikádó**
III. **Suttogó—Femina—Gyömbér**
IV. **Armandó—Aladin—Mokány legény**
V. **Olimpia—Tyuhaj—Nerine**
VI. **Fiesúr—Szeress—Si Jeun**
VII. **Pax Ting—Mina od Kost.—Sybarit**
VIII. **Dorcas—Ferox—Szanda**

A Magyar St. Legerre minden ellenkező hírrel szemben közöljük, hogy sajnos, a benevezett német telivérek nem jönnek el. Igy a nagy érdeklődéssel várt nemzetközi találkozás elmarad.

Heti versenynaptár:

Szeptember 29., október 1. Ügető. — Október 3. és 4. Lovaregylet.

Béreljen Vegyen **Vogel csillárt**

IV., Károly-krt 28. Városháza VIII., Mária Terézia-tér 1.

VIDÉKI NAPLÓ

Lakásépítés céljaira 150.000 pengő, vágóhídépítésre 300.000 pengő OTI és Mabi-kölcsön folyósítását engedélyezte a belügyminiszter a pénzügyminiszterrel egyetértve Székelyudvarhely részére.

Több sokgyermekes családanyának Barabás Andor alispán adta át a kitüntetéseket és a jutalmakat Kézdivásárhelyen.

Húsz ikerház készül el még az ősz folyamán sokgyermekes családok részére Marosvásárhelyen.

A cserkészmozgalom új szervezési szabálya szerint tették le a fogadalmat Nagyváradon a biharmegyei és nagyváradi cserkésztisztek.

Uj Európa címmel előadássorozatot kezdett a Német Tudományos Intézet debreceni szervezete. Az első előadást Johann von Leers dr. jénai történettudós tartotta meg érdeklődés mellett.

Tengerijét szállította haza a mezőről Szabó Antal 41 éves józsai gazdálkodó. Valahogyan leesett a szekérről, amely átment rajta s még a helyszínen meghalt.

A megüresedett főjegyzői állásra Jász-Nagykun-Szolnok vármegye közgyülése egyhangúlag Ács Ferenc megyei aljegyzőt választotta meg.

A vármegyei állattenyésztési alap terhére közel félmillió pengő kölcsönt vett fel Vas vármegye törvényhatósága s ebből kamatmentes kölcsönöket folyósít a gazdáknak állatállományuk számbeli és minőségi feljavítására.

90.000 fürdőzője volt az idén Sopronban a városi uszodának.

Megalakították a Kállay Miklós miniszterelnök feleségének vezetése alatt álló Országos Hadirokkantgondozó Szövetség veszprémmegyei szervezetét Veszprémben.

Szép eredménnyel zárult Pápán a négy napig tartó vas- és fémhulladékgyüjtés. Az összegyüjtött anyag súlya 5000 kilót tesz ki.

Ötszáz hold földet ajánlott fel önként Batthyány - Strattmann László herceg a kincstárnak, hogy sokgyermekes zalai földmüvesek, háborút viselt kisgazdák között osszák szét. Ezenkívül 300 holdat igen olcsó áron bocsát parcellázásra kanizsai birtokából.

Tanévnyitó ünnepségét most tartotta a keszthelyi gazdasági akadémia. Hauser János igazgató megemlékezett a hősi halált halt kormányzóhelyettesről és az akadémia négy hősi halottjáról. Bejelentette, hogy az akadémiát főiskolává szervezték át.

A kétszázadik lelkigyakorlatot rendezték meg a pécsi lelkigyakorlatos otthonban, amelyet 10 éve alapítottak a pécsi hölgykongregációk tagjai.

Ismeretlen tolvaj behatolt Ploderer István sásdi lakos házába és 1700 pengőt ellopott.

Súlyos betegség miatt felakasztotta magát a pajtában s meghalt Bernecker Ferenc 78 éves magyarhertelendi földmüves.

Bevásárlásra 845 pengőt kapott Sika János kocsis, a Vajszlói Népbank alkalmazottja munkaadójától. Mivel csak két nap mulva indult útjára, a pénzt bezárta a szekrényébe, ahonnan ismeretlen tettes elemelte.

Rémhíreket terjesztett és izgatott Váradi János mecsekszabolcsi szobafestő. A pécsi ötös-tanács hathónapi fogházra ítélte.

Leventeotthont adott Fadd község leventeifjúságának Szemző István tolnamegyei földbirtokos. A leventeotthont, amelyet az adományozó elhúnyt Dénes fiának emlékét fogja megörökíteni, október 4-én avatják fel.

Országos tűzharcos dísztáborozás lesz október 11-én Szabadkán.

Az osztálysorsjáték 400.000 pengős jutalmának nyertesei között hat nyolcad-sorsjegy tulajdonosa kecskeméti. Foglalkozásuk szerint egy városi kisegítő munkaerő, egy városi altiszt, egy konzervgyári munkás, egy ládaszegező munkás, két iparosfiú és egy kisbirtokos.

Hétévi fegyházra ítélte a szegedi törvényszék Gál Anna pincérnőt, aki március 22-én megjelent Varga Ilona barátnőjének lakásán, azt megtámadta, kalapáccsal fejbeverte, majd magával vitte takarékkönyvét.

Az akácfák a nagykőrösi határban több helyen harmadszor is virágba borultak.

Betegsége miatti elkeseredésében felakasztotta magát Doroszlón Borsics Pál 47 éves helybeli lakos. Holtan találtak rá.

Utazásnál a változó életmód zavarja a rendes emésztést. Ez émelygést, fejfájást okoz. Ne felejtse, hogy utazáshoz szükséges a jó hashajtó, **DARMOL**

Báthy István

A VILÁG KÖRÜL

AZ AMERIKAI KOLUMBUS-LOVAGOK olyan csoportot alakítottak, amelynek tagjai hajlandók a vérüket szükség esetén vérátömlesztés céljaira önkényesen felajánlani.

KÜLÖN ISKOLÁT ÁLLITANAK FEL Cayenben, francia Guayana hirhedt fővárosában, a leprás gyermekek számára. Az iskolát a Szent Józsefről nevezett iskolatestvérek vezetik majd.

NAGYMÉRETŰ SZÁLLITÓHORDÓKAT GYÁRTANAK Németországban sejtrostokból. A kisérleti hordók annyira beváltak, hogy az egyik német gyár már el is kezdte nagybani gyártását.

A SZOVJET NAPRAFORGÓ-TERÜLETEK 1938-ban 3.1 millió hektárt értek el. Ezek a területek most mind német kézben vannak. Az óriási napraforgó-erdőségek igen hasznosak az európai zsírellátás szempontjából.

LAKATLAN BÁNYÁSZLAKÁSRA BUKKANTAK a Reuris vidékén lévő egyik régi aranybánya helyén, melyet a glecser idővel teljesen beborított. Most, hogy a glecser visszahuzódott, ismét napvilágra került a bányászlakás.

A RUHRVIDÉKI BÁNYÁKBAN nagyarányú telepeket létesitenek a mesterséges napsugárnak a bányákba való alkalmazása céljából, hogy ezáltal a bányász egészségügyi helyzetén javitsanak.

A NÖVÉNYEK ZÖLD FESTÉKANYAGA, a klorofil, a sebeknél rendkivül gyógyitó hatást vált ki. Erről irt hosszabb tanulmányt az Umschau cimü tudományos lapban E. Bürgibern német professzor.

— Kormányzógyűrűs doktorrá-avatás. A Pázmány Péter Tudományegyetem Rector Magnificusa és Tanácsa Scholtz Kornél jogtudományi doktorjelöltet 21-én délelőtt 11 órakor az Egyetem Aulájában sub auspicis Gubernatoris doktorrá avatja.

— A magyar-japán kulturális bizottság ülése. A magyar-japán kultúrális egyezmény alapján időszakonkint összeülő vegyesbizottság 15-én ülést tartott. Az ülésen magyar részről *Fáy* István titkos tanácsos, államtitkár, japán részről *Tositaka Okubo* budapesti japán követ elnökölt. A bizottság meghallgatta *Paikert* Géza miniszteri tanácsos jelentését a magyar-japán kultúrális kapcsolatok ápolásáról. Ezen az ülésen mutatkozott be *Sogu* japán cseretanár, aki *Tokunaga* professzor utóda.

MOCSARY ISTVAN

repülő-őrnagy, egy magyar bombázóosztály parancsnoka a donmenti harcok folyamán augusztus 14-én repülő hősi halált halt.

— Személyhajójáratok meghosszabbitása a Balatonon. A Balatoni Hajózási Rt. igazgatósága közli, hogy szeptember 9-től október 6-ig érvényes menetrendjében feltüntetett személyhajójáratokat november 2-ig bezárólag változatlanul fenntartja. A személyszállító hajók november 2-án közlekednek utóljára.

o-O-o

HÁZASSÁG

Szentgyörgyvölgyi id. Magay Béla és neje, urbanoi Benyó Anna október 14-én tartották gyémántlakodalmukat Kaposváron.

Cseke Lidia és Békeffy Ferenc m. kir. honvédőrmester október 18-án, vasárnap délután 3 órakor a töki református templomban tartják esküvőjüket.

Katona nélkül

Ausztrália katonai bizottsága azt jelentette a haditanácsnak, hogy az ausztráliai emberanyag kifogyófélben van. Hozzáteszi még azt is, hogy a szövetségesek közül Ausztrália lesz az első ország, melynek embertartaléka kimerül. Ezt különben már sokan megjósolták, jóval a háború előtt. Ausztrália ugyanis nem óhajtotta a lakosság szaporodását, söt élénken ellenezte. A birkák nemesitésére például elképesztő összeget áldozott, de a sokgyermekes családok semmiféle kedvezményt nem kaptak. A bevándorlás elé pedig olyan tilalmakat emelt, hogy azon még az angolok is igen nehezen jutottak át. Igy élt Ausztrália elzárkozóan, holott roppant térségein akár százmillió ember is megélhetne, de a lakosság létszáma alig éri el a hétmilliót. A bevándorlást nem tiltották el kifejezetten, csak éppen a szabályaiknak nem lehetett eleget tenni. A lengyel bevándorlótól például azt követelték, hogy kérvényét japán nyelven irja meg, a japánt viszont arra szólitották fel, hogy cseh nyelven állitsa ki a kérdőivet. Jól akartak élni, kényelmesen és csak a birkák szaporodásában gyönyörködve. Szivesebben hallgatták a birkák bégetését, mint a gyermekek kacagását és hitték, hogy jól van ez igy. Nem is olyan régen történt, hogy egyik államférfiuktól megkérdezték, mire volna szüksége Ausztráliának és erre azt felelte: a születések korlátozására. E tudatosan parlagon hagyott földrész kapujában most ott állanak az erőtől, szaporaságtól és alkotóvágytól duzzadó nép fiai, akik az emberi hivatás jogán keresik életterüket. Most kellene az ember, a katona Ausztráliának és a sorozóbizottság jelenti, hogy nincsen emberanyag, amiből sorozzon. Az élet forrásai kiapadóban vannak és ez intő példa, hogy hova jut az a nép, mely ellenszegül a legfőbb törvénynek.

B. GY.

— Pályázat a Horthy Miklós-ösztöndijra. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a „Horthy Miklós Ösztöndij Alap"-ból az 1942—43. tanévre megüresedett egyenként évi 200, 400 és 800 pengős összegü Horthy Miklós-ösztöndijra pályázatot hirdet. A 200 pengős ösztöndijra pályázhatnak: a középiskolák felső négy osztályának szegénysorsú tanulói, akiknek tanulmányi eredménye általános jeles, vagy legalább is általános jó és akiknek magatartása erkölcsi, nemzethüségi és intézeti fegyelmi szempontból kifogástalan. A 400 pengős ösztöndijra pályázhatnak: a tudományegyetemek, a József Nádor Müszaki és Gazdaságtudományi Egyetem és a kapcsolatos tanárképző intézetek, a jogakadémiák, a gazdasági akadémiák, a Testnevelési Főiskola, szegénysorsú, kiváló előmenetelü mindkét nembeli hallgatói, akiknek magatartása erkölcsi, nemzethüségi és fegyelmi szempontból kifogástalan. A 800 pengős ösztöndijra pályázhatnak: az egyetemek intézeteiben, a Magyar Nemzeti Múzeum intézményeinél, a tihanyi Magyar Biológiai Kutató Intézetnél szolgálatot teljesitő magyar állampolgárságú dijtalan gyakornokok, akik egyetemi vagy főiskolai képesitő oklevéllel, vagy legalább is végbizonyitvánnyal rendelkeznek. Pályázati határidő: november 3. A pályázat az illetékes iskolai, intézeti, főiskolai igazgatóságokon, egyetemi kari dékáni hivatalokban stb. átvehető pályázati kérvényürlapokon történik és ezeknél a hatóságoknál adandó be. A pályázati kérvények bélyeg- és illetékmentesek. Annak a pályázónak kérvénye, aki pályázatának sikere érdekében külső támogatást vesz igénybe, a pályázatok elbirálásánál nem vehető figyelembe.

MEGJELENT

és az őszi könyvpiac kimagasló eseménye

Almásy József

A tízparancsolat a közéletben

Érdekes, igaz, bátor és időszerü! Kapható minden könyvkereskedésben

Arkádia kiadás

— Az utazóközönség figyelmébe. Az összes budapesti menetjegyirodák folyó évi október hó 17-től kezdődőleg hétköznap 9—15, szombaton 9—13 óráig vannak nyitva.

— Őszi gond a téli kamra. Aszalást, befőzést, időszerü ételek készitését és a gáztüzhely helyes kezelését tanitják a Gázmüvek keddpénteki előadásain. Az előadás kezdete félötkor, VI., Vilmos császár-út 3. sz. Belépődij nincs, ruhatár, kóstoló dijtalan.

BALLON lóden-, raglán- és esőkabát MÁRTON és SZÁSZ GRÓF TELEKI PÁL (BÁLVÁNY)-UTCA 3.

— A Magyar-Német Társaság klubösszejövetele. A Magyar-Német Társaság pénteken a Hungária nagyszálló pálmakertjében tantotta havi szokásos klubösszejövetelét. A vendégeket *Konkoly Thege* Kálmán országgyülési képviselő és *Kibedi Varga* Sándor fogadták. Német részről megjelentek Dietrich von *Jagow* német követ és felesége, Karl *Werkmeister* követségi tanácsos, Gustav *Wolf* titkos tanácsos, Heinrich *Köhler* követségi tanácsos, E. *Brude* követségi tanácsos, Henry *Esp* országos csoportvezető, H. *Seelemann* igazgató, A. W. *Just* és *Bruno* Klein szerkesztők. Magyar részről jelen voltak: *Bárczay* János államtitkár, *Stolpa* József államtitkár és felesége, *Ember* Sándor, *Huszovszky* Lajos, vitéz *Marton* Béla, *Mosonyi* Kálmán, vitéz *Roszner* István báró országgyülési képviselők, továbbá vitéz *Soós* Károly ny. honvédelmi miniszter, *Werth* Henrik ny. vezérezredes, *Fellitzsch* Berthold báró ny. főispán, titkos tanácsos, *Láner* Kornél titkos tanácsos, *Papp* Antal államtitkár, *Tasnády-Szüts* Andon államtitkár, vitéz *Fábry* Dániel ny. altábornagy, vitéz *Técsői-Móric* Kálmán, a Külügyi Társaság alelnöke, *Eliássy* Sándor főkapitány, vitéz *Kiss* Lajos országos tüzrendészeti felügyelő, *Darányi* Gyula, *Egyed* István, *Kuncz* Ödön, *Mihailich* Győző, *Misányi* Vilmos, *Orsos* Ferenc, *Pukanszky* Béla, vitéz *Surányi-Unger* Tivadar, *Szabó* Kálmán és vitéz *Szatmáry* Zoltán egyetemi tanárok, *Mathyatovszky* Kornél és *Temesváry* László lapszerkesztők.

o-O-o

HALÁLOZÁS

Zsivora György ny. ügyész 63 éves korában Budapesten elhúnyt. Holttestét Egerbe szállitották és a Hatvani-temetőben helyezték örök nyugalomra.

Kubacska András ny. gimnáziumi igazgató 71 éves korában meghalt. Vasárnap délután fél 4 órakor temetik a Kerepesi-úti temető halottasházából.

Krasznikvajdai Szent Imrey Józsefné sz. nagybányai és német szőgyényi Jósa Rózsika kedden meghalt. Pénteken helyezték örök nyugalomra a nyiregyházi Morgó-temetőben lévő családi sirboltban.

Csak a jó az olcsó!!

ÁGYTOLL-PEHELY

elsőrendű tiszta minőségek, ai fehér libatoll 16, 14, 12, paplanpehely Ia P 28, 24, dunyhába 22, 20, 18, fehér fosztott toll P 14, 12, 10, tarka 5, 3, 1 és 80 fillér kilónként. Utánvéttel szállit Rosner Gyula cég ágytollüzeme, Kiskunfélegyháza.

— A Darányi Kálmán-Diákház ünnepélye Sátoraljaújhelyen. Pénteken este a sátoraljaújhelyi Városi Színházban nagyszámú hallgatóság előtt folyt le a Darányi Kálmán-Diákház ünnepélye. Vitéz *Fáy* István főispán megnyitója után vitéz *Bonczos* Miklós igazságügyi államtitkár mondott ünnepi beszédet. *Hajdu* Anna, *Hajdu* István, A. *Révay* Adél, *Mattasovszky* Kálmánné, *Szabó* Ernő dr. és a sátoraljaújhelyi diákok szavalókórusának müvészi számai után *Soós* Géza dr. miniszteri titkár, a Soli Deo Gloria-szövetség elnöke zárószavaival ért véget a nagysikerü ünnepély.

— A Gyógyhelyi Bizottság fürdős- és masszőrképző tanfolyama. A Budapesti Központi Gyógy- és Üdülőhelyi Bizottság az elmúlt évekhez hasonlóan most is megrendezi fürdős-, masszőrképző és tyúkszemvágótanfolyamát, Benczur Gyula professzor vezetésével. A tanfolyam december 7-én kezdődik, öt hónapig tart s azon férfiak és nők egyaránt résztvehetnek. Részvételi dij 100 pengő. Jelentkezés és részletes felvilágositás a Gyógyhelyi Bizottságban (V., Vigadó-tér 3, távbeszélő: 181—280 és 180—965), mindennap 10 és 1 óra között.

— 100.000 pengő a pécsi kisiparosok és kiskereskedők hitelellátására. Pécsről jelentik: Esztergár Lajos dr. polgármester most megjelent jelentésében foglalkozik a pécsi kiskereskedők és kisiparosok hitelellátásával. A jelentés megállapitja, hogy a kisiparos és kiskereskedői hitelellátásra a város a már régebben befizetett 10.000 pengőn felül újabb 10.000 pengőt fizetett be, úgyhogy a 20.000 pengős városi és a 80.000 pengős állami hozzájárulással immár 100.000 pengő szolgál a bankszerü fedezettel nem rendelkező pécsi kisiparosok és kiskereskedők hitelellátásának kielégitésére. Ehhez jön még a legújabban a Pécsi Ipartestület által az alapnak adott 2500 pengő.

— Uj elnök a kispesti Magyar Élet Pártjában. A Magyar Élet Pártjának kispesti szervezete, amely nagy tömegeivel áll a kormány politikája mögött és döntő súllyal intézi a város ügyeit is, új elnököt kapott. Az eddigi elnököt, vitéz *Somogyi* Ferenc dr. gimnáziumi tanárt megbizatása alól felmentették, mivel állami alkalmazott létére nem vállalhatta a párt ügyeinek további vezetését. Utódjául *Csermely* Györgyöt nevezték ki, aki már meg is kezdte működését.

— Zsirnélküli és időszerű ételek készitését, egyben a villamos tűzhely helyes és takarékos kezelését tanitják meg az Elektromos Müvek Eskü-út 5. sz. alatti bemutató villamoskonyhájában. Délutáni előadás: szerdán 5 órakor, délelőtti előadások: hétfőn, csütörtökön és pénteken 10 órakor. Belépés díjtalan.

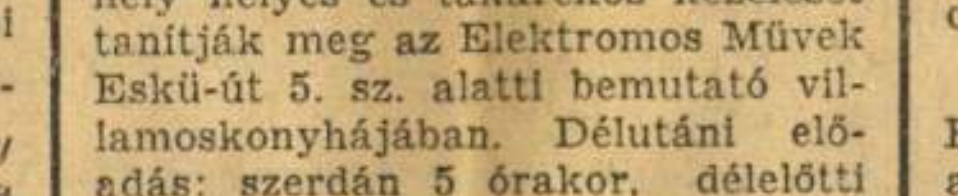

Dunai vízállások: Schärding 220, Passau 359, Aschach 145, Struden 168, Krems 186, Bécs 167, holnap 170, Pozsony 0, Komárom 138, Esztergom 129, Budapest 68, holnap 63, Dunapentele 41, Paks —45, Baja 18, Mohács 38, Bezdán 80, Gombos 1280 Palánka 110, Ujvidék 74.

Gázlómélységek a magyar Dunán: Kisbodak 1826.6 km-nél 19.5 dm, Baka 1820.8 km-nél 22.5 dm, Szap 1811.6 km-nél 18.5 dm, Kispatkós 1807.3 km-nél 21.5 dm, Nagybajcs 1801.6 km-nél 19 dm, Csicsó 1799.4 km-nél 28 dm, Csicsó 1797.5 km-nél 18.5 dm, Garamkövesd 1714.0 km-nél felfelé menet 19 dm, lefelé menet 15 dm.

A Rába Szentgotthárdnál —53.

A Dráva Varasdnál 154, Barcsnál —111, Drávaszabolcsnál —5, Eszéknél 32.

A Tisza Máramarosszigetnél, Szolnok és Zenta között árad, másutt apad, igen alacsony vízállású.

Tiszai vízállások: Máramarossziget 24, Visk 45, Tekeháza —90, Tiszaújlak —144, Vásárosnamény —160, Tokaj —102, Tiszafüred —121, Szolnok —152, Csongrád —262, Szeged —142, Zenta —109, Titel 19.

A Szamos Désnél —77, Szatmárnémetinél —124

A Bodrog Bodrogszerdahelynél 49.

A Berettyó Margittánál 4.

A Körösök Nagyváradnál —148, Békésnél 66, Gyománál 304.

A Maros Marosvásárhelynél —82, Makónál —35.

A Balaton Siófoknál 52.

A Velencei-tó Agárdnál 97.

Diplomás

részvénytársasági tisztviselő

28 éves, őskeresztény, tárgyaló- és diszpozicióképes, mérlegképes könyvelő és levelező, az irodai munkálatok minden ágában jártas, nyolc éve felmondatlan állásban,

állását változtatná.

Szives megkereséseket „Doctor jur." jeligére kér a kiadóba.

Megnyilt a nagy magyar őskutató, Kőrösi Csoma Sándor halálának 100-ik évfordulója alkalmából a kolozsvári egyetemi könyvtár kiállító helyiségében rendezett emlék-kiállitás.

Gazdanapot rendeznek október 25-én, vasárnap, a székelyföldi Cegötelken, amelyen résztvesz Teleki Béla gróf, az EMGE elnöke is.

Ötévi szigorított dologházra itélte a nyiregyházi törvényszék Szabó Margit veszedelmes tolvajnőt, aki nemrég szabadult a márianosztrai fegyintézetből s ujabb lopásokat követet tel.

46.000 kg. cukrot osztottak ki Szabolcs vármegyében május 1-től szeptember 30-ig a zöldkeresztes cukorakció keretében.

Orvoslakást épít Körösmező és Bátyu község abból a kölcsönből, amelyet az OTI igazgatósága szavazott meg.

A téli burgonya, hagyma, fokhagyma és hüvelyesek biztosítására Munkács városa megállapodást kötött a Kassai Bank munkácsi fiókjával.

Kilencvenmázsás burgonya termésátlagok is előfordultak Vas megyében, Novák Zoltán megyei gazdasági felügyelő jelentése szerint. Burgonyahiány a beszolgáltatási kötelezettségek ellenére sem lesz.

Minden vasárnap délután könyörgő istentiszteletet tartanak a soproni Szent István templomban a harcéren küzdő honvédekért.

Diószedés közben oly szerencsétlenül esett le a fáról Szany községben Horváth Ignác 83 éves gazda, hogy nyomban meghalt.

Letelepedésük 50 éves évfordulóját ünnepelték Sopronbánfalván a karmelita apácák. A zárdát ma M. Erzsébet perjelnő vezeti, aki berlini születése ellenére már kitünően tud magyarul.

Hadbavonult társaik családtagjai részére, a háború egész tartamára felajánlották összkeresetük, fizetésük egy, illetve két százalékát a komáromi Fiedler lengyár alkalmazottai. Havonta mintegy 1500 pengő gyülik ilymódon össze.

Hősi emléket állitott a győrmegyei Táp és Tápszentmiklós község, amelyet szép ünnepség keretében lepleztek le. Az ünnepi beszédet Szentiványi Károly dr. pápai prelátus mondotta.

Egyedül hagyták a lakásban a muraszombati járásban lévő Széchenyikút községben Stibler Mátyás két és féléves fiúcskát. Játszadozás közben ecetsavhoz jutott, amelynek tartalmát kiitta. Mire szülei hazatértek, már eszméletlen volt s a kórházban meghalt. A szülők ellen eljárás indult.

Árurejtegetés miatt letartóztatta a pécsi rendőrség Klein Hermann cipő- és bőrkereskedőt, valamint László Läwenbein Leó bőrkereskedőt.

A szénapadláson felakasztotta magát Marczi György 83 éves földműves a baranyai Monyoródon. Holtan találtak rá. Búcsúlevelet nem hagyott hátra.

Az olajosmagvak termelésére a szegedi gazdák az idén fokozott súlyt helyeztek. Ennek eredményeként az idén termelt olajosmagvak mennyisége kétszerese a multévinek.

Tűzoltóversenyt rendeztek a bácsmegyei Tornyospusztán. A csapatversenyen az első dijat Tornyos és Kevi község önkéntes tüzoltói nyerték holtversenyben. Az egyéni díjazásban első lett Cibolya János felsőhegyi tüzoltó.

Megkezdték az országzászló alapjának épitését Zentán, a Főtéren.

Hagymaüzérkedés miatt bünvádi eljárás indult Montag Vilmos és Zeichner Mór makói hagymakereskedők ellen.

Üzletüket minden hétfőn zárva tartják a cukrászok Újvidéken.

Internálta a jászsági alsójárás főszolgabirája Horvát József jászapáti cipészt árdrágitás miat.

Megvesztegetés és közokirathamisitás büntette miatt háromévi fegyházra és 20.000 pengő pénzbüntetésre itélte az ipolysági törvényszék Steiner Ármin szobi zsidó milliomost s hasonló büncselekményért vitéz Vadas Rezső volt főszolgabiró másfélévi börtönt kapott.

A solymári barlangházat kibérelte és saját kezelésbe vette a solymári barlangot a Magyar Barlangkutató Társaság. A barlang látogatására vonatkozóan a társulat új szabályokat léptetett életbe.

— Mestervizsgára előkészitő tanfolyam. Az Ipartestületek Orsz. Központja november 2-án este 7 órai kezdettel ipari közigazgatási és gazdasági ismereti tanfolyamot rendez. Jelentkezni lehet az IPOK hivatalos helyiségében (Erzsébet-körút 9—11.).

Nyugdijintézettel rendelkező nagyvállalat keres a csemegeszakmából

üzletvezetőket (hölgyeket)

azonnali belépésre. Csak komoly felkészültséggel rendelkező őskeresztények ajánlatát kérjük „Egzisztencia 7158" jeligére Blocknerhez, Városház-utca 18.

Felvételre keresünk gyakorlott női konfekció eladónőt,

aki a szakma minden ágában teljes jártassággal bir. Német nyelvtudással rendelkezők előnyben. Irásbeli ajánlatok, az eddigi müködés pontos megjelölésével, a lap főkiadójába „Elsőrangú Áruház I" jeligére küldendők.

Báthy Vasvári

HETI SZINHÁZI HIRADÓ

Az Operaház előadásainak kezdési időpontjára vonatkozóan az utóbbi időben téves hiradások jelentek meg. Ezekkel kapcsolatosan az Operaház igazgatósága kéri a közönséget, hogy különös figyelemmel kísérje a színlapokat. Az újabb rendelkezések ugyanis lehetővé teszik, hogy az előadások egy félórával később kezdődjenek. Ezek szerint vasárnaptól, október 18-tól a dalmüvek terjedelmükhöz képest félhat és hat órakor kezdődnek az előadások és minden esetben 9 órára végződnek. A vasárnap délelőtti lőadások változatlanul 11 órakor veszik kezdetüket. Itt említjük meg, hogy a többi állami színházban, a Nemzeti Színházban, a Pesti Színházban és a Nemzeti Kamaraszínházban szombattól éppenúgy, mint a magánszínházakban, félhat órakor kezdődnek az előadások.

Szombaton érkezett el a Vigszinházba a „Christian" 25-ik előadás jubileumához. Csütörtökön új darabot mutat be a színház: Eduard *Bourdet:* *„Eskövő"* című színművét, amelyet *Illés* Endre forditott magyarra. A darab a tavalyi párisi szezón egyik legnagyobb sikere volt és közel háromnegyed év óta játsszák egyfolytában még ma is a Michodiere Színházban. *Bourdet* neve nem ismeretlen a magyar közönség előtt, különösen mint vígjátékiró lett népszerüvé, ez a darabja azonban drámai alkotás. Főhősnője egy béna leány, aki állandóan tolókocsiban jelenik meg a színen, ö irányitja a körülötte élők életét, beleavatkozik szerelmükbe és a beteg önzésével mindenki boldogságát ir.gyli és miután minden erőlködése meghiusul, hogy másra rákényszeritse saját maga elképzeléseit. Drámája akkor teljesedik be, mikor rájon, hogy teljesen egyedül marad. *Bulla* Elma rendkivül hálás, de egyben nehéz feladatot kapott ennek a különleges leányjellemnek megformálására és különösen nehéz színészi feladatot jelent számára, hogy a tolókocsiban ülve kell úgyszólván minden gesztus nélkül játszani és érzékeltetni a lelkében lefolyó drámát. *Fényes* Alice a másik női főszereplője a darabnak, a férfi vezetőszerepet *Ajtay* Andor játssza. *Hegedüs* Tibor rendezi a francia ujdonságot.

Fényes Alice

A hangversenyszezon nagy eseménye lesz a november 9-iki Pataky Kálmán ária- és dalest, amelyet az Uságirók Szanatórium Egyesületének javára rendez a kitünő operaénekes. Pataky Kálmán Bécs, Berlin, Amszterdam és Buenos Aires hangversenyközönségét gyönyörködtette már ritka művészettel előadott áriáival és dalaival, nálunk azonban önálló hangversenyesten még nem szerepelt. Éppen ezért a budapesti zenekedvelő közönség körében különös érdeklődéssel tekintenek az eseményszámbamenő hangverseny elé. A jegyárusitás hétfőtől kezdődik meg.

A mult héten Pestre érkezett a neves erdélyi iró: Tamási Áron, akinek legújabb szinmüvét jövő szombaton, október 24-én mutatja be a Nemzeti Színház. Nagy szeretettel fogadták a kitünő

Jávor Pál

irót a színházban, ahol megjelent darabja próbáin. „Csalóka szivárvány" cimen kerül a közönség elé az új Tamási-darab, amelynek meséje ezúttal is a Székelyföldön, egy kis faluban játszódik. A Tamási-bemutató mindig eseményszámba megy a Nemzeti Színházban, hiszen az izes irású és szines tollú iró müvei mindig szép sikert aratlak a szinpadon. A közönség szempontjából külön érdekessége lesz a szombati bemutatónak, hogy az Olaszországból hazatért népszerü színész, Jávor Pál az új idényben először lép fel a Nemzeti Színházban. Hatalmas szerepet alakit, egy érdekes székely figurát. Németh Antal dr. rendezi az ujdonságot, melynek női vezetőszerepeit Gobbi Hilda, Előry Kató, Olthy Magda, a férfi vezetőszerepeket pedig Hoszszu Zoltán, Major Tamás, Apáthy Imre, Matány Antal és Onády Akos alakitják.

A Pesti Színház kapui a jövő hét végén egyelőre bezárulnak. A Nemzeti Színház szerződése ugyanis lejár és a Vigszinház Wamaraszinházában Legouvé-Scribe: *„Nők harca"* című történelmi vígjátékát csak a hónap utolsó napjaiban hozza a közönség elé-. Míg a darab előadásra elkészül, addig nem lesznek előadások a Pesti Színházban. *Hegedüs* Tibor forditotta magyarra a kedves, hangulatos vígjátékot, amely az eredetitől el-

Mezey Mária

térően zenekisérettel és énekszámokkal kerül a közönség elé. A fiatal komponista, *Bolváry* Ferenc irt a monológok helyébe hangulatos sanszónokat, amelyeknek zenélőóraszerü dallamai stilusosan illeszkednek bele a vígjáték empire hangulatába. *Mezey* Mária játssza a női főszerepet és ő énekli ezeket a sanszonokat is. Vele kapcsolatosan érdekes megjegyezni, hogy a XIV. Renó

óta nem énekelt szinpadon és hogy most lép fel majd először ebben az évadban. A végleges szereposztásról jövő hét elején döntenek és ugyancsak ekkor kezdődnek meg a próbák is.

„Szép ember a kalauz" lesz a slágere annak a rövid zenés filmnek, amelyet most forgatnak *Hamza* D. Akos rendezésében a Hunnia Pasaréti-uti mütermében. A vidám és mulatságos énekesdalos vígjáték főszereplője *Turay* Ida, aki mint villamoskalauznő jelenik meg a film vásznán és a töle megszokott ízes humorral hozza a közönség elé a budapesti közönség előtt egyre népszerübb és egyre gyakrabban látható villamoskalauznő alakját. *Fényes* Szabolcs irta a muzsikáját a kis zenésfilmnek, ő komponálta a fülbemászó slgerdalt is. *Turay* Ida egyébként a legközelebbi Honvédkivánsághangversenyen már ezzel az új dallal szerepel a mikrofon előtt.

A bolond Asszonyé csütörtökön befejezi karrierjét a Nemzeti Szinház együttesének előadásában a Pesti Szinház szinpadán. Ez azonban nem jelenti azt, hogy lekerülne a müsorról. Harsányi Zsolt kivételes sikerü darabja ugyanis a Nemzeti Kamaraszinház szinpadára költözködik, ahol szerdán kerül utoljára szinre Cou bier vigjátéka, a „Blöff". Szó van arról, hogy még egyszer szinpadot változtat majd a Harsányi-darab és néhány előadáson a Nemzeti Szinház szinpadán látjuk viszont, ott, ahonnan fényes karrierjének útján Bajor Gizivel a főszerepben elindult.

A Fővárosi Operettszinház leszerződtette a fiatal Pelsöczy Irént, hogy a nagysikerü „Mária főhadnagy" című daljátékban Szeleczky Zitát helyettesitse. A fiatal szinésznő a népszerü Szeleczky szerepében átlag kéthetenkint egyszer lép majd szinpadra, amikor a sorozatos és megerőltető fellépések miatt Szeleczky Zita pihenni fog.

Bemutató előtt áll Bánky Viktor sok nagysikerü film rendezőjének legújabb alkotása a „Kereszlúton" című film, amely a Jubiter produkciójában készül. A komoly lelki konfliktusokat tárgyaló film meséjét Szily Leontin irta és a főszerepet Tolnay Klári, Atay Andor, Sennyey Vera, Perényi László és Somlay Artúr játsszák.

HÁTRALÉKKIMUTATÁS

Irta: Ujhely József

Közhivatalokban szokásos, sőt azt hiszem kötelező is bizonyos időközökben hátrálékkimutatást készíteni.

Ez annyit jelent — amint a neve is mutatja —, hogy az ügyek vitelével megbizott felelős közegek, amennyiben elintézetlen ügydarabol lelnének, amelyek elintézése már esedékes lenne, az aktát „hátrálék"-nak — minősitik és kimutatást csináltatnak, hogy eredményesen sürgessék a késedelmes elintézést.

Egyes helyeken az iktató kötelessége a hátrálékkimutatások megszerkesztése. De mindenhol van olyan valaki, aki szivén viseli és nyilvántartja a restanciák sorsát és illő formában megsürgeti az elintézést.

A hátrálékkimutatásban szereplő ügyet záros határidőn belül el kell intézni! Mert ha nem — jön a fegyelmi...

A közhivatalokban van főnök, iktató, kiadó, osztályvezető, nyilvántartó — akik mind könyveket vezetnek, számoznak és számontartanak — igy hát nemigen kallódhatik el semmi elintézésre érett ügy.

De a magánember a legritkább esetekben tarthat iktatót privátügyei nyilvántartása céljából s ezért aztán a hónapok és évek folyamán tömérdek hátralék szaporodik fel. Időnkint azért készit a magánember is hátrálékkimutatást, miután elunta a tömérdek sürgetést és lelkiismeretfurdalásokat. Lelkiismerete azonban sokkal kevesebb embernek van, mint hinnők, és legtöbben idők folyamán elfásulnak a sürgetésekkel szemben is.

A teletömött iróasztal kinyithatatlan fiókjai, a telefirkált notesz és a zsebeket duzzasztó gyürött, elnyütt cédulák tömege azonban a legfásultabb „hátrálékost" is időnkint „hátrálékkimutatás felfektetésére" készteti.

Lássuk csak... Hát szó, ami szó, van itt restancia bőven!

Ennek a jó Lojzinak bizony ideje lenne már válaszolni. De azt megelőzően persze fel kellene hivni a kultuszban Karcsit, mert hiszen az ő információja nélkül nem tudnék mit válaszolni. Pedig már ugyancsak esedékes lenne a dolog. Mikor is irt? Ejnye, nem irt dátumot. De régen lehetett. Hát persze, hiszen úgy kezdi „... sietek, hogy még mielőtt nyári szabadságra utazol..."

Nyári szabadság... Hol van az már?

Akkoriban határoztam el, hogy kitisztittatom kitünő teveször átmeneti kabátomat, ami idestova már viselhető is lenne ebben a csípős időben. Azt hiszem, tisztitatlanul hordom mojd... Mindenesetre rájegyzem a hátralékkimutatásra.

És ha már ruházkodásnál tartunk, fel kell varratni a középső gombot kedvelt, skótszövetből készült rozsdabarna zakkómra — most van e szabóremekmü főidénye — amit amiatt az egyetlen hiányzó gomb miatt mostanában minden reggel visszaakasztok a szekrénybe.

Most különös eszmetársitás folytán arra gondolok, hogy a hátrálékkimutatásra fel lehetne talán jegyezni azt is, hogy túl a negyvenen legtöbb férfitársam már régen megnősült. (De azért ezt mégse jegyzem fel.)

Felirom ellenben, hogy tiz-tizenkét kötet kedves könyvet sürgősen beköttetek. No de mi lesz azzal a harminc kötettel, amit már jó féléve el kellett volna hozatnom a könyvkötőtől?

És mi lesz az előhivatlan filmtekercsekkel, a könnyelmüen lefotografált csoportképek kidolgozásával és a csoport valamennyi tagjának való fényképküldéssel?

Mi lesz az elkészitett képek albumba ragasztásával? A családi levelek rendezésével? A padlás gyökeres lomtalanitásával, amit annak idején jótékony lelkek el akartak végezni, de én ragaszkodom ahhoz, hogy e jelentős, felelősségteljes müveletet személyesen végzem majd el?

Mikor javittatom meg a muzsikáló órát, a kedveshangú emléket, aminek csilingelő hangja a boldog gyermekkort juttatja eszembe?

Mikor hivom fel már a szerelőt az antenna sürgős megigazitása végett? Mikor lesz elég lelkierőm ahhoz, hogy a hall falán lógó émelygős csendéletet kidobjam, vagy legalább is a padlásra számüzzem? És mikor megyek el a tárlatra, hogy megnézzem — szent igéretemhez képest — festőbarátom három képét, hogy megfelelő formában irjak róla?

S vajjon mikor irom meg végre az előszót ama állhatatos ifjú poéta verskötetéhez, miután a fiatalembernek az a rögeszméje, hogy versei értékét az én soraim lényegesen emelik? Mikor veszem ki már végre a porosodó fényképet az értékes rámából, hogy időszerübb képet tegyek a helyébe? És mikor ragasztom be az előszobaajtó elsötétitésén ejtett csorbát? Tartalék ceruzából is kellene... És el kéne már menni a színházba „felfigyelni" X. kisasszony művészetére...

És talán ideje lenne hozzákezdeni „életem nagy művéhez" is!

Minderről ezennel hátralékkimutatást készitettem... S ezzel azt hiszem lezártnak vehetem az ügyet... Vagy esetleg mindent el kellene intézni? Félek, hogy ebből nem lesz semmi. Ám jöjjön a „fegyelmi"! Állok elébe!

Idegen asszony

Vándor Kálmán szinműve az Uj Magyar Szinházban

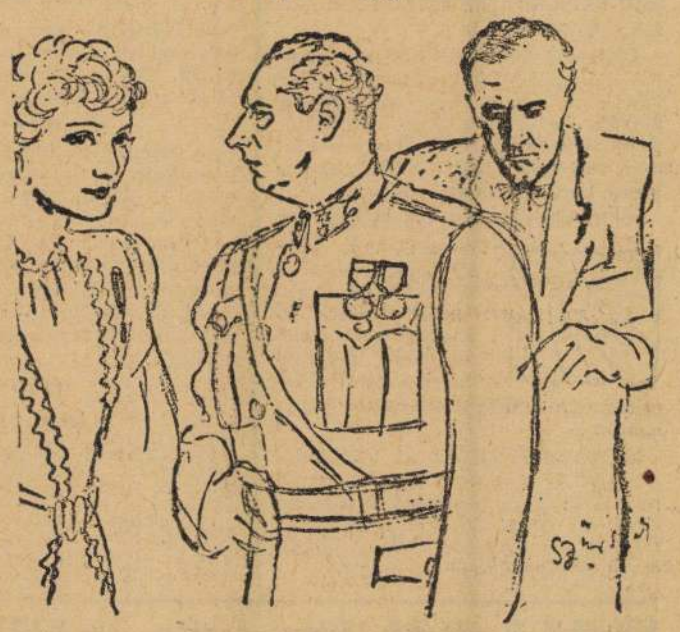

Lázár Mária, Hajmássy Miklós, vitéz Bánky Róbert

A délvidéki bevonulás napjaiban indul el *Vándor* Kálmán szinműve, amelyet szombaton este mutatott be az Uj Magyar Színház. *Vándor* Kálmán tiz év előtt néhány nagysikerü szinpadi művel hívta fel magára a figyelmet, a harmincas években azonban csak regényekkel lépett a nyilvánosság elé. A mostani drámája százszázalékosan korszerü irás, bátor kézzel nyúl azokhoz a még forrongó és kialakulatlan kérdésekhez, amelyekkel nemzedékünk naponta találkozik. Az *„Idegen asszony"* érdekes problémadarab s egy váratlanul feltámadt lobogó szerelem fényében rámutat olyan sorsfordulatokra, helyzetekre és elkerülhetetlen drámai motivumokra, amelyek nemcsak az egyént, hanem népeket és fajokat állitanak egymással szembe, vagy választanak el egymástól.

Az „idegen asszony" egy bácskai földbirtokos özvegye, aki a délvidéki hadjárat idején ismerkedik meg egy magyar férfivel, aki mint főhadnagy teljesit a Bácskában futárszolgálatot. Az ismerkedésből szerelem lesz s ez a szerelem elszakitja a férfit családjától, az asszonyt pedig környezetétől és tradicióitól. Az indulatok magasra törő fáklyatüzében peregnek az események. *Vándor* Kálmán sokfelé vezeti a mese fonalát, hogy széles vonásokkal motiválja a kettősvonalú drámát. Olykor sok ez a matéria, túlzsúfolt a színpad, — szinte két darabra is telnék az eseményekből. A második felvonás végén látszólag megoldhatatlannak látszik a probléma, a szerző azonban bravuros lendülettel és irói határozottsággal vázolja fel a harmadik felvonást.

Juhász Ferenc első rendezése részleteiben jól sikerült, sok hatásos szinpadi ötletet mutat be, néhol azonban a tempó megfeneklik. Reméljük, ez a későbbi előadásokon már eltünik. *Lázár* Mária dekoratív megjelenése mellett kellő drámai erővel mintázza meg az idegen asszony érdekes figuráját, élettel teljes *Hajmássy* Miklós alakitása, forró indulat szikrázik *Vizváry* Mariska szavaiból és igen jó *Beleznay* Margit, az uráért aggódó feleség szerepében. Játszik a darabban vitéz *Bánky* Róbert igazgató is: müvészi biztonsággal és fölényes nyugalommal állitja a nézőtér elé egy érdekes világcsavargó alakját. Biztató igéret a fiatal *Halász* Géza, aki jómegjelenésü és tehetséges bonvivánjelöltnek látszik s megdicsérjük még *Gárday* Lajost, *Fogarassy* Mártát, *Orbán* Violát, *Sugár* Lajost és *Weszely* Pált. A szép diszleteket *Básthy* István tervezte.

(—y)

Halálos csók

Igazi romantikus filmdráma *Zsigray* Julianna új filmje, a *„Halálos csók"*. Tarka, regényes motivumok váltják egymást halk lirával, *Kalmár* László rendező pedig olykor frappáns és meglepő ötletekkel fűszerezi a szövegkönyv fordulatait. Hatásos és meglepő ez afilm egyes részleteiben, a jellegzetes *Kalmár* rendezési trükkökre most is kitünően rezonál a nézőtér. *Karády* Katalin igazi *Karády*-szerepet játszik s kitünő partnerei *Nagy* István, *Somlay* Artur, *Perényi* László, *Rajnay* Gábor, *Pataky* és *Greguss*. *De Fries* Károly kisérőzenéje az egész filmen végigmegy. *(Kaszinó, Scala)*

VIGSZINHÁZ

CSÜTÖRTÖKÖN, október 22-én először

ESKÜVŐ

Színjáték 3 felvonásban (4 kép)

Irta: Edouard Bourdet. Forditotta: Illés Endre

Bulla Elma, Fényes Alice, Ladomerszky Margit, Orsolya Erzsi, Sándor Izabella, Sitkey Irén, Örkényi Évi, Ajtay Andor, v. Benkő Gyula, Vértess Lajos, Lontay István, Jakab Laci

Bàsthy István
diszletterverő

Mód

Képröm. Közlöny
1939. 3-4. r.
(A szinházi és film-
diszletek.)

közetét vívja Juarezzel. Elveszti a csatát, fogságba kerül. Hadbíróság ítélkezik felette. Juarez látja ugyan, hogy nagy ellenfele becsületes, igaz ember, de a politika nem szentimentális. Miksának el kell tűnnie, hogy Juarez befejezhesse a feladatot, amelyet vállalt. A szerencsétlen császárt halálra ítélik és kivégzik. Juarez elmegy a császár ravatalához és a szíve mélyében megilletődve bocsánatot kér a halottól.

✶

A Warner idei óriásfilmjéről szóló előzetes hírek nem túloztak. A mexikói császártragédiát feldolgozó film valóban grandiózus. A két nagy ellenfelet: Juarezt és Miksát eszményítve állítja be. A két nagy ember alakítója: Paul Muni és Brian Aherne, megérdemlik a legnagyobb elismerést. Paul Muni a hangosfilmnek egyik legzseniálisabb művésze. Nagy szerepét a lehető legkevesebb beszéddel oldja meg. Bette Davisnak kisebb szerepe volt, de néhány jelenetében felejthetetlen. A film rendezése, kiállítása is pazar. Kísérőzenéje a „La Paloma" visszatérő motívumaival szintén emeli a hatást. A Juarez minden tekintetben nagy film.

Az üldözött

(They Made Me a Criminal)

Irta: Sig Herzig
Rendezte: Busby Berkeley
Zene: Max Steiner
Főszereplők: John Garefield, Claude Rains, Ann Sheridan
Gyártotta: Warner
Beszél: angolul
Magyar szöveg: Pacséry László
Hossza: 2850 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Warner
Szakbemutató: Forum, január 3.

✶

Johnnie Bradfield elnyeri a könnyűsúlyú ökölvívás világbajnokságát és nagy lakzit rendez az örömére. A mulatság végén, amikor Johnnie már alaposan felöntött a garatra, egy újságíró azzal fenyegeti meg, hogy leleplezi reklámtrükkjeit. Johnnie hatalmas öklével az újságíró felé sújt, de megtántorodik és elesik anélkül, hogy az újságírót eltalálta volna. Wood doktor, Johnnie menedzsere beleavatkozik a verekedésbe és egy pezsgősüveggel fejbevágja a hírlapírót, aki holtan elterül. Johnnie ezt már nem látja, mert részeg fővel elaludt a padlón, amikor elesett. Wood magához veszi Johnnie karkötő-óráját és elmenekül. A rendőrség azt hiszi, hogy Johnnie ütötte le az újságírót és rádión körözteti a gyanusítottat. Wood doktort menekülés közben autószerencsétlenség éri, a kocsi kigyullad és mindketten elégnek benne. A menedzser karján megtalálják Johnnie óráját és ezért azt hiszik, hogy a bokszoló-bajnok esett áldozatul a balesetnek. Amikor Johnnie részegségéből felocsúdik, nem mer jelentkezni a rendőrségen. A bokszoló-bajnok elbújdosik és teljesen lerongyolódva egy dátolya-telepre vetődik, ahol megszeretik és letelepszik. A telepen a newyorki javítóintézetből kihelyezett fiúk dolgoznak és egy leány, Peggy, akibe Johnnie beleszeret, de nem meri megkérni a kezét, mert retteg a rendőrségtől. Phelan, egy agyafúrt detektív valóban ki is nyomozza, hogy az autóban nem Johnnie égett el, de meggyőződik Johnnie ártatlanságáról, és egyedül tér vissza New-Yorkba.

✶

Végig leköti az érdeklődést a Warner új detektívfilmje. Nem is a kitaposott utakon jár. Az izgalmakat fokozza egy pompás boxmérkőzés. John Garefield szimpatikus volt az ártatlanul üldözött boxbajnok szerepében. A szakbemutató közönségének tetszett a film.

Vihar Ázsia felett

(Tempête sur l'Asie)

Rendezte: Richard Oswald
Főszereplők: Conrad Veidt, Sessue Hayakawa
Gyártotta: Rio
Beszél: franciául
Magyar szöveg: Karla Béla
Hossza: 2473 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző. Csepreghy
Bemutatta: City, január 4.

✶

Monte Carlo egy szegényes szállójában él Eric Keith, barátnője Susanne társaságában. Keith bizonytalan származású kalandor. Expedíciót akar szervezni zsia egy sarkába, mely földről tudja, hogy gazdag természeti kincsekben. Keith előkelő szállóba költözik és hirdetéseket tesz közzé, melyekben jelentkezésre hívja fel mindazon embereket, akik nem riadnak vissza sem a veszélytől, sem a kalandtól s állást ígér nekik. Egy napon végre kellőképen felszerelve, útnak indul a hajó Ázsia felé. Hosszú és mozgalmas az átkelés a tengeren. Egész úton csak egy ember meri akaratát szembehelyezni Keith-éval, s ez Leclerc, az orvos. Keith zsarnok, aki nagyzási hóbortban szenved és a lakósságot kínzóeszközök alkalmazásával tartja állandó riadalomban. Murphy által, aki valóságos jobbkeze lett, adja ki kegyetlen utasításait palotájából, melyet építtetett. A dolgok ilyen menete felháborítja Ling herceget, a mongolok vezérét s elmegy Keith-hoz, kérve őt, hogy tanúsítson több emberséget honfitársaival szemben. Keith azonban elfogatja és szolgájává teszi. Leclerc szintén elítéli Keith viselkedését és hű segítőtársát talál Susanne-ban, akit lassan meghódított a fiatal orvos tiszta jelleme és beleszeret. Leclerc maga is szerelemre gyullad iránta. Keith felháborodik, midőn látja, hogy az orvos bátor magatartásával és emberiességével megnyerte a benszülöttek ragaszkodását, s haragszik, hogy nyiltan elítéli az ő tetteit. De még csak akkor tombol igazán a dühtől, midőn ráadásul rájön, hogy Susanne szívében mi játszódik le. Börtönbe záratja az orvost, s hogy kézzelfogható jelét adja hatalmának a mongolok szemében, valami ürügy címén elrendeli Ling herceg nyilvános megvesszőztetését. Ez meg is történik s a parancs végrehajtója oly szörnyű ütéseket mér a hercegre, hogy mindenki azt hiszi, meghalt és élettelen testét cipelik felesége, Sho hercegnő elé. De ez önfeláldozó ápolással megmenti férjét az életnek. Ez a csodaszerű esemény végre erőt ad a forradalomra. Zendülés van Keith palotájában is. Keithet egy revolverlövés halálra sebzi. Most, mikor érzi, hogy mindennek vége, azt akarja, hogy Susanne lelkében ne maradjon rossz emlék róla és a többieknek is meg akarja mutatni, hogy kalandor lelke nem nélkülözi az emberi nagyságot, nemes tettre szánja el magát. Tudja, hogy Ling megigérte az orvosnak és mindazoknak, akik emberségesen viselkedtek velük, hogy megkímélik őket, ha Keith önként feláldozza értük az életét. Botladozva, vértől borítottan fátyolos szemekkel megparancsolja, hogy nyissák meg palotája kapuit, melyek előtt a mongolok örjöngő hatalmas tömege vesztegel. S akkor végső erőfeszítéssel Ling herceg elé veti magát s s alárendeli testét a halálos végzetnek. Ling, Leclerc és hűséges bajtársai összefognak és a pusztulás helyén elkezdik az újjáépítését Ázsia földjének e kis sarkában, melyet egy ember végzetes gonoszsága s nagyravágyó őrülete romlásba vitt.

✶

Francia film Conrad Veidt-tel a főszerepben. Sajnos, inkább regény, mint film, mert olyan elvont témát tárgyal, amivel az epikai irodalom és nem a vizuális film szokott foglalkozni. Mindenesetre érdekes módon mutatja be a film a hatalmi téboly lélektanát.

Texas

Gyártotta: Republic
Beszél: angolul
Magyar szöveg: Pásztor Béla
Kölcsönző: Hirsch és Tsuk
Szakbemutató: Décsi, december 29.
I. rész: Az álarcos lovas
Hossza: 3168 méter
Cenzura: aluli
II. rész: A száguldó fantom
Hossza: 2988 méter
Cenzura: aluli

✶

Mikor vége lett az Észak-Dél háborúnak Amerikában, a csapatok nem tértek haza mindjárt, hanem további kalandokat kerestek. Texas államban egy ilyen összeverődött csapat arra szövetkezett, hogy megsarcolja a népet. Washingtonból kiküldték Jeffries ezredest, hogy teremtsen rendet. Az ezredest egy bandita megölte és sajátmagát adta ki Jeffriesnek. Bandájával rettegésben tartotta egész Texast. A népet adóbeszedés címén szipolyozta. Ranger kapitány kis csapatot toborzott, hogy felvegye Jeffries ellen a harcot, de az túlerővel elsöpörte a kis csapatot. Csak egy ember maradt életben, aki bosszút esküdött. Nemsokára feltűnik a környéken egy álarcos lovas. Mindenütt ott van, ahol segíteni kell. Öt kipróbált barátja és Ton-

Premiermozik műsora:

ATRIUM	**Bercsényi-huszárok**	**jan. 4-től**	**Kárpát**
CASINO	**Babamenyország**	**jan. 4-től**	**Kormos**
CITY	**Vihar Ázsia felett**	**jan. 4-től**	**Csepreghy**
CORSO	**Trópusi mámor**	**jan. 8-tól**	**Mero**
DÉCSI	**Csapda**	**dec 21-től**	**Objectiv**
FORUM	**Halálos tavasz**	**dec 21-től**	**Pegazus**
OMNIA	**Bercsényi-huszárok**	**jan. 4-től**	**Kárpát**
RADIUS	**Dal a szabadságról**	**dec. 30-tól**	**Metro**
ROYAL APOLLO	**Tarzan és fia**	**dec 21-től**	**Metro**
SCALA	**A négy toll**	**dec. 14-től**	**Mozgóképüz.**
ÁNIA	**Házasság kizárva**	**jan. 8-tól**	**UFA**

1940. jan. 6.

MAGYAR FILM

ÚJ FILMEK

Bercsényi huszárok

Irta: Zalabéri János
Filmre írta: Orbók Attila
Zene: Szlatinay Sándor
Rendezte: Szlatinay Sándor
Munkatársak, Sipos László, Ferjentsik Ottó, Zeéry Géza
Főszereplők: Csortos Gyula, Makay Margit, Szeleczky Zita, Szilassy László, Mihályfi Béla, Vaszary Piri, Fáy Béla, Hidvéghy Valéria, Kökény Ilona, Adorján Éva, Pethes Ferenc, Tímár Kató, Csermely Bella, Latabár Árpád
Gyár: MFI
Produkció: Erdélyi dr., Z. Horváth
Kép: Icsey Rezső
Hang: Kereszti Ervin
Összeállította: Katonka László
Díszlet: Básthy István
Ruhák: Langermann-Nágay
Hossza: 2226 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Kárpát
Bemutatta: Omnia, Atrium, január 4.

★

Az egykor mulatozásairól megyeszerte híres Bagodi Gábor, a Bercsényi-huszárok volt kapitánya, húsz év óta magányosan él nádasdi kastélyában. Mióta egy többnapos mulatás miatt a felesége kislányával elhagyta, emberkerülő lett. A nádasdi kastély nyugalmát váratlan esemény zavarja meg. Bagodi Gábor egykori ezrede nyári gyakorlatra érkezik a környékre, a tiszteket természetesen a kastélyba szállásolják. A tisztek között van az ezred parancsnoka, Széplaki ezredes, Bagodi egykori katonatársa és Kövess Péter főhadnagy, az európai hírű úrlovas. A tisztek megjelenése Bagodiban újra feleleveníti a régi szép idők emlékét. Széplaki ezredes rábeszélésére Bagodi még azt is megígéri, hogy az őszi úrlovasversenyekre Pestre látogat. Bagodi Pesten, a lovasclub estélyén megismerkedik a versenyzőkkel, köztük a fiatal Leichenstein Éva bárónővel, akit Kövess főhadnagy egyetlen esélyes riválisának tartanak. Bagodi atyai szeretettel foglalkozik a fiatal leánnyal és nem is sejti, hogy az az ő édes gyermeke. Kövess főhadnagy szerelemre gyullad szép riválisa iránt. Évát ugyanis az anyja, első házasságában csalódva, óva intette a huszártisztektől és Kövess szavait majdnem előre bemondta. Éva nem hisz Kövessnek, azt hiszi, csak játszik vele. Péter viszont a leányt gondolja azért szívtelen, kacér teremtésnek. Az izgalommal várt versenyen Éva, amikor már majdnem biztos a győzelmében, az egyik akadályon felbukik. A szanatóriumban, ahová beviszik, derül ki, hogy Bagodi Éva apja. Szerencsére Éva nem sérült meg súlyosan, de mindent elkövet, hogy eovábbra is a szanatóriumban maradhasson, mert anyja vissza akarja vinni Bécsbe. Éva, amikor látja, hogy másképen a szüleit nem tudja újra összehozni, leszökik apjához a vidéki kastélyba. Kövess Péter Éva után siet Nádasra, ahová özv. Leichensteinné is megérkezik. A váratlan találkozásból azután négy ember boldogsága születik meg.

Az OBJECTIV FILM
jelenti:

CSAPDA

Chevallier, Siroheim,
Marie Dea, Renoir

3-k hétre prolongálta DÉCSI

2-ik hét ÁTRIUM

Dal a szabadságról

(Let Freedom Ring)

Irta: Ben Hecht
Rendezte: Jack Conway
Főszereplők: Nelson Eddy, Virginia Bruce, Victor McLaglen, Edward Arnold, Lionel Barrymoore
Gyártotta: Metro
Beszél: angolul
Magyar szöveg: Radó István
Hossza: 2394 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Metro
Bemutatta: Radius, december 30.

★

A XIX. század első felében, Jim Knox newyorki vállalkozó elhatározta, hogy vasutat épít az Egyesült Államok nyugati részébe. Jim Knox kérlelhetetlen pénzember, aki a vasút mellett levő földek és telkek értékemelkedéséből akar hasznot húzni. Aki nem hajlandó potom pénzért átengedni a földjét, annak házát felgyújtatja. Clover City lakosait is rettegésben tartja Jim Knox mindenre elszánt bandája és az embereknek egyetlen reményük az, hogy rövidesen hazaérkezik tanulmányútjáról Steve Logan, akit mindenki bátor, nyílt és szabadságszerető fiatalembernek ismer. Senkisem várja haza nagyobb szeretettel Stevet, mint Maggie, akit Jim Knox eddig hiába igyekezett megkörnyékezni. Steve éppen jókor érkezik, hogy megakadályozza Knox egyik emberét abban, hogy felgyújtsa apja házát. Steve rögtön átlátja a helyzetet, de azt is tudja, hogy a hatalmas és gazdag Jim Knoxnál erőszakkal semmire sem menne. Be kell férkőznie bizalmába és ha erővel nem tudja legyőzni, legyőzi ésszel. Szülei és barátai nagy csalódással látják, hogy Steve keresi az ellenség barátságát és mindenben a kedvében jár. Még Maggie is elhidegül tőle, de Steve nem meri őt sem beavatni terveibe. Steve elrabolja a városka egyetlen ujságjának a nyomdáját és a hegyek között, egy barlangban újra felállítja. Ujságot szerkeszt, amelyben leleplezi Jim Knox üzelmeit. Ezt az ujságot titkos utakon becsempészi a város minden lakójához és valósággal lázba hozza az embereket. „Darázs" álnéven írja cikkeit és még Maggie sem sejti, hogy Steve, akit már gyűlölni kezd és a „Darázs", aki csodál, ugyanaz a személy. Jim Knox parancsot ad az embereinek, hogy kézre kell keríteni a Darazsat. Steve úgy tesz, mintha maga is résztvenne az üldözésben. Maggie ezen annyira felháborodik, hogy Steve jelenlétében kijelenti Jim Knoxnak, hogy a felesége lesz. Steve végül is mindent elmond apjának és Maggienek, Maggie boldogsága határtalan és jobban szereti Stevet, mint valaha. Ezen az estén Jim Knox emberei körülveszik Tom Logan házát, mert úgy értesültek, hogy a „Darázs" is ott lesz. Steve elmenekül, de Jim Knox emberei súlyosan megsebesítik az apját, majd elhurcolják és kényszeríteni akarják, hogy árulja el a „Darázs" kilétét. Maggie viszi meg a hírt Stevenek a hegyekbe. Steve a városba vágtat és az összegyült emberek előtt leleplezi magát. Lelkes szavakkal hívja fel az embereket, hogy harcoljanak az igazságért és a függetlenségükért. Jim Knox látja, hogy az emberek felett már nincs hatalma, gyáván megfutamodik és örökre eltűnik Clover Cityből. Maggie pedig büszkén és boldogan lesz Steve felesége.

★

A Metro kellemes újévi ajándékkal kedveskedett. A film méltán sorakozik a gyár régi, nagy sikerei mellé A mult század Amerikájába vezet vissza a darab, a vasútépítések korába. Láttunk filmet, melyben a kultúra úttörőjeként szerepelnek a vasúti vállalkozók, most látjuk az érem másik oldalát is. A mese színes, izgalmas. romantikus. Nelson Eddy ismét meghódította a közönséget. A Radius közönsége a megérdemelt lelkes fogadtatásban részesítette a Metro legújabb nagy slágerét.

Juarez

(Viva Mexico)

Irta: Franz Werfel
Rendezte: William Dieterle
Zene: Erich Wolfgang Korngold
Főszereplők: Paul Muni, Bette Davis, Brian Aherne
Gyártotta: Warner
Beszél: angolul
Magyar szöveg: Pacséry László
Hossza: 2850 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Warner
Szakbemutató: Fórum, január 3.

★

III. Napoleon megbízatására Miksa főherceg elfogadja a mexikói koronát és fiatal feleségével, Sarolta belga királyleánnyal megérkezik Vera-Cruzba. A császár uralmát francia katonaság biztosítja, mert a mexikói hadsereg egy része átpártolt a felkelőkhöz, akik Juarez vezetése alatt tiltakoztak az ellen, hogy idegenből jött uralkodójuk legyen. Miksa alkotmányosan gondolkozik és boldoggá szeretné tenni a mexikóiakat. A két ember célja ugyanaz, csak eszközeik különbözők. És itt ütközik össze Miksa és Juarez. Az Amerikai Egyesült Államok Juarez pártján van és nehogy ebből komplikációk származzanak, III. Napoleon visszarendeli katonáit. A császár megpróbálja a lehetetlent, az elfogott Diaz tábornokot szabadon bocsátja, felkínálja Juareznek a miniszterelnökséget, hogy a mindnagyobb méreteket öltő felkelést leszerelje: minden hiába. Tanácsadói elpártolnak tőle, egyesek átszöknek Juarez táborába. Sarolta meg akarja menteni a trón becsületét. Párisba siet, hogy Napoleon segítségét kérje. De a francia császár frontot változtat. Amíg politikai céljainak megfelel az, hogy Miksa uralkodjék Mexikóban, támogatta őt. Most azonban az érdeke más, cserbenhagyja őt. A boldogtalan Sarolta idegeit felmorzsolják a tragikus események előrevetett árnyai, félti szerelmes férjének életét, összeomlik testben-lélekben. Ezalatt Mexikóban Miksa megmaradt katonáival utolsó döntő üt-

Bástly István

Magyar Film
1940. febr. 10.

A pénz beszél

Irta: Csepreghy Béla
Rendezte: Csepreghy Jenő
Segédrendező: Ferjentsik Ottó, Sándor Lajos
Főszereplők: Dayka Margit, Szörényi Éva, Csortos Gyula, Mály Gerő, Szabó Sándor, Greguss Zoltán
Gyár: MFI
Gyártotta: Csepreghy-film
Beszél: magyarul
Gyártási vezető: Csepreghy Béla
Felvételvezető: Sipos László
Kép: Icsey Rezső
Hang: Kereszti Ervin
Díszlet: Básthy István
Segédoperatőr: Hegyi Barna
Állófényképész: Inkey Tibor
Fodrász: Gondos-Noah
Scripter: Benyik József
Hangrendszer: Pulvári
Laboratórium: MFI
Hossza: 2456 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Csepreghy
Szakbemutató: Décsi január 30.,

*

MAG
FI

FILMKAMARAI ÉS MOZ
BUDAPEST, 1941. JANUÁR 4. EGYES SZÁM

A 200-ik magy

Básthy István

ÚJ FILMEK

Erdélyi kastély

Irta: Hunyady Sándor
Filmre írta: Radványi Géza
Rendezte: Podmaniczky Félix br.
Főszereplők: Tasnády Fekete Mária, Páger Antal, Timár József, Greguss Zoltán, Mezey Mária, Vaszari Piri, Hidvéghy Valéria
Beszél: magyarul
Gyártotta: Atelier
Gyár: MFI
Gyártási vezető: Szentpály István dr.
Művészeti vezető: Radványi Géza
Felvételvezető: Sipos László
Kép: Icsey Rezső
Hang: Kereszti Ervin
Összeállította: Katonka László
Díszlet: Básthy István
Állófényképész: Ihkey Tibor
Ruhák: Zs. Tüdős Klára
Fodrász: Gondos
Hangrendszer: Pulvári
Laboratórium: MFI
Hossza: 2266 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Atelier
Bemutatta: Royal Apollo, március 7.

Magyar Film
1940. marc. 9.

A
M
a f

ÚJ FILMEK

Cserebere

Írta: Horváth Jenő
Filmre írta: Cserépy László
Zene: Zakál Dénes
Zenekar: Buttola Ede
Rendezte: Cserépy László
Segédrendező: Máriássy Félix
Főszereplők: Bordy Bella, Szilassy László, Kiss Manyi, Latabár Kálmán, Mihályffi Béla, Köpeczi—Boócz Lajos, Makláry Zoltán, Boray Lajos, Egyed Lenke, Fáy Béla, Fáy—Kiss Dóra, Harasztos Gusztáv, Jeney Ottó, Kőváry Gyula, Pethes Ferenc, Sárossy Andor, Simon Marcsa, Szép Ilonka, Szerdahelyi Rózsi, Szőreghy Gyula, Tapolczay Gyula, Vándory Gusztáv
Beszél: magyarul
Gyár: MFI
Gyártotta: Aurora
Gyártási vezető: Sipos László
Felvételvezető: Fábry József
Kép: Hegyi Barnabás
Hang: Kereszti Ervin
Díszlet: Básthy István
Összeállította: Katonka László
Laboratórium: MFI
Hangrendszer: Pulvári
Hossza: 2387 méter
Cenzúra: aluli
Kölcsönző: MFI
Bemutatta: Royal Apollo, Átrium, november 13

*

Zsolnay Vera és Kerekes István az uszodában ismerkednek meg. Vera nem érti, hogy a rokonszenves fiatalember miért nem akarja őt sohasem elkísérni. Egyszer rájön, hogy a fiú kopott ruháját szégyeli. Vera ellopatja Pista ruháját a kabinossal. Csináltat neki egy elegáns sötét öltönyt és elküldeti az ellopott ruha címkéjén feltüntetett címre, mert nem tudja ismerősen nevét. Az öltönyt azonban a jókedvű, félszeg Tatár István kapja meg. Állást is szerez Vera Tatárnak. Kerekes Pista is elhelyezkedik Vera apjánál. Panninak, Vera barátnőjének apja, akinél Tatár van állásban, istápolja leánya és Tatár István között gyanított szerelmet. Vera azt hiszi, hogy az ő Pistája Tatár. Kerekes nem tudja, hogy ő saját főnökének leányába szerelmes. Minden a feje tetején áll... Végre egy vacsorán kitör a botrány. Panni bevallja, hogy Tatár őneki szerelmet vallott. Vera szakítani akar Tatárral, mikor az ujságból értesülnek, hogy Tatárt autószerencsétlenség érte. Mindketten odarohannak, itt kiderül, hogy Tatár — Tatár, de Vera most már nem tudja, ki az ő szerelme. Otthon bejelentik Kerekes István urat, akit Vera apja rendelt oda üzleti ügyben. A hallban botlik egymásba a két szerelmes. Minden tisztázódik. Panni Tatáré lesz, Vera Kerekesé.

*

A producer feladta a leckét: csináljunk valami jó vígjátékot, amin sokat nevethet a közönség és ami ennek következtében jó üzlet lehet. Mire a produkció nebulói nekihasaltak a feladatnak, hogy a legjobban oldják meg. Az író kiagyalta az alapötletet: a csereberét, amelynek lényege az, hogy minden és mindenki minél alaposabban összecserélődjék. Megvolt tehát az a bizonyos gomb, amihez frakkot kellett csinálni. Nosza, rajta szcenárium-író, gagman-ek: garnírozzuk körül jó francia körítéssel a sültet. Te, rendező pedig, új ember vagy, mentes a filmsablónoktól, szedd elő szunnyadó becsvágyadat és tombold ki magad friss ötleteid, új kísérleted mezején. Így született meg ez a film, amibe a fenti recept szerint minden benne van, ami szem-szájnak — pardon! — a közönség nevetőizmainak ingere. Mi is sokat mulattunk a filmen, amely nem is aspirál többre, csak arra, hogy egy órán keresztül elszórakoztassa azt, aki nézihallgatja. Ezt a célját elérte, mintahogy el is éri mindenütt, ahol bemutatásra kerül. A film új rendezőt avatott: Cserépy Lászlót, sok-sok kultúrfilm alkotóját, aki ezzel az első munkájával — mérsékelt körülményei ellenére is — elárulta oroszlánkörmeit. Cserépy Lászlónak a humor az igazi területe és jobb szcenárium alapján második filmje toronymagasságnyira ugorhat az elsővel szemben. A film szereplői mindent elkövettek, hogy percenként megkacagtassák a közönséget. Sikerült.

V. D.

MAGYAR MOZGÓFÉNYKÉPGÉPKEZELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE
mint az állami munkaközvetítőhivatal hat. eng. megbizottja
DIJTALANUL KÖZVETIT SZAKAVATOTT GÉPÉSZEKET
állandó alkalmazásra és kisegítésekre úgy helyben, mint vidéken.
Budapest, VIII., Népszinház-u. 19.
Telefon: 337—598
Hivatalos órák: 2—4-ig

Ezt a modern berendezést
teljesen komplett felszerelve

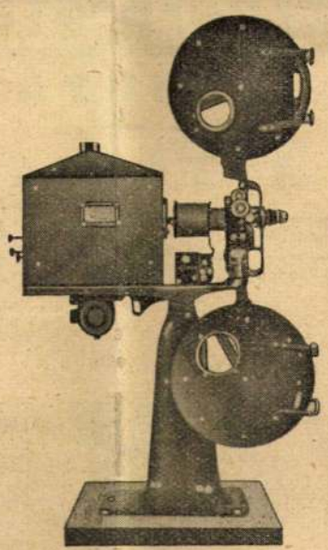

P 3.800
árban szállítom
Kifogástalan hang és vetítés

ADLER
FERENC
Kinotechnikai váll. Bpest, Erzsébet körút 11. (New York-palota)
Telefon: 225—759
Vidéki mozgók képviselete

HIREK

Mai számunkhoz mellékeljük A magyar filmvilág című és a közeljövőben Váczi Dezső szerkesztésében megjelenő első enciklopédikus magyar filmműről szóló képes ismertetést, amit olvasóink szíves figyelmébe ajánlunk.

BORNEMISZA BÉLA HELYETT PÉCH LÁSZLÓ

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 172.253/1940. VII. 2. számú rendeletével *Bornemissza* Béla ny. min. műszaki tanácsos, MÁVAG vezérigazgatót az iskolai filmvetítőgépek szállításának elbirálására alakított és az *Oktatófilmek Országos Biráló Bizottságában* viselt tagsága alól felmentette s helyére a nevezett bizottságokba a m. kir. iparügyi minisztérium képviseletében *Péch* László miniszteri műszaki tanácsost nevezte ki.

FILM: „PERGŐS"

A *Magyar Tudományos Akadémia Nyelvművelő Bizottságának* kiadásában megjelenő *Magyarosan* című folyóirat legújabb számában érdekes javaslatok láttak napvilágot egyes sokat használt szavak magyaros helyettesítésére. *Meskó* Lajos például a *film* szó helyébe keres megfelelő magyar szót. Szerinte *pergőkép*-nek kellene elnevezni a filmet, vagy még inkább a *pergős* szó lenne alkalmas, mert rövid és kifejező. A *filmezni* kifejezés helyett *pergőzni* szót használnánk. A *pergőkép* vagy *pergős* kétségkívül rövidebb az idegen eredetű, de nagyon is általánossá vált *film* szó helyett hivatalosan használt komoly és hosszú *mozgófényképszalag* elnevezés pótlására, de kétséges, hogy az ajánlott, bár nyilvánvalóan magyaros új szavak ki tudják-e szorítani a közel félévszázad óta meghonosodott *film* szót, amely nemcsak a találmány *pergő* jellegét fejezi ki, hanem annak anyagszerűségét: *celluloid*-voltát is.

GUNNAR TOLNAES MEGHALT

Oslóból kapjuk a hírt, hogy Gunnar *Tolnaes*, az egykori világhírű *Nordisk*-filmszínész meghalt. A mozi régi közönsége jól emlékszik Gunnar *Tolnaes* magas, elegáns alakjára. Sajnos, csak a hangosfilm beköszöntéséig tartott óriási népszerűsége. Első filmjét a *Svenska*-gyárban játszotta. Innen került az akkoriban fénykorát élő *Nordisk*-gyárhoz. *Psilander*-ral együtt Gunner *Tolnaes* jelentette a némafilm korszakában az ideális filmszínészt. Gunner *Tolnaes* legfelejthetetlenebb filmszerepe *A maharadzsa gyöngye* volt. Budapesten is járt 1926 elején, amikor a Városi Színházban felolvasást tartott.

HERCZEG-REGÉNY FILMEN

November 23-án kerül a *Hunnia Filmgyár* műtermébe *Herczeg* Ferenc *Gyurkovics fiúk* című ismert regényének filmprodukciója *Hamza* D. Ákos gyártási vezetésében és rendezésében. A nagy érdeklődéssel várt új magyar film főszerepeit a következő elitgárda játssza: *Turay* Ida, *Simor* Erzsi, *Vízváry* Mariska, *Szilassy* László, *Perényi* László, *Puskás* Tibor, vitéz *Benkő* Géza, *Rajnay* Gábor, *Hajmássy* Miklós, *Somlay* Artúr, *Pataki* Jenő, C. *Turáni* Endre.

A munkakörök megjelölésénél pontosan használandók a „művészeti ügyvezető", „gazdasági ügyvezető", „dramaturg", „szöveg-felirat készítő", „műsor-kiíró", „műsor-beosztó", elnevezések.

Továbbá mindazon alkalmazottaknál, akiknél a 6.090/1938. M. E. sz. rendelet kamarai tagságot ír elő, ez a körülmény feltüntetendő a megjegyzés rovatban.

Az améta-ellenőr állandó minőségü foglalkoztatottnak tekintendő.

Budapest, 1940. év október hó 21-én.

Dr. Kultsár István s. k.,
miniszteri osztályfőnök,
kormánybiztos

A m. kir. Belügyminiszter 88.821/1940. B. M. számú rendelete a „Rizstermesztés a Hortobágyon" című oktatófilm kötelező bemutatása tárgyában

A 70.200/1940. B. M. számú rendelet 3. §-ának (1) bekezdésében foglalt rendelkezés alapján a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrral egyetértően elrendelem a „Rizstermesztés a Hortobágyon" című oktató mozgófényképnek, az ú. n. keskeny filmeket bemutató mozgófényképüzemek kivételével, az ország összes mozgófényképüzemeiben kötelező bemutatását.

A mozgófényképüzemek engedélyesei kötelesek az említett mozgófényképet ennek a rendeletnek kihirdetése napjától számított négy hónapon belül bemutatni és azt egy hétig, az ez alatt az idő alatt tartott valamennyi előadáson műsoron tartani.

A 70.200/1940. B. M. számú rendelet 7. §-a értelmében attól a mozgófényképüzemi engedélyestől, aki e rendeletemben megállapított kötelezettségének nem tesz eleget, a mozgófényképüzemi mutatványengedély visszavonható.

A rendőrhatóságok kötelesek ennek a rendeletnek a végrehajtását ellenőrizni és mulasztás észlelése esetén hozzám késedelem nélkül jelentést tenni.

Ez a rendelet kihirdetése napján lép hatályba.

Budapest, 1940 évi november hó 8-án.

A miniszter helyett:
Dr. Tomcsányi s. k.
államtitkár

Az „Erdélyért"-gyüjtés eddigi eredménye

Legutóbbi kimutatásunk óta az alábbi mozis-adományok érkeztek be:

Budapest:

Casino	100.—
Fortuna, Városliget	10.40
Pátria	100.—
Rialtó	200.—
Savoy	100.—

Budapest környéke:

Alag	10.—
Budafok, Árpád	24.—
Csepel, Apolló	18.—
Csepel, Kultúr	38.—
Dömsöd	15.—
Dunakeszi	5.—
Pestszenterzsébet, Corvin	30.—
Pestszenterzsébet, Erzsébet	30.—
Pécel	6.—
Pilisvörösvár	10.—

Vidék:

Beled	5.—
Csap	10.—
Gyönk	15.36
Nagykanizsa, Nép és Városi	50.—
Losonc, Hungária	15.—
Szolnok, Nemzeti	50.—
Szolnok, Színház	100.—
Szombathely, Városi	100.—
Szarvas, Frecska	15.—
Szigetvár	15.—
Túrkeve	10.—
Újkécske	10.—
Újszász	5.—
	P 1.096.76
Eddig befolyt:	P 12.212.96
Összesen	**P 13.309.72**

Az adakozásban eddig 258 mozgószínház vett részt, nagyobbára példaadó összegekkel. Néhány mozgószínház igazolta, hogy más úton küldötte be adományát. A mozgószínházaknak közel fele azonban, bizonyára feledékenységből, a mai napig nem adakozott. Ezeket felhívjuk, hogy sürgősen pótolják mulasztásukat, mert a gyüjtést rövidesen lezárjuk, a rászorulóknak pedig sürgős segítségre van szükségük.

Az elnökség

A MAGYAR HIRADÓ KORÁBBI BEOSZTÁSA

Felhívjuk kartársaink figyelmét arra, hogy kisebb kölcsöndíj emelés ellenében a *Magyar Híradó* korábbi beosztása a legkülönböző mozis-kategóriák részére lehetséges. Érdeklődők forduljanak közelebbi felvilágosításért a *Moziegyesülethez.*

vitéz Morvay Pál sk.
ügyv. alelnök

A NÉZŐK EZREI HEMPEREGTEK A KACAGÁSTÓL

BEMUTATTÁK:

CITY ÁTRIUM

FŐSZEREPLŐK: RÜHMANN, MOSER, THEO LINGEN, SALFNER ÉS A BÁJOS GUSTI HUBER

A LEGMULATSÁGOSABB BÉCSI VIGJÁTÉK – RÜHMANN, A TIGRISEK ÉS OROSZLÁNOK KIRÁLYA

A GYÁVA HŐS

A legragyogóbb üzleti lehetőség minden filmszínház számára
Ha még nem kötötte le, siessen lekötni! Ha már lekötötte, siessen beosztani!

Hungária Film

Szakmai bemutató: november 21-én délelőtt fél 11-kor az Omniában
Jegyek kizárólag irodánkban meghívónk ellenében vehetők át
A City prolongálta!

1940. nov. 9. MAGYAR FILM

HIVATALOS RÉSZ

FILMKAMARA

BUDAPEST, VI., BAJZA-UTCA 18. TELEFON: 422-921, 220-855

A gyártási munkakörök betöltésének módjáról

A filmgyártó vállalatok a 6090—1938. M. E. sz. rendelet 60. §-a előírásának megfelelően a gyártásnál alkalmazott személyeket a *Kamaránál* bejelenteni tartoznak. Hogy melyek a bejelentésre kötelezett munkakörök, azt egyik előző számunkban már ismertettük.

Fel kell hívnunk azonban a vállalatok figyelmét egy másik korlátozásra is, mely a bejelentési kötelezettséggel összefügg és annak kulturális és szociális vonatkozású kiegészítését tartalmazza. Eszerint a munkakörök közül egyesek csak *külön személlyel* tölthetők be. Ezek a személyek tehát a gyártás ideje alatt más elfoglaltságot nem vállalhatnak. A választmánynak 1939. évi szeptember 7-én kelt határozata ilyen munkaköröknek jelenti ki a gyártásvezető, rendező, segédrendező, operatőr, felvételvezető és naplóvezető munkakörét. Egyéb munkakörök (forgatókönyvíró, filmösszeállító, ügyelő stb.) ezeket a megkötöttségeket nem vonják maguk után.

A filmművészeti főosztály kéri tehát a filmgyártó vállalatokat, hogy ezt a határozatot minden esetben figyelembe venni szíveskedjenek.

A 7720/1939. M. E. sz. rendelet alapján készített névjegyzék változásai és kiegészítései

Az 1939. évi IV. tc. végrehajtása tárgyában kiadott 7720—1939. M. E. sz. kormányrendelet 13. §-a alapján a *Kamara* tagjairól elkészített névjegyzékben beállott változásokat és kiegészítéseket félévenként a m. kir. kultuszminiszter úrnak bemutatni. A f. évi június hó 1. napjától november hó 30-ig terjedő félévi időre eső változásokat és kiegészítéseket f. évi december hó 15. napjáig kell felterjeszteni.

Felhívjuk tehát a tagtársakat, hogy amennyiben személyükre vonatkozó és az 1939. évi IV. tc. szempontjából jelentőséggel bíró egyes körülményeket kívánnának érvényesíteni, amelyeket eddig még be nem jelentettek, az erre vonatkozó bejelentéseiket legkésőbb f. évi november hó 30-ig a Kamara segédhivatalába nyujtsák be, hogy a kultuszminiszter úrhoz beadandó félévi jelentés elkészítésénél ezek a bejelentések figyelembe vehetők legyenek.

MOZI

SZERKESZTI: VITÉZ MORVAY PÁL
A MMOE ÜGYVEZETŐ ALELNÖKE
MAGYAR MOZGÓKÉPÜZEMENGEDÉLYESEK
ORSZÁGOS EGYESÜLETE
HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

Az „Erdélyért"-gyüjtés eddigi eredménye:

Helyesbítjük a lapunk október 23-i számában közölt eredményeket, amennyiben a *tatatóvárosi Est* mozgó nem 10, hanem 50 pengőt adakozott.

Legutóbbi közlésünk óta az alábbi adományok érkeztek be:

Budapest:

Hollywood	P 300.—
Ipoly	100.—

Budapest környéke:

Budaörs	10.—
Dunaharaszti	15.—
Maglód	6,24
Mátyásföld	5.20
Örkény	10.—
Piszke	7.—
Rákoshegy	25.—

Vidék:

Balmazújváros	10.30
Berettyóújfalu	8.—
Csongrád, Uránia	20.—
Debrecen, Meteor	50.—
Dombóvár	20.—
Kistelek	10.—
Kisvárda	12.—
Magyaróvár, Uránia	30.—
Mezőberény	30.—
Nagykörös	20.—
Siófok	10.—
Szekszárd	20.—
	718.74
Eddig befolyt:	11,494.22
Összesen:	12 212 96

Mint már közöltük, az adakozásban eddig 229 mozgószínház vett részt, amiből viszont következik az is, hogy a mozgószínházaknak körülbelül a fele a mai napig elmulasztotta adományának beküldését.

Utólag felhívjuk tehát ama kartársainkat, akik a gyüjtésben való részvételről eddig elfeledkeztek: küldjék be adományukat a *Magyar Filmirodánál* vezetett külön számlára, vagy közvetlenül Egyesületünkhöz.

A Moziegyesület közgyülese

Lapunk mai számában megjelent a *Moziegyesület* közgyülési meghivója, amely a mozisokat november 20-ra hivja össze. Felhívjuk vidéki kartársaink figyelmét arra, hogy az első közgyülés, régi gyakorlat szerint, nem szokott határozatképes lenni, tehát felesleges utazási költségekkel ne terheljék magukat, mivel november 20-án, emberi számítás szerint, közgyülés nem lesz. A közgyülés második és a megjelentek számára való tekintet nélküli határozatképes időpontja december 10-én lesz és kérjük kartársainkat, hogy ez alkalommal teljes számmal jelenjenek meg közgyülésünkön.

Az Elnökség

ÚJ FILMEK

A gorodi fogoly

Irta: Nagyiványi Zoltán
Rendezte: Cserépy Arzén
Játékmester: Köpeczi Boócz Lajos
Segédrendező: Cserépy László
Főszereplők: Petheő Attila, Ajtay Andor, Adorján Éva, Baló Elemér, Pethes Ferenc, Köpeczi Boócz Lajos
Beszél: magyarul
Gyár: MFI
Gyártotta: Erdélyi Filmgyártó
Gyártási vezető: Katona Jenő dr.
Felvételvezető: Sipos László
Kép: Hegyi Barna
Hang: Kereszti Ervin
Összeállította: Katonka László
Díszlet: Básthy István
Állófényképész: Pálházy Sándor
Ruhák: Langermann Gizella
Fodrász: Gondos—Noák
Hangrendszer: Pulvári
Laboratórium: MFI
Hossza: 2197 méter
Cenzúra: aluli
Kölcsönző: Kárpát
Bemutatta: Décsi, Omnia, november 7

*

Három magyar hadifogoly menekül az orosz hadifogságból. Már-már átjutnak a határon, amikor Szergej Dragow kerületi biztos katonái az egyik menekülőt lelövik. Balogh főhadnagyot és a legényét, Miskát, pedig elfogják. A foglyokat Dragow elé hurcolják. Felszólítja a menekülő főhadnagyot, hogy álljon be szolgálatába és ez esetben életben maradnak. Balogh főhadnagy abban a reményben, hogy rövidesen újra megszökhetik, az ajánlatot elfogadja. Dragow emberei házkutatást és nyomozásokat folytatnak elrejtett drágaságok után. Igy kerülnek el Gontorow báró kastélyába, ahol hasztalanul kutatnak. A kastélynak három lakója van. A báró, a báróné és egy süket házvezetőnő. Dragow és emberei brutálisan lépnek fel a báróval és feleségével szemben, mire Balogh vállalkozik rá, hogy szépszerével és könnyen fogja az eldugott vagyontárgyakat megszerezni. Dragow erre a célra két napi haladékot ad Baloghnak. A házvezetőnő összetalálkozik Baloghgal, aki a zongorán lévő fényképet bámulja önfeledten. A fényképről kiáradó báj nagy hatással van rá. A fénykép Gontorow Mária bárókisasszonyt ábrázolja. Kérdésére a házvezetőnő elmondja, hogy a kép eredetije biztonságba helyezte magát a forradalom elől, mire a főhadnagy elmondja, hogy a kép eredetijét így ismeretlenül is tudná szeretni. A házvezetőnő ösztönszerű bizalmat érez a lovagias és úri modorú Baloghgal szemben és este belopódzik hozzá a szobájába. Felajánlja az eldugott ékszereket azzal, hogy azokat pénzzé téve, szerezzen hamis útleveleket, a többi pénzből pedig próbáljanak menekülni. Balogh

örömmel kap az ajánlaton. A menekülés előkészületei közben Balogh rájön, hogy a csúnya házvezetőnő nem más, mint a fényképről ismert Gontorow Mária bárónő. Miska egy hadifogoly bajtársától elhozza a hamis útleveleket. Balogh főhadnagy a kincsekkel előreszökik. Az ő szökése sikerül is. A báró és felesége közös útlevéllel elmenekülnek azzal, hogy Miska meg a bárókisasszony külön fognak menekülni. Az ő szökésük azonban nem sikerül, mert Iván elfogja a fiatal bárónőt a kastély halljában. A többi szökevény átjut a határon, de Balogh főhadnagyot nem hagyja nyugodni a szép bárónő, elhatározza, hogy visszamegy érte Oroszországba. Dragow elmondja a bárónőnek, hogy Baloghot lelőtték, tehát benne ne reménykedjen, egyben erőszakolja őt, hogy kössön vele házasságot. A bárónő a kényszer hatása alatt igent mond. Az esküvő előkészületei közben érkezik a házba Balogh főhadnagy és természetesen a katonák elfogják, viszont a bárónő ezek után semmiesetre sem hajlandó Dragow felesége lenni. Dragow az italban keres menedéket, de nem tudja elfelejteni Balogh főhadnagyot és a szépséges bárókisasszonyt sem. Valahogy úgy érzi, hogy mindkettő a szívéhez nőtt és képtelen kiadni a parancsot a két ember kivégzésére. Önmagával tusakodik és ő, aki ezelőtt egy emberéletet semmibe sem vett, megkegyelmez a két embernek, akik boldogan jönnek a szép Magyarországra, Balogh főhadnagy hazájába.

✱

Magyar filmeknél minden újítást örömmel kell fogadnunk. Éppen ezért örömmel üdvözöljük a magyar filmgyártás legújabb termékét. Ezúttal nem a téma megválasztásában volt az újszerűség, (nemrég a „Sarajevo"-t láttuk, mely hasonló tárgyat dolgozott fel, bár ez a téma még mindig tud izgalmas és szívhez szóló lenni. Az újítás a közreműködők megválasztása terén mutatkozott. Az új film vezérkara elővett néhány ritkán és kevéssé, vagy egyáltalán nem szerepeltetett színészt, egy fiatal operatőrt, rábízta őket Cserépy Arzén mesteri vezetésére és alkalmat adott, hogy megmutassák tehetségüket. Megmutatták. Az élre Petheő Attilának, sok epizódfigura megszemélyesítőjének neve kívánkozik. Most főszerepet kapott. Emberábrázoló tehetsége kibírta a nagy próbát. Alakítása kimagaslik. Ez annál nagyobb érdem, mert a többiek is egytől-egyig helyükön voltak. Ajtay Andor első főszerepe is teljes sikerrel járt. Adorján Éva fiatalsága és szépsége is nagy nyeresége a magyar filmnek. És amit talán legelőször kellett volna említeni: Hegyi Barna felvételei a legművésziebben fotografált külföldi filmmel is felveszik a versenyt. Cserépy Arzén ismét annak a nagy rendezőnek bizonyult, akinek külföldi filmjei és a „Földindulás" alapján megismertük. A film készítőinek mégegyszer gratulálhatunk merész elhatározásukért és felfedezettjeikért.

K. M.

A Rotschild-család

(Die Rotschilds)

Írta: H. Buchholz és J. Köln
Rendezte: Erich Waschnek
Főszereplők: Herbert Hübner, Gisela Uhlen, Hilde Weissner, Karl Kuhlmann, W. Franck, Hans Adalbert Schlettow
Gyártotta: Ufa
Beszél: németül
Magyar szöveg: K. Halász Gyula
Hossza: 2620 méter
Cenzúra: aluli
Kölcsönző: Ufa
Bemutatta: Uránia, november 7

✱

A győzedelmes Napoleon seregei elárasztják az egész Európát. A hesseni nagyherceg félti angol értékpapirokban elhelyezett vagyonát. Felkeresi udvarának pénzügynökét, a frankfurti Rotschild Amsel Mayert és megbízza, hogy a 600.000 font értékű angol kötvényeket csempészsze át Angliába. Rotschild vállalja a megbízást és eljuttatja az értékpapirokat Londonban letelepedett fiához, Rotschild Náthánhoz. A Rotschildok nem hevernek pénzt parlagon. Náthán hatalmas tőzsde-manőverbe kezd a hesseni nagyherceg 600.000 fontjával, bár a City híres régi pénzemberei megütközéssel látják működését. Rotschild azonban bírja a kincstári hivatal főbiztosának bizalmát, mert míg a City pénzemberei nem kockáztatnak, Rotschild ugyancsak jó pénzért vállalja a Spanyolországba küldött angol hadsereg parancsnokának, Lord Wellingtonnak rendszeresen juttat pénzt csapatai ellátására. Ugyanakkor az öreg Rotschild másik fia, James, Párisban telepedik le és az angol kincstári hivatal pénze a londoni Rotschildtól titkos útakon a párisi Rotschildhoz kerül, aki a pénz rejtett útjait ismerve csempészi azt be Spanyolországba. A londoni Rotschild mindent egy tétre tesz fel: a kontinensen duló háborúra. Neki kell megtudnia először, hogy az Elba szigetéről visszaszökött. Napoleon megveri-e a szövetségeseket, vagy végleges vereséget szenved? A waterlooi csata hírét valóban Rotschild Náthán kapja meg elsőnek. Elterjeszti mind a tőzsdén, mind az egész Londonban, hogy Napoleon legyőzte Wellingtont és hogy a francia hajóhad már gyülekezik Anglia megtámadására. A megtévesztés sikerül a City bankárjai riadtan dobálják piacra áron alul értékeiket, amelyeket azután Rotschild titokban dolgozó megbízottai notom pénzen összevásárolnak. Mire a tőzsdén kiírják a zárlati árfolyamokat, megérkezik a szövetségesek győzelmének és Napoleon vereségének a híre. Ám ez már mit sem változtat a tényeken. A Rotschild-ház a hesseni nagyherceg pénzén és egy ügyesen elterjesztett híren 11 millió fontot keresett. Ez a tőzsdei manőver megalapozza a Rotschild-család egész világra kiterjedő pénzügyi hatalmát.

✱

A Majna-melletti kis Frankfurt dohos bankári irodájából az egész Európát behálózó Rotschildok pénzügyi szervezete lepleződik le előttünk ezen a hatalmas német filmen, amely megírásában, rendezésében, megjátszásában és kiállításában a legalaposabb német munkára vall. Nagy koncepció, stílus, sok-sok tanulmány és gondos kivitel jellemzi a film minden méterét. A Rotschildokról szóló számos könyv és színdarab nem tudta olyan közel vetíteni elénk a pénzharácsolás céljából minden eszközt szentnek tartó bankárcsalád elszánt machinációit, mint ez a végig lebilincselő életrajzfilm.

V. D.

Két férfi, egy asszony

(Rio)

Írta: Jean Negulesco
Rendezte: John Brahm
Zene: Jimmy McHugh
Főszereplők: Basil Rathbone, Victor McLaglen, Sigrid Gurie, Robert Cummings, Leo Carillo, Billy Gilbert
Gyártotta: Universal
Beszél: angolul
Magyar szöveg: Pacséry László
Hossza: 2239 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Modern
Bemutatta: Omnia, City, október 31.

✱

Paul Reynard repülőgépen siet haza Párisba, gyönyörű szép feleségéhez, Irénhez, hogy házasságuk első évfordulóját megünnepelje. Pazar gyöngysorral lepi meg az asszonyt, pedig a hatalmas bankár a csőd szélére sodródott; csak nagyobb kölcsön menthetné meg a teljes összeomlástól. A bankár azzal akarja rávenni a pénzcsoportot az újabb kölcsönre, hogy leleplezi előttük saját magát: nagyobb összegekről hamis biztosítékokat adott nekik és ha megtagadják tőle a további hitelt, ők is csődbe kerülnek. A leleplezés óriási pánikot kelt, de a remélt kölcsön helyett Reynard azt éri el vele, hogy hitelezői a rendőrség kezébe juttatják őt. A szélhámost 10 évi kényszermunkára ítélik és egy délamerikai szigetre deportálják. Reynard hűséges barátjára Dirkre bízza feleségét, aki a történtek után sem akar elválni urától és hogy a közelében lehessen, Rio de Janeiróba megy, ahol mint énekesnő keresi meg kenyerét. Egy napon egy elzüllött fiatal mérnök vetődik a lokálba, Bill Gregory. A zseniális ember úgy került lejtőre, hogy lelketlen vállalkozók rossz anyagot szállítottak az álala tervezett hídhoz, amely beomlott és a felelősséget a mérnökre tolták. Gregory elkeseredésében ivásnak adta magát. Részegségében inzultálja a művésznőt, mire Dirk kidobja a helyiségből. A fiatalember felkeresi Irént, hogy bocsánatot kérjen és beleszeret az énekesnőbe. Irén most, hogy Bill Gregoryt megismerte, csak most eszmélt arra, mi az igazi szerelem. De inkább lemond róla, semhogy férjét a bajban elhagyja. Reynardot ezalatt gyötri a **féltékenység és nem bírja ki tovább a**

fekete foto
MOZI REKLÁM
REKLÁMTERVEZÉS
AMATŐR LABORATÓRIUM
cégt. FEKETE GYÖRGY
JÓZSEF-KRT. 9
RÓKUS SZILÁRD-U. 8

MAGYAR FILM 1940. okt. 19.

Sok hűhó Emmiért

Irta: Aszlányi Károly
Filmre irta: Zalabéri János
Rendezte: Szlatinay Sándor
Segédrendező: Zeéry Géza
Zene: Szlatinay Sándor
Zenekar: Budapesti Hangversenyzenekar
Karmster: Vincze Ottó
Főszereplők: Szeleczky Zita, Jávor Pál, Csortos Gyula, Makláry Zoltán, Bilicsi Tivadar, Kiss Manyi, Kőváry Gyula, Pethes Sándor, Kompóthy Gyula, Vízváry Mariska, Szaplonczay Éva, Sárossy Andor
Beszél: magyarul
Gyár: MFI
Gyártási vezető: Zalabéri Horváth János
Felvételvezető: Zalabéri Horvát János
Kép: Icsey Rezső
Hang: Kereszti Ervin
Összeállította: Katonka László
Díszlet: Básthy István, Iliszi Sándor
Segédoperatőr: Kiss Lajos
Állófényképész: Pálházi Gyula
Scripter: Szepessy Zoltán
Ruhák: Rácz
Fodrász: Gondos-Noack
Hangrendszer: Pulvári
Laboratorium: MFI
Hossza: 2269 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Filmértékesítő
Bemutatta: Omnia, Scala, október 17, Corso, október 18

*

Málnásy Gábor békés nyugalomban készül eljegyzésére a szomszédos földbirtokos leányával. Ezt a nyugalmat váratlanul feldúlja a kastélyban megjelenő Emmi, aki miatt Gábor még vendégeit is lekési, úgy hogy azok haraggal távoznak. Emmi, aki szerelmes Gáborba, kijelenti, hogy féltékenységből teszi mindazt Gáborral, ami oda vezet, hogy a parti visszamenjen. Célját eléri és hogy Gábornak még több bosszúságot okozzon elhívja egy kirándulásra. Gábortól elszedi a pénzét, nem hagyja magát megcsókolni, állandóan ugratja és a szerelem perceiben szintén csak játszik Gáborral, aki ahelyett, hogy eltávozna a leánytól, mégjobban beleesik ebbe a furcsa szerelemnbe, amely a volt országgyűlési képviselőből és erőszakos férfiből kezesbárányt csinál. A többnapos túra meggyőzi Gábort arról, hogy itt az ideje, hogy véget vessen ennek a komédiának és elvegye komornyikjának a leányát, ugyanis Emmi annak adta ki magát. Ekkor derül ki az is, hogy Emmi egyetlen szava sem volt igaz, mert nem a komornyik leánya, hanem a komornyik volt gazdájáé. Gábor meglepetten fogadta a „részvétnyilvánításokat" és a fiatal pár elindul a boldogság felé.

*

Regény, színpadi és rádióelőadás alakjában már régebben nagy sikert ért el az a történet, amelyet most magyar filmen láttunk viszont remek rendezésben és kitünő szereplőkkel. A sok friss ötlettel tarkított újdonság végesvégig pereg, s a közönségből percenként tör ki a nevetés. Szeleczky Zita, mint Emmi, akiért a sok hűhó folyik, ennivalóan kedves és szép. Jávor Pál jóképű magyar úr, akibe joggal szeret bele a film hősnője. Egyórás, jóízű mulatságot jelent a film. Külön kell szólnunk Básthy István elegáns díszleteiről, amelyek új színt és ravaszul megoldott, gazdaságos terepkihasználást hoztak a műterembe. Az egészséges, kellemesen szórakoztató magyar filmvígjátékújdonságnak nagy sikert jósolunk.

V. D.

Dr. Kil

(The Secret

Irta: M
Rendezte: Ha
Főszereplők: Lion
Ayers, Helen Gilbe
nel A
Gyártot
Beszél:
Magyar szöve
Hossza: 2
Cenzu
Kölcsön
Bemutatta: C

A milliomos Pa
Nancy, lelkibeteg
pie-hez, a híres di
gitségért. Dr. Gille
tal asszisztensét, d
az ügy felderítésév
orvost, hanem mint
ját mutatják be a
veli a kellemes fia
pie időközben túlfe
gozik legújabb tüdő
mészetesen ebben a
Kildare az asszisz
Newyorkba érkezne
széli édesanyjának
mindig, most is kití
Bejelenti dr. Gilles
mányos kutatás dic
dó feladni a million
delmező kezelését. A
háborodik Jimmy
időközben kikutatta
jesen volt dadája b
egy kuruzsló segítsé
ról, hogy a szegény
vissza lelki egyensú
ját agydaganat vitte
már sikerül elhitet
a végzetes bajt. N
Jimmy orvos és ing
összevész a vőlegén
megvakul, Jimmy
gában természetese
fordul segítségért.
nyersen elutasítja,
nak tartott előadás
nap az agydaganato
beszél, ami Jimmyne
fiatal orvos meggyó
szabadítja a zsarolói
professzornak Jimm
gyarázza, hogy fia m
anyagias. A megerő
tudós és asszistense
erejét és tudását az
nak szenteli.

**Max Brand-nak r
piacon is nagy sike
készült a Kildare-so
rozatnak különben
régi, jó ismerősünk.
nagy tudós, (akin
mindig, Lionel Barry
rajzolt alakítást ny
Kildare, a fiatal és
sei Max Brand leg
nek is, amely éppe
galmas, drámai és h
mint elődei. A Met
különös és rejtélyes
rog és a leghíresebb
történetíró ezt a té
kezeli, mint azt, an
köszönheti.**

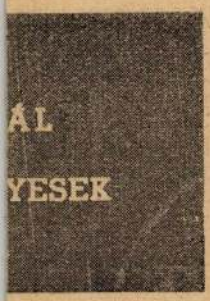

kiegészítő filmek eleinte csillagászati számú kölcsöndíjait megfizethető árakra csökkentette.

A magyar játékfilmgyártás nagy eredményei mellett büszkék lehetünk a *Magyar Híradó*-gyártás eredményeire is. Nincs még egy kis állam, amely hasonló eredményekre hivatkozhatna. Erre az eredményre a híradó munkásain kívül mi, magyar mozisok is büszkék lehetünk, mert csak a mi áldozatkészségünk tudta biztosítani a tehetséges magyar alkotómunkával együtt a sikert.

v. M. P.

Az „Erdélyért"-akció

A mozisok túlnyomó része beküldötte adományát a Magyar Film Irodához, ahol azonban munkatorlódás miatt még nem tudták az adományok jegyzékét összeállítani. Ezt lapunk következő számában fogjuk pótolni. Addig is felkérjük ama kartársakat, akik eddig elfelejtették adományukat beküldeni, pótolják azt haladéktalanul és a Magyar Híradó kölcsöndíjával együtt küldjék be a Magyar Filmirodához, megjegyezve, hogy az „Erdélyért" akció céljait szolgálja.

vitéz Morvay Pál

nok egyetlen fiát az ellenség, hiába löveti agyon a legbátrabb tisztet, aki hírszerzés céljából kilopódzik a várból, az ezredes nem adja fel a harcot, utolsó emberig védi a nemzetiek fellegvárát. Ebben a hősi küzdelemben megsebesül Francisco és Conchita karjaiban leheli ki lelkét. De előbb a pap összeadja őket. Vela kapitány pedig Carmenben felismerte az igazi nőt és megkéri kezét azon a napon, amikor az ellenség az alaknázott várat a levegőbe röpíti. De a védő sereg a rombadőlt Alcazarban is folytatja az ellenállást, amíg Franco csapatai megérkeznek.

*

Nem fér kétség ahhoz, hogy ez a monumentális film a mai olasz filmkultúrának világviszonylatban is elsőrendű alkotása. Genina, a rendező zseniálisan és életszagúan varázsolja elénk a toledói fellegvár hetven napig tartó kétségbeejtően küzdelmes életét. Az életszagot majdnem fizikai értelemben értjük, annyira naturális ennek a filmnek minden jelenete, minden szereplője. Itt nem látunk borbélyillatú, úgynevezett szépfiúkat. A film „amorozója" — bocsásson meg nekünk ezért a sablónos kifejezésért — esztétikai értelemben határozottan csúnya, de játékában — ami nem is játék, hanem átélés — megszépül, rokonszenvessé válik. Az utolsó statiszta is sztárnak számít a filmen, amelynek értékeiről, szépségeiről, hatásairól hasábokat lehetne teleírni. Felejthetetlen jelenetei, mint amilyenek az utolsó mise a földalatti menhelyen, a súlyos betegek áldozása, az esküvő a halálos ágyon stb., stb. belehasítanak a néző szívébe. Ne haragudjanak érte a magyar rendezők és színészek, ha azt ajánljuk nekik: siessenek megnézni a filmet, mert annak hatása alatt feltétlenül jobb, bensőségesebb lesz a következő filmjük. Ez talán a legnagyobb dicséret, amit erről a filmről mondhatunk. A közönség szíve együtt dobbant, együtt szenvedett a szereplőkkel. Könnyel és tapssal honorálta az olasz filmkultúra e klasszikus termékét.

V. D.

reszteltek el, bemutatják a gyémántrevün, a hatalmas követ Concha viseli. Ugyanis Escobar az ajándékozók közül őt tartotta a legméltóbbnak a fejedelmi kő nyilvános bemutatására. Kellemetlen közjáték zavarja meg a revűt: a teremben rövidzárlat lesz és mire újra kigyulnak a csillárok, a híres gyémánt eltünt. Senor Escobar nem nagyon törődik a hatalmas kárral, sokkal jobban érdekli Concha. A gyémántot valóban ő lopta el, egyetértésben egy ríói rumbajátékossal, Jacoboval. A gyémántszindikátus házi detektívje, Adrian nyomoz az ügyben, közel is jár hozzá, hogy felkutassa régi szerelmét, Vincentet. de Senor Escobar kívánságára a nyomozást beszüntetik és a gazdag brazíliai visszatér Rióba Conchával, aki halálosan beleszeretett. Otthon elbúcsúznak egymástól, a nábob meghívja a táncosnőt legközelebbi estélyére. Concha első dolga, hogy felkutassa régi szerelmét, Vincentet, De a pletykák miatt, amelyek Senor Escobar és Concha körül elterjedtek, a fiú tudni sem akar többé a táncosnőről. Az estélyen azután megjelenik Concha és ruhájának legszebb dísze: Rio csillaga. De Escobar nem fogadja vissza a szerelem gyémántját, Conchának adja, akit annyira szeret, hogy feleségül is veszi.

✸

A filmnek tulajdonképpen két címszereplője van. Az egyik La Jana, a nemrégiben elhunyt gyönyörű táncosnő, a másik, a világ legnagyobb gyémántja. Körülöttük forog az érdekes kalandortörténet, mely legnagyobb részében a német filmek által újabban annyira kultivált Dél-Amerikában játszódik le. Természetesen a mese bőven nyujt alkalmat La Jananak, hogy táncművészetét csillogtassa. Meg kell még említeni az öreg szobrászművész-detektívet, aki végül is közmegelégedésre mindent megold. K. M.

Bécsi történetek

(Wiener Geschichten)

Rendezte: Bolváry Géza
Főszereplők: Hans Moser, Marte Harell, Paul Hörbiger, Olly Holzmann, Siegfid Breuer, Sima Oszkár
Gyártota: Wien-Film
Beszél: németül
Magyar szöveg: K. Halász Gyula
Hossza: 2737 méter
Cenzúra: alúli
Kölcsönző: Ufa
Bemutatta: Uránia, szeptember 12

✸

A film hőse a leghíresebb bécsi kávéház, a Café Fenstergucker. Tulajdonosa elhúnyt s most özvegye, a fiatal és feltűnő szép Krisztl vezeti. A kávéház két főpincére, Ferdinánd és József szemet vetnek a csinos özvegyasszonyra. Ferdinánd titokban virágot küld főnöknőjének naponta és Krisztl itt jószemmel is nézi a daliás főpincér ragaszkodását. Egy nap Ferdinánd meglepődve ismer az egyik vendégben, egy bájos fiatal leányban, Micire, elhunyt kollégája leányára. Mici elmeséli, hogy egy előkelő úr Neudegg bárónőhöz ajánlja társalkodónőnek. Az illető úr — Brelovszki. Ferdinánd jól ismeri Brelovszkit, naplopó, kártyás, szoknyavadász s óva inti tőle Micit. Ferdinánd bemutatja neki Seidl urat, a híres bécsi zeneszerzőt, akinek nagyon megtetszik a lány. Brelovszkyi egy este az operába hívja meg Krisztlt s Ferdinánd, aki féltékenységében hallgatódzik szinte álomban szolgálja ki vendégeit. Amikor véletlenül arról értesül, hogy Brelovszky szeparét rendelt opera utánra, betör a szeparéba, kipenderíti Brelovszkit — és ott találja a szepegő Micit! Két apai pofon kíséretében hazaküldi, maga pedig boldogan siet vissza a Fensterguckerbe. Krisztl, aki Józseftől már értesült a történtekről, felmond Ferdinándnak. Féltékeny pincérre nincs szükség! A bárónő születésnapját ünnepli és ez alkalommal újra viseli mesébe illő ékszereit. Brelovszky egy óvatlan pillanatban ellopja a híres gyöngyöket. Brelovszky külföldön akarja értékesíteni az ékszert, de nincs útiköltsége. A Café Fensterguckerben les áldozatra, akit kártyán kifoszthatna. József tőrbecsalja. Felhajt egy pénzes vendéget, de figyelmezteti az ott üldögélő detektívfelügyelőt is. Brelovszki csal és mikor kilép a kávéházból — letartóztatják. József ravaszul közvetít Ferdinánd és Krisztl között, de jóakaratában az ellenkező hatást éri el, amikor elmeséli, hogy Ferdinánd nem Krisztl hanem Mici miatt rohant át akkor éjszaka a Grand Hotelbe. Most aztán áthidalhatatlan a szakadék. Ferdinánd kávéházat nyit a Fenstergucker mellett és a vendégek mind hozzá pártolnak. A régi kávéházban alig egy-két vendég szomorkodik. Krisztl egy este rászánja magát, hogy Józseffel elmenjen Ferdinánd új kávéházába. Kiderülnek a félreértések, s mire a két ember most már egy életre megérti egymást. Mici is megtalálja boldogságát Seidl, a zeneszerző oldalán.

✸

A film a kávéháznak állít ércnél maradandóbb emléket. A kávéháznak, amely sokaknak otthont, sokaknak dolgozószobát, sokaknak pedig mindkettőt jelent. A történeten szétárad a békebeli császárváros kedélyessége és bearanyozza az egész filmet. De marandandó emléket állított a két főszereplő a pincéreknek is. Paul Hörbiger és Hans Moser olyan kedves két bécsi főpincér, hogy már kedvükért is óráig elnéztük volna még a filmet, mely egy jobb, gondtalanabb korba visz el bennünket másfélórára. K. M.

MŰTEREM

Filmgyár:	**Magyar Filmiroda**
A film címe:	**Jobb mint otthon**
Gyártó cég:	Hungária Film
Gyártásvezető:	Sipos László
Írta:	Szilágyi László, Segesdy László
Rendező:	Martonffy Emil
Szereplők:	Egry Mária, Földesy Géza, Kiss Manyi, Latabár K., Berky Lili, Mihályffi Béla, Pethes S., Makláry Zoltán, Vaszary Piri, Pethes F., Veszely Pál, Kővári Gyula, Kiszely Ilona, id. Latabár Árpád.
Felvételvezető:	Fábry József
Fényképezi:	Hegyi Barnabás
Segédrendező:	Máriássy Félix
Hangmérnök:	Pulvári Károly
Összeállítja:	Katonka László
Segédoperatőr:	Kiss Lajos
Díszlet:	Fásthy István
Zene:	Zerinváry Andor
Állófényképek:	Pálházy Gyula
Scripter:	Vándor László
Hangrendszer:	Pulvári
Laboratorium:	Magyar Filmiroda
Kölcsönző:	Hungária

HIREK

Lapunk mai számában a Sláger és a Metro mellékletét találja az olvasó.

A „MAGYAR FILM" ERDÉLYBEN

Multheti számunkkal már mi is beköszöntöttünk az erdélyi mozikba, mindazokra a helyekre, ahol tudomásunk szerint ezidőszerint filmszínházak fennállanak. Kérjük visszacsatolt kartársainkat, fogadják a MAGYAR FILM-et azzal az őszinte szeretettel, amellyel mi siettünk számukra tájékoztatást nyújtani a magyar film- és moziszakma életéről.

A „CORVINA" MAGYAR FILMTANULMÁNYÁNAK KÜLÖN KIADÁSA VELENCÉBEN

Megírtuk a mult héten, hogy a *Korvin Mátyás Egyesület* olasznyelvű havi szemléje, a *Gerevich* Tibor dr. egyetemi tanár szerkesztésében megjelenő *Corvina* legújabb szeptemberi, erdélyi számában érdekes összefoglaló tanulmányt közölt a magyar filmről *Balogh* László dr. kultuszminiszteri osztálytanácsos, a *Nemzeti Filmbizottság* főtitkárának tollából több illusztrációval. A cikkből külön kiadás készült, amelyet *Balogh* László dr., aki a magyar államot képviselte a velencei *Biennalén*, az olasz sajtónak juttatott el, amely ily módon a legpontosabban tájékozódhatott a magyar filmgyártás, illetőleg a hazai filmkultúra legfrissebb eredményeiről. Ezúttal is tudomására adjuk olvasóinknak, hogy *Balogh* László dr. kitűnő és tárgyilagos magyar filmtanulmányát rövidesen egész terjedelmében közöljük.

KARL FROELICH A GOETHE-ÉREM TULAJDONOSA

Karl *Froelichnek*, a német filmkamara elnökének, az *Ufa* világhírű rendezőjének 65-ik születésnapja alkalmából *Hitler* birodalmi vezér és kancellár a német szellemi élet legnagyobb kitüntetését: a *Goethe-érmet* adományozta. A magas kitüntetést, amely méltán érte Karl *Froelichet*, *Göbbels* dr. birodalmi propagandaminiszter nyujtotta át meleg ünnepség keretében az ünnepeltnek, aki élete egész munkásságát a német filmgyártás és filmművészet fejlesztésének szentelte. Karl *Froelich* volt különben a mult világháború a német film első hadiriportere. 1914-ben a nyugati fronton, 1915-ben pedig az északi fronton készítette nagysikerű háborús riportfelvételeit.

MAGYAR KULTÚRFILM ESZPERANTÓ NYELVEN

A *Kovács és Faludi* laboratoriumban mult évben készült *Képek orvosa* című kultúrfilm, amely a klasszikus festmények restaurálásának módját ismerteti érdekesen és amely megérdemelt nagy sikerrel fut a magyar mozikban, nemrégiben eszperantó nyelven is elkészült a nemzetközi világnyelvet beszélő hazai és külföldi tömegek legnagyobb örömére.

szerelem és a színpad között kell választania s ő az utóbbit választja. Ám bájos egyénisége mit sem vesztett régi vonzóerejéből és hangja is — ha lehet — még fejlődött s így új darabját is sikerre viszi. Maga a történet, bár mulatságos, kedves, fordulatos, mintha elmaradna a régi Durbin-filmek meséje mögött. De ez inkább csak a régebbiek értékét emeli, mert az új film is kellemes szórakozást jelent, Deanna Durbin hangja (ezúttal Musette keringőjét a „Bohémélet"-ből és Schubert „Ave Maria"-ját énekli) pedig élményt.

K. M.

Nápoly a csókok tüzében

(Neapel au baiser de feu)

Irta: A. Bailly
Rendezte: Augusto Genina
Főszereplők: Vivienne Romance, Tino Rossi, Mireille Balin, Michel Simon
Gyártotta: Paris Film
Beszél: franciául
Magyar szöveg: Lándor Tivadar
Hossza: 2569 méter
Cenzúra: felüli
Kölcsönző: Kárpát
Bemutatta: Forum, szeptember 9

✸

A „Habana" gőzössel egy potyautas érkezik Nápolyba: Lolita mexikói lány. Nápolban senkije és semmije. Céltalanul ődöng az utcákon s végre fáradtan betér egy templomba, leül és elalszik. Így találja őt Michel, templom orgonistája. A nő rögtön látja, hogy jólelkű fiatalemberrel van dolga. Elmondja, hogy árva, Kaliforniából jött, ahol atyja és anyja meghalt. Michel megsajnálja és meghívja őt lakására, ahol barátjával, Marioval, a városszerte ünnepelt énekessel lakik és elhelyezi őt barátja szobájában. Mario, aki nagy Don Juan hírében áll, ezalatt Nápoly legelőkelőbb vendéglőjében énekel. Boldog, mert Assunta, a vendéglősné unokahúga, akibe végleg beleszeretett, viszontszereti őt és amikor megkérte a kezét igent mondott. Lolita szépsége nagy hatással van Mariora. A mexikói leánynak is tetszik a csinos énekes és bárha a derék Michelnek ígérkezett el, kiveti hálóját Marióra. Ez védekezik a csábítás ellen, de éppen az esküvője előtti napon a leány hálójába kerül. Lolita nem engedi őt el, így Mario az esküvőre sem megy el, megszökött Lolitával és mint utcai énekes tengeti életét. Ez az élet nem tetszik Lolitának. Uj barátot keres és kacérkodni kezd a fogadóbeli szomszédokkal. Mario szakít vele. El akar menni Nápolyból és elmegy volt menyasszonyához, hogy bocsánatát kérje és örökre elbúcsúzzon tőle. Assunta még mindig szereti Mariót és megbocsát neki: még mindig vőlegényének tekinti. Mario boldogan siet szállására, hogy elhurcolkodjék. Ott találja barátját, Michelt, aki végre megtalálta a hűtelen leányt és a hűtlen jóbarátot. Lolita alig várja, hogy a két jóbarát miatta összeverekedjék. Ámde nagy meglepetés éri: Michel, aki nyomozott Lolita után, elmondja, hogy kalandornő, aki mindig új és új áldozatokat keres és bolondít el egyre újabb mesékkel. A két jóbarát kibékül s világgá kergeti a kalandornőt. Mario visszatér régi diadalai színhelyére s a közönség újra ünnepli a sokáig nélkülözött énekest.

✸

Vivienne Romance érdekes szépsége, Tino Rossi nápolyi dalai és Nápoly szenvedélyes, déli levegője: ez a film három fő vonzóereje. A francia újdonságban mindenki testéreszabott szerepet kapott. Vivienne Romance kacér mexikói lányt, Rossi ünnepelt énekest, Michel Simon megérlő barátot játszik. Külön érdeklődés előzte meg a rádióból és hanglemezről már régóta jólismert és kedvelt olasz énekes első filmszerepét, mely teljes sikerrel járt.

K. M.

Dél csillaga

(Stern von Rio)

Irta: H. Hoffer
Rendezte: Karl Anton
Zene: Willy Engel-Berger
Főszereplők: La Jana, Gustav Diessl, Harald Paulsen, Fritz Kampers
Gyártotta: Tobis
Beszél: németül
Magyar szöveg: Pacséry László
Hossza: 2376 méter
Cenzúra: alulI
Kölcsönző: Tobis
Bemutatta: City, Omnia, szeptember 11

✸

Vincente, egy szenvedélyes braziliai fiatalember szerelmes Conchába, a táncosnőbe. Vincente hatalmas gyémántot talál és megajándékozza vele menyasszonyát. A terület azonban, ahol a gyémántot találta, Senor Escobar tulajdona, tehát a gyémánt is az övé. Vissza is kerül hozzá és Vincentet kiszolgáltatják a bíróságnak. Concha azonban nem akar lemondani a gyémántról és elhatározza, hogy mindenképen visszaszerzi. Megtudja, hogy Senor Escobar Európába utazik az amsterdami gyémántszindikátushoz. Egy teherhajón Ő is átjön az Óceánon. És amikor a gyémántot, amelyet „Rió csillagá"-nak ke-

MEGHIVÓ

A szezón legmulatságosabb legpikánsabb, legcsintalanabb vígjátéka, a

1940 szeptember 17-én, kedden d. u. ¼6 órakor a

SCALA filmszínházban tartandó

szakbemutató

előadására, melynek jegyeit az arra illetékes igen tisztelt színházvezetők és műsorkötők az előadás előtt a színház 2. sz. pénztáránál személyesen vehetik át.

20th CENTURY FOX

A KÁRPÁT FILM

Augusztus 22-23-án (csütörtökön és pénteken) d. e. 10 órai kezdettel

ORSZÁGOS SZAKMAI BEMUTATÓT TART

A FORUM FILMSZINHÁZBAN

Bemutatásra kerülnek:

Cserépy Arzén magyar világfilmje

A gorodi fogoly

Az első olasz nagysikerű filmvígjáték

Ámor az autóban

Viviane Romance francia filmremeke

Nápoly a csókok tüzében

És az olasz filmgyártás reprezentatív alkotása

Salvator Rosa kalandjai

Budapesti és vidéki ügyfeleinknek külön meghívót küldünk

KÁRPÁT
FILMKERESKEDELMI KFT.
VII., Erzsébet-körút 8
Telefon: 220–299, 422–577

vonja az amerikait, aki revolvert ránt... Mikor ezeket feleleveníti Carlo és Mária vallomása, előlép Kennedy felesége és igazolja a két vallomást. A bíróság felmenti Carlot, aki boldogan öleli magához feleségét.

*

Akik szeretik és értik a klasszikus zenét és főleg operisták, nagy élvezetet találnak ebben a filmben, amely egész sereg áriát és orchesztrális muzsikát nyújt. A zene a lényege a filmnek, hiszen a világhírű olasz tenorista, Gigli játssza a főszerepet, de azért az újdonság mesője is vonzó. Egy titokzatos revolverdörrenés indítja meg a film történetét, amely a továbbiakban visszamegy időben és lepereg előttünk a gyilkosság minden részlete, sok-sok dallal és muzsikával fűszerezve. Gigli hangja a zenei fülnek klasszikus élvezet, szinte lehunyt szemmel hallgatja az ember, már csak azért is, mert Gigli sem kerülhette el a fizikai végzetet, amely a legtöbb tenoristát utoléri . . .

V. D.

Zavaros éjszaka

Írta: Bán Frigyes ötletéből Zalabéri Horváth János
Rendezte: Bán Frigyes
Segédrendező: Balogh István
Zene: Feleky—Dolecskó
Versek: Füredi Imre
Zenekar: Magyar Filmzenekar
Karmester: Dolecskó Béla
Főszereplők: Tolnay Klári, Rajnay Gábor, Bilicsi Tivadar, Makláry Zoltán, Gózon Gyula, Pataky Jenő, Hídvéghy Vali, Várkonyi Zoltán, Pethes Ferenc, Kökény Ilona, Kompóthy Gyula, Simon Marcsa, Fáy Béla
Beszél: magyarul
Gyár: MFI
Produkció: Zalabéri-Horváth János
Felvételvezető: Horváth János
Kép: Icsey Rezső
Hang: Kereszti Ervin
Összeállította: Katonka László
Díszlet: Básthy István
Laboratórium: MFI
Hangrendszer: Pulvári
Hossza: 2290 méter
Cenzúra: aluli
Kölcsönző: MFI
Bemutatta: Corso, Royal Apollo, Scala, augusztus 15

*

A dúsgazdag Budai bankár villájában elegáns közönség várakozik a boldog vőlegénnyel és annak izgatott hitelezőjével, Kiss Benővel. Ferenc, a komornyik azonban levelet kézbesít a vőlegénynek, s Ödön szomorúan olvassa, hogy Klári megszökött a házasság elől. Klárinak ezalatt a holdvilágos országúton elfogy a benzinje. Váratlan segítséget kap a főváros felé rohanó újságíróban, Lendvai Gáborban, aki készséggel siet segítségére. Kedves érzelmi jelenetté alakul át a különös éjszakai ismerkedés. Klári nem árulja el kilétét s míg a fiú a faluba megy segítségért, elviszi annak benzinjét. Az ex-vőlegény és főleg hitelezője nem hagyják annyiban Klári szökését. Egész éjjel keresik Klárit. Vidám bonyodalmak után bejutnak a villába, ahová már előzőleg betörők is ellátogattak. Az éber rendőr előállítja a részeg menyasszony-keresőket. Budai másnap fogadja Ödönt, aki megígéri, hogy addig nem nyugszik, míg Budait apósává nem teszi. Klári Pesten váratlanul találkozik az éjszakai ismerőssel, Gáborral. A rendőrség ezalatt rábukkan a valódi betörők nyomára és Gábor, aki mint bűnügyi riporter, szintén jelen van, megtudja, hogy többek között eltűnt két értékes ékszer. Ezt a két ékszert Klári retiküljében találja. Gábor gyanut fog és nem megy le Klári nyakáról. Elkiséri egész Felsőgödig és a rendőrséget is odarendeli. Klári megtréfálja a fiút. Megszökik és a rendőrség Gábor zsebében találja meg az ékszereket. Gábor szomorúan várja ügye tisztázását. Ez nem is késik. A tanácsos maga elé hivatja, ahol Klári apja jelenlétében bevallotta, hogy ő tette az ékszereket a fiú zsebébe. Gábor félreérti a helyzetet, azt hiszi, hogy Klári és apja betörők és lesujtva bár, de szerelmes hangon megigéri Klárinak, hogy ha kitöltötte büntetését, akkor őrá számíthat. A tévedés kiderül, Klári és Gábor boldogan simulnak egymáshoz.

*

A friss erővel megindult magyar filmgyártás legújabb terméke bizonyos téren újat hoz. Újat hoz a műfajban. Műfajára nézve a film bűnügyi vígjáték. A bünügyi vígjátékokat külföldön, különösen Amerikában, nagyon kedvelik, (éppen az elmult szezón végén mutattak be kettőt), de nálunk nem igen kultiválták. Ám amellett, hogy bűnügyi a film, a hangsúly mégis csak a vígjátékon van. Régen láttunk ennyi fejetetejére állított helyzetet, melyek még az amerikai burleszkfilmeknek is becsületére válnának. Különösen az epizódjelenetek és azok szereplői (Rajnay, Bilicsi, Makláry, Gózon) voltak ellenállhatatlanul jók és humorosak. De a többieket is, akik művészi vagy technikai munkájukkal hozzájárultak a legújabb, napsugaras, friss magyar filmjáték sikeréhez, csak dicséret illeti meg.

K. M.

Fegyverben a világ

(Le monde en armes)

Gyár: Information
Magyar szöveg: De Scardelli Cézár
Hossza: 1943 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Hausz Mária
Bemutatta: Radius, augusztus 14.

*

Az ijtól a zuhanóbombázó repülőgépig minden elvonul ezen a filmen, hogy bemutassa az ember örök harci vágyát és küzdelmét embertársai ellen. Történelmi korszakok együgyü pusztító szerszámait éppúgy látjuk, mint a mai idők modern katonai eszközeit. Az egész világtörténelem lepereg előttünk időrendi sorrendben, talán kissé rapszódikusan, de izelítőt adva minden kor, minden nép harci képességeiből a most folyó világháborúig. A mindig fegyverben álló föld kaleidoszkópszerű villanásait mutatja be a film félelmetes realitással. Párisban készült, de a magyar adaptálók nagyon stilusosan beleszőtték a hazai háborus eseményeket is, amelyek külön értékét jelentik a filmnek.

V. D.

A láthatatlan ember visszatér

(The Invisible Man Returns)

Írta: H. G. Wells
Filmre írta: Kurt Siodmak
Rendezte: Joe May
Főszereplők: Vincent Price, Nan Grey
Gyártotta: Universal
Beszél: angolul
Magyar szöveg: Pacséry László
Hossza: 2203 méter
Cenzúra: felüli
Kölcsönző: Universal
Bemutatta: Omnia, augusztus 15

*

Dr. Frank Griffin orvos elhunyt fivére zseniális fizikus volt. Hosszas kisérletezések után megtalálta a titokzatos szérumot, amely láthatatlanná teszi az emberi testet. De nem tudta többé láthatóvá tenni magát. A tudós ebbe a szörnyű tudatba bele is őrült. Hosszú évek multak el a tragikus eset óta, midőn Griffin orvos legjobb barátját, Geoffrey Radcliffe-t

XANTHIE DJEBEL — SOU-JALISSI — PROSSOTCHAN — KIRLIKOVA — DJEBEL BASMA — MELNIK — NEVROCOP — GORNA DJOUMAJA — DUPNITZA — PERUSTITZA-USTINA — PLOVDIV JACA — KAVAKLI — HARMANLI — AKHISSAR — GIAURKEUY — BROUSSA — IZMIT — LECCE XANTHIE JACA — AGRINION — ALMYROS — XANTHIE DJEBEL — SOU-JALISSI — PROSSOTCHAN — KIRLIKOVA — DJEBEL BASMA — MELNIK — NEVROCOP — GORNA DJOUMAJA — DUPNITZA — PERUSTITZA-USTINA — PLOVDIV JACA — KAVAKLI — HARMANLI — AKHISSAR — GIAURKEUY — BROUSSA — IZMIT — LECCE XANTHIE JACA — AGRINION — ALMYROS — XANTHIE DJEBEL — SOU-JALISSI — PROSSOTCHAN — KIRLIKOVA — DJEBEL BASMA — MELNIK — NEVROCOP — GORNA DJOUMAJA — DUPNITZA — PERUSTITZA-USTINA — PLOVDIV JACA — KAVAKLI — HARMANLI — AKHISSAR — GIAURKEUY — BROUSSA — IZMIT — LECCE XANTHIE JACA — AGRINION — ALMYROS — XANTHIE DJEBEL — SOU-JALISSI — PROSSOTCHAN — KIRLIKOVA — DJEBEL BASMA — MELNIK — NEVROCOP — GORNA DJOUMAJA — DUPNITZA — PERUSTITZA-USTINA — PLOVDIV JACA — KAVAKLI — HARMANLI — AKHISSAR — GIAURKEUY — BROUSSA — IZMIT — LECCE XANTHIE JACA — AGRINION — ALMYROS — XANTHIE DJEBEL — SOU-JALISSI — PROSSOTCHAN — KIRLIKOVA — DJEBEL BASMA — MELNIK — NEVROCOP — GORNA DJOUMAJA — DUPNITZA — PERUSTITZA-USTINA — PLOVDIV JACA — KAVAKLI — HARMANLI — AKHISSAR — GIAURKEUY — BROUSSA — IZMIT

Kiss Valogatott keleti dohány keverékéből készül az Extra cigaretta

Külön töltés Szent Istvánra

Nikotin minőségben is kapható!

Jeanette MacDonald
IDEI EGYETLEN FILMJE

Broadway Szerenád

RENDEZTE: Robert Z. LEONARD
AZ ORGONAVIRÁGZÁS RENDEZŐJE

A TÖBBI FŐSZEREPEKBEN:
Lew AYRES, Frank MORGAN, Rita JOHNSON, Virginia GREY, Jan HUNTER

A szépség, dal és romantika Király-nőjének zenében, táncban, díszletben páratlan újdonsága!

Metro-Goldwyn-Mayer

MAGYAR FILM 1940. márc. 9.

Egy kis tragédia arról a nagy magyar földről, amely a szívünkben ma is a miénk. Hunyady Sándor kitűnő színpadi drámája filmújjászületésében is majd hogy meg nem rikatott bennünket. Erdély tragédiája a mozivászon végtelen lehetőségein keresztül még bensőbb, szembetűnőbb és fájdalmasabb, mint színdarab formájában. Keresztülnézünk a szövegkönyv, a rendezés apró-cseprő botlásain és egyéb technikai szépséghibáin. Csak egyet látunk, egyet becsülünk: azt a magyar választást, elszántságot és áldozatkészséget, amely — bár egyelőre csak filmen — elénk varázsolta Erdélyt, tiszta hegyi levegőjét, hűséges magyarjait. Ez a film magyar hitvallás. Ennek a filmnek a magyar lélek szaván keresztül kötelezővé kellene emelkednie minden magyar ember előtt!

V. D.

Párbaj semmiért

Irta: Hunyady Sándor
Filmre írta: Vaszary János
Zene: Losonczy Dezső
Zenekar: Budapesti Hangversenyzenekar
Karmester: Losonczy Dezső
Rendezte: Martonffy Emil
Segédrendező: ifj. Lázár István
Főszereplők: Nagy Alice, Csortos Gyula, Berki Lili, Tompa Sándor, Köpeczy Boócz Lajos, Misoga László, Pataky Jenő, Pethes Sándor, Somlay Arthur, Vaszary Piri, Pethes Ferenc, Pártos Gusztáv, Vándory Gusztáv, Bihary József
Beszél: magyarul
Gyártotta: Atelier
Gyár: MFI
Gyártási vezető: Szentpály István dr.
Felvételvezető: Sipos László
Kép: Icsey Rezső
Hang: Kereszti Ervin
Összeállította: Farkas Zoltán
Díszlet: Básthy István
Segédoperatőr: Hegyi Barna
Állófényképész: Inkey Tibor
Scripter: Katonka László
Fodrász: Gondos-Noah
Hangrendszer: Pulvári
Laboratórium: MFI
Hossza: 2217 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Atelier
Bemutatta: Atrium, Radius, március 7.

*

Török Tamás és Csaholy Kelemen két szomszédos földbirtokos legnagyobb barátságban élnek egymás mellett. Török Kata menyasszonya Csaholy Gazsinak. Török Tamás bolondja a lovaknak, Csaholy Kelemen háza pedig tele van fajkutyával. Török Tamás Londonba készül, Csaholy arra, kéri, hogy hozzon neki egy pedigrés drótszőrű foxit, amire már régóta vágyik. Török Tamás eleinte szabadkozik, mert utálja a kutyákat, de végül a barátság kedvéért ráál a szívességre. Londonból levelet ír barátjának, melyben értesíti, „megvettem a dögöt, már szétrágta a papucsomat is, meg fogod fizetni". Török Tamás Londonból otthonáig mindig jobban és jobban megszereti a kutyát és amikor hazaérkezése után Csaholy kéri tőle, azt válaszolja, hogy a kutya elpusztult útközben. Csaholy azonban felfedezi, hogy a kutya a házban van. Török most már kijelenti, hogy semmi pénzért nem adja a kutyát, mert megszerette és megtartja magának. A két jóbarát összevész, elhidegülnek egymástól, sértegetik egymást, párbajoznak. A fiatalok eljegyzése is felbomlik. A fiatalok kétségbeesve látják, hogy a szülők szétszakítják őket egymástól, de nem tudnak a helyzeten segíteni. Törökné és Csaholyné szövetkeznek, hogy a kutyát elpusztítják. Török Kata azonban megtudja, hogy mi készül, és boldogsága árán sem engedi a kutyát megölni, hanem a helybeli plébánoshoz szökteti. A kutyát a papnál az öregek megtalálják, aki azonban a kutyát csak a békesség árán, a fiatalok esküvőjén hajlandó tulajdonosának kiszolgáltatni.

*

Kedves, bájos semmiség, mint ahogy a cím se tagadja. Egy valóban aranyos foxterrier körül folyik a háborúskodás két család között. A végén természetesen minden rendbe jön. Addig azonban annyi mókában van részünk fiatal szerelmesek, öreg zsörtölődők, no és a főhősnek, Bob kutyaúrfinak jóvoltából, hogy megbocsátunk a film némely naivságáért. Ha kutyás körökben elterjed az újdonság híre — mint ahogyan bizonyára elterjed — akkor valóságos búcsújárás lesz a mozikba.

V. D.

Asszonylázadás

(Destry rides again)

Irta: Max Brand
Rendezte: George Marshal
Zene: Frederick Hollander
Főszereplők: Marlene Dietrich, James Stewart
Gyártotta: Universal
Beszél: angolul
Magyar szöveg: Pacséry László
Hossza: 2575 méter
Cenzura: felüli
Kölcsönző: Universal
Bemutatta: Omnia, márc. 6., City márc. 7.

*

Zúg, zajlik, tombol az élet a „Vörös macska" mulatóban. A hangulat tetőpontón áll, amikor megjelenik Frenchy, a párductestű vadnyugati dizőz, hogy érzéki dalaival szórakoztassa a puszták fiait. Az emeleti titkos kártyaszobában ezalatt folyik a póker. Szervezett hamiskártyás banda működik itt; a vezérük Kent, a mulató tulajdonosa. Claggett, az öreg farmer a legfrissebb áldozatuk, akitől még a birtokát is elnyerik, aztán — mikor észreveszi a csalást és tiltakozni akar — egyszerűen leütik és kidobják. Claggett, felbőszülve rohan fegyverért, de Keogh, a sheriff visszatartja és megígéri, hogy ő fog azonnal rendet csinálni. Komor léptekkel indul Keogh a kártyabarlang felé. Hiába próbálja visszatartani Frenchy szép szóval, itallal — a sheriff hajthatatlan. Egy pillanat telik el csupán és felcsattan a revolverlövés éles dörrenése. A teremben döbbenetes csend támad, de Frenchy megvonja vállát és szól: „Nézhetünk új sheriff után." A városka polgármestere — ő maga is tagja a gangszter bandának — új sheriffnek Dimsdalet nevezi ki, aki a legkorhelyebb lakos és most is részegen muzsikál ócska gitárján. A kinevezést általános nevetés és nagy áldomás követi, ámde Dimsdaleban felébred a jószándék és szeretne megfelelni tisztének. Maga mellé veszi elhunyt barátja fiát: Tom Destryt, aki hamarosan meg is érkezik — mindenki meglepetésére — teljesen fegyvertelenül. Eleinte nem is veszik komolyan, de hamarosan észreveszik, hogy Destry mindnyájuknál keményebb fickó. A garázdákat sorra megfékezi, a törvénynek mindenben érvényt szerez és Kent nyugtalanul látja, hogy eddigi uralmának befellegzett. Frenchy érdeklődését is felkelti a szép nyúlánk fiú, aki szintén észrevétlenül lopózik szívébe. De megérzi ő is, megérzi mindenki, hogy a dolgok így nem maradhatnak, végső leszámolásnak el kell következnie Destry és a gangszterek között. És amikor Tom az öreg Dimsdale segítségével ráakad a meggyilkolt Keoghnak a holttestére, megkezdődik a végső harc. A banditák eltorlaszolják a mulató összes ajtóit, puskával, revolverrel védekeznek, de a Destry köré csoportosult kis csapat végül is benyomul a terembe. Még az asszonyok is résztvesznek a küzdelemben és egymásután esnek el a gyűlölt banditák. Kent az emeletre menekült és onnan veszi célba fegyverével a terem közepén harcoló Destryt. Frenchy nagyot sikolt és ráborul Destry mellére. A halálos golyó őt találja, szép szemei megtörten néznek a fiúra, aztán lassan letörli szájáról a Destry által annyira gyűlölt festéket és utolsó csókjával együtt a lelke is elszáll . . .

*

Végre egy vadnyugati film, amelyből hiányzik a holdvilág-romantika, rettenthetetlen revolverhősök sem száguldoznak, negyedórás boxpárbaj sincs benne. Az izgalom azért hiánytalan, — erről Max Brand gondoskodik — de sokkal emberibb, reálisabb a történet, mint az eddigi cowboy-filmeké. A főszerepben Marlene Dietrich, akit már régen nem látott a pesti közönség, szélesskálájú művészetének legkülönbözőbb hangjait szólaltatja meg. Három dalának, melynek zenéjét Fredrick Hollander szerezte, külön sikere lesz. James Stewart játssza a törvénynek fegyvertelenül is érvényt szerző sheriffhelyettest, egyszerű eszközökkel, fínom humorral, nagyon rokonszenvesen. Charles Winninger alakítása is sokáig megmarad emlékezetünkben.

K. M.

Vágyak asszonya

(Porte du large)

Irta: Charles Spaak
Rendezte: Marcel L'Herbier
Főszereplők: Victor Francen, Marcelle Chantal, Jean Pierre Aumont
Gyártotta: Pathé Cinéma
Beszél: franciául
Magyar szöveg: Pacséry László
Hossza: 2700 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Művész
Bemutatta: Forum, március 7.

*

A Földközi-tenger azúrkék hullámain feltűnik egy karcsú jacht. A fehér hajó tulajdonosa egy gyönyörű amerikai asszony, Madeleine. A tengerparti tengerészakadémia fiatal növendékei meglátják és beleszeretnek. Legszenvedélyesebben Pierre rajong az ismeretlen nőért, aki megrabolta az álmait. Sikerül is megismerkedni vele, bevallja neki szerelmét, nem is sejti, hogy Madeleine az apjának menyasszonya. Pierre édesapja a tengerészakadémia parancsnoka. Már kitűzték az esküvő napját is, amikor az ismeretlen nőbe halálosan beleszeret a fia. Sem a parancsnok, sem a fiatal kadét nem sejtik, hogy egymás vetélytársai lettek. Madeleine pedig mélyen hallgat a titokról, amely elidegeníthetné egymástól apát és fiút. Bízik abban, hogy az ifjúkori fellángolás minden baj nélkül el fog lobbanni. Az Akadémia szokásos ünnepélyére meghívják Madeleine asszonyt is. A parancsnok a kadétok repülőgyakorlatára pilótának saját fiát jelöli ki, hogy kitüntesse

MOZI

SZERKESZTI: v. MORVAY PÁL
A MMOE ÜGYVEZETŐ ALELNÖKE
MAGYAR MOZGÓKÉPÜZEMENGEDÉLYESEK ORSZÁGOS EGYESÜLETE HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

Felhivás

A főkapitány úr megtisztelt azzal, hogy rendelet kibocsátását mellőzve, engem, illetve Egyesületünket kérte fel arra, hogy a nézőtéri kalapviselés megszüntetése tekintetében intézkedjünk, illetve rendet teremtsünk. Elvárom, hogy a főkapitány úr előzékenységét minden mozgószínházengedélyes, igazgató, felelős üzemvezető azzal viszonozza, hogy a leglelkiismeretesebben gondoskodik a főkapitány úr — a közönség érdekeinek mindenben megfelelő — kívánságának betartásáról.

A könnyebb végrehajtás céljából helyesnek tartom, ha minden mozgószínházengedélyes plakátokat helyez el várótermeiben az alábbi szöveggel.

A főkapitány úr utasitása folytán a mozgószínház nézőterén kalapot viselni hölgyeknek és uraknak egyaránt tilos.

A kalapokat nem kötelező ruhatárban elhelyezni, azok kézben vagy ölben is tarthatók.

Ugyancsak ajánlatosnak látom az alábbi szövegü diapozitiv vetitését minden előadásban:

A nézőtéren kalapot viselni tilos!

Felkérem tagjainkat és elvárom, hogy felhivásomnak annál is inkább érvényt fognak szerezni, mivel ellenkező esetben ez a kérdés rendeleti úton rendeztetik, amivel újabb felesleges zaklatásnak tesszük ki magunkat.

Dr. Bencs Zoltán
elnök

Az „Erdélyért"-gyüjtés eddigi eredménye

Multheti kimutatásunk óta az „Erdélyért" akcióra az alábbi újabb adományok érkeztek be:

Fertőszentmiklós	5.—
Miskolc, Uránia	100.—
Ócsa	4.—
Rozsnyó	20 —
Sátoraljaújhely	30.—
Sopron, Városi	50.—
Tatabánya, Népakadémia	100.—
Vásárosnamény	5.—
P	314.—
Eddig befolyt P	13.309.72
Összesen P	**13.623.72**

Az adakozásban eddig 266 mozgóképszínház vett részt. A távolmaradottakat felkérjük, hogy mulasztásukat haladéktalanul pótolják.

Az Elnökség

ÚJ FILMEK

Az aranyváros
(Virginia City)

Rendezte: Kertész Mihály
Főszereplők: Errol Flynn, Miriam Hopkins, Randolph Scott, Humphrey Bogart
Gyártotta: Warner
Magyar szöveg: Pacséry László
Hossza: 3330 méter
Cenzúra: aluli
Kölcsönző: Warner
Bemutatta: Décsi, november 14

*

Az amerikai polgárháború utolsó évében Kerry Bradford, az északiak vakmerő hírszerző tisztje, a déliek fogságába kerül, de megszökik. Júlia Hayne Richmondba érkezik az Aranyvárosból, Virginia Cityből és egy mulatóban mint táncosnő, a déliek javára kémkedik. Felkeresi gyermekkori barátját, Irby kapitányt. Jó hírt hozott az Aranyvárosból: néhány dúsgazdag délvidéki 5 millió dollárt ajánlott fel. Kerry neszét veszi a hírnek és Virginia Citybe utazik. A postakocsiban megismerkedik Júliával. Egyik sem tudja, hogy a másik mi járatban van és beleszeretnek egymásba. De amikor Júlia rájön, hogy Kerry az aranyszállítmányt akarja elcsípni, Irby kapitány kezére adja őt. A déliek Irbyt bízták meg az aranykaraván vezetésével és az aranyszállítmányt kicsempészik a városból, amely az

ELKÉSZÜLT A

HÉTSZILVAFA

UJHÁZY GYÖRGY novellájából irta: BÉKEFFY ISTVÁN
Zenéjét szerezte: SÁNDOR JENÖ dr.
Zenei vezető: FÉNYES SZABOLCS
Rendezte: PODMANICZKY FÉLIX
Gyártási vezető: Z. HORVÁTH JÁNOS

A főszereplők díszes listája:

Turay Ida, Csortos Gyula, Szilassy László, Mály Gerő, Vaszary Piri, Bilicsi Tivadar, Kiss Manyi, Berky Lili, Makláry Zoltán, Kiszely Ilona

Közreműködött debreceni Kiss Lajos és cigányzenekara

Megjelenik a DÉCSI ÁTRIUM és CASINO filmszínházakban

„IMAGO" FILMELŐÁLLITÓ ÉS FORGALOMBAHOZÓ KFT.
Budapest, VII., Akácia-u. 7. I. 1. Telefon: 225-487

északiak kezében van. Tervük sikerül, Irby a karavánnal nekivág a pusztának, hogy kerülő úton délre szállítsa az aranyat. Kerry ismét megugrik a fogságból. Sok viszontagság után megtalálja a karavánt. Murell és bandája rájuk tör, hogy megkaparintsa az aranyat. Kerry a karavánnal harcol a haramiák ellen és amikor Irby halálosan megsebesül, átveszi a parancsnokságot. Irby az aranyat is rábízza Kerryre, aki egy sziklahasadékba rejti el a kincset, nehogy a banditák kezébe jusson. Júlia, aki szintén elkísérte a karavánt, azt hiszi, hogy Kerry az északiak részére rejtette el az aranyat és heves szemrehányásokkal illeti. Pedig Kerry csak azért rejtette el az aranyat, hogy a háború után a déliek újból felépíthessék belőle elpusztult hajlékaikat. Hajnalban megérkeznek az északiak, Murellt leverik és Kerryt haditörvényszék elé állítják, mert megtagadja az arany kiszolgáltatását. Halálra ítélik, de Júlia kérésére Lincoln elnök megkegyelmez neki a békekötés napján.

*

Már óriási terjedelme és Kertész Mihály nagyszabású rendezése miatt is különleges figyelmet érdemel az új Warner-film, amely az amerikai romanticizmus jellemző bélyegeit viseli. Tárgyát az amerikai történelem kiapadhatatlan témaforrásából, az észak-déli polgárháborúból meríti. Főhősei angyal-ördög jellemek: egyrészről talpig férfiak, másrészről semmitől vissza nem riadó banditák. Az előbbieket alakítja a közönség kedvence, Errol Flynn és a talán még nála is hálásabb feladatot kapott Randolph Scott. Kertész Mihály ismét a nagy filmek specialistájának bizonyult. A bemutató közönsége sokszor megtapsolta a végig izgalmas filmet, amely a kismoziknak a háborús romantikát kedvelő publikuma előtt még nagyobb sikerre számíthat.

K. M.

Szökevények

(Dust Be My Destiny)

Irta: Robert Rossen
Rendezte: Lewis Seiler
Főszereplők: John Garfield, Priscilla Lane, Alan Hale
Gyártotta: Warner
Beszél: angolul
Magyar szöveg: Pacséry László
Hossza: 2316 méter
Cenzúra: aluli
Kölcsönző: Warner
Bemutatta: Scala, november 14

Joe Bell kiszabadul a börtönből, ahova más bűne juttatta. Bizalmatlan az emberekkel szemben, nem vár a világtól semmi jót. Összetűz néhány csavargóval és letartóztatják őt. A rosedalei munkafarmra szállítják, ahol a korhely Charlie a munkavezető. Charlienek van egy derék szép mostohalánya, Mabel. Joe megtetszik a leánynak, a fiatalok egymásba szeretnek. Charlie eltiltja Mabelt Joetól és amikor mégis együtt találja a szerelmespárt, a leányra támad. Joe meg akarja védeni szerelmesét és megüti Charliet. Az ütés nem volt erős, de Charliet, aki megint felöntött a garatra, izgalmában szívszélhűdés éri és holtan elterül. Joe elmenekül, mert attól fél, hogy nem fognak hinni neki és letartóztatják, mint Charlie gyilkosát. Mabel követi szerelmesét és osztozik vele a bujdosás minden szenvedéseiben. Egy városkában megesküdnek. A fiatal pár boldogan vonul vissza szállására,, de megszólal a rádió és bemondja, hogy Joe Bell megölte a rosedalei munkafarm vezetőjét. Joe és Mabel azonnal elrohan a szállodából. Folytatják a bujdosást. Egy népesebb városba kerülnek, ahol nagy szerencse éri Joet. Éppen a fényképezőgépét akarja eladni egy zálogosnak, amikor gengszterek támadták meg a szembenlévő bankot. Joe lefényképezi a merényletet és a szenzációs felvételeket elviszi egy újsághoz. Mike Leonard, a lap kiadója, fotoriporternek alkalmazza Joet. A bankrablás felvételei országszerte nagy feltűnést keltenek és a fényképek alapján a banditák is hurokra kerülnek. Joeból híres ember lesz, newyorki lapok halmozzák el ajánlatokkal, de a hírnév átka, hogy fényképe belekerül az ujságokba és Joenak ismét attól kell rettegnie, hogy elfogják őt. Mabel könyörög neki, jelentkezzék önként, hiszen nem ölte meg Charliet, ártatlansága kiderül. De Joe bizalmatlan. Mabel tudja, hogy férje végül is elzüllene az örökös bujdosásban és maga jelenti fel őt. Szilárdan bízik az igazság erejében és asszonyi ösztöne nem csalja meg őt: Joet felmentik és a „senki fia" végre megtalálja helyét a társadalomban és Mabellel az oldalán boldog családi otthont alapít.

*

A cím után azt gondolhatnók, hogy a film valami hátborzongató fegyenchistória. Pedig nem az. Bár izgalom bőven akad, de ezt a legszerencsésebb arányban keverik humoros drámai és szerelmes jelenetekkel. A téma emellett szociális problémát vet fel: az amerikai országutak munkát kereső csavargóinak problémáját. Amerika egyre jobban kezd a kisemberek életével, kérdéseivel foglalkozni, filmjeinek is egyre több az ilyenirányú mondanivalója. Ez is ilyen film, mely a mondanivalót művészi és a közönségnél célját nem tévesztő hatásos keretbe foglalja.

K. M.

Pepita kabát

Irta: Szilágyi László és Segesdy László
Redezte: Martonffy Emil
Segédrendező: Máriássy Félix
Zene: Zerinváry Andor
Főszereplők: Egry Mária, Földessy Géza, Kiss Manyi, Latabár Kálmán, Berky Lili, Mihályfi Béla, Makláry Zoltán, Pethes Sándor, Vaszary Piri, Pethes Ferenc, Veszely Pál, Kőváry Gyula, Kiszely Ilona, id. Latabár Árpád, Kollár Lívia
Beszél: magyarul
Gyár: MFI
Gyártotta: Hungária
Gyártási vezető: Sipos László
Felvételvezető: Fábry József
Kép: Hegyi Barnabás
Hang: Pulvári Károly
Díszlet: Básthy István
Összeállította: Katonka László
Segédoperatőr: Kiss Lajos
Állófényképész: Pálházy Gyula
Scripter: Vándor László
Hangrendszer: Pulvári
Laboratórium: MFI
Hossza: 2250 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Hungária
Bemutatta: City, Omnia, november 21.

*

Özv. Takácsnénak, a vidéki postamesternőnek, két szép leánya van, akiket férjhez szeretne adni. Juci a fiatalabb, akinek már van is vőlegénye, de a szigorú mama először Terit, az idősebb lányt akarja főkötő alatt látni. Terinek azonban nem kellenek a vidéki udvarlók, elhatározza, hogy felmegy Pestre, ahol egy penziót kínálnak megvételre. Teri kikéri édesanyjától hozományát, hogy megvehesse az „aranybányát" és miután Takácsné az ötezer pengőt bankjegyekben belevarrta pepita kabátjába, felutazik Pestre, hogy lebonyolítsa az üzletet. A megvételre kínált penzióval azonban baj van. „*Jobb mint otthon*"-nak hívják ezt a penziót, de nagyon rosszul megy. Vendégei alig vannak s azok egy része nem is fizet. Laczffyt, a vidéki táncoskomikust éppen ez okból dobja ki Ráczné, a penzió tulajdonosa. Éppen jókor érkezik meg Teri levele, hogy hajlandó megvenni az üzletet. Ráczné most már sajnálja, hogy

A budapesti bemutató-filmszínházakban 1940 augusztus 1-től november

(Utolsó kimutatásunk a MAGYAR FI

	ÁTRIUM	CASINO	CITY	CORSO	DÉCSI
1940. VIII. 1—8.	Oz	A nagy keringő	Moszkvai éjszakák	Tűzkeresztség	(Szünet)
1940. VIII. 8—15.	Oz	Szellemek földje	Mimi	Newyorki házasság	Bulldog Drummond
1940. VIII. 15—22.	Oz	Botrány a cirkuszban	Láthatatlan ember	**Zavaros éjszaka**	Bulldog Drummond
1940. VIII. 22—29.	Oz	Botrány a cirkuszban	Láthatatlan ember	Saroküzlet	Királyi ékszer
1940. VIII. 29—IX. 5	Egyszer élünk	Floridai kaland	Láthatatlan ember	Saroküzlet	Királyi ékszer
1940. IX. 5—12.	**Erzsébet**	Napoleon házassága	Láthatatlan ember	Válaszúton	**Sarajevo**
1940. IX. 12—19.	**Erzsébet**	Egyszer élünk	Dél csillaga	Válaszúton	Fiúk az intézetben
1940. IX. 19—26.	**Erzsébet**	Örökké	**Hazafelé**	Válaszúton	Salvator Rosa
1940. IX. 26—X. 3.	**Igen, vagy nem?**	**Erzsébet**	**Hazafelé**	Mindenért fizetni kell	**Igen, vagy nem?**
1940. X. 3—10.	**Igen, vagy nem?**	**Erzsébet**	A zöld pokol	Mindenért fizetni kell	**Igen, vagy nem?**
1940. X. 10—17.	**Kelet felé . . .**	Csintalan férjek	**Kelet felé . . .**	Dr. Kildare titka	**Igen, vagy nem?**
1940. X. 17—24.	**Kelet felé . . .**	Stanley	Hollywoodi varázs	**Sok hűhó Emmiért**	**Igen, vagy nem?**
1940. X. 24—31.	**Igen, vagy nem?**	**Igen, vagy nem?**	**Igen, vagy nem?**	Broadway Melody 1940	Menekülő asszony
1940. X. 31—XI.	A postamester	**Igen, vagy nem?**	2 férfi 1 asszony	Broadway Melody 1940	Menekülő asszony
1940. XI. 7—14.	A gyáva hős	**Igen, vagy nem?**	A gyáva hős	Broadway Melody 1940	**A gorodi fogoly**
1940. XI. 14—21.	**Cserebere**	Schubert-szerenád	A gyáva hős	Broadway Melody 1940	Az aranyváros

MEGÉRKEZETT
új nagy francia filmünk!

A KOLOSTOR LILIOMA

(RAMUNCHO)

Főszereplők: **Madeleine Ozeray, Françoise Rosay, Louis Jouvet**

Műteremben: **Mikszáth — Harsányi — Bánky filmünk:**

AZ ELADÓ BIRTOK

Főszereplők: **Páger, Szeleczky, Vaszary, Mihályffy Béla**

ÁMOR AZ AUTÓBAN
MARIA DENIS és VITTORIO DE SICA
(Olasz film)
Megjelent: FORUM

A GORODI FOGOLY
ADORJÁN ÉVA – PETHEÖ ATILLA
(Magyar film)
Megjelent: DÉCSI – OMNIA

A LÁTHATATLAN EMBER VISSZATÉR
(Amerikai Universal-film)
Megjelent: OMNIA — CITY

SALVATOR ROSA KALANDJAI
GINO CERVI – LUISA FERIDA
(Olasz film)
Megjelent: DÉCSI — OMNIA

NÁPOLY A CSÓKOK TÜZÉBEN
VIVIANE ROMANCE – TINO ROSSI
(Francia film)
Megjelent: FORUM

KÁRPÁT

KÁRPÁT FILMKERESKEDELMI KFT.
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 8 TELEFON: 422-577, 220-299, 420-199

ÚJ FILMEK

Szerelem és vérpad

(The Private Lives of Elisabeth and Essex)
Irta: Maxwell Anderson
Filmre irta: Aeneas McKenzie
Rendezte: Kertész Mihály
Főszereplők: Bette Davis, Errol Flynn, Olivia de Havilland, Alan Hale, Donald Crisp, Vincent Price
Gyártotta: Warner
Beszél: angolul
Magyar szöveg: Pacséry László
Hossza: 2947 méter
Cenzúra: aluli
Kölcsönző: Warner
Bemutatta: Forum, november 25.

✱

Robert Devereux, Essex grófja, a spanyol hadjáratból diadalmasan tér vissza Londonba. A nép ünnepli, de Erzsébet királynő haragosan fogadja kegyencét, mert Essex veszni hagyta a spanyol kincses flottát. A királynő megsérti a győztes hadvezért és Essex az ellenséges udvari klikk nagy örömére visszavonul a birtokára. De Erzsébet királynő csakhamar megbánja hevességét és Essex barátját, Bacont megbízza, hogy duzzogó kegyencét visszahozza az udvarba. Mert Erzsébet nemcsak bölcs és országépítő királynő, de szerelmes asszony is, aki úgy érzi, hogy Essex nélkül üres az élete. A gróf is halálosan szereti a királynőt. Észre sem veszi, hogy még egy nő szereti őt a palotában, Penelope, a szép fiatal udvarhölgy. A leány féltékeny a királynőre és Essex ellenségei kihasználják ezt a körülményt. Amikor a gróf Irországba megy, hogy leverje Tyrone gróf lázadását, az udvari intrikusok ráveszik Penelopet arra, hogy elcsenje a királynő leveleit, amit Essexnek írt és a gróf leveleit se adja át a királynőnek. Erzsébet abban a hitben, hogy Essex hűtlen lett hozzá, futárt küld Irországba azzal a paranccsal, hogy a gróf oszlassa fel seregét és térjen vissza Londonba. Essex viszont azt hiszi, hogy a királynő elárulta őt és a zsoldos sereg élén jön vissza Londonba, ahol hatalmába keríti a királyi palotát. Essex heves szemrehányásokkal illeti a királynőt, hogy nem támogatta az ir hadjáratot. A jelenet során kiderül az elsikkasztott levelek ügye, Essex bocsánatot kér a királynőtől és feloszlatja seregét. De a királynő nem tudja megbocsátani, hogy fegyveres zsoldosokkal tört be a palotába és felségárulásért elfogatja. A büntetés halál. A királynő abban bízik, hogy Essex elküldi neki a gyűrűt, amit egy meghitt órában azzal az igérettel adott neki, hogy bármit vétsen ellene, kegyelemben részesül, ha ezt a gyűrűt elküldi. De Essex sokkal büszkébb, semhogy kegyelmet kérjen és a vesztőhelyen nemcsak az ő feje hull a porba, hanem a királynő szerelme és boldogsága is örökre sírba száll.

✱

A Warner legújabb történelmi filmje abból a kultúrfilmsorozatból való, amelyiyel ez a hatalmas amerikai gyár a legteljesebb elismerést vívta ki a világ filmgyártói között. Rengeteg tanulmány, gondos történi kutatás, előmunkálatok és a szakértők seregének közreműködése jellemzi ezt a filmújdonságot, amely az angol történelem egyik legérdekesebb fejezetét kelti életre. Angliai Erzsébet szerepében Bette Davis koronát tett eddigi alakításai tetejébe. Maszkja, ruhái, egész megjelenése, egy-egy gesztusa tanulmány. Végigviharzik a filmen. Mellette majdnem mindenki csak statisztál. Errol Flynn daliás, idealizált Essex gróf. Kettőjük szerelmi és trónharca adja a dráma lényegét, amely pergő és lebilincselő. A rendezés nagyarányúsága és stílusbantartása Kertész Mihály érdeme. Színes technikája a filmnek külön értéket jelent. Ez az a film, amely a palota és a kunyhó lakóinak egyaránt kiváltja a tetszését. Kár, hogy a ponyva-címmel egy parányi csorba esett a magasrendű film méltóságán.

V. D.

Hétszilvafa

Irta: Újházy György
Filmre irta: Békeffy István
Zene: Sándor Jenő dr.
Zenei vezető: Fényes Szabolcs
Rendezte: br. Podmaniczky Félix
Segédrendező: Máriássy Félix
Főszereplők: Turay Ida, Csortos Gyula. Szilassy László, Mály Gerő, Vaszary Piroska, Berky Lili, Kiss Manyi, Bilicsi Tivadar, Makláry Zoltán
Beszél: magyarul
Gyár: MFI
Gyártotta: Imago
Produkció: Rostaházy—Széll
Gyártási vezető: zalabéri Horváth János
Felvételvezető: Horváth Jenő
Kép: Icsey Rezső
Hang: Kereszti Ervin
Összeállította: Katonka László
Díszlet: Básthy István, Iliszi Sándor
Állófényképész: Pálházy Sándor
Fodrász: Noack Werner
Scripter: Boronkay Sándor
Hangrendszer: Pulvári
Laboratórium: MFI
Hossza: 2667 méter
Cenzúra: aluli
Kölcsönző: Harmonia
Bemutatta: Décsi, Atrium, Casino, december 5

✱

Id. Bereczky Tamás, a szántódi földesúr, jókedvű magyar ember. Özvegyen maradt, egyetlen fia Dél-Amerikában mérnök, a régi, hatalmas Bereczky birtokból annyi még maradt, hogy Tamás és két vénkisasszony nővére, Emma és Sarolta nagyobb gondok nélkül eléldegéljenek. A nagyobb gondokat rendszerint Tamás úr okozta a két nénjének azzal, hogy ha egyszer-egyszer felruccant Pestre, nem annyira a birtok ügyeit intézte el, mint inkább régi kedves emlékeit ápolgatta. Mostanában kissé sűrűsödtek a gondok Bereczkyék feje felett. A birtok nagyrésze idegen kézre jutott. Szabó Péter, a pesti gyáros vette meg a kastélyt és a földek nagyrészét. Szabó Péter még egy ötven holdas tagot akart megszerezni a birtokból, amit viszont Bereczky semmi áron nem akart eladni, mert ezen a tagon még állt a hét szilvafa, amely ötszáz év óta soha nem kerül ki a Bereczkyek kezéből. Bereczky Tamás tehát feljött Budapestre, hogy Szabó Péterrel végre elintézze a vitás kérdéseket. A hotel halljában keleltt volna találkoznia Szabó Péterrel, de ott egy fiatal lány fogadta, Szabó Éva, a gyáros leánya, aki modern lány léttére maga akarta elintézni a vitás kérdést, mint ahogy apja gyárát is maga vezette. Bereczky Tamásnak nem akaródzott egy fiatal leánnyal veszekedni, de Éva addig bíztatja, amíg amúgy magyarosan elmondja neki a véleményét. Amikor azonban erélyesebb fenyegetések kerülnek szóba és hangosabb lesz a vita, egy jómegjelenésű fiatalember kél Éva védelmére. A kínos helyzetet Éva menti meg, Bereczky Tamás visszavonul, viszont a fiatalember ottfeledkezik még egy kicsit Éva társaságában. Néhány szavas ostrom kezdődik, amelynek vége az, hogy a fiatalember megigéri, hogy megtalálja Évát a föld bármely részén. Bereczky Tamás hazautazik, de Szántódra utazik a fiatalem-

Premiermozik műsora:

ÁTRIUM	**Hétszilvafa**	**dec. 4-től**	**Imago**
CASINO	**Hétszilvafa**	**dec. 4-től**	**Imago**
CITY	**Trenk a pandúr**	**dec. 4-től**	**Tobis**
CORSO	**Rózsafabot**	**nov. 27-től**	**Palatinus**
DÉCSI	**Hétszilvafa**	**dec. 4-től**	**Imago**
FORUM	**Szerelem és vérpad**	**nov. 25-től**	**Warner**
OMNIA	**Trenk a pandúr**	**dec. 3-tól**	**Tobis**
RADIUS	**Ismeretlen ellenfél**	**dec. 5-től**	**Hunnia**
ROYAL APOLLO	**Rózsafabot**	**nov. 27-től**	**Palatinus**
SCALA	**Szökevények**	**dec. 5-től**	**Warner**
URÁNIA	**Zárt tárgyalás**	**nov. 21-től**	**Atelier**

Agfa
hang- és képanyag a legtökéletesebb

Nyersfilm

a viszonossági szerződésben lévő külföldi szerzői társaságokhoz, haladéktalanul értesíti az *Egyesület* vezetőségét abból a célból, hogy tagjait erre a körülményre figyelmeztethesse. Az ilyen filmek elő[illegible]jogdíja nem foglaltatik benne a fent körülírt jogdíjakban, miért is a *Szövetkezet* a szerzőjogi támadásokért nem felelős.

A tényleges jegybevétel alapján százalékos elszámolással fizető mozgóknál [illegible]

sébe tartozó hangosfilmekre vonatkozik, ezért ezekből a fent megjelölt esetekből kifolyóan visszatérítésnek helye nincs.

VIII. Minden egyéb kérdésben az egyesületi tagokkal létesítendő egyéni szerződések irányadók.

Budapest, 1941. február hó 7.

Magyar Szövegírók, Zeneszerzők és Zeneműkiadók Szövetkezete

Dr. Huszka s. k., **Papp László** s. k.,
Dr. Benes s. k. **vitéz Morvay** s. k.

Magyar Mozgóképengedélyesek Országos Egyesületee

[illegible]ívás
[illegible]a történő befizetésre

Községi, Soroksár-Otthon, Szeged-Alsóközponti, Szentendre, Szentlőrinc, Szécsény, Székesfehérvár-Glória, Szigetszentmiklós, Szolyva, Tabi, Tahitótfalu, Tamási, Tápiószele, Tárnok, Tevel, Técső, Tiszaföldvár, Tiszafüred, Tiszalök, Tiszaroff, Tiszaujlak, Tornaalja, Törtel, Tura, Ungvár-Rádió, Üllő, Vajszló, Vasas, Vasvár, Vác-Kultúr, Vágsellye, Verebély, Veresegyháza, Verpelét, Verseg, Visegrád, Zalalövő, Zalaszentgrót, Zákány, Zsámbék.

*

ERDÉLYI MOZISOK TÁJÉKOZTATÁSA FILMRONGÁLÓDÁSI ÜGYBEN

Filmrongálási és a filmek állapotával kapcsolatos panaszok esetén többízben előfordult, hogy tájékozatlan erdélyi kartársak a panaszolt filmet közvetlenül a Moziegyesületekhez küldték vissza, amivel zavarokat, sőt károkat is okoztak.

Ilyen esetekben a helyes eljárás a következő: a film rossz állapotának megállapítása után, de legkésőbb a második előadás megkezdése előtt a vonatkozó panaszt táviratilag kell megtenni és felkérni filmvállalatot, hogy a visszaküldendő filmet csak a *Moziegyesület* szakértő mérnökének jelenlétében bontsa fel. Ugyanakkor értesítendő a *Moziegyesület* a vállalat és film címének megjelölésével a panaszról és felkérendő a szakértői vizsgálatra. Egyidejüleg *Brückner* János gépészmérnök címére (Budapest XI., Ulászló-u. 72.) beküldendő a vizsgálat dija éspedig hetenként egyszer, vagy kétszer játszó mozik számára vizsgálatért 3 pengő, jegyzőkönyvért további 3 pengő. A többi mozgószinházak vizsgálatért 6, jegyzőkönyvért további 4 pengőt tartoznak fizetni.

MOZIGÉPÉSZ-ÜGYEKBEN
a t. mozitulajdonosok rendelkezésére áll a
Turul Szépmíves B. E. Vetítőtörzse
VIII., Rákóczi-út 42. II. T.: 225—212

MAGYAR FILM 1941. febr. 15.

ÚJ FILMEK

Szeressük egymást

Irta: Barabás Pál
Zene: Laurisin Miklós
Rendezte: Cserépy Arzén
Segédrendező: Máriássy Félix
Főszereplők: Bulla Elma, Erdélyi Mici, Hidvéghy Vali, Rácz Vali, Simon Marcsa, Csortos Gyula, Greguss Zoltán, Makláry Zoltán, Köpeczi-Boócz Lajos, Danis Jenő, Bilicsi Tivadar, Fáy Béla, Toronyi Imre, Gárday Lajos, Gonda György
Játékmester: Kozma Sándor
Beszél: magyarul
Gyár: MFI
Gyártotta: Cserépy Film
Gyártási vezető: Jenes Nándor
Felvételvezető: Fábry József
Kép: Hegyi Barnabás
Hang: Kereszti Ervin
Összeállította: Cserépy László
Díszlet: Básthy István
Ruhák: Ferda Manyi
Ügyelő: Zimmermann Adolf
Naplóvezető: Boronkay Gábor
Hangrendszer: Pulvári
Laboratórium: MFI
Hossza: 2252 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: MFI
Bemutatta: Atrium, Décsi, február 7

✱

A Szitár-művek tulajdonosa: Szitár Kálmán rémülettel hallja orvosa szavát: ha nem vigyáz magára, meg fog halni! Nem szabad többé dolgoznia. Fia, Péter külföldi tanulmányútjáról megérkezik, hogy átvegye apja helyét. A gyárban az első napon munkásküldöttség jelentkezik nála, s kéri, hogy bocsásson el egy művezetőt, aki erőszakoskodik a nőkkel. A portás a szószóló, az ő leánya volt kénytelen összeverekedni ezen a napon ezzel az emberrel. Péter gyenge. Apjának egyik régi embere azt tanácsolja: a portást kell kidobni. Ki is dobja. Emiatt lelkiismeretfurdalásai vannak. Ezt közli apjával, aki úgy látja, hogy fia még nem elég érett arra, hogy átvegye az ő helyét. Péter elmegy a portáshoz és kiveszi a kiadó szobát. Megparancsolja a portásnak: ne árulja el, ki ő. Beáll apja gyárába is, mint munkás Abból az órabérből él, amit itt keres. A portás lánya, Vera az, aki megszínesíti ezt a különös kalandját. A lánynak is tetszik Péter, akinek vetélytársa is van egy kirakatrendező, Károly személyében. Péter inkább játszik, de a lány kezdi komolyan venni ezt a szerelmet. Vera botrányba keveredik. S ekkor látja meg, ki mellett van a helye. Péter azonnal elítéli a lányt. Károly a látszat ellenére is bízik benne. Amikor kiderül Vera ártatlansága, akkor Péter már hiába jelentkezik, a lány Károly mellé áll. A gyárban az ebédidő-kérdésben ellentét van a munkások és az igazgatóság között. S amikor Szitár magához engedi a munkások küldöttségét, megdöbbenve ismeri fel a szónokban fiát. Ez a találkozás az apában mély nyomot hagy. Szerencsésen csalódott fiában, aki igenis meg tudja állni helyét. Az apa annál is inkább belenyugszik ebbe, mert életétől már búcsúzni kezdett és eljött érte egy későszi szerelem.

✱

Kétségkívül új problémát vet fel a film írója és erre a mai különösen időszerű szociális kérdésre a rendező igyekszik hihetően feellni a szereplő gárdán keresztül. Bulla Elma, az új magyar színjátszó tehetségek egyik legjobbja, akit hosszú időn át nélkülöztünk színpadon és főleg filmen, áll a történet középpontjában. Finom kifejező eszközeivel, különleges lényével aspirál a sikerre és ezt teljességgel el is éri. Csortos Gyula egy gyárigazgató szerepében, Greguss Zoltán az ipari vezér fiának figurájában szintén mindent elkövetnek a siker érdekében. Az új utakon haladó magyar filmújdonságnak, amelyet megérdemelt tetszésseel fogadott a közönség, második szerepében meglepően ugrott ki Hidvéghy Valéria, a magyar filmértékeknek ez a frisshajtású reménysége, akit nagyon szeretnénk már vezetőszerepben látni. Ha a filmnek élénkebb iramot diktált volna a szövegkönyvíró és főleg a rendező és ha a történet bűnügyi részét nem takarná némi homály, nagyobb sikert könyvelhetne el a hazai filmgyártásnak ez a mindenképpen igyekvő és értékes újdonsága.

V. D.

ÚJ FILMEK

A kegyelmes ur rokona

Irta: Szitnyay Zoltán
Filmre írta: Asztalos Miklós dr.
Zene: Fényes Szabolcs
Rendezte: br. Podmaniczky Félix
Segédrendező: Máriássy Félix
Művészeti vezető: Castiglione Henrik
Főszereplők: Mezey Mária, Simor Erzsi, Szilassy László, Somlay Artur, Csortos Gyula, Rózsahegyi Kálmán, Greguss Zoltán, Kőváry Gyula, Köpeczi-Boócz Lajos, Pethes Sándor, Mihályfi Béla, Toronyi Imre, Földényi László, Vándory Gusztáv.
Beszél: magyarul
Gyár: MFI
Gyártási vezető: Gottesmann Ernő
Felvételvezető: Fábry József
Kép: Icsey Rezső
Hang: Kereszti Ervin
Összeállította: Katonka László
Díszlet: Básthy István
Segédoperatőr: Kiss Lajos
Állófényképész: Pálházy Gyula
Fodrász: Gondos—Noáck
Scripter: Boronkay Sándor
Hangrendszer: Pulvári
Laboratorium: MFI
Hossza: 2200 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Sláger
Bemutatta: Corso, Omnia, március 4

*

Szávay Gábor egy esztendeje az Általános Villamossági Rt. tisztviselője és bár mérnöki diplomája van s igen jelentős könyvet irt az elektromosság jövőjéről, bérlistákon dolgozik. Hivatalnoktársa, Kublics úr, a vezérigazgatónál, akinek szintén Szávay a neve, bejelenti Szávay Gábort. A kegyelmes úr estére kéreti magához a fiatal mérnököt. Az esti találkozó azonban már nem jöhet létre, mert a vezérigazgató egy hirtelen szívroham következtében meghal. A fiatal mérnök azonban erről mit sem tud. A hirtelen haláleset nem okoz nagy bánatot a Szávay házban. Aliz, a fiatal asszony teljesen elhidegült az urától és külön utakon járt. Szávay Gábor este megjelenik a kegyelmes úr házában, ahol rokont sejtenek benne. Óriási az izgalom, mert senki nem tudja, hogy Szávay Ákos kit jelölt meg örökösének a végrendeletben. A rokonok a fiatal özvegyet rajongják körül, de azért Gábort sem hagyják figyelmen kivül. Az özvegy a rokonságra való hivatkozással, de azért is hogy terveinek megnyerje az esetleges örököst, mind melegebben foglalkozik Gáborral, akit meghódít. A fiatal mérnök hónapos szobájából előkelő szállodába költözik és egyre sürübben van együtt a kegyelmes úr özvegyével. Természetesen ezzel mélységesen megbántja menyasszonyát, Klárát, aki pedig eddig változatlanul kitartott mellette. Klára azonban a mérnököt szereti és megküzd érte még az igen vonzó özveggyel is. A mérnök amikor megtudja, hogy a kegyelmes asszony egy részvényeladással kapcsolatos manőverhez akarja felhasználni, már nem hisz abban a komoly vonzalomban, amit az asszony váltig erősitget előtte és rájön arra, hogy Klára az igazi párja. Mikor felolvassák a végrendeletet, kiderül, hogy Szávay Ákos a mérnököt jelölte meg egyedüli örökösének. A végrendeletből kitudódik, hogy egy dédapai örökbefogadásról van szó. Igy Szávay Gábor jogosan ülhet be a nagy gyár igazgatói székébe.

A legújabb magyar film — hazai viszonylatban, — új műfajjal: a szatirával kisérletezik nagyon sikeresen. És bár karriertörténetet visz vászonra a szegény fiúról és a szegény leányról, akik a film végén a boldogság mellett anyagiakban is meglelik megérdemelt jutalmukat szenvedéseikért, mindez a finom szatíra köntösébe öltöztetve frissen, kellemesen hat. A film szereplő gárdája: Somlay Artur, Csortos Gyula, Mezey Mária, Simor Erzsi, Szilassy László, Rózsahegyi Kálmán, Pethes Sándor és a legkisebb epizódista is mind a helyén van. Podmaniczky Félix, a film rendezője ez alkalommal produkálta damaturgiailag, ökonómiailag, filmszerűség és elegancia tekintetében a legértékesebb, legmaradandóbb munkát. A Sláger Film első magyar filmje tökéletesen biztató útmutató a későbbi programhoz. Nem hallgathatjuk el őszinte dicséretünket Castiglione Henrik, a film művészeti vezetője iránt, akinek gondos, féltő, szakértő tehetsége megérződik a film minden méterén. A régi, egyetemes filmtudós, a filmgyártás új mesgyéjére lépve, ismét bebizonyította, hogy nincs ennek a mi szakmánknak olyan területe, ahol ne állná meg a helyét derekasan. V. D.

9 agglegény

(Ils étaient 9 célibataires)
Irta: Sacha Guitry
Rendezte: Sacha Guitry
Zene: Adolphe Borchard
Főszereplők: Sacha Guitry, Max Dearly, Victor Boucher, André Lefaur, Aimos, Sinoel, Elvire Popescu, Betty Stocfeld, Pauline Carton, Marguerite Deval, Genevieve Guitry, Marguerite Moreno
Beszél: franciául
Magyar szöveg: Fedák Ágota dr.
Hossza: 2650 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Délibáb
Bemutatta: Forum, március 3

*

A szép Bachevskaja grófnő nagyon rosszkedvüen vacsorázott. A grófnő azért ment rosszkedvűen a divatos vendéglőbe, hogy ott ügyvédjével megbeszélje mitévő legyen, ha életbe lép a francia kormány új rendelete, amelynek értelmében az idegeneknek el kell hagyniok Franciaországot. Jeannak aki nem tudta levenni szemét a grófnőről vacsorázás közben, kitünő ötlete támad. Öreg francia agglegények számára otthont alapit abban a biztos tudatban, hogy több Párisban élő idegen hölgy lesz nagy áldozatokra hajlandó, hogy franciához mehessen feleségül. Nem is csalódik, 9 agglegény egyszerre érkezik meg az otthonba. Egyik szerencsétlenebb és szegényebb mint a másik. Boldogan veszik tudomásul az igazgató — Jean — közlését, hogy nősülésük esetén mindegyikük 25.000 frankot kap kézhez, a felét annak az összegnek, amelyet az idegen hölgyek lefizetnek a házasságért. Heten az agglegények közül megismerkednek jövendőbelijükkel. Jean kettőt visszatart, hogy az otthonnak legyen létjogosultsága. Az igazgató közli az agglegényekkel, és a hölgyekkel, hogy a házasság csak névleges s esküvő után az agglegények visszatérnek az otthonba. Az esküvő előtti napon kiderül, hogy Agénor, az az öreg, akinek Bachevskaja grófnőt kellene feleségül vennie nem tudja beszerezni az iratait. Jean megegyezik vele, hogy titokban más irataival, más név alatt mégis feleségül veszi a grófnőt. Az esküvőket megtartják. Utána az agglegények visszamennek az otthonba. De miután Jeantól megkapják az igért összeget, elhatározzák, hogy elszöknek az otthonból és meglepik feleségeiket. Az agglegényekből lett férjek különböző meleg és kevésbbé meleg fogodtatásban részesülnek feleségeik házában. A többivel együtt elmegy Agénor is. Bachevskaja grófnőt azonban megmenti komornája, aki Agénorban felismeri férjét, kait 11 éve nem látott. De felkeresi a grófnőt Jean is, aki bevallja, hogy az ő papirjaival esküdött meg Agínor és igy a grófnőnek ő lett a férje.

*

Csak francia koponyában születhetett meg ez a pikánsan merész téma és csak a francia szellemesség tudta olyan élvezetes fordulatokkal fűszerezni a történet menetét, aminőt más nemzet filmkultúrája aligha tud produkálni. Sacha Guitry, a film írója, rendezője és főszereplője a kikristályosodott, évtizedes gyakorlatú párisi szinházi róka, tudós, a tehetség espritjével tüzdelte tele minden jelenetét, minden mondatát a cselekménynek. Irodalmi, szinpadi és filmgourmandoknak, Párist ismerőknek és kedvelőknek felejthetetlenül emlékezetes csemege a film.

V. D.

Olajváros

(Boom Town)
Irta: J. Grant
Rendezte: Jack Conway
Főszereplők: Spencer Tracy, Clark Gable, Claudette Colbert, Hedy Lammar, Frank Morgan, Lionel Atwill
Gyártotta: Metro
Magyar szöveg: Váczi Dezső
Beszél: angolul
Hossza: 3296 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Metro
Bemutatta: Royal Apollo, március 6

*

A történet 1918-ban kezdődik Burnettban, amely a gazdag olajföldeknek köszönheti virágzását. Square John Sand, az egyik vállalkozó, szintén olaj után kutatna, van is egy jókora darab földje, de nincs pénze, hogy a fúrótornyot megvásárolja. John Sand az utcán találkozik először Big Johnnal. A két John összebarátkozik és társul. Hozzálátnak a fúráshoz és a két John éjjel-nappal dolgozik, de olaj helyett csak sós víz tör fel a földből. John Sand el van keseredve, mert azt tervezte, hogy ha olajat talál, megtartja esküvőjét Betsyvel, akihez régi szerelem fűzi. De ezután Big John kockajátékon 2000 dollárt nyert. Rögtön visszamennek Burnettbe. A munka újra megindul és John Sand még akkor sem hagyja abba, amikor Big John a városba megy szórakozni. Ugyanekkor érkezik Burnettbe Betsy is és véletlenül megismerkedik Big Johnnal, de nem árulja el, hogy ő John Sand menyasszonya. Big Johnnak első látásra megtetszik a lány és egy percre sem tágit mellőle. Betsy is beleszeret a fiúba és a rövid ismeretség gyors házassággal végződik. Sand bejön a városba, hogy elmondja a nagy ujságot: olaj tört fel az új kútból. Mikor a házasságról értesül, igyekszik elrejteni csalódását és boldogtalanságát. A két barát meggazdagszik, de Big Johnnak továbbra is az olaj ma-

A szakma minden ágában jártas, 26 éves őskeresztény fiatalember
ELHELYEZKEDÉST KERES.
Utazásban jártas, vidéki mozisokat ismeri, az irodai belső adminisztrációs munkálatokban gyakorlata van. Szíves megkereséseket **„Élelmes"** jeligére a Magyar Film kiadóhivatalába kérek.

9 AGGLEGÉNY

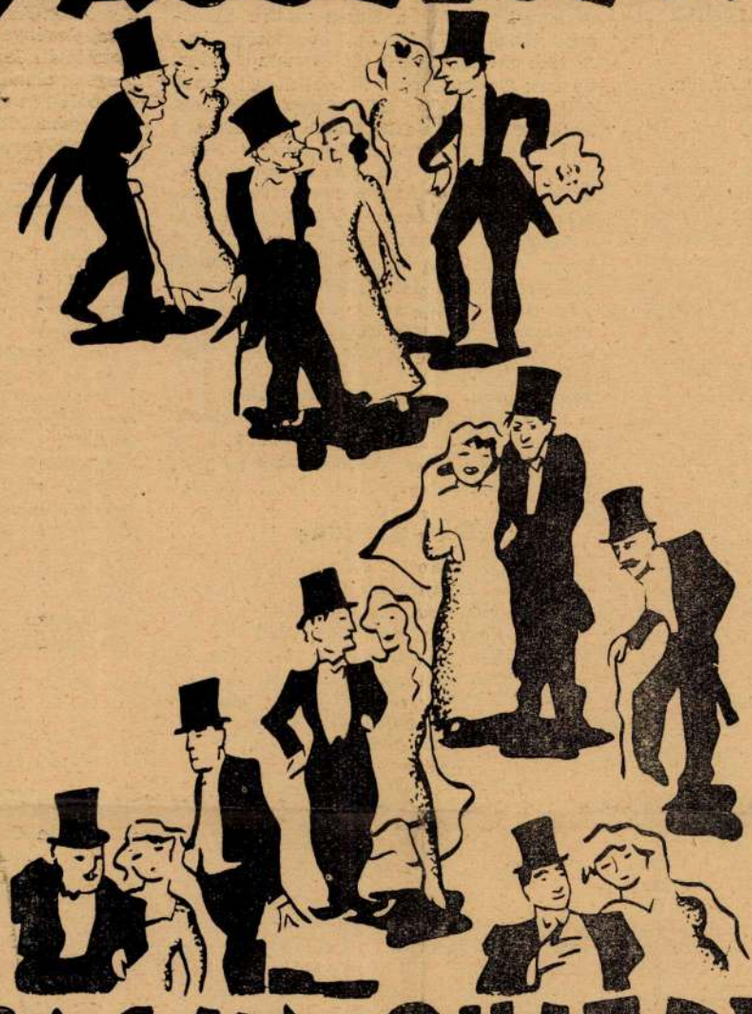

SACHA GUITRY

óriási sikerű vígjátékáról így ir a sajtó:

Soha francia filmben nem volt ilyen gazdag szereposztás. Mindegyik színész más típus, más íz, más szellemesség. Sacha Guitry ismét valami rendkívülit produkált. Valami különöset, ami még nem volt!... Meg kell állapitani, hogy ha étel lenne ez a film: kaviár lenne, de olyan sok és finom, amint ezt csak az orosz cári udvarnál lehetett kapni, ugyanennyi és ugyanilyen pezsgővel... Átütő, kirobbanó siker!...

Forgalomba hozza:

Délibáb

Film

VII. Erzsébet körút 9-11

Telefon: 428—155

Básthy István

1940-41. filmévad

Magyar Filmiroda

SZERESSÜK EGYMÁST

Gyártó vállalat: Cserépy-film.
Művészeti ügyvezető: Cserépy Arzén.
Gyártásvezető: Jenes Nándor.
Filmíró: Barabás Pál.
Rendező: Cserépy Arzén.
Segédrendező: Máriássy Félix.
Operatőr: Hegyi Barnabás.
Segédoperatőr: Kiss Lajos.
Hangmérnök: Kereszti Ervin.
Díszlettervező: Básthy István
Filmösszeállító: Cserépy László.
Felvételvezető: Sípos László.
Zenei vezető: Paul Tibor.
Állófényképész: Pálházy Gyula.
Ügyelő: Zimmermann Adolf.
Naplóvezető: Boronkay Sándor.

Magyar Film

1941. ápr. 5.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Magyar Film
1941. ápr. 5.

Básthy István
1940-41. filmérvd
Magyar Filmíroda

GORODI FOGOLY

Gyártó vállalat: Erdélyi-film.
Művészeti ügyvezető: Dr. Erdélyi István.
Gyártásvezető: Dr. Katona Jenő.
Filmíró: Dr. Nagyiványi Zoltán.
Rendező: Cserépy Arzén.
Segédrendező: Cserépy László.
Operatőr: Hegyi Barnabás.
Segédoperatőr: Kiss Lajos.
Hangmérnök: Kereszti Ervin.
Díszlettervező: Básthy István.

Filmösszeállító: Katonka László.
Felvételvezető: Sipos László.
Zenei vezető: Gyulai Gaál Ferenc.
Állófényképész: Pálházy Gyula.
Ügyelő: Sass Fülöp.
Naplóvezető: Boronkay Sándor.

V.

Europa r. t.

Budapest

Visegrádi u. 36

Bástky István
1940-41. filmévad
Magyar Filmiroda

HÉT SZILVAFA

Gyártó vállalat: Imago-film.
Művészeti ügyvezető: v. dr. Rostaházy Károly.
Filmíró: Ujházy György.
Rendező: br. Podmaniczky Félix.
Segédrendező: Máriássy Félix.

Operatőr: Icsey Rezső.
Segédoperatőr: Kiss Lajos.
Hangmérnök: Kereszti Ervin.
Díszlettervező: Básthy István.
Filmösszeállító: Katonka László
Felvételvezető: Horváth Jenő.
Zenei vezető: Fényes Szabolcs.
Állófényképész: Pálházy Gyula.
Ügyelő: Zimmermann Adolf.
Naplóvezető: Boronkay Sándor.

Magyar Film
1941. ápr. 5.

Bástky István

1940-41. filmévad
Magyar Filmiroda
filmgyára -

Magyar Film
1941. ápr. 5.

A film címe:

SOK HÜHÓ EMMIÉRT

Gyártó vállalat: Filmértékesítő.
Művészeti ügyvezető: Teichmann Ernő
Gyártásvezető: Z. Horváth János.
Filmíró: Z. Horváth János.
Rendező: Dr. Szlatinay Sándor.
Segédrendező: Zeéry Géza.
Operatőr: Icsey Rezső.
Segédoperatőr: Kiss Lajos.
Hangmérnök: Kereszti Ervin.
Díszlettervező: Básthy István.
Filmösszeállító: Katonka László.
Felvételvezető: Horváth Jenő.
Zenei vezető: Vincze Ottó.
Állófényképész: Pálházy Gyula.
Ügyelő: Boronkay Sándor.
Naplóvezető: Berek Oszkár.

r.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Básthy István

1940-41. filmévad

Magyar Filmiroda

CSERE-BERE

Gyártó vállalat: Aurora-film.
Művészeti ügyvezető: Dr. Huzly Imre.
Gyártásvezető: Sípos László.
Filmíró és rendező: Cserépy László.
Segédrendező: Máriássy Félix.
Operatőr: Hegyi Barnabás.
Segédoperatőr: Kiss Lajos.
Hangmérnök: Pulváry Károly.
Díszlettervező: Básthy István.
Filmösszeállító: Katonka László.
Felvételvezető: Fábry József.
Zenei vezető: Dr. Zakál Dénes.
Állófényképész: Pálházy Gyula.
Ügyelő: Zimmermann Adolf.
Naplóvezető: Boronkay Sándor.

Magyar Film

1941. ápr. 5

Básthy István
1940-41. filmévad
Magyar Filmiroda

ZAVAROS ÉJSZAKA

Gyártó vállalat: Filmexport
Művészeti ügyvezető: Teichmann Ernő
Gyártásvezető és filmíró: z. Horváth János.
Rendező: Bán Frigyes.
Segédrendező: Balogh István.
Operatőr: Icsey Rezső.
Segédoperatőr: Kiss Lajos.
Hangmérnök: Kereszti Ervin.
Díszlettervező: Básthy István.
Filmösszeállító: Katonka László.
Felvételvezető: Horváth Jenő.
Zenei vezető: Dolecskó Béla.
Állófényképész: Pálházy Gyula.
Ügyelő: Boronkay Sándor.
Naplóvezető: Keresztes György.

Magyar Film
1941. ápr. 5.

SERES BÉLA
könyv és papírkereskedés
könyvnyomda, könyvkötés
ZILAH

ZILAH
42 XII 17 19
A

MAGYAR POSTA

T.

ROPA

lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Básthy István

1940-41. filmévad

Magyar Filmiroda

PEPITA KABÁT

Gyártó vállalat: Hungária-film.
Művészeti ügyvezető: Vass József.
Gyártásvezető: Sipos László.
Filmíró: Segesdy László.
Rendező: Martonfy Emil.
Segédrendező: Máriássy Félix.
Operatőr: Hegyi Barnabás.
Segédoperatőr: Kiss Lajos.
Hangmérnök: Pulváry Károly.
Díszlettervező: Básthy István.
Filmösszeállító: Katonka László.
Felvételvezető: Fábry József.
Zenei vezető: Majorossy Aladár.
Állófényképész: Pálházy Gyula.
Ügyelő: Szepessy Zoltán.
Naplóvezető: Vándor László.

Magyar Film

1941. ápr. 5.

r.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Bástly István

1940–41. filmévad

Magyar Filmiroda

A KEGYELMES ÚR ROKONA

Gyártó vállalat: Sláger-film.
Művészeti ügyvezető: Castiglione Henrik.
Gyártásvezető: Gottesmann Ernő.
Filmíró: Dr. Asztalos Miklós.
Rendező: br. Podmaniczky Félix.
Segédrendező: Máriássy Félix.
Operatőr: Icsey Rezső.
Segédoperatőr: Kiss Lajos.
Hangmérnök: Kereszti Ervin.
Díszlettervező: Básthy István.
Filmösszeállító: Katonka László.
Felvételvezető: Fábry József.
Zenei vezető: Fényes Szabolcs.
Álófényképész: Pálházy Gyula.
Ügyelő: Zimmermann Adolf.
Naplóvezető: Boronkay Sándor.

Magyar Film

1941. ápr. 5

Básthy István

HIREK

KISS FERENC MONDJA EL A SAJTÓKAMARA MATINÉJÁN HERCZEG FERENC PROLÓGUSÁT

Az író- és művészvilág kimagasló eseménye lesz az az ünnepi est, melyet a *Sajtókamara* rendez *Nyugdíjintézetének* javára május 21-én a *Magyar Művelődés Házában*. A nagyszabású műsort *Herczeg* Ferenc prológusa vezeti be, melyet *Kiss* Ferenc, a *Színművészeti és Filmművészeti Kamara* elnöke, a *Nemzeti Színház* örökös tagja mond el. Az ünnepi est programja, melynek művészi irányítását *Márkus* László végzi, egyébként is bővelkedik a jobbnál-jobb művészi attrakciókban.

FILMKAMARAI FELFÜGGESZTÉS

A Színművészeti és Filmművészeti Kamara fegyelmi bírósága Sipos László, az igazgatási- és műszaki ügyvezetők és ügykezelők szakcsoportjában nyilvántartott kamarai tagot f. évi április 30-án tartott ülésében a 6090/1938. M. E. sz. rendelet 73. §. 3. pontja alapján hivatása (foglalkozása) gyakorlásától 6 hónapi időtartamra felfüggesztette. Egyben fenntartotta azon korábbi határozatát, amely szerint nevezettet a hivatkozott rendelet 100. §-a alapján már a fegyelmi eljárás tartama alatt is hivatásának gyakorlásától felfüggesztette.

ÚJ KESKENY HANGOS VETITŐGÉP

Rendkívül érdekes és különösen a keskenymozisok szempontjából fontos esemény színhelye volt az elmult kedden, április 29-én a *Magyar Amatőrfilm Szövetség* margitrakparti helyisége. A vetitőestre nagy számban összegyült érdelődők zsúfolásig megtöltötték az amatőrök termeit. Az est attrakciója az új magyar találmányú, szabadalmazott *Marxton*, 16 mm-es hangos keskeny vetitőgép első nyilvános szereplése volt. Az erre a célra összeállított hangos keskeny műsor magyar és német világhíradóból, valamint a *Salzburg, Mozart városa* című zenei kultúrfilmből állt. A gépet, amely minden tekintetben kielégitette a legkényesebb igényeket is, a *Marx és Mérei* műszergyár készitette. A vetités után a gyár igazgatója vázolta célkitűzéseit, melyeket ezzel a géppel megvalósitottak. A gép három típusban kerül forgalomba: egy típus az amatőrök számára, melyet bárki rádiójának hangszórójába bekapcsolhat; egy hordozható kivitelben oktatófilm céljara és elsősorban a keskenymozisok részére. Végül a gép tervezője ismertette a *Marxton* hangosleadó előnyeit szakszerűen. Most nem akarunk részletekre kitérni, mert ígéretét bírjuk, hogy lapunk hasábjain kimerítő szakcikk keretében tájékoztatja a gép iránt érdeklődőket.

NAGYSZABÁSÚ NÉMET TECHNIKAI KÖNYV JELENIK MEG A HANGOSFILMRŐL

A leipzigi S. *Hirzel* könyvkiadóvállalat kiadásában nagyszabású technikai könyv jelenik meg május havában *Physik und Technik des Tonfilm* címen A nagy-oktáv alakú mű 381 oldal terjedelmű lesz, 296 ábrát tartalmaz és szerzői a következők: Dr. Hugó *Lichte* és Dr. Sabil Albert *Narath*. Az érdekesnek ígérkező könyvre megjelenése alkalmából még visszatérünk.

KÉSZÜL A „DÉL FELÉ" CIMŰ NAGY RIPORTFILM

Hetek óta látjuk a *Magyar Világhiradó* új kiadásaiban azokat a felvételeket, a melyeket a hazai filmoperatőrgárda készitett a délvidéki bevonulásról. Részben ezeknek a riportoknak kiegészitéséül, részben pedig teljesen új felvételekből egy nagyszabású riportfilm készül most a *Filmirodában*, hogy egy, esetleg egy egész estét betöltő műsor keretében a magyar közönség elé tárja a Délvidék harcokkal teli visszafoglalását, vitéz honvéd csapataink küzdelmes, áldozatos munkáját és természeti szépségeit. Hasonlóan az *Észak felé* és a *Kelet felé* című emlékezetes nagy riportfilmekben, rövidesen elkészül a *Dél felé* című, történelmi értékű riportfilm is, amely azonfelül, hogy bemutatja a visszatért déli Magyarország egy részét, operatőrjeink bátor, önfeláldozó munkáját is mutatja, amellyel megörökitették a magyar közelmult nevezetes eseményét. A május közepén bemutatásra kerülő filmet, amelyet már érthető érdeklődésel vár a magyar közönség, *Cserépy* László állitota össze.

VISSZAMARADT MOZIBELÉPŐJEGYEK MEGŐRZÉSE

Ismeretes, hogy a *székesfőváros vigalmi hivatala* olyan utasitást adott a mozgószinház-tulajdonosoknak, mely szerint visszamaradt belépőjegyeket a főváros ellenőrzésének foganatositása után szolgáltassák ki az *Anyaggazdálkodási Központ* által e célból kijelölt papirhulladékgyűjtő cégeknek. Figyelemmel arra, hogy ez ügyben a forgalmiadó kérdése is belejátszik, a *Moziegyesület* kereste a *székesfővárosi pénzügyigazgatóságot* és intézkedését kérte. A pénzügyigazgatóság most 127579/1940. sz. II. a. sz. végzésében arról értesitette a *Moziegyesületet*, hogy a mozisok jegyeiket az 1921 évi t. c. 60 paragrafusa értelmében öt évig megőrizni kötelesek. A *Moziegyesület* intézkedésre felhivta a polgármester figyelmét, egyúttal azonban figyelmezteti nemcsak a budapesti, hanem a vidéki mozgószinház-tulajdonosokat is, hogy további intézkedésig öt évig őrizzék meg visszamaradt belépőjegyeiket.

AZ „ERDÉLY" CIMŰ ÚJ SZINESFILM A NEMZETKÖZI VÁSÁRON

A pénteken megnyilt idei *Nemzetközi Vásár* egyik attrakciója az *Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal* kalotaszegi stilusban épült pavillonja, melyben Magyarország idegenforgalmi szépségeit és érdekességeit mutatják be. A pavillon különböző kiállitásait százhúsz személyes mozi egészíti ki, ahová díjtalan a belépés. Itt a *Vásár* egész tartama alatt állandóan folyik a vetités. A műsoron több pompás idegenforgalmi vonatkozású keskenyfilm szerepel. A legnagyobb sikert az OMIH új, színes idegenforgalmi propagandafilmje, az *Erdély* aratja. A mozi állandóan zsúfolva van az érdeklődőkkel. Közöljük még, hogy az OMIH pavillonja az orosz csarnokkal szemben épult.

OROSZ FILMIZELITŐK A NEMZETKÖZI VÁSÁRON

A *Nemzetközi Vásár* programmjában egyre sűrűbben és egyre nagyobb számban szerepelnek az ingyenes filmelőadások, bizonyitva a film óriási propagandaerejét. A szovjetorosz kiállitási csarnokban is folynak a vetitések egyrészt az orosz filmeknek, másrészt a szovjetorosz idegenforgalomnak vannak hivatva propagandát csinálni. A filmelőadásokon, melyeket a közönség hatalmas számban látogat, többek között a következő orosz filmekből adnak részleteket: *Nagy Péter cár, Zenésztörténet, A kormány tagja, Mi, kornstadtiak, A Mannerheim-vonal, Lázitó, Stenka Rasiu, Mini és Pozsarszkij. A kis izelitők érdekes képet nyujtanak az orosz filmművészetről, melynek kiemelkedő alkotásai előreláthatóan hozzánk is elkerülnek a közeljövőben.*

HÁZASSÁG

Dr. *Deák* Zoltán, a *Film-Színház-Irodalom* szerkesztője május 4-én, vasárnap délután tartotta esküvőjét *Kucsera* Margit úrleánnyal a VII. kerületi plébániatemplomban a Rózsák-terén. Kitünő, fiatal kartársunk házasságkötésének egyházi szertartásán számosan jelentek meg az iró- és művészvilágból és őszinte szerencsekivánataikkal halmozták el ifjú párt.

1941. máj. 3.

MAGYAR FILM

bővült. Ez a szerv különös gondozást igényel.

Talán elég ennyi ahhoz, hogy kellő módon bírálhassuk a gépházban előforduló rongálást.

Az első hét után jön a többi. A filmet a bemutató mozi vagy más színház visszaszállítja a kölcsönzőhöz. Különös, hogy a javítóban mindig nagy „rumli" van. Ugyszólván minden film tegnapra kell. Tehát hajrá!

Feltesszük a filmet a „rollnira" és gyerünk. „Jaj, hány műsor van még? Siessünk, gyerekek!"

„Mi, hogy a hatszázas „rollnik" nem férnek be?"

„Meg kell felezni!"

És kezdődik a hajsza, hiszen a vonat indul. Minden különös figyelem nélkül csévélődik a film a kezelőnők fürge keze alatt. A 600-as középragasztását nem találják. Akárhol, de el kell vágni. Hamar blankfilmet. Gyerünk a dobozba vele. Be a vasládába. A film elindult. X tekercs a ládában. Lent vár a kocsi. Öles legény odavágja a ládát a járda szélére. A másik felemeli és nagy csörömpöléssel vágja be a kocsiba.

Rohan az autó a pályaudvarra. Ismét dobálás és csörömpölés. Végül ládástul együtt a film is megpihen a „paklikocsi" padlóján.

Ha mindezt végignézzük, önkéntelenül kell gondolnunk a ládában meghuzódó filmre. (A leírtak ellen lehet kifogás. Ajánlom a dolog megfigyelését.)

És ez így megy napról-napra. Moziról-mozira.

Igaz, a film sem élhet örökké, de bizonyos, hogy közös érdek, hogy minél hosszabb életű legyen.

Lehet, hogy sok volt az előzmény, lehet hogy hiányos.

Az elmondottak nem adnak teljes képet a filmrongálási lehetőségekről. Bizonyos, hogy kellő utánjárással, szakszerű vizsgálattal, jó adag lelkiismeretességgel, sohat javíthatunk a fennálló helyzeten.

Ajánlom tehát:

1. A laboratórium kópiakészítéskor használjon emulziócserző végfürdőt.

2. A filmkópiát elkészülte után legalább két napig pihentessük.

3. A szükséges átcsévéléseket az első időben a legnagyobb gonddal végezzük.

4. Hatósági tilalmat a 350 méternél nagyobb filmtekercsekre.

5. A befűző szalagok (start, tempó) levágása pénzbüntetéssel sújtandó.

6. Nem engedhető meg, hogy a filmet „segédgépésznek" kinevezett egyén kezelje a gépházban.

7. Nem engedhető meg, hogy vizsgázatlan kezelőnő javítsa a filmet.

8. Nem engedhető meg, hogy egy-egy filmkezelőnő 50—60 felvonást javítson munkaideje alatt.

9. Nem engedhető meg, hogy a filmtekercseket dobozokban úgy helyezzék el, hogy a film szállításkor ütődhessen.

10. Megtiltandó, hogy a filmládákat szállításkor dobálják.

11. A vetítőgépházban csak vizsgázott gépkezelők vehetik át a filmet és kezelhetik azt.

12. A filmet időnként adjuk a laboratóriumba szakszerű tisztítás végett, vagy vonassuk be valamilyen jól bevált lakkal.

HIRADÓK

MEJ

897. sz.

1. Magyar folyamerők aknaszedése.
2. Mezőgazdasági társadalombiztosítás (M. F. I.-Kerti)
3. Futóverseny a budai hegyekben. (M. F. I.-Tubay.)
4. Uj városrész úthálózata Budán. (M. F. I.-Nagy L.)
5. Magyar—olasz birkózómérkőzés. (M. F. I.-Somkúti.)
6. Rheumagyógykezelés Budapesten. (M. F. I.-Somkúti.)
7. Belgrád a bombatámadások után.

UFA

84. sz.

1. Az idei milánói vásár az új Európa gazdasági alkotóerejének jegyében nyílt meg.
2. A Macuoka japán csász. külügyminiszter és és Molotov szovjet-orosz külügyi népbiztos között lezajlott tárgyalások eredményeképpen Japán és Szovjetoroszország között Moszkvában semlegességi szerződést írtak alá.
3. A dán királyi gárda díszfelvonulása a kopenhágai történelmi Rosenberg-kastélynál Krisztián dán király előtt.
4. A védnökség területén lévő Veitsbergben látható a világ egyetlen kalapmúzeuma.
5. Franciaország kerékpárversenyzői a Fausses-Reposes-erdőben rendezték meg a téli évad utolsó bajnoki versenyét.
6. Az Ardenne-vidéken német megszállócsapatok segítik a francia parasztot földjének megművelésében.
7. A japán katonai cenzúra elsőizben engedte meg, hogy a hadfelszerelési ipar munkájáról készült felvételeket nyilvánosságra hozzák.
8. Német repülőgépek Afrika felett.
9. A jugoszláv hadjárat színhelye.
10. Képek a görög hadszintérről.
11. A déli harcvonal fő hadiszállásán töltötte Hitler Adolf 52-ik születésnapját.

MAGYAR MOZGÓFÉNYKÉPGÉPKEZELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE

mint az állami munkaközvetítőhivatal hat. eng. megbizottja

DIJTALANUL KÖZVETIT SZAKAVATOTT GÉPÉSZEKET

állandó alkalmazásra és kisegítésekre úgy helyben, mint vidéken. Budapest, VIII., Népszinház-u. 19.

Telefon: 337—598.

Hivatalos órák: 2—4-ig.

20th CENTURY FOX

XV. évf. 18 sz.

1. A sokat futott vasúti mozdonyokat kijavítják Ohióban.
2. Bölények és szarvasok egy montanai vadász farmján az Egyesült Államokban.
3. Egy 17 gyermekes házaspár kirándulása Kaliforniában.
4. Egy hűséges kutya repülőgépen látogatja meg gazdáját Montereyben.
5. Mezei futóverseny Saragossában 103 résztvevővel.
6. Légiakrobaták mutatványai Riverside-ben!
7. Síugróverseny a Snoqualmie-Kupáért az USA-ban.
8. Franco tábornok győzelmének második évfordulója.

MOZIGÉPÉSZ-ÜGYEKBEN

a t. mozitulajdonosok rendelkezésére áll a

Turul Szépmíves B. E. Vetítőtörzse

VIII., Rákóczi-út 42. II. T.: 225—212

MAGYAR FILM

az egyetlen szakmai hirdetési orgánum!

MŰTEREM

Filmgyár:	**Magyar Filmiroda**
A film címe:	**Leányvásár**
Gyártó cég:	Imago
Gyártási vezető:	Széll István
Irta:	Babay József
Rendező:	Podmaniczky Félix
Szereplők:	Szeleczky Zita, Sárdy János, Kiss Manyi, Latabár Kálmán, Vaszary Piroska, Bilicsi Tivadar, Mihályffi Béla, Földényi László, Tompa Pufi, Makláry Zoltán, Fáy Béla, Sárossy Andor, Kompóthy Gyula, Gonda György, Harasztos Gusztáv, Hidassy Sándor.
Felvételvezető:	Fábry József
Fényképezi:	Hegyi Barnabás.
Segédrendező:	Máriássy Félix,
Hangmérnök:	Kereszti Ervin,
Összeállítja:	Katonka László,
Segédoperatőr:	Kiss Lajos,
Díszlet:	Básthy István,
Zene:	Jacobi Viktor (Fényes Szabolcs), Fényes Szabolcs, Gergely Sándor, Rácz
Karmester:	jelmezüzem és eredeti csángó ruhák.
Ruhák:	Gondos Sándor,
Fodrász:	Kiss Lajos,
Állófényképész:	Pulvári
Hangrendszer:	Magyar Filmiroda,
Laboratórium:	Boronkay Sándor.
Scripter:	

1941
máj: 24

MAGYAR FILM

ból. Manci bosszút esküszik Bojár ellen. Kovács Manci vezérlete alatt egész sereg kenyérkereső lány valóságos hajtóvadászaott indít Bojár Kálmán ellen. Manci az egész ország előtt nevetségessé teszi Bojárt és követeli tőle, hogy szerezzen neki férjet, ha kenyérkeresetét lehetetlenné teszi. Bojár és Manci hadakoznak egymás ellen és közben észre sem veszik, hogy bár ellenségek, szeretik egymást. Bojár Balatonfüredre menekül Manci elől. Cseresznyés bácsi, Bojár inasa, azt tanácsolja, hogy utazzék utána. A ravasz Cseresznyés látja, hogy Bojár tervezett gazdag házasságból nem lesz semmi és útja Manci felé vezet. Manci a Balaton mellett eszmél rá, hogy tulajdonképpen szereti Bojárt és mikor megtudja, hogy Bojárnak a milliomos kisasszonnyal házassági tervei vannak, a már-már szerelemre eszmélő és nyilatkozni akaró Bojárnak azt hazudja, hogy menyasszony. Együtt vacsorázik Sziráky kegyelmes úrral, amit Bojár Kálmán látva, azt hiszi, hogy Manci csakugyan foglalt. Féltékenységében színt vall, gyorsan megkéri Manci kezét és megtalálják a boldogságot.

*

Könnyű, de mindvégig mulatságos és vígan perdülő újdonság, amelyet végignevet a közönség. Egy szegény leány révbejutása a magja a történetnek, sok ötlettel, tréfával fűszerezve. Szerintünk a film Martonffy Emil legjobb munkája. Erre a rendezésre büszke lehet. Szeleczky Zita csupa derű, báj és fiatalság, Hajmássy Miklós deli férfi, Somlay Artur impozáns elnök, ifj. Latabár Kálmán a burleszkszerű groteszkség képviselője. Kiss Manyi minden fintora, hanglejtése kacagtató. Az epizódisták is, Solthy György, Pethes Sándor és Adorján Éva mind a helyükön vannak. A film igazi közönségsiker.

V. D.

Édes ellenfél

Írta: Szilágyi László, Segesdy László
Rendezte: Martonffy Emil.
Segédrendező: Bán Frigyes
Főszereplők: Szeleczky Zita, Somlay Artur, Mály Gerő, Hajmássy Miklós, Kiss Manyi, Latabár Kálmán, Solthy György, Simon Marcsa, Pethes Sándor, Makláry Zoltán.
Beszél: magyarul
Gyár: MFI
Gyártotta: Hausz Mária
Gyártási vezető: Takács Antal
Felvételvezető: Pécsy Dénes
Kép: Icsey Rezső
Hang: Pulvári Károly
Összeállította: Kerényi Zoltán
Díszlet: Básthy István
Segépoperatőr: Kiss Lajos
Állófényképész: Pálházy Gyula
Fodrász: Gondos Sándor, Noach Werner
Hangrendszer: Pulvári
Laboratórium: MFI
Hossza: 2500 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Hausz Mária
Bemutatta: Radius, május 22.

*

Bojár Kálmán fiatal földbirtokos és politikus a Családvédelmi Liga nagygyűlésén tartott beszédében a dolgozó nők ellen szónokolt. Nem szabad megengedni, hogy a nők férfiak elől vegyék el a kenyeret és a keresett pénzt rúzsra és öltözködésre fordítsák. A beszéd hatása alatt Kovács Mancit és barátnőjét, Krakauer kisasszonyt elbocsátják állásuk-

Két szerelmes óra

(Je t'attendrai)
Rendezte: Edouard Lepage
Főszereplők: Jean Pierre Aumont, Corinne Luchaire, Berthe Bovy
Beszél: franciául
Magyar szöveg: Lajthay Károly
Hossza: 2296 méter
Cenzura: alùli
Kölcsönző: Objectiv
Bemutatta: Forum, május 16.

*

1918-at írunk. Artois falucskájában zsufolt katonavonat halad, amikor ellenséges repülőgép bombát dob a sinekre. A vonat megáll, addig nem haladhat tovább, amíg a sineket ki nem javítják. Ez a munka két órát vesz igénybe. A vonaton utazik bajtársaival Paul, aki éppen Artois faluba való. Könyörög az őrmesternek, hogy engedje beszaladni a faluba. Itt laknak szülei és szüleinél lakik Marie, az a lány, akit szeret. Az őrmester tudja, hogy szabálytalan dolog elengedni valakit. Mindketten tudják, hogy ha Paul idejében vissza nem jön, szökevénynek tartják és ezért halál jár. Az őrmester elengedi Pault. Az imádott lány már nincsen Paul szüleinél, Paul a helybeli kocsmában találja, mint kiszolgálólányt. Megtudta, hogy a szeretetükben önző apa és anya elkergették az egyszerű és szegény lányt, mert nem akarták, hogy fiúk szegény lányt vegyen feleségül. Paul felelősségre vonja szüleit. A kocsma tulajdonosa, a félszemű August már régen szemetvetett a

DES ELLEN

HARANGOK után újra ne

MÁRIA

egy szemtelen kisláry

mulatságos kalandjáról szól SZELECZKY ZITA vígjátéka:

Édes ellenfél

RÁDIUS

RÁDIUS

!

Y ZITA vígjátéka

RADIUS

Mindenki megnézi új filmjét!

ZITA

s

H. M. film. Szám: 62.127

Vásárlási könyv

az

Édes ellenfél

előadásához!

OSZTOGATÓNK

téma volt egész Budapesten...

3

Bástly István

részben terverte ~~A~~
Beszélő köntös c. film
díszleteit. Készítette a
filmet a Magyar Filmiroda
Magyar Film

1941. jun. 28.

New York kávéház, VII., Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 425—318, 424—962.

Objectiv film, VII., Erzsébet-körút 8. sz. Tel.: 422—580.

Oktatófilm Kirendeltség, VIII., Csepreghy-utca 4. Tel.: 330—926.

Oláh György gépészmérnök, a Zeiss Ikon A. G. mozigépeinek képviselője, VIII., Rökk **Szilárd-u. 20. Tel.: 349—933.**

OMME, VIII., Csokonay-u. 10. Telefon: 143—013.

Országos Nemzeti Filmbizottság. VI. ker., Andrássy-út 69. Tel.: 420—794.

Pacséry László, XII., Királyhágó-utca 16. Telefon: 155—992.

Palatinus film, VII., Erzsébet-körút 9—11. Telefon: *424—150.

Palló film kft., VII., Erzsébet-körút 13. Tel.: 421—183. Raktár: VII., Erzsébet-körút 8. Gyártási iroda tel.: 422—791.

Pannonia filmlaboratórium, XIV., Thököly-út 61. Tel.: 497—775.

Papp Béláné és Társa betéti társaság, VII., Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 224—294.

Panoráma film, VII., Rákóczi-út 30. Tel.: 225—361.

Paramount film, VIII., Rákóczi-út 59. Tel.: 134—437, 140—522. Raktár a házban.

Pásztor Béla, VII., Erzsébet-körút 9—11. Telefon: 225—761.

Pátria film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 221—807. Raktár: VIII., Népszínház-u. 19. Tel.: 349—414.

Pegazus film, VII., Erzsébet-körút 7. sz. Tel.: 225—405.

Petsman Ferenc, VIII., Mária-utca 19. sz. Tel.: 136—449.

Petsman László, VI., Teréz-körút 3. sz. Tel.: 425—127. Csillaghegy: 163—429.

Pflumm Tibor dr. filmkölcsönzővállalata, VII., Erzsébet-krt. 9—11. Tel.: 224—293.

Phöbus filmkölcsönző, VII., Erzsébet-krt. 8. Tel.: 222—617. Raktár a házban.

P. Kiss Pál grafikai műterem, VIII., Rákóczi-út 23. Tel.: 137—531.

Püspöki Nándor, magyar kultúrfilmterjesztő, VII., Rottenbiller-utca 5/b Telefon: 228—558.

Projectograph, VIII., Rákóczi-tér 11. Tel.: 132—201, 131—960.

Radó—Orbán mutáció, VIII., Népszínház-utca 14. Telefon: 138—091.

Reflektor film, VIII., Sándor-tér 4. Tel.: 142—529. Raktár: VIII., Rökk Szilárd-u.

tásból eredő késedelem a folyamodó veszélyére történik.

(3) Az illetékes elsőfokú rendőrhatóság a nála benyujtott kérvényeket elbirálja abból a szempontból, hogy a folyamodók azokat a vonatkozó rendeletekben, valamint az ebben a rendeletben meghatározott okmányokkal felszerelték-e, illetőleg azok a szükséges adatokat tartalmazzák-e. Ha valamely okmány, vagy adat hiányoznék, azok pótlása iránt az elsőfokú rendőrhatóság saját hatáskörében rövid uton és soronkivül intézkedik. Az elsőfokú rendőrhatóság — ha a kérelem elbirálása nem tartozik hatáskörébe — az 1941. évi november hó 1-ig hozzá benyujtott és az előirásoknak megfelelő valamennyi ily kérvényt mellékleteivel együtt egyszerre, de külön-külön szám alatt az egyes jogszabályokban foglalt rendelkezések figyelembevételével teendő véleményes jelentés kiséretében 1941. évi november hó 15. napjáig az illetékes másodfokú rendőrhatósághoz felterjeszti.

(4) A másodfokú rendőrhatóság — ha a kérés elbirálása nem tartozik hatáskörébe — a hozzá felterjesztett ily kérvényeket és mellékleteit az elsőfokú rendőrhatóság, valamint saját véleményes jelentésével egyszerre, de külön-külön szám alatt 1941. évi december hó 1-ig terjeszti fel hozzám, s egyben a folyamodók személyi, valamint nemzethűség szempontjából való megbízhatóságára nézve a maga részéről is véleményes jelentést és a kérelem teljesítése kérdésében megokolt javaslatot tesz.

(5) Az első- és másodfokú rendőrhatóság a kérvényt — ha annak elbirálása nem tartozik hatáskörébe — a (4) bekezdésben megállapított időpontig abban az esetben is felterjeszti a kérelem elbirálására jogosult hatósághoz, ha a folyamodó a kérvényhez csatolandó okmányokat, vagy azok egy részét nem mellékelte, illetve azokat az elsőfokú rendőrhatóság felhivására pótlólag sem mutatta be.

A jogosítvány (engedély, igazolvány) ideiglenes gyakorlása és annak megszűnése.

5. §.

(1) A jogosítvány gyakorlása — az irányadó országos érvényű közigazgatási jogszabályok rendelkezéseinek betartása mellett — ideiglenesen mindaddig folytatható, amíg az illetékes hatóság az e rendelet alapján előterjesztett kérés tárgyában jogerősen nem határoz. Aki azonban ilyen kérést az 1941. évi november hó 1. napjáig bármi okból nem terjesztett elő, az jogosítványát e határidőn túl nem gyakorolhatja és jogosítványát (engedélyét, igazolványát) megszüntnek kell tekinteni. Az elsőfokú rendőrhatóság az ekként hatályukat vesztett jogosítványokat bevonja és irattárában megőrzi, illetve jelentés kíséretében ahhoz a hatósághoz terjeszti fel, amely hatóságoknak a jogosítvány kiadásáért előterjesztett kérelem elbirálására a jogszabályok szerint egyébként hatásköre van.

2. Ha a jogosítvány (engedély, igazolvány) birtokosa kérvényét kellő időben benyujtotta ugyan, de a folyamodó az elsőfoku rendőrhatóság megállapítása szerint nemzethűség és erkölcsi megbízhatóság szempontjából alapos kifogás alá esik, az elsőfoku rendőrhatóság

a) az ily jogosítvány gyakorlását felfüggeszti abban az esetben, ha annak kiadása a m. kir. belügyminiszter, vagy a másodfoku rendőrhatóság hatáskörébe tartozik;

b) a jogosítvány gyakorlását — fellebbvitelre tekintet nélkül — haladéktalanul megszünteti, ha annak kiadása az elsőfoku rendőrhatóság hatáskörébe tartozik.

3. A 2. bekezdés a) pontjában említett esetben az elsőfoku rendőrhatóság a jogosítvány gyakorlásának felfüggesztéséről az engedély megadására jogosult hatósághoz késedelem nélkül részletes jelentést tesz és jelentéséhez mellékeli a jogosítvány gyakorlásától felfüggesztett folyamodó kérvényét és mellékleteit, valamint jogosítványa eredeti példányát is.

4. Az a folyamodó, aki jogosítványát ideiglenesen gyakorolhatja, — feltéve, hogy nemzethűség és erkölcsi megbízhatóság szempontjából nem esik kifogás alá — az elsőfoku rendőrhatóságtól az ehhez a rendelethez A. alatt mellékelt mintának megfelelő ideiglenes igazolványt kap arról, hogy kérvényét határidőn belül előterjesztette és jogosítványa ideiglenes gyakorlására jogosult. Az ideiglenes igazolvány számának a folyamodó kérvénye iktatószámával azonosnak kell lennie.

5. Az elsőfoku rendőrhatóságok a kiadott ideiglenes igazolványokról nyilvántartást vezetnek. A nyilvántartásnak tartalmaznia kell az engedélyes nevét, foglalkozását, lakáscímét, a jogosítvány (engedély, igazolvány) pontos megjelölését (pl. mozgófényképüzemi mutatványengedély, stb.), ha az engedély gyakorlása helyiséghez van kötve, akkor az üzem helyiségének pontos megjelölését is, valamint a jogosítvány (engedély, igazolvány) megadásáért előterjesztett kérelem iktatószámát és az ideiglenes igazolvány kiállításának keltét.

6. Ha az ideiglenes igazolvánnyal rendelkező egyén időközben oly cselekményt, vagy mulasztást követ el, avagy olyan magatartást tanúsít, amely miatt részére a jogosítvány (engedély, igazolvány) a jogszabályok értelmében meg nem adható, az elsőfoku rendőrhatóság az ideiglenes igazolványt tőle haladék nélkül visszavonja, ezt a nyilvántartásban feljegyzi és erről a jogosítvány kiadása iránt előterjesztett kérelem elbirálására jogosult hatósághoz jelentést tesz.

7. Ha a kérelmet az arra jogosult hatóság jogerősen elbirálta, az elsőfokú rendőrhatóság az ideiglenes igazolványt a folyamodótól haladék nélkül bevonja, tekintet nélkül arra, hogy a hatóság a jogosítvány kiadásáért előterjesztett kérelmet teljesítette-e, vagy sem. Az igazolvány bevonását a nyilvántartásba fel kell jegyezni.

6. §.

— — — — — — — — —

A képesítéshez kötött jogosítványok ideiglenes gyakorlása.

7. §.

1. A képesítéshez kötött jogosítvány (engedély, igazolvány) birtokosa, ha kérését határidőn belül előterjesztette és az elsőfoku rendőrhatóság az 5 §. 2. bekezdése alapján jogosítványa gyakorlását fel nem függesztette, vagy meg nem szüntette, az 5. §. 1. bekezdésének első mondatában foglalt rendelkezés alapján jogosítványát ideiglenesen — jelenlegi képesítése birtokában — gyakorolhatja, ha ezt a képesítését igazolta, illetve az igazoló okiratot e rendelet rendelkezésének megfelelően kérvényéhez csatolta.

2. A képesítést igazoló okirat bemutatását és a kérvényhez csatolását a kiadott ideiglenes igazolványon záradék alakjában tanúsítani kell s azt az ideiglenes igazolványokról vezetett nyilvántartásban is fel kell jegyezni.

3. Annak érdekében, hogy azok részére, akik a visszafoglalt délvidéki területen végrehajtott felülvizsgálat során képesítéshez kötött jogosítványt (engedélyt, igazolványt) kaptak, de nem rendelkeznek az országos érvényű magyar jogszabályokban megállapított képesítéssel, a szabályszerű képesítés pótlólagos megszerzése, illetve igazolása lehetővé tétessék, külön rendeletben fogok rendelkezni.

A mozgófényképüzemekre vonatkozó különleges rendelkezések.

8. §.

1. A mozgófényképüzemek helyiségeinek, valamint berendezésének igénybevételére a 2930—1941. M. E. számú rendeletben foglalt rendelkezések az irányadók.

2. Ha a mozgófényképüzem folytatására vonatkozó végleges mutatványengedélyt nem a jogosítvány ideiglenes birtokosa kapná meg, az elvi engedélyben kijelölt új engedélyes köteles a végleges mozgófényképüzemi mutatványengedély iránt benyujtandó kérvényéhez oly nyilatkozatot is csatolni, melyben kötelezi magát, hogy a mozgófényképüzemnek a rendőrhatóság részéről nemzethűség és erkölcsi megbízhatóság szempontjából nem kifogásolt személyzetét megtartja és a játszási évad végéig — 1942. évi július hó 31-ig — az ideiglenes engedélyes részéről magyar iparhatósági engedéllyel rendelkező filmkölcsönzőtől játszásra lekötött filmeket átveszi.

A felülvizsgálat végrehajtásának határideje.

9. §.

1. Az 1. §. értelmében felülvizsgálás alá kerülő jogosítványok (engedélyek, igazolványok) kiadása iránt előterjesztett kéréseket legkésőbb 1942. évi május hó 31. napjáig kell elbírálni.

2. A felülvizsgálatot tehát oly módon kell végrehajtani, hogy legkésőbb az előző bekezdésben említett határidő utolsó napjáig valamennyi folyamodó kézhez kapja a kérése ügyében hozott határozatot.

Hatálybalépés.

10. §.

Ez a rendelet 1941. évi augusztus hó 21. napján lép hatályba.

Budapest, 1941. évi augusztus hó 13-án.

dr. vitéz Keresztes-Fischer Ferenc s. k.,
m. kir. belügyminiszter

A) *melléklet a 200.200—1941. B. M. számú rendelet 5. §. (4) bekezdéséhez.*

A . . . . . járás főszolgabírája.

A m. kir. rendőrség . . . . kapitánysága. . . . . /194. . . . szám.

Ideiglenes igazolvány

Igazolom, hogy . . . . . lakos (cég) . . . . . városban (községben) . . . . . utca (tér) . . . . . házszám alatt levő helyiségben . . . . . folytatására (gyakorlására, teendők ellátására) jogosító engedély (igazolvány) kiadása iránti kérvényét a 200.200—1941. B. M. számu rendeletben megállapított határidő alatt nálam előterjesztette és jogosítványa — legkésőbb 1942. évi . . . . . hó . . napjáig terjedő ideiglenes gyakorlására a 200.200—1941. B. M. számu rendelet 5. §-ának 1. bekezdése értelmében jogosult.

. . . ., 194 . . évi . . . . hó . . .

P. H.

járási főszolgabíró
m. kir. rendőrkapitányság vezetője.

400 CSAPÓSZÉK

eladó. Megtekinthető: **Világ mozgó, Rákosszentmihály.** Telefon: 208-665

1941. aug. 23

MAGYAR FILM

Emelkedett a filmgyártás támogatására létesített alap százaléka

A Horthy Miklós Nemzeti Repülőalap és a nemzeti filmgyártás támogatására a mozgófényképüzemek az elmúlt évben bevételük 4%-át fizették hozzájárulás címén. Az így befolyó összegből 70% esett a Repülőalapra és 30%-ot fordítottak a filmgyártás támogatására.

A BUDAPESTI KÖZLÖNY augusztus 15-i számában megjelent 3.700—1941 sz. M. E. rendelet az általános forgalmi adó kulcsainak felemeléséről, valamint a forgalmi adók jogszabályainak módosításáról és kiegészítéséről, nemcsak az általános forgalmi adónak és a vámkülföldről behozott áruk után fizentendő vámforgalmi adónak a 3.300/1940. M. E. számú rendeletben 4%-ban megállapított kulcsát emelte fel augusztus 15-től kezdve 5%-ra, hanem ugyanakkor a Horthy Miklós Nemzeti Repülőalap és a nemzeti filmgyártás támogatására a mozgófényképüzemek által fizetendő hozzáájárulás kulcsát is 4%-ról 5%-ra emelte.

Tekintettel a mozgófényképszínházaknak az elmúlt esztendőben elért üzletmenetére, az eddig is jelentős összeg emelése még inkább lehetővé teszi, hogy hathatósan támogassák mind a magyar nemzeti repülést, mind pedig a filmgyártás fontos tényezőjét.

Forgalmi adó és repülőalapi díj felemelése

Felhívjuk tagjaink figyelmét arra, hogy a 3.700—1941 M. E. számú rendelet 1. §-a 1941 augusztus 14-től kezdődően a forgalmi adó 4%-ról 5%-ra, a Horthy Miklós Repülő Alap és a nemzeti filmgyártás támogatására a mozgófényképüzmek által fizetendő hozzájárulás kulcsát ugyancsak 4%-ról 5%-ra emelte fel. Akik a forgalmiadót átalányba fizetik, azoknak átalánya emelkedik 25%-kal.

NYILTTÉR*

Tudomásomra jutott, hogy a szakmában egyesek rágalmaznak. Ezzel kapcsolatban becsületszavamra kijelentem, hogy soha senki ellen aknamunkát nem folytattam, mert ez nem módszerem, de nem is természetem. Hogy az ügyre akár átmenetileg, akár véglegesen pontot tegyek, a szakma nyilvánossága előtt kijelentem, hogy mindazokat, akik ok nélkül és alattomosan vádaskodnak, rágalmat követnek el ellenem és amennyiben az illetők neve tudomásomra jut, úgy ellenük megteszem a megfelelő lépéseket.

Göbl György

*

Alulirott, mint a *pestszentlőrinci Adria Filmszínház* kiterjesztett engedélyese, közlöm, hogy f. é. augusztus 1-től egyedül az én aláirásommal ellátott filmkötleveleket ismerek el, azaz: csak az ilyen kötlevelek birnak kötelező erővel, illetőleg jogi érvénnyel a *pestszentlőrinci Adria Filmszínházra.*

Fónagy János

a pestszentlőrinci Adria Filmszínház kiterjesztett engedélyese.

*) A rovatban foglaltakért nem vállalunk felelősséget

ÚJ FILMEK

Csákó és kalap

Irta: Pusztaszery Margit
Zene: Ákom Lajos
Rendezte: Martonffy Emil
Munkatársai: Rozsnyói György, Szüle Mihály.
Főszereplők: Csortos Gyula, Simor Erzsi, Bilicsi Tivadar, Kiss Manyi, Latabár Kálmán, Vaszary Piri, Pethes Ferenc
Beszél: magyarul
Gár: MFI
Gyártotta: Filmértékesítő
Gyártási vezető: Z. Horváth János
Felvételvezető: Zimmermann Adolf
Kép: Hegyi Barna
Hang: Kereszti Ervin
Összeállította: Katonka László
Díszlet: Básthy István
Hangrendszer: Pulvári
Laboratórium: MFI
Hossza: 2327 méter
Cenzúra: aluli
Kölcsönző: Filmértékesítő
Bemutatta: Corso, Décsi, Omnia aug. 21.

*

Dr. Elekes György, a philadelphiai egyetem tiszteletbeli tanára hazaérkezik Amerikából és a neki szokatlan magyar környezetben jobbra-balra csetlik-botlik, míg összetalálkozik a szomszéd földbirtokos, Udvardy Tamás leányával, Erzsikével. György, a komoly tudós, akit eddig a legfeljebb 2800 éves nők, — azok is csak szobor-, vagy múmia-alakban — érdekeltek, Erzsike láttára feladja elveit és szerelmes lesz. Inasa, Mihály közli vele, hogy a magyar leányoknál a „civil" nem számít, csak katona. Erzsike várja unokabátyját, Kálmánt, akit 20 év óta nem látott, azonban Kálmán helyett György érkezik meg, és amikorra a félreértés tisztázódik, György már meg is csókolta Erzsikét. György Mihály utasítása alapján elmegy a sorozásra, ahol azonban alkalmatlannak találják. Elkövetkezik október elseje és György azt mondta Erzsikének, hogy ő is bevonul, tényleg be is vonul, amiből rengeteg bonyodalom támad. Ugyanis annak az embernek a helyét foglalja el, aki szabályszerű katonai behívóval rendelkezik, viszont annak összes felszerelését már György felvételezte. Másnap reggel kiderül a tévedés és Györgyöt kiteszik a laktanyából, pedig mindent elkövet, még napi penziót is akar fizetni, csakhogy bennmaradhasson. Erzsike, aki édesapjával Pesten tartózkodik, megtudja György századparancsnokától, hogy György alkalmatlan. György azonban soronkívül felülvizsgálatra jelentkezik és közli Erzsikével, hogy bevált katonának. Erzsike boldogan nyujtja Györgynek a kezét.

*

A magyar filmbohózatok sorában előkelő helyet foglal el az új alkotás. Eddig ugyanis többnyire csak vaskos helyzetkomikumokkal gondoskodtak az állandó nevetésről az efajta filmek, ezúttal azonban finomabb eszközökkel érik el ugyanazt, vagy talán még nagyobb hatást. Szerencsés ötlet volt Bilicsi Tivadarnak főszerepet juttatni. Ez az egyéni humorú, utánozhatatlanul nagyszerű színész egymaga képes sikerre vinni a darabot. Pedig olyan segítőtársai vannak, mint a gyönyörű Simor Erzsi, valamint Latabár Kálmán, Pethes Ferenc, Kiss Manyi, Vaszary Piroska. Ez a névsor egymagában elegendő biztosíték arra, hogy a vidámságból egy pillanatra sem fogy ki a film.

K. M.

200 CSAPÓSZÉKET

keresünk mozgóképszinház részére.
Sürgős ajánlatokat **Rex mozgó, Székesfehérvár** részére kérünk.

Brigitta férjet fog

(Wass will Brigitte?)

Rendezte: Martin Pál
Főszereplők: Leni Marenbach, Albert Matterstock, Harald Paulsen, Fita Benkhoff, Georg Alexander
Gyártotta: Bavaria
Beszél: németül
Magyar szöveg: Nagy Mária
Hossza: 2414 méter
Cenzúra: aluli
Kölcsönző: Léna
Bemutatta: Casino, augusztus 21.

*

Brigitta Arend szegény kis divatrajzoló nagy bajban van. Háziasszonya felmondja lakását, mert már régen adósa a házbérrel. Reménytelen bolyongásában az utcán csatlakozik hozzá egy fiatalember, Stefan Roland, akitől nem tud szabadulni és lassan-lassan beszédbe elegyedik vele. Stefan Roland híres zongoraművész. Rábeszéli Brigittát egy kirándulásra és mire este elválnak, már kölcsönösen nagyon tetszenek egymásnak. Brigitta meghívót és jegyet kap Stefántól annak másnapi hangversenyére, amelyen ámulva látja, hogy Stefánt a nagyközönség, főleg a nők, tombolva ünneplik. Brigitta a művészszobába is benyit, hogy gratuláljon a művésznek, ahol Stefán két hölgyrajongója: Berta és Margot, két igazgató felesége tömjénezi Stefánt. Stefán és a három nő vacsorázni mennek, ahol Brigitta látja, hogy mindkét hölgy szerelmes Stefánba. A hölgyek nem látnak konkurrenciát a szerény kis Brigittában és meghívják másnapra rendezendő táncestélyükre. A kedélyes este után Brigittát háziasszonya kilakoltatja. Beáll tehát szobalánynak Forbach bankigazgató úrékhoz. Mikor Brigitta először lép be a felszolgáló tálcával a vendégek közé, majd hanyattesik ijedtében, — ott van Stefán és a tegnapi hölgyek, díszes vendégkoszorú közepén és kitűnik, hogy Brigitta Forbach igazgatónéhoz áll be szobalánynak, ahova mint vendég is hivatalos. A hisztériás két direktorné ájuldozik az ijedtségtől, félnek ugyanis, hogy a szobalány el fogja árulni férjeiknek a tegnapi gcrbeestét. Brigittát azonnal ki akarják dobni, a ravasz kis nő azonban nyeregben érzi magát és megkezdi küzdelmét Stefánért. Bezárkózik Forbach igazgatóné lakosztályába és míg kint a legnagyobb a felfordulás, ő telefonon a legfrisebb ruhakreációkat rendeli, kiszépíti magát és mint egy győztes dáma jelenik meg a vendégek között. Brigitta végül győztesen vonul el botrányai színhelyéről.

*

Az új német vígjáték, bár sok vidám helyzettel van teletűzdelve, témában nem sok újat ad. Martin Pál rendezői keze azonban a régi alapötletet is számtalan ügyes fogással, ötlettel fűszerezi és így végig kitünően szórakozunk. Ebben részük van a főszereplőknek, akik közül Georg Alexander, Harald Paulsen és Leny Marenbach nevét kell feljegyeznünk.

K. M.

1941. aug. 16.

MAGYAR FILM

Három csengő

Irta: Békefi István
Zene: Fényes Szabolcs
Rendezte: Podmaniczky Félix báró
Segédrendező: Boronkay Sándor
Főszereplők: Tolnay Klári, Jávor Pál, Mály Gerő, Turay Ida, Apáthy Imre, Makláry Zoltán, Rácz Vali, Mihályfi Béla, Pataky Miklós, Pethes Ferenc, Köpeczi-Boócz Lajos, Bilinszky Ibolya, Sugár Lajos, Nagyajtay György, Vándory Gusztáv, Boray Lajos, Haraszti Mici, Simon Marcsa, Harasztos Gusztáv, Kompóthy Gyula, Szőreghy Gyula
Beszél: magyarul
Gyár: MFI
Gyártási vezető: Gottesmann Ernő
Felvételvezető: Golda József
Kép: Hegyi Barna
Hang: Pulvári Károly
Összeállította: Katonka László
Díszlet: Básthy István
Naplóvezető: Kandó Gyula
Ügyelő: Rozsnyói György, Orbán Gyula
Segédoperatőr: Kiss Lajos
Hangrendszer: Pulvári
Laboratórium: MFI
Hossza: 2534 méter
Cenzúra: aluli
Kölcsönző: MFI
Bemutatta: Royal Apollo, Forum, augusztus 14.

*

A Dunapart hotel előtt taxi áll meg és kiszáll belőle az új vendég, Kovalszky. A szobafőnök felhívja a figyelmét a három csengőre, ha esetleg óhajt valamit a pincértől, a szobalánytól, vagy a lohndinertől. Miklós és Anna, a pincér és a szobalány jövőjükről terveznek, amikor megszólal a csengő. Kovalszky fürdőt készíttet Annával. A lány nagyon megtetszik Kovalszkynak, aki megpróbál hozzá közeledni, de Anna elmenekül. Megjelenik egy ékszerész, akinek Kovalszky megvételre kínál egy halom ékszert, amelyről kiderül, hogy rablott holmi. Az egyik gyűrűt felkínálja Annának. Miklós felelősségre vonja Kovalszkyt. Anna magyarázatát pedig nem fogadja el. Vera, a szálloda dizőze bejelenti, hogy eltűnt egy értékes gyűrűje. Megkezdődik a kihallgatás. Kovalszky ismét becsengeti Annát és bevallja neki, hogy szereti és új életet akar mellette kezdeni. Anna kéri Miklóst, hogy bocsásson meg neki. Miklós nem bocsát meg, mire Anna úgy határoz, hogy elmegy Kovalszkyval. Miklós felelősségre vonja Kovalszkyt, aki panaszt tesz. Miklóst azonnal elbocsátják. A gyanú a távozni készülő Annára terelődik. Közben Miklós és Anna rájönnek, hogy még mindig szeretik egymást. A detektívek felkeresik Kovalszkyt is, de hiába kopognak ajtaján. Mielőtt a rendőrség behatolna, Kovalszky főbelövi magát. Miklóst és Annát visszaveszik. Folyik tovább a szálloda élete. Jön az új vendég. Rendelkezésére áll a három csengő...

*

Egy előkelő dunaparti szálló személyzetének és vendégeinek életébe világít bele eleven színekkel ez a bűnügyi vígjáték, amely azért nem nélkülözi a drámai fordulatokat sem. Mint a film címe is elárulja, a hotel pincéréről, szobalányáról és inasáról szól a történet, amelyet a rendező Podmaniczky Félix európai ízléssel, előkelőséggel és rutinnal ültetett vászonra Békeffy István szellemes szövegkönyve alapján, Fényes Szabolcs kellemes zenéjével kísérve. Tolnay Klári ennivalóan csinos és finom szobacica, Jávor Pál előkelő pincér, Mály Gerő egyszerű, de annál mé-

Hrlapbizonianyos
KESZTHELY

MINDENK

meghódit a C
idei filmsláger
szerencse". V

ÉRHET

egy mozist se
Douglas Fairb
Paulette Godd

SZERENC

film a szezón
érhet szerenc
lekötik és be

CSEPRE

Budapest, VII., Erzsébet-kö

Bástly Tóran

HIREK

ELŐKELŐ VENDÉGEK A ROYAL APOLLO TOBIS-PREMIERJÉN

A *Tobis* nagy filmjének, a *Lützow-sasok* című új darabnak június 30-iki, hétfői díszelőadásán a következő előkelőségek nevét sikerült feljegyeznünk a meghívott díszes közönség soraiban: *Bárdossy* László miniszterelnök, *Tasnády Nagy* András, a képviselőház elnöke, *Werth* Henrik, gyalogsági tábornok, a honvédvezérkar főnöke, *Karafiáth* Jenő, főpolgármester, von *Erdmannsdorf* volt német és *Talamo* márki olasz követ.

AZ OMME-TANFOLYAM UTOLSÓ HETE

Az OMME filmkereskedelmi tanfolyamának előadásai az elmult héten is az egész hét folyamán tartottak és most már befejezéshez is közelednek. A hét előadói közül *Erdélyi* István dr., *Castiglione* Henrik és *Toldy* Zoltán dr. folytatták értékes előadásaikat. Új előadóként *Ronczik* Sándor dr., a *Hunnia Filmgyár* titkára kapcsolódott be a tanfolyam eheti anyagába. *Ronczik* Sándor dr. kitűnő előadónak bizonyult s a hallgatóság őszinte tapssal honorálta előadásai végén.. Tárgyát, a magyar filmek külföldi eladásának ismertetését, érdekesen, ízesen és szakmai intimitásokkal teletüzdelve adta elő; méltán volt része az ünneplésben és gratulációkban. A tanfolyamnak már csak egyetlen tanítási napja lesz, július 7-én. Jövő héten, július 8-án a vizsgákat bonyolítják le s ezzel be is fejeződik az OMME nagysikerű első filmkereskedelmi szaktanfolyama.

SZELECZKY ZITÁT FEDDÉSRE ITÉLTE A FILMMŰVÉSZETI TANÁCS

Az *Országos Szinművészeti és Filmművészeti Tanács* dr. *Jalsoviczky* Károly elnökletével csütörtökön július 3-án délután tárgyalta *Szeleczky* Zita fegyelmi ügyének fellebbezését. A tanács tagjai dr. *Vojnovich* Géza, dr. *Petrovay* Zoltán, *Gerster* István és *Vaszary* János voltak. Az ügyet *Cziffra* András ismertette, a vádat dr. *Mednyánszky* Miklós ügyvéd képviselte, *Szeleczky* Zita védelmét dr. *Báthory* György budafoki ügyvéd látta el. A tanács az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta: az engedély nélküli filmezés vádja alól *Szeleczkyt felmentette*, a szerep visszaadása miatt bűnösségét megállapította; végül a sajtónyilatkozattal elkövetett fegyelmi vétség vádja alól *szintén felmentette*. A tanács az enyhítő körülmények figyelembe vételével *Szeleczky* Zitát *feddésre ítélte.*

AZ OKTATÓFILM KÖZLEMÉNYEK JÚNIUSI SZÁMA

A *Geszti* Lajos szerkesztésében megjelenő *Oktatófilm Közlemények* legújabb júniusi számának gazdag tartalmából kiemeljük a következő cikkeket: *Szabó* Gábor: *Néhány szó az „Eötvös torziós ingája" című filmünk keletkezéséről;* H. *Friessner: A film mint a katonás szellemi nevelés eszköze a német iskolában; Horváth* Károly dr.: *A film nemzeti öntudatra is nevel; Kertész* István dr.: *Budapest székesfőváros filmoktatása számokban. (1940—41 év.)*

NAGYSZABÁSÚNAK IGÉRKEZIK A „HÁRY JÁNOS"

Kevés olyan ízes, eredeti, magyar figurája van irodalmunknak, mint Háry János alakja. *Garay* János népszerű nagyotmondó obsitosa, pályafutása során az operai feldolgozás után, most már a megfilmesítéshez is elérkezett. *Kodály* Zoltán muzsikája ismertté tette Háry Jánost az egész világ előtt. Sorsát nem kerülhette el. Korunk legnépszerűbb művészete a film is feldolgozza csodálatos históriáit. A filmet *Harsányi* Zsolt és *Paulini* Béla forgatókönyve alapján, *Kodály* Zoltán zenéjével, *Bán* Frigyes rendezésében a nagy filmek specialistája, a *Palatinus* filmvállalat készíti. A *Palatinus* a filmmel kapcsolatban pályázatot hirdetett: megszavaztatta a közönséget, kit kíván Háry János szerepében látni. A közönség kilencven százaléka *Páger* Antalra szavazott, így ő személyesíti meg az obsitos figuráját. A többi főszerepet *Dayka* Margit, *Csortos* Gyula, *Pethes* Sándor és *Bárczy* Kató alakítják. A forgatás a *Hunniában* e hó 15-én kezdődik, addig pedig a külső felvételeket készítik el. Ezeket Tatán veszik fel, ahová már el is utazott a hatalmas együttes: a stáb, a főszereplők, valamint 600 főnyi statisztéria. A ruhák (több, mint 500 eredeti, vadonatúj kosztüm) is már elkészültek. Tatán a bécsi Burg Napoleon kastélya és az osztrák-orosz határ felvételei készülnek. Nemcsak a külső, de a műtermi felvételek is egészen nagyszabásúak lesznek, úgy hogy a *Hunnia* mindkét műtermét egyszerre lefoglalják. Ez csak a legritkább esetben, a legnagyobb produkciók kapcsán történik, amilyennek most a Háry János igérkezik.

A FORUM ÁTVÉTELÉRE ÚJ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ALAKULT

Fórum Filmszínház Részvénytársaság címmel új vállalat alakult, amelynek célja a *Forum* mozi üzemének továbbvezetése. Ezt a filmszínházat eddig a *Kossuth Lajos-utcai Mozgóképüzem Rt.* bérelte és most új vállalat alakult, amelynek vezetőségében a *Kossuth Lajos-utcai Mozgóképüzem Rt.* igazgatóságának három tagja is szerepel. Az új részvénytársaság alaptőkéje 150.000 pengő, amely 150 darab 100 pengős részvényre oszlik. Az igazgatóság tagjai özv. *Pantl* Kálmánné szül. adorjánházi *Molnár* Gabriella, *Neuhold* Kornél és *Dávid* Károly.

CÉGVÁLTOZÁS

Az eddigi *Lévai-Nagy* filmgyártó és kölcsönző kft. — mint közlik velünk — megváltoztatta cégének nevét és ezentúl mint *Léna Film, Nagy Mária filmgyártó és kölcsönző kft.* működik. A vállalat új telefonszáma: 422—920.

MAGYAR FILM
1940 évi II. évfolyama
diszkötésben,
arany rányomással
KIADÓHIVATALUNKBAN KAPHATÓ
Ára 30 pengő

KÜLFÖLD

BELGIUM

A filmipar újraszabályozása

1940 augusztus óta a belgiumi és északfranciaországi német parancsnokság rendelkezése szerint minden vállalkozást katonai parancsnokság alá helyeztek, amelynek engedélyétől függ a filmek bemutatása is. A katonai parancsnokság azután három kategóriába osztotta a mozikat és újraszabályozta az előadásokat. A rendelkezés értelmében, a híradót nem számítva, a műsor hossza legfeljebb 3200 méter lehet, vagyis egy játékfilmet és egy ezerméteres rövidfilmet mutathatnak be. A kölcsönző egyesület jelenleg 75 kölcsönző cégből alakult. Előreláthatólag ez a szám azonban lassan fogyni fog, mert az 1937 június 1. előtt megjelent játékfilmeket ki kellett vonni a forgalomból, ami körülbelül 500 film kizárását jelentette. Továbbá mindazok a cégek, amelyek 1941 május 15-ig legalább 10 új játékfilmet nem forgalmaztak, július 31-én megszűnnek. Ezek szerint csak 17 nagy kölcsönző cég kapta meg az engedélyt, amelyek rendelkeznek elegendő számú filmmel. Ezenfelül 10 cégnek, a melyek legalább 7 új filmet forgalmaznak, engedélyt adtak arra, hogy átmenetileg üzemben tarthassák vállalkozásaikat. A többi cég augusztus 1-ével megszünteti működését, a forgalmazásban lévő filmeket azonban tovább adhatja más cégeknek.

DÁNIA

Uj filmtár

A dán állami filmtanács, a dán írók és kultúrtörténészek többszöri felszólalása ellenére is, mindezideig elzárkózott a dán filmtár felállítása elől. A *Nordisk Film Co.* a közelmultban elhatározta, hogy vállalatai részére saját filmarchivumot állit fel azzal a céllal, hogy saját filmjeinek megőrzése céljából állandó múzeumot létesitsen. Ugyanakkor az elgondolás szerint ebből az elgondolásból születhetne meg később az állami filmtár is. A legújabb hirek szerint ezt a felajánlást a cenzura is elfogadta, úgy hogy rövidesen megvetik az alapját a dán állami filmtárnak.

EGYESÜLT ÁLLAMOK

Háborús filmek

A *Motion Pictures Daily* közlése szerint 10 nagy amerikai filmvállalat a legközelebbi évadban több, mint 5 millió dollárt fordít olyan filmek készítésére, a melyek nemzetvédelmi, vagy háborús forgatókönyveket valósítanak meg. A nagyközönség érdeklődése háborús filmek iránt óriási volt az első háborús évben. Az elmúlt esztendőben ugyanis az Egyesült Államokban 129 játékfilmet és 60 rövidfilmet mutattak be, amelyek az európai háborúból merítették tárgyukat. A legtöbb amerikai eredetű film volt, míg 27-et Angliából és 8-at Franciaországból hoztak be.

Amerikai filmtár

A newyorki művészetek múzeuma jelentős filmarchivumot rendezett be, amelyet a közelmúltban számos filmadattal egészítettek ki. A legtöbb múzeális értékű film 1910 és 1930 között készült. Igy a múzeumban őrzik a 30 év előtt a newyorki szabadságszoborról való ejtőernyős

1941. jul. 5.

MAGYAR FILM

ugrási kísérletről készült filmet, valamint a delhi-i angol koronázási filmet 1911-ből és számos felvételt a világháborúból. A filmmúzeum hetenként bemutatókat tart, amelyeknek során a filmművészet fejlődéséből is érdekes felvételeket vetítenek.

NÉMETORSZÁG

A gyártás új szabályozása

A Reichsfilmkammer elnökének nevében *Melzer* dr alelnök rendeletet adott ki, amelynek értelmében 1941. szeptember 1-től csak azok a gyártók forgathatnak filmet, akik a Reichsfilmkammer elnökétől erre külön engedélyt kapnak. A rendelet előírja azt is, hogy viszont csak azok a vállalatok részesülhetnek ebben az engedélyben, amelyek a német filmgyártáshoz megkívánt kultúrpolitikai felkészültségről tanuságot tesznek. Nem adják meg tehát az engedélyt, hogyha a német filmektől megkívánt színvonalú gyártás a vállalattól előreláthatólag nem várható, illetőleg ha megfelelő számú és előképzettségű gyártási személyzet nem áll rendelkezésre, vagy ha a vállalat anyagi felépítése nem elég erős. Minden filmgyártó vállalat a rendelet életbeléptetésétől számított egy hónapon belül tartozik a fenti engedélyt kérelmezni. A kérvényhez csatolni kell mindazoknak igazolását, amely körülményeket a rendelet mint feltételeket az engedély kiadásához köti. Ezzel a rendelkezéssel az 1937 augusztus 6. óta érvényben lévő német filmgyártás gazdasági felépítését szabályozó rendelet hatályát veszti. A német filmkamarának ez a rendelkezése a Cseh-Morva protektorátus területére nem vonatkozik

MŰTEREM

Filmgyár:	**Magyar Filmiroda**
A film címe:	**Három csengő**
Gyártó cég:	Magyar Filmiroda
Gyártási vezető:	Gottesmann Ernő
Írta:	Békeffi István
Rendező:	Podmaniczky Félix
Szereplők:	Tolnay Klári, Turay Ida, Jávor Pál, Mály Gerő, Makláry Zoltán, Apáthy Imre, Rácz Valéria, Mihályfi Béla, Pataky Miklós, Pethes Ferenc, Köpeczi-Boócz Lajos, Bilinszky Ibolya, Sugár Lajos, Nagyajtay György, Vándory Gusztáv, Boray Lajos, Haraszty Mici, Simon Marcsa, Kompóthy Gyula, Harasztos Gusztáv, Szöreghy Gyula.
Fényképezi:	Hegyi Barna
Hangmérnök:	Pulvári Károly
Összeállítja:	Katonka László
Díszlet:	Básthy István
Felvételvezető:	Golda József
Segédrendező:	Boronkay Sándor
Zene:	Fényes Szabolcs
Segédoperatőr:	Kiss Lajos
Hangrendszer:	Pulvári
Laboratórium:	M. F. I.
Kölcsönző:	M. F. I.
Scripter:	Kandó Gyula
Ügyelő:	Rozsnyói György, Orbán Gyula.

HIVATALOS RÉSZ
FILMCENZÚRA

BUDAPEST, IV., ESKÜ-TÉR 6
TELEFON: IRODA ÉS PÉNZTÁR 183-072, ELNÖK ÉS ÜGYV. ALELNÖK 183 073

Országos Mozgóképvizsgáló Bizottság

218/1941. eln. sz.

Az Országos Mozgóképvizsgáló Bizottság, Budapesten, 1941. évi június hó 22-től 28-ig tartott ülésein

a) **nyilvános előadásra alkalmasnak találta:**

1. **Méltóságos asszony — előzetes** (Sarkadi Győzőné) hangos reklám 1 felvonásban, a WIEN filmgyárban 1939. évben készült, 106 m hosszú;

2. **Pinokkio** (Pinocchio) (Hunnia) hangos rajzfilm 5 felvonásban, az R. K. O. filmgyárban 1940. évben készült, 2478 m hosszú;

3. **Magyar világhíradó 905. sz.** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1941. évben készült, 248 m hosszú;

4. **Ufa világhíradó 92. sz.** (Auslandstonwoche Nr. 92.) (Ufa) hangos riport 1 felvonásban, az Universum filmgyárban 1941. évben készült, 364 m. hosszú;

5. **20th Century Fox hangos híradó XV. évf. 26.** (Fox Movietone News) (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a Fox fimgyárban 1941. évben készült, 287 m hosszú;

6. **Dal az acélról** (Ein Lied vom Stahl) (Mozgóképüzemi) hangos kultúrfilm 1 felvonsában, a Reichsbahnzentrale laboratóriumában 1940. évben készült, 495 m hosszú;

7. **Egy szív kiadó — előzetes** (Walter Tibor) hangos reklám 1 felvonásban, a Majestic filmgyárban 1941. évben készült, 99 m hosszú;

8. **Rajzos híradó 79.** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1941. évben készült, 107 m hosszú;

9. **Rajzos híradó 80.** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1941. évben készült, 102 m hosszú;

10. **Két anya** (Due Madri) (M. F. I.) hangos színmű 5 felvonásban, a Cinecitta filmgyárban 1939. évben készült, 2149 m hosszú;

11. **Két anya — előzetes** (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Cinecitta filmgyárban 1939. évben készült, 96 m hosszú;

12. **Őszi hangulat** (Herbstlied) (Walter Tibor) hangos kultúrfilm 1 felvonásban, az Universum filmgyárban 1940. évben készült, 378 m hosszú;

13. **A győztes útja** (Der Weg des Siegers) (Mozgóképüzemi) hangos kultúrfilm 1 felvonáaban, a Reichsbahnzentrale laboratóriumában, 1940. évben készült, 356 m hosszú;

14. **Pusztai szél — előzetes** (Phöbus) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1937. évben készült, 76 m hosszú;

15. **Mária nővér — előzetes** (Phöbus) hangos reklám 1 felvonásban, a Hunnia filmgyárban 1937. évben készült, 130 m hosszú mozgófényképeket.

b) **A Bizottság nyilvános előadásra alkalmasnak találta és a mozgóképüzemekben a magyar nyelvű mozgófényképek kötelező bemutatására előírt arányszámba beszámíthatónak minősítette:**

Csákó és kalap (Filmértékesítő) hangos vígjáték 5 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1941. évben készült, 2327 m hosszú filmet, mint Magyarországon készült, magyar nyelvű mozgófényképet.

c) **Előadásra alkalmasnak találta azzal, hogy nyilvánosan csak úgynevezett keskeny mozgófényképüzemekben szabad bemutatni:**

1. **Göre Gábor visszatér — előzetes** (Palatinus) hangos reklám 1 felvonásban, a Hunnia filmgyárban 1940. évben készült, 48 m hosszú;

2. **Göre Gábor visszatér** (Palatinus) hangos színmű 2 felvonásban, a Hunnia filmgyárban 1940. évben készült, 955 m hosszú;

3. **Elcserélt ember — előzetes** (Palatinus) hangos reklám 1 felvonásban, a Hunnia filmgyárban 1938. évben készült, 50 m hosszú;

4. **Olajos magvaké a jövő** (M. F. I.) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1940/41. évben készült, 215 m hosszú;

5. **Semmelweis — előzetes** (Palatinus) hangos reklám 1 felvonásban, a Hunnia filmgyárban 1939. évben készült, 63 m hosszú;

6. **Semmelweis** (Anyák orvosa) (Palatinus) hangos dráma 2 felvonásban, a Hunnia filmgyárban 1939. évben készült, 905 m hosszú keskeny mozgófényképeket.

d) **Külföldre vinni engedélyezte:**

1. **Bottai miniszter látogatása** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1941. évben készült, 188 m hosszú;

2. **Budapesti képek az állatkertből II. rész** (Fox) riport 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1941. évben készült, 105 m. hosszú;

3. **Boxberger tabletta** (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1941. évben készült, 16 m hosszú;

4. **Kutyakiállítás** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1941. évben készült, 25 m hosszú;

5. **Hazatérő magyarok** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1941. évben készült, 35 m. hosszú;

6. **Gömbös Gyula emléke** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1941. évben készült, 35 m hosszú;

7. **Gazdák tanulmányútja** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1941. évben készült, 30 m hosszú mozgófényképeket.

Budapest, 1941. évi június hó 28-án.

Dr. Szöllössy Alfréd s. k.
elnök,
miniszteri tanácsos.

ÚJ FILMEK

Leányvásár

Irta: Babay József.
Rendezte: Padmaniczky Félix.
Segédrendező: Máriássy Félix.
Zene: Jacobi Viktor, Fényes Szabolcs.
Főszereplők: Szeleczky Zita, Sárdy János, Latabár Kálmán, Kiss Manyi, Vaszary Piri, Bilicsi Tivadar, Makláry Zoltán, Fáy Béla, Mihályfi Béla, Földényi László, Tompa Pufi, Sárossy Andor, Kompóthy Gyula, Gonda György, Harasztos Gusztáv, Hidassy Sándor.
Beszél: magyarul.
Gyár: MFI.
Gyártotta: Imago.
Gyártási vezető: Széll István.
Felvételvezető: Fábry József.
Kép: Hegyi Barnabás.
Hang: Kereszti Ervin.
Összeállította: Katonka László.
Diszlet: Básthy István.
Naplóvezető: Boronkay Sándor.
Segédoperatőr: Kiss Lajos.
Állófényképész: Kiss Lajos.
Hangrendszer: Pulvári.
Laboratórium: MFI.
Hossza: 2634 méter.
Cenzura: aluli.
Kölcsönző: Imago.
Bemutatta: Royal Apollo, Atrium, október 1.

*

Áll a leányvásár a kis moldvai faluban. A kedves népszokás alatt holmi próbaházasságot kell értenünk, melynek örve alatt a falu minden legénye a tréfás összeesketés után együtt mulatja át a napot választottjával. Mert ha az ismeretség kiállta a tüzpróbát, a következő leányvásáron az ujra jelentkező házasfeleket már hivatalosan is összeadják. A környék fiatalságán kivül itt van Gergely János is, a falu Kanadából visszatért, dusgazdag birtokosa, gyönyörü leányával Lucyval egyetemben, s most érkezett a nagyvendéglőbe két pesti szállóvendég, Haday Péter és dr. Kiss. Utóbbi ügyvéd s 500.000 pengős követelést támaszt a ház gazdájával szemben ügyfele, Haday Péter nevében egy régi követelés cimén, amivel Gergely még Haday apjának tartozik. Gergely azonban a tartozás fennforgását kereken tagadja. Dr. Kiss látván, hogy nem lesz könnyü dolog a Haday vagyont bitorló Gergellyel boldogulni, bujában elmegy a leányvásárba. Ott feltünik neki egy szokatlanul csinos parasztlány, kiről megtudja, hogy Gergely Lucy inkognitóban. A lányok árverezésén csak egy legényt gyujt lángra, Pétert, akivel azután annak rendje és módja szerint egybe is kelnek. A házasságból azonban, melyet mindketten tréfadolognak tartanak, óriási bonyodalom szövődik. Alig toppan be ugyanis Péter, dr. Kiss bevallja neki, hogy a házasság közte és Lucy közt szabályos házasság volt, mert ő az esketö jegyző előtt úgy tüntette fel a dolgot, hogy az ifju pár már másodizben jelentkezett a leányvásáron s az ilyen formában történő összeadás már teljesen törvényes. Péter a csalás hallatára felháborodottan kapja ki dr. Kiss kezéből a házasságlevelet, hogy visszavigye Lucynek, kivel randevut beszélt meg. Azonban nagy csalódás éri, mert Lucy nem jön el a megjelölt helyre, hanem maga helyett cselédjét, Birit küldi ki, aki elutasítja a Pestre utazó kisasszony nevében a szerelmes parasztlegényt. Egy pesti bálon módot talál rá a jelenlevő Haday Péter, hogy Lucy közelébe férkőzzék. Az öt fel nem ismerő Lucynak azonban kijelenti, hogy nem fog udvarolni, mert nős ember. Lucy látva, hogy minden hódítási igyekezete csődöt mond, sértődötten küldi el Pétert, hogy keresse fel a feleségét. Péter a biztatást oly komolyan veszi, hogy még aznap éjjel benyit a rémült Lucy szobájába s mint valódi férjhez illik, vetkőzni kezd. Az ebből keletkezett botrány a rendőrségen végződik, ahol Lucy megtudja, hogy Péter törvényes férje s összebékülnek.

Boldogan viszi haza ujdonsült férjét, hogy bemutassa apjának, ott azonban előbb dr. Kiss vizitelt s gunyosan mondta Gergelynek, hogy hamarosan nagy meglepetés fogja érni. Mikor azután Lucy bemutatja férjét, Gergely a név hallatára már tudja, hogy ez volt a beigért meglepetés: perbeli ellenfele titokban lányának férje lett. Lucy, aki most hall először Péter követeléséről, atyjával együtt meg van győződve, hogy a házasság Péter részéről zsarolás s azonnal be is adja a válópert.

A válóperi tárgyaláson azonban az is kiderül, hogy Gergely valóban tartozik a követelt 500.000 pengővel Péternek s Lucy, amikor ezt megtudja, ujra szimpátiát érez férje iránt. S mikor ügyvédje azt igyekszik bizonyitani, hogy a házasság tulajdonkép nem is jött létre, mert Péter még nem lépte át állitólagos felesége szobájának küszöbét, Lucy kijelenti, hogy igenis átlépte, mert ő a bál éjjelén tudatosan nyitva hagyta a szobája ajtaját. A hizelgő vallomás nyomán, Péter arcán megjelenő öntelt mosoly azonban felingerli s ezért kijelenti, hogy nem a férjét várta aznap éjjel a nyitvahagyott ajtó mögött, hanem egy másik férfit.

Hogy is volt csak?...

(Folytatás)

Irta:

ERDÉLYI ISTVÁN dr.

A filmverseny tartama alatt Velence egész lakossága hallatlanul nagy érdeklődést tanusitott a verseny eseményei és előadásai iránt. A közel 1400 személyes bemutató mozgószinházban, a Cinema San Marcoban majdnem minden este a hivatalosan meghivott körülbelül 400 vendégen kivül a fennmaradt 1000 ülést az óriási beléptidijak (8—10 pengő egy jegy) ellenére is majdnem minden este zsúfolásig megtöltötte a közönség. Igaz viszont, hogy az olasz ujságok és a rádió teljes mértékben beállitották magukat a filmverseny előadásainak propagálására. Ezenkivül óriási arányokat öltött a versenyre benevezett filmek tulajdonosai által, illetőleg a résztvevő nemzetek hivatalos vezetősége által produkált helyi reklám is. A sok propaganda és a filmek természetes vonzereje következtében azután olyan nagy volt a közönség érdeklődése a majdnem teljes számban jelen lévő filmsztárok iránt, hogy a sztárok lakóhelyén, a Hotel Danieli előtt a nap minden szakában többszáz kiváncsiskodó ácsorgott. Az érdeklődő filmrajongók között feltünően sok fiatal, kedves és kedélyes olasz tengerész volt, akiknek persze a dédelgetett sztárok is nagyon készségesen adtak autogrammot, a szép filmszínésznők pedig rendszerint egy-egy kedves és biztató mosollyal ajándékozták meg a fiatal hősöket. Nem egyszer láttam, amint a jókedvű tengerészek egyike-másika boldog nevetéssel, kipirulva vágta földhöz szép fehér tányérsapkáját afölötti örömében, hogy a rajongott szép filmsztár őt tüntette ki mosolyával.

#

A Danieli előtti tolongás az esti órákban, amikor a sztárok rendszerint gyalog sétáltak át a díszbemutató előadásokra, a tolongás oly nagy méreteket öltött, hogy akárhányszor csak rendőri karhatalom segitségével lehetett a Danieliből a kiváncsiak ezreinek sorfala között kijutni. Ilyenkor azután az ismertebb sztárok gyakran kaptak tapsot, vagy részesitette őket a közönség hangos éljenzésben. Az olasz sztárok közül különösen népszerű volt az egész verseny alatt ott tartózkodó Alida Valli és a férfiak közül Gino Cervi, valamint Osvaldo Valenti. Emellett a német színészek is nagy népszerűségnek örvendtek Velencében. Közülük sokáig volt ott Paula Wessely, Luise Ulrich, Maria Holst, Henny Porten, Maria Cebotari stb.

A magyarok közül Tasnády Fekete Mária érkezett le elsőnek és minthogy róla az olasz képeslapok és ujságok igen sok képesriportot közöltek, hamarosan a legnagyobb népszerűségnek örvendett. Hasonlóképen nagyon körülrajongták Szeleczky Zitát, is, majd a „Lángok" bemutatója után felfedezték és nagyon megszerették Hidvéghy Valériát is, akinek egyébként a „Lángok"-ban kétségtelenül nemcsak igaz és tapsos sikere volt, hanem e filmben produkált alakitásához valóban hozzáértő szakemberek is melegen gratuláltak.

#

Megemlékeztem már arról, hogy a magyar kolónia tagjai változó számban, rendszerint a központi fekvésű Danieli szállóban, időnként pedig a Piazza San Marco nyitott kávéházi terraszán jöttek össze. Ezekre az összejövetelekre visszagondolva, lehetetlen nem kimelni, hogy mindannyiunknak legfőbb vezére és védnöke Balogh László dr. miniszteri osztálytanácsos volt, aki Velencében képviselte a magyar kormányt, akinek azonban úgyis, mint a Nemzetközi Filmkamara alelnökének és úgyis, mint az olasz-magyar filmkapcsolatok leglelke-

Bárthy István

Ez a leckéztetésnek szánt valótlanság Pétert úgy felbátorítja, hogy hiába adja neki vissza Lucy az elvett egész Haday vagyont, félévbe telik ,míg dr. Kiss támogatásával sikerül őt róla meggyőzni, hogy Lucy tisztességes urilány s csak bosszúból állított saját előéletéről mindenféle badarságot. Végül a következő leányvásárban Lucy jelenlétének varázsa feloldja Péter ellenszenvét s a fiatal pár végre boldogan egymásra talál.

✶

A békeidők egyik legmaradandóbb emlékű operettjének filmmása a sikerült magyar filmek közé sorolható. Ahol vídám, hol romantikus, hol drámai mese elevenen pereg a mozivásznon. A jólismert melódiák a film reprizében sem tévesztik el hatásukat. Podmaniczky Félix rendezőnek sikerült jól összefogni a mesét, filmszerűen tálalni a szinpadi operettett. Szerintünk ez a munkája a legértéktsebb. A helyesen megválasztott szereplők közül Szeleczky Zita mintha friss exteriőrben jelenne meg. Szívesen gyönyörködünk fiatal szépségén, törékeny egyéniségében és vékonyka, de szívből fakadó énekhangjában. A bonviván Sardy János érces tenorja meglepően jó. Kitünőek a kisebb szerepekben Bilicsi Tivadar, Vaszary Piri, Kiss Manyi, ifj. Latabár Kálmán, Mihályfi Béla és Földényi László. V. D.

Becsületből elégtelen

(Az új világ lovagja)
(Mr. Smith Goes to Washington)
Rendezte: Frank Capra
Főszereplők: James Stewart, Jean Arthur, Edward Arnold
Gyártotta: Columbia
Beszél: angolul
Magyar szöveg: Lajthay Károly
Hossza: 3474 méter
Cenzura: aluli
Kölcsönző: Objectiv
Bemutatta: Décsi, szeptember 24.

✶

X... állam az Egyesült Államokban ugyanúgy, mint a többi állam, két szenátort küld a Fehér Házba. Az egyik szenátor éppen most halt meg, a másik szenátor, Paine új szenátor megválasztását sürgeti. X... államban, mint sok más amerikai államban, a trösztök az urak. Itt például a gazdag milliárdos, Jim Taylor tartja karmaiban az egész államot. Csak az lehet majd szenátor, akit ő enged, aki az ő érdekeit védi. Paine szenátor már be van szervezve az ő korrupt gépezetébe. Most egy olyan szenátor kell, aki báb legyen a kezei között. Az egyik főkortes jó ötletet kapott. Válasszák meg Jefferson Smithet, az ifjúság barátját, a Fiúk Lapja szerkesztőjét, cserkészvezért, fiatal, jó fiút. A furcsa idea meghallgatásra talál és a tapasztalatlan, szinte még gyerek, félszeg, tiszta és becsületes, jóhiszemű ifjú szenátor lesz. Nem könnyű dolog ilyen fiatalon hatalmas polcra kerülni. De Jeff Smith bízik önmagában. Először kigúnyolják ügyetlenségét, félszegségét. Még titkárnője, Clarissa is megmosolyogja. Paine csak mosolyog. Ilyen partner kellett neki. Egy napon Jeff Smith javaslatot nyujt be a Szenátushoz, hogy építsenek Amerika ifjai számára egy hatalmas Fiú-tábort, ahol a füstös, egészségtelen városok gyermeki évente egy-két hónapot nyaralhassanak. És itt ütközik össze az őt kiküldő állam trösztvezérének, Taylornak érdekeivel Mert Taylor a Willet folyó mentén gátat akar építeni s ezt a földrészt a saját hasznára akarja kisajátítani. Arra akarják tehát rábeszélni Smithet, hogy vonja vissza a Fiú-táborra vonatkozó indítványát. S mikor erre Smith nem hajlandó, hajszát kezdenek ellene. Hamis iratokkal, hamis tanúkkal, mindenre kapható briganti sajtóval a sárba rántják és bebizonyítják róla, hogy a Fiú-tábor tervbe vett helye Jeff Smith saját birtoka, amelyet drágán akar az állam nyakába varrni. Hiába tiltakozik Jeff. Mindenki elfordul tőle, ki akarják söprűzni a Szenátusból. Már-már megfutamodik, amikor mellé áll Clarissa Saunders, szenátusbeli titkárnője. Feltüzeli, hogy vegye fel a küzdelmet, álljon a Szenátus elé, ha kell, napokig beszéljen, bizonyítsa be, harcolja ki igazát. Minden hiába. A gyerekek lapja szembe akar szállni sokmilliós rotációs újsággal. De hiába. Taylor és a Taylorok elsöprik az ifjúság szavát is. Jeff Smith egyre csüggedtebben harcol Paine szenátor ármánya ellen. Az ellen a Paine szenátor ellen, aki apjának jóbarátja volt. Jeff Smith már-már úgy látja, hogy az igazságnak el kell pusztulni a pénz aljas gőzhengere alatt, mikor soknapos küzdelem után ájultan terül el a szenátus elnöki emelvénye előtt. Paine szenátorban felébred a lelkiismeret. Előbb öngyilkos akar lenni, aztán mikor ebben megakadályozzák, felfedi a valóságot a Szenátus színe előtt, elmondja a Jeff Smith elleni egész szörnyű hajszát, saját bűmeit és a milliárdos Taylor romboló, gaz üzelmeit. A napnál fényesebben kiderül Jeff Smith ártatlansága, hogy mindenki örülni tudjon, aki még hisz abban, hogy nem a Trösztök és a Taylorok kormányozzák a világot.

✶

Frank Capra szokása szerint ismét az az amerikai társadalom hibáira hívja fel a figyelmet éles, maró szatírájával. Ezúttal a politikai élet dzsungeljébe nyúl bele

---

sebb és legmeggyőződésesebb kezdeményezőjének az olaszok körében tekintélyén kivül rendkivüli népszerűségét tapasztalhattuk.

Balogh László dr. úgy törődött a kiküldött filmek és filmsztárok sorsával, hogy lelkiismeretesebben alig lehetett volna! Ezenkivül bármely magyar vendég minden ügyes-bajos dolgát úgy felkarolta, mint a jó apa kedves gyermekének legfontosabb ügyeit. Éppen ezért volt is dolga reggeltől-estig, habár munkájában többen igyekeztek segítségére lenni. A velencei filmujságok gyakran közölték Balogh László dr. karikaturáját, vagy fényképét, majd pedig nyilatkozatokat tőle, amelyeket mindenkor a kormány nemzetközi tekintélyének kijáró megkülönböztetett vezető-helyeken és jelentőségét kiemelő szedéssel közölték.

Külön meg kell említenem, ami mindannyiunknak igen jól esett, hogy szeretett kormány-delegátusunknak nevét oly jól ismerik olaszhonban, mindenütt. László Balogh névvel irták, vagyis kedvéért megtanulták az olaszok a számukra igen nehéz magyaros László nevet is az olaszok Ladislao helyett. Viszont Balogh László dr. dícséretére legyen mondva, ő mindenütt ragaszkodott is ahhoz, hogy még keresztnevével is kidomborítsa magyarságát.

#

Érdekes és a velencei szép napok hangulatára jellemző kalandban volt részem a filmverseny második napján, amikorra is Balogh László tanácsos úrral együtt többen megállapodtunk, hogy a Lidó homokpartján találkozunk. Én a megbeszélt időnél valamivel később érkeztem a mérhetetlenül hosszú lidói strand-part útvonalára és minthogy nem voltam ismerős a környéken, véletlenül a világhírű és előkelő Excelsior Hotel-üdülő bejáratán keresztül igyekeztem a part felé.

Tudvalévő, hogy Velencében az olaszon kivül többnyire a francia nyelv járja és németül aránylag kevesen tudnak. Igy történt, hogy amikor a fürdő alkalmazottaitól német nyelven érdeklődtem a magyar vendégek holléte iránt, nyilván engem is németnek néztek. Mint utóbb megtudtam, éppen erre az időre várták Göbbels birodalmi minisztert és kísérőit és engem is a német küldöttséghez tartozónak gondolva, a miniszter és kisérete részére fenntartott egymás mellett sorakozó nyolc kabinból álló kabinsor egyikébe kalauzoltak. Rendkivül tetszett nekem a feltünően udvarias bánásmód. Amint azonban kényelmesen átöltözködve jobban körülnéztem, rájöttem, hogy bizony a délszaki növényekkel feldíszített és kényelmes heverőkkel és ernyőkkel ellátott kabint nem okvetlenül az én számomra tartották fenn. Ez azonban nem zavart abban, hogy a tikkasztó meleg napon gyorsan belevessem magam a tengerbe.

Alig egy negyed órával ezután érkezett meg a birodalmi miniszter kíséretével együtt és az én kabinomtól jobbra és balra lévő hasonképen feldíszített és előkészített kabánákban helyezkedtek el. Maga Göbbels miniszter olasz kollégájával, Pavolini népművelési miniszterrel együtt érkezett és az alatt az egy óra alatt, amit közvetlen ebéd előtt a strandon töltött, hosszas és bizonyára fontos beszélgetésbe merült a két híres tengelyminiszter.

A miniszterek kabinja a 38-as számot viselte, az enyém pedig a 40-eset, vagyis összesen egy kabin volt közöttünk. A miniszterek kíséretének tagjai kényelmesen füröddtek és csónakáztak, mint jó magam is, míg főnökeik nagy gondok közepette komoly tanácskozást folytattak. Egészen közvetlen közelről volt alkalmam látni tehát, hogy mennyivel jobb a kíséret tagjainak lenni és mennyivel nehezebb felelős tisztet viselni.

Básthy István

díszlettervező

1941-42-ben a következő filmek díszleteit tervezte:

Egy éjszaka Erdélyben, Edes ellenfél, Csakó és Kalap, Leányvásár, Intéző úr, Beszélő köntös, Hároru csengő, Az ördög nem alszik, Lelki klinika, Dr Kovács István, Régi nyár, Behajtani tilos, Éjfélre kiderül, Kétezerpengős férfi, Az 5-ös szám ör-ház.

Magyar Film

1942. ápr. 29.

I PROPAGANDAESZKÖZEI CIMŰ CIKKÉHEZ

MELLÉKLET ROSNER KÁROLY: „SVÁJC IDEGEN

MAGYAR IPARMŰVÉSZET MELLÉKLETE

mélynyomásos kiviteléért a *Pallas* nyomdát illeti dícséret.

Végezetül felsoroljuk azokat a filmeket, amelyekkel a *Filmiroda* ideii kultúrfilmismertetője foglalkozik:

Igy játsztok ti,
Cigarettafüst,
Film a filmről,
Juuuujjj, nem kell megijedni!
Premier a Nemzetiben,
Erdélyi szimfónia,
Kolozsvártól Zágonig,
A történelmi Erdély,
Ügetők élete,
Telivérek élete (2. rész),
Kis balta,
A magyar ipar 100 éve,
Dél-Dobrudzsa újra bolgár,
Repül a nehéz kő,
Elő fonál,
Acélutak,
Széchenyi,
Ruszin népművészet,
A bélyeg élete,
Tangóharmonika parádé,
Szól a nóta,
A magyar kenyér ünnepe Szabadkán,
Árvíz,
Építő nemzet,
Uj honalapítás a Bácskában,
Magyar magtermelés (Takarmánymagvak),
Halászat Magyarországon (3 rész),
Fakitermelés Kárpátalján (3 rész),
Paprikatermesztés,
Varázsos vizek városa, Budapest,
Fehér veszedelem,
Árnyékban,
Olajosmagvaké a jövő,
Kezek szimfóniája.

ÚJ FILMEK

A 2000 pengős férfi

Irta: Barabás Pál

Rendezte: Cserépy László
Segédrendező: Jeney Imre
Zene: Fényes Szabolcs
Főszereplők: Bulla Elma, Simor Erzsi, Vaszary Piri, Kökény Ilona, Hajmássy Miklós, Bilicsi Tivadar, Juhász József, Bánky Elemér, v. Bánky Róbert
Beszél: magyarul
Gyár: MFI
Gyártotta: Iris
Gyártási vezető: Jenes Nándor
Kép: Hegyi Barna
Hang: Kereszti Ervin
Összeállította: Cserépy László
Díszlet: Básthy István
Segédoperatőr: Kiss Lajos
Állófényképész: Pálházy Lajos
Ügyelő: Boronkay Sándor
Naplóvezető: Kandó Gyula
Hossza: 2511 méter
Cenzúra: aluli
Kölcsönző: MFI
Bemutatta: Royal Apolló, Casino, Atrium, Corvin, Szittya, június 25.

*

Kelemen Klára apjától örökölte a »Kelemen« céget. A munkában megfeledkezett ifjúságáról és ez a feledékenység alkalmazottai szemében a zord főnökké, harminc évét meghazudtoló, savanyú vénkisasszonnyá tette. Erre csak akkor döbben rá, amikor felmond Csibi nevű tisztviselőnőjének, aki dühében nem válogatva a szavakat, szemtelenül mindezt a szemébe mondja. Ez az epizód mutatja meg neki, hogy a nő sorsa: hogy valakihez tartozzon. Minthogy azonban véleménye szerint a szerelem és a házasság ósdi, ösztönökből fakadó valami, elhatározza, hogy névházasságot köt. Házasságközvetítőhöz fordul, aki bemutatja kollekcióját, amelyből dr. Sebessi Gáspárt választja 2000 pengőért. Gáspár fiatal ügyvéd, aki hosszú lelkitusa után ezt a megoldást találja arra, hogy megnyithassa irodáját és végre régi szerelmét is elvehesse, aki véletlenül azonos a Kelemen cégtől kidobott Csibivel. Csibinek azt mondja, hogy fontos elfoglaltsága miatt egy ideig nem találkozhatnak. Az esküvő után Klára vidéki kastélyába utaznak »nászútra«, ahol »Józsi néni«, a kastély öreg mindenese nagy örömmel fogadja szeretett kisasszonyát. Nem nagy lelkesedéssel, de kénytelenek a szerető férj és feleség szerepét játszani, míg Sebessi váratlan megbetegedése vissza nem kényszeríti őket Pestre. A súlyos és hosszadalmas betegség alatt Klára minden visszafojtott szeretete előtör és valóban önfeláldozóan ápolja névleges férjét. Közben a szeretet kissé átalakul szerelemmé. Gáspárra felgyógyulása után rábízza a vállalat jogi ügyeinek intézését és boldog büszkeséggel győződik meg kiváló képessé-

ÓRIÁSI SIKER A SCÁLÁBAN
A legjobb
VIVIANE ROMANCE
felújítása
NAPOLY
MINDENKI LEKÖTI! MINDENKI BOMBAÜZLETET CSINÁL VELE!
A CSÓKOK TÜZÉBEN
Remek francia filmattrakció
CSAK 16 ÉVEN FELÜLIEKNEK ENGEDÉLYEZVE!
KÁRPÁT FILMKERESKEDELMI KFT.

Bárthy István

geiről. A csendben fejlődő szerelmet megzavarja Csibi feltűnése, aki már nem szerelemből, de hiúságból jogot formál Gáspárra. Klára Gáspár iránti önfeláldozó szerelmében félreáll, de Gáspár már nem tudja felejteni és a felületes, kacér Csibi mellől visszahúzza a szíve a szerelmében megszépült Klárához, akivel végre megtalálják a megérdemelt boldogságot.

*

A regényből színdarabbá előlépett eredeti ötleten alapuló mesét most filmen láttuk viszont Cserépy László rendezésében, akinek — sietünk megállapítani — ez a legjobb munkája. Egységes drámai vonalvezetésben tudta tartani a cselekményt, harmonikus hangulatot, úri levegőt biztosított a jelenetek sorozatának, főleg pedig a színészek biztoskezű vezetésével produkálta a legszebb rendezői teljesítményt. Cserépy Lászlónak olyan hirtelen és nemes fejlődését jelenti ez a legújabb műve, hogy — hasonló zsánerban — mindent reá lehet bízni: a legjobbat, legtökéletesebbet fogja nyujtani. A rendező után röglön Bulla Elmáról kell megemlékeznünk, a film női főszereplőjéről és az egész történet mozgató személyiségéről. Biztos, kiforrott, emberi és apró részletekbe menően finom tolmácsolója a különleges és nehéz szerepnek. Teljesen kitölti a filmet, hiányzik, ha nincs a színen egy percig. Hajmássy Miklós, a 2000 pengőért megvásárolt férj szintén nehéz feladatot oldott meg hibátlanul. Simor Erzsi, a második női főszereplő ismert rutinjával érdemelte ki elismerésünket. A Bánky-fivérek, Róbert és Elemér, kisebb szerepekben ugyan, de maradandót adtak. Hegyi Barna operatőr mind biztosabban egyéni fotografiákkal járul hozzá a film sikeréhez. Ezen az új magyar filmen a legszigorúbb kritika sem találhat megrónivalót.

V. D.

Házasság adagolva

(Ehe in Dosen)
Irta: Rudolf Klein és Johannes Meyer
Rendezte: Johannes Meyer
Főszereplők: Johannes Riemann, Leny Marenbach, Ralph Arthur Roberts
Beszél: németül
Hossza: 2560 méter
Cenzúra: aluli
Kölcsönző: Léna
Bemutatta: Omnia, június 25.

*

Péter Bagrat, a híres fiatal zeneszerző slágereivel és egyéb szerzeményeivel nagy hírnévre és népszerűségre tett szert. De ugyanakkor folytonos komponálása és eszeveszett zongorázása feldúlja házasságát. Szorgalmas kis felesége, Nóra, nem győz utána takarítani, mert a vad komponálás közben Péter a legelemibb házi rendről is megfeledkezik. Így lassan állandó lesz köztük a perpatvar és már válni akarnak. Egy ilyen veszekedés alkalmával megérkezik Nóra nagybátyja, Windhorst tanácsos, azzal a hírrel, hogy korábban beadott válásukat már ki is mondották azzal a feltétellel, hogy az elvált házasfeleknek időközönként találkozniok kell. Windhorst tanácsos veszi gondjaiba Nórát és egy elegáns nőismerőse segítségével démonná képezi ki. Pétert, Conradiné, az »Ezüstmoly« igazgatónője karmesternek szerződteti mulatójába, de attól a naptól kezdve, hogy Nóra Pétert elhagyta, semmiféle melódia nem jut többé az eszébe. Nóra kijárván a démonok iskoláját, nyolc lovag kíséretében, hallatlanul elegánsan érkezik egy este az »Ezüstmoly«-ba. A társaság zajos magatartásával magára irányítja a karmester, Péter figyelmét, aki megdöbbenve fedezi fel a lovagok között feleségét. Megdöbbenése még nagyobb lesz, amikor meghallja, hogy az urak — az előzetes összebeszélés értelmében — Nórával már a világ leghíresebb és legzülöttebb helyeit bejárták. Péter táncra kéri feleségét és tánc közben rájönnek arra, hogy ma van az a nap, amelyet a válási szerződés értelmében együtt kell tölteniök. Péter sürgősen megszökteti a gavallérok elől tulajdon feleségét és hazaviszi. Reggelre azonban Nórának hült helyét találja. Nóra végérvényesen eltünt Péter szemei elől, aki mindenfelé keresi és szerelmi bánatában egyre gorombább lesz környezetéhez és az »Ezüstmoly«-beli hölgyekhez. Epedve várja a napot, amikor újból találkoznia kell Nórával. Nóra pedig szegényesen öltözve, ápolatlanul érkezik a hátsó lépcsőn — mivel Péter a változatosságot szereti. — Péternek azt a mesét találja ki, hogy vagyonát elkártyázta és összes gavallérjai cserben hagyták. De ezenkívül még egy nagy baj érte: kisfia született: Péter arra a hírre, hogy fia született, egészen megbolondul és miközben kirohan a gyerekért, Nóra ismét eltűnik. A kis Péter naphosszat bömböl és apja nem tud vele mit kezdeni és már ezért is hajtóvadászatot rendez az eltünt Nóra után és boldogan öleli keblére — akit egyébként a sok veszekedés dacára is mindig forrón szeretett.

*

Kellemes szórakozást nyújt ez a legújabb német vígjáték. A házasság szoros kötelékeibe beleunt házaspár válás utáni összemelegedése nem új mese ugyan, de a film írója és rendezője annyi ötletet és leleményességet vonultat fel, hogy a régi mese teljesen újszerűen hat. A szereplők játéka illik a film meséjéhez és hangulatához. Külön meg kell említenünk a nagyszerű revü-jeleneteket és a jó zenei betéteket.

Sz. A. Gy.

Egy kis tévedés

Irta: Hennequin és Weber
Főszereplők: Elvira Popescu, Henry Garat, André Lefaur
Beszél: franciául
Magyar szöveg:
Hossza: 2100 méter
Cenzura: felüli
Kölcsönző: Viktoria
Bemutatta: Szittya, június 13.

*

Grainville francia kisváros. Itt él a nagy Münster bankház fiókigazgatója, Tricointe úr. Tricointe úr a házassági hűség és a polgári erények mintaképe, aki mindenkitől, de különösen hivatalnokaitól megkívánja az erkölcsös magaviseletet. Amilyen erélyesen szól síkra a fiókigazgató úr az erkölcs védelmében, éppen olyan erélytelen, amikor személyes érdekeiről van szó. Felesége hiába nógatja, hogy járjon el a párisi főnökségnél magasabb állásba való áthelyezése miatt, Tricointet nem tudja erre rávenni. Tricointené ezér titokban elhatározza, hogy maga veszi kezébe az ügyet és felutazik Párisba. Miközben Tricointené Páris felé tart, az történik, hogy az erkölcscsősz fiókigazgató haragosai egy szép szőke varietécsillagot csempésznek este Tricointe úr házába. A szőke meglepetés Tricointe úr vérkeringésének évtizedes egyformaságát alaposan felkavarja, de szerencsére mielőtt valami baj történne, betoppan Pierre Münster úr, a párisi központ vezére. Pierre Münste rcsinos fiatalember és örömmel üdvözli Tricointe nejének tartott szőke szépséget, akinek kilétét Tricointe úr nem tartja cészerűnek felfedni a kényes helyzetben. Mi sem természetesebb, hogy a két fiatal megtetszik egymásnak és a nő szívesen tesz eleget Pierre meghívásának Párisba. A Münster bankház főnöki szobájába nagy forgalom színhelye lesz. Megjelenik a Tricontenének vélt szőke szépség és megjelenik Tricointené úrasszony is, hogy férje előléptetését kérje, de megjelenik Tricointe úr is, akit lelkiismeretfurdalása kényszerített az útra. Közben mulatságos helyzeteket teremtenek a különböző félreértések. Amikor aztán Münster úr szobájában találja feleségét is, akkor összeomlik Tricointe úr körül

PREMIERFILMSZÍNHÁZAK MŰSORA:

ÁTRIUM	A 2000 pengős férfi	VI. 25-től	MFI
CASINO	A 2000 pengős férfi	VI. 25-től	MFI
CORSO	Gúnyvacsora	VI. 17-től	Esperia
CORVIN	A 2000 pengős férfi	VI. 25-től	MFI
DÉCSI	A négy testőr	VI. 25-től	Modern
FORUM	Férjek	VI. 25-től	Esperia
OMNIA	Házasság adagolva	VI. 25-től	Léna
RADIUS	Tisztítótűz	VI. 18-tól	Délibáb
ROYAL A.	A 2000 pengős férfi	VI. 25-től	MFI
SCALA	Nápoly a csókok tüzében	VI. 25-től	Kárpát
SZITTYA	A 2000 pengős férfi	VI. 25-től	MFI
URÁNIA	Az 50 éves férfi	VII. 2-től	UFA

Bástly István

A VILÁGHÍRŰ

TOSCA

AZ OLASZ FILMMŰVÉSZET KLASSZIKUS MŰVE
SARDOU HALLHATATLAN DRÁMÁJÁNAK
FILMVÁLTOZATA **PUCCINI** ZENÉJÉVEL

RENDEZTE:

KOCH CARLO

FŐSZEREPLŐK:

TOSCA	**IMPERIO ARGENTINA**
SCARPIA	**MICHEL SIMON**
CAVARADOSSI	**ROSSANO BRAZZI**
ANGELOTTI	**RUMOLDI ADRIANO**

Második hétre prolongálta
S C A L A
Julius 13-án kapcsolódik az
Á T R I U M

HAUSZ MÁRIA FILM

VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 9-11. TELEFON: 225-209

1942. jul. 13

MAGYAR FILM

ÚJ FILMEK

A régi nyár

Irta: ifj. Békeffi István és Zalabéri Horváth János.
Rendezte: Podmaniczky Félix
Segédrendező: Zákonyi Sándor
Zene: Fényes Szabolcs
Főszereplők: Honthy Hanna, Simor Erzsi, Szilassy László, Rajnay Gábor, Vaszary Piri, Csikós Rózsi, Csortos Gyula, Rózsahegyi Kálmán, Pethes Sándor, Pethes Ferenc.
Beszél: magyarul
Gyártotta: Csepreghy Film
Gyár: MFI.
Gyártási vezető: Zalabéri Horváth János
Felvételező: Zimmermann Adolf
Kép: Hegyi Barnabás
Hang: Kereszti Ervin
Összeállította: Katonka László
Díszlet: Básthy István
Hossza: 2303 méter
Cenzúra: aluli
Kölcsönző: Modern
Bemutatta: Royal Apolló, Corvin, Uránia, Átrium, Scala, Szittya, július 9.

✶

Tamássy Péter fia, Miklós csak a földnek él. A szomszéd birtokos leánya, Jutka hazatér az intézetből és a szülők boldogan vennék, ha a két »szomszédvár« egyesülne. A két fiatal azonban nem kedveli egymást és így bizony hiábavaló a szülők minden törekvése. Az öreg Tamássy cselhez folyamodik és felviszi fiát Budapestre. Azt akarja, hogy a pesti mozgékony emberek között egy kis élénkség keverje föl a fiút. Útközben a fiú megismerkedik Évával, akit pillanatnyi pénzzavarából segít ki és a két fiatal szemmelláthatólag egymásba szeret. Az öreg Tamássy elviszi fiát a Royal revűszínházba, ahol megdöbbenve ismeri fel a primadonnában, Riában a régi Marikát: Szerelmét. A színésznő is elájul a nyílt színpadon, amikor meglátja régi nagy szerelmét, Pétert. Péter meglátogatja fia társaságában Marikát és rá akarja bízni a fiu további nevelését. Közben megtudjuk, hogy Éva Marikának a leánya, aki viszont azt hazudta anyjának, hogy a vonaton egy szakállas úrral ismerkedett meg, akivel ma délután randevúja van: vissza akarja adni a kölcsönt. Emiatt a szakáll miatt rengeteg bonyodalom keletkezik, mert Éva nagybátyja, aki elkiséri Évát a randevúra, minden szakállasban megtalálni véli azt, akinek Éva tartozik. Miklós közben feljár Éva anyjához, a primadonnához, aki titokban leányának szánta a fiút. Sok bonyodalom után persze kiderül, hogy Péter még mindig szereti Marikát, Éva pedig leleplezi a szakállast, hogy az egy fiatalember és nincs szakálla. Másnap a süket nagymamának egyszerre négyen próbálják megmagyarázni, hogy Éva Marikának a leánya, Miklós pedig Péternek a fia. A süket nagymama egy szót sem ért az egészből és csak egy ellen tiltakozik: Jó, jó, minden rendben van! Csak ne kiabáljatok, hiszen nem vagyok én süket.

✶

A Budai Színkör évekkel ezelőtt nagy sikerrel előadott magyar operettjének filmváltozata sikerült munka. Igazi közönségfilmet láttunk, amely vonzó cselekményével, rendezési ötleteivel, szereplőinek jókedvű alakításával és nem utolsó sorban magyar filmeken meglepő kiállításánál fogva kedvelt műsordarabja lesz a hazai moziknak. Honthy Hanna első filmszereplése várakozáson felül sikerült. A rutinos primadonna a filmen is vonzó jelenség és énekhangja a legszebb élmény. Simor Erzsi, a film másik női főszereplője régi kedvencünk és ezúttal is kellemes exteriőrjével és játékával vívja ki a sikert. Rajnay Gábor úri figurája kedves emlékünk. Szilassy László jóképű fiatalura semmi kívánnivalót nem hagy hátra. Csikós Rózsi kisebb szerepben is feltűnt frissességével. Csortos Gyula szokatlan szerepében is nagy. Vaszary Piri a régi humorral nevettet. Fényes Szabolcs zenéje lebilincselő. Podmaniczky Frigyes báró rendezése a szűk keretek között is útat tört magának.

V. D.

BUDAPEST, VII.,
AGGTELEKI-U. 4
TELEFON: 137-580

Megrendelést kér:

BALLA SÁNDOR
BUDAPEST, V.,
Gróf Tisza István-utca 18. sz.
Telefon: 189-139 és 181-199

LAPSZEMLE

A HITEL:

1942. VI. 26. Ifj. *Thury* Zoltán: A *műteremben minden perc 12 pengőbe kerül.* (A filmvállalkozók érdeke a művészi kamarafilm megteremtése.) (A riport részletesen beszámol egy normális költségvetésű magyar film gyártásának pénzügyi fázisairól.)

1942. VII. 3. *A francia filmipar hanyatlása.* (A francia filmalkotások nemcsak mennyiség, hanem minőség szempontjából is visszaestek.)

A MAI NAP:

1942. VII. 3. »*A filmsztárok túlzott igényei megbénítják a magyar filmgyártást*«. (A lap a MAGYAR FILM legutóbbi vezércikkéből idéz.)

EGYEDÜL VAGYUNK:

1942. VII. 3. *Zámory* György: *Pályázatokat forgatókönyvírásra!* (A tehetséges, fiatal íróknak adják meg forgatókönyvpályázatokkal a lehetőséget, hogy feltűnhessenek!)

ESTI UJSÁG:

1942. VII. 8. *(U.): Körtánc a sztárgázsi körül.* (A sztárok, akik a hatalmas jövedelmet is keveslik, rossz szolgálatot tesznek a magyar film ügyének.)

FÜGGETLEN MAGYARORSZÁG:

1942. VII. 6. *(ppp): Forradalom a sztárok ellen?* (Az »égig növő« sztárgázsik és a magyar filmgyártás pénzügyi problémái.) (Az elmult év filmtermését művészi szempontból bírálja a cikkíró, a MAGYAR FILM legutóbbi vezércikkét idézve pedig a jövő évad pénzügyi nehézségeit vázolja.)

MAGYARSÁG:

1942. VII. 5. *Olasz filmmozaik.* (A jelenleg gyártás alatt levő filmeket, valamint a *Biennale* előkészületeit ismerteti a cikk.)

PEST:

1942. VII. 8. *Baróti* Géza: *Soronkívül szó van a sztárgázsiról.* (A sztárok eljárása a gázsi-ügyben vétek a napjainkat átfogó közösségi szellem ellen.)

PESTI UJSÁG:

1942. VII. 8. *Kik gyárthatnak filmet 1942—43-ban?* (A lap közli a magyar filmgyártók végleges listáját.)

SIGNAL:

1942. VII. *A filmcsók rendezéséről.* (4 képpel) *(H. W.: Denn unbarnherzig ist die Kamara* (Die Bedeutung der Regie im Film.)

UJ MAGYARSÁG:

1942. VI. 26. *Dékány* András: *Miért fontos a kolozsvári filmgyár felépítése?* (A kolozsvári filmgyár nemcsak a magyar gyártás szempontjából úttörő fontosságú, hanem a délkeleteurópai államok most induló filmgyártásának is otthont tud biztosítani.)

1000 helyen beszélik: Szép PERZSABUNDÁT olcsón SZEMERE szűcsnél vehet: ERZSÉBET-KÖRÚT 26, II. 6

Nagy átalakulás az időjárásban

Példátlan enyheséggel kezdődik a december

Az elmult hét a rendkívüli időjárási események egész sorát hozta és egyelőre még semmiféle jel sem mutat arra, hogy a különös időjárás a legközelebbi napokban véget érne. Ellenkezőleg, úgy látszik, hogy a rendellenesség és a hirtelen fordulatok újabb halmozódása előtt állunk.

Legérdekesebb és legkellemesebb meglepetése a mult hétnek az a hallatlan mértékű enyhülés, amely az első téli hónap küszöbén valósággal tavaszias állapotokat hozott nemcsak Magyarországnak, hanem Közép-Európa egész területének. Multheti cikkünkben még vigasztalnunk kellett a közönséget, hogy az ősz rendellenes hidegét nem kell azonnal még szigorúbb télnek követnie, mert az időjárás szeszélyei gyakran az ellenkező végletbe csapnak át, úgyhogy a tüzelőanyag-túlfogyasztás is rövidesen kiegyenlítődhetik az enyhébb időszakokban elért megtakarításokból. A hét folyamán ez a kedvező fordulat teljes mértékben bekövetkezett: *éppen azokban a napokban, amidőn máskor az igazi tél első győzelmeit szokta aratni, az isőjárás olyan fokú enyhülése következett be, hogy a hőmérséklet Budapesten 9 fokkal haladta meg a sokéves átlagot és 10—12 fokkal is melegebb lett, mint október és november egyes különösen hideg napjain.*

A december első napján bekövetkezett újabb melegedés már olyan mértékű volt, hogy *Szombathelyen közel 20 fokig szaladt fel a hőmérő!* Budapesten az első decemberi éjszakán 10 fok volt a legalacsonyabb hőmérséklet, ami azért is figyelemreméltó, mert tapasztalás szerint a lakások fűtésére még az átmeneti évszakokban is csak olyankor van szükség, amikor az éjjeli lehűlés 10 fok alá viszi a hőmérsékletet. Ahol egy napig egyáltalában nem is fűtötték be, ott is egészen kellemes hőfokúak maradtak a szobák.

Csakugyan van-e tüzelőanyag-megtakarítás?

T. példátlan enyheség, sajnos, nem érvényesült kellően a tüzelőanyaggal való takarékosság terén. A fűtés szinte feleslegessé vált, de legtöbb helyen azért teljes erővel tovább fűtöttek. Bárhova mentünk is: középületekben, irodákban, éttermekben majdnem mindenütt azt tapasztaltuk, hogy éppoly erőteljesen fűtenek, mint a megelőző hideg hetekben. Mivel pedig a 10 fok körüli hőmérsékletű külső levegő az épületeket alig tudja lehűteni, azért az oktalan fűtés a falakban egyre nagyobb melegfelhalmozódást okozott és ez a pazarlás sok helyiségben szinte tűrhetetlen meleget hozott létre.

Nehéz időkben a tüzelőanyaggal való takarékoskodás nemcsak magánérdek, hanem elsőrangú nemzetgazdasági követelmény is. Ezért igen sajnálatos, hogy a jelenlegi hanyag és meggondolatlan fűtési gyakorlat mellett az *időjárásnak inkább csak a kedvezőtlen kilengései befolyásolják a tüzelőfogyasztást.* Ha túlhideg van, akkor többet fogyasztunk, mint rendes időjáráskor. De amikor az időjárás törvényszerű kiegyenlítődése enyhébb időszakkal ajándékoz meg minket, akkor alig valamit takarítunk meg. Pedig az elpazarolt tüzifából fontos javakat lehetne gyártani, a feleslegesen elpazarolt szén árából sok szociális intézkedést lehetne megvalósítani. Az állam és a törvényhatóságok kötelessége lenne, hogy ezen a téren jó példával járjanak elől!

Egészségi veszedelmek

Hogy a túlzásba vitt fűtés egészségileg is mennyire veszedelmes, azt mi sem bizonyíthatja jobban, mint az, hogy a kedvező enyhe idő beálltakor hirtelen *felszökött* a náthalázas betegségek száma. Ez a furcsa ellentmondás nyilván nem azt jelenti, hogy az enyheség önmagában káros az egészségre. Hiszen a mult héten szívesebben voltunk a szabadban, nagyobb sétákat tehettünk naponként és mindez ellenállóképességünket csak fokozhatta. *De a külső időjárás kedvező változásával párhuzamosan átalakult a lakóhelyiségek és munkahelyek meteorológiai állapota is és pedig kedvezőtlen irányban.* A 25—27 fokig is felfűtött helyiségekbe való be- és kijárás már magában is veszedelmes. Hát még a huzamos tartózkodás bennük. Ez teljesen lerombolja egészségünk egyik legfontosabb pillérét, az edzettséget. Nem csoda tehát, hogy a különböző ártatlan jellegű meghüléses betegségek egyszerre erősen elterjedtek. Megjegyzendő még, hogy a meghüléses betegségeken kívül még más, kevésbbé feltünő, de annál komolyabb hatásai is vannak a túlfűtésnek. A túl meleg szoba ugyanis fokozott munkát ró a vérkeringésre, megviseli a szívbetegeket és feleslegesen megterheli az idegrendszert is.

Őszi szivárvány

A decemberi enyheségen kívül más, egészen rendkívüli légköri események is nagy számban játszódtak le az utóbbi napokban. A hét két napján pompás napsütés mosolygott az ország nagy részére olyan szépen és tisztán, mint csak tavasszal szokott. A napos és enyhe idő egészen szokatlan fényjelenségekre is alkalmat adott: november 27-én és a következő napokban több helyen nyárias szépségű *szivárvány* tünt fel az égen. Budapesten hétfőn volt gyönyörű szivárvány látható. Éppen alkonyatkor szivárványhíd jelent meg a főváros felett és körülbelül negyedórán át gyönyörű színekben ragyogott. Ez ebben az évszakban igen ritka dolog, mert a szivárvány tulajdonképpen a meleg hónapok jellemző tüneménye. Pompás, színes fényívei akkor csillannak fel, ha a napsugarak egy szemközti esőfüggönyről visszatükröződnek. Télen pedig ritka dolog a napsütés és amikor van, akkor a megfelelő esőfüggöny szokott hiányozni. A két jelenség együtt többnyire a gyorsan vonuló nyári záporok alkalmával fordul elő, nem pedig a november és december szomorú, szürke napjain.

Meleg szélrohamok

További ritka érdekességei voltak az elmult hétnek a többször megismétlődő viharos erejű meleg szélrohamok. Ahhoz mindenki hozzá van szokva, hogy a hirtelen kitörő északnyugati szélvihar 5—10 fokos lehülést okoz. De az már egészen ritka dolog, kivált novemberben és december elején, hogy az északnyugati szélvihar hirtelen melegedést hozzon. Ezt az egészen rendkívüli jelenséget a mult héten többízben tapasztaltuk. Az enyhességi hullámok ilyen egészen szokatlan irányból érkeztek és teljesen kivételes módon játszódtak le, újabb példát szolgáltatva arra, hogy a légkör szeszélyes birodalma kifogyhatatlan az érdekes meglepetésekben.

Ezek a rendkívüli események súlyosan ártottak a magyar télisporthelyeknek. Kivált a meleg szélrohamok a hegyek hópalástját fokozatosan szétették. Az egy héttel ezelőtti síparadicsom eleinte lassú, később egyre rohamosabb pusztulásnak indult. A két közepén már ezerméteres tengerszínfeletti magasságban is plusz 5 fok fölé emelkedett a hőmérséklet, ami az előző héthez képest több mint 10 fokos felmelegedést jelent éppen abban a naptári időpontban, amelyben máskor a nagy lehülések szokták lejátszódni. A meleg szelet a nagy magasságokban is bőséges eső követte és a hómaradványokat teljesen használhatatlanná tette. A kemény téli hideg egy hétig tartott uralmát még a legmagasabb hegyeinken is átmenetileg egészen tavaszias, enyhe napok sora váltotta fel.

Dr. —k—. —l—.

Zongorát, pianinót legjobban vásárolhat Sternbergnél, Rákóczi út 60

— Renyhe bélműködésnél, rossz gyomornál és duzzadt májnál igyunk reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József" keserűvizet, mert annak hashajtó hatása gyors és biztos, enyhe és kellemes. Kérdezze meg orvosát!

Az idő

Az óceáni eredetű levegő uralma és vele a nagy enyheség egész Európában tart.

Hazánkban a felmelegedés csak az északkeleti részeken maradt 10 fok alatt, egyebütt 12—14 fokig terjedt, sőt Szombathelyen 15 fok volt. Az évszaknak megfelelő felmelegedés most 5 fok volna.

Budapesten szombaton délben 11 fok, este kilenc órakor a hőmérséklet 9 Celsius-fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 761 milliméter, alig változik.

Várható időjárás a következő 24 órára: *Nyugati-délnyugati légáramlás. Sok helyen köd, néhány helyen kisebb eső. Az enyheség tovább tart.*

ESŐ-BŐR ballon- és lodenkabátok, sportmellények legolcsóbban MÁRTON és SZÁSZ V. Bálvány-utca 3

Vizállás

A *Duna* végig árad, magas vízállású. *A szombati dunai vízállások:* Schärding 366, Passau 803, Aschach 488, Struden 905, Stein 669, Bécs 640, Pozsony 437, Komárom 462, Budapest 433, Paks 334, Baja 428, Mohács 447, Gombos 483, Újvidék 390, Zimony 366, Orsova 360. — A *Rába* Szentgotthárdnál mínusz 28. — *Dráva* Barcsnál mínusz 72, Drávaszabolcsnál 49, Eszéknél 184. — A *Száva* Bródnál 436. — A *Tisza* Tekeháza—Csongrád között árad, máshol apad, alacsony vízállású. *A szombati tiszai vízállások:* Faluszlatina 72, Visk 32, Tekeháza 54, Tiszaújlak 48, Vásárosnamény 187, Tokaj 224, Tiszafüred 172, Szolnok 136, Csongrád 103, Szeged 171. — A *Szamos* Csengernél 182. — A *Körös* Körösszakállnál 130, Békésnél 336, Gyománál 234. — A *Maros* Makónál 36. — A *Balaton* Siófoknál 63. — A *Velencei-tó* Agárdnál 80.

A Maginot-vonalban

FELDERÍTŐ JÁRŐR: Kapitány úrnak jelentem, felderítettük, hogy ma este az ellenség a „Partez moi d'amour"-t szeretné hallani a rádión.

Markos Erzsébet rajza

Mikulás-felszerelések és újdonságok, ajándéktárgyak, karácsonyfadíszek Emmerling-nél Gróf Károlyi-utca 26.

Kund Ede előadása a Természettudományi Társulatban

Kund Ede egyetemi rendkívüli tanár érdekes előadást tartott az esőzések által lesodort, elértéktelenedett talajról és a javítás módjairól a Természettudományi Társulat népszerű estjén. Ismertette, miként sodorja el a lefolyó esőzés a talaj felső, táplálékdús rétegét, majd a sikerrel alkalmazott védekezési módot vázolta, melyet pálunk a Széchenyi Tudományos Társaság támogatásával valósítottak meg.

Vászon-Fehérnemű-Kelengye MÖSSMER IV., VÁCI-UTCA 1. SZÁM

SKRIVÁN Szerezzen ezidén is örömet karácsonyra. Igen nagy választék külföldi és belföldi kalapokban, nyakkendőkben, kesztyűben és sálakban Minden igényt kielégít. Alapítva: 1852 BUDAPEST, APPONYI-TÉR 5. SZÁM

Decemberben: köztisztviselői kinevezések és címadományozások

A Közszolgálati Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége (KANSZ) országos választmányi ülést tartott. *Javorniczky* Jenő miniszteri tanácsos, vezértitkár bejelentette, hogy a szövetség javaslata alapján december hónapban kinevezések, továbbá cím- és jelleg-adományozások fognak történni. Többek hozzászólása után a választmány úgy határozott, hogy az illetménycsökkentési rendeleteknek mielőbbi hatályon kívül helyezését, vagyis az összes közszolgálati alkalmazottak, nyugdíjasok, özvegyek és árvák kielégítő általános helyzetjavítását kéri és felhívta az elnökséget, hogy annak érdekében újból lépjen közbe.

28 éve fennálló cég! BODNÁR Az 1940 évi új RÁDIÓ típusokat díjtalanul bemutatja. Részlet — csere Vilmos császár út 60. Telefon: 113-497, 123-088 Árjegyzék ingyen

Sehol sincs sí-hó

A Meteorológiai Intézet hivatalos hójelentése:

A hóviszonyok mindenütt rosszak. Az erős enyhülés még Kárpátalja magasabb részeire is kiterjedt. A hómaradványok mindenütt olvadnak és legtöbb helyen csak azért nem olvadtak még el teljesen, mert az előző napokban eljegesedésen estek át. Az olvadó hóréteg vastagsága a Kékesen 5, a Galyatetőn 2, a kassai Lajos-menedékháznál 8 cm. A hőmérséklet ma délben a Kékesen plusz 5 fok.

A hóviszonyok javulására vasárnap sincsen kilátás.

Vasut mozi, „Märklin" építőjátékok „J. 3." árjegyzék ingyen. CHMURA IV., Ferenciek-tere 2. szám

Telefon-gázmaszk

A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 114.611—IV. 8. 1939. számú rendeletével *távbeszélőkészülékekhez gázálarcok szerelését* engedélyezte. A gázálarc célja, hogy a távbeszélőállomás használatát gáztámadás időtartamára is biztosítsa. Ilyen gázálarcokat az előfizetőknek az engedélyt nyert cégtől maguknak kell beszerezniök s karbantartásukról gondoskodniok. A felszerelést a felszerelendő gázálarc típusengedélyének igazolása után a felmerült költségek ellenében a m. kir. posta végzi.

Dunaparti bérpalotában 2 szobás modern garszonlakás minden komforttal, május 1-ére kiadó. V., Kossuth Lajos-tér 18.

Megkezdődtek a kassai japán kulturnapok

Kassáról jelentik: Kojiro *Inonue* japán császári rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter szombaton Kassára érkezett, hogy résztvegyen a fővédnöksége mellett rendezett *japán kultúrnapokon.* A japán követ délután a Turul Szövetség leánytörzsének teáján, este pedig a színházban rendezett ünnepségen és díszelőadáson jelent meg.

— **Huszonnyolc nőegyesületünk egészségvédelmi kongresszusa.** Az Egyesült Női Tábor első impozáns bemutatkozása a december 8-án és 10-én az új városháza dísztermében (Váci-u. 62.) tartandó *egészségvédelmi kongresszus* lesz, amelynek bevezető előadásában vitéz *Keresztes-Fischer* Ferencné vázolja a vezetése alatt álló nagy női összefogás országos jelentőségét. Ezt követőleg az Egyesült Női Tábor keretébe tartozó *MONE orvosnők* legkiválóbbjai előadássorozatban ismertetik a szociális egészségvédelem időszerű kérdéseit. December 10-én *Honvédelmi Női Nap* következik. Ez alkalommal *Bernáthné Ulrich* Irma, a nemzetvédelmi csoport szakelőadója a nők honvédő feladatait ismerteti, dr. *Gaizlerné Csegezy* Noémi pedig beszámol arról, hogyan szervezték meg a női honvédelmi szolgálatot Szabolcs megyében.

A fehérváriak ajándéka a kormányzónak

A *Székesfehérvárról* jelentik: *Hóman* Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter, a város országgyűlési képviselője, dr. *Kaltenecker* Viktor felsőházi tag és dr. *Csitáry* G. Emil polgármester pénteken délben kihallgatáson jelentek meg *Horthy* Miklós kormányzó előtt és *átnyujtották neki a székesfehérvári Szent István-szobor bronzból készült miniatürjét,* valamint a *„Székesfehérvár ünnepi éve"* című emlékműnek bőrbe kötött első példányát. *Hóman* Bálint kultuszminiszter a küldöttség élén újból kifejezést adott a kormányzó előtt a város közönsége mélységes hálájának azért a kitüntető kegyért, hogy a Szent István jubileumi év kimagasló eseményeinek színhelyévé az ősi várost tette és a várost többízben is megtisztelte látogatásával. A kormányzó szívesen fogadta a felajánlott műveket és a beszélgetés során örömének adott kifejezést afelett, hogy *Székesfehérvár városa az utóbbi időben olyan lendületes fejlődésnek indult.*

F-Tátrafüred Bellevue Dr. Holzmann diétás penzió főorvosa személyesen a Tátra Irodában, V., Dorottya-u. 5—7. (12—1-ig), telefonon a Hungária-szállodában ad felvilágositást a Tátrába készülőknek.

— **Új kormányfőtanácsos.** A kormányzó *Csernus* Mihály endrődi apátplébános, volt nemzetgyűlési képviselőnek a közélet terén szerzett érdemei elismeréséül a magyar királyi kormányfőtanácsosi címet adományozta.

Artin enyhe hashajtó

— **Karácsonyfa-versenyt rendez a „Baross Női Tábor" dec. 14—20-a között.** A Baross-asszonyok agilis tábora karácsonyfákat állít fel, hogy azon mutassák be az asszonyok: olcsó eszközökkel mennyi szép ötletet lehet megvalósítani. Ezenkívül babakiállítás, betlehemek, régi karácsonyi játékok, szokások lesznek bemutatva. Lesz ismeretterjesztő és művészi előadás is a kiállítás tartama alatt. A „Baross Női Tábor" ez úton kér mindenkit, aki a versenyen részt óhajt venni, hogy jelentkezzék mielőbb Múzeum-utca 17. földszint 20. sz. alatt. Az első díj: aranyérem, II. díj ezüstérem, III. díj bronzérem. A fák a díszítők tulajdonába mennek át.

„CITY" JÉGPÁLYA V., Rothermere-u. 7. Bérletjegy érvényes a Lipótvárosi Jégpályára is..... P 8.— Belépőjegy mindenkor..... 50 fill. Szives pártfogást kér Singer József tűzharcos

MŰVÉSZET Színház IRODALOM

Nem vállalta az ügyészség a vádat Vaszary Gábor ellen

Kiss Ferenc sajtóperének érdekes fejleményei

Ismeretes, hogy *Kiss* Ferenc, a Színészkamara elnöke, rágalmazás címén sajtópert indított *Vaszary* Gábor, a kitűnő és népszerű író ellen a *Magyar Nemzet* hasábjain megjelent *„Feri még a miénk"* című cikk egyes kitételei miatt, amelyet a színészkamarai elnök valótlannak, rágalmazónak és a saját személyére nézve sértőnek tartott. Vaszary Gábor vállalta az inkriminált cikk szerzőségét a megindult nyomozás során és a vizsgálóbíró előtt is és felajánlotta a valóság bizonyítását, a rágalmazónak vélt kitételekre vonatkozóan. Az érdekesnek ígérkező sajtóper legújabb fordulatához tartozik azonban, hogy *az ügyészség nem vállalta a vád képviseletét Vaszary Gábor ellen* s így az eljárás csak akkor folytatódik, ha Kiss Ferenc elnök átveszi a pótmagánvádat. Erre vonatkozóan még nem történt döntés. A sajtóper további fejleményeit nagy érdeklődéssel várják a főváros művészvilágában.

Tisztességes Anna

Operettbemutató a Városi Színházban

Az évadban első, eredeti operettbemutatójaként a *Városi Színház* a népszerű *Sándor* Jenő, a rendőrtisztzeneszerző „Tisztességes Anna" című operettjével lepi meg a közönséget. (Szövegírót, versírót nem tüntet fel a színlap.) A szörnyszülött darabcim mögött fordulatos, mulatságos, az igényes operettlátagnál egy árnyalattal még stílusosabb mese húzódik meg, néhány fülbemászó, ízes, modern táncszámmal, szép igyekezetű finálékísérletekkel és egy vérpezsdítően pompás csárdással. Az előadás a legragyogóbb — a mostani, staggione-rendszer előtti fénykorát élő — vidéki operettbemutatók hangulatát idézi, szerencsésen. *Kollár* Livia, a Rökk Marika-arcú primadonna-novícia kedves hangú, szép mozgású színésznő, akinek harmatos bája feledteti biztonsága hiányát és készületlenségét. *Harczos* Irén, a szubrettprimadonna vidám és mutatós habzóbor, nádszálvékony, kitűnő táncos s megfelelőképpen vásott. A bemutató est közönsége, különösen a felsőbb régiókban, tüntető melegséggel fogadta. *Márkus* Lajos csinos és megnyerő bonviván, szinte érthetetlen, hogy ebben az énekes, hósszerelmes színészhiányban nem fedezték fel hamarább. Igen hatásosak és szépek a táncok, *Pulay* Etelka, *Verő* Erzsi, *Novák* Lujza és *Móricz* Lili a katonái ennek. Kisebb szerepekben kitűnően megállják helyüket *Szabó* István, *Ujváry* Lajos, *Harsányi* Rezső, *Sala* Domokos és *Bordás* Rózsi. Nem úgy, mint *Misoga* László nagyobb szerepében. *Tihanyi* Vilmos rendezése nívós és gondos, *Beck* Miklós lendületesen és szeretettel vezényelte a zenekart. A „Tisztességes Anna" tisztességes produkció, megérdemelné a félszázas karriert.

(v. I.)

A holnap hősei

A *Warner*-filmgyár évek óta mindig megcsinálja a nagy kalandorfilmet, melynek főszereplője Errol *Flynn*, rendezője *Kertész* Mihály. Ahogy minden évben van egy „A" *Garbo-film*, úgy van egy *Warner kalandorfilm*. Egészen különleges magas klasszist képvisel; *kalandorfilmek, intelligens közönség részére*. Kalandorfilmek, amelyekhez szigorú történelmi tanulmányokat folytatnak, fotografálásuk eseményszerűen jó, díszlet, viselet, várépítkezéstől az utolsó ivókupáig a lehető legstílszerűbb. És ebben az igazán látványosságszerű környezetben pereg le mindig a mulatságos, izgalmas história, amely odáig fajul — mint a jelen esetben is —, hogy *a bemutató filmszínház nézőterén perzsabundás és kisestélyi ruhás hölgyek és szmokingos urak magukról elfeledkezve kiabálnak, sikítoznak.*

A film izgalmasabb, érdekesebb, mintha futballmeccs vagy boxmérkőzés volna, hozzá gyönyörű, színes képek — Technikolor a film — és hogy a fennyás esztéták is találjanak valamit, olyan csodálatosan szépek a felvételek, hogy az embernek a szeme szája eláll a bámulattól. *A finom pasztell pusztai képek, a megvadult gulya; már művészien szép mind a kettő.* Azonkívül van egy texasi verekedés, amikor ripityára törik a mulató berendezését, ez a műélvezet non plus ultrája, ez az, amikor az estélyiruhás hölgy megvadul és a szmokingos úrból kibújik az örök kamasz.

A film valóságos jótétemény a mai időkben.

A két főszereplő Errol *Flynn* és Oliviax de *Havilland*.

y—t.

RÓZSAVÖLGYI HANGVERSENYEI:

II. Múzeumi Matiné ma, ½12.

PÉCHY BLANKA ESTJE MA, Z. ½9. Jegy egész nap a Zeneakadémián.

Három karácsonyi mű bemutatója *Ádám* Jenő, *D-Bárdos* és *Karvaly* Viktor vezényletével dec. 5., Z. 8.

Rosita Serrano

világhírű *chilei* dal- és sanzonénekesnő *egyetlen* dalestje dec. 7., V. 8. Műsorán spanyol, amerikai, olasz, német dalok, népdalok, sanzonok, slágerek *saját gitárkíséretével.* **Serrano** diadalmas turnéja során egycsapásra hódította meg Európa fővárosait. Jegyek 1—6 P.

József Attila-emlékest 8-án, Z. 8. Bevezeti: *Darvas* József. Közr.: *Keresztessy* M., *Péchy* B., *Sennyey* V., *Baksa Soós* L., *Baló* E., *Fáy* B., *Kalla* I. Vez.: *Szabados* Z. Művészek, Írók és Kutatók Szöv. rendezése.

Márkus Alfréd jazz-revű 10-én.

BEETHOVEN: EROICA SZIMF., dalok **(Rösler),** c-moll verseny **(Kuti),** Egmont-nyitány a II. zenekari *Beethoven*-estén 12-én. Vez.: *Komor.*

DEMIÁNY ÉVA-ELŐADÓEST, 14-ÉN Közr.: *Turnay Alice* csoportja.

MIKULAI JAZZ-EST

16-án. 20 tagú jazz-zenekar. *Fellegi, Ádám* Piri, *Szomjas* Éva, *Vörös* Anikó, *Bartkó, Halmai, Vigh* György. Jegyek 1—4 P.

*

Lichtenberg Emil *Beethoven* 32 mesterszonátájának remekbe készült zenei magyarázata. 4.80—3.60 P. Rózsavölgyi-kiadás. Kapható mindenütt.

*

A „Koncert" hangversenyei:

BEETHOVEN V. ÉS HEGEDŰVERSENY

IV. szimfónia. Hangverseny-Zenekarral **holnap,** Z. ½8. Vez.: *Paul,* közr.: *Országh.*

SAUER KEDDEN, 5-ÉN,

Vigadó. 8. **Koncert Mesterbérlet** II. *Bérletek 5 estre. Néhány jegy.*

Dohnányi — Zathureczky — Kerpely Beethoven trió-estje **6-án.** *Geister, nagy B-dur, G-dur.*

KÁROLYI CHOPIN-ESTJE 11-ÉN,

24 prelüd, h-moll szonáta, stb.

NÉVAY ILONKA ZONGORAEST 13. *Beethoven, Chopin, Debussy, Mozart.*

FARAGÓ BEETHOVEN-EST 14-én az *operai fúvóskvartettel. Pathétique, op. 110., fúvósötös,* stb.

MARÉCHAL-CSELLÓEST 16-ÁN. *Régi francia szerzők, Francouer, Rameau, Debussy*-szonáta, *Ravel:* Habanera, stb.

BÁNÓCZI TARKAESTJE 17-ÉN, Z. ½9. *48 legkitűnőbb művész* közr.

FISCHER EDWIN ZENEKARI-EST 19-én. *Vezényel* és *zongorázik.* **Bach:** f-moll, **Mozart:** Esz-dúr versenyek, **Bach:** h-moll szvit, **Mozart:** Trauermusik, **Haydn:** Szimfónia. *Koncert Mesterbérlet* III.

Nagy vidám karácsonyi-est 25-én. *Budapest kedvenceinek* felléptével.

HÄNDEL: A MESSIÁS, DEC. 27. *Réthy, Basilides, Rösler, Kálmán, Lichtenberg.*

*

Nagy rádió-csereakció *Koncertnél!*

*

„CANTATE" HANGVERSENYEI:

Araló — Marechal dec. 13. V. 6.

„A" bérlet 1. estje, **Albert**-vonósnégyes dec. 19., Z. fél 6.

FILHARMÓNIKUSOK BEETHOVEN-ESTJE

15-én az **Operában.** Vez.: **Dohnányi.** Közr.: **Rigó, Basilides, Pataky, Székely** és a **Székesfővárosi Énekkar** (Karvaly V. vezetésével). Műsor: **IX.** szimfónia, „An die ferne Geliebte"-dolciklus **Patakyval,** III. Leonóra-nyitány. Jegyek az **Opera** elővételi pénztáránál.

Színházak műsora

Operaház. Vasárnap d. u.: Romeo és Júlia, Sylvia; este: Trubadur (Népmüvelési). — Hétfő: Nincs előadás. — Kedd: A végzet hatalma (A. bérlet). — Szerda: Pázmán lovag (Díszelőadás). — Csütörtök: Lakmé (B. bérlet). — Péntek d. u.: A mosoly országa; este: Farsangi lakodalom (C. bérlet). — Szombat: A láng (D. bérlet). — Vasárnap d. u.: Pierrette fátyola, Magyar ábrándok; este: Pillangókisasszony (Bérletszünet). — Hétfő: Pázmán lovag (Népmüvelési). (3, ½8.)

Nemzeti Színház. Vasárnap d. u.: Nők az alkotmányban; este: Papucshős. — Hétfő: Szülők lázadása. — Kedd: Rontó Pál (Bemutató, I. bérlet). — Szerda: Rontó Pál (IV.). — Csütörtök: Macbeth. — Péntek d. u.: Szülők lázadása; este: Rontó Pál (VI.). — Szombat: Rontó Pál (VII.). — Vasárnap d. e.: Süt a nap (Munkáselőadás); d. u.: Donna Diána; este: Rontó Pál (VIII.). (½4, ½8.)

Nemzeti Kamaraszínház. Vasárnap d. u.: Alterego. — Vasárnap este és egész héten: Feleség — Jövő vasárnap d. e.: Racinematiné (½11.); d. u.: Szülők lázadása. (4, 8.)

Városi Színház. Vasárnap d. u.: A szevillai borbély (Menottival); este: Tisztességes Anna. — Hétfő: Nincs előadás. — Kedd, szerda, péntek és jövő vasárnap d. u. és este: Tisztességes Anna. — Csütörtök: A Rádió Élet külön előadása. — Szombat: Az ember tragédiája. (25. előadás, 7-kor.) (4, 8.)

Vígszínház. Vasárnap d. u.: Kártyázó asszonyok; este: Születésnapi ajándék. — Hétfő: Születésnapi ajándék (G. bérlet). — Kedd: Kártyázó asszonyok. — Szerda: Születésnapi ajándék (C. bérlet). — Csütörtök: Kártyázó asszonyok (D. bérlet). — Péntek d. u.: Pygmalion, Hangverseny; este: Születésnapi ajándék (L. bérlet). — Szombat: Születésnapi ajándék. — Vasárnap d. u.: Pygmalion; este: nap d. u.: Klotild néni. (½4, 8.)

Belvárosi Színház. Minden este: Végrendelet. — Pénteken d. u.: Oltárok szentje. — Vasárnap d. u.: Földindulás. (4, 8.)

Andrássy Színház. Vasárnap este, kedd, szerda, péntek, szombat és jövő vasárnap este: Finom család. — Vasárnap d. u., hétfő csütörtök este, péntek d. u. és jövő vasárnapp d. u.: Klotild néni. (½4, 8.)

Pesti Színház. Vasárnap d. u. és este: Szabad az út. (4, 8.)

Fővárosi Operettszínház. Minden este és ünnep d. u.: Pozsonyi lakodalom. (½4, 8.)

Dunaparti Színpad. Vasárnap: Megnyitó műsor. — Hétfő, kedd: Nincs előadás. — Szerda: Főpróba. — Csütörtöktől minden este és jövő vasárnap d. u. (½5): Új, vidám műsor. (9.)

Pódium. Minden este és vasárnap d. u.: Színháznyitó műsor. (½5, 9.)

Komédia. Minden nap d. u. és este: Ki papája vagyok én? (Új műsor.) (½5, ½9.)

Erzsébetvárosi Színház. Minden nap: Legyen úgy, mint régen volt. (½6, ½9, vasárnap ½4-kor is.)

Józsefvárosi Színház. Minden nap: Mondj igazat, betörik a fejedet. (½6, ½9, vasárnap ½4-kor is.)

Kisfaludy Színház. Minden nap: Szonja. (½5, ½9, vasárnap ½4-kor is.)

Kamara Varieté. Minden nap: Kicsuda Maga? (8.)

Török Sándor és a Dunaparti Színpad

Török Sándor, az ismertnevű író levelet intézett a *Dunaparti Színpad* igazgatóságához, amelyben bejelenti, hogy miután a kis színpadi vállalkozást „nem abban a szellemben óhajtják tovább vezetni, mint amelylyel az ő közreműködésével megindult, ezt a színvonalváltozást nem vállalja" s ezért békés szellemben, barátsággal megválik a színház kötelékéből. Hivatkozik szerződése ama pontjára, amely szerint a színházmegnyitástól számított záros határidőn belül joga van erre a lépésre és közli, hogy a színház további munkájában ezentúl semmiféle formában nem vesz részt. Török Sándor értékes egyénisége és szereplésének sajátos humora érzékeny veszteség a Dunaparti Színpad számára, amely ezentúl a *vidám kabaréműsor* jegyében folytatja évadját.

* **Dr. Bánóczy Dezső jubileuma.** *Dr. Bánóczy Dezső 30 éves színházi multjának tarka-estjét* a magyar színházi világ több mint 40 kiválóságának fellépte emeli ünneppé. Akikkel kezdte: a modern színjátszás magyar úttörői, a *Thaliások, Kolozsvár* ragyogó gárdájának beérkezettjei; az *új Belvárosi Színházat* megnyitó kollégák; a *rádióban* általa először szerepeltettek teszik változatossá a december 17-i, vasárnap esti műsort a Zeneakadémián.

„Finom család" az Andrássy Színházban

Végre egy vígjáték, ahol nem a házassági többszögek örök variációja körül kering a cselekmény, hanem ahol a darab középpontjában álló ifjú hölgy a saját törvényes férjével flörtöli végig a három felvonást, a happy end-ről reménytelenül lemaradt hercegi vőlegény sérelmére. Igaz ugyan, hogy ez a házasság — ó, micsoda forradalmi bohózatújítás — eleinte csak formai az emigránsgróf-szállópincérrel s azért kötik, hogy lépcsőfoknak szolgáljon az arisztokrata vőlegény „finom családja" ellenállásának megtöréséhez, de viszont az önműködően kioldódó bonyodalmat ezúttal a szobapincérgróf hordárból, sofförből, szobalányból, sőt toalett-tündérből álló finom grófi családjának köbre emelt ellenállása okozza... Tagadhatatlan, hogy a színház is felismerte Monsieur *Croisette* bohózatötletének zavaros és kóros vérszegénységét (mi ez, direktor uraim, csak nem darabhiány?) és szerencsés gondolattal, magyar zenei vérátömlesztést alkalmazott. *Losonczy* Dezső az izmos tehetségű véradó, aki olyan színpompás, dallamgazdag és talpraesett muzsikával szolgált, hogy már egymagában ez is hosszú és egészséges életet biztosítana a darabnak. De segítségére volt a mütétnél a sajátos, burleszk humorából szintén pazar kézzel adakozó, biztos ízlésű *Vaszary* János, úgy is mint rendező és úgy is mint darabadoptáló és hatásosan működött közre a kitűnő művészgárda, mint (ha nem is nemesebb színházi hagyományokat) ápoló személyzet.

Lázár Mária új színekben szikrázó, izzón érett színpadi varázsa szerzi majd minden bizonnyal a legtöbb hívet a zenés bohóságnak. Van egy részegjelenete, majd más képben egy álomból-ébredése, van a harmadik felvonásban egy finom ösztönnel cizellált, borzongatóan parazsas szerelemre-ébredése, ami messze túllendül a bohózatkereteken. *Hajmássy* Miklós méltó partnere ezúttal e rendkívüli színésznőnek, játéka olyan, mint a foglalat a szikrázó ékkő körül. Nem úgy, mint *Törzs* Jenő és *Vaszary* Piri, akik ezúttal bizonytalanok és rikítók, szűkre-böre szabott szerepeikben. *Szakáts* Zoltán stílusos és elegáns, *Somló* Valéria elfogultságában is ízes és kájos (merész menyasszonyi ruhája külön nyiltszíni tapsot kapott) s igen jó epizódisták *Z. Molnár* László, *Sugár* Lajos, *Pataky* Miklós és *Bihary* Nándor. Az ízléses, szép díszleteket *Básthy* István tervezte. A közönség melegen és szívesen fogadta az újdonságot.

Vécsey Leó

Tatjana Menotti „Roziná"-ja

A szevillai borbély-lyal nyitotta meg operai műsorát a Városi Színház *Endre* Béla lelkes karmesteri működése mellett. A darab Tatjana *Menotti* Rozinája körül kristályosodott ki s *Rácz* Tilda, *Dalnoky* Viktor és *Arany* József ismert, jól bevált alakításain kívül fiatalokat mozgatott a főbb szerepekben. Almavivát *Szabó* Miklós énekelte kellemes, friss, de nagyobb színpadi arányokhoz kicsi tenórján. Hangja könnyedsége mellett sem elég fürge még a szerep koloratúráira. Figaro személyesítője, *Horváth* József is értékes organum, mely azonban közvetlenebbül hatott volna nem olyan mesterségesen túlsötétre fogva. Mindkettőjükön látszik még a színpadi rutin hiánya. A vendég Rozina csinos, üde hangját, szép megjelenését, temperamentumos játékát még tavalyról ismerjük. A szokatlanul nagy térséghez azonban, úgy látszik, ő sem tudott azonnal alkalmazkodni. Az előadás különben minden jó oldala mellett is azt bizonyította, hogy ilyen *stagioneszerű operai előadásokat nem lehet csak úgy rövidésen nyélbeütni,* mert a gyors munka még állandó együttesen is meglátszik. *(m. i.)*

Molett hölgyeknek gyomorszorítós Amazon melltartó nélkülözhetetlen

Mickey Rooney

Minden sztártípusnak van alkonya. És minden kornak megvan az új — mondjuk így — mozi-ideálja. Ezt az ideált mindig a szükségszerűség hozza létre.

Érdemes volna azon gondolkozni, hogy a cukros lánykától, szívhódító szép fiútól, vonagló démontól miért ragadta el most a pálmát — a kamasz. A 14—16 éves gyerek, ha fiú, ha lány, eddig mindig mint sületlen, humoros, csupa kéz-láb figura szerepelt. Két korszak határán állva, aki nem tudja még, hova tartozik. És most Amerika egymásután dobja piacra a kamaszfilmeket. Nemcsak Mickey *Rooney* — aki egyike a legkitűnőbb színészeknek —, de *egész kamasz-garnitúra van kialakulóban.*

A *Metro*-nak van egy rendkívül érdekes filmje, amelyet három kamasz játszik. (Két fiú, egy leány.) Nemcsak a legnagyobb üzleti siker odakint, hanem európai szemmel nézve is a legötletesebb film. Lóversenyhistória és valahogyan az csendül ki belőle, hogy a romlott, fásult és már félreutakra szaladt felnőttek közül mindig magasan egy fejjel kimagaslik a gyerek. Nem az édes bébi, a gyámoltalan kiscica—kiskutya-pótlék, hanem a gyerek, aki már értelmes, bátor, belekóstol a világba és még nincs az erotikai varázs igája alatt.

Mickey Rooney új filmjének sajtóbemutatója — a filmre annakidején még visszatérünk — külön élmény volt.

Nemcsak elragadó kölyök. Remek színész. Judy *Garland* és másik kamasztársa, Ronald *Sinclair* szintén jók, de *a film maga kitűnő.* Keveset láttunk ehhez hasonlót, derű, bátorság, sok egészséges nyerseség sugárzik belőle — azonkívül nagyon finom, költői halk mellékzöngéje is van a dolgoknak.

A gyerek még bátor. A gyerek még jó. A gyerek még őszinte. Ő még teheti.

I. M.

Élmény lesz a
Harmonika csodamatinéja
december 10-én, vasárnap csak a Zeneakadémián. Legjobb dizőzök, harmonikaművészek, jazz- és harmonikazenekarok, énekesek. Jegyek 1—3.50 pengőig a rendező **Reményi** hangszerelepén, **Király-utca 58.**

Színiakatlémiai vizsgaelőadás

A Színművészeti Akadémia növendékei *Nagy* Adorján, a kitűnő rendezőtanár vezényletével szombaton délután tartották ez évadban első vizsgaelőadásukat a *Nemzeti Színház* színpadán. Henry *Kistemaeckers* „Az ösztön" című háromfelvonásos, századeleji drámája került színre, gördülékeny, gondosan megmunkált előadásban. *Hegedüs* Éva, *Gáti* György, *Romváry* Gertrud, *Gábor* Miklós és *Naszádi* Sándor tüntek ki különösen tehetségükkel, míg a drámát követő *Musset*-vígjátékban *Vereckei* Zoltán, *Ilosvai* Katalin és *Biró* Anna kapott sok tapsot. A szépszámú közönség melegen ünnepelte a rendezőtanár értékes munkájának szemmelláthatő, szép eredményét.

* **A „Születésnapi ajándék" sikere.** *Fodor* László új színdarabja úgy a pénteki bemutatón, mint a szombati, második előadáson zsúfolt nézőtér előtt, a nagy siker minden látható jelével került színre. Az izgalmas darab, melynek briliáns előadásáról az egész városban beszélnek, nagy hatást tett a közönségre. Zajos tapsok és a második felvonás végén vastaps jutalmazta a színészek játékát. *Mezey* Mária, *Greguss* Zoltán, *Ladomerszky* Margit, vitéz *Benkö, Kamarás* és *Bihary* állottak az ünneplés középpontjában.

* **Új táncanfolyamok Adorjánné M. Frida tánc- és balettintézetében (Erzsébet-körút 44.)** december 6-án, szerdán kezdődnek. (Új telefonszám: 422-104.)

MÁRKUS ALFRÉD JAZZ-REVŰ
10-én, vasárnap d. e. 11-kor az Operettszínházban. Fellépnek: **Fellegi, Mezey, Neményi, Simor, Somogyi Nusi, Szokolay, Fekete Pál, Feleki Kamill Kellér, 2 Latabár, Pártos, Rátkai. UJDONSÁG: AZ ÉNEKLŐ NÉZŐTÉR! 32 tagú szimf. jazz-zenekar.** Jegyek: 1—5 P Rózsavölgyinél és a színháznál.

Bárthy István

Magyar Nemzet 1940 okt. 25.

„Rád bízom a feleségem" az Andrássy Színházban

Vaszary János „Rád bízom a feleségem" című mulatságos vígjátéka néhány évvel ezelőtt sorozatos műsordarabja volt a színháznak, azóta zenés filmvígjáték formájában is szerepelt, mignem most az Andrássy Színház, *Losonczy* Dezső néhány kitűnő és dallamgazdag zeneszámaival frissítve, felújította szezonnyitó operettjének. (Mi ez? Darabhiány?!) A valóban ötletes, vérbeli muzsika frissebb és eredeti szövegkönyvet érdemelt volna, viszont Vaszary János vígjátékának sokat segített a zenésítés. A kissé erőltetett és itt-ott elbágyadó mese a zene szárnyán könnyeddé, mulatságosabbá és karikatúraízűvé változott és az ének- és táncszámok kedvéért kihúzott dialógusrészek is használtak az előadásnak, amely így pergővé és tempósabbá lett. Amit a szerző Vaszary János ilymódon — a zeneszámok által kiszorított térfogatban, a fizika örök törvénye szerint — veszített súlyából, azt bőségesen behozta a rendező Vaszary János. Az előadás ízletes, színvonalas, tenger kirobbanó kacagással fűtött. A középpontjában *Lázár* Mária dekoratív, élettel és temperamentummal teli, elegáns alakítása áll, továbbá *Vaszary* Piroska lendületes, mesteri szakácsné-figurája. (Van egy táncszáma, ami a színpadi clownhumor magasiskolája.) *Bilicsy* Tivadar a férfi tengelyszerepben természetes, közvetlen derűvel teli, ismét megmutatja, hogy mindent rá lehet bízni, mindig megállja a helyét. Legfeljebb tán szalon-alakításban nem elég magávalragadó. (Ami érthető, hiszen *Rádai* Imrétől örökölte ezt a szerepet.) Rokonszenves vígjátékfigurákat formálnak *Szakáts* Zoltán, Z. *Molnár* László, *Lázár* Tihamér és *Bihary* Nándor, kellemes, finálai táncos szubrettnek bizonyul *Somló* Vally és a kisebb szereplők közül kiveszik részüket a bohózati sikerből *Kéry* Panni, *Vándory* Gusztáv és a többiek is. *Rátthy* István látványos díszletei nyíltszíni tapsot váltottak ki a felvonáskezdeteknél. Egészben véve a „Rád bízom a feleségem" veszélytelen, könnyű évadnyitó operettecske, kellemes előétel — mindazonáltal nem árt megtenni a sürgős konyhai előkészületeket a következő fűszeresebb, kompaktabb, *igazi* ételre.

V. L.

---

* **A Szent István Bajtársi Szövetség** október 26-án este 8 órakor *díszhangversenyt* rendez a Zeneakadémián az erdélyi mozgalom javára. *Szeleczky* Zita, *Sárdy* János, *Pécsy* Sebestyén orgonaművész és a 18 éves *Harer* Győző karnagy közreműködésével.

* **Rózsahegyi Kálmán**, a Nemzeti Színház örökös tagja, néhány magánnövendék tanítását vállalja lakásán. Jelentkezés egész éven át. I., Menkina János-utca 11/a. T.: 153-406.

* **A Semler-cég** közismerten kiváló minőségű szöveteiben ma is igen nagy a választék.

* **Thomán Mária** október 1-én megkezdi **hegedűtanfolyamait** kezdők és haladók számára, Arany János-utca 2. Tel.: 114-935.

Dizőz Kongresszus

vasárnap, 20-án, Zeneak. 8. *Legnépszerűbb* dizőzök a *legszebb* és *legújabb* slágerekkel: Anita **Best, Fellegi, Kondor** Ibolya, **Medgyasszay, Neményi** Lili, **Rátkay** Márta, **Rózsa** Anni, **Türk** Berta, **Dán** Klári, **Járossy** Marika, **Feleky** Kamil, **Pethes** Sándor. **Herczegh** Jenő konferál. Jegyek 1—4 P Rózsavölgyinél, Zeneakadémián.

Legújabb rádiókülönlegességek nagy raktára, **grammofonok,** lemezek **Rózsavölgyinél.**

A jó alak titka **Amazon** melltartó és gumifűző
Ezt kérje!

PÜNKTLICHE POSTADRESSE AB 1. MÄRZ 1926:

MAGYAR GRAFIKA BUD

A Magyar Grafika 1926. évi január-február havi számának tartalomjegyzéke

A könyvnyomdai munkák kalkulációja (II). *Freund Jenő* 7
Aktkiállítás a városligeti Műcsarnokban. *Dr. Radványszky Márius* . . 21
A Magyar Grafika és a szakkulturális feljődés 1
A mai könyvnyomtatás eszközei és gépei (I). *Augenfeld M. Miksa* . 2
A nyomtatógépek szerkezetelienes kezeléséről. *Ruzicska Ferenc*, Bratislava-Pozsony 11
A „Nyomdász-Evkönyv és Utikalauz" 35
A sokszorosító technika újabb haladásáról. *W.* 14
A szerkesztőségtől a gépteremig (I). *Laszló Dezső* 16
Az offsetnyomtatás 30
Egy és más a Linotype-technika köréből (II.). *Neumann Ede*, Uzhorod-Ungvár 13
Egyik legújabb offsetnyomógépünkről. *h.* 20
Három hónap művészeti kiállításairól. *Dr. Radványszky Márius* . . . 26
Hírek és feljegyzések 32
Kmetty János festőművész újabb akvarelljei. 4 ábrával. *Dr. Radványszky Márius* 6
Könyvismertetés 28
Kritikai rovat 36
Lengyel grafikusok. *r. m.* 19
Magyar helyesírás 24
Művészeti apróságok és feljegyzések 22
Naptárakról és az újévi üdvözlőlapokról. 12 ábrával. *W.* 18
Reklámművészet 24

továbbá *ötévi hivatalvesztésre* ítélte. Az ítélet ellen a vád és a védelem egyaránt fellebbezett.

— **Az idei Protestáns Napokat a** visszatért Erdély jegyében október végén rendezi az *Országos Bethlen Gábor Szövetség*. A vidékről felutazó résztvevők az utazási igazolvány megváltása esetén az ország bármely részéből 50 százalékos vasúti kedvezményben részesülnek.

HALÁLOZÁS

Dr. Csíkpálfalvai *Gaál* Zsigmond, a Pázmány Péter Tudományegyetem kvesztúrájának ny. ellenőre, életének 63. évében elhúnyt. Nagy részvéttel temették el szombaton délután az új köztemetőben.

Breitner József ékszerész szeptember 25-én elhúnyt és 27-én csendben temették el.

Száll a madár agról-ágra
Száll a nóta szájról-szájra
Menjünk el a **SANGHAI BÁRBA'**

HORTHY MIKLÓS-ÚT 60. TEL.: 257-488.

Bástly István

MAGYAR *A siker úgyszólván azonosan fergeteges jelei között startol a Magyar Színház Vaszary Gábor Amerikát is megszégyenítő hiper-burleszkje, amely a kitünő humoros iró »Az ördög nem alszik« című regényéből készült ugyanazzal a címmel. Vaszary Gábor, az utóbbi évek legnagyobb vigjáték sikereinek szerzője önmagát multa felül ebben a sziporkázó fordulatoktól szinte gyulékony darabban, amelyet nem terhel semmiféle irodalmi ballaszt, semmiféle színpadi akadémikusság, csak a virgonc téma robog át három felvonás egymás sarkát taposo jelenetein, amelyekben nincs egy másodpercnyi esés, a szerző acélkötélként kifeszitve tartja a témát két függöny között. A szétágazó és mégis szcenialis egységet képező történet egy halott végrendelete körül forog, aki azonban él és egy toronyszobából maga irányitja a végrendelet körül támadt bonyodalom viharát. Muráti Lili mint a Magyar Színház új sztárja startolt ebben a szerepben, az ő egyéni borzas, szálkás, csibészes temperamentumával, amelynek különleges hangjait és játékmodorát senki sem tudja utánozni. Hajmássy Miklós a mulya férfiúság prototipusaként tündököl ebben a szerepben. A premierközönség viharos lelkesedéssel tüntetett Mihályfi Béla vidéki fiskálisa mellett, Dajbukát Ilona kispörköltizü vidéki fogadósnéja mellett és Makláry János bárgyú sirásója mellett. A két főszereplő a bonyodalom érdekében segélycsapatot vesz igénybe, amelynek vidám és fiatal dandárában Pálóczi László, Básti, Pataki, Puskás, Pethő, Szende Bessy, Náray Teri és Ékessy Mária hadakoznak a két ellenlábas szerelmes oldalán. Vaszary János sziporkakirály öccsének darabját kongeniális rendezői munkával vitte bravúros sikerre. Básthy István gazdag díszletei között három és félórás vidám tornádó pusztit a Magyar Színház színpadán és nézőterén.*

Baróti Gézo

Pest, 1940. szept. 16.

PILIS

Anátsági rom.

Egy régiségbuvár megjelenése. VV 1813, 303.l.

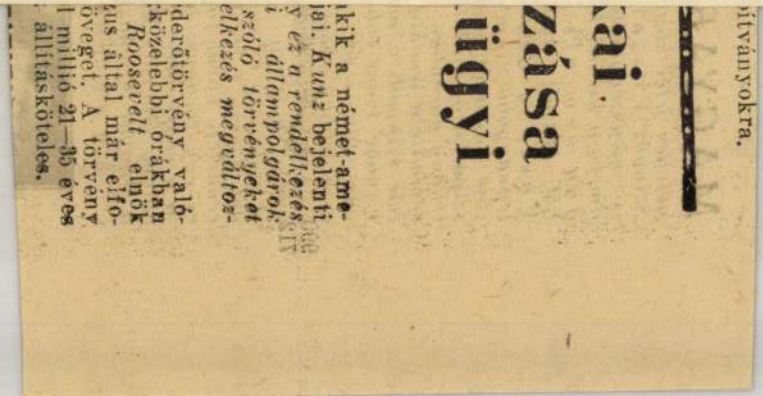

A Ház folytatta a vitát a mezőgazdasági munkások helyzetéről

A képviselőház folytatta a gazdasági munkavállalók özvegyeinek járadékban való részesítéséről szóló javaslat vitáját.

Bobory György elnök 10 óra után nyitotta meg az ülést.

Az első szónok **Tildy Zoltán** volt.

Elhatározó cselekvést, nagyobb áldozatot kíván a kormánytól és a problémának olyan megoldását, amely *viszonylag megnyugváshoz viszi a kérdést.*

Véleménye szerint feltétlenül fel kell venni ebbe a törvényjavaslatba a rokkantsági járadékot és fel kell emelni az özvegyi járadékot is. *Ez körülbelül 10 millió pengő megterhelést jelent.* Kérdés, honnan teremtsük elő ezt a tízmillió pengőt? Nem akarja kiélezni ezt a kérdést, de ismételten hangsúlyozza: *minden társadalmi osztály érdeke, hogy a mezőgazdasági munkásság életének területén bizonyos megnyugvás jöjjön létre.* Ezt az összeget elő kell teremteni akár úgy, hogy több terhet vállalnak azok, akik többet bírnak, akár pedig úgy, hogy más területeken takarékosságot vezetünk be. Szeretné, ha ezt a kérdést nem pártpolitikai viaskodással, hanem *komoly nemzeti egyetértésben intéznék el.* Beszéde végén kérte a kormányzatot és a többségi pártot, fontolják meg mégegyszer a kérdést és találják meg a fedezetet, mert ez *megtalálható.* Hozzanak komolyabb, átfogóbb, bátrabb megoldást annak a rétegnek az érdekében, amelynek sorsában egyetértünk, amelynek jövendője egy vonalon halad *az egész magyarság jövendőjével.*

Meixner Emil, a kormánypárt második szónoka, arról beszélt, hogy összegszerűen talán kevés, amit a javaslat a biztosítottaknak juttat, de jelentős tételről van szó, ha ezeket az összegeket országos szempontból nézzük. A falu vásárló- és fogyasztóképessége ezáltal növekedni fog és ez kihat a falusi kisipar és kiskereskedelem helyzetének javítására is. Végül azt hangsúlyozta, hogy a szociális törvényhozási intézkedések nemcsak a termelés békéjét tartják fenn, hanem erősítik az egész országot is.

Reibel Mihály az egyesült kereszténypárt álláspontját fejtette ki. Utalt a hercegprimás egyik felsőházi beszédére, melyben hangsúlyozta, hogy az ipari munkásság biztosítása mellett elsőrangú fontosságú a mezőgazdasági munkásság öregség, rokkantság, özvegység és árvaság szempontjából való biztosítása is. Bizonyos, hogy ez a népréteg *megérdemel minden támogatást.* A családi élet alapítása és fenntartása tekintetében nagy szükség van a szociális biztosításra. Jobb, emberibb megélhetést kell biztosítani az elesett mezőgazdasági rétegnek.

Czermann Antal (MÉP) azt fejtegette, hogy amikor tavaly megszavazták a mezőgazdasági férfi munkavállalók öregségi biztosítását, már akkor érezte mindenki, hogy ennek a szociális gondoskodásnak *az özvegyekre is ki kell terjednie.* Alkalmas ez a javaslat arra, hogy a Ház minden pártja között megépítse azt az *aranyhidat*, amelyre szükség van az újabb szociális alkotások létrehozásához. Ez a javaslat csak az első lépés ezen a téren.

Czermann Antal beszéde közben 1 óra előtt 10 perccel kigyullad a Ház klotűrlámpája.

Czermann Antal: Tisztelettel kérem beszédidőmnek *egyórás meghosszabbítását!*

Az elnök meglepetve kérdi: Menynyit kér a képviselő úr?

Czermann Antal: *Egy órát!*

Az elnök felteszi a kérdést, a Ház az egyórai meghosszabbítást *megadja.*

Egy hang: Adjunk egy napot! *(Élénk derültség.)*

Czermann Antal: Megnyugtatom a képviselő urat, *nem fogom kihasználni az egy órát sem.*

Czerman negyedóra mulva befejezte beszédét. Hangsúlyozta, hogy hittel kell tovább dolgozni, hogy a még megoldásra váró szociálpolitikai feladatokat is megoldhassuk.

Szinyei-Merse elnök közölte, hogy több vezérszónok nincs, ezért a további szónokok beszédei következnek.

Csoór Lajos határozati javaslatot terjesztett be. Azt kívánta, hogy a mostani törvényjavaslatot vonják vissza és ehelyett a kormány hozzon a Ház elé olyan javaslatot, amely a mezőgazdasági munkásságra vonatkozóan *a szociális biztosítás minden ágát* magábanfoglalja.

Kövér János kisgazdapárti képviselő elfogadta a javaslatot, bár még sok tennivaló van ezen a téren. Azt kívánta, hogy a munkások ne fizessék a heti 20 filléres járulékokat, hanem vállalják ezt át *a munkaadók*, mint ahogy az igazán szociálisan gondolkodó munkaadók ezt meg is tették és meg is teszik.

Pándi Antal nyilaskeresztes képviselő arról beszélt, hogy ez a javaslat a kormány jószándékát mutatja, de minden felszólaló képviselő kevésnek találja a négy pengőt, amelyet az özvegyek járadékképpen kapnak.

P. Szabó István beszédének elmondására halasztást kért.

A legközelebbi ülést kedden délelőtt 10 órai kezdettel tartják, napirendjén a javaslat tárgyalásának folytatásával.

Biztonsági, pénzügyi és gazdasági intézkedések Jugoszláviában

Rendelet erődítmények létesítéséről és kincstári jegyek kibocsátásáról

Belgrád, szeptember 22.

(Magyar Távirati Iroda.) A hivatalos lapban rendelet jelent meg *erődítmények létesítéséről.* A rendelet értelmében siettetni fogják az 1937 óta folyó erődítési munkálatok befejezését, ezenfelül pedig **új erődítési** munkálatokat végeznek.

Belgrádban, Zimonyban és *Pancsován* különféle biztonsági munkálatokat kezdtek meg. Ezek sorában legfontosabb a légvédelmi óvóhelyek létesítése. Régebbi terv szerint a Dunaparttól a Szávapartig a forgalom gyors lebonyolítására *alagutat építenek*, amelyet szükség esetén légvédelmi óvóhelynek is felhasználnak.

Belgrád város *52.5 millió dináros kölcsönt* szándékozik felvenni katonai védelmi intézkedések keresztülvitelére. Ebből 12.5 milliót légvédelmi árkok és helyiségek építésére, 10 milliót a belgrádi gyermekek eltávolításának előkészítő munkálataira fognak fordítani. Megalakult egy bizottság, amely már a napokban megkezdi *a belgrádi gyermekek összeírását. (MTI)*

Nyersanyagellátási nehézségek

Belgrád, szeptember 22.

(Magyar Távirati Iroda.) A belgrádi iparkamara szerdai ülésén megtárgyalták a jugoszláv ipar ellátása körül előállott nehézségeket. Bizottságot küldtek ki a kérdések tanulmányozására. Ezek a bizottságok most olyan értelmű javaslatokat dolgoztak ki, amelynek értelmében bizonyos iparágak a nyersanyag közös beszerzése céljából *egy hajót bérelnének* és ez azután közvetlenül szerezné be a különböző nyersanyagokat. Hivatalos helyről felmerült másik elgondolás szerint *központi intézményt* kellene létesíteni a nyersanyagok beszerzésére és racionális felhasználására.

Ez az intézmény természetesen az összes jugoszláv iparágak szükségleteiről is gondoskodnék. Szó van arról is, hogy *az ország belsejében racionalizálják a nyersanyagtermelést, elsősorban az ócskavas és a textilhulladék gyűjtésére gondolnak.*

Felhívás az értékpapírtulajdonosokhoz

Belgrád, szeptember 22.

(Magyar Távirati Iroda.) A lapokban felhivás jelent meg az értékpapirok tulajdonosaihoz, hogy *ne adják el értékpapírjaikat minden áron, mert arra nincsen szükség és csak ők szenvednek tekintélyes veszteséget.* A felhivásra az adott okot, hogy az utóbbi napokban a belgrádi tőzsdén csaknem kivétel nélkül *valamennyi papír értéke jelentősen esett.*

A hivatalos lapban rendelet jelent meg. Ennek értelmében a pénzügyminiszter felhatalmazást kap minden eddigi rendelkezésen túlmenően *240 millió dináros kincstári jegyek kibocsátására. (MTI)*

Kevés a kukoricatermés

Belgrád, szeptember 22.

(Magyar Távirati Iroda.) Egész Jugoszláviában megkezdődött a tengeri betakarítása. Megállapítható, hogy az idei termés 15—20 százalékkal lesz kisebb a tavalyinál, úgyhogy *kivitelre semmi sem fog maradni.* Feltűnő, hogy csaknem az egész országban máris *megkezdődött a behordás*, amely máskor csak október első felében szokott megtörténni.

A Balatoni Sporthét köszönete

A következő levelet kaptuk:

Mélyen tisztelt Főszerkesztő úr! Nagybecsű lapjának az »*V. Nemzetközi Sporthét*« alkalmából nyujtott megértő és igen értékes támogatásáért, valamint az elért sikert hathatósan előmozdító közreműködéséért a rendezőbizottság elnöksége nevében a leghálásabb köszönetet nyilvánítom. A Balaton környékének fejlődése igen sokat köszönhet a magyar sajtó mindenkor tapasztalt támogatásának. Az a kitüntető figyelem, amellyel a *Magyarország* az »*V. Nemzetközi Balatoni Sporthét*« ügyét felkarolta, a Balatonnak nagyon sok új barátot szerzett és nagymértékben előmozdította azt, hogy a »*Balatoni Sporthét*« gondolata széles körökben népszerűvé váljék. Hálás köszönetem ismételt kifejezése mellett fogadja Főszerkesztő úr őszinte tiszteletem nyilvánítását. M. kir. Balatoni Intéző Bizottság ideiglenes vezetésével megbízott dr. *Pöltzel* Jenő miniszteri tanácsos.

1916 Szeptember 23

E napon az oroszok áttörték arcvonalunkat és feltartóztathatatlanul Kirlibaba felé törtek előre. *Horváth* József volt soproni 18. honvédgyalogezredbeli százados 300 főnyi tartalékban levő zászlóaljával éppen menetben volt a fontos Dadul magaslatra, amidőn a keskeny hegyiösvényen libasorban haladó zászlóalj váratlanul az előnyomuló oroszokra bukkant. Az élen haladó zászlóaljparancsnok elszánt és határozott intézkedés után törzsével és egy szakasszal az orosz élt visszavetette, majd gyorsan szétbontakozott zászlóaljával az oroszokra tört és a keskeny hegyháton nemcsak megállította, hanem a heves ellenségi tüzérségi tűzben ismételt rohamokkal teljesen visszavetette őket. Eközben — mint régi géppuskás — egymaga kezelte géppuskával a visszaözönlő oroszoknak rendkívül véres veszteséget okozott és 150 foglyot ejtett. *Horváth* József százados, mivel kimagasló bátorságával és lélekjelenlétével egy nagyobb arcvonalrész válságos helyzetét fordította kedvezőre, a Lipótrend lovagkeresztjével tüntették ki.

Ötvenszázalékos vasúti fuvardíjkedvezmény kárpátaljai szőlőszállítmányokra

A Kárpátalja területén fekvő szőlővidék kiváló minőségű csemegeszőlőjének a multban természetes piacai a lengyel városok voltak. A jelenlegi viszonyok mellett az odairányuló szállítás lehetetlenné vált. A szóbanforgó csemegeszőlő értékesítésének biztosítása céljából a földmívelésügyi minisztérium intervenciójára a kereskedelmi és közlekedésügyi miniszter 65.245. számú rendeletével a Beregszász—Szerednye, Munkács, Nagyszőllős, Beregsom—Mezőkászony, Nagymuzsák és Ungvár feladóállomásokról gyorsáruként vagy teher darabáruként Budapestre feladott szőlőküldeményekre 1939. év végéig rovatolás útján érvényesitendő *ötvenszázalékos fuvardíjkedvezményt engedélyezett.* A földmívelésügyi minisztérium ezáltal kívánta lehetővé tenni a budapesti piactól nagy távolságra fekvő kárpátaljai szőlő belföldi érékesítését.

Hitler is gratulált a 100 éves bécsi asszony születésnapjára

Bécs, szeptember 22.

Therese *Lassak*, a százesztendős családanya ünneplése *meglepetéssel zárult* tegnap. Bécs polgármestere megjelent a nagy kort megért matróna kis lakásán és átadta a húszgyermekes Rézi néninek *Hitler sajátkezüleg irt születésnapi gratulációs levelét és Bécs város ajándékait.* Az ajándékok között volt *egy nagy csomag valódi babkávé* is, különös tekintettel arra, hogy Rézi néni rendkívül szereti a tejeskávét és néhány üveg grinzingi bor is.

A tiszai személyhajójáratok újbóli megnyitása

A Mefter közhírré teszi, hogy az alacsony vízállás következtében Szolnok—Csongrád és Csongrád—Szeged között szünetelő személyhajójáratokat szeptember 23-án újból megindítja.

A Híradóban eredeti felvételek a Német-Lengyel harcokról

Prolongálva Royal Apollo • Atrium

5 óra 40

A nagy sikert aratott magyar bűnügyi történet

SZÓRAKOZÁS
színház mozi rádió művészet

Rápolty Anna

A tenger asszonya

Ibsen-repríz a Nemzeti Kamaraszínházban

Olthy Magda

A szereplő személyek magas keménygallért és földig érő szoknyát viselnek, de ezt a becsukott világot a szabad tenger háborgatja, a hatalmas sós hullámok felfelé dagadnak ezekben az illedelmes testekben s mint izgatott, rejtelmes, tajtékos szavak buggyannak ki a szájukon. *Wangelné, Ellida,* a vidéki orvos felesége pedig állandóan .nagában hordozza a tenger egész zöld titokzatosságát, mint egy tengerszem. Tengerről és szabadságról beszél ez az asszony; mi már tudjuk, mi ez a tenger és ez a szabadság.

Azóta a lélektan tudósai jártak a nagy, sötét belső tengeren, az ösztönök óceánján — s most már mindnyájan benne fuldoklunk. A szabadság annyira megvalósult, hogy el is tűnt, megette önmagát. De akkor, a mult század végén, csodálatos és kivívni való jövő volt mindez; s Ibsen egy viking — keménygalléros, mancsettás viking — tündöklő merészségével tört előre a jövőbe, hatalmas evezőcsapásokkal — a drámai művészet lüktető lendületével — röpítette hajóját. Ez a merészség és lendület megmaradt s elbűvöl ma is, mikor a kívánatos jövőből már pocsék jelen lett; s Ibsen tengere, a multból ugyan, de ma is zölden és mélyen sötétlik.

A Kamaraszínház előadásában — *Táray* Ferenc rendezte — nemes, északi stílus van. A tenger asszonyá-

Tasnády Ilona és Lehotay Árpád
(Barna Elek rajzai)

nak férje. Wangel járásorvos — *Lehotay* Árpád — és régi udvarlója, Arnholm igazgató-tanító — *Nagy* Adorján — mintha komoly és sugárzó északi festményből lépett volna ki; Lehotay feketeruhás, feketekeretes szemüvegű, ősz hajú alakjában s Nagy Adorján csíkos-kockás, fehérmellényes, sokzsebes figurájában egyformán megvan a vaskosság, élesség és lágyság különös keveredésű északi bája; az előbbinek nehézkes melegsége, az utóbbinak elegáns félszegsége finoman egyéni.

N. Tasnády Ilonában izgalmas életté oldódott a nagy és nehéz szerep, drámai erő és jelentőség hatja át szavait; talán csak azt hibáztathatjuk benne, hogy nagyon is folytonosan *tengeri;* a kontraszt kedvéért jobb volna néha kissé *szárazföldinek* lennie. *Rápolthy* Anna, mint a »tenger asszonyának« idősebb mostohalánya, igen bensőséges, kedves és megható jelenség; csak nyujtott orrhangjai olykor túlságosan »egyéniek«. *Olthy* Magda, mint a fiatalabbik leány, üde és bájos vadóc. *Várkonyi* Zoltán természetes könnyedséggel játszik egy tüdőbajos fiatal szobrászjelöltet. *Táray* Ferenc a különös és szimbolikus »idegen férfi« alakjának, a tengeri kísértőnek, tartózkodó előkelőséget ad. *Matány* Antal jellemző és jóízű a fjordok között fekvő nyaralóhely festő-borbély-zenész-tánctanárjának kis szerepében. — A fjordos vidék díszletezését nem könnyű megoldani az apró kamaraszínpadon. *Básthy* Istvánnak nem is mindig sikerült.

Nagy András

PRÓBÁK A PREMIER UTÁN

Zilahy Lajos új művének bemutatói

Ma délben vonatra ült a Pesti Színház társulata, hogy Szegedre utazzon, ahol szombaton este mutatják be *Zilahy* Lajos »Gyümölcs a fán« című új darabját. Az ujdonság próbái hetek óta folynak a Pesti Színház színpadán *Tarnay* Ernő rendezésében.

Zilahy Lajos vezette be Magyarországon az Amerikában és Angliában szokásos »try-out«-ot, próbabemutatót. Egyik nagysikerű darabja, az »Úrilány« előbb Győrött került színre. Az ottani előadások tanulságai alapján a kiváló író teljesen átdolgozta a darabot, amely majdnem új harmadik felvonásával jutott a budapesti közönség elé és közel 150 előadást ért meg. »*A szűz és gödölye*« első bemutatója Miskolcon volt, ebben a vidéki kultúrcentrumban próbálták ki a darabot és a társulat vidéki kirándulása után újból folytatták a próbákat a Magyar Színházban, amely aztán tökéletes előadásban tálalta az értékes színművet.

Hasonló elgondolás vezeti most is az írót. A szegedi három előadás után — szombat este, vasárnap délután és este — *újból rendszeres próbák kezdődnek a Pesti Színházban,* amely jövő szerdán, szeptember 27-én tartja meg a premiert.

A Pesti Színház társulatát és a »Gyümölcs a fán« című darabot Szegeden vitéz *Bánky* Róbert stagione-igazgató látja vendégül a régi, híres színház sok sikert látott színpadán. Az együttes tagjai — *Dayka* Margit, *Hámory* Mária, *Sulyok* Mária, *Somló* István, *Vértes* Lajos és *Bihari* János — hétfőn délelőtt utaznak vissza Szegedről a fővárosba és hétfőn este már »próbálnak« is újra — a három első előadás után.

Az illusztris szerző új műve részben fővárosi, részben falusi miliőben játszódik. Három felvonásból, illetve öt képből áll. Életbevágóan fontos szociológiai kérdést tárgyal: a *népesedés kérdését.* Budapesti egyetemi professzor lakásába és falusi szerény házikóba vezeti el az író a nagyközönséget.

Artista olimpiász szombattól a Városi Színházban

Szombaton és vasárnap délután 4 órakor is. — Ragyogó nemzetközi varieté-előadás!

8 órakor minden este

Színházak műsora

NEMZETI: Péntek: A Kreml istene (N. 1. bérlet, ½8). Szombat: A Kreml istene (VII. bérlet, ½8). — **KAMARA:** Péntek és szombat: Tenger asszonya (8). — **ANDRÁSSY:** Szombat: Klotild néni (évadnyitó előadás, 8). — **BELVÁROSI:** Péntek és szombat: Földindulás (8). — **ERZSÉBETVÁROSI:** Péntek és szombat: Zimberi-zombori szépasszony (½6, ½9). — **JÓZSEFVÁROSI:** Péntek és szombat: Dalol a nyár (½6, ½9). — **KISFALUDI:** Péntek és szombat: Egy bolond százat csinál (½6, ½9). — **FÉNYES CIRKUSZ:** Péntek és szombat: Szeptemberi műsor (4, 8).

Mozik műsora

Rövidítések: H = Híradók. Sz = Szombat. V Ü = Vasárnap és ünnepnap. M = Matiné.

ADMIRAL (353-707. Margit körút 5. szám): **Condor-légió** és a kísérő műsor. (¼4 ¼6 ¼8 ¼10; V Ü ½2 ¼4 ½6 ¼8 ¼10.) Vasárnap d. e. ½11 órakor: **Nyomorultak** (Harry Baur). — **ALKOTÁS** (355-374. Gömbös Gyula u. 11): **Három kis angyal** (Deanna Durbin). Énekes próbahölgyek. Fox varázsszőnyeg. H. (½4 ½6 ¼8 ¼10; V Ü ¼2 ¼4 ¼6 ½8 ¼10.) Vas. d. e. 11: **A berlini olimpiász, I. rész.** — **ANDRÁSSY** (124-127. Csengery u. 39): **Érik a búzakalász** (Fedák). Nagymama kedvence. H. (¾4 ¾6 ¾8 ¾10; V Ü 2 4 6 8 10.) — **ÁTRIUM** (154-024, 153-634. Margit körút 55): **5 óra 40** (Kiss F., Tasnády Mária). H. (¼6 ½8 ¼10; Sz V Ü ¼4 ¼6 ¼8 ¼10.) — **BELVÁROSI** (384-563. Irányi u. 21): **Szerelmesek** (Jeanette Mac Donald). H. (4 6 8 10; V Ü jobbt. 2 4 6 8 10, balt. 3 5 7 9.) — **BODOGRÁF** (149-510. József körút 63): **Ultimátum** (Erich v. Stroheim). H. (¼4 ¼6 ¼8 ¼10; V Ü ¼2 ¼4 ¼6 ½8 ½10.) — **BROADWAY** (144-212. Károly körút 3): **Mi lesz veled, Andy Heardy?** (Mickey Rooney) és a kísérő műsor. (¼4 ½6 ½8 ¼10; Sz V Ü ¼2 ¼4 ¼6 ½8 ½10.) — **BUDAI APOLLO** (351-500. Csalogány u. 46): **Három kis angyal** (Deanna Durbin). (¼5 ¼7 9; V Ü ¼2 ¼4 ¼6 ½8 ½10.) — **CAPITOL** (134-337. Baross tér 32): Második hétre prolongálva! **Acélkaraván** (Cecil B. de Mille filmje). H. (¼4 ¼6 ¼8 ¼10; V Ü d. e. 11, d. u. ¼2 ¼4 ¼6 ½8 ½10.) — **CASINO** (383-102. Eskü út 1): **A boldogság uccája** (Pat Paterson). H. Német-lengyel eredeti harctéri felvételek. (¼6 ½8 ½10; Sz V Ü ¼4 ½6 ¼8 ¼10.) — **CITY** (111-140. Vilmos császár út 36): **A boldogság uccája** (Pat Paterson) és a kísérő műsor. H. (¾6 ¾8 ¾10; Sz V Ü ¾4 ¾6 ¾8 ¾10.) — **CORSO** (182-818. Váci u. 9): **A szerelem tolvaja** (Elisabeth Bergner). A nyolcadik világcsoda (színes trükkfilm). H. (¼6 ¼8 ¼10; Sz V Ü ¼4 ¼6 ¼8 ¼10.) — **CORVIN** (139-584, 138-988. József körút és Üllői út sarok): **Hétpecsétes titok** (Willy Birgel) és a kísérő műsor. H. (¼4 ¼6 ¼8 ¼10; V Ü ½2 ¼4 ½6 ½8 ¼10.) Vas. d. e. ½11-kor: **Kisasszony a mostohám** (Danielle Darrieux). — **DAMJANICH** (134-803. Damjanich u. 1): **Condor-légió** és a kísérő műsor. Híradó. (¼4 ¼6 ¼8 ¼10; V Ü 2 4 6 8 10.) — **DÉCSI** (121-343, 125-952. Teréz körút 28): **Halló Janine** (Rökk Marika). H. (6 8 10; Sz V Ü 4 6 8 10.) — **ELIT** (114-502. Szent István körút 16): **Huckleberry Finn kalandjai** (Mickey Rooney). Nagy tiki-takarítás. H. (4 6 8 10; V Ü 2 4 6 8 10.) — **FORUM** (189-707. 189-543, 188-528. Kossuth Lajos u. 18): Második hétre prolongálva! **Az élet komédiása** (Norma Shearer). (¼6 ¼8 ¼10; Sz V Ü ¼4 ¼6 ¼8 ¼10.) — **GLÓRIA** (144-800. Thököly út 56): **Három kis angyal** (Deanna Durbin). Lélegzetfojtó pillanatok (riport). H. (¼5 ¾7 9; Sz ¼4 ¼6 ¼8 ½10; V Ü ¼2 ¼4 ¼6 ¼8 ½10.) — **HOLLYWOOD** (142-455. Bethlen tér 3): Prolongálva! **Toprini nász** (Tolnay, Jávor). Régi Győr. H. (¼4 ¼6 ¼8 ¼10; V Ü ½2 ¼4 ¼6 ½8 ½10.) Vas. d. e. ½11-kor: **Két világ szerelmese** (L. Tibbett). — **IPOLY** (292-626. Csáky u. 65): **Három kis angyal** (Deanna Durbin). Spanyol szerenád. H. (¼4 ¼6 ½8 ¼10; V Ü ½2 ¼4 ¼6 ½8 ¼10.) Vas. d. e. ½11-kor: **Lányok egymás között.** — **JÓZSEFVÁROSI** (134-644. Kálvária tér 7): **Ultimátum** (Erich v. Stroheim). Csak a fejét. H. (¼4 ½6 ¼8 ¼10; V Ü ½2 ¼4 ¼6 ¼8 ½10.) Vas. d. e. ¼10 és ½12-kor: **Sebastopol páncélos.** — **KAMARA** (144-027. Dohány u. és Nyár u. sarok): **Éjjeli kaland** (Sacha Guitry). (Mindennap: d. e. 11, d. u. 2 4 6 8 10.) — **KULTUR KERTMOZGÓ** (386-193. Kinizsi u. 16): **Elkésett szerelem** (Victor Francen). 10 perc világtörténelem (riport). Halali (kultúr). H. (Előadások: 5 ¼8 ½10; V Ü ¾2 ¾4 ¾6 ¾8 ¾10.) — **LLOYD** (111-994. Hollán u. 7., a Szent István körútnál): **Luxuskiszolgálás** (Constance Bennett). H. (4 6 8 10; V Ü 2 4 6 8 10.) — **NYUGAT** (127-162. Teréz körút 41): **Három kis angyal** (Deanna Durbin). Énekes próbahölgyek. H. (¼5 7 ¼10; Sz 4 6 8 10; V Ü 2 4 6 8 10.) — **ODEON** (130-268. Rottenbiller u. 37/b): **Három kis angyal** (Deanna Durbin). Ahol a víz is aranyat ér (kultúr). Régi Győr (kultúr). H. (Folyt. előad.: ¼5 ¾7 ¼10; Sz ¼4 ¼6 ¼8 ½10; V Ü ¼2 ¼4 ¼6 ¼8 ¼10.) Vas. d. e. ½11-kor: **Magdát kicsapják** (Turay, Páger). — **OLYMPIA** (342-947. Erzsébet körút 26): **Ultimátum** (Erich v. Stroheim). Mezőkövesd (kultúr). Unatkozni tilos (revü). H. (Mindennap: d. e. 11, d. u. 2 4 6 8 10.) — **OMNIA** (130-125. József körút és Kölcsey u. sarok): **Broadway rózsája** (Alice Faye). Kieg: Telivérek parádéja. H. (4 6 8 10; V Ü 2 4 6 8 10.) — **ORIENT** (114-926. Izabella u. és Aradi u. sarok): **Három kis angyal** (Deanna Durbin). Nemzetközi varieté. Ahol a víz aranyat ér (kultúr). Régi Győr (kultúr). H. (¾5 ¾7 ¼10; V Ü ¼2 ½4 ¼6 ¼8 ¼10.) — **OTTHON** (146-447. Beniczky u. 3. és Baross u. 87. sarok): **Condor-légió** (eredeti felvételek). A növényélet titkai. H. (¼4 ¼6 ¼8 ¼10; V Ü ¼2 ¼4 ¼6 ¼8 ¼10.) Vas. d. e. 10 és ½12-kor: **Szerelem, bosszú, halál** (francia filmremek). — **PALACE** (136-528. Erzsébet körút 8): Harmadik hétre prolongálva! **Suez** (Annabella). H. (Mindennap: d. e. 11, d. u. 2 4 6 8 10.) — **PÁTRIA** (145-673. Népszínház u. 13): **Gondviselő kft.** (Constance Bennett). Légiháború. (4 6 8 10; V Ü 2 4 6 8 10.) Vas. d. e. ¼11-kor: **Barley Cirkusz** (Hans Albers). — **PHÖNIX** (144-454. Rákóczi út 68): **A Condor-légió.** Magyar falu. H. (Folyt. előad.: d. e. 11, d. u. 1 3 5 ¼8 ½10.) — **RÁDIUS** (122-098, 120-564. Nagymező ucca 22—24): Második hétre prolongálva! **Riadó Indiában** (Sabu). Német-lengyel eredeti harctéri felvételek. H. (¼6 ¾8 ¾10; Sz V Ü ¼4 ¼6 ¾8 ¾10.) — **RIALTO** (139-497. Rákóczi út 70. szám): **Vörös orchideák** (Olga Csehova). Hulló falevél (rajzfilm). H. (D. e. ¼11, d. u. ¼1 ¾3 5 ½8 ¼10; V Ü d. e. 10 12, d. u. 2 4 6 8 10.) — **ROYAL APOLLO** (141-902, 342-946. Erzsébet körút 45): Második hétre prolongálva! **5 óra 40** (Kiss F., Uray T.) és a kísérő műsor. Befejezetlen szimfónia. H. (6 8 10; Sz V Ü 4 6 8 10.) — **SAVOY** (146-040. Kálvin tér sarok, Üllői út 4): **Gondviselő kft.** (Constance Bennett). Légiháború. (¼4 ¼6 ½8 ¼10; V Ü ½2 ¼4 ½6 ¼8 ¼10.) Vas. d. e. ¼11-kor: **Barley Cirkusz** (Hans Albers). — **SCALA** (114-411. Teréz körút 60): Harmadik hétre prolongálva! **A három testőr** (3 Ritz Brothers). H. (¾6 ¾8 ¾10; Sz V Ü ¾4 ¾6 ¾8 ¾10.) — **TIVOLI** (123-049. Nagymező u. 8): **Mosolyhercegnő** (Shirley Temple). Nemzetközi varieté. Ahol a víz aranyat ér (kultúr). Régi Győr (kultúr). H. (Folyt. előad.: ½5 7 ¼10; Sz ¾4 ¾6 ¾8 ¾10; V Ü ¾2 ¾4 ¾6 ¾8 ¾10.) Vas. d. e. ¼10 és ¼12-kor: **Magdát kicsapják** (Páger, Turay). — **TURÁN** (120-003. Nagymező u. és Mozsár u. sarok): **Ultimátum** (Erich von Stroheim) és a kísérő műsor. (4 6 8 10; Sz V Ü 2 4 6 8 10.) Szombat d. e. 10 és 12-kor: **Veszedelmes életkor.** Vas. d. e. 9 és 11-kor: **Mellékucca.** — **URÁNIA** (116-046. Rákóczi út 21. szám): **Halló Janine** (Rökk Marika). H. (5 ¼8 ½10; Sz V Ü ¾3 5 ¼8 ¼10.) Vas. d. e. 11-kor: **A berlini olimpiász, II. rész: A szépség ünnepe.**

Negyedezredéves jezsuita iratokat találtak egy budai iskolában

Hir szerint egy ismeretlen régi országgyűlési jegyzőkönyvet is

A magyar tudományos világban híre terjedt annak, hogy az egyik budai iskola iratai között nagyértékű, kortörténeti szempontból jelentős, régi okmányokat találtak. A hírek szerint *régi országgyűlési jegyzőkönyv* is van az okmányok között, olyan, amelyről eddig senkinek sem volt tudomása.

A *Magyarország* munkatársa utána járt a szállongó hireknek és megállapította, hogy *a XI. kerületi Incze pápa téri iskolában valóban nagyértékű régi iratokat, feljegyzéseket találtak.* Tudományos szempontból ezeket az iratokat *még nem tudták feldolgozni.* Annyit azonban már megállapítottak, hogy *a XVIII. század végefelén származtak az iratok.* Az iskola valamikor *a jezsuiták budai intézetével volt kapcsolatos* és nyilván ilymódon kerültek az iskolába ezek a régi, *több mint 250 éves okmányok.*

Az okmányok legtöbbje az iskola belső életét érintő iromány, amelynek azonban még így is kultúrtörténeti szempontból komoly becse van. A leletről jelentést tettek *Budó* Jusztin székesfővárosi főlevéltárosnak, aki a napokban felhozatja a régi okmányokat *a központi városháza levéltárába,* ahol azokat megvizsgálja és tanulmányozza.

Interpellációs pártnap a MÉP-ben

Csubrilovics miniszter meghosszabbítja budapesti tartózkodását?

A Budapesten tartózkodó külföldi miniszterek péntek reggel *Bábolnára és Kisbérre utaztak* az állami ménesbirtok megtekintésére. *Csubrilovics* jugoszláv földmívelésügyi miniszter feleségét is magával vitte a kirándulásra. A vendégeket gróf *Teleki* Mihály földmívelésügyi miniszter és felesége, vitéz *Ricsóy-Uhlarik* Béla miniszteri osztálytanácsos kísérte.

Bábolnáról délután érkeznek vissza. Este megérkezik Budapestre *Tassinari* olasz földművelésügyi miniszter. Az összeállított program szerint *Csubrilovics* jugoszláv miniszter ma este 10 órakor feleségével elutazik Budapestről. Híre jár azonban annak, hogy a *jugoszláv miniszter meghosszabbítja budapesti tartózkodását és ebben az esetben szombaton gróf Teleki Mihály földművelésügyi miniszternél Darré, Tassinari és Csubrilovics miniszterek értekezletet tartanak.*

A belpolitikai életben a Magyar Elet Pártjának péntek esti pártértekezletét várják nagy érdeklődéssel. Az értekezleten néhány pártinterpelláció fog elhangzani és szó van arról, hogy a párt tagjai újabb törvényjavaslatokkal is megismerkednek, amelyek a közeljövőben a Ház plénuma elé kerülnek.

Miért nem lesz nyári időszámítás?

Annakidején hírt adtunk arról, hogy hivatalos körök a *nyári időszámítás* bevezetésének gondolatával foglalkoznak. Ebben az ügyben több megbeszélés volt és már-már úgy látszott, hogy a tervet április 1-ére meg lehet valósítani. Utolsó pillanatban azonban *olyan nehézségek bukkantak fel, amelyek miatt a nyári időszámítás bevezetésétől el kell állani.*

A nehézségek főleg *a vonatcsatlakozásokkal kapcsolatban* merültek fel és a nyári időszámítás bevezetése olyan súlyos anyagi megterheléseket jelentett volna, hogy a megterhelés nem állott volna arányban a nyári időszámítás előnyeivel.

Letartóztatták Vajda újpesti városgazdát

A Svábhegyen öngyilkosságot kísérelt meg

Megírta a *Magyarország,* hogy hétfőn eltűnt újpesti lakásáról *Vajda* József városgazda. Az újpesti városházán folyó vizsgálattal kapcsolatban szükség lett volna *Vajda* József meghallgatására. A városgazda azonban, még mielőtt megjelent volna a vizsgálat vezetője előtt, *eltűnt.* Felesége kedden levelet kapott tőle. A levelet Budapesten adták fel és abban Vajda célzást tett arra, hogy *öngyilkos lesz.*

Tegnap este kilenc óra felé a Svábhegyen az Eötvös-uccai víztorony közelében a járókelők eszméletlen középkorú férfit találtak, akinek *karjából ömlött a vér.* Kihívták a mentőket, akik az öngyilkosjelöltet bevitték a Rókus-kórházba. Sikerült eszméletre téríteni és kiderült, hogy az ismeretlen férfi *Vajda József, az eltűnt újpesti városgazda.*

Vajda tehát valóban öngyilkosságot kísérelt meg, *ez azonban nem sikerült.* A kórházban első segélyben részesítették, azután *előállították a főkapitányságra és őrizetbe vették.* Ma reggel kezdték meg kihallgatását, amely késő délutánig tartott.

Értesülésünk szerint a vizsgálat *már hétfőn súlyos gyanuokokat produkált ellene.* A vizsgálat adatai szerint okiratot hamisított és így 90 pengő *hivatali pénzt* eltulajdonított.

Igy szükségessé vált, hogy részletesebben is kihallgassák, ő azonban hétfőn megszökött a kihallgatás elől. Egyideig bujkált, majd öngyilkosságot kísérelt meg.

Letartóztatás!

Késő délutánig eltartott Vajda részletes kihallgatása a rendőrségen. *A terhére rótt bűncselekményt töredelmesen beismerte a rossz útra tért városgazda.* A kihallgatás után kihirdették előtte *az előzetes letartóztatásról szóló végzést* és okirathamisítás és hivatali sikkasztás címén rendelték el előzetes letartóztatását.

A rendőrségen *Vajda* ügyében tovább folyik a nyomozás, mert az a gyanu merült fel, hogy más visszaélések is terhelik lelkiismeretét.

Az újpesti városházán a hivatali vizsgálat tovább folyik. Az egyes ügyosztályokat szakértők vizsgáljak át. *Súlyosabb deliktumoknak egyelőre nyoma sem merült fel.* A hivatali vizsgálat lefolyása után teszi majd meg a városházán a szükséges intézkedéseket *Barcsay* Ákos főispán.

Szolnoknál vasárnapra várják a Tisza tetőzését

Vitéz *Bonczos* Miklós árvízvédelmi kormánybiztos kora reggeltől késő estig pihenés nélkül irányítja az árvízvédelmi küzdelem mentési és ujjáépítési munkálatait.

A kormánybiztosság telefonjai szinte megállás nélkül csengenek, egymást érik a vidékről jövő expressztáviratok, amelyekben *a főispánok tesznek jelentést a pillanatnyi helyzetről.* Telefonjelentések formájában érkeznek a vidéki ármentesítő társulatoktól és olyan mérnöki hivatalokról az állandó *helyzetjelentések,* amelyek azt mutatják, hogy az árvíz kéthetes pusztítása után *még mindig nem ült el a veszedelem.*

A Zagyva

A leghősibb és legeredményesebb küzdelem *Ujszász* felett folyik, ahol a község lakossága szinte holtfáradt már az állandó védekezésben. A község felett félkörben elhúzódó másodosztályú vasútvonal töltését már annyira megerősítették és felmagasították földdel, trágyával, deszkával, hogy *a község elöntését mindeddig sikerült megakadályozni.* A legnagyobb baj az, hogy az ideszaladt vizek még mindig magasan ostromolják a gátat. *A helyzet súlyos Ujszász körül,* de még mindig tartani birja a gátat a kirendelt közerő.

Ugyancsak ez a helyzet Zagyvarékásnál is, mert a megduzzadt *Zagyvában* hömpölygő óriási mennyiségű víz nem tud befolyni a *Tiszába.* Az árvíz ezen a vidéken tehát megrekedt.

A Tisza-vidék

A mai árvizi helyzetkép azt bizonyítja, hogy *a veszedelem most már a Tiszára vonult át.* Legutóbb 1919-ben kellett a Tisza-gátaknak megbirkózniok a kilenc méter körüli magas vízállással. Ugylátszik, az eddig ismert legmagasabb szintet a *Tisza* megszorult vize erősen meg fogja közelíteni.

Tiszafüred felett kezdődik a Tisza áradása. Ott hozzávetőleges számítás szerint 750 cm-rel fog tetőzni. Az eddig legmagasabb vízállás csak 24 centiméterrel volt ennél magasabb. Igen nagy mennyiségü víz torlódik majd a Tiszán *Szolnoknál,* ahol 1932-ben a vízmércék 894 centiméteres áradást mértek. Ott előreláthatólag a víz magassága el fogja érni a 870 centimétert. *Az áradó Tisza tetőzését Szolnoknál vasárnapra várják.*

Csongrádnál és *Szegednél* hétfőn, illetőleg kedden várható a tetőpont. Szakértők számítása szerint *Csongrádnál* a Tisza áradó vize mindössze 11, *Szegednél* pedig 14 centiméterrel lesz alacsonyabb az eddig ismert legmagasabb vízállásnál.

Sajtó-repülőjárat az árvízsujtotta vidéken

Az árvédelmi kormánybiztosságra állandóan futnak be *a pénzadományok.* Ezekről a kormánybiztosság külön kimutatást készit. Érdekes tervet valósít meg az árvízvédelmi kormánybiztos. Elhatározta, hogy a *Nemzetközi Vásáron külön pavillonokat rendezzenek be,* amelyekben szemléltető rajzokban, fényképeken és mintákon mutatják be az *árvíz* kiterjedését, pusztításait, továbbá szemléltető beszámolót adnak a védekezés, mentés és újjáépítés eredényeiről.

Hogy az ország közvéleménye átfogó és részletes képet kaphasson az árvíz pusztításáról, az árvízvédelmi kormánybiztos felkérésére a *Magyar Légiforgalmi Részvénytársaság külön sajtórepülőjáratokat küld az árvízsujtotta vidékek fölé.* Az első repülőgép, amelyben a fővárosi reggeli lapok kiküldött munkatársai ülnek, *ma délután két órakor indult* a budaörsi repülőtérről. Berepülte két és félórás repülőútja során az alföldi vízvidékeket. A hárommotoros modern *Junkers* gép sajtókörútja során *ötszázkilométeres távolságot repült be.*

A kormánybiztos intézkedésére a második sajtógép előreláthatóan *hétfőn kora délután* repüli körül az ország más árvízsujtotta vidékeit. Ez alkalommal a déli és délutáni lapok kiküldött munkatársait viszi magával az árvízvédelmi kormánybiztos.

A sajtórepülőgépeken a *kormánybiztoson* kívül helyet foglal *Povázsay* Pál miniszteri osztálytanácsos, a magyar ármentesítés és belvízszabályozás egyik legismertebb szakértője, aki az árvízhelyzetet részletesen megvilágítja a sajtó munkatársai előtt repülőútjukon. (R—ó)

A szerkesztésért felelős:
DR. SZVATKÓ PÁL
főszerkesztő
Szerkesztő: DARVAS JÁNOS
Felelős kiadó: DIETZGEN GÁBOR
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VII. kerület, Rákóczi-út 54. szám
Telefonszám: *222-630, *222-220
Megjelenik naponta
Előfizetési ár egy hóra 2.— pengő
Jegypénztár, hirdetési, előfizetési, utazási és könyvosztály: VII. kerület, Erzsébet-körút 18—20
KIADJA A MAGYARORSZÁG NAPILAP R.-T.
Kéziratot nem őrzünk meg és nem adunk vissza

INGATLAN

BÉRHÁZ

MARGIT-KÖRÚTNÁL kettőemeletes, adómentes, egyszobás, kettőszobás, összkomfortos lakásokkal, átvehető **hatszázalékos kölcsönnel,** sürgősen mint kitűnő vétel, **ötvenötezerért** eladó. **Prohászkánál, Mária-utca huszonkettő.** Tel.: 133-806.

BORÁROS-TERNÉL adómentes bérház 1955-ig, bérjövedelme 14.000, ára 132.000. »Gyors eladás.« **136-598.**

KITŰNŐEN megépített **kisbérház** 8% tiszta jövedelemre! **Szajka.** 259-122.

HORTHY-KÖRTÉRNÉL Ia adómentes bérház, 7% tiszta jövedelemre. 140.000. **Szajka.** 259-122.

ÖRÖKLAKÁS

ÖRÖKLAKÁSOK Kisrókus-u. 3., közvetlen Margit-körút mellett. 1—2—3 szobások minden komforttal, elsőrendű kivitelben, teljesen készen, 20 éves teljes adómentességgel, önálló telekkönyvi tulajdonnal eladók. Lakások megtekinthetők 10—12, 3—5-ig. Érdeklődni 132-455.

VILLA

PASARÉT legszebb részén, 480-as parkban, adómentes, ötszobás, összkomfortos úrivilla, 28.000-ért, 20.000-rel átvehető. **Dr. Hegyi.** T.: 139-683.

ADÓMENTES villa Budán, 2×3 szobás, komfortos lakással, 32 ezerért. **Négyszobás öröklakás** Budán, szép helyen, 20 évig még adómentes, 31.000-ért. Feuerstein. 421-171.

BUDA legszebb helyén háromszobás, adómentes úrivilla, alkalmi áron! **Szajka.** 259-122.

CSALÁDIHÁZ

FIGYELEM! Villamosnál, kettőszobás, kétezer ölön zsúfolt fajgyümölcsössel, hordókkal, harmincöt hektó bortermés évenként, másfélvagón gyümölcs, megélhetést biztositja, három napon belül hétezerötszázért, háromezerötszázzal átadó, kamatmentes lefizetésre. Nagyné, Dohány-utca hetvennyolc. Személyesen vevővel tárgyalok.

TELEK

SZÉPVÖLGYI-UTNÁL 270 négyszögöles telek eladó. »Mátyáshegy« jeligére kérem a főkiadóba.

GELLÉRTHEGY elitjén, 300-as gyönyörü villatelek sürgösen, olcsón eladó. T.: 139-683.

JÓ BEÉPITÉSŰ olcsó telkek a város különböző részein nagy választékban! **Szajka,** 259-122.

ÜZEMHÁZ

NAGYOBB istállóház, háromszázas telekkel, iparüzemnek is kitünő, **úri lakással,** kisebb lakásokkal, harmincötezerért eladó, **tizenötezerrel** átvehető. **Taksonyi András,** Népszinház-utca 20. Tel.: 349-995.

VEGYES ÜZLETEK

ILLATSZERTÁR Budapest legforgalmasabb fővonalán havonként ötszáz pengő tiszta jövedelemmel, csodás berendezéssel telefonnal, potom árért eladom. Ingatlaniroda: Dohány-utca hetvennyolc.

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat nyomása. Felelős nyomdavezető: Kárpáti Antal.

SZINHÁZ

PEZSGŐS VACSORA

Békeffi—Stella-bemutató az Andrássyban

»Ez a tizedik közös gyermekünk« mondják a pesti színpadok kedvelt társszerzői új vígjátékukról, amelyet ma este mutat be az *Andrássy Színház* pompásan összehangolt szereplőgárdája *Vaszary* János fürge rendezésében. Régi jó szokásuk, hogy szórakoztassák a közönséget és nehéz problémák helyett mulatságos pikantériát nyujtsanak, most is érvényesült.

A »*Stella—Békeffi*«-duó egy bűbájos francia ötletet öltöztetett fel pesti hacacáréba. A »magyarítás« oly teljes, hogy ember legyen a talpán, aki csak egy szajnaparti vendéget is találna a »Pezsgős vacsora« résztvevői között. Viszont nyugodtan megállnák helyüket ezek a pesti duhajok Párizsban is. Egy ékszerüzlet elárusító kisasszonya, aki megállás nélkül tud hazudozni, beleszeret a divatos íróba. A pezsgős szilveszteri vacsora mámorában ottmarad egy éjszakára az író lakásán, de — mint később kiderül — roppant mulatságos fordulatok után nem történt semmi. Az égvilágon semmi! Ez a megnyugtató bizonyosság végét veti a cselekménynek s hazamennek az agg legények és leányok, valamint az asszonyok is. Csak a fiatalok maradnak és a boldogság.

Az első felvonás hosszadalmasságát a dialógusok ragyogó raffinériája feledteti. Komikus helyzetek bőven adódnak, a »műfaji követelmény«-nek mindenben megfelelnek, de néhány apróbb színpadi vicc taps nélkül pattan. Ilyenkor a színpadon potolják a közönség nevetését. Végeredményben az egész darab újszerű és fürgén mozgalmas, fölényes színpadi tudással megírt bohózat, már az első jelenetben megtalálja a kapcsolatot a nézőtérrel. A színpadi siker tehát biztosítva van.

Jól játszható, hatásos szerepeket kapott ezúttal az Andrássy Színház gárdája. *Turay* Ida egyszerű kedvességgel, finom pikantériával játssza a divatos regényeken és filmeken nevelkedett »Hamupipőké«-t. *Simor* Erzsi remek ruhakreációival fokozza játékát. *Vaszary* Piri színpadi karikatúrája néhol már túllép a darab tónusán, a másik Vaszary szólhatna neki. *Törzs* Jenő játéka remek színészmunka. *Pataky* Miklós, *Erdélyi* Mici, *Hajmássy* Miklós, *Szakáts* Zoltán, *Bihari* Nándor és *Bacsányi* Paula járulnak még hozzá a darab sikeréhez. *Básthy* István csodákat művelt díszleteivel a kicsi színpadon.

V. L.

A londoni színpadon tilos a meztelenség

Mint *Londonból* írják, a belügyminiszter közölte a színigazgatók szövetségével, hogy a jövőben szigorúbban fogják ellenőrizni a hölgyek ruházatát. *A meztelenség teljesen tilos.* A kórus lányainak öltözékét pontosan szabályozza a rendelkezés. Felső testüknek teljesen fedettnek kell lenni, csak *a hát és a comb lehet szabadon.* A rendelet szerint vita esetén külön bizottság fogja a színésznők ruháit felülvizsgálni.

(*) **Nagykovácsi Ilona dalestje.** *Nagykovácsi* Ilona előadóművésznő ma este 19 óra 25 perckor tartja dalestjét a rádióban. Műsorán *Petőfi, Reviczky, Sinka, Áprily* és *József* Attila versei szerepelnek.

A MAKRANCOS UR

Omnia

Mulatságos

Egy úrhatnám polgár sorozatos baklövéseiről van szó. Becsületes, jószándékú ember, de mindenki beléköt és ugratja. Legalább ő azt hiszi. Persze tulajdonképpen neki van mindennel és mindenkivel baja. A városi villamostól kezdve családján és barátain keresztül az utolsó vándor muzsikusig mindenkire dühös, mindenkivel perel. Zsarnokoskodik rajtuk, hogy tekintélye legyen. Végül alaposan megjárja.

A film jellemkomikumra épül. Hans *Moser* remekül alakítja a zsörtölődő figurát. Vidám jelenetek egész sora pereg le előttünk. A többi szereplő kevésbé aknázza ki a komikum lehetőségeit. Pedig a megcsontosodott filiszterség rengeteg humoros vonást rejt magában. A kitűnő rendezésnek és *Moser* kiváló alakításának érdeme, hogy a film mindvégig derűs hangulatú, fordulatos vígjáték marad.

Vezénylés közben kificamodott a válla Fricsay Ferencnek

Szokatlan baleset történt tegnap este a szegedi színház operaelőadásán. A szegedi filharmonikusok a *Rigoletto*-t adták elő, az Operaház együttesének vendégszereplésével. A *Verdi*-opera főszerepeit *Gyurkovics* Mária, *Palló* Imre, *Király* Sándor, *Kovács* Jolán, *Székely* Mihály énekelte, az énekkart *Fricsay* Ferenc vezényelte.

A második felvonás során *Palló* Imre és *Gyurkovics* Mária duettje alatt történt aztán, hogy *Fricsay* Ferencnek a lendületes vezénylés közben *kificamodott a bal vállizülete.* A karmester elsápadt, megtántorodott, a zenekar néhány pillanatra abbahagyta a játékot. *Fricsay* azonban nagy önuralommal helyén maradt és használhatatlanná vált balkeze nélkül vezényelt a felvonás végéig.

Függöny után a zenekar tagjai a karmestert az öltözőbe kísérték, ahol *Hedry* Miklós főorvos helyére illesztette a kificamodott vállizületet és rögtönzött kötést tett rá, úgyhogy félórai szünet után *Fricsay ismét megjelenhetett a karmesteri emelvényen.*

A közönség ekkor tudta meg a történteket és lelkesen ünnepelte a fiatal karnagyot, aki *félkarral zavartalanul végigvezényelte az előadást.*

Olaszországi sikeréről beszél Zathureczky

Zathureczky Ede, a Zeneművészeti Főiskola tanára, a világhírű hegedűművész, visszaérkezett több mint kéthetes olasz hangversenykörútjáról.

— *Mindenhol nagyon melegen fogadtak*, — mondta munkatársunknak. — Körutam közben újabb meghívásokat kaptam, így többek közt a *Santa Cecilia* nagy bérleti hangversenyén is játszanom kellett. *A hangversenyt az összes olasz rádióállomás közvetítette.* A jövő idényre már le is kötöttek egy nagy olasz turnéra. *Rómában* is fogok játszani az *Augusteo* világhírű zenekarával és a nálunk is jól ismert *Molinarival.*

Lapozgatunk az olasz lapok kritikái között. Egyik szebb, mint a másik. Egyöntetűen megállapítják, hogy *Zathureczky* hangversenykörútja *az utolsó évek legnagyobb zenei sikere és eseménye.*

— Mi volt a legkedvesebb élménye Olaszországban? — kérdeztük.

— Utam közben *három olasz hegedűjátékos felkeresett és arra kért, fogadjam őket tanítványul.* Az elismerésnek ez a megnyilatkozása nagyon meghatott.

Egy zenerajongó olasz grófi család nagyértékű *Guarneri*-hegedűt ajándékozott a művésznek. *Zathureczky* megsimogatja és így szól:

— *Ez körutam legszebb, legkedvesebb emléke!* (v. p.)

Mickey Rooney a világ legjövedelmezőbb filmsztárja

Hollywood, április 5. Hivatalos statisztika szerint *1939-ben Mickey Rooney filmjei jövedelmeztek legtöbbet a gyártóknak.* Tavaly *24 millió dollár* bevételt jelentettek azok a filmek, amelyekben a fiatal sztár játszott.

Igaz, hogy Mickey *Rooney* sokkal szorgalmasabb, mint bármelyik hollywoodi filmsztár és *évenkint átlag öt-hat képben játszott főszerepeket.* Különösen az Egyesült Államokban rendkívül népszerű. A tizenkilencesztendős filmszínész jövedelme nincsen arányban ezzel a hatalmas bevétellel. Mindössze *90.000 dollárt keresett az elmult esztendőben.*

(*) **Marion a rádióban.** A Városi Színházban egyelőre felváltva játsszák a »Frontharcosok«-at és a »Marion«-t. A nagysikerű és parádés kiállítású *Dacobra*-operettet *vasárnap a rádió közvetíti.*

Színházak műsora

OPERA: VI. Filharmóniai hangverseny (8). — **NEMZETI:** Északiak (VI. bérlet, ½8). — **KAMARA:** Feleség (8). — **VIG:** Fenség, fizetek! (8). — **PESTI:** Nem vagyunk házasok (8). — **MAGYAR:** Tokaji aszú (T. bérlet, 8). — **VÁROSI:** Frontharcosok (8). — **BELVÁROSI:** Espresso (8). — **ANDRÁSSY:** Pezsgős vacsora (8). — **FŐVÁROSI OPERETT:** Handabanda (8). — **ROYAL:** Bombaüzlet (½9). — **PÓDIUM:** Ami az élő tárlatból kimaradt (9). — **KOMÉDIA:** Hendy-Bendy (½9). — **KAMARA VARIETÉ:** Mozi a színházban (½6, ½9). — **ERZSÉBETVÁROSI:** Jó házból való lurilány (8). — **JÓZSEFVÁROSI:** Maya (8). — **KISFALUDY:** Tavaszi mámor (6).

Mozik műsora

Rövidítések: Sz = Szombat. V ü = Vasárnap és ünnepnap. M = Matiné.

ADMIRÁL (353—707): **Asszonyok szállodája** (Linda Darnell). (½4 ½6 ½8 ½10; V ü ½2-kor is.) Vas. d. e. ½10 és ½12-kor: **Asszony a tűzvonalban** (Gustav Fröhlich). — **ALKOTÁS** (355—374): **Földindulás** (Páger). (½4 ½6 ½8 ½10; V ü ½2-kor is.) Vas. d. e. 11 órakor: **Uj bálványok.** — **BELVÁROSI** (384—563): **Férjet keresek** (Turay). (4 6 8 10; V ü jobbterem 2 órakor is, balterem 3 5 7 9.) — **BROADWAY** (144—212): Harmadik hétre prolongálva! **Trópusi mámor** (Robert Taylor). (½4 ½6 ½8 ½10; Sz V ü ½2-kor is.) Vas. d. e. 11-kor: **Egymásnak születtünk** (Ginger Rogers). — **BUDAI APOLLO** (351—500): **Férjet keresek** (Turay). (½5 ¾7 9; V ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10.) Vasárnap d. e. ½11-kor: **Kis primadonna.** — **CAPITOL** (134—337): 5-ik hétre prolongálva! **Halálos tavasz** (Jávor). (Mindennap d. e. ½11, d. u. ¾1 3 ½6 ½8 ¾10.) — **CASINO** (383—102): **Egyetlen éjszaka** (Pierre Blanchar) (½6 ½8 ½10; Sz V ü ½4 órakor is.) — **CITY** (111—140): **Ifjúság** (Simone Simon). (¾6 ¾8 ¾10; Sz V ü ¾4-kor is.) — **CORSO** (182—818): Prolongálva! **Asszonyok** (Norma Shearer, Joan Crawford). (5 ½8 10; Sz V ü ½3 órakor is.) — **CORVIN** (130—584, 138—988): **A nőnek mindig sikerül** (Turay). (½4 ½6 ½8 ½10; V ü ½2 órakor is.) Vas. d. e. ½11-kor: **Matiné.** — **DAMJANICH** (134—803): Prolongálva! **Földindulás** (Páger). (½4 ½6 ½8 ½10; V ü 2 4 6 8 10.) — **DÉCSI** (121—343, 125—952): **Amanda két élete** (Ginger Rogers). (6 8 10; Sz V ü 4-kor is.) — **ELIT** (114—502): **Az utolsó Wereczkey** (Szeleczky). (4 6 8 10; V ü 2-kor is.) — **FORUM** (189—707, 189—543, 188—528): Második hétre prolongálva! **Ha eljön a holnap** (Iréne Dunne). (Előadások: ½6 ½8 ¾10; Sz V ü ¼4 órakor is.) Vasárnap d. e. **Repülő filmmatiné.** — **GLORIA** (144—800): **Férjet keresek** (Turay). (½5 ¾7 9; S; ½4 ½6 ½8 ½10; V ü ½2-kor is.) — **HIRADÓ FILMSZINHÁZ** (222—439): **Magyar, Fox, Metro, Ufa és Rajzos híradók. Sidaudárunk élete Kárpátalján. A három kis malac** (színes rajzfilm). (Folytatólagos előadások 10—24 óráig.) — **HOLLYWOOD** (142—455): **Csapda** (Maurice Chevalier). (½4 ½6 ½8 ½10; V ü ½2-kor is.) Vasárnap d. e. ½11-kor. **Vasöklű** (Robert Taylor). — **HOMÉROS** (296—178): **Földindulás** (Páger Anta). (Előadások: ¾5 7 ½10; V ü ½2-től folyt.) — **IPOLY** (292—626): **Földindulás** (Páger). (½4 ½6 ½8 ½10; Sz V ü ½2 órakor is.) — **JÓZSEFVÁROSI** (134—644): **Férjet keresek** (Turay). (½4 ½6 ½8 ½10; V ü ½2-kor is.) Vas. d. e. ½10 és ½12-kor: **Denevér** (Strauss-operett). — **KAMARA** (144—027): **Pénz beszél.** (Mindennap: d. e. 11, d. u. 2 4 6 8 10.) — **KULTUR** (386—193): **Földindulás** (Páger). (5 ½8 ½10; V ü ¾2 ¾4 ¾6 ¾8 ¾10.) — **LLOYD** (111—994): **A veszedelmes lány** (Michele Morgan). (4 6 8 10; V ü 2 órakor is.) Vas. d. e. 11-kor: **A cárnő.** — **NYUGAT** (127—162): **Vihar Ázsia felett** (Conrad Veidt). (½5 7 ½10; Sz 4 6 8 10; V ü 2-kor is.) — **ODEON** (422—785): **Férjet keresek** (Turay). (Folytatólagos előadások: ½5 ¾7 ½10; Sz ½4 ½6 ½8 ¾10; V ü ¾2-kor is.) Vasárnap d. e. ¾10-kor: **A 3 betyár** (3 Ritz). ½12-kor: **Aranyember** (Egry Mária). — **TURÁN** (120—003): **Édesanyám** (Paul Hörbiger). (4 6 8 10; V ü 2-kor is.) Vas. d. e. 11-kor: **Hazatérés** (Zarah Leander). — **URÁNIA** (146—046): **Kongó expressz** (Willy Birgel). (5 ½8 ½10; Sz V ü ½3-kor is.) Vas. d. e. 11-kor: Dr. Baktay Ervin előadása: **Élet Indiában.** — **VESTA** (222—491): **Férjet keresek** (Turay). (D. e. 11, d. u. ½2 ¼4 ½6 ½8 ½10; V ü d. e. 11, d. u. 2 4 6 8 10.)

HOL AZ ÁLLAT?

A heti rejtvények mindegyikében egy-egy (legalább 4 betűs) állatnevet rejtettünk el. (Pl.: MEGÉREZ szóban EGÉR.) Ha a hat állatnév kezdőbetűit megfelelő sorrendben (nem a megjelenés sorrendjében!) összerakjuk, egy hetediket kapunk. Ez küldendő be szerdáig (április 10) s melléklendő 6 »HOL AZ ÁLLAT?« cím.

Jutalmak: 4 darab 10 pengős.

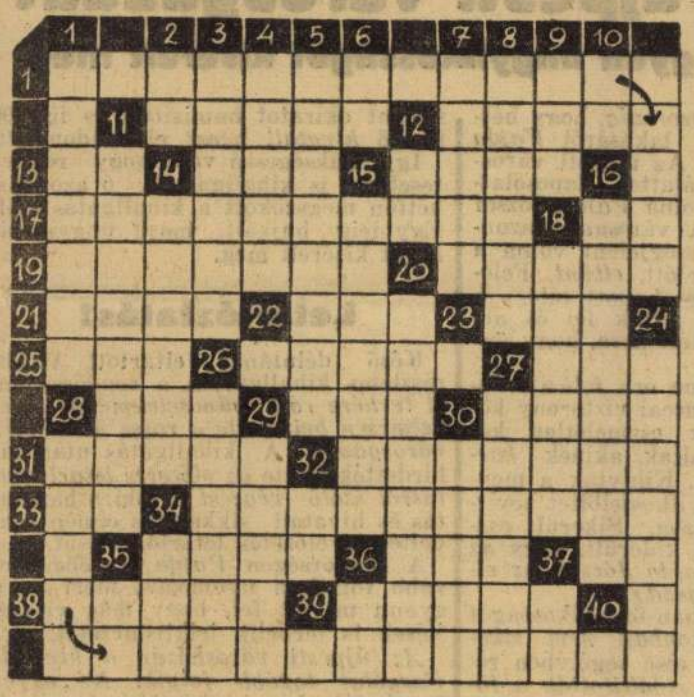

VIZSZINTES:

1. Egy híres zenedarab
11. Lebet egy arany karóra is
12. Idegenes folyosó — névelővel
13. L. H.
14. Kókler fel!
15. Mama! —
17. A hajó főnöke
18. C. R.
19. Labdarugószövetségünk — fonetikusan
20. Neki — népiesen
21. Híres svájci hegy
22. Czuczor írói álneve
23. Lelkész
25. Fizikai mértékegység (1, 3, 2 sorrendben)
26. Zeneműi
27. Odamutat
28. Tagadószó
29. P. P. K.
30. Színész (Domokos)
31. Otthagyja a hitvesét
32. Aktacsomó
33. Tavasszal más képe lesz
34. Békafajta
35. Létezik-e?
36. Sváb kettő
37. Kossuth Lajos monogramja
38. A muzeika
39. Patak a magyar történelemből

FÜGGŐLEGES:

1. 30 másodperc
2. Lyka Károly monogramja
3. Vadászkürtszó
4. Dunne keresztneve
5. Életnedvünk egy részlete
6. ÁÁÁÁ
7. Zsinómérték, szabály
8. Egymódon
9. Német futóbajnok
10. Latin és német viszonyszó
11. Turpiság
12. Német viszonyszó
14. Koradélelőtt
15. Fátlan, füves puszta
16. Börfényesítő anyag
18. Szórakozóhely
20. Morális, etikai
24. Árjegyzék — idegen szóval
26. Itt van a Scala-opera
27. Az ország elkészége, siber
28. A Tőzsdén is működik, vitás esetekben
29. Szentség
30. Folyó — angolul
32. Va párja
34. Eldob
35. Egyforma betük
36. C. B.
37. Német személyes névmás

HIREK

SOK HELYEN ESŐ

A Meteorológiai Intézet jelenti szeptember 28-án délben:

Az időjárási helyzet hirtelen átalakult. Amennyire hiányos külföldi adatokból megállapítható, Európa északi felében hideg, sarkvidéki eredetű levegő halmozódik fel és elárasztással fenyegeti Közép-Európát is. Hazánkba egyelőre a légnyomás erős csökkenése közben délnyugat felől kissé hűvös, tengeri eredetű levegő áramlik. Az égbolt újból felhősebb lett és a mai nap folyamán több helyen volt kisebb eső.

Ma délelőtt a hőmérséklet a nyugati és északi határszéleken az erős borulás és eső következtében a 15 fokot sem érte el, Budapesten azonban 16 fokig és az Alföld déli részein 20 fokig emelkedett.

Budapesten ma délben a hőmérséklet 16 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 756 mm; mérsékelten süllyedő irányzatú.

Várható időjárás a következő 24 órára: Élénkebb szél. Változó felhőzet. Sok helyen eső. A hőmérséklet a Dunántúl nyugati felében nem változik, az ország többi részén csökken.

— GANDHI AZ ALKIRÁLYNÁL. Gandhi tegnap három és félórás megbeszélést folytatott az alkirállyal. Vasárnapig vagy hétfőig Simlában marad, de nem tudják, találkozik-e még egyszer az alkirállyal.

— NAGY FORGALOM MINISZTEREKBEN. A román miniszterelnökség közleményéből kiderül, hogy az utolsó tíz év alatt a különböző minisztériumok 390 minisztert és 213 államtitkárt használtak el. A rekordot a belügyminisztérium tartja: tíz év alatt 24 miniszter és 40 államtitkár szolgált itt.

— JAPÁNBAN TILOS A FÉNYŰZÉS. Japánban október 7-étől kezdve nem szabad árusítani bizonyos fényűzési cikkeket, különösen arany és ezüst értéktárgyakat, drága ruhákat és finom bőrárukat.

— HÁZASSÁG. Liptószentiváni dr. *Szent-Iványi* József, *Szent-Iványi* József országgyűlési képviselő és felesége, báró *Wlassics* Margit fia, október hó 2-án déli 12 órakor tartja esküvőjét a fasori (Vilma királynő úti) evangélikus templomban csíkszentsimoni *Lakatos* Máriával, vitéz *Lakatos* Géza tábornok és *Szomjas* Louise leányával.

— BEZÁRT SZABADKŐMŰVES PÁHOLYOK. A belgiumi megszálló hatóságok rendeletére bezárták Gent három szabadkőműves páholyát.

— A LÉGOLTALMI LIGA PÁRTOLÓ HÖLGYBIZOTTSÁGA a Nemzeti Kaszinóban vacsora keretében a Főméltóságú Asszony erdélyi segélyakciója javára erdélyi ünnepélyt rendezett. Az ünnepélyen szavalóművészetével nagy sikert aratott marsófalvai és japlonovai *Marsovszky* Lili, a Magyar Színház tagja.

— ANGLIA MAGYARÁZKODIK. Délamerikai gazdasági körökben kedvezőtlen a hangulat Angliával szemben, mert a blokád okozta veszteségekért Anglia alig pótolta őket újabb megrendelésekkel. Most politikusokból és gazdasági szakemberekből álló bizottság indul Dél-Amerikába, hogy kimagyarázkodjon.

— ORVOSI HIR. Dr. *Halász* Henrik v. egyetemi tanársegéd böjtkúrás, diétásgyakorlatát Miskolcról a budapesti Siesta szanatóriumba helyezte át.

Eladó birtok!

Szatmár megyében, tanyával, gyümölcsössel, műúttal, telefonnal, cca 180 magyar hold jó búzatermőföld, vasúti vonalhoz egészen közel **olcsón eladó.** Vételhez 50.000 P készpénz szükséges. Ajánlatok »Igen kedvező birtokvétel« jeligére **Arató** hirdetőirodába, VII., Erzsébet-körút 14.

— HAZATELEPÜLŐ NÉMETEK ÁTUTAZNAK BUDAPESTEN. Pénteken este Brassóból két vonaton 1300 északbukovinai német indult Bécs felé. Aradon és Budapesten át utaznak a birodalomba.

— ELVESZETTNEK KELL TEKINTENI... A »Reuter« jelenti: A tengernagyi hivatal tanácsa sajnálattal közli, hogy a Loch Inver angol motoros halászhajó késik és elveszettnek kell tekinteni.

Adó- és tarifa sikerült ös Budapest új k

Szendy Károly polgá

A főváros 1941. évi költségvetése elkészült s azt *Szendy* Károly polgármester ma ismertette a budapesti sajtó képviselői előtt. A költségvetés számadatainak ismertetése során *Szendy* Károly polgármester többek között ezeket mondotta:

— Az új költségvetést sikerült úgy összeállítani, hogy *megőriztük a főváros pénzügyi egyensúlyát, mindamellett nem kellett sem az adókat, sem az üzemi tarifákat emelni.* Bevallom, nem volt könnyű feladat. A pénzügyi egyensúly megóvása csak a legnagyobb nehézségek közepette sikerült. Arra az álláspontra helyezkedtünk azonban, hogy a mai idők egyáltalán nem alkalmasak sem az adók, sem az üzemi tarifák emelésére. Egyetlenegy szolgáltatás árát kellett emelni, mégpedig a kórházi ápolási díjat. Eddig 5.80 pengő volt a kórházi ápolási díj, tekintettel azonban az élelmiszerek, gyógyszerek, fehérneműek árának emelkedésére, 1,100.000 pengővel növekednek a közkórházak kiadásai és emiatt az ápolási díjat 6.20 pengőben kell megállapítanunk. Ez a 6.20 pengős magasabb ápolási díj azonban a szegény néprétegeket nem érinti, csak a fizetőképes betegeket. A közkórházakban a fizető betegek az összes betegeknek alig 10 százalékát teszik ki.

Adó, gáz, villany

— Az új költségvetés közigazgatási része 196 millió pengő kiadást és ugyanannyi bevételt irányoz elő. Ez 17.2 millióval, közel 10 százalékkal több, mint az ezévi költségvetés végösszege. Az adóbevétel közel 114 millió pengő, ami 10.1 millió pengővel több, mint az idén. Az üzemeknek a községi háztartáshoz való hozzájárulása közel 30 millió pengő.

Szendy Károly polgármester ezután az üzemek bevételeinek alakulásáról nyilatkozott:

— Az üzemek bevétele a jövő évi költségvetésben 11.7 millió pengővel emelkedik ugyan, mégis az üzemeknek a községi háztartáshoz való hozzájárulása változatlan, mert az üzemekre is jelentős terhek hárultak és bevételeik mellett kiadásaik is annyira növekedtek, hogy a nagyobb üzemi fölösleg előírására nem volt meg a lehetőség. Ez érthető is, mert hiszen ha több villanyt és gázt adunk el, jelentkezik ugyan bevételi többlet, de a több villanynak és gáznak termelése kiadási többletet is előidéz.

— A kiadások emelkedéséből csaknem 12 millió pengő esik a rendes

---

— MIÉRT NEM FIZET OSZTALÉKOT A SZUEZI CSATORNA? A Szuezi Csatorna Társaság felfüggesztette az osztalékfizetést. A *Popolo d'Italia* ezzel kapcsolatban megállapítja, hogy a csatorna forgalma Olaszország hadbalépése miatt majdnem megszünt és ezért nincs mit szétosztani.

— A NYUGAT most megjelent száma Erdély hazatérését méltatja több tanulmányban is, egyben bejelenti legközelebbi illetményköteteit: Cs. Szabó László, Hegedüs Loránt, Illyés Gyula és Kosztolányi Dezső sajtó alatt lévő könyveit.

Száll a madár á
Száll a nóta szá
Mulassunk a S
Horthy Miki

Harry Baur

MINDENÉRT FIZETNI KELL

Harry Baur filmje a Corso filmszínházban

A Corso filmszínház tegnap mutatta be Harry Baur legújabb filmjét, amelynek címe Mindenért fizetni kell. A filmet Brieux Vörös talár című közismert színművéből írták, a produkció vezetője pedig a legnevesebb francia színpadi író, Marcel Pagnol volt. Harry Baur ügyészt játszik a szerep szerint, aki a hivatása szellemében éli magánéletét is. Nem törődik az élet törvényeivel, csak a paragrafusok szigorának és ridegségének hisz. Aztán egy fiatal lány kerül az útjába, aki egy csapásra megváltoztatja. Erről a kettősségről és mélységes emberi tragédiáról szól ez a film, amely Harry Baur színészi pályájának egyik legjelentősebb állomása. Partnernője Betty Stokfield, a neves angol színésznő.

Rád bízom a feleségem

Bemutató az Andrássy Színházban

Vaszary János zenésítve felújított vígjátéka rendkívül mulatságos, szórakoztató színházi este. A balatonfüredi orvoskongresszusra utazó férj féltékeny feleségét a legjobb barátjára bízza az első osztályú restiben, miután az asszony öngyilkossággal fenyegetőzik és kijelenti: mert nem viszel magaddal, meg foglak csalni. A barát, akire rábízzák a feleséget, szenvedélyes horgász és teljességgel járatlan a női lélek titkaiban. Ebből a robbanóan mulatságos vígjátéki ötletből bonyolódik ki aztán az a végtelen nevetés, amelyet *Vaszary* János, a franciás komédiák legavatottabb művelője a legelső drámai építészek rutinjával formál tökéletes vígjátéki egységgé.

A feleség szerepét *Lázár* Mária játssza. Mulatságos, kedves, ízigvérig asszony, akit a történet tíztizenkét órája alatt a világon semmi egyéb nem érdekel, mint bosszút állni az »aljas« férjen, aki helyette a titkárnőjét vitte a kongresszusra. Minden mozdulata nevetés, angyali humor és feledhetetlen mókázás. Akire rábízták a feleséget: *Bilicsi* Tivadar. A szuper-mamlasz megelevenedett szobra. Számtalan remek alakítását láttuk már. Ezúttal is hű marad önmagához. Annyi eleven humor, ősi komédiázás van benne, hogy jóformán csak ki kell állnia a színpadra és már sikere van. Remekül alkalmazkodik *Vaszary* szövegének nevetésrakétákkal tűzdelt ellenállhatatlan sodrához. Jóformán mind a három felvonás alatt színen van, ő a lelke a darabnak, Lázár Máriával egyetemben.

Vaszary Piroska szakácsnéja klasszikus bohózati figura. A táncleckéje *Bilicsivel* és *Z. Molnárral* a darab legmulatságosabb tízperce. *Z. Molnár* ügyvédje rangsorban a következő figura és vele együtt kell említenünk *Bihary* Nándor *Picijét*, a zúzottfülű, iszákos bokszbajnokot, aki a harmadik felvonás első képének középpontja. *Szakáts* Zoltán férje és *Somló* Vali csalódott gépírókisasszonya, aki reménytelenül szerelmes sporthorgász Bilicsijébe, egészíti ki a nagyszerű együttest.

Losonczy Dezső írta a darab remek zeneszámait, amelyek már a főpróbán slágerré váltak. *Básthy* pazar díszleteit minden alkalommal nyiltszíni taps fogadta (h.)

Szerződtetés a tehetségversenyen

A Kamara Varieté új tagjai

A *Kamara Varieté* igazgatósága pénteken délben tehetségkutató versenyt rendezett, melyre százhét férfi és nő jelentkezett. Voltak álmodozó varrólányok, akik színpadi dicsőségre vágynak, megjelent néhány ondulált, kockásruhás legényke is. Akadt azonban egy-két kiváló tehetség, akiket a Kamara Varieté igazgatói, *Skuts* Béla és *Sallay* György *szerződtettek*. Különösen nagy sikere volt *Fehér* Tibornak és *Lugossy* Györgynek, ennek a zseniális parodista-párnak. *Kiss* Ferencet, *Csortost*, *Latabár* Kálmánt és az összes vezető színészt utánozzák kísérteties hűséggel.

PONTOSSÁG AZ OPERÁBAN

Az *Operaház* igazgatósága közli a közönséggel, hogy a jövőben az előadásokat pontosan félnyolckor kezdik és *nem 7—8 perccel félnyolc után, mint a multban.*

(411—140): **Csak egyszer élünk** (½6 ¾8 ½10; Sz V Ü ½4 órakor is). — **CORSO** (182—818): **Mindenért fizetni kell** (½6 ½8 ½10; Sz V Ü ½4-kor is). — **CORVIN** (139—584, 138—988): **Fűszer és csemege** (½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½2-kor is). Vas. d. e. ½11-kor: **Francia négyes.**

— **DAMJANICH** (134—803): **A nyugati villámháború** (½4 ½6 ½8 ½10; V Ü 2 4 6 8 10). — **DÉCSI** (121—343, 125—952): **Igen vagy nem?** (6 8 10; Sz V Ü 4 órakor is). — **ELIT** (114—502): **Botrány a cirkuszban** (4 6 8 10; V Ü 2-kor is). — **FORUM** (189—797, 189—543, 18—528): Második hétre prolongálva! **Asszony az örvényben** (Előad. kezd.: ½6 ½8 ¾10; Sz V Ü ¼4-kor is). — **GLORIA** (144—800): **Párbaj semmiért** (½5 ¾7 9; Sz ½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½2-kor is. — **HIRADÓ FILMSZINHÁZ** (222—499): **Magyar, Fox, Luce, Ufa és Rajzos híradók. A kormányzó Marosvásárhelyen. Átmentünk a Királyhágón. Finn—magyar atlétikai viadal** (Folyt. előad. 9—24 óráig). — **HOLLYWOOD** (142—455): **Fűszer és csemege** (Előad. kezd.: ½4 ½6 ½8 ½10; vasár- és ünnepnap ½2-kor is). Vas. d. e. ½11-kor: **A kis csitri.** — **IPOLY** (292—626): **Párbaj semmiért** (½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½2-kor is). Vasárnap d. e. 11-kor: **A repülő ember.** — **JÓZSEFVÁROSI** (134—644): **Párbaj semmiért** (½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½2-kor is) Vas. d. e. ½10 és ½12-kor: **Mégis ártatlan.** — **KAMARA** (144—027): **A láthatatlan ember** (Mindennap: 11 2 4 6 8 10). — **KULTUR** (386—193): **Egyetlen éjszaka** (5 ½8 ½10; V Ü ¾2 ½4 ½6 ¾8 ¾10). — **LLOYD** (111—994): **Fűszer és csemege** (½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½2-kor is). — **NYUGAT** (127—162): **Párbaj semmiért** (½5 7 ½10; Sz 4 6 8 10; V Ü 2-kor is). — **ODEON** (422—785): **Párbaj semmiért** (Folytatólagos előadások ½5 ¾7 ¼10; Sz ½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½2-kor is). — Vas. d. e. 10-kor: **Budai cukrászda**; ½12-kor: **Jégpokol.** — **OLYMPIA** (421—588): **Egy nő miatt...** **Erdélyi bevonulás** (Mindennap: 11 2 4 6 8 10). — **OMNIA** (130—125): Második hétre prolongálva! **Hazafelé** (5 ⅛8 ½10; Sz V Ü 4 6 8 10). — **ORIENT** (114—926): **Halálos tavasz** (Folytatólagos előadások: ½5 ½7 ½10; V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10 órakor). —

PALACE (221—222): Második hétre prolongálva! **Floridai kaland** (Mindennap: 11 2 4 6 8 10). — **PÁTRIA** (145—673): **Te vagy a dal** (4 6 8 10; V Ü 2-kor is). Vas. d. e. ½11 órakor: **Tarzan győz.** — **PHÖNIX** (144—454): **Dunai hajósok** (Folytatólagos előadások) Mindennap: 11 1 3 5 ½8 ½10). — **RADIUS** (122—098, 120—564): **Kismama** (½6 ½8 ¾10; Sz V Ü ½4-kor is). —

RIALTO (139—497): **Párbaj semmiért** (11 1 3 5 ½8 ½10; V Ü 10 12 2 4 6 8 10 órakor) — **ROYAL APOLLO** (222—002): **Ifjú Edison** (¼6 ½8 ¾10; Sz V Ü 4 6 8 10). — **SAVOY** (146—040): **Te vagy a dal** (½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½2-kor is). Vas. d. e. ½11-kor: **Tarzan győz.** — **SCALA** (114—411): **Stanley és Livingstone** (½6 ½8 ½10; Sz V Ü 3-kor is). — **SIMPLON** (268—998, 268—999): **Fűszer és csemege** (½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½2-től). — **STUDIO** (140—840): Második hétre prolongálva! **Vágyakozás** (Mindennap: 11 2 4 6 8 10). — **TIVOLI** (123—049): **Párbaj semmiért** (Folytatólagos előadások: ½5 7 ½10; Sz ½4 ½6 ¾8 ¾10; V Ü ¾2 órakor is). Vasárnap d. e. ½10-kor: **Jégpokol**; ¾12-kor: **Budai cukrászda.** — **TURÁN** (120—003): **Végzet. Erdélyi bevonulás** (4 6 8 10; V Ü 2-kor is). Vas. d. e. 11-kor: **Szeretlek.** — **URÁNIA** (146—046): **Rohanó élet** (5 ⅛8 ½10; Sz V Ü ¾3-kor is). Vas. d. e. 11-kor: **Székely őrömünnep.** — **VESTA** (222—401): **Judith** (¼4 ¼6 ½8 ½10; V Ü 2 4 6 8 10).

Nyugatról jön a hideg

Az enyhe idő uralma még a szombati nap folyamán is az ország egész keleti felére kiterjedt, sőt az erdélyi medencében még jóval meghaladta a hőmérséklet a +5 fokot. A dunántúli megyékben azonban már fokozatosan tért nyert a hideg és az eddigi eső havazásba ment át. A Balatontól nyugatra fekvő vidékeken hatalmas hófúvások vannak. A fővárosban az esti órákban mutatkozott a változás, amikor is az eső havazásba ment át. A magasabb hegyeken, így a Kékestetőn is, jelentékeny mennyiségű friss hó hullott, úgy, hogy a hóviszonyok ismét megjavultak.

Az ünnepekre a hideg további fokozatos előhaladása várható. Valószínű, hogy a lecsapódások már vasárnap megszünnek, illetőleg inkább a délkeleti-keleti országrészekre korlátozódnak és hosszú nekikészülés után megjön a száraz, hideg idő.

T. G.

Hivatalos hójelentés

A Meteorológiai Intézet hivatalos hójelentése: Szombaton a dunántúli hegyeken újabb lehülés és havazás következett be és vékony új hóréteg keletkezett. A hó minősége az északi és keleti hegyeken sok helyen vizes, a magasabb fekvésekben egyes helyeken jeges. A nyugati hegyeken friss porhó fekszik. Részletes hóadatok szombat reggelről:

Budai hegyek: Rózsadomb foltok, Svábhegy 6 cm, Pilis: Nagyvillám foltok, Börzsöny: Nagyhideghegy 10, Kisinóc 4 cm, Mátra: Kékes 20, Gallyatető 16 cm, Bükk: Lillafüred 10 cm, Villobánya 5 cm, Cserhát: Salgótarjáni turistaház 5 cm, Sátoraljaujhelyi hegyek: Radványkastély-szálló 8, Radványkastély-szálló környéke 18 cm, Soproni hegyek: Lővérek 5, Brennbergbánya 5 cm, Kőszegi hegyek: Kőszeg 7, Stájerházak, Hörmann-forrás 12—12 cm, Bakony: Farkasgyepü 7 cm, Zirc foltok, Mecsek: Misinatető foltok, Kassa-környéki hegyek: Bankó 10, Ottiliai menedékház 25, Lajos-menedékház 40, Felsőtökés 15, Kavecsányi rét 10 cm, Kárpátalja: Uzsok 91, Kozmecseki erdészház 88 cm.

— **Közös kiadásban jelenik meg a Katona Ujság és a Vitézek Lapja.** Január 1-től a két nagy katonalap: a *Magyar Katona Ujság* és a *Vitézek Lapja* közös kiadásban jelenik meg, együtt kerül szétküldésre. Mind a két lap új száma változatos tartalommal és bő képanyaggal jelent meg.

— **Házasság.** *Fabinyi* Magda és *Kiss* Ervin hírlapíró házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Németh Sándor, Bleckner J. hirdető iroda tisztviselője és *Uhl* Magda e hó 5-én, vasárnap délután fél 6 órakor tartják esküvőjüket a IX., Haller téri plébániatemplomban.

Főbelőtte magát egy házgondnok

Szombaton este a *Thököly* út 18. számú házban levő *Savoy* szállodában *Kokányi* József 58 éves házgondnok revolverrel fejbelőtte magát. A mentők a *Rókus*-kórházba vitték.

— **Halálozás.** Szombaton délután a szolnoki városháza közgyűlési termében temették dr. *Tóth* Tamás volt polgármestert. A gyászszertartást P. *Szabó* Polikarp ferencrendi egyházfőnök végezte fényes papi segédlettel. Dr. *Kiss* Gábor árvaszéki ülnök gyászbeszéde után a koporsót a római katolikus temetőbe szállították, ahol a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

Hat nő a svéd haditörvényszék előtt

Stockholm, január 4. *(NST)* A svéd *haditörvényszék* pénteken ítélkezett először katonai szolgálatra beosztott *svéd nők felett*. Az egyik délsvédországi légvédelmi üteg *hat női katonája* állott a haditörvényszék előtt meg nem engedett *eltávozás* vádjával. A hat svéd nő a mult év őszén engedély nélkül elhagyta a katonai tábort és *a táboron kívül töltötte el az éjszakát*. A haditörvényszék *2—4 napi elzárásra* ítélte a vádlott nőket.

A Hid

új számának érdekességei:

AMBRUS JÓZSEF, a Turul fővezére válaszol ZILAHY LAJOS újévi cikkére

Sillanpää Nobel-díjas író novellája

»A SZERELEM DALA«
Az Arvíz Indiában sláger-kottája

Németh László színházi kritikája

Tersánszky J. Jenő és Lovászy Károly humoros írásai

KRÚDY GYULA regénye

Dr. Németh Antal, a Nemzeti Színház igazgatójának filmcikke

Terescsényi György novellája

P. Ábrahám Ernő riportja a hó-strandolókról

Zilahy Lajos cikke Széchenyi Zsigmond könyvéről

Világhiradó—Képes riportok—Divat—Film—Inyesmester—Pályázat.

Főszerkesztő: ZILAHY LAJOS
Felelős szerkesztő: KALLAY MIKLÓS

Programot adott az Erdélyi Párt

Kolozsvár, január 4. *(A Magyarország kolozsvári tudósítójának telefonjelentése.)* Az *Erdélyi Párt* megkezdte szervezési munkáját. A párt kolozsvári és kolozsmegyei képviselői felhívást bocsátottak ki s ebben megindokolják a párt megalapításának szükségét. Magyar népünk boldogulását a visszatért részeken csak úgy biztosíthatjuk, — mondja egyebek közt a felhívás — ha egyetlen *egységes* pártban tömörülünk, ami *az anyaországgal való szoros együttműködés és a kormányzat építő munkájának támogatása mellett a keletmagyarországi és erdélyi különleges érdekek védelmét írja zászlajára*. A felhívás az erdélyi párt programját a következőkben foglalja össze:

1. Erős, független Magyarországot akarunk, amelynek minden intézményét *igaz nemzeti és keresztény szellem* hassa át. 2. Kívánjuk *honvédségünk állandó fejlesztését* különös tekintettel az erdélyi szempontokra és a létesítendő *székely határőrvidékre*. 3. Az országhatárokon túl maradt magyarság sorsa a kormányzat és a magyar társadalom állandó gondja kell legyen. Menekült véreink kenyérhezjuttatása, *a román ókirályság (Moldova és Bukovina) területén lakó magyarok visszatelepítése* sürgős állami feladat. 4. A 22 éves idegen uralom kártevései igazságosan jóvátevendők. 5. A trianoni kényszerbéke előtti *székelyföldi birtokviszonyok* (közbirtokosságok, erdőbirtokosságok, csiki székely magánjavak) sürgősen helyreállítandók. 6. A visszacsatolt területek lelki egysége megóvandó, a pártharcok kiküszöbölendők. Pillanatra sem szabad szem elől téveszteni a magyarság és románság számarányát; sürgősen föl kell használni az időt magyar véreink társadalmi, művelődési és gazdasági alátámasztására. 7. Állás- és munkanélküli erdélyi véreink sürgősen munkához juttatandók. E célból az érvényben levő román törvények és az úgynevezett zsidótörvény intézkedéseit föl kell használni. Köz- és magánalkalmazottak a visszacsatolt részeken *elsősorban erdélyiek* legyenek. 8. Nagyvonalú *telepítési és munkaközvetítési akció* indítandó elsősorban a székely népfölösleg legsürgősebb elhelyezése érdekében. 9. Erdély természeti kincsei sürgősen föltárandók, a vasútépítések és ipari telepek létesítésének szorgalmazásával a lakosság széles rétegei állandóan keresetez juttatandók. 10. A munkásokat és egyéb alkalmazottakat védő törvények (munkakamarák, munkaügyi felügyelőségek, szakmai szervezetek) fenntartandók és magyar nemzeti irányban korszerűen fejlesztendők.

Az *Erdélyi Párt* kiáltványa hangsúlyozza, hogy mind nemzetiségi, mind egyetemes magyar szempontból hátrányosnak tartja a visszatért területen az anyaországi pártok harcát. A párt központi irodája Kolozsvárott működik az *Egyetem* ucca 8. számú házban.

Életbelépett a gyógyszerészhallgatók négyesztendős tanulmányi reformja

A Pázmány-egyetem szombaton Karközi ülésen ellenőrizte a végrehajtást

Szeptemberben fontos kormányrendelet jelent meg *a gyógyszerészek képzéséről*, teljesen *reformálva* ennek az egyetemi fakultásnak rendjét és menetét. A kormányrendelet *legfontosabb* változtatása az volt, hogy a gyógyszerészhallgatók tanulmányi idejét *két évről négy évre* emelte fel.

A gyógyszerészek tanulmányi reformja hosszú évek óta esedékes volt. A *külföld* legfőbb államában már régebben *négy évre* emelték fel a gyógyszerészek egyetemi tanulmányi idejét, tekintettel arra, hogy *a kétesztendős képzés nem tudott megfelelő tudományos képzettséget nyujtani a gyógyszerész-hallgatóknak*.

A rendelkezés megjelenése után nagy gyorsasággal láttak a *Pázmány*-egyetemen *a reform megvalósításához*, olyannyira, hogy már a jelen tanévre sikerült is valóságba *átvinni* az ujításokat. A multban az volt a helyzet, hogy a gyógyszerészhallgatók a két tanulmányi évből *egyet a bölcsészeti, egyet az orvosi fakultáson* végeztek; s aki közülök — az oklevélen túl — a *gyógyszerészdoktori* címet is meg akarta szerezni, annak kellett csupán, további két éven át, az általa választott tárgyakat hallgatnia, s megfelelő vizsgákat tennie, aminek megtörténte után az *orvosi* karon promoveálták doktorrá.

Az életbelépett, új rend szerint a gyógyszerészhallgató *a kötelező négy évből kettőt a bölcsészeti, kettőt az orvosi fakultáson* [illegible] hogy az eredményes vizsgák után *gyógyszerészi oklevelet* kaphasson. A doktorráavatás — a megfelelő, külön vizsgák letétele után — továbbra is az *orvosi* fakultáson történik.

Tekintettel a tanulmányi időnek *két fakultás* között való megosztottságára, — az egyetemi tanács *orvosi* és *bölcsészetkari* professzorokból — *karközi bizottságot* delegált a gyógyszerészképzés ellenőrzésére. Ez a bizottság *szombaton délelőtt tiz órakor* ült össze, hogy a tanulmányi reform *megvalósítását* és folyó kérdéseit megtárgyalja.

A bizottság örömmel állapította meg, hogy *a tanulmányi reformot a rendelkezések és tudományos célkitüzések szellemének megfelelően* sikerült máris átvinni a gyakorlatba, s hogy *az új, négyéves* tanterv alapján *nagytudású, jól képzett* gyógyszerészek fognak kilépni az egyetem kapuján — *az életbe*, a *beteg* és az *orvos* között lévő, *fontos funkció* elvégzésére.

(kyp.)

Hófúvás a Dunántúl

Vas megyében traktorokkal javítják az utakat

Lassan lehűl a Magyarország felett hosszabb idő óta uralkodó meleg levegő. Nemcsak északkelet, de nyugat felől is hideg levegőtömegek nyomulnak előre s a Dunántúl már havazik és szél fúj. Keszthelyen szombaton délben —5 fok volt a hőmérséklet. Bakonytól nyugatra legerősebb a hófúvás. Szombaton a kora esti órákban Budapesten kis pelyhekben hullani kezdett a hó esővel vegyesen.

A szerda estétől szombat reggelig tartó ólmos eső Szombathelyen és Vas megyében megbénította a forgalmat. Az országutakat *traktorokkal* törték fel, hogy biztosítsák a járműforgalmat. Szombathelyen sok súlyos baleset történt és az ólmoseső következtében a villamosforgalom erősen korlátozódott. Szombaton délben nagy hóvihar keletkezett, amely azóta is tart és csak Szombathelyen 250 telefonállomás vezetékét, azonkívül sok távolsági és távíró vezetéket megrongált.

Jugoszláviában nagy viharok dúlnak. Belgrád és Pancsova között megakadt a forgalom.

Romániában néhánynapos olvadás után nagy hideg állt be s a jeges utakon sok baleset történik.

Spanyolországban is szokatlan időjárás uralkodik. A hegyekben hóviharok vannak. Az északi országrészekben több vasútvonalon beszüntették a forgalmat. A Bilbaóból Valenciába haladó gyorsvonat Teruel közelében elakadt a hóban. Jaen közelében két asszony megfagyott.

Ilyen kemény tele évek óta nem volt Spanyolországnak. Az ég felhőtlen, acélkék, a Guadarrama felől süvöltő szelek végigzúgnak a főváros utcáin, fákat csavarnak ki és ledöntik a villamospóznákat. Az országúti forgalom, az áramellátás és távbeszélő összeköttetés minduntalan elakad.

Tangóharmonika, gramofón Sternberg Rákóczi-út 60.

Magyarország. Reggeli lap

SZINHÁZ ÉS FILM

GYERGYÓI BÁL

Egy székely nagyasszony 1828-ban egyetlen csókot kapott Lenkey János huszártiszttől. A csókot a tükörből látta a férj, elhagyta az asszonyt, Bécsbe ment, osztrák lett maga, osztrák tisztnek nevelte Gábor fiát is, akit magával vitt. Az asszony húsz esztendeig kereste a fiát, nem találta. 1848-ban, a gyergyói bálon találkozott vele, ahová három nevelt lányával vonult be a nagyasszony. A fiú már csak féligmeddig vallotta magát magyarnak, nem mondta meg neki senki, hogy az édesanyjával találkozott. Az asszony elindul az ezred után, Galiciába, a lengyel határra, hogy visszahódítsa a székely fajtának az osztrák tisztet. E történet mellé a Lenkey-század híres szökése simul, ami már történelem. A huszárok hazaszöknek, magukkal hozzák kapitányukat is. Lenkey és a székely asszony (*Fedák* Sári és *Földényi* László) Galiciában találkozik megint s azután Székelyföldön folytatódik az ő egyéni regényük is. A darabot *Szilágyi* László írta, zenéjét *Huszka* Jenő szerezte. Kitűnő színészek játsszák a szerepeket: *Fedák*, *Rózsahegyi*, *Fejes* Teri, *Bilicsi*, *Zimonyi* Márta, *Kollár* Lívia, *Adorján* Éva, *Dajbukát* Ilona, *Bástì* Lajos, *Földényi*, *Pethes* Ferenc, *Bársony* István, *Sugár*, *Angyal Nagy* Lajos, jó a zene is, azonban a komikus és hazafias elem néha bántóan ütközik a történetben. Ezen valahogy segíteni kellene. **(K)**

Baj van Salomeval

Bemutató az Andrássy Színházban

Cesare *Meano* olasz vígjáték író a megöregedett *Salome* históriáját írta meg ebben a darabban, amelyet szombaton este mutatott be az *Andrássy Színház*. A darab meséje meglehetősen sovány. Néro a költő, beleszeret hírből a csodálatos táncairól híres Salomeba és elküldi követeit Arméniába, hogy négy tartomány fejében hozzák el neki Salomet. Azt persze nem tudja, hogy amíg a hír elérkezett Rómába, addig kerek harminc esztendő mulott el és Salome már a hatvanadik esztendőt tapossa. Férje az agg király, akinek trónterméből csirkék sétálnak és ruhát szárítanak, testőrparancsnoka pedig a pogácsatésztát gyúrja, a konyhai művészetekre specializálódott Salomenak, nem akar lemondani a négy tartományról és felesége helyett az egyik örmény alattvalójának csodálatosan szép leányát, küldi el Rómába. A nemes követség véletlen folytán megtudja ezt a cserét, de az ál-Salome szépsége őket is elbódítja, — Néro haragjától is félnek — hát elviszik a fiatal leányt az öreg Salome helyett. Ez a darab sovány meséjének tartalma.

Törzs játssza a királyt meglehetősen túlozva. Az öreg Salome szerepében *Vaszary* Piroska jeleskedik. Kitűnő a római követ *Hajmássy* Miklós, azután az öreg kecskepásztor *Z. Molnár* László és a pipogya testőrparancsnok: *Pataky* Miklós, *Szilágyi Szabó* Eszter játssza a szépséges ál-Salome szerepét, az első miniszter agyafurt figurájában pedig *Mihályfi* Béla jeleskedik.

A rendezés *Vaszary* János, a díszlet pedig *Básthy* István műve. **(—y)**

ROYAL TROTT

Uj műsor a Royal Varietében

Az esztendő legfrissebb műsorát mutatta be a *Royal Varieté*. A januári műsor erősen tavaszi muzsika kíséretében, az artista és kabarészámok arányos egymásratalálásával uralkodik a korábbi műsorok felett. Külön ki kell emelnünk az artistaszámokat és a táncos produkciókat, amelyek minden szempontból elsőrendűek.

Kellemes meglepetést keltett a japán kecsességű *Rév* Erzsi, valamint *Sódar* Gizi, akik az ügyes görlcsapat élén aratták megérdemelt sikert. Kitűnő kómikus *Szabó* Ernő. Jó volt a szárazhumorú *Lengyel* Gizi és a régi, rutinos *Ihász* Lajos. A *Royal Trott* című új tánc slágere lesz az idei parkettnek. **(t. t. a.)**

SZÍNHÁZI, FILM ÉS ZENEI HÍREK

Mester Tibor, az ismert vidéki színész és rendező az 1940—41-ik színi évadra színigazgatói engedélyt kapott. Főbb állomáshelyei: Balassagyarmat, Gödöllő, Hatvan, Nagykálló, Sárospatak és Rákoscsaba.

*

Az idei évadban a vidéki társulatoknál több, pesti színpadra még nem került darabnak volt eredeti bemutatója. Ihász Aladár társulatánál Martos-Vincze operettje a Párizs királynője, Kardos Géza társulatánál Osváth Gedeon Hunyadi Mátyás című drámája, Tolnai Andornál Ilniczky László és Vértes Henrik Divat és szerelem című operettje, Beleznai-Unger István igazgatónál Zitás Bertalan Őszi harmat után című történelmi játéka került színre. Ugyancsak eredeti bemutatót tartott Komáromban Vértes Károly körzeti igazgató, aki Szabó Sándor színész-szerző Májusi vihar című életképét hozta színre.

*

Az Erzsébetvárosi Katolikus Kör január 19-én rendezi nagyszabású hangversenyét a kör székházában (Dohány ucca 74.), D. Polgár Béláné zenetanárnő rendezésében, Itt mutatkozik be Egri Gábor, a Zeneművészeti Főiskola legtehetségesebb növendéke. Közreműködik Schuster Ferenc hegedűművész, Várkonyi Sándor, Molnár Farkasné, Bajnok Béla fiatal költő verseit szavalja. Németh Tibor és Czikk Ferenc énekszáma szerepel még a műsoron.

Filharmóniai Társaság

IV. bérleti hangversenye 10-én, pénteken este ½8 órakor az **Operaházban**. Vez.: **Dohnányi**. Közr.: **Ticharich** Zdenka. Műsoron **Beethoven:** III. szimfónia, **Debussy:** Zongora-fantázia (először), **Bach—Weiner:** Toccata és fuga. Jegyek az **Operaház** dalszínházuccai pénztáránál.

Mengelberg I. Beethoven-est

Jan. 13. Városi; **Székesfővárosi Zenekar** közr.: **Végh Sándor**, hegedűvers. I. II. szinf. Jegyek: **Népműv. Városi, Koncert.**

Szerkesztői üzenet

Komáromi előfizető. Naptárunk a *helyi középidő* szerint adja meg a nap keltét és nyugtát. A helyi középidő és a középeurópai idő között a másodpercek elhagyásával *16 perc különbség van.* Igy például most, január 1-én, Budapesten a nap delelt a *helyi középidő* szerint 12 óra 3 perckor, a *középeurópai idő* szerint pedig 11 óra 47 perckor. Január 6-án a nap delelése lesz Budapesten *helyi* középidő szerint 12 óra 5 perckor, középeurópai idő szerint 11 óra 49 perckor. A középeurópai zónaidő vagy röviden középeurópai (egységes) idő a 15-ik délkör ideje után igazodik, ez pedig nagyjában Berlintől keletre, a németországi Görlitzen át, Linztől keletre, Szicilia keleti részén stb. keresztül húzódik, ezért nem esik nálunk soha egy időre a nap delelése a középeurópai és a helyi középidő szerint. A középeurópai zónaidő különben az az egyezményes idő, amely idő után való időszámítás Közép-Európa államaiban érvényes s a 7 és ½ fokos délkörtől a 22 és ½ fokos délkörig terjed; ennek az ideje a középvonal vagyis a 15. délkör ideje után igazodik. Budapest a 19. délkörtől kevéssé keletre fekszik. *A helyi középidő ezek szerint pontosabban adja meg a nap keltét és nyugtát, valamint a delelést.*

M. K. A Nemzeti Önállósítási Alaphoz kölcsön ügyében intézendő kérvényt a főszolgabírói hivatalnál vagy a miniszteri biztosnál kell benyujtani. A kérvényhez csatolni kell születési és ha nős, házassági anyakönyvi kivonatot; magyar állampolgárságot igazoló bizonyítványt; hatósági erkölcsi bizonyítványt; egyetemen vagy valamely főiskolán szerzett oklevelet, illetőleg középiskolai vagy középfokú szakiskolai érettségi bizonyítványt, vagy egyéb középfokú szakiskolai végzettséget igazoló oklevelet vagy végbizonyítványt, illetőleg a szakmájában való jártasságot igazoló bizonyítványt; vagyoni vagy jövedelmi viszonyait igazoló bizonyítványt, illetőleg szegénységi bizonyítványt, hatósági orvosi bizonyítványt, részletes életleírást, különösen annak feltüntetésével, hogy alkalmazásban áll-e vagy állott-e és folytatott-e már önálló foglalkozást. Ha hadirokkant akkor hadigondozási igazolványt, illetőleg a Károly-csapatkereszt birtoklását vagy a Vitézi Rendhez tartozó igazolványt is mellékelni kell.

Decemberi hideg. Tévedésben van, mert 1939 decemberében a kemény hideg csak a hónap végén köszöntött be, december 20-án például a Kékesen még +7 fok meleg volt s csak december 28—29—30 és 31-én fordult nagyon hidegre az idő s az ország különböző részeiben —13 foknál hidegebb volt. Igy például Budapesten —13 fokig, Ungváron —22 fokig, sőt Királymezőn —24.7 fokig süllyedt a hőmérő.

B. Á. *Szinérváralja.* Aki régi katonai kitüntetéseit igazoltatni akarja, forduljon a Hadilevéltárhoz: Budapest, I., Bécsikaputér 4. IV. emelet IV. osztály. Közölni kell az adományozás idejét és a csapattestet, ahol az illető az adományozás idejében szolgált.

MŰSOROK

SZINHAZAK MAI ES JÖVŐHETI MŰSORA

OPERA: Vasárnap délután: **János vitéz** (bérletszünet; ½5); este: **Aida** (B. 2. ½7); hétfő: **Cigánybáró** (bérletszünet; 3); este: **Márta** (N. 4.; ½8); kedd: **Walkür** (A. 10.; ½7); szerda: **Trubadur** (A. 2.; ½8); csütörtök: **Manon Lescaut** (B. 12.; ½8); péntek: IV. Filharmóniai hangverseny (½8); szombat: **Cigánybáró** (D. 13.; ½8). — **NEMZETI:** Vasárnap délután: **Gyurkovics lányok** (½4); este: **Téli zsoltár** (VIII.; ½8); hétfő: **Vidám szüret** (½4); este: **Vihar** (½8); kedd: **Téli zsoltár** (III.; ½8); szerda: **Gyurkovics lányok** (½8); csütörtök: **Villámfénynél** (½8); péntek: **Külön nóta** (½8); szombat: **Cyrano** (bemutató bérlet; ½8). — **KAMARA:** Egész héten minden este, vasárnap és ünnepnap délután: **Kaland** (½4, ¾8). — **MŰVELŐDÉS HÁZA:** Vasárnap: Ökölvívó bajnoki mérkőzés (délelőtt 10); délután: Énekesek és hangszerek seregszemléje (5); este: **Székesfővárosi alkalmazottak műsoros estje** (8); hétfő: Nincs előadás; kedd (7), szerda (½8), csütörtök (½8), péntek (7): Ocskay brigadéros; szombat: Műsoros balett-est (½8). — **MADÁCH:** Egész héten minden este, vasárnap és ünnepnap délután: **Négy asszonyt szeretek** (a Nemzeti Színház vendégjátéka: ½4, ¾8). — **VIG:** Vasárnap délután: **Egy fillér** (½4); vasárnap este, hétfőn délután és este: **Szilveszteri kabaré** (½4, ¾8); kedd: **Egy fillér** (¾8); szerda, péntek és szombat délután: **Szilveszteri kabaré** (½4, ¾8); csütörtök és szombat este: **Egy fillér** (¾8). — **MAGYAR:** Egész héten minden este: **Gyergyói bál** (½8); vasárnap délután: **Hajnalodik** (½4); hétfő délután: **Az ördög nem alszik** (¾4). — **ANDRÁSSY:** Egész héten minden este: **Baj van Saloméval** (¾8); vasárnap és hétfő délután: **Nehéz ma férjhez menni** (½4).

— **PÓDIUM A PESTI SZINHÁZBAN:** Egész héten minden este és vasárnap délután: **Tekintette! arra...** (½5, ½9). — **FŐVÁROSI OPERETT:** Egész héten minden este, vasárnap délután: **Ilyenek a férfiak** (½4, ¾8). —

ROYAL VARIETÉ: Egész héten minden este: **Royal Trott** (9). — **KAMARA VARIETE:** Egész héten minden este: **Hurrá 1941** (½9). **KOMÉDIA:** Egész héten minden este: **Ne gyerekeskedjünk** (½9). — **ERZSÉBETVÁROSI:** Minden este csütörtökig: Ezüsttükrös kávéház (½4, ½9); vasárnap és ünnepnap (½4, ¾6, ½9). — **JÓZSEFVÁROSI:** Minden este csütörtökig: Gólyaszanatórium (½6, ½9); vasárnap és ünnepnap (½4, ¾6, ½9). — **KISFALUDY:** Minden este csütörtökig: **Névtelen asszony** (½6, ½9); vasárnap és ünnepnap (½4, ¾6, ½9).

MOZIK

ADMIRAL (353—707): **Alcazar.** Hétfőtől: **Trenk, a pandur** (½4, ½6, ½8, ½10; V Ü ½2-kor is). Vas. d. e. ½10 és ½12-kor: **Judith.** Hétfőn d. e. ½10 és ½12-kor: **Indián eskü.** — **ALKOTÁS** (355—374): **Bel Ami.** Hétfőtől: **Nick Carter nem téved** (½4, ½6, ½8, ½10; vasár- és ünnepnap ½2-kor is). Vasárnap délelőtt 11-kor: **Canitoga hőse.** — **ANDRÁSSY** (124—127): **Floridai kaland** (¾4, ¾6, ¾8, ¾10; V Ü d. e. ¾10 és ¾12, d. u. 2, 4, 6, 8, 10). — **ATRIUM** (154—024, 153—034): **Az eladó birtok** (½6, ½8, ½10; Sz V Ü ½4 órakor is). — **BELVÁROSI** (384—563): **Alcazar** (4, 6, 8, 10; V Ü jobbterem 2, 4, 6, 8, 10; balterem 3, 5, 7 és 9 órakor). — **BELVÁROSI HIRADÓ FILMSZINHÁZ** (181—244): **Igy játsztok ti!** (Pethes Sándor filmparódiája). **Összekötővasút a Székelyföldre. Visszapillantás 1940-re. Színes Walt Disney-film. Rajzos híradó Észak-Afrikáról. Magyar, Ufa, Luce és Fox híradók** (Folytatólagos előadások 10—24 óráig). — **BROADWAY** (422—722): **Broadway Melody 1940** (½4, ½6, ½8, ½10; Sz V Ü ½2-kor is). — **BUDAI APOLLÓ** (351—500): **Alcazar.** Hétfőtől: **Trenk, a pandur** (½5, ¾7, 9; V Ü ½2, ½4, ½6, ½8, ½10). Vasárnap délelőtt ½11 órakor: **Budai cukrászda.** Hétfőn délelőtt ½11-kor: **Préri törvénye. Fekete banditák.** — **CAPITOL** (134—337): Harmadik hétre prolongálva! **Hazajáró lélek** (½4, ½6, ½8, ½10; V Ü ½2-kor is). — **CASINO** (383—102): Második hétre prolongálva! **A notre-dame-i toronyőr** (½6, ½8, ¾10; Sz V Ü 3-kor is). — **CITY** (111—140): Második hétre prolongálva! **Repülő ördögök** (½6, ¾8, ¾10; Sz V Ü ¾4-kor is). — **CORSO** (182—818): **Balalajka** (½6, ½8, ¾10; Sz V Ü ½4-kor is). — **CORVIN** (139—584, 138—988): **Pepita kabát** (½4, ½6, ½8, ½10; V Ü ½2-kor is). Vas. d. e. ½11-kor: **Kitty és a világkonferencia.** — **DAMJANICH** (425—644): **Hazafelé** (½4, ½6, ½8, ½10; V Ü 2, 4, 6, 8, 10). — **DÉCSI** (121—343, 125—952): **A fekete asszony** (½6, ½8, ½10; Sz V Ü ½4-kor is). — **ELIT** (114—502): **Oz, a csodák csodája** (4, 6, 8, 10; V Ü 2-kor is). — **FORUM** (189—707, 189—543, 188—528): Második hétre prolongálva! **Kék madár** (½6, ½8, ¾10; Sz V Ü ¼4-kor is). Vas. d. e. 11-kor: **Lovasbravurok és akadályversenyek.** — **GLORIA** (427—521): **Alcazar** (½5, ¾7, 9; Sz ½4, ½6, ½8, ½10; V Ü ½2-kor is). — **HIRADÓ FILMSZINHÁZ** (222—499): **Fehér hegyek katonái. Összekötővasút a Székelyföldre. Visszapillantás 1940-re. Walt Disney színes film. Rajzos híradó Észak-Afrikáról. Magyar, Ufa, Luce és Fox híradók** (Folytatólagos előadások 9—24 óráig). — **HOLLYWOOD** (225—003): **Prolongálva! Oz** (½4, ½6, ½8, ½10; V Ü ½2-kor is). Vas. d. e. ½11-kor: **A vén lány.** — **IPOLY** (292—626): **Bécsi történetek** (½4, ½6, ½8, ½10; V Ü ½2-kor is). — **JÓZSEFVÁROSI** (134—644): **Alcazar** (½4, ½6, ½8, ½10; V Ü ½2-kor is). Vas. d. e. ½10 és ½12-kor: **Az ember néha téved.** — **KAMARA** (423—901): **Rózsafabot** (11, 2, 4, 6, 8, 10). — **KULTUR** (386—123): **Bel Ami.** Hétfőtől: **A szerelem beleszól** (5, ½8, ½10; vasár- és ünnepnap: ½2, ¾4, ¾6, ½8, ¾10). — **LLOYD** (111—904): **Aranyváros** (3, ½6, ½8, ¾10). — **NYUGAT** (121—022): **Te csak pipálj Ladányi** (½5, 7, ½10; Sz 4, 6, 8, 10; V Ü 2-kor is). — **ODEON** (422—785): **Hollywoodi varázs** (Folytatólagos előadások: ½5, ¾7, ½10; Sz ½4, ½6, ½8, ½10; V Ü ½2-kor is). Vas. d. e. 10-kor: **Nem loptam én életemben.** ½12-kor: **Monte Carlo.** — **OLYMPIA** (423—188): **Hollywoodi varázs** (Mindennap: 11, 2, 4, 6, 8, 10). — **OMNIA** (130-125): **Az eladó birtok** (5, ½8, ½10; Sz vasár- és ünnepnap 4, 6, 8, 10). — **ORIENT** (114—926): **Egyetlen éjszaka.** Hétfőtől: **A miniszter barátja** (Folytatólagos előadások: ½5, ¾7, ½10; V Ü ½2, ½4, ½6, ½8, ½10). — **PALACE** (221—222): Harmadik hétre prolongálva! **Igen vagy nem?** (Mindennap: 11, 2, 4, 6, 8, 10). — **PATRIA** (145—673): Prolongálva! **Erzsébet királyné.** Hétfőtől: **Nápoly a csókok tüzében** (4, 6, 8, 10; vasár- és ünnepnap 2 órakor is). Vas. d. e. ¾11-kor: **A három kis ördög.** — **PHÖNIX** (223—242): **Csak egyszer élünk** (Folytatólagos előadások: 11, 1, 3, 5, ½8, ½10). — **RADIUS** (122—098, 120—564): **Tóparti látomás** (½6, ½8, ¾10; Sz V Ü ½4-kor is). — **RIALTO** (224—443): **Alcazar** (11, 1, 3, 5, ½8, ½10; V Ü 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10). — **ROYAL APOLLÓ** (222—002): Harmadik hétre prolongálva! **Balalajka** (½6, ½8, ¾10; Sz V Ü 3-kor is). — **SAVOY** (146—040): Prolongálva! **Erzsébet királyné** Hétfőtől: **Nápoly a csókok tüzében** (½4, ½6, ½8, ½10; V Ü ½2-kor is). Vasárnap délelőtt ½11-kor: **A három kis ördög.** — **SCALA** (114—411): **Árvíz Indiában** (½6, ½8, ¾10; Sz V Ü 3-kor is). — **SIMPLON** (268—998, 268—999): **Erzsébet** (½4, ½6, ½8, ½10; V Ü ½2-kor is). Vas. d. e. 11-kor: **Strogoff Mihály.** — **STUDIO** (225—276): **Ismeretlen ellenfél** (Mindennap: 11, 2, 4, 6, 8, 10). — **TIVOLI** (225—602): **Hollywoodi varázs** (Folytatólagos előadások: ½5, 7, ½10; Sz ¾4, ¾6, ¾8, ¾10; V Ü ¾2-kor is). Vas. d. e. ¾10-kor: **Monte Carlo,** ¾12-kor: **Nem loptam és életemben.** — **TURÁN** (120—003): **Alcazar** (4, 6, 8, 10; V Ü 2-kor is) Vas. d. e. 10 és 12-kor: **Judith.** Hétfőn d. e. 10 és 12-kor: **Indián eskü** — **URÁNIA** (146—046): **Vigyázat, kém!** (5, ½8, ½10; Sz V Ü ¾3-kor is). Vas. d. e. 11-kor: **A francia összeomlás.** — **VESTA** (222—401): **Mimi, a gazdag ember lánya** (11, ½2, ½4, ½6, ½8, ½10; V Ü 11, 2, 4, 6, 8, 10).

TÓPARTI LÁTOMÁS
3. hét! RADIUS

SPORT

Hétfőn játsszák a pénteken elmaradt Budapest—Bécs jéghokkimérkőzést

Vasárnap kora reggel bonyolítják le a férfi műkorcsolyázó mérkőzés kötelező gyakorlatait. Délben ½12 órakor a BKE házi műkorcsolyázóversenyével kezdik meg a műsort, majd utána, körülbelül ½1 tájban kerül sor *Budapest—Berlin—Bécs férfi és hölgy műkorcsolyázóinak szabad korcsolyázására.* Este 7 órakor *Berlin* és *Bécs* játssza le hokkimérkőzését. *Hétfőn* már csak a péntekről elmaradt jéghokkimérkőzés marad *Budapest* és *Bécs* csapatai között, ezzel be is fejeződik a háromnapos küzdelem.

— **A siversenyek** megtartását az olvadás és esőzés teljesen bizonytalanná tette. Az UTE vasárnapra tervezett síugróversenyét így csak abban az esetben rendezik meg, ha vasárnap reggelig megfelelő hó esne, míg a BBTE vasárnap este dönt hétfői Bély—Demény vándordíjas sífutó csapatversenyének megtartásáról, ha addig megindulna a hóesés.

— **Az ökölvívó csapatbajnokságok** első selejtező fordulójában a BTK—MPSC és WMTK—BVSC mérkőzések kerülnek sorra.

— **Polgár ellen nem indít fegyelmi eljárást az MLSz miniszteri biztosa,** mert pénteki kihallgatása alkalmával ismeretes uccai afférja tekintetében adott felvilágosításait tudomásul vette.

HIREK

HIDEGEBB LESZ

A Meteorológiai Intézet jelenti január 4-én délben:

Hazánk nyugati és északi részeit hideg szárazföldi eredetű levegő borítja, az ország többi vidékei egyelőre még enyhébb légtömegek hatáskörében vannak. Éjjel a talajmenti hőmérséklet csaknem mindenütt fagypont alá szállt le és újabb sikosságot okozott, a fővárosban azonban fagymentes maradt az éjszaka. A hó a Dunántúl és az Alföld sok vidékén elolvadt, ma délelőtt azonban a Dunántúl nagy részén új havazás indult meg. A Balaton jegének vastagsága ma reggel: Keszthelyen 29, Bogláron 24, Tihanyban 27, Balatonfüreden 24, Siófokon 22, Kenesén 24 cm.

Budapesten ma délben a hőmérséklet plusz 4 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 761 mm, mérsékelten emelkedő.

Várható időjárás a következő 24 órára: Élénk északkeleti-keleti szél. Több helyen havazás. Egyes helyeken még eső. A hőmérséklet csökken.

A Magyarország legközelebbi száma Vízkereszt ünnepe után kedden, január 7-én a rendes időben jelenik meg.

— **ROBBANTJÁK A CITYT.** A londoni City tönkrebombázott épületeinek robbantását tegnap megkezdték.

— **ÉPITŐMUNKA A FŐKORMÁNYZÓSÁGBAN.** Franek birodalmi főkormányzó újévi kiáltványából kitűnik, hogy hatalmas összegeket fordítottak az úthálózat és a vasúti összeköttetések építésére, lakásépítésre, a posta és gyárak helyreállítására, valamint talajjavításra.

— **EGYNAPI MUNKA VAGY KÉTNAPI BÖRTÖN.** Törökországban a jövőben nagyobb számban alkalmazzák közmunkáknál a fegyenceket. Minden munkanap két nap büntetését jelenti.

— **JAPÁN GAZDASÁGI KÜLDÖTTSÉG MEGY BERLINBE.** Liszszabonban japán gazdasági küldöttség tartózkodik, amelyet a Japán Nemzeti Bank elnöke vezet. A küldöttség Németországba utazik.

— **15. GYERMEKE SZÜLETETT EGY VILÁGHÁBORÚS KATONÁNAK.** *Nyiregyházi* jelentés szerint *Pokol* András világháborút járt katonának *Zsurkon* néhány nappal ezelőtt született a tizenötödik gyermeke. A gyermekek, egy kivételével, mind életben vannak. Az újszülött keresztapaságát vitéz *Jékey* Ferenc, Szabolcs vármegye főispánja vállalta.

— **ÚJABB ÉLELMISZERKORLÁTOZÁS ANGLIÁBAN.** Woolton közélelmezési miniszter kijelentette, hogy az élelmiszeradagok újabb korlátozására azért van szükség, mert az afrikai háború fejleményei erősen igénybeveszik az angol hajóteret.

— **MINISZTERTANÁCS ANKARÁBAN.** Ankarában minisztertanács volt, amelyen folyó ügyeket tárgyaltak.

— **SZÉLVIHAR PUSZTÍT BELGRÁDBAN.** Belgrádban erős szélvihar pusztít. A külvárosokban kisebb faházakat teljesen lerombolt a szél. Az Adrián heves vihar dühöng, átmenetileg megszüntették a hajóforgalmat.

— **ROOSEVELT NEM VÁLASZOLT...** Roosevelt a tegnapi sajtóértekezleten kijelentette, hogy 200 kereskedelmi hajó épül. Arra a kérdésre, hogy Anglia részére készülnek-e a hajók, Roosevelt nem válaszolt. Csak annyit mondott, hogy a hajók amerikai tulajdonban maradnak.

— **BALESET EGY UJPESTI GYÁRBAN.** A Magyar Vigogne Fonó ujpesti telepén a gép hajtószíja elkapta *Sick* Imre 38 éves munkást és balkarját tőből kitépte. A Gróf Károlyi kórházba vitték. A rendőrség megindította a vizsgálatot, hogy kit terhel a felelősség.

— **AZ 1919. JUNIUSI BAJTÁRSAK SZÖVETSÉGÉNEK** vezetősége felhívja mindazokat a ludovikásokat, akik az 1919 június 24-iki ellenforradalomban résztvettek, továbbá azokat az ellenforradalmárokat, akik más ellenforradalmi alakulatokban a Ludovikával karöltve együttműködtek és ezáltal igényjogosultságot szereztek a Kormányzó úr által a közelmultban alapított »Nemzetvédelmi keresztre«, haladéktalanul közöljék pontos lakcímüket (V., Alkotmány-utca 10.), hogy a Szövetség kitüntetésre való felterjesztésüket eszközölni tudja.

Ullein-Reviczky Antal rendkívüli Követ és meghatalmazott miniszter

Dr. Ullein-Reviczky

A kormányzó úr, a külügyminiszter előterjesztésére dr. *Ullein-Reviczky* Antalt, a külügyminisztérium sajtóosztályának vezetőjét I. osztályú követségi tanácsossá kinevezte és egyidejűleg neki a *rendkívüli követi és meghatalmazott miniszteri* címet adományozta.

Dr. *Ullein-Reviczky* Antal kinevezése a magyar ujságirás igaz öröme, mert e kivételes rangemelésben történelmi időkben végzett kiváló diplomáciai munka elismerését becsüljük mindannyian. Az a páratlan készség, főtényes tudás és pompás gyakorlati érzék, amivel külügyminisztériumunk sajtó- és kulturális osztályának vezetője napi munkáját ellátja, nagyértékű szolgálata az államérdeknek. Dr. *Ullein-Reviczky* Antal 1894-ben született Sopronban, középiskoláit a Szent Benedek-rend soproni főgimnáziumában végezte, 1912-ben a bécsi konzuli akadémiára került. A diplomácia szolgálatában állva Bécsben, Párisban, Genfben, Isztanbulban és Zágrábban működött. 1938 decemberétől kezdve vezeti a külügyminisztérium sajtóosztályát, amelybe 1939 végén beolvadt a kulturális osztály is.

Lánya született a földmivelésügyi miniszternek

Kolozsvár, január 4. Báró *Bánffy* Dániel földmivelésügyi miniszter családjában örvendetes családi esemény történt. Feleségének, *Zichy* Ella grófnőnek tegnap délután a kolozsvári Park-szanatóriumban *leánygyermeke* született. Az újszülött bárónő a házaspár *negyedik leánygyermeke*. Mind az újszülött, mind az anya *kitünően* érzik magukat. *(MTI)*

— **AUTÓKÖRÚT ÉPÜL PÁRISBAN.** Párisban megkezdték nagy autókörút épitését, igy akarják tehermentesiteni a város hosszában futó közlekedési útjait.

— **PÉTAIN AZ IFJUSÁGÉRT.** A *Pétain*-kormány elrendelte, hogy a magán-internátusokat külön hatósági biztosok ellenőrizzék. A nevelőintézetekben, testnevelési intézetekben, ifjúsági stadionokban, szanatóriumokban tilos az italok kiszolgáltatása.

— **KI PÉNZELI AZ USA VÉDELMI BIZOTTSÁGÁT!** Egy newyorki folyóirat azt irja, hogy az USA védelmi bizottságát nemzetközi bankkörök pénzelik és Amerikát háborúba akarja sodorni. A folyóirat követeli, hogy a bizottság működését vizsgálják felül és a háborús uszitókat büntessék meg.

— **HÁZASSÁG.** *Alföldi* Klára és *Révész* Andor vasárnap tartják eljegyzésüket. (Minden külön értesítés helyett.)

Csapó Nelly (Szolnok) és *Bánhidy* Tibor (Szolnok) jegyesek.

— **A TESZ NŐI LÖVÉSZGÁRDÁJA** folytatni kívánja a honvédelmi és nemzetvédelmi szolgálatban a nők kiképzését. Ezért február elsejével új tanfolyamot nyit. Jelentkezés és bővebb felvilágositás január 17-én délután 6 órakor a Szilágyi Erzsébet leánygimnázium tornatermében (I., Mészáros-utca 5—7). vagy előzetesen a TESz helyiségében (V., Alkotmány-utca 10., II. em.) minden délelőtt 11 és 1 óra között.

— **MEGTIZEDELIK FINNORSZAGBAN A HÁZIÁLLATOKAT.** A finn minisztertanács elhatározta, hogy a takarmánykészletek kímélése céljából a háziállatállomány egytizedét levágják.

— **GYÁSZROVAT.** Özv. *Oldal* Jánosné sz. *Kada* Emilia 76 éves korában meghalt. Ma délután temették a kerepesi temetőben.

Kadocsa Ede volt ujságíró ma reggel hányatott élet és sok szenvedés után 59 éves korában meghalt. Könyveket irt, szerkesztő volt, élete végefelé hosszú ideig egy amerikai színpadi kiadóvállalat magyarországi megbizottja volt.

— **AZ ÉLET,** a Szent István Társulat hetilapjának uj száma gazdag tartalommal megjelent.

új számának érdekességei:

AMBRUS JÓZSEF, a Turul fővezére válaszol ZILAHY LAJOS újévi cikkére

Sillanpää Nobel-díjas iró novellája

»A SZERELEM DALA«
Az Arviz Indiában sláger-kottája

Németh László színházi kritikája

Tersánszky J. Jenő és Lovászy Károly humoros irásai

KRÚDY GYULA regénye

Dr. Németh Antal, a Nemzeti Színházigazgatójának filmcikke

Terescsényi György novellája

P. Ábrahám Ernő riportja a hó-strandolókról

Zilahy Lajos cikke Széchenyi Zsigmond könyvéről

Világhiradó—Képes riportok—Divat—Film—Inyesmester—Pályázat

Főszerkesztő: ZILAHY LAJOS
Felelős szerkesztő: KÁLLAY MIKLÓS

SZÍNES HÍRADÓ

1.

A Madách Színház tavalevőben néhány hetes működés után a Nemzeti Színház együttesét látja vendégül Bókay János »Négy asszonyt szerettek« cimü darabjában. Arra a kérdésre, hogy mikor és milyen formában kerül a sor a színház törzstársulatának foglalkoztatására, azt a tájékoztatást kaptuk, hogy a vendégvigjáték sorozatos előadása után vagy egy magyar vigjátékot mutatnak be (Vaszary Gábor uj művét), vagy pedig egy francia darabot Zilahy Lajos átdolgozásában. Turay Ida is fellép az ujdonságban. A külföldi darabnak egyik érdekessége, hogy több kutyus is szerepel benne.

*

Utánozhatatlan a Kosztelitz Lavendula.

2.

Catharine Hepburn több mint két évig nem filmezett, mert sorozatos előadásban játszotta a Filadelfiai történet cimü vigjáték főszerepét. Most visszatért Newyorkból Hollywoodba, ahol ennek a darabnak a filmváltozatát fogja alakitani.

*

A *Semler-cég* közismerten kiváló minőségü szöveteiben ma is igen nagy a választék.

3.

A Shakespeare-kultusz igen erősödik Amerikában is. A Broadway, Newyork színházi negyede minden esztendőben talál egy-egy nagy Shakespeare-sikert. Tavalyelőtt két színház versengve játszotta a »Hamlet«-et, tavaly a »Tévedések vigjátéka« aratott valóságos operettsikert, az idén pedig a »Vizkereszt, vagy amit akartok« kerül szinre szülőtt házak előtt Helen Hayes főszereplésével.

*

A legszebb ruhák *B. Steiner Gizinél* készülnek. Légrády Károly-utca 44/b. I. 1. Telefon: 292—531.

4.

A jugoszláv-magyar politikai és kulturközeledésnek jelentős eredménye mutatkozik a filmszakmában. Régi és uj magyar filmeket nagy számmal és nagy sikerrel játszanak nemcsak a magyarlakta városokban, hanem O-Szerbiában is. Belgrádban az elmult héten nyolc magyar filmet láttak el szerb felirattal.

*

Orosz fűzőszalon. Tökéletes fűzők, haskötők, melltartók, II., Erzsébet-körút 18. I. emelet 5.

5.

Harsányi Zsolt Magdolna cimü háromkötetes regényéből német film készül. Ismert berlini filmiró állitja össze a szcenáriumot, amelyből a forgatókönyvet irják majd. *A Magdolna* filmváltozata budapesti miliőben játszódik és a berlini film néhány szép magyarországi külső felvételt is bemutat.

Egészségét szolgálja a

Rudas Gyógyfürdő

természetes rádiumos hévvize.

Férfi thermálgőz Juventus kádfürdő Uszoda

SZINHÁZ és FILM

GYERGYÓI BÁL

A Magyar Színház ma este mutatja be *Szilágyi* László és *Huszka* Jenő zenés játékát, *Lóránth* Vilmos rendezésében. A játék témája a Lenkey-század 1848-as híres szökése Galiciából haza, arra a hírre, hogy itthon szükség van minden magyar katonára. A téma megmozgatja a nézők szívét, épúgy, mint a sok utalás Erdélyre, székelységre, székely életre, gyergyói hegyekre, magyar hazafiságra. A szereplők a legjobbak: *Fedák* Sári, *Rózsahegyi* Kálmán, *Fejes* Teri, *Zimonyi* Márta, *Kollár* Lívia, *Adorján* Éva, *Dajbukát* Ilona, *Básti* Lajos, *Földényi* László, *Bilicsi* Tivadar, *Sugár* Lajos, *Bihari* Nándor, *Bársony* István, *Pethes* Ferenc és még felsorolhatnánk öt-hat kitűnő epizódszínészt.

Külön kell megemlítenünk *Angyal-Nagy* Gyulát, aki pompás hanganyagához, kulturális énekéhez még most sem tudta megszerezni a vérbeli színész szabad mozgását a színpadon. Ha az olvasó látja a névsort, a kitűnő színészgárdát, — akikben *hajszálnyit sem fog csalódni*, mert amit alakításban, játékban, táncban, szépségben, énekben, egyéniségformálásban adni lehet, azt páratlan bőkezűséggel szórják közönségük elé, — ha az olvasó látja a névsort, elmegy és megnézi a *Gyergyói bál*-t s csalódni fog. A pompásan játszó színészek mellé kitünő muzsikát kap *Huszka* Jenőtől. De sem a muzsika, sem a színészek művészete — többnyire különkülön érvényesülő, egyéni ízű művészete — nem tüntethet el néhány súlyos hibát.

Amilyen érthető és szépen felépített a székely huszárok hazavágyódása Galiciából, éppen olyan érthetetlen, hogy *Lenkey* János huszárkapitány, miután húsz évig viselte a császár kabátját, a döntő pillanatban leszegje, majd felszegje fejét *s e két mozdulat között* döntse el, hogy hazatér a huszárokkal. Ez a rész teljesen kidolgozatlan.

A másik hiba *hazafias motivumok szerencsésnek éppen nem mondható felhasználása*. Daljátékba, amely *Fejes* Teri és *Bilicsi* révén *percenkint kacagást fakaszt*, nehéz beilleszteni a 48-as pátoszt, a Rákóczi-indulót, a Talpra magyar-t és a Kossuth-nótát. Ilyenkor bizony csikorog a darab gépezete. (Mellékesen megjegyezzük, hogy Fejes Terinek sikere lett volna a XIV. Renében bevált s úgylátszik egyideig most majd vissza-vissza-kísértő »illyr« *malacságok nélkül is.*) Azonban a Gyergyói bál mégis *siker lehet*, mert a színészek legtöbbje kitűnő játékkal támogatja Huszka muzsikáját. **(dkl.)**

BAJ VAN SALOMEVAL

Bemutató az Andrássy Szinházban

Cesare *Meano* története a megöregedett Salemeről kitünő vígjátéki ötlet, de nem abban a formában, ahogy azt az olasz író megoldotta. Az ő vígjátékában Nero hírből beleszeret *Salomeba*, miután hallott csodálatos táncáról és elküldi követét Salome férjéhez, hogy az adja neki négy tartomány fejében a csodálatos asszonyt. *Salome azonban már megöregedett, lehet vagy hatvan esztendős.*

A király nem akar lemondani a négy tartományról és ravasz miniszterével kiterveli, hogy »udvari« kecskepásztorának csodálatosan szép lányát küldi el Salome helyett Rómába. A kegyes csalásról a római »tábornok«-követ is tud, de őt is megejti az ál-Salome szépsége és a császár haragjától való félelem s elviszi *Szilágyi Szabó Eszter Salomet Rómába*. Az öreg király pedig ledől kerevetére és néhány szomorkás, bölcs mondás közepette, amelyeket *Az ördög nem alszik*-beli grimaszaival kísér, csendesen elszenderedik, miközben odakint kipirul az előbb még csillagos arméniai ég.

Ez a történet bőségesen elegendő egy egyfelvonásos tréfára, de semmiképpen sem tudja pótolni a háromfelvonásos vígjáték követelményeit. A sovány mese következménye aztán, hogy a szereplők igyekezete belefullad a végtelenségig ismételt egyetlenegy vígjátéki helyzet bonyolítgatásába.

Törzs Jenő királya veszedelmesen emlékeztet, amint már mondottam *Az ördög nem alszik*-beli dühös grófjára. *Vaszary* Piroska öreg Salomeja néha a vígjáték, néha még a tragédia elemeivel küszködik. *Szilágyi-Szabó* Eszter igen szép ál-Salome, ennél többet nem is kíván tőle a szerep. *Hajmássy* reniek római tábornok. Kitünő *Mihályfi* agyafurt minisztere és *Z. Molnár* együgyű kecskepásztora. *Pataky* Miklós pogácsát sütő testőrparancsnoka és *Szakáts* római pót-követe érdemel még dicséretet.

Vaszary János rendezte a darabot, a szép díszlet *Básthy* István műve. **(h. i.)**

Szeleczky Zita

Ma van az Eladó birtok bemutatója az Omnia és Atrium filmszínházban

Páger Antal

Az *Omnia* és *Atrium* filmszínház tegnap este mutatta be díszelőadás keretében *Mikszáth* Kálmán *Eladó birtok* című regényéből készült filmet, amelynek forgatókönyvét *Harsányi* Zsolt írta. A filmnek ma lesz a premierje, amelyen résztvesznek *Mikszáth* Kálmán örökösei is, valamint a filmben szereplő művészek: *Szeleczky* Zita, *Páger* Antal, *Mihályfi* Béla, *Toronyi* Imre, *Vaszary* Piroska, *Keéry* Panni, *Dajbukát* Ilona és *Pethes* Ferenc. *Megnézik továbbá a filmet a jugoszláv, bolgár és török filmkölcsönzők is, akik már a gyártás ideje alatt lekötötték a filmet országaik számára. Mikszáth* Kálmánnak ez a filmre vitt rendkívül mulatságos regénye a magyar filmjátszás történetének igen fontos fejezete.

Bette Davis: Deluzy kisasszony
Charles Boyer: Praslin herceg

Rachel Field Egy asszony három élete *című regényének filmváltozata*

Rachel Field körülbelül harmincéves. Egyetlen könyvet irt idáig, az is világsiker. Ő Margaret Mitchell mellett Amerika legtöbbet olvasott írónője. Az utóbi időben számtalan tanulmány, riport és ismertetés jelent meg az amerikai sajtóban az »ismeretlen« Rachel Fieldről, aki évnél maradandóbb emléket állított a stockbridgei temetőben porladó nagyanyjának, aki mielőtt Mr. Field tiszteletes úr felesége lett volna, nevelőnő volt a régi Párisban s mint ilyen, ártatlanul meghurcolt hősnője a mult század legnagyob társadalmi botrányának.

Bette Davis

Ki volt Deluzy-Desportes kisasszony? Ez a kérdés foglalkoztatta már a tizenötéves Rachel Fieldet, amikor a családi relikviák között egy finom, gyöngyírással telirótt bőrkötéses naplót talált. Akiktől érdeklődött a napló eredete után, — szülők rokonok, a Field-ház barátai — csak mosolyogtak, de nem adtak választ a kérdésre. Egyik nap aztán hall valami olyast, hogy Mrs. Field tiszteletesasszony nem a legüdítőbb élmény serdülő lányoknak. Ekkor már elolvasta a naplót és elhatározza, hogy megírja védőbeszédét a titokzatos D. kisasszony érdekében.

Rachel vérbeli amerikai diáklány. Tudományszomjas és rendkívül kiváncsi. Makacs is. Legalábbis ezt tartják róla a clevelandi és baltimorei egyetem tudós professzorai, amikor a gesztenyehajú kollegina állandóan egyetlen kérdéssel zaklatja őket.

Charles Boyer

Miyen volt Páris társadalmi élete a Második Köztársaság előtt? Lajos Fülöp kora, a bábkirály és a tiszavirág-korszak érdekli a fiatal tanárnőt, aki aztán 1936 őszén Párisba utazik és a Faubourg Saint-Honoré útján a régi kihalt Praslin hercegi család palotáját keresi. Megtalálja és az omladozó falak, fakó tapéták közt megfejti boldogtalan őse titkát, Praslin herceg és Mrs. Field, akkor még D. kisasszony ártatlan szerelmének indítóokait. Ezután megirta regényét, amelyben az egész világ előtt igazolta Deluzy-Desportes kisasszony ártatlanságát, emberfeletti jóságát és erkölcsi tisztaságát.

Mndezt abból az alkalomból kellett elmondanunk, hogy Anatol Litvak rendezésében művészi nagyfilm lett ebből a regényből. Bette Davis játssza Deluzy-Desportes kisasszony szerepét, Praslin herceg pedig Charles Boyer.

HURRÁ, 1941

A Kamara Varieté új műsora

A *Kamara Varietének* ez a műsora művészi fokon áll. Több sikerült műsora közül talán ez a legötletesebb, humorában ez a legcsillogóbb, szellemességében talán ez a legfrissebb.

Remekbesikerült kis tréfa *Lőrincz* Miklós *Vegytisztító* című tréfája, roppant mulatságos *Az első férfi* című bohózat. Aktuális célzataival szórakoztat *Halász* Rudolf *Záróra a Rébuszban* című blüettje, mely a nemrég elitélt restist figurázza ki nagyon szellemesen. Kitünő volt a szeszereplőgárda. *Raffay* Blanka egyedülálló, fanyarkás humorával, franciás fintoraival márka. *Balassa* János markáns komédiázása, *Fehér* fregoliszerüen változó alakítóereje, *Fekete* Pál szárnyaló tenorja igaz művészet.

Kitünt ismét Dolly *Hopkins*, aki táncaival egyre mélyebben nyúl le az értelemig és mozgása most már nem egyszerű »táncolás«, hanem »mozdulatba átírt költemény«, ahogyan egyszer egy nagy orosz kritikus meghatározta az igazi táncművészetet. *Endrédy* Gréte, az egyre fejlődő *Darvas* Marika, a csinos *Molnár* Margit, a kitünő *Hámos* Emmi az együttes többi tagja. Nagy sikere volt *Collinsnak*, a lasszózó késdobálónak és fiatal hölgypartnerének, aki példaadó bátorsággal hajtja nyakát a repülő kések alá. A *Capton & Stones* néven ismert komikus akrobaták budapesti bemutatkozása sikerült. *Sallay* György igazgató lüktető rendezése fokozta a megérdemelt sikert. **(—th)**

Új műsor a Royal Varietében

Pénteken este új műsort mutatott be a *Royal Varieté*. Az ujdonság *Royal Trott* címmel került színre, mert így nevezték el az elmés és groteszk farsangi táncot, amely végigvonul a sikerült revü-varietén. A táncos rész primadonnája, *Bársony* Rózsi és a köréje csoportosított táncoló művészek átütő sikert aratták a látványos képekkel. Kitünő kis kabarétréfák, valamint ügyes és nívós artistaprodukciók színesítették a műsort. A szereplők közül dicsérettel említjük meg *Lengyel* Gizi, *Ihász* Lajos, *Rév* Erzsi, *Szabó* Ernő nevét. A közönség három órán keresztül szórakozott és nevetett.

FILMHÍREK

CSINTALAN FÉRJEK. A napokban ismét a közönség elé kerül a Lloyd filmszínházban a Csintalan férjek című kitünő amerikai vígjáték, amelynek főszereplői Tyrone Power és Linda Darnell. A kísérő műsorban szerepel Stan és Pan egy burleszkje is, amelynek címe: Stan és Pan, a bokszbajnok.

*

CSORTOS RIO DE JANEIROBAN. A cím kissé bizarrul hangzik, de érthető. Arról van ugyanis szó, hogy Csortos Gyula nagyszabású filmjét, a Vissza az uton-t lekötötte Dél-Amerika számára egy portugál filmvállalat. A film a Clipperen repül Amerikába.

Stignani beteg, elmarad fellépése az Operaházban

Vasárnap este nem lesz előadás az Operaházban

Az *Operaház* vasárnapra és szerdára hirdette *Stignani* Ebenek, a *Római Királyi Opera* művésznőjének két budapesti fellépését. A világhírü művésznő ma délelőtt táviratban értesítette az *Operaház* igazgatóságát, hogy influenzában megbetegedett. *Morlin* Amadé, az Operaház főtitkára a következőket közölte ezzel kapcsolatba a *Magyarország* munkatársával:

— A rendkívüli vendégciklusnak *Stignani* fellépésével hirdetett két előadását januárban megtartjuk, de később közzéteendő időpontban. A január 5-ére és 8-ára bérleten kívül váltott jegyek vagy visszaválthatók, vagy felhasználhatók a később megtartandó előadásokon.

— *Vasárnap, január 5-én este nem lesz előadás*, szerdán, január 8-án az E-bérletsorozatban *Németh* Mária felléptével a *Trubadur* kerül színre.

A szőkékkel mindig baj van

A *Vígszínház* megkezdte következő ujdonságának próbáit. *Vaszary* Gábor *A szőkékkel mindig baj van* című vígjátéka a Vígszínház következő premierdarabja. A darab négy főszereplője: *Tolnay* Klári, *Somló* Valéria, *Perényi* László és *Szilassy* László. Rendező *Hegedüs* Tibor. *A premier ideje egyelőre még bizonytalan.*

A Kismadár című darabot, melyet a Madách Színház hozott színre, január közepén a Fővárosi Operettszínház tüzi műsorra, munkaelőadások keretében, délelőttönkint.

Január 6.-án kezdik meg Nizzában Molière »A nők iskolája« című darabjának megfilmesítését. Louis Jouvet rendezi a darabot és ő játssza a férfifőszerepet is. Madeleine Ozeray lesz a film női sztárja, a szőke Ágnes.

*

ÉRIK A GYÜMÖLCS. John Steinbeck regénye a karácsonyi könyvpiac egyik szenzációja volt. Amerikában majd egymillió példány fogyott el a könyvből, amely az amerikai földmívesréteg nyomorúságos életét irja meg. A Fox-gyár filmet készített a regényből. Főszereplők a hollywoodi színészgaléria legelőkelőbb művészei: Henry Fonda, Jane Darwell és John Corradine. Rendező: John Ford.

Hazatérés Amerikából

Remenyik Zsigmond utijegyzetei

Bilbaóból Barcelonába — Keserves küzdelem kezdődik a vizumokért — Rossz szállodánál is van rosszabb

(TIZENEGYEDIK NAP.) Idejében kinn voltunk a pályaudvaron, hogy elhelyezkedhessünk a bilbao—barcelonai vonaton. Míg lassan megtelt a kocsi, egy Amerikát járt spanyollal beszélgettem. Angolul kezdtem a beszélgetést, de spanyolul voltam kénytelen folytatni, mert a spanyol, bár két évet töltött St. Louisban, egyetlenegy szót sem beszélt amerikaiul. Hogy nem érezte ott jól magát, ment is azonnal tovább, le Dél-Amerikába. Mint mondotta, St. Louisban jól keresett, de *nem tudta megszokni a szokásokat és az embereket.* Lement tehát Buenos-Airesbe, ami egy spanyol számára körülbelül annyi, mintha más ember hazamegy. De onnan is visszajött nyolc esztendő mulva és azóta itthon van és már nem is szándékozik vándorolni tovább.

*

Bilbaót elhagyta vonatunk, felkanyarodott alagutakon és viaduktokon át a hegyek gerincére, soha nem látott tündéri tájak tárultak elénk. Ez még a Pireneusok déli nyulványai, égbenyuló kőhegyek. Egymásután hagyjuk el a tengerpart közelébe eső kis városokat és falvakat, ahogy esteledik, úgy kezd komorabbá válni a vidék. Kőhegyek tetején, mészkődombok oldalán állanak falvak, mintegy téren és időn kívül, minden változástól és minden alakulástól mentesen, lebegve az időtlen térben. Néha látjuk lakóikat is, magasan a töltésről, amint elhalad a falvak mellett vonatunk. Csontos, szikár parasztok laknak itt, komolyak és komorak, mintha kő és víz és szél és nap formálta volna vonásaikat.

Később az Ebro mentén haladunk, magas, sötét jegenyék között. Lassan esteledik, korán is kel a hold. Madarak kísérik vonatunkat, ha elfáradnak, újabb csapat szegődik nyomunkba, és jönnek velünk, alacsonyan röpülve a réteket szegélyező vörös és fehér dombok fölött. Már csak a hold világítja meg a tájat, a falvakat, a hegyeket és a dombokat, a réteket és a magas, sötét jegenyéket. Néha megáll a vonat, ilyenkor utasok kászolódnak le és új utasok kászolódnak föl, megrakodva súlyos tarisznyákkal. Élelmiszereket is árulnak már állomásokon, jegy nélkül, jó rozskenyeret, sajtot, sonkát és gyümölcsöt.

*

Reggel tízkor érkeztünk meg Barcelonába. Meleg van, izzasztó meleg. Minden holmit a pályaudvaron hagyunk és már rohannánk is dolgaink után, ebben a nagy városban. Igen nagy a forgalom, ezt már látjuk a pályaudvar előtt. Egy alacsony, sovány fiatalember csatlakozik hozzánk, jellegzetes hotelportás-sapkával fején, kínálgatva és ajánlgatva a különböző rendű és rangú hoteleket. Hogy ő elvezet bennünket *mindenhová*, csak válasszuk az ő hoteljét, a »Hotel de las cuatro naciones«, a »Négy nemzet«-hez címzett szállodát. Majd meglátjuk, most nincs hotelválogatásra idő. És már rohanunk is, velünk rohan a sovány, alacsony fiatalember, előbb gyalog, utána villamoson. Rohanunk a német konzulátusra, hogy most mitévők legyünk? Utazzunk repülőgépen, kitűnőek a Lufthansa gépei. Igen, de mi lesz a csomagjainkkal? A csomagokat adjuk fel személypoggyászként.

A vízumosztály tisztviselője már ad is egy címet, egy szállítóvállalkozó címét, aki, mint mondja, majd ellát tanácsokkal.

*

Rohanunk a szállítóvállalkozóhoz a rekkenő, fullasztó melegben. Hogyne, ő vállalkozik a poggyász elszállítására, de csak a spanyol határig, ott egy másik ügynök áll majd rendelkezésünkre. Sajnos, hogy Budapestig adhassuk fel csomagjainkat, az ma lehetetlenség, nem olyan világot élünk. Egyébként sem vállalhat jótállást a csomagokért. Ne felejtse el, uram, — mondja a szállítmányozási vállalkozó — ma háború van, ma háborúban élünk. Vigye magával repülőgépen a csomagokat, ha maga is repülőgépen kíván utazni. No jó, hát mit tehetünk, rohanunk a Lufthansához.

Jegy iránt érdeklődünk, meg csomagszállítás iránt. Körülbelül *tíz napra el van adva minden jegyünk*, mondja a Lufthansa-tisztviselő. Igen, két jegy ára Barcelonától Münchenig 1300 peseta. Mennyi a csomagjuk, uram? Körülbelül másfél mázsa? Az ismét, nagyjából számítva másik 1300 peseta, minden költséggel számíthat 3000 peseta költségre személy- és csomagszállításért innen Münchenig. Ha kívánja, *jövő szerdára* rezerválunk két ülést. Jövő szerda, jövő szerda, gondoljuk, *addig* biztosan megszerezzük a francia és a svájci vízumot.

Már a francia konzulátuson vagyunk, izzadtan és fáradtan, a lucskos és rekkenő melegben. Sajnos, mondja a francia konzulátusi tisztviselő, egy átutazó vizum megszerzése *heteket vesz igénybe*, be kell terjeszteni Vichybe minden egyes kérvényt, kivétel nélkül. De talán van az uraknak itt konzulátusuk, van Madridban követségük. Ha az önök követe Madridban szól a mi követünknek, az utasíthat bennünket, hogy soron kívül és Vichy megkerülésével kiadjuk az átutazási engedélyt. Intézzék el ezt a madridi követükkel, azután intézzék el vizumukat a svájciakkal, ha minden jól megy, néhány nap alatt megvan az átutazási engedély. Egy félóra mulva már *a svájciaknál* vagyunk. Tessék beadni egy kérvényt, négy fényképpel az úrról és négy fényképpel a hölgyről, ha fizetik a sürgönyválaszt Bernből, néhány nap alatt el van intézve a dolog. Most, sajnos, már zárjuk az irodát, legyen szerencsénk holnap délelőtt. Ezt mondották a svájciak és még ki is nyitották előttünk az ajtót, igen udvariasan, szivesen és előzékenyen, hogy elhagyhassuk az irodát, mert túl voltunk így is a hivatalos időn.

*

Alig hogy álltunk a lábunkon, amidőn a sovány, alacsony fiatalember társaságában megérkeztünk a Négy nemzet-hez címzett szállodába, a Rambia leglármásabb részére. Sovány, szúróstekintetű hölgy fogadott bennünket és megmutatott egy szobát. Nagy, barátságtalan és reménytelen szoba volt ez, tele lármával, porral és kiabálással, ami felcsapódott a sétányról a nyitott ablakon át. Nincs egy jobb szállodája? — kérdeztem a sovány, alacsony fiatalembert. Van egy másik szállodám is, amit képviselek, — válaszolta a hotel-ügynök, itt van nem messze, jöjjenek utánam az uraságok. Lebandukoltunk a lépcsőn, a szúrósszemű szállásadónő megvető pillantásától kísérve. Kifordultunk a kapun és áthaladva egy térségen, a fiatalember egy sötét, piszkos, keskeny, ijesztő és züllött sikátorba kanyarodott.

Hová megy? — kérdeztük a fiatalembert, mert megállottunk a sötét utácska bejáratánál, határozottan, mint aki egy lépést se megy tovább. Itt van a másik hotelem, — mondotta egyszerűen a sovány fiatalember. Ebben az utcában? Igen, ebben az utcában. Szó nélkül megfordultunk, összetörve, leverve, majdnem összeroskadva a fáradtságtól és tanácstalanul. *Ebbe az utcába semmiképpen be nem megyünk*, — mondottuk és kértük a sovány, alacsony fiatalembert, hogy vezessen vissza az előbbi szállodába. Visszamentünk és kivettünk egy szobát. És úgy, ahogy voltunk, izzadtan és mint akik fölött összecsapnak a hullámok, szédült és tompa fáradtságban elnyomott bennünket az álom.

Csak Halász
ruhát kabátot bundát
viseljünk!
Magas nivó
Olcsó szabott ár
Halász Dezső
női divatháza
VII. Rákóczi-út 54.

Nagybecskereki hivatalos jelentés a bánáti kommunista-merényletekről

A polgári lakosság őrzi a vasúti sineket

Szabadka, október 1. *(A Magyarország tud. tel. jel.)* A nagybecskereki báni hivatal *hivatalos jelentést* adott ki a bánáti kommunisták rémtetteiről. A közlemény emlékeztet, hogy az illetékes hatóságok felhívást bocsátottak ki, amely szerint ha a szökésben levők meghatározott időre visszatérnek és beszolgáltatják fegyvereiket, szabadlábon maradnak és semmi bántódásuk nem lesz. A vezető szerb nemzeti körök elítélték a kommunisták és zsidóbérencek tevékenységét és felszólították a lakosságot, hogy *vegyen részt az építőmunkában.*

A bujkáló kommunisták látták, hogy a lakosság eleget tesz a felhívásnak és igyekszik romboló munkájukat megakadályozni, ezért elkeseredett dühükben *sorozatos merényletet és büntetteket* követtek el a Bánátban. Nagykikinda és Mokrin között, Oroszlámosnál merényletet követtek el a vasút ellen. Bombát dobtak *egy mokrini szerb polgár házára, őt magát meggyilkolták és feleségét súlyosan megsebesítették.* Melence és Torda között átvágták a telefonvezetékeket.

Nagybecskerek és Lemence között rálőttek egy magánautóra. Megszervezték hivatalos személyek meggyilkolását és a gyilkosságok végrehajtására kiszemelteknek kiadták a szükséges utasításokat és fegyvereket. *A rendőrség lelkiismeretes munkájának köszönhető, hogy a gyilkosságokat idejében megakadályozták és a tervekbe beavatott személyeket kellő időben őrizetbe vette.*

Ezeknek a pokoli tetteknek megtorlásaként — folytatja a hivatalos közlemény — Melencén, Kumán és Mokrinban szabotázsért, kommunista propagandáért és kommunista röpiratok terjesztéséért, valamint hivatalos személyek meggyilkolásának előkészítéséért *kivégeztek számos ismert kommunistát.*

A lista *30 ember nevét* sorolja fel, nagyrészt *szerbek és zsidók.*

Ezt követően Nagybecskerek és Pancsova között merényletet kíséreltek meg a személyvonat ellen. Meglazították a síneket és ki akarták siklatni az éjszakai vonatot. Megtorlásként a német katonai parancsnokság nyilvánosan agyonlövetett *tizenkét kommunistát, akik bebizonyított bűncselekményekért voltak bebörtönözve* és holttestüket huszonnégy órán át kifüggesztette elrettentő példaként a nagybecskereki vásártéren. A lista közli a kivégzett egyének nevét is, akik csaknem kivétel nélkül szerbek, legnagyobbrészt munkások, kisebb részben szellemi foglalkozásúak.

A további vasúti merényletek megakadályozása céljából a német főparancsnokság elrendelte, hogy *október 11-ig a városok és falvak lakossága foglalkozásra és nemzetiségre, valamint vallásra való tekintet nélkül köteles őrizni a vasúti sineket olyképpen, hogy egymástól 50 méternyi távolságra kettős őrszem vigyáz a vasútvonal épségére, az est beálltától reggel hat óráig.* Amennyiben a merényletek mégis megismétlődnének, a nagybecskereki rendőrségen kommunista üzelmekért fogságban levő 38 egyént *nyilvánosan felakasztják.*

Nyitrán elítéltek két kommunistát

Nyitra, október 1. *(Bud. Tud.)* A nyitrai kerületi bíróság kommunista üzelmek miatt vonta felelősségre *Krajcsovics* József és *Nasticky* Ferenc nagytapolcsányi munkásokat, akik a vádirat szerint tagjai voltak egy illegális kommunista szervezetnek. Tiltott izgató tartalmú kommunista ujságot olvastak, tagdíjakat fizettek, sőt *új tagokat is szereztek.* A vádlottakat egyenként *négy-négy havi fogház* büntetéssel sujtották.

Royal Revüszínház
Igazgató: HEINEMANN SÁNDOR
Premier: október 2-án, csütörtökön
TEMPÓ REVÜ!
énekes, táncos, vidám artistarevü
17 képben.
Rév Erzsi, Kőváry Gyula, Nádor Jenő
felléptével.
Kőváry Gyula konferál.
DIANA CLAYTON
BARRAH — BARRAH
GLADYS and KUSSERON
HEINEMANN-jazzrevü
RIC JOKER * BARY BAKER
NÉMETH SÁNDOR * G. LABOCH
A jegyeket a pénztár érvényesíti.
Jegyek 2 hétre előre válthatók.
Pénztári telefon: 224-064.

Ha nincs kedve
egy nyolcad sorsjegyért 3.50-et, egy negyedért 7.—, egy félért 14.—, vagy egy egészért 28.— pengőt áldozni, akkor nyugodjék bele, hogy egy fillért sem nyerhet az osztálysorsjáték hatalmas nyereményeiből, amelyek összege: több mint tízmillió pengő.

SZINHÁZ és FILM

A MILLIOMOS

Bemutató az Uj Magyar Színházban

A *vitéz Bánky* Róbert vezetésével működő *Uj Magyar Színház Bónyi* Adorján *A milliomos* című vígjátékával kezdte meg első szezonját. A bemutató vázolta az új színházi alakulás legfőbb törekvését: *az irodalmi dráma istápolását.*

Bónyi Adorján vígjátékának hőse *a milliomos*, aki sok esztendő előtt véletlenségből elolvasta imádott feleségének naplóját, amely felvilágosította arról, hogy az asszony házasságuk első pillanata óta gyűlöli. Elválik feleségétől, sőt három gyermekét is elűzi az asszonnyal és ettől a perctől kezdve csak pénzének él s öregemberes bogarainak, amelyek igen szép számmal hemzsegnek fényes, de boldogtalan életében. Ilyen különös bogár például a kvietált grófi inas, aki már tizenkét esztendeje igazgatja morózus gazdája életét; képeket gyüjt, rajong a szép szőnyegekért, választékosan elmondogatja véleményét a milliomos nagymamakorral kacérkodó babájáról, sőt még operaáriákat is énekel a gazdája helyett, miközben beretválja.

Ilyen előzmények után határozza el aztán a milliomos, hogy szörnyű vagyonát szülővárosára hagyja és visszavonul a szegénységbe, abba az ezer pengős havi életjáradékkal fényesített ócska vidéki villába, ahol küzdelmes fiatalságának legboldogabb napjait élte. Itt lép a bonyodalomba a milliomos ifjabbik fia, persze feleségestül, miután a papa annak idején minden gyermekének megtiltotta a házasságot. A kis menyecske aztán néhány szempillantás alatt napsugarassá varázsolja az öreg medve életét, bejelentve, hogy a milliomos nemsokára nagyapa lesz.

Itt törik meg a mese fonala, illetőleg ezen a ponton fordul a vígjáték a bohózat felé olyanformán, hogy aztán az író mindvégig nem tudja, melyiket válassza: *a vígjátékot-e vagy a bohózatot?* Úgyanis az eljövendő unoka ismét a pénz felé fordítja a milliomost — mintha havi ezerből nem tellenék bőven a kis porontynak ingecskére, meg egyéb testi jóra — és elhatározza, hogy visszapereli a várostól a vagyonát. És mi ennek a legegyszerűbb útja? Bolondnak nyilváníttatja magát. Visszakapja a pénzét, de közben a fiatal asszony bevallja: nem lesz gyerek. Az öreg csalódottan vonul vissza a magányba pompás inasával, de a helyzetet szerencsésen megmenti a szomszédasszony, akinek előadásából kiderül, hogy az a gyerek mégis csak meg fog születni és kirámolja a milliomos elé bizonyítékképpen a készülő babakelengyét. Megérkeznek a fiatalok, az öreg kiosztja közöttük az apró holmik egy-egy darabját, majd fejére húzza az eljövendő trónörökös kis sapkáját és ezzel a történet véget ér.

Ez *A milliomos* legfőbb fogyatékossága, ez a műfajok között való kalandozás, amely néha igen tanácstalan, kényelmetlen helyzetbe hozza az írót és a darabot. Dicsérendő tulajdonsága viszont az az *irodalmi választékosság*, amely remekül pallérozott dialógusait jellemzi és amely az *író Bónyi* igazi képét mutatja meg.

A milliomos Csortos Gyuláért íródott. Neki szabott szerep, amely az ő szinte mérhetetlen képességeinek nyujt tágas és ragyogó teret. *Csortos* él is az alkalommal, szinte tobzódik a játék és komédia millió színben játszó zuhatagában; egyéniségével betölti a színpadot, áttöri a mondatok merev gátjait és az ő megakaszthatatlan lendülete dobogtatja végig a darab vígjátéki és néha őszi-szomorú ereit. *Csortos* különben a darab rendezője is. Itt kevesebb dicséret illeti, *néha igen csendes a tempó.* A többi szereplő tulajdonképpen csak keret, amely összefoglalja *A milliomos* meséjét. Pompás *Bilicsi* Tivadar inas figurája, csupa szín, csupa élet. Meg kell dicsérnünk *Turay* Idát és *Perényi* Lászlót a »milliomost mentő« ifjú házaspár szerepében, aztán *Földényi* László ügyvédjét, valamint *Pethes* Ferencet és *Köpeczi-Boócz* Lajost, egy-egy nyulfarknyi epizód figura vérbő megformálásáért. *Halassy* Mariska néhány túlzottan rikító színt kevert alakításába. Jó *Szentiványi* Béla, *Sugár* Lajos, *Botond* Mária és a szinen egyetlenegyszer átrohanó *Losonczi* Zoltán.

A pompás és nagyvonalú díszletekért *Básthy* István érdemel teljes dicséretet.

Hevelendy István

A VÉGTELEN ÚT

Zarah Leander új filmje az Urániában

Holnap mutatja be az Uránia filmszínház Zarah Leander új filmjét, amely egy énekesnő életének különös kalandjait és karrierjének furcsa változásait mondja el. Zarah Leander Antonia Corvellinek, a Bécsben élő híres olasz operaénekesnőnek figuráját eleveníti meg, ki egy porosz arisztokratához köti életét, de semmiképpen sem tud elszakadni a színpadtól és ura egyedül tér vissza birtokára, míg az énekesnőt elsodorja a bécsi forradalom szele és egy kalandor gróf forró szenvedélye. Itt kezdődik tulajdonképpen a film érdekes, izgalmas meséje, melynek középpontjában Zarah Leander áll, a multjával és élete emlékeivel szakított híres énekesnő. Rolf Hansen rendezte a filmet, bőven kihasználva Zarah Leander csodálatos hangját, a kor érdekes hangulatát és azokat a feledhetetlenül szép tájakat, amelyekben az énekesnő urának sorsa bonyolódik a váratlan befejezésig. Zarah Leander mellett a kitünő Hans Stüwe, a rendkivül szép Eva Immermann, Agnes Windeck, Siegfried Breuer és Albert Florath játszik vezető szerepet A végtelen útban, amelyet holnap mutat be az Uránia filmszínház.

Zarah Leander

Bemutató előtt a legművészibb francia film

MIRE MEGVIRRAD...

A közel jövőben kerül a budapesti közönség elé a legművészibb francia film, a *Mire megvirrad...* amely a francia filmgyártás *kiemelkedően legszebb alkotása:* művészi, emberien mélységes, irodalmi és valóban meg nem alkuvó történet. A filmet Marcel *Carné* rendezte és Curt *Courant*, a világ első operatőrje fotografálta. Főszereplők: Jean *Gabin*, Jules *Berry*, *Arletty* és egy tizenkilencesztendős új színésznő, Jaqueline *Laurent*, aki *Annabella* elárvult helyét foglalta el a francia filmben. A *Mire megvirrad...* a legőszintébb hangú, legmegrázóbb emberi történet, amely az emberi lélek valamennyi húrját megszólaltatja a színészek feledhetetlen játékával. Ítéletünkről különben a közönség is meggyőződhet a közeli napokban.

LEÁNYVÁSÁR

A Royal Apollo és Atrium mai bemutatója

Sárdy János és Szeleczky Zita

Az operett-premiereket a régi világban mindig lázas izgalom előzte meg. Ez az izgalom ezúttal a filmgyárban játszódott le, ahol sok gond, rengeteg áldozatkészség és millió ötlet árán elkészült a leghatalmasabb magyar filmoperett, a Leányvásár. A film ma kerül bemutatásra a Royal Apollóban és az Átriumban. Jacobi Viktor halhatatlan melódiái tehát a moziban is fel fognak csendülni és ennek a bemutatónak keretében mutatkozik be elsőízben Szeleczky Zita mint operettprimadonna. Partnere Sárdy János, Operaházunk kiváló tenoristája, akiben a magyar film legjobb operettbonvivánját találta meg. Latabár Kálmán, Kiss Manyi, Vaszary Piroska és Bilicsi Tivadar gondoskodik majd a mese folyamán a kacagásról. Hatalmas táncjelenetek, nagyszerű finálék, pazar kiállítás, egyszóval az operettelőadások és külföldi operettfilmek minden vonzó tulajdonsága életre kel a Leányvásár-ban, a magyar filmgyártásnak ebben a parádés alkotásában.

Vöröskereszt napjával zárta szezónját tegnap délután és este a Fényes Cirkusz. A Vöröskereszt sebesültszórakoztatási akciója keretében a tegnap délutáni előadáson mintegy 250 sebesült és 1500 a frontról szabadságolt és oda visszatérő katonát látott vendégül a Fényes Cirkusz. Az előadáson megjelent a miniszterelnökség és a honvédelmi minisztérium megbizottja is, majd az előadás végén vitéz Simon Elemér, a Magyar Vöröskereszt elnöke mondott köszönetet Fényes Györgynek, akinek négy gyermeke az előadás végeztével minden sebesültnek egy-egy doboz cigarettát adott át.

Kenneth Roberts Északnyugati átjáró cimü feledhetetlen regénye Amerika történelmének egy jelentős esztendejét irja meg, az 1759. évet, az önálló Amerika megszületésének dátumát. A Metro-gyár most elkészitette a pazar regénynek színes filmváltozatát Spencer Tracy-vel a főszerepben.

Holnapra marad a Royal Revüszínház bemutatója

A *Royal Revűszínház* mára hirdetett bemutatója a nagyszabású technikai előkészületek *miatt holnapra marad.* A színház pénztára a *mára kiadott jegyeket holnapra érvényesíti.*

Színházak műsora

OPERA: Hegyek alján (E. 1., ½8). — **NEMZETI:** A piros bugyelláris (IV. B., ½8). — **KAMARA:** Kaland (8). — **MAGYAR MŰVELŐDÉS HÁZA:** Szülők iskolája (5). — **VIG:** Marie Rose (8). — **UJ MAGYAR SZINHÁZ:** A milliomos (8). — **ANDRÁSSY:** Boldoggá teszlek (8). — **MADÁCH:** IV. Henrik (3/48). — **FŐVÁROSI OPERETT:** Október 3-tól: Csodatükör (8). — **ROYAL REVÜSZINHÁZ:** Fortissimo (½9). — **KAMARA VARIETÉ:** Ramazuri (½9). — **KOMÉDIA:** Minden tehén fekete (½9). — **BÁBSZINJÁTÉK:** Baj van a nénnyországban (8). — **ERZSÉBETVÁROSI:** 2000 pengős férfi (½6, ½9). — **JÓZSEFVÁROSI:** Becskereki menyecske (½6, ½9). — **KISFALUDY:** Fityfiritty (½6, ½9). — **MŰSZINKÖR:** Csak vasárnap: Postás Katica (½4, 6, 8).

Mozik műsora

Rövidítések: Sz = szombat; V Ü = vasárnap és ünnepnap; M = matiné

ADMIRÁL (353—707): **A Manderley-ház asszonya.** (Mindennap: 11 1 3 ½6 ½8 3/410.) Vasárnap d. e. 11-kor: **Dankó Pista.** — **ALKOTÁS** (355—374): **Ujhold.** (1/14 1/16 ½8 ¼10: V Ü 11 és ½2-kor is.) — **ANDRÁSSY** (124—127): **13-as ház.** (3 ½6 ½8 ¼10: V Ü 2 4 6 8 10.) — **ÁTRIUM** (154—024): **Leányvásár.** (½6 ½8 ½10: Sz V Ü ½4-kor is.) — **BELVÁROSI** (384—563): **A Manderley-ház asszonya.** (Jobbterem ½5 ½8 ½10: V Ü 2 1/25 1/28 ½10: balterem ½9: V Ü ¼4 6 ½9.) — **BELVÁROSI HIRADÓ FILMSZINHÁZ** (181—244): **A Kormányzó Ur látogatása a Vezéri főhadiszálláson. A szövetségesek előnyomulása Keleten. Széchenyi-jubileum. Fehér veszedelem** (kultúrfilm). **Raizos híradó Indo-Kináról. Különkiadás. Magyar. Ufa. Luce és Fox híradók.** (Folyt. egyórás előadások 10—24 óráig.) — **BROADWAY** (422—722): **Dalol az éjszaka.** (1/14 ½6 ½8 ½10: Sz V Ü ½2-kor is.) — **BUDAI APOLLÓ** (351—500): **Ujhold.** (½5 3/47 9: V Ü 1 1/44 ½6 ½8 3/410.) Vasárnap d. e. 11-kor: **Juarez.** — **CAPITOL** (134—337): **Két szerelmes óra.** (½4 ½6 ½8 ¼10: vasárnap és ünnepnap 1/22 órakor is.) — **CASINO** (383—102): **Huncut kis kacsák.** (Walt Disney-parádé!) (½6 3/48 3/410: szombaton, vasárnap és ünnepnap ½4-kor is.) — **CITY** (111—140): **Huncut kis kacsák.** (Walt Disney színes mesefilmjei.) (3/16 3/48 3/410: Sz V Ü 3/44 3/16 3/48 3/410.) — **CORSO** (182—818): **Háry János.** (½6 ½8 ½10: Sz V Ü ½4-kor is.) — **CORVIN** (139—584. 138—988): Rövid ideig zárva! Átalakitás után mint premierszinház nyilik meg. — **DAMJANICH** (425—644): **A svéd csalogány.** (¼4 ½6 ½8 ½10: V Ü 2 4 6 8 10.) — **DÉCSI** (121—343. 125—952): **Becsületből elégtelen.** (5 ½8 ¼10: Sz V Ü 3/43-kor is.) — **ELIT** (114—502): **Dankó Pista.** (4 6 8 10: V Ü 2-kor is.) — **FORUM** (189—707. 189—543): **Negyedik hétre prolongálva! Ne kérdezd, ki voltam.** (3/46 1/28 3/410: Sz V Ü 1/44-kor is.) — **GLÓRIA** (427—521): **Madridi kém.** (3/25 3/47 9: Sz ¼4 ½6 ½8 ½10: V Ü ½2-kor is.) — **HIRADÓ FILMSZINHÁZ** (222—499): **A Kormányzó Ur látogatása a Vezéri főhadiszálláson. A szövetségesek előnyomulása Keleten. Széchenyi-jubileum. Fehér veszedelem** (kultúrfilm). **Raizos híradó Indo-Kináról. Különkiadás. Magyar. Ufa. Luce és Fox híradók.** (Folyt. egyórás előadások 9—24 óráig.) — **HOLLYWOOD** (225—003): **Dankó Pista.** (1/24 1/26 ½8 ½10: V Ü ½2-kor is.) — **IPOLY** (292—626): **Manderley-ház asszonya.** (2 ½5 7 ½10: V Ü d. e. 11-kor is.) — **JÓZSEFVÁROSI** (131—316): **Az ököljog.** (¼4 ½6 ½8 ½10: V Ü ½2-kor is.) — **KAMARA** (423—901): **Az elsodort ember.** (11 2 4 6 8 10.) — **KULTUR** (188—120): **Édes ellenfél.** (5 ¼8 1/410: V Ü 2/42 3/44 3/46 3/48 3/410.) — **LLOYD** (111—994): **Második hétre prolongálva! A nagy riport.** (¼4 ½6 ½8 ½10: V Ü ½2 órakor is.) — **NYUGAT** (121—022): **A Manderley-ház asszonya.** (½5 7 ½10: V Ü 2 ½5 7 ½10.) — **ODEON** (422—785): **A Manderley-ház asszonya.** (Folyt. ¼4 ¼7 3/49: V Ü ½2 4 1/27 9.) — **OLYMPIA** (423—188): **Modern szimfónia.** (Mindennap: 11 2 4 6 8 10.) — **OMNIA** (150—195): **Hatodik hétre prolongálva! Csákó és kalap.** (5 1/48 1/210: Sz V Ü 3-kor is.) — **PALACE** (221—222): **Második hétre prolongálva! Közbelép a feleségem.** (11 2 4 6 8 10.) — **PÁTRIA** (145—673): **Dankó Pista.** (4 6 8 10: vas. és ünnepnap 2-kor is.) — **PHÖNIX** (223—242): **Manderley-ház asszonya.** (Mindennap folyt. 11 ½2 4 ¼7 9.) — **RÁDIUS** (122—098. 120—564): **Hetedik hétre prolongálva! Intermezzo.** (½6 3/48 3/410: Sz V Ü ¼4 órakor is.) — **RIALTÓ** (224—443): **Összánc.** (11 1 3 ¼6 ½8 1/210.) — **ROYAL APOLLÓ** (222—002): **Leányvásár.** (1/16 ½8 3/410: szombat, vasárnap és ünnepnap 4 6 8 10.) — **SAVOY** (146—040): **Dankó Pista.** (¼4 ½6 ½8 ¼10: V Ü ½2-kor is.) — **SCALA** (114—411): **Háry János.** (1/16 ½8 3/410: Sz V Ü 3-kor is.) — **SIMPLON** (268—998. 268—999): **Dankó Pista.** (½4 ½6 1/28 ½10: V Ü ½2-kor is.) — **STUDIÓ** (225—276): **Harmadik hétre prolongálva! Izv élni jó.** (Mindennap: 1) ½2 ¼4 ½6 1/28 3/410.) **TISZTI KASZINÓ:** Okt. 2. és 5-én: **András.** Okt. 7-én: **Robinson-család.** (½5 3/47 9. — **TIVOLI** (225—602): **Táncoli és szeress.** (Mindennap 11 3/44 3/46 3/48 3/410.) — **TURÁN** (120—003): **A Manderley-ház asszonya.** (11 1 3 1/16 ½8 3/410.) — **URÁNIA** (146—046): **Prolongálva! A bacsületes lovasa.** (5 ¼8 1/210: Sz V Ü 3/43-kor is.) Vasárnap d. e. 11-kor: **Bécsi történetek.** — **VESTA** (222—401): **Harmadik hétre prolongálva! Rosemarie.** (11 1/42 ½4 ½6 ½8 ½10: V Ü 11 2 4 6 8 10.)

„EXCAMBION"

Irta: Hunyady Sándor

Olvasom, hogy a békés hajózás teljesen megszünt Európa és Amerika között. Az »Excambion« nevű gőzös, amely néhány nappal ezelőtt indult el Lisszabonból Newyork felé, az utolsó hajó volt, amely az Atlanti-óceánon átkelt.

Jól ismerem az »Excambion«-t. 1940 augusztusában rajta jöttem haza Amerikából, a bőröndjeim teli vannak ragasztva a hajó etikettjeivel.

Talán nem egészen érdektelen leírni ezt a járművet, amelynek szinte történelmi jelentősége van, hiszen útjának vonala az utolsó békés cérnaszál volt, ki tudja, menynyi időre, a két kontinens között.

Az »Excambion« az »American Export Lines« tulajdona. Kicsiny hajó, alig tízezertonnás. Főkép teherszállításra építették, csak úgy mellékesen van rajta néhány kabin is, amelyek rangra nézve mind egyformák. Luxuskabinok, tágas teraszokkal. Turistaosztály vagy harmadikosztály nincs az Excambionon.

Az én utamon — Amerikából Európába — kongóan üres volt a hajó személy-osztálya. Akkor már csak nagyon elszánt emberek mertek tengeri útra vállalkozni. Alig volt húsz utas. A hajó étterme ásított az ürességtől. Minden utas egy-egy külön speciális eset volt. *Bulla* Elma, akit az őszi színházi szezon követelt vissza Budapestre. Két *dán* mérnök, akik meghaltak a honvágytól. Egy *török* házaspár, akik *nászúton voltak* Amerikában. Egy *francia grófnő*, aki a családjához igyekezett, megszállott területre. Egy *amerikai lovastiszt*, aki Rómába igyekezett, mint katonai attasé. A többi utast nem sikerült közelebbről megismernem, el is felejtettem figuráikat.

Az átkelés majdnem két hétig tartott, mert az Excambion nem gyorsjáratú postahajó. Azonkívül a hosszabb, déli úton jött, Bermudán keresztül. Még nem is látszott a sziget, amikor már érezni lehetett a nyilt tengeren virágainak és fűszereinek édes illatát. Bermuda kikötőjében meg kellett állni, mert akkor olyan fejlődési fokán tartott a háború, hogy még ezt az amerikai hajót is gondosan átkutatták Bermuda angol hatóságai. Parafasisakos, shortos, revolvertáskás hivatalnokok jelentek meg a fedélzeten. Az utasok arcába néztek. Lementek a hajó belsejébe és kinyitották a postazsákokat.

Aztán tovább mehettünk. A kis Excambion parányi, tízezer tonnája eltünt a napsütött Óceán térségében, mint egy szem mazsola. Az egész úton pompás idő volt. Kék ég és még kékebb, síma tenger. Napközben félmeztelenül henyéltünk a födélzeten, moziba mentünk, vagy uszodába. Mert mozi és uszoda is volt a hajón. Igaz, hogy az uszodát csak az előárboc mellett kifeszített vízhatlan vászonmedence jelentette, de azért remekül lehetett uszkálni a meleg, sós vízben, amelyet hatalmas csöveken szivattyúztak a tengerből.

Este azonban sötét ruhába kellett öltözni a vacsorához. Bizonyos dolgokhoz még az ilyen kicsiny hajók illemtana is ragaszkodik. Például az esték atraktiv voltához és az angol-francia nyelvű, arannyal nyomtatott étlaphoz.

Az étlap arannyal volt nyomtatva, az igaz. De a komplikált nevű fogások mögött szomorú dolgok rejtőztek. Pincérünk, egy műfogú öreg úr, bánatos együttérzéssel ismerte be, hogy a koszt bizony *alulmúlja magát*. A csirkéről föl lehetett tenni, hogy harminc évig pihent megkopasztva a hűtőházban, vagy egy konzervdobozban. A gyümölcs rossz volt, az alma savanyú, a görögdinnye bágyatag. »Water melon« — mondta a pincér lesujtón, amikor elém tette a dinnyeszeletet, amely olyan sápadt rózsaszín volt, mint egy vérszegény nő foghúsa. Volt ebben az elátkozott kosztban valami érthetetlen. Például megfoghatatlan volt, hogy tudott ez a hajó olyan tintaízű lötytyöt főzni a legremekebb, friss pörkölésű braziliai kávéból, amelynek illata reggelenként betöltötte az egész fedélzetet.

Egy nap a kapitány azzal tüntetett ki, — ez nagy kegy a hajókon — hogy Bulla Elmával és a francia grófnővel együtt meghívott parancsnoki lakosztályába cocktailre. Az »Excambion« kapitánya köpcös, szőke ember volt, németes nevű, a haja is németesen volt a nyakszirtjén és a füle mögött kurtára nyírva. Modorában a müncheni polgárok kedélye érzett. Bennünket whiskyvel és sherryvel kínált, ő maga sört ivott füles üvegkorsóból. Elolvastam a többi tiszt nevét is a prospektuson. Csak a navigációs tiszt és a rádiós tiszt neve volt angol hangzású, a többié másféle eredetre vallott. Még *magyar alkalmazott* is volt a hajón. A purser. Ez olyanféle hivatal, mint egy századnál a manipulánsőrmesteré. A purser már a harmadik generáció óta volt amerikai állampolgár, de azért még elég jól tudott magyarul: »*Nagymama mindig magyarul beszélek!*« — magyarázta kedvesen, meleg családiassággal. A temperamentuma meg éppen magyar volt. Sokszor mondta: »Szedek kis pénz, váltok jegy, rohanok óhazába, sétálni!« Egyszer félrekacsintott és így szólt: »Alig várok már, legyek Lisszabonban! Van ott nekem kis barátnő!« — Tekintetét áhitatosan az égre emelte: »Édes kislány! Szeme fekete, arany haja befestve!«...

Lisszabonban a vámhatóság előtt a pokol minden drukkját szenvedtem el a szőkére festett portugál kislány miatt, mert a purser, mint honfitársaival, egész drogériát csempésztetett partra Bullával és velem a babájának. Poggyászom teli volt szappannal, púderrel, parfőmmel, arckrémmel, szőrtelenítő folyadékkal és izzadság elleni balzsammal.

A vámos kinyitott egy tégelyt és kérdőleg nézett rám. Kézmozdulatokkal mutattam, hogy én kenem vele az arcom. A rigófekete portugál röhögött és szélnek eresztett.

Kimentünk a váméptületből. Kissé meghatva néztem a móló mellett álló »Excambion«-ra. Olyan volt rajta a kéthetes, csöndes út, a napsütött, sósízű Óceánon, mintha egy eldugott, kis, quarnerói fürdőn pihentem volna.

3-ik hétre prolongálva!
MINDENNEK A FÉRJ AZ OKA
(Metro-vígjáték)
LLOYD

Nem bírtam a féltékenységét, baltával fejbeütöttem, függönyzsinórral megfojtottam...

Vall a pestújhelyi feleséggyilkos

Emlékezetes az a gyilkosság, amelynek halálos áldozata *Schmegner* Miklósné szül. *Borsa* Erzsébet volt, akit férje, *Schmegner* Miklós pestújhelyi magántisztviselő, egy gyárvállalat főkönyvelője ez év július 8-án *hálószobájukban 14 baltacsapással leütött, majd a függönyzsinórral megfojtotta. Schmegner* tettének elkövetése után selyemruhába öltöztette a holttestet, levette a csipkefüggönyt az ablakról, szemfedőként ráterítette, *gyertyákat gyujtott* a rögtönzött ravatal körül, majd elment hazulról. Másnap detektívek fogták el *Óbudán*. Az ügyészség gyilkosság bűntettével vádolta és az ügyet a pestvidéki törvényszék *Csikmák*-tanácsa ma kezdte tárgyalni.

Az alacsony, szemüveges, kopasz vádlottat szuronyos fogházőrök vezették a tárgyalóterembe. *Schmegner lakkcipőben, fekete frakknadrágban, szürke daróckabátban* állt a bírói emelvény előtt.

— Bűnösnek érzem magam, — kezdte vallomását — mert meggyilkoltam a feleségemet, de *nem a vádiratban megállapított módon* történt a dolog. A vádirat ugyanis azt mondja, hogy azért öltem meg, mert terhemre volt. Nem volt terhemre, *csupán féltékeny volt rám, állandó botrányokat rendezett és ezt már nem birtam idegekkel.* Már három héttel a gyilkosság előtt elhatároztam, hogy végzek vele.

A féltékenység poklában

Ezután részletesen elmondta, hogyan ismerkedett meg feleségével, majd a gyilkosságot megelőző körülményekről beszélt.

— Három héttel azelőtt megfogamzott bennem a gondolat és véglegesen határoztam. Szégyellem magam Isten és ember előtt, de a feleségem által hetekkel előbb rendezett jelenetek után *elhatároztam, hogyha mégegyszer ilyen botrányt rendez, agyonlövöm, én pedig öngyilkos leszek.* Tizenöt évig tartott ez az idegtépő féltékenykedéssel és botrányos családi jelenetekkel terhes élet.

— Nem gondolt arra, — kérdezte a tanácselnök — hogy ismerősét, *Vankó* Terézt elveszi feleségül?

— *Szerettem Vankó Terézt*, szoros barátságban éltem vele tíz év óta, de sohasem igértem meg, hogy feleségül veszem, nem voltam vele szemben lekötelezve és kényszerhelyzetben sem éreztem magam. Július 8-án reggel korán ébredtünk fel. En gyorsan öltözködtem, hivatalomba készültem, feleségem panaszkodott, hogy fáj a feje és vizes borogatást rakott rá. Vita támadt köztünk. Feleségem megint *Vankó* Terézzel való ismeretségemet emlegette és *féltékenységi jelenetet rögtönzött.*

— *Hirtelenében előkaptam a kályha mellől a favágó baltát és többször fejbesujtottam vele.* Nem tudom hányszor, de talán *nyolc-tizet* üthettem rá. Feleségem felemelkedett az ágyban, összetette kezeit, könyörögni kezdett, majd elvesztette eszméletét és hörgött. *Akkor leszakítottam a függönyzsinórt, nyaka köré csavartam és addig húztam a zsinór végét, míg élet volt benne.* Már az első pillanatban *megbántam* a tettemet, de nem lehetett visszacsinálni. A falról leszedtem a szentképeket, mellére raktam, kezei közé rózsafüzért fűztem, gyertyákat raktam a fejéhez és *egy mécsest és a gyertyákat meggyujtottam, letérdeltem és imádkoztam a holttest mellett.*

„Kikaparnám a sírjából"

— Meggyilkolja és aztán ilyen színészkedést produkál! — szólt közbe az elnök felháborodottan.

— Méltóságos elnök úr — zokog *Schmegner* — *nagyon megbántam, amit tettem és kikaparnám a sírjából szegényt.*

Ezután elmondta, hogy megborotválkozott, ünnepi ruhába öltözött, magához vette összes személyi okmányait, majd bezárta az ajtót és elment hazulról.

— Mért vette magához okmányait?

— *Öngyilkos akartam lenni a temetőben, édesanyám sírjánál.*

— De még valamit akart csinálni. Mi történt *a felesége fülbevalójával?* — segítette vallomásában az elnök.

— Ja igen, — jutott eszébe *Schmegnernek* — *kivettem feleségem füléből a fülbevalót, elvittem egy zálogházba, három pengőt kaptam érte.* Eladtam a bútorok egy részét és feleségem összes ruháit is.

„Jóbarátaim dúlták fel az életemet"

— Azt mondta, hogy *öngyilkos* akart lenni — tárta elébe az elnök vallomásának előbbi részét — és ehelyett *a gyilkosság után elment randevuzni Vankó Terézzel.*

— Valóban találkoztam *Terivel*, akit azért kerestem fel, *hogy elbúcsúzzam tőle, mert öngyilkos akartam lenni.* Később sörözni mentünk. Ott elmondtam neki feleségem meggyilkolásának részleteit. *Nem hitte el*, majd rá akartam beszélni, hogy legyünk együtt öngyilkosok, de *Teri* azt válaszolta, hogy neki idős anyja van, azt el kell tartania. *Ezután felkerestem testvéreimet, hogy elbúcsúzzam tőlük. Ők lebeszéltek az öngyilkosságról* és azt tanácsolták, hogy jelentkezzem a rendőrségen. Éppen indulni akartam a főkapitányságra, amikor letartóztattak.

— Rokonaimnak, ismerőseimnek és »jóbarátaimnak« köszönhetem a sorsomat, — fejezte be vallomását — mert *ők dúlták fel az életemet folytonos intrikáikkal.*

— Ne okoljon senkit, — intette le a tanácselnök — *csak önmagát.*

A vádlott kihallgatásának végeztével az *orvosszakértők* tettek vallomást. Elmondták, hogy *Schmegner* születésétől kezdve *szenzibilis, idegességre hajlamos ember*, de a bűncselekmény elkövetésekor nem szenvedett elmebajban és jelenleg sem beteg.

A következő tanu *Vankó* Teréz, a vádlott barátnője volt. Vallomása szerint *Schmegner felesége is tudott kettőjük szoros kapcsolatáról.* Egy alkalommal *Schmegnerné* meghívta lakására és előtte felelősségre vonta férjét: »*Engem választasz-e — kérdezte vagy Terikét?*« Schmegner habozott és azt mondta: »*Mindkettőtöket szeretlek...*« Ugyanígy vallott *Vankó* Imréné, *Vankó* Teréz édesanyja is.

Tizenkét és fél évi fegyház

A bíróság több *tanut* hallgatott még ki, majd ítélethozatalra vonult vissza.

Félórás tanácskozás után hirdette ki *Csikmák* tanácselnök a törvényszék ítéletét, mely szerint a bíróság házastárson elkövetett szándékos emberölés bűntette miatt *Schmegner* Miklóst *12 évi és hathónapi fegyházra ítélte.*

Enyhítő körülménynek tekintette az indokolásban, hogy erősen korlátozva volt szabad elhatározási képességében, enyhítésnek vette töredelmes beismerését, büntetlen előéletét és elkeseredet lelkiállapotát. Súlyosbító körülményként mérlegelte viszont azt a kegyetlenséget, mellyel a gyilkosságot elkövette.

A vádlott és védője megnyugodott az ítéletben. Dr. *Héczey* Lajos királyi ügyész *fellebbezést* jelentett be.

Royal Apollo * Corso
karácsonyi műsora:
NINOCSKA
GRETA GARBO
Jegyelővétel

Anny Ondra és Heinz Rühmann
pompás vígjátéka
Csoda a hálókocsiban
SIMPLON
SAVOY

SZINHÁZ és FILM

KONCERT

Felújítás a Kamara Színházban

Elmés, sziporkázó bécsi vígjátékot újított fel tegnap este a *Kamara Színház*. Szerzője, Hermann *Bahr*, mindössze hét éve halt meg, hófehér szakállával s világlátó kék szemével maga volt a megtestesült békebeli jólét nem túlveszélyes erkölcsbírája. Legsikerültebb műve, a *Koncert*, 1910-ben Budapesten is színre került olyan parádés szereposztással, amelyhez méltó a mostani is.

A cselekmény házassági négyszög, remekül összetanult kvartett. Egy népszerű zongoraművész, azzal ámítva öregedő feleségét, hogy zártkörű hangversenyre utazik, egy fiatal és kacér asszonnyal a hegyi vadászházban tűnik el. Az okos természetudós férj figyelmesen kigondolt tervvel mindenáron rendet akar teremteni az érzelmek zürzavarában: tervének és érzéseinek megnyeri a művész feleségét is s a rászedett pár váratlanul megjelenik a házasságtörésre készülő szerelmesek találkahelyén, a vadászházban. A házaspárok már-már cserélnek, de mielőtt teljes volna a forduló, ismét összekerülnek. Kiki az övéhez, a régihez.

Könnyű fajsúlya mellett *finom írói munka* a Koncert. Legtöbb jelenetnél olyan a színpad, mint egy vidám és elmés emberekkel telt századeleji, gondtalan francia szalón, ahol egymást ugratják az emberek, egymás szájából kapkodva a szót. A nézőtéren mindenki mulat a vadászház pompás kvartettjátékán .minden mondat pontosan célba talál. A férfiaknak azért tetszik, mert olyanvalaki képviseli őket a játékban, mint a fölényes tudós, a nők pedig azért mulatnak, mert ők nagyon is tudják, miről van szó és azonkívül: szeretnek csipős dolgokat hallani a fajtájukról. A közönség a várakozás örömét érezte, a legszebb örömöt, amit a színpad nyujtani tud.

Érdekes ugyan maga a cselekmény is, de ahhoz, hogy hatása legyen az élcek, aforizmák és maliciák sürün pattogó rakétáinak, kitűnő színészek kitűnő előadása kell. Akikben és amiben nem is volt hiány. Jó kedvvel, látható passzióval játszották szerepüket a színészek, néhol annyira belejöttek, hogy szinte már *commedia dell'artét* játszottak. A mértéktartó, fölényesen humorizáló *Timár* József találta el leginkább a harmannbahri tónust. *Uray* Tivadart túlmesszire ragadta a szerep. *Makay* Margit diszkrét pikantériával Timárt követte, míg *Dayka* Margit inkább a parszifláz-vonásokat hangsúlyozta. *Makláry* Zoltán és *Gobbi* Hilda erősen túlzott. Friss színfolt *Olty* Magda. Párszavas szerepében *Váradi* Gyöngyi volt jó.

A fordítás *Innoczent-Vince* Ernő műve, sima, a színészeknek könnyen beszélhető szöveget ad. *Németh* Antal rendezése lelkes, kitünően átgondolt művészi munka. Nagyon tetszettek még a szép korhű jelmezek és a díszletek közül a vadászház.

Vass László

SZÉP AZ ÉLET

Bemutató az Uj Magyar Színházban

Tegnap este mutatta be az *Uj Magyar Színház Vaszary* János *Szép az élet* című komédiáját.

A játék hőse a fiatal tisztviselő, ki angyali jósággal, tavaszi ártatlansággal és néhány pompásan fogalmazott atyai bölcs tanáccsal vág neki az életnek, amely szerinte napsugarasan szép, örömteli és imádnivalóan tökéletes. Természetszerűleg ez a húnytszemű világszemlélet össze kell hogy ütközzék a reális élettel és a hős váratlan csalódásában *a halálba akar menekülni*. A sors a Lánchíd korlátjáról rángatja vissza és az a szürkeruhás férfi, kire az író a sors szerepét bízta, huszonnégy órává meghosszabbítja a csalódott emberke életét.

Ez a huszonnégy óra a darab: *a lázadás komédiája*. Az esett, rendetlen, rajongó emberke pompás ruhát ölt, revolvert rejt a zsebébe és nekivág »kíméletlen« büntetőhadjáratának. Mindenkinek megmondja a véleményét, elragadja a szerelmesét, felpofozza a főnökét, megleckézteti pimasz társait és közben készül a halálra. Komédiáról lévén szó, a végén természetesen mégsem lövi magát főbe, mert most már élni akar, hiszen az élet olyan szép, olyan napsugaras és májusban mégsem lövi főbe magát az ember főkép, ha szerelmes és ha a szerelmese is viszontszereti.

Vaszarynak legalább is ez a tétele és tételét pompásan igazolja ez a komédia, amelynek mindössze egy szándéka van: *mulattatni*. Nem is törekszik egyébre, mint mulatságos képek sorozatára, amelyben a hős kedvére tombolhat a kacagás hullámaiban ringatózva.

Bilicsi Tivadar játssza a darab vezetőszerepét. *Bilicsiről* mindig tudtuk, hogy nagyszerű színész, de ezúttal alaposan felülmul minden jelzőt. Csupa tehetség minden mozdulata, gesztusa. Alakítása hibátlan és hogy a darab a bemutatón olyan nagy sikert aratott, az elsősorban *Bilicsi* komédiázó kedvének érdeme. Pompás volt minden jelenetben.

A női főszerepben *Hidvéghy* Valéria eleganciáját és szépségét kell megdicsérnünk. Igen tehetséges *Pataky* Miklós vezérigazgatója, *Földényi* László szürkeruhás férfija, *Köpeczi-Boócz* Lajos altisztje és *Fáy* Béla remekül formált bokszbajnoka.

A népes szereplő gárdából meg kell még dicsérnünk *Bilinszky* Ibolyát, *Bihari* Nándort, *Sugár* Lajost, *Bán* Ibolyát és *Hódy* Gittát.

A darab stílusos kísérőzenéjét *Losonczy* Dezső szerezte. A kifogástalan, remekül pergő rendezés *Vaszary* Jánost, a pompás díszletek meg *Básthy* Istvánt dicsérik. **(h. i.)**

SZÜTS MARA HÁZASSÁGA

A *Décsi pénteki* bemutatója

Szörényi Éva, Perényi László, Páger Antal és Simor Erzsi

Holnap mutatja be díszelőadás keretében a Décsi filmszínház a Szüts Mara házassága című legfrissebb magyar filmet, amely Zsigray Julianna hasonló című regényének kiválóan sikerült változata. A film a két Szüts-lány, Mara és Kornélia házasságának romantikus történetét mondja el rendkívül sok ízzel, színnel, humorral és emberi bölcsességgel. Szörényi Éva Szüts Kornéliája és Simor Erzsi Szüts Marája megjegyezni való alakítás. Simor az érzékeny lelkű, kicsit szentimentális, szoborszép Szüts-lányt eleveníti meg, Szörényi pedig a viharos, örökké vidám, szeleskezű, csupaszív Kornélia szerepében remekel. A férfi-galéria két szerelmes hőse a mulatós báró, Perényi László és a sebzett lelkű földbirtokos, Páger Antal. A két hős szerelmes vágyának torzított, mulatságos tükörképe a két Pethes, Sándor és Ferenc. Ők képviselik a filmben a humort és azt az egészséges, jóízű vidéki levegőt, amely a Szüts-lányok házassági históriáját oly közel hozza az ember szívéhez. Vizvári Mariska, Kürthy György, Toronyi Imre, Tompa Pufi és még egy sereg kitűnő szereplő gondoskodik a Szüts Mara házasságának teljes sikeréről.

TÁNCOLÓ BÉCS

Az Uránia mai bemutatója

Ma mutatja be az Uránia filmszínház a legújabb UFA—Wien-filmet, a Táncoló Bécs című vígjátékot, amely a békebeli Bécs gondtalan életét kelti életre két táncmester mulatságos vetélkedésének tükrében. A komédia a német filmgyártás egyik legjobban sikerült vígjátéka: csupa humor, ötlet, kedvesség, derű és mosolygás. A két táncmester figurájában Hans Moser és Paul Hörbiger élete legpompásabb alakítását adja. Utólérhetetlenül kedvesek. A női főszerepet Elfi Mayerhofer, a német film legfiatalabb sztárja játssza. Igen kedves, mulatságos és szép. Hans Holt a film negyedik sztárja, ő az oka minden bonyodalomnak és végül is ő békíti össze a két »vad« táncmestert, természetesen a kis Elfi szívén át.

Elfi Mayerhofer

A film az Uránia karácsonyi ajándéka és úgy hisszük, a közönség örömmel üdvözli majd két kedvencét, Mosert és Hörbigert.

PINOCCHIO

Pinocchio

December 22-én mutatja be a Radius filmszínház Walt Disney legújabb, egész estét betöltő színes rajzfilm-csodáját, a Pinocchió-t. Pinocchio az olasz Collodi fantáziájában született meg. Collodi, akinek neve tulajdonképpen Carlo Lorenzi (írói álnevét szülőfalujától, Collodi-ről vette), Európa egyik leghíresebb mesélője. Első könyve a Gannettino volt, ezt követte a Pinocchio, amely Collodi halála után ötvenegy esztendővel, az idei karácsonyon kerül Walt Disney feldolgozásában a budapesti közönség elé.

Több év után ujból megjelenik a budapesti filmszínházak vásznán Greta Garbo, a világhírű svéd filmcsillag, ki ezúttal a Ninocska című legújabb filmjében kápráztatja majd el csodálatos tehetségével a közönséget. A Ninocska — a Metroék mestermunkája — szombaton a Royal Apollo, jövő héten pedig a Corso vásznán jelenik meg először.

Önagysága titkára

City

Ez a mulatságos komédia egy antik nyaklánc körül játszódik, amely egy sereg ember sorsát bonyolítja össze. A történet hőse önagysága titkára, — Gustav Fröhlich — aki egy sereg lehetetlen feladatot old meg a bonyodalmak során, a sors és a közönség legnagyobb megelégedésére.

A rendkívül tehetségesen megírt és rendezett vígjáték hőse, amint már mondottuk, a nagyszerű Gustav Fröhlich. Partnerei az ellenállhatatlanul mulatságos Theo Lingen, a kedves Maria Andergast és Paul Henkels. A filmet a bemutató közönsége igen nagy szeretettel fogadta és számtalanszor tapsolt bele a mulatságos jelenetek sorába.

A Corvin filmszínház holnap mutatja be Emil Jannings Krüger apó című hatalmas filmjét. Ebből az alkalomból ma délután a budapesti német követség sajtóosztályának vezetője vendégül látta a magyar sajtó képviselőit.

Előadás az első magyar szines filmről

Érdekes előadás keretében fogja ismertetni az *Erdélyi Filmgyártóvállalat* a *Beszélő köntös* című hatalmas színes filmje megszületésének történetét. December 20-án, szombaton este 8 órai kezdettel a *Zeneművészeti Főiskola* nagytermében filmszakemberek világítják meg az első magyar színes film kulisszatitkait, amely alkalommal *Hegyi* Barnabás, *Radványi* Géza, *Baktay* Ervin és *Jávor* Pál tart előadást.

Dr. Kolczonay Ervin, Budapest legfiatalabb filmgyártója és filmkölcsönzője, Félvér című filmjének hetedik heti jövedelmét a Főméltóságú Asszony akciója javára ajánlotta fel.

(x) Angelo-fénykép a legszebb karácsonyi ajándék. Angelo művészi fényképei műtermében (IV., Váci-utca 24. sz., telefon: 18—07—21) készülnek.

Szombaton

este 8 órakor a *Hadirokkantak, Hadiözvegyek, Hadiárvák Országos Nemzeti Szövetsége* művészestet rendez a világháború hősi áldozatai inséges hozzátartozóinak karácsonyi megsegítésére. Közreműködik: *Muráti* Lili, *Mezey* Mária, *Németh* Anna, *Cselényi* József, *Dénes* György, *Greguss* Zoltán, *Hámory* Imre, *Halmos* János, *Pethes* Sándor, valamint a magyar színpad sok számos előkelősége.

A magyar-német kultúrkapcsolatok kiépítésére a két rádió vezetősége — mint ismeretes — nagy sikerrel léptette életbe a művészcsere intézményét. Ennek keretében a Deutschlandsender meghívására a művészcsere zenei műsorában legutóbb az ismert komponista és zongoraművész, dr. Balázs Gyula zongorázott és rendkívül érdekes, saját átírású régi magyar nép- és táncdalokat adott elő.

MARHAHÚS

Irta: Ignácz Rózsa

Nagy tisztelője vagyok Krúdy Gyulának, aki legalább százoldalnyi rímtelen ódát írt a marhahúshoz. Regényeiben furcsaszagú, rozzant kiskocsmákban, ütődöttségükben is mélységesen emberi hősei olyan lucullusi kéjjel eszik a csonthúst, leveshúst, a sárgásan reszkető, félkövér, omlós marhapecsenyét, hogy az olvasónak még akkor is összefut a nyála a kívánságtól, ha történetesen utálja ezt az ennivalót. Gyermekkorom a »békebeli« háborúra esett; színét sem láttam efféle kövér csodáknak. Előbb olvastam Krúdyt s e felmagasztalt étellel csak aztán ismerkedtem meg. Találkozásunk nem volt egészen zavartalan.

A színiakadémiára jártam. E derék iskolának olyan jó szokása volt, hogy a »tehetséges, szegény növendékeknek« ingyen ebéddel kedveskedett. Budapest tizenöt legelőkelőbb étterme ajánlott fel ingyen ebédet a jövendő színészeinek. Nem tudom, megvan-e ma még ez a jó szokás. Mindnyájan tehetségesnek tartottuk magunkat. Szegény is akadt közöttünk elég. Nem tartoztam a legszegényebbek közé, viszont a város másik felén laktunk. Nem volt időm hazajárni ebédelni. A Nemzeti Színház nézőterén ebédeltem egy-egy zsömlyét s ittam hozzá az elképzelt dicsőség mámorító kortyait. Sebestyén Károly, kedves jó direktorom, beszélt rá, hogy inkább járjak én is ingyenebédre. Hogy eloszlassa feszengésemet, nagy színészek nevét emlegette, akiket ugyanúgy támogatott az Akadémia.

Másnap megjelentem Pest legelőkelőbb vendéglőjében. Külön asztalom volt, külön pincér szolgált ki. Ezüst evőeszközzel terített és ezüst tálcán hozta a menüt. Húslevest, marhahúst és főzeléket. Igazi, Krúdy-féle, omlós, félkövér marhahúst. Elragadtatásomat egy pengő borravalóval fejeztem ki. A frakkos pincér olyan természetes mozdulattal tette zsebre, hogy másnap sem mertem kevesebbet adni. Mindennap elmentem, — 48 fillérbe került a villamos — kabátomat ötven fillérért helyeztem el a ruhatárban. (Kötelező volt a ruhatár.) És a kenyér nem tartozott a menühöz. Napi kettő húszba került az ingyenebédem és ezért három hónapon át mindennap megkaptam a húslevest és a főtt marhahúst. (Abban az időben pompás, sonkacsülkös, füstölt kolbászos bablevest lehetett enni 50 fillérért a Rákóczi-úton.) A harmadik hónap végén, a nyolcvanegynehányadik marhahúsnál, már a gondolatra is rágógörcsöm támadt, hogy ebédelni kell. A negyedik hónapban megköszöntem a pompás ingyenebédet és örök életre elbúcsúztam a marhahústól.

... A napokban történt:

Ülök az íróasztalomnál, dolgozni szeretnék, ám a lány fakó képpel beállít és jelenti:

— Nem kaptam kérem mást, csak marhahúst.

Tanácstalanul nyúlok a szakácskönyvért. Vasárnap húsleves volt, sovány, fekete és rágós főtt marhahúsból. Hétfőn már kissé üdébb színű marhahúsra tettünk szert. Készítettünk belőle gulyást. Csütörtökön olyan rostélyosszeleteket kaptunk, melyek a maguk kiaszott voltukban egy-egy emlékbe lepréselt békebeli marhahúsdarabra emlékeztettek. Amit ma hoztak, azt nem tudom mihez hasonlítani. De az is marha. Keresem a szakácskönyvben, hogy mit főzhetnénk ebből.

Az elején kezdem, hogy jól kitanuljam a marhahús ételéalakításának titkait. Az Inyesmester ezt írja általában a marhahúsról szóló irodalmi értékű bevezetésében, a 172. oldalon:

»Régebb a java marhahúst leginkább Bécsbe szállították Magyarországról. A leggyönyörűbb gőbölyöket, azaz hízott ökröket a császárvárosba hajtották s az ottani vágóhídon csak olyan jól ismertek a szép fehér, szélesszarvú szarvasmarhát, mint a velük foglalatoskodó, lobogóingújjas magyar csordásokat és mészároslegényeket. Az ökör persze ökör maradt, ha Bécsbe vitték is... No, de lehetett is odafenn elsőrangú marhahúst kapni, sülve, főve, bármerre járt az ember... A kis sörözőben naponta megújuló ünnepély volt, mikor úgy féltizenkettő tájban megfőtt a fölséges csonthús és impozáns porciókban helyezték a pirosabroszos asztalok körül szorongó, várakozó vendégek elé. Itthon ezalatt az »*Angol királynő*«-be s más korabeli drága éttermekbe kellett folyamodnia annak, aki jó marhahúsra éhezett. Ez viszont többnyire bécsi hús volt, nem mintha Bécsből származott volna, hanem mivel a Bécsbe szállított magyar gőböly húsából valamelyes mennyiséget jópénzen visszaszerezhetett hozni Budapestre. Akinek a bécsi húsból nem jutott, az bizony, gyakorta, csak szívós, rágós, csizmatalphoz hasonlatos húst ehetett. Igy volt ez akkor.« Igy írta le Inyesmester még a békében.

Feledve a várakozó lányt, elmerengek.

— Csináljon vele, amit akar, — mondom később. — Viszont az az alapos gyanum, hogy a marhahús csak az irodalomban élvezhető...

Gróf Almásy-Teleki Éva Művészeti Intézete

Budapest, VI., Nagymező-utca 8. (volt Ernst múzeum. Telefon: 224-008)

VIII. nagy művészeti

AUKCIÓ

Festmények, ékszerek, szőnyegek

valamint

ezüst, porcellán, bútor stb.

Kiállítás: február 26, csütörtöktől márc. 3-ig naponta ½10-től este 7 óráig, utolsó napon d. u. 2-ig

Aukció: március 4-től (szerda) naponta délután 4 órától

Szigorított dologházra ítélték az ékszerszélhámos Róna Szigfridet

Tavaly augusztusban *Róna* Szigfrid volt bankár *Magos* Kálmánné társaságában átadott egy lepecsételt csomagot *Ringwald* Zoltán ékszerésznek azzal, hogy a csomagban a báró *Groedel*-család 134.000 pengő értékű ékszerei vannak. Elmondották azt is, hogy az ékszerek között van két aranyszelence, amelynek értéke hozzávetőlegesen 6—7000 pengő. Hozzáfűzték, hogy *a dobozt csak szeptember 3-án szabad felbontani.* Az ékszerész jóhiszeműen megvette a 2 darab szelencét és előlegként 5000 pengőt adott át. A megállapodás szerint a vételárat a doboz felbontása után kellett volna kifizetnie, az arany napiárán. A felek kikötötték még azt is, hogyha szeptember 3-án nem bontanák fel a dobozt, az ékszerész visszakapja az 5000 pengőt.

Ringwald nyugodtan várt, a határidő elteltével azonban *Rónáék* nem jelentkeztek, mire az ékszerész feljelentést tett ellenük. A hatóság felbontotta a csomagot, amelyben *ékszerek helyett 3 darab követ találtak.*

Az ügyészség a történtek miatt *csalás* bűntettével vádolta meg *Róna* Szigfridet és *Magos* Kálmánné született *Gottlieb* Etelt, azonkívül bűnsegédi bűnrészesség címén került a bíróság elé *Korbuly* Lajosné született *Groedel* Dóra bárónő is, aki a vád szerint elősegítette a csalást. A bűnpert *Nagy* Ferenc egyesbíró tárgyalta elsőízben. Akkor *Róna Szigfrid szökésben volt* és így csak a két asszonyt vonhatta felelősségre. A bíróság *Magosnét* 1 évi börtönre, *Groedel* Dóra bárónőt pedig 10 hónapi börtönre és 500 pengő pénzbüntetésre ítélte. Ez az ítélet nem jogerős.

Időközben *sikerült elfogni az álnéven bujkáló Róna Szigfridet*, akit a rendőrség letartóztatott.

Kétezer pengő havi jövedelem

Ilyen előzmények után került ügye a bíróság elé, ahol ismét *Nagy* Ferenc egyesbíró foglalkozott vele. *Róna* Szigfridet fogházőr állította elő. Személyi adatainak felvételekor kiderült, hogy *csalásért már többször megbüntették*, 1932-ben 3 évi és 5 hónapi fegyházra, 1939-ben 10 hónapi börtönre. A törvényszék az ékszercsalási bűnperhez *még két más ügyet* is csatolt.

A vádirat szerint *Róna* Szigfrid dr. *Arvay* Bélának azt mondotta, hogy a Nemzeti Bankban összeköttetései alapján 110 angol fontot tud szerezni és erre 2500 pengőt vett fel *Arvaytól*, de többé nem jelentkezett. A másik ügyben *Cseh* Jánosnak *házfelügyelőséget igért*, 300 pengőt kicsalt tőle, de megkárosította részvények vásárlásának kilátásbahelyezésével is, amire szintén kisebb-nagyobb összegeket csalt ki *Csehtől.*

A bíróság előtt *Róna* Szigfrid kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek. Elmondotta, hogy 1940 novemberében ismerkedett meg *Magosnéval*, aki a Zserbóban közölte vele, hogy nem megy többé haza, hanem a *Bristol*-szállóba költözik. Az asszony valóban beköltözött a szállodába, később különféle penziókban vett ki lakást és 10 hónapon keresztül ő fedezte a költségeit.

— Milyen jövedelmei voltak akkor? — kérdezte a bíró.

— Én mindig kerestem és keresek. Akkoriban *1500—2000 pengő jövedelmem volt havonta.*

Százezres ékszerek látatlanban

Elmondotta még, hogy *Magosné* egy ízben elzálogosította az ékszereit, mert az a pénz, amit ő adott neki, nem volt elég az asszonynak. A bíró további kérdéseire *percről-percre zavartabban, egyre összefüggéstelenebbül válaszolt*, mire *Nagy* bíró megjegyezte:

— *Ne tetesse magát ütődöttnek, hiszen maga nagyon ügyes ember...*

Róna további vallomásában ismertette *Groedel* bárónővel való megismerkedésének történetét. Vallomása szerint egy alkalommal *látatlanban vett át egy dobozban párszázezer pengő értékű ékszert*, azzal, hogy majd értékesíti. Előlegül 2000 pengőt, később újabb összeget is fizetett a bárónőnek. *Ezt a dobozt egy ügyvédi irodában vette át.*

Amikor vallomásának ehhez a részéhez ért, a volt bankár kijelentette, hogy rosszul érzi magát, szeretné, ha törvényszéki orvos vizsgálná meg. *Bényey* Zoltán ügyész erre megjegyezte, hogy sem a rendőrorvos, sem a fogházorvos nem találta betegnek *Róna* Szigfridet.

A bíró intézkedésére dr. *Vitray* Antal törvényszéki orvosszakértő *megvizsgálta Rónát és megállapította, hogy egészséges.*

Izgalmas szembesítés

A bíróság ezután folytatta *Róna* további kihallgatását. *Róna* hangoztatta, hogy tulajdonképpen a bárónő tévesztette meg őt is, *Magosnét* is, ő mondotta, hogy a dobozban ékszerek vannak és ő gépelte az ékszerek jegyzékét.

Kihallgatta a bíróság *Groedel* Dóra bárónőt, ak ennek az ellenkezőjét vallotta. *Izgalmas szembesítés volt Róna és az asszony között.*

— *Én* — hangoztatta *Groedel* Dóra — *már csak társadalmi állásomnál fogva is csak az igazat mondhatom.*

— *Én is vagyok olyan úriember, mint maga úrinő*, — vágta rá *Róna.*

Ringwald Zoltán ékszerész is tanuvallomást tett ezután. Ismertette, milyen körülmények között vette át az ékszereket és hogyan tévesztették meg a doboz tartalmát illetően.

Dr. *Árvai*, a másik bűnper károsultja, külföldön tartózkodik, helyette megbízottja mondotta el, hogy *Róna* Szigfrid angol fontot ígért neki, pénzt is vett fel erre a célra, majd *Róna* felmutatott egy levelet, amely szerint a kiutalás megtörtént. Csak akkor tudták meg, hogy elutasították a kérelmet, amikor a Nemzeti Banknál érdeklődtek. *Cseh* János, a másik sértett, visszavonta a rendőrségen tett vallomását azzal, hogy *azóta megkapta pénzét, kára nincs.*

A bíróság a tanuvallomások és a perbeszédek elhangzása után *Róna* Szigfriedet szigorított dologházra ítélte, amelynek legrövidebb időtartamát 4 évben állapította meg. Az ítélet nem jogerős.

A Cserkészszövetség díszelőadása a Kormányzó tiszteletére

A *Magyar Cserkészszövetség* ebben az évben is megtartja *vitéz nagybányai Horthy* Miklós, Magyarország kormányzója, a cserkészet legfőbb védnöke tiszteletére rendezett hagyományos díszelőadását március 15-én az Operaházban. Az ünnepi előadáson színrekerül *Kókay* Rezső *István király* című dalműve és *Dohnányi—Galafres Szent fáklya* című táncjátéka. Az *István király*-ra most készülnek az Operaházban, a *Szent fáklya* pedig esztendők után kerül új köntösben felújításra. *Kókay* Rezső öt részből álló dalművében a címszerepet *Závodszky* Zoltán énekli, mellette *Fodor* János, *Jámbor* László, *Dósa* Mária és *Littassy* György kapott hálás szerepet az újdonságban. A *Cserkeszszövetség* díszelőadásán megjelenik az egész társadalmi élet vezetősége, a szövetség és a kerületek kiküldöttei. Magyarország kormányzóját az előadás megkezdése előtt ezúttal egy délvidéki névtelen cserkész köszönti.

Berlini ujság Románia feladatáról

Berlinből jelentik: *Antonescunak* a Vezérnél tett látogatásával kapcsolatban a *Berliner Lokalanzeiger* többek között a következőket írja:

Románia Délkelet-Európában nagy szerepet fog játszani a keleti területeken. Most ismét nyilvánvalóvá lett, hogy ez a feladata.

Fehér fogakkal

minden arc rokonszenves és szép. Ragyogó fehér fogak elérésére reggel és este a pompás, üdítő ízű Chlorodont fogpasztával tisztítsa fogait. Már rövid használat után gyönyörű elefántcsontfényt kölcsönöz.

Tehát ne feledje el:

felkelés után és lefekvés előtt

Chlorodont fogpaszta

HIREK

— **A SZÓFIAI MAGYAR KÖVET FOGADÓESTJE.** *Jungerth-Arnóthy* Mihály szófiai követ *Szombathelyi* Ferenc vezérezredes, a honvédvezérkar főnöke tiszteletére fogadást rendezett, amelyen megjelentek *Filov* miniszterelnök és a bolgár kormány tagjai, *Lukach* bolgár vezérkari főnök és más katonai és polgári előkelőségek.

— **KEITEL VEZÉRTÁBORNAGY ELUTAZOTT POZSONYBÓL.** Két napot töltött Szlovákiában, búcsúztatására megjelent a pályaudvaron Csatlós tábornok nemzetvédelmi miniszter, a pozsonyi német követ, a szlovák tábornoki kar és számos német és szlovák katonatiszt. *(MTI)*

— **13.000 CIGARETTA A KATONÁKNAK.** A Hungária Magyar Technikusok Egyesülete a Műegyetemen 12.842 darab cigarettát gyüjtött össze a fronton küzdő katonák számára.

— **LOPKODJÁK A SZOVJET KOLHOSZOK FELSZERELÉSÉT.** A kabarovszki szovjet rádió és a szovjet sajtó jelentései szerint feltűnően elszaporodtak a lopások a gyárakban és a kolhoszokban. Nyersanyagot és felszerelési tárgyat lopnak el és kéz alatt eladják.

— **EGYHÓNAPI FOGHÁZ TEJDRÁGITÁSÉRT.** A szatmárnémeti uzsorabíróság *tejdrágítás miatt egyhónapi fogházra ítélte Jeremiás* Zoltán patóházi lakost. A kúria az ítéletet jogerőre emelte.

— **KITÜNTETETT OLASZ TÁBORNOK.** A Führer az északafrikai hadműveletekben tanusított vitéz magatartásáért a német vaskeresztet adományozta Francesco Zingales tábornok, olasz hadtestparancsnoknak.

— **HALÁLRA ÍTÉLTEK NÉGY ZUGKERESKEDŐT PRÁGÁBAN.** A hivatalos jelentés szerint az ítéletet kedden reggel végrehajtották. *(NST)*

— **ÁRDRÁGÍTÓ ZSIDÓK A RIOMI ÁLLAMBIRÓSÁG ELŐTT.** A riomi állambíróság most tárgyalja 32 algíri, oráni és constantinei zsidó posztókereskedő ügyét. Az algériai belső béke és nyugalom árdrágítással való megbontásával vádolják őket, mert 1940 augusztusában, amikor az arab lakosságnak különös gondot okozott a téli hidegnek megfelelő öltözék beszerzése, megkétszerezték, sőt megháromszorozták az árakat, a korábbi rendeléseket pedig nem szállították.

— **LEÉGETT EGY SVÉD CELLULÓZEGYÁR.** Göteborg környékén hatalmas tűzvész pusztított el egy cellulózegyárat a gépekkel és nagymennyiségű nyersanyaggal együtt. A kárt több millióra becsülik. *(MTI)*

— **A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA** I. osztálya március 2-án délután 5 órakor ülést tart, amelyen *Kéky* Lajos olvassa fel székfoglalóját.

— **A NANKINGI KINAI KORMÁNY** *Lifand* bukaresti követet budapesti követté nevezte ki. *(MTI)*

— **GYÁSZROVAT.** Özvegy *Rzepka* Jánosné született *Takács* Anna 78 éves korában 24-én meghalt. Temetése 26-án délután 4 órakor lesz a rákoskereszturi temetőben.

— **NEMZETGYALÁZÁSÉRT ELÍTÉLT TANÍTÓ.** A kúria nemzetgyalázás miatt *egyhónapi fogházra ítélte Proanku* Kornél 62 éves mezőszentmártoni nyugalmazott tanítót, mert a bécsi döntést követő napokban becsmérlő kijelentéseket tett a honvédségről.

— **A MAGYAR DOLGOZÓK ORSZÁGOS HIVATÁSSZERVEZETE** pénteken este 7 órakor rendkívüli országos összvezetőségi értekezletet tart Budapesten a *Munkácsy Mihály*-út 25. szám alatti munkásotthonának nagytermében.

— **A DOLGOZÓ NŐ GYORSKONYHÁJA** címen két tanfolyam kezdődik a Népművelési Bizottság háztartási telepén a *Gázművek* VI., Vilmos császár-út 3. sz. alatti mintakonyhájában. I. csoport február 27-től április 10-ig minden pénteken délután 5—7-ig. II. csoport március 3-tól április 7-ig minden kedden 5—7-ig. Tandíj 5.— pengő, beiratási díj 1.— pengő. Anyagmegtérítés alkalmanként. Minden kedden és pénteken délután 5 órakor bemutató főzőelőadás — időszerű ételekkel — a gáz takarékos használatáról. Belépődíj nincs.

— **A BUDAPESTI EGYETEMI TURISTA EGYESÜLET** szerdán este 7 órakor tartja rendes évi közgyűlését IV., Múzeum-körút 4/c alatti helyiségében. Az ülésen dr. Karafiáth Jenő titkos tanácsos, Budapest székesfőváros főpolgármestere is megjelenik.

A tangóharmonika kiváló szakemberei és óriási választék **Sternberg** hangszergyárban, Rákóczi-út 60.

SZINHÁZ ÉS FILM

NÉGYES

Bemutató az Uj Magyar Színházban

Ma este mutatja be az *Uj Magyar Színház Asztalos* Miklós *Négyes* című vígjátékát. Amikor ez az új színházi vállalkozás a szezon kezdetén programot adott, a világirodalom és a magyar színpad klasszikusainak nevét tűzte elsősorban zászlajára. Ebből a prtgramból vajmi keveset láttunk és a színház kezd lassan-lassan a legkönnyebb műfaj langyos hullámaiba merülni. Mondják, hogy a háborús időkben a közönség inkább szereti a vígat (amit ugyan ékesen cáfol az idei szezon néhány komoly irodalmi sikere), tehát adjon a színház operettet és vígjátékot.

Idáig láttunk is már néhány ilyen »vidám« produkciót az *Uj Magyar Színházban*. Valamennyiben volt valami megfogható és megszívlelendő mag, *de a jószándék legtöbbször elsikkadt a kulisszák között; vagy a rendező markában rekedt, vagy pedig a dramaturg nem tudta kikínozni az íróból.* Ez a könnyű műfaj ugyanis tökéletes színpadi rutint és kifogástalanul működő, a szakmájához értő színpadi, vagy még inkább irányító gépezetet kíván.

Asztalos Miklós darabjának *ötlete igen jó.* Két nászutas pár találkozik az előkelő tengerparti fürdő luxushoteljében. Szélhámosok, ügyes, pompásan iskolázott nemzetközi élősdik. Szerepüket olyan nagyszerűen tudják, hogy egyik sem ismeri fel a másikban a konkurrenciát és kölcsönösen meg szeretnék egymást zsarolni. A bonyodalom vége az, *hogy a két pár hölgytagjai helyet cserélnek* és most már ki-ki a maga megérdemelt párja oldalán vág neki az életnek.

Az ötlet igen mulatságos, a megoldás azonban elsikkasztja a lehetőségek javarészét. Az író vígjátéknak jelöli műfaját, amely hol a *melodráma* lila színeivel andalít (védőbeszéd a bárhölgyek érdekében), hol a *szatira* éles húrjait pengeti, hol meg a *bohózat* legveszedelmesebb tájaira siklik. Ez a műfaji egyenetlenség borítja fel az egész darabot, amelynek kompoziciója néhol már az operettre utal. Pedig kár a témáért, ragyogó bohózatot lehetett volna belőle írni.

Az alakításokról szólva a »négyes« tagjai közül elsősorban *Földényi* Lászlót kell kiemelnünk. Remekül érezte a figurát és igen kellemesen komédiázott. *Simor* Erzsi káprázatos szépsége, *Turay* Ida csipős humora és *Perényi* László »fából faragott«, kedves teniszbajnoka egészíti ki a szélhámos négyest. Az epizodisták közül a mulatságos *Bilicsi* nagyobb szerepet érdemelt volna, *Fónay* Márta erősen túlzott.

Siklóssy Pál rendezte a darabot meglehetősen sok »költői« szabadsággal. A két szép díszlet *Básthy* István műve. (—y)

BISMARCK

A Corvin mai díszbemutatója

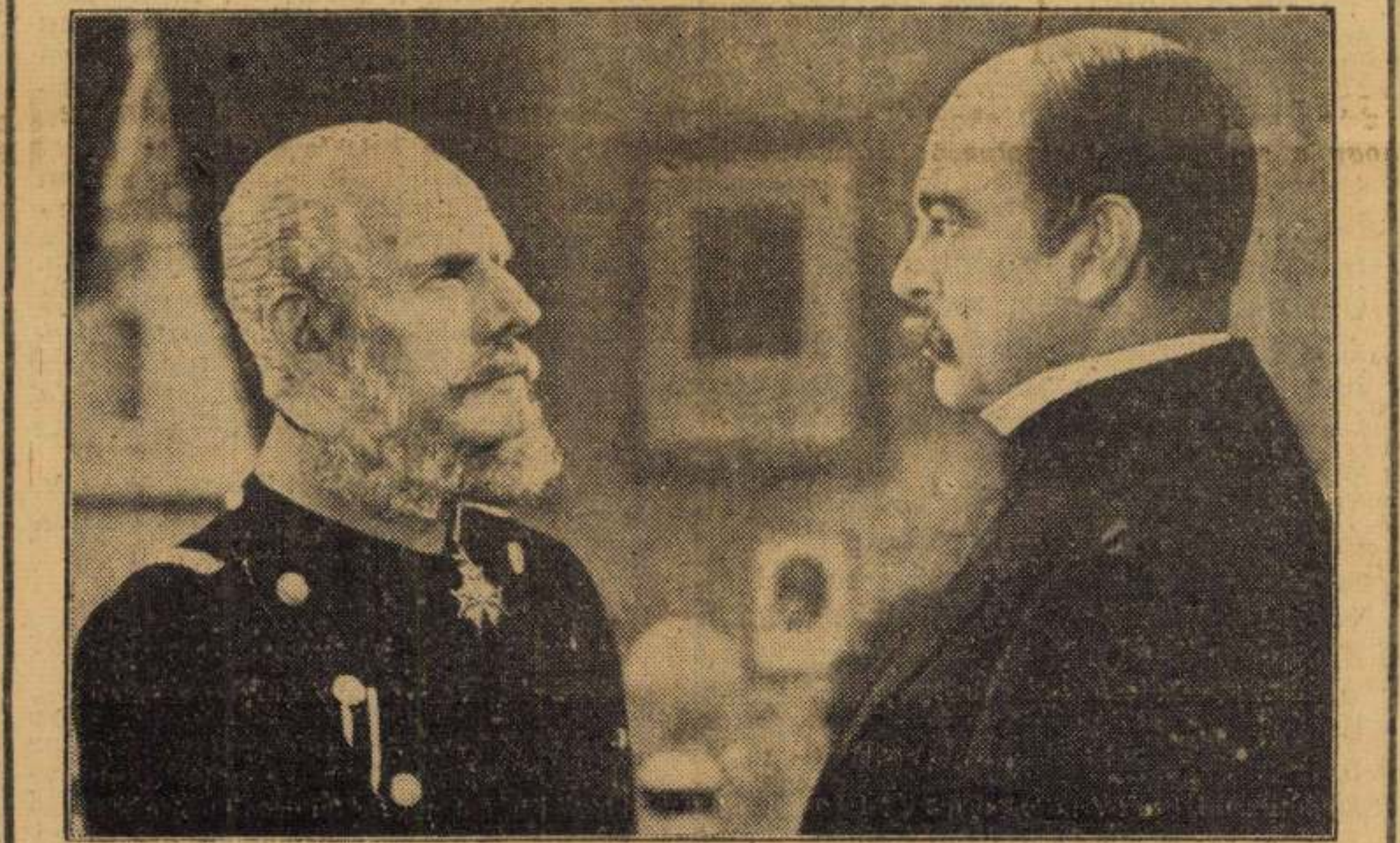

Friedrich Kayssler és Paul Hartmann

Ma este mutatja be díszelőadás keretében a Corvin filmszínház a szezón leghatalmasabb és legtökéletesebb történelmi filmjét, a Tobis-gyár Bismarck című produkcióját. A film, amely a Németbirodalom megalakulásának és a német nemzeti egységnek csodálatos eposza, a legizgalmasabb dráma, hiszen Bismarck életének tíz legharcosabb évét eleveniti meg 1860-tól 1871-ig. Bismarck szerepében Paul Hartmann remekel, Vilmos császár figuráját pedig Friedrich Kayssler formálta meg. Kettőjük alakítása tanitanivalóan tökéletes. Lil Dagover, Maria Koppenhöfer, Werner Hinz, Ruth Hellbeg, Walter Franck, Günther Hadank, Harald Paulsen és Karl Schönböck játszik még vezetőszerepet ebben a feledhetetlen filmben.

Nagyszabású vizsgaelőadás pénteken a Zeneakadémián

Pénteken, február 27-én este ½8 órai kezdettel *a Zeneakadémia kistermében* vizsgaelőadást tartanak az intézet beszéd- és drámai gyakorlatos növendékei (*Abonyi* Tivadar tanítványai). *Ohnet* »Vasgyáros«, *Begovic* Milán »Ki a harmadik?«, *Zilahy* »Grassalkovics«, *Katona* »Bánk bán« és *Bókay* »Hazudj nekem« című *darabjaiból adnak elő részleteket,* ezenkívül *verseket* mondanak. A vizsgaelőadáson *mintegy húsz növendék* mutatkozik be.

Bordy Bella Szombathelyen és Veszprémben vendégszerepelt igen nagy sikerrel.

Szakadék felett

A történet hőse az ünnepelt színésznő és a kettős életet élő lecsúszott gróf. A film — a francia filmgyártás egyik kiemelkedő alkotása — ezt mondja el elsősorban: *miképpen találkozik az isteni fényesség az alvilági sötétséggel.* Ebből az összeütközésből bonyolódik a film meséje. Francoise *Rosay* és Michel *Simon* a főszereplői a *Szakadék felett* döbbenetes meséjének, amely *a békebeli Páris világhírű éjszakáit támasztja fel.*

A Magyar Pszichológiai Társaság gyakorlati lélektani szakosztályának előadásai keretében dr. Arató István zeneszerző és karnagy A zenei stílus lélektanáról tart előadást ma délután ½7 órakor Múzeum-körút 6. szám alatt. A másik előadó: dr. Szőllőssy Győző, Mozgás és jellem.

Anneliese Uhlig

játssza a főszerepét a legújabb Léna—D. F. E. filmnek, amelynek Asszony a neved a címe. Anneliese Uhlig, a fiatal német sztárnemzedék egyik legtehetségesebb tagja három esztendő előtt kezdte filmpályáját. Harald Paulsen fedezte fel. A fiatal színésznő különben ismert színészcsaládból származik, nemcsak a szülei, de a nagyszülei is színészek voltak.

HALÁLTÁNC

Bemutató a Forumban

Goll Bea

Ma este mutatja be a Forum filmszínház a tegnap esti nagysikerű díszelőadás után a *Mester Film* legújabb produkcióját, *Babay* József *»Haláltánc«* című filmjét, amely a magyar filmgyártás egyik legérdekesebb alkotása. A franciásan finom, merész, szellemes és váratlanul izgalmas filmet igen nagy tetszéssel fogadta a díszelőadás közönsége és sokat tapsolt a remek szereplőknek, *Lázár* Máriának, *Goll* Beának, *Uray* Tivadarnak, *Somlay* Artúrnak, *Makláry* Zoltánnak, *Juhász* Józsefnek, *Bilicsi* Tivadarnak, *Perényi* Lászlónak és *Toronyi* Imrének.

HA ÁLL A BÁL

50

Csütörtökön játssza ötvenedszer a Komédia Orfeum Ha áll a bál című nagysikerű revűjét. Az előadások javarészét táblás ház nézte végig idáig és különösképpen a diákdarabnak volt nagy sikere. A siker oroszlánrésze különben *Feleky* Camillt, *Türk* Bertát, *Barna* Ancit, *Kamilly* Juditot, *Misogát* és *Kovách* Arpádot illeti. Sokat tapsolt a közönség a remek artistáknak, elsősorban pedig *Marlene és Iván* táncprodukciójának.

A naponta újjászülető festmény

Gerhart *Hauptmann* megrázó drámájának, a *Naplemente előtt*-nek van egy főszereplője, »akiről« csak beszélnek, de nem szerepel a színlapon. Ez a főszereplő *Clausen* tanácsos feleségének híres képe, amelyet a nagy *Kaulbach* festett. *Somlay* Artúr a negyedik felvonás nagyjelenetében minden alkalommal *össze-vissza szabdalja ezt a képet.*

Felmerült tehát a közönség körében az a probléma, hogy miképpen lehetséges ez, hiszen minden este vadonatúj olajfestmény lóg ismét *Clausen* tanácsos dolgozószobájának falán. A megoldás: *Neogrády* Miklós, a *Vígszínház díszlettervezője minden nap megfesti ezt a képet, miután az olajnyomat, vagy silány reprodukció nem illenék ebbe a gazdag, színpompás előadásba.*

Alszegi Lajos, az ismert, igen tehetséges fiatal színész március elsején rendezi előadóestjét a Zeneakadémián. ½8 órai kezdettel. A műsorban többek között László András, dr. Heigl László, Hortobágyi Erzsébet, Váradi Ferenc, Bihari József és Bajnok Jenő lép fel.

Básthy István

Ártatlan vagyok

Bemutató az Andrássy Színházban

Henry *Crosière* francia szerző *Ártatlan vagyok* című komédiájával nyitotta meg az új évadot az *Andrássy Színház*. A háromfelvonásos vígjáték abból a régi igazságból indul ki, hogy mihelyt egy nő igazat kezd mondani, nyakunkon a veszedelem. Egy szép és gazdag fiatal hölgy hálószobájába éjszakának idején lenge öltözékű, pizsamás férfiak hada tör be és ebből a bonyodalmak tömkelege származik. Így indul a darab, amelynek első felvonása után szellemes és eléggé talpraesett második, majd elhúzott és csaknem unalmas harmadik felvonás következett. A darab képe olyan volt, mintha az íróból a vége felé kifogyott volna a lélegzet és így a hevesvérűnek induló komédia lassú és vontatott befejezést nyert.

Az *Andrássy Színház* színészegyüttese sokat segített a darabon. Kifogyhatatlan komédiázó kedvük élvezetessé tette a gyengécske drabot. *Murái* Lili most is, mint minden esetben, csak »Murátis«. Sokhelyütt ismétli önmagát, máshol túlzásokba esik. Ki kell emelnünk a pompás *Bilicsi* Tivadart, a kedves és elegáns *Delly* Ferencet, a rendkívül tehetséges, finom *Romváry* Gertrudot, a kitűnő *Vaszary* Piroskát és egy villanásszerű epizódszerepben *Járay* Terit. A rendezés *Vaszary* János munkája. A hatásos díszleteket *Básthy* István tervezte.

(turi)

Reggeli Magyarország
1942. szept. 6.

PARIS

EGY BŐRÖND AZ ELŐSZOBÁBAN

Írta: Szitnyai Zoltán

Előszobaajtónk közelébe egy üveg ásványvizet és egy könnyű bőröndöt helyez el minden este a feleségem. A bőröndben az okmányaink vannak és néhány nélkülözhetetlen ruházati cikkünk arra az esetre, ha netán a légvédelmi pincébe kellene menekülnünk és onnan visszajövet hiába keresnők az otthonunkat.

Mindössze ennyi, amit két élet közös javaiból megmenteni akarunk. Könyveinket, bútorainkat nem vihetjük magunkkal s ékszereink nincsenek. Hasonló csomagokat készítenek ki a többi lakók is és úgy gondolom, a legtöbb csomag tartalma azonos a miénkkel. Aztán, ha megszólal a sziréna, a tárva-nyitva hagyott otthonokban a sors prédájául hagyjuk talán mindazt, amit egy életen át gyüjtöttünk s magunkkal visszük az életet. Jóformán semmi mást.

Van ebben valami nagyon szép és meghökkentő. Ime az ember, aki kitalálta a pénzen szerzett jólét polgári fogalmát, a paloták, villák, bérházak kényelmes otthonát, bátran leszáll a föld alá, ahonnan útja esetleg az otthontalanság és ruhátlanság sivatagi állapotába fog vezetni. Ez a mai ember másként gondolkodik, mint az elődjei. Egy nem is régmult korban az emberi méltóság elképzelhetetlennek látszott vagyon nélkül. A vagyonbukott ember társadalmilag lenézett lény volt, aki e lenézetés elől nem egyszer az önkéntes halálba menekült. Mert az ember még az életénél is többre becsülte az anyagi javakat.

A mai ember már nem így gondolkodik. Ez a légvédelmi pincékbe való levonulás egyik csodálatos tanulsága. Tudja, hogy alkotásainak művében nem a látható építmény a fontos, hanem annak törvénye, amit önmagában őriz lerombolhatatlanul. Aki tegnap még nem vallotta magát mai embernek, az is azzá alakult át az események megpróbáltatásain keresztül. Bizonyára nem én vagyok az egyetlen, aki azt érzi, hogy a légiveszély megszüntének jelére egy más ember jött fel vele a légvédelmi pincéből, mint aki oda lement. A nyirkos és emberpárás levegőben, míg behallatszott a légvédelmi ágyúk borzalmas ugatása, volt alkalmunk elgondolkodni azon, mik voltunk tegnap, amikor bárhol voltunk, a védett otthon várt ránk és mik vagyunk ma, amikor talán romhalmazt találunk otthonunk helyén.

Mennyivel nagyobb, áldozatosabb a ma embere, mint a tegnapé. Mindenkit sajnálok, akinek néhány jól átaludt éjszaka elégséges ahhoz, hogy a dantei megpróbáltatás tanulságát elfeledve, ott folytassa életét, ahol az óvóhelyre való levonulás előtt abbahagyta. Maradandóan más emberré kell válnia annak, aki csak egyetlen ilyen éjszakát átélt. A tegnap embere vagyont gyüjtött, sokszor haszontalan tárgyaknak gyüjteményével vette körül magát, fétisszerűen ragaszkodott tárgyaihoz és vagyonának gyarapításában látta életének célját. Mindezt egyetlen bombacsapás megsemmisítheti egyetlen pillanat alatt.

Ezt tudja a mai ember, aki esetleg koldussá váltan, de mégsem lelkileg összetörten lép ki egy romhalmaz alatti fedezékből. Mert gondolatban már odafent lemondott javairól és hálás a sorsnak, mely visszaadta neki az eget, a szabad levegőt és az életet. Új célokat tűzhet maga elé, eszmékért lelkesülhet s ha eddig nem tudta, rá fog jönni arra is, hogy itt kell keresnie élete igazi célját. Mondjuk ki bátran: a lélekben és a szívben.

Hiszem azt, hogy spirituális kor vár ránk a jövendő történelmi események küszöbén.

Istennek nevével fog belépni az új világ kapuján.

Figyelem! Mindenkor mindent megtalál a

METROPOL-ban:

KÁVÉHÁZBAN:

délután 5 órától **Aranyossy Irén** énekel
Zerinváry-Weimerth-Milkó jazz.

este 8 órától **Orbán Sándor** énekel
Csorba Gyula és cigányzenekara kisér

ÉTTEREMBEN:

este 8 órától **Soós Marika** énekel
Balázs Kálmán és cigányzenekara kisér

Vasárnap: Tízórai — sörözés — ebéd az étteremben.

Délelőtt 11 órától délután 2 óráig cigányzene.

Látogassa a Metropol Sörözőt!

Letartóztatták az „éjszaka császárát"

Több mint 50.000 pengőt csalt ki kisemberektől

Fondorlatos módon tekintélyes összegeket csalt ki jóhiszemű emberektől *Géza* Pál, egy budapesti ügyvéd nagyvilági életet élő fia, aki elhagyva a polgári megélhetés kereteit, *éjszakai lovagja lett a különböző mulatóhelyeknek s fiktiv üzletek lebonyolitásába kezdett.* Édesapja jóforgalmú ügyvédi irodáját vezette, a szülői házban jól élt és többször utazott külföldre. Körülbelül háromnegyed évvel ezelőtt Stockholmból hosszas külföldi tartózkodás után hazatérve, újra folytatta korábbi életét. A budai és pesti lokálok főpincérei a régi ismerőst a neki kijáró »tisztelettel« fogadták, mert ekkor már híre járt a mulatóhelyeken, hogy *»Géza Pali, az éjszaka császára« téglagyárat alapitott s a közeljövőben gyapjúfonalüzletet nyit.*

Ziniel Sándor, az Országház-kávéház főpincérének s mások feljelentése nyomán most *kibontakozott e nagyvilági élet megdöbbentő háttere.* Ziniel elpanaszolta a főkapitányságon, hogy Géza Pál külföldi útjáról hazaérkezve 8000 pengőt kért tőle azzal, hogy virágzónak igérkező gyapjúüzletet alapitson s egyhónapos határidőre 1000 pengős részesedést igért. A határidő leteltével 9000 pengőt visszafizetett s úgy látszott, hogy a fonalüzlet már prosperál. Nem lepődött meg tehát, amikor Géza most már 10.000 pengő társulási összeget kért s újabb 1000 pengő részesedéssel kecsegtette. Ezt az összeget azonban már hiába várta. Időközben a főpincér kinyomozta, hogy *a gyapjúüzlet nem is létezik* s Géza, akinek az egyik legnagyobb mulatóhely revütáncosnője a barátnője, minden pénzét a nőre költi. *Követelni kezdte a pénzét, ekkor Géza Pál ijedtében 4000 pengőt visszafizetett.* Miként kinyomozta, ezt a 4000 pengőt másoktól csalta ki, más fiktív üzlet létesítését hangoztatva.

A detektívek megállapították, hogy *Gézának Stockholmból való hazatérése óta Pesten nincs bejelentett lakása, ellenben fényűzően berendezett lakást tart a táncosnőnek a Nagymező-utcában.* Ott keresték s tegnap meg is találták a perzsaszőnyeggel, ezüst- és aranytárgyakkal zsúfolt lakásban. Bekísérték a főkapitányságra.

Kihallgatása közben kiderült, hogy *Weisz* Miklós textilkereskedő is feljelentést tett ellene, akit azzal hitegetett, hogy mint nagy társadalmi összeköttetésekkel rendelkező fiatal ügyvéd ki tudná szabadítani Weisz rokonát az internáló táborból. 10.000 pengő költséget kért és 4000 pengő előleget fel is vett, a pénzt barátnőjére költötte. Kiderült, hogy *kisembereket, pincéreket, kereskedőket is súlyosan megkárosított a gyapjúfonalüzlet és téglagyár alapitás ürügyével* s körülbelül még *50.000 pengő az az összeg, melynek károsultjai eddig nem jelentkeztek a rendőrségen.* A főkapitányság felszólítja azokat, akik még nem panaszolták el megkárosításukat, jelentkezzenek a rendőrségen dr. *Pászkán* Ferenc rendőrtanácsosnál. *Géza Pált ma a főkapitányság bünügyi osztályán letartóztatták.*

Konkoly-Thege Sándor államtitkár tiszántúli útja

Konkoly-Thege Sándor földmüvelésügyi államtitkárrá történt kinevezése óta sorra járja az ország egyes vidékeit, hogy egyrészt a mezőgazdasági termelés időszerű kérdéseiről személyesen nyerjen tájékozódást, másrészt a szükséges felvilágosításokat közvetlenül adhassa meg az érdekelt gazdaközönségnek. *Csütörtökön és pénteken a Tiszántúlt látogatta meg.* Pénteken a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara tanácstermében meghallgatta a kamara-kerület minden részéből nagyszámban egybegyült kamarai tagok és a tiszántúli gazdatársadalom más kiváló képviselőinek értékes és gyakorlati élet tapasztalataiból merített kérdésekre vonatkozó felszólalásait. A szóvátett kívánságokkal és az elhangzott gazdajavaslatokkal *Konkoly-Thege* Sándor államtitkár részletesen foglalkozott és válaszában *ismertette az egybegyültek előtt a földmüvelésügyi kormány terveit és elgondolásait.* Felvilágosításait az egybegyültek nagy megnyugvással vették tudomásul. Az értekezletet megelőzően az államtitkár felkereste a Debreceni Gazdasági Egyesületet is, ahol meghitten elbeszélgetett az összegyűlt gazdákkal, majd látogatást tett *Szilassy* László főispánnál, *Rásó* István alispánnál és *Kölcsey* Sándor polgármesternél. Az értekezlet után az Öntözésügyi Hivatal hortobágyi kísérleti gazdaságát tekintette meg és onnan tért vissza Budapestre. *(MTI)*

Elkísérték dr. Metzler Jenőt

A magyar pénzügyi és gazdasági élet nagy halottját, dr. *Metzler* Jenőt, a MOKTÁR elnök-vezérigazgatóját tegnap délután temették el óriási részvét mellett. A temetésen *Csizik* Béla pénzügyi államtitkárral az élen ott volt a magyar közgazdasági és társadalmi élet csaknem valamennyi kiválósága. A MOKTÁR részéről *Bessenyei* Ferenc és dr. *Hodossy* Sándor elnökhelyettesek vezetésével megjelent a MOKTÁR egész tisztikara, tisztviselőgárdája és altisztjei.

Az egyházi szertartást *Szelényi* István plébános végezte. Dr. *Schöffer* Aladár, a MOKTÁR főügyésze mélyhatású gyászbeszédében többek között a következőket mondotta: — Ha végigtekintek dr. Metzler Jenő vezérigazgatói működésének több, mint negyedszázados alkotó munkásságán, akkor azt látom, hogy *a MOKTÁRt, a magyar középosztály e régi pénzintézetét ő tette naggyá, a MOKTÁR vállalatainak legtöbbjét ő alkotta, vagy ő virágoztatta fel és organizálta át.* Azután dr. *Kresz* Károly a TÉBE és *Kertész* K. Róbert a Nemzeti Hajósegylet nevében mondott búcsúztatót.

PARTHENON-EGYESÜLET KIADVÁNYAI

★

PARTHENON KLASSZIKUSOK

SOPHOKLES
OIDIPUS-DRÁMÁK
Kötve P 6·60

PLAUTUS
HETVENKEDŐ KATONA
HÁROM EZÜST
Kötve P 7·40

ARISTOTELES ETHIKÁJA
Két kötet, kötve P 20·—

★

PARTHENON TANULMÁNYOK

Halasy-Nagy József
A politika kezdetei

Révay József
Ókori író — mai olvasó

Borzsák István
A latin nyelv szelleme

Szabó Árpád
Perikles kora
Kötve P 2·80

Minden könyvkereskedésben kapható

MOVE-pálya Hungária-körönkrt. 6

Szeptember 27-én, vasárnap délután 4 órakor

Gamma—Elektromos

I. oszt. Nemzeti Bajnoki mérkőzés

előtte 2 órakor **Gamma—Siemens** amatőr bajnoki mérkőzés

MEGNYÍLT az

OPERA SZALÓN Étterme

VI., Andrássy-ut 24. Telefon 122-179

Kitünő meleg konyha, elsőrangú italok

Kunszt—Döme duó

Wagner Béla ig.

HIREK

— **A FÜHRER** Dánia királyának szeptember 23-iki születésnapja alkalmából szívélyes hangú táviratban szerencsekívánatait fejezte ki. *(MTI)*

— **NATÁL brit gyarmat fővárosában, Durbanban nagy tűzvész pusztított a repülőtéren és számos repülőgép megsemmisült. Heves robbanásokat is okozott a tűz a repülőtéren. Még nem ismerik a tűzvész okát.** *(NST)*

— **ÖTVEN MÁZSA VASAT** gyüjtöttek a pápai vasnapokon.

— **TENGERI AKNA ROBBANT a spanyolországi Bilbao mellett, Bermeo halászkikötőben. Öt embert megölt, kettőt súlyosan megsebesített.** *(MTI)*

— **HÁZASSÁG.** *Csider* Ilona és *Probocskai* Endre az enyingi róm. kat. templomban házasságot kötöttek. Minden külön értesítés helyett.

Sólyom Idát Vácról eljegyezte *Klucsnik* Imre igazgató. (Minden külön értesítés helyett.)

Iéczfalvi *Bodor* Zsuzsa és *Szenttamássy* László e hó 27-én tartják eljegyzésüket. (Minden külön értesítés helyett.)

Tóth Theodora Sarolta (Balatonalmádi) és *Schöpflin* László (Budapest) jegyesek.

— **MÁSFÉLÉVI BÖRTÖN TOJÁSDRÁGITÁSÉRT.** A pécsi törvényszék Savanyu Margitot másfél évi börtönre, *Nyul* Jánosnét egyévi börtönre ítélte, mert elsikkasztottak és feketén értékesítettek 300 darab tojás.

— **BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS GÁZMŰVEI** értesíti a fogyasztóközönséget, hogy *a budai* főzőtanfolyamok október havában ismét megnyílnak. Kezdőtanfolyamok kedden és pénteken délelőtt ½10-től ½1-ig, tandíj és beiratási díj 13 P, anyagmegtérítés alkalmankint. Háztartási alkalmazottak tanfolyama hétfőn és csütörtökön délután ½5-től 7-ig, tandíj 9 P, anyagmegtérítés nincs. A tanfolyamok 5 héten keresztül tartanak, tárgyuk: időszerű ételek, terítés, tálalás, a gáztüzhely takarékos kezelése. Beiratkozás október 1-től 7-ig, mindennap délután 5—7-ig a II., Batthyány-utca 8. iskola irodájában.

— **15 ÉVI FEGYHÁZRA ÍTÉLTE a kúria** *Wachtler* Mihály lakatost, mert a proletárdiktatúra idején vöröskatonákkal *agyonlövette a kecskeméti határban Kiss Béla ügyvédet.*

— **SZEMZŐ ISTVÁN** nyugalmazott főispán, tolnamegyei földbirtokos Fadd község leventeifjúságának leventeotthont adott, amely az adományozó elhúnyt Dénes fiának emlékét örökíti meg. Október 4-én avatják fel.

— **A MAGYAR HAJÓZÁSI BETEGSÉGI BIZTOSÍTÓ INTÉZET** elhatározta, hogy kifüggeszti tanácstermében vitéz *Horthy* István arcképét.

— **HALÁLRA GÁZOLTA** egy tehergépkocsi a rómaifürdői vámnál *Woltorina* József csillaghegyi lakost. *Dragony* Andrást is elgázolta, ő belső sérüléseket szenvedett.

— **UJ FŐZŐTANFOLYAMOK KEZDŐDNEK** az eskü úti villamos konyhában. Október 1-én délutáni tanfolyam kezdődik, délelőtti pedig október 7-én nyílik. Időtartamuk 6 hét. A tanfolyamon időszerű ételek készítése sajátítható el. Jelentkezés és beiratkozás az Elektromos Művek Eskü-út 5. sz. alatti bemutató helyiségében.

— **KIS KOCKÁZATTAL — NAGY NYERÉSI ESÉLYEK!** Ha még nem nyert az osztálysorsjátékon, próbálja ki a mi szerencse-sorsjegyeinket, különösen a mai laphoz csatolt kartonmellékleten ajánlott számokból. Véletlentől függ az ön szerencséje is! Nálunk már sok milliót nyertek! Pontos kiszolgálást, a nyeremények azonnali kifizetését és titoktartást biztosítunk: *Kiss* Károly és Társa Bank Rt. Budapest, Kossuth Lajos-utca 6. Rendeléshez legegyszerűbb a mai laphoz mellékelt kartonlapról levágandó *»Rendelőlap«.*

— **AZ ESKÜUTI VILLAMOS KONYHA** főzőelőadásain zsírnélküli ételfélék, húsos és hústalan egytálételek, továbbá a gomba változatos elkészítését mutatják be. Délutáni előadás: szerdán 5 órakor, délelőtti előadások: hétfőn, csütörtökön és pénteken 10 órakor. Belépés díjtalan.

(x) **Brada balettakadémián** megkezdődtek a beiratások az októberi tanfolyamra. Bp., Jókai-tér 8. T.: 116—810.

(x) **P. Berczik Sári mozdulatművészeti iskolájában** művész- és tanerőképző előkészítés, Teréz-körút 49.

HERMS NIEL saját zenekarával (német katonazenekar) nagysikerű bemutatkozása után, búcsúhangversenyét 26-án ½7 órai kezdettel tartja a **Sportcsarnokban.** Néhány jegy »Harmónia« pénztáraknál.

SZINHÁZ és FILM

ELTÉVEDT ANGYALOK

Az Új Magyar Színház bemutatója

Miniszteri rendelettel száműzték a ponyvát az utcáról és a trafikokból, mire az üldözött az elsötétítést kijátszva, besurrant egy nyitvahagyott kapun az *Új Magyar Színházba*, hogy amit a betű mákonyával többé nem tehet, azt a szó varázserejével gyakorolhassa a szent művészi szabadság jegyében. A színlap *»Eltévedt angyalok«*-nak nevezi az üldözöttet, tehát többen vannak: két valóságos betörő, egyik ékszert és pénzt, a másik aszszonyt, még hozzá méltóságos asszonyt akar rabolni a nagyon előkelő, páncélvasokkal ékes budai villából. A vihar besodor a nyitvafelejtett kapun még egy angyalt, egy szürke kis tanyai tanítónőt, akiről csakhamar kiderül, hogy ő, szegényke, igazán eltévedt angyal. Aki az istenhátamögötti tanyán annyira elbutult, hogy ártatlanul azt hiszi: a nagyvárosban és az egész világon csupa jó ember, szelíd, galambleikű angyal él, boldogan és megelégedetten.

Barabás Pál, a standardizált áru főnöke, a szériás sikerű szerző siet meggyőzni a tanyai libust az ellenkezőjéről. A budai villa lakói egytől-egyig boldogtalanok, kezdve az amorális méltóságos asszonytól, aki nem költekezhet féktelenül, az operett-lakájig, aki viszont azért boldogtalan, mert a platinaszőke szobacica nem hajlandó őt éjszaka meglátogatni a szobájában. Boldogtalanok a betörők is, mert nem sikerült a zsákmány s boldogtalan végezetül a ház ura, aki a világ legszebb, de legbutább nőjét fogta ki feleségül. Mit lehet csinálni ennyi boldogtalannal egyetlen fedél alatt? A tanítónő először sírni kezd, hogy milyen haszontalan munkát is végez ő az iskolában, ha az emberek felnőtt korukban ilyen szerencsétlenek lesznek. Mivel arra nem bizfathatja őket, hogy kérjék vissza az iskolpénzt, leckét ad nekik estétől hajnalig a boldogságból. Akár egy üdvhadseregbeli hölgy, vagy egy ál-szociális felügyelőnő, hamis pátosszal, megkönnyeztető, a ponyvaregényekre emlékeztető érzelgősséggel kezdi magyarázni: *mindenki angyal, ki korán kel, aranyat lel* és más egyéb aranysercintés mélységes értelmét.

Molnár Ferenc és Ibsen összekeverve, operett-, grandguignol- és olcsó kabaréviccek elemeiből s leöntve az egész kommerszáru a hollywoodi üdvhadsereg elképesztően hamis kispolgár-erkölcsi frazeológiájával. Hogyan szabad ennyire lenézni a magyar színházba járó közönség értelmiségi színvonalát? (Sajnos, a nézőtéren olykor felhangzó taps ránk cáfol...) Mint színpadi mű: zavarosan exponált és együgyű kibonyolítás. *Drámai pelenka.* A kritika és a dramaturgia mit se kezdhet véle. Hogyan kerülhetett mégis műsorra?

Mit adhat a színpad ilyen technikailag is hibás darabhoz? *Cserépy* László minden rendezői elképzelése, valamint a kitűnő együttes játéka sem elegendő ahhoz, hogy a félresikerült darab a színpadon teljesedjék ki. Hiába mozgósították a drámai *Bulla* Elmát a tanítónő szappanbuborékként pukkanó szerepére, hiába orozták el a dizőzök közül az érdekes *Rácz* Valit és hasztalan latabárkodott annyi jókedvvel *Pethes* Ferenc a többi operettfigura alakítóival *(Csikós* Rózsi, *Pálóczy* László, *Juhász* József) együtt, nem segíthetett az eredendő bajokon *Hajmássy* Miklós roppant termete sem. Pedig mindnyájan derekasan dolgoztak, még *Básthy* István is akkora impozáns díszleteket kreált, mintha legalább is egy északi nagy drámaíró érkezését várták volna. Súlyos tévedés volt. Azokat a kapukat mégis csak zárva kellene tartani a sötétben eltévedt angyalok előtt...

Vass László

BÉCSI VÉR

A Corvin mai díszbemutatója

Dorit Kreysler és Willy Fritsch

Ma mutatja be a Corvin filmszínház Willy Forst legújabb filmjét, a Bécsi vér című nagyszabású filmoperettet, amely Johann Strauss hasonló című operettjének bűbájos meséjét és andalító melódiáit tálalja páratlanul gazdag s ellenállhatatlanul kedves környezetben. A film a bécsi kongresszus idejét varázsolja vissza. Willy Forst minden szellemességét, tehetségét, ötletét beleadta ebbe a pazar operettbe, amely a velencei biennálén is átütő nagy sikert aratott.

A történet főszereplői a német film legjobb erői. A primadonna az Operett kitűnő hősnője, Maria Holst. A férfihős Willy Fritsch, ki régi sikereit messze felülmúló alakítással lepi meg a közönséget. A történet komikusvonalát a ragyogó Dorit Kreysler, az aranyos Hans Moser és a kitűnő Theo Lingen viszi sikerre. A film mai díszbemutatóján megjelenik a rendező Willy Forst és a főszereplő Maria Holst is.

A legaktuálisabb színdarab

ELTÉVEDT ANGYALOK

Barabás Pál új vígjátéka

BULLA ELMA

Csikós Rózsi, Rácz Vali, Somlay Júlia, Hajmássy Miklós, Pethes Ferenc, Juhász József, Halasy Mariska, Simon Marcsa, Pálóczy László, Sugár Lajos felléptével:

szeptember 25-étől

ÚJ MAGYAR SZINHÁZ

Színházak műsora

OPERA: Szombat: Farsangi lakodalom (D.). Vasárnap: János vitéz (bérletszünet). Hétfő: A bűvös szekrény (Népműv. Biz., O.). Kedd: István király, A fából faragott királyfi (A.). Szerda: Filharmóniai hangverseny (7). Csütörtök: A kékszakállú herceg vára, Romeo és Julia, Csárdajelenet (B.). Péntek: A tenor (C.). Szombat: Háry János (D. 2., 6). — **NEMZETI:** Szombat: Az ember tragédiája (½6). Vasárnap: Süt a nap (bérletszünet, ½7). Hétfő: Az ember tragédiája (bérletszünet, ½6). Kedd: Országépítő (XVII., ½7). Szerda: Az ember tragédiája (bérletszünet, ½6). Csütörtök: Sasfiók (bérletszünet, ½6). Péntek: Az ember tragédiája (bérletszünet, ½6). Szombat: Felség (bemutató, ½7). Vasárnap d. u.: Süt a nap (3); este: Felség (I., ½7) — **KAMARA:** Minden este: Blöff (½7). — **PESTI:** Minden este és vasárnap d. u.: A bolond Ásvayné (3, ½7). — **VIG:** Szombat d. u.: Négy apának egy leánya; este: Christian. Vasárnap d. u.: Négy apának egy leánya; este: Christian. Jövő héten minden este: Christian (5, ½7). — **MŰVELŐDÉS HÁZA:** Szombat: Filmelőadás (4, ½7). Vasárnap d. e.: Dárdayház (½11). Hétfő d. u. és este: Filmelőadás (4, ½7). Kedd d. u. és este, szerda d. u. és este, csütörtök, péntek d. u. és este: Filmelőadás (4, ½7). Szombat d. u.: Az »Emelka« díszgyülése (½5). Vasárnap d. e.: A »Keptosz« ünnepi díszelőadása (½11); d. u. GyOSz-előadás (3); este: János vitéz (6). — **UJ MAGYAR:** Minden este és vasárnap d. u.: Eltévedt angyalok (3, ½7). — **MADÁCH:** Minden este és vasárnap d. u.: Szakadék (3, ½7). — **ANDRÁSSY:** Minden este és vasárnap d. u.: Ártatlan vagyok (3, ½7). — **FŐVÁROSI OPERETT:** Minden este és vasárnap d. u.: Mária főhadnagy (½3, 6). — **VIDÁM SZÍNHÁZ:** Minden este és vasárnap d. u.: Nemes Rózsa (3, ½7). — **ROYAL REVÜSZINHÁZ:** Minden este, csütörtök, szombat és vasárnap d. u.: Revü a pokolban (3, ½7). — **KAMARA VARIETÉ:** Minden nap: Vándorkomédiások (½7; csütörtök, szombat: ½4, ½7; vasárnap d. e.: 11; d. u.: ½4; este: ½7). — **KOMÉDIA:** Minden este, csütörtök, szombat és vasárnap d. u.: Régi orfiesek (½4, ½7). — **BÁBSZINJÁTÉK:** Kedd kivételével minden este: Az ember nincsen fából. Kedd: Toldi. Csütörtök, szombat és vasárnap d. u.: Terülj, terülj, asztalkám! (3, ½7). — **ERZSÉBETVÁROSI:** Minden nap: Párisi expressz. — **JÓZSEFVÁROSI:** Minden nap: Csárdás. — **KISFALUDY:** Minden nap: Aranysárga falevél (az utóbbi három színház kezdési ideje: ½5, ½7; vasárnap: ½3, ½5, ½7). — **MŰSZINKÖR:** Csak vasárnap: Túl a nagy Krivánon (½4, ½6, ½8). — **FÉNYES CIRKUSZ:** Minden d. u. és este: Cirkuszok cirkusza — szeptemberi óriásműsor (½4, ½7).

Mozik műsora

ADRIA—ADMIRÁL (353—707): **Az 5-ös számú őrház.** (½4 ½6 ½8; V Ü 11 és ½2 órakor is.) — **ALKOTÁS** (355—374): **Vaskorona.** (½4 ½6 ½8; V Ü 11 és ½2 órakor is.) — **ANDRÁSSY** (124—127): **Akit elkap az ár.** (½4 ½6 ½8; V Ü ½2-kor is.) Vas. d. e. 11-kor: **A szerelem nem szégyen.** — **ÁTRIUM** (154—024): **Sziriusz.** (½4 ½6 ½8; Sz V Ü ½2-kor is.) — **BARLANG—BROADWAY** (422—732): **Jelmezbál.** (Mindennap ½2 ½4 ½6 ½8.) — **BELVÁROSI** (384—563): **Az 5-ös számú őrház.** (3 4 6 7 8; V Ü 2 3 4 5 6 7 8.) — **BELVÁROSI HIRADÓ FILMSZINHÁZ** (181—244): **Izland** (kulturfilm). **Rajzos híradó az erődökről. Hadiriportok a Magyar, Ufa és Luce híradókban.** (Folytatólagos egyórás előadások 10—8-ig.) — **BETHLEN—HOLLYWOOD** (225—003): **Ninocska.** (¼4 ½6 ½8; Sz V Ü ½2-kor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Jusarz.** — **BUDAI APOLLÓ** (351—500): **Miért?** (½4 ½6 ½8; V Ü ½2 órakor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Csak angyaloknak van szárnyuk.** — **CAPITOL** (134—537): **Második hétre prolongálva! Éjfélre kiderül.** (3 5 7; V 11 1 3 5 7.) — **CORVIN** (138—988, 339—584): **Bécsi vér.** (Mindennap 2 ½5 7.) — **CSABA—SAVOY** (148—040): **Az utolsó dal.** (½4 ½6 ½8; Sz V Ü ½2-kor is.) Vasárnap délelőtt 11-kor: **A kolostor lilioma.** — **DAMJANICH** (425—644): **Vaskorona.** (½4 ½6 ½8; V Ü ½2-kor is.) — **DEÁK—DÉCSI** (121-343, 125—952): **Gentryfészek.** (½2 ½4 ½6 ½8.) — **DUNA—LLOYD** (111—994): **Második hétre prolongálva! Ninocska.** (¼4 ½6 ½8; V Ü ½2-kor is.) — **ERZSÉBET—VESTA** (222—401): **Második hétre prolongálva! Olajváros.** (Mindennap 11 1 3 5 ½8.) — **FÓRUM** (189—707): **Második hétre prolongálva! Tavaszi szonáta.** (3 5 7; vasárnap és ünnepnap 11-kor is.) — **GLÓRIA** (427—521): **Az 5-ös számú őrház.** (½4 ½6 ½8; V Ü ½2-kor is.) — **HIRADÓ FILMSZINHÁZ** (222—499): **Kristályok** (kulturfilm). **Rajzos híradó az erődökről. Hadiriportok a Magyar, Ufa és Luce híradókban.** (Folytatólagos egyórás előadások 9—8-ig.) — **IPOLY** (292—636): **Az 5-ös számú őrház.** (¾4 ½6 ½8; szombat, vasárnap, ünnepnapokon ½2 órakor is.) Vasárnap délelőtt 11-kor: **Hazafelé.** — **JÓZSEFVÁROSI** (131—316): **Az 5-ös számú őrház.** (½4 ½6 ½8; Sz V Ü ½2-kor is.) Vasárnap délelőtt 11-kor: **Zanzibár.** — **KAMARA** (425—901): **Kadétszerelem.** (11 ½2 ½4 ½6 ½8.) — **KORZÓ** (182—818): **A király bolondja.** (½4 ½6 ½8; V Ü 11-kor is.) — **KULTUR** (272—829): **Akit elkap az ár.** (Mindennap ½4 ½6 ½8; vasárnap és ünnepnap ½2-kor is.) — **MESEVÁR—ELIT** (114—502): **Az utolsó dal.** (½4 ½6 ½8; V Ü ½2-kor is.) — **NEMZETI (ROYAL) APOLLÓ** (222—002): **Második hétre prolongálva! Az Isten rabjai.** (3 5 7; Sz 1 3 5 7; V Ü 11 3 5 7.) — **NYUGAT** (121—022): **Katja.** (¼4 ½6 ½8; V Ü ½11 és ½2-kor is.) — **OMNIA** (130—125): **Prolongálva! Gentryfészek.** (½4 ½6 ½8; szombaton ½2 órakor; vasárnap és ünnepnap 11 és ½2-kor is.) — **OTTHON** (146—447): **Lélekkufárok.** (¼4 ½6 ½8; V Ü ½2-kor is.) Vasárnap délelőtt 11-kor: **Salvator Rosa kalandjai.** — **PÁTRIA** (145—673): **Régi nyár.** (½11 ½2 ½4 ½6 ½8.) — **PEST—PALACE** (221—229): **Vadmacska.** (11 ½2 ½4 ½6 ½8.) — **PETŐFI—ODEON** (428—478): **Az 5-ös számú őrház.** (½4 ½6 ½8; vasárnap és ünnepnap ½2 órakor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Honvédeink előre.** — **RÁDIUS** (122—098, 120—564): **Babilon.** (½4 ½6 ½8; Sz V Ü ½2 órakor is.) — **RÁKÓCZI—PHÖNIX** (426—326): **Az 5-ös számú őrház.** (11 1 3 5 ½8 órakor.) — **SCALA** (114—411): **Házasság.** (½4 ½6 ½8; Sz V Ü ½2-kor is.) — **SZÉKELY—OLYMPIA** (423—188): **Pacsirta.** (11 ½2 ½4 ½6 ½8.) — **SZITTYA—CITY** (111—140): **Házasság.** (¾4 ½6 ½8; szombat, vas., ünnepnap ½2 órakor is.) — **TINÓDI—TIVOLI** (225—602): **Az 5-ös számú őrház.** (½2 ¼4 ½6 ½8; V Ü 11 órakor is.) — **TOLDI—RIALTÓ** (221—443): **Akit elkap az ár.** (10 ¾12 ½2 ¼4 ½2 ½8; V Ü 11 1 3 5 ½8.) — **TURÁN** (120—003): **Pillangókisasszony.** (11 ½2 ¼4 ½6 ½8.) — **URÁNIA** (146—016): **Prolongálva! GPU.** (3 5 ½8.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **A becsület lovasa.**

Ujonnan átalakított **Nyugat mozgó**

KATJA

DANIELLE DARRIEUX

közp. ¼4, ½6, ½8, vasárn., ünnepn. ½11, ¼8.

SPORT

Európai sportszövetség

A bécsi sportkongresszus, amely Európai sportszövetség összehívását hozta el, ezzel az állásfgolalással *egy szolgálatot tett a világrész sportjának.* A háború előtt a föld összes országaira kiterjedő hatáskörrel *nemzetközi sportszövetségek* működtek, melyek a sportok vezetését *meglehetős passzivan intézték.* Négyévenként rendezett olimpiai bajnokságok, világbajnokságok és kongresszusok jelentették a nemzetközi sportszövetségek aktivitását. A föld minden pontján ritkaszórva lakott a vezetőség néhány tagja, aki *mellékfolalkozásként űzte a sportvezetés nehéz feladatát.* Igy nem csoda, ha egy-egy határozat hónapokat késett. Még kevésbbé lehet csodálkozni azon, hogy *a háború teljesen eszmeivé tette a nemzetközi sportszövetségek működését.* A nemzetközi úszószövetség elnöke és vagyona például Londonban található, főtitkára és pénztárosa Németországban él, a legszükebb körű vezetőség tagjai pedig Japánban, Amerikában, Franciaországban vannak.

Láttuk az első világháború után, hogy az európai népek alaposan lemaradtak az amerikai, ausztráliai, délafrikaiak mögött a versenyeken. Az úszósportban lehetett tapasztalni ezután egy fellendülést Európában s ennek az oka, hogy *magyar és német kezdeményezésre megalakult az Európai Úszó Liga,* amely lényegesen mozgékonyabb volt, mint a nemzetközi szövetség, sorra rendezte az európai bajnoki versenyeket és európai vizipoló tornát s ezzel elérte, hogy Európa úszói érték a tengerentúli országok versenyzőit. Nem vitás, hogy a *mai háborús nemzetközi sportéletnek európai rendszerbe való foglalása még a rendkívüli viszonyok között is fejlődést fog eredményezni* az összes európai országokban és az összes sportágakban.

Ezen túlmenően van még egy hatalmas jelentősége az európai sportszövetségnek. Míg ugyanis eddig az egy-egy nemzetközi szövetségbe, vagy európai ágába tömörült sportszövetségek csak egy sportág keretein belül képviseltek érvezetet, addig az európai sportszövetség révén a különböző sportágak is azonos elvek szerint fognak működni. Hogy ez mennyire kívánatos, azt néhány kis példa megvilágítja. Az *amatőrség kérdése* nagyon különböző megvilágításban szerepelt eddig az egyes sportágaknál. Az atléták és úszók amatőr felfogását a teniszezők nem követik. Az ökölvívóknak egészen más felfogásuk volt a hivatásos sportról, mint a labdarúgóknak, vagy vívóknak. Vagy egy nemzet világhírű versenyzői *bűntetlenül mondhatták le másik nemzettel megkötött mérkőzésüket,* de azért a *pórul járt nemzet fiai más sportágban megjelentek a sportszerűtlenül viselkedő nemzet fővárosában.*

Végül az európai sportszövetséget az érdekelt országok *hivatalos körei* hívják életre és az európai sportszövetség vezetőségi tagjai egy-egy nemzet hivatalos kiküldöttei lesznek. Igy *több szerep jut majd azoknak, akiknek hivatásuk az ifjúsággal és a sportolókkal való foglalkozás.* A nemzetközi sportszövetség vezetői *érezni fogják azt, hogy nemzeti hivatást teljesítenek.*

Dr. Bárány István

A három nemzet II. ökölvivómérkőzésén Németország győzött

A magyar-német-olasz ökölvívó mérkőzés utolsó napján ökölvívóink ismét két győzelmet arattak, s egyszer döntetlenül végeztek. Végeredményben 10:6-ra legyőzték Olaszország csapatát, ellenben a győztes Németországgal szemben 11:5 arányban vesztettünk. Súlycsoportok szerint a 4 német és 3 olasz győzelemmel szemben *csak a szolnoki Miriszlay* lett első a légsúlyban, aki legyőzte a német Európabajnokot is. Végeredmény:

Légsúly: 1. Miriszlai (magyar) 4, Paesani 3 Oberbauer 1—1 pont, *törpesúly:* 1. Paoletti 4, Bogács 2, 3. Götzke 0, *pehelysúly:* 1. Bonetti 4, Petri 2, 3. Szepes 0, *könnyűsúly:* 1. Nürnberg 4, 2. Vajda 2, 3. Tiberi 0, *váltósúly:* 1. Poli 3, 2. Szalai 2, 3. Herschenbach 1, *középsúly:* 1. Tepper 4, 2. Torma II 2, 3. Bataglia 0, *félnehézsúly:* 1. Kleinwächter 2. Bertola és Tamási 1—1, *nehézsúly:* 1. Stunge 4, 2. Jászai 2, 3. Chiesa 0 pont.

Megkezdődött a magyar-svéd atletikai mérkőzés

A Beszkár sportucecai pályáján mintegy 8000 főnyi közönség előtt bonyolították le a VIII. magyar-svéd atlétikai mérkőzés első napját. Eredmények:

400 m-es gátfutás: 1. Larsson (svéd) 53.3 mp., 2. Kiss (magyar) 54.6 mp, 3. Bjelkholm (svéd) 55.3 mp, 4. Pálfi (magyar) 55.6 mp. Kiss 200 m-ig vezetett, ott Larsson ment előre és győzött. A pontverseny állása: 7:4 Svédország javára.

Súlylökés: 1. Németh Ernő (magyar) 14.61 m, 2. Berg (svéd) 14.49, 3. Horváth (magyar) 14.26 m, 4. Eriksson II. (svéd) 13.10 m. Kiegyenlítettünk, a pontverseny állása 11:11.

800 m: 1. B. Andersson (svéd) 1 p 51.8 mp. 2. A. Andersson (svéd) 1 p 51.9 mp. 3. Harsányi (magyar) 1 p 53.6 mp. 4. Marosi (magyar) 1 p 54.2 mp. Svédország vezet 19:14 arányban.

Gerelyvetés: 1. Petterson (svéd) 70.76 m, 2. Várszegi (magyar) 68.75 m, 3. Eriksson II. (svéd) 64. 96 m, 4. Csányi (magyar) 61.20 m. Petterson egyéni rekordját dobta. Svédország már 26:18 arányban vezet.

100 m síkfutás: 1. Ohlsson (svéd) 10.5 mp, 2. Strandberg (svéd) 10.6 mp, 3. dr. Szigetvári (magyar) 10.8 mp, 4. Gyenes (magyar 11 mp. A pontverseny állása 34:21 Svédország javára.

*

A válogatott atletikai mérkőzés II. napján természetesen *Hägg, a világ legjobb futója* felé fordul az érdeklődés. Hägg 1500 m-en indul remek társával, Anderssounal együtt. Itt *csak egy ellenfelük* van: *a világrekord.* A 200 és 400 m-en is a svéd *Arandberg,* illetve *Franzen* az esélyesebb, de a II—III. helyekre már pályázhatunk. 10.000 m-en a *Szilágyi—Kelen* kettős meglepheti a *Hellström—Östbrink* kettőst. 4×100 m-en *egyenlő esélyünk* van a svédekkel. A 110 m-es gáton *Lindmann* verhetetlen, de társa már nem. *Diszkoszvetésben* dobóinknak *egyenlő esélyük* van a svédekkel, ellenben *kalapácsvetésben* már *csak a II. helyre* pályázhatunk.

Az európai ifjúság milánói sportküzdelmei során atletikában a magyar *Gáspár* nyerte a súlydobást 14.41 m-rel, *Homonnay* harmadik, *Bérdi* negyedik lett magasugrásban 175 cm-rel, *Tóth* harmadik a gerelyvetésben 53.81 m-rel, a leányleventék közül *Fekete* negyedik a távolugrásban 517 cm-rel, teniszben *Fehér* kikapott az olasz Follitól 6:3, 1:6, 6:8 arányban, ellenben *Forróval* együtt megnyerte páros játékát a holland Hruys és Dorman ellen 6:1—6:3-ra. Az úszóversenyek előfutamain Szatmári győzött 400 m-en, *Józsa* és *Valent* a 100 m-es hátúszásban, *Németh* mellúszásban, *Novák* Ilonka a lányok 100 méteres úszásában. Céllövésben *Magyarország* csapata 2506 találattal második lett Olaszország (2573) után, de a spanyolok, horvátok és norvégek előtt.

— A labdarúgó bajnokság hatodik fordulóján az első hat helyen álló csapat egymással került szembe, így az első helyen álló Ujpest és Vasas az ötödik-hatodik Ujvidékkel és Ferencvárossal, a III—IV. Nagyvárad és WMFC egymással. Az esélyek: *Nagyvárad—WMFC:* Ha a NAC tartalékkapusa jól véd, egyenlő ellenfele lesz a bajnokcsapatnak. *DiMAVAG—Haladás:* Diósgyőrött a hazai csapat fog győzni. *Szolnok—Szeged:* Szeged Kalmárral és Kissel erősödik, de végre a Szolnok is teljes lesz. *SBTC—Kolozsvár:* A Telegdivel erősödő KAC Salgótarjánban is nehezen adja meg magát. *Ujpest—Ujvidék:* Az UAC legutóbb Ujpesten is legyőzte az Ujpestet, most sem lesz könnyű ellenfél. *Vasas—Ferencváros:* Ha a Ferencvárosban már játszik Rudas, győz. *Gamma—Elektromosok:* Nyílt küzdelem. — *Kispest—Törekvés:* Kispest otthon erélyesebb.

SPORTMUSOR

VASÁRNAP. Atletika: Magyar-svéd mérkőzés II. napja, Sport u., 4 ó. — **Labdrúgás:** I. o. NB mérkőzések: Gamma—Elektromosok, Hungária út, 4 (Szigeti), Ujpest—UAC, Megyeri út, ½4 (Petőfalvi), Vasas—Ferencváros, Latorca u., 4 (Kőhalmi), Kispest—Törekvés, Kispest, 4 (Kékesi). Nagyvárad—WMFC, Nagyvárad, 4 (Vass), Szolnok—Szeged, Szolnok, 4 (Nagy L.), DiMAVAG—Haladás, Diósgyőr, 4 (dr. Thomas), SBTC—Kolozsvár, Salgótarján, 4 (K. Nagy). — **Kerékpár:** 100 km-es országúti bajnokság, Népliget, 10 ó. MKSz pályaverseny, Millenáris, 4 ó. — **Tenisz:** Hivatásos bajnokság, Rothermere u., egész nap. Válogatottaink Torinóban és Ujvidéken. — **Asztalitenisz:** Piarista és DSC versenye, Sas u., egész nap. — **Céllövés:** BVSC versenye a Szőnyi úton, országos versenyek Dunakeszin, Szolnokon, Sopronban, Magyaróváron. — **Ökölvívás:** A német válogatottak Szolnokon, az olasz válogatottak Győrött.

MOVE-pálya Hungária-körönkrt. 6

Szeptember 27-én, vasárnap délután 4 órakor

Gamma—Elektromos

I. oszt. Nemzeti Bajnoki mérkőzés

előtte 2 órakor **Gamma—Siemens** amatőr bajnoki mérkőzés

KÖZGAZDASÁG

Kényszerkölcsön Amerikában

A *Deutsche Allgemeine Zeitung* értesülése szerint a már régebben tervezett kényszerkölcsön kibocsátását az amerikai kormány *még ebben az évben* meg akarja valósítani. A pénzügyminiszter legutóbb tett kijelentéseiből arra következtetnek, hogy a kényszertakarékoskodás új módszerét akarják bevezetni. Eszerint *minden munkabérnek és illetménynek tíz százalékát levonják majd* és az így összegyült pénzt a háború tartamára úgynevezett háborús takarékkötvényekbe fektetik. Az Egyesült Államok összes évi munkabér és illetményjövedelme jelenleg kereken 70 milliárd dollár, tehát a tíz százalék levonás csupán *hét miliárd dollárt* eredményezne. Miután azonban ezekre a bevételekre az Egyesült Államok költségvetése 12 milliárd dollárt irányoz elő, a hiányzó öt milliárd dollárt *önkéntes jegyzésekből* tervezik összegyüjteni.

A *Time* című amerikai folyóirat szerint *Roosevelt* az infláció veszélyének leküzdése céljából *új gazdasági hivatalt* kíván létesíteni. A folyóirat kétségesnek tartja az új hivatal sikerét, miután abban ugyanazok a személyek fognak szerepelni, akik az eddigi nehézségeket sem tudták legyőzni.

Csökkent a bankjegyforgalom

A *Magyar Nemzeti Bank* bankjegyforgalma a szeptember 23-i kimutatás szerint a szeptember 15-i forgalommal szemben *19.7 millió pengővel csökkent* és 2.328,423.203 pengőt tesz ki. A visszaváltott értékek összege a leszámított értékek összegét 90.6 millió pengővel haladta meg. Az állami zsirószámlákon a befizetések 8.8 millió pengővel múltak felül a kifizetéseket, míg az egyéb számlákon a kifizetések összege volt 34.9 millió pengővel nagyobb a befizetések összegénél és így végeredményben a zsirókövetelések állománya 26.1 millió pengővel csökkent. Az érckészlet 0.5 millió pengővel apadt. A váltópénzkészlet 1.6 millió pengővel növekedett. Az alapszabályok 57. cikkének *g)* pontja alapján a külföldnek pengőben nyujtott hitel 52.3 millió pengővel emelkedett. Az »Egyéb követelések« 202.6 millió pengővel, az »Egyéb tartozások« 193.8 millió pengővel apadtak.

Vetőmagpiac

A magpiacon az üzletmenet általában *csendes,* amely cikkekből kínálat jelentkezik, az áru simán elhelyezhető. Igy nevezetesen *megélénkült a kínálat lóherében és lucernában,* az utóbbi magféleség két év után ismét megjelent a piacon és minőségileg is jó hozamot adott. Ezzel szemben úgy fehérherében, mint bíborherében már csak szórványosan jönnek létre kötések. A *bükkönyök* piacán a szőszösbükköny kínálata ha kisebb tételekben is, de *elég élénk* és tavaszi bükkönyből is megjelentek az első tételek. Az egyéb magféleségek közül *baltacinmagban és muharmagban* kisebb tételek cseréltek gazdát a megállapított áron. A hüvelyesek piacán *a bab* kínálata valamivel ellanyhult ugyan, de azért kielégítő maradt. A *borsók* irányzata változatlanul tartózkodó. A *lencsepiac* teljesen üzlettelen. *Csillagfürtből* is megjelentek az első minták, amelyekből megállapítható, hogy a multévinél *gyengébb a termés, a minőség azonban javult.* Mákban nem történtek kötések: Árak: helyt vidéki vasútállomás, 100 kg-ként min. szerint: *Lóhere* nyers, arankás 230, *lucerna 385, biborhere* 150, *szőszösbükköny* 115, *bab,* gyöngy szokv. 59, fehér 64, fehérhere 360, *somkóró* 150, *szarvaskerep* 260, *muharmag* 40, *pannonbükköny* 50, tavaszi 40, *csillagfürt* édes 35, keserű 28, *szegesborsó* 40, *cirokmagseprő* 28, *csibehur* 55, *kolozsvári lóhere* 240, *baltacim,* vető, hámozatlan 80, *Viktoria borsó* 53, *Express* 45, *lencse* kisszemű 54, nagyszemű 74, közép 64, *mák,* kék uradalmi 175

Budapesti terménytőzsde

Bükkönyből 240 mázsa kelt el a gabonatőzsde magpiacán. Eladtak néhány mázsa lucernát és lóherét, azonkívül pedig 500 mázsa szárított cikóriaszelet és 100 mázsa káposzta került piacra.

KÖTÉSEK: Lóheremag 10 q minta szerint 250.— 30 q 230.— ab feladóállomás. **T.-bükköny** 100 q 40.— ab feladóállomás. **Szőszösbükköny** 100 q minta szerint 197.5, 15 q 115.—, 25 q 115.— ab feladóállomás. **Lucernamag** 3 q minta szerint 395.— ab feladóállomás. **Cikóriaszelet** 500 q szárított 95.— ab feladóállomás. **Káposzta** 100 q 17.50 ab feladóállomás.

A budapesti értéktőzsdén szombaton volt az utolsó hétvégi szünet.

Sokgyermekes kereskedők részére olcsó hitelt biztosit a keresztény hitelakció. A Keresztény Kereskedelmi Hitelek Bizottsága a tárgyalásra kerülő hiteligényléseket nem csupán a bankár szemével vizsgálja, hanem közérdekü és szociális szempontokat is figyelembe vesz. Különösen *a sokgyermekes kereskedőket tartja támogatásra érdemesnek,* akiknek kamatkedvezményt biztosított. A háromnál több gyermekkel rendelkező kereskedők részére folyósított hiteleknél a pénzintézetek ugyanis vállalták, hogy lemondanak az őket megillető kamatjövedelem bizonyos százalékáról. Ugyanakkor az ONCsa is vállalta, hogy hozzájárul a kölcsönben részesített sokgyermekes kereskedő kamatterheinek csökkentéséhez a pénzintézet tehervállalásának alsó határáig. *A kedvezmény gyermekenként egy százalék kamatmérséklés.*

Vitéz Horthy István emléke a Hangya igazgatóságában

A Hangya Szövetkezet igazgatósága első őszi ülését a hősi halált halt kormányzóhelyettes, vitéz nagybányai *Horthy* István emlékének szentelte. Dr. *Dömötör* László elnök rámutatott arra, hogy vitéz Horthy Istvánnak kormányzóhelyettessé történt megválasztását az egész szövetkezeti tábor milyen örömmel és bizalommal fogadta, mert benne ama nagy nemzeti hagyományok fenntartóját látta, amelyek legtökéletesebb megtestesítője a kormányzó. A kormányzóhelyettes fenntartás nélkül a szövetkezeti ügy barátjának vallotta magát. Ismerte a Hangya eddigi munkájának eredményeit. Azzal búcsúzott el annakidején a szövetkezetek képviselőitől, hogy mindenkor számíthatnak segítségére. A sors azonban máskép akarta. A magyar végzet újabb beteljesülése ez, mert a magyarnak mindig legszebb reményeit, legjobb erőit kellett áldoznia nemzeti létünk és az emberiség nagy értékei védelmében. A szövetkezeti tábor a magyar bátorság és önfeláldozás példáját tiszteli vitéz Horthy Istvánban, emlékét így fogja megőrizni a nagy hősköltemény, a magyar történelemben.

ORSZÁGOS VÁSÁROK. Szeptember 27., vasárnap: Békés (kirakóv.), Monorfalva (kirakóvásár), Sajószentpéter, Zsadány (állatv.). — **Szeptember 28., hétfő:** Alap, Balatonszabadi, Balony, Bácskeresztúr (havi), Bezdán (állatv.), Csorna, Debrecen (nyerstermékek és iparcikkek vására), Dunapataj (állatv.), Dombóvár, Dunavecse (állatv.), Eger (marhavásá), Erecsi (állatvásár), Ferlőszentmiklós, Gödre, Hahót, Hatvan (állatv.), Hercegfalva, Jászkarajenő, Jászó, Karcag, Kálóz, Kömlő, Mátészalka, Nagyida, Nova, Nagybárod, Nagyigmánd, Ökörmező, Pilis, Püspökhadasd, Rahó, Rimaszécs, Sajószentpéter (állatvásár), Seregélyes, Somorja, Szentgotthárd, Szigetvár, Szendrő (állatvásár), Tiszadob (kirakóv.), Tolnanémedi, Törökszentmiklós, Vámosmikola, Zirc (állatv.). — **September 29., kedd:** Csorna, Debrecen (nyerstermékek és iparcikkek vására), Demecser (állatv.), Dunapataj (kirakóv.), Dunavecse (kirakóv.), Eger (kirakó- és marhavásár), Erecsi, Gyönk (kirakóv.), Gyulakeszi, Hatvan (kirakóv.), Ipp, Karád, Kiskunfélegyháza, Mezőkomárom, Nagycsákány, Nagypirit, Nemesdéd, Örtilos (kirakóv.), Sásd, Simontornya (állatv.), Székelyhíd, Szigetvár (kirakóv.), Türje, Vasvár, Zirc (kirakóv.) — **September 30., szerda:** Biharnagybajom, Debrecen (nyerstermények.), Eger (kirakóv.), Kaposmérő, Kiskunfélegyháza, Mohol (állatv.), Mezőkomárom (kirakóv.), Nyíradony (állatv.), Simontornya (kirakóv.), Udvard, Véménd. — **Október 1., csütörtök:** Alesut, Ács, Beretyóújfalu, Csepreg, Debrecen (juhvásár), Ipolyhidvég, Kisbér (állatv.), Kiskőrös, Kocsola, Máza, Nagyléta, Nagykálló (állatv.), Onod (állatv.), Püspökladány, Pacsa, Sarkad, Sárrétudvari, Szolyva (havi állatv.), Sajógömör, Székelykál (állatv.), Tápiószentmárton, Tiszafüred, Zilah. — **Október 2., péntek:** Alsószopor, Buj (havi sertésvásár), Debrecen (juhvásár), Derecske, Eger (havi állatv.), Kucora, Kötcse, Mezőberény (szarvasmarha- és juhvásár), Nagyléta, Sarkad, Sátoraljaújhely (állatv.), Tiszafüred, Torzsa (állatv.), Tököl. — **Október 3., szombat:** Debrecen (sertésvásár), Kolozsbors, Maroshéviz (állatv.), Mezőberény (lóvásár), Vésztő, Zalaapáti. — **Október 4., vasárnap:** Bajánsenye (kirakóv.), Csurog (állatv.), Hódság (állatv.), Maroshéviz (állatv.), Mezőberény, Országállás (állatv.), Palánka (állatv.), Szabód (állatv.), Topolya (állatv.) — **Október 5., hétfő:** Balassagyarmat, Bükkösd, Bő, Bodajk Csögle, Debrecen (ló- és marhavásár), Dévaványa Dambrád, Felsővadász, Forró, Fadd, Gödöllő Gyöngyösmellék, Hegykő, Hajos, Komárom, Kerekegyháza, Munkács, Mosonmagyaróvár, Maroshéviz (kirakóv.), Mágocs, Mezőcsát (állatv.), Nagymaros (kirakóv.), Nagyberezna (havi), Ózd Ósi, Palánka (állatv.), Pilis, Pereceseny, Pusztamérges, Pécs, Rajka, Sajóvárkony (állatv.) Seregélyes, Sopron (lóvásár), Szomajom, Tarcal, Tiszanye, Türkeve, Ungvár (állatv.), Ujszász, Vásárosmiske, Zala. (Esetleges változásért felelősséget nem vállalunk.)

A szerkesztésért felelős:
DR. SZVATKÓ PÁL
főszerkesztő

Szerkesztő: DARVAS JÁNOS

Felelős kiadó:
vitéz HORVÁTH JÁNOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Rákóczi út 54.
Telefon: *222—630, *222—220

KIADJA: A MAGYARORSZÁG NAPILAP R.-T

Kéziratot nem őrzünk meg és nem adunk vissza

Az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai R.-T. nyomása
Felelős: KÁRPÁTI ANTAL igazgató

Reggeli Magyarország

SZINHÁZ-FILM

Eltévedt angyalok

Az embernek az az érzése, míg Barabás Pál darabja alatt az Új Magyar Színház nézőterén ül, hogy olyan vacsorai szónok tósztját hallgatja, aki nem tudja, hogy mit akar mondani, s hogy az időt agyonüsse, minden ok, rendszer és összefüggés nélkül összehord hetet-havat, hol arról, hogy szeressük egymást, hol a zsírjegyről és a sorbaállásról, hol meg arról, hogy mindenki jó, csak nem tud róla. A legrosszabb szerkesztmények egyike ez a darab, amelyet az utóbbi években a magyar színpadokon egyáltalán látni lehetett. Valóban, nemcsak a dráma hiányzik belőle, hanem még egy elfogadható jellem, vagy egy elfogadható gondolat sincs benne. Semmi sem menti Barabást ezért a vállalkozásért, mert láttunk tőle már annyira amennyire elfogadható darabot is.

Egy városi palotában zajlik le az egész epizódtörmelék. Senki sem boldog, sem a háziúr, akinek felesége az inastól kér kölcsönöket és a cselédszobába dugja látogatóba jött édesanyját, sem az inas, aki váltig azon háborog, hogy a csinos szobalány nem hallgatja meg szerelmét, hanem azt követeli, hogy vegye feleségül, sem a szakácsné betörő fia, aki megsértődik azon, hogy az anyja nem hagyja nyugodtan lopni. Hogy, hogy nem, betoppan látogatóba a méltóságos háziúr eltaszított kedvese s magával hozza törvénytelen gyermeküket. Kiderül, hogy a feleség elsikkasztotta férje törvénytelen gyermekének a tartásdíjrészleteit is. Valahogy azonban nem kelt különösebb izgalmat mindez senkiben. Az első felvonás végén betoppan vihar elől menekülve egy átutazó vidéki tanítónő. A második felvonásban a feleség meg akarja csalni az urát, de a besurranó szeretőt leleplezi a szakácsnő betörő fia s miután kifosztja pénzéből, elárulja. Erre a tanítónő összehívja a ház népét, éjjeli különórát ad nekik, magyarázatokat tartva papendeklire írt különböző közmondásokról, mint: »Mindenki angyal«, — »Ki korán kel, aranyat lel«, — »Ha nagy leszek, mindenkit szeretek«. A házbeliek kinevetik, erre a tanítónő sír, mire a házbeliek meghatódnak és másnap mind megjavulnak a harmadik felvonásban, több-kevesebb huzavona után.

A színészek ide-oda tévelygenek a jelenetek, a bölcs mondások és a következetlen cselekedetek bozótjában, majd kiki külön vállalkozásba kezd, s előszedve másutt bevált fogásait, kialakít magának egy kis kört, amelyben a darabtól és a többi színésztől függetlenül mozog aztán mindvégig. *Bulla* Elma szerepe a legnehezebb. Láthatóan neki írta Barabás a darabot, s neki kellene összetartani. Igazságtalanság volna vádolni, hogy nem sikerült neki életrekelteni a tiszakutykuruttyi nőegylet jótékonycélú előadásáról megszökött tanítónő-figurát. *Hajmássy* Miklós rosszkedvűen jár-kel a színpadon. *Rácz* Valj naivul azt hiszi, hogy el lehet játszani a szerepet, amelyet kapott. *Pethes* Ferenc és *Csikós* Rózsi függetlenítik magukat a darabtól és jókedvűen komédiáznak. Dicséretthel kell megemlíteni *Juhász* József betörő alakítását. A többi szereplő, *Somlai* Julia, *Pálóczy* László, *Halasi* Mariska, *Sugár* Lajos, *Simon* Marcsa tiszteletreméltó igyekezttel törekszik elfogadhatóvá tenni szerepét. *Básthy* István díszletei neobarokkosan fényűzőek. Bíráljuk meg végül a klakkot is; ebben a darabban még ez sem sikerült. Következetesen a legalaposabb ötleteknél tapsolt és már az első felvonás végén nevetségessé vált.

Sinkó Ferenc

(*) Pataky Kálmán Kolozsváron. A *kolozsvári Nemzeti Színházban* szeptember 29-én, kedden este vendégszerepel *Pataky* Kálmán, a világhírű magyar tenorista. Rossini *A sevillai borbély* című vígoperájában lép fel. Pénteken este *Vaszary* Gábor *Boldoggá tesznek* című vígjátékát hozza színre a színház, *Szendy* Bessyvel a főszerepben.

(*) Matiné Ujpesten. *Körössy* Zoltán kassai színigazgató újpesti vendégjátékát vasárnap délelőtt 11 órakor matinéval fejezi be. A matinén néhány neves budapesti vendégművész is fellép.

(*) Panizza Ettore, az ismert karmester, aki öt éve vezényelte a newyorki *Metropolitan Opera* zenekarát, Buenos Airesből közölte, hogy *kilép az opera tagjai sorából.* Panizza argentin állampolgár és lemondását [illegible] indokolta meg.

Megkezdődtek az előadások az Operaházban

Ünnepi keretekben a *Bánk bán* jólsikerült előadásával megnyitotta a kapuit pénteken az *Operaház.* Erkel zenéje ma is frissen hat és emlékezteti a közönséget azokra a hősi időkre, amikor Erkel Liszttel, Mosonyival és több akkor élt magyar muzsikussal együtt a magyar műzene nyelvét kívánta kifejleszteni. Dr. *Palló* Imre elsőrendű teljesítményt nyujtott mint Bánk bán, de nem kisebb elismerés illeti a többi szereplőt: *Osváth* Júliát, *Koréh* Endrét, *Gere* Lolát, *Udvardy* Tibort, *Hámory* Imrét, *Fodor* Jánost és *Komáromi* Pált. A zenekar jó megszólaltatása *Ferencsik* János érdeme.

(*) IV. Henrik visszatér. A *Madách Színház* több oldalról megnyilvánuló kívánságra a *jövő hét szerdáján felújítja* Pirandello *IV. Henrik* című drámáját. A felújítás érdekessége, hogy a női főszerepet *Sennyey* Vera, a darab komikus szerepét *Tapolczay* Gyula játssza. Rajtuk kívül *Soós* Lajos, *Bozóky* István és *Mádi Szabó* Gábor lesznek az előadás új szereplői. A darab címszerepét ezúttal is *Várkonyi* Zoltán alakítja.

(*) Régi orficsek. A *Komédia Orfeum* szombaton este mutatta be *Régi orficsek* című új revűműsorát, amely egy régi orfeum életén keresztül a régi Pestet mutatja be vidám és szatirikus képekben. Az eltünt pesti orfeumok, Ósbudavára és a kabarék szórakozásai vonulnak fel a humoros és ötletes jelenetekben. Egy-egy képe felülemelkedik az átlagos kabaréhumoron. *Feleky* Kamil komédiázó kedve és tehetsége, *Türk* Berta népszerű orfeumslágerei, a kedves *Misoga* László, *Barna* Anci, *Hlatky* Edit és *Szép* Zoltán érdemelnek említést. (t.)

(*) Kassán filharmonikai társaság alakúl amelynek zenekara 80 tagból áll. A közeljövőben az ország nagyobb városaiban hangversenyt rendez.

(*) Sárdy János helyett Madarász László. A *Fővárosi Operettszínházban* a kétségtelen siker jeleitől kísérve folynak a *Mária főhadnagy* előadásai. A romantikus nagyoperett bonvivánja, *Sárdy* János szombaton este az Operaházban lépett fel, helyette *Madarász* László, a színház népszerű fiatal tagja játszotta a darab férfi főszerepét.

(*) A Magyar Művelődés Házában vasárnap délelőtt féltizenegy órakor színrekerül *Kisfaludy* Sándor *Dárdayház* című vígjátéka. A darab főszerepeit a *Nemzeti Színház* művészei játsszák.

(*) Herms Niel német főzeneigazgató zenekarával pénteken a szegedi Városi Színházban hangversenyezett. A hangversenyen a szegedi sebesült honvédek nagyobb csoportja is jelen volt. A közönség a pompás együttes minden műsorszámát lelkesen fogadta.

(*) Bartók—Kodály matiné a Zeneakadémián. A La Fontaine Irodalmi Társaság *Bartók* Béla és *Kodály* Zoltán tiszteletére október 11-én, délelőtt 11 órakor ünnepi matinét rendez a Zeneakadémia nagytermében. *Lukács* György ny. min. tartja a megnyitóbeszédet, a két nagy zeneköltő munkásságát pedig *Vikár* Béla akadémiai tag méltatja. Közreműködik *Nagy* Izabella, *Rösler* Endre, *Máthé* Jolán, *Baranyay* Gyula, *Böszörményi Nagy* Béla és *Tapolczay* Gyula.

(*) A Kamara Varieté *Vándorkomédiások* című revüjében *Szondy* Biri szerepébe a fiatal *Verő* Erzsi ugrott be. A népszerű ifjú művésznő szombattól kezdve végleg átveszi *Szondy* Biri szerepét.

(*) A csodálatos mandarin Milánóban. *Bartók* Béla Csodálatos mandarin c. pantomimjét a milánói Scala színház október 14-én mutatja be *Milloss* Aurél fellépésével. A bemutató előadást és az utána következő kettőt *Ferencsik* János fogja vezényelni, aki már az előzetes próbákra egy héttel ezelőtt Milánóba utazott és magával vitte Bartók egyes módosításait, melyek között egy új befejező zenekari rész is van. Milánóban nagy érdeklődés előzi meg már most a magyar bemutatót.

Pirandello bemutató Kolozsváron

A *kolozsvári Nemzeti Színház* prózai együttese az évad folyamán *Pirandello-bemutatót* akar tartani. A darabot *Heszke* Béla fordította. Rendezője *Mihályfi* Béla lesz. A Nemzeti Színház egyébként az új idényre *olcsó munkáselőadások* rendezését is tervbevette.

(*) Laczó István kéthetes vendégszereplése Kolozsvárott. *Laczó* István, az Operaház tenoristája kéthetes tartózkodásra Klozsvárra utazik. A Nemzeti Színházban vendégszerepel, s eléneklí műsorának legparádésabb szerepeit, még pedig a Bánk bánt, a Trubadurt és Radamest az Aidában.

(*) A Fényes Cirkusz rövidesen befejezi nagysikerű nyári évadját. Utolsó előadása *szeptember 30-án* lesz.

(*) Peéry Piri darabja Hamburgban. *Peéry* Piri a Nemzeti Színház igazgatójának felesége *Fekete bárány* címmel darabot írt. A darabot október végén a *hamburgi Thalia színház* mutatja be. A darab meséje 1910-ben játszódik Franciaországban.

(*) A Szakadék 25-ödször. A *Madách Színházban* hétfőn este *25-ödször* kerül színre *Darvas* József *Szakadék* című drámája. Főszerepeit *Greguss* Zoltán, *Várkonyi* Zoltán, *Bordy* Bella, *Danis* Jenő, *Bacsányi* Paula, *Egyed* Lenke, *Szakács* Zoltán, *Fáykiss* Dóra és *Tapolczay* Gyula játssza.

MEGFIZETEK.

Kalandos regény

Irta: TURI ELEMÉR

15

— Az ördögbe is, — kiáltott a had nagy — úgy látszik, ez a fickó meg halt!

A kapitány vizsgálódva hajolt Hosk fölé, aztán röviden kiadta a parancso

— Vigyék fel a fedélzetre. Úgy lá szik, rosszul lett ebben a fojtott levegőben. Odafönt majd magához tér.

Az őrmester és az egyik katona fe nyalábolta a mozdulatlan testet. Fö vitték a fedélzetre. A hold halván sugára éppen a fegyenc arcába világ tott. Lecsukott szemmel feküdt ott es méletlenül. El kell ismerni, hog Hoske mesterien játszotta meg szer pét.

A kapitány körülnézett. Nem észlel semmi veszedelmet. A hajó elején é pen akkor váltották fel az őrséget. felváltottak elvonultak, az új őrség k nyelmesen és unottan megkezdte ő járatát.

— Vegyék le róla a láncokat! — pa rancsolta a kapitány. — Azt hiszem ennél az embernél is, mint a legtöb rabnál, akadozó a vérkeringés, az ere duzzadtak meg.

A porkoláb teljesítette fölöttese pa rancsát. Marton most a hadnagyho fordult.

— Huggens hadnagy úr! Menjen parancsnoki szobába, az ajtó mellet függ a házigyógyszertár kulcsa. Vigy magával az őrmestrt és adjon nek szalmiákszeszt.

— Igenis, kapitány úr!

A hadnagy és az őrmster sebes lép tekkel távoztak.

— Maga pedig közlegény hozzo gyorsan egy csöbör vizet. Hagyja a dig itt a fegyverét, én ugyis itt v gyok. Futólépés!

A várt pilkanat elérkezett.

— Most!

Hoske abban a pillanatban talpr ugrott. Fürkésző szemmel gyorsan á tekintette a helyzetet. A közelbe senki. Csak ők ketten voltak a fedé zeten. Éppen a parancsnoki híd árny kában álltak félig fedve egy kátrányo vitorlahalmaztól. A következő perebe a fegyenc megragadta az ottmarad karabélyt. Ahogy kezében érezte fegyvert, gúnyosan felkacagott. Arc eltorzult a gyűlölettől.

— Jól csináltad, Marton! Most sies és keresd meg a menyasszonyodat! A öreg Megg majd megmutatja a — sír ját! Mert halott régen! Ezzel a kézze fojtottam meg, mikor kijelentette hogy inkább meghal, semhogy a fele ségem legyen. Ezzel a kézzel, te kutya mellyel most rajtad is bosszút állok!

Magasra emelte a karabélyt. A kapitány, aki eddig a borzalomtól szinte megdermedve hallgatta a gazember szavait, most önkéntelenül hátrált egy lépést és előrántva pisztolyát, a hara miára lőtt.

Elkésett. A nehéz puskaagy lecsapott fejére. Egy percig még látta a fegyenc torzonborz, sötét arcát, aztán elborította szemét a fejéből csurgó vér, agyára sötétség borult, csak azt érezte, hogy zuhan, zuhan valami rettenetes mélységbe. Feje nagyot koppant a fedélzet padlóján, mikor ösz szeesett.

A lövés zajára az egész készültség rohanva közeledett. A fegyenc perc nyi tétovázás nélkül átlendült a hajókorláton és egy hatalmas szaltóval a tengerbe vetette magát. Az őrség sortüzet adott le utána, a tengerészek csónakokban üldözésére indultak, de nem akadtak nyomára. Elnyelte a parti homály és Ausztrália dzsungelje.

12. fejezet.

A Viktória hazaindult Batáviába. A súlyosan sebesült Marton helyett a másodkapitány vette át a parancsnokságot. Az első időben kedvező szelet kaptak és dagadt vitorlákkal gyorsan haladtak. A hajóorvos mindent elkövetett, hogy az élet-halál közt lebegő kapitányt megmentse az életnek, mégis négy hét múlt el addig, míg a sebláz alábbhagyott és eszmélete kezdett visszatérni. A hatodik hét derekán végre felvihették a fedélzetre. Ott feküdt tábori ágyán bekötött fejjel, sápadtan lesoványodva. Az üde tengeri levegő és a napfény csodát művelt. Jobban és gyorsabban gyógyította, mint az akkori orvosi tudomány.

Állapota lassan javulni kezdett. Tiszttársai gyöngéd szeretettel vették körül, mókáztak, bolondoztak körülötte, hogy valamiképpen kedvre derítsék. Ebbeli törekvésük azonban eredménytelennek bizonyult. Marton kapitányt soha senki sem látta több mosolyogni. Rendesen elmerülve ül a fedélzeten, maga elé meredve. H megszólította valaki, összerezzent Látszott, hogy gondolatai messze já tak tőle. *(Folytatjuk.)*

APRÓHIRDETÉSEK

BÚTOR

Összecsukóságyak, ágysodronyok, vaságyak, csőbútorok, afrikmatracok: Prohászka-gyárból, Gróf Zichy Jenő-utca 46. Fióküzlet: Üllői-út 7.

Gyermekkocsi, gyermekágy, csőbútor legolcsóbban: Prohászka-gyárból, Gróf Zichy Jenő-utca 46. Fióküzlet: Üllői-út 7.

RUHA

Használt férfi- nő ruháért szenzációs árat fizet: **Gersti,** István-út 28 T: 426 547.

PÉNZ

Kihelyezek 60.000 P-őt, Budapest ingatlanra, olcsó kamattal, nem közvetítőtől, felosztva is. Telefon: 381-426.

ADÁS-VÉTEL

800 hektóliteres keveset használt boroshordó eladó. Borosgyevi Kálmán, Zenta, Horthy Miklós-út 77.

HANGSZER

Vennék zongorát vagy pianinót. Telefon: **115-934.** Andrássy-út 2., tőzsde.

LAKÁST KERES

Villalakást keresek 3—4 szobás komfortosat, villamos közelében. Esetleg garszon lakásomat elcserélném. **»Csendes hely« jeligére a főkiadóba.**

HÁZASSÁG

Férjhezmennének: fiatal özvegyasszony, 70.000-rel; **csinos úrileány** 60.000-rel; **félárva** 80.000 vagyonnal. Fényképek: **Nagy Jenőnél,** Rákóczi-út 61.

Harminchatéves, nyugdíjképes gyárvezető vagyok, havi 600 P jövedelemmel, 2 szobás komfortos díjtalan lakás, fütés, világítással. Ingatlanom 40.000 P-öt ér. Özvegyen maradtam 8 éves kisleányommal. Nem hozományra, hanem jószívű feleségre van szükségem. Választ főkiadóba »Szeretni fogjuk« jeligére.

Ötvenes állami vezetőállású tisztviselő megnősülne. Elvenne házias csinos asszonyt esetleg egy gyermekkel, hozományra szüksége nincsen. Választ főkiadóba. »Kölcsönös szimpátia« jeligére.

Csinos huszonhatéves ősker. félárvaleány vagyok. férjhezmennék jómegjelenésű, jellemes, szolid férfihez. Hozományom 80.000 pengőért értékesíthető föld és házingatlan. Választ főkiadóba »Szerényigényű háziasz« jeligére.

Seebstyén Imre, Teréz-krt 17. **Kétévtizedes cég!** Cégjelzéstelen tájékoztatás. Férjhezmenne földbirtokosleány 300 holddal; gazdálkodóleány 40.000 pengővel.

INGATLAN

TELEK

Felsőgödön, 150 négyszögöles, ármentes, fás telkek, kedvező fizetés mellett kaphatók. Kérjen tájékoztatót! Pestkörnyéki Takarék, Erzsébet-körút 27. Telefon: 422-151.

VILLA

Zamárdiban közvetlen Balatonnál 200 öles telken épült, háromszobás, adómentes, azonnal átvehető **nyaraló** 20.000 P. — Ugyanott 640 öles fiatal gyümölcsös telek nyaralásra alkalmas házzal, 16.000 P. — 214 és 265 öles telek, á 22 P eladó. **Kondor-iroda.** Bpest, Fehérvári-út 19, 468-721.

CSALÁDI HÁZ

Losoncon, nyugdíjas részére és kertészkedésre kiválóan alkalmas házas ingatlan, egy 3 szobás és egy háromszor szoba-konyhás lakással, mellékhelyiségekkel, gyümölcsössel, értékénél olcsóbban. 15.000 P-ért sürgősen eladó. **Kondor-iroda,** Budapest, Fehérvári-út 19. 468-721.

BIRTOK

Kondor-ingatlan-iroda Budapest, **Fehérvári-út 19.** 468-721. Foglalkozik mindenféle ingatlan adásvételének, bérletének közvetítésével, birtok- és telekparcellázással bárhol.

Soós Géza 582 katasztrális hold, jó búzatermő földje, 700.000 P-ért eladó. Tulajdonos még egy évig felehaszonra benne marad, cím: Soós Géza, Nádudvar, Hajdú m.

Sürgős! Budapesttől 55 km-re 48 hold tanyával 27.000-ért. **12 holdas,** tanyás, mindenttermő 12.800-ért eladók. Vénosz. 135-275.

Kettőszáz hold tanyásbirtok, szőlő, erdő és félkötött talajú szántóval, 120.000-ért. **Tizennyolc** hold tanyásbirtok, 7 hold szőlő, gyümölcsössel. 15.000-ért. Ezenkívül több kisebb-nagyobb tanyásbirtok nyilván tartva. Válaszbélyeg. **Szőrfi ingatlaniroda, Soltszadkert.**

lán a bombakárosultak javára!

Adományok a bombakárosultaknak

A „Magyarország" szerkesztősége útján az alább felsorolt újabb adományokat küldték a bombakárosultaknak:

Magyar Keresztény Festékkereskedők Egyesületének Csoportja	2280.—	P
Dr. Steller László, Bpest II., Battay-út 12/b.	1000.—	„
Budapesti Kávések Ipartestülete	1000.—	„
Pados József, Sabaria-sörözö	500.—	„
Huszár Testvérek cérnaorsógyár, Újpest	500.—	„
Huszár Testvérek cérnaorsógyár alkalmazottai	100.—	„
Kazinczy-u. 11. sz. ház lakói, Tóth Antal házparancsnok gyüjtése	370.—	„
Bakács-u. 5. sz. ház lakói	300.—	„
Horthy István-körút 12 sz. ház lakói	276.—	„
Rongrácz Endre Bpest	200.—	„
Benczur-u. 5. sz. ház lakói	190.42	„
Mátyás-tér 12. sz. ház lakói	177.60	„
József-utca 42. sz. ház lakói	150.—	„
Rákóczi-út 25. sz. ház lakói	141.—	„
Ferenc-körút 17. sz. ház keresztény lakói	138.—	„
Múzeum-körút 35. sz. ház lakói	133.50	„
Veres Pálné-u. 26. sz. ház lakói	130.—	„
Szentgyörgyi József építészmérnök	100.—	„
Dr. Balás Elek	100.—	„
Székely Egyetemi Hallgatók Egyesülete	100.—	„
Leitgéb Rudolf Bpest	100.—	„
Szabó Imre furnérkereskedő Budapest	100.—	„
Tóth-cég alkalmazottai	100.—	„
Hársfa-u. 27. sz. ház lakói	95.—	„
Rákóczi-út 15. sz. ház lakói	85.—	„
Lónyay-u. 27. sz. ház lakói, óvóhelyük felszentelése alkalmával	75.60	„
Sándor-u. 22. sz. ház lakói	75.—	„
Práter-u. 75. sz. ház lakói	52.—	„
Raktár-u. 5. sz. ház lakói	50.20	„
Frank Márta Bpest	50.—	„
XII. ker. Bíró-u. 12. sz. ház lakói óvóhelyük Kriegs'au főtisztelendő plébános úr által való megáldása alkalmával	50.—	„
Hungária-szálló mosodai személyzete	38.—	„
Hévizi-út 30. sz. ház lakói	32.—	„
Wohlmuth Gusztávné Bpest	20.—	„
Dr. Csorba Ferencné Bpest	20.—	„
Csepely Dezső Veszprém	16.—	„
Varga László Bpest, Vay Ádám-utca 6., egyszerű munkásember, három apró gyermek apja, szerény fizetéséből	10.—	„
Csodorján Vochán Bpest	10.—	„
Szával József Bpest	10.—	„
Kánási István Bpest	6.—	„
Hirschfeld Dávid Bpest	6.—	„

Az együttérzést kifejező nemesielkű adományokat illetékes helyre juttattuk.

Miskolcon 13.000 zsidót költöztetnek gettóba

Miskolc, május 1. Egy-két nappal ezelőtt Miskolcon is megkezdődött a zsidóknak régi lakásaikból való kiköltöztetése, illetőleg kitelepítése egy helyre, ahol majd egy tömegben kell élniök. Mint értesültünk, Miskolcon 13.000 zsidó tőség. Technikai és hivatali szempontból is nagy munkát ad a kitelepítés, amelyet rövid idő alatt be akarnak fejezni. A kitelepítés szempontjából a zsidók által leginkább lakott miskolci városrész, az úgynevezett Gordon, tehát

Magyarország (Esti lap)

SZINHÁZ és FILM

ŐFELSÉGE A MAMA

Bemutató az Új Magyar Színházban

A színházigazgató, aki egy kis békebeli pompára, színpadi káprázatra és igen vidám két és félórára vágyik, célt ér az Új Magyar Színházban, ahol szombaton mutatták be Vaszary Gábor „Őfelsége a mama" című operettjét.

Két és félórai szórakozást írtunk, reméljük ugyanis, hogy azokat a majdnem kötelező húzásokat, melyek egységesebbé és pergőbbé teszik a darabot, idejekorán elvégzik. Nem mintha kóros „fölösleg" kioperálását sürgetnénk, mert hiszen az „Őfelsége" úgy, ahogy van, fejedelmi „humor-lakoma", de rövidebb lesz a darab, frappánsabban, tömörebben érvényesül az a rengeteg ötlet, sziporkázó elmésség, amely összehalmozódott a tíz képben.

Vaszary Gábor új darabja, mely Eisemann Mihály pompás muzsikájával került színre, operett, mégpedig olyan operett, amelynek el lehet mondani a tartalmát. Azaz: nem zagyva, mindent összecsépelő és hadaró, egymással össze nem függő jelenetek suta áradása, hanem a színdarabírás lovagias szabályai szerint készült vígjáték, sőt — bohózat. A Klotild néni és Az ördög nem alszik jó előiskola volt ehhez a falrengetően mulatságos darabhoz, ami még írói pluszt is kapott: finom szatirát, mely nem kíméli az udvari élet hagyományos szertartásait.

Valahol az írói képzelet birodalmában él egy özvegy császárnő, akinek fia szakít a párisi táncosnővel, mert államérdekből feleségül kell vennie Balambéria nőtlen uralkodójának sellő-szőke leánykáját. Követek, ülnököknek nevezett miniszterek, udvarhölgyek sürögnek-forognak, már a nászéjszaka ideje is elkövetkezik. Igenám, csakhát fel kell világosítani a fiatal menyasszonyt. Fedák Sári, az anyacsászárnő, erre is vállalkozik. A legmulatságosabb jelenetek itt következnek. Kürtösök jelentik percenkint, hogy „Őfelsége belép a nászterembe". Szegény fiatalok...

Rövidesen színpadra lép egy öreg banya, olyan csúnya, mint az ördög öreganyja és azt kiabálja, hogy a kovácslegény az igazi herceg és nem Frigyes, a boldog, fiatal férj.

Operettben vagyunk, félreértés ne essék: tisztázódnak a tévedések és végül mindenki táncra perdül. A kovácslegény a cserbenhagyott táncosnővel, a trónörökös a szőke asszonykával, a császárnő pedig Balambéria nagyszakállú királyával.

Amíg idáig jutunk, szemtanui lehetünk Fedák Sári csodálatos örökifjúságának, énekének, táncának, méltóságteljes igazi császárnő-alakításának. Csupa derű, jókedv, humor, hogy a ruháiról ne is beszéljünk. Az utóbbi tíz évben ilyen színpadi ruhákat nem látott Budapest. Külön művészet kell a viselésükhöz, Zsazsa pedig nem jár a szomszédba azért, hogy megtanulja viselni a ruhákat.

Kedves, üde folt Mednyánszky Ágnes, rokonszenves bonviványigéret Palotás Imre, tűzrőlpattant szubrett Harczos Irén. Pethes Ferenc a kovácslegény szerepében minden elképzelést felülmul. Olyan vihancolóan jókedvű és jókedvre derítő, hogy külön köszönetet érdemel a szórakoztatásért. A népes gárdából a kitűnő Harsányi Rezső, Erőss Éva, Pataky Miklós, Solthy György, Sugár Lajos, Zilahy Pál, Losonczy Zoltán, Vay Ilus, Fülöp Viola és Horváth Margit emelkedett ki. A rendezésért Ihász Lajost, a díszletekért Básthy Istvánt illeti dicséret. (b. f.)

Világ Tükre...

Homes for Heroes vagy:

angolszász különösségek a katonai pénzek körül

Maradjunk a legérzékenyebb ténynél: az összes angolszász jelentések megegyeznek abban, hogy ma is úgy kell kötéllel fogni a férfiakat katonai szolgálatra. Kivéve a négereket, akiknek Rooseveltné asszony megígérte, hogy a katonáskodás révén egyenrangú USA-polgárok lehetnek majd a háború után, az angol vagy amerikai birtokos, munkás stb. fütyül a nagy ígéretekre és csak a kényszernek enged, amikor katonai behivót kap — ez aztán meg is látszik a teljesítményben. Alig múlik el nap, hogy az angol Tommy ne panaszkodna a rendkívül alacsony zsold miatt. A „Daily Herald" című lapból olvassuk most, milyen érdekes kérdés körül kavarok az egész angolszász katonai kérdés.

1. Amerikai kormány-jelmondat: „Mindennap egy fontot minden katona után a bankba" — ez az Angliában állomásozó katonákra értendő . . . s az egy font ellenére a katona csak fél shillinget kap kézhez naponta.

2. Nincs katona, aki ne szidná teljes tudásával a kormányt.

3. Az angol katona hozzátartozója koldulni jár.

4. A „Wren", vagyis a hadsereg női segédmunkása napi egy shillinges fizetéséből még rendesen megebédelni sem tud.

5. Az elesett katona hátramaradottjait azzal biztatják, hogy a holttá nyilvánítás befejezésével feleségenkint 3000, gyermekenkint 1000 font kártalanításban részesítik. Eddig azonban csak 40, illetve 20 fontot fizettek ki személyenkint.

6. Az új angol rendszer, amely szerint a hősiességet paszománttal és aranyszalagokkal honorálják, megbukott. Egy „hősi" tettért két szalagot, kettőért négyet és tizért egy aranyszalagot kap a katona a zubbonya jobb felsőkarjára. „Mindez nagyon szép, de mi pénzért harcolunk és szalagok helyett fontokat adjanak" — hangzik egy Tommy kérelme a „New Leader" hasábjain.

7. A hadirokkantakat valósággal zár alatt tartják az otthoni katonai hatóságok, mert ezek az elemek a leglehetetlenebb izgatást folytatják a fennálló rendszer ellen. Eddig ugyanis semmiféle komolyabb segélyben nem részesítették őket. Mindent a háború utánra ígérnek, a háború kimenetelében pedig nem látnak a rokkantak elegendő biztosítékot. A „Homes for Heroes" (Hősök otthonai) szépcímű hadirokkant-otthonokban a hadisérültek számára jótékony hölgyek kolduljak össze a mindennapi kenyeret. Nos, ezért állnak az angolszászok egyhelyben, mondjuk, Nettunónál . . .

❀

Miért vezettek expedíciókat a „Zöld Pokolba" a németek?

Mikor az angol Malthus nevű tudós 1798-ban megjósolta, hogy az emberiség túlszaporodása és a termőtalaj kifáradása a világ végét jelenti, nem gondolhatott arra, hogy az agrártudomány röpke évtizedek mulva egészen új és nem is álmodott mérföldköveket állít az emberiség további útjának szélére és a tervszerű, egészséges földművelés, a mesterséges tápanyagok feltalálása, a növényi élettel való tüzetes megismerkedés egy csapásra eltünteti a tudós által megjósolt végveszélyt. A növényzet nemesítése, táptartalmának emelése s ennek következtében könnyebb termelése és felhasználása révén az embert ma már semmiféle baj nem fenyegeti ezen a téren. Németországban kimutatták, hogy 1850-ben a német föld csak nagynehezen tartott el 30.7 millió embert. 1938-ban kereken 70 milliót táplált és pedig könnyedén. A régi, személyenkénti 1.20 hektáros „megélhetési alap" azóta 0.42 hektárra csökkent. A mai német ember ennyi föld célszerű megmüvelésével igen egészséges és biztos létet teremt magának. Hogy a hektáronkénti 10.5 mázsás gabonahozam Malthus óta 20.4 mázsára, a 70.5 mázsás burgonyahozam 173 mázsára emelkedett, hogy a német tehén a régi 1200 kilós tejadással szemben ma évi 2500 kilót ád — ez mind az agrártudomány hétmérföldes haladásának az érdeme.

A mai ember nem bízza magát a természet szeszélyeire, hanem tudományos eszközökkel védekezik ellenük. Intézetei vannak, amelyekben megismerkedett a növény életének legrejtettebb titkaival is, tehát segíteni tud, ha ez az élet megbetegszik. 1929 folyamán a német kultúrintézetek nem kevesebb, mint másfélmillió növényt vizsgáltak meg szálankint, egyenkint. Megállapították, milyen anyagokkal lehet egyes növények betegségét azonnal megszüntetni, mit kell adni nekik, hogy akár húszszorosan hozzanak. Befolyásolni tudják, mekkora legyen a növény fehérje-, cukor- vagy savtartalma. Olyan rozsot tenyésztettek ki, amely a réginél képest évente 3,000,000 tonnával többet hoz és a növénynemesítés keretében olyan cukorrépát termelnek, amelynek cukortartalma a régi 10 százalékkal szemben 18—20 százalék. Az egész eredménynek a titka a növény megfelelő táplálása, vagyis olyan termőtalaj előkészítése, amely a növény minimális életfeltételeinek megfelel.

Hogy ezt megtehessék, ki kellett kutatni, hol tenyésznek a kultúrnövények vad ősei a legszívesebben? 1930-ban ezért ment német expedíció Dél-Amerika őserdeibe s ott megtalálta a vadburgonyát, amely nem nagyobb a mogyorónál. A Hindukus-hegységbe vezetett 1935-ös expedíció felfedezte a vadrozsot, később pedig a mákszemnyi vadbúzát és megállapította, hogy ezek a vadócok milyen talajban tudnak legelőnyösebben gyökeret ereszteni. Ezek után csak a nemesített növény hasonló talajjal való táplálása volt hátra — és ezzel elérkeztünk oda, hogy az ember, aki végre megismerkedett növényeivel, húsz-harmincszor annyit kaphat tőle, mint kapott Malthus idejében, amikor a sötét jóslatok megszülettek.

Jegyezze fel

Tejkocka készítését kezdi meg még ebben az esztendőben új találmány szerint egy németországi gyár. Több évi kísérletezés után sikerült a feltalálónak a tejet bizonyos anyagok hozzáadásával süríteni és kockaformában előállítani. Ez a tej nem szív magába nedvességet, ami által savanyodása megátlódik.

*

Egységes ablakokat gyártanak anyagmegtakarítás okából Németországban. Ezek az ablakok abban különböznek a régiektől, hogy előállításuknál nemcsak fát, hanem a többi alkatrészek nagy részét is sikerül megtakarítani. Ugyanis ezeket az ablakokat a keretben üvegezik és csupán egy vagy két tolózárral látják el a szellőzés céljából. Ez a leegyszerűsített gyártási eljárás nemcsak nagyarányú munkát és időt takarít meg, hanem lehetővé teszi az ablakkészítésnél a női munkaerők alkalmazását is.

*

A magyar könnyű lovasságnak sokáig volt a fegyvere a dzsida, vagyis a kópja. A XVII. század végén ezt a fegyvert aztán megszüntették. A régi hadseregnek így a XVIII. század közepéig dzsidás lovassága nem volt. 1746-ban 3 horvát határőr huszárezredet szerveztek meg, amelyek dzsidával is fel voltak szerelve. A határőr huszár a kinestártól csakis egy 31 cm. hosszú lándzsahegyet kapott, a 3 m. hosszú mogyorófangélről magának kellett gondoskodnia. E célra a határőrvidéken külön mogyorókertek voltak, amelyeket lándzsakerteknek neveztek.

Villámhíradó

Kellemetlen éjszakája volt

Büssing Henrik 16 éves kovácssegédnek jónéhány évtizeddel ezelőtt Stattgartban. Rendőr ébresztette fel a szokásos házmesteri asszisztenciával. Valakivel összetévesztették s ezt kereste a rendőr. — Ez az éjszaka volt a legrosszabb egész életemben — mesélte később a nagy feltaláló, aki egy kovácsmesternek a fia volt. Ő maga is kitanulta a mesterséget, de 15 éves korában világgá indult, egy évvel később elkészítette mesterdarabját s végül Braunschweigben telepedett meg. Itt beiratkozott a technikai főiskolára és a vasútügyek iránt tanusitott nagy érdeklődést. Több, mint kilencven, részben ma is használatos találmánya volt, többek között a legkitünőbb fékrendszerek. Hatvanéves korában tabenzinmotoros gépkocsival helyettesítette fel a tehergépkocsit. 1904-ben tette a braunschweig—wandsburgi omnibuszvonalat, amely az első ilyen volt az egész világon. Két hónappal utóbb már az angolok is jelentkeztek s ettől kezdve a világ minden sarkából csak Büssinget keresték fel rendelésekkel. A burmai úton vagy az ausztrállai sikokon éppúgy Büssing-kocsik szaladnak ma is, mint a délamerikai Andokban vagy Patagóniában. A negyvenéves Büssing-tehergépkocsi jubileumán a nagy német nép hálával adózik szerény, dolgos fiának.

Kevesen tudják,

hogy a Dodekanezos-szigeteken még kínaiak is élnek. Ez a szigetcsoport, amely háborús szempontból most megint igen nagy szerephez jutott, 12 nagyobb és 40 kisebb szigetből áll és Olaszországhoz tartozik. Összesen 2697 négyzetkilométer a terülétük és a lakosok száma száznegyvenezer. Négyötöde ennek a lakosságnak görög, a többi török, spanyol és ami a legérdekesebb, van vagy hatszáz kínai is. Ők képviselik voltaképpen a színes fajt a szigetcsoporton, mert a legkitünőbb szivacshalászok. A szigetcsoport egyik legjelentősebb kiviteli cikke a szivacs és csak ezután az olajbogyó, szőnyeg és más mindenféle. Rhodos, a szigetek fővárosa, Nagy Sándor idejében igen nagy hatalom volt, amely a hadiflottájával megtisztította a Földközitenger keleti felét és olyan kultúrát teremtett, amelynek csodájára járt az egész világ. 300 évvel Krisztus előtt öntötték a rhodosi mesterek a Kolosszust, amely álló alak volt és szétterpesztett lábai közt elfért az egész öbölbejárat. Az olaszok 1912-ben szállták meg a szigetcsoportot, s az 1923-as lausanne-i értekezlet ezt a birtokot végleg odaítélte nekik. A Dodekanezos néhány jelentősebb szigetét ma német haderő tartja megszállva.

Száz évvel ezelőtt született Goltz pasa

a török hadsereg újjászervezője és modernizálója. 1883-ban kért a németektől egy „alapos" tisztet Abdul Hamis török szultán. A császár von der Goltz őrnagyot jelölte ki erre a célra. Voltaképpen három esztendőre kérték a törökök, de ő tizenhárom évig maradt török szolgálatban. Mindenekelőtt altisztképző iskolát szervezett egy boszporuszparti falu határában, ott is érezte magát legjobban, ha később pihennie kellett. Oly nagy tekintélye volt, annyira kedvelték, hogy mikor 1908 július 4-én az ifjútörök forradalom elsöpörte a szultánt udvarával és háremével együtt, az újítók is Goltz pasát hívták meg tanácsadásra. Az első világháború folyamán az akkor 72 éves Goltz tábornokot, aki 1914-ben a megszállt Belgium kormányzója volt, a császár megint Konstantinápolyba küldte a törökök többszöri kérelmére. Ő vezette a 6. török hadsereget, amely Bagdadnál és Kut-el-Amaránál tönkreverte a számbelileg sokkal nagyobb angol hadakat. 1916-ban, április 19-én halt meg a nagy katona kiütéses tífuszban. Még halálos ágyán is hadmozdulatokat magyarázott tisztjeinek, akik a tervek alapján el is fogták az angol Townsend tábornokot húszezer angollal együtt.

Porfelhő Párisban

Mikor Motor Őfelsége bemutatkozott

1894 április 30-án, verőfényes tavaszi napon a Porte Maillot nevű párisi bástyakapu körül nagy volt a sürgés-forgás. Több mint száz, mindenféle jármű sorakozott fel a hozzájuktartozó emberekkel együtt. Volt a járművek között nehéz gépkocsi, de akadt hullaszállító hintó, sőt zöldséges kordé és tejeskocsi is, s valahol hátul a sorban szerénven húzódott meg egy taligaszerű alkalmatosság, amelyen komolyképű, szakállas férfi ült az izgalomtól sápadtan. Egy tribünféle emelvényen néhány ugyancsak komorképű férfi áll s ezek egyike piros zsebkendővel jelt ad az indulásra. Fülethasogató bömbölessel, az egész környéket füstbeborító pöfékeléssel, borzalmas porfelhőt verve indul el a különös menet, akkori felfogás szerint „elképesztő" sebességgel, hogy elpöfékeljen Rouen városáig és vissza, 126 kilométeres utazásról volt szó. A startnál a porban összeütközött néhány jármű és utasai szerteszét potyogtak, de a zömе bőszen elindult és jónéhány óra múlva kilenc kocsi szerencsésen be is futott a célba. Ezeket egetverő éljenzéssel fogadta a hálás közönség.

Egy őrült a világ végéről prédikál

Mikor a célba beérkezett járóművek hőseit megfelelően feldíszítették felállt a páholyban egy szikár ember. Vártam ezt az eredményt, mert a pokol erői felszabadultak s a motor e pillanatban kezdi hódítását a földön. Jaj neked, Daimler, jaj nektek, párisiak! A világ végét a motor jelenti!

A felszólaló Saingrott orvos volt, aki ott tébolyodott meg a bemutatón. Hamarosan elszállították és a gladiátorokat — így nevezték el a befutott győzteseket — a nép a vállain hordozta körbe. Valóban ezen a napon mutatkozott be a Motor, mely ma a világot uralja. Útja elég hosszú volt. Hiszen 1885-ben kísérletezett vele elsőnek Daimler, stuttgarti mérnök, aki a velocipéd lábhajtását gépi hajtásra szerelte át és ezzel megteremtette a világ első motorkerékpárját. Az eredmény további munkára ösztönözte. A párisi tömegbemutatón már együtt szerepelt a hidromobil, az elektromotor, a gázmeghajtásos benzínmotor. Utóbbi vitte el a pálmát. A tizenhatszoros defektet bele nem számítva, óránként majdnem húsz kilométer sebességet szolgáltatott. A „Petit Journal" szerint a gázbűz egy hét múlva is érezhető volt a Porte Maillotnál, de az ember elindult egy úton, amely „a végtelenbe" visz. A lapnak igaza volt. Motor Őfelsége valóban a végtelenbe ragadja az embert néhány évtized múlva...

A Lidón minden csendes...

Gyorsnaszádok gyakorlatoznak az egykori világfürdőhelyen

Velence, április hó.

Turista Olaszországba ma már nem utazik. Az olasz élet sokkal komorabb és a háború megpróbáltatásai sokkal nagyobbak, mintsem hogy olasz földön ma idegenforgalomról lehetne beszélni. A hatóságok, tekintettel az angolok igen nagy érdeklődésére bizonyos üzemek iránt, kíméletlen szigorral járnak el, ha valaki, mint mi is, a Lido meglátogatására kérnek engedélyt. Beülünk egy vaporettőba, amolyan vízi omnibuszba, végighajózunk a Canale Grande „S" alakú vizén, meglátogatjuk a Szent Márk-teret, a Campanilét, a Vendramin-múzeumot, melyben, mint ismeretes, 1883-ban Wagner Richárd halt meg... aztán sorranesszük a tizenötödik században épült és légi támadások során némileg megtépázott nagyszerű nemesi házakat, a Palazzo Loredant és a többieket, amelyek annyi történelmi esemény áporodott levegőjét — és okmányait őrzik öreg falaik közt.

„Európa balkonján", a Szent Márk-téren a galambok most is megvannak, de tökéletesen hiányoznak az idegenek. A házak ablakredőnyei lehúzva, a tér néptelen. Sajnos, a galambsereg is pusztulásra van ítélve, mert a kukorica ma féltett kincs Olaszországban, kenyér meg éppenséggel nem a galambtömegek számára készül. Néhány olasz fiatalasszony tologatja a tűző áprilist napfényben ugermeke kocsiját, s valaki egy lehúzott redőny mögül halkan zongorázik.

A dómot a tornyai csúcsáig homokzsákok tízezrei alá rejtették, sőt egyes részeit külön védőfalakkal is ellátták. A Doge-palota árkádjai már nem árkádok, mert ezeket is homokkal tömték ki, hogy az emléktáblákat a túlságosan kíváncsi és csak műemlékekre vadászó angolszászok elől eltüntessék. Sajnos, a Tizian-freskókat nem lehet lekaparni a falakról, ezek az angolszász bombák rendelkezésére állnak.

Kiszaladunk a Lidóra, ahol egykor százezrek lopták a napot csak azért, hogy otthon eldicsekedhessenek, mert ez volt a divat, vagy ideiglenes üzletet kötni. A lagunákon legkevesebb volt a szerelmespár-utas, vagy igazán pihenő elem. A liberális Olaszországban nem a strand volt a kereseti forrás, hanem a kártya és rulett, meg — egyszerűbb embereknek a cipőtisztítás, vagy idegenek becsapása. A gigolók és dollárkirálynők hol vannak már! Ezen a tavaszon is éppúgy süt a nap a Lidón, mint máskor, de a tenger kék köpenyét csak a Mussolini gyorsnaszádjai szakítják fel. Háború van, s hogy ez van, azt ez a komor világ tudja talán leginkább érzékeltetni...

Az angol Goldstream-gárdaezred sorsa beteljesült

Anglia egyik legelőkelőbb és legjobbnak ismert gárdaezredét, a Goldstream-ezredet Burma határvidékén teljesen körülkerítették és a vadonba szorították a japánokkal egyesült Bose-féle hindu felszabadító csapatok. A megsemmisülésre ítélt britek állandó felhőszakadásban, maláriás mocsarakban, kígyók, tigrisek és férgek százezreivel küzködnek és már nem is vállalkoznak kitörésekre. London elveszettnek könyveli el az elitezredet, amelyben a brit birodalom mai vezetőalakjai szolgáltak, elsősorban maga Churchill, sőt Eden is s melynek tisztikara kivétel nélkül angol nemesekből rekrutálódott.

Talán az a legérdekesebb az üggyel kapcsolatban, hogy a Cavendish-család valamennyi kastélyának lovagtermét gyászba öltöztette, mert ez a familia számlálja a legtöbb, a Goldstream-ezredben szolgált tagját. A család élén Devonshire hercege, gyarmatügyi államtitkár áll. Fiai, nevezetesen Marquess of Hartington és Robert Boothby, a lánya, lady Diana Cavendish, egyaránt a híres ezred tagjai voltak. Ez eléggé különös a legutóbbi személynél, mert nő létére is hadnagy a tartalékban, holott egyetlen napig sem teljesített szolgálatot. A plutokratáknál azonban ilyesmi igazán csekélység.

Az is érdekes, hogy a Cavendish-család belső élete egyáltalán nem egységes a háború szempontjából. Három tag, névszerint Earl of Moray, Harold Mac Millan és Robert Artur viscount Cranborne, kimondottan ellenzik Churchill háborus politikáját és kézzel-lábbal hadakoznak ellene. Ezek azonban nem a Goldstream-ezred tartalékos tisztjei s ezért „nem állhatnak a Marlborough-családbellekkel vitázó helyzetben" — a furesa és nagyképű angol felfogás szerint. Churchill tudvalevően a Marlborough hercegi család származéka.

A híresnevezetes ezred, amelynek egyébként semmi történelmi katonai érdeme, mintha azon felül, hogy a brit főnemesek köteléke volt — most megsemmisül a burmahatári mocsarakban. S az angol kastélyok lovagtermeiben egyre gyakrabban hangzik el a szó, a félelmetes szó: BOSE...

A szivarok csomagolóleveleit gyakran traganttal ragasztják. Ez kisázsiai, szíriai, perzsiai cserje fehér levegőn megkeményedő mézgás terméke. Szagtalan, ízetlen és szépítőszerekhez, gyógyszerekhez, meg festékek sűrítéséhez is használják.

NYOMATOTT A GLOBUS NYOMDAI MŰINTÉZET RT. KÖRFORGÓGÉPEIN, BUDAPEST, VI., ARADI-UTCA 8. — FELELŐS: VITÉZ MARGITTAY ANTAL IGAZGATÓ

SZÍNHÁZ MŰVÉSZET

Bágyoni Váró Andor beszámolója

a Fedák-bemutatóról:

Politikai és szerelmi mesejáték félszáz szereplővel és békebeli tejszínhabbal

1.

Lehet, hölgyek és urak, folyvást lehet, itt látható az *Őfelsége, a mama*, a lehető legpazarabb mesejáték, három felvonásban és nem kevesebb, mint tizenegy képben folyvást lehet... Itt, az Új Magyar Színházban látható az alltest nélküli operett, forradalmi újítások kall Itt kérem a mese nem azza végződik, hogy a királykisasszony boldog lesz, hanem ezzel *kezdődik I. Izabella*, úgyis mint anyacsá szárnő, fia, Frigyes herceg számára mátkául választja *III. Albertnek* Balambéria királyának leányát *Krisztinát*, akiről azonban Fric őfensége egyelőre hallani sem akar mert éppen *Arabella*, a könnyűvérű párisi táncművésznő csavargatja a fejét. Ugyebár, nagyérdemű és nagytűrelmű közönség: eddig semm különös nincs a dológban, ez aká. ama bizonyos *Idegen Ötlet Után* ne vezetű szerző úr operettlije is le hetne.

De most jön *Vaszary* — nem a János, hanem a *Gábor*, a *Monpti*, az *Ő* és *Kétten Páris* ellen szerzője — és Fricit gyorsan belebolondítja egy ismeretlen, bűbájos leánykába, aki ről rövidesen kiderül... Fogódzzanak meg, üljenek le, ne győzzenek ámulni, ilyen egetverő ötlet csak egyetlenegyszer születik évezredenként: az ismeretlen leánykáról bizony kiderül, hogy nem más, min *maga Krisztina királykisasszony*, akit őfenségének amúgyis feleségü kellett volna vennie. Aki pedig azt hinné, hogy máris elérkeztünk a heppiendhez, a fináléhoz és egyébként jóhoz, s mehetünk szépen vacsorázni, az rettenetesen téved. A bonyodalom csak a *nászéjszakánál* kezdődik istenigazában: Frigyes császári herceg származásában hirtelen hajszálat találnak... nem, nem úgy, ahogyan Önök gondolják: őfenségének minden nagyszerűsége rendben van, s nem kell elbocsátania udvarhölgyeit az idevonatkozó fajvédelmi törvény értelmében. Ellenben a környékbéli kovácslegény mamája azt állítja, hogy a fenséges urat csecsemő korában elcserélték az ő fiával, szóval tulajdonképpen a kovácsfi a *királyfi* és a királyfi a *kovácsfi*. S mindez pont nászéjszaka közben derül ki! Hát nem borzasztó? Még szerencse, hogy alig-alig hat-hét képre van szükség s máris megtudjuk: *tévedés volt a tévedés*. A kovácslegény tényleg kovácslegény és a trónörökös tényleg trónörökös. A két kis szomszédállam — őfelsége *a mama* és őfelsége, *a papa* — közben némi üde háborúcskát is viselt, de most már hirtelen szent lesz a béke, sőt, hogy teljes legyen az áldás és a szövetség, nemcsak a királyfi és a királylány él boldogan, amíg meg nem hal, hanem III. Albert is elveszi I. Izabellát. Mese-mese meskete: párokat pap eskete! *Itt a vége, fuss el véle...*

2.

Vaszary Gábor szellemes-kellemes meseoperettjére mindent lehet mondani, csak azt aligha, hogy: *nem mese ez, gyermek!* Mert ilyen rózsaszín-tejszínhabos, békebelien édes és mégis sok csípős gall gúnnyal fűszerezett mesét régen élvezhettünk. Néha tényleg az az érzésünk, hogy valahol *Grimm* mesevilágában járunk, az Óperenciás tengeren túl, ahol a kurtafarkú fekepiaci malac túr; máskor viszont Jonathan *Swift* leggulliveribb világát véled látni, ülnökökkel és állnokokkal (csak egy l-lel kell ejteni a tréfás fogalmat, így, hogy: *álnokok*, s máris kész a szúrós politikai vicc); de egy-egy csiklandósabb helyzet és szóvicc közben maga a nagy *Boccaccio* is felkődlik előtted, természetesen csupán halványkék leányszobaváltozatban.

Fentiekből is látható, hogy Vaszarynk — Cilike legszebb meséit, *Andersent*, de még *Voltairet* s általában az enyhébb világirodalmat nem kímélve — apaitanyait beleölt az operettbe. Akar csak a színház. Barátaim, ennek *a fele sem tréfa* (most nem a szövegkönyvre célzok): pontosan *fél száz szereplő* mozog a színpadon, igen dús — néha túl dús és túl tarka — díszletek között s valamennyin pompás, gazdag ruhákékeskedik. Ennyi díszlettel és kosztümmel három *Királynő csókját* és másfél *Shakespearet* ki lehetne állítani!

Ám ne dicsérjük túlontúl vitéz *Bánky* igazgató úr anyagi készségét, mert utóbb még megsajnálja önmagát. Térjünk át inkább sietve a meseoperett „élő kiállítására". Legelőször természetesen *Fedák* Sáriról kell beszélnünk, arról a ragyogó-tehetséges Fedákról, akinek a kezenyoma alaposan meglátszik a szövegen, kiállításon, előadáson. Hiába, két dolgot még halálos ellensége sem vehet el Zsazsától: *1.* azt, hogy nagyon tud; 2. azt, hogy — hiába pukkadnak emiatt a nálánál sokkal fiatalabb primadonnák is! — örökifjú. Mert bár Fedák már a címben is mamának szólíttatja magát s igen okosan és ízlésesen magában a darabban is gyengéden céloztat néhányszor nem éppen mai keletű ifjúságára — olyan ragyogóan, sőt szemérmetlenül *fiatal* tud lenni, hogy az ember nem győz ámulni. Ez a Fedák legalább 15—20 évvel fiatalabb mint a — *Fedák!* Tartsa is meg Thália istenasszony ilyen frissnek, szépnek, jókedvűnek, elnyűhetetlennek, tankrohamozóan tehetségesnek sok sok évig még, valamennyiünk igaz örömére...

Most pedig, miután Fedák-felköszöntőnket szerencsésen befejeztük, örüljünk annak, hogy az Új Magyar mennyi kedves és meglepően talpraesett fiatalnak adott teret mesés meseoperettjében. Itt van először *Mednyánszky Ági*. Angyalszőke királykisasszony a javából. A hangocskája ugyan csak a nihés kanárifióka csipogása, ellenben tündérien táncol és meglepően, megkapóan jól játszik. A siker iskolájában — felsőbb osztályba léphet. Komoly bonvivánmeglepetés *Palotás Imre*. Olyan királyfi, hogy hamarosan fél Budapest leányai róla fognak álmodni, amint éppen hófehér paripán jön hozzájuk. A dali és könnyedén bódító, de színésznek is elsőrendű Palotás Imre nemcsak a darabban trónörökös, hanem könnyen trónörököse lehet magának *I. Szilassy László* szívtörő királynak is. *Erőss Éva*, az Operaház ifjú tagja ragyogó táncbetéttel örvendeztetett meg: bájos balerinánk illatos gyöngyvirágcsokor a nagyoperett valósággal melegházi szinpompájában és illatárjában.

A pesti közönség számára új név *Harczos Irén*é's, pedig őszubrettsége „öreg harcos" már a siker tarka és változatos mezején. Szegedtől Kolozsvárig széles e hazában ismerik a nevét. Most feljött Pestre s olyan mérhetetlen rutint hozott magával, hogy szinte riadtan kérjük *Kiss Ferencet*, a dezignált szini kormánybiztost, jaj, csak el ne rendelje, hogy kivétel nélkül mindenkinek éveket kelljen vidéken töltenie! Igen, Irénke, irgalom: legyen egy kicsit emberibb, egyszerűbb, közvetlenebb, mert a premieren kedves szereplése közben mindig az volt az érzésünk, hogy valahol a barackizű Kecskeméten vagyunk kiskegyed viharossikerű évadzáró *jutalomjátékán*...

Bő humorról a következő hölgyek és urak gondoskodnak, a következő sorrendben: 1. *Pethes Ferenc* (a kovácslegény-álkirályfi szerepében pukkasztóan jó és eredeti). 2. *Harsányi Rezső* (molièrei főülnök). 3. *Solthy György* (borizű, mollra hangolt Rőtszakállu Albert) 4. *Vay Ilus* (a vénasszony szerepében már néha szinte fáj, olyan csúf). Bocsánat, hogy a számos többi kitűnő színészt — a jó előadás *Ihász Aladár*, a kitűnő rendező érdeme — az ujságpapirt korlátozó rendelet miatt nem sorolhatjuk fel illő jelzők kíséretében.

De legyen szabad néhány jó szót osztanunk az ifjúság örvendetes előretörésének utóirataként a seregnyi csinos hölgygárda néhány különösen érdemes tagjának. Először is nyújtsuk át az elismerés rózsaszálát a tehetséges *Horváth Margitnak*, aki annakidején már a Pirandello-darabban is kellemesen feltünt. Biztos, hogy szép jövő és sok jó szerep vár még rá. *Palotay Mária* — féllábbal még az akadémián — hódító, szép jelenség, a szinpad ébenfadísze, aki olyan otthonosan mozog és beszél, mintha világot jelentő deszkákból lett volna a bölcsője. *Galló Alisz* villanásnyi szerepében is drámai multat árul el. De pesti jövője is biztatónak igérkezik. *Véghelyi Irma* kedves, szőke üdvöskéje az ifju színésznők mintegy háromtucatos csapatának.

3.

Külön fejezetet érdemel a zene. *Eisemann Mihály* zenéje. A nagymultu zeneszerző — ennek a multnak „legsötétebb", de egyben egyik legsikeresebb pontja a *Fekete Péter* — valósággal ujjászületett legujabb művének muzsikájában. A ragyogó tavasz, a hamiskás jókedv, a túláradó boldogság, a majdnem könnyekig ellágyuló enyhe szívfájdalom dalait írta meg. Legszebb talán ez a dala: *„Egy csók, egy könny, egy kézfogás..."* S a legpattogóbb az *„Őfelsége, a mama"*.

A sokszor mintha túlontul ragyogni akaró, de szép és szellemes díszleteket *Básthy István* tervezte. Ötletes az Izabella-téri Izabella-ház címere: pikk, kör, káró, treff — zöld mezőben. A címerről önkéntelenül a bridzs jut eszünkbe. Ez a bonyolult, kedves szórakoztató játék, amelynek legfőbb dicsősége a *nagy szlemm*.

Hát *Őfelsége, a mama* az. Nagy szlemm. Vagy ha jobban tetszik *főnyeremény*. Színház és közönség számára egyaránt.

Eltemették a Menekülő embert

Vasárnap délután helyezték örök nyugalomra *Takács* Antalt, az ismert filmvállalkozót, akinek tragikus halála művészeti körökben őszinte megdöbbenést keltett. Takács Antal halála előtt öt nappal vetítették le a nemzeti filmbizottság előtt *Menekülő ember* című utolsó filmjét. Az utolsó Takács-film hőse egy életében csalódott férfi, aki riadtan és megtörve menekül az emberek elől s igazabb, tisztább világban keresi életének megnyugvását. Halála előtt Takács Antal is ilyen szomorú, meghasonlott *menekülő ember* volt...

SPORT

Berczelly Tibor HTVK nyerte a magyar kardvívóbajnokságot

Az 1944. év kardvívó bajnokságát két részben vívták le. Az előmérkőzések, mint már jelentettük, csütörtökön voltak a HTVK termében. Itt nagy küzdelmek után Berczelly, Maszlay, Papp, Németh, Csiszár HTVK, Gerevics, Rajcsányi és Palócz, MAC és Nedecky dr. BEAC kerültek a döntőbe.

A kardbajnokság Szent László-emlékverseny döntő küzdelmeit ebben az évben ezért a szövetség Szent László városában, Nagyváradon rendezte. A versenyzők már péntek este elindultak a verseny színhelyére, ahová a késő éjjeli órákban érkeztek meg. A szombati napot városnézéssel és pihenéssel töltötték el.

Vasárnap fél 5 órakor kezdődött a döntő a református kulturpalotában. Először a klubtársak vívtak egymással. A MAC-ból Rajcsányi ment tovább veretlenül, miután Gerevicset 5:3-ra legyőzte, a HTVK-ból pedig Berczelly, aki legnagyobb ellenfelét, Maszlayt 5:1-re „végezte ki". A klubtársak harca után először küzdött Rajcsányival. A két esélyes hatalmas harcot vívott egymással, Berczelly jobban birta idegekkel a küzdelmet. Az idő azonban lejárt és így 4:3-ra győzte le ellenfelét. Ezután az utánpótlás két legtehetségesebb tagja, Papp HTVK és Palócz MAC kerültek össze. Itt a fiatal Papp győzött. Gerevics Berczellyvel vívott hatalmas küzdelmet, Aladár azonban megtagadta önmagát, nem veszítette el fejét és mivel az idő lejárt, 4:3-ra legyőzte Berczellyt, akinek az volt az első veresége. Így tehát Gerevics és Berczelly egy-egy vereséggel az első hely esélyesei voltak. Gerevics magára talált és egymásután győzte le ellenfeleit, Maszlayt és Pappot (Papp már 3:0-ra vezetett) utolsó asszóját Csiszár Gézával vívta, aki nagy meglepetésre 5:4-re győzte le Gerevicset. Ezzel megmentette klubtársát, Berczellyt a holtverseny levívásától. Így tehát a bajnok Berczelly Tibor lett 7 győzelemmel. Berczellynek ez a negyedik bajnoksága és ez még nem fordult elő a magyar kardvívó történelemben. Berczelly kitünően harcolt remek tempóvágásai, kitünő védései nem árultak el a tréninghiányt. Pedig Berczelly különösen az utóbbi időben igen ritka vendég volt a vívóteremben. Megkérdem a bajnokot, mi a véleménye a versenyről.

— *Nagyon szépen verekedett Csiszár Géza, különösen az utolsó asszóban. Ennek a győzelemnek köszönhetem, hogy nem kerültem holtversenybe Alival. Papp Berci is mindent megtett a győzelem érdekében. Ez a negyedik bajnokságom, úgylátszik az otthoniak sikerrel drukkoltak! Örülök, hogy az új csapattestemhez egy magyar bajnoksággal vonulhatok be. Nagyon jól esett Gerevics Aladártól, hogy elsőnek gratulált.*

A második helyezett Gerevics MAC így nyilatkozik: *Nem volt szerencsém. Örülök Tibor győzelmének.* Igaza van Aladárnak, egy kis szerencsével holtversenybe kerülhetett volna Berczellyvel, most nyugodtan, szépen vívott. Nem volt ideges — mint máskor.

A negyedik, Rajcsányi MAC, szépen vívott, lendületes támadásait a nézők is nagy tetszéssel honorálták. Még mindig azon a fokon áll vívása, kevés edzés ellenére, hogy akármelyik külföldi versenyen megállná helyét. — *Tibornak szerencséje volt*, mondta, *sajnos, az utánpótlás legerősebb tagjai sem tudják betölteni azt a rést, amely az élvívók közt és köztük van.*

A harmadik Maszlay Lajos. Ő küzd, harcol, minden tusért. Eleinte kihagyott, de később fiatalokat megszégyenítő tempót diktált csörtéiben. *A nyilatkozat elől elzárkózik, már 40 éves, de eddig még nem nyilatkozott soha.*

Németh HTVK az ötödik. A megszokott módon vívott, gyors, védései jók, csak néha egyoldalú. *Helyezésemmel meg vagyok elégedve*, mondja röviden.

Hatodik Papp Bertalan. A fiatal főhadnagy az egyik legnagyobb ígérete kardvívó sportunknak. Szívvel-lélekkel küzd, támadásai veszélyesek, mindezek mellett pedig ésszel vív. — *Már kezdem megszokni a nagy versenyek légkörét* — mondja —, *rengeteget tanultam az öregektől. Alpár mestertől rengeteget köszönhetek.*

Palócz Endre a hetedik. Szépen vívott, de őt törte le legjobban az utazás. — *Berczelly határtalan szerencsével, de megérdemelten nyerte a versenyt. Az idei bajnokságot nyugodtan nevezhetném idegversenynek is. Az győz, aki nyugodtabb.*

Nyolcadik Csiszár Géza, szép volt tőle, hogy bekerült a döntőbe, még szebb, hogy Gerevicset legyőzte.

— *Örülök, hogy Tibornak segíthettem egy kicsit* — mondja szerényen.

Kilencedik Nedecky. Ő teljesen megtette a magáét, amikor bejutott a döntőbe.

— *Ilyen izgalmas bajnokságot még nem láttam* — mondta —, *de nevezhetnénk a versenyt HTVK—MAC párharcnak is.*

Hátszegny József örnagy főtitkárt is megkérdem, mi a véleménye a versenyről és hogy van megelégedve a fiúkkal.

— *Csak annyit mondok, Tibi megérdemelten győzött, dacára annak, hogy erős tréninghiánya van. Szinte 100 százalékig biztos voltam győzelmében, látszik, hogy vérbeli sportember. Ki kell emelnem még a nagyágyúkon kívül, Papp Berci és Csiszár Géza vívását. A váradiak szives vendéglátása és a kitünő rendezés emelte a verseny színvonalát.*

A díjkioszló vacsorán Vincze András, a MVSZ elnöke mondott beszédet, amelyben a magyar kardvívó kiválóságát és a magyar kard hírességét méltatta.

Bajnok Berczelly Tibor (HTVK), második Gerevics (MAC), 3. Maszlay (HTVK), 4. Rajcsányi (MAC), 5. Németh (HTVK), 6. Papp (HTVK), 7. Palócz (MAC), 8. Csiszár (HTVK), 9. Nedeczky (BEAC).

B. K.

Megkezdődtek a főiskolás bajnoki kosárlabdamérkőzések.

A MEFSOK rendezésében hétfőn délután fél 5 órakor megkezdődtek a Nemzeti Sportcsarnokban az 1944. évi főiskolás kosáriabda bajnoki mérkőzések. A bajnoki versenyre a BEAC, MAFC, TFSE, Képzőművészeti Főiskola, KEAC, DEAC férfi, valamint a MAFC, TFSE és KEAC női csapatai neveztek. A három napos verseny iránt máris igen nagy érdeklődés jelentkezik.

A postások nyertek a tornászcsapatbajnokságot.

A Magyar Torna Szövetség vasárnap délelőtt a BBTE pasarétiúti tornacsarnokában rendezte Budapest 1944. évi női tornász csapatbajnoki versenyét, az I. oszt. versenyben csak kettő csapat indult, míg a II. és III. oszt. versenyben csupán a TFSE csapatai indultak. Eredmények: *I. oszt. csapatbajnok:* Postás SE 291.9 ponttal, 2 TFSE 230.3 ponttal. A két csapat eredménye között azért van oly nagy különbség, mert Horváth Gizella, a TFSE legjobb női tornásza a 2 szám befejező mozdulatánál bokaficamodást szenvedett. *A II. és III. oszt.* bajnoki címet a TFSE csapatai szerezték meg. *A Szent László-év eredményébe beleszámítható egyéni verseny helyezési sorrendje a következő:* 1. Fehér Anna Postás SE, 2 Romák Éva, 3. Karcsics Irén, 4. Kövi Mária, 5. Novák Matild, 6. Balázs Erzsébet (mindnyájan Postás SE).

Az NB I. vasárnapi eredményei:

Csepel—Ferencváros	2:1 (1:0)
Kispest—Újpest	2:1 (2:1)
Debrecen—BSZKRT	4:0 (0:0)
Diósgyőr—Elektromos	5:2 (1:2)
Kolozsvár—Nagyvárad	2:1 (1:0)
Tisza—Újvidék	4:2 (2:2)
Szolnok—Kinizsi	2:1 (1:0)
Gamma—SalBTC	3:2 (2:0)

Az NB I. állása:

1. Nagyvárad 41; 2. Kolozsvár 32; 3. Ferencváros 29; 4. Szolnok 28; 5. Gamma 27; 6. Kinizsi 26; 7. Újpest 25; 8. Újvidék 25; 9. SalBTC 24; 10. Kispest 24; 11. DVSC 23; 12. Csepel 22; 13. DiMÁVAG 22; 14. Tisza 19; 15. Elektromos 18; 16. BSZKRT 13. A Gamma és a Tisza csak 24 mérkőzést játszottak.

A Magyar Ügetőverseny Egyesület
május 3. 10-én d. u. 2 órai kezdettel
ügetőversenyeket
rendez.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Aradi-utca 8. szám.
Telefon: 122—690, 122—699, 122—698, 122—697, 122—696, 122—695. Előfizetési árak: egy hóra 5.— P, negyedévre 16.— P. Egyes szám ára hétköznap 20 fillér, vasárnap 40 fillér.
Postatakarékp. csekkszámla: 28900.
Megjelenik: hétfő kivételével minden nap.

KISHIRDETÉSEK
mm sor hétköznap 60 f., vasárnap 80 f.

Rádióműszerészt és rádióamatőrt
KERES ORION RÁDIÓGYÁR.
Jelentkezés: Újpest, Váci-út 77. sz. Reggel 8 órakor.

FIATAL ÓSKERESZTÉNY
főiskolás irodavezető
többéves gyakorlattal, textil, vegyészeti vagy műszaki alkalmazásban komoly ajánlatot vár „Iparigazolványos" jelzésre Hirdetőirodába, Vilmos császár-út 29.

Bronzpulykák
gödöllői utántenyésztés, jelenleg is tojók, 4 drb. tyúk és 4 drb. bak eladók darabonként 60.— pengőért: Mahlert Tiborné, Zalaszentmihály.

Ruhák, blúzok Síman
LUXUSTEXTIL-tól Teréz-körút 18.

NEMZETI GAZDASÁG

Zár alá vettek ujabb árucikkeket

A Budapesti Közlöny vasárnapi száma közli a minisztérium rendeletét az egyes anyagkészletek zár alá vételével kapcsolatos rendelkezések kiegészitése és módositása tárgyában. A rendeletben a minisztérium *egyes eddig zár alá nem vett* vas- és fémcikkeket, ásványolajtermékeket, textil- és gyógyszerárukat zár alá vett, egyes bőrcikkeket, textil- és gyógyszerárukat pedig *a zár alól feloldott.* Az ujonnan zár alá vett cikkekre nézve is alkalmazni kell a zár alá vett anyagokra vonatkozólag eddig kiadott általános rendelkezéseket. Igy alkalmazni kell többek között a 12.113—1939. M. E. számu rendelet 5. §-ának azt a rendelkezését, amely szerint az a vállalat, amelynek olyan áru vagy munkaszolgáltatási kötelezettsége van, amelynek teljesitéséhez zár alá vett anyag szükséges, a szolgáltatást — ha nem a honvédség részére vállalt kötelezettségről van szó — *további intézkedésig felfüggeszteni tartozik.* Az ily kötelezettséget — a honvédség részére vállaltat is — az iparügyi miniszterhez két nap alatt be kell jelenteni. A most zár alá vett anyagokra vonatkozó különleges rendelkezéseket az iparügyi miniszternek ugyancsak a vasárnapi *Budapesti Közlönyben* megjelent két rendelete tartalmazza.

Súlyosbodott a gazdák hitelhelyzete

A mezőgazdaság helyzetéről az Országos Mezőgazdasági Kamara most tette közzé a vidéki mezőgazdasági kamarák jelentései alapján összeállitott szokásos havi tájékoztatóját. Eszerint a gazdák a kedvezőtlen időjárás ellenére is mindent elkövettek az elmaradt őszi munkálatok befejezésére. A mezőgazdasági munkásság foglalkoztatottsága az idény előrehaladottsága ellenére is jó volt. Nemcsak a *munkaalkalom volt több,* mint az előző évek hasonló időszakában, hanem a *munkabérek is lényegesen magasabbak voltak.* Ebben kétségtelenül része van annak, hogy a mezőgazdasági munkálatok elvégzése az idén jobban elhuzódott, mint más években, de részük van a még sok helyen folytatott közmunkáknak is. Helyenként éppen *munkáshiányról panaszkodnak,* ami ebben az évszakban rendes körülmények között már ritkán szokott előfordulni.

A *mezőgazdasági terményék értékesitése* tekintetében nagyobb fennakadások nem voltak. A legfontosabb mezőgazdasági termények árrögzitése folytán a *gazdák bevételei nem emelkednek.* Nincsenek megelégedve a gazdák a *rozs* áralakulásával. A rozsot inkább gazdaságban használják fel, takarmányoznak vele, mintsem hogy piacra hozzák. Nem kedvez a mai áralakulás az állattenyésztésnek sem, s főleg a hizlalás rentabilitása szempontjából kedvezőtlenek az állatárakhoz viszonyitottan a magas szemes takarmányárak és az olajpogácsákban tapasztalt hiány. Számos jelentés hangsulyozza, hogy ilyen körülmények között *a hizlalási tevékenység csökkenésével kell számolni,* illetve azzal, hogy a már beállitott hizóállatokat nem hizlalják fel a kellő sulyra. Ezen a helyzeten az *állatárak emelése segithetne.* Az állatállomány egészségi állapota *kielégitő,* s az átteleltetés, ha szükösen is, de *biztositottnak* látszik.

A *hitelhelyzetben* sulyosbbodást hozott a gazdakamatok november elsejével életbe lépett emelkedése. A gazdák megitélése szerint a kamatterhek emelkedése a mai rögzitett árviszonyok mellett *komoly veszélyt* jelent, s ezért a kormány közbelépését sürgetik az ebből származó hátrányok elháritása érdekében.

Az iráni pénzt függetlenitették a fonttól. *Teheránból* jelentik: Az iráni kormány elhatározta, hogy az iráni pénznemet *függetleniti a font sterlingtől és aranyalapra helyezi.*

Ómoravicai Heinrich Istvánt választotta meg a Kereskedelmi Csarnok alelnökévé. A Magyar Kereskedelmi Csarnok Nagykereskedők Országos Szövetsége most tartotta évi közgyülését, amelyen a betöltésre kerülő egy alelnöki tisztségre ómoravicai *Heinrich* Istvánt választotta meg. Az uj alelnök nagy tetszéssel fogadott székfoglaló beszédében kijelentette, hogy örömmel vállalja a tisztséget, mert igy módja lesz a nagykereskedelem tradicióban gazdag érdekképviseletének vezetőségében *családi hagyományainak megfelelően a köz érdekében munkálkodni.* Az elnöki tanács uj tagja *Dorninger* Hugó ny. áll. ezredes lett.

A pénzügyminiszter rendeletet adott ki, amelyben az 50 millió pengő névértékben megállapitott összmennyiség terhére további 5 millió darab kétfilléres érem verését rendeli el. — 1942 december 31-ig hosszabbitották meg a biztositó magánvállalatok engedélyezésének felfüggesztéséről eddig érvényben volt rendelkezést.

Európában Magyarországon a legalacsonyabbak a pamutárak

A háboru kitörése a magyar textilipart sok uj feladat elé állitotta. Ebből a szempontból érdemel különös figyelmet az a nyilatkozat, amelyet *Módos* József, a Magyar Pamutipar vezérigazgatója a pamutfonóipar helyzetéről munkatársunknak adott.

— A magyar textiliparban — mondotta — a foglalkoztatottság az egész éven át magas szinvonalon állott. A háboru kitörésével a megnövekedett kereslet a foglalkoztatottságot csak azért nem emelte, mert nyersanyag gazdálkodási okokból a termelést az augusztus 21—26-iki nivóra korlátozták.

— A háboru kitörése után természetesen elsősorban a nyersanyagbeszerzés kérdése foglalkoztatta az ipart. A kötelező keverési rendszer folytán a pamutfonóipart két nyersanyag érdekelte közelről, ugymint a műrost és a pamut beszerzése. Magyarországon, ha voltak is beszerzési gondok, azok az iparban sehol sem idéztek elő olyan helyzetet, amelyben a termelést csökkenteni kellett volna. *Az elmult idő alatt állandóan jött be nyersanyag az országba és igy ma is az a helyzet, hogy jelentős készletek felett rendelkezünk.* A pamutbeszerzés Amerikából elvileg teljesen szabad. Egyiptomból nem tudunk pamutot vásárolni, Törökországban pedig nincsen olyan jelentős szabad kontingensünk, amit behozhatnánk.

— Az amerikai pamut behozatalánál egyedül a tengeri ellenőrzés okoz gondot, mert eddig még mindig nem tisztázódott az a kérdés, milyen körülmények között lehet a szállitmány megérkezésére számitani. Minden valószinüség szerint *bizonyos adminisztrativ problémák zavarják a helyzet tisztázását.* Ha lefoglalás történik, annyi bizonyos, hogy annak sem az eladó, sem a vevő nem az oka. A szállitási probléma azonban eddig azzal az eredménnyel járt, hogy *a kockázat miatt sok pamutrendelés elmaradt,* aminek hatása később jelentkezik. Ebből a szempontból bir nagy jelentőséggel az a londoni zsákmánybiróság előtt folyó per, amely december 23-án került itéletre. Ha az egyes visszatartott szállitmányok ügye kedvezően intéződik el, *az elmaradt megrendeléseket azonnal pótolják.* A műrostbehozatalnál is vannak bizonyos nehézségek, amelyek azonban előreláthatóan könnyen elháritathatók lesznek. Az ipar változatlanul magas szinvonalon álló foglalkoztatása bizonyitja azonban, hogy a beszerzési problémák eddig is mindig sikeresen megoldódtak, s igy remélni lehet, mint a multban, ugy a jövőben is megfognak oldódni.

— Külön probléma a textilipar szempontjából az árkérdés. A magyarországi pamutárak elszakadtak a világpiaci árnivótól. *Jelenleg Magyarországon találhatók Európa legolcsóbb árai pamutcikkekben.* Olaszországban például a belföldi pamutfonalárak duplája a magyarországinak. A hozzánk érkező *egyes németországi pamutárak 50—60 százalékkal drágábbak a belföldinél.* Az árkérdéssel kapcsolatban meg kell állapitanom, hogy mulhatatlanul szükségessé válik *az árukalkulációnál az utánpótlási ár nagyobb mértékben való figyelembevétele,* mert semmiesetre sem szabad tartósan olyan árpolitikát folytatni, amely Magyarországnak ezt a fejlett iparágát gyöngitené.

Az árkormánybiztos uj árpolitikai intézkedéseket készit elő

A magyar árpolitika intézményes megszervezésére az ötéves terv végrehajtásának megkezdésével került sor. Abban az időben az árpolitika feladata elsősorban abból állott, hogy *a nagyarányban megindulő beruházásokkal párhuzamosan haladó hitelkiterjesztés és uj vásárlóerőteremtés ne idézzen elő áremelkedést.* Emellett az árpolitikának szociális feladatai is voltak, amennyiben a mezőgazdaság erősitése érdekében különböző tulmagasnak itélt árak leszoritását is célul tüzte ki. *Laky* Dezső árkormánybiztos működésének időszaka alatt sorozatosan jelentek meg ármérséklő rendelkezések. A gazdasági helyzet további alakulása során az árpolitika feladatai módosuláson ment keresztül, s erre *Laky* Dezső annak idején a sajtó számára tartott utolsó tájékoztatójában utalt is, amikor kijelentette, hogy *az árpolitikának a jövőben a feladata inkább már az lesz, hogy az árszinvonalat tartsa.*

Az árkormánybiztosság élén a képviselőválasztások után *Laky* Dezsőt *Kacsóh* Bálint követte, akinek uj árpolitikai problémákkal kellett szembenézni a nemzetközi helyzet rohamos rosszabbodása, majd pedig a háboru kitörése nyomán. Az árpolitika ezzel uj időszakba került, amely egészen uj feladatok elé állitotta az árpolitika hivatalos intézőit. Ezt az uj időszakot vezette be az az intézkedés, amellyel az iparcikkek, az erdészeti és bányászati ipar termékei közül a közszükségleti cikkek, számos mezőgazdasági termék, illetve termények *legmagasabb áraként az 1939 augusztus 26-án kialakult árat állapitotta meg.* A legtöbb árucikk ára tehát a háboru kitörésének kezdő időpontján kialakult árszinten rögzitést nyert.

Ez a rögzités a dolgok természeténél fogva nem jelentette az árak megmerevitését. Az árkormánybiztos legfontosabb feladata az volt, hogy az elkerülhetetlen áremelkedéseket csak olyan mértékben engedélyezze, mint amilyen mértékben a külföldi nyersanyagok drágulása indokolt, továbbá, hogy az elkerülhetetlen áremelkedés a fogyasztói árakban minél később következzék be. A szabályozás formailag olymódon történt, hogy *az árkormánybiztos a különféle iparcikkeket előállitó vállalatoknak engedélyt adott arra, hogy az általa megállapitott nyersanyagdrágulási felárral emelhessék a rögzitett árat.* Ugyanakkor az árkormánybiztos engedélyt adott ilyen esetekben arról is, hogy a rögzitett kereskedelmi árak a gyárak által kereskedőkre háritott nyersanyagdrágulási felár összegével emelhetők legyenek. Az eddig engedélyezett áremelések a fogyasztói árakhoz viszonyitva *alig néhány százalékos emelkedést jelentenek* és egyes esetekben alig haladják meg az árellenőrzés első időszakában történt árleszállitások mértékét.

Az árpolitika uj időszakát elsősorban tehát az jellemzi, hogy *a sürgősen előterjesztett áremelési kérelmek felett, kell dönteni.* A másik jellemzője pedig az, hogy *az árellenőrzés további kiépitése vált szükségessé.* Hogy milyen feladat előtt áll az árpolitika a jövőben és milyen elvet kivánatos alkalmazni, tekintve arra, hogy az áralakulásba nélkülözhetetlen *rugalmasságot* biztositani kell, arra válaszolni nehéz.

Általános alapelvként talán azt lehet megállapitani, hogy a jövőben is változatlanul szükséges, hogy *az árkormánybiztos a termelői árakat közvetlen felügyelet alatt tartsa és az áremelkedéseket mindig csak az indokolt mértékben engedélyezze.* Az igy kézben tartott termelői árakra támaszkodva a legközelebbi lépésként *az árrögzitésnek a kereskedők vonalán történő fokozatos feloldása várható a felszámitható haszonkulcsnak az egyes szakmákban történő megállapitása által.* Az erre vonatkozó munkálatok részben folyamatban vannak és megvalósitásuk elsősorban *azoknál az iparcikkeknél várható, ahol a minőségek időszakonként változnak és az egyes árufajták minősége és kivitele nem határolható el pontosan.*

Még nehezebb volna jóslásokba bocsátkozni az árak alakulását illetően. Az ezt befolyásoló tényezők részben rajtunk kivülállók, részben tőlünk függőek. Rajtunk kivülálló tényezők — vagy legalább is bizonyos fokig rajtunk kivülálló tényezők — *az ország nyersanyagellátásának a fokozódó kereslethez mért biztositása,* másrészt pedig a nyersanyagok világpiaci árának alakulása. Tőlünk függő és az előbbihez képest egyáltalában le nem becsülhető tényező *a gazdasági élet minden tényezőjének, tehát ugy a termelők, mint a kereskedők és fogyasztók fegyelmezettsége.*

Az a körülmény, hogy az árrögzités óta eltelt immár közel négy hónap alatt a gazdasági élet forgalma a rendkivüli viszonyokkal mindig együttjáró visszaéléstől eltekintve normális mederben folyt le, legfőbb bizonyitéka annak, hogy *ez a fokozottabb felelősségérzetből fakadó fegyelmezettség mindkét tényezőben kétségtelenül megvan s arra a jövőben is számitani lehet.*

A magyar fogyasztóközönség bizvást merithet megnyugvást abból, hogy akkor, amikor a legtöbb körülöttünk fekvő államban *az általános árszinvonal lényegesen emelkedett, a belföldön a karácsonyi forgalom nagyrészt még régi árakon bonyolódott le* és hogy megtörtént minden intézkedés arranézve is, hogy az elkerülhetetlenül szükséges áremelések a jövőben is csak a feltétlenül indokolt mértékig érvényesülhessenek.

Szilárd a borpiac

A borpiacon az intervenciós ár felemelése az irányzat további szilárdulását vonta maga után, ugy hogy az alföldi tömegtermelő vidéken sem következett be a minden évben beálló karácsony előtti lanyhulás. Intervenciós árakon csak kis mennyiséget kap a kereskedelem. Nagyobb eladások kommerszborokban a kistermelőknél 2.3—2.5 filléres áron történnek. A vendéglősök a jobbminőségü borokért literenkint 35—40 fillért fizetnek. A balatonvidéki borok árára a tapolcai borvásár többezer hektoliteres forgalmával szilárditóan hatott. A balatonvidéki kommerszáru Malligand-fokonkint 3—3.5 filléres áron kelt el. Ezen a vidéken a kinálat általában tartózkodó. Az elsőrendü minőségü borokért 3.5—4.5 fillért fizetnek Malligand-fokonkint, de Balatonfüreden többet is. A villányi borvidéken a forgalom élénk. A világos siller borok 28—35. a még meglevő vörös borok pedig 45—50 filléres áron cserélnek gazdát. Szekszárdon a viszonylag kis termés miatt tartottak az árak. A siller borokat 26—28, a vörösborokat 40—45 filléres áron adják. Eger vidékén a termelők tartózkodnak az eladástól, illetve csak a gyenge minőségü borokat bocsátják áruba Malligand-fokonkint 3—3.5 filléres áron. Az elsőrendü minőségekért sokkal többet fizetnek. Tokajhegyalján mindenütt az intervenciós árak felett vásárolnak.

Komoly szövetkezeti munka indult meg a Kárpátalján

A Hangya Szövetkezet kárpátaljai választmánya *Marina* Gyula elnökletével Ungvárott ülést tartott, amelyen a Hangya központ részéről *Wettstein* András igazgató jelent meg. Marina Gyula megnyitójában visszapillantást vetett az elmult husz év kárpátaljai nemzetgazdasági eseményeire, szembeállitva velük a magyar kormány részéről a háboru előtt a rutén nép gazdasági életének fejlesztése érdekében tett eredményes intézkedéseket. Hangoztatta, hogy Kárpátalja katonai felszabaditása után a Hangya volt az első, amely segitségére sietett a lakosságnak az élelmezés zavartalan biztositásával s igy igen sok embert menthettek meg az éhezéstől. Utalt ezután arra, hogy a Hangya központi választmányába 8—10 kárpátaljai választmányi tagot hivnak be. Ez bizonyitéka annak, hogy *a magyar tényezők a magyar közgazdasági életbe be kivánják kapcsolni a rutén közgazdasági élet képviselőit* és igy a rutén nép ezen a téren is elérheti azt a fokot, amely őt méltán megilleti.

Wettstein András igazgató beszámolt az elmult csonka évben Kárpátalján kifejtett tevékenységéről. Bejelentette, hogy *Kárpátalján a Hangyának jelenleg 52 működő fiókja és 102 Hangya kötelékben dolgozó autonom szervezete van,* amelyeknek forgalma igen örvendetesen hónapról-hónapra igen nagy mértékben emelkedik. A választmány egyhangu határozatában örömmel állapitotta meg, hogy kárpátaljai képviselői részt vehetnek a központi választmány munkájában, mert igy kellően képviselve látják érdekeiket. Hangoztatja még a határozat, hogy a cseh rendszer idején szokásos igéretek helyett már *a legelső év elején komoly szövetkezeti munka indult meg Kárpátalján.*

A textilipari legkisebb bérek gyüjteményes kiadása. A folyó évi december 16-iki keltezésü, 284. számu Budapesti Közlönyben megjelent a textiliparban ezidőszerint érvényben lévő minimális béreknek egy határozatban való összefoglalása. Ezt a kódexszerü egyesitett határozatot az iparügyi miniszter 60.292/1939—XIII. szám alatt erősitette meg. *Ez a határozat tehát tulajdonképen a most is érvényben lévő régi határozatok egybefoglalása, egészen jelentéktelen módositásokkal,* amelyeket a textiliparban legkisebb béreket megállapitó illetékes bizottság időközben határozott el. Az egyik legfontosabb ilyen módositás az, hogy a bizottság a kikészitő üzemekben foglalkoztatott betanitott *női* munkások minimális órabérét szabályozta. További módositás az, hogy — a soffőrök béréhez hasonlóan — *hetibérben* állapitja meg a kapuőrök (éjjeli és nappali portások), a kocsisok, kocsikisérők bérét is. *Egyetlenegy uj rendelkezést tartalmaz ez a határozat,* amennyiben most először lépteti életbe *a kender- és lenkóró kikészitésével* kapcsolatos munkálatokban foglalkoztatott munkások legkisebb bérét. Szükségesnek tartottuk, hogy erre a néhány momentumra olvasóink figyelmét annál is inkább felhivjuk, mert értesülésünk szerint máris olyan hirek vannak elterjedve, amelyek szerint uj határozat jelent volna meg felemelt munkabérekkel, ami pedig — ismételjük — egyes módositásoktól eltekintve nem felel meg a valóságnak.

Az Ellenőr karácsonyi számának két vezető cikkét dr. *Reményi-Schneller* Lajos pénzügyminiszter és dr. *Varga* József kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter irta. *Halla* Aurél, *Stromfeld* Ferenc, vitéz *Gyulay* Tibor, vitéz *Bornemisza* Félix, *Módos* József és mások cikkei és nyilatkozatai találhatók az uj számban, amelyet friss közgazdasági értesülések, gazdag biztositási, vidéki és vállalkozási rovatok tarkitanak.

Utalvány 1 üveg
Dr. Rob. GREENSILL-féle szájvizre
és 1 drb fogszappanra Parfumerie
„LE ROSIER" Budapest, VIII., Mária-u 19.

1 kis keretezett tükör vagy kép
HOFFMANN FERENC
képkereskedő
V. ker., Károly-körút 28. szám.

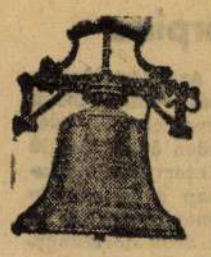

SZLEZÁK RAFAEL
HARANGÖNTŐ
Budapest,
XIII., Frangepán-utca 59
Telefon: 490—151.

Mielőtt harangot rendel, forduljon hozzám teljes bizalommal, katolikus, megbízható harangöntő mesterhez. Helyszini kiszállás és költségvetés [illegible]. Kedvező fizetések. 20 évi jótállás mellett készítek harangokat.

A hercegprimás kinevezte az Emericana becsületszékének tagjait

Magyarország biboros-hercegprimása, mint az Emericana főprotektora az Emericana Alkotmányának értelmében kinevezte a Nagyrend Becsületszékének tagjait. A kinevezés három évre szól. *Elnök:* dr. *Kuzmich* Gábor m. kir. postavezérigazgató. *Tagok:* dr. *Berkes* Róbert Központi Sajtóvállalat vezérigazgatója, dr. *Bódy* László, Budapest székesfőváros alpolgármestere, dr. *Egyed* István egyetemi ny. r. tanár, vitéz dr. *Fraknóy* József budapesti tankerületi kir. főigazgató, dr. *Láng* József, a Gazdák Biztositó Szövetkezetének vezérigazgatója, dr. *Megyer Meyer* Antal, az Országos Képzőművészeti Főiskola prorektora, dr. báró *Skerlecz* Iván v. b. t. t., ny. horvát bán, dr. *Szebellédy* László egyetemi ny. r. tanár, *Ury* Lajos ny. m. kir. itélőtáblai tanácselnök, kuriai biró, dr. *Viczenik* Ferenc földmivelésügyi miniszteri tanácsos. *Póttagok: Radványi* Kálmán ny. ganzgyári főfelügyelő, dr. *Schirilla* Achill törvényszéki tanácselnök. *Jegyzők:* dr. ifj. *Kirilly* Dezső m. kir. postatisztviselő, dr. *Rátkai* Béla banktisztviselő.

Shvoy püspök a jubiláló váci püspökről

Shvoy Lajos székesfehérvári megyéspüspök legujabb pásztorlevelében, amely közvetlenül a karácsonyi ünnepek előtt hagyta el a sajtót, különösen meleg szavakkal emlékezik meg arról az eseményről, hogy a váci egyházmegye most ünnepli *Hanauer* Á. István megyéspüspöknek husz esztendős főpásztori jubileumát, aki az egyik legnagyobb és legnehezebb magyar egyházmegyének áll az élén.

— A szomszéd egyházmegye imádságos ünnepléséhez — irja *Shvoy* püspök — mi is egész lelkünkkel csatlakozunk. Nemcsak mint hüséges szomszéd, hanem mint sok inditásért hálás fiatalabb testvér és tanitvány. — *Hanauer* püspök urnak a papnevelés, a hitoktatás és a katolikus tanügy terén végzett munkája országos jelentőségü. Amit a modern egyházkormányzás terén tett: a diaszpora lelkészség, a filiális pasztoráció, uj plebániák szervezése, a papság megértő lelki gondozása, az az egész magyar katolicizmusra kiható uttörő munka. — Egyházkormányzati kérdésekben magam is sokszor kikértem bölcs tanácsát, igy közvetlenül is lekötelezettje egyházmegyénk megértő atyai jóságának. — Imádságos lélekkel csatlakozunk az egyházmegye ünnepléséhez, hogy az eucharisztikus Ur Jézus tartsa meg még sokáig egyházmegyéjének a megértő, bölcs atyát és lelkes, készséges papságában adjon neki odaadó, hüséges munkatársakat.

Vásároljon az **50 éves NESZVEDA** cégnél **viaszolt árgyerityát** és **„HUTTER" örökmécsolajat.** Máriabesnyő (Pestmegye).

Dr. Meszlényi Zoltán sinopei püspök, a biboros-hercegprimás segédpüspöke szombaton reggel 8 órakor a piaristák budapesti kápolnájában szerpapokká (diakonusokká) szentelte a rend hat teologusát. A szertartásnál a kegyes tanitórend elüljárósága segédkezett a szentelést végző püspöknek.

A Mária-kongregációk központi titkársága Horánszky-utca 20. alatti helyiségében december 28, 29 és 30-án délelőtt 9-től 1-ig kongreganista vezetőképző tanfolyamot rendez.

A hármas ünnep egyházi zenéje. A *tisztviselőtelepi* plebániatemplom énekkara *vasárnap* Halmos: Szent László miséjét adja elő, mig az éjféli mise alatt idegen és magyar szerzők karácsonyi énekeit énekli vegyeskari feldolgozásban. *Hétfőn* d. e. 10 órakor az egyházközség ének- és zenekara Beliczay: F-dur miséjét adja elő, Goller offertoriumával. A déli mise alatt karácsonyi népénekfeldolgozásokat, motettákat és kánonokat énekel a templomi énekkar. *Kedden* d. e. 10 órakor Kopasz Aurél: Szent Norbert miséje van műsoron. — A *törökőri Kis Szent Teréz* plebániatemplomban (Kerepesi-ut) az énekkar *hétfőn* d. e. 10 órakor Gruber: Karácsonyi miséjét adja elő Goller offertoriumával. *Kedden* d. e. 10 órakor Weirich: Missa solemnise van műsoron. Mindkét ünnepnapon a fél 12 órai szentmise alatt az énekkar karácsonyi motettákat ad elő Demény, Harmat Bárdos, Nádasdy és Deák-Bárdos feldolgozásában.

Évtizedek óta
IMPERIAL FÜGEKÁVÉ

— A női betegségek gyógykezelésében a természetes „Ferenc József" keserüviz gyakran alkalmaztatik, mert reggel éhgyomorra egy pohárral könnyen bevehető, rendkivül enyhe hashajtó hatása pedig gyorsan és minden kellemetlenség nélkül jelentkezik. Kérdezze meg orvosát!

SZINHÁZ — MŰVÉSZET

Hamlet: Uray Tivadar

Az elmult héten hallottuk, hogy a *Kisfaludy Társaság*, a magyar szellemi életnek ez az előkelő fellegvára a *Greguss*-dijjal óhajtja elismerni *Uray* Tivadarnak, ennek a nagyszerü szinésznek a munkásságát. *Jászai* Mari, *Bajor* Gizi, *Csortos* Gyula, *Márkus* Emilia, *Szentgyörgyi* István és *Odry* Árpád után ebben a kitüntetésben részesülni a legteljesebb fémjelzését jelenti egy igazi, vérbeli szinész nagyszerü tehetségének. Elegáns karcsu alakja, érdekes és nyugtalan szinészi egyénisége egyik legjellegzetesebb arcéle a modern magyar szinjátszásnak.

Nyugtalan egyéniség. Ez a nyugtalanság hajtja mindig ujabb és ujabb szinpadi problémák megoldása felé. Játéka első feltételének, mint szükségszerüséget tartja a lekiismeretességet. Egy-egy szerepéről tanulmányt lehetne irni, milyen mélyen bele tud hatolni az emberi lélek utvesztőjébe, milyen ui és gazdag szineket tud szinészi palettáján kihozni.

Száz és száz szerepéről lehetne irni. Felesleges. Kritikus és publikum egyformán ismeri *Urayt*. Most uj szerepre készül, talán élete legnagyobb szerepére: *Hamletre*. A shakespearei ouvre egyik legkülönösebb s legterhesebb, problémákkal teli alakját játssza januárban. Erről beszélgetünk vele.

— Én nem Hamletet, vagy a dán királyfit akarom életre kelteni a szinpadon. Én Hamlet, a dán királyfi leszek. Hosszu hónapok óta készülök erre a szerepre, ugy látom, hogy itt kettős feladat előtt állok. Meg kell értetnem a dán királyfi tragikus bukását, zuhanását a mélybe, de ugyanakkor meg kell értetnem *Hamletnek, az embernek az összeomlását is*. Tulajdonképpen évek óta foglalkoztat ez a szerep. Nehéz feladat előtt állok, hiszen zseniális elődöm, csodálatos és felejthetetlen Hamletjei után jön sorom. Grandiózus a szerep, emberi és szinészi lehetősége felmérhetetlen. Olyan lélektani történéseket kell megmagyarázni ebben a szinésznek, amelyek talán hihetetlenek, ha nem megyek tovább az egyszerü dikciónál, a szöveg értelmes elmondásánál, vagy a karakter külső megmintázásánál.

A februári nagy felujitás a Nemzeti Szinház évadjának legkimagaslóbb eseménye lesz. A szinlapon a szinház legjobb nevei, a szinpadon ujszerü megoldások, technikai beállitások és teljesen eredeti rendezői felfogás teremti meg az uj *Hamlet*-előadást.

— Egyet azonban nem tévesztek el — folytatja *Uray* — nem akarok kiugrani, az együttesből, ez nem szerénytelenség. Ez nem is lehetséges, mert hiszen szinészileg a legjobbakkal dolgozom együtt. A szerep adottságainál fogva azonban a Hamlet alakja természetesen uralja a játékot és én mégis ugy érzem, a leghelyesebb, ha az én Hamletem száz százalékig benne marad a teljes szinészi játékban, mert az én elgondolásom az, hogy hiába játssza a legjobb szinész is a Hamletet, nem tudja megértetni a tragikus összeütközést, a dráma igazi kifejlődését, egy vivódó emberi lélek kétségbeejtő harcát, ha elhagyja azt a világot, miliőt és embereket, amelyben s akik között él.

Ahogy ezeket mondja, érezni a hangján, hogy máris mennyire benne él a szerepében. Ahogy beszél a tragédiáról, szinte érezzük, hogy a hangja belehull a csöndbe, évszázadokkal fordult vissza az Idő kereke, a sötétkék zakkó leolvad testéről és máris kosztümben van, *Hamlet és korában él.*

Kolba Gyula.

NEMZETI SZINHÁZ: A NOSZTHY FIU ESETE TÓTH MARIVAL

A Nemzeti Szinháznak már kialakult gyakorlata, sőt hivatása, hogy átvegyen más szinházak müsoráról olyan értékes darabokat, amelyeket érdemes a szezonsikereken tul a nemzeti szinjáték tartós müsordarabjaiként megőrizni. Ilyen meggondolás vezette bizonyosan a Nemzeti Szinházat is, amikor ezt a darabot játékrendjébe felvette. A Noszty-fiu esete mögött, mint értékfedezet, *Mikszáth* Kálmán nagy neve áll, szinpadi életképességéről *Harsányi* Zsolt gondoskodott. A Vigszinház nagy sikere annakidején szinházi eseménnyé tette ennek a finom szatiráju regénynek szinpadi átdolgozását

A darab két cimszerepét *Jávor* Pál és *Szeleczky* Zita játssza. Jól bevált kettős. Jávor Pál megjelenése férfias, meleg, rokonszenves, még keseregni is kedvesen tud. Egészen benne él szerepében. *Szeleczky* Zita csupa finom báj. Itt még szubtilis hangja sem akadály neki. Nagy meglepetése az előadásnak *Tasnády* Ilona. Uj szerepkörben mutatkozik most be, amely felé a Szülők lázadásában már sejtette az átmenetet. Fényesen bizonyitja be, hogy elsőrendü komikai tehetség. Nagyszerü érzéke van a humorhoz és ezt a legdecensebb művészet eszközeivel érvényesiti a szinpadon. *Csortos* Gyula széles, meleg szinekkel ábrázolja az öreg Nosztyt. Pompás szivhangjai vannak különösen a második felvonás záró jelenetében. Humor, érzelmesség, kedves jóviális huncutság ölelkeznek a Kopereczkyt alakitó Kürthy György remek kabinetportréjában. Bubenyiket *Gózon* Gyula eleveniti meg eredeti felfogásban, sok jóizü humorral. *Mészáros* Agi ezuttal is igen tehetségesen mutatkozik be. Mulatságos karikaturát csinál a kisasszonynak öltözött szolgálóból. Kisebb szerepekben egy-egy jellegzetes alak erőteljes megformálásában igen jó *Zala* Karola, *Makláry* Zoltán, *Nagy* Adorján és *Könyves* T. Erzsi. Elismeréssel kell megemlékezni egy-egy sikerült jelenetért *Bodnárról, Pataky* Jenőről, *Ónody* Ákosról, M. *Iványi* Irénről, *Vándory* Margitról, *Góbbi* Hildáról, *Tapolczay* Gyuláról és *Forgách* Antalról.

A rendezésért *Nagy* Adorján nyugodtan vállalhatja a felelősséget. A diszleteket *Básthy* István tervezte, a jelmezeket *Nagyajtay* P. Teréz. A felujitásnak meleg sikere volt. Nyilt szinen és felvonások végén is sokat tapsolt a közönség.

Kállay Miklós.

VIGSZINHÁZ: PÉTER

A darabnak, amelyet a Vigszinház szombaton este mutatott be, alcime is van: Egy tisztességes ember komédiája.

Arról van szó, hogy egy előkelő gazdag család züllött sarja maga helyett egy szegény, tisztességes tudóst küld be a börtönbe, ő meg kiszökik Amerikába. Közben felébred a család lelkiismerete. A dusgazdag nagybácsi elhatározza, hogy megmenti züllésnek indult unokaöccsét.

Karácsony mindkét napján d. e. 11-kor a
FORUMBAN
lovasbravurok és lóversenyfilmek!
A RÓKA NYOMÁN!
Spanyol lovasiskola, stb.

Mikor a büntetés lejárt, kiviszi az álrokont birtokára. Itt hamarosan megszeretik a fiatal tudóst, aki kutatott már ezen a birtokon olaj után. Most fel is fedezi és megnyitja az olajkutat és elveszi a dusgazdag földesur lányát, aki természetesen szintén beleszeret.

Az előadás biztos sineken mozog. A közönség tüntető tapssal fogadja *Góth* Sándort és *Rózsahegyi* Kálmánt, akik fiatalos lendülettel alakitanak két kedves figurát. *Dénes* György nagyon feszélyezetten érzi magát szerepe elszabott ruhájában. Ő az igazi Péter, mégis mintha ő viselne álöltözetet. *Szilassy* László igen rokonszenves és közvetlen az ál-Péter sokkal valódibb szerepében. Remek *Ajtay* leleményes inasa. *Muráti* Lili minden tőle telhetőt elkövet egy nem neki való szerepben. *Hidassy* részegségi jelenetében köszörüli ki az előzők csorbáit. Kisebb szerepekben jók *Ladomerszky* Margit, *Zsilley* Margit, *Bárdi* Ödön és *Tary* Mihály. *Hegedüs* Tibor rendezése kifogástalan.

K. M.

FEDAK SÁRI SZILVESZTERE A VIGADÓBAN

Három és félórás móka, muzsika, tréfa. 10 órakor. **Partnerek:** *„Régi jó időkből":* **Rátkai, Rózsahegyi, Latabár, Kökény** Ilona, **Medgyaszay, Fedák.** *Nézőtéri játékban:* **Kiss Manyi, Pethes Sándor, Pluhár, Rácz Vali.** Hangversenyjelenetben:

PATAKY KÁLMÁN

1. áriák, dalok, 2. Magyar nóták cigánnyal. *Paraszttréfában:* **Rózsahegyi, Bársony—Dajbukát, Dani Bá', Raffay Erzsi, Fedák.** *Mulató jelenetben:* **Fedák, Latabár, Harsányi, Kollár Lívia, Bársony—Dajbukát, Vörös Jancsi és** *bandája. Jelenetek:* **Greguss** (Háry János), **Szücs** László, **Maróth** Annie, **Szendi** és **Magyar divatrevü** 10 legszebb mannequinnel. Jegyek 2—10 pengőig **Koncertnél** IV., **Váci**-utca 23. Telefon: 188—464 és 183—309.

Karácsony hetében nézzük meg az áhitat és a tiszta érzések filmjét, a
„Kirchfeldi pap"-ot
4-ik hétre
prolongálva, kizárólag
OMNIA

A „KONCERT" RENDEZÉSEI
Ajándékozzunk jegyeket, bérleteket!

HAENDEL: A MESSIÁS 27-én
Réthy, Basilides, Rösler, Kálmán, Lichtenberg.

FEDÁK SÁRI SZILVESZTERE
a Vigadóban 10 órakor. Jegyek 2—10 pengő.

KONCERT ZONGORABÉRLET
Uj sorozat! *6 est* januártól márciusig.
Dohnányi—Kerpely, Angelica Morales—Sauer, Bartók Béla—B. Pásztory Ditta, Ungár Imre, Guila Bustabo (szonáta), **Károlyi Gyula.**
Bérletek 4—28 pengő (2 részletben is).

SZINHÁZI-, ESTÉLYI FRIZURÁK, ESTÉLYI KIKÉSZITÉSEK, SZÉPSÉGÁPOLÁS, TARTÓS ONDULÁLÁS, HAJFESTÉS
KRÁNITZ IV., Párisi-u. 5. (Molnár és Moser mellett) — Telefon: 189-040.

MENGELBERG 18-án
közr.: **Károlyi Gyula.** *Hangversenyzenekar.* Koncert Mesterbérlet IV. est.

WEINGARTNER—BUSTABO jan. 31.
Hangversenyzenekar. Mesterbérlet V. est.

Aczél Erzsi zenekari-est **Fricsayval** 3-án.
Szabó Kálmán jazz-revüje jan. 6.

Bartók—Paul Tibor jan. 8. *Hangversenyzenekar.*

Basilides Schubert-est 10-én.
Magyar Vonósnégyes Dohnányival 11-én.

HIR SÁRI LISZT-EST 16-án
Vigadó 8. *Székesfőv. Zenekar.* Vez.: **Kenessey.**

Nagy György vidám estje jan. 21.
IX. Szimfonia. *Hangversenyzenekar*—**Ferencsik** 22-én este és 21-én délelőtt.
Bontó Ilona zenekari estje febr. 9.

*

RÓZSAVÖLGYI HANGVERSENYEI:

ARTISTA PARADÉ HOLNAP,
25-én d. u. 5. **Dizőzök:** Anita *Best, Türk* Berta. **Komikusok:** *Hacsek* és *Sajó, Rajna* Alice—*Kökény* Ilona. Világhirü **varieté számok:** *Gladys & Kusserow,* Three *Collins, Pawlowa & Orloff, 4 Midas, Roussakoff, Bartkó, Borszéky, Fann, Fiedler* felléptével a legpazarabb karácsonyi ajándék. Jegyek 1—4 pengő, ma és holnap egész nap a Zeneakadémián.

MAGYAR NÓTA PARADÉ KEDDEN,
26-án d. u. 5. *„Szív küldi szívnek szívesen"* karácsonyra *Utry* Anna, *Járossy, Cselényi* József, *Rózsahegyi* Kálmán, *Kalmár* Tibor, *Orbán* Sándor énekét, *Bordy* Bella táncát, *Magyari* Imre és *Sáray* Elemér zenekarainak édes melódiáit. Jegyek 1—4 pengő, ma, hétfőn és kedden egész nap a Zeneakadémián.

III. Karácsonyi muzeumi matiné kedden, dec. 26. fél 12.

SZILVESZTER A ZENEAKADÉMIÁN
10 órai kezdettel, 3 órás műsor: **Konferánsz:** *Békeffi.* **Humor:** *Gombaszögi, Kiss* Manyi, *Rátkay, Tompa* Pufi, *Balassa.* **Dizőz:** *Mezey* Mária, *Fellegi, Kondor,* Ania *Suli, Lorenz, Szomjas* Éva, *Vörös* Anikó. **Tréfa:** *Gárdonyi—Kővári, Dénes—Pethes.* **Vers:** *Greguss* Zoltán, *Maróth* Anni. **Ujévi köszöntő:** *Tarnay* Vera. Jegyek 1—6 pengő.

WALDBAUER—KERPELY
vonósnégyes 5 estje bérletben. Bérletek 1.50—25.— pengő. I. est jan. 15. *Forellen-quintett* (Faragó György) stb.

SZINHÁZ — MŰVÉSZET

NEMZETI SZINHAZ: I. N. R. I. *Husvéti színjátéknak* mondja a *Nemzeti Színház* azt a bibliai tárgyú drámát, amelyben *Csanády* György a megváltás misztériumát, Krisztus küldetésének és kínhalálának történetét viszi színpadra. *Csanády* György színjátéka csakugyan nem a szokványos passiójátékok közül való. Nem követi egyszerűen az evangéliumot és nem azokat a jeleneteket viszi színre, amelyeket a passiójátékokban már megszoktunk: a jeruzsálemi bevonulást, az utolsó vacsorát, a getsemanei kert szorongattatásának éjjeli óráját, a tárgyalást a papitanács előtt, a golgotai képet és a feltámadás dicsőségét. *Csanády* nem hatásos képekből, hanem eleven drámai jelenetekből fűzi össze a passió történetét. Darabja az eddigi passiójátékok közül leginkább hasonlit igazi történelmi színjátékhoz, amelynek egyik fő alakja Krisztus, ki emberi formájában, de az isteni fény és szeretet sugárzásával homlokán és szavaiban készül arra, hogy a próféták szájának jövendölését betöltse. Ha nem is beszélhetünk egységes fölépitésű, szervesen összefüggő drámáról, tagadhatatlan, hogy *Csanády* darabjában végig igazi drámai feszültség és erő van. Izléssel és igen helyes érzékkel oldotta meg nehéz föladatát. Munkájában nem csak színszerűség, hanem megilletődött bensőség és tisztán szárnyaló áhitat is van.

Művének legszebb és legkerekdedebb része kétségtelenül az első, ahol Jézus a bethániai Mária megértő lelkén át érteti meg jelképes szavain keresztül a megváltás nagy gondolatát. Mária az első, aki a nagy prófétában megsejti Isten fiát. Krisztus a virágvasárnapi bevonulás után három látogatást tesz Bethániában, a halottaiból föltámasztott Lázár házánál és az ünnep előestéjén itt készül a halálra. A szerző itt süriti össze az evangéliumból mindazt, ami lényegest Jézus a megváltás titkáról s a régi rend váltásáról mond. Csaknem mindig a biblia szavaival beszélteti őt. Az evangélium szavának tömör sulya s a halál várásának félelmes feszültsége ad különös költőiséget és lirai izzást ennek a résznek.

A második rész leginkább közeledik a megszokott passiójátékokhoz. Ennek középpontjában azonban nem Jézus alakja, hanem Pilátusé áll. A szerző azt akarja megmutatni, hogy állt szemben a világtörténelemnek ezzel a nagy, természetfölötti eseményével az akkori világ fölvilágosult fia, a keleti miszticizmusokkal szemben idegen, müvelt római helytartó.

A harmadik rész aztán mindinkább Judás drámájává tolódik át. Ebben Krisztus már meg sem jelenik a szinpadon, csak az utolsó képben látjuk üres keresztjét a Golgotán és az alatta teljesen összeroppanó Judást. Ez a rész esik ki leginkább az egésznek magasztos hangulatából. Judás lelkiismeretfurdalásának tragikus fokozódása olykor szinte a rémdráma határait surolja és olykor azt a gondolatot kelti bennünk, hogy a szerzőnek eredetileg egy Judás drámája készült el, melyet utólag alakitott át a nagyheti alkalomra az egész passiót felölelő szinjátékká.

Az előadás igen jó. Krisztust *Abonyi* Géza alakitja, a benső átélés mélységes áhitatával, amelynek nemes attitüdjéből pillanatra sem esik ki. Mellette elsősorban *Szörényi* Évát kell említeni. Liliomszerű lényéből fehér sugárzás áradt. Minden szavából átfütöttség érzett. *Még ilyen jó alakitást nem is láttunk tőle!* Legerősebb színészi feladatot *Major* Tamásnak kellett megoldani Judás alakjában. Erős drámaisággal, nagy mozgalmassággal játszotta az árulót és megrendítő erővel ábrázolta lelki összeroppanását. Pilátus kitünő alakitóra talált *Timár* Józsefben, akinek feleségét, Claudiát *Rápolthy* Anna játszotta szintén drámai hévvel. Egészen érdekes feladatot kapott *Petheő* Attila Kajafás főpap erősen realisztikus és eleven alakitásában. Ugyanilyen realisztikus felfogással formálta meg Mártának, Lázár másik testvérének alakját *Makay* Margit. Lázár álmodozó jóságát finoman ábrázolta *Ungvári*. Igen jó volt *Forgács* Antal. Arimathia Józsefet *Bodnár* játszotta, a két latort *Pataky* Jenő és *Várkonyi* Zoltán. Ezenkívül úgyszólván az egész együttes részt vett a nagy személyzetet kivánó előadásban, amelyet *Abonyi* Tivadar kitünő rendező keze fogott egybe.

Kállay Miklós

Kovács Károly, a Nemzeti Szinház művésze sulyos légcsőhurutot kapott, ezért négy napig nem léphet fel, helyette Timár József, majd Ungváry László játszották szerepeit a Nyiró-drámában és a Galamb-darabban.

— **A néger spirituáléktól a jazzig.** Nagyon gazdag műsorral tartja vasárnapi matinéját Ania *Suli*, a kitünő előadóművésznő a *Corso moziban*. Műsorán a jazz története szerepel, kezdve a legrégibb próbálkozásokon át egészen a jazzoperáig. Néger spirituálékat is énekel Ania *Suli* ezen a vasárnapi matinén, amelynek persze bőven vannak magyar számai is. A humorról a *Dénes—Pethes* pár gondoskodik.

Ünnepi előadás az Operaházban

„Bánk bán"

A nemzeti ünnep estéjén ünnepi előadásban került szinre az Operaházban a *felujitott „Bánk bán"*. *Erkel* remekművének *cimszerepét tenorról bariton szólamra transzponálták*, amivel kapcsolatban éppen a legutóbb hangzott el nem egy komoly birálat és véleménynyilvánitás a legilletékesebb tényezők részéről. Az átdolgozott mesteralkotás felujitása zenei részében sajnos, igazolta is a magyar zenei élet egyes tekintélyei által hangoztatott aggodalmakat, mert nyilvánvaló, hogy a vezető szólam transzponálása az együttesek, az énekkar, sőt egyes helyen más szereplők szólamainak módositását is tette szükségessé. A mű dallamvonalából viszont érezhetően *hiányzott a vezető tenorszólam*, amelyért *Ottó* rövid léleqzetü szerepe nem kárpótolhatta a hallgatóságot.

Ugy hisszük nem csalódunk, ha a *Bánk bán* ebben a formában történt felujitását nem tartjuk másnak erőltetett *művészi kisérletnél*, amely azonban tagadhatatlanul *kellemes meglepetésekkel* is szolgált, főképpen *egyes huzások kinyitása és olyan részleteknek a partiturába való visszaillesztése által*, amelyekben már *hosszu évtizedek óta nem gyönyörködött a közönség*. Az Operaház azonban ennek ellenére még sem kisérleti szinpad s művészi feladata aligha lehet a klasszikusnak elismert alkotások módositása még akkor sem, ha annak alakitására a szinház megfelelő erőkkel nem rendelkezik.

A szereplő *művészek, az emlitett szempontoktól függetlenül*, szinte *minden birálaton felül emelkedő, ragyogó alakitással* tették *emlékezetessé a felujitást*. A cimszereplő dr. *Palló* Imre, a *magyar férfiu, a magyar hős eszményi ábrázolója!* Minden megnyilatkozásában nemes és méltóságteljes magyar nagyur volt ezuttal is, baritonja ércesen zengett, különösen a második felvonás nagy jeleneteiben. A tragikus hős lélekbe markoló fájdalmát mélyebb és emberibb művészi eszközökkel aligha érzékeltethette volna nála bárki tökéletesebben.

Az előadás hősnője *Osváth* Julia volt, aki felmagasztosult szépséggel, szopránjának minden megejtő varázsával, költői s megragadóan drámai alakitásban vitte szinpadra *Melindát*. Minden tekintetben méltó volt felejthetetlen nagy elődjeihez s méltán érdemelte ki a megújuló tapsot s elismerést, amelyben dr. *Palló* Imre grandiózus alakitásával együtt osztozott az ünnepi est során. A többi művész közül *Losonczy* György döbbenetes erejü, megjelenésében is rendkivüli hatást keltő *Petur* bánja, *Koréh* Endre komor és mégis alázatos, vésztjósló s mégis jóságos *Tiborca* voltak főerősségei az előadásnak. *Gero* Lola a gyengélkedő *Tutsek* Piroska helyett nagy önfeláldozással vállalkozott *Gertrud* királyné szerepére és állta meg helyét kitünően, súlyos feladatában. *Rösler* Endre és *Vitéz* Tibor — utóbbi *Biberach* szinte diabólikus maszkjában — hasonlóképpen tudásuk legjavát adták.

Nádasdy Kálmán rendezői művészete *Bánk óbudai kastélyjelenete* és a *tiszaparti jelenet* ragyogó beállitásával remekelt! Különösen a *tiszaparti táj* drámai hangulata az égbolton száguldó viharfelhőkkel és cikázó villámokkal volt megrendítő. Kevésbé sikerültek ezzel szemben a Gertrudis jelenet orosz dalművek diszleteire emlékeztető sulyos keleti pompája és a csaknem bizánci stilusú befejező kép.

A diszelőadáson az udvari páholyban *Horthy* Miklós kormányzó és családja, a főhercegi páholyban *József* főherceg és *Auguszta* főhercegasszony, a miniszterelnökségi páholyban a kormány tagjai közül dr. *Hóman* Bálint, gróf *Csáky* István, dr. *Reményi-Schneller* Lajos is megjelentek, a földszinti páholysorokban pedig egyházfejedelmek, a diplomáciai testület, a tábornoki és törzstiszti kar, a politikai élet és a társadalom kiválóságai foglaltak helyet. A főúri közönség igaz elismeréssel, sőt helyenkint tüntető elragadtatással ünnepelte a pompás előadás valamennyi szereplőjét.

Megható volt az előadás bevezetéseképpen elhangzott köszöntés, amelyben *a névtelen kis cserkész hódolt Magyarország kormányzója előtt* pajtásai nevében, országlása huszadik évfordulója alkalmából.

Dietl Fedor

MAGYAR SZINHÁZ: TOKAJI ASSZU *Szilágyi* László és *Eisemann* Mihály zenés vigjátéka a szokásos operetteknél jóval nagyobb igénnyel lép a közönség elé. A mese szinte drámai alafestésü a hazulról elszökő és szégyenbe kerülő lánnyal, aki nem mer hirtelenkezü anyja elébe kerülni. Ez a hirtelenkezü anya pedig *Fedák* Sári, a magyar szinpad büszkesége. Mindenképpen méltó tehát, hogy művészetéhez méltó keretet teremtsenek. *Szilágyi* László nem is fukarkodott a hálásnál hálásabb ötletekkel, amig a két holdról elinduló Tarcali Darázs Katalint háromezer holdas földbirtokossá nem tette, hogy az hozzáadhassa cserbenhagyott leányát a kegyelmes ur fiához. Minden van ebben a darabban, ami szükséges a sikerhez, a magyarkodásban pedig szerencsére csak ritkán lőnek tul a célon. Napsugaras magyar szőlőhegyek villannak meg előttünk, tokaji, tiszamenti tájak, sok-sok flatalság, még több szerelem és jól formált figurák népesitik be a szinpadot. *Fedák* Sári az Antónia óta nem kapott ilyen testére szabott szerepet. Gyönyörü magyar ruháiban páváskodva, habár szerepe szerint is nagyanyakorban van, meghódit minden szivet nagyszerü habitusával, szikrázó eszével, zsarnokoskodó, elérzékenyülő, ravaszkodó és igazából nem engedő karakterével. Minden fiatal színészt iskolába lehetne küldeni hozzá, hogy kell igazán magyarul járni-kelni vagy éppen dalolni és táncolni a szinpadon. Csupa mérték és leszürődött stilus minden mozdulata. A darab cime nem tulzás, kiérett nemes ital, tokaji asszu az a szinjátszásban, amit *Fedák* egy estén át nyujt, hogy elkábitsa, lerészegitse, tüzbe hozza a nézőtér minden egyes tagját.

Az ujonnan megnyiló *Magyar Szinház* nemes ötvözésü keretbe állitja *Fedák* drágakőként ragyogó alakitását. *Földényi* kegyelmes ura méltó ellenpárja Fedák földizü parasztasszonyának. *Zimonyi* Márta bája és csilingelő hangja, *Kollár* Livia temperamentumos táncai és mézeskalács szépsége, *Somló* Valéria pesti jazz izei köritik *Fedák* mélytüzü ragyogását. *Szilassy* László bonviván alakitása is igen sikerült és jók mind a többiek, *Báthory* Gizi, Z. *Molnár*, *Rátkai*, *Bilicsi*, *Pethes* Ferenc, *Sugár*, *Makláry*, *Bársony* István és *Dajbukát* Ilona. *Eisemann* zenéje nem mentes a reminiscenciáktól, de leginkább saját régebbi számaira emlékeztet. A vigjátéki felépitésü darabot azonban igen hatásosan festi alá és alig csendülnek fel *Eisemann* melodiái, már szinte vele énekli az egész publikum. *Básthy* diszletei szépek és gazdagok, az egész produkció a nagy siker jegyében indult el.

P. L.

— **Havasi vihar** cimen uj, nagyszabásu regényt irt az ismert nevü irónő *Medveczky* Bella. A regény husvétkor jelenik meg a könyvpiacon.

Uj filmek

A CASINOBAN: *Ferdinánd, a bika*. Walt *Disney*, a trükkfilmek utólérhetetlen mesterének két újabb alkotása került Budapesten bemutatásra, nagy örömére nemcsak az apró, hanem a felnőtt közönségnek is. A *Miki egér*, a *Donald* kacsa és a többi érdekes és kacagtató, de néha patetikusan is kedves állatfigura mellé bevonult a magyar filmköztudatba, *a komoly Ferdinánd: a bika*. Ő valamiképpen eltér a saját nemzetségétől. Nem öklelődzik, nem kergeti játszótársait a széles réteken, hanem magányos fa alá ül és virágokat szagolgat. Ebben csak az zavarja, hogy egy méh csipi meg és erre őrülten szágúldozni kezd, ami alkalmat ad a bikaviadalok gyöngyeinek arra, hogy Madridba vigyék dühös képességeinek bemutatására. De Ferdinánd itt is csak virágot szagol, először a toreádor kezében, majd annak leszaggatott mellén tetoválás alakjában, de békés marad és végre is visszatérhet kedvenc fájához továbbszagolni a virágokat. Ez persze mind olyan kedvességgel történik, hogy az ember nem győzi oldalát fogni a nevetéstől, éppen úgy, mint a három kis malac legujabb történeténél, amelyben a farkassal jámbor uszókirándulás keretében irtóztatos kalandok történnek a hazugságleplező gép közbenjárásával sok-sok veréssel és evvel kapcsolatban persze még több kacagással. A régebben ismert Walt *Disney*-filmek köritették a két bemutatót, amelynek keretében láttunk egy igen kedves felvidéki levelet is. Ez végigvezetett a két éve visszacsatolt legromantikusabb és legszebb vidéken és sokszor ragadtatta tapsra a bemutató közönségét.

A „KONCERT" RENDEZÉSEI:

FISCHER EDWIN HOLNAP

Vigadó 8. *Mesterbérlet* I. Olcsó bérletek 4 estre még válthatók.

BACH: JÁNOS PASSIO 22-ÉN

Báthy, Basilides, Rösler, Kálmán, Tibor. Vez.: *Lichtenberg*. Kezdete pontban fél 8-kor.

PÉCSI SEBESTYÉN ORGONA-EST 27.

Z. 8. *Kamarazenekarral*. (Nagy Olivér.)

Basilides III. dalestje ápr. 3.

SAUER ZENEKARI EST ÁPR. 11.

Mesterbérlet II. További esték: ápr. 18. **Weissbach — Magaloff — Csajkovszki**-est (*Pathétique, zongoraverseny* stb.); 30-án: **Franceseatti** zenekari.

*

V. Muzeumi matiné ma fél 12-kor.

*

CANTATE HANGVERSENYEI:

Márc. 29: Bak László zongora-est Z. fél 9.

Márc. 31: Cselényi József 25 éves művészi jubileuma Z. 5.

Ápr. 4: Pázmán György zongora- és szerzői estje Z. fél 9.

ELSŐ SZERELEM

Bókay János uj vigjátéka a Vigszinházban

Bemutató: szombaton, március 23-án

A *Vigszinház* legközelebbi bemutatóját általános érdeklődés és az európai sikerü magyar irót megillető várakozás előzi meg. Nagyszombaton, március 23-án mutatja be a Vigszinház *Bókay* Jánosnak, a Feleség, Megvéltem egy asszonyt és sok más nagy szinpadi siker szerzőjének uj vigjátékát, mely

ELSŐ SZERELEM

cimmel kerül szinre. A darabot a kitünő iróhoz méltó, parádés szereposztásban adják elő. A három női főszerepben

Karády Katalin, Tolnay Klári

és Vizvári Mariska

jutottak ez alkalommal kivételesen hálás művészi feladathoz; a három férfifőszerepet pedig

Somlay Arthur, Ajtay Andor és vitéz Benkő Gyula

fogják megszemélyesiteni.

Mellettük *Sitkey Irén, Almássy Judit* és *Bihary József* kaptak kitünő szerepeket.

Rendező: *Hegedüs* Tibor.

Diszlettervező: *Kreisel* Béla.

Az első előadások jegyeit már árusitják.

Teljes ülést tartott a TÉBE vidéki osztálya

A *Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete* vidéki osztálya dr. *Hegedüs* Loránt elnöklete alatt teljes ülést tartott. Az értekezlet foglalkozott a gazdaadósságok kérdésével. Az összes felszólalók. véleménye szerint ugy a könyvjóváirások, mint a kataszteri jövedelem negyvenszeresén belül eső tartozások hosszulejáratuvá való átalakitása csak akkor bonyolitható le a kellő gyorsasággal, a hitelező és az adós érdekeit biztositó módon, ha azt az intézkedést, amely az adóstársi viszonyt megszünteti, hatályon kivül helyezik és ha a hosszulejáratuvá alakitást mellőzik 300 pengős tartozáson alul. Az értekezlet nem találta helyesnek, hogy megnehezitik a magánegyezséget. Szükségesnek tartotta a teljes ülés azt is, hogy a betétek után szedett fél százalék fizetését szüntessék meg. A teljes ülés a társulati adó reformjának kérdésével is foglalkozott. Különösen hangsulyozták, hogy mivel az adóvallomásokat a közgyüléstől számitott 30 napon belül kell beadni, a törvény pedig még mindig nincs letárgyalva, kivánatos lenne az oly általános rendelet kiadása, amely a meghozandó törvény életbeléptetésétől számitott 30 napot állapitaná meg a vallomások benyujtásának határidejéül. A teljes ülés ezután a kisebb pénzintézetek adókedvezményei tárgyában a somogymegyei pénzintézetek Kaposvárott tartott értekezletének határozatát vitatta meg. A határozat szerint a szövetkezetek kedvezményeinek érintetlenül hagyása mellett a kedvezmények kiterjesztendők volnának azokra a részvénytársasági alapon müködő vidéki pénzintézetekre, amelyek 6 százaléknál nagyobb osztalékot nem fizetnek és ez a kedvezmény kiterjesztendő volna azon nagymultu vidéki intézetekre is, amelyek közérdekü tevékenységet fejtenek ki és amelyeknek kihelyezése nagyobb részben agrárjellegü. A teljes ülés kivánatosnak tartotta, hogy a kereskedelmi levelek feltételes illetékmentességére vonatkozó jogszabályok értelmezésének megszoritása szünjék meg, mivel az ily kereskedelmi levelekben foglalt hitelmegállapodások illeték alá vonása a kölcsönöknek indokolatlan drágulását eredményezné.

A teljes ülés a biztositási magánintézmények állami felügyeletéről szóló törvényjavaslat azon intézkedésével kapcsolatban, amely szerint az ellenőrzés az elismert vállalati nyugdijpénztárakra és nyugdijalapokra is kiterjed, állást foglalt az ellen, hogy *az egyes pénzintézetek által a kötelező biztositáson tulmenőleg létesitett nyugdijalapok és nyugdijpénztárak müködése oly feltételek alá vonassék, mint az elismert vállalati nyugdijpénztárak.* *Hegedüs* Loránt elnök inditványára a teljes ülés elhatározta, hogy a *vidéki pénzintézetek ezévi országos ülését május havában Kassán tartják.*

Életbelépett a Kamara szabottár szervezete

A *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara* szabottár-szervezetet létesitett, amelynek célja, hogy *azokat a kereskedőket és iparosokat, akik már eddig is szabottáron árusitottak vagy a jövőben szabottáron kivánnak árusitani, egységes üzleti elvek szerint tömöritse.* A kereskedelmi miniszter a szervezet alapszabályait *jóváhagyta* és a tervezet a mai nappal életbe is lépett. Akik üzletükben szabottáron kivánnak árusitani és a mozgalom iránt érdeklődnek, forduljanak felvilágositásért akár közvetlenül a kamarához, akár bármelyik kereskedelmi vagy ipari egyesülethez.

Aliquander Ödön a szénbányák állami kezelésbe vételének a gondolatáról

Dr. *Aliquander* Ödön miniszteri tanácsos, az ország szénellátása ügyeinek vezetője érdekes nyilatkozatot tett azzal a felvetett gondolattal kapcsolatban, amely szerint a szénbányákat állami kezelésbe kellene venni. A magyar kormányzati tényezők — mondotta *Aliquander* Ödön — egy ideje már foglalkoztak a szénbányák állami kezelésbe vételével és 1930-ban a pénzügyminisztérium dolgozott is egy ilyenirányú javaslaton. A tanácskozások során azonban az a vélemény alakult ki, hogy *a kincstár ilyen lépéssel elviselhetetlen kockázatokat vállalna.* Az üzemben levő szénbányáknak körülbelül a fele ugyanis veszteséggel dolgozik. Ma talán jobb a helyzetük a nagy ipari foglalkoztatottság révén, de amint az véget érne, az állami kezelésbe vétel esetén a bányák 50 százalékát a kincstárnak vagy be kellene szüntetni, vagy pedig a veszteség fedezésére kellene vállalkoznia. Ezenkivül a nyereséges üzemeknél is óriási beruházásokra van szükség, ha azoknak rentabilis müködését a jövőben is biztositani akarják. A pénzügyi problémák sokasága miatt a terv megvalósithatatlannak mutatkozott. A külföldi példák is azt mutatják, hogy *az ilyenirányú kisérletek egytől egyig kudarcot vallottak.*

NEMZETI GAZDASÁG

A szovjet lázasan kutat uj olajmezők után

Oroszország USA után a föld leggazdagabb olajterületének birtokosa, mégis e téren gondjai vannak, mert szükséglete aránytalanul gyorsabban növekszik, mint termelése. Mig Szovjet-Oroszország olajszükséglete 1928-ban még csak 6.77 millió tonna volt, addig ez 1937-ben már 23.9 millió tonnára emelkedett. Tiz év alatt tehát majdnem megnégyszereződött. Összefüggésben áll ez a Szovjet nagyméretü motorizálási programjával. Ha most a termelést nézzük, ugyanazon időben 12.3 millió tonnáról 27.7 millió tonnára nőtt, nagyjában véve ez csak megduplázódott. Bár termelése a békeállapot szükségletéhez elégséges, ám *nagyobbméretü háborúban ez az olajfogyasztás lényegesen fokozódik.* Kivitelről ilyen termelés mellett csak kisebb mennyiségről lehet szó.

Mig a Szovjet 1932-ben még 6.1 millió tonna olajat tudott kivinni, addig 1937-ben a kivitel 1.15 millió tonnára esett vissza. A Szovjet devizapolitikai okból nagy súlyt helyez arra, hogy e téren kivitelét fokozza. Emiatt igen élénk furótevékenység kezdődött a Szovjet birodalom területén új olajforrások feltárása érdekében. A Szovjet legfontosabb olajterületeinek stratégiai fekvése igen hátrányos, mert pl. *a bakui olajmezők, melyek az összтermelés 75 százalékát adják,* egész közel fekszenek a kaukázusi török határhoz. A Szovjet ezért olajiparának zömét belső területére akarja áthelyezni. A már megindított geologiai kutató tevékenység megerősitette, hogy *Dél-Ural területén és a Kaspi-tó vidékén igen gazdag olajföldek vannak.* Szovjet-Oroszország mérhetetlen birodalmában még sok olaj rejtőzik a föld méhében, mellyel saját szükségletét lényegesen fokozhatja, de a kivitelre is bőségesen jut majd.

Gubkin, a nemrég elhalt orosz geológus, a szovjet olajkutatások volt nagyevü vezetője az orosz föld mélyében levő olajmennyiséget 8.7 milliárd tonnára becsülte. Ebből 11.4 százalékot biztosra vesz, 42.3 százalékkal, mint valószinü mennyiséggel számol és 46.3 százalékot, geológiai feltevés szerint, még lehetségesnek gondol. Más szakemberek ezt a becslést tulzottnak tartják, de elismerik, hogy a termelést jelentékenyen fokozhatják megfelelő furótevékenységgel.

A harmadik — 1938-tól 1942-ig terjedő — 5 esztendős szovjet gazdasági terv az évi olajtermelést 48.5 millió tonnában jelölte meg, tehát az 1938. évi termeléshez viszonyitva az elérendő eredmény 25 millió tonnával nőne, ami igen nagy teljesitmény volna. Ha a megjelölt mennyiséget el tudnák érni, akkor a bakui olajkerület az összтermelésnek csak 57 százalékát adná. Az ország belsejében fekvő olajmezők termelését 25 százalékról 43 százalékra kivánják fokozni. Igy tolódna fokozatosan a termelés az olajipar mellett az ország belseje felé. Hogy ezt elérhessék, a furóknak még igen kemény akadályokat kell elháritani.

Gubkin tanának abban igaza volt, miként mondotta, hogy a furómunka az orosz olapipar gyengéje. Mindenek előtt, ennek anagyméretü tervnek végrehajtásához rengeteg furóeszköz kell. A furóeszközök hiányosságaira vezethető vissza a sok nehézség és akadály, mely a kutatómunkát bénitja. *Ezt a körülményt még az orosz sajtó sem titkolja.* Az orosz nehézipar lapja, az „Industrija" nemrégiben megállapitotta, hogy a különleges gépeket, melyek a furók előállitására szolgálnak, *a szükséglet 33 százalékában tudja belföldi gyárakból fedezni,* de az ott gyártott gépek használhatóságához is sok birálat fér. Az „Industrija" megirta azt is, hogy pl. *Volga—Ural olajkutató kerületében átlag a munkaidő egynegyed része a megsérült gépek helyreállitására csik.* Emiatt a kutató tevékenység eredménye lassuvá válik. Az ujonnan megnyitott urali olajmezőkön máris komoly akadályok vannak. Hozzájárul még az ott uralgó éghajlat, amikor is az év nagyrészében a kutató furások kényszer-szünetet kénytelenek tartani.

Olyan nagykiterjedésü területről van itt szó, mint *Franciaország*, amelyen elszórva, az egyes olajmezők egymástól igen nagy távolságra esnek. Ezek összeköttéséhez jó utak és vasutak kellenek. A vidék vizszegény, nagy részben sivatag jellegü. Elképzelhető, hogy igen forró nyár és hosszú, kemény tél mellett a furómunka milyen lassan haladhat előre. A hozzáértő szakmunkások sem igen sietnek erre a barátságtalan vidékre. A fúrógépek kezelésében való tapasztalatok ezért sokszor hiányoznak. Erre vezethetők vissza az állandó helyreállító munkálatok a gépekben. A *Prawda* szemléltető képet igyekszik adni a bakui olajtelepekről. Az elmúlt év első hét hónapja alatt több mint 700 nagyobb javitást kellett végezni a fúrógépeken, melyre 80.000 munkaórát fordítottak. Ez az összmunkaidőnek 11 százalékát tette ki. A károkat 5 millió rubelre becsülték föl. A belföldön gyártott fúróeszközök sem mennyiségileg, sem minőségileg nem versenyképesek, ezért 1936. óta az *Amsorg* szovjet kereskedelmi társaság *Newyorkban* tetemes mennyiségü fúrófelszerelési anyagot vásárolt. Ezért vált azután lehetségessé a fúrótevékenységet 1930-tól 1938-ig hétszeresére emelni. (640.000 m-ről 4.9 mill.m-re.) Igy kettőződött meg a termelési eredmény is. 1930-ban *az olajtermelés 18.6 millió tonna volt még, 1939-ben már túlhaladta a 30 millió tonnát.*

A folyamatban levő ötéves terv eredménye a felsorolt akadályok elhárításával válik csak lehetségessé.

Hadácsy Rezső.

Országszerte csak nagy késéssel indulhatnak meg a mezőgazdasági munkák

A mezőgazdaság helyzetéről az Országos Mezőgazdasági Kamara kiadta szokásos havi jelentését, amely megállapitja, hogy az elmult hónapban a közlekedési nehézségek megbénitották az értékesitést. A falusi és a tanyai lakosság nem tudta felkeresni a piacokat, ami azután *átmeneti áruhiányt*, a gazdák körében pedig *pénztelenséget* idézett elő. Az állatállomány kondiciója a szükös takarmányviszonyok következtében határozottan *romlott.* A takarmánygondokat fokozza a késői kitavaszodás. Ma még nem lehet megállapitani, hogy a vastag, sokszor jégkéreggel boritott hótakaró mekkora kárt okozott a vetésekben. Minden számszerü becslés még korai volna, annál is inkább, mert a kitavaszodás módja szerint ezek a károk még lényegesen módosulhatnak. A Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara számos helyen végeztetett hajtási próbákat a hó alatt levő vetésekből kiemelt földtéglákkal. E hajtási próbák eredményeiből korántsem szabad általánositani, *de az elterjedt tulzó hirekkel szemben mégis meg kell emliteni, hogy a próbák a buzánál elég megnyugtató eredménnyel jártak.* Komoly károkra kell számitani a gyümölcsösöknél és a szőlőknél. Országszerte általános a panasz a gyümölcsösökben okozott nyulrágás miatt. Nagy gondot okoz a gazdáknak a késői tavaszodás és az olvadással járó áradás, elöntés is. Ezek miatt *a tavaszi munkálatok csak elkésve indulhatnak meg.* Nem lehet idejében elvetni azokat a növényeket, amelyeknek sikeres termelése tapasztalat szerint elsősorban a korai vetéstől függ.

A mezőgazdasági munkások kereseti viszonyai idényszerüleg erősen visszaestek, minthogy ebben az időszakban a nagyobb munkáslétszámot foglalkoztató mezőgazdasági munkálatok szünetelnek. Az aratási és idénymunkás szerződések megkötése az elmult hónapban előrehaladt. Bár a tartós kötelezettségek vállalásával szemben helyenkint bizonyos tartózkodás továbbra is észlelhető volt, határozottan megállapitható, hogy a földmivelésügyi kormánynak a mezőgazdasági munkálatok zavartalan ellátásáról szóló rendelete *eredménnyel* járt s a nehézségek elosztásához hozzájárult. Továbbra is hiány mutatkozik azonban mezőgazdasági cselédekben.

Az értékesitési viszonyokban lényeges változás nem volt. Nehézségek főleg a már emlitett közlekedési zavarok miatt jelentkeztek. Az állattenyésztést és állatértékesitést erősen sujtja, hogy a kormány által rendelkezésre bocsájtott *cozinált buzakészletek kifogytak* és igy ezen az uton sem lehet a hiányzó abraktakarmányokat pótolni. Az értékesités emlitett átmeneti nehézségei miatt a februári adónegyedben számos olyan gazda maradt hátralékban adójával, aki máskor kötelezettségének mindig pontosan eleget tett. Számos helyről jelentik, hogy a pénzügyi hatóságok *a gazdák rögzitett adóit felmondták,* ami nyugtalanitja a gazdákat, mert adóemeléstől tartanak ugyanakkor, amidőn a különböző adók és adópótlékok már amugyis erősen igénybe veszik teljesitő képességüket. *A mezőgazdaság hitelhelyzetében változás nincs,* a gazdák hitelhez csak elsőhelyi bekebelezés ellenében juthatnak.

Mezőgazdaságunk történelme elevenedik meg a mezőgazdasági kiállitáson

Az országos mezőgazdasági kiállitás egyik legkiemelkedőbb eseményének igérkezik idén a földmüvelésügyi minisztérium szakoktatási osztályának csarnoka, amelyben pazar pompával mutatják be a magyar mezőgazdaság és ezzel kapcsolatban szakoktatásunk fejlődésének történetét. Az évszázadokat egybefoglaló képeken történelmi korszakok elevenednek majd meg olyan megvilágitásban, amelyre eddig csak kevesen gondoltak. A csarnok küszöbén megállásra késztetnek majd gazdasági emelkedésünket megkapóan szemléltető hatalmas méretü festmények. Az első kép: az ősfoglalkozást üző pogányok; utána: szerzetesek az ősmagyarokat gazdálkodásra oktatják; majd: az 500 éves ünnepü *Mátyás* király nagyuri kapásai munkálják a gömöri földet. A további képek *Mária Terézia*, a merinói gyapju, selyem gubó és burgonya meghonositója. *Tesedik Sámuel* lelkés, az első lucernatermelő, szikjavitó és homokmegkötő tudós, a szarvasi iskola megalapitója. Utána sorra következnek a mult nagyjai: *Festetich* György, a Georgikon megalkotója, *Albert* Kázmér szász-teschení herceg, Magyaróvár megteremtője, *Darányi* Ignác, a kisemberek minisztere, gróf *Serényi* Béla, aki megaranyozta a magyar asszonyok főzőkanalát és könyvet adott a falu leányai kezébe; *Pálóczi Horváth* István vagyonából a vitézi rend ifjait gyüjti maga köré, a munkás mezőre. A többi itt fel nem sorolt képek mellett ott sorakoznak majd a fal sikján az akadémiák, tanintézetek, mezőgazdasági szakiskolák, téli iskolák, tejgazdasági iskolák, leánynevelők képei, megkapó szinhatásu ábrázolásban ismertetve egy-egy intézmény történetét. Nem hisszük, hogy akadna gazda az országban, aki érdeklődés nélkül tudna elhaladni a magyar mezőgazdasági szakoktatás épülete előtt, amelynek az ormán lengő nemzeti zászló is azt hirdeti majd, hogy ebben az évben és ezen a helyen a gyönyörüséges történelmi multat ünneplik.

Április első hetében választ elnököt az országos gazdakamara. A földmivelésügyi miniszter az Országos Mezőgazdasági Kamarához intézett leiratában elrendelte a kamara közgyülésének az összehivását. A közgyülés feladata kizárólag a kamara elnökének a megválasztása. A közgyülést a kamarához kirendelt miniszteri biztos hivja össze s azon az elnöki tisztet a miniszteri biztos fogja betölteni. A közgyülést április első hetében fogják megtartani.

Elrendelték a kóborebek pusztitását. Az ország minden részéből állandóan panaszok érkeznek az illetékes hatóságokhoz, hogy a kóbor kutyák a rendkivül hideg tél következtében legyengült vadállományban igen nagy pusztitásokat okoznak. A földmivelésügyi miniszter éppen ezért körrendeletet intézett valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjéhez, valamint a közigazgatási kirendeltségek vezetőihez a kóbor ebek pusztitásának meggátlása tárgyában. A földmivelésügyi miniszter körrendelete rámutat a még fennmaradt hasznos vadállomány megóvásához füződő nagy közgazdasági érdekekre és felhivja a törvényhatóságokat, hogy a községek és városok külső határában felügyelet nélkül járó ebeket a mező-, erő- és vadőrök a legerélyesebben pusztitsák, a hatóságok pedig az etekintetben kiadandó intézkedéseket a legszélesebb körben sürgősen közhirré tegyék.

Emelkedett a takarékbetétállomány. A *Pénzintézeti Központ* kötelékébe tartozó budapesti pénzintézeteknél és a Postatakarékpénztárnál elhelyezett összes betétek álladéka február végén 1,580.2 millió pengő volt, mely összegből a takarékbetétekre 744.8, a folyószámlabetétekre pedig 835.4 millió pengő esett. Az előző hóhoz képest *a takarékbetétek álladéka 5.7 millió pengővel emelkedett,* mig a folyószámlabetétek álladéka 8.7 millió pengővel csökkent.

Az Economist Magyarország gazdasági helyzetéről. Az Economist hosszabb cikkben ismerteti Magyarország gazdasági helyzetét. Magyarország gazdasági kilátásai — irja — kielégitőek. Az ipari termelés 1939 szeptemberében 21 százalékkal magasabb volt, mint az előző évben. Az iparban foglalkoztatott munkások száma az emlitett időpontban 789.000 volt, 1938-ban 738.000 és 1937-ben 675.000. Az épitőipart kivéve valamennyi iparágban jelentős fellendülés tapasztalható. A háboru által okozott terhek ellenére Magyarország gazdasági helyzete relative egészséges. Az árszinvonal csaknem változatlan. Mint agrárország aránylag könnyen tudja elviselni a háboru gazdasági következményeit. A cikk végül Magyarországnak a külföldön teljesitett fizetéseiről emlékezik meg, kiemelve, hogy Magyarország korrekt magatartást tanusit a külföldi hitelezőivel szemben.

Bástly István

MAGYAR SZINHÁZ: AZ ÖRDÖG NEM ALSZIK

Gróf *Gedeon*, a Boroghyak utolsó sarja, hatalmas vagyonát unokaöccsére akarja hagyni azzal a feltétellel, hogy feleségül veszi Évát, a család távoli rokonát. A fiatalok kellemetlen körülmények között ismerkednek meg egymással, annál nagyobb a meglepetésük, amikor másnap a kastélyban tudomást szereznek arról, hogy ők a kiszemelt jövendőbeli házastársak. Ezért tehát hallani sem akarnak egymásról, míre az öreg gróf elhatározza, hogy megtöri makacsságukat. Végrendeletében olyan feltételeket szab, amelyek lehetetlenné teszik a két fél számára a kastélyból való távozást, ezért mindketten különböző trükkökhöz folyamodnak, hogy a gyülölt partnert eltávolitsák maguk mellől.

Az épkézláb expozció után ennél a pontnál kezdődik a törés és a mese teljes, szinte indokolatlanul tulzott, sok helyen erőltetetten naiv szétesése, amelyet helyenként vaskos és izléstelen, sokszor a cirkuszi produkció határát érintő jelenetek füszereznek. *Vaszary* Gábor vigjátékával csak nevettetni akar, ezt a célját azonban sokszor tulzottan szolgálja és nem idegenkedik olyan mozzanatoktól sem, amelyek már a remek szinészgárda teljesitményének rovására mennek. *Muráti* Lili ezuttal kitünő vigjáték-szinésznőként mutatkozik be, partnere *Hajmássy* Miklós. Gedeon grófot *Törzs* Jenő alakitja s a gróf ügyvédjét a jobb szerepre érdemes *Mihályffy* Béla. A regényes kisértethistóriával duzzasztott valószinütlen történet ódon kastélydiszleteit *Bástly* István tervezte.

Nemzeti Ujság 1940. szept. 15.

BUDAPEST

VIII.

Nemzeti Múzeum

Vagy Tamás: Egy vidéki ember
levelei Pestről. V. 1860,
596 l.

NEMZETI GAZDASÁG

A cseh kliringtartozások és követelések rendezése

Az 1938/39. évi területváltozások óta az 1928. évi magyar-csehszlovák kliringegyezmény (1930. VII. tc.) alapján a pozsonyi kiegyenlitő hivatal (döntőbizottság) által jogerősen megállapitott kliringtartozásoknak a *Magyarországhoz* visszacsatolt felvidéki és kárpátaljai adósoktól való behajtása szünetelt. Ugyancsak szünetelt az e területeken lakó hitelezők részére jogerősen megállapitott követeléseik után a pozsonyi kiegyenlitő hivatal által (a még meg nem állapitott hitelezői hányadra) adható előlegek folyósitása is. A magyar és a szlovák pénzügyminiszterek jóváhagyásával a budapesti és a pozsonyi kiegyenlitő hivatalok *1940 október 8-án jegyzőkönyvi megállapodást* irtak alá, amely a kérdéses tartozások behajtásáról és az emlitett előlegek folyósitásáról a budapesti hivatal utján gondoskodik. E megállapodás értelmében, amely már hatályba lépett, a szlovák kiegyenlitő hivatal megkeresése alapján *a m. kir. felülvizsgáló és kiegyenlitő hivatal* (Budapest, IV., Mária Valéria-u. 7.) *hivja fel a visszacsatolt felvidéki és kárpátaljai területeken lakó kliringadósokat még ki nem egyenlitett szlovák koronatartozásaiknak 7 szlovák koronánkint 1 pengő ellenértékben a 157.867. sz. magyar postatakarékpénztári csekkszámlán való befizetésre.* A felhivás sikertelensége esetén a magyar hivatal a késedelmes adós ellen a közadók módjára történő végrehajtást nyomban meginditja. Azok a hitelezők, akik jogerősen megállapitott *régi koronaköveteléseikre* a pozsonyi hivataltól eddig előleget még nem kaptak, eddig vagy ezután a budapesti hivatalnál előterjesztett kérelemre ettől a hivataltól a pozsonyi hivatal által engedélyezett összeg erejéig a budapesti hivatal rendelkezésére bocsátott fedezeti összegekből hitelezői előleget nyerhetnek. A budapesti hivatal az engedélyezett hitelezői előlegeket *7 szlovák koronánkint 1 pengő* ellenértékben a postatakarékpénztár utján fogja folyósitani a hitelezők részére. A folyósitás a magyar hivatal rendelkezésére bocsátott fedezeti összegekből, a szlovák hivatalnál kezelt adósi befizetések tömege terhére történik. Azok a hitelezők, akik követeléseikre a pozsonyi kiegyenlitő hivataltól már kaptak előleget, a hitelezői hányad később bekövetkező megállapitása előtt további összeg kiutalását nem kérhetik, tehát ily tárgyu kérelmekkel se a magyar, se a szlovák kiegyenlitő hivatalhoz ne forduljanak.

Országos vásárok

Január 7., kedd: Balassagyarmat (állatvásár), Beled (havi), Debrecen (nyerstermény és iparcikkek), Eger (havi állatv.), Hőgyész (havi állatv., kizárólag bonyhádi tájfajta), Jászalsószentgyörgy, Mezőtur (állatv.), Mihályi, Mosonmagyaróvár (állatv.), Nádudvar, Pécs, Sátoraljaujhely, Szikszó (állatv.), Tinnye, Tiszaluc, Zalagyömörő. — *Január 8., szerda:* Alsóverecke, Balassagyarmat (kirakóvásár), Csorna, Debrecen (nyersterményvásár), Iványegerszeg, Nagybocskó, Polgár, Rimaszombat (havi állatv.), Vasegerszeg. — *Január 9., csütörtök:* Bős, Devecser (havi állatvásár), Diósgyőr (havi), Edelény, Királyhelmec (havi), Mezőkövesd (havi állatv.), Nagyléta. — *Január 10., péntek:* Derecsjem, Kistelek (baromfi és juh), Mezőberény (állatv.), Németboly, Rum, Zalalövő. — *Január 11., szombat:* Debrecen (sertésv.), Győr (lóvásár), Kistelek, Mezőberény (kirakóv.) — *Január 12., vasárnap:* Cegléd, Győr (lóvásár), Jászdózsa (állatv.), Kistelek (baromfi, sertés, juh). — *Január 13., hétfő:* Alsómihályi, Apc, Balassagyarmat (állatv.), Cegléd, Csorna, Debrecen (állatv.), Dévaványa, Dombrád, Devecser, Eger (állatv.), Egyek, Emőd (havi állatv.), Győr, Jászdózsa (kirakóv.), Jászladány, Kerta, Kéthely, Kistelek, Munkács (állatv.), Nagyberezna (állatv.), Németszögyén, Ócsa, Rétság, Rimaszécs, Szany (állatv.), Szenc, Szob, Tiszadob, Verpelét. Az esetleges változások ügyében a községek elöljáróságai adnak felvilágositást.

A jegybank kimutatása a decemberi ultimóról. A *Magyar Nemzeti Bank* bankjegyforgalma a december 31-i kimutatás szerint a december 23-i forgalommal szemben 75.2 millió pengővel *1386 millióra* emelkedett. A váltóbenyujtások összege a váltóvisszaváltások összegét 15.8 millió pengővel haladta meg. A kézizálogra adott kölcsönök 4.5 millió pengővel növekedtek. Az állami giroszámlákon a kifizetések 89.6 millió pengővel multák felül a befizetéseket, ellenben az egyéb számlákon a befizetések összege volt 20.7 millió pengővel nagyobb a kifizetések összegénél, ugy hogy végeredményben a girokövetelések állománya 68.9 millió pengővel csökkent. Az érckészlet 0.7 millió pengővel emelkedett. A váltópénzkészlet 0.5 millió pengővel csökkent. Az államadósság törlesztésére 0.8 millió pengő folyt be. Az „Egyéb követelések" 9.7 millió pengővel apadtak, ellenben az „Egyéb tartozások" 3.5 millió pengővel gyarapodtak.

Az EMGE szervezi az erdélyiek részvételét a mezőgazdasági kiállitáson. Az *OMGE* 1941-ben március 29—április 6. napjain rendezi a budapesti országos mezőgazdasági kiállitását és ennek keretében az ötvenedik jubiláris tenyészállatvásárját. A kiállitáson közel egy negyed évszázad multán most fog először résztvenni ismét *az erdélyi magyar gazdaközönség.* Külön épületben mutatja majd be az *EMGE* az erdélyi magyar mezőgazdaság mai helyzetét. Ebben az épületben nyernek elhelyezést az erdélyi gazdák kiállitási csoportjai is. Az *erdélyi* mezőgazdaság kiállitási anyagának összegyüjtésére az EMGE-t kérte fel az OMGE és az egyesület meg is kezdte már e téren a szervező munkát.

140-féle standardminőségü pamutáru árát állapitotta meg az árkormánybiztos

A hivatalos lap szombati számában jelenik meg dr. *Illyefalvy* Lajosnak, az árellenőrzés országos kormánybiztosának a rendelete *standardminőségü pamutáruk árának megállapitásáról.* Még a mult évben határozta el a kormány, hogy a rendelkezésre álló pamut felhasználásának szociális szellemü biztositása céljából standardminőségü *pamutárakat* állapit meg és a textilgyárakat kötelezi a standardminőségü áruk gyártására. Ez még a mult évben meg is történt. Ezzel kapcsolatban szükségessé vált a standardminőségü pamutáruk árának a megállapitása is. Az erről szóló rendelet több hónapig tartó munka után most jelent meg. *Az árszabályozás során 140-féle standardminőségü pamutáru árát kellett megállapitani.* A rendelet melléklete sorolja fel a különböző pamutáruk gyári eladási árát. *Ezek az árak azonban nem azokat az árakat mutatják, amelyeken forgalomba kerülnek, hanem azokat az árakat, amibe ezek az áruk abban az esetben kerülnének, ha 1939 augusztus 26-ika óta, tehát az árszinvonal rögzitésének időpontjától kezdve a termelési költségek nem drágultak volna.*

A rendelet mellékleteként feltüntetett árakhoz tehát hozzászámitandók mindazok a felárak, amelyeket pamutfelárakra eddig engedélyeztek és hozzászámitandók lesznek azok is, amelyeket ezután esetleg engedélyezni fognak. Hozzászámitandó még ezekhez az árakhoz az a forgalmi adótöbblet is, amely a pamutárakat terheli a *májusban* bekövetkezett forgalmi adóemelés nyomán. A rendelet érdekesebb intézkedései a következők. A vállalatok 3 százalék pénztári engedményt kötelesek nyujtani az olyan vevőnek, aki a számlát 30 napon belül fizeti ki. Ha a kifizetés 90 nap után történik, akkor minden megkezdett hónapra 0.6 százalék kamatot lehet felszámitani.

Az árut a vállalatok többjegyü számmal kötelesek megjelölni, hogy az áruforgalomban az áruk azonosságát meg lehessen állapitani. A többjegyü számból az első három számjegyet az árkormánybiztos adja meg, a további számjegyekkel a vállalat az előállitott áru minőségét jelöli meg. A nagykereskedők a beszerzési önköltséghez Budapesten 10, minden más helyen 9 százalék brutto haszonkulcsot számithatnak fel. A kiskereskedők pedig a beszerzési önköltséghez Budapesten 25 százalék, minden más helyen pedig 22 százalék brutto haszonkulcsot számithatnak fel. Az a kereskedő azonban, aki a most szabályozott árucsoportba tartozó cikkek árait kisebb brutto haszonkulccsal állapitotta meg, mint amennyit a rendelet megállapit, továbbra is az eddig alkalmazott alacsonyabb brutto haszonkulcsot köteles alkalmazni.

A pénzügyminiszter megállapitotta a gazdasági tárcák működésének irányelveit

Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter decemberben, mint ismeretes, külön megbizatást kapott, amelynek alapján feladatkörébe tartozik *a gazdasági élet, elsősorban a termelés tervszerüségének kiépitése, továbbá az egyes gazdasági tárcák működésében az összhangnak a biztositása.* A pénzügyminiszter megbizatása után azonnal megkezdte uj ügykörében a működését. Értesülésünk szerint a *pénzügyminiszter már megállapitotta mindazokat az irányelveket, amelyeknek szemmeltartásával a gazdasági tárcák működésének összhangját biztositani kivánja a tervszerü termelés irányitása szempontjából.* Ezeket az irányelveket a pénzügyminiszter *63 pontba* foglalta össze. Értesülésünk szerint ezeket az irányelveket az *Országos Gazdasági Tanács* is megtárgyalja és ebből a célból az Országos Gazdasági Tanácsot jövő hétre össze is hivták. A pénzügyminiszter által megállapitott irányelvek betartásától várni lehet az általános megitélés szerint azt, hogy *az összes gazdasági tárcák működését a részletkérdésekben is egységes elvek vezessék a jövőben.*

Mennyi kereseti adót fizet az egy segédet tartó kézműiparos?

A hivatalos lap szombati számában jelent meg, mint jelentettük, a *pénzügyminiszternek* az a rendelete, amely az egyenes adókról mult évben hozott törvénynek az általános kereseti adóra vonatkozó intézkedéseinek végrehajtásáról intézkedik. A végrehajtási utasitás életbelépteti a törvénynek azt a rendelkezését, amely szerint *állandóan mentesek az általános kereseti adó alól azok a tulnyomórészt mezőgazdasággal foglalkozó földhaszonbérlők, akik egy község határában, saját szükségleteik kielégitésére csak annyi földet bérelnek, amennyinek összes kataszteri tiszta jövedelme legfeljebb 25 pengő, illetve 21.55 aranykorona.* Ha a haszonbérlő által bérelt föld több község határában fekszik, de egyik községben sem éri el az ott bérelt föld kataszteri tiszta jövedelme a *25 pengőt,* az adómentességet meg kell állapitani abban az esetben is, ha a két különálló községben bérelt földek kataszteri tiszta jövedelme együttvéve *a 25 pengőt meghaladja.* Az a haszonbérlő, aki az általános kereseti adó alól az állandó adómentességet igénybe akarja venni, a haszonbérletre vonatkozó irásbeli szerződés vagy szóbeli megállapodás létrejöttétől számitott *30 napon belül a községi elöljárósághoz bejelentést tartozik tenni.*

Azok az önálló kézműiparosok, akik legfeljebb egy segédet és egy tanoncot, vagy segédnélkül legfeljebb két tanoncot tartanak, az általános kereseti adó fejében a következőket fizetik:

Kisközségekben évi 12 pengőt, a segéd után évi 8 pengőt és minden tanonc után évi 4 pengőt.

Nagyközségekben évi 16 pengőt és ezenfelül a segéd után évi 8 pengőt, minden tanonc után évi 4 pengőt.

Az 50 ezernél kevesebb lakosu városokban évi 20 pengőt, ezenfelül a segéd után évi 8 pengőt, minden tanonc után évi 4 pengőt, továbbá az évi üzletbér minden 100 pengője után 1.50 pengőt és a lakbér minden 100 pengője után 1 pengőt.

A legalább 50 ezer lakosu városokban évi 22 pengőt, a segéd után évi 10 pengőt, minden tanonc után évi 1 pengőt, az évi üzletbér minden évi 100 pengője után 2 pengőt és az évi lakásbér minden 100 pengője után 1.50 pengőt.

A fővárosban és a legalább 100 ezer lakosu városokban évi 24 pengőt, a segéd után évi 12 pengőt, minden tanonc után évi 6 pengőt, az évi üzletbér minden 100 pengője után 3 pengőt és az évi lakásbér minden 100 pengője után 2 pengőt. Ha az iparosnak nincs önálló lakása, hanem a műhelyében lakik, a műhelyt lakásnak kell tekinteni. A segédek és tanoncok számának elbirálásánál az az irányadó, hogy az év tulnyomó részében foglalkoztatott segédek és tanoncok száma mennyi.

Gabona és termény

A gabonapiacon az üzlettelenség tovább tart, üzleti forgalom csak néhány magfélében alakult ki, az irányzat továbbra is szilárd. A köles 1, a muhar 10 pengővel drágult. A tőzsde szokványbizottsága az árkormánybiztosnak az időszerüen száraz kukorica viztartalmát szabályozó rendelkezésével kapcsolatban irányelvül kimondotta, hogy amennyiben a viztartalom az árkormánybiztos által megállapitottnál egy százalékkal több, a szállitó 1 százalék, a viztartalom 2 százalékkal több, a szállitó 2 százalék, ha pedig 3 százaléknál több, akkor 3.5 százalék és 4 százaléknál nagyobb viztartalom esetén 5 százalék téritést tartozik a vételárból a vevőnek nyujtani. A 28 százaléknál magasabb viztartalmu árut a vevő visszautasithatja.

Hivatalo árfolyamok

Buza 23.80, rozs 19.80, zab 22.30, sörárpa kiváló 26.70, elsőrendü 25.70, sörárpa 24.70, takarmányárpa elsőrendü 65—66 kg-os 21.40, középminőségü 20.40, ipari árpa 68 kg-os 23.40, finom buzakorpa 16.40—16.85 pengő q-ként.

A terménypiac kötései

Lóheremag 4½—5 q minta szerint 380, 4½ q 340, biborheremag 5—6 q 160 ab dunántuli áll., csillagfürt 150 q lapos és 150 q gömbölyü 33 ab áll., 400 q hibás 26.40 ab áll., muharmag 23—23 q 100 ab Békéscsaba, 33 q m. sz. 120 ab áll. (fedezés). Az árak pengőben q-ként, egyéb megjelölés hiján budapesti paritásban értendők.

Magpiac

A Magyar Magtenyésztési Rt. Budapest—Monor hetijelentése szerint a lóhere- és lucernamag forgalma a hét folyamán néhány pengővel magasabb áron bonyolódott le mint az előző napokban. Jelentékeny mennyiségek egyik cikkből sem kerültek piacra. A köles iránt a kereslet tovább tart, ami további áremelkedésben is kifejezésre jutott. Tavaszibükköny változatlan árak mellett került eladásra. Muhart továbbra is keresik. A mák ára jól tartott. — Hivatalos nyersáruárak 100 kg-ként ab feladóállomás: köles fehér 51—52, köles vörös 51—52, köles egyéb 51—52, káosztarepce 40, napraforgómag 30, lenmag 50, tökmag 35, szójabab 31.50, mák 254—257, Viktóriaborsó sterilizált 50.80, zöld expresszborsó steril. 40.80, lencse nagyszemü steril. 62.80, lencse közepes steril. 50.80, lencse kisszemü steril. 40.80, lucernamag nyers arankás 410—470, lóheremag ólomzárolt fehérbárcás 310—315, biborheremag 150—165, muharmag 75—90, tavaszibükköny 57—62, szöszösbükköny 95—110, csillagfürt 31.50—32.50, cirokmag 35—37.

Felhozatal 3 szekér szálastakarmány. Kevés felhozatal és közepes kereslet mellett az árak a vásár folyamán nem változtak. — Árak: rétiszéna Ia ó 10.20, IIa 9, IIIa 8 pengő q-ként.

Sertésvásár

A Magyar Keresztény Állatkereskedők Országos Egyesületének jelentése szerint a ferencvárosi sertésvásárra szombaton felhajtottak 40 sertést. A vásári állományból 40 drb angol hussertés volt. Szombati vásári maradvány nincsen. Irányzat élénk. Közvetlen vágóhidi felhajtás déli 12 óráig 488 drb. Árak: angol tőkesertés 152 fillér kilónkénti élősulyban.

Érték és pénz

Az értékpapirpiac szilárd irányzata szombaton tovább folytatódott. Az irányzatot nem befolyásolta a szombatot követő két ünnepnap sem, s igy az árfolyamjavulás folytatódott. A nehézipari papirok szilárdulásából terjedt az egész értékpapirpiac területére ki az árfolyamok javulása. A tőzsdeidő egész folyamán tartotta a kedvező megitélést és ilyenmódon zárlatkor a legmagasabb napi árakat jegyezték. A *fixkamatozásu papirok piacán* a hadikölcsönkötvényekben az üzlet teljesen megszünt, a székesfővárosi kölcsönkötvények közül az 1927-es kibocsátásu 6 százalékos papirnak szilárd volt az irányzata.

Az értékpapirpiac kötései

(Zárójelben a záróárfolyamok.) Állami pénztárjegy 1940-es 100 (100), Székesfővárosi kölcsönkötvény 1910-es 182 (182), Székesfővárosi kölcsönkötvény 1914-es 340 (339.75), Székesfővárosi kölcsönkötvény 1927-es 110—110.5 (110), Nemzeti Bank 203 (203), Első Bp. Gőzmalom 16.8 (16.5), Hungária-malom — (35), Bauxit 209—213.5 (212), Beocsini 14.6—14.75 (14.7), Borsodi szén 13—12.9 (12.9), Kohó 23.5 (22.75), Drasche 14 (14), Aszfalt 6.20—6.40 (6.30), Kőszén 414.5—413 (413), Nagybátonyi 46 (45.75), Salgó 43.1—42.7 (42.8), Urikányi 32.25—32.75 (32.7), Franklin — (7), Pallas — (6), Rigler — (49), Fegyver 48.5—46.5 (47), Ganz 21.6—22.2 (22.15), Láng — (63), Acél 46.5 (46.5), Magyar vagon — (35.5), Rima 99.9—98.6 (99), Schuller — (36), Nasici 72.75 (72.5), Levante 0.60 (0.55), Nova 21 (20.5), Tröszt 53—52.3 (52.35), Államvasut — (8.25), Délcukor 102 (102), Magyar cukor 109—110 (109.5), Georgia 27.25—27.5 (27.25), Dreher—Haggenm. — (169), Gschwindt 1100—1110 (1109), Mezőgazdasági — (58), Royal — (102), Gyapjumosó 4.25 (4.25), Goldberger 56—57 (56), Győri textil 55.5 (55.5), Magyar kender 19.6 (20), Pamutipar — (40), Szegedi kender — (71), Chinoin 21.10—21.5 (21.3), Műtrágya 44—44.5 (43), Klotild 15 (15), Brassói — (32), Gumi 61.75 (60.5), Vasuti forg. 24—23.5 (23.5), Telefon 9.95 (9.90).

Külföldi értékpapirpiacok

BÉCS. (Értékközsde.) A részvénypiacon jó kereslet mutatkozott ostmarki értékek után. Ugyancsak áremelkedést értek el a protektorátusi értékek is. — Zárlat: Creditanstalt Verz. Akt. 145, Staatseisenbahn Ges. 26.60, Alpine Montanges 17.60, Elin. AG. F. el. Ind. 29, Neusiedler AG. 133, Simmeringer Masch. 20.75, Veitscher Magnesit 2010, Waagner Biro 194.

BERLIN. (Értéktőzsde.) A hétvégi tőzsdén a részvénypiacokon az áralakulás nem volt egységes. Kevés kivételtől eltekintve, az áringadozások csak jelentéktelenek voltak. — Zárlat: Accumulatoren 326, A. E. G. 172, Bemberg 179, D. Erdöl 179.25, Dynamit Nobel 105, El. Licht und Kraft 198, I. G. Farben 204.75, Felten et Guilleaume 199.25, Gesfürel 189.50, Harpener 165, Lahmayer 173.25, Laurahütte 39 5/8, Mannesmann 156, Metallgesellschaft 177.50, Rhein. Stahl 187.50, Schultelss 161.25, Siemens et Halske 287.75, Stöhr et Co. 160, Ver. Stahl 145.75, Otavi Minen 31.75.

A Magyar Nemzeti Bank hivatalos árfolyamai

Devizák: Amsterdam 180.07½—181.40, Athén 3.025—3.055, Belgrád 7.82—7.88, Berlin 135.70—136.70, Brüsszel 54.28—54.68, Bukarest 3.41—3.44, Istanbul 268—271, London 13.87—14.03, Milanó 17.66—17.8864, Newyork 344.10—347.10, Pozsony 11.79—11.93, Prága 13.57—13.67, Szófia 4.11—4.15, Stockholm 82.00—82.80, Zürich 79.80—80.60. (Amsterdam a 394., Brüsszel a 395. sz. körlevél II. fejezete alapján lebonyolódó forgalomban érvényesülő árfolyam.) — **Valuták:** Kanadai dollár 250—300, dinár (500 és 1000 dináros cimletek kivételével) 7.60—7.90, dollár 343—348, leu (érme kivételével) 3.20—3.40, lira (csak 10 lirás bankjegyek és érmék vásárolhatók) 17.40—17.90, svájci frank 79.60—80.60, svéd korona (csak 100 koronásnál kisebb cimletek vásárolhatók) 81.70—82.70, szlovák korona (20 koronásnál nagyobb cimletek kivételével) 11.55—11.90. — A magyar—német devizakompenzációs felár 21—22 és fél százalék. — A magyar—jugoszláv 46—47 és fél százalék. — A török font felára 38—39 és fél százalék.

Külföldi devizajegyzések

BERLIN. (Devizazárlat.) Brüsszel 39.96—40.04, Szófia 3.047—3.053, Kopenhága 48.21—48.31, London 9.89—9.91, Páris 5.599—5.611, Amszterdam 132.57—132.83, Milano 13.09—13.11, Japán 0.585—0.587, Belgrád 5.604—5.616, Oslo 56.76—56.88, Lisszabon 10.04—10.06, Stockholm 59.46—59.58, Zürich 57.89—58.01, Szlovákia 8.591—8.609, Newyork 2.498—2.502, Madrid 23.56—23.60, Athén 2.058—2.062.

A hentesek a zsirszázalék csökkentését kérik. A *Budapesti Mészárosok és Hentesek Ipartestülete* felterjesztést intézett a földművelésügyi miniszterhez amiatt, mert az élelmiszerjegyközpont feljelentése szerint a terhükre irt zsirmennyiséggel elszámolni nem tudtak. A felterjesztés rámutat arra, hogy magasan állapitották meg azt a százalékot, amelynek alapján a vásárolt sertésből nyerhető zsirmennyiséget állapitják meg. A hentesek terhére rótt hiány ebből származik.

JANUÁR 6 HÉTFŐTŐL:
7 SZILVAFA
TURAY, CSORTOS, SZILASSY vigjátéka
KAMARA

SZINHÁZ — MŰVÉSZET

Az amerikai filmgyártás válsága

A világháboru után Európa egyre növekvő mértékben „amerikanizálódott" és ennek szimboluma volt mindenekelőtt *az amerikai film helyzete a filmgyártásban.* Ezekből a filmekből ismerte meg Európa az amerikai civilizációs szokásokat és életideálokat. Európa kulturgondolkodásának teljes átalakításával fenyegetett ez, mert hiszen a legszélesebb tömegekre gyakorolt éppen nagy hatást.

Természetes, hogy e hollywoodi diktatura ellen hamarosan megindult a tiltakozó mozgalom, amely eredetileg nemzeti kulturális megfontolásokból, másrészt azonban erkölcsi mérlegelésekből is kiindult. Az amerikai film ugyanis igen gyakran volt erkölcstelen és hatásában vallásellenes, még akkor is, ha nem fordult elő benne semmi kimondott erkölcsi kilengés. Az az életfelfogás azonba, amey az egyetlen pozitiv jót a azonban, amely az egyetlen pozitiv jót a világon a nagy vagyonban látja, a legnagyobb mértékben kifejezésre jutott. Ezen tulmenőleg azonban a rengeteg bünügyi film, amely a bünecselekmények valóságos dicsőitése volt, eltörölte a jó és rossz közötti határokat, megbénitotta az erkölcsi itélőképességet és ezáltal alássa az erkölcsi és vallási élet alapjait. Természetesen az amerikai film visszaszoritására irányuló mozgalom csak akkor vált hatásossá, amikor mindenütt az államhatalom lépett közbe a megfelelő intézkedésekkel.

Már a mostani háboru előtt is fokozatosan *vissza kellett vonulnia Hollywoodnak Európából.* A háboru pedig ezt a fejlődést csak meggyorsitotta. *Olaszország állami filmbehozatali monopoliumot hivott életre és az amerikai filmet elvileg elutasitja. Németország pedig ugyancsak már a háboru előtt is jelentős mértékben visszaszoritotta az amerikai filmet.* De még Anglia is már a háboru előtt korlátozta az amerikai filmek behozatalát, hogy ezáltal *saját filmiparát támogassa.* Japán szintén nemzeti és erkölcsi indokokra hivatkozva *szüntette meg Hollywood filmdiktaturáját Japánban,* aminek a legjobb bizonyitéka, hogy 1938-ban még százhuszonegy amerikai filmet engedtek be Japánba, 1940-ben azonban már csak *mindössze kilencet.* Ez viszont magával hozza, hogy gyakorlatilag Mandzsukuo és Északkina is el vannak zárva az amerikai film elől.

Mindezeknek következtében — ezt már komoly amerikai szaklapok sem tagadják — Hollywood sulyos gazdasági válságba jutott. Az amerikai filmgyártás ugyanis csak az európai és a világ egyéb részeiből érkező jövedelmek folytán volt jó üzlet. Ezeknek a jövedelmeknek négyötöd része azonban ma kiesett. A délamerikai filmelhelyezési lehetőségek gyege emelkedése nem pótolhatja az európai piac kiesését. Ezenkivül azonban Mexikó és Argentina is jelentős mértékben támogatja saját filmgyártását. A legnagyobb veszély azonban a film fővárosára, hogy maga az amerikai közönség is kezd egy kicsit kiábrándulni. A filmek minőségileg mindig gyengébbek lesznek, mert a gyakori programváltozás tömegprodukcióra kényszerit (egy év alatt 6—700 hosszu játékfilmet is készitenek) és igy nincs is megfelelő idő a megkövetelt művészi kidolgozáshoz és átdolgozáshoz. Az elmult évben a mozilátogatók száma, amely az előző két évben még heti nyolcvanöt milliót tett ki Amerikában, majdnem *negyvenszázalékkal visszaesett.* Jelentékeny szerepe van ebben az Egyesült Államokban is állandóan szaporodó különböző mozgalmaknak és egyházi felhivásoknak, amelyek az erkölcstelen filmek ellen védekezésre szólitják fel a lakosságot. A katolikus *Legio of Decenti* vezetőhelyet foglal el ezek között a mozgalmak között.

Tangóharmonika, gramofon Sternberg Rákóczi-ut 60.

Művészi Hetek Pécsett

Pécs, január 4.

A kultuszminisztérium a Művészi és Irodalmi Tanács elgondolásai szerint Pécs város vezetőségével egyetértésben januárban Pécsett rendezi a Művészi Heteket, amelyeknek bevezető eseménye szombaton kezdődött meg. A kultuszminiszter képviseletében Pécsre érkezett dr. vitéz *Haász* Aladár miniszteri osztályfőnök, *Ugron* Gábor, az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács elnöke, a főváros művészeti, zenei, irodalmi és szinházi világa néhány jelesének a kiséretében. Szombaton délután a pécsi *Zsolnay*-mauzoleumnál a kultuszminiszter képviselőjének és a fővárosi vendégeknek a jelenlétében *Ugron* Gábor megkoszoruzta *Pécs* nagy fiának, *Zsolnay* Vilmosnak, valamint *Matyasovszky Zsolnay* László festőművésznek a sirját. Délután a *Nemzeti Szinházban* irodalmi estét rendeztek, amelyen *Harsányi* Zsolt mondott megnyitót, báró *Kemény* János, *Asztalos* István és *Tamási* Áron pedig novellákkal szerepeltek. *Kocsis* László, a neves papköltő verseket olvasott fel, majd *Táray* Ferenc, *Orsolya* Erzsébet és *Lukács* Margit tolmácsolták Erdély, valamint a *Dunántul* kiemelkedőbb költői egyéniségeinek verseit. *Szabó* Lőrinc a *versről* tartott nagy érdeklődéssel kisért előadást. Vasárnap ünnepélyes keretek között nyitják meg a vármegyei muzeumban rendezett országos *képzőművészeti és kerámiai kiállitást,* amelyen a magyar piktura legjelesebb mesterei állitják ki müveiket. Este a *Művészi Hetek* keretében a pécsi *Nemzeti Szinházban* szinrekerül *Herczeg* Ferenc *Bizánc* cimü drámája. A Művészeti Hetek kiemelkedő eseménye lesz még *Madách* Ember tragédiájának előadása a budapesti *Nemzeti Szinház* művészeivel, továbbá a *Filharmoniai Társaság* ünnepi hangversenye.

Herczeg Ferenc a filmgyárban

Szombaton délben *Herczeg* Ferenc megjelent a *Hunnia filmgyárban,* ahol most hires regényéből, a *Gyurkovics fiukból* készitenek filmet.

A kiváló iró először a müterembe ment, ahol történetesen azokat a jeleneteket forgatták, amelyek a békebeli Budapest hires-nevezetes orfeumában játszódnak. Bemutatták neki a film főszereplőit: *Turay* Idát, *Simor* Erzsit, *Árpád* Margitot, *Szilassy* Lászlót, *Perényi* Lászlót és *Somlay* Arturt. Azután *Hamza* Ákos rendező társaságában bement a vetitőbe, ahol megmutatták az eddig leforgatott jeleneteket. A szerzőnek különösen az tetszett, hogy a filmváltozatban különösen érzékelhető az akkori idők békés gondtalansága, jókedve.

Stignani lemondott

Vasárnapra tüzte ki az *Operaház* Ebe *Stignani,* az európai hirü olasz énekesnő első fellépését. Ebe *Stignani* az *„Aida"* előadásán mutatkozott volna be a magyar publikumnak, de szombaton váratlan sürgöny érkezett az *Operaházhoz,* amelyben a világhirü énekesnő értesitette *Márkus* Lászlót, az *Operaház* igazgatóját, hogy *sulyos beteg s ezért nem tud Budapestre jönni.* A vasárnap estére hirdetett *„Aida"* előadása tehát elmarad. A jegyeket a szinház erre az előadásra, mint a 8-ára hirdetett második Stignani-estre visszaváltja vagy érvényesiti a később megtartandó vendégjátékra. *Vasárnap este az Operaház nem tart előadást.*

„Hurrá 1914" a cime a Kamara Varieté uj műsorának. Operettparódia, kis bohózat, tréfák, aktuális blüett, magánszámok és artistaprodukciók váltakoznak a műsorban. A legtöbb nevetést *Raffay* Blanka franciás humoru játéka váltotta ki és sok tapsot kapott táncszámaiért Dolly *Hopkins.* Még *Fekete* Pál, *Endrédy* Grete és *Hámos* Emmy játéka érdemel említést.

— **Német pianista bemutatkozása.** A *magyar-német művészcsere-akció* keretében nagytudásu, kiváló fiatal *német zongoraművész* mutatkozik be *január 5-én,* vasárnap este 8 órakor a Zeneművészeti Főiskola nagytermében: *Laugs* Richárd, a mannheimi zenei főiskola jeles tanára, aki nagyszabásu műsorán *Beethoven* egyik legszebb szonátáját, *Schubert*-szerzeményeket és *Brahms* monumentális *Paganini variációit* adja elő.

FILHARMÓNIAI TÁRSASÁG

IV. bérleti hangversenye 10-én, **pénteken** este fél 8 órakor az Operaházban. Vez.: **Dohnányi.** Közr.: **Ticharich Zdenka.** Müsoron: **Beethoven:** III. Szimfónia, **Debussy:** Zongora-fantázia (első), **Bach—Weiner:** Toccata és fuga. Jegyek az Operaház Dalszinház-utcai pénztáránál.

MAGYAR SZINHÁZ: GYERGYÓI BÁL A magyar történelem egyik fejezetét foglalja ismét dalba *Huszka* Jenő, a nagynevü zeneköltő, aki ügyes szövegirójával, *Szilágyi* Lászlóval egyre-másra varázsolja szinpadra a história eseményeit. Alig két esztendeje az *„Erzsébet"* elevenitette fel a magyarok dicső királyasszonyának nemes emlékezetét, most pedig a *„Gyergyói bál"* bemutatójával a *szabadságharc* nagyszerü huszárbravurja, a *Lenkey-század hazatérése* adott tartalmat a neves zeneköltő invenciójának. Szivesen elhisszük a daljáték meséjének, hogy az valóban meg is történhetett, ott, a Gyergyói havasok tövében.

Parádés szereposztásban hozta szinre az ujdonságot a *Magyar Szinház* igazgatósága. A bodolai nagyasszonyt tökéletesebben valóban nem is alakithatta volna más, mint maga *Fedák* Sári, akinek kivételes művészi sokoldalusága egyaránt kifejező a méltóságteljes magyar uriasszony alakjában, a fiáért vándorutra kelő markotányosné fájdalmasan humoros alakitásában, vagy éppen a javasasszony figurájában. Vele és körülötte szines forgatagban dalol, táncol, sorakozik és kavarog a *„Gyergyói bál"* többi szereplőinek sokadalma. A bájos széphangu *Zimonyi* Márta, az ennivalóan kedves *Kollár* Livia és a csinos *Adorján* Éva virágcsokor-együttese, *Angyal-Nagy* Gyula, aki operaszinpadon is megállná helyét, a *„Talpra magyar"* magával ragadó, dübörgő ütemü dalával, *Földényi* László, aki *Lenkey* kapitány szerepében nemcsak izig-vérig magyaros, de szinte a 48-as korszellemet eleveniti meg. És mind a többiek! *Bilicsi* Tivadar, akinek humora a legkitünőbb táncos-komikuséval vetekszik, *Rózsahegyi* Kálmán, aki néha egyenesen megható mint Pipogya Béni bácsi, *Sugár,* aki pompásan alakitja az osztrák ezredest, *Dajbukát* Ilona, *Bársony* István, *Básthy* Lajos, sőt *Fejes* Teri is, aki viszont néha kissé tulbugyborékolja az elmaradhatatlan lengyel grófnő szerepét. *Losonczy* Dezső lelkesen vezényelt, amint hogy lelkesitő volt az egész előadás! *Básthy* István diszletei közül nem egyet nyiltszini tapssal fogadott a közönség és a rendezés is kitett magáért.

Igy hát vidáman áll a bál *Gyergyóban* és a — *Magyar Szinházban,* ahol uj müvében *Huszka* Jenő a magyar daljáték egy ujabb maradandó értékével ajándékozta meg a közönséget. **(d. f.)**

ANDRÁSSY SZINHÁZ: BAJ VAN SALOMÉVAL! A történelmi persziflázs magasabb irodalmi igényével indul Cesare *Meano* olasz szerző vigjátéka, de a *Vaszary*-rendezés izetlen kabarétréfává jelentékteleniti az érdekes ötletet, amely a megöregedett s az egykor világszép táncos Salome tragikomikus történetét három felvonásra nyujtott émelygős és borsos játékká dagasztja.

Nero, a költő-császár hirét hallja a bibliai történet Saloméjának, aki később Aristobul (miért nem Aristobulos?) örmény király felesége lett s ebben a sziklás országban csendesen meg is öregszik. Nero képzelete azonban nem számol a muló idővel, érdeklődését a régi Salome ragadja meg, akinek egyetlen táncáért a Keresztelő feje hullott a porba. A római követ négy tartományt igér cserébe ezért a Saloméért. A követek azonban már csak egy lompos öregasszonyt találnak itt; tehát hogy a bibliai Salome személye körül támadt történet üdeségét Néró számára megőrizzék, egy fiatal szépséget visznek Salomeként a cézárok fővárosába. A költői mese szépsége és emberi igazsága Cesare Meanoé, ami viszont alantas, burleszkszerü torzitás benne, mindaz Vaszary János jól ismert technikájára és világnézetére vall. Az agg Salome körül támadt bonyodalmat unalmas párbeszédek s még fáradtabb fordulatok csigázzák. Kétértelmü szövegek, lokál-stilusu célzások és helyzetek elegyitésével sem sikerül azonban a közönség érdeklődését mindvégig ébrentartani: a római követek elutaznak s az armeniai udvar operettszerü világára ismét ráborul a vidékiesség ásitó árnyéka. Szinte az az érzésünk támad, mintha a római urak nemcsak az ál-Salomét vitték magukkal, hanem Meano frappirozó ötletét is, amely Vaszary János Armeniájában és a Rombach-utcai dialektusban beszélő örmények között tulságosan rosszul érezte magát, — a fényes lovagokkal együtt egy választékosabb világba repült volna el. *Vaszary* Piroska, *Törzs* Jenő, *Szilágyi Szabó* Eszter, *Hajmássy* Miklós, *Szakáts* Zoltán, *Polaky* Miklós sok nemes igyekezettel és művészi rutinnal próbálják Meano ötletét megmenteni *Vaszary* János megalkuvó szándékával szemben.

Kézai Béla

MENGELBERG

I. BEETHOVEN-EST

jan. 13. Városi. Székesfővárosi Zenekar. Közr.: **Végh Sándor,** hegedüvers. I., II. Szimf. Jegyek: **Népm., Városi, Koncert.**

*

SZABÓ KÁLMÁN MÜVÉSZ-TRIÓ

Pécsi Öregdiákokkal ma. Vigadó. 8 óra. Néhány jegy délután 4-től a helyszinen.

Magyar Gábor *cselló-estje jan. 19. Z. fél 9.*

UJ KÖNYVEK

Dr. Tarcsay Izabella: PSZICHODIAGNOSZTIKA

Az eddig ismert személyiség- és képességvizsgálati módszerek közül a szerző a Rorschach-félét ismerteti igen nagy felkészültséggel kidolgozott kötetében. Munkásságával nemcsak a magyar szakirodalom ezirányu hiányosságait pótolja, hanem saját vizsgálatainak eredményei alapján igazolja a rorschachi módszer széleskörü klinikai lehetőségeit is.

A pszihodiagnosztika fiatal tudomány; helyét a gyakorlati lélektan és az elméleti pszichológia érintkezési pontján jelölhetjük ki. Messzemenő gyakorlati célja, hogy a személyiség lelki tulajdonságait állapitsa meg, másrészt pedig, hogy a vizsgált személy egyes képességeire is fényt deritsen. Az eddigi diagnosztikai módszerek nagyrészt a képességvizsgálat területére szoritkoztak, a személyiségvizsgálat kérdéseire azonban csak ujabban került sor. Kiderült ugyanis, hogy a teljesitményvizsgálatokban egyaránt fontos szerep jut mindkettőnek: a képességek vizsgálata elválaszthatatlan a személyiség vizsgálatától, mert a személyiség szabja meg a képességek határait is. Eszerint tehát a mai pszichodiagnosztika: *parciális* és *globális* részre oszlik. Az előbbi az intelligencia fokának és minőségének meghatározására irányul. Ez csupán számszerü adatokat nyujt a vizsgált személy képességeiről, a személyiség totális megismerését viszont a második diagnosztikai irány teszi lehetővé. Önként adódik tehát, hogy a személyiség globális vizsgálata csak akkor eredményes, ha minél több egyéni funkcióról adhat számot.

Ezt a célt szolgálják a terjedelmes kérdőivek, amelyeknek válaszaiból a vizsgált személy sok egymással összefüggő tulajdonságát ismerhetjük meg. A globális pszichodiagnosztika módszerei közül mégis legelterjedtebb a Rorschach-féle, amely „vizuális kérdésekkel" igyekszik a személyiség lelki vonásait feltárni. Rorschach, a hires svájci pszichiáter különböző szinfoltokat tartalmazó táblát készitett, előbb hatvanat, majd csak tizet s e táblákra nézve állitott fel szabályokat s ezeknek alapján határozta meg a személyiség-diagnózis főbb elveit. A kötet második része a Rorschach-féle vizuális módszer beható ismertetése után a szerző három — egyenként 15 személyből álló — csoport vizsgálati jegyzőkönyveit ismerteti s ezekből a svájci tudós szisztémájának megbizhatóságára nézve vonja le a következtetéseket. A külföldi szakirodalommal egybehangzóan megállapitja, hogy a Rorschach-féle vizsgálat nagy előnye korlátlan alkalmazási lehetőségeiben gyökerezik, hátránya azonban, hogy igen nehezen sajátitható el, mert a vizsgálótól rendkivüli gyakorlatot, lélektani tudást, emberismeretet, tapasztalatot és tapintatot követel. **K. B.**

John Erskine: A boldogtalan Villon boldog napjai. A lelkesedés Villon személye és költészete iránt nemcsak nálunk, hanem Amerikában is divatos. Uj és uj forditások jelennek meg, tanulmányok magyarázzák a rendkivüli életü csavargó költő költészetét és pályáját, és most életének egy boldog epizódja regény-alakban is megjelent. Nem ez az első Villon-regény, irt róla már, — nagyon szép kötetében, — a német Schapiro is. John Erskine, az amerikai iró, épp olyan avatott tudósa Villon életének és a középkor fantasztikus világának mint Schapiro. Az amerikai egyetemi tanár mindazt, amit tanulmányai közben felgyüjtött, időnként szines, lebilincselő meseszövésü és csipős iróniáju regényekben közli a nagy olvasóközönséggel. Villon-regénye, melyet most Erdődy Elek nem tulságosan sikerült forditásában magyarul is olvashatunk, elmélyültebb, liraibb, bensőségesebb. A boldogtalan költő üldözött életét meséli el, valahogyan ugy, mintha egy középkori gobelin elevenedne meg előttünk: fantasztikus események, tulzottan rossz és tulzottan jó emberek, a hajdani Páris minden csillogása és árnya, a hunyó középkor holbeini halálténca kavarog a regény lapjain. **(Th.)**

Olvassa a Képes Krónikát!

Básthy István

Nemzeti Újság 1942. szept. 6.

ANDRÁSSY SZINHÁZ: ÁRTATLAN VAGYOK

M. Henry *Crozière* vállalta a szerzőségét annak az ugynevezett francia vigjátéknak, amellyel a Paulay-utcai kis szinház nyitja idei évadját, Vaszary János pedig magyar nyelvre történt átültetéséért felelős. Tulságos elnézés kell ugyan hozzá, hogy vigjátéknak nevezzük ezt a sekélyes szinpadi ponyvát, amely afféle „szerelmi detektivtörténet", gyanusitásokkal, védekezéssel és az igazság kiderülésével. Egyetlen mentőkörülmény szól a bohózat mellett: alapjában véve maga is ártatlan, naiv, sőt olykor együgyü, a gyengéket pedig nem ililk bántani.

A szerző ugyszólván már az első pillanatban kompromittálja hősnőjét, a fürdőhely elegáns hoteljében lakó fiatal hölgyet, akinek a szobájába éjszaka pizsamás uriembert tuszkulnak be a szomszédból (ne tessék megijedni, mint később kiderül, az illető komoly férj és felesége tette ki a szürét, mert megijedt a szigoru nagynénitől, aki előtt titokban kell tartaniok a házasságot). Ebből a kétségtelenül kellemetlen helyzetből fejlődik ki a fordulatot fordulatra halmozó cselekmény, az ártatlan hősnő mindjobban belebonyolódik a különböző helyzetek szövevényébe és egyebet sem tesz, mint hogy bebizonyitsa ártatlanságát hol igazmondással, hol hazugsággal, mert a darab egyetlen tétele szerint a nőknek az igazat sohasem hiszik el. Henry *Crozière* tekintélyes leleménnyel agyal ki ujabb és ujabb kompromittáló fordulatokat, legfőképpen azonban saját magát kompromittálja. A közönség, amely azt hiszi, hogy a darab franciás, téved. mert inkább angolos; ugyanis félig sült. Egyébként jól pereg az első két felvonás, a harmadik azonban belefullad saját érdektelenségébe. A szinészi produkció általában jó, *Muráti* Lili testére szabott szerepet kapott. *Delly* Ferenc, *Bilicsi*

Tivadar és *Dénes György* és a fiatal *Romváry* Gertrud is megállja a helyét. Legjobb figurája az együttesnek azonban *Vaszary* Piri, aki az erényesősz nagynéni szerepében szokott jó formáját futja ki. *Báthy* István diszletei izlésesek.

Sz. I.

A Hitler-fiúk mai programja

A magyar főváros kedves vendégei, a Hitler-fiúk, ma reggel ½9 órakor a horogkeresztes zászlókkal feldíszített Hősök-terére vonultak, hogy koszorút helyezzenek el a hősök emlékművén. A tér jobbszárnyán helyezkedett el a Hitler-fiúk százada, a balszárnyon a honvédtiszti küldöttség és a magyar fiúk, a leventék százada. Vezényszavak hangzottak el, felharsant a Deutschland Lied, miközben a koszorút az emlékmű talpazatára helyezték, majd a Hitler-fiúk zeneszó mellett elindultak a főváros nevezetességeinek megtekintésére.

Először a Feszty-körképet nézték meg, majd a Milleniumi emlékművet és a magyar királyok szobrait, azután a városon keresztül énekszóval felvonultak a királyi Várba. Az egyenruhás Hitler-fiúk mindenütt igen stramm, katonás benyomást keltettek. Útközben a Mussolini-téren az olasz himnuszt játszották el, megtekintették az Országházat és a magyar történelem hőseinek szobrait.

Délben a királyi Vár megtekintése után tisztelegtek a honvédelmi miniszter előtt.

Délután a Magyar Művelődés Házában ifjúsági előadáson vesznek részt. 6.40-kor pedig a rádióban szerepelnek ének- és zeneszámokkal.

Nyilt tér

Solthy János!
(Meteor)

Kérek még nagyobb mennyiséget küldeni kiadóba *„Tengerész"* jeligére.

Elegendő tüzelő érkezik a fővárosba

Szendy polgármester megvalósítja programját

A főváros vezetősége állandóan figyelemmel kiséri Budapest tüzelőszerellátásnak kérdését. *Szendy* Károly polgármester többizben nyilatkozott arról, hogy a főváros vezetősége mindenképpen gondoskodni kíván az idei tél tüzifaszükségletéről. Tekintettel a tavaly téli nehézségekre és szállítási zavarokra, a polgármester még a nyár folyamán illetékes kormánykörökhöz fordult, hogy azokkal együtt munkálkodva, a főváros lakossága részére olyan tüzelőszertartalékokról gondoskodjék, amelyek

a szegényebb társadalmi rétegek számára is lehetővé teszi a téli hónapok tüzelőszerszükségletének beszerzését.

A tüzelőszerszállítás jelenleg programszerűen bonyolódik le: *Budapestre annyi szén és fa érkezik, amennyi a mostani enyhébb időjárás mellett a lakosság tüzelőszerszükségletét teljes mértékben fedezi.*

Naponta mintegy 200 vagón tüzifa és 5—600 vagón szén érkezik a budapesti pályaudvarokra.

Illetékes fővárosi körök véleménye szerint a szállítások a jövőben még fokozódnak úgy, hogy minden remény meg van arra, hogy a Budapest tüzelőszerellátására vonatkozó polgármesteri program teljes egészében megvalósul.

— **Házasság.** *Elsass* Klára és dr. *Politzer* Márton orvos vasárnap, november 17-én déli 12 órakor tartják esküvőjüket a Csáky-utcai templomban.

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

Molotov személyesen láthatta, milyen hatástalan az angol bombázás

Róma, nov. 15.
(Magyar Távirati Iroda)

A *Popolo di Roma* berlini jelentése szerint *Molotov* és *Ribbentrop* legutóbbi találkozása egészen különös körülmények között, nevezetesen *angol bombatámadás alatt folyt le.* A két államférfi természetesen *nem zavartatta magát az angol repülőkkel.* Berlinben kijelentik, hogy az angol támadásnak megvolt az az eredménye, hogy *a szovjet külügyi népbiztos személyesen is meggyőződhetett róla, milyen hatástalanok az angol bombázások.*

Kizártak egy lelkészt és két vezetőt a Vasgárdából

Bukarest, nov. 15.
(Magyar Távirati Iroda)

A Vasgárda és légionárius mozgalom legfelsőbb tanácsa kizárta a Vasgárda kebeléből Domitrescu-Borsa lelkészt, George Ciorocaru és Domitrescu Zada vasgárdista vezetőket, tekintve, hogy fegyelmezetlen magatartást tanusítottak és tisztességtelen módon jártak el a Vasgárdával szemben. Hasonlóképpen kizárták azokat is, akik e három személy akciójához csatlakoztak. Másik két személynek, akik a Vasgárdába beléptek, belépését megsemmisítették, tekintve, hogy már Zelea Codreanu idejében megvolt tiltva ezeknek a Vasgárdába való belépésük.

Helyszini riport a rémület éjszakájáról Sepsiszentgyörgyön

Milyen károkat okozott a földrengés a székely fővárosban

A romániai borzalmas földrengés *milliós károkat okozott a Székelyföldön is, elsősorban Sepsiszentgyörgyön.* Az éjszakai földrengésről rendkívül érdekes helyszíni riportot közöl most a *Székely Nép* című sepsiszentgyörgyi lap legutóbbi száma.

Már az első földlökések érzékeltették, — íraja, — hogy *ehhez hasonló földrengést a történelmi idők óta nem éreztek Középeurópában.* Az ívlámpák *veszett himbálózásba* kezdtek, majd kialudtak és *egy pillanat alatt az egész város sötétségbe borult.* Távoli moraj zúgott végig a kísérteties sötétségben, majd

nagy robajjal összeomlottak a román templom disztornyocskái.

Az első földlökést egymásután *több, egyre hevesebb lökés követte, majd hullámos kigyómozgásban vonaglott a föld.* A házakból jajveszékelés hallatszott.

Zuhanás, recsegés, jajgatás

hangjaival telt meg a levegő. Ha tudtunk volna mosolyogni, akkor felderíthetett volna egy nyitott ablakon át hangzó gyermekkiáltás:

— *Anyuka, bujjunk az ágy alá!...*

A hullámos földlökések még egyre tartottak és *egyre fáradtabbak lettek.* Mindenki kezdett megnyugodni és találgatni kezdték a földrengés okát.

— *Higyjék el, hogy addig szivattyúzták a prahovai petróleumot, hogy a föld belsejében nagy üregek támadtak és innen van a földrengés...* — mondta valaki.

Az egész város *felbolygatott hangyaboly* képét mutatja. Kézilámpák, gyertyák fényénél nézik az emberek, *mit pusztított a földrengés.* Az elsők között, akik végigjárják a várost, ott volt báró *Gaudernák* ezredes, városparancsnok is.

A legnagyobb a pusztulás a Mikó-kollégiumban.

Az épületnek a díszterem felőli emelete *valóságos romhalmaz, kéményei ledőltek és beszakították a tetőt.* Szerencsére a bennlakó gyermekeknek *nem esett bajuk,* a tanárok az udvarra gyüjtötték össze a gyermekhadat s most az a tervük, hogy *a régi tanítóképzőben* kellene tovább folytatni a tanítást, *az új kollégiumot pedig közvetlenül az Örkő alá kellene felépíteni, tágas, levegős helyen.*

A többi épületet is *erősen megrongálta a földrengés.* A háromszéki takarékpénztár hátsó falán *óriási lyuk* tátong.

A szövőgyár 35 méter magas kéménye ledőlt, a gépházra esett, amelyet erősen megrongált.

A kórházban *hat sebesült katonát ápolnak,* akik közül az *egyik idegsokkot* kapott.

Báró *Gaudernák* ezredes, városparancsnok rendeletet adott ki, melyben kötelez minden építőmunkást, iparost, napszámost, hogy *azonnal álljon munkába, anélkül, hogy túlmagas munkabéreket követelne* s figyelmezteti az érdekelteket, hogy munkamegtagadás esetén *elrendelheti a polgári mozgósítást és karhatalom igénybevételével is mindenkit munkára kényszeríthet, hogy a földrengésokozta károkat minél előbb helyreállítsák.*

— **A mi szűcsünk a váciutcai Palugyai.**

— **A Malert belföldi légivonalai:** Kassa, Ungvár, Nagyvárad, Kolozsvár, Marosvásárhely. Bővebb felvilágosítást nyujt Malert Utazási Iroda, Budapest, V., Dorottya-u. 7. Tel.: 180—888. Vidéken: Ibusz.

Mindent kifigurázunk vasárnap délelőtt 11 órakor a SCALÁBAN
Paródia Matiné
Péthes, Dénes, Dán Klári
Szendy Lajos és a Pécsi öregdiákok

A Kormányzó Úr könnyű influenzában megbetegedett

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Kormányzó Úr Őfőméltósága *könnyű influenzában megbetegedett* és orvosi tanácsra két-három napig az ágyat kell őriznie. Budapest, 1940 november 14-én este.

Dr. Szöllősy egészségügyi tanácsos, kórházi főorvos.

Róma: 1800 gép támadta szerdán Angliát

Róma, nov. 15.
(Magyar Távirati Iroda)

Mint a Popolo di Roma Berlinből jelenti, a szerdai napon összesen 1800 repülőgép támadta Angliát, noha rendkívül viharos volt az idő a La Manche csatorna felett. Hivatalos helyről származó értesülés szerint a németek a háború kezdete óta 100.000 repülést hajtottak végre angol terület felett és a 100.000 repülés alatt összesen csak 500 repülőgépet vesztettek.

Mi történt Tarantóban?

Lisszabon, nov. 15.

(Stefani) Azt a módot, ahogy a brit kormány az alsóházban és a lordok házában bejelentette a Taranto ellen intézett légitámadást, továbbá a tengernagyi hivatalnak a támadásról kiadott fantasztikus közleményét nemzetközi körökben arra a szorult helyzetre vezetik vissza, amelyben ma Anglia van. Ez a helyzet kényszeritette az angol kormányt arra, hogy túlzott vagy kitalált hirekkel is ellensúlyozza azt a példátlan hatást, amelyet az egész világon Molotov berlini útja keltett. Egyben pedig ezekkel a hirekkel fel akarta villanyozni a Gaulle-féle afrikai mozgalmat abban a pillanatban, amikor a francia kormány felkészült a gaulleista lázadás leverésére. A nemzetközi sajtó nem nagy hitelt ad a Churchill-féle hireknek, amelyeknek értékét erősen csökkentették az angol miniszterelnöknek annyiszor meghazudtolt kijelentései. Nemzetközi körök szerint Churchill részletekbe menő olasz cáfolatot akart beszédével kicsikarni, hogy pontos értesülést kapjon az eltalált tengeri egység típusáról. Az olasz tengernagyi hivatal lakonikus hivatalos jelentése azonban nem elégítette ki az angol tengernagyi hivatal kiváncsiságát. (MTI)

— **Halálozás.** Dr. gálsai *Kovács* Ödönné született jákói *Félegyházy* Anna, a budapesti központi királyi járásbíróság nyug. alelnökének felesége, november 14-én elhunyt. Temetése november 16-án, szombaton délután ¼4 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

Özv. báró dirsztai *Dirsztay* Béláné, sz. *Brüll* Irén e hó 14-én 76 éves korában elhunyt. Temetése vasárnap délelőtt ½12 órakor lesz a kerepesúti temetőben.

Dr. *Kis* Arnold, a budai izr. hitközség vezető főrabbija csütörtökön meghalt. A gyászszertartás vasárnap délelőtt 10 órakor kezdődik az öntőház-utcai főtemplomban, amelyre a budai hitközség irodája (II., Fő-utca 12.) belépőjegyeket ad ki.

Holnap hajnalban pezsgőben fürdünk!
Szombat reggel 5 órakor nyilik meg a ragyogóan átalakított
Hungária gőz- és pezsgőfürdő
Csak a fürdőpénztárnál váltott jegyek érvényesek

1940. nov. (15?)

SZÍNHÁZ

Magyar Színház: HAJNALODIK

Uj szerzőt avat ma este a *Magyar Színház*, új nevet tanul meg a színházi közönség: *Fekete* István, a nemrég feltünt ízes szavú író áll a függöny elé s már első megjelenésével sikert arat. Két évszámmal és egyetlen szóval lehetne legtömörebben s legpontosabban elmondani: „Hajnalodik" című szinjátékának tartalmát: 1918—1940 Erdélyben. Mert nemcsak Nagyvárad életét mutatja meg a román megszállás alatt egy román-magyar házasság történetén keresztül, hiszen nemcsak ott fordultak a háború után ilyen tragikusan a magyar sorsok és ma már az erdélyi tájakon — ezerszer is hála! — Biharon túl is nagyon-nagyon sok felé melegíti a szíveket az igazság felkelő napjának aranysugara. Mi, erdélyiek, tudjuk, hogy sok-sok Pop Sabin él ott a viszszakerült részeken és jónéhány Berényi Anna szíve dobog újra felszabadultan.

Az érdekes, izgalmas drámát *Csathó* Kálmán kitünő rendezése mellett nagyon jó előadásban mutatja be a színház. *Páger* Antal a félvér-román orvos szerepében remekel. Öt illeti a siker oroszlánrésze. De mellette csak a legnagyobb dicsérettel lehet megemlékezni *Komár* Julia finom, halkszavú Berényi Annájáról, *Szilágyi-Szabó* Eszter tüzesvérű, hollófekete Sylviájáról, *Mihálffi* Béla markáns román tanítójáról, *Báthory* Giza, *Pártos* Erzsi, *Orsolya* Erzsi, *Fö dényi*, *Pálóczy*, *Pataky*, *Bihary*, *Makláry* és a többi szereplő stílusos alakításáról is. A szép díszleteket *Básthy* István tervezte.

Boros László

KÉT PREMIER *lesz ma este. A Magyar Színház bemutatja Fekete István „Hajnalodik" című szinjátékát, a Vígszinház pedig Innocent-Vincze Ernő „Vadmadár" című darabját.*

MA MUTATJÁK BE KOLOZSVÁRON Lázár Mária vendégfelléptével Huszka Jenő és Szilágyi László „Erzsébet" című operettjét.

NÉMETORSZÁGBA UTAZIK *a jövő héten Harmath Hilda. Meghivást kapott egy nagy német énekes film főszerepének eljátszására.*

„AMIKOR A LÉLEK FELSZABADUL" címmel két hét mulva megjelenik Aquila-Adler Adelina, az egykori híres énekesnő könyve, a művésznő emlékeinek regényes feldolgozása.

NEWYORKBAN ÉS PESTEN EGYSZERRE JÁTSSZÁK *László Miklós „Ott túl a rácson" című bohózatát, amelyet „Kvázi Dodó, a viztoronyőr" című bohózatrevüjében mutat be holnap a Komédia. László Miklós newyorki Fészek-kabaréjában ugyanis éppen a napokban mutatták be ezt a mulatságos egyfelvonásost.*

SULYOS VISSZAÉLÉS TÖRTÉNIK Darvas Ibolyka és Ney Dávid, az ismert operaénekesházaspár nevével. Valaki házról-házra jár és egy 17-én, a Zeneakadémia kistermében rendezendő állitólagos hangversenyükre jegyet ad el. A művész-házaspár kéri azokat, akik a jegyecsalókkal találkoznak, hogy azonnal adják át őket a rendőrségnek.

SZÉKELY SEREGSZEMLÉT TART *november 17-én, vasárnap délután félhatkor a Vigadóban a „Hargitaváralja Jelképes Székely Község". A jótékonycélú díszes ünnepségen, melynek a kormányzó úr a legfőbb pártfogója, a legjobb székely művészek lépnek fel.*

300.000 cowboy forradalma Buffalo Bill sírjáért

San Francisco, november

Tom Mix, a nemrég elhunyt cowboy-filmsztár „Wild West"-filmjeinek romantikáját is túlszárnyalja az a hír, amely most érkezett *Denverből*, Colorado államnak a „Wild West" határán fekvő városából, *a „prérik királynőjéből"*, ahol a cowboyok *igazi, hamisitatlan cowboy-csinynyel védelmezték meg nemzeti hősük, Buffalo Bill siri nyugodalmát.*

A Wild West préritin ugyanis még ma is

háromszázezer cowboy él

s jórészt rájuk alapítja létét Denver városa, mert ennek a városnak az áruházaiban és üzleteiben vásárolják be szükségleteiket a cowboyok. A denveri áruházak tavaly *150.000 prospektust küldtek szét a cowboyoknak* „legújabb divatú" cowboy ruhacikkeikről. Tavaly például 1000 nyerget adtak el Denverben, 6000 lovaglócsizmát, 11.000 szélesperemű filckalapot, rengeteg szinesvállu Tom Mix-inget és patkóval himzett inget, valamint sok *lasszót, mexikói korbácsot*, selyemnyakkendőt és más egyebet.

Buffalo Bill sírja, amelyet a cowboyok valóságos *zarándokhelyként* tisztelnek, *Denver városa fölött egy magaslaton fekszik*. A Wild West híres hőse, akit polgári nevén *F. W. Cody ezredesnek* hívtak s aki híres indián és cowboy társulatával

a kilencszázas években Budapesten és a nagyobb vidéki magyar városokban is járt,

kalandos életpálya után *1917-ben halt meg*. Az Egyesült Államok kormánya a híres mesterlövőt és bölényvadászt, az indiánok nagy ellenfelét hőstettei elismeréséül *ezredessé nevezte ki*, a denveriek pedig halála után a város egyik dombján temették el és sírját díszes vasráccsal övezték. A sír mellett házat építettek, amelyben *Buffalo Bill ereklyéit helyezték el:* Buffalo Bill győzelmi trofeáit, ruháit, fegyvereit, *leveleit és ajándékait, amelyeket Cody ezredes királyoktól kapott*, valamint azokat *a selyemmel átkötött hajfürtöket, amikkel lelkes amerikai hölgyek ajándékoztak meg a nemzeti hőst*. A múzeum főfalát *az ezredes öt méter magas képmása díszíti, amelyet állandóan fényszórók világitanak meg*. Az épületen állandóan *az amerikai csillagos lobogó* leng.

Az utóbbi időben az a veszedelem fenyegette Buffalo Bill sírját és múzeumát, hogy

helyet kell adnia egy modern szállónak,

mert Denver városa a birtokában levő telket *eladta egy kaliforniai vállalkozónak*, aki a közeljövőben már meg akarta kezdeni a sír áthelyezését és a múzeum lebontását.

Azonban a cowboyok nem hagyták annyiban a dolgot.

Mindenekelőtt *memorandumot intéztek Denver városához és a Fehér Házhoz* és egyhangúan tiltakoztak a „merénylet" ellen. *Diszőrséget állitottak fel Cody ezredes sírja elé*, az őrség tagjai *revolverrel* fenyegettek meg mindenkit, aki bontási szándékkal közeledett a cowboyok zarándokhelye felé. Mikor azonban látták, hogy a kaliforniai vállalkozó nem akar elállni szándékától, *igazi cowboy-csinyhez folyamodtak*. Egy napon állig felfegyverzett cowboy-csapat jelent meg a denveri szálló előtt, ahol a vállalkozó lakott,

lasszóval foglyul ejtették a vállalkozót, lóhátra dobták és elvágtattak vele a prérire,

ahol külön cowboy-bíróság arra itélte a megszeppent üzletembert, hogy tépje el a birtokbavételi szerződést.

A rendőrségnek sikerült biztonságba helyeznie a vállalkozót, sőt megfenyegette a cowboyokat is, de *addigra már elment a kedve a denveri szállóépitkezéstől a kaliforniai managernek*. Igy véget ért a cowboyok forradalma és *Buffalo Bill továbbra is zavartalanul alhatja siri álmát a denveri dombtetőn.*

SZÍNHÁZ

OPERAHÁZ: A sevillai borbély, A háromszögletű kalap (1/8). — NEMZETI: Aranyborjú (1/8). — KAMARA: Kaland (8). — VIG: Vadmadár (először, 8). — MAGYAR: Hajnalodik (először, 8). — FŐVÁROSI OPERETT: Fiatalság bolondság (8). — ANDRÁSSY: Nehéz ma férjhezmenni (8). — PODIUM (a Pesti Színházban): Az érem két oldala (9). — KAMARA VARIETÉ: Kacagó expressz (1/29, sz. 6, 9, v. 1/24, 1/47, 9). — KOMÉDIA ORFEUM: Telitalálat (1/29). — ROYAL VARIETÉ: Uj műsor (1/29).

RÁDIÓ

1940 NOVEMBER 15, PÉNTEK
BUDAPEST I.:

16.15: Diákfélóra. — **16.45:** Időjelzés, időjárásjelentés, hirek. — **17:** Hirek szlovák és ruszin nyelven. — **17.15:** A Rádió Szalonzenekara. — **17.40:** Sporteredmények. — **17.50:** A Budapesten tartózkodó Hitler Jugend ének- és zenekarának hangversenye. Hangfelvétel. — **18.15:** „A nemzet ügyvédje." Emlékezés Apponyi Albertre." Pongrácz Kálmán dr. előadása. — **18.45:** Ifj Babrik János gitárszámai. — **19:** Hirek magyar, német és román nyelven. — **19.20:** „Vidám tarka-est." Rendező Balogh Pál. — **20.40:** Hirek, időjárásjelentés.

Aranyváros

Amerikai film

A Dodge City testvérfilmje Errol *Flynnal* és Miriam *Hopkinssal*. A két szívünkhöz nőtt remek színésznek a rendezők ezuttal az amerikai szabadságharc történetét választották. Észak és dél háborújának egyik legizgalmasabb részlete, a háború kismenetelét eldöntő aranyszállítmány sorsa lángol fel, hősien, kalandosan, vágtató izgalmassággal, úgy, ahogyan csak Errol *Flynn*, ez a rokonszenves, ördögi fickó tudja csinálni. *(Décsi.)*

ELŐADÁS A KLASSZIKUS GÖRÖGORSZÁGRÓL

Gerhárdt Rodenwaldt berlini egyetemi tanár kedden, november 19-én délután háromnegyed hat órakor előadást tart a Szépművészeti Múzeum előadótermében a klasszikus Görögországról. *A Parthenon Társaság rendezésében tartja a világhirű professzor előadását és az ülésen Baranyay Lipót titkos tanácsos, a Magyar Nemzeti Bank elnöke, üdvözli az előadó professzort.* A berlini egyetem tanárának előadása iránt igen nagy érdeklődés nyilvánul meg és jegyek az *Egyetemi nyomda* és a *Franklin Társulat* könyvesboltjaiban kaphatók.

× **Befejeződtek a galoppversenyek.** Érdekes, mozgalmas sporttal, rekord mezőnyökkel búcsúztatta a *Pestvidéki Versenyegylet* a galoppversenyek közönségét. Néhány vaskos meglepetés is fűszerezte az egyébként reális eseményeket. A hadseregi síkversenyt *Baka* nyerte meg könnyű stílusban, a gátversenyben *Muci* győzött az öregsúllyal indult *Pandora* előtt, a favorit *Addio mare* pedig harmadik lett. A harmadik futamban *Lehet* győzelmére fizették a nap legnagyobb osztalékát (10:241), természetesen megfelelő befutó kvótákkal (Lehet—Sári 531, Lehet—Adisabeba 2564). *Művész* a start után lovasa minden igyekezete el lenére sem volt hajlandó a versenyben résztvenni. A kétévesek hendikepjében 25 ló állt starthoz. A célon *Felhő II.* haladt át elsőnek, mögötte *Ritka* és *Cédrus* következett. A welter hendikepre újra felnyergelték *Művészt*, amely most könnyen győzött, jó osztalékhoz juttatva híveit. A befutó Művész—Happy Boy 5083, Művész—Arriva bene 598. Az év utolsó futamában, az idén még nyeretlen *Őszirózsa II.* vitte haza a díjat, rövid fejhosszal előzve meg *Mirevalót.*

— **Főzőtanfolyamok az Eskü-úti új villamoskonyhában.** Folyó hó 19-én és 20-án új főzőtanfolyam kezdődik, külön a kezdők és külön a haladók részére Eskü-út 5. szám alatt. A tanfolyamokat az Elektromos Művek a Katolikus Háziasszonyok Szövetségével együttesen rendezi, Hat-hat hétig tartanak.

EDWIGE Feuillère művészi francia filmje
Menekülő asszony
ELIT (L'emigrante) ELIT
Szombaton szenzációs vidám premier a KOMÉDIÁBAN:
Kvázi Dodó a viztoronyőr!

SPORT

Válogatott tréning Budapesten és Firenzében

A magyar-olasz mérkőzésre készülő magyar és olasz játékosok tegnap tréninget tartottak. A magyar válogatott keret a latorcautcai sporttelepen 2×35 perces mecscset játszott a válogatott keret tartalékaival megerősített ifjúsági válogatott csapattal. A mérkőzést a közönség is végignézhette s mintegy ezer néző figyelte a válogatott jelölteket. Hiányzott *Polgár* és *Kincses*, akik kimentették magukat. Polgár helyén *Biró*, Kincses helyén *Pintér* játszott. A válogatott keret 9:2 (2:0) arányban győzött. Az első félidőben *Bodola* és *Sárvári-Spielmann*, a második félidőben *Gyetvai*, *Bodola*, *Sárosi III.*, *Pintér*, *Német* (öngól), *Sárvári-Spielmann* és *Szabadkai* szerezte. Kitünően játszottak a váradi játékosok, akik pompásan megértették Sárosi I.-et.

Firenze, nov. 15.

A firenzei stadionban zárt kapuk mögött, *a nyilvánosság kizárásával* tartott tréninget az olasz válogatott keret. A tréningen több játékos nem jelent meg, igy a teljes védelem is hiányzott. A csonka csapat közepes játékot mutatott. Az olaszok egyébként nagy érdeklődéssel várják a december 1-i genovai mérkőzést, amelynek nagy jelentőséget tulajdonítanak. *Pozzo* olasz szövetségi kapitány az olasz csapat végleges összeállítását csak a mérkőzés előtti héten közli a nyilvánossággal.

Itt említjük meg, hogy az olasz futballszövetség megállapodott a spanyolokkal a jövő évi *olasz-spanyol mérkőzés* ügyében. A meccset május 11-én Milánóban játszszák le.

A SZÉKESFEHÉRVÁRI 4. tábori tüzérosztály Hubertus vadászlovaglásán a vendégek csoportjában dr. Demeter Pál, a lovasított tisztek csoportjában v. Orbán Nándor főhadnagy, a nem lovasított tisztek csoportjában Ferenczy Tibor főhadnagy, a legénységi csoportban pedig v. Polányi Magyar József őrvezető győzött.

A SZEGEDI VSE súlyemelői vasárnap a WMTK súlyemelőivel mérköznek Csepelen.

A KOMJÁDI-KUPA vízipólómérkőzések döntőit nagy érdeklődés várja. A vándordíjért a fiatal gárda mérkőzik s a döntőbe került csapatok adják az utánpótlás-keret tagjainak többségét. Az első helyért a MAC és az UTE csapata méri össze erejét, a harmadik helyért pedig a BBTE mérkőzik a MUE-val. A csapatokban szereplő játékosok közül többen már tagjai voltak a nagy válogatott keretnek is, többen pedig az ifjusági keret állandó tagjai. Válogatott úszók is szerepelnek a csapatokban, igy Eleméri, Fábián, Zólyomi, Galambos, Végházi és Vörös. A vasárnap este 7 órakor kezdődő mérkőzések belépődíj nélkül tekinthetők meg.

TIZ EGYESÜLET nevezett az ifjusági birkózó csapatbajnokságra, amelynek győztese a gróf Klebelsberg Kunó-vándordijat nyeri.

A TEKÉZŐ SZÖVETSÉG Kolozsvárott és a Székelyföld városaiban alakuló értekezletet tartott. A keletmagyarországi alszövetségbe (Nagyvárad) eddig 12 egyesület jelentkezett 10 kettős versenypályával. Az erdélyi alszövetségbe Kolozsvárott 15, Marosvásárhelyen 6, Szászrégenben 4, Besztercén, Sepsiszentgyörgyön és Székelyudvarhelyen 2—2, Nyárádszeredán 1 sporttekéző egyesület lépett be 12 versenypályával.

NAGYVÁRAD—DEBRECEN városok közötti asztali tenniszmérkőzés lesz szombaton és vasárnap Debrecenben.

A **Budai Izraelita Hitközség** egyeteme tudatja nagy fájdalmát, hogy főtisztelendő Vezető Főrabbija:

dr. Kis Arnold

meghalt

Negyvenedik esztendeje hirdette Isten igéjét nagy, lelkes buzgalommal, a magyar szó ragyogó szépségében. Avatott tolla az áhitat, a zsidó vallási öntudat szépséges sorait hőségben ontotta. A rabbiképző intézet katedráján is a zsidó áhitat költeményeit tanította.

Áldásban gazdag papi életét a vallás, a jámborság, az emberszeretet, a hazafiasság és a béke eszményeinek hirdetésére szentelte.

Kihült testét **vasárnap, november 17-én** d. e. 10 órakor búcsúztatjuk el főtemplomától, szószékétől (II., Öntőház-utca 5. sz. a.) és 12 órakor helyezzük örök pihenőre a farkasréti temetőben.

Budapest, 1940 november 14-én.

8 Órai Ujság 1941 okt. 1.

Az értéktőzsdei helyzet néhány érdekes részlete

A Budapesti Értéktőzsdén jegyzett részvények árfolyama ma nagyjából *2.5—3-szor akkora, mint a mult év végén volt.* Az áralakulás eléggé hullámzott, de a rövid ideig tartó hanyatlást rendszerint erősebb szilárdulás követte. A veszteség így megtérült, sőt további áremelkedés történt, úgy, hogy ha újból gyöngült az irányzat, már csak a magasabb árak egy része morzsolódott le. Ennek a folyamatnak eredménye a mostanáig kialakult magasabb árszínvonal, amivel azt akarjuk mondani, hogy *a mai árfolyamok nem a tőzsde megrohanásából tehát aktuális események által okozott hosszmozgalomból, hanem fokozatos fejlődés útján jelentkeztek.*

Világosan látszik a részvényvásárlás *oka* is. Egyszerűen arról van szó, hogy a közönség egyéb vagyontárgyai mellett értékpapírokat is akar szerezni, szóval arra törekszik, hogy „ne egy szegre" akassza tőkéjét. Más kérdés, hogy ennek a szándéknak a helyességét, vagy célszerűségét alaposan leronthatja a részvények árfolyamához mért csekély jövedelmezőség, amire elég néhány példát említeni. A *MÁK* 1940. év végi 393 pengő árfolyamnál 17 P osztalékot fizetett, ami 4.2 százalék jövedelzőségének felel meg, míg ez a mostani árfolyamnál csak 1.6%-ot tesz. A *Rima* osztaléka 95 P árfolyamnál 5 P, vagyis 5.5% volt, ma pedig ez 1.7%. Az *Egyesült Izzónál* 130 P árfolyam mellett 5 P, vagyis 3.8% volt az osztalék, ma pedig 1.1% a jövedelmezőség. A *Hungária Műtrágya* 44 P árfolyamnál 2 P osztalékot fizetett, tehát a jövedelmezőség 4.5% volt, ami a mai árfolyamnál már csak 1.2%. Hangsúlyozni kell, hogy ezek nem kirívó példák, mert ez majdnem minden részvénynél megállapítható. Ha feltehető volna, hogy a tavalyinál nagyobb osztalékot fizetnek majd a vállalatok, még indokolt lenne a jelentékeny áremelkedés, erre azonban alig lehet számítani, mert az üzemi problémák folytán főleg és elsősorban a tartalék minél bővebb gyarapítására van szükség.

A részvények áremelkedésének azonban igen fontos *technikai oka is van,* amit nagyon is figyelembe kell venni. A helyzet ugyanis az, hogy *állandóan csak kevés részvényt kínálnak eladásra, úgy hogy az árfolyamokat már néhány kötés is döntően befolyásolja.* Vételnél úgyszólván egymás kezéből tépik ki a piacra kerülő néhány részvényt, eladásnál a komoly részvény- vagy tőkebirtokosok a magas árak mellett nem vásárolnak, a napi vevők pedig rendszerint tartózkodók, gyengülő irányzatnál. Ily körülmények között *óvatosságra van szükség,* mert bármily körülmény, például pénzszűke, vagy biztató új beruházási lehetőség, ami tartósabban kedvezőtlen a tőzsdei üzlet szempontjából, alig kiszámítható fordulatot idézhet elő.

Hangoztatják azt is, hogy tőkeemelésekkel, tehát a részvények szaporításával erőteljesebben lehetne megszilárdítani a tőzsdeüzlet alapját. Lehet, hogy ez a feltevés helytálló, de komoly hatást csak akkor lehetne várni, ha az új részvényeket tényleg olcsón bocsájtanák ki, mert különben nagyobb arányú forgalmat nem jelentenének. Erről egy-két közelmult példából meggyőződhettünk.

— **A Donaueuropa második száma.** Magyarország németnyelvü dunavölgyi folyóiratának most megjelent második száma vezető helyen vitéz *Bonczos* Miklós belügyi államtitkár terjedelmes tanulmányát közli a magyar szociálpolitikáról, vitéz *Surányi-Unger* Tivadar főszerkesztő a nagytér-gazdaság konjunkturakérdéseit vitatja meg, Robert *Nöll v. d. Nahmer* bécsi egyet. tanár Németország fegyverkezési és pénzpolitikájáról, *Kogutowicz* Károly szegedi egyet. rektor a legújabb délkeleteurópai területi változásokról. *Heller* András a mezőgazdaság szerepéről a nagytér-gazdálkodásban, *Vajta* Ferenc a Szovjet dunavölgyi terveiről ír. *Vájlok* Sándor nemzetiségi, *Ziegler* Vilmos gazdasági, *Gál* István irodalmi beszámolója egészíti ki a számot.

ARTIN ENYHE, BIZTOS HASHAJTÓ

Erélyes olasz cáfolat a londoni és moszkvai álhirekre

Róma, október 1.

(Bud. Tud.) Olasz hivatalos körök és a sajtó élesen visszautasítja azokat az *esztelen álhireket,* amelyek az utóbbi időben Londonból és Moszkvából szárnyra keltek.

Moszkvát bombázták a stukák

Helsinki, október 1.

(NST) A moszkvai rádió közlése szerint a német repülők az éjszaka *három izben megtámadták a szovjetfővárost.* Mindhárom légiriadó meglehetősen sokáig tartott. A németek bombázták a fővárost. A rádió szerint „a támadások célja az volt, hogy zavarják a moszkvai értekezletet".

Munkában a német légihaderő

Berlin, október 1.

A Német Távirati Irodához katonai körökből érkezett jelentés szerint a német légi haderő erős kötelékei folytatták támadásaikat a keleti arcvonal minden szakaszán. A német harci és vadászrepülőgépek minden szakaszon urai voltak az ellenség fölötti légi térnek. A támadások az egész arcvonalon elsősorban az ellenség forgalmi vonalai ellen irányultak és sok esetben megsemmisitő hatásúak voltak. Fontos vasúti vonalakat többszörösen megszakítottak. Telitalálatok szétromboltak vasúti csomópontokat és elpusztítottak fontos épületeket. A légi haderő néhány helyen ellenséges csapatgyülekezéseket is hatásosan támadott meg. *(MTI)*

Visszaűzték a Berlin ellen támadó brit bombavetőket

Berlin, október 1.

(Német Távirati Iroda)

A szerdára virradó éjjel nagyobbszámú brit bombázó repülőgép városokat támadott a Német-öböl és a Keleti-tenger partja mentén. A lakónegyedekre ledobott romboló és gyujtóbombák elpusztítottak és megrongáltak lakóházakat. A támadásnak a polgári lakosság körében halottai és sebesültjei vannak. Egyes repülőgépeket, amelyek Berlin ellen kiséreltek meg támadást, a légvédelmi tüzérség nagyon hamar visszatérésre kényszerített. A légvédelmi tüzérség egy ellenséges gépet lelőtt. (MTI)

Ujabb bolsevista ejtőernyősök szálltak le Bulgáriában

Szófia, okt. 1.

(Bud. Tud.) A középbulgáriai Sliven közelében keddre virradó éjszaka *újabb bolsevista ejtőernyős szabotálók ereszkedtek földre.* Bolgár rendőrök a lakossággal karöltve, körülzárták az ejtőernyősöket s *valamennyiüket elfogták.* Nagymennyiségü robbanóanyagot és egyéb hadiszert találtak náluk.

Már saját vonalai mögött rombol a szovjet

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

A mind szélesebb keretek között kibontakozó új ukrajnai hadműveletekkel kapcsolatosan magyar katonai körökben még nem tartják elérkezettnek az időt a tüzetesebb tájékoztatásra. Egyébiránt utalnak arra, hogy ezek a hadműveletek megteremtették a Fekete-tengeri partvidék szovjet támaszpontjai és a volt Dnyeper-arcvonal teljes felgöngyölítésének alapfeltételét és éppen olyan céltudatos tervszerűséggel és szabatossággal folynak le, mint amilyen tervszerűség és szabatos végrehajtás a szövetségesek Szovjet elleni hadjáratának valamennyi eddigi mozzanatát jellemezte.

A honvédcsapatok arcvonal-szakaszán jelentősebb esemény nem történt. A magyar kötelékkel szemben álló ellenség magatartásának bizonytalansága a szövetségesek által elért legutóbbi nagy sikerek hatásaképen mind szembeszökőbbé válik. Az arcvonala mögött végbemenő rombolásai most már megszakítás nélkül folynak.

— **Halálozás.** Özv. Ippi, Érkeserüi, Bélmezei és Rogozi Frater Vincéné szül. Bernátfalvi Bernáth Ilona, az egész Biharországban ismert és szertett nagyasszony szeptember 28-án 96 éves korában elhunyt. Ma délután félnégy órakor Gálospetriben, az ősi házban búcsúztatják az elhunytat a református egyház gyászszertartása szerint, ugyanott helyezik a család kriptájába örök nyugalomra. Az elhunytban dr. Frater Iván miniszteri tanácsos nagyanyját gyászolja.

Péntektől kezdve Pesten és Budán vacsorázhatunk
Ludláb királyné éttermeiben
Konyha, ital, zene a régi.

Tyü! A firhangját!

Igen tisztelt Szerkesztőség!

Már hetek óta olvasok valamilyen politikai világnézeti firhangról, amelyről az a fáma járja, hogy egyelőre fel van tekerve és ott lóg, csüng, illetve ityeg-figyeg a nyilas politikai aréna boltozata fölött...

Nyáridőben a legyek ellen minálunk a tanyán is igen használatos a pitvarajtó elé eresztett függöny, — dehát mi szükség van az ilyesmire úri helyeken?

Azt mesélik arról a bizonyos politikai ruhadarabról, hogy van egy „legsarka" is, ami, ha felcsapódik, hát akkor a támadt résen át *nagyon érdekes dolgokat lehet tapasztalni,* vagy, ha úgy tetszik, hát: „legtapasztalni"....

Politikai életünknek vannak hivatott és más függönycibálói, akik sehogy sem nyugszanak bele abba, hogy a firhang egyelőre fent van, összegöngyölve, hanem azon erősködnek, hogy leeresszék és akkor — szerintük — *majd elválik, kik vannak az egyik oldalon és kik a másikon?* Nohát, azt kötve hiszem. Mert különben mire használják a függönyt? Nyilván arra, hogy ne lehessen rajta keresztüllátni. Jól is járnánk mi az anyjukkal, amikor este leengedjük és átlátnának rajta. Igaz, hogy a lámpát is el lehet éppen oltani...

Különben pedig nem avatkozom bele tulságosan a firhang-problémába, mert attól tartok, hogy megmozdul a „legsarka" és csakugyan *olyasmit látok meg a jobboldalon, ami a baloldalra való...*

Teljes tisztelettel:
Csodálkozó János

Bárthy István

Szépség-recept
amely 30 év óta hires

Ime, egy bevált és időpróbát kiállott recept pompás arcbőr elérésére

Még a legsötétebb, legdurvább arcbőr is puhává, tisztává, bársonysimává válhatik. A pattanások, tágult pórusok s az arcbőr egyéb hibái is eltünhetnek. Próbálja ki ezt a receptet: keverjen össze 1 dkg. tiszta tejkrémet (megolvadt állapotban) 1 dkg. praedigerált olivaolajjal. Kis mennyiségben ez a keverés nem gazdaságos, viszont olcsón juthat ehhez hozzá — már kész állapotban a nem zsiros Tokalon krémben. Megolvadt tejkrémet, olivaolajat tartalmaz. Ezek az anyagok egyéb értékes bőrtápláló, bőrápoló és összehúzó szerekkel vannak pontosan kiszámított arányban kombinálva. A Tokalon krém az arcbőrt üdévé és fiatallá varázsolhatja. Egy nő a következőket írja: „Miután a Tokalon krémet rövid ideig használtam, arcbőröm annyival tisztább, üdébb és vonzóbb lett, hogy szememnek is alig mertem hinni". Próbálja ki a fehér, nem zsiros Tokalon krém időpróbát kiállt és bevált receptjét a tiszta arcbőr elérésére. Visszakapja pénzét, ha az utasítás szerinti használat nem hozná meg a joggal várható eredményt.

SZINHÁZ

Magyar Színház: A MILLIOMOS

Érdekes problémát vet fel új vígjátékában *Bónyi* Adorján: mit csinál, hogy él egy milliomos, aki elajándékozza minden vagyonát s máról holnapra polgári szegénységbe jut és ez a körülmény hogyan alakítja át pillanatok alatt környezetét. *Bónyi*, sok nagysikerű színdarab szerzője és számos kiváló regény alkotója, új vígjátékában nem annyira a groteszk helyzetek egymásra való halmozását kereste, hanem milliomosát inkább egy mélyebbre néző, érettebb életfilozófiával rajzolta meg. A milliomos, aki nagyon sokban megcsömörlött az élettől és már kifárasztotta a nagy vagyon, szülővárosának ajándékozza mindenét, csak egy kis villát és közepes életjáradékot biztosít magának. Később aztán egy ravasz ötlettel — születendő unokája nyugodt életének biztosítására — újra visszaszerzi vagyonát.

A *Magyar Színház* kitünő előadásban mutatja be *Bónyi* Adorján vígjátékát. A címszereplő *Csortos* Gyula — egyúttal a darab rendezője is — nemes egyszerűséggel, de művészetének ezernyi csillogó színével alakítja a folyton zsörtölődő milliomost. Teljes elismerés illeti mellette *Turay* Idát, *Halassy* Mariskát, *Bilicsi* Tivadart, *Perényi* Lászlót, *Földényi* Lászlót, *Pethes* Ferencet és *Botond* Máriát is. A szép díszleteket *Básthy* István tervezte.

T. B. L.

A Varázsfuvola jubiláris előadása az Operaházban

A *Varázsfuvola* ősbemutatójának másfélszázados évfordulójáról ünnepi előadással emlékezett meg az Operaház. Dr. *Pukánszky* Béla egyetemi tanár a Magyar-Német Társaság képviseletében mondott ünnepi beszédet, melyben ismertette a magyar *Mozart*-kultusz egész történetét és munkáját. Az ünnepi előadás együttesében a bécsi operaház ünnepelt koloraturszopránja, *Piltti* Lea énekelte az Éj királynőjét igen meleg sikerrel. A szokott itthoni együttesben *Osváth* Julia, *Szabó* Ilonka, *Rössler* Endre, *Kóréh* Endre, *Jámbor* és *Maleczky* az ünneplés középpontjában állottak, *Ferencsik* János vezényelt.

FÉNYES ÉS ELŐKELŐ KÖZÖNSÉG ELŐTT tegnap este tartotta első szórakoztató estjét a Magyar Vöröskereszt a Fővárosi Fényes Nagy Cirkuszban. Az előadásra 250 sebesült és rokkant katonát autikárokon szállított ki a Vöröskereszt. Rajtuk kívül 1500 szabadságolt katona is jelen volt a cirkuszban. Előadás közben vitéz Simon Elemér, a Magyar Vöröskereszt elnöke, köszönetét fejezte ki Fényes György cirkuszigazgatónak áldozatkészségéért. Majd a kitünően sikerült előadás után Fényes igazgató négy kis gyermeke egy-egy csomag finom cigarettával ajándékozta meg a pompásan szórakozó magyar katonákat.

AZ
UJ MAGYAR SZINHÁZ
Október 1-én
CSORTOS
TURAY * BILICSI * PERÉNYI
FÖLDÉNYI * KÖPECZI-BOÓCZ
HALASSY M. * PETHES
felléptével mutatja be
BÓNYI ADORJÁN
A MILLIOMOS
c. vígjátékát

A VÉGTELEN ÚT

Zarah Leander új filmje az Urániában

Az Ufa első számú primadonnája és egyben Európa legdekorativebb szépségű színésznője, a gordonka-hangú Zarah Leander, holnap mutatkozik be idei első filmjével a pesti közönségnek az Urániában. Mint mindig, most is nagy érdeklődés várja e mélyzengésű, érzéki varázsú hang megszólalását. Ezúttal a várakozást még növeli a szerep érdekessége. A primadonna — primadonnaszerepben. Antonia Corvellit, a mult század közepének híres énekesnőjét állítja elénk, a színhely Bécs és Olaszország s a forró lüktetésü drámának mozgalmas történelmi események adnak hátteret. A nagy énekesnő egy porosz földesúrnak lesz a felesége, majd különös véletlenek, amibe belejátszanak a metternichi idők forradalmi zavarai, elsodorják férjétől. A bécsi operától vidéki olasz operatársulathoz kerül s végül álnév alatt egy mulatóhely dobogóján énekel a Bécsből eltünt és halottnak vélt énekesnő. A színházi világ, a kulisszák mögötti élet tarka képei színesítik a szerfölött izgalmas és regényes drámai cselekményt, amely a ragyogóan szép Zarah Leander mellett hatásos alakításra ad alkalmat A végtelen út férfihősének, Hans Stüwe-nek is.

Zarah Leander

Hans Stüwe

A legművészibb francia film következik: Mire megvirrad...

Nem akarunk abba a túlzásba esni, amit olyan sokszor elkövetnek a bemutatásra váró filmekkel kapcsolatban. Ezuttal valóban megnemalkuvó, művészi elgondolást, nagyigényü irodalmi alkotást, mélyenszántóan emberi francia filmet látunk. A címe: Mire megvirrad... Rendezője: Marcel Carne, operatőrje: Curt Courant (a világ első operatőrje). Főszereplői pedig: Jean Gabin, Jules Berry, Arletty és egy tizenkilencéves új filmszínésznő: Jaqueline Laurent, aki első szerepe után egycsapásra foglalta el a franciák szívében Annabella évek óta elárvult helyét. Mire megvirrad... egyike a legerősebb témáknak. A legőszintébb hangú, megrázóan emberi dráma alakjainak mélységekbe torkolló tragédiája. A pesti közönség is bizonyára úgy fogadja majd ezt a filmet, mint az egész világ moziközönsége: elragadtatással.

„Hét tenger kikötő" Californiában

Hosszú hónapokon keresztül az amerikai filmvilág egyik legnagyobb eseménye volt a *Hét tenger ördöge*, amely két esztendőn keresztül készült a Warner hollywoodi studióban. A *Hét tenger ördöge* legnagyobb része hajókon játszódik, régi spanyol gályákon, aminők már évszázadok óta nem szelik a tengereket. A gályákat a kaliforniai tengerpart egyik védett öblében bocsátották vízre és itt rendezték meg később a nagy tengeri csatákat is. Az öblöt *Hét tenger kikötő*nek keresztelék el.

Huncut kis kacsák

Amerikai film

Az új Walt *Disney* parádén ismét oly ötlet-, szepség- és színzuhatagban frissül meg álmélkodások és elragadtatások között a szórakozni vágyó nézősereg lelke, mint a boldog gyermekkor csillogó, bódító meséinél frissült meg valamikor, régen. *Donald* kacsa úrfi, a nagyfülő *Pluto* kutya, az eleven *Miki* egér legfrissebb hat mulattató története, a humor bölcs és ellenálhatatlan lendületével végnélküli kacagások és elgondolkoztató szépségek aranyszárnyán a mesék modern világába röpítenek valamennyiünket és elővarázsolják számunkra két ringató, önfeledt óra izes boldogságát. A sikerben a *City* és a *Casino* filmszínházak osztoznak.

— **A mi szűcsünk** a Váci-utcai Palugyai.

Dr. Kovács

A budapesti Tudományegyetem egyik tantermének hű mását építették föl a *Magyar Film Iroda* műtermében, a *dr. Kovács* című most készülő új magyar film egyik jelenetsorának. Noha, *Páger* Antal dr. *Kovács* egyetemi tanár maszkjában ül és beszél a katedrán, eleven hallgatói között mégsem ő, hanem *Bánky* Viktor tart rendet. A filmet ugyanis a jeles *Bánky* rendezi.

R. LUKÁCS ERZSI
MOZGÁSMŰVÉSZETI ISKOLA
VI., Vilmos császár-ut 31. szám. Tel.: 124-884. — Gyermekoktatás. Ortopédia. — Testnevelés.

NEM TART MA ESTE BEMUTATÓT a Royal Revüszinház. A nagyszabású új műsor, a Tempó Revü, premierje elé az utolsó pillanatban el nem hárítható technikai akadályok gördültek. A szinház igazgatósága úgy határozott, hogy az októberi műsor bemutatóját holnap estére halasztja.

A ZENEMŰVÉSZETI FŐISKOLA NAGYTERMÉBEN október 2-án, csütörtökön este félkilenc órai kezdettel megismétli tavalyi nagysikerű „Spanyol-estjét" Ember Nándor, a jeles zongoraművész, zeneakadémiai tanár. A hangverseny jegyei a Népművelési Bizottság hivatalában kaphatók.

AZ „AKROPOLIS ÁRNYÉKÁBAN" címmel október 8-án délelőtt érdekes és időszerű előadást tart a rádióban Muth Lili. A fiatal szerzőnő hosszú ideig élt Görögországban s így hivatott tolmácsolója az athéni emlékeknek és a modern Athén életének.

SZÍNHÁZ

OPERAHÁZ: Hegyek alján (½8) — NEMZETI: A piros bugyelláris (½8). — KAMARA: Kaland (8). — VIG: Marie-Rose (8). — MADÁCH: IV. Henrik (8). — ÚJ MAGYAR SZINHÁZ: A milliomos (8). — MAGYAR MŰVELŐDÉS HÁZA: Szülők iskolája (5). — ANDRASSY: Boldoggá teszlek (8). — NEMZETI BÁBSZINJÁTÉK: Baj van a mennyországban (8). — ROYAL: Tempó-revü (½9). — KAMARA VARIETÉ: Ramazuri (6, 9). — KOMÉDIA ORFEUM: Minden tehén fekete (½9). — FÉNYES CIRKUSZ (T. 221-444, 420-364): Szeptemberi óriásmüsor: Indus varázskötél és Marimba (4 és 8 órakor) — MAGYAR MÜSZINKÖR: Postás Katica (csak vas. ½4, 6, 8).

× **A Magyar St. Leger**, a háromévesek utolsó klasszikus próbája a vasárnapi programm eseménye. Indul Ildikó, Kamarás, City, Lancelot, Piccador, Gonosz Pista, Eaton Boy.

× **Az októberi versenyek** délután 2 óra 30 perckor kezdődnek a pesti pályán.

A Prince of Wales hendikep szombaton jut döntésre. A mérföldes verseny teherközlése tegnap délben jelent meg. A 30 nevezett közül legalább 20 ló indulására lehet számítani.

MEGNYILTAK A HARGITA ÉTTERMEI
Remek zene. — Gyönyörü helyiség — Nagyszerü konyha — Polgári árak
Grinzing szobája látványosság! — Schrammli!
Nagymező-utca 22 - 24. (Rádius-ház)
GUTTENBERG zenekar Nyitva este 10-től 3-ig

SPORT

Sárosi I. és Lázár is játszik vasárnap a Ferencvárosban

Ujvidék és Kolozsvár csapatának bemutatkozása

Sok érdekességet tartogat a vasárnapi bajnoki forduló. Elsőizben játszik a fővárosban a hazatért Bácskát képviselő *Ujvidéki AC* csapata és most mutatkozik be a *Kolozsvári AC* is. Az *Ujvidéki AC* az üllői úti pályán mérkőzik a *Ferencvárossal*, a *KAC* pedig az *Ujpest* vendége lesz az újpesti stadionban.

A *Ferencváros—UAC* mérkőzésre valószínüen végre legjobb csapatával vonulhat fel a zöld-fehér csapat. A keleti frontról hazatért *Sárosi I.* ugyanis ezen a héten már megkezdi a munkát és minden valószínüség szerint vasárnap újra elfoglalja helyét a csapatban. Játszik *Lázár* is, aki felépült sérüléséből és vele, valamint Sárosival újra az a csapat mutatkozik be, amely tavaly oly fölényesen nyerte meg a bajnokságot.

Ma Berlinbe utaznak a tenniszezők

Válogatott tenniszcsapatunk ma délután Berlinbe utazik az idei második magyar—német mérkőzésre. A magyar csapatban *Asbóth, Gábori, Mayer, Katona* és *Szentpéteri* szerepel. A csapatot *Tóth* László szövetségi kapitány és *Herzum* János főtitkár kiséri Németországba. A magyar—német mérkőzést pénteken, szombaton és vasárnap játsszák le.

A magyar—német mérkőzés után következő héten Zágrábban kellett volna szerepelni a magyar tenniszezőknek, a magyar—horvát mérkőzés azonban, a horvátok kívánságára, egy héttel később, október 17-én kezdődik.

A turisták ünnepe

A Magyar Turista Szövetség az idén október 5-én rendezi *Hegyi Szent Bernát ünnepségét* egész napos turista kirándulás keretében. Ezúttal a Mávag turista szakosztálya börzsönyi munkaterületén, a gyönyörü fekvésü magyarkuti kápolnánál lesz az ünnepség. A szentmise alatt az Acélhang dalárda énekel.

A turisták ünnepéről és a Hegyi Szent Bernát kultuszról október 4-én, szombaton este 7.20 órakor dr. *Kammermayer* Oszkár előadást tart a rádióban.

PETTKO SZANDTNER EZREDES a bécsi lovas- és hajtómérkőzések során az ötös, négyes, kettes és angol fogatokkal öt győzelmet aratott.

BUDAPEST NŐI TENNISZCSPATBAJNOKSÁGÁNAK utolsó fordulójában a BEAC 5:1-re verte a BSE-t, a MAC pedig szintén 5:1 arányban győzött a BLKE fölött. Még hátra van a félbeszakított MAC—BSE mérkőzés. A bajnokságot a BEAC pontveszteség nélkül, 8 ponttal nyerte, a BLKE kiesett.

A MOVE BLE országos nyilt céllövőversenyt rendezett a nagytétényi lőtéren. A hadipuskaversenyben fekvő testhelyzetben 1. Pap Zoltán (BETE) 172 körrel, álló testhelyzetben 1. Simonfai Antal (B. Hotis) 159 körrel, térdelő helyzetben 1. Pap Zoltán (BETE) 168 körrel, az összetett versenyben 1. Pap Zoltán (BETE) 487 körrel. A csapatversenyt a BETE nyerte. A hadipisztolyverseny győztese Takács Károly (B. Hotis) 281 körrel, a csapatversenyben 1. Székesfehérvári Hotis 147 találat, 1300 kör.

A VASUTASOK ORSZÁGUTI KERÉKPÁROS BAJNOKSÁGÁT vasárnap rendezi a Máv. Sportliga a váci országúton.

A KERÉKPÁROS HEGYI BAJNOKSÁGOT a Tipográfia NyTE rendezi október 12-én. A bajnokságért osztályra való tekintet nélkül egy futamban mérkőznek a versenyzők.

PELVÁSI FERENC tizenötéves versenyzői jubileumát vasárnap délután pályaverseny keretében ünnepli az MKSz a Millenárison.

A KOMJÁDI KUPA mérkőzései során a MAC 4:1 arányban legyőzte a MAFC vízipólócsapatát.

GRÓF TELEKI PÁL MINISZTERELNÖK MEGKOSZORÚZZA GÖMBÖS GYULA SÍRJÁT

A ponyva

nem irodalom. Ahogy az anyarozs sem gabona, csak pusztító-gomba. Káros és kóros kinövés az érett kalászban, a termő szem helyén. Mérges és mérgező betegség-telep, amelynek fertőző anyaga egyformán kikezdi az állatok és emberek idegrendszerét. A ponyva is ilyen ártalmas, lelkeket bomlasztó, kártékony gomba az irodalom testén. Mérges kelevény, amelyet irgalmatlanul ki kell irtani, elsősorban a lelki higiénia érdekében. Mert — még egyszer hangsúlyozzuk — a ponyva nem irodalom. Igy hát nem jár ki számára az irodalmat megillető szabadság sem. A gengszter-történetek, detektív-históriák és rémregények a legszörnyűbb szellemi fertőző-telepek, amelyek a világosságterjesztő betű alakjában, a nyomtatott papír megtévesztő címkéjével ellátva, szórják szét mérgező spóráikat a serdülő ifjúság és a szegény, kevésbé iskolázott néprétegek körében. Szellemi életünk elhanyagolt frontján bizonyára sok sürgős teendő akad, de talán valamennyi közt a legsürgősebb feladat lenne: ennek a pusztító mételynek csirájában való elfojtása, végleges kiirtása. A baj gyökeres orvoslásának módjára tegnap Hóman kultuszminiszter is rámutatott, egy időszerű és megszívlelésre méltó interpelláció kapcsán. A »magyar ponyva« kérdésének radikális rendezése eszerint elsősorban az *ügyészség* hatáskörébe tartozik. Mert a betiltás — amely itt az egyetlen hatékony intézkedés — az ügyészség dolga. A kultuszminisztériumé viszont — ahogy a miniszter nagyon helyesen megjegyezte — az úgynevezett »nemes ponyva« támogatása és terjesztése. Vagyis mindazoké az olcsó, népszerű és népművelési célzatú kiadványoké, amelyek ismeretterjesztő irodalmi és tudományos kérdésekkel foglalkoznak. Örömmel halljuk, hogy ilyen jó és hasznos könyvecskék előállításáról már is gondoskodás történt. A nemzetnevelés legfontosabb eszközei közé tartoznak az efféle, mindenki részére könnyen hozzáférhető kiadványok. Különösen azokkal a bűnözést terjesztő, lélekpusztító ponyvatermékekkel szemben, amelyek ellen igazán itt az ideje a legkomolyabban fellépni és végre csakugyan eredményes, kíméletlen körvadászatot rendezni.

A felsőház bizottságainak ülése

A felsőház *pénzügyi és közjogi bizottsága* ma délelőtt tíz órai kezdettel *Baranyay* Lipót elnökletével ülést tartott és a 36-os bizottság meghatalmazását tárgyalta. Később *Czettler* Jenő elnökletével a *pénzügyi és földmívelésügyi bizottság* tárgyalja *az egyenesadókról szóló törvényjavaslatot.*

A felsőház bizottságai holnap ismét ülést tartanak

Szarvasmarhákat és juhokat ölt meg Romániában a jégeső

Bukarest, junius 20

Doksani megyében *óriási jégeső pusztított.* Eddig nem tapasztalt nagyságú jégdarabok borították el a földet. A jégdarabok *a mezőkön legelő szarvasmarhák közül negyvenötöt, a juhok közül pedig négyszáznyolcvanat agyonvert.*

Recklinghausen nyilt várost bombázták az angol repülők

Recklinghausen, junius 20
(Német Távirati Iroda)

Keddre virradó éjszaka angol repülőgépek bombákat dobtak *Recklinghausen* nyilt városban nem-katonai célpontokra. Egy bomba egy lakóház ablaka előtt felrobbant. Többen meghaltak. *(MTI)*

Angol-francia csata Brestben

Genf, junius 20
(Stefani ügynökség)

Miközben francia katonai menekültek százával lépik át a svájci határt és adják át fegyvereiket, ide az a hír érkezik, hogy *Korzikában felkelés támadt és heves harcok folynak* több községben a lakosság és a francia helyőrségek között.

Franciaországi jelentések szerint az angolellenes fellépések egymást érik. Brestből érkezett hír szerint

valóságos csata folyt le hajóraszálló brit katonák és francia katonák között.

Az angolok kihívó és megvető megjegyzéseket tettek, mire egy csoport francia tengerésztüzér megtámadott és *megsemmisitett egy angol ezredet.* *(MTI)*

FERENCJÓZSEF keserűvíz

Súlyos rendőrbírói ítéletek a zsidótörvény kijátszása miatt

Az V. kerületi rendőrkapitányságon a rendőri büntetőbíró az értelmiségi kormánybiztosság feljelentésére a zsidótörvény kijátszása miatt a *Fuchs József és Társa Tisza István*-utcai fonalnagykereskedés felelős igazgatóját, *Deutsch* Henriket *1000 pengő pénzbirságra vagy 20 napi elzárásra ítélte,* mert a törvény tilalma ellenére *három zsidó tanoncot és két tisztviselőt alkalmazott értelmiségi munkakörben.*

Két zsidó segéd alkalmazása miatt *500 pengő pénzbirságra vagy 10 napi elzárásra* ítélte a rendőrbíró *Katz* Ármin festéknagykereskedőt.

A *Pick Lipót és társa Váci-út* 58. számú szerszámáru nagykereskedés felelős vezetőjét, *Klein* Henriket, aki 1938 március 1 óta törvényellenesen két zsidó tisztviselőt foglalkoztatott, *1000 pengő pénzbirsággal vagy 20 napi elzárással* sujtotta.

A *Haltenberger*-féle *Dorottya*-utca 6. számban levő *Szepességi Textiláru-nagykereskedés* felelős igazgatóját, *Lukács* Jenőt, zsidó könyvelő alkalmazása miatt *500 pengő pénzbirságra vagy 10 napi elzárásra ítélte a rendőrbíró.*

Egyévi börtönre és 5000 pengőre ítélték a váci milliomos Löwingert

A pestvidéki törvényszék *Csikmák*-tanácsa ma hirdetett ítéletet *Löwinger* Samu váci milliomos gabona- és terménykereskedő bűnügyében. Az ügyészség *42 rendbeli uzsora bűntettével* vádolta, mert a váckörnyéki gazdáknak zöldhitelt folyósított és szorult helyzetüket kihasználva, túlságosan magas kamatot számított.

A bíróság bűnösnek mondotta ki *12 rendbeli uzsora bűntettében és ezért egyévi börtönre és 5000 pengő pénzbüntetésre ítélte.* Az ítélet nem jogerős.

Negyven késszúrással meggyilkolták Sopronban Fábián Ferenc nyugalmazott igazgató-tanítót

Sopron, junius 20
(A Pest tudósítójának telefonjelentése)

A vasútállomásról a városba vezető *Mátyás király*-utca 27. számú házban meggyilkolták *Fábián* Ferenc 66 éves nyugalmazott igazgató-tanítót. A szerencsétlen igazgató Dénesfán tanított, gróf *Cziráky* József gyermekeinek is nevelője volt, négy évvel ezelőtt ment nyugdíjba és akkor költözött Sopronba. Agglegény volt.

A házmesterék kiabálást, lármát hallottak lakásából késő este és két tompa zuhanást is. Az igazgató-tanító ideges volt, gyakran szokott odahaza egymagában kiabálni és ajtókat csapkodni. Azt hitték, hogy ezúttal is betegsége vett erőt rajta. Ma reggel azután *összeszurkálva, vértócsában holtan találták.*

Rendőri bizottság szállt ki a helyszínre. A gyilkos *negyven szúrást ejtett rajta. Pénzét és takarékkönyvét megtalálták,* mindössze *zsebórája, lakáskulcsa és kapukulcsa hiányzott.* Azt gondolják, hogy nem rablógyilkosság történt, hanem *bosszúról van szó.*

Húsz százalékos áremelést kérnek a fodrászok

A Budapesti Fodrászok Ipartestülete rendkívüli taggyülést tartott, amelyen egyhangúlag elfogadták az elöljáróság által előterjesztett azt a javaslatot, amely szerint mind a férfi, mind a női fodrászatban az egész vonalon 20 százalékkal emeljék fel az eddigi minimális kiszolgálási árakat.

A gyűlés határozatát jóváhagyás végett felterjesztik dr. *Kacsóh* Bálint államtitkárhoz, az árkormánybiztosság vezetőjéhez.

A határozattal kapcsolatban *Eckert* Bálint ipartestületi elnök a tervezett áremelésről kijelentette, hogy ez a nagyközönséget alig érinti, mert az üzletek túlnyomórészében eddig is a minimálisnál magasabb áron szolgálták ki a közönséget és így ezekre az üzletekre alig lesz kihatással a tervezett áremelés.

A 20 százalékos emelés csak belső szakmai kérdés, amelynek reális megállapítása is csak az árrombolás ellen irányul, főképpen a nagyközönség érdekében, hogy a higiénikus, korszerű kiszolgálást biztosítsák.

Gróf Teleki Pál Tiszafüredre utazott

Gróf *Teleki* Pál miniszterelnök ma délelőtt ½9 órakor *Tiszafüredre utazott,* ahol résztvesz az öntözőművek zsilipberendezésének felavatásán. Vele együtt utazott gróf *Teleki* Mihály földmívelésügyi miniszter és *több mint száz képviselő.* Az ünnepségen *az avatóbeszédet a miniszterelnök mondja.*

Vakmerő betörés egy soproni ékszerüzletbe

Sopron, junius 20

Mialatt *Stössel* Emil soproni ékszerész tegnap délután ebédelt, valaki *álkulccsal kinyitotta üzletét és magával vitt mintegy 1500 pengő értékü gyűrűt, órát és egyéb holmit.* Abban az időben többen láttak egy férfit, amint kilépett az üzletből, *autóba ugrott és elrobogott.* Az utóbbi hetekben ez már *az ötödik álkulcsos betörés Sopronban.* Azt hiszik, hogy ugyanaz a személy követte el valamennyit.

MONTE CARLO Dancing bar Teréz-körút 15
EGÉSZ NYÁRON NYITVA!
LEGJOBB TÁNCZENE. RAGYOGÓ GÖRLÖK. MÉRSÉKELT ÁRAK!

SZINHÁZ ÉS FILM

SÁRGARIGÓFÉSZEK

Bemutató az Erzsébetvárosi Színházban

Erdélyi Mihály új, nyári, nagy operettje az a tipikus, nagyvonalú, fényes és színes *Erdélyi* operettrakéta, amellyel a közismert és közkedvelt direktor-író-színész-zeneszerző minden nyáron meglepi *Budapestet.* Kétségtelen, hogy ez az operett is pontosan olyan siker lesz, mint *Erdélyi* Mihály többi produkciója és egy pillanatig sem vitás, hogy a *»Sárgarigófészek« szereplői a nyárára már alig vállalhatnak másutt szerepet.*

Hogy miről szól az operett? Arról, hogy *Kolozsvárról* két magyar menyecske nekivág a világnak. Az egyik énekel, a másik a menedsere. *Nápolyban, Kairóban,* majd később *Isztanbulban* összeakadnak egy olasz tengerészkapitánnyal, annak a pilótajelölt fiával, egy amerikai kislánnyal és még néhány világcsavargóval. Egy pillanatig sem akadályozza őket, hogy valamennyien más nemzetiségűek, nyugodtan énekelnek, táncolnak, flörtölnek és mókáznak egymással mindaddig, amíg kiderülnek a rejtett rokoni kapcsolatok és a harmadik felvonás finaléjára mindenki megtalálja a párját.

A mese azonban nem is annyira fontos. Az operett alcímén van inkább a hangsúly, hogy »nyári nagy operett«. A közel négyórás táncos, mókás, zenés, néha már revűszerű szines és ellenállhatatlanul mulatságos kavarodás csak mulattatni akar, nevettetni és egy-egy pillanatra megkönnyeztetni a nézőt. Ez viszont teljes mértékben sikerült, így hát elvitathatatlan az egész nyárra szóló siker.

A *»Sárgarigófészek« primadonnája Honthy Hanna. Ő ma a magyar színpad elsőszámú és talán egyetlen primadonnája.* A hangja csodálatosan szép, friss és üde. Szinte együttél az operett kedves, máris slágernek számító melódiáival. Külön dicséret illeti a ruháit, elsősorban pedig azt a csodálatosan szép *torockói népviseletét,* amely az erdélyi népművészet egyik legszebb alkotása.

Csortos Gyula az operett főszereplője. Elképesztő, hogy alakítása, amely egy lazameséjű operettt könnyed és lehelletlenge szálaiból állt össze, milyen egységes és nagyvonalú figurává nő *Csortos* színészi zsenijének tüzében. *Jóformán nem tesz egyebet, csak megjelenik a színen, de ez a megjelenés egymagában megtölti a figura körvonalait és a gesztusok s rutinból folyó játék már csak arra való, hogy partnerein segítsen.*

Nagyszerű az operett kómikus-gárdája. *Latabár* Kálmán és ifj. *Latabár* Árpád játssza ebben a nevettető orkeszterben a prímhegedűt. Az idősebb *Latabár* Árpád méltó harmadik a mulatságos családban. *Fejes* Teri higany-temperamentuma, kedves, mulatságos lénye és *Gombaszögi* Ella ellenállhatatlan humora fűti az operett légkörét a forrpontra.

Külön dícséret illeti az amerikai lány szerepében a szőke *Németh* Romolát, aztán *ifj. Szécsi* Ferencet és *Kőmives* Erzsit.

Nagyszerűek a díszletek. *Básthy* István jóformán hibátlanul oldotta meg feladatát. Kolozsvári díszlete, aztán a Hősök tere, Kairó, Isztanbul és végül az *Oz* mesejelenetének pazar függönye nagyban hozzájárul a *»Sárgarigófészek« sikeréhez.*

A rendezés kifogástalan gördülékenysége *Lóránth* Vilmost dicséri. A táncokat a két fiatal *Latabár* tanította be. Végül meg kell dicsérnünk a nagyszerű, lelkes zenekart, *Endre* Emillel a dirigensi pulpituson.

Hertelendy István

MA az
ANGOL PARK-ban
Muráti Lili, Somogyi Nusi, Tahy Anna Mária, Kondor Ibolya, Somlay Artúr, Rátkai Márton, Somló István, Pethes Sándor, Greguss Zoltán, Kőváry Gyula.
Kezdete **8** órakor

A Székesfővárosi Zenekar nyári műsorterve

Az ujonan átszervezett *Székesfővárosi Zenekar* gazdag műsortervvel lép az idei nyári évadban a közönség elé, mintegy fokozottabb mértékben igyekszik megvalósítani éppen ezzel az átszervezéssel a magyar zenei kultúra fejlesztésére irányuló célkitűzéseit. A zenekar természetesen folytatja a *Népművelési Bizottság* rendezésében már az eddigi nyári évadok alatt oly jól bevált népszerű zenekari esték rendezését a Károlyi parkban, valamint a *Városligeti Iparcsarnok* előtti zenepavillonban. Az idei nyári évadban újításként minden héten szerdán este 8 órakor a Fővárosi Képtár kertjében szerenád estéket ad, melyeken a klasszikus és modern zeneirodalom kiemelkedő alkotásai szerepelnek.

Az idei évadban a Székesfővárosi Zenekar látja el az *Állatkerti Hangversenyeket* is. *Kedden, csütörtökön és szombaton tartják* ezeket a hangversenyeket, illetőleg operaelőadásokat. A beállított műsorterv szerint egy *Beethoven*-ciklus, *Csajkovszky-, Wagner*-ciklus, *Brahms, Debussy, Ravel romantikus est stb.*

A *Szent István*-heti ünnepségeken fokozott mértékben vesz részt a zenekar. A szokásos hangversenyeken és operaelőadásokon kívül rendkívüli szerenád, szabadtéri, valamint egy nagyobbszabású ünnepi hangverseny lesz a *Városi Színházban.*

Ezt a gazdag nyári munkatervet kiegészítik a Budapest fürdőváros céljait szolgáló u. n. sétahangversenyek, amelyeket a zenekar egy-egy 30 tagú részlege ad. Hétköznap reggel 8—9, vasárnap ½9—½10 között a Hungária-forrásnál, hétfőn, szerdén, csütörtökön és szombaton 12 és 1 között a Lukácsfürdő kertjében, kedden, pénteken és vasárnap 12 és 1 között pedig a Császárfürdőben vannak sétahangversenyek.

Három magyar színész egy amerikai filmen

Hollywoodban most fejezték be az »Akiket az Isten elfelejtett« (Strange Cargo) című izgalmas drámát, melynek főszereplői *Clark Gable* és *Joan Crawford.* — A filmben három Amerikában élő magyar filmszínész is szerepel. A három magyar filmszínész *Peter Lorre, Lukács Pál* és *Várkonyi Mihály.*

Natter Gitta előadása

Natter Gitta, a rádió ismert szpikere ma délután tartja első rádióelőadását Budapest I. hullámhosszán 19 óra 25 perces kezdettel. Az előadás címe: »A mai chanson«.

ÁLLATKERT
Ma Bohémélet **Müller Mária**
8 órakor Losonczy, Laurisin, Szilvássy stb.

Előzetes jelentés a Rádius és az Atrium mai bemutatójáról

Dunai hajósok

HILDE KRAHL ÉS JÁVOR PÁL

A legújabb *Tobis*-film érdekes és izgalmas cselekményének színhelye a *»Fortuna«* nevű dunai gőzös. Ez a hajó a kevés beszédű, lassú mozgású, de mindig előre néző és egyenesen gondolkozó, munkától és vihartól meg nem riadó hajósemberek paradicsoma. Évtizedeken keresztül járja a *Fortuna* a nagy folyót és nem történik semmi fedélzetén. Egy szép napon aztán minden megváltozik. Először egy potyautas bukkan fel a fedélzeten, majd egy nő és ez felkavarja teljesen a *Fortuna* és a dunai hajósok életét.

A gőzös potyautasát *Jávor Pál* játssza. A két férfi közül ő az egyik, aki harcbakeveredik az imádott nőért, a másik a kapitány: *Attila Hörbiger.* A hölgy pedig, akiért a nagy versengés folyik, *Hilde Krahl.*

Az érdekes mesét ragyogó dunai tájak felvételei teszik színessé és változatossá. A fotografiák a Dunán, egy gőzös fedélzetén készültek. Hosszú hónapokon keresztül úszott a *»Fortuna«* a folyón a színészekkel, a rendezővel és a technikai személyzettel. Végigbarangolta a Dunát, országokon keresztül Passautól egészen a Fekete-tengerig.

A *»Dunai hajósok«* című filmet ma mutatja be a Rádius és az Átrium filmszínház.

Duna Stefi

Duna Stefi balettáncosnőt játszik

A legnehezebb út

című filmben

Duna Stefi, az ismert magyar színésznő, aki már számos hollywoodi filmben szerepelt, most új szerepet kapott. A Metro filmgyár szerződtette a kitünő magyar színésznőt *»A legnehezebb út«* című új film egyik főszerepére. A film Robert Sherwood Waterloo-Bridge című drámájából készült. Női főszerepét *Vivian Leigh* angol színésznő játssza, aki az *»Elfujta a szél«* Scarlett O'Hara szerepében szerzett világhírt. A férfifőszereplő *Robert Taylor. Merviny le Roy,* a film rendezője — négy olyan leányt keresett, akiknek alakja hasonlít *Vivian Leigh* alakjához és ezek közül a legragyobb szerephez *Duna Stefi* jutott, aki egy balettáncosnőt játszik.

Új hadnagyokat avattak a Ludovika Akadémián

A BALOLDALI KÉPEN VITEZ LITTAY ANDRÁS ALTÁBORNAGY BESZÉL AZ ÚJ HADNAGYOKHOZ, JOBBRÓL A FELAVATOTT HADNAGYOK AZ ESKÜTÉTEL UTÁN KARDOT RÁNTANAK

Pokolgép robbant a newyorki kiállítás angol pavillonjában

Newyork, július 5
(Stefani-ügynökség)

A newyorki világkiállításon az angol pavillonban kis bőröndöt fedeztek fel, amelyben óraszerkezettel ellátott pokolgép volt elhelyezve. A bőröndöt két őr a rendőrségre akarta szállítani, útközben a pokolgép felrobbant, megölte a két őrt és megsebesített hét járókelőt.

Elfogták a budai villák vakmerő betörőjét

Tegnap délután rendőrségi szállító autó állt meg a *Lónyay*-utcában *a központi nagy zálogház előtt* s nem sokkal később rendőrségi emberek *csomagokat hoztak ki a nagy vörös épületből és helyezték az autóra.* Azután *értékes bundák* vándoroltak a házból a kocsira. Mindezt *egy megszíjazott fiatalember* szemlélte, aki a szállító autó mellett ácsorgott és néha-néha társalgott is a reá vigyázó két komolyarcú civilruhás úrral, akik a bűnügyi osztály *Várhegyi-csoportjának* detektívjei voltak.

A megszíjazott fiatalember *Kovács* József 24 éves *állásnélküli és rovottmultú kőfaragósegéd* volt, akit egy nappal korábban fogtak el a betörőket üldöző detektívek. Kiderült, hogy jelenleg is jogtalanul él Budapesten, mert korábban már *kitiltották.* A *Kisdiófa*-utca 5. számú házban leltek rá üldözői, ahol albérlő volt és *álnéven lakott.*

Kovács József, mint a vallatás során kiderült, *másféléve szabadult hosszabb fegyházbüntetéséből.* Azóta *csak betörésből élt.* Az volt a trükkje, hogy *felcsapott cipőfűző árusnak vagy alkalmi szappanügynöknek.* Utjai során többnyire Budán vagy a pesti villanegyedekben

kikémlelte a lakatlan villákat.

Ahol otthon talált valakit, ott szegényes áruját kínálta. Néha — mint bevallotta — a rokkant szerepét is játszotta. Máskor mint árva fiatalember mutatkozott be és kérte a kiszemelt áldozatok könyörületes adományát. Mihelyt azonban észrevette, hogy a lakás vagy villa, ahová becsengetett, néptelen, akkor *betört a zsebében rejtőzködő szerszámokkal.*

Kovács József

harminchárom betörést ismert be.

Főleg *a közéleti előkelőségeket kedvelte betörései során.* Így kifosztotta báró *Zichy-Rubidó* Iván földbirtokosnak a Nemzeti Kaszinóban levő lakását. Betört báró *Vay* László otthonába és dr. *Vajda* Ernő ügyvédhez is. A Budapesten élő külföldieket sem kímélte-külföldi előkelőségeket sem kímélte. Meglátogatta dr. *Fütterer* Herbert Kunó német katonai légügyi attasé otthonát és kirabolta CD *Macher* amerikai követségi titkár lakását. *Pogány* Móric műépítésztől körülbelül *nyolc kiló ezüstneműt zsákmányolt.* Az *Assisi Szent Ferenc*-zárda irodájának kasszáját kifosztotta. *Dőry* Lajos pénzügyminiszteri titkár, dr. *Bánrévy* József nyugalmazott kúriai bíró, dr. *Szabó* Gusztáv műegyetemi tanár, országgyűlési képviselő szerepeltek még Kovács József károsultjai közt. *Ékszerek és drága bundák kerültek otthonaikból a különböző zálogházakba, főként a központi nagy zálogházba.* A lopott holmit most *a főkapitányságra szállították.*

Földcsuszamlás Romániában

Bukarest, július 5

Dambovica megye egyik községében *súlyos földcsuszamlás történt.* Az alámosott terület nagy darabja megsiklott. A község iskoláját és 22 lakóházát *a rombadőlés veszélye fenyegeti.* A községben vezető országút nagy része használhatatlanná vált. A kár igen nagy.

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

Hóman kultuszminiszter nyilatkozata a szabadtéri játékok betiltásáról

A *Szép Heléna* margitszigeti előadásának állítólagos betiltásával kapcsolatban a *Magyar Távirati Iroda* munkatársa kérdést intézett *Hóman* Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, aki a következőket mondotta:

— *Nálam eddig semmiféle intervenció nem történt a Szép Heléna előadásának betiltása ügyében. A kérelem egyébként is tárgytalan, mert a belügyminiszter úr a szabadtéri játékok rendezését a mai naptól kezdődőleg további intézkedésig az egész ország területén betiltotta.*

Kertész Elemér nyilatkozata a Hubay—Vágó-féle rágalmazási perben

A *Hubay—Vágó* és *Kertész* Elemér között folyó becsületsértési és rágalmazási ügyben kitűzött és elhalasztott járásbirósági tárgyalásról szóló közleményekel kapcsolatosan *Kertész* Elemér nyilatkozatot juttatott el szerkesztőségünkhöz, amely a következőképpen szól:

— Országosan tudott dolog, hogy a Hubay és Vágó országgyűlési képviselők által készített és a képviselőházba benyujtott nemzetiségi törvényjavaslattal szemben Magyarország minden számottevő társadalmi egyesülete, törvényhatósága, közülete a tiltakozó gyűlések ezreit tartotta.

— A Magyar Tűzharcos Szövetség, melynek országos ügyvezető alelnöke vagyok, az első között hívta össze a Pesti Vigadóba a tűzharcos helyi alakulatok vezetőit, küldöttségeit, melyen a tűzharcosok kirobbanó elkeseredéssel tiltakoztak a nemzeti szempontból országosan aggályosnak és veszedelmesnek minősített törvényjavaslat tartalma és szerkesztői ellen.

— Ezen a gyűlésen én olvastam fel a Szövetség országos választmányának ez ügyben hozott határozati javaslatát, amelyet a Vigadót zsúfolásig megtöltő ezer és ezer frontharcos egyhangú lelkesedéssel magáévá tett, követelve az illetékesektől a törvényjavaslat benyujtóival szemben a megtorlást.

— Az ülés teljes lefolyását a rádió közvetítette, a sajtó pedig részletesen ismertette úgy az ott elhangzott felszólalásokat, valamint a Szövetség országos választmányának általam felolvasott határozati javaslatát.

— A tegnapi elhalasztott bírósági tárgyalásnak tulajdonképpeni anyagát ez képezte volna, amelyről azonban egyes lapok talán tájékozatlanság kapcsán, nem emlékezhettek meg.

— Őszintén sajnálom, hogy törvényhatósági bizottsági tagságomból folyó régebbi elkötelezettségemen már nem tudtam változtatni és így a bíróságtól a tárgyalás elhalasztását kellett kérnem. Sajnálom annyival is inkább, mert egész életemen keresztül minden cselekedetemért úgy Isten és ember előtt vállaltam és vállalom a felelősséget. Budapest, 1940 július 4-én. *Kertész Elemér s. k.*, m. kir. kormányfőtanácsos, a Magyar Tűzharcos Szövetség orsz. ügyvezető alelnöke.

Ullein-Reviczky Antal előléptetése

A kormányzó a külügyminiszter előterjesztésére történt cím- és jellegadományozások során dr. *Ullein-Reviczky* Antal I. osztályú követségi tanácsosi címmel felruházott II. osztályú követségi tanácsosnak az I. osztályú követségi tanácsosi jelleget adományozta.

A külügyminisztériumi sajtóosztály kitünő vezetőjének előléptetése széles körökben, különösen a sajtó munkásainál, akik napról-napra közvetlen kapcsolatban állanak vele, őszinte örömet keltett.

Visszakapja a 30 fillért
ha nem tetszik Önnek
a
FILM SZÍNHÁZ IRODALOM
új száma
Indul a 3000 pengős rejtvénypályázat. — Bajor Gizi a »Fiú«-val. — Egyed Zoltán a »népszerűtlen Csortos«-ról. — Szilassy László két élete. — Fedák Sári naplója. — Mibe kerül egy színésznő önmagának? — Rádiórovat — Divatrovat (remekerti ruhákkal). — 500 pengős amatőrfénykép-pályázat
Ha nem tetszik Önnek az új szám, hozza vissza a kiadóhivatalba és visszakapja a 30 fillért!

SZINHÁZ ÉS FILM

Harsányi Zsolt

Nem tartják meg a szabadtéri játékokat

Harsányi Zsolt nyilatkozata

Az elmúlt huszonnégy órában nagyjelentőségű elhatározás következett be a Budapesten tervezett szabadtéri előadások ügyében. Ismeretes, hogy az európai háború miatt úgy Német-, mint Olaszországban beszüntették az összes szabadtéri előadásokat hatósági rendelkezéssel. A tiltó rendelkezés érdekes következményekkel járt Budapesten, ahol küszöbön állt a Vígszínház nagy szabadtéri operett-bemutatója, a Szép Heléna felújítása. Tegnap az esti órákban terjedtek el az első hírek arról, hogy a tengelyállamokkal és Európa többi államaival kapcsolatban Magyarországon is elmaradnak a szabadtéri játékok. A hírekkel kapcsolatban kérdést intéztünk Harsányi Zsolthoz, a Vígszínház igazgatójához, aki a következő nyilatkozatot tette:

— A hír megfelel a valóságnak, közvetett úton már értesültünk arról, hogy felsőbb rendelkezés értelmében szabadtéri előadások az egész ország területén elmaradnak. Ennélfogva mi is kénytelenek vagyunk lemondani a Szép Heléna margitszigeti előadásáról. A Vígszínház nyugalommal és teljes lojalitással fogadja a rendelkezést, amelynek engedelmeskedni ma kettős kötelesség. A tiltó rendelkezés magasabb érdekek védelmében született és számunkra nem marad más, mint hogy megjegyzés nélkül eleget tegyünk ennek a rendelkezésnek.

Harsányi Zsolt nyilatkozatának további részében kijelentette, hogy az ügy érdemi részéhez nincs hozzátennivalója. A színház részéről őszintén sajnálják a bemutató elmaradását, mert rendkívüli kedvvel és áldozatkészséggel kezdték el az előkészületeket. Az operettet teljesen átdolgozták, úgyhogy semmi erkölcstelen, durva vagy ízléstelen hang nem maradt benne. A Vígszínház igazgatója nyilatkozatában ismertette az átdolgozás történetét, többek között azt a tényt, hogy az operett borsos versszövegeire saját maga írt illemtudó verseket. Nádasdy Kálmán, az európai hírű rendező legkitűnőbb munkájára készült és hasonló a helyzet Fülöp Zoltán és Márk Tivadar bőkezű díszleteinél.

— Ismétlem azonban, — folytatta Harsányi Zsolt — hogy a Szép Heléna előadásánál az országnak magasabb érdekei vannak. A bemutató elmaradását a közhatóságok munkájába vetett korlátlan bizalommal és a legkisebb zugolódás nélkül vesszük tudomásul.

Megkezdték

A GORODI FOGOLY

című legújabb magyar film felvételeit

160.000 pengő a gyártási költségvetés

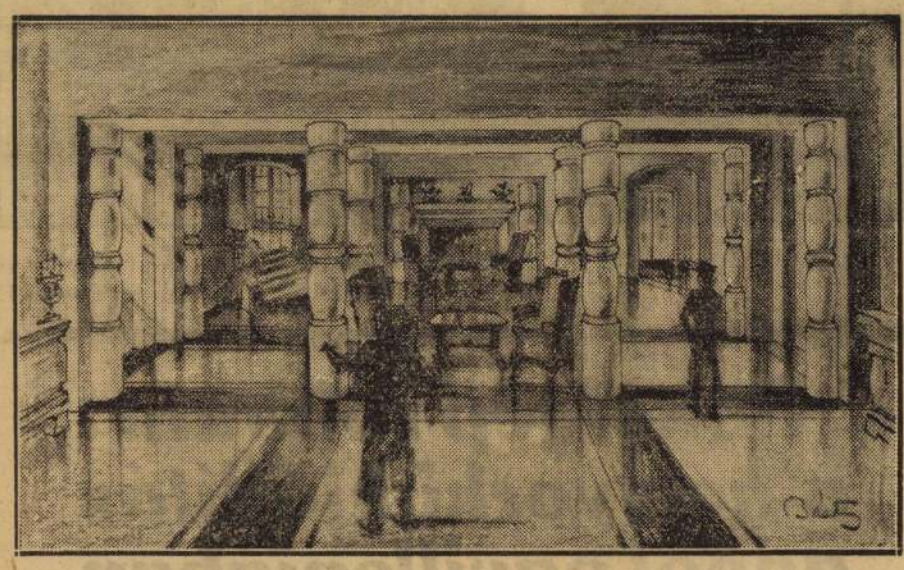

BASTHY ISTVÁN EGYIK DÍSZLETE: A GORODI KASTÉLY ELŐCSARNOKA

Tegnap reggel vezényszavak röpködtek a Magyar Filmiroda műtermében. Szóltak a figyelmeztető dudák és jelző-lámpák gyulladtak ki. Élet, izgalom, pezsgés volt az egész gyár, mert megkezdték a legújabb magyar film, A gorodi fogoly felvételeit, amely az Erdélyi—Kárpát Film produkciójában készül. A cselekmény az 1914—1918-as világháború utolsó éveiben történik és úgy kezdődik, hogy egy szibériai fogolytáborból három magyar fogoly szökik: egy főhadnagy, egy zászlós és egy tisztiszolga. Ennek a három magyar katonának szenvedéseiről, kalandjairól és a főhadnagy szerelméről szól a történet.

A film szereposztása is kitűnő. A főszerepeket Petheő Attila, Baló Elemér, Ajtay Andor, Pethes Ferenc és Adorján Éva játssza. A gyönyörű, stílusos díszleteket Básthy István tervezte. A filmet Cserépy Arzén rendezi, a játékmester pedig Köpeczy-Boócz Lajos. A film költségvetése 160.000 pengő.

Pest beszéli:

Minap kezdte meg operettelőadássorozatát Ihász Aladár igazgató Pestszenterzsébeten. Első darabja a »Zimberi Zombori szépasszony«. Főszereplői Sándor Anna és Delly Ferenc.

⊙

A Pest számolt be annakidején lovasberényi parasztszínészek ama vállalkozásáról, hogy fáradságos munkával betanulták Kolozsvári János »Földindulás« című nagysikerű drámáját és azzal Fejér megye alispánjának támogatásával propagandakörutat tettek a Dunántúl legegykésebb vidékein. Most eredményes tárgyalások folynak arról, hogy a lovasberényi műkedvelőgárda a Magyar Színházban három estén bemutatja a »Földindulás«-t.

⊙

A szórakozottságáról közismert színházi hírlapíró összetalálkozott az ismert komikus színésszel, aki éppen vidéki turnéjáról érkezett. A hírlapíró, aki előzőleg éppen kisded pénzügyi művelettel foglalkozott, ezzel a kérdéssel fogadta a színészt:

— A pengő huszas vonattal érkeztél?

A komikus szemrebbenés nélkül válaszolt:

— Igen, de 24 fillért késtünk...

A Színészegyesület színiiskolájának története

címmel könyvet állított össze *Széll* József, az iskola helyettes igazgatója. A könyv magában foglalja az iskola történetét az 1929-es negyedszázados jubileumtól a mai napig. A könyv célja az, hogy az 1939—40. tanév ismertetése mellett a felettes hatóságok, testvérintézetek és szakemberek világos betekintést kaphassanak az *Országos Színészegyesület Színészképző Iskolájának* pedagógiai munkásságába. Eszerint az iskola olyan tantervet kíván esztendőről esztendőre megvalósítani, amely úgy a drámai, mint a könnyebbfajú vígjáték, operett és énekes-színmű oktatását felöleli.

Felsorolja a könyv az 1903 óta végzett növendékek neveit és az ugyancsak azóta előadott összes vizsgadarabokat. Ismerteti az intézetnek a közoktatásügyi minisztériummal való szorosabb kapcsolatát, továbbá az iskolába való felvétel módját és követelményeit. A jólszerkesztett kis munka a *Színészképző Iskola* kiadásában jelent meg.

Soronkívül szó van a hercegről,

aki esténkint megjelenik a porondon és a vasketrec rácsai mögött eljátszogat — szinte a maga mulatságára — hét óriási, lángsárga bestiával. A művelet azonban, amelyet elvégez ezer és ezer szemtanu előtt, túlnőtt az attrakció határain, ez a félóra nemcsak a »nagy szám« a cirkusz sajátos üzemében, hanem egy érdekes kísérlet, amelynek korán sincs vége a zenekar egetzengető tusával, a tapsviharral és a bohócok ügyefogyott paródiájával. Az ember és az állat viszonya legalább annyi embert izgatott és érdekelt ma is mint az ember viszonya az emberhez s Brehmtől Togareig mindenféle szakértője volt már a kérdésnek, de mindeddig rejtély maradt, hogy mi lappang a merész és sunyi állati szemek mögött.

A tudomány »humánus« elvek alapján áll, a gyakorlat azonban előnyben részesíti az ostort, a vasdorongot és a vízkorbácsot. Az erőszakelv és a totális megfélemlítés volt minden állatszám titka és a morgó-kurrogó óriás ragadozók nem az embernek paríroztak, a kínosan mosolygó, óvatos és felőrölt idegzetű idomítónak, hanem az acélvégű korbácsnak, a bordázúzó husángnak s a kellékpisztolynak, amelyben robbanógolyó is akad.

Ez a fiatal, barna herkules azonban félmeztelenül jelenik meg az állatok között egy szál gyerekostorral és nyomban érzi az ember, hogy valami ősi kapcsolata van a csikos gonosztevőkkel, amelyek pupos gerinccel sompolyognak be s megtorpannak, amint a herceg szemsugara végigveri őket. Ez a meglepetés, ez az abszolút lenyügöző uralom, amely ennek a kegyetlen arcú fiatal fakirnak szemefehérjéből, a szája süppedt vonalából villan az állatokra s a hét gonoszpofájú bengáli orgyilkos vinnyogó tehetetlenséggel illusztrálja az emberi aka at felsőbbségét ostor és rúgás nélkül. Soronkívül megirtuk ezt az élményt, amelyben a herceg lenézve és megvetéssel sujtva porba alázza a világ legveszélyesebb bestiáit s a maga keleti rejtélyességével megtanít bennünket arra, hogy így is lehet. Sőt így az igazi...

(b. g.)

A színházak mai műsora

VIG: *Nyári kabaré* (9). — ERZSÉBETVÁROSI: *Sárgarigófészek* (8). — MÁRKUSPARK: *Ez lett a Pestünk* (A Pódium vendégjátéka, 9). — ANGOLPARK: *Mágneses vonal* (½9). — FÉNYES CIRKUSZ: *Togare, a dsungel hercege királytigriseivel* (4, 8). — MAGYAR MŰSZINKÖR: *Sárga liliom* (3/45). — UJPESTI: *Sybill* (8). — JÓZSEFVÁROSI: *Kicsire nem nézünk* (A Komédia vendégjátéka ½9).

Mozik műsora

Rövidítések: Sz = Szombat V Ü = Vasárnap és ünnepnap. M = Matiné.

ADMIRÁL (353-707): **Dr. Kildare különös esete** (Lew Ayres). (1/24 1/26 1/28 1/10: V Ü 1/2-kor is.) Vas. d. e. 1/10 és 1/12-kor: **Asszonyok a börtönben.** — ALKOTÁS (355-374): **Ifjúság** (Simone Simon). (1/4 1/6 1/8 1/10: V Ü 1/2-kor is.) — ÁTRIUM (154-024, 153-034): **A nyugati villámháború.** (1/26 1/28 1/10 ½ Sz V Ü 1/4-kor is.) — BELVÁROSI (384-563.): **Dal a szabadságról** (Nelson Eddy). (4 6 8 10: V Ü balterem 4 6 8 10, jobbterem 5 7 9.) — BROADWAY (144-212): **Mégis szép a világ** (Claudette Colbert). (1/24 1/26 1/28 1/10: Sz V Ü 1/2-kor is.) — BUDAI APOLLO (351-500): **Hurrá, apa lettem** (Heinz Rühmann). (1/25 3/47 9: V Ü 1/2 1/24 1/26 1/28 1/10.) Vas. d. e. 1/11-kor: **Tomy.** — CAPITOL (134-337): **Fekete éjszakák** (Charles Laughton). (1/24 1/26 1/28 1/10: V Ü 1/2-kor is.) — CASINO (383-102): Harmadik hétre prolongálva! **A két tökfej** (Stan és Pan). (1/26 1/28 1/10: Sz V Ü 1/24-kor is.) — CITY (111-140): **Torockói menyasszony** (Kabos). (3/46 3/48 3/410: Sz V Ü 3/44-kor is.) — CORSO (182-818): **Erzsébet hercegnő** (Hörbiger Pál). (1/26 1/28 1/10: Sz V Ü 1/24-kor is.) — CORVIN (139-584, 138-988): **Ferdinánd a bika és a 3 kis malac.** (1/24 1/26 1/28 1/10: V Ü 1/2-kor is.) — DAMJANICH (134-803): **Kongó-expressz** (Willy Birgel) (5 1/48 1/10: V Ü 2 4 6 8 10.) — DÉCSI (121-343, 125-952): **Éjszaka kezdődött** (Charles Boyer). (6 8 10: V Ü 4-kor is.) — FORUM (189-707, 189-543, 188-528): **Férjem, a kékszakáll** (Theo Lingen). (1/46 1/28 3/410: Sz V Ü 1/44-kor is.) — GLÓRIA (144-800): **Mazurka** (Pola Negri). (1/25 3/47 9: V Ü 1/2 1/24 1/26 1/28 1/10.) — HIRADÓ FILMSZINHÁZ (222-199): **Magyar, Fox, Luce, Ufa és Rajzos híradók. A compiègnei tárgyalások, Erdei szimfónia** (kulturfilm). **Színes rajzfilm** (Walt Disney). (Folytatólagos előadások 10—24 óráig: V Ü 9 órától.) — HOLLYWOOD (142-455): **Kadett kisasszony** (Dolly Haas). (Előadások: 1/24 1/26 1/28 1/10.) — IPOLY (292-626): **Az ördöngös fruska.** (5 1/48 1/10: V Ü 3 1/46 1/28 3/410.) — JÓZSEFVÁROSI (134-644): **Dr. Kildare különös esete** (Lyonel Barrymore) (5 1/48 1/10: Sz V Ü 1/24 1/26 1/28 1/10.) Vasárnap d. e. 11-kor: **A két fogoly** (Jávor). — KAMARA (144-027): Negyedik hétre prolongálva! **Kár volt hazudni** (Irene Dunne). (4 6 8 10: V Ü d. e. 11. d. u. 2 4 6 8 10.) — KULTUR (386-193): **Viktória királynő** (Anna Neagle). (Terémben 1/46. kertben 3/48 1/10.) — LLOYD (111-994): **A Noszty fiú esete Tóth Marival.** (4 6 8 10.) — NYUGAT (127-162): **Hurrá, apa lettem** (Heinz Rühmann). (1/25 7 1/10: V Ü 2-kor is.) — ODEON (422-785): **Ifjúság** (Simone Simon). (Folyt. előadások: 1/45 3/47 1/10: Sz 1/24 1/26 1/28 1/10: V Ü 1/2-kor is.) Vas. d. e. 10-kor: **Érik a búzakalász** (Fedák): 1/12-kor: **A 3 betyár** (3 Ritz Brothers). — OLYMPIA (421-588): **Ördöngös fruska** (Rosemary Lane). (4 6 8 10: V Ü 2-kor is.) — OMNIA (130-125): Hetedik hétre prolongálva! **Oz, a csodák csodája.** (5 1/48 1/10: Sz V Ü 4 6 8 10.) — ORIENT (114-926): **Kisért a mult** (Michele Morgan). (Folyt. előadások: 1/5 3/47 1/10: V Ü 1/2 1/24 1/26 1/28 1/10.) — PALACE (221-222): **D. III. 88.** (A levegő katonái). (D. e. 11. d. u. 2 4 6 8 10.) — PÁTRIA (145-673): **Modern Ali Baba** (Eddie Cantor). (4 6 8 10: V Ü 2-kor is.) — PHÖNIX (144-454): **Dunaparti randevú** (Perczel Zita). (D. e. 11. d. u. 5 1/48 1/10: V Ü d. e. 11. d. u. 3-kor is.) — RADIUS (122-098, 120-564): **Nagyvárosi lány** (Le Monier). (1/46 3/48 3/410: Sz V Ü 1/24-kor is.) — RIALTO (139-497): **Dr. Kildare különös esete** (Lyonel Barrymore). (5 1/48 1/10: V Ü 2 4 6 8 10.) — ROYAL APOLLÓ (222-002): **Botrány a cirkuszban** (Gaucsó, Csikó, Harpo). (1/46 1/28 3/410: Sz V Ü 4 6 8 10.) — SAVOY (146-040): **Modern Ali Baba** (Eddie Cantor). (4 6 8 10: V Ü 2-kor is.) — SCALA (114-411): **Ahogy tetszik** (Elisabeth Bergner). (3/46 3/48 3/410: Sz V Ü 3/44-kor is.) Nyitott tető! — SIMPLON (268-998, 268-999): **Marco Polo** (Gary Cooper). (5 1/48 1/10: V Ü 3 1/46 1/28 3/410.) — STUDIÓ (140-840): **Varieté** (Annabella). (4 6 8 10: V Ü 2-kor is.) — TIVOLI (123-049): **Ifjúság** (Simone Simon). (Folyt. előadások: 1/45 7 1/10: Sz 3/44 3/46 3/48 3/410: V Ü 3/42-kor is.) Vas. d. e. 3/410-kor: **A 3 betyár** (3 Ritz Brothers): 3/412-kor: **Érik a búzakalász** (Fedák). — TURÁN (120-003): **Ördöngös fruska** (Lane nővérek). (4 6 8 10: V Ü 2-kor is.) Vas. d. e. 11-kor: **Asszonyok a börtönben.** — URÁNIA (146-046): Második hétre prolongálva! **Nyugati villámháború** (Hollandia, Belgium, Flandria elfoglalása.) (1/58 7 1/10: Sz V Ü 2 1/25 7 1/10.) — VESTA (222-401): **Hurrá, apa lettem** (Heinz Rühmann). (1/24 1/26 1/28 1/10.)

Bástly István
Pest, 1940. sept. 28

ANDRASSY A *Vaszary*-fivérek szerzői párviadalából az eddigi jelek szerint ezúttal *Gábor* kerül ki győztesen, aki magyar-színházi hiperburleszkjével eredetibben és lendületesebben szórakoztat, az élet felszínén söprő *Vaszary*-förgetegben nagyobb az erő, valahogy egységesebb és modernebb nála a szappanbuborék-műfaj. Igaz, hogy *Vaszary* János Andrássy-színházi vígjátéka, a »*Rád bízom a feleségem*« már nem mai gyerek, tíz esztendő után pattant újra a színre és a tízéves heverésben kissé ellankadt az akkor még merész szerkezet. *Vaszary* János vígjátéka az első felvonásban még vérbeli és mértéktartó vígjátéknak indul s csak a harmadikban forr fel a téma a bohózat sípoló fazekában. A darab új formájában is jégpályajellegű és a szerző — ne felejtsük el — kezdő korában művelte. Baj azért nem történik, a csalásnak indult szerelmi kilengésből szabályos házasság lesz, csak addig kissé hosszadalmas a ténfergés és veszélyesek a fordulók. Amit azonban túl élesre exponált *Vaszary* János, a fiatal szerző, azt ízlésesre tompította *Vaszary* János, a tapasztalt rendező. Az előadás így aztán briliánsul sikerült, a magas karátosztályból válogatva. *Lázár* Mária illatos, csípős, borovicska-szekszepilje rózsaszín bűvöletbe vonta a színpadot. *Bilicsi* Tivadar az előadás hőse, akinél rokonszenvesebb mulya még nem bolyongott pesti színpadon. A *Bilicsi*-féle félszegséget jegyezni kell a színésztőzsdén. *Szakáts* Zoltán iparkodott leküzdeni természetes szárazságát. Kedves volt *Z. Molnár*, mint gavalléria-tanár. *Vaszary* Piroska perkál-konyhatündéréből meg lehetne mintázni a névtelen pesti szakácsnőt. Remek volt *Bihari* Nándor profi boxolója. Az ébenfekete *Somló* Vali hangszerelése kissé magas és éles. Jók és elegánsak *Básthy* István díszletei és *Losonczy* Dezső dalai. Ha a harmadik felvonás iramát már az elsőben felveszi a kitűnő együttes, — siker lesz.

Baróti Géza

tőltheti el az, hogy

az adók és üzemi tarifák változatlanok maradnak.

Az adott helyzetben a legjobb költségvetést készítették a főváros vezetői.

A pénzügyi bizottság előreláthatólag október 10-én, a közgyűlés pedig október 29-én kezdi tárgyalni a költségvetést.

Coughlin atya nem beszélhet többé az amerikai rádióban — mert antiszemita lett

Detroit, szeptember 28

Charles *Coughlin*, az Amerikaszerte ismert rádiólelkész, kénytelen volt október 20-ától kezdődőleg tervezett vasárnapi rádióprédikációit *lemondani*, mert befolyásos körülmegakadá-

város, hanem a kormányzat építteti fel a mátravidéki erőműtelepet.

Két év után az első halalos ítélet Svajcban

Bázel, szeptember 28

Két év óta most fordult először elő, hogy *Svájcban halálos ítéletet hoztak.* Obwalden kanton büntető törvényszéke Hans *Vollenweider* háromszoros gyilkost ítélte halálra. Vollenweider még 1939 nyarán *Zürichben lelőtt egy postatisztviselőt és menekülése közben egy taxisofőrt is meggyilkolt*, akitől elrabolta iratait és a hamis okmányok segítségével Obwalden kantonban állást szerzett magának.

A rendőrség itt is nyomára jutott, amikor azonban le akarták tartóztatni, *Vollenweider egy rendőrt is agyonlőtt.* A háromszoros gyilkossá-

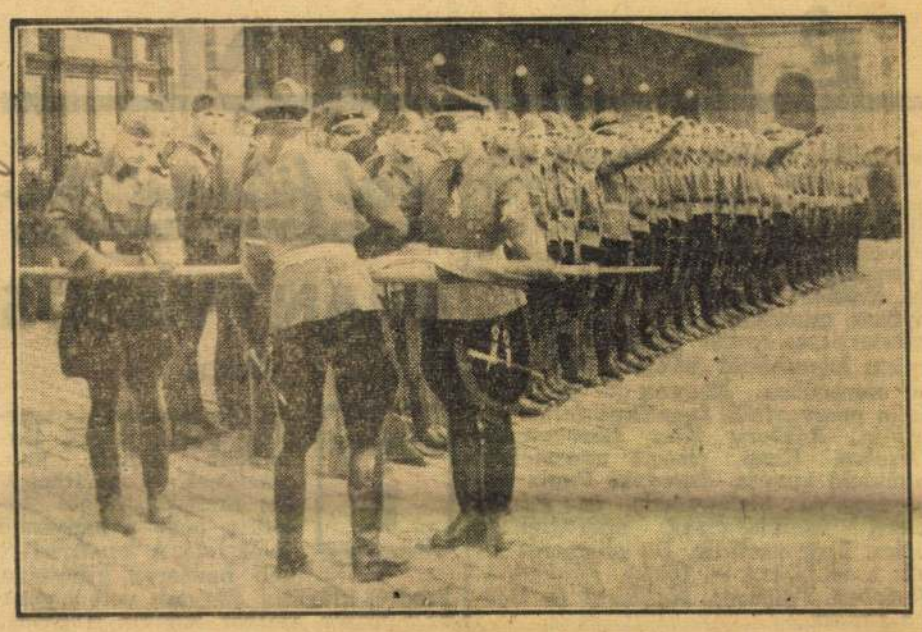

A HITLER-JUGEND BUDAPESTRE ÉRKEZETT CSOPORTJA

A BUDAPESTEN TARTÓZKODÓ JUGOSZLÁV-MAGYAR TÁRSASÁG TAGJAI MEGKOSZORÚZTÁK A HŐSÖK EMLÉKKÖVÉT

Nincs már széngondja Budapestnek és jön a fa is

A kormány és a főváros illetékes tényezői minden intézkedést megtettek, hogy biztosítsák a főváros lakosságának tüzelőanyaggal való ellátását. *Azok a kormányintézkedések, amelyeket hoztak, máris éreztetik kedvező hatásukat.* Úgy látszik, a szén- és tüzifaellátás terén

már nem kell a közönségnek komolyabb zavaroktól tartani.

Ez derül ki abból a nyilatkozatból, amelyet illetékes helyen tettek a *Pest* munkatársa előtt.

— Kétségtelen, — mondották munkatársunknak — *illetékes helyen* — hogy a rendkívül enyhe időjárás a hatóságok segítségére sietett abban a tekintetben, hogy a fogyasztóközönség nem türelmetlenkedik annyira, ha a megrendelt tüzelőanyagmennyiséget teljes egészében a legsürgősebben nem kapja meg. Ettől eltekintve a helyzet az, hogy

Budapestre naponta 5—600 vagón szén érkezik a fogyasztók számára.

Ez a szénmennyiség teljesen *elegendő* és kielégíti Budapest fogyasztóközönségének igényeit.

— *A tüzifafelhozatal az utóbbi hetekben jelentős mértékben megnövekedett.*

Ma már naponta átlag 200—230 vagón tüzifa érkezik a főváros területére.

Ez ugyan még mindig kevesebb a szükségesnél, mert átlagosan 250—300 vagón fára van naponta szüksége a főváros lakosságának, reméljük azonban, hogy a helyzet ebben a vonatkozásban is tovább fog javulni. A főváros egyébként a kormányhatóságtól *5000 vagón poroszszénnek és 5000 vagón tüzifának a kiutalását kérte.* Ezt a szén- és famennyiséget a legszigorúbb téli hónapokra kívánja tárolni a főváros. A gödöllői kincstári uradalomból már ki is jelöltek 300 katasztrális hold területet a főváros számára. Ebből az erdőterületből a kincstár fogja kitermelni a fát, nagyobbrészt akácfát és az így kitermelt fa a fővárosé lesz.

Körülbelül 1200—1300 vagón tűzifát kap ilymódon a főváros,

a fát tárolni fogja és amikor arra szükség lesz, a kiskereskedők útján gondoskodik arról, hogy az a szegényebb néposztály jusson hozzá, melynek nincs módjában előre fát beszerezni. A földmívelésügyi miniszter egyébként kilátásba helyezte, hogy ezen felül rövidesen gondoskodik a főváros által kért többi famennyiségről.

A városházán a tüzelőanyagellátás kérdésével az ipari és kereskedelmi ügyosztály foglalkozik. *Az ügyosztály egyébként munkával meglehetősen túlhalmozott,* különösen sok feladatot ró az ügyosztály tisztviselőire a *tanusítványok* kiállítása. A keresztény iparosok és kereskedők bizonyos nyersanyagokhoz, így petróleumhoz, cukorhoz stb. csak akkor juthatnak hozzá, ha igazolják, hogy nem esnek a zsidótörvény hatálya alá. Mint emlékezetes, a főváros összeállította a budapesti keresztény és zsidó iparosok és kereskedők jegyzékét s e jegyzék alapján a jelentkező érdekelteknek tanusítványt ad ki. A keresztény iparosok és kereskedők az ügyosztályt valósággal megrohanták a tanusítványokért s

eddig több mint 13.000 tanusítványt állítottak ki

a főváros kereskedelmi és ipari ügyosztályában. (p. gy.)

A Kormányzó könnyebben megbetegedett

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Kormányzó Úr Őfőméltósága könnyű influenzában megbetegedett, de orvosi tanácsra 2—3 napig az ágyat kell őriznie.

Budapest, 1940 november 14-én este.

Dr. Szöllősy
egészségügyi főtanácsos,
közkórházi főorvos

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

HARMONIKÁS GIZI
a GOURMAND söröző ben
Mussolini-tér 3

ERDÉLYÉRT!

A *Pest* és *Magyarország* eddigi gyüjtése:	16.075.35
Újabb adományok:	
M. Kir. Folyam- és Tengerhajózási Rt.	5000.—
M. Kir. Duna-Tengerhajózási Rt.	1000.—
Összesen:	22.075.35

Lapunkhoz mellékelt befizetési lapon a következő adományok folytak be közvetlenül az »Erdélyért« Országos Gyüjtőbizottsághoz: Dr. Gönczi Mór Budapest 10.— pengő.

A kormány kiutalta a pénzt a Marcal szabályozására, de az újabb áradás miatt a munka tavaszra marad

Celldömölk, november 15

A Marcal, a Vas és Veszprém megyén keresztül húzódó, normális időjárás mellett szolíd patakocska, október végén, ez évben már nyolcadszor árasztotta el a partjait környező földeket.

Ezzel a nyolcadik áradással megmérhetetlenül sok kárt okozott, többet, mint eddig valamennyivel. Most már nemcsak a gazdaember földjét iszapolta be erre az esztendőre, hanem közel háromszáz alföldi magyar kubikosnak vette ki szájából a falatot.

A Marcal áradása miatt esztendők óta bekövetkező súlyos károk következményeit a földmívelésügyi kormány is átérezte. Tudta, hogy segítségére kell sietni a gazdáknak és a gazdák érdekeit védő Marcalvölgyi Vízitársulatnak, hogy ezzel a támogatással és segítséggel megrendszabályozzák ezt a rakoncátlan »patakot«. Ennek a kormánymegértésnek az eredménye, hogy először 200.000 pengős kölcsönt, majd *tegnap pedig 108.000 pengős államsegélyt utaltak ki a Marcal szabályozására.* Ezenfelül a társulat tagdíjakból megtakarított 70.000 pengőt, úgy hogy *most már 400.000 pengő áll rendelkezésre a Marcal szabályozására.*

A szabályozási munkákat, amikhez minden előkészületet megtettek, mégsem tudják megkezdeni, pedig már Makó és Szentes környékéről le is szerződtettek közel 300 kubikost, akiknek a napokban kellett volna megérkezni Felsőkemenesre a mederbővítési munkálatok megkezdéséhez. Most azután, hogy a Marcal tengerré változtatta Felsőkemenest és a Veszprémmel határos vidéket, *a Celldömölkön székelő Vizitársulat kénytelen volt a munka megkezdését tavaszra halasztani* és táviratilag értesítette a kubikosokat a Marcal-meder bővítési munkálatainak elmaradásáról.

Megnyugvás Jugoszláviában a semlegességi nyilatkozat miatt

Róma, november 15

Mint a *Popolo di Roma* belgrádi tudósítója jelenti, *a jugoszláv közvélemény nagy megnyugvással vette tudomásul a kormány képviselőinek kijelentéseit Jugoszlávia szigorú semlegességéről.* A tegnapi hivatalos kijelentések elvágták azokat a kísérleteket, amelyekkel *meg akarták rontani Belgrád jóviszonyát Rómával és Berlinnel.*

Megnyugvással vette tudomásul a jugoszláv közvélemény azt a budapesti jelentést is, amely beszámol gróf *Csáky* István beszédéről, nevezetesen azokról a kijelentésekről, melyeket Jugoszlávia irányában tett.

SZINHÁZ ÉS FILM

HAJNALODIK

A Magyar Színház mai bemutatója

Szép és érdekes hazafias darab bemutatásával ünnepli a *Magyar Színház* Erdély hazatérését. A hét képből álló színmű címe *Hajnalodik*, szerzője pedig *Fekete* István, az ismertnevű regényíró, aki mingyárt első színpadi jelentkezésével számos meggyőző jelét adja dramatizáló tehetségének, megjelenítő készségének és komolyabb igényekkel fellépő írói magatartásának. Munkája — szembeötlő fogyatkozásai ellenére is — túlnő az átlagos alkalmi darabok megszokott színvonalán. Nemcsak az aktualitás kínálkozó hatáslehetőségeit használja ki, hanem valami magasabbrendű *emberi* állásfoglalás dokumentálására is törekszik, okosan, becsületesen, nem közönséges kritikai elfogulatlansággal. Különösen ami az első felvonás zártabban komponált, időbelileg egységesen összefogott hármas-képét illeti: árul el sok jó kvalitást, mind a helyzetek hiteles rajza, mind az alakok eleven kiformálása és pszichológiai elmélyítése tekintetében. A *Hajnalodik* itt mármár a *Feketeszárú cseresznye* méltó párjának ígérkezik, amellyel különben is feltűnő tárgyi és szemléleti rokonságot tart. Később azonban érezhetően megernyed, szerkezeti törést kap, időben szétesik s egyre lazább fűzésű kortörténeti képekre szakadozik, amelyek — bár mindvégig színszerűek maradnak — fokról-fokra konvencionálisabbak lesznek. Nem önmagukban, önmagukért élnek, inkább csak az eleve kitűzött célt szolgálják, a felállított tételt illusztrálják. Kár, mert a rokonszenves indulás különb drámai folytatást érdemelt volna: a kisebbségi sors változásával együttjáró *lelki konfliktus* folyamatos, egyvonalú, szerves kiteljesedését.

Fekete István darabjának hőse ugyanis egy félmagyar-félromán származású, derék, emberséges nagyváradi orvos, Pop Sabin, Berényi Anna udvarlója, vőlegénye, majd férje, aki két malomkő közt őrlődik. Éppen azért, mert *békét* akar, állandó összeütközésbe kerül mindazokkal, akiket szeret s így végső soron önmagával is. 1918 végén kezdődik a baj, az összeomlás zavaros napjaiban, amikor Sabint magyargyűlölő, elvadult román apja kitagadja, mint »áruló«-t, Anna meg elfordul tőle, mint »megbízhatatlan« idegentől. A faji, nemzeti ellentétek szembefeszülése idején azt, aki »középen« áll, nem érti meg senki. Mennél megértőbb igyekszik lenni, annál gyanusabb lesz mindkét fél szemében. Tizenkét esztendővel később Anna mégis kibékül Sabinnal s eljegyzi magát vele. Az orvos a román uralom alatt sem változott meg: maradt, aki volt. Menyasszonya miatt most újra szembekerül az apjával. Feleségül veszi Annát és végleg szakít az álmaiban csalódott öreggel. Tíz év multán, 1940-ben, megkezdődik Nagy-Románia összeomlása. Váradon már várják a magyar seregek bevonulását. Sabin úgy érzi, hogy helyzete tarthatatlanná válik, azért Bukarestbe akar menekülni családjával együtt. Közben fölkeresi őt régi szerelme, a román pópa leánya, aki egy pillanatra megszédíti. De Sabin csakhamar magához tér. Leszereli az apja által szervezett céltalan román ellenállást s mikor látja, hogy a bevonuló magyarságtól neki, az önmagához hű, *becsületes embernek* semmi oka sincs félnie: marad. Itt tartja őt a visszatérő magyar uralom megbékélést hozó, multon okult, igazságos szelleme.

Ez a hevenyészett vázlat is eléggé elárulja a szándék erényeit és a kivitel gyengéit. Alapvető hibája az egésznek, hogy a tehetséges szerző túlságosan sokat markolt össze benne. *Egyszerre* akarta megmutatni az erdélyi magyar napnyugtát, éjszakát és napkeltét, ahelyett, hogy mondanivalóját *egyetlen* időbeli mozzanatba sűrítette volna. Így anyaga regényszerűen szétfolyó és szükségkép töredékes lett. Viszont talán épp ebből adódik alkalom az alakok és helyzetek külső-belső vonatkozásainak finomabb szálazására, jellemző kiképzésére, dúsabb árnyalására is. Más szóval: a tehetség jegyeinek felvillantására. Még ott is, ahol egyébként szinte a rémdráma vagy giccs veszedelme fenyegeti a darabot.

Az előadás kitűnő. Minden részletében kiegyensúlyozott, mértéktartó és jól összehangolt. Megérzik rajta a tapasztalt rendező — *Csathó* Kálmán — körültekintő gondossága és biztos stílusérzéke. A szereplők sorából magasan kiemelkedik *Páger* Antal, aki Sabin alakját a művészi átélés közvetlenségével és kifejező erejével hitelesíti, teszi vonzóvá és állítja az érdeklődés homlokterébe. Alakítása a legapróbb vonásig kidolgozott, tökéletesen kész és bevégzett. Vannak hangjai, amelyeket sohasem felejtünk el. *Komár* Julia Annája csupa bensőséges érzés, fojtott nyugtalanság és visszatartott hév. A színház új tagja, *Szilágyi Szabó* Eszter, igen előnyösen mutatkozik be egy vad és szenvedélyes román leány érzéki-szerelem lobogásától átfűtött, sötéttónusú szerepében. Nagyon jó *Mihályfi* Béla magyarfaló, fanatikus falusi tanítója, *Báthory* Giza Berényinéje, *Orsolya* Erzsi elesett gyermekeit gyászoló anyája, *Bacsányi* Paula gonosznyelvű hírharangja és *Pártos* Erzsi mulatságosan szentenciázó, bölcs, öreg cselédje. De elismerés illeti a többieket is, főkép *Földényit*, *Patakyt*, *Pálóczyt*, *Makláryt* és *Görbe* Jánost.

Básthy János díszletei szépek.

Kárpáti Aurél

Az amerikai alvilág filmje a Scalában

SZÖKEVÉNYEK

A Scala filmszínház ma este mutatja be John Garfield és Priscilla Lane főszereplésével a Warner új amerikai kalandorfilmjét, amely az alvilág bűnös és izgalmas kalandjainak tárgyalása mellett sötét és fordulatos képekben mutatja be azokat a fanyar furcsaságokat, amelyek a modern amerikai fiatalember életét kísérik. A film főszereplője tisztességes, polgári fiatalember lenne, aki véletlenül lefényképez egy gengszterbandát s emiatt halálos veszedelemnek teszi ki magát. A véletlen és a sors gonosz fintorai tehát olyan áldatlan, forró kalandba sodorják a derék fiatalembert, olyan furcsa helyzetet teremtenek köréje, hogy a tisztesség kénytelen menekülni halálos hajszában a bűn hatalma elől. John Garfield kénytelen feladni polgári életét és a csavargók, a hobók hatalmas táborába szegődni, hogy elkerülje azt a büntetést, amelyet a mindenre elszánt gengszterek a fejére olvastak.

JOHN GARFIELD, A »SZÖKEVÉNYEK« HŐSE

Az élet és a csavargás kalandja természetesen nem múlhat el nyomtalanul a fiatalember fölött, aki maga is hozzáidomul lassan ahhoz a különös embercsoporthoz, amely az amerikai országutakat, a vasútvonalakat rója, dologtalanul tengeti életét és sokszor súrolja a bűnt. A különös és nem mindennapi történetet ragyogó filmben dolgozta fel a Warner-gyár, amely megmutatta leplezetlen őszinteséggel, hogy az új és különleges amerikai életet micsoda fantasztikus fordulatok hatják át. A »Szökevények« hőse az üldözöttek és a szökevények kegyetlen kemény életét éli, lassankint elfelejti, hogy mi elől menekül, a bűn és a büntető hatalom lassan összefolyik előtte és kegyetlen kalandok árán találja csak meg a visszavezető utat. A film kitűnő mozi, fordulatai elevenek, drámaiak és minden pillanatban kirobbanó izgalomhoz vezetnek. A két főszereplő, John Garfield és Priscilla Lane, eleven erővel szólaltatják meg a két esendő figurát és a fiatalság hősi erejét összefogva keresik az utat a kibontakozás felé. Addig azonban izgalom, kaland és romantika hatja át a filmet, amely az első helyen áll a hasonló műfajú alkotások között és amely mától kezdve kerül bemutatásra a Scala moziban.

A Nemzeti Színház következő darabja

A *Nemzeti Színház* következő felújítása *Shakespeare* »*Vihar*« című romantikus drámája lesz. A *Shakespeare*-darab *Szilassy* Gyula rendezésében kerül színre. *Ariel* szerepét ezen az előadáson játssza először férfi: *Ungváry* László, a *Nemzeti Színház* fiatal jellemszínésze. A *Margitszigeti Színpadon* az elmult esztendőben *Olthy* Magda játszotta ugyanezt a szerepet.

* **Vidám gyermekdélután.** A pesti gyermekek nagy örömére vasárnap délután a Zeneakadémián megismétlik a vidám délutánt, amelyen nagy művészek játszanak kis gyermekeknek. A gazdag műsorban fellép *Medgyaszay* Vilma, *Greguss* Zoltán, *Tapolczay* Gyula, *Ákom* Lajos, *Pethes* Sándor, *Várady* Kató, *Gerard*, *Zoli*. A vidám műsorban mindent megkapnak a gyerekek, ami szem-szájnak ingere.

Mai filmkritika

ARANYVÁROS

Décsi

Osztályzatunk 1

Az *Aranyváros*, az amerikai polgárháború legforróbb pontja volt, amelynek kimeríthetetlen aranybányáiból ömlött a pénz a hadviselő felek felé. A konzervatív déli hadsereg kincstára kezdett kiürülni, fogytán volt a pénz és a lőszer, amikor *Miriam Hopkins*, a kémnő elindult, hogy előkészítsen egy hatalmas aranyszállítást. A postakocsin találkozott össze *Errol Flynn*nel, a daliás vadnyugati kalandorral, aki voltaképpen az északiak hírszerző tisztje volt. Az utazás, a banditakaland szerelembe sodorta a két fiatalt, akik csak *Virginia Cityben*, a puskaporos levegőjű aranyvárosban döbbent rá arra, hogy tulajdonképpen szembenálló felek. A kémnő elárulja szerelmesét, akit a déliek aranykaravánja magával hurcol. Ennek az aranykaravánnak az útját és puskaropogástól hangos kalandjait dolgozta fel a film, amely tele van a vadnyugati élet pompás izgalmaival, pisztolycsatáival, lélekzetállító lovaglásaival és kegyetlen, öldöklő harcaival. A kalandokon túl azonban van a filmnek egy mélyebb jelentősége abban a befejező képben, amikor a banditák elől közös táborba verődött ellenfelek megértik, hogy az aranynak csak egy hivatása lehet, felépíteni a háború romjait. *Errol Flynn* ebben a filmjében is az amerikai hőskor igazi, keménykötésű és tettrekész férfiát játssza, akiben azonban minden harciasságon túl él a lovagiasság. Mellette *Miriam Hopkins* és *Randolph Scott* nyujtanak eleven, történelmi patinájú alakítást. Igazi mozi a *Aranyváros*, amely a film minden rendű és rangú híve előtt a legnagyobb sikerre számíthat.

Cserebere

Royal Apollo, Atrium

Osztályzatunk 1/2

Kitünő iramú magyar filmvígjáték kerül a közönség elé a Royal Apollo és az Atrium vásznán. A Cserebere címe már meghatározza azt a burleszkbe hajló műfajt, amely Szilassy Lászlót, Bordy Bellát, Kiss Manyit és Latabár Kálmánt mozgósítja a siker érdekében. A történet tévedéssel kezdődik, cserével folytatódik és a vidám gegek halmazával fejeződik be. A valósághoz jóformán semmi köze nincs ennek a buborék történetnek, amely igyekszik új formát adni a szegény fiatalember és a gazdag lány kissé elkopott karriertörténetének. Ez a törekvés nagyrészt sikerül is, mert amíg Szilassy László az állástalan, ám tehetséges fiatalember nyomorúságából eljut a jólfizetett vezérigazgatói magántitkárságig és egyben a vezérigazgató vejének díszes pozíciójáig, addig a filmben egymást hajkurásszák a kalandosnál kalandosabb ötletek, a Latabár Kálmánra szabott amerikai burleszkfordulatok. Jóformán más nem történik ebben a filmben, mint mindenkit és mindent mindenkivel és mindennel összecserélnek, a tévedések ellenállhatatlan kacagásra ingerlő záporában végre kialakul a szerelmesek története és minden rendbe jön. A film hőse Latabár Kálmán, aki az ő sajátos, utánozhatatlan humorával uralja az egész filmet. káprázatos ötleteivel egy pillanatnyi nyugtot sem hagy a nézőnek. Kalandtrükkje és látbatatlan ember paródiája sokáig emlékezetes marad. Mellette a hódító mosolyú Szilassy László, Bordy Bella, Mihályfi, Köpeczi-Boócz aratják le a maguk pontosan kimért sikerét. A film vidámságának hőfokánál fogva a legszebb reményekkel startolt.

Bástby István

MAGYAR *A Magyar Színház Szilágyi László és Huszka Jenő parádés történelmi operettjével indult neki az újesztendőnek. A Gyergyói bál a szabadságharc idején történik Gyergyóban és a lengyel határon. A Petőfi által is megénekelt történelmi epizód hőse Bodolay Katinka, a székely nagyasszony, akinek fiát sajnálatos véletlen elsodorta a bécsi udvarba és akiből az osztrák rokonok arrogáns, magyarfaló tisztet neveltek. Bodolay Katinka ezen a gyergyói bálon találkozik ismét a fiával, az anyai oroszlánszívben feltámad a vágyakozás és a harckészség, hogy visszahódítsa fiát Gyergyónak és a magyarságnak. A csavaroszű székely katonák segítségével belopakodik a táborba és hozzálát, hogy visszaszerezze elidegenített fiát. A történet végighúzódik a szabadságharc fergetegén, egy huszárlázadáson és megnyugtató csendes epilógusban pihen el a gyergyói bércek között, ahová hazatér a sértett huszárkapitány és megtér magyarnak az idegenné varázsolt székely fiú. Szilágyi László, az Erzsébet-emlékezetes sikere után, még dicséretesebb buzgalommal, költőibb lendülettel és több történelmi hitelességgel írta meg ezt a finom, ízes daljátékot, amelyet Huszka Jenő szép, izig-vérig magyar muzsikája kísér. Az előadás méltó a Magyar Színház utóbbi nagy operettprodukcióihoz és ebben az átütő sikerben oroszlánrésze van Fedák Sárinak, aki lebírhatatlan erővel, bámulatos színjátszó készséggel és azzal a fedáki örökifjúsággal eleveníti meg a fiáért harcoló, s végeredményben a magyar ügyért, az újkori janicsárok visszahódításáért fogással, körömmel küzdő, vérbeli magyar nagyasszonyok alakját. Fedák játékának, beszédének, énekének és szemvillanásának megvan az a sajátos varázsa, amellyel lenyügözi a közönséget s kiteljesíti a forró sikert. Primadonnaszerepben a bájos és jóhangú Zimonyi Mártát, a szubrettli poszton Fejes Terit, a pesti színpadok ficánkoló aranyhalacskáját láttuk viszont. A hatalmas szereplőgárdából kiemelkedik Földényi László daliás huszárkapitánya, Rózsahegyi Kálmán elragadó Béni bácsija, Bilicsi Tivadar pazar alakítása, Kollár Lívia, Adorján Éva, Angyal Nagy Gyula, Sugár Lajos, Bihari Nándor, Bársony István, Makláry János és Dajbukát Ilona. Básthy István gazdag és színes díszletekkel adott szép, hiteles keretet az elbájoló történetnek, amely szövegében, muzsikájában és kiállításában alkalmas arra, hogy a magyarszínházbeli daljátéksikereket újabb, sokszor jubiláló műsorszámmal gazdagítsa és folytassa tovább.*

Baróti Géza

Pesti, 1941. január 4.

Igy indult meg a Balkán-háború

Vasárnap hajnalban félhat órakor megkezdődtek az ellenségeskedések a német birodalom csapatai és Jugoszlávia, illetőleg Görögország között. A nap folyamán a német csapatok a nehéz terep és az ellenfél szívós ellenállása ellenére

mindenütt tervszerűen nyomultak előre.

a légierő pedig számos *sikeres támadást intézett fontos katonai és közlekedési célpontok ellen.*

Három légitámadás a belgrádi erőd ellen irányult.

A nap végén kiadott összefoglaló jelentés megállapítja, hogy

a német repülők légi harcban 24, a földön 48 ellenséges gépet semmisítettek meg.

Négy német repülőgép nem tért vissza.

Ribbentrop nyilatkozata

Berlinben vasárnap korán reggel *Ribbentrop* birodalmi külügyminiszter fogadta a világsajtó képviselőit és a birodalmi kormány nevében

nyilatkozatban jelentette be, hogy a Balkánon jelentős angol erők szálltak partra.

A dünkircheni és andalsnesi eltávozás után, mint mondotta, *Anglia mégegyszer megkísérli Európát belevonni a háborúba.* Egy elvakult athéni kormány és egy notórius szerb összeesküvő csoport közösséget vállalt az angolokkal és *egész Görögországot, valamint Jugoszláviát az angolok rendelkezésére bocsátotta Németország elleni felvonulási területnek.*

A Görögországhoz intézett jegyzék

Ezután felolvasták azt a *jegyzéket,* amelyet a németbirodalmi külügyminiszter nyujtott át *Görögország* berlini követének. A jegyzékben Németország megállapította, hogy

valamennyi európai állam számára közös érdek Angliának a szárazföldről való távoltartása.

A görög kormány akkor szolgálta volna legjobban érdekeit, ha szigorúan *megőrzi semlegességét.* Németország és Olaszország soha nem kért mást. Megállapította, hogy Görögország már a háború első napján letért erről az útról és előbb titokban, később *mind nyiltabban állást foglalt Anglia mellett.* Részletesen felsorolta az erre vonatkozó, pontokba szedett bizonyítékokat, majd rámutatott arra, hogy a Führer ismételt kijelentéseiből a görög kormány tájékozódhatott afelől, hogy

Németország semmi körülmények között sem tűrheti brit csapatok görögországi partraszállását.

Néhány hét óta kétségtelen, hogy Anglia világháborús mintára új arcvonalat akar alakítani Németország ellen Görögországban, *a Görögországban tartózkodó angol erők vezérkari főnöksége érintkezésbe lépett a belgrádi vezérkarral.* Amerikai jelentések megerősítik azt a hírt, hogy

Görögországban jelenleg 200.000 főnyi angol hadsereg áll.

A birodalmi kormány ezért parancsot adott csapatainak, hogy *üzzék el a görög földön tartózkodó brit erőket.* A német birodalmi kormány hangsúlyozza, hogy a német csapatok nem a görög nép ellenségei gyanánt jönnek és

a német néptől távol áll a görög népnek, mint olyannak leküzdése és megsemmisítése.

A csapás, amelyet görög földön kell mérnie, *Angliának szól.* A német birodalmi kormány — fejeződik be a jegyzék — meg van győződve arról, hogy a brit betolakodók gyors elűzése Görögországból nem utolsó sorban *szolgálatot jelent a görög népnek és az európai közösségnek is.*

Reggel ½6 órakor az athéni német követ közölte a görög miniszterelnökkel, hogy a német kormány Berlinben jegyzékben közölte a görög követtel az angol csapatok elűzésére irányuló hadműveletek megkezdését. *Koricisz* görög miniszterelnök kijelentette, hogy

Görögország ellenáll.

Aki azonban a görögök közül támogatja ezt a világellenséget, *az vele együtt bukik el.* A német katona bebizonyította, hogy *meg tudja verni a briteket a magas északon jégben és hóban.* A német katona most, midőn a szükség megköveteli, éppen így teljesíti kötelességét dél forróságában is. Ezzel mindnyájan csak arra a célra törekszünk, hogy népünk szabadságát és ezzel a jövőben *a német ember életlehetőségét biztositsuk.*

A kiáltvány így fejeződik be:

— Katonáink! Valamennyi német gondolata, szerete és imádsága ismét veletek van.

Hitler Adolf

A Führer kiáltványa a német néphez

A Führer kiáltványt intézett a német néphez is. Ebben a hadsereghez szóló kiáltványban ismertetett okokon kívül rámutat azokra *a politikai szempontokra is,* amelyek a mostani helyzetet megteremtették. Részletesen foglalkozik *a jugoszláv kérdés* alakulásával és megállapítja, hogy

Németország csupán politikailag és gazdaságilag termékeny együttműködést akart teremteni a Balkánon.

mint olyan területen, ahol sem területi, sem politikai igényei nincsenek. *Megkísérelte Jugoszláviát is bekapcsolni abba a hatalmi csoportba, amely eltökélte, hogy az európai földrészt mindenki jogos igényeinek figyelembevételével, közös munkával, nyugalomban és békében építi fel.*

— Ezt azért tette, nehogy Jugoszlávia azt gondolhassa, hogy a Németország által kezdeményezett politika most, vagy a jövőben az ő hátrányára változhatik. Azt hitte, ezzel ellensúlyozhatja leginkább azokat a jugoszláv aggodalmakat, melyek arra irányulhattak, mintha Németország és Olaszország, illetve Németország és Magyarország között ebben a célkitűzésben Jugoszláviával szemben ellentét állana fenn, vagy pedig a jövőben lehetne tartani ilyen ellentéktől. Igy került sor *a bécsi okmány aláírására.*

— Alig érkeztek meg azonban Belgrádba — folytatja a Führer kiáltványa — a szerződést aláíró miniszterek,

egy örökös államcsinyre szervezkedő katonai csoport angol zsoldban álló elemei máris ellenintézkedésekre készültek fel.

A Németországgal békére törekvő kormány *megbukott,* azzal a nyomatékos kijelentéssel, hogy ennek Németország iránt tanusított magatartása miatt kellett bekövetkezni. Ezenkívül

olyan jelenségek következtek be,

amelyek a népek életében szégyennek minősítendők és amelyeket Németország mint nagyhatalom, nem hajlandó eltűrni.

Ezeket az eseményeket azok a figurák rendezték, akik már 1914-ben a szarajevói merénylettel a világot kimondhatatlan szerencsétlenségbe döntötték.

— Ha ezek az eljárások ugyanazok is, mint a világháborúban voltak, *a most megtámadandó ország nem Ausztria, hanem a mostani Németbirodalom.* A szerb kormány azt hitte, hogy a békére kész kapcsolatokat erőszakkal helyettesítheti.

Az az erőszak, amelyet előhivott, megsemmisiti őt.

A német nép egyáltalán nem gyűlöli a szerb népet, semmi okot nem lát arra, hogy horvátok vagy szlovének ellen küzdjön.

De most már leszámol azzal a belgrádi szerb bűnöző csoporttal, amely azt hiszi, hogy a Balkánt másodszor is az európai béke ellen irányuló brit merénylet rendelkezésére bocsáthatja.

— A Németbirodalom ma reggel óta harcban áll a belgrádi bitorlókkal, harcban áll minden olyan alakulattal, amelyet Nagybritannia a Balkán felől ismét megyróbál Európa békéje ellen előreküldeni.

A német véderő ezeken a területeken csak akkor teszi le a fegyvert, ha a belgrádi összeesküvők köre végleg megbukik és az utolsó brit is eltávozik a kontinensnek erről a részéről.

Bárcsak felismernék a szerencsétlen elvakított népek, hogy ezt csak legrosszabb »barátjuknak«, Angliának köszönhetik. A német nép azzal a belső öntudattal veheti fel a harcot, hogy vezetősége *minden, emberileg egyáltalán lehetőt elkövetett ennek az összetűzésnek az elkerülésére.*

Hitler napiparancsa

Hitler Adolf birodalmi vezér és kancellár, mint a véderő főparancsnoka, *napiparancsot* intézett a délkeleti arcvonal katonáihoz. Rámutatott arra, hogy Anglia, hűen ahhoz az alapelvéhez, hogy maga helyett másokat vessen harcba, *1939-ben Lengyelországot szemelte ki a háború megkezdésére és a német véderő megsemmisítésére.* Emlékeztetett a német hadsereg *lengyelországi, norvégiai, belgiumi, hollandiai és franciaországi példátlan sikereire.* Rámutatott arra, hogy amikor *Churchill* Itália ellen összpontosította erejét Észak-Afrikában, *a német és olasz kötelékek együttműködése ott is elhárította a veszélyt.* Erre a világháborús szaloniki expedícióra visszaemlékezve,

a britek szavatossággal hálójukba kerítették Görögországot

és a német figyelmeztetések hiábavalónak bizonyultak. *A Németbirodalom türelemmel megkísérelte, hogy meggyőzze a jugoszláv államférfiakat az őszinte együtthaladás szükségességéről.* Amikor a háromhatalmi egyezményben sikerült az együttműködés alapjait biztosítani anélkül, hogy Németország Európa újjáépítésében való részvételen kívül bármit kívánt volna Jugoszláviától,

Belgrádban angol zsoldban álló bűnös elemek ragadták magukhoz a hatalmat.

A német követség tagjait és tisztjeit, a konzulátusok hivatalnokait ténylegesen megtámadták, a német képviseleteket szétrombolták, a német iskolákat elpusztították, rengeteg németet elhurcoltak, bántalmaztak vagy megöltek. Jugoszlávia hetekig titokban folytatta a tartalékosok behívását, majd *elrendelte az általános mozgósítást.* Görögországban brit hadosztályok szállnak partra, Szerbiában elérkezettnek látták az időt arra, hogy *új merényletet követhessenek el Németország és szövetségesei ellen.*

„Délkeleti arcvonal katonái! Elérkezett a ti órátok"

A Führer kiáltványa ezután így folytatja:

— *Délkeleti arcvonal katonái!* Ezzel elérkezett a ti órátok. Most már ti fogjátok a birodalom érdekeit Délkelet-Európában is védelmetekbe venni, miként azt bajtársaitok egy évvel ezelőtt *Norvégiában és nyugaton tették.* Ti sem lesztek kevésbé bátrak. *Emberségesek lesztek, ahol az ellenfél emberségesen lép fel, keményen és kíméletlenül veritek le, ahol brutalitást mutat.* A görög földön folyó küzdelem nem Görögország, hanem *az egyetemes ellenség ellen* folyik.

Küzdeni fogunk mindaddig, amíg Görögországban az utolsó angol is meg nem találja »Dünkirchenjét«.

A német légi haderő támad...

A német légihaderő Jugoszlávia elleni harci cselekményeit, mint a Német Távirati Iroda értesülése alapján Berlinből a Magyar Távirati Iroda jelenti,

vasárnap reggel laktanyák, repülőterek és egyéb hadicélpontok ellen erős harci és zuhanó repülőkötelékek támadásaival kezdte meg.

A német repülők rendkivül sikeresen támadták Belgrádot, sikeresen bombázták a repülőteret és a városban lévő laktanyákat, köztük *a testőrségi laktanyát is. A belgrádi rádió a támadás közben megszakította műsoradását,* indokul a légiriadót említve. *A belgrádi rádió a nap folyamán nem kezdte meg újra műsoradását.* A légiharcokról éjszaka kiadott összesítés szerint

a légiharcok folyamán a németek 24 ellenséges gépet, a földön 48 ellenségek gépet semmisítettek meg,

saját veszteségük négy gép volt. A beérkezett jelentések szerint egyébként Jugoszláviában a légierők földi támaszpontjait *angol személyzet vette át.*

Nagy tüzek égnek Belgrádban

A támadásaikról visszatérő német pilóták jelentik, hogy

Belgrádban, ahol a támadások elsősorban katonai célpontok ellen irányultak, a nap folyamán végrehajtott akciók következményeképpen számos tűz ég s ezeket még nem sikerült eloltani.

Többek között a pályaudvar is lángokban áll és nagy rombolás jeleit mutatja.

A Belgrádtól keletre rövid idővel ezelőtt készült, csapatszállításra szánt pontonhidakat,

amelyeknek hadászati fontossága igen nagy, *a német bombák találatai megsemmisítették.*

Berlinben egyébként hivatalosan közlik, hogy tekintettel a görögországi katonai akcióra,

a Földközi tenger keleti medencéjében és az Égei tengeren is hadműveletekkel kell számolni.

Minden olyan hajó, amely erre a területre befut, kiteszi magát az aknákkal vagy más hadieszközökkel való megsemmisítésnek. A német kormány ezért sürgősen figyelmeztet minden vízijárművet, hogy csatlakozik az olasz kormány nyilatkozatában a körvonalazott kijelentésekhez. A semleges hajóknak a török felség[illegible] maradniok.

SZINHÁZ ÉS FILM

2000 pengős férfi

Bemutató a Magyar Szinházban

Barabás Pál vígjátéka azon a divatos és kisigényű alaphangon kezdődik, amely gyakorlott szerzők kezében már sikert jelent s amelynek virtuózai bizonyos népszerű dicsőséget szereztek. *Barabás* Pál *könnyedén* műveli *2000 pengős férfi* című darabjában ezt a modern színpadi pletykaargót, de nem tartozik a hangnem mesterhegedűsei közé.

A *2000 pengős férfi* — bármily furcsán is hangzik — egy asszony átalakulásának indiszkrét története, amelyben az árjelző cédulával megjelölt férfi csupán mellérendelt szerepet játszik s amely e modern metamorfózis testi és lelki állomásait tárja fel. Kelemen Klára gyárigazgató kisasszony 32 éves, de 40-nek látszik, pamutharisnyáival, szögletes-szálkás férfimodorával, undokságával, kegyetlenségével, avval a hideg terrorral, ahogy gyárát és környezetét leigázza, mint egy pápaszemes női csekafőnök. E közutálat tárgya magának sem meri bevallani, hogy cvikkervillogtató gonoszsága: önvédelem. Pontos és kidolgozott dsiudsicuval őrzi ez az emberi bogáncs tekintélyét, sértett és üres magányát s amikor külső és belső körülmények, intrikák és forró lázadások csaknem ledöntik a lábáról, vásárol magának »leszállított alkalmi áron« egy kirakatférjet, egy 2000 pengős férfit.

Barabás Pál azon a ponton szakít a válogatott burleszkkel, amikor elárulja, hogy Gáspár, az árjegyzékből sorsolt férj nem egészen automatikus árucikk, aki telefonhívásra nősül, kompromittál és válik, hanem ez a Gáspár is ember. Savanyú albérleti ifjúsága volt, szemérmes nyomorgásban múlik a férfiúsága és Gáspár e potemkin-nász merev és fegyelmezett közönyében, különhálószobás semlegességével megérzi az otthon meghitt légkörét, Klára őrmester modora mögött a szeretetrevágyó asszonyt s mire elmúlnak a bérleti mézeshetek, kiteszi szűrét igazi menyasszonyának, egy üresfejű és üresszívű divatbabának, hogy visszatérhessen valóságos és belső férjnek, névleges felesége mellé.

Barabás Pál darabjának első felvonásában hiteles vígjátékot exponál s mond el azon a csevegő nyelven, amely díszes és szórakoztató, de nem fedi a lényeget. A vígjátéki felvonás — utólag visszatekintve — érdektelen a második és harmadik mellett, amelyben író magánügyet mond el. Egy asszony és egy férfi ügyét, akik a sors fintorgató ötletéből gyűlöletben és szégyenkezésben találkoznak s ez a heves ellenérzés a társas vágy emberi megnyilatkozásában oldódik fel. A két felvonás szolid bonyodalom, amelynek vezérhangjait plasztikusan megrajzolt emberek adják elő. Végeredményben olyan munkát láttunk, amely alig emelkedik a középszer felé.

Az előadás *Csató* Kálmán kitünő és figyelmes rendezésével gyarapította a művet. *Bulla* Elma feloldódása egy gusztustalan kétlábú és nőnemű sűnből hiu és hódító, egyszóval igazi asszonnyá, bravurmunkának tekintendő. *Hajmássy* Miklós egyéni stílust, a csendes és szelid óriások derűs humorát kifejlesztette és eredeti művészetté avatta. *Simor* Erzsi békebeli eleganciával enyhítve viseli el ellenszenves szerepét. Kitűnő *Z. Molnár* László pomádémodorú frigykereskedője. *Somló* Vali harsány és hortyogó kis hisztérikája, *Makláry* János beszáradt tollnoka, *Rózsahegyi* Kálmán szókimondó öreg házibútora, *Bacsányi* Paula, *Sugár* Lajos, *Péchy* Blanka és *Dajbukát* Ilona. *Básthy* István díszletei szépek és izlésesek.

Baróti Géza

GULLIVER

A Royal Apollo és a City keddi bemutatója

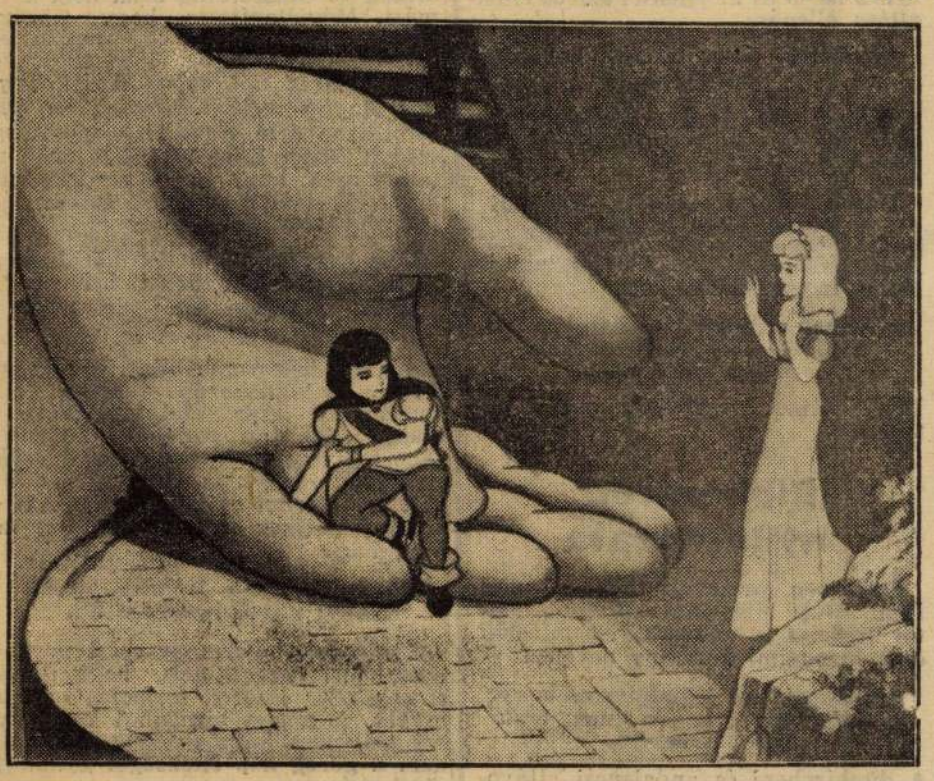

Kedden este végre Budapest két nagy filmszínházában egyszerre kerül a közönség elé Max Fleischer kimagasló színes rajzfilmprodukciója, a Gulliver és a törpék című egész estét betöltő trükkfilm, amely Swift Jonathan híres szatirikus regényéből készült, közel egyesztendei munkával, száz és száz rajzoló, ezer és ezer apró képének és vázlatának felhasználásával. A közönség ma már nem a horribilis technikai vállalkozást szereti ezekben a másfélórás rajzfilmekben, hanem azt a földi nehézkességtől megszabadult könnyed mesestílust, amely egy különleges világba, a mese hamvas és bájos légkörébe ragadja az embert, ahol semmi se lehetetlen s ahol mindenki megtalálja a legteljesebb, legszivárványosabb boldogságot. Max Fleischer nagy rajzfilmjében Gulliver elvetődik a törpék világába, ahol két liliputi ország fejedelme viaskodik egy dal szerzői joga körül, édes és apró szerelmesek áhítoznak egymás után reménytelenül, amíg meg nem érkezik a böles óriás s a maga testi és szellemi hatalmával rendbe nem hozza a miniatűr világ apró bonyodalmait. Költészet és művészet kapcsolódik össze ebben a filmben, amelynél szebb, értékesebb, szórakoztatóbb húsvéti ajándékot nem is adhatott volna Budapestnek a világ filmgyártása.

Fox-husvét a pesti mozikban

PALACE: A HOLNAP HAJÓSA

Alice Faye, Brenda Joyce, Richard Greene és Fred Mac Murray játsszák A holnap hajósa című izgalmas és vidám amerikai filmregény főszerepeit, amely nemcsak az első amerikai gőzhajó regényes történetét tárja fel, de hatalmas hajóégéssel, izgalmas bokszpárbajokkal és burleszkszerűen vidám jelenetekkel nyujt elsőrendű szórakozást.

VESTA: ALEXANDERS RAGTIME BAND

Amerikai mintára délelőtt 11 órától kezdve napi hat előadásban játssza a *Vesta Irving Berlin* huszonhat ragyogó melódiáját ebben a hatalmas zenei kavalkádban, amelynek főszerepét *Tyrone Power* és *Alice Faye* játsszák. A jazz születésének filmregénye ez az alkotás.

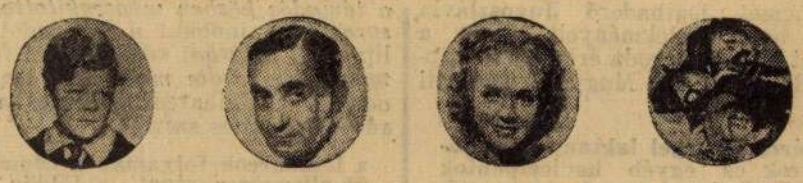

OLYMPIA: ISTEN HOZZÁD SZERELEM

A legszebb és leghangulatosabb szerelmi történet a Fox Isten hozzád szerelem című filmje, amelyet csütörtöktől kezdve játszik az Olympia filmszínház. Jonny Russel, a Kék madár felejthetetlen kis hőse a főszereplő, Herbert Marshall és Barbara Stanwyck társaságában.

NYUGAT: TIP-TOP FOLLIES

Remek zenés bohózat, amelyet az amerikai vidámság legragyogóbb trükkjeivel szőrt tele a három *Ritz Brothers*, akik *Alice Faye* és *Don Ameche* társaságában csütörtöktől kezdve a *Nyugatban* játsszák a *Tip-Top Folliest*.

Maria Caniglia a Traviatában

A *milánói Scala* kitünő művésznője, Maria *Caniglia* tartotta tegnap vendégszereplésének első estjét az Operaházban. A mélységes átélés drámai extázisától fűtött, szenvedélyes Violettát varázsolt elénk egy kiforrott művész bámulatos rutinjával, pompás alakító erejével, az őserőből fakadó hang szépségeinek fölényes csillogtatásával. *Caniglianál* az elsődleges szempont a kiélés, a szerep nyujtotta összes előnyöknek biztos kihasználása művészi formáló tudásának minden latbavetésével és ehhez párosul a hang, nem mint cizellált, a túlzásig kifejlesztett finomkodó hangszer, hanem a természetadta nemes egyszerűséggel megszólaló emberi hang pasztózus tónusával. *Pataky* Kálmán Alfrédje szárnyaló tenorjának férfias szépségével az ünnepi est legkiemelkedőbb értéke volt. Dr. *Palló* Imre sok méltósággal, rengeteg szeretettel életrekeltett apa szerepében stílusművészetének egyik újabb ragyogó példájával szolgált. *Kovács* Jolán, érett basszusával *Littasy* György, *Layer* Mária és *Mally* Győző szép keretet nyujtottak a vendégművésznő tündöklő alakításához. *Failoni* ellenállhatatlan tűzzel, hatalmas lendülettel vezette együttesét!

(v. J.)

Honthy Hanna

A Fityfiritty második rádióelőadása

A Fővárosi Operettszínház estéről-estére zsúfolt házak előtt játssza Buday Dénes Fityfiritty című operettjét, amelynek főszerepeit Honthy Hanna, Szondy Biri, Latabár Kálmán, vitéz Hajmássy Lajos, Kiss Manyi és Solthy György játsszák. A Fityfiritty nagy sikerére való tekintettel, amely különben rövidesen ötvenedik előadásához érkezik el, a közeljövőben a második rádióközvetítésre kerül sor a Fővárosi Operettszínházból.

SZÜNET

Az országos gyászra való tekintettel a színházak és mozik ma nem tartanak előadást.

A Vígszínház husvétja

A Vígszínház igazgatósága összeállította husvéti programját, amelyet Maugham: Színház című nagysikerű darabja ural. Ez iránt a legnemesebb értelemben vett vígszínházi produkció iránt olyan nagyfokú érdeklődés nyilvánult meg, hogy husvét mindkét napján délután és este a Színház-at tűzte műsorára a Vígszínház. Természetesen valamennyi előadáson Mezey Mária, Somlay Artur, Ladomerszky Margit, Sitkey Irén, Dénes György, vitéz Benkő Gyula, Puskás Tibor és Balogh Klári játsszák a Színház főszerepeit.

FILMHÍREK

I.

A kínai polgárháború viharos világában egy cirkáló várakozik Convayra, a nagy úrra, aki sohasem érkezik meg, mert kínai pilótája titokzatos világba, a *Kékhold völgyébe* viszi. *Frank Capra* lenyügöző nagyságú, izgalmas filmje kezdődik ezzel a jelenettel, a *Kékhold völgye*, melynek kópiája most érkezett meg Budapestre.

II.

Egy fiatal regényíró eltör egy tükröt és hét esztendeig könyörtelenül üldözi a balszerencse. Régi babona ez a tükörtörés és ezt a babonás hiedelmet használta fel *Hét évig nem lesz szerencsém* című filmjében egy német filmgyár. A fergeteges vígjáték főszerepeit *Tabódy* Klári, Hans *Moser*, Theo *Lingen* és *Wolf Albach Retty* játsszák.

Zenei kiállítás Debrecenben

Debrecen, április 7

A *Debreceni Zenei Hét*-tel kapcsolatban most nyitották meg a Déri múzeumban a *Debrecen zenei multja* című zenetörténelmi és *Hubay* Jenő emlékkiállítást. A megnyitón *Hubay* Jenő özvegye és két fia is megjelent. Külön érdekessége a zenetörténelmi kiállításnak, hogy az országban először kiállított Hubay-relikviákon kívül sok, eddig teljesen ismeretlen zenetörténelmi anyag került kiállításra. Kiállították *Csokonai* fuvoláját, egy régi asztalhegedűt, régi debreceni zeneszerzők műveit és sokszázéves kótáit, valamint a városi levéltár kéziratait. Érdekes a debreceni városi tanács 1629 április 12.-én kelt jegyzőkönyve, amely szerint vasár- és ünnepnapokon a citera és más muzsikáló szerszámok használata tilos. 1719 februárjából származó tanácsjegyzőkönyvek szerint szigorú debreceni civisek kiverették a városból *Hatházi* Istvánt, aki tilalom ellen hegedült és akinek hangszerét a hátán törték össze.

Szív küldi...

A szeretet a leghatalmasabb érzés az emberi lélek világában. Az élet, a hitves, a testvér, a gyermek, a nemzet és a hon szeretete hozott létre, tart fenn és juttat diadalra mindent. Minél nagyobb a szükség, annál nagyobbnak kell lennie a diadalmas szeretetnek. A harcokat az egyének és a nemzetek eszközökkel vívják, de az eszközök használatára a szeretet, a cél szeretete adja meg az elegendő erőt.

Magyar véreink, honvédfiúk küzdenek messze otthonuktól, amelyet szeretnek és ezért tudnak jól harcolni, diadalt diadalra halmozni a célért. Távol vannak övéiktől, de lélekben mégis minden percben együtt, mert összeköti őket a szivekben dobogó szeretet. Mennél biztosabban, mennél valóságosabban, kézzelfoghatóbban tud eljutni oda a messzeségbe ez a szeretet, annál többet jelent úgy az itthoniak, mint az Ukrajna földjén Európa biztonságáért harcolók számára. A kézzelfogható szeretet roppant erejének tudata indította el azt az akciót, amelyről most a magyar Vöröskereszt felhivásából értesül az ország.

Távoli léptekkel már közelít a tél. Szovjetoroszországban erősebb és hidegebb, mint másutt. Jól tudjuk, hogy a harctereken küzdő katonáink mindennel el vanak látva, mégis: fel sorakozóra itthoni szivek, induljanak a csomagok és menjen a pulóver, a sál, a harisnya, az érmelegítő, a kesztyű, a fülvédő és a gyapúfehérneműi minden faluból, minden városból, ha csak lehet, minden házból a frontra! A nyersanyag melege mellett ezekben benne lesz a lélek és a szív melege is és csodálatos az emberi természet titka: az ilyen melegségek mindennél fölényesebben tudják legyőzni a telet.

Ennivalója van bőségesen hadainknak, de azért küldjünk hazai kolbászt, aszalt gyümölcsöt, lekvárt, száraztésztát, sajtot, mert »jobb ízű a falat, ha mindnyájan esznek« és az otthoni falatok íze az otthon terített asztalát, a messze maradt kicsi házak ebédjének, vacsorájának hangulatát varázsolja a tábori asztalra.

Jobban esik megírni a tábori lapot a hazulról jött ceruzával vagy töltőtollal, megnyugtatóbb a szeretetcsomag dohányának füstje. A szív nemzete a magyar, meg is értette a nemzet azonnal a Vöröskereszt felhívásának mély tartalmát. A szeretet és a gondoskodniakarás azonnal megindult a jelszó elhangzása után mindenütt. Hinni lehet és szép, felemelő tudat már előre is biztosra venni, hogy minden idegenbe került magyar honvéd sűrűn, sokszor találkozni fog a féltő szeretet némán beszédes megnyilatkozásaival: a posta viszi ezerszámra a szeretetcsomagokat a mi hős katonáinknak.

A SZOVJET FRONTON ILYEN UTJELZŐ TÁBLÁK TÖMEGE IRÁNYITJA A CSAPATOKAT. MELLETTÜK NÉMET FORGALOMSZABÁLYOZÓ TÁBORI CSENDŐR ÁLL

Megrekedtek az USA és Japán tárgyalásai

Washington, október 1. Beavatott körökben az a benyomás uralkodik, hogy az Egyesült Államok és Japán tárgyalásai teljesen megrekedtek. Minthogy az eszmecsere a két ország között immár hetek óta tart, Amerikában a tárgyalások kedvező kimenetelének kilátásait nem itélik olyan valószínűnek, mint augusztus 28.-án, amikor Konoye herceg, japán miniszterelnök Roosevelthez levelet intézett.

E hétre tervbevették Hull külügyminiszter és Namura tengernagy, japán nagykövet további tanácskozását.

A legutóbbi héten a megbeszélések folytatásának kérdésében erős csend volt észlelhető. Amerikai részről hangsúlyozzák, hogy Japán Kínával szemben a legutóbbi években követett politikájával megkárosította a Kínában lévő amerikai vagyont, az amerikai érdekeket nem vette figyelembe és igy az amerikai állampolgárokat nem kezelték kellően. Japán már megigérte, hogy ezután máskép lesz, de Washington semmiféle konkrét bizonyitékot nem lát Japán jószándékára. Azt hiszik, hogy éppen a kinai kérdés a legfőbb akadálya a mostani tárgyalásoknak. *(Bud. Tud.)*

Amerikai kereskedelmi hajók a hadműveleti övezetekben?

Washington, október 1. *(A Pest kül. tud.)* **Roosevelt elnök tegnap kétórás megbeszélést folytatott Hull külügyminiszterrel a semlegességi törvény megváltoztatásának részletkérdéseiről. Politikai körökben úgy tudják, hogy a kormány nemcsak a kereskedelmi hajók felfegyverzésére kiván engedélyt kérni, hanem nyomban felhatalmazást kér arra is, hogy az amerikai kereskedelmi hajók a hadműveleti vidékekre is behatolhassanak.**

Az elnök azt kivánja a kongresszustól, hogy a társadalmi gondoskodás mértékét terjesszék ki kétszeresére. A most társadalmi gondoskodás alá eső munkások száma az Egyesült Államokban mintegy negyvenmillió.

Zágrábban a kormány bezáratta a mészárszékeket, mert „feketén" árulták a húst

Zágráb, október 1. *(A Pest tud. jel.)* Zágrábban az utolsó időben *eltünt a marhahús.* Az emberek órákig ácsorognak a mészárszékek előtt, de nem tudnak marhahúshoz jutni. A vizsgálat megállapitása szerint elég hús lett volna a szükséglet fedezésére, de nagymennyiségű hús eltűnt. Kiderült, hogy »feketén« sokkal drágábban adják el. A kormány erre bezáratta az üzleteket és *a jövőben csak az Állatértékesitő Szövetkezet vehet marhát és mérhet ki húst.* A kormány igy ellenőrizheti az eladást és általában a forgalmat.

Vichy követe elhagyja Teheránt

Bern, október 1. Teheráni jelentés szerint a vichyi kormány iráni követe a teheráni kormánytól azt a felszólítást kapta, hogy *szüntesse be tevékenységét.* A francia követség tagjai a legrövidebb időn belül *elhagyják Iránt.* *(Bud. Tud.)*

— **A tantuszrejtegetők ügye.** A *Pest* 1941 augusztus 30.-i számában »*102.140 darab kisszakasz érmét foglaltak le egy bünszövetkezetnél*« cim alatt tudósitás jelent meg, amelyre *Somogyi* Margit, a *Csanády*-utca 8. számú házban levő 14-es számú dohányelosztó tulajdonosnője azt irja, hogy a lakásán tartott házkutatás során nem találtak a detektivek egyetlen kisszakasz érmét sem, ellenben dohány nagyárudájában a dohánykisárusok részére megrendelt és fentartott kisszakasz érmét üzlethelyiségében a rendes helyen találták az évek óta kialakult forgalomnak megfelelő normális mennyiségben. *Somogyi* Margit nem tagja annak a bizonyos bünszövetkezetnek, amelyet a vizsgálattal kapcsolatban a detektivek lelepleztek a kisszakasz mizériák idején.

Ma éjjel újabb bolsevista ejtőernyősöket fogtak el Bulgáriában

Szófia, október 1. A közép-bulgáriai Sliven közelében a keddre virradó éjszaka újabb bolseviki ejtőernyős szabotálók ereszkedtek földre. A bolgár rendőrök a lakossággal körülzárták őket és valamennyit elfogták. Nagymennyiségű robbanóanyagot és egyéb hadiszert találtak náluk. *(Bud. Tud.)*

Nagy az élelmiszerhiány Szerbiában

Belgrád, október 1. *(A Pest belgrádi tud.)* Szerbiában nagy az élelmiszerhiány. Az idén nem termett elég burgonya, azonkívül *nincs megfelelő mennyiségű búza és tengeri.* A hagyma, amit a szerbek igen szeretnek, *szintén ritka portéka.*

Egyes városokban szinte katasztrofális a helyzet. Különösen Nisben kétségbeejtő a lakosság helyzete, mert a várost az új bolgár—szerb határ elvágta eddigi hinterlandjától. *Zsivkovics* Dragolyub nisi polgármester *benyujtotta lemondását,* mert képtelen volt a lakosság számára biztositani a szükséges élelmet a téli hónapokra. *Knezsevics* Bogdánt nevezték ki Nis új polgármesterévé, aki programbeszédében rámutatott arra, hogy kizárólag egy célja van: biztositani a lakosság ellátását. *Radoszávlyevics* Milos földmivelésügyi miniszterhez utazott, aki támogatását kilátásba helyezte Szerbia második városának.

Belgrádban egyébként több értekezletet tartottak és végül is szabad kezet adtak a mészárosoknak a vásárlásra. Az értekezlet határozata értelmében a *Dirisz* néven alakult félhivatalos szövetkezet nagyobb mennyiségű kerti veteményt, burgonyát, valamint vágóállatot fog behozni Szerbiába a Bánátból, hogy biztositsák Belgrád ellátását. Az értekezlet után *a mészárosok, akik több mint egy hétig zárva tartották üzemeiket, újból kinyitottak* és most az új maximális árakon árusitanak.

Az új maximális árak a következők: burgonya nagyban 4, kicsinyben 5 dinár kilónként. A hagyma kilója minőség szerint kicsinyben 5—6 és a csavapcsicsa hagyma 7 dinár. Burgonyát Leszkovác környékén termelnek nagyobb mennyiségben, de ez nem fedezi a szükségletet és ezért a hiányt a Bánátban fogják beszerezni.

Zsirt és zsirszalonnát már két hete nem árultak. Most az új árak a következők: zsir 80, zsirszalonna 70 dinár kilónként. Marhahús 45 dinár kilója, mivel a marha ára élősúlyban 22 dinár. A sertéshús legmagasabb ára 60 dinár, mig a sertés élősúlyban 42 dinár, a birkahús 38 dinár. A kolbász és más henteskészitmények ára 50 dinártól 60 dinárig. A vágott szárnyas kilója 40, az élő szárnyas kilója 36 dinár. Egy tojás ára 2 dinár. A szárnyas árát lényegesen olcsóbban állapitották meg, hogy ezzel is befolyásolják a marha és sertés élősúlyárait.

A főváros és a vidék egyaránt kedvelt kávéházát az

EMKE

KÁVÉHÁZAT

a mai napon átvettem

Törekvésem, hogy ennek a népszerű kávéháznak a közönségét **minden igényt kielégitően szolgáljam ki** és öregbitsem a világhirű magyar vendéglátás jó hirét.

felsőörsi **Kövessy Géza**

SZÍNHÁZI MAGAZIN

ÚJ SZÁMÁNAK 7 SZENZÁCIÓJA

1. A 78 éves Herczegh Ferenc születésnapi ajándéka a Színházi Magazin olvasóinak
2. Bajor Giziről Baróti Géza (Villámfelvételek a Nóra próbáiról)
3. Szabó Lőrinc verse
4. Kemény János báró nyilatkozata az új kolozsvári Nemzeti Színházról
5. Szentgyörgyi Elvira helyszini közvetítése az Új Magyar Színházból
6. Tolnay Klári, Muráti Lili, Lukács Margit, Szörényi Éva és Várkonyi Zoltán a sikerről
7. Zilahy Irén Berlinben előadást tart a magyar szinművészetről

SZINHÁZ ÉS FILM

A MILLIOMOS

Főpróba az Új Magyar Színházban

Vitéz Bánky Róbert, az Uj Magyar Színház donkisotti termetű igazgatója kedden este rendezte első főpróbáját, amikor Bónyi Adorján vigjátékát mutatta be a sajtó képviselői előtt A milliomos címmel. Bónyi Adorján legjobb szándékú színpadi szerzőink közé tartozik, aki a kommerz színpadi áruban is iparkodik elhelyezni azt a morális magot, amely a színpadi alkotást drámai művé avatja. Uj vigjátékának hőse a 60 éves milliomos, afféle self made man, aki életének alkonyán megcsömörlik a világtól, ismeretlen familiájától, és óriási vagyonát méltatlan szülővárosának ajándékozza, hogy visszavonuljon kerti lakába és az üzleti zajtól távol, bukolikus csendben élje le napjait.

A döntő pillanatban előkerül a milliomos kisebbik fia, akit jóformán sohasem ismert, mert felesége miatt mindkét gyermekét elüldözte magától. Felbukkanik a derék és koldusszegény fiatal mérnök, ifjú feleségével, aki egy óvatlan pillanatban bevallja, hogy a borztermészetű vén exmilliomos nem is áll annyira egyedül a világon, mert útban van az unokája. Ez az öreg perverz sündisznó, aki megfontolt, orvosi diagnózis után kiáltó ridegséggel tartja távol magától az egész családját, egyetlen pillanat alatt megváltozik, hideg, páncélos szívébe gyanus érzések tűnnek fel, rájön arra, hogy van, vagy lesz valaki a világon, akit érdemes szeretni.

A menyecske megmagyarázza az önkéntes szegénységbe menekülő öregúrnak, hogy nem volt joga leendő unokáját megfosztani a vagyon boldogságától, mire az gondnokság alá helyezteti magát, vállalja a pecsétes őrültség bélyegét és ezen a jogcímen visszakapja vagyonát. Az áldozattól a család visszahökken s a menyecske most már azt hazudja, hogy nem is lesz gyereke. Az öreg kétszeres csömörrel és csalódással a szívében visszavonul lugasai és sárgarépaültetvényei közé, amikor keresztkomaasszonyától megtudja, hogy az unoka igenis útban van.

Bónyi Adorján merész hazardőr játékra vállalkozott, amikor ebből a lassan pergő témából vigjátékot épített. Az alakok majdnem egytől-egyig ellenszenvesek. Érthetetlen és sokszor indokolatlan a milliomos undok csömöre, aki azért utálja ki fiait a házból, mert évekkel előbb rájött arra, hogy a felesége gyűlöli. Ellenszenves az ügyvéd, az a köz- és váltóbandita, aki azzal perli vissza a hárommilliós vagyont, hogy az ajándékozás révén az örökösödési illetéktől megfosztották az államot és ezt jóvá kell tenni, mert »az állam mindenekfelett«.

Ellenszenves maga az áldozati bárány, a kisebbik fiú, aki bárgyú, mézeskalácsjósággal közeledik apjához, akinek elvetemültsége egyenesen felháborító. A furcsa jellemek közül talán az inas emelkedik ki, ez az ezüstbefaragott igazi ember, aki minden megaláztatás és bolond szeszély ellenére is, egyszerű lakájszívének sugallatát követve kitart az öreg dörmögő mellett. A téma vonala sokhelyütt kisiklik a vigjátéki vágányokról, vagy nyúlós polgári drámába téved, vagy a bohózat színes felhőit súrolja. Mindenesetre méltányolni kell a szerző törekvéseit, aki ezeket a kriminológiai alapon felépített, szétágazó és sötét jellemeket a vigjáték könnyű ügykezelésével iparkodott egybefogni és a témának alárendelni. Segítségére volt ebben az a könnyed és irodalmi nyelv, amelynek sziklás talajából frissen és üdén peregnek a dialógusok.

Az előadást Csortos Gyula, a Nemzeti Színház illusztris művésze rendezte és ő vállalta a főszerepet is. Csortos magánszínházi vendégjátéka minden egyes alkalommal magán viseli azt a megkönnyebbülést, amelyet Csortos nem is titkol, hogy kiélheti egyszer gyermekes játékos hajlamait és nem egyszer a színpadi komolyság rovására abba a stílusba téved, amelyet a nyári színpadok vidám atmoszférájában honosított meg. Alakításának vannak nemesveretű és meghatóan szép pillanatai, sokszor azonban olyasmire vetemedik, ami ártalmas a darabra és ártalmas az egész előadásra.

A nagyság sarkifény sugárzásából Csortosnak sem ártana időnként leereszkedni a színpad naturális világába. Az előadás legjobb alakítása Bilicsi Tivadar nevéhez fűződik, aki a becsületben és alázatban megőszült, tisztelettudó öreg komornyikot játssza dunántúli mágnáskastélyok hagyományos zománcát viselve. A milliomos fiát és menyét, a tiszteletreméltó szélhámosság két hősét Turay Ida és Perényi László játssza. Turay Ida legfrissebb hamupipőkekomplexumában sok őszinteséget és szivet fedezünk fel. Perényi László, elhagyva sok természetellenes modorosságát, férfias egyszerűséggel és szerepe szerint ritkán adódó színezéssel melegíti át a szerep vékony sablonját.

Erősen kiütközött az együttesből Halassy Mariska, aki túlhangosan, stagiona-akusztikához szokva alakította a milliomos nyugalmazott barátnőjét. Két kitünő kabinetalakítást jegyezzünk még fel: Földényi László ügyvédjét és Köpeczi-Boócz Lajos törvényszéki altisztjét. A mutatós és hangulatos díszleteket Básthy István tervezte.

Baróti Géza

Páger Antal

Kovács tanár úr a katedrán

Dr. Kovács István 42 éves egyetemi tanár áll a katedrán és a lenyügözött hallgatóság előtt a konfoglalásról beszél. A tanár úr a Dr. Kovács címmel készülő új magyar film hőse. A film iroda studiójában a felvételhez felépitették az egyetem egyik tanterméne k mását. Ennek a katedráján áll dr. Kovács-Páger Antal tanár úr és magyaráz. Az előadását megkapó figyelemmel hallgatja a diákság, amelyet az előadó tanár úrral együtt Bánky Viktor, a film rendezője állított be.

Csütörtökre halasztották a Royal Revüszínház premierjét

A Royal Revüszínház ma este szándékozott bemutatni Tempó Revü című új műsorát. A nagyszabású technikai előkészületeket azonban megfeszített éjszakai munkával sem sikerült befejezni, tehát a bemutatót október 2-ára, csütörtökre halasztották. A szerdai bemutatóra kiadott jegyeket a Royal Revüszínház pénztára a csütörtöki premierre érvényesiti.

VÉGTELEN ÚT

Az Uránia csütörtöki bemutatója

ZARAH LEANDER

Holnap este Zarah Leandernek, a bűgóhangú svéd színésznőnek új filmjét mutatja be az Uránia filmszínház. A Végtelen út története egy operaénekesnőről szól, aki a mult században szerelmi és politikai ármányok közepén folytatja küzdelmét a boldogságért, ami azonban egyre reménytelenebb lesz és végül a hősnő tragikus elbukásához vezet. A főszerepet természetesen Zarah Leander játssza, ezúttal is pompás énekszámokkal és hangbravurokkal káprázlatja el azt a közönséget, amely megszokta a Zarah Leander-filmek különleges zenei inyenceségeit. Amellett száguldóan izgalmas eseménynyel, ragyogó történelmi pompával fűszerezve tárul elénk a nagy énekesnő s a legmagasabb körök intim élete, amelyben tiszta jellemek époly sűrűn fordulnak elő, mint elszánt, alvilági kalandorok. Zarah Leander partnere Hans Stüwe, a fiatal német filmszínészgárda egyik legrokonszenvesebb és legdaliásabb tagja. A Végtelen út csütörtöktől kezdve kerül az Uránia filmszínház vásznára.

LEÁNYVÁSÁR

Bemutató a Royal Apollóban és az Átriumban

SÁRDY JÁNOS ÉS SZELECZKY ZITA

A magyar filmgyártás örvendetes fejlődése során megszületett az első vérbeli magyar filmoperett, amelynek szövegkönyve a *Leányvásár* című világhírű operett alapján készült. A librettót *Babay* József írta át magyar környezetbe, *Jacobi* muzsikáját pedig *Fényes* Szabolcs modernizálta. A filmet *Podmaniczky* Félix, a kitűnő fiatal rendező készítette, aki pompás szereposztással ajándékozta meg a nagy magyar filmoperettet. A primadonna *Szeleczky* Zita, a bonviván *Sárdy* János, az Operaház nagyszerű fiatal énekese. A komikusok élén *Kiss* Manyi és *Latabár* Kálmán halad, de hozzájuk csatlakozik *Vaszary* Piroska, *Bilicsi* Tivadar és *Makláry* Zoltán. Az első igazi magyar filmoperett káprázatos kiállítással, ragyogó díszletekkel és *Jacobi* muzsikájának ellenállhatatlan varázsával készült. A *Leányvásár* a mai naptól kezdve kerül bemutatóra a *Royal Apollóban* és az *Átriumban*.

A színházak mai műsora

OPERA: *Hegyek alján* (E. 1., ½8). — **NEMZETI:** *A piros bugyelláris* (IV. B., ½8). — **KAMARA:** *Kaland* (8). — **MAGYAR MŰVELŐDÉS HÁZA:** *Szülők iskolája* (5). — **VIG:** *Marie Rose* (8). — **UJ MAGYAR SZINHÁZ:** *A milliomos* (8). — **ANDRÁSSY:** *Boldoggá teszlek* (8). — **MADACH:** *IV. Henrik* (½8). — **FŐVÁROSI OPERETT:** Október 3-tól: *Csodatükör* (8). — **ROYAL REVÜSZINHÁZ:** *Fortissimo* (½9). — **KAMARA VARIETÉ:** *Ramazuri* (½9). — **KOMÉDIA:** *Minden tehén fekete* (½9). — **BÁBSZINJÁTÉK:** *Baj van a mennyországban* (8). — **ERZSÉBETVÁROSI:** *2000 pengős férfi* (½6, ½9). — **JÓZSEFVÁROSI:** *Becskereki menyecske* (½6, ½9). — **KISFALUDY:** *Fityfiritty* (½6, ½9). — **MUZSINKÓR:** Csak vasárnap: *Postás Kati* (½4, 6, 8).

A mozik műsora

ADMIRÁL (553—707): **A Manderley-ház asszonya.** (Mindennap 11 1 3 5/6 ½8 5/10.) Vasárnap d. e. 11-kor. **Dankó Pista.** — **ALKOTÁS** (355—574): **Ujhold.** (½4 ½6 ½8 ½10: V Ü 11 és ½2-kor is.) — **ANDRASSY** (121—127): 13-as ház. (3 ½6 ½8 5/10: V Ü 2 4 6 8 10.) — **ATRIUM** (154—024): **Leányvásár.** (½6, ½8 ½10: Sz V Ü ¼4-kor is.) — **BELVÁROSI** (384—383): **A Manderley-ház asszonya.** Jobbterem ½5 5/8 ½10: V Ü 2 ½5 ½8 ½10: balterem ½8 V Ü 5/6 6 ½9.) — **BELVÁROSI HIRADÓ FILMSZINHÁZ** (181—244): **A Kormányzó Úr látogatása a Vezéri főhadiszálláson. A szövetségesek előnyomulása Keleten.** Széchenyi-jubileum. **Fehér veszedelem** (kultúrfilm). **Rajzos hiradó Indo-Kináról. Különkiadás. Magyar, Ufa, Luce és Fox hiradók.** (Folyt. egyórás előadások 10—24 óráig.) — **BROADWAY** (422—722): **Dalol az éjszaka.** (½4 ½6 ½8 ½10: Sz V Ü ½2-kor is.) — **BUDAI APOLLÓ** (331—300): **Ujhold.** (½5 5/7 8: V Ü 1 ¼4 ½6 ½8 5/10.) Vasárnap d. e. 11-kor: **Juarez.** — **CAPITOL** (134—337): **Két szerelmes óra.** (½4 ½6 ½8 ½10: V Ü ½2 órakor is.) — **CASINO** (383—102): **Walt Disney-parádé: Huncut kis kacsák.** (½6 5/8 5/10: Sz V Ü ¼4-kor is.) — **CITY** (111—140): **Huncut kis kacsák.** (Walt Disney színes meseflimjei.) (5/6 5/8 5/10: Sz V Ü 5/14 5/16 5/18 5/19.) — **CORSO** (182—818): **Háry János.** (½6 ½8 ½10: Sz V Ü ¼4-kor is.) — **CORVIN** (130—584, 138—988): **Rövid ideig zárva!** Átalakitás után mint premierszínház nyilik meg. — **DAMJANICH** (425—644): **A svéd csalogány.** (½4 ½6 ½8 ½10: V Ü 2 4 6 8 10.) — **DECSI** (121—243, 125—932): **Becsületből elégtelen.** (5 ½8 ½10: Sz V Ü 5/8-kor is.) — **ELIT** (114—502): **Dankó Pista.** (4 6 8 10: V Ü 2-kor is.) — **FORUM** (189—707, 189—543): Negyedik hétre prolongálva! **Ne kérdezd, ki voltam.** (½6 ½8 5/10: Sz V Ü ¼4-kor is.) — **GLÓRIA** (427—321): **Madridi kém.** (½5 5/7 9: Sz ½4 ½6 ½8 ½10: V Ü ½2-kor is.) — **HIRADÓ FILMSZINHÁZ** (223—499): **A Kormányzó Úr látogatása a Vezéri főhadiszálláson. A szövetségesek előnyomulása Keleten. Széchenyi-jubileum. Fehér veszedelem** (kultúrfilm). **Rajzos hiradó Indo-Kináról. Különkiadás. Magyar, Ufa, Luce és Fox hiradók.** (Folyt. egyórás előadások 9—24 óráig.) — **HOLLYWOOD** (225—003): **Dankó Pista.** (½4 ½6 ½8 ½10: V Ü ½2-kor is.) — **IPOLY** 292—626): **Manderley-ház asszonya.** (2 ½5 7 ½10: V Ü d. e. 11-kor is.) — **JÓZSEFVÁROSI** (131—316): **Az ököljog.** (½4 ½6 ½8 ½10: V Ü ½2-kor is.) — **KAMARA** (423—001): **Az elsodort ember.** (11 2 4 6 8 10.) — **KULTUR** (188—120): **Édes ellenfél.** (5 ½8 ½10: V Ü 5/2 5/4 5/6 5/8 5/10.) — **LLOYD** (111—994): Második hétre prolongálva! **A nagy riport.** (½4 ½6 ½8 ½10: V Ü ½2-kor is.) — **NYUGAT** (121—022): **A Manderley-ház asszonya.** (½5 7 ½10: V Ü 2 ½5 7 ½10.) — **ODEON** (422—785): **A Manderley-ház asszonya.** (Folyt. ½4 ½7 5/10: V Ü ½2 4 ½7 9.) — **OLYMPIA** (423—188): **Modern szimfónia.** (Mindennap: 11 2 4 6 8 10.) — **OMNIA** (130—125): Hatodik hétre prolongálva! **Csákó és kalap.** (5 ½8 ½10: Sz V Ü 3-kor is.) — **PALACE** (221—222): Második hétre prolongálva! **Közbelén a feleségem.** (11 2 4 6 8 10.) — **PÁTRIA** (145—673): **Dankó Pista.** (4 6 8 10: V Ü 2-kor is.) — **PHÖNIX** (223—242): **A Manderley-ház asszonya.** (Mindennap folyt. 11 ½2 4 ½7 9.) — **RADIUS** (122—098, 120—564): Hetedik hétre prolongálva! **Intermezzo.** (½6 5/8 5/10: Sz V Ü ¼4-kor is.) — **RIALTÓ** (224—443): **Összlánc.** (11 1 3 ½6 ½8 ½10.) — **ROYAL APOLLÓ** (222—002): **Leányvásár.** (½4 ½8 5/10: szombat, vasárnap és ünnepnap 4 6 8 10.) — **SAVOY** (146—040): **Dankó Pista.** (½4 ½6 ½8 ½10: V Ü ½2-kor is.) — **SCALA** (114—411): **Háry János.** (½6 ½8 5/10: Sz V Ü 3-kor is.) — **SIMPLON** (268—998, 268—999): **Dankó Pista.** (½4 ½6 ½8 ½10: V Ü ½2-kor is.) — **STUDIÓ** (223—276): Harmadik hétre prolongálva! **Igy élni jó.** (Mindennap 11 ½2 ½4 ½6 ½8 5/10.) — **TIVOLI** (225—602): **Táncolj és szeress.** (Mindennap: 11 ½2 ½4 ½6 5/8 5/10.) — **TURÁN** (120—003): **A Manderley-ház asszonya.** (11 1 3 5/6 ½8 5/10.) — **URÁNIA** (146—046): **Prolongálva! A becsület lovasa.** (5 ½8 ½10: Sz V Ü 5/3-kor is.) Vasárnap d. e. 11-kor: **Bécsi történetek.** — **VESTA** (222—401): **Harmadik hétre prolongálva! Rosemarie.** (11 ½2 ½4 ½6 ½8 ½10: V Ü 11 2 4 6 8 10.)

Bálthy István

tud.

Laczkó Géza

Az új Medea. Pest,
1941. nov. 27.

TÉLI REGE

Írta: Kárpáti Aurél

Iványak, a legkisebbnek

Mindenkinek az apja tud egy történetet, amelyet elmond a fiának. Az én apám is tudott egyet. Sokszor hallottam tőle. Ezeknek a történeteknek talán épp abban van a varázsuk, hogy annyiszor visszatérnek. Ha az apám jókedvű volt és esténkint mosolyogva jött haza, én boldogan simultam hozzá és könyörögve néztem rá:

— Mondd el a medvekalandot.

Apám kicsit kérette magát. A pipáját kezdte vizsgálgatni, — ejnye, már megint nem szelell — de aztán karikázó füstgomolyagokat fújva, közelebb húzódott a kályhához és hozzákezdett.

Gyönyörű történet volt. Mikor először hallottam, az apámnak még barna volt a haj. Csak a halántéka körül ezüstlött egy deres fürt. A történet ezen az estén volt a legcsodálatosabb és leghosszabb.

— Ötvenegyben — kezdte az apám — kemény tél volt. Félöles hó fedte a Mecseket. Egy ádventi délután egyedül voltam odahaza. Az ablaknál ültem és tanultam a másnapi leckét. Második gimnáziumba jártam akkor s az öreg Vanyeknél laktam, aki első hegedüs volt a székesegyházban. Négy óra után teljesen besötétedett. Alig láttam már a betűket. Felkönyököltem az ablakdeszkára. Kinéztem. Kinn laktunk a város szélén. A ház előtt alig egy kőhajításnyira húzódott a temető fala. Jó magas kőfal volt, sötéten meredt föl a havas fehérségből. A hold vékony kiflije épp akkor búvt ki mögüle s lassan szállt följebb a csupasz faágak között. Egyszer csak valami fekete tömeg tolakodott utána. Nem láttam tisztán, hogy mi az, de egyre mozgolódott, egyre nagyobb lett. A kőfal tetején húzódó hószalagból most egy darab kiszakadt és csomókban hullott lefelé. A hold gyenge fényében olyan volt ott az a sötét, félelmes alak, mint valami óriási kutya. Ahogy ide-oda mozgott, fejével mindúntalan eltakarta a holdat.

— Egyszer csak leugrott a másfélöles falról. Meghempergett a hóban, aztán kétlábra állt. Cammogni kezdett a ház felé. Medve volt. Nagy, barna medve.

— Rettenetesen megijedtem. Moccanni se tudtam, csak bámultam meredten. A medve pedig mindinkább közeledett. Az ablak alatt megállt. Mancsait a párkányra tette. Szaglászni kezdett az üvegen. Hirtelen fölemelte egyik mancsát és belecsapott az alsó ablaktáblába.

— Sikítva rohantam a szoba sarkába. Ott, az égő kályha mellett, eszembe jutott, hogy a medve fél a tűztől. Fölkaptam egy csomó papirost és meggyujtottam. A medve már a törött ablakon nézegetett befelé. Odaugrottam s az orrához nyomtam a lángoló papirost. A medve fölhorkant. Megfordult és gyorsan ellépkedett a temető felé. Átmászott a falon, amerről jött és eltünt.

— Mikor az öreg Vanyek hazajött, nem akarta elhinni: mi történt. De ott volt a betört ablak és a medvenyom a hóban. Reggel bejelentette az esetet a városházán. Estefele nyolc embert küldött ki a tanács. Puskákkal. Ezek lesbeálltak a ház mellett és vártak. Sokáig. Már azt hitték, hogy nem lesz semmi, amikor egy fekete fej bukkant fel a temetőfal tetején. A nyolc vadász egyszerre tüzelt és a medve ordítva bukott vissza a fal mögé.

— Másnap ott volt a bőre, szalmával kitömve, a városháza udvarán . . .

Az apám nevetve fejezte be a történetet, én pedig megkönnyebbülten lélegzettem föl. Kicsit féltem, néha meg is borzongtam, de ez mind csak a gyönyörűségtől volt.

Egy hét mulva megint hallottam a medvekalandot. És aztán mindig, újra meg újra akartam hallani. Szóról-szóra tudtam az egészet. Tudtam, hol tart szünetet az apám, elgondolkozva egy pillanatra: hogy is volt tovább? Tudtam előre, hol fogok félni, hol fogok fölsóhajtani és együtt nevetni az apámmal, aki talán maga is kedvét lelte ebben a naiv, de akkor hihetetlenül szép történetben. S egyre többször kívántam hallani mégis. De az apám azidőtájt sokszor volt komor, rosszkedvű s nekem néha hónapokig kellett várnom.

Ősszel idegen városba kerültem, latin iskolába. Türelmetlenül lestem a karácsonyt, amikor hazamehetek, megint ott ülhetek apámmal a kályha mellett és újra hallgathatom a régi történetet. Soha ilyen hosszú négy hónapom nem volt azóta. Végre otthon voltam. Este a kályhában pattogott a tűz, az apám mosolyogva fújta a tréfás füstkarikákat és én elandalodva hallgattam a hangját. Egyszer csak észrevettem, hogy egy mondatot kihagyott a történetből. A holdat kifelejtette. Csodálkozva néztem rá. S most egyszerre olyan különösnek tünt fel előttem az arca. Mintha megváltozott volna, mióta nem láttam.

A haja egészen deres volt.

Nem szóltam semmit. De valami nyugtalanító érzéssel vártam a húsvétot, amikor újra előkerül a történet. Csakhogy húsvétkor nem hallottam. Az apám szomorú volt, szótalan és a feje még ezüstösebb.

A vakációban aztán, egy nyári este, kinn a lugasban, megint fölhangzott az apám ajkán:

— Ötvenegyben . . .

De most még rövidebb volt a történet. Már az öreg Vanyek is hiányzott belőle. És ezentúl mind ritkábban hallottam a medvekalandot, amely egyre kurtább, fakóbb és töredezettebb lett.

Az apám haja pedig olyan volt már, mint a hó.

Ha olykor, nagyritkán, fölemlegettem előtte a régi történetet, szórakozottan bólintott, igen-igen, emlékszem rá. Néha még ejtett róla néhány szót: Egy medve átjött a temetőn . . . benézett az ablakon . . . másnap lelőtték . . .

Aztán vége lett ennek is. Az apám hallgatva, fáradtan pipázott esténkint a téli kályha mellett. Én meg elszoruló szívvel szomorúan bámultam a parázsba. Nem mertem többé kérdezősködni az öreg Vanyek után. Nem kértem számon az eltünt holdat, a havas temetőfalat és a kitömött medvét. Talán, mert akkor éreztem meg először az életünk fölött valami láthatatlan hatalom szárnycsapását, amely elsimítja a mögöttünk maradt élet nyomait. Mint ahogy a hulló fehér hó belepi a temető falát és az ember fejét.

INTIM LELEPLEZÉSEK A BELGRÁDI KONAK KIRÁLYI TITKAIRÓL

Belgrád, december 24. *(A Pest belgrádi tudósítójától.)* A széthulott Jugoszláviáról igen sok szó esik Szerbiában, a közéletben és a sajtóban egyaránt. Különösen sokat firtatgatják a királyi udvar szokásait, hagyományait és ugyancsak gyakran emlegetik a király környezetét.

Köztudomású volt a királyi udvarról, hogy *a miniszterek igencsak húzódoznak az udvari vacsoráktól.*

— *Aki a királyi udvarnál vacsorázik, az másnap már nem miniszter!* — emlegették fanyaron a szinte már közkeletű szólásmondást, amelyben volt is igazság.

Ugyanis I. Péter király, majd később Sándor király is ezeken az udvari vacsorákon szokta megbeszélni a kényesebb természetű politikai vagy személyi kérdéseket és ilyenkor a fehér asztalnál formákra való tekintet nélkül mondogatták meg véleményüket miniszereiknek. A nép száján terjedő mende-monda szerint Nikola *Pasics*-nak, a világháborús Szerbia egykori miniszterelnökének egyik lemondása már a világháború után a következőképpen zajlott le:

Sándor király vacsora közben odaszólt Pasicsnak:

— *Nézd, Pasics bácsi, a helyzet úgy alakult, hogy most le kell mondanod.* Ha nem tennéd, a pártok felhördülnének. Majd aztán megint eljő a pillanat, amikor újból te lehetsz a miniszterelnök.

»Pasics bácsi« megköszörülte a torkát, megsimogatta hosszú fehér szakállát és rámosolygott uralkodójára:

— Izé, ezt az izét, — az »izé« volt az öreg miniszterelnök állandó szavajárása — felség, nem lehetne holnapra halasztani?

Ugyanis *Pasics szerfölött ragaszkodott a hatalomhoz.* Talán azért, mert oly nehezen jutott a miniszterelnöki székhez. Az Obrenovics dinasztia háromszor ítélte halálra, de mindannyiszor megszökött a kivégzés elől. Szófiába menekült, építészmérnöki munkát vállalt és pompás középületeket épített. Jugoszláviát viszont, amit szintén az ő mesterkedése hozott létre, már nem építette fel ilyen szilárdan.

Azonban a belgrádi konakhoz nemcsak a miniszteri vacsorák kellemetlensége fűződött. Egyéb babona is körül lengte. A szerb dinasztia tagjai például keddi napon senkit sem fogadtak kihallgatáson, mert *a királyi udvar hagyományai szerint a kedd szerencsétlen nap.* A szerb parasztok között szájról-szájra jár, hogy Sándor királyt nem ölték volna meg Marseilleben, ha nem kedden száll hajóra Franciaország felé.

A minisztereket ősi szerb szokás szerint csak keresztnevükön szólítja, letegezi őket a nép s ugyancsak nem tesznek lakatot a szájukra, ha véleményt mondhatnak az állam szolgáiról.

Pasics miniszterelnökkel történt meg, hogy egyszer Uzsicére ment, a tudálékos szerbek hazájába. A Fő-téren egy bérkocsi bakján állva intézett beszédet a tömeghez. Az uzsiceieknek nem tetszett Pasics radikális programja és *ugyancsak ledorongolták miniszterelnöküket.*

Pasics bólogatott a szidalomáradatra és nem csökkenő derűvel felelt:

— Látjátok emberek, ilyenek vagytok ti! Én szabadságot ajándékoztam nektek, hogy szabadon szidhassák az anyámat!

A tömeg elhallgatott és mikor Pasics egy hét mulva újra Uzsicébe érkezett, már örömriadallal fogadták és nyugodtan végighallgatták az »öreg róka« fejtegetéseit.

Érdekes emléket mesélnek Belgrádban dr. Momcsiló *Nincsics*-ről, a volt jugoszláv külügyminiszterről.

Nincsics névnapját ünnepelte. Ez alkalommal Sándor király is meglátogatta külügyminiszterét topcsideri villájában. A kastélynak is beillő ház *pazar fényűzéssel volt berendezve.* Sándor király pedig ellensége volt minden luxusnak. Miniszterei tudták ezt róla, de nem sokat törődtek nézetével.

Sándor király Nincsics dolgozószobájában felfedezett egy pompás vázát.

— Gyönyörű! — vetette oda a dicséretet Nincsics felé.

— Csekélység, felség! — válaszolt a külügyminiszter. — Párisban találtam egy műkereskedésben, amikor legutóbb kint jártam.

— No és mennyibe került? — érdeklődött a király.

Nincsics habozva felelt:

— Már nem is nagyon emlékszem. *Talán 8—10.000 frank volt.*

— Érdekes! — válaszolt Sándor király — tőlem *ugyanez a műkereskedő, ugyanezért a vázáért 2 millió frankot kért,* dehát nekem nem volt annyi pénzem, hogy megvegyem.

Sándor király a beszélgetés után néhány pere mulva eltávozott, *Nincsics pedig nyomban megírta a lemondólevelét.* Soha többé nem lett belőle miniszter, csak most áprilisban a puccskormányban.

Ennek az átkát nyögi most Szerbia.

Huszonhárom év óta először ünnepel karácsonyt a felszabadított területek orosz népe

A Gergely naptár szerint karácsonyt ülő népek szent estéje után *nyolcadnapra virrad fel a görögkeleti ritus szerint Krisztust vallók karácsonya.* A szentek aromásával dús aranyozással, pompával telerakott, misztikus félhomályú bazilikákban, egyszerű kicsiny fatemplomokban ekkor zendül fel a pópa ajkán a karácsonyi ének és hajlik mély alázatában a templom padlójáig. Krisztus megszületése feletti örömében az Istent görögkeleti módon tisztelő hivő. A legszínpompásabb, *legáhítatosabb görögkeleti karácsonyok azelőtt az orosz birodalomban voltak,* ahol a karácsony, a husvét mellett *az év legnagyobb ünnepe volt.* Ilyenkor még a legszegényebb orosz család is vendégeskedést rendezett és szívesen láttak asztaluknál boldog-boldogtalant, idegent, barátot egyaránt.

Az orosz nép vallásosságának egyik legerősebb gyökere volt a karácsonyi ünnep és *a bolsevizmusnak legsürgősebb cselekedetei közé tartozott, hogy halálbüntetés terhével eltiltsa a karácsony megünneplését.* Ezerkilencszáztizenkilenc karácsonyán már a véres hétköznapok feketeségébe süppedtek az orosz Krisztus-hivők és azóta legfeljebb nagy titokban eldugott kicsiny falucskákban, vagy a szibériai őserdők telepein merte megszegni, életét kockáztatva, a bolsevisták parancsát egy-egy hivő lélek. Most azonban ez év karácsonyán a bolsevizmus átkától megszabadított területeken *a rendeltetésüknek újra átadott templomokban kigyulnak a gyertyák* és újra megzendülnek a karácsonyi énekek, bizonyságául annak, hogy a hitet rémuralommal sem lehet kiölni az orosz népből.

Az ember értékének egyetlen fokmérője a becsületesen végzett munka

A pestszenterzsébeti vitéz *Gira* és *Becsey* Fémárugyár tegnap délben rendezte karácsonyfaünnepélyét a gyár dísztermében. Az ünnepségen megjelent *Törs* Tibor, a képviselőház alelnöke és a város vezetői. *Romy* Árisztid polgármester vezetésével. *Törs* Tibor mondott ünnepi beszédet. Arról szólott, hogy *ez a gyár két világháborút járt bajtárs becsületes összefogásából és munkájából született.* Egy kis műhelyből szorgalmas munkával Pestkörnyék egyik legnagyobb és legkorszerűbb gyárüzemévé fejlesztették; ma már több mint 600 munkásnak ad kenyeret. A vállalat vezetőit és munkásait mindig az a szeretet és megbecsülés hozta össze a közös karácsonyfa alá, amely *nem ismer ellentéteket és válaszfalakat munkaadó és munkás között.* Ez a tiszta keresztény, magyar alapítású és ilyen szellemben vezetett gyár példát mutatott annak a felfogásnak az érvényesítésére, amely szerint *az ember értékének egyetlen fokmérője a becsületesen végzett munka.*

A tisztviselők és munkások szónokainak beszéde után *kiosztották az ajándékcsomagokat.*

— **Rómaikori lelet a mohácsi szőlőhegyen.** A *Pest* pécsi tudósítója jelenti: Forgatást végző munkások a mohácsi szőlőhegyen *kifalazott temetkezési helyre akadtak.* A sírban *egy öreg ember csontváza, rozsdás vasedény és üvegedény volt,* mely utóbbit a kincset sejtő szőlőmunkások bontás közben összetörtek. A mohácsi II. Lajos Múzeum vezetősége megállapította, hogy *a lelet rómaikori mellékletei, sajnos, elpusztultak a felizgatott fantáziájú kincskeresők ásói alatt.*

JNNEPI MŰSORUNK:
GYURKOVICS FIÚK
Zenés magyar világfilm
Turay, Szilassy, Simor, Perényi
LLOYD, HOLLYWOOD, SAVOY

SZINHÁZ ÉS FILM

Boronkay lányok

Operettbemutató a Művelődés Házában

Az Uj Magyar Színház daliás és tehetséges vendég-különitménye mutatta be a Művelődés Házában Pusztaszery Margit és Horváth Jenő Boronkay lányok című operettjét, amelyet Tihanyi Vilmos békebeli operett-rutinnal és úri mértéktartással rendezett s amelyet Endre Emil lendületesen, a jazz-muzsika őszinte hódolatával vezényelt. A történet nem túlságosan igényes, afféle rokonszenves és könnyen kezelhető pótanyagként hat, amellyel hellyelközzel meg lehet toldani a régi operettek hiányait. Annál jobb volt a vidáman pergő előadás, amelyben az operettgárda kiválóságai sorakoztak fel.

A két primadonnaszerepet Déry Sári és Zimonyi Márta játszotta. Déry Sári hollywoodi modernsége ezúttal meglepő temperamentumkészségben és boszorkányos táncszámokban robbant ki, míg Zimonyi Márta a biedermeierszendeségét képviseli. A bonviváni poszton a sokoldalú Perényi Lászlót láttuk viszont, aki époly elegánsan és fölényesen viseli a bonviván garderobját, mint Jázon hellén kellékeit.

Az operetti humor frontjáról ki kell emelnünk Halassy Mariska jóízű túlzásait, Juhász József természetes és zamatos magyar kedélyét, Pethes Ferenc pörge és kipedrett operetti hagyományokon lépdelő Hetyke Pistáját, továbbá Alszeghy Lajos chaplini humorral karikirozott süket urát. A nagyszámú szereplőgárdából meg kell még említeni Fónay Mártát, a szubrett-utánpótlás reménységét, Nagyajtay György amerikai arcélét, Szentiványi Bélát, Zilahy Pált, Török Ilonát, a tehetséges kezdőt és Botond Máriát. Básthy István mutatós díszletei között pereg le az operett, amelynek a karácsonyi ünnepkörben nyilván megérdemelt sikere lesz. (b.)

LEHÁR FERENC BUDAPESTEN

Lehár Ferenc tegnap Budapestre érkezett és magával hozta a Cigányszerelem című operettjének új zenei részleteit, amelyeket átnyujtott Márkus Lászlónak, az Operaház igazgatójának. Ezek az újítások operai méretüvé nagyitják fel a nagysikerü hajdani operettet. A daljáték Innocent Vince Ernő új szövegkönyvével Garabonciás diák címen 1942 december 6.-án kerül bemutatásra az Operaházban.

Karácsony a Fővárosi Operettszínházban

Bubik Árpád, a Fővárosi Operettszínház igazgatója érdekes újitást vezetett be színházában. A keddi előadás után megható karácsonyfa-ünnepséget rendezett, amelyen a színház valamennyi sztárja, színésze és műszaki alkalmazottja résztvett. Az előcsarnokban állitották fel a hatalmas karácsonyfát, amely alatt ajándékcsomagok óriási halma hevert. A karácsonyfa alól Bubik Árpád kivánt kellemes karácsonyt valamennyi színészének és alkalmazottjának, majd a színházi énekkar karácsonyi éneket adott elő. Ezután az igazgatói iroda alkalmazottai szétosztották Bubik Árpád karácsonyi ajándékait, amelyekből a színház minden tagja és alkalmazottja egyformán részesült. A megható kis karácsonyi ünnepség a Himnusz eneklésével ért véget.

Clara Dea, a kezdő csillag

Misley Anna balettiskolájából került ki ez a fiatal kígyóderekú táncosnő, aki a Royal Revüszínház ehavi műsorának nagy meglepetése volt. Finom metszésü arca, dallamosan kifejező mozgása és született táncosnők jellemző zenei kulturája teszi érdekessé és vonzóvá fellépését. Kezdő létére máris komoly sikerekre tekinthet vissza. A Nemzeti Színházban a »Csongor és Tünde« előadásán tünt fel, ahol előkelő színésztársaságban és nagy nemzetiszínházi kiállításban is magára vonta a figyelmet. *Heinemann* Sándor szerződtette ezután a Royal Revüszínház műsorára, ahol *Molto* híres *Boleró*-ját táncolja és ezzel a kis számmal is megérdemelt forró sikert arat estéről-estére. A vérbeli fiatal táncosnő a pesti előadó-dobogók és színpadok elkövetkező éveiben még igen sok érdekes és jelentős szerephez fog jutni.

RÉGI KERINGŐ

A Scala, Atrium, Casino mai bemutatója

SZILASSY LÁSZLÓ ÉS SZÖRÉNYI ÉVA

A karácsonyi magyar filmek nagy piacán ma este kerül bemutatásra a Jupiter-film Régi keringő című vigjátéka. Ez a film egy bolondos, de aranyosszivü amerikai kislány budapesti kalandjairól szól, aki azt hiszi, hogy ebben az országban is mindent úgy lehet csinálni, mint Amerikában. Feltevésében alaposan csalódik, grófi udvarlóját taxisofőr helyettesíti, a kalandok sokhelyütt burleszki bonyodalomba követik egymást, de a végén minden jórafordul s a történetet a boldog happy-end napsugara ragyogja be. Kitünő és népszerü szereplőgárda állt a film rendezőjének rendelkezésére. Az amerikai kislányt Zsilley Margit, a daliás grófot Szilassy László, az elragadó taxisofőrt Páger Antal játssza, de vezető szerepe van a ragyogó Szörényi Évának is. A Scala, Atrium és Casino mai bemutatója a legnagyobb siker jegyében indul.

OPERETT a Studióban

A Studio filmszinház műsorára tűzte a Tobis európalhirü zenés filmjét, amelyet Willy Forst rendezett Operett címmel. Willy Forst a bécsi operett pompás és csillogó cavalvade-ját állitotta össze abba a korba ágyazva, amelyben Strauss, Millöcker és Suppé kedélyes műfaja, a császárváros híres operettje virágzott. Franz Jaunernek, a híres bécsi operett-igazgatónak életregénye voltaképpen a film, amelyben lezajlik a nagy háborúság a zeneszerzők között s a békés háborúból a diadalmas bécsi operett kerül ki győztesen. Willy Forst játssza Jaunert, Leo Slezák Millöckert, Maria Holst és Dora Komar a két női főszerepet.

ALKONYAT a Capitolban

A francia filmgyártás merész és művészi drámáját, az *Alkonyat*-ot tűzi műsorára a mai naptól kezdve a Capitol filmszínház. *Raimu*-nek, a nagy francia jellemszínésznek megrendítő drámája ez a film, melyben egy, a gyarmatokról hazatért idős férfi szerelemre lobban a kikötő kis virágszála iránt, aki reménytelen szerelemmel a szivében keresi azt a férfit, aki örökre elhagyta. Az utolsó szerelem fellobbanása és megrázó tragédiába való elhamvadása a történet, amelyben *Raimu* óriási alakitást nyut. Francia izlés mérsékli a kényes témát s teszi hatalmas művészi élménnyé az Alkonyat minden percét, amelynek női főszerepét a gyönyörü Jacqueline Delubac játssza.

A színházak mai és karácsonyi műsora

OPERA. Szerda: Nincs előadás. Csütörtök d. u.: Jancsi és Juliska. A babatündér (gyermekelőadás, 3); este: Manon (bérletszünet, 7). Péntek d. u.: A mosoly országa (bérletszünet, ½3); este: Hovanscsina (bérletszünet, 7). — NEMZETI. Szerda: Nincs előadás. Csütörtök d. u.: Csongor és Tünde (½4); este: Nóra (½8). Péntek d. u.: Törtetők (½4); este: Nem élhetek muzsikaszó nélkül (½8). — KAMARA. Szerda: Nincs előadás. Csütörtök d. u.: Kaland (½4); este: Koncert (¾8). Péntek d. u.: Koncert (½4); este: Kaland (¾8). — MÜVELŐDÉS HÁZA. Szerda: Nincs előadás. Csütörtök, péntek d. u. és este: A Boronkay-lányok (3, ½8). — VIG. Szerda: Nincs előadás. Csütörtök és péntek d. u.: Hazudj nekem (½4); este: Cecilia (8). — ÚJ MAGYAR. Szerda d. u.: Gyermekelőadás (4). Csütörtök d. u. és este: Szép az élet (4, 8). Péntek d. e.: Gyermekelőadás (11); d. u. és este: Szép az élet (4, 8). — PESTI. Mindkét nap: Tüzvész (8). — MADÁCH. Csütörtök, péntek d. u. és este: Körtánc (½4, 8). — ANDRÁSSY. Csütörtök, péntek d. u. és este: Boldoggá teszlek (½4, 8). — FŐVÁROSI OPERETT. Csütörtök, péntek d. u. és este: Múzsák muzsikája (½4, 8). — ROYAL REVÜSZINHÁZ. Csütörtök, péntek d. u. és este: Revürapszódia (½5, ½9). — KAMARA VARIETÉ. Csütörtök, péntek d. u. és este: A légiók Vénusza (½5, ½9). — KOMÉDIA. Csütörtök, péntek d. u. és este: Hébe-hóba (½5, ½9). — BÁBSZINJÁTÉK. Mindkét nap: Istvánka (8). — ERZSÉBETVÁROSI. Mindkét nap: A csavargólány (¼4, ¾6, ½9). — JÓZSEFVÁROSI. Mindkét nap: Kolozsvári dáridó (¼4, ¾6, ½9). — KISFALUDY. Mindkét nap: A legkisebbik Horváth-lány (¼4, ¾6, ½9).

Fényes Alice Móricz Zsigmond filmjében

A Vígszinházban nagy sikerrel bemutatkozott kolozsvári színésznő, Fényes Alice, karácsonyi ajándékként megkapta első filmszerződését. A Pegazus-film női főszereplőnek szerződtette Móricz Zsigmond Szép esillag című filmjéhez, amelynek forgatókönyvét Jankovich Ferenc irta. Fényes Alice partnere Páger Antal lesz.

Hegedüs Tibor — filmrendező

Hegedüs Tibor, a Vígszinház kitünő főrendezője, tíz esztendő után ismét filmet forgat. *Tavaszi szonáta* címmel készül a film, *Lévay* Béla produkciójában, az olasz *Esperia*-film számára. Ez az első film, amely olasz produkcióban, magyar műteremben készül. A forgatókönyvet *Lévay* Béla irta.

Mai filmkritika

PINOCCHIO

Radius

Walt Disney újabb varázslata ejtette ámulatba Budapestet. Filmredolgozta fel Collodi olasz meseiró több mint százéves meséjét, a kis falábú Pinocchio elragadó történetét, aki egy öreg bábufaragó műhelyében született és akit a Kéktündér, az igazi kisfiú kalandos életével ajándékozott meg. A kis falábú történetén keresztül minden gyermek szimbolikus kalandozása elénk vetül az élet titokzatos erdejében. A varázslat ott kezdődik, ahol Walt Disney az ecsethez és rejtelmes mesterségének többi műszeréhez nyúl. Csodálatos színekkel, a káprázat sugártörésével támad fel előttünk egy világ, a mese elbájoló földöntúli világa, amelyben mindenki úgy él és mozog, mint a földi létben s mégis homlokán viseli a mesevilág jelképes csillagát. Walt Disney most önmagát múlta felül, ötletei ámulatból ámulatba hajszolják a nézőt, a derüs szellem, a játékos képzelet és a rajzfilm semmi lehetetlent nem ismerő technikája tette lehetővé, hogy minden gondunkkal és bajunkkal együtt elragadjon bennünket Pinocchio szivderitő históriája. Költészet és a kor fölényes technikája, egy rejtelmes bravur és egy tisztaszivü ember csodálatos képzelete ölelkezik össze a filmben, melynek két órája őszinte és tiszta ajándék öregnek, fiatalnak egyaránt. (b.)

Néma kolostor

Omnia, City

A történelmi filmek divatja megihlette a magyar filmgyártást is. Nyilván ennek köszönhető *Eötvös* József híres, klasszikus regényének, a *Karthauzi*-nak átdolgozása, amelyet *Néma kolostor* címen mutatott be az Omnia és a City filmszínház. A film erényei közül elsősorban a regényes kor élethü visszaállítása, a színészek korszerü stilustartó játéka és az egész produkciót átfonó bőkezűség emelkedik ki. A rendezőnek pedig nehéz dolga volt, mert hiszen a kor festői és regényes világa alaposan igénybevette *Pagonyi* János díszlettervező minden készségét, de a film valamennyi színészét és technikai alkalmazottját is, de szerencsére sikerült minden stilustalanságot és kirívó hibát elkerülni. A főszerepeket az elragadóan bájos és mélyen emberi *Tolnay* Klári, a barátcsuhában is férfias és erőteljes *Jávor* Pál, a filmen ritkán szereplő, de annál több értéket jelentő *Lukács* Margit, a pompásan táncoló és féktelen temperamentumú *Egerváry* Bea játssza. A filmet *Fröhlich* Károly hangulatos **aláfestő muzsikája kiséri.**

Sir Csang vagy Sir Sek?

A nemes embert megkülönböztetett tisztelet övezi Angliában Oroszlánszívű Richárd óta. Címe ez: *Sir* (ejtsd: ször). »Vasbordájú« lovagok, rettenthetetlen vitézek, a »fekete herceg« bátor testőrei kapták annakidején ezt a címet, talpig férfiak, akik megalapozták Anglia nagyságát. A cím pedig szállt apáról fiúra s a történelem folyamán őfelsége, a britek királya olyanokat tüntetett ki mindig a nemesi címmel, akik valamilyen hősi cselekedettel sikeresen növelték Nagybritannia dicsőségét. Külföldi alig kaphatta ezt a kitüntetést, legfeljebb akkor, ha rendkívüli szolgálatokat tett Angliának.

Emlékszünk az első külföldi Sir-re. Basil *Saharoff* volt, a levantei görög zsidó, »Európa rejtélyes embere«, az első nagy fegyor, aki hadianyagszállításaival támogatta Angliát és hihetetlen vagyon ura lett. Ő volt az első külföldi »vasbordájú«, az első idegen Sir, az elmult világháború egyik legnagyobb bűnöse: Sir Basil. (A cím ugyanis mindig a keresztnevet előzi meg és a vezetéknév elhagyható.) A fegyvereken szerzett milliókat mint rettenthetetlen vitéz, annakidején a montecarlói játékkaszinóba fektette.

Azóta alig tudunk arról, hogy Sir címet kapott volna külföldi. Most aztán itt a legújabb Sir!... Csak azt nem tudjuk, hová kell illeszteni a magas címet... *Sir Csang?*... *Sir Kai?*... Avagy *Sir Sek?*... A csungkingi vezér Csang-Kai-Sek kapta meg ugyanis a magas címet. *Sir Csang-Kai-Sek.* Katonák és hadianyag helyett egyelőre ezzel kell megelégednie.

Most már csak azt várjuk: mikor kerül sor — *Sir Joseph-re?*... A »vasbordájú« nemesek sora így aztán tökéletes lesz a fegyverszállító görög zsidótól a rettenthetetlen kínai tábornokon át a Kreml uráig. *Sir Basil*... *Sir Sek*... *Sir Joseph*...

Türelmetlenül várjuk Sztalin magas kitüntetését, ami nem késhet már sokáig a londoni ködben. De eláruljuk, Sir-nek szólítani valakit nem is olyan nagy dolog. Angliában ugyanis, amikor az angolok egymásközött vannak, a Sir megszólítás — amint az angol társadalmi szabályok ezt előírják — a közönséges életben *minden tisztességes embert megillet.* Úgy látszik, csak külföldön más a helyzet. Ott a tisztesség — ha Nagybritannia érdekei úgy kívánják — nem okvetlenül szükséges kellék.

Ponyvaregények hatása alatt követett el gyilkosságot egy suhanc

Makó, február 25. A csendőrség elfogta azt a tizenhétéves suhancot, aki vasárnap este *Sepsei* Antal makói tanyásgazda ellen revolveres merényletet követett el. *Kihallgatása során azt vallotta, hogy ponyvaregények hatása alatt követte el tettét,* sőt az volt a terve, hogy az egész Sepsei családot — amellyel egyébként rokonságban áll — kiirtja. Vallomása után beszállították a szegedi ügyészség fogházába. Sepsei Antal gazda állapota lényegesen javult.

— **Csathó Kálmán:** *Divat! — Nem divat!* Csevegések asszonyokról, férfiakról, pénzről, szokásokról, amelyek elmultak és a hóbortokról, amelyek hódítanak csatókálmáni bölcs, derűs humorral, olykor az irónia fricskáival megtüzdelve. Ezek az írások nem most születtek meg az íróasztal mellett, hanem szerzőjük húsz év termésből tallózza össze őket, de éppen ez a lenyűgöző bennük. Látni, olvasni egy évtizeddel előbb kimondott ítéletet, amely megjósolja sorsát valaminek, ami akkor megdönthetetlennek és örökké élőnek látszik, különös élvezet, ha ezt abban a formában adja az író az olvasó elé, ahogy *Csathó* Kálmán. A napihírek súlyos, nehéz táplálékа mellett, amellyel az idők táplálnak bennünket, szinte szibarita fényüzéssel elkészített, ínycsiklandó francia előétel ez a kötet. *Singer—Wolfner-kiadás.*

Hitler üzenete legrégibb harcostársaihoz a közeledő végső leszámolásról a pártalapítás évfordulóján

München, február 25. *(Német TI)* A Führer legrégibb harcostársai kedden a Hofbräu ünnepi termében ünnepséget rendeztek a német nemzeti szocialista munkáspárt alapításának 22. évfordulója alkalmából. Ezen a 22 esztendő előtti emlékezetes napon ismertette Hitler Adolf először többezerfőnyi hallgatósága előtt a pártprogram huszonöt pontját. A Führer, aki ebben az évben a bolsevizmussal való végleges leszámolás előkészületei miatt ezt a napot nem tölthette legrégibb harcostársai körében, az egybegyűltekhez üdvözletet intézett, amelyben többek között ezeket írja:

— Sok év óta először történik, hogy nem tudok részt venni legrégibb harcostársaim emléknapján. De nem hagyhatom el a főhadiszállást éppen akkor, amikor végefelé közeledik ez a tél, amelytől ellenségeink mindent reméltek. Most, amikor a téli ereje megtört és Krim-félszigeten, valamint Oroszország déli részén a hó már olvadni kezd, nem hagyhatom el helyemet, ahol megtörténnek az előkészületek a végső harcra és leszámolásra az ellen az összeesküvés ellen, amely kezdve a plutokrata világ bankházaitól a Kremlig, egy és ugyanazt a célt követi: az árja népek és emberek kiirtását.

— Előttünk, nemzeti szocialisták előtt a zsidó kapitalizmusnak és bolsevizmusnak ez a közössége nem új, mint az országunk belsejében az első világháború alatt és után történt, ma is csak a zsidók és megint csak a zsidók azok, akiket felelőssé kell tenni a népek közti viszályért. Ma a nemzeti szocialista és a fasiszta forradalom gondolatai meghódítottak nagy és hatalmas államokat és beteljesedik az a jóslatom, hogy ez a háború nem az árja emberséget semmisíti meg, hanem a zsidót fogja kiirtani. Bármit hozzon is ez a küzdelem, vagy bármilyen sokáig tartson, ez lesz a végeredmény. És csak akkor, ezeknek az élősködőknek kiküszöbölése után jön majd el a szenvedő világ számára a népek megértésének és ezzel az igazi békének hosszú korszaka. A Gondviselés, amely hosszú évek során megáldotta küzdelmünket, most is nekünk juttatja majd a végső győzelmet. Ami akkor pártprogram volt, az ma egy új és jobbá váló világ alaptétele. *(MTI)*

A hármasegyezmény hatalmainak állandó tanácsa ülést tartott Berlinben

Berlin, február 25
(A Pest berlini szerkesztőségének telefonjelentése)

Hivatalosan közlik, hogy a háromhatalmi egyezményben kijelölt bizottság, a hármasegyezmény hatalmainak állandó tanácsa tegnap Berlinben ülést tartott. Az ülésen Ribbentrop birodalmi külügyminiszter elnökölt, Japánt és Olaszországot berlini nagyköveteik képviselték. A hármasegyezmény nagyhatalmai által alkotott egyéb bizottságok tagjai szintén résztvettek az állandó tanács ülésén.

Politikai körökben ezt a közleményt kapcsolatba hozzák a Wilhelmstrasse illetékes tényezőinek, a jelenlegi helyzetről mostanában tett nyilatkozataival és úgy vélekednek, hogy ez is szándékos utalás arra, hogy most már minden a tavaszi offenzíva előkészületeinek érdekében történik. O. v. H.

Zátonyra futott egy amerikai cirkáló és egy teherhajó: 109 halott

Washington, február 25. A tengerészeti minisztérium közleményt adott ki arról, hogy a Truxton nevű amerikai cirkáló és a Pollux nevű szállító gőzös Uj-Fundland közelében zátonyra futott. A szerencsétlenség alkalmával 109 ember, tiszt és tengerész, életét vesztette. *(Bud. Tud.)*

A rendőrökre támadt a szökött fegyenc

Sopron, február 25. *(A Pest tudósítójától.)* Közel egy évvel ezelőtt a soproni ügyészség fogházából fényes nappal, *a fogházudvar hatméteres kőkerítésén át Huber* György, csempészésért már többször elítélt rovottmultú egyén megszökött. Azonnal széleskörű nyomozás indult kézrekerítésére, elrendelték országos körözését, de *Huber* Györgynek mindig sikerült kibujnia a hatósági közegek elől. Vissza-visszatért Sopronba, ahol a barátnőjénél, vagy *Horváth* Gyula nevű barátjának lakásán kapott búvóhelyet. Többször is kiszökött külföldre és csempészéssel foglalkozott. Az elmult napokban a hatóságok bizalmas értesítést kaptak arról, hogy *Huber* György ismét Sopronban tartózkodik.

Kora reggeli órákban három rendőr jelent meg a lakásban, *az álmából felzavart Huber azonban szembeszállt a rendőrökkel,* a kezeügyébe eső tárgyakat feléjük dobta, majd közelharcban rúgta, harapta a rendőröket, úgy hogy az egyik rendőr kénytelen volt revolverét is elővenni. Azzal vágta fejbe Hubert, aki az ütéstől elkábult. Csak így tudták nagy nehezen megkötözni. Ütés közben véletlenül a revolver is elsült, de szerencsére a falba fúródott anélkül, hogy valakiben is kárt tett volna. *Huber* Györgyöt erős rendőri fedezettel és megvasalva kísérték be az ügyészség fogházába. Felelnie kell nemcsak a szökésért, hanem a szökése alatt elkövetett egyéb bűncselekményekért és a hatósági közeg elleni erőszak miatt is.

A Rába sürgős szabályozását kéri a kormánytól Vas megye törvényhatósága

Szombathely, február 25. *(A Pest tud.)* Annak ismétlése, hogy a Rába Magyarország egyik legszeszélyesebb és legveszélyesebb folyója — szinte már közhely. A Rába minden évben veszélybe dönti Szentgotthárdtól Győrig, de különösen vasmegyei szakaszán a partmenti lakosságot, nemcsak az évenkint háromszor—négyszer megismétlődő áradásával, hanem azzal a romboló munkával is, amiket a partjain levő földeken okoz. Nem hiába panaszolják évek óta a rábamenti gazdák, hogy a »*Rába meglopja őket*«. Igazuk van. *Egy-egy áradás után a szántók, legelők, erdők igen tekintélyes része szakad a Rábába, tépi, szaggatja, nyüvi a partokat a Rába annyira, hogy Vas megyében számtalan az a hely, ahol nem is egy, de sok gazdát kolduszegénnyé tett már a Rába.* Évek alatt egész termőföldjét szétszaggatta ezeknek a gazdáknak a Rába, belesodorta a mederbe, hol az üres, szántatlan földet, hol a bevetett területeket és nem egy azoknak a községeknek a száma sem, amelyekben a Rába egész utcasorokat lakoltatott ki és vitte el a partjai közelébe épített lakóházakat.

A Rába pusztításaival most Vas megye törvényhatósága foglalkozott. A kérdésnek időszerűséget adott a Vas megye törvényhatóságához érkezett az a németországi hatósági bejelentés, ami egyben *a német hatóságok jóakaratú figyelmeztetését jelenti,* hogy *Németországban a Rába forrásvidékétől a szentgotthárdi országhatárig szabályozni fogják a Rábát.*

A német hatóságoknak ez a figyelemre méltó, jóakaratú figyelmeztetése talált visszhangra Vas megye törvényhatósága előtt, ahol a *Vasmegyei Gazdasági Egyesület,* a vasi gazdák érdekszervezete javasolta, hogy Vas megye sürgős feliratban kérje a kormánytól a Rába sürgős szabályozását és hogy ezt a szabályozást a kormány haladéktalanul illessze bele a tervezett nagyszabású vízügyi programjába. Igy szól a vármegye javaslata:

— A Rába szabályozására a legnagyobb szükség van, mert Németországban a Rába forrásvidékét egészen a jelenlegi magyar határig szabályozzák és ha a jelenlegi határtól nem szabályozzák sürgősen nálunk is a Rábát és vele kapcsolatosan nem fejezik be a Marcal szabályozását is, olyan veszedelmek zudulnak a Rábamentére, amik végső katasztrófát jelentenének az egész Rába és Marcal vidékére. *A magyar kormány most készítette el azt a nagyszabású vízi-programját, amelynek keretébe okvetlenül bele kell illeszteni a Rába-szabályozást is.*

Vas megye törvényhatósága nemcsak elfogadta a gazdák érdekképviseleti szervének javaslatát, hanem már el is készítette a kormányhoz küldendő sürgős feliratát, amitől feltétlenül a Rába-szabályozás megindítását várja.

— **A dolgozó nő gyorskonyhája** címen két tanfolyam kezdődik a Népművelési Bizottság háztartási telepén a Gázművek Vilmos császár-út 3. sz. alatti mintakonyhájában. I. csoport február 27-től április 10-ig minden pénteken délután 5—7-ig. II. csoport március 3-tól április 7-ig minden kedden 5—7-ig. Tandíj 5 pengő, beiratási díj 1 pengő. Anyagmegtérítés alkalmanként. Minden kedden és pénteken délután 5 órakor bemutató főzőelőadás — időszerű ételekkel — a gáz takarékos használatáról. Belépődíj nincs.

SZÍNHÁZI MAGAZIN
UJ SZÁMÁNAK 7 SZENZÁCIÓJA
1. Babay József alkalmi költeménye: „Imádság"
2. Baróti Géza kritikája a Sasfiókról
3. Ottlik Pálma bírálata az új Walkürről
4. Szentgyörgyi Elvira helyszíni közvetítése az Új Magyar Színház újdonságáról
5. Hortobágyi és Vasi rajzos humoreszkje Vaszary Piriről és kislányáról
6. Tőkés Anna otthonában
7. Sármay Alajos levele a „Társaság"-hoz

SZINHÁZ ÉS FILM

NÉGYES

Bemutató az Uj Magyar Színházban

Az Uj Magyar Színház kedden este tartott főpróbát Asztalos Miklósnak, a Nemzeti Színházban már sikeres tűzpróbákat kiállt szerzőnek Négyes című vígjátékából. Asztalos Miklós a nehézkesebb és sűrűbb történelmi színművek után vérbeli vígjátékot írt olyan alapötletet dolgozva fel, amelyért az amerikai filmgyárak aranyat fizettek volna. A Négyes voltaképpen négy elragadóan kedves és tehetséges szélhámos, afféle szolid és óvatos riviérai briganti története, akiket elragad a szakmai láz, a félreértés következtében egymáson próbálják ki ciklámenszínű oroszlánkörmeiket. Egy biarritzi luxusszálló két szomszédos appartement-ját kibérli a nászutazó délamerikai kávécsászár, a másikat az északamerikai gyapotmilliomosnő újdonsült férjével. Az okkersárga mediterrán napsütésben döntő rohamra indul egymás ellen a két arsenelupini familia azzal a félreérthetetlenül galád, de sportszerűen kezelt és a »felsőbb alvilág« fair play szabályainak megfelelő módszerrel, amely az egész művet mulatságossá és percről percre emelkedőbb iramúvá avatja.

A szerző mindössze akkor követ el hibát, amikor az alakok és a szituáció exponálását túlságosan elnyujtja, felesleges szóbőséggel és a bűnügyi nyilvántartó részletességével teszi félreérthetetlenné, hogy a napos biarritzi erkélyen nem gondtalan pamutprincesszek és kávéhidalgók találkoznak össze, hanem pompásan fegyelmezett és minden idegszálukban ravasz parazitái a társadalomnak, akik egy francia bűnügyi regényíró régi szellemes fogalmazása szerint nem bűnöznek, mindössze az anyagi javak elosztásának kiáltó és bosszantó aránytalanságait küszöbölik ki a maguk módján. A tigriskarcsú csikágói iparkirálynő szerelmi atlakot vezet a tajtékszínű és lobogóvérű hidalgó ellen, akinek párisi bistróban felcsípett s mulatságos elszólásaival hamisítatlan zamatú »feleségé« a szekszepil magas iskola minden fogását és bűvészstrükkjét megragadja, hogy az ellentábor daliás műférjét, a teniszpályáról szerződtetett bajnoki profi amorózót és a hozzákapcsolt milliókat magához bűvölje.

Ettől a pillanattól kezdve gúnyos és szellemes komédiának leszünk szemtanui, a szerző kettős játékot játszik, szereplőit egy magasabb alvilági etika szerint mozgatja, ugyanakkor még egy szerepet játszat velük, a szélhámosságba szédült és a tisztesség varázsát olyan mélységes és önfeledt hódolattal élvező törvényen kívül álló emberek szerepét. Természetes, hogy ebből a szituációból jóízű vígjáték fakad, az egymást úszító, a féktelen költekezés mögött számtalan milliókat gyanító, felajzott léhűtők és szélhámosok akváriumszerű légkörben élnek, mintegy a valóság csalóka hullámai mögött és éppen ezért sorsuk mulatságos és izgató. Az ember szívesen válik szemtanúvá olyan eseménynél, mely kissé mélyebb és emberibb értelemben az élet közhelyei szerint is »esemény«. Természetes, hogy a ravasz biarritzi paraziták elszánt, csiszolt és megfontolt pénzügyi manővere nem marad meg a játék keretén belül, a délamerikai »menyecske« s a teniszgrundról vásárolt órabéres féri között komolyabb vonzalom szövődik, mint amilyent a »játék« szabálya megenged és ezen az egész magas színvonalú és szórakoztató detektívregény felborul. Könnyű, alapjában véve mégis csivős komédia bontakozik ki, amelynek igazi zamatát a sikerült előadás adja meg vitéz Bánky Róbert rendezésében.

Az előadás legjobb figuráját Földényi Lászlótól kapjuk, aki indiánba oltott latin hévvel, egy bikaviador toporzékoló, türelmetlen és sportszerűen rugalmas szenvedélyével veti bele magát a kalandba, meggyőzve a nézőteret arról, hogy nemcsupán professzionista szélhámosságról van szó, hanem ez az ember szenvedélyes művésze alvilági mesterségének. Feleségét, a bistróból szöktetett párisi taxigörlt Turay Ida játssza, a »turaizmusok« teljes kellék-tárának felvonultatásával, ezzel a csipogó, ártatlanul naiv és a félreértések kényes helyzetében párisian szemtelen fölénnyel, amely alakítását elragadóan kedvessé és mulatságossá teszi. A kókler front ellenvárját Simor Erzsi és Perényi László játssza. Simor Erzsi nemcsak ragyogó ruháival és egy trópusi fenevad izmos karcsúságával tűnik ki, hanem azzal a fejlődő finom és könnyed játékmodorral, amely a legszebb pesti színésznő színvadi fellépéseit egyre vonzóbb művészi élménnyé teszi. Perényi Lászlónak sikerült gyökerében megragadni az alakot, ezt a szögletes, kissé szemérmes, s a sportszellemmel örökre és gyógyíthatatlanul beoltott férfit, aki sohasem nyugszik meg abban az alárendelt szerepben, amelyet a bér-férji méltóság a tündöklő kalandornő oldalán nyujt. Az ötödik főszereplő Bilicsi Tivadar, aki egy diplomáciai zsargont beszélő fess és impertinensen szószátyár szállodaigazgatót játszik abból a békebeli faitából, amely az egész világ luxus-szállodáit kényelmes és szórakoztató állatkertté tette. A kitűnő előadás Básthy István napfényes díszletei között pereg le.

Baróti Géza

BISMARCK

A Corvin mai díszbemutatója

Ma este mutatja be a Corvin filmszínház a Tobis lenyűgözően érdekes filmjét, amely Bismarcknak, a vaskancellárnak tíz esztendejéről, hallatlan küzdelmeiről szól, amellyel megteremtette a második birodalmat és összekovácsolta az eleve szétbullásra ítélt apró német fejedelemségeket. Bismarck az európai történelem utolsó évszázadának legnagyobb államférfia, akinek politikai zsenije, nyersen erőszakos, szókimondó és éppen ezért eredményes módszere a legutóbbi évek politikai eseményeiben nyert igazolást. A Bismarck-film rendezője, Wolfgang Liebeneiner a német filmgyártás legnagyobb művészeire bízta a film főszerepeit.

PAUL HARTMANN magát a vaskancellárt személyesíti meg megdöbbentően élethű maszkban. Paul Hartmann, az orvosnövendékből vált színész életének legnagyobb alakítását nyujtja Bismarckban, hódító erővel s a vaskancellár alakjának valamennyi szinte átható jellemvonásával téve plasztikusan elevenné a film főszerepét.

LIL DAGOVER, a legszebb német színésznő Eugenia császárnőt, III. Napoleon feleségét személyesíti meg. Lil Dagover párisi szépsége, francia kultúrája és elragadó egyénisége pompásan érvényesül ebben az érdekes, gyengéd és raffinált francia királynéban, aki szépségét és diplomáciai ügyességét egyforma hévvel kamatoztatja az állam érdekében.

MARIA KOPPENHÖFER játssza Auguszta királynét, I. Vilmos feleségét, aki a kiterjedt dinasztia élén legélesebb házi politikát folytat Bismarck ellen. A keménynyakú junker politikus legnagyobb ellensége volt a királyné, akinek női lénye a békességet és a nyugalmat kívánta és nem tudott beleegyezni a »felforgató« robbanékony Bismarck munkásságába.

WERNER HINZ-re bízta a rendező a fiatal Frigyes főherceg szerepét, aki maga is élénk és tevékeny szerepet játszik a családi ellenzékben, amely Bismarck ellen iparkodik hangolni Vilmost. Werner Hinz különösen a filmnek abban a részében nyujt rendkívül mély és emberi alakítást, amelyben a félrevezetett főherceg felismeri Bismarck emberi és államférfiúi nagyságát.

FRIEDRICH KAYSSLER, I. Vilmos megszemélyesítője, megdöbbentően nagyvonalú alakítással mutatkozik be a filmben. Nemcsak maszkban, de I. Vilmos alakjának szinte történelmien hiteles hanghordozásában, öregesen gyanakvó és mégis nyílt mozdulataiban olyan történelmi módon hű képet nyujt a porosz uralkodóról, mint egy korhű fénykép, amely a jellem körvonalait is felrajzolja.

WALTER FRANCK, a legismertebb intrikus-színészek egyike játssza III. Napoleont, az egységben és erőben Bismarck hatása alatt növekvő porosz birodalom ravasz ellenlábasát. A »délszaki parvenü«, ahogy Európa udvaraiban nevezték a kecskeszakállas, ravaszpillantású francia uralkodót, aki végül maga is áldozatul esik az energikus Bismarck politikai gáncsvetésének.

A hat főszereplő mellett ragyogó színészek játsszák a film közel nyolcvan fontosabb szerepét, azonkívül 1100 statiszta teszi élethű é és mozgalmassá annak a tiz esztendőnek történetét, amelyben Bismarck az apró német fejedelemségek romjain megteremtette a második birodalmat.

Nincs új a nap alatt

50

Ma este jubileumot ül a mérleguteai Pódium kabaré. Nincs új a nap alatt című műsora ötvenedik előadásához érkezett el és ezt a kis színház azzal ünnepli meg, hogy a jubileumi naptól kezdve még gazdagabb műsort nyujt. Műsorába illesztette tavalyi műsorának egyik legismertebb darabját, a Csillárt, amely Kővári Gyula színészi pályafutásának egyik legremekebb állomása.

Suhayda Mária zongoraestje

Ma este tartja önálló zongoraestjét *Suhayda* Mária zongoraművésznő, akit az egyik »*Fiatalok estjén*« fedezett fel a közönség. A fiatal zongoraművésznő, mint felvidéki magyar, 1937-ben Prágában végezte kitüntetéssel a Zeneakadémia zongoratanszakát és többizben szerepelt már eddig is a budapesti, kassai, pozsonyi rádióban. Ma esti hangversenyével kapcsolatban igen nagy érdeklődés nyilvánul meg.

HA ÁLL A BÁL

50

Csütörtökön érkezik el ötvenedik előadásához a Komédia Orfeum *Ha áll a bál* című nagysikerű farsangi revüje, amelynek összes eddigi előadásait táblás házak tapsolták végig. Különösen a diákdarabnak van nagy sikere. A közönség kitünően szórakozik *Feleki* Kamill, *Türk* Berta, *Barna* Anci, *Camilly* Judit, *Misoga* László és *Kovács* Árpád kitünő kabaré-stílusán.

AZ OPERAHÁZ február 28.-án, szombaton este félhétkor a felújított Walkür-t bérletszünetben hozza a közönség elé.

! ! !

A BELEZNAY-UNGER TARSULAT pécsi bemutatkozása kitünően sikerült. Első estén Nyirő József Új haza című drámáját mutatták be, az operettegyüttes pedig Eisemann Mihály »Éjfélkor várom« című operettjében lépett a közönség elé. Az előadást a szerző vezényelte.

! ! !

A MAGYAR CSERKÉSZ SZÖVETSÉG március 15.-én vitéz nagybányai Horthy Miklós, Magyarország kormányzója, a cserkészek legfőbb védnöke tiszteletére az Operaházban díszelőadást rendez. Színre kerül Kókay Rezső »István király« című dalműve és Dohnányi-Galafrés »Szent fáklya« című táncjátéka. Az »István király« címszerepét Závodszky Zoltán énekli.

SZKLASSY LÁSZLÓ és TOLNAY KLÁRI a »KÁDÁR KONTRA KERKES« című új magyar filmben

A mozik műsora

Rövidítések: Sz = Szombat, V Ü = Vasárnap és ünnepnap, M = Matinée

ADMIRÁL (353—707): **Operett.** (Mindennap: 11 ½2 ½4 ½6 ½8 ½10.) — **ALKOTÁS** (355—374): **Lützow-sasok.** (½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½2 órakor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Csákó és kalap.** — **ANDRÁSSY** (124—127): **Csákó és kalap.** (½4 ½6 ½8 ½10: V Ü 2 4 6 8 10.) — **ÁTRIUM** (154—024): **Behajtani tilos.** (½6 ½8 ½10: Sz V Ü ½4 órakor is.) — **BELVÁROSI** (384—563): **Operett.** (Jobbterem: 4 6 8 10; V Ü 2-kor is. Balterem: V Ü ½3 ¾5 ½7 ½9.) — **BELVÁROSI HIRADÓ FILMSZINHÁZ** (131—244): **Rádium** (kultúrfilm). **Kormányzóhelyettes-választás. Lapp havasok. Rajzos híradó a Todt-hadseregről. Magyar, Ufa és Luce híradók.** Folytatólagos egyórás előadások 10 órától 24 óráig.) — **BROADWAY** (422—722): **Néma kolostor.** (½1 ½6 ½3 ½10: Sz V Ü ½2-kor is.) — **BUDAI APOLLÓ** (351—509): **Operett.** (½5 ½7 9; V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10.) — **CAPITOL** (134—337): **Miért?** (½4 ½6 ½8 ½10: V Ü ½2-kor is.) — **CORVIN** (138—988, 339—584): **Bismarck.** (½5 7 ½10; Sz V Ü ½3 ½5 7 ½10.) — **DAMJANICH** (425—644): **Operett.** (½4 ½6 ½8 ½10: V Ü ½2 órakor is.) — **DÉCSI** (121—343, 125—952): **Szűts Mara házassága.** (½6 ½8 ½10: V Ü ½4-kor is.) — **ELIT** (114—502): **La Conga.** (½4 ½6 ½8 10: V Ü ½2 ½4 ½6 8 10.) — **FÓRUM** (180—707, 189—543): **Haláltánc.** (½6 ½8 ½10; Sz V Ü 3 órakor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Lovasok és lovak világa.** — **GLÓRIA** (427—521): **Európa nem válaszol.** (½4 ½6 ½8 ½10: V Ü ½2-kor is.) — **HIRADÓ FILMSZINHÁZ** (222—499): **Rádium** (kultúrfilm). **Kormányzóhelyettes-választás. Jég és hó. Rajzos híradó a Todt-hadseregről. Magyar, Ufa és Luce híradók.** (Folytatólagos egyórás előadások 9 órától 24 óráig.) — **IPOLY** (232—626): **Egymásért.** (½4 ½6 ½8 ½10: V Ü ½2 órakor is.) — **JÓZSEFVÁROSI** (131—316): **Operett.** (½4 ½6 ½8 ½10: V Ü ½2 órakor is.) — **KAMARA** (423-901): **Bizsu.** (Naponta 11 2 4 6 8 10.) — **LLOYD** (111—994): **Életre ítéltek.** (½4 ½6 ½8 ½10: V Ü ½2-kor is. — **NYUGAT** (121—022): **Európa nem válaszol.** (½4 ½6 ½8 ½10: V Ü ½2-kor is.) — **ODEON** (422—785): **Európa nem válaszol.** (½4 ½6 ½8 ½10: V Ü ½2 órakor is.) — **OLYMPIA** (423—188): **Európa nem válaszol.** (11 2 4 6 8 10.) — **PÁTRIA** (145—673): **Őnagysága titkárja.** (11 2 4 6 8 10; vasárnap és ünnepnap 2 órakor is.) — **PHÖNIX** (426—826): **Aki leigázta a tengert.** (Folyt. mindennap 11 1 3 5 ½8 ½10.) — **RÁDIUS** (122—008, 120—564): **Csak nővleg.** (½6 ½8 ½10: Sz V Ü ½4-kor is.) — **RIALTÓ** (224—443): **Európa nem válaszol.** (Mindennap 11 1 3 ½6 ½8 ½10.) — **SAVOY** (146—040): **Oroszlánkölykök.** (½4 ½6 ½8 ½10: V Ü ½2-kor is.) — **SCALA** (114—411): **Ördögtorony.** (5 ½8 ½10: Sz V Ü ½3-kor is.) — **TIVOLI** (225—602): **Európa nem válaszol.** (½4 ¾6 ½8 ½10: V Ü 11 és ½3-kor is.) — **TURÁN** (120—003): **Operett.** (11 ½2 4 6 8 10; V Ü 11 2 4 6 8 10.) — **VESTA** (222—401): Harmadik hétre prolongálva! **A három testőr.** (½2 ½4 ½6 ½8 ½10: V Ü 11 2 4 6 8 10.)

A színházak mai műsora

OPERA: *Manon* (E., ½8). — **NEMZETI:** *Nóra* (½8). — **KAMARA:** *Koncert* (½8). — **MŰVELŐDÉS HÁZA:** *Don Carlos* (3). — **VIG:** *Naplemente előtt* (8). — **PESTI:** *Tűzvész* (8). — **UJ MAGYAR:** *Négyes* (8). — **MADÁCH:** *Nero* (8). — **ANDRÁSSY:** *Viharos szerelem* (8). — **FŐVÁROSI OPERETT:** *Száz piros rózsa* (8). — **PÓDIUM:** *Nincs új a nap alatt* (½9). — **ROYAL REVÜSZINHÁZ:** *Karnevál* (½9). — **KAMARA VARIETÉ:** *Paródia parádé* (½9). — **KOMÉDIA:** *Ha áll a bál* (½9). — **BÁBSZINJÁTÉK:** *Kacagó-est* (8). — **ERZSÉBETVÁROSI:** *Legyen úgy, mint régen volt* (½6, ½9). — **JÓZSEFVÁROSI:** *Fehér Ló* (½6, ½9). — **KISFALUDY:** *Csókháború* (½6, ½9).

-tól -igtalan

Vázlat Baska Józsefről

Egyszer majd, talán már nem olyan távol az idő, újból nyugodtan, tárgyilagosan, az értékekre koncentrálva áttekintjük a magyar művészet (benne a festészet) helyzetét és alakulását az elmúlt fél évszázad alatt, talán majd nem abban a leegyszerűsítő sarkításban, amelyre egyfelől a hivatalos művészetpolitikai doktrína, másfelől a militáns avantgárd kényszerített, hanem létező, ám sosem méltatott rétegei szerint; uram bocsá', a szétfeszült sarkok közötti tágas állományban ugyancsak. Egyszer majd, talán. Merő bizonytalanság. Fölsorolni is sok, mi minden szükséges ehhez.

Azoknak az aligha valóságos (nálunk mégis uralkodó) értékrendeknek a föladása mindenképpen, amelyek részint az affirmáció szintjével mérik a műalkotásokat (lásd: *Rákosi*k, *Sztálin*ok, *Lenin*ek, *Kun Béla*k, *Kossa István*ok stb.), részint pedig a divatáramlatok adaptációjának sebességével. Természetesen (egészen pontosan: természetükből fakadóan) mindkettő kizárásos, ami nyomban árulkodik, hogy esztétikán kívüli hierarchiában gondolkodnak. A kizárások azonban további hamisításokhoz vezetnek; ennek a magyar művészet látja kárát.

A föntiekből könnyűszerrel magyarázható, hogy mind kevesebb az olyan kiállítás az utóbbi időkben, amely fölvethetné a kirekesztettek problémáját, hiszen úgyszólván egyeduralkodóvá vált az, amit lelkes apologéták minduntalan az avantgárd címmel értékelnek föl, és ami egyenesen kikövetelni magának az egyedül üdvözítés szerepét. Ha azonban – ritkásan – mégis akad ilyen kiállítás, nyomban az egész kérdéskomplexum jelentkezik vele (általa), ugyanis a kiállító esetleges megméretése mindenképpen érinti a vázolt viszonyokat.

Baska József műcsarnokbeli kiállítása (1989 nyara) szükségszerűen veti föl az iménti kérdéseket. Egy élete és – úgy tetszik – pályája delelőjére érkezett festő, mondhatni, életmű kiállítása ez; visszalapozás és előrelapozás egyszerre, azaz: a pályaív fölrajzolása. Alkalom arra, hogy megismerkedjünk festészete karakterével, érzékeljük indíttatásait és összetevőit egyaránt. Ez annál inkább érdekes, mivel esetében nem beszélhetünk arról a szolgai alázattal átvett avantgárd szellemiségről, amely a sajnálatos epigonizmusban bóklászó új magyar művészet jelentős részét jellemzi, ámbár így sem zárhatjuk ki művészetéből azokat a hatásokat, amelyek mind gondolatilag, mind formailag századunk legjelentékenyebb törekvései felől érték. Azaz meg sem fordul a fejünkben ezt a festészetet úgy aposztrofálni, mintha valamiféle légüres térben, mindentől izoláltan jött volna létre, igenis, hagyatkozni kívánunk a gondos aprómunkával kiküzdött szervesüléseire. Teljességgel tudatában vagyunk, hogy a délibábos, független magyar képzőművészet ábrándja retrográd, mára elképzelni is lehetetlen olyan elszigetelődést (ezt még Révaiék sem tudták igazán megoldani), amely teljességgel mellőzhet és elháríthat minden nem kívánt, dogmatikájához nem illeszkedő hatást.

Az a nemzedék, amelyben Baska nőtt föl, ugyan fölöttébb megkésve és igencsak fölületesen (mivel az eredeti műveket sokáig nem láthatták) ismerkedett meg – például – a kubizmussal, de megismerkedett vele. Az pedig csak természetes egy festő esetében, hogy az ismerkedés egy sajátos empíria: a kipróbálás által történik. Az analízis, az újfajta formaadás (persze, a főiskolai stúdiumokhoz képest új) lehetősége adta a legfőbb lökést az akkortájt indult alkotóknak, akár *Miskei László*nál, akár *Fajó János*nál (a nevek találomra választva) föllelhetjük ebből a korszakból a korrekt módon megfestett kubisztikus képeket, amelyekkel mindenképpen jelölni kívánták, hogy miféle kísérlet irányába óhajtanak tájékozódni, sőt azt is, a magyar művészeti hagyományból merrefelé tájékozódnak. Azt kell mondani, természetes szövetségesül kínálkoztak azoknak az idősebb pályatársaknak, akik bőrükön tapasztalhatták a magas rendű szocialista művészet állami dogmájának „ihlető" erejét. *Kassák, Barcsay, Korniss, Bálint, Gyarmathy, Lossonczy, Kmetty* és mások életművének ismeretéhez is csupán a stúdiumok hivatalos elvégzése után juthattak el.

Nem időztem volna ennyi ideig a főiskoláról kilépő Baska tájékozódásánál, posztgraduális kubista leckéinél, ha nem vélném úgy, hogy egész eddigi művészetének jellege innét eredeztethető, ha nem hinném, hogy a kompozíciós szerkezet biztonsága, a geometrizáló hajlam, a független színkezelés nem volna visszavezethető – akár idáig. És itt nyomban rögzíteni szeretnék valamit.

Talán érzékelhető volt a fogalmazásból (annak kellett lennie!), hogy szántszándékkal nem beszéltem geometrikus festészetről esetében, hanem geometrizáló hajlandóságára utaltam. Úgy vélem, éppen a kubizmus bizonyos tárgyiassága tartotta vissza attól, hogy festőként teljes egészében föladja geometrián kívüli tapasztalatait. Hogy kizárólag és dogmatikusan ráhagyatkozzék a bár annyira isteni mértanra is. Ebben az értelemben engem az ő festészete a kelet-európai konstruktivisták *(Malevics, Tatlin, Rodcsenko,* Kassák, *Kupka)* geometrizmusára emlékeztet, amely sosem volt olyan steril, akár a hollandoké *(Mondrian, Doesburg, Vantongerloo, Leck)* vagy a sokkal inkább az utóbbiakból,

Baska József: Fekete-ezüst-fehér kompozíció, olaj, 100 × 100 cm, 1980

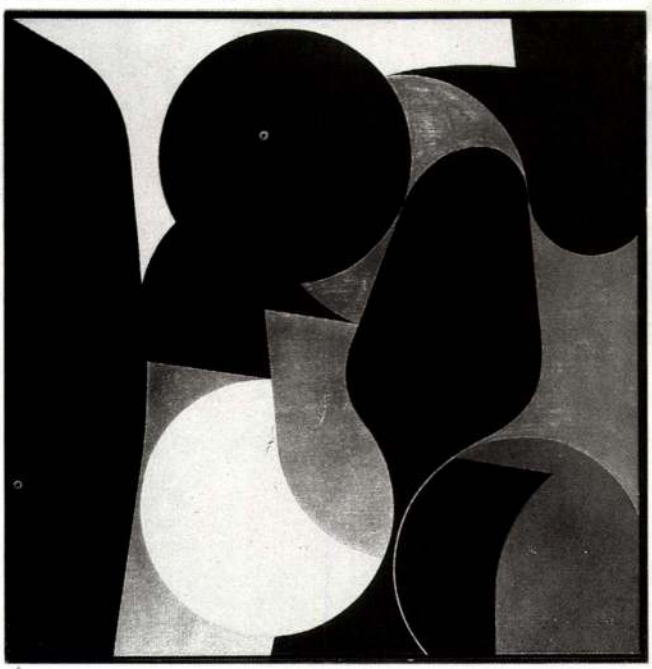

Művészet, 1990. 3.
BASKA József

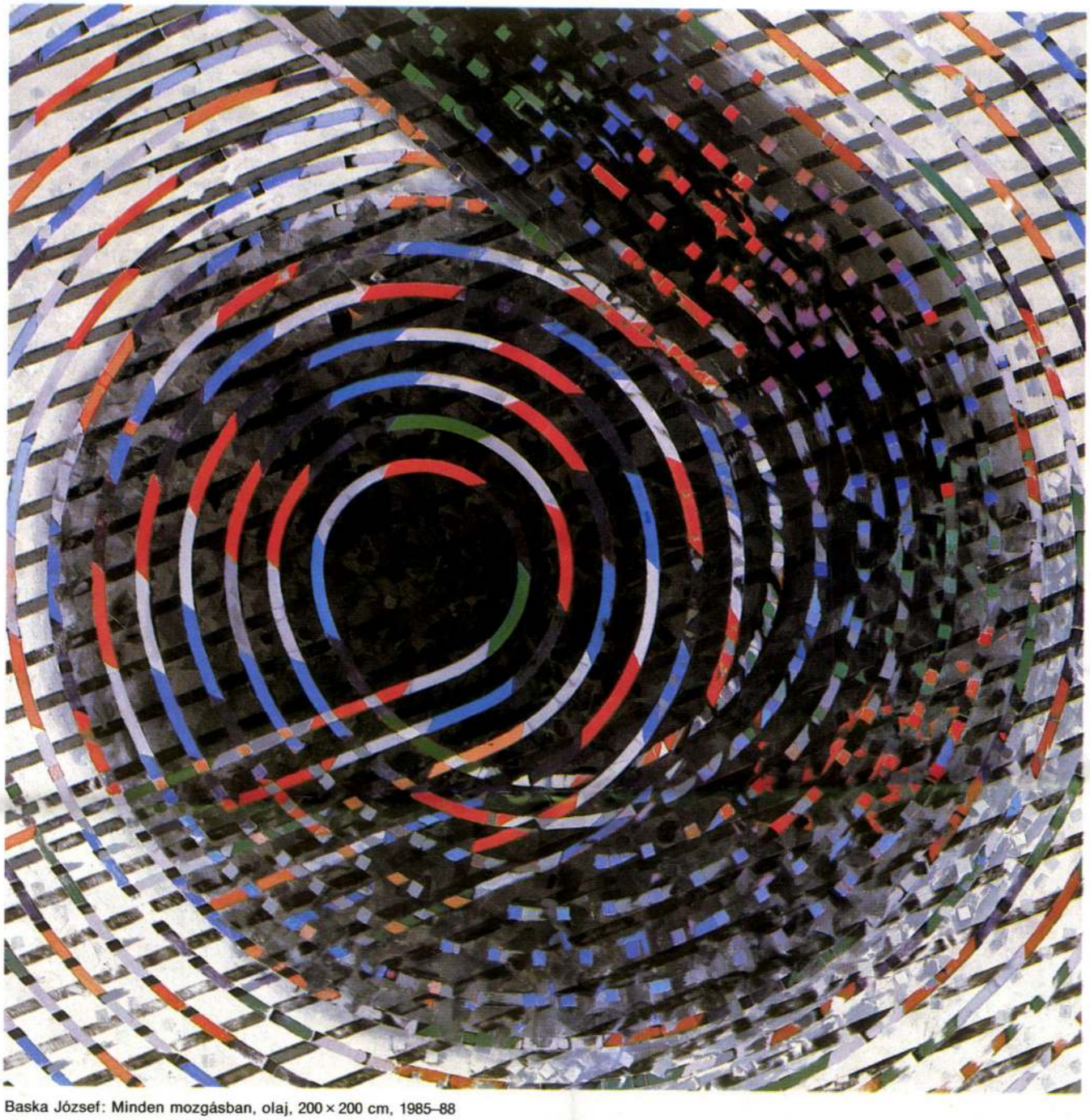

Baska József: Minden mozgásban, olaj, 200 × 200 cm, 1985–88

semmint a keletiekből táplálkozó újgeometria. (Elegendő talán ide idéznem a legkézenfekvőbb „meditációs objektumot", Malevics *Fehér alapon fekete négyzet*ét, amelyben a kitüntetett idom csupán hozzávetőleg tökéletes, a fekete fölület sem kizárólag az idő repedéseitől mozgalmas.)

Baska József számára ennek a kelet-európai karakternek a megőrzése különös értékkel bírt. Ha jól gyanítom – és ezt legkivált korai képeivel, illetőleg a legutóbbiak egynémelyikével lehetne igazolni –, valamiképpen saját gyerekkori szín- és formaélményeit kívánta összhangba hozni, általa pedig az önkifejezést átlelkesíteni azzal, amit tanult, amit szakmai műveltséganyagképpen elsajátított. A kelet-európai létezésnek ez a jellegzetes konzervativizmusa, ragaszkodása a hagyományos értékrendhez (vagy akár tárgyi környezethez, amelyben arcára ismer; nem véletlen, hogy a román diktátor elleni perben súlyos vádpontként szerepelt a falurombolás) – ha áttételesen is – de megjelenik ebben a festészetben – forma- és színviszonylatokban egyaránt. Korábban már volt alkalmam képei rácsozatának erre a direkt jelentésére rávilágítani, amely leginkább a csillagokat rácsokhoz hasonlító *József Attila* életérzésével rokonítható. Ezúttal sokkalta általánosabb „röghözkötöttségre" gondolnék, amely – megítélésem szerint – nemcsak Barcsay sajátos szentendrei konstruktivizmusából vagy *Egry* balatoni fényélményeiből, de akár Kassák földbarnáiból, Korniss ornamentikájából is kiolvasható.

Baska formavilágából – még csak nem is különösebb bravúrokkal – kielemezhetők azok a motívumok, amelyek minden bizonnyal a világnak csakis eme fertályáról származtathatók, miként – teszem azt – Bálint Endre formavilága is táplálkozik ilyenekből, Baskáéival összevethető elemekből. Számomra ezúttal lényege-

sebb azonban, hogy ez a baskai geometria a legritkábban vált át az éles körvonal (hard edge) és a vele együtt járó transzparens színek egyszerűsítő szigorára, nagyon is természetesen (minden divatos befolyásoltság híján; még leginkább a klasszikus futurizmusra hagyatkozva) enged teret annak a természetes ekletikának, amit ez a kelet-európaiság gesztusban, kézjegyben mindenképpen involvál.

Azt hiszem, megint itt az ideje megerősítenem, hogy nem arról van szó, mintha Baska mereven elzárkóznék azoktól a festői-gondolati eredményektől, amelyek külföldön születtek. De arról vitathatatlanul, hogy önnön művészi karakterét őrizze, ha fölhasznál is bizonyos elemeket, de még kompozíciós megoldásokat is.

Van például egy viszonylag nagy méretű festménye, amelyen a jellegzetes baskai „rácsok" átlósan, jobbra dőlve osztják föl az alapvetően sötét tónusú képfölületet. Ezeken az átlókon, gondosan kimódolt struktúra szerint, elliptoid formák jelennek meg – már-már plakátos erejű színcsattanásban. A formák távolról inkább megnyúlt ellipsziseknek hatnak, mivel végeikbe – úgyszólván – még belejátszik az alapfölület sötétje. Az amerikai *Larry Poons* juthat a kép nézőjének eszébe; nála ezek a szokatlan, színes babszemformák nagy monoton fölületen jelentkeznek olyan esetlegességben, amely egyelőre még egy rendeződési szándékra sem utal. Hacsak nem olyan halmazban, mint színes drazsék egy üveg alján. Baskánál viszont minden szerkezetté strukturálódik – szinte az ornamentális elrendeződést kísértve. Még a vidámító kékek, zöldek, rózsaszínek sem képesek könnyeddé oldani azt a talajt, amelyből ezek a formák, ez a követhető struktúra kisarjadzott.

Ornamens és struktúra.

Baska József: Meandervonal, olaj, vászon, 200 × 200 cm, 1985–88

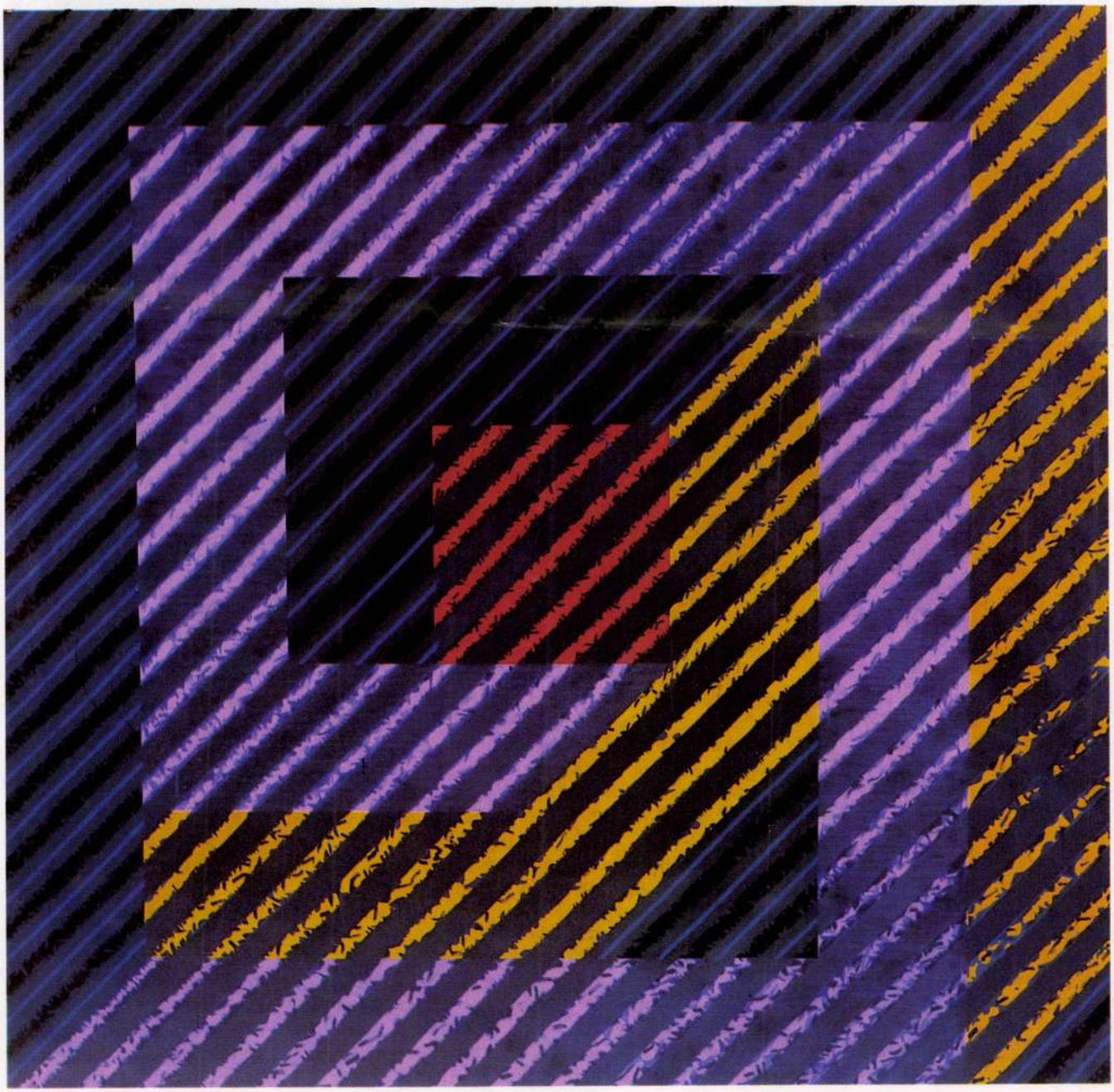

Baska József: Arany-ezüst áthallás, olaj, 170 × 130 cm, 1988

Nagyon is összefüggő dolgok; az ornamenset magasan szervezett struktúraként foghatjuk föl – méghozzá öncélú szervezettségben. (Nagy tanulság lehetne ez, ha meggondolom, hogy a konstruktivista szerkezet minduntalan minta is, jószerivel a képből a társadalomba, a politikába kiközvetített üzenet.) Baska is tisztában van vele, hogy az ortodox geometrikusok (bennük jócskán él és munkál a konstruktivizmus szociális téveszméje) szemében megbocsáthatatlan vétek az ornamenssé szervezett formarend, mivel – a dogma szerint – a táblakép önálló minőségét veszélyezteti, holott, mint láttuk, éppen hogy a konstruktivista építkezés az, amely avatatlan agitációra vállalkozik. Festőnk azzal tetézi még „vétkeit" az ortodox geometriával szemben, hogy igen fontos szerepet hagy a kézjegy számára. (Ezzel, persze, miként már utaltam is rá, nem áll messze az ősforrásoktól, ugyanis a kelet-európai konstruktivizmusba a steril festés csak később, az újtárgyiasságot félreértő mérnöki vonulat – *Liszickij* – során került bele, *Rodcsenko* – teszem azt – kísérletei ellenére sem voksolt mellette.) Baskának azonban azért van szüksége a gesztus nyilvánvaló jelenlétére, hogy az általa alakított ornamenset megtartsa a csak rá jellemző, baskai látványszférában. Vagyis – miképpen lenni szokott – ezúttal is egy magánmítosz megépülésének elemei egyfelől, dokumentumai másfelől ezek a képek.

Így talán már az sem tűnik föl különösnek, ha ebben az alaposan körülbástyázott magánmítoszban helyet kap a feketén festés hatalmas festői kísértése, amely – például – *Ad Reinhardt*ot a festészet zérusfokának teóriájáig vitte. (Úgy gondolom, az ötlet eredetétől a végső kifejtéséig pontosan nyomon követhető; minden bizonnyal Malevics az ősforrás, jóllehet a kérdés lényegét fehérrel demonstrálta, tőle – mondjuk – az Amerikába emigrált *Liebermann* hajóztatta át az óceánon és – *Fekete alapon fekete kör* – juttatta be az újfestészeti centrum vérkeringésébe.) Baska alighanem pontosan tudja, milyen fontos szerepe van a feketének az egész kelet-európai konstruktivizmusban, akár egy *Kupka* vagy egy Kassák művészetében. A fekete nemcsak jelentésében túlterhelt szín, hanem – fizikai értelemben – nem-szín is; a festő számára a feketén fekete a minimális formaadás próbája. Baska feketén festése súlyosan hordozza a fekete jelentéstartományát,

Baska József: Metamorfózis, olaj, vászon, 200 × 200 cm, (1985–1988) (fotók Juhász Imre)

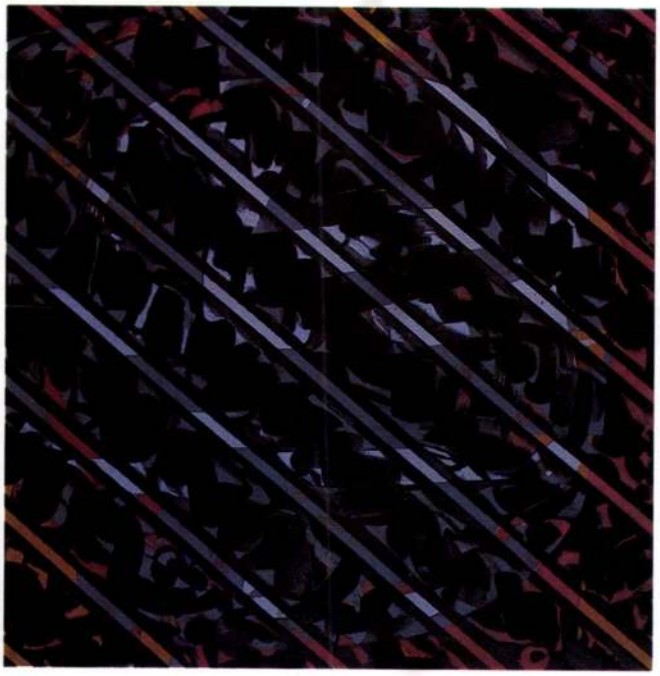

ugyanakkor a formaadás eleganciája jellemzi.

Ennek a röpke eszmefuttatásnak sokkalta inkább volt célja egy speciális honosítási lehetőség fölvillantása, semmint Baska József életművének elemzése. A szerző egyre inkább úgy látja, hogy az internacionalista avantgárd merő epigonizmus, a kelet-európai – ekképpen a magyar – művészetet arra kényszeríti (a stílusdiktatúra már más célokért bevetett eszközeivel is), hogy a nyugati műkereskedelem által manipulált stílusdivatok kritikátlan (tehát szellemtelen) terjesztője legyen – anélkül, hogy akár a táptalaj, akár a környezet motiváló hatása fölvetődnék.

Természetesen eszem ágában sincs azt állítani, hogy Baska harcos (legalábbis az avantgárd militáns szelleme szerint) ellenfele lenne ezeknek a folyamatoknak, azt azonban valóban úgy látom, hogy festészete abszorbeálja, a maga számára fölhasználhatóvá szelídíti (olykor nemesíti; lásd: gesztus!) ezeket a hatásokat, amit valóságos honosítási folyamatnak tekinthetünk. Nincs kedvem doktrínákat fogalmazni, ám minden valószínűség szerint a mai világban a művészet egységesebben világjelenség, mint bármikor lehetett története során. Ez az egység azonban nemcsak azt kell jelentse, hogy a műkereskedelem fogja a festők kezét, netán pálcával irányítja, azt is, hogy a megnyilatkozó szellem vonzásai fejeződnek ki benne. Ebbe beletartozik a spanyolviasz minduntalan fölfedezésének elhárítása, a felelős individuális alkotói magatartás. Az avantgárd dogmák lebontása legalább olyan korszerű feladat, mint a megfelelés a korszerűség (parttalan) normájának. Baska képeket fest, nem pedig dogmákat – ez nemcsak a szemnek, a tudatnak, a léleknek is jóleső érzés.

Fábián László

Mozgások és események nélkül

Kurucz D. István

1

A festő, aki elmúlt már hetvenöt éves, gyakran jelenik meg a nyilvánosság előtt műveivel, a fővárosban és vidéken mutatja be képeit, monumentális alkotásokhoz készült tanulmányait. Ezek a tárlatok, *Kurucz D. István* pályájának ismeretében, nem azzal a publikációs igénnyel kerültek megrendezésre, hogy hírét-nevét vagy stílusának változását hitelesítsék – hiszen őt már jó ideje élő klasszikusként tartják számon. Megkapta a *Kiváló művész* rangot és a *Kossuth-díj*at is, külföldön is nagyra becsülik teljesítményét. Művészete népszerű, hívják, sürgetik, hogy az ország sok városában megismerhessék. A különböző időszakokban készült munkákból megőrzött kis gyűjtemények – éppen az életmű egyenletessége miatt – áttekintést is adnak legjellegzetesebb tulajdonságairól, eredményeiről. Nehéz is lenne egy-egy szakasz összetartozó darabjait fellelni, hiszen köztudott, hogy gyűjtők, intézmények, műkereskedők várják, vásárolják képeit. És ő nem késlekedik, a festés napi tevékenysége, öröme – sokat dolgozik. De az alkotómunka önmagában nem elégíti ki – nyughatatlan ember, akiben az évek múlásával sem csökken a közösségi érzés. Művésztelepet szervez, programokat készít, a festészet technológiájával, a főiskolai oktatás reformjával foglalkozik, harcol a magyar művészet értékeiért, s a maga szívós módján igyekszik saját elképzeléseit, monumentális terveit megvalósítani. Szebb szó hiányában „elkötelezett" jelzőt használnék, ha nem koptatták volna el már e kifejezés tartalmát is. Pedig kevés beszédű ember, magában járja a pusztát, nem tesz nyilatkozatokat, tőmondatokban szól. Bejárta a világot, tudomásul vette azt a sok változást, amelyen a művészet századunkban keresztülment – aztán hű maradt önmagához festészetében és társadalmi érdeklődésében egyaránt.

Tájain meghúzza a horizontvonalat, a föld és ég határát, beméri a távolságot, amely számára a látvány képi megfogalmazásában törvény. De mennyi minden történhet ezen a két felületre választott képen! Helyet kap ott az ember és a környezet, a mozgás és a csend, a természeti jelenség és a gondolat. A kizöldült tavaszi mező, az őszi sárban plasztikussá száradt keréknyom, a hóban kitaposott ösvény, zsombékos pusztai táj, frissen szántott talaj, kiszáradt fűcsomó, s a lombkoronáját vesztett fa, mely csupasz ágaival nyújtózkodik az ég felé, arra jó, hogy minden festői mondanivalóját belesűrítse. A gépek földbe dermedt nyoma, a megcsillanó víz azonban meghatározott forma és

2

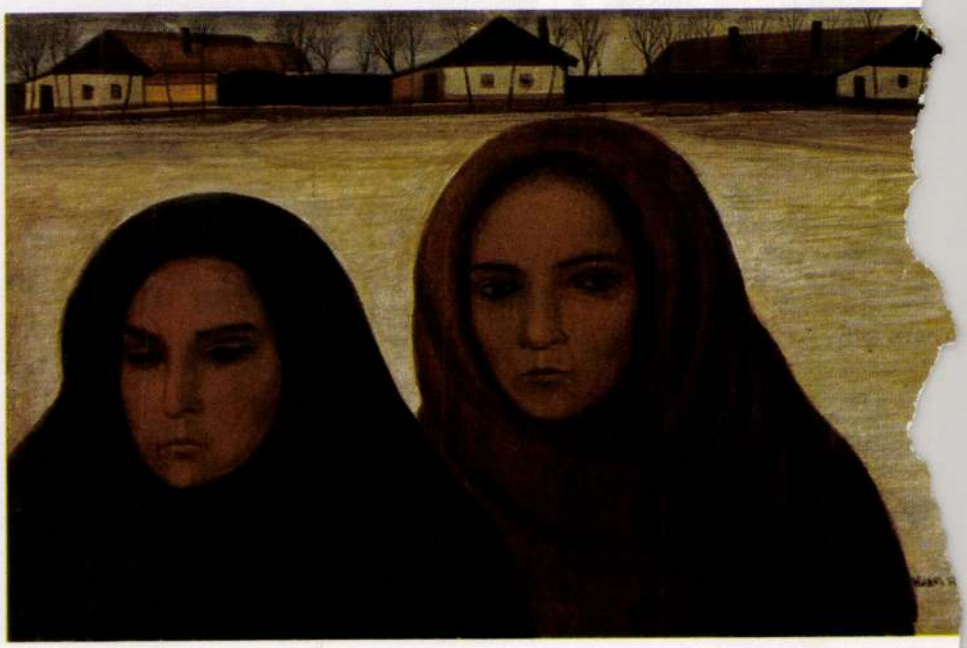

A honvédelmi miniszter rendelete a járadéksegélyről

A honvédelmi miniszter körrendeletet intézett valamennyi hadigondozó bizottsághoz és a körrendeletben felsorolja, hogy *a bűncselekmény miatt elítélt hadigondozottat milyen esetben lehet járadéksegélyben részesíteni.* A körrendelet kimondja, hogyha az ítélet halálbüntetést, életfogytig tartó fegyházbüntetést, vagy tíz évet meghaladó fegyház- vagy börtönbüntetést, vagy szigorított dologházi őrizetet állapított meg, *semmiképp sem folyósítható járadéksegély.* Nem lehet járadéksegélyben részesíteni azt sem, aki *hivatalvesztést vagy politikai jogai gyakorlásának felfüggesztését kimondó ítélet hatálya alatt áll,* továbbá, aki ellen bűntett vagy szándékos vétség miatt *eljárás van folyamatban.*

Azt a körülményt, hogy a hadigondozottat bűncselekmény miatt elítélték, csak abban az esetben lehet figyelmen kívül hagyni, ha a következő feltételek együttesen fennállanak: 1. Büntett miatt történt elítélés esetében *5 év, más esetben 3 év már eltelt attól a naptól számítva, amelyen az elítélt a főbüntetést kiállotta,* vagy amelyen a dologházi őrizetből való szabadonbocsátása véglegessé vált, vagy amely naptól kezdve a büntetés végrehajtását kegyelem, vagy elévülés kizárta. 2. *Az elítélt az elítéltetése óta tisztességes életmódot folytatott.* 3. Az elítélt a bűncselekményével okozott kárt *tőle telhetően jóvátette.* 4. Az elítélt a kedvezményre egyébként is érdemesnek bizonyult.

A járadéksegély engedélyezése iránti kérelem elbírálásánál tekintetbe kell venni a bűncselekmény súlyát, indokát és az erkölcsi jelentőségét, amely miatt a kérelmezőt elítélték, a kérelmező egész egyéniségét, a tőle jövőben várható magatartását és azt, hogy a járadéksegély engedélyezésének, illetőleg megtagadásának az elítélt létfentartására mily jelentősége van.

Pareschi olasz földmívelésügyi miniszter Budapesten

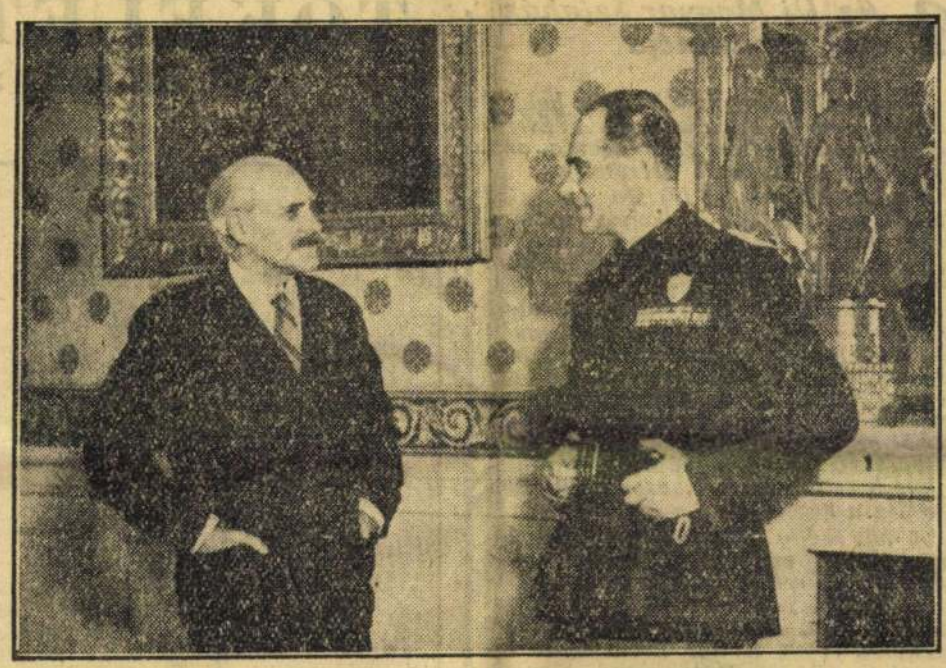

CARLO PARESCHI OLASZ FÖLDMÍVELÉSÜGYI MINISZTER SZERDÁN A MINISZTERELNÖK VENDÉGE VOLT

Báró *Bánffy* Dániel földmívelésügyi miniszter Carlo *Pareschi* olasz földmívelésügyi miniszter tiszteletére kedden estebédet adott a Gellért szálló éttermében, amelyen megjelent *Kállay* Miklós miniszterelnök és a kormány több tagja. A vacsorán pohárköszöntők hangzottak el.

Báró *Bánffy* Dániel pohárköszöntőjében a többi között a következőket mondotta:

— *Őszinte hálával gondol a magyar nemzet a Ducera, az olasz birodalom megalapítójára,* aki a fasiszta külpolitika egyik alapelvévé tette a *magyar barátságot,* hatékony támogatásával *elősegítette a trianoni igazságtalanságok orvoslását és az elszakított magyarság egyrészének visszatérését az ezeréves hazához.* A következetes magyar politika alapja a *szoros baráti együttműködés az olasz birodalommal.* Magyarország elsőnek csatlakozott a háromhatalmi egyezményhez és vállalta a teljes sorsközösséget az európai új rend kialakítása érdekében.

Pareschi válaszában hangsúlyozta, hogy ez a háború, amelyet egymás oldalán vívnak a magyarok és az olaszok, együtt a német, a japán és az új rendhez csatlakozott többi néppel, *rendkívül szorosra fűzte a régi szellemi és kulturális kapcsolatokon kívül gazdasági kapcsolatainkat is a két ország között.* A magyar és az olasz mezőgazdaság már régóta a legteljesebb együttműködés síkján mozog. Meg van győződve arról, hogy kapcsolatink országaink közös javára még szorosabbakká és gyümölcsözőbbekké válnak.

Szerdán délelőtt *Pareschi* megkoszorúzta a Hősök Emlékkövét, utána a Mezőgazdasági Múzeumot tekintette meg. *Délben a Kormányzó Úr kihallgatáson fogadta és átnyújtotta neki a Magyar Érdemrend nagykeresztjét.*

Szerdán délután az olasz miniszter az *Anfuso* budapesti olasz követ által adott ebéden vett részt, amelyen jelen volt a magyar kormány több tagja. *Utána a Hangya szövetkezeti központ vendégeként a fejérmegyei Tordas községbe utazott gépkocsin.* A községben a szövetkezeti ház előtt ott szorongott az egész falu népe és a kocsiból kiszálló miniszterekét harsány éljenzés fogadta. A helyi Hangya szövetkezet igazgatósága élén *Podhraszky* János evangélikus esperes köszöntötte az olasz és a magyar földművelésügyi minisztert.

Az üdvözlés után *Pareschi* a hitelszövetkezet, a gazdakör, a vendéglő, a vegyeskereskedés helyiségeit járta végig, sétát tett a faluban, megtekintette a kisgazdák állatait, benézett az elemi iskolába, megszemlélte az egészségházat, a napközi otthont, a szövődét, a keltetőt, elbeszélgetett a falu vezetőivel, majd *Budafokra ment.* Budafokon megmutatták az olasz miniszternek a Hangya hatalmas pincéjét, a munkástelepet, napközi otthont. Látható érdeklődéssel nézte a miniszter a tökéletesen felszerelt és teljes üzemben dolgozó pincészetet és elismeréssel kóstolgatta a díjnyertes Hangya-borokat és távozásakor melegen gratulált a szövetkezet vezetőinek.

Este kíséretének tagjaival megjelent *a budapesti olasz fascio székházában.* A látogatáson résztvettek a budapesti olasz követség tagjai is. A látogatás után az olasz földmívelésügyi miniszter *vacsorát adott a Dunapalotában,* ahol megjelent *Kállay* miniszterelnök és a kormány több tagja is.

A Kormányzó Úr Pareschival a Mezőgazdasági Kiállításon

Pareschi olasz földmívelésügyi miniszter ma délelőtt meglátogatta a Mezőgazdasági Kiállítást. Báró *Bánay* Dániel földmívelésügyi miniszter fogadta a vásáron, majd *a később érkező Kormányzó Úrral együtt megtekintette a vásár nevezetességeit.*

Délben 2 órakor *Kállay* miniszterelnök a miniszterelnökségen ebédet ad a vendégminiszter tiszteletére.

A Kormányzóhelyettes hitvese Kolozsváron

Kolozsvár, március 26. Vitéz nagybányai *Horthy* Istvánné kedden este résztvett a Mátyás király Diákházban adott díszhangversenyen. *A közönség szűnni nem akaró tapssal üdvözölte a Főméltóságú Asszonyt.* Szerdán délelőtt a MANSz díszközgyűlésén jelent meg vitéz *Horthy* Istvánné ugyancsak a Mátyás király Diákházban. A közönség szinte kivétel nélkül magyaros ünneplőt viselt.

A szegedi egyetem első kormányzógyűrűs doktornője

Szeged, március 26. A szegedi Horthy Miklós Tudományegyetem tegnap ünnepi ülésen avatta kormányzógyűrűs doktorrá *Tálasi* Istvánné *Varga* Anna bölcsészettndományi doktorjelöltet. *Tálasi* Istvánné a Horthy Miklós Tudományegyetem *első kormányzógyűrűs doktora.* Az ünnepélyen a Kormányzó Urat Stolpa József kultuszállamtitkár képviselte. Az államtitkár az egész napot Szegeden töltötte és az egyetemmel kapcsolatos ügyekben tárgyalásokat folytatott.

— **A Donaueuropa márciusi száma.** Magyarország németnyelvű dunavölgyi folyóiratában O. Dietrich bírodalmi sajtófőnök az új Európa sajtójáról, Pukánszky Béla a hazai németségről, F. Ronneberger az európai újjárendezésről, E. Scheer Szlovákia három évéről, Németh Andor a magyar mezőgazdaság fejlesztéséről, F. Wintersberger az állami gazdaságirányításról, E. Görlich a dunai népek német megítéléséről, J. Horváth a száborról, Gyóni Mátyás a magyar bizantinológiáról ír. Sokoldalú nemzetiségi, gazdasági és irodalmi szemle egészíti ki az új számot.

A zsidóbirtokok lefoglalásáról szóló rendelet a 42-es bizottság előtt

A *Magyar Távirati Iroda* jelenti: A 42 tagú országos bizottság március 28.-án, szombaton délelőtt 10 órakor a képviselőház miniszterelnöki tanácstermében ülést tart, amelynek tárgya: A minisztérium 1750/1942. M. E. számú rendelete *a zsidók tulajdonában lévő mező- és erdőgazdasági ingatlanok forgalmának korlátozásáról és zárlat alá helyezéséről. (Utólagos bejelentés.)*

Tizenhat millió pengő rendkívüli kiadása volt tavaly a fővárosnak

A főváros elmult évi gazdálkodásában a rendkívüli viszonyok miatt igen sok kiadási többlet merült fel. A pénteki közgyűlésen számol be ezekről a polgármester, aki előterjesztésében 16,043.676 pengő rendkívüli kiadás engedélyezését kéri utólag a közgyűléstől. Egyben megjelöli azokat a megtakarításokat és bevételi többleteket, amelyek a nem várt kiadásokat fedezik.

600 halott, 1500 sebesült, 350 összeomlott ház Páris március 3.-i vesztesége

Páris, március 26. *(Stefani)* A »Matin« közli a március 3-i angol bombázás áldozatainak hivatalosan megállapított pontos számát. A brit támadás során 600 ember vesztette életét, 1500-an sebesültek meg és 350 ház omlott be. A brit bombázás által okozott károkat a lap 7 milliárd frankra becsüli, beleszámítva ebbe az összegbe az áldozatok családjainak adandó életjáradékot is. *(MTI)*

— **Varsányi Mátyás budavári evangélikus lelkész nyugalomba vonult.** Az evangélikus lelkészi kar egy ismert, népszerű és jeles tagja, *Varsányi* Mátyás dr. budavári lelkész, aki huszonkét éven át volt papja a bécsikaputéri templomnak, nyugalomba vonult.

— **Háztartási alkalmazottak** részére új főzőtanfolyam kezdődik a Népművelési Bizottság rendezésében a Gázművek VI., Vilmos császár-út 3. sz. alatti mintakonyhájában. A tanfolyam március 26-tól április 30-ig tart, minden hétfőn és csütörtökön délután 4—7-ig. Tandíj 5.— P. Anyagmegtérítés nincs. Minden kedden és pénteken délután 5 órakor bemutató főzőelőadás, időszerű ételekkel a gáz takarékos használatáról. Belépődíj nincs.

SZINHÁZ ÉS FILM

VÉN DIÓFA
Az Uj Magyar Színház mai bemutatója

A színházi évad esedékes Fedák-petárdája a szerda esti főpróbán robbant az Uj Magyar Színházban, ahol bemutatták Szilágyi László és Fényes Szabolcs Fedák Sári egyéniségére szabott Vén diófa című operettjét. A történet Budán, a megboldogult Tabánban játszódik le, ahol négy lányát neveli kosztosokból és albérlőkből Fedák őméltósága, a jegenyederekú, zempléni özvegy, akinek fia beleszeret az óriási Claridge étterem tulajdonosának lányába, de a frigyből semmisem lehet, mert a gőgös hoteldirektor hajdanában mint egyszerű vendéglősfiu, ugyancsak szerelmes volt az akkor megyebál-királynő méltóságában pompázó, négy trapperon kocsikázó Zsazsába. A sértett nagyasszony erre úgy áll bosszút, hogy tüneményes zempléni konyhaművészetével és egy rajongó főpincérrel kiskocsmát nyit, amely Dávid és Góliát bibliai elve szerint alaposan kikészíti és dobravereti a tündöklő luxuséttermet. A gurmandhadjárat éppúgy Zsazsa győzelmével végződik, mint az egész operett, amelynek alaphangja a vitathatatlan mulattatás, az a gejzirként felszökő és az egész nézőteret fullasztó kacagással elárasztó forró és pezsgő jókedv, amely a népes szereplőgárdából a fordulatos és csak a végefelé kifulladó szövegkönyvből, valamint a telitalálatszerűen sikerült slágermuzsikából egyaránt következik.

Szó sincs itt nagyobb igényű alkotásról, Szilágyi László pontosan ismeri a műfaj elveit és képleteit, építéses stratégiai művészete hibátlan, amihez hozzájárul a tüneményesen kiállított és pompásan szerepezett előadás, amelyet Tihanyi Vilmos rendezett korrekt királyszínházi elvek szerint. Fedák a gyujtópontja az egész produkciónak, ez a csodálatos és elbüvölő asszony, aki karrarai dekoltázsával éppoly maradéktalanul hódit, mint nyiri táiszólásával és azzal a sugárzó és mérföldes körzetben hatékony fluidummal, amely szavából, mozgásából és szemvillanásából árad. Az elnyűhetetlen békevilág jelenik meg Zsazsával a színen a második felvonásban, amikor zenés memoárként emlékezik a boldog békevilágra, a Népszínházra, a Stefániára, Ósbudavárára és mindarra, ami Budapest aranykorát jelentette.

Fedák oldalán az Uj Magyar Színház teljes gárdája rohamra indul a siker mellett. Es ez a roham a nézőtér eltételnélküli kapitulációjával végződik. Fedák után közvetlenül Turay Idát kell említeni, aki egy elfajult irodalmi dizőz clownszerű karikaturáját nyujtja, akit tenyeres-talpas kenyereslánynyá degradál a fedáki terror. Turay a mulattatás és a humor bámulatos eszközeivel ragyogó figurát formál ebből az élclapalakból és puszta megjelenésével, Sáni kupléjával, fantasztikus kosztümjeivel viharos kacagásba boritja a nézőteret.

A ház négy leányzójának élén Simor Erzsi csillog és kristályszőke glamourja, ezúttal párásan és illatosan tobzódó jókedve kitünő primadonnává avatja. Hidvéghy Vali feloldott szenvtelensége, Kollár Livia nyiló orgonabája, Fónay Márta dundi humora képviseli a négy Szikszay-lány családi vonzerejét. Az ellenfront Földényi László empsoni zsakettjével, Szép Ilonka hamvas szőkeségével és őzbájával, Juhász József savanykás jampechumorával vonul fel a Vén diófa romantikus lombkoronája alá tömörült Szikszay-front ellen. Fulmináns szerepet játszik és alakit Bilicsi Tivadar egy rajongó főpincér alakjában, továbbá Pethes Ferenc vadkanhorkanású ősfogásza, Köpeczi-Boócz Lajos reszketegen elegáns tárója, Sugár Lajos konzervatív tabáni végrehajtója, Bán Ibolya soroksári milimárija egészíti ki az együttest. A bonviváni poszton ezúttal másodszor excellál Perényi László, akinek szöglétes férfiassága, hollywoodi elegánciája és kamaszos kedvessége ragyogóan érvényesül.

A hangulatos díszleteket Básthy István tervezte, a táncokat Feleky Kamill tanította be, míg a zenekart Endre Emil vezényelte lendületesen.

Baróti Géza

TÖKÉLETES ANTAL
Bemutató a Corvinban

A tegnapesti díszbemutató után ma tart premiert a Corvin filmszínház Hans Moser Tökéletes Antal című legújabb vígjátékából, amelyben a népszerű bécsi komikus életének legsikerültebb lakájalakitását is felülmúlja. Egy vidéki grófi kastély hűségben és kotnyelességben megőszült főalakját játssza, akit családi tradiciók és meghitt barátság fűz a familiához. Az öreg gróf feleségül akar venni egy méltatlan karriervadász bárónőt, akinek eltávolitása és a fiatal gróf szerelmi kalandjának legalizálása képezi Hans Moser legfőbb feladatát. Ahogy aztán ezt a feladatot megoldja, az maga a legmulatságosabb burleszk, amelyet ebben a műfajban mostanában láttunk. A kirobbanó kacagás, amely minduntalan felhangzik a nézőtéren, csak azt bizonyítja, hogy ez a moseri humor, ez a kesernyés és mégis elbájolóan kedves kedély nemcsak a közönség nevetőizmaihoz, de a szivéhez is utat talál. Moser oldalán Heinz Salfner, Otto Wilhelm Fischer, Elfride Dadzig, Charlotte Ander és Hans von Schlettow vonul fel a siker érdekében, amely »Tökéletes Antal«-lal beköltözött a Corvin filmszínházba.

KÖLCSÖNKÉRT FÉRJEK
az Atriumban

Az Atrium filmszínház műsorára tűzte a Kölcsönkért férjek című magyar filmvígjátékot, amely az elmult hetek kirobbanó sikere volt. Három derék magányos kislány az amerikai rokonok segitségével menti meg az öreg budai házat az árveréstől, azzal a trükkel, hogy valamennyien férjhezmentek. A harmadik esküvőre megérkezik az amerikai rokon fia s magával hozza az esedékes hozományt. A hirtelen kölcsönkért és fantasztikus utakon felhajtott férjek és a férjhez nem ment »asszonyok« bolondos, vidám kavargása a történet, amelyben természetesen minden kiderül a végén és nemcsak az ősi ház, de mind a három lány boldogsága megmenekül. A Kölcsönkért férjek főszerepeit Simor Erzsi, Vaszary Piri, Szopdy Biri, Raffay Blanka, Szilassy László, Bilicsi Tivadar, Juhász József és Makláry Zoltán játssza.

MIÉRT?
a Broadway műsorán

A mai naptól kezdve az évad legszebb és leghibátlanabb magyar filmje, *Daróczy József Miért?* című vígjátéka szerepel a Broadway filmszínház műsorán. A magyar filmgyártás nesztorának első rendezése ez a film, amely a legnagyobb sikerű Daróczy filmeket is túlszárnyalja. *Muráti* Lili és *Páger* Antal kettőse jelenti a film nagy értékét, amelyet ma már külföldi világvárosok is elismernek. Egy bolondos, hazug, és mégis tisztaszívű modern lány sokszor megható kalandjai körül forog a történet, amelyet *Vaszary* János írt. A modern lányok sok furcsa titkára ad választ ez a film, amely néhol a burleszk határát súrolja, de mindvégig látványosan nagy kiállításban és ízléses keretben tálalja a pompás történetet, amelynek epizodista gárdája is a magyar filmgyártás legjobb és legmárkásabb neveiből kerül ki.

SZINES TAVASZ
Casino

Ma már egész nap játssza a Casino Walt Disney tündéri apró rajzfilmjeinek legújabb sorozatát, amelyet a Hunnia filmszínház bocsátott ki. A bűvészkezű amerikai rajzoló ismét felvonultatja apró filmjeinek legkedvesebb hőseit, Miki egeret, Plutó kutyát, Donald kacsát és valamennyi rajzfilm-hősét.

Sztárszanatórium
Bemutató a Kamara Varietében

A műsort ezúttal francia salátává keverte ki az ügyeskezű rendező és bőségesen adagolta bele a csipős humor mustárját. Az alapanyag természetesen a habos selyemhajú Dolly Hopkins és a pillekönnyű Szombathelyi Blanka, akik viharzásukkal elragadják az egész együttest. A vendégszereplő Rácz Vali sanzonjaival tomboló sikert aratott és ez a hangulat átmelegitette az egész estét. Az artistaszámok közül messze kiemelkedik a két Zentay gumiember száma, akik valószinütlen hajlékonyságukkal lepték meg a nézőközönséget. Cavallini mester bűvészmutatványa is eltért a hétköznapiaktól és a Larry táncospár két száma artisztikus szépségével tünt ki.

Az apró egyfelvonásosok, amelyek között az összekötő szöveget a fregoliszerűként átváltozó bájos Virágh Lili mondta, parázs jókedvet csiholtak ki a nézőközönségből. Nagy Anci, Bilinszky Ibolya és Tátray Rózsi, a férfiegyüttes a nagyon mulatságos Halmai Imrével az élén mindent elkövettek, hogy meleg sikerré avassák a premiert és ez teljes mértékben sikerült is. Dolly Hopkins Bolerója a tőle megszokottnál is perzselőbb hevü tánc volt és Szombathelyi Blanka, mikor előadóművésznőként állt ki a deszkákra, maga is oly halk és finom volt, mint egy csipkeszerű költemény.

—i

A színházak mai műsora

OPERA: *István király* (4). — **NEMZETI:** *Három mama* (XII., ½8). — **KAMARA:** *Koncert* (¾8). — **MŰVELŐDÉS HÁZA:** d. u.: *Ellák* (3); este: *A sasfiók* (¾8). — **VIG:** *Kit szeretek* (8). — **PESTI:** *Tüzvész* (8). — **UJ MAGYAR:** *Vén diófa* (8). — **MADÁCH:** *Nero* (8). — **ANDRÁSSY:** *Viharos szerelem* (8). — **FŐVÁROSI OPERETT:** *Tahiti gyöngye* (8). — **PÓDIUM:** *Uj műsor* (½9). — **ROYAL REVÜSZINHÁZ:** *Primavera* (½9). — **KAMARA VARIETÉ:** *Sztárszanatórium* (6, 9). — **KOMÉDIA:** *Ha áll a bál* (½9). — **BÁBSZINJÁTÉK:** *Kacagó-est* (8). — **ERZSÉBETVÁROSI:** *Vig özvegy* (½6, ½9). — **JÓZSEFVÁROSI:** *A józsefvárosi rikkancslány* (½6, ½9). — **KISFALUDY:** *Nótás kapitány* (½6, ½9).

Káprázatos, vidám, zenés filmoperett:

LUNA ASSZONY

Theo Lingen, Lizzi Waldmüller és Georg Alexander

ELIT

A mozik műsora

Rövidítések: Sz = Szombat, V Ü = Vasárnap és ünnepnap, M = Matiné

ADMIRÁL (353—707): **Algir.** (Naponta: 11 ½2 ¼ ½6 ⅛8 ½10.) — **ALKOTÁS** (355—374): **Chicago grófja.** (¼4 ¼6 ⅛8 ¼10; V Ü 11 és ½2-kor is.) — **ANDRÁSSY** (124—127): **Lelkiklinika.** (¼4 ¾6 ⅛8 ¾10; V Ü 2 4 6 8 10.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Titkos szolgálat.** — **ATRIUM** (154—024): **Kölcsönkért férjek.** (½6 ⅛8 ½10; Sz V Ü ¼4-kor is.) — **BELVÁROSI** (384—563): **Kis lány, nagy kaland.** (Jobbterem: 4 6 8 10; V Ü 2-kor is. Balterem: ¾3 ¾5 ¾7 ¾9.) — **BELVÁROSI HIRADÓ FILMSZINHÁZ** (181—244): **Tutajosok a Tiszán. Üvegfúvás** (kultúrfilmek). **Rajzos híradó Ujzélandról. Magyar. Ufa és Luce híradók.** (Folytatólagos egyórás előadások 10—24 óráig.) — **BROADWAY** (422—722): **Miért?** (¼4 ½6 ⅛8 ¹/₁10: szombat, vasárnap és ünnepnap ½2 órakor is.) — **BUDAI APOLLÓ** (351—500): **Algir.** (¼5 ¾7 9; V Ü ½2 ¼4 ½6 ⅛8 ½10.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Kaukázusi brigád.** — **CAPITOL** (134—337): **Második hétre prolongálva! Vaskorona.** (¼4 ½6 ⅛8 ¹/₁10; V Ü ½2-kor is.) — **CORVIN** (138—988, 339—584): **A tökéletes Antal.** (5 ⅛8 ½10; Sz V Ü ¾3-kor is.) — **DAMJANICH** (425—644): **Krüger apó.** (¼4 ½6 ⅛8 ½10; V Ü ½2-kor is.) — **DÉCSI** (121—343, 125—952): **Ember a láthatáron.** (½6 ⅛8 ½10; Sz V Ü ¼4-kor is.) — **ELIT** (114—502): **Luna asszony.** (4 6 8 10; V Ü 2-kor is.) — **FÓRUM** (180—707, 189—543): **Haláltánc.** (½6 ⅛8 ¾10; Sz V Ü 3-kor is.) Vasárnap d. e. 11-kor: **Lovasok és lovak világa.** — **GLÓRIA** (427—521): **Algir.** (¼4 ½6 ⅛8 ½10; V Ü ½2 órakor is.) — **HIRADÓ FILMSZINHÁZ** (222—499): **Tutajosok a Tiszán. Üvegfúvás** (kultúrfilmek). **Rajzos híradó Ujzélandról. Magyar. Ufa és Luce híradók.** (Folyt. egyórás előadások 9—24 óráig.) — **HOLLYWOOD** (225—003): **Cigány.** (¼4 ½6 ⅛8 ½10; V Ü ½2 órakor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Rácsnélküli börtön.** — **HOMEROS** (496—178): **Krüger apó.** (¹/₁4 ¹/₁6 ¹/₁8 ½10: vasárnap és ünnepnapokon ½2 órakor is.) — **IPOLY** (292—626): **Krüger apó.** (Mindennap: ½2 ¼4 ½6 ⅛8 ½10.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Szegény gazdagok.** — **JÓZSEFVÁROSI** (113—316): **Algir.** (¼4 ½6 ⅛8 ¹/₁10: V Ü ½2-kor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Jöjjön elsején.** — **KAMARA** (423—901): **Régi koringó.** (11 2 4 6 8 10.) — **LLOYD** (111—994): **Az asszony, az orvos és a harmadik.** (¹/₁4 ¹/₁6 ¹/₁8 ½10; V Ü ½2-kor is.) — **NYUGAT** (121—022): **Kis lány, nagy kaland.** (¼4 ¹/₁6 ¹/₁8 ¹/₁10; V Ü ½2 órakor is.) — **ODEON** (422—785): **Algir.** (¼4 ½6 ⅛8 ½10; V Ü ½2 órakor is.) Vasárnap délelőtt 11-kor: **Válaszúton.** — **OLYMPIA** (423-188): Ötödik hétre prolongálva! **Névaparti nász.** (11 2 4 6 8 10.) — **OMNIA** (130—125, 138—071): Hatodik hétre prolongálva! **Behajtani tilos.** (5 ⅛8 ½10; Sz V Ü 3-kor is.) — **OTTHON** (146—447): **Krüger apó.** (¹/₁4 ¹/₁6 ⅛8 ¼10; V Ü ½2-kor is.) — **PÁTRIA** (145—673): **Cigány.** (Mindennap 11 2 4 6 8 10.) — **PHÖNIX** (426—326): **Algir.** (Mindennap 11 1 3 5 ⅛8 ½10.) — **Rádius** (122—098, 120—564): **Magdolna.** (½6 ⅝8 ⅝10; Sz V Ü ¼4-kor is.) — **RIALTÓ** (224—443): **Bijou.** (Mindennap: 11 1 3 ¾6 ½8 ½10.) — **SAVOY** (146—040): **Cigány.** (¼4 ½6 ⅛8 ¹/₁10; V Ü ½2 órakor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Jud Süss.** — **SCALA** (114—411): **Az utolsó dal.** (5 ⅛8 ½10; Sz V Ü ¾3-kor is.) — **TIVOLI** (225—602): **Kis lány, nagy kaland.** (¾4 ¾6 ¾8 ¾10; V Ü 11 és ½2 órakor is.) — **TURÁN** (120—003): **Algir.** (11 ½2 4 6 8 10; V Ü 11 2 4 6 8 10.) — **VESTA** (222—401): **Kék csillag.** (11 ½2 ¼4 ½6 ⅛8 ½10; V Ü 11 2 4 6 8 10.)

Spencer Tracy, Hedy Lamarr

Az asszony, az orvos és a harmadik

Mától: **LLOYD**

HALÁLTÁNC

ÓRIÁSI MAGYAR FILMSIKER!

5. hétre prolongálva **FORUM**

Minden idegenlégiós filmet felülmúl:

Kék csillag

GARY COOPER legmaradandóbb alkotása

Mától: **VESTA**

Ártatlan vagyok

Andrássy Színház

Henri Croziere, egy anyakönyvi kivonattal igazoltan valóságos francia szerző árta az Andrássy Színház pikáns és szellemes ujdonságát, amelyet Vaszary János kitűnő, Páris-szakértő rendezésében mutatott be a Vaszary-konszern Paulay Ede-utcai műintézete. A vigjáték abból az ötletből indul ki, hogy a nők hazugságát és igazmondását rendkívül nehéz és bonyolult, majdnem lehetetlen ellenőrizni. Egy szép fiatal hölgy szállodai szobájába éjszaka rejtélyes körülmények között megérkezik egy pizsamás úriember, akinek menekülési lehetőségeiből fakad a bőségesen áradó és a botrány határát súroló vigjátéki, sőt bohózati bonyodalom. Henri Croziere-nek sikerült a darab tempóját az első két felvonásban viharos lendületben tartani, csak a harmadik felvonásban következik be az a perc, amikor az iróból kifogy a szusz és a hevesvérű komédia lassú és vontatott befejezést nyer.

Mindenesetre sokat köszönhet Henri Croziere az Andrássy Színház együttesének, amely a villanyszikraeleven, tomboló temperamentumú, édes és fanyar Muráti Lili vezényletével valóban sikkes párisi stílust, elektromos elevenséget és pompás humort vitt az előadásba. Bilicsi Tivadar, a színház ujonca régi kvalitásait szólaltatta meg egy ügyefogyott szerelmi áldozat szerepében. Delly Ferenc rikitóra hangszerelt eleganciája, Dénes György karcsú és fölényes alakja, Romváry Gertrud, Járay Teri, Kiss Lajos és Csadó Pál vonul még fel a csípős francia szerelmi botrány köritéseként. Külön kell Vaszary Piroskát kiemelni, aki egy fuzsitos tüzes erénycsösznőt játszik mindama Vaszary Piroskai erényekkel, amelyek minden mozdulatát és szavát utánozhatatlanul mulatságossá teszik. A nagyvonalú diszleteket Básthy István tervezte.

Baróti Géza

Pest, 1942. sept. 5.

Básthy István

SZÁZÖTVENEDIK SZÜLETÉSNAPJÁT ÜNNEPLI A NYAKTILÓ

Vichy, szeptember 26. A fejvesztőgép a születési előjogokat ledöntő nagy forradalomig csak a főnemesi osztálynak járt ki Franciaországban. A közönséges halandókat vagy a *gibet* nevű emeletes akasztófára húzták fel, vagy *felnégyelték*, vagy *kerékbetörték*, vagy pedig *máglyára vetették*.

A kivégzések mindig látványosságszámba mentek és sokezer néző előtt zajlottak le.

Ha az ítélet tűzhalálra szólt, az előkelőbb dámák s közöttük az udvar tagjai is — mint Madame *Sévigné* leveleiben olvashatjuk — *parfömös üvegcséket szorongattak kezükben.*

A Place de la Grève ugyanis, ahol a bűnöst a lángok közé vetették, rendszerint az égő hús fojtogató illata töltötte be.

E kivégzési módszerek közül a fővesztés volt a legkevésbé fájdalmas. Ezenkívül *a nyaktiló nem becstelenített meg*, hiszen az arisztokratákat jobbadán politikai összeesküvések miatt ítélték halálra. A lefejezett főúr emléke tehát érintetlen maradt, vagyonát sem kobozták el, mint más halálraítélési esetekben s a gyalázat nem szállott hátramaradottainak fejére.

Amikor tehát a nagy forradalom 1791-ben kimondotta, hogy azon túl »*chaque condamné aura la tête tranchée*«, a nemzet örömujjongással fogadta a reformot. Íme, ledőlt egy nagy előjog, illetve egy előjog a nép egyetemes jogává vált. Ezentúl, szemben az átkos multtal, *mindenkinek joga és lehetősége lesz a feje elvesztésére.*

Ez az eszmei elégedettség fokozódott azután, amikor egy doktor Guillotine nevű orvos a forradalmi nemzetgyűlés elé terjesztette és elfogadásra ajánlotta a nyaktiló új, tökéletesített kiadását.

— Gépem oly kifogástalan, oly remekmű, hogy valósággal élvezet a koponyát aláhajtani!

— mondotta javaslatának indokolásaként *Guillotine.*

Két évvel később azután, amikor a vérbíróság őt is hóhérkézre juttatta, személyes alkalma nyílt meggyőződni arról, hogy érvelése megfelelt-e a valóságnak vagy sem.

Százötven év alatt 12.000 fej hullt a fűrészporba

Tizenkétezer emberélet, az ördögbe is! A guillotine atmoszférája e szörnyű szám ellenére mégsem tragikus. A történelmi hagyomány ugyanis továbbél a nemzedékekben és a nyaktilón meghalni ma sem megbecstelenítő, sőt a kés — ha az elítélt e forradalmi vívmányhoz méltó bátorsággal és önérzettel vállalja a halált — *megszépíti és feloldozza a bűnös emlékét.*

Valami betyárromantika lengi körül a véres szerszámot s miután századokon át a főnemesek, később pedig a grande révolution elítéltjei hullottak el tőkéjén, ma is holmi mártíriumnak számít, ha valakinek átvágják a nyakát.

Maxim du Camp, az Akadémia néhai tagja írja meg *a guillotineról szóló tanulmányában*, hogy sok bűnös alig várta a dicső pillanatot, hogy feje a kés alá kerüljön. *Tropman* például, a mult század *leghíresebb tömeggyilkosa*, aki, mint a cinkotai *Kiss* Béla, hét asszonyt fojtott meg és temetett el hordókba, a boldogságtól ragyogva dobta oda magát a guillotine alá. Az elítéltek általában nyugodtak és fölényesek, mert tudják, hogy legendás hősök válhatnak belőlük. *Szinte kivétel nélkül az az utolsó kívánságuk, hogy ünneplő ruhában, kimosakodva mehessenek a vesztőhelyre.* A gépnek becsülete van.

Landru például, aki húsz évvel ezelőtt szintén hét asszonyt fosztott ki és tett el láb alól, közvetlenül a kivégzés előtt azt kérte, hogy egy borbély hozza rendbe a szakállát és borotválja meg.

— *Nem szeretném, ha a guillotinenak és a hölgyeknek rossz emlékük maradna rólam!* — mondotta kedélyesen.

Weidmann pedig, az utóbbi esztendők legelvetemültebb bűnözője, akit éppen e háború kitörése után végeztek ki, a halálát megelőző estén *kivasaltatta ruháját.*

A guillotinet tehát, a 12.000 áldozat ellenére is, nem annyira borzalom, mint inkább *regényesség lengi körül.* A francia közvélemény utólag mindig felmenti azt a bűnöst, aki a masinán bátran és nyugodtan viselkedik. *De sohasem bocsát meg azoknak, akik megrogynak, sírnak vagy könyörögnek.*

Az ijedező elítélteket a közönség (mert a guillotine másfél századéven át mindig a nyilvánosság előtt, valamelyik utcán vagy téren teljesítette feladatát) kifütyülte és lehurrogta.

A kivégzések története

A krónika számtalan hősies, cinikus és humoros esetről számol be. Tudvalévő, hogy a forradalmi áldozatok százszámra hajtották fejüket a kés alá anélkül, hogy akár a szemük megrebbent volna. E bátorságból maga a királyi család adott példát. *XVI. Lajos a végpillanatban így kiáltott a cédulák felé:*

— Kívánom, hogy véremből áldás származzék önökre, polgártársak!

Marie Antoinette szelíd mosollyal lépett a vérpadra. *Erzsébet* főhercegnő pedig, amikor az egyik pribék letépte válláról a sálját, elpirult és ennyit mondott:

— Kérem uram, ne felejtse el, hogy nő vagyok...

A szeméremérzete tehát erősebb volt benne a halálfélelemnél.

Ez a nemes, öntudatos heroizmus természetesen nem nyilatkozhatik meg a közönséges bűnözőknél. Ezek halálmegvetésüket inkább fitymálkodással, gúnyolódással, viccekkel fejezik ki.

A már említett *Maxim du Camp* jegyzi föl, hogy egy kivégzés szakadó esőben zajlott le. Az elítélt a hóhérhoz fordult.

— *Sajnálom Önt, Mester... Alaposan át fog ázni, mire hazaér...*

Egyszer a guillotinet a Szajna partján állították fel. A gyilkosnak ezek voltak az utolsó szavai:

— Vigyázzon, uram, nehogy a fejem a folyóba guruljon majd... Decemberben sosem vettem hideg fürdőt...

E százötvenedik évforduló csendben és eseménytelenül zajlik le. Három évvel ezelőtt ugyanis *Weidmann* kivégzése alkalmából, a nézők alapos botrányt rendeztek. *Ekkor egy kormányrendelet megszüntette a szabad téren és közönség előtt való lefejezéseket.* A masina a nyilvánosság kizárásával, a börtönudvarokon működik. S e tevékenységéről a lapok sem számolnak be. Igazuk van, jobb a dologról hallgatni. Olyan furcsa időket élünk, amikor nem tanácsos az ördögöt a falra festeni.

Vissy Sándor

A szófiai magyar követ megkoszoruzta a várnai csata emlékmauzoleumát

Szófia, szeptember 26. *(Magyar Távirati Iroda.) Dr. Jungerth-Arnóthy* Mihály szófiai magyar követ koszorút helyezett el abban az emlékcsarnokban, amelyet a várnai csata emlékére állítottak azon a helyen, *ahol I. Ulászló király magyar csapatai megütköztek Murad szultán csapataival.*

MOVE-pálya Hungária-középkrt. 6

Szeptember 27-én, vasárnap délután 4 órakor

Gamma—Elektromos

I. osztályú Nemzeti Bajnoki mérkőzés

előtte 2 órakor **Gamma—Siemens** amatőr bajnoki mérkőzés

MA AZ ELSÖTÉTÍTÉS KEZDETE:

21 ÓRA 30 PERC

Komáromi honvéd-képeslap

Komárom, szeptember 26. *(A Pest tudósítójától.)* A város felett pompázva ragyog a napsugár. Az ősi *Szent András*-templom toronyablakain ki-beszállnak a galambok, némelyikük lesurran a templomajtóval szemközt álló *Jókai*-szoborra is s ilyenkor olybá tűnik, mintha a Nagy Mesemondó *hazajáró lelke* öltött volna testet...

A szobor előtt három honvéd áll. Az egyik botra támaszkodik, a másiknak fel van kötve a karja, a harmadiknak pedig a fején fehérlik kötés. Nézik a szobrot s gyönyörködnek a talapzat körül nyíló hónaposrózsákban.

— Aszongyák, — szólal meg az egyik — hogy *ezek a rózsák hervadnak el legutoljára Komáromban.*

— Hogy-hogy?

— Mert a *Jókai* tiszteletére nyílnak. Ezt pedig még az Uristen is tekintetbe veszi.

— Hát... — mondja kis szünet után a felkötött karú — ami azt illeti, meg is érdemli a tiszteletet. Mi volna, ha nem vigasztalna most bennünket *Jókai*?

Kezüket tisztelgésre emelik a szobor előtt. S ballagnak lassan a Kultúrpalota felé, amelynek az ajtajában már várjuk őket a nagy rakás könyvvel. *Csupa Jókaival.* Statisztikailag ki lehet mutatni, hogy *régen olvastak annyi Jókait Komáromban, mint most, amióta a hadikórházakat berendezték a városban.*

*

Az egyik kórteremben ez a felírás áll az egyik ágy felett: »*Moga Flórián honvéd*«. Fiatalember ez a *Moga* Florián, valahonnan *Szatmár* megyéből szólították el a haza. A szekrénye teli van virággal s mindenféle enni-innivalóval. Egy csapat fiatal leány állja körül az ágyát s cigarettát, édességet rak a paplanára.

Moga Flórián szemében könny ragyog. Elcsukló hangon mondja tört magyarsággal:

— Messze van innen Szamoslipó... mégis úgy érezze, hogy *otthon vagyom*...

Azt is elmondja nagynehezen, hogy mikor annakidején Budapesten áthaladt a sebesültszállító vonat, a hős Kormányzóhelyettes Ur özvegye *segítette bekötözni* a sebét...

*

A tragikus körülmények közt hősi halált halt Kormányzóhelyettes Úrral kapcsolatban *Erdélyi* Kálmán honvéd meséli meghatható dolgokat.

— Bizony, a komáromi honvédek voltak az elsők, akik értesültek a nagy csapásról. *S ugyancsak mi voltunk, akik a Kormányzóhelyettes Úr terepszínű tábori koporsóját elkészítettük.* Megrendült lélekkel álltunk a koporsó előtt s a szerencsétlenségben éreztük, hogy a Kormányzóhelyettes Úr hősi példája nyomán *milyen kötelesség hárul reánk*...

n. f.

— **Sikeres volt a vasnap Pápán.** *Pápáról* jelentik: A négy napig tartó vas- és fémhulladékgyüjtés szép eredménnyel zárult. A város négy helyén összegyüjtött anyag súlya összesen *5000 kilogramot tesz ki.*

ŐSZI LAKBERENDEZÉSI ÉS HÁZTARTÁSI VÁSÁR

Budapest—Városliget Október 1—12

500 kis- és középipari vállalat bemutatója

Külön kiállítások:

„Kémelhárítás“

„A szovjet frontról“

„A jövő Budapestje“

1.50 pengő helyett

1-P-ért kedvezményes jegyek kaphatók

Pest-Magyarország Utazási Irodájánál, VII., Erzsébet-körút 7. Tel.: 422-985

STADIUM József-körút 5. Tel.: 140-000.

KULTUR Petőfi Sándor-u. 16. Tel: 189-999. fiók: Teréz-krt 2/4. Tel.: 220-102.

IBUSz JEGYIRODÁIBAN:

Vigadó-téri főiroda: Tel.: 18-13-74. — *IBUSz* könyvkereskedés, Váci-utca 2. Tel.: 18-16-40. — *MAVAUT:* Mussolini-tér 7. Tel.: 42-43-43. — *Autobus-Tours:* Vörösmarty-tér 7. Tel.: 18-65-44. — *MEFHOSz* utazási iroda: IX., Ferenc-körút 38. Tel.: 18-72-74.

továbbá a Magyar Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezete minden árudájában és fenti irodák összes kirendeltségénél és bizományosánál.

1942 nov. 26

SZINHÁZ ÉS FILM

Kapunyitás az Operaházban a nemzeti operakultura jegyében

Reprezentáns nemzeti operánkkal, a »baritonizált« *Bánk bán*-nal nyitotta meg idei szezonját az Operaház. Igaz örömünkre szolgál, hogy dalszínházunk, amelynek műsortáblája mindenkor fölényesen vezet az operaházak nemzetközi műsorpolitikai versenyében, kizárólag magyar operaművekkel szerepel az elkövetkezendő jónéhány napon.

Bátor kiállás ez Operaházunktól a »nemzeti«, »magyar« operakultúra mellett! Úgy látszik, éppen a sokat hangoztatott és zenei bogarászok által kikiáltott színpadképes magyar dalműhiányra akar rácáfolni ezzel a dokumentummal. Az időtálló magyar művek repertoár-gyüjtéséhez különben szerencsésen járult hozzá a tavalyi évad is két magyar ujdonságával.

A most megindúló új szezon a kiadott műsorterv alapján nagyon sok jót, valódi kulturális értékeket ígér. Féltő gonddal mindig elsősorban a magyar műveket keressük az új programban; új szerzőket, új hangot szeretnénk hallani! Kik folytatják *Erkel* örökségét, kik azok, akik nyomon követik *Bartók* Béla és *Kodály* Zoltán útmutatásait?! Semmiképpen sem szeretnénk azonban, hogy ennek túlzott szorgalmazása mellett »nemzeti« és »magyar« jelszavak védelme alatt valamelyes jótékony ünnepi fény mögé húzódó vakparádés fércművek kerülnének az Operaház egyébként megnyugtató műsorpolitikájába. Fiatalokat, új hangot várunk, de könnyen bekövetkezhet, hogy a »tehetség« helyett a »fiatal könyöklő« jelentkezik a fönti jelszavak külsőséges csinnadrattájával.

Próbálkoznia lehet Operaházunknak, viselnie kell az esetleges sikertelenség ódiumát is, de ugyanakkor vigyáznia arra, hogy eddigi nívójához és kifinomult ízlésű közönségéhez méltó művek kerüljenek bemutatásra. Mert a különféle karmesterek által hegedű-zongora és zenekari kompozíciókból összehordott művészietlen »rapszódiákból« és »karnevalokból« elegünk van!

A tegnapi megnyitó közönsége az est ünnepi jellegéhez méltó kitüntető tapsokkal jutalmazta a *Bánk bán* szereplőit: *Osváth* Juliát, *Gere* Lolát, dr. *Palló* Imrét, *Koréh* Endrét, *Hámory* Imrét, *Udvardy* Tibort, valamint a többieket. *Ferencsik* János vezényelt.

Vágó József

NEMES RÓZSA filmen

Dayka Margit

A Vidám Színház igazgatói irodájában tegnap aláírtak egy szerződést, amelynek értelmében *dr. Kolczonay* Ervin filmgyártó megvásárolta a Vidám Színház *Nemes Rózsa* című sikeres vígjátékát, hogy abból filmet készítsen. A filmen *Dayka* Margit játssza színpadi címszerepét, de fellép *Petrovich* Szvetiszláv, *Goll* Bea, *Kertész* Dezső, ifj. *Latabár* Árpád, *Bihary* Nándor, *Keresztessy* Mária és *Bánhidy* László. *Martonffy* Emil rendezésében.

A KONCERT Ujpesten

Kőrössy Zoltán kassai színtársulata befejezte ujpesti vendégjátékát. A kitünő együttes a Koncerttel búcsúzott Ujpesttől. Kassai évadját október 3.-án kezdi.

A legaktuálisabb színdarab

Eltévedt angyalok

Barabás Pál új vígjátéka

Bulla Elma

Rácz Vali, Csikós Rózsi, Somlay Júlia, Hajmássy Miklós, Pethes Ferenc, Juhász József, Halassy Mariska, Simon Marcsa, Pálóczy László, Sugár Lajos felléptével

szeptember 25-től

Uj Magyar Színház

ELTÉVEDT ANGYALOK

Főpróba az Új Magyar Színházban

Barabás Pál »eltévedt angyaloknak« nevezi panoptikum-figuráit, akik úgy vonulnak fel az első felvonásban, mintha a bűnügyi nyilvántartó egyik diszkrét fejezetét ábrázolnák. Az előkelő rózsadombi villában él Péter őméltósága, aféle pesti iparkrőzus színpadról importált felesége, akiből korai műtéttel eltávolították a lelkiismeretet, továbbá Frigyes, a szemtelen szerelmi zsarolásokkal operáló inas, Lenke, a bóbitás szobalány, a szakácsnő, annak teljesen lezüllött alvilági betörő-fia és egy méltóságteljes komornyik. Ők az eltévedt angyalok, csupa bicsaklott jellem, mérgezett világvárosi karakter, akik a cselédszobáktól a méltóságos asszony budoárjáig bűnös és léha életet élnek, önzők, kegyetlenek és aljasok. Olyan vigasztalan gyülekezet ez, mint egy alvilági geng, amelynek priuszát teljes rondaságában fel sem lehetne tárni. Az író meg sem kísérli, hogy ennek a finom és előkelő söpredéknek teljes körképét adja, bemutatja a jellemek sötét arcélét, aztán a vihar zúgásától kísérve bevezeti Violát.

Viola tanyai tanítónő, akit Budapestre helyeztek, eltévedt a vasútról jövet és a vihar beverte a nyitott ajtón. Csodálkozó, tiszta és megszállottan jóindulatú nő, az egyetlen igazi angyal a bukottak alvilági klubjában. Körülötte éppen forrponton áll az előkelő fészek palotaforradalma, mindenkiről kiderül valami gyógyíthatatlan, rákos lelki ferdültség s úgy néznek a vihar szárnyán bepottyant Violára, mint az oroszlánok a betévedt szürke egérkére. Viola is megérzi, hogy micsoda acsarkodás sugárzik ebből a panoptikumi gyüjteményből, egész életében tiszta gyermekszemeket látott magakörül, a szent pedagógia átállította szemszögét és úgy tekint a villa lakóira, mintha valahol egy rejtélyes tévedés folytán eltévedt angyalkák lennének. Ez a társaság régen elfelejtette, hogy elemibe járt, persze az élet, a modor és az emberiesség elemi tanóráit mulasztották el s Viola most, akár egy szorgalmas instruktor, pótolni akarja a mulasztottakat. Illemórát ad az álmélkodó cinikus bagázsnak, hadd emlékezzenek arra, amivel az élet kezdődött, a tekintélyre, az illemre és legfőképpen a becsületre, ami ritka cikk ebben a konfortos bűnbarlangban.

A furcsa leckeóra hamarosan érezteti hatását, Violából fehér röntgenfénnyel süt a jóság és a tisztaság, lepörköli az eltévedt angyalokról a rájuk rakódott kérges rosszaságot, némelyikről rózsaszín foltokban előtűnik a tiszta epidermis. Persze arra számítani sem lehet, s az író sem követi el azt a vakmerőséget, hogy a furcsa vizit nyomán az eltévedt angyalok visszatérjenek a becsületes emberi életmódhoz, az igazsághoz és a tisztasághoz, csupán meglegyinti őket a jóság távoli párája, eltűnődnek önmaguk aljassága felett és a darab azzal az igényelen jóslatigérettel zárul, netán segített valamit Viola illemleckéje.

Eddig szól a darab, amelynél Barabás Pál lényegesen jobb, pontosabb és színpadszerűbb darabot is írt. Az Eltévedt angyalok elsődleges formában került színpadra, hevenyészett vázlat, amit több műgonddal be lehetett volna sűríteni egy elfogadható mű fajsúlyáig. A színház Cseréphy Lászlót bízta meg a rendezéssel, aki józsemű filmrendezőink közé tartozik, a színpad azonban túlságosan zárt terület számára, minduntalan ki akar törni a film tágabb perspektivái felé. Violát Bulla Elma játsza, a Barabás szerepek fémjelzett színésznője. A falusi mentőangyal üdvhadserege figurája neki is lazára és felszínesre sikerült. Hajmássy Miklós vígjátéki szerepei után idegenkedett a kesernyés és kiábrándult férj markánsabb vonásaitól. Rácz Vali egy méltóságos, puha, kaszontalan perzsamacska szerepében dorombolt.

Az előadás ragyogó alakítása Pethes Ferenc nevéhez fűződik. Ő az a peckes, szemtelen, zsaroló inas, aki szerelmi és anyagi vadászterületnek nézi az egész villát. Csikós Rózsi platinaszőke szubrettí hetykesége a szerelmi bandita ellenpólusa, frissen, üdén és francia pikantériával lebegett a színen. Pálóczi László elegáns és az utolsó agysejtig romlott Robbyja, Somlay Júlia passzív régi szeretője, Halassy Mariska kartonruhás vidéki anyósa, Sugár Lajos fenkölt komornyikja és Simon Marcsa keltészta-lágy szakácsnője egészíti ki a gyüjteményt. Élvezetes perceket szerzett Juhász József a szakácsnő bérőfia szerepében. A legjobb francia iskola pregnáns jellemvonásait öltötte magára. Az előadást Básthy István díszletezte.

Baróti Géza

BÉCSI VÉR

A Corvin mai bemutatója

Ma este mutatja be a Corvin filmszínház Willy Forstnak, a német filmoperettek zseniális rendezőjének új filmjét, a Bécsi vér-t, ami a császárváros büszke és boldog fénykorának, a romantika édes teljességének tükörképét nyujtja. Egy táncos, vidám és politikai árnyékokat alig-alig érintő bécsi kongresszus szellemes, romantikus világába vezet a történet, amelyet Strauss bűvös muzsikája sző át. Willy Forst czernyi ötlettel, hallatlan jókedvvel, gazdagsággal rendezte a filmet, amely minden porcikájában szórakoztató és andalító. Segítségére volt a kitünő rendezőnek a ragyogó színészgárda is, amelyben Willy Fritsch egy merev, de Bécsben viláfivá oldódó diplomatát játszik, a tündérszép Maria Holst szerelmes feleségét, Hans Moser és Theo Lingen ellenállhatatlan lakájkettőst, Dorith Kreisler egy szőke bécsi balettpatkányt, Paul Henkels egy öreg diplomatát, Fred Liewehr a szoknyabolond bajor herceget, Ernst von Fürbringer pedig egy operetti Metternichet. A Corvin ma esti bemutatójának fényét emeli az is, hogy azon személyesen megjelenik Willy Forst és Maria Holst.

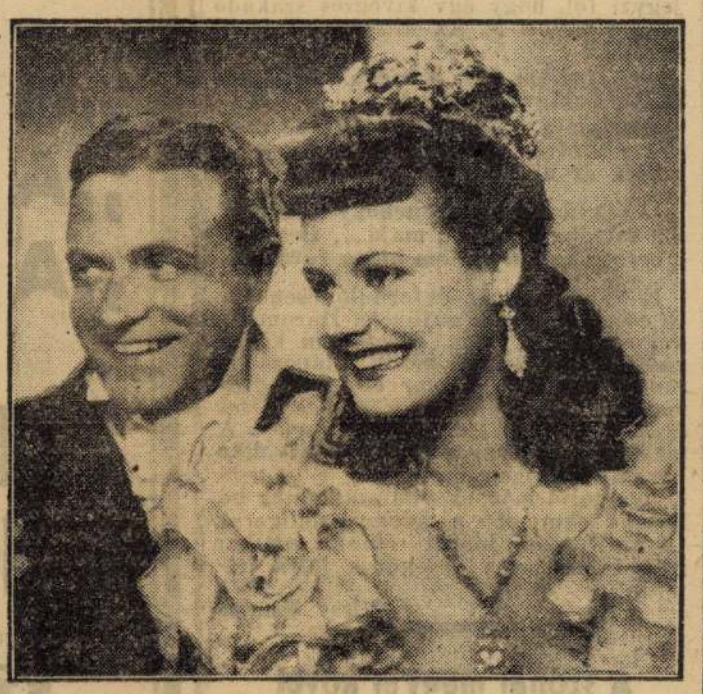

WILLY FRITSCH ÉS MARIA HOLST

Minden csüt., szombat és vasárnap délután ½4-kor

gyermekelőadás

a Bábszínházban,

Podmaniczky-utca 8. Telefon 123-071. Jegyek —.80—2.20-ig

HERMS NIEL, az országos sikert aratott német zenekar tanár-karnagya, a Nemzeti Sportcsarnokban rendezendő rádióhangversenyén Strauss-, Weber- és Niel-számokat vezényel.

IV. HENRIK visszatér

A Madách Színház a többoldalról megnyilvánult közóhajnak engedve a jövő héten felújítja Pirandello IV. Henrik című nagysikerű komédiáját, amelyben Sennyey Vera és Tapolczay Gyula veszi át az előző gárda két szerepét.

Főpróba a Komédiában

A Komédia Orfeum tegnap házifőpróbát rendezett *Régi orficsek* című revűujdonságából, amely a régi Pest életét mutatja be vidám és szatirikus képekben. A régi orfeumok, Ösbudavára és a régi Pest szórakozásai vonulnak fel a humoros képekben, amelyek üdülést jelentenek a nézőnek. *Feleki* Kamill egyéni zamatú humora dominál a képekben, *Türk* Berta ezidén először lép fel régi sikereinek színhelyén és a régi orfeum legnépszerűbb slágereit énekli. A Komédia gárdáját *Misoga* László, *Barna* Anci, *Hlatky* Edit és *Szép* Zoltán egészítik ki. Csinos görlők, bőkezű kiállítás jellemzi a Régi orficseket.

! ! !

A FŐVÁROSI OPERETTSZÍNHÁZBAN táblás házak és hatalmas elővétel kétségtelen siker jeleitől kísérve folynak a »Mária főhadnagy« előadásai. A páratlan kiállítású 48-as nagyoperett bonvivánja, Sárdy János, ma egyetlen este az Operaházban lép fel. Ezen a napon szerepét Madarász László, a színház népszerű bonvivánja játssza.

! ! !

HARMINCADIK címmel készült el Kerecsendi Kiss Márton bicskei tanító új magyar sorsfilmje Páger Antal főszereplésével és művészi felügyelete alatt. Az Irisz-film produkciójában készült film október 1-én három premierszínházban kerül bemutatásra.

! ! !

A FÉNYES CIRKUSZ nagysikerű nyári évadját rövidesen befejezi. A cirkusz szeptember 30-áig, hagyományos zárónapjáig még öt előadást tart.

! ! !

SZONDY BIRI, a Kamara Varieté népszerű primadonnája felgyógyult súlyos gyomormérgezéséből és átvette szerepét a »Vándorkomédiások« című revűben, amelynek vasárnap délelőtt 11 órai előadására a színház igazgatóság sebesült honvédeket hivott meg és lát vendégül.

RÁDIÓ

Szombat, szeptember 26.

BUDAPEST I.: 12.00 Fohász, Himnusz. — 12.10 Melles Béla-zenekar. — 12.40 Hírek. — 13.20 Időjelzés, vizállásjelentés. — 13.30 Honvédeink üzenetek. — 14.00 Folyamerők fúvószenekara. — 14.30 Hírek. — 14.45 Műsorismertetés. — 15.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak. — 15.20 Cigányzene. — 16.20 Hírek német, román, szlovák és ruszin nyelven. — 16.45 Időjelzés, hírek. — 17.00 Tánczene. — 17.50 Hangképek innen-onnan. — 18.20 Hanglemezek. — 18.35 A Németbirodalmi Munkaszolgálat zenekarának díszhangversenye. — 19.20 Hírek. — 20.35 Jávor Pál csevegése. — 20.45 Dankó—Pósa emlékest. — 21.40 Hírek, lóversenyeredmények. — 22.15 Hangképek a magyar-svéd atlétikai mérkőzésről. — 22.35 Séta operettországban. — 23.00 Szórakoztató hanglemezek. — 24.00 Hírek.

KASSA: Rákóczi fohásza és Himnusz. — 12.10 Budapest I.

Vasárnap, szeptember 27.

BUDAPEST I.: 7.30 Fohász, Szózat, reggeli zene. — 8.15 Hírek. — 8.30 Őszinte beszéd. — 9.00 Görögkatolikus egyházi ének és szentbeszéd. — 10.00 Református istentisztelet. — 11.00 Egyházi ének és szentbeszéd a Szent Domonkos-rendi templomból. — 12.15 Leventeműsor. — 12.55 Előadás. — 13.10 Légierők zenekara. — 13.45 Időjelzés, hírek, vizállásjelentés. — 14.00 Hanglemezek. — 15.00 Időszerű gazdasági tanácsadó. — 15.45 Cigányzene. — 16.30 Hírek magyar, német, román, szlovák és ruszin nyelven. — 17.00 Rádiózenekar. — 18.10 Honvéd kívánsághangverseny Kolozsvárott. — 19.20 Hírek és sporteredmények. — 20.50 Hangképek a magyar-svéd atlétikai mérkőzésről. — 20.10 Hanglemezek. — 21.40 Hírek és lóversenyeredmények. — 22.15 Filmdalok. (Hanglemezek.) — 23.20 Magyar nóták. (Hanglemezek.) — 24.00 Hírek.

KASSA: 7.30 Budapest I. — 12.15 Hírek és heti beszámoló. — 12.30 Cigányzene. — 13.20 Budapest I.

Újonnan átalakított **Nyugat mozgó**

KATJA

DANIELLE DARRIEUX

közn. ½4, ½6, ½8, vasárn., ünnepn. ½11, ½3.

Földalatti lakosztályokban, fűthető kiserődökben várják a honvédek „Tél tábornok“ érkezését

Valahol Oroszországban, október hó. A doni arcvonal magyar szakaszán *szórványos tüzérségi tevékenység folyik.* A több hétig tartó rendkívül kemény és súlyos harcokban csapataink a folyó innenső partját majdnem teljesen megtisztították az ellenségtől, csak helyenként a mocsarakban tartózkodnak még kisebb bolsevista erők. Ezeknek száma is napról napra csökken s *már nem jelentenek komolyabb veszélyt.* Tüzérségünk, a fontos magaslatok birtokában, ura a helyzetnek s éber ellenőrzésük miatt az itt rekedt bolsevista fészkek megerősítése lehetetlenné vált.

A csöndes Don most valóban csöndes, komoly harci zaj nem zavarja nyugalmát. Igaz, hogy a puskák ropogását, az aknák bömbölését *a fejszék csattogása, fűrészek nyikorgása, szögek kopácsolása váltotta fel.* Éjjel-nappal komoly és fontos munkálatok folynak a magyar arcvonalon. Az elmult év tapasztalatai minket is megtanítottak arra, hogy *a hatalmas orosz térségben már jóelőre gondoskodni kell »Tél tábornok« méltó fogadására.* Ma még derűs az égbolt és meleg napsütés tekint le az ősziesre színesedett természetre, de lehet, hogy holnap vagy holnapután már megered az ólmos eső, amely elmossa az utakat, vagy leesik a hó, beáll a dermesztő fagy, amely a szabad ég alatt elviselhetetlenné teszi az életet.

Mindent a maguk erejéből

A háborúban nem elég az ellenséges területek elfoglalása, épily fontos *a területek megtartása is.* Ahhoz pedig, hogy az enyhébb, európaibb éghajlathoz szokott keresztes hadak elviselhessék a kegyetlen orosz tél viszontagságait, *hatalmas előkészületekre van szükség.* A téli szállások berendezése tehát itt kint a Don partján most már élet-halál kérdése. Ennek a munkának az elvégzésén tevékenykedik most minden egyes honvéd, sőt a megszállt területek visszamaradt lakossága is, mert nekik is elsőrendű érdekük, hogy életüket a fagy- és az éhhalál ellen biztosítsák.

Nappal fegyvert szorongat, éjszaka ásót, lapátot, csákányt ragad a honvéd, hogy kimélyítse, kibővítse fedezékét, óvóhelyét. Emberfeletti teljesítmény ez, olyan teljesítmény, amely előtt csak néma tiszteletadással, csodálattal állhat meg az ember. Az a nemzet, amelynek ilyen fiai vannak, a nemzetek rangsorában a legelsők között érdemel helyet.

Fűteni kell és nincs fűtőanyag. Építeni kell és nincs építőanyag. A fa helyett tőzeg terem, a kő helyett legfeljebb homokszemeket görgetnek a vizek. Az éjszakák pedig egyre hűvösebbek, *veszedelmesen közeledik a tél.* Gyorsan kell cselekedni. Úttalan utakon száz meg száz kilométert tesz meg a honvéd, hogy elérje a legközelebbi erdőt. *Fát termel ki, gerendákat farag, ablakokat ácsol, nélkülözhetetlen bútordarabokat készít.* Szerszáma gyakran csak fanyelű bicska, vagy életlen balta. A homokból, a folyók kavicsaiból betont kever, az agyagból téglát éget és előteremti az építéshez szükséges anyagot. Tőzeget szárít, ágakat gyüjt és nem marad tüzelő nélkül a télire. A bajtársak összefogásából, a kezek serény munkájából szinte észrevétlenül felépülnek a téli szállások. Egy-két század, egy-két zászlóalj már be is fejezte a munkát s legfeljebb csak a »lakosztálya« csinosításán dolgozik most. A többi téli szállás is nemsokára tető alá kerül. *A fagy, a hideg nem találja felkészületlenül honvédeinket.* Hiába is reménykednek ellenségeink: *Tél tábornok sem győzheti le harcoló csapatainkat.*

— Ez itt a téli szállásunk — mondja *Lihotszky* Ferenc lőszeroszlop-parancsnok és rejtélyesen mosolyog.

Hiába erőltetem meg azonban a szememet, *emberi lakhelynek még nyomát sem látom.* Körülöttem kopár dombok, apró emelkedések, csenevész bokrok sorakoznak.

„Nemzeti Szálló“ a föld alatt

— Na, te híres asszem, — incselkedik a főhadnagy úr — nem látsz semmit! Pedig *itt van az orrod előtt az arcvonal legkényelmesebb lakosztálya, a »Nemzeti Szálló«.* Természetesen a föld alá rejtettük. Itt, kint nem lehetünk annyira vendégszeretők, hogy mindenki előtt tárva-nyitva álljon a kiskapunk!

Megkerülünk egy sűrű bokorcsoportot. Kisebb domb tövében két kis ablakszemet és 150—160 centiméter magas ajtót pillantok meg. Az ajtó fölött felírás olvasható:

»Nemzeti Szálló, központi fűtés, hideg-meleg víz, olcsó napi árak. A felvonó jelenleg nem működik.

Az igazgtóság.«

Belépünk a szűk ajtón. Nyolc lépcső vezet le a föld alá. Tágas, széles helyiség a legénység szállása. Középen két sor gerenda tartja a mennyezetet. A lakosztály teteje lejtős, hogy a víz és a hólé könnyebben lefolyhasson róla. A mennyezet sűrűn egymás mellé elhelyezett boronákból áll. A fejszével kifaragott boronák közét *napraforgószárral és szalmával töltötték ki.* Ez a kettő együtt kitűnő hőszigetelő. A boronák tetejét vízhatlan rétegként 20 centiméter agyagfölddel vonták be. A »szálloda« tetőzetét *mozaikszerűen kirakott, 40—50 centiméter vastag gyeptéglával rakták ki.*

— Negyvennégy személy részére készült ez a lakosztály — magyarázza *Jobbágy* Kálmán zászlós, a »szálloda« tervezője. — Az építkezéshez szükséges anyagot, a *fát,* a betont, az ablakokat, mindent a magunk erejéből állítottunk elő. A szögeket különféle csavarokkal, drótokkal, vasszilánkokkal helyettesítettük. *Embereim a szétlőtt szovjet harckocsikból, tehergépkocsikból s egyéb hátrahagyott szovjet járművekből szerelték ki és gyüjtötték össze a szükséges vasanyagot.* A magyar leleményesség nem ismer akadályt. Magunkégette téglából *búboskemencét építettünk* s földalatti csöveken biztosítjuk a terem egyenletes melegét.

A könyv és az ujság a legjobb barát a fűthető kiserődökben

A fehérre meszelt búboskemence mellett *háromlábú pléhkályha áll. Ezen sütnek-főznek, teát forralnak a szálloda »állandó lakói«.* Igaz, *a kályhácskát 50 konzervesdobozból bicskával faragták ki a honvédek,* de a mesterek állítása szerint jobban melegít, mint egy »Zephir« kályha. A szálloda egyébként *összkomfortos.* Állandó hideg- és melegvíz áll a lakók rendelkezésére. A víztartályt, egy kisebb benzineshordót, *a kemence oldalába építettek be.* De nemcsak mosakodni, *fürdeni is lehet a frontszállodában.* A lakosztály balsarkában álmosan terpeszkedő olajtartály, amelyet az élelmes kezek egy vörös tartálykocsiról szereltek le, *egyszerre két fürdőző befogadására képes.* A lakosztály öt láb hosszú, három láb széles *társalgójában* két fenyőfapolcon szépkötésű könyvek sorakoznak. A Nemzeti Könyvtár ajándék-regényei. Az »olvasó« gyalulatlan asztalkáján pedig *négy-öt budapesti napilap várja az érdeklődők táborát.*

— *Sokat jelent itt kint a könyv és az ujság* — mondja *Lihotszky* Ferenc főhadnagy. — *Összekötő kapocs a front és az otthon között.* Pihenőben idegmegnyugtatást és felfrissülést jelent a honvédeknek. Minél több *jó könyv* kerül ki a frontra, annál biztosabb, hogy harcosaink megőrzik lelki egyensúlyukat. *Az utolsó időben egyre több könyv, ujság és folyóirat kerül a kezünkbe.* Embereim a rózsaszínű tábori levelezőlapok és az otthoni levelek után *legjobban a könyvek és ujságok érkezésének örvendenek.*

Sajnos, a szálloda felvonója jelenleg nem működik, s így *gyalog* megyünk fel a felszínre. A dombokkal körülvett kis térségen *még hat hasonló lakosztály rejtőzik.* A földalatti város előtt két, a jobb- és a baloldalon pedig egy-egy *fűthető kiserőd* védi a lakók biztonságát. A »várostól« néhány száz méterrel hátrább, *szintén a föld alatt, nyolc kisebb gépkocsiszín épül.* A honvédek most hordják a boronákat és a barnára sült napraforgószárat. Serényen folyik a munka és vidám nótaszó vidítja a sivár orosz puszta őszies-rehajló borongós hangulatát.

„Indián falvak“ a doni medencében

Az első vonalaktól néhány kilométerrel hátrább fekvő orosz községekben is lázas tevékenység folyik. Honvédeink itt is megerősített téli szállásokat készítettek. Az apró szalmatetős házakat mindenütt sűrű vesszőkerítéssel veszik körül. *Üveg hiányában az ablakok nagy részét befalazzák. A sövénykerítések oldalán lőrések tátongnak. Egy-egy házcsoportot valóságos erődé építenek ki.* A négy-öt házból álló csoportok sarkait betonból épített figyelőhelyekkel erősítik meg. *Géppuskák és golyószórók biztosítják a házcsoportot a meglepetés ellen.* A különböző alakulatok körleteit még külön-külön magas vesszőpalánkokkal veszik körül.

Mintha a »Bőrharisnyás«-regények indián falvai elevenednének meg itt a doni medencében. *Az egyes megerősített házcsoportokat földalatti árkok kötik össze.* Minden házcsoportnak ezenkívül *külön légvédelmi óvóhelye van. Földalatti istállók épülnek az állatoknak* és földalatti raktárak készülnek az élelmiszereknek és a lőszernek is. A lusta és lomha természetű oroszokat is magával ragadta a munka heve. Szívesen segítenek honvédeinknek. Tudják, hogy ezek a munkálatok saját élet- és vagyonbiztonságukat is szolgálják. A falvak lakosságát 14—70 évig csoportokba szervezték. Az egyes csoportok tűzifát, kiserődhöz szükséges fát termelnek ki, fonáshoz, töltéshez vesszőket gyüjtenek, palánkokat, vesszőkerítéseket fonnak, földalatti fedezékeket, futóárkokat ásnak. Az orosz nők sokkal többet dolgoznak, mint a férfiak. Míg a gyengébb nem panasz nélkül, vidáman végzi munkáját, addig *a férfiak legnagyobbrésze napraforgómagot rágcsál és sütteti hasát a nappal.*

A munkáscsoportok reggel hat órakor sorakoznak a községháza előtt. Az ásókkal, kapákkal, csákányokkal felfegyverzett asszonyhad feszes vigyázba vágja magát, mikor megjelenik *Gilde* Barna százados, a község elöljárója, hogy kijelölje az elvégzendő munkát. *Pál zászlós »rendőrkapitány« kiigazítja a sort, majd balra át ot vezényel.* A tarka főkötős sereg rendezett sorokban elindul munkahelye felé. Vidáman, mosolyogva menetelnek, szemükből eltűnt a félelem, mert ők is megérezték már, hogy a durvaszövésű honvédzubbonyok alatt emberséges szív dobog.

Minden községben, ahol átrobog gépkocsink, hasonló látvány fogad. *Hús év óta nem folyt ilyen nagyarányú építkezés Oroszországban.* Csattognak a fejszék, a kalapácsok, nyikorognak a fűrészek, épülnek a fedezékek, a kényelmes és meleg lakóhelyek. *Jön már »Tél tábornok«, nem félünk tőle.* Honvédeink hitét, munkakedvét gyöngíteni akarását nem hűti le már a legkegyetlenebb időjárás sem.

Tompa István hadifőtörzsi.

A háború súlyos sebesültjei az ország legnagyobb hadikórházában serényen készülnek vissza az életbe

Öt iskolából áll az ország legnagyobb hadikórháza. Három egymásmelletti iskolaépületet kapcsoltak össze, kevés átalakítással kórházzá, a háború sérültjei számára. A két másik épületben a lábadozók vannak, olyanok, akik majd néhány heti pihenés után leszerelnek vagy újra visszamennek csapattesteikhez.

A fekvőhelyek száma jóval meghaladja az ezret. A betegek állománya folyton cserélődik. Újak jönnek, gyógyultak távoznak el, örök hálával arról a helyről, ahol *nemcsak felépültek, hanem visszakapták életkedvüket* és előkészítették számukra a polgári életbe a visszatérés útját. Ezt az igen fontos munkát az úgynevezett *hadigondozó tisztek* végzik.

A szervezet áldásos munkáját eddig is már nagy eredmények igazolják. A hadigondozó tisztek a beosztott legénységgel *elvégzik a levelezést a családdal, elintézik a sebesültek hivatalos ügyeit, ügyes-bajos dolgait.* A felépültek további sorsát is ők irányítják. *Addig senki nem kagyja el a kórházat, amíg számára végleges megélhetési lehetőségeket nem sikerült biztosítani.* Munkájuk legszebb eredménye az a tudat, amellyel a sérült gyógyultan kilép a polgári életbe. *Tudja, hogy nem rokkant,* hanem a tőle telhető munkával ismét ható tagja lehet a társadalomnak.

A »hangos pepecselőbe« lépünk be először. Halkan serceg a lombfűrész a vékony deszkában. Apró emléktárgyakat, fajátékokat készítenek meglepő ügyességgel. Soha nem tanulták, talán nem is láttak ilyet s most *mestermunkát meghazudtoló ügyességgel fúrnak-faragnak.*

Olyan ügyes és célszerű játékszerek állnak már kiállításra készen előttünk, amelyekről nehéz elgondolni, hogy olyanok készítették, akik ezzel polgári életükben soha nem foglalkoztak.

A másik asztalnál kalapálnak, amott festenek, mások szénnel mintakönyv után rajzolnak. Közben *halkan szól a hatalmas rádió, csendesen folyik a beszéd s cigarettafüst mellett a háború sérültjei készülnek vissza az életbe.*

A »csendes pepecselőben« festők és szobrászok foglalatoskodnak. *Két fiatal neves művész önként ajánlkozott, hogy személyesen irányítja a sebesült honvédek munkáját.* Vezetésüknek meg is van az eredménye, itt még csodásabb alkotásokat látunk, mint az előbb. Egy öreg honvéd *Izsó Miklós* egyik híres kis terakottáját mintázza tökéletes hűséggel. Egy borbélylegény a sok számtanpéldától megfakult iskolatáblára hatalmas nagyságban rajzolta fel levelezőlap után egyik filmművésznőnk arcképét.

Mindenki serényen dolgozik, az alkotási kedv élénkké teszi a lábadozókat. Friss zene, vidám beszéd, cigaretta és jó étvágy mellett vidáman folyik a munka.

D. I.

PAPINI
KRISZTUS TÖRTÉNETE
11. kiadás, 572 oldal
A világirodalom legmegrendítőbb, legmélyebb Krisztus-regénye
Propagandakiadás kötve 9 P
Amatőrkiadás, Dürer tizenhat metszetével kötve, tokban 15 P.
ATHENAEUM KIADÁS

MOVE-pálya Hungária-középkrt. 6
án, vasárnap délután 3 órakor
Gamma-Kolozsvár
Bajnoki mérkőzés,
előtte 1 órakor Gamma—33 FC amatőr bajnoki mérkőzés

SZINHÁZ ÉS FILM

Wolfgang Liebeneiner

az egyik legjelentősebb és legfiatalabb német rendező, aki ebben az évben a német rendezők legnagyobb kitüntetését, a filmgyűrűt kapta. Liebeneiner színészként kezdte pályafutását, de Willy Forst-hoz hasonlóan hamarosan áttért a rendezésre. A közeljövőben bemutatják Budapesten Két lányt szeretek című frissen pezsgő vígjátékát, amellyel bebizonyította, hogy nemcsak a történelmi filmek mestere, hanem a bohózat száguldó iramú cselekményét is kézben tartja. Németországban sa legfilmszerűbb rendezőnek tartják.

A KERESZTÚTON

Szili Leontin regénye filmen

Tolnay Klári

A nagy külföldi filmek problémái ritkán szerepelnek magyar filmeken. A komoly lelki konfliktusokat tárgyaló és ritkán előkerülő filmek között értékes ujdonságot jelent majd Szili Leontinnak, az ismert írónőnek filmje, amely Keresztúton című híres regényéből készült. A Jupiter filmvállalat vállalkozott a nehéz feladatra és Bánky Viktorral elkészíttette a Keresztúton című filmjátékot, amelynek főszerepelt Tolnay Klári, Ajtay Andor, Perényi László, Sennyey Vera és Somlay Artúr játszotta.

IDEGEN ASSZONY

Az Új Magyar Szinház mai bemutatója

Vándor Kálmánnak, a szép sikereket aratott regényírónak nem ez az első színpadi vállalkozása. Háromfelvonásos színművéhez is azt a világot választotta keretül, amelyet szívesen használ regényeiben, a Balkánba hajló Délvidéket, Bácska és a szerb táj határvonalát, ahol elválhatatlanul és összeforrhatatlanul, faji és szellemi kettősségének örök bélyegét viselve él egymás mellett a magyarság és a szerbség. A színmű vezérfonalának is ezt a leküzdhetetlen, kiirthatatlan idegenséget szánta a szerző, amely magyar és szerb között áll és amelyet a legizzóbb, százhetvenfokos, mindent egybeolvasztó és minden határvonalat elüntető szerelem sem tud feloldani.

A Délvidék visszafoglalása során egy magyar tartalékos tiszt megismerkedik egy szerb asszonnyal, aki Párisban nevelkedett, Pesten van a szalónja, műveltségében európai, vérmérséklete azonban egy fanatikus, büszke, feketevérű szerb fanariotára vall. A tiszt civilben ügyvéd és képviselő, 45 éves, felesége és felnőtt fia van és a bűvös családi körből ellenállhatatlan erővel ragadja ki ez a vad és babonás szerelem, hogy saját bőrén tanulja meg, Zóra nemcsak idegen asszony, aki betoppant az életébe, de idegen faj, idegen szellem, egy kissé maga a misztikus kelet, amit nem lehet élethez hozzáforrasztani.

Vándor Kálmán felismerte ebben az eruptiv erejű szerelemben rejlő drámai anyagot, megírta belőle háromfelvonásos színművét, amelyet a színház a dramaturgiai áztató, búgozó, csiszoló és mérséklő közreműködése nélkül, azon szülési frissességben, embrionális pucérságában engedett a színpadra.

Elvégre ritka és kevés az a szerző, aki színpadszerűségében is tökéletes, technikai felépítésében hibátlan és kidolgozásában teljesen érett és kiforrott munkát szállít. Különösen az a szerző, akinek írói tevékenysége inkább a szépprózai hatáskörébe esik s színpadi kirándulásai ritkák. Az ilyen szerzőt kell jóindulatúan kézenfogni, vezetni és segíteni, felhívni figyelmét a színpad aknamező-veszélyeire, a játék folytonosságának nehézségeire és általában a színpadi mesterség fogásaira, amelyek alkalmazása nélkül a színpadi alkotás pontosan úgy jár, mint ez a jobbsorsra érdemes Idegen asszony.

Az első felvonás első képe ugyanis sűrű, vérbő és a színpad határaiban összesűrűlt, tapintható drámával exponálja e két ember találkozásának futó végzetét, amikor Zóra átmegy a szinen s egyetlen horzsoló, foszforos pillantással végignéz a tiszten, érezzük, hogy a két ember a puskaportól és harci zajtól gőzös háborús déli éjszakában menthetetlenül és feloldhatatlanul egymásbaszeretett. Eddig pompás színház pereg a deszkákon, a közönség lenyügözve és megfélemlítve várja, hogy folytatódik ez a robbanásszerűen bedobott szerelmi végtet.

Ha egy jó dramaturg figyelmezteti Vándor Kálmánt arra, maradjon meg az első kép színjén és hangulatán, tartsa meg ezt lírai és mégis termoformeleg drámát, nincsen semmi baj. De így szabadjára engedték az író epikus alkotókészségét és megfeledkeztek arról, hogy a drámának első követelménye a szuggesztiv tömörség, az esemény összefüggésének sima és könyörtelen tárgyi következetessége.

Az előadást Juhász József rendezte, ami újabb hiba. Egy kitűnő epizódszínészre, aki szerepeit mindig a legnagyobb lelkiismeretességgel és készséggel oldotta meg, nem szabad egész mű rendezését bízni. Az epizódista csak a részleteket látja, amelyeket kifogástalanul ki is dolgozott, de erejéből és felkészültségéből nem futotta arra, hogy az egészet szorosan markoba foghassa. Lázár Mária játssza a címszerepet. Eltekintve mesterkélten ható műdalbetéteitől, visszaadta az író elképzelését erről a tüzes, szeszélyes, képzelgő és kultúráiában is párolgóan vad szerb nőstényről. Igazi színésznő.

Vizváry Mariska párperces jelenetei során igazi drámai légkört varázsolt maga köré. Egy fanatizmusában stupid, makacs és engesztelhetetlen szerb asszonyt játszik, akinek egyetlen ellensége van, a magyarság. A szereplők közül a harmadik helyen Weszely Pál inasát említjük, ezt a pompás és mulatságos karakteralakítást. Hajmássy Miklós nehézkesen forgolódott az idegen asszony körül. Azok közt, akik félreérthetetlenül színházat játszottak, meg kell említeni Orbán Viola sötét komitácsiasszonyát, Sugár Lajos falusi plébánosát, Gárday Lajos felvilágosult, jóindulatú szerb miniszterét, Thury Elemért és a szépen beszélő, jómegjelenésű fiatal Halász Gézát. A többi szerepet Beleznay Margit, vitéz Bánky Róbert, Kovách Aladár, Bordás Rózsi és Bártos Ernő játszotta. Básthy István színpadképei is magukon viselik a kérenyesség jelét.

Baróti Géza

RICHARD STRAUSS »Donau« című új zenekari művének ősbemutatója a bécsi filharmonikusok őszi idénynek keretében lesz.

Mai filmkritika

HALÁLOS CSÓK

Scala, Kaszinó

Furcsa, nyomasztó atmoszférában kezdődik *Karády* Katalin új filmje. Egy komor, magányos középkori várban él a magányos fiatal leány, aki halálosan retteg attól, hogy szive tiszta érzéssel forduljon valaki iránt, mert körülötte az a babonás családi legenda terjeng, hogy egyetlen csókja halálra sebzi azt, akit igazán szeret. A legendát baljós események valószerűsítik, mikor színrelép egy fiatal orvos, megszédül a magányos várúrnő vonzó szépségétől és elhatározza, hogy kigyógyítja beteges képzelgéséből. Az esemény itt váratlan fordulatot vesz. Felfedeznek a várban egy titkos pincét, ahol szörnyű középkori história szereplőinek bebalzsamozott holttestei fekszik. A történetet elmesélő pergamenből rekonstruálódik a história, amely a reneszánsz időkbe röpít vissza.

A középkor legsűrűbb korában él ez a végzetes asszony, akinek csókjáért két fiatal férfi életével fizet. Csak a film utolsó jelenetében derül ki, hogy zseniális orvospszichológiai fogásról volt szó, amelyet a szerelmes orvos a legteljesebb sikerrel alkalmazott. Páciense meggyógyult, boldogságuknak semmisem áll útjában. A középkori legendák sötét és misztikus szálaival átszőtt történetet *Kalmár* László rendezte. *Karády* Katalinra pompásan illik ez a vonzó és végzetes asszonyi szerep, amelynek szépségét és izgalmát művészi dalaival fokozza. Szereplőtársai közül az egyre fejlődő *Nagy* István, *Perényi* László, *Greguss* Zoltán, a pompás humorú *Rajnay* Gábor, a méltóságteljes *Somlay* Artur, *Pethes* Ferenc, *Juhász* József és *Baló* Elemér alakítását emeljük ki. Az értékes kísérő muzsikát *De Fries* Károly szerezte. A kosztümökkel kapcsolatban annyi megjegyezni valónk van, hogy *Karády* fejedelmi termetére szebb és korhűbb ruhákat is terveztek volna. (B.)

NEMES RÓZSA

50

Ma este ½7 órakor 50-ik előadásához érkezik a Vidám Színházban a *Nemes Rózsa* című nagysikerű zenés vígjáték, amelynek főszereplői *Dayka* Margit, *Goll* Bea, *Pethovics* Szvetiszláv, *Kertész* Dezső, ifj. *Latabár* Árpád, *Bihary* Nándor és *Bánhidy* László.

A mozik műsora

Rövidítések: Sz = Szombat. V Ü = Vasárnap és ünnepnap. M = Matiné

ADRIA—ADMIRÁL (353—707): **Ninocska.** (¼4 ¼6 ½8; V Ü 11 és ½2-kor is.) — **ALKOTÁS** (355—374): **Ninocska** (¼4 ½6 ⅛8; Sz ½2; V Ü 11 és ½2 órakor is.) — **ANDRÁSSY** (124—127): **Ninocska** (½4 ½6 ½8; Sz V Ü ½2 órakor is.) Vasárnap d. e. 11-kor: **5 millió keres egy örökst.** — **ATRIUM** (134—024) **A harmincadik.** (¼4 ½6 és ½8 órakor; vasárnap és ünnepnapokon ½2 órakor is.) **BARLANG—BROADWAY** (422—722): **Pinokkió.** (½2 ½4 ½6 ½8 órakor.) — **BELVÁROSI** (384—563): **Az utolsó dal.** (⅛3 ¼4 ½5 ½6 ½7 ½8; V Ü ½2-kor is.) — **BELVÁROSI HIRADÓ FILMSZINHÁZ** (181—244): **Rosita Serrano énekel. Mesél az Inn** (kultúrfilm). **Magyar, Ufa és Luce hiradók.** (Folyt. egyórás előadások 10—21 óráig.) — **BETHLEN—HOLLYWOOD** (225—903): **Jelmezbál.** (¼4 ½6 ½8; Sz V Ü ½2-kor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Fekete vénusz.** — **BUDAI APOLLÓ** (351—500): **Az utolsó dal.** (¼4 ½6 ½8; vasárnap és ünnepnap ½2 órakor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **A múmia bosszúja.** — **CAPITOL** (134—337): **India tigrise.** (½2 3 5 7; V Ü 11-kor is.) — **CORVIN** (138—988, 339—584): Prolongálva! **Bécsi vér.** (2 ½5 7.) — **CSABA—SAVOY** (146—040): **GPU** (¼4 ½6 ⅛8; Sz V Ü ½2-kor is.) Vasárnap délelőtt 11-kor: **Lányok a kirakatban.** — **DAMJANICH** (425—644): **Diákévek.** (½4 ¼6 ½8; V Ü 11 és ½2-kor is.) — **DEÁK—DÉCSI** (121—343, 125—925): **Gentryfészek.** (½2 ¼4 ½6 ½8.) — **DUNA—LLOYD** (111—994): **Jelmezbál.** (¼4 ½6 ⅛8; V Ü ½2-kor is.) — **ERZSÉBET—VESTA** (223—401): Második hétre prolongálva! **Oz, a csodák csodája.** (11 ½2 ½4 ½6 ½8.) — **FÓRUM** (189—707): **Szélvészkisasszony.** (3 5 és 7 órakor; V Ü d. e. 11 órakor is.) — **GLÓRIA** (427—521): **Az utolsó dal.** (½4 ½6 ½8; vasárnap és ünnepnap ½2-kor is.) — **HIRADÓ FILMSZINHÁZ** (222—499): **Rosita Serrano énekel. Mesél az Inn** (kultúrfilm) **Magyar, Ufa és Luce hiradók** (Folyt. egyórás előadások 9—21 óráig.) — **IPOLY** (202—626): **Ninocska.** (½4 ½6 ⅛8; Sz V Ü ½2 órakor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Moulin Rouge** — **JÓZSEFVÁROSI** (131—316): **Az utolsó dal.** (½4 ½6 ⅛8; Sz V Ü ½2 órakor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Juarez.** — **KAMARA** (428—901) **Tavaszi szonáta.** (11 ½2 ¼4 ½6 ½8.) — **KORZÓ** (182—818): **A király bolondja.** (¼4 ½6 ½8; V Ü 11-kor is.) — **MESEVÁR—ELIT** (114—502): **GPU** (¼4 ½6 ⅛8; V Ü ½2-kor is.) — **NEMZETI (ROYAL) APOLLÓ** (222—002): Harmadik hétre prolongálva! **A harmincadik.** (3 5 7; Sz 1 3 5 7; V Ü 11 1 3 5 7.) — **NYUGAT** (121—022): **Enyhítő körülmény.** (¼4 ½6 ⅛8; Sz ½2-kor is; V Ü 11 és ½2-kor is.) — **OMNIA** (130—125): Prolongálva! **Gentryfészek.** (¼4 ½6 ½8; Sz ½2-kor is; V Ü 11 és ½2-kor is.) — **OTTHON** (146—447) **Diákévek.** (½4 ¼6 ⅛8; V Ü ½2-kor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Hurrá, apa lettem.** — **PÁTRIA** (145—673): Második hétre prolongálva! **Dr. Kovács István.** (10—1-ig folyt.; ½2 ¼4 ½6 ½8. V Ü 11 órától.) — **PETŐFI—ODEON** (428—478): **Az utolsó dal.** (½4 ½6 ½8; V Ü ½2-kor is.) — **RADIUS** (122—998, 120—564): **Az ellopott titok.** (½4 ½6 ⅛8; szombat, vasárnap, ünnepnap ½2-kor is.) — **RÁKÓCZI—PHÖNIX** (426—326): **Diákévek.** (11 1 3 5 ½8.) — **SCALA** (114—411): **Halálos csók.** (½4 ½6 ½8; Sz V Ü ½2-kor is.) — **SZÉKELY—OLYMPIA** (226—425): **Áll a bál.** (11 ½2 ¼4 ½6 ½8.) — **SZITTYA—CITY** (111—140): **A harmincadik.** (½4 ½6 ½8; Sz V Ü ½2-kor is.) — **TINÓDI—TIVOLI** (223—602) **Az utolsó dal.** (¼4 ¼4 ½6 ½8; V Ü 11-kor is.) — **TOLDI—RIALTÓ** (224—443): **Az utolsó dal.** (10 5/12 ½2 ¼4 ⅛8 ⅛8.) — **TURÁN** (130—003): **Diákévek.** (11 ½2 ¾4 ½8 ⅛8.) — **URÁNIA** (146—046): Prolongálva! **Asszonyszív.** (3 5 ⅛8; Sz V Ü 1 órakor is.)

A színházak mai, holnapi és jövőheti műsora

OPERA. Szombat: A végzet hatalma (F. 2., 5). Vasárnap d. e.: A cremonai hegedüs, Magyar ábrándok (11); este: Traviata (½6). — NEMZETI. Szombat: Felség. Vasárnap d. u.: A híd; este: Süt a nap (Bérletszünet). Hétfő (XVI.), kedd (X.), szerda (K. II.), csütörtök (XVII.), péntek (Bérletszünet): Felség. Szombat d. u.: Akadémiai vizsga; este: Csalóka szivárvány (Bemutató). Vasárnap d. u.: Sasfiók (2); este: Csalóka szivárvány (I., ⅛3, ½7). — KAMARA. Csütörtökig minden este és vasárnap d. u.: Blöff. Péntektől minden este és vasárnap d. u.: A bolond Ásvayné (3, ½7). — PESTI. Csütörtökig minden este és vasárnap d. u.: A bolond Ásvayné (3, ½7). — MŰVELŐDÉS HÁZA. Szombat: Az ember tragédiája (6). Vasárnap d. e.: Hangverseny (11); d. u.: Magyar nótahangverseny (5). Hétfő, kedd, szerda, csütörtök: Nincs előadás. Péntek: Manon (Opera vendégjáték ½6). Szombat: Kívánsághangverseny (½5). Vasárnap d. e.: Az ember tragédiája (½10). — VIG. Szombat d. u., vasárnap d. u. és este: Christian (3, ½7). Hétfő, kedd és jövő vasárnap d. u.: Christian. Szerda: Főpróba. Csütörtök, péntek, szombat és vasárnap este: Esküvő (3, ½7). — MADÁCH. Minden este és vasárnap d. u.: Potemkin (3, ½7). — UJ MAGYAR. Minden este és vasárnap d. u.: Idegen asszony (3, ½7). — FŐVÁROSI OPERETT. Minden este és vasárnap d. u.: Mária főhadnagy (½3, 6). — ANDRÁSSY. Minden este és vasárnap d. u.: Ártatlan vagyok (3, ½7). — VIDÁM SZINHÁZ. Minden este és vasárnap d. u.: Nemes Rózsa (3, ½7). — ROYAL REVÜSZINHÁZ. Minden este, csütörtök, szombat és vasárnap d. u.: Nézze meg az ember (½4, ½7). — KOMÉDIA. Minden este, csütörtök, szombat és vasárnap d. u. Régi orfiúk (½4, ½7). — KAMARA VARIETÉ. Minden nap: Vándorkomédiások (½7; csütörtök, szombat: ½4, ½7; vasárnap 11, ½4, ½7). — BÁBSZINJÁTÉK. Minden szerdán, csütörtökön, szombaton és vasárnap este: Az ügyvéd és férje, hétfőn és pénteken: Az ember ninesen fából. Kedden: Terülj, terülj, asztalkám! (½4, ½7). — ERZSÉBET-VÁROSI. Minden nap: Száz piros rózsa. — JÓZSEFVÁROSI. Minden nap: Mágnás Miska. — KISFALUDY. Minden nap: Zimberi-zombori szépasszony (az utóbbi három színház kezdési ideje hétköznap: 5, 7; vasárnap 3, 5, 7). — MŰSZINKÖR. Csak vasárnap: Ki babája vagyok én? (½4, ½6, ½9).

Az ügyvéd és a férje

L. Verneuil vígjátéka felnőttek számára

a Nemzeti Bábszinjátékban

Podmaniczky-u. 8. Tel.: 123-071. Kezdete ½7-kor, vége ½9-kor. Jegyek 1—3 pengőig.

VIGSZÍNHÁZ Csütörtökön, október 22-én először

ESKÜVŐ

Szinjáték 3 felvonásban (4 kép)

Irta: **Edouard Bourdet** Fordította: **Illés Endre**

Bulla Elma, Fényes Alice, Ladomerszky Margit, Orsolya Erzsi, Sándor Izabella, Sitkey Irén, Örkényi Évi, Ajtay Andor, v. Benkő Gyula, Vértess Lajos, Lontay István, Jakab Laci

MAGDA . . . . . ???
LÉNA . . . . . ???
HILDE KRAHL!!!

Beszélnek a magyar sasok légiharcaikról

Amikor a szirénák elbődülnek Budapesten és a főváros polgári lakossága megindul lefelé az óvóhelyre, sokszáz kilométernyire innen *már a levegőben cikáznak a magyar vadászgépek, hogy felvegyék a harcot a támadókkal, szétkergessék őket* és így megakadályozzák pusztító tevékenységüket. Ez a fiatal magyar fegyvernem már eddig is hősi példákat produkált, hiszen *nincs légitámadás, amely után egy csomó ellenséges gép lelövését ne jelentenék.* Ezek a támadó repülőgépek részben a légvédelmi tüzérségnek, nagyobb részben pedig a vadászgépeknek az áldozatai.

A *Pest* munkatársának alkalma volt kimenni az egyik repülőtérre, ahonnan Budapest légvédelmét irányítják és beszélgetni a levegő egyik magyar hősével: *Kasza* Imre szakaszvezetővel, aki immár harmadik esztendeje teljesít szolgálatot a nappali vadászoknál.

Fiatal kora ellenére 14 bevetésben vett már részt, háromszor találkozott az ellenséggel.

— Háromízben volt csetepaténk a levegőben, — mondja, miközben szokásos reggeli tejadagját kortyolgatja. — Én a századunk parancsnokának állandó kísérője vagyok. *Minden tisztnek van ilyen állandó kísérője, akivel együtt »operáljék« az ellenséget.*

— A legizgalmasabb két repülésem az április 3-i és 13-i légiharc volt. Bizony, megmondom őszintén, az első pillanatban izgatott lettem, amikor megláttam az ellenséges gépeket. Azóta hozzászoktam, hiszen ez a foglalkozása az embernek.

Kezdődik a légicsata

Nehéz elképzelni, hogy ez a szürkeszemű, nyugodt tekintetű, flegmatikus fiatalember izgatott is tud lenni.

— Az április 3-i bevetésnél — folytatja — előre jelentették nekünk az ellenség közeledtét. Felszálltunk és gyorsan elhagytuk Pestet, hogy az előre kijelölt területen cirkáljunk. Remek iramban haladtam kis Tabu-gépemmel...

— Tabu-gép?

— Na igen. Tabu-gép azért, mert *mindenki más számára tabu.* Az ember idővel összenő a gépével, szinte eggyé válik vele, olyannyira, hogy mindenki csak a saját gépét használhatja, másnak még beleülnie sem szabad. Egy őrmesterrel *elsőnek vettem észre a szembejövő apró pontokat a levegőben.* A következő pillanatban már a századparancsnok feléjük irányította gépét, ahogy mondani szoktuk: »rájuk fordította« és az ő gépe nyomában kellő elővigyázattal mi is megközelítettük őket.

— Na, aztán megkezdődött a csetepaté. Úgy lövöldöztünk, mintha megszállottak volnánk. Az ellenséges vadászok, sajnos, elég sokan voltak, úgyhogy *minden magyar vadászgépre 6—8, sőt 10 ellenséges gép is jutott.* Már az első pillanattól kezdve a nyakunkon voltak. Kicsit »széthúztunk«, de azért *sikerült megközelítenünk a bombázókat,* mert hiszen a legfontosabb feladat a bombázók lelövése.

— Néhány másodpere mulva azután már *ki elülről, ki hátulról, ki a ulról támadta őket.* Gondolom, azt sem tudták, merről jön az istennyila. Én a kis Tabu-gépemmel az ellenséges kötelék *alá* kerültem. Egy-két perces harc után *fölöttem valamelyik jól irányzott magyar golyó eltalálta egy ellenséges gép benzintartályát.*

— A következő pillanatban *a benzin felrobbant és a támadó gép darabokra ment szét. Valósággal szétfröccsent az egész.* Mindenfelé röpködtek felettem a különféle alkatrészek, szilánkok és rengeteg pléhdarab, furnirlemez-részecskék, drót és szárnydarabok, mint a jégeső, hullottak körülöttem.

Öten egy ellen

— Időközben a »kollégákat« elvesztettem szem elől. Éppen újra támadni akartam az ellenséges gépeket, immár egyedül, amikor *egy kéttörzsű masina került velem szembe.* Gyorsan »ráfordítottam« gépemet és lőni kezdtem. Közben nem vettem észre, hogy *négy másik ellenséges gép a hátam mögé került.* Aztán már csak azt láttam, hogy *négy gépágyúból és négy géppuskából tüzelnek rám.* Szerencsére: csak *lát tam,* mert félméterre a gépem mellett süvítettek el a golyók és repültek el a tűzcsóvák. Bizony, nagyon úgy festett a helyzet, hogy »levakarnak« az égről.

A fiatal szakaszvezető csillogó szemekkel, kipirult arccal meséli tovább az izgalmas légiharcot:

— Ennek ellenére *tovább folytattam a tüzelést az egyik kerülő kéttörzsűre.* Villámgyorsan orrára állítottam gépemet és *zuhanni kezdtem.* Csak úgy süvített körülöttem a levegő. A földtől nem messze azután ismét egyenesbe állítottam a gépet és ekkor vettem észre, hogy *ők is a nyomomban maradtak.* Tovább folytatták az üldözést.

Versenyfutás a gyárkémények között

— *Dunaföldvártól rohantak utánam Kispestig.* A világon minden cselt kipróbáltam ellenük és *hála Istennek sikerült is.* Így például egészen alacsonyan szállva, annyira, hogy néhány fának a koronáját is leberetváltam, *átrepültem két gyárkémény között, amit az üldözőm nem tudott utánam csinálni, mert gépének szélesebb a szárnya. Neki a kémények miatt feljebb kellett szállnia,* aztán megint lejjebb, hogy továbbra is nyomomban maradhasson és *ezzel időt vesztett.* Végre a kispesti főtér fölött minden üldözőmet sikerült leráznom, ekkor azonban már *nagyon fogytán volt a benzinem.* Gyorsan hazaindultam a repülőtérre. Az egész »hec« körülbelül másfél óra hosszat tartott, a tényleges légiharc pedig hozzávetőleg tíz percig, de mondhatom: *idegfeszítő tíz perc volt.*

— És a 13-i bevetése hogyan zajlott le? Nem bizonyult szerencsétlennek a 13-as szám?

— Sőt! *Csodával határos módon menekültem meg.* Az a légiharcunk is nagyon izgalmas volt, *már a riasztáskor tudtuk, hogy komoly dologról lesz szó.* Nagy harcikedvvel, huj-huj-hajrázással »vágódtunk be« gépünkbe és indultunk útnak Győr fölé, mert oda irányítottak bennünket. *El is kaptunk néhány masinát. Megint sokan voltak az ellenséges bombázók, de a vadászok is. A Győr feletti megvívott légiharcunknak azért olyan szép eredménye.* De aztán visszatérőben olyan élményben volt részem, hogy nem hittem volna el, ha csak olvasom és nem élem át.

— Éppen elkészültünk a leszálláshoz. A századparancsnok úr gépe szállt le elsőnek, mert a támadáshoz való felszálláskor is, a visszaérkezéskor is az ő gépe az első. Én a nyomában haladtam, körülbelül 100 méterrel mögötte. Az ő kis tabu-gépe már gurult kifelé. *Hát ebben a pillanatban egyszer csak azt látom, hogy egy csomó ellenséges gép megjelenik felettünk és elkezdi lerakni a »bombaszőnyeget«.* A parancsnok úr gépe eltűnt előlem a porban és a tűzben. Hirtelenében alig tudtam eldönteni, mi lenne a legokosabb teendő.

Leszállás a bombaszőnyeg közepén

— Eltalálták a vezető gépet?

— Utólag tudtuk meg, hogy *hála Istennek éppen túlgurult a „bombaszőnyegen",* úgyhogy a világon semmi baja sem történt. Én éppen csak hogy földet értem és *egy kisebbfajta bomba már eltalálta a gépem egyik szárnyát.* Szegény kis Tabum újra a levegőbe emelkedett, aztán a másik szárnyára dőlt, mire az is levált, úgyhogy végül *hasoncsúszva fejezte be pályafutását.*

— Ráadásul elég csúnyán nézett ki a dolog abból a szempontból is, hogy *a következő pillanatban potyogni kezdtek körülöttem is a bombák.* Valamennyi kisebb méretű volt, de *11 bomba hullott le körém,* ami már nem tréfadolog.

A legközelebbi a gépem szárnyától két méterre esett le és bizony csak a jó Istennek köszönhetem, hogy semmi bajom sem történt. Köralakban hullottak le a kis Tabum köré a bombák, de *én a »bűvkör« közepén sértetlen maradtam.* Egy jobbfajta szitán nincs annyi lyuk, mint amennyi a gépemen volt. *Gyorsan kiugrottam és igyekeztem elkerülni a gépem közeléből,* mert félő volt, hogy felrobbanhat a benzintartály.

Lapulás a nyúllal a bombatölcsér mélyén

— Egy másodpercre azért hátranéztem szegény kis masinámra, de Lóthként úgy maradtam, olyan lenyűgöző látványban volt részem. *Vadászaink, akik még nem száltak el, hitetlen újra fel emelkedtek a magasba és éppen felettünk csaptak össze az ellenséges bombázókkal.* Abban a pillanatban, amikor visszafordultam, *gyors egymásutánban három halálos ellenséges gép gyulladt ki és kezdett zuhanni lángolva, füstöt ontva a föld felé.* Fantasztikus látvány volt. »Megboszszulták a kollégák a kis Tabumat« — gondoltam némi elégtétellel, de aztán nem elmélkedtem sokáig, hanem *beugrottam a közelemben levő és még füstölgő, porfelhővel borított bombatölcsérbe, ott vártam meg a támadás végét.*

— Itt ért aztán életem legkedvesebb élménye. Ahogy ott kuksolok a bombatölcsérben, egyszerre csak *a földhányás szélén megjelenik egy nyulacska. Körülnéz, pislog néhányat, azután odaszaladt hozzám, minden félelem nélkül mellém bujik és felálló, figyelő fülekkel szimatol körül, velem együtt, az ég felé.* Olyn aranyos volt, hogy szerettem volna megcsókolni. *Ott várta ki velem a támadás végét,* azután búcsúzóul rámnézett, éppen csak hogy meg nem rázta a kezemet is, mielőtt elszaladt.

— A támadás után egy darabig még nagy volt az izgalom, mert nem tudtam, hogy bajtársaim egyrészével mi van, de aztán este hét órára valamennyien előkerültek és kiderült, hogy *minden veszteségünk az én kis Tabum volt, azt is csak a földön találták már el.* De alapos bosszút álltunk érte, mert jónéhány ellenséges gépbe került...

LELEPLEZTÉK PÁPÁN A KORMÁNYZÓ ARCKÉPÉT ÉS MELLSZOBRÁT

Pápa, május 1. Bensőséges ünnepség keretében leplezték le a pápai leventeotthon nagytermében a Kormányzó jólsikerült arcképét és mellszobrát. Az ünnepségen megjelentek a város katonai és polgári hatóságainak, intézményeinek és testületeinek küldöttségei. A leventezenekar a Magyar Hiszekegygyel nyitotta meg az ünnepséget, majd *Nagy* Béla közjegyző, a leventeegyesület elnöke, a leventék nevében hitet tett a Kormányzó iránti ragaszkodásról. Vitéz *Karcsay* Béla ezredes, a leventeegyesület tiszteletbeli elnöke, ünnepi beszédében lelkesítő szavakat intézett a leventékhez:

— Tekintsetek a nagy magyar példájára, akinek arcképét most leleplezzük. *A legelső magyar emberre tekintsetek,* a főméltóságú Kormányzó Úrra, akinek életére a jóságos Isten áldását kérjük mindannyian.

A zenekar a Himnuszt játszotta, miközben az arcképről és mellszoborról lehullott a lepel.

A Kormányzó arcképét *Bodó* Aurél festőművész, pápai tanár, a mellszobrot pedig *Vajda* Sándor pápai szobrászművész készítette.

Elrejtett zsidó vagyon után nyomozott három zsidó fiatalember — rendőrkézre került

Három zsidó fiatalembernek, *Molnár* László és *Gidái* Ernő magántisztviselőknek és *Róth* Gábor filmtechnikusnak valahogy tudomására jutott, hogy *Szenes* László vegyészmérnök újlipótvárosi lakásán értékes *ékszereket és nagymennyiségű készpénzt rejeget.* Elhatározták, hogy ezt a vagyont fondorlatos módon megszerzik. Április 27-én be is állítottak Szenes lakására, *zsidó vagyont ellenőrző detektíveknek adták ki magukat azzal,* hogy utasításuk van a lakás átkutatására és az ott talált készpénz és ékszervagyon *lefoglalására.*

Szenes annyira megrémült, hogy ellenkezés nélkül bocsátotta be a lakásba az áldetektíveket, akik azonnal munkához fogtak, alaposan átkutatták az egész lakást, mindent felforgattak, fiókokat, szekrényeket kinyitogattak s ami pénzt, ékszert találtak, magukhoz vették. Nem mulasztották el mindennek a pontos jegyzékbevételét.

Szántó eleinte tagadni próbált, de az erélyes detektívek fenyegetésére végül beismerte, hogy ékszereinek és készpénzének nagyobb részét *Türk Bertának,* a Komédia Orfeum ismert tagjának adta át. Az áldetektívek nyomban *taxiba ültették Szenest,* vele együtt elhajtattak *Türk Berta Aradi-utca 29. szám alatti lakására,* ahol meg is találták Szenes Lászlónak több, mint *200.000 pengő készpénzét* és nagyértékű ékszereit. De magukhoz vették *Türk Bertának 160.000 pengő értékű arany és ezüst* holmijait és készpénzét. Azzal távoztak, hogy majd visszatérnek és folytatják mindkettőjük ellen az eljárást.

Erre azonban nem kerül sor, mert közben a cinkosok *rendőrkézre kerültek* s mind a hármukat letartóztatták. Eljárás indult úgy Szántó, mint Türk Berta ellen is, amiért a vegyészmérnök vagyonának egy részét rejtegette. Az egyik tettesnél, *Róth* Gábornál *Köves* Kolos katolikus szállodai portás neve szóló *iratokat* találtak, azzal akarta magát igazolni. Amint kiderült, ezeket az okmányokat magától *Köves* Kolostól vásárolta, ezért *a portást is letartóztatásba helyezték,* mer okmányait zsidórejtegetés céljára áruba bocsátotta.

Vitéz Endre László a Székelyföldön

Sepsiszentgyörgy, május 1. Vitéz *Endre* László belügyi államtitkár országos körútja során a Felvidékről a Székelyföldre utazott. Marosvásárhelyet, Sepsiszentgyörgyöt, Csikszeredát és Gyergyószentmiklóst látogatta végig, majd Ungvár és Munkács meglátogatására indult. Elutazása előtt kijelentette, örömmel tapasztalta, hogy a Székelyföld lakossága lelkesen kapcsolódik bele az országépítő munkába.

Nyugalomba vonul két ismert tűzoltótiszt

A székesfőváros tűzoltó testületének két vezető tagja szolgálati idejének kitöltése után a mai nappal nyugalomba vonult. *Ausch* Vilmos tűzoltófőparancsnokhelyettes és *Szilvay* Kornél tűzoltóparancsnok 35 évi munka után kérte nyugdíjazását, amit a főváros teljesített. Mindketten odaadó munkát végeztek a tűzoltótestület megszervezésében. *Szilvay* Kornél számos találmányával gazdagította a tűzoltás technikai szerállományát, *szárazoltójával pedig világhírre tett szert.*

Az elsötétítés új rendje

A honvédelmi miniszter május 1-től július 2-ig *újból szabályozta az elsötétítést.* Eszerint a magánvilágítás elsötétítését az ország egész területén 1944 május 1-től május 21-ig 21 óra 30 perekor, május 22-től július 2-ig pedig 22 órakor kell végrehajtani. Az elsötétítés május hó 1-től május 14-éig hajnali 4 óra 30 percig, május 15-től július 2-ig pedig hajnali négy óráig tart.

Adakozz a 151.006. sz. csekkszámlán a bombakárosultak javára!

LÓSPORT

Gill és Klimscha nagyszerű finise a Dióspusztai díjban

A *Magyar Lovaregylet* vasárnapi versenynapja több érdekességgel szolgált. Maga a gazdag program értékessé tette a napot. A telivérsport kedvelői és a gyönyörű pesti pálya zöld gyepének szerelmesei teljes számban meg is jelentek, ügyet sem vetve a kissé csípős szellőnek. A régi, kipróbált, komoly törzsközönség volt ez, az a közönség, amelyre mindig számítani lehet és amely igazi sportszeretetből, nemes szórakozásból, vagy a tisztességes játék kedvéért hűen látogatja évtizedek óta a lóversenyeket.

A nap főszáma, a *Háromévesek nagy hendikepje* épolyan nehéz lefolyású volt, mint amilyennek igérkezett. Az évjárat nagy erőpróbája azt mutatta, hogy igen jó anyaggal rendelkezünk, de nincs közöttük még »klasszis«, ami természetes is, hiszen most néznek csak nagyobb feladatok elé. Megdőltek a találgatások, az általános jelöltek szépen lemaradtak.

A versenyt izgalmas küzdelem után *Laisser Courre* nyerte meg, amiben a tehetséges *Karaszeknek* is nagy érdeme van. A kitűnő Foxlight-ivadék a télen már komoly esélynek számított és azóta is állandóan jó munkát végzett. Sőt, annyira jó volt, hogy azt már el sem hitték neki és nem bíztak benne. Mindenesetre az ilyen hároméves, amely ennyire hűen futja versenyben is munkaformáját, messzebbmenő reményekre jogosít.

Élménnyszámba ment a Dióspusztai díj izgalmas finise. *Gill* és *Klimscha* tudásuk legjavát adva, felejthetetlent produkáltak, *Rábca* (Gill) és *Mikulás* (Klimscha) elejétől végig elkeseredett küzdelmet vívtak, egy pillanatra már *Mikulás* látszott nyerőnek, de a várásra lovagolt *Rábca* a cél előtt megverte. Hasonló izgalmas küzdelemben és káprázatos finisben régen volt részünk.

A versenyeket általában a fogadott lovak nyerték és a közönség minden tekintetben elégedetten hagyta el a pályát.

Zsidó nem mehet a lóversenytér első helyére

Szombaton délután a Magyar Lovaregylet versenypályájának bejáratánál figyelmeztető tábla fogadta a lóversenylátogatókat a következő szöveggel:

»A megkülönböztető jelvény viselésére kötelezett zsidók az I. helyi nézőteret nem látogathatják.«

Igen valószínű, hogy ezt a kezdeményező lépést, amely általános megelégedést keltett, *minden sportpályán követni fogják.*

RADIO

Hétfő, május 1.

BUDAPEST I.: 12.00 Harangszó. Fohász. Himnusz. — Utána Rendőrzenekar. — 12.40 Hírek. — 13.20 Időjelzés. — 13.30 Honvédeink üzennek. — 14.00 Ilniczky László szalonzenekara. — 14.30 Hírek. Műsorismertetés. — 15.00 Magyar művészek lemezei. — 15.00 Húsz éves a Honvédtiszti Vívóklub. — 16.20 Jézus Szíve Énekkar. — 16.45 Időjelzés, hírek. — 17.00 Beszolgáltatás az új gazdasági évben. — 17.15 Cigányzene. — 18.00 Előadás. — 18.20 Magyar zeneszerzők félórája. — 18.50 Hírek. — 19.00 Virágos május elsején. — 20.00 Magyar hárfa — magyar lant. — 20.30 A német munka nemzeti ünnepén. — 21.40 Hírek. — 22.10 Hírek német nyelven. — 22.20 Liszt-művek. — 22.40 Hanglemezek. — 23.45 Hírek.

BUDAPEST II.: 17.00 Hírek német, román, szlovák, ruszin és horvát nyelven.

Menekülők az országúton

Az első világháború hullámai átcsapnak Franciaország területére. Ágyúszó zaja veri fel a vidék lakosságát. Megindul a kiürítés munkája. Emberkaraván hullámzik az országutakon, vagyont, ingóságot, életet mentenek a menekülők. Mindez a *Lejön* című Modern-film egyik izgalmas és megható jelenete. Az újdonságot, melyet *Diacsek* Gyula, a Modern-film igazgatója rövidesen három nagy premier-moziban tűz műsorra, báró *Podmaniczky* Félix rendezte, főszerepeit pedig *Greguss* Zoltán, *Timár* József, *Szilágyi-Szabó* Eszter, *Harsányi* Rezső, *Török* Ilona, *Fáy* Béla és *Molnár* Mátyás játssza.

Rádióközvetítés

A *Vidám Színház* szombaton játszotta huszonötödször a Varjúfészek című vidám népi vígjátékot, melyet kedden este a rádió is közvetít 7 óra 50 perces kezdettel. A darab főszereplői: *Cselényi* József, *Dajbukát* Ilona, *Fábry* Éva, *Bihary* Nándor, *Kadarász* László és mádi *Szabó* Gábor.

SZÍNHÁZ ÉS FILM

ŐFELSÉGE A MAMA

Az Új Magyar Színház operettújdonsága

A közönségnek, amely szombaton este végignézte az Uj Magyar Színházban Vaszary Gábor és Eisemann Mihály „Őfelsége, a mama" című operettjének bemutatóját, valami ilyesmi járt a fejében: mi az, vége van a háborúnak? Honnan a kiállításnak ez a békebeli káprázata, majdnem hencegő gazdagsága? Azt mondják, *Fedák* Sári sajátkezüleg szerezte be az anyagokat, mármint a saját ruhacsodáinak az anyagait. Eddig csak annyit tudtunk Zsazsáról, hogy *művész*, most legalább azt is megtudtuk, hogy *bűvész*.

A mesebeli tücsök dáridós pazarlása jellemzi az operettet. Valami önfeledt, de helyenként mégis igényes, szokványtól, sablontól messzerugaszkodó, fékezhetetlen jókedv árad a színpadról, az a fajta humor, mely nem ismer jellemzésbeli lehetetlent, mely fejtetőre állít mindent és mindenkit és ha érdekei úgy kívánják, még a logikának is fittyet hány.

Ázsia hajdani eposzaiból indult világvándorló körútra az a mesemotívum, hogy a királyfit elcserélték és mondjuk a koronázáskor derül ki valami rejtelmes anyajelből, hogy a királyfi nem is királyfi. Vaszary sokkal pikánsabb alkalmat választott. A *nászéjszaka után* néhány perccel jelentkezik egy csúf szipirtyó, aki elhinti az udvar népében a gyanut: a királyfi, a képzeletbeli birodalom jövendő uralkodója nem »Frici«, Balambéria királykisasszonyának ujdonsült férje, hanem egy ugribugri falusi kovács. Ez a fordulat jól esik a nézőtérnek, mert a cselekmény megint lendül egyet, nem úgy az udvarnak. Összeülnek az ülnökök, afféle taláros miniszterek, nyafogni kezd minden udvarhölgy, rémület száll őfelségének, a mamának a szívébe.

A kovácslegény be is költözik az udvarba, kézcsókra parancsolja maga elé az ülnökök, testőrök és udvari népek seregét, kénytelen-kelletlen még meg is fürdik, mert ez az udvari szokás. A mókázás itt éri el a tetőfokát. El kell ugyanis képzelni, hogy a kovácslegényt *Pethes* Ferenc játssza, aki egy színpadi kézcsók-parti után titokban maga is Vaszary elé járulhatna, fejet, térdet néki hajtván, köszöngetvén, kézcsókolván. Ilyen hálás szerepért a színész áldozatot mutathatna be. A Pethes-jeleneteknél a nézőtér egyetlen — bocsánat a kifejezésért — artikulálatlan visongás, sikitozás.

Van egy másik ilyen jelenetsorozat: ennek Fedák Sári és Mednyánszky Ágnes a főhőse. Ez a nászéjszaka-jelenet. A szerző fegyelmezett ízléssel, de egyáltalán nem fegyelmezett mókaösztönnel a felséges mamát állandóan be-beküldözgeti a nász-szobába: tanács kell a tizenhatéves menyasszonynak. Bizony nem csoda, hogy a menyasszony és a vőlegény az állandó zavarkodás miatt teljesen érthető türelmetlensége és bosszankodása ellenére is el-elneveti magát. Nem is hisszük, hogy van ma Európában tíz színész, aki a nász-jelenetet, ezt a kellemesen borsos, de egyáltalán nem ízléstelen részletet, hahota nélkül bírná. Mintha egyszer még Fedák Sári is mosolyra derült volna... Pedig ő igazán ismeri a színpadi fegyelem móresét.

Most a szereplők ismertetése következnek. Zsazsa ennyire játékosan, bohókásan zsazsás szerepet már régen játszott. Egyszerre volt igazi, *született császárnő*, akinek tiszteletére a néző majdnem feláll a helyéről, ugyanakkor Fedák maga a *fiatalos játékosság*, a darab központi mozgatója, lelke. A humor élvonalán *Pethes* Ferenc küzd és egyedül legyőzi az egész nézőteret. *Mednyánszky* Ágnes még egy kissé bizonytalan, bátortalanul énekel, de kedves, rokonszenves kis csitri. *Palotás* Imre, a Kolozsvárról importált hősszerelmes, megnyerte a nézőtér szimpátiáját, az első szerelmesleveleket már nyilván meg is kapta. Ha egy bonviván szerelmeslevelet kap, főként ha sokat, jó bonviván. A tömeg ítél, a kritikus pedig csatlakozik a tömeghez.

Horzos Irén már nem újonc a budapesti színpadon, hiszen évekkel ezelőtt a Városi Színházban komoly sikereket harcolt ki magának; a szegedi távollét még csak növelte rutinját, magabiztosságát. Szükség van ilyen halszerűen ficánkoló, friss temperamentumú színésznőkre. *Harsányi* Rezső mint főúrnők sikeresen karikirozta az udvari életet, ami különben nem sok kíméletben részesül a szerző epés tolától. *Erdős* Éva egy kedves táncszáma, *Papay* Miklós jellegzetes nagykövete, *Sohy* György Dörmögő Dömötörre mintázott harangos királya, *Sugár* Lajos emelkedett ki az együttesből, melynek további tagjai voltak: *Zilahy* Pál, *Losonczy* Zoltán, *Vay* Ilus, *Füöp* Vicla, *Horváth* Margit és sokan mások. Az áttekintő rendezés *Ihász* Aladár dicséretes munkája. A díszleteket — kár, hogy csupa festett díszletek szerepelnek — *Básthy* István tervezte, a zenekart *Fest* Vilmos vezényelte. *Eisemann* Mihály újabb 6—8 slágert szerzett.

Baráth Ferenc

SZERELMI RIADÓ

Ma bemutató a Korzóban

ALIDA VALLI ÉS ANTONIO CE

Minden ízében művészi törekvésű olasz ujdonság bemutatóját rendezi meg ma a Korzó mozi. A szellemes vígjáték címe: Szerelmi riadó. Egy kedves fiatal balett-növendék nagy szólótáncokról álmodozik, de a próbákról állandóan elkésik és már éppen felmondtak neki az operánál. Az álmodozó balerina próbára siet, amikor az opera mecénása, a bohémes herceg majdnem elgázolja autójával. Igy kezdődik a balerina és a herceg ismeretsége. Az operában mindenki gyengéd kapcsolatokat gyanít a herceg és a táncosnő között és a fiatal lány rögtön főszerepeket kap. A színházi protekciós rendszer kedves torzképe a finoman rendezett és sok ötlettel fűszerezett film, melyben Alida Valli és Antonio Centa játssza a főszerepeket.

Az Első csók a Deákban

A Deák-mozi kedden műsorra tűzi az *Első csók* című francia filmet, mely egy párisi betörőiskolának valószínűtlenül mulatságos belső életét, azonkívül a diplomaták világát mutatja. A főszerepet Danielle *Darrieux* játssza.

Páger Antal aláírta filmkormánybiztosi megbizatását

Az egyik hétfői lap értesülése szerint *Páger* Antal aláírta filmkormánybiztosi megbizatását. *Páger* működése igen mélyreható változásokat fog előidézni a magyar filmgyártásban.

A pénz nem boldogít 100

Az Andrássy Színház nemsokára újabb jubileumot ünnepel. A pénz nem boldogít című vígjáték ugyanis, melyet Vaszary János írt és rendezett, a közeli napokban érkezik el 100. előadásához. A darab Csortos Gyula, Muráti Lili, Vaszary Piri, Bilicsi Tivadar, Árpád Margit, Somogyváry Rudolf, Dinnyésy Juliska, Makláry János, Tahy Anna Mária, Simon Marcsa főszereplésével estéről estére nagy sikert arat.

Ma játszik:

Nemzeti, Kamara, Víg, Uj Magyar, Andrássy, Vidám, Jókai, Műszinkör.

A mozik műsora

Rövidítések: Sz = Szombat. V Ü = Vasárnap és ünnepnap.

ADRIA (353—707): **Tonelli.** (3 5 7: V Ü 11 és 1-kor is.) — **ALKOTÁS** (355—374): **Anyámasszony katonája.** (1/44 5 7: V Ü 1/2 3 5 7.) — **ATRIUM** (153—034, 154—024): **...és a vakok látnak.** (1/24 1/26 1/28: Sz V Ü 1/2-kor is.) — **BARLANG** (422—722): **Harmadik hétre prolongálva! Andante.** (1/22 1/24 1/26 1/28.) — **BAROSS** (149—510): **Végzet.** (3 5 7: V Ü 11-kor is.) — **BELVÁROSI FILMSZÍNHÁZ** (384—563): **A négyarcú asszony.** (1/24 1/26 1/28: V Ü 1/22 1/43 1/24 1/45 1/26 1/47 1/28.) — **BELVÁROSI HÍRADÓ** (181—244): **Szegény Hansi** (uj színes rajzfilm). **Uj egészség, uj élet** (kultúrfilm). **Magyar, Ufa- és Európa-híradók.** (Folyt. egyórás előadások 10—21 óráig.) — **BETHLEN** (225—003): **Kivirul az öreg szív.** (3 5 7: V Ü 1-kor is.) — **BUDAI APOLLÓ** (351—500): **A sors beleszól.** (1/24 1/26 1/28: V 3/42.) — **CAPITOL** (134—337): **Sorsok a viharban.** (1 3 5 7.) — **CORVIN** (138—988, 339—584): Második hétre prolongálva! **Asszonylurfang.** (3 5 1/28.) — **CSABA** (146—040): **Zenélő malom.** (3 5 7: V 11. és 1-kor is.) — **DEÁK** (121—343, 125—952): **Viharbrigád.** (1/22 1/24 1/26 1/28: V Ü 11-kor is.) — **DUNA** (111—994): **Szajnaparti szerelem.** (3 5 7: V Ü 1-kor is.) — **ERZSÉBET** (222—401): Második hétre prolongálva! **Legénynvásár.** (11 1 3 5 7.) — **FORUM** (189—707): **Anyaszív.** (3 5 7.) — **GLORIA** (427—521): **Leányálmok.** (1/24 1/26 1/28: V Ü 1/2-kor is.) — **HÍRADÓ FILMSZÍNHÁZ** (222—493): **A távbeszélő: Uj egészség, uj élet** (kultúrfilmek). **Magyar, Ufa- és Európa-híradók.** (Folyt. egyórás előadások 9—21 óráig.) — **IPOLY** (292—626): **Szalonkalózok.** (3/24 1/26 1/28: V Ü 1/22-kor is.) — **JÓZSEFVÁROSI** (131—816): **Egér a palotában.** (3 5 7: V Ü 1 órakor is.) — **KAMARA** (423—901): **Futótűz.** (11 1 3 5 7.) — **KORZÓ** (182—818): **Szerelmi riadó.** (3 5 7; Sz 1; V Ü 11-kor is.) — **MESEVÁR** (114—502): **Kivirul az öreg szív.** (1/44 1/26 1/28: V 1/22-kor is.) — **NEMZETI APOLLÓ** (222—002): **Kék álarc.** (3 5 7: Sz 1: V Ü 11 és 1-kor is.) — **NYUGAT** (121—022): **Az aranyember.** (1/44 1/26 1/28: Sz 1/42; V Ü 11 és 1/42-kor is.) — **OMNIA** (130—125): Második hétre prolongálva! **Viharbrigád.** (3 5 7: Sz 1: V Ü 11 és 1-kor is.) — **OTTHON** (146—447): **Tonelli.** (1/44 1/26 1/28: V 1/42-kor is.) — **PÁTRIA** (145—673): **Keresztúton.** (10 3/42 1/22 1/24 1/26 1/28: Sz 11 és 1/22-kor is.) — **PEST** (221—222): **Egy nap a világ.** (3/42 1/22 1/24 1/26 1/28.) — **PETŐFI** (428—478): **Egér a palotában.** (1/24 1/26 1/28: V 1/22 órakor is.) — **RADIUS** (122—098, 120—564): **A fekete ember.** (1/44 1/26 1/28: Sz 1/22 1/24 1/26 1/28: V Ü 11 1/44 1/26 1/28.) — **RÁKÓCZI** (426—326): **Egér a palotában.** (11 1 3 5 7.) — **SCALA** (114—411): **Artatlan.** (1/24 1/26 1/28: Sz V Ü 1/22 órakor is.) — **SZÉKELY** (226—425): **Névaparti nász.** (1/22 1/24 1/26 1/28.) — **SZITTYA** (111—140): **Csodarepülő.** (1/24 1/26 1/28: Sz V 1/2-kor is.) — **TINÓDI** (225—602): **Megbélyegzett asszony.** (1/24 1/26 1/28: Sz 1/22: V Ü 11 és 1/2-kor is.) — **TOLDI** (224—443): **Tonelli.** (10 3/42 1/22 1/24 1/26 7.) — **TURÁN** (120—003): **Szerelem gyöngyei.** (1/22 1/24 1/26 1/28: V Ü 11-kor is.) — **ÚJBUDA** (268—999): **Kivirul az öreg szív.** (1/24 1/26 1/28: V Ü 11 és 1/2-kor is.) — **URÁNIA** (146—046): **Ötödik hétre prolongálva! Forgószél.** (3 5 1/48: V Ü 11 órakor is.)

PAUL A WESSELY
ASSZONYFURFANG
Kizárólag: CORVIN

Színházak mai műsora

NEMZETI: Liliomfi (K., 1., 1/26). — **KAMARA:** Fatornyok (1/26). — **VIG:** Aki fölösleges (A., 1/26). — **UJ MAGYAR:** Őfelsége a mama (B., 6). — **ANDRÁSSY:** A pénz nem boldogit (1/26). — **VIDÁM:** Varjúfészek (1/26). — **JÓKAI:** Zöldablakos kicsi ház (3/47). — **MŰSZINKÖR:** Lili bárónő (5. 7).

Ma nem játszik: Opera, Művelődés Háza, Pesti Városi Operett, Madách, Revüpalota, Komédia, Kamara Variété, Bábszínházak, Erzsébetvárosi, Józsefvárosi Kisfaludy.

Bástlay István

Pesti Hirlap 1939. dec. 24

SZINHÁZ ÉS ZENE

A Noszty fiu esete Tóth Marival

Mikszáth Kálmán és Harsányi Zsolt vigjátéka a Nemzeti Szinházban

Magyar életet hirdet és keres ma mindenki. Nos, ezt megtalálja mindenki a maga igazi derüjében és virágzásában a Nemzeti Szinházban, ahol *Mikszáth Kálmán* „Noszty fiu esete Tóth Marival" cimü regényéből *Harsányi Zsolt* által irt vigjátékot ujitották fel szombaton. Tizenhárom éve került ez szinre a Vigszinházban fényes sikerrel, dehát végre is a közfelfogás azt tartja, hogy minden igazi magyar irónak, az igazi helye a Nemzeti Szinház. *Mikszáth Kálmán*, a magyar életnek ez a tősgyökeres, zseniális irója, a szinpadtól mindig távol élt és *Harsányi Zsolt* igazán nagy szolgálatot tett a szinpadnak és a közönségnek, hogy tehetségével és szinpadismeretével a szinház nyilvánossága elé vitte a felvidéki uri élet megörökitőjét. *Mikszáth* müvei nem a nagyvonalu kompozició és széles ecsetkezelés alkotásai, hanem az élet és emberek aprólékosságig menő megfigyelésének remekei. De *Mikszáth* tájképei és embereinek lelke felett a vidámságnak és derünek napsugaras bübája ragyog.

Petroleumos lámpásokkal világitott vendéglői keretből indul el a Noszty fiu mulatságos története s a közönség a Nemzeti Szinházban is lázas érdeklődéssel csüngött ezen a kedves történeten, melyből *Mikszáth* stilusának eredeti zamatját élvezhettük s ezért külön dicséret illeti meg *Harsányi Zsoltot*, aki a maga teremtő irói tehetsége mellett, rendelkezik azzal a ritka képességgel, hogy más magyar irót is meg tud érteni és becsülni s aki már több munkájával elárulta, hogy mély buvárkodással tudja átérezni nagyjaink egyéniségét s azt meg is tudja örökiteni. A Nemzeti Szinház

előadása méltó folytatása volt a vígszínházi bemutatónak. Egy pár művészi meglepetés is értékessé tette a felujitást. *Csortos Gyula* nagy művészetét hosszu ideje nélkülöztük, de ma a maga teljes erejében élvezhettük. *Tasnádi Ilona* brilliáns alakitásával megmutatta, hogy az igazi művészetnél nincsenek a szerepkörök elhatárolva. Tud komikát is játszani, de nem kivánjuk erre a szerepkörre való áttérését. *Jávor Pál* a Noszty fiuból a művészet minden szinével csinált ragyogó figurát. Nem mindennapi sikere volt *Kürthy Györgynek*, aki egy palóc báró mulatságos alakját olyan pazar jókedvvel és tüzes temperamentummal játszotta, ami ritkaság a mai világban. *Nagy Adorján* a rendezés gondja mellett ráért bebizonyitani, hogy milyen igazi ember tud lenni a szinpadon. Huszárezredese az ugynevezett kabinet-alakitások remeke volt. *Könyves T. Erzsi* rokonszenves természetessége mellett *Szeleczky Zita* bájos és kedves alakitásáról kell megemlékezni, de *Gózon Gyula*, *Makláry Zoltán*, *Bodnár Jenő*, *Tapolczay Gyula*, *Zala Karola* és *Gobbi Hilda* szines játékát is meg kell dicsérni. A kiállitás izlését *Básthy István* és *Nagyajtay P. Teréz* szolgáltatták. Elismerés illeti dr. *Németh Antal* igazgatót, hogy a Nemzeti Szinház közönségének karácsonyra igaz magyar és irodalmi ajándékkal kedveskedett.

Porzsolt Kálmán.

Szines hirek

A háboru nemhogy csökkentette volna, de igen nagy mértékben fokozta az idegen nyelvek iránt való érdeklődést Németországban. Sokan tanulnak angolul és franciául; egyedül Berlinben 350 nyilvános francia és angol tanfolyam van, amelyeken ötezren vesznek részt. Ezeken kivül az orosz, olasz és spanyol nyelvet tanulják tömegesen.

A német-orosz gazdasági árucsere keretében megindult a két ország állatkertjeinek csereakciója is. A müncheni Hella Brunn állatkert első csereszállitmányként a szovjet köztársaságtól vizimadarakat és egy orosz sündisznócsaládot kapott.

A Franciaországban operáló német hadseregek nyomában külön polgári népjóléti szerv gondoskodik a menekülő polgári lakosság ellátásáról. Szállást, élelmet és ruhát kapnak azok, akiket hajléktalanná tett a háboru. A lapok hirei szerint a franciaországi háboru megindulásakor többmillió francia hagyta el otthonát.

Bécsben az idén is megrendezik az őszi vásárt, amelyen tiz állam vesz részt, köztük Magyarország. A vásár teljes képet fog adni a német motorizálás háborus fejlődéséről, amely az utolsó esztendőkben érte el csúcspontját. Amikor ez a munka megindult, sem az üzemanyag, sem a gumiszükséglet számára nem állott elegendő nyersanyag rendelkezésre. A fenyegető nyersanyaghiányon a tudomány és technika együttes erőfeszitése a szintetikus gumi és a folyékony szénből készült üzemanyag előállitásával segitett.

A román kormány utasitást adott illetékes szerveinek, hogy készitsék el egy csatorna tervét, amely Bukarestet összeköti a Dunával. A csatornát olyan mélységüre tervezik, hogy ezertonnás hajók is közlekedhessenek benne.

— **Halálozás.** *Babó Lenke* földbirtokosnő rövid szenvedés után jun. 18-án Kiskunhalason meghalt. Az elhunyt lelkes és kiváló nemesitője volt a hires kiskunhalasi sárga magyar parlagi baromfinak és értékes önzetlen munkásságával a magyar parlagi baromfinemesitő-mozgalomban érdemeket szerzett.

Hosszuaszói *Baksay Miklósné*, szül. *Posztoczky Juliska* 61 éves korában Budapesten meghalt. Az elhunytban Posztoczky Pál méneskari ezredes testvérét, dr. *Unger Jenő* jogakadémiai magántanár, ny. rendőrfogalmazó anyósát gyászolja.

Csányi Ármin nyug. bankigazgató, t. százados meghalt. Kiterjedt rokonság gyászolja.

Gyártó Marcel, az Ujságkiadó Tisztviselők Nyugdijegyesületének régi, érdemes tagja, meghalt. Pénteken 4 órakor temetik a rákoskereszturi temetőben.

SZINHÁZ ÉS ZENE

Sárgarigó fészek

Erzsébetvárosi Szinház

Erdélyi Mihály, a sokoldaluan tehetséges igazgató-szerző, ezidén is képzeletének Pegazusán járta be azt az operetti világot, ahonnan alakjait, meséit szokta szinpadára varázsolni. Különös, szines, csillogó világ ez. Térbeli és időbeli távolságok például alig vannak benne. Az országok és világrészek közötti határok éppugy elmosódnak, mint az örökifju papákmamák és a házasulandó bakfisok-legénykék közötti korkülönbségek. Megférnek benne külföldiek és magyarok, urak és parasztok, szegények és gazdagok, prüdek és könnyüvérüek békés egymásközelségben. Rokonszenves, kedvesen furcsa figurák kergetőznek a szinpadon és a végén felsorakozik a szemünk előtt négy egymáshoz illő pár, egy házasságközvetitő sem tudta volna ötletesebben összehozni őket...

Ha szabad ennél a sajátos műfajnál még a régi operett fogalmaival élni, a darab „primadonnája" Honthy Hanna. A mese kezdetekor elhagyott torockói menyecske, a mese során világjáró énekesnő, a mese végén egy olasz tengerészkapitány boldog felesége. Bőséges alkalom arra, hogy lényének és szinésznői tehetségének versenyen kivül álló varázsával ismét meghóditsa a közönséget. Az olasz tiszt *Csortos Gyula.* Annyira természetes és elhihető, annyira egytömbből faragott, hogy eszünkbe sem jut, vajjon honnan tud ez a Magyarországon sohasem járt olasz ily tökéletesen magyarul? Főhőseink után a második nemzedéket a bájosan szőke, kékszemü, kedves tehetségü *Németh Romola* és a kellemes ifj. *Szécsi Ferenc* jegyespárja képviseli. A másik két pár kettős Besetzung"-ban adja a régi világ szubretttáncoskómikus párját. A siker célszallagját holtversenyben szakitják át. Nem is tudjuk már, hol kacagtunk jobban. Ott-e, ahol *Latabár Kálmán* szünninemakaró humorával mókázik a viháncoló *Fejes Teri*vel, vagy pedig ott, ahol a kitünő kedélyü *Gombaszögi Ella* és a nyakigláb ifj. *Latabár Árpád* aknázzák ki a küllemük ellentétességéből adódó hatáslehetőségeket. Fölér egy amerikai burleszkkel, amit ez a négy mestermulattató produkál. A kisebb szereplők közül idősebb *Latabár Árpád* neve kivánkozik még a főszereplők sorához.

A szereposztáshoz méltó a szinpadok képe *(Básthy István)* a kiállitás és a rendezés is *(Loránth Vilmos).* Minden szemre szép és ötletes, kivéve a hazafias betétet, amelyről megmondjuk őszintén, hogy ebben a formájában nem kedvünkre való... Külön dicsérő jelzőket kell ejtenünk a muzsikáról, amely olyan, mint egy jól szerkesztett képes ujságban az „Innen-onnan" rovat... Huncut az, aki három nap mulva nem kapja magát rajta, amint egyik melódiáját dudorássza.

A nyári darab meg fogja érni a vénasszonyok nyarát. **(mja)**

• **Operaház.** Az évad végleg lezárult csütörtök este, a „Hovanscsina" előadásával. Musszorgszki különös remekművének életképességét az idei felujitás nagy sikere ismét bebizonyitotta. Nagy értéke és kivánatos dísze ez a mű a játékrendnek, népszerüsége pedig a legvonzóbb Verdi- és Wagner-művekével vetekszik máris. Ezekre emlékeztet abban is, hogy mindegyik főszerepe nagyszabásu, nehéz, de amellett hálás művészi feladat. Örömmel láttuk most először Marfa szerepében *Németh Annát*, a fiatal altének esnőt. Főkép igaz gyönyörüséggel hallgattuk rendkivül szép, nemeszengésü altját, melynek művelésére észrevehetően komoly, odaadó munkát fordit. Éneke hangvétel és hangtisztaság dolgában kifogástalan volt, előadása helyenként — kivált a drámai kirobbanásokban — meggyőző. A lirai részekből még itt-ott hiányzik a kellő szin és erőbeli változatosság. De a komoly haladás kétségtelen jelei nagyon biztatók.

lv.

• **Átszervezték a Fővárosi Zenekart.** Husz éve működik a fővárosi tisztviselőkből alakult műkedvelő zenekar, mely buzgón, hasznosan szolgálta a zenei népművelést. A fejlődés ma már megköveteli, hogy hivatásos muzsikusok állandó jellegü testülete lássa el az idevágó művészi feladatokat. Polgármesteri határozattal a közművelődési ügyosztály ez év májusában meg is kezdte az átszervezést. Némethy Károly ügyosztályvezető tanácsnok megbzásából dr. Csilléry Béla hegedüművész, igazgató-karnagy állitotta össze a zenekart, hetvenkét, egyelőre háromhavi próbaidőre szerződtetett, tulnyomórészt főiskolát végzett tagból. Akik beválnak, éves szerződésre számithatnak. Az uj fővárosi zenekar vezetősége már kidolgozta a most kezdődő nyári évadra szóló működési tervet. A Népművelési Bizottság rendezésében ezentul is lesznek népszerü szimfónikus hangversenyek a Károlyi-kertben és az Iparcsarnok előtt. Ujitás, hogy minden szerdán a Károlyi-kertben szerenád-estét ad a zenekar, szintén nagyon olcsó helyárakkal. Azonkivül ellátja az idén az állatkerti hangversenyeket s a szabadtéri operaelőadásokat is, továbbá a fürdőváros propaganda keretében sétahangversenyekről gondoskodik. A dús program ellátására szükség szerint kisegitő zenészeket is foglalkoztat majd. Az uj fővárosi kulturintézményre, mint a filharmóniai társaság mellett második állandó, biztositott jövedelmü zenekarra igen nagy és fontos hivatás vár a magyar zeneművészet fejlesztése körül.

• **Állatkerti** *Bohémélet* elhalasztva. **Müller Máriával szombatra.**

SZINH.		MARGITSZ. (½9)	VIG (9)	KAMARA (8)	MAGYAR (½4, 8)	ERZSÉBET (5, 8)	MÁRKUSP. (5, 9)
Péntek . .		—	Kabaré	Minden jó	Tokaji aszu	Sárgarigóf.	Podium
Szomb. . .		Tell Vilmos	Kabaré	Minden jó	Tokaji aszu	Sárgarigóf.	Podium
Vas.	d. u.:	—	—	—	Tokaji aszu	Sárgarigóf.	Podium
	este:	Tell Vilmos	Kabaré	Minden jó	Tokaji aszu	Sárgarigóf.	Podium

SZINHÁZAK MUSORA

Vig. Nyári kabaré (9). — **Kamara.** Minden jó, ha jó a vége. Shakespeare vigj. (Somogyi E., Apáthy, Tímár) (8). — **Magyar.** Tokaji aszu. Szilágyi, Eisemann 3 f. vigj. (Fedák S., Rózsahe i, Zimonyi M.) (8). — **Erzsébetvárosi.** Sárgarigófészek. Erdélyi M. 3 f. operettje (Honthy H., Csortos, Fejes T.) (8). — **Márkuspark.** Ez volt a Pestünk (A „Pódium" vendégjátéka (9).

MOZIK MUSORA

ATRIUM, Margit-krt. 58. T. 154—024. **Dunai hajósok** (Jávor, Hilde Krahl) (½6, ½8, ½10; sz., v., ü. ½4-kor is).

CASINO, Eskü-ut 1. T. 383—102. **A két tökfej** (Stan és Pan) (½6, ¼8, ½10; szom., vas. és ün. ½4-kor is).

CITY, V., Vilmos császár-ut 36—38. T. 111—140. **Mesebeli herceg** (Lilian Harvey. Vittorio Sico). — **Aknaszedők munkában** (¾6. ¾8, ¾10; szo., vas. és ün. ¾4-kor is).

CORSO, IV., Váci-u. 9. T. 18-28-18). Mickey Rooney: **Andy Heardy csalódik a nőkben** (½6, ½8, ½10; szom., vas. és ü. ½4-kor is.)

DÉCSI, Teréz-krt. 28. T. 125—952. **Iglói diákok** (Gervay Marica, Jávor) (6, 8, 10; sz., v., ü. 4-kor is).

Fórum, Kossuth Lajos-u. 18. T. 189—543. 2-ik hétre prol.! **A táncosnő** (Vera Zorina, Eddie Albert) (¼6, ½8, ¾10; szom., vas. és ün. ¼4-kor is).

HIRADÓ, Erzsébet-krt. 13. T. 222—499. **Magyar, Fox, Luce, Ufa és Rajzos Hiradókban** a legujabb harctéri riportok. — **Tunisz.** — **Szines rajzfilm** (Walt Disney). Folyt. hétk. d. e. 10-től, v. és ü. 9-től éjfélig.

KAMARA, Dohány-u. 42. T. 144—027. **Kár volt hazudni** (Irene Dunne, Cary Grant, Ralph Bellamy) (11, 2, 4, 6, 8, 10). Első három mérsékelt.

PALACE, Erzsébet-kert. 8. T. 221—222. 6-ik hétre prol.! **Gunga Din.** Fősz.: Cary Grant, Victor Mc. Laglen, Douglas Fairbanks jr. (11, 2, 4, 6, 8, 10). Az első három mérsékelt.

RÁDIUS, Nagymező-u. 22—24. Tel. 122—098. **Dunai hajósok** (Jávor, Hilde Krahl, Attila Hörbiger) (½6 ¾8 ¾10, szo., vas. és ün. ½4-kor is).

ROYAL APOLLÓ, Erzsébet-krt. 45. T. 222—002. **S. O. S. Sahara** (Martha Labarr, Charles Vanel). — **A munka akrobatái** (¼6 ½8 ¾10; szo., v. és ü. 4, 6, 8, 10).

SCALA, Teréz-krt. 60. T. 114—411. **Variété** (Annabella, Jean Gabin, Gravey) (¾6, ¾8, ¾10; szom., vas. és ü.: ¾4-kor is. Nyitott tető.

URÁNIA, Rákóczi-ut 21. T. 146—046. **Mesebeli herceg** (Lilian Harvey). Magy. és Ufa világh. (5, ¼8, ½10; szom., v. és ü. ¾3-kor is).

MASODHETES MOZIK

Admiral. Andy Heardyt elkapja a szerelem (½4, ½6, ½8, ½10). **Alkotás.** Tüz az óceánon (¼4, ¼6, ¼8, ¼10). **Astra.** Megvédtem egy asszonyt (¼4, ¼6, ¼8, ¼10). **Belvárosi.** Victoria királynő (4, 6, 8, 10). **Budai Apolló.** Hófehérke és a hét törpe (½5, ¾7, 9). **Capitol.** Várlak (¼4, ½6, ½8, ½10). **Elit.** A szerelem beleszól (4, 6, 8, 10). **Homeros.** A kis csitri (5, ¼8, ½10. 8 ó.-tól a kert ben). **Ipoly.** A kis fenség parancsa (5, ¼8, ½10). **Józsefvárosi.** Andy Heardyt elkapja a szerelem (5, ¼8, ½10). **Lloyd.** Miniszter barátja (Páger) (4, 6, 8, 10). **Nyugat.** Riadó Indiában (½5, 7, ½10). **Odeon.** A négy toll (¼5 ¾7 ¼10). **Orient.** Pénz beszél (¼5 ¾7 ¼10) **Otthon.** Amanda két élete (½5, ¾7, 9). **Rialtó.** Andy Heardyt elkapja a szerelem (Stan és Pan) (5, ¼8, ½10). **Simplon.** Találkoztam a szerelemmel (5, ¼8, ½10). **Tivoli.** A modern Ali Baba (½5, 7, ½10). **Turán.** Andy Heardyt elkapja a szerelem (4, 6, 8, 10).

RÁDIO MŰSORA

Budapest I. pénteki műsora. 6.40 Torna, hir, lem. 10 Hir. 10.20 és 10.45 Felolv. 11.10 Vizj. 12 Harangszó, idő. 12.10 Honvédzenekar, közben 12.40 Hir. 1.20 Idő. Vizj. 1.30 Tánczene. 2.30 Hir. 2.45 Műsorok. 3 Árak. 4.15 Felolv. 4.45 Idő, hir. 5 Hir szlovák és ruszin nyelven. 5.15 Dalok. 5.40 Előad. 6.10 Szalonzene, közben 6.35 Sport. 7.15 Hir. 7.35 Mozart szimfónia lemezeken. 9.50 Falusi szinészek Erdélyben. Egybeállitás. 8.50 Amikor mindenki beszél. 9.15 Tánclem. 9.40 Hir, idő. 10.10 Honvédzene. 11 Hir idegen nyelveken. 11.20 Cigányzene. 12.05 Hir. [illegible] 3 Hir. [illegible] Cordonka. 8.50 [illegible] 9.20 Cigányzene. 10 Idő.

OLCSÓ JEGYAKCIÓNK

A Sárgarigófészek

nagysikerü bemutatójával egymás mellé került a pesti nyár két nagy sikere. Az Erdélyi-operett az Erzsébetvárosi Szinházban és a hatodik jubileum felé közeledő „Tokaji aszu" a Magyarban.

Jegyakciós előadásaink rendjét vastag betükkel emeljük ki.

Jegyárusitás: Vilmos császár-ut 78. (Tel. 1—122—93—94—95). — Erzsébet-körut 1. (Tel. 1—352—96). — Apponyi-tér 5. (Tel. 1—833—99). — József-körut 30. (Tel. 1—324—22). — Krisztina-körut 133. (Tel. 1—509—24). — Horthy Miklós-ut 29. (Tel. 2—695—95). — Margit-körut 8. (Tel. 1—520—25).

Forró szerelem a forró sivatagban . . .
Két férfi viaskodik, marja egymást, egy különlegesen izgalmas nőért . . .
Francia filmélmény!
S.O.S. Szahara
Charles Vanel, Marta Labarr, Jean Pierre Aumont
Mától: ROYAL APOLLO

MOZI

• **A Nagy Péterről szóló szovjetorosz filmet bemutatták a budapesti orosz követségen.** Charonov szovjetorosz követ és felesége tegnap este az URSS követségen fogadást rendezett. Az ez alkalommal megjelent vendégeknek bemutatták a *„Nagy Péter"* cimü szovjetorosz filmet. A fogadáson jelen volt gróf *Csáky István* külügyminiszter, *Chyczy Jenő* államtitkár, *Hóman Bálintné*, dr. *Ullein-Reviczky Antal*, a külügyminisztérium sajtóosztályának vezetője, a *német követ* és felesége, az *olasz követ* és felesége, továbbá a *bolgár*, a *szlovák* és a *görög követ*, az *észt követ* és felesége, a *román* és a *japán követ*, *Wolff* titkos tanácsos és még többen a diplomáciai kar, valamint a külföldi sajtó tagjai közül. A film a megjelentek nagy érdeklődésével találkozott.

• **Megnyilt az első hiradó-mozi Berlinben.** Csütörtökön nyitották meg Berlinben a „Wochenschau am Tauentzien" nevü első német hiradó-filmszinházat. Ezzel uttörő lépést tettek a német film területén. Az esemény nemcsak a berlini filmszinházak, hanem az egész birodalom filmszinházai szempontjából is jelentős. Egy éven belül mintegy tizenkét-husz ujabb hiradó-filmszinházat nyitnak meg a nagyvárosokban.

SPORT

Uj miniszteri biztost kapott a KISOK

A közoktatásügyi miniszter *Neidenbach Emil* gimn. igazgatót, a KISOK miniszteri biztosát, saját kérelmére e megbizatás alól felmentette és egyben működéseért elismerését nyilvánitotta. A KISOK uj miniszteri biztosa dr. *Zayzon Sándor* gimn. c. igazgató.

Galamblövőversenyen Siófokon az első versenynap győztesei: A megnyitó versenyen Dávidházy János százados, a siófoki dijban dr. Montagh András, a fonyódi dijban gróf Széchenyi Zsigmond, a Balatoni dijban báró Schossberger Viktor, a keszthelyi dijban gróf Tisza Kálmán, végül a Koltay Guido-emlékversenyben báró Schossberger Viktor.

A tenniszcsapatbajnoki döntőmérkőzés a BBTE és az UTE között félbeszakadt. Csak egyetlen mérkőzést tudtak befejezni: Asbóth BBTE győzött Szigeti UTE ellen 6 : 1, 6 : 2 arányban. A mérkőzést pénteken folytatják.

Bécs ökölvivói nyolc nap mulva Budapesten vendégszerepelnek. A Budapest—Bécs találkozónak a Millenáris lesz a szinhelye.

A hegyidandár terepversenye Kassán. A m. kir. honvéd hegyidandár motorkerékpáros szakasza jól sikerült motoros ügyességi terepversenyt rendezett a kassai Kálváriahegyen és környékén. A rendkivül nehéz föltételü versennyel kitünő honvédmotorosaink sikeresen birkóztak meg. A selejtezőfutam után 38 versenyző maradt a döntőben. A küzdelem alatt keletkezett hatalmas zápor még jobban megnehezitette a motorkerékpár vezetők munkáját, a fiatal alakulat versenyzői azonban az esőáztatta talajon is megállták a helyüket. A terepfutamot ügyességi verseny követte. A verseny előkészitését és a honvédmotorosok oktatását Kozma Endre, a többszörös magyar bajnok végezte a legteljesebb sikerrel. A részletes eredmények a következők: Terepverseny: 1. Korcsong 5.12 mp, 2. Fark 6.05, 3. Csuhány 6.15, 4. Nagy 6.20, 5. Horváth 6.22. Ügyességi verseny: 1. Marton, 2. Csuhány, 3. Rácz, 4. Kovács 5. Szegedi.

A tekézők Corvin-kupájának elődöntőjében a Beszkárt 2258—2121 arányban győzött a bajnok Előre ellen.

Bajnoki vizilabdamérkőzésen a BSE 6 : 3 (1 : 1 arányban győzött a BEAC ellen. A stafétában BSE 3 p 30.8 np, BEAC 3 p 32.5 mp.

A banksportliga céllövőversenyén az egyéni versenyben két-két bajnokságot nyert Papp (Hitelbank) és Martini (Községi Takarék), a csapatbajnokságokat kivétel nélkül a Pénzintézeti Központ szerezte meg.

LÓVERSENY

Csütörtökön az ügetőpályán tul sok meglepetés volt

Már rég láttunk a Kerepesi-uti ügetőpályán annyi csunya hajtást, mint csütörtökön. Andalgó, Bakancsos M. I. R., Dalma J. F. jelentős formaváltozással nyerték meg versenyüket. Az Andalgó-féle futamban a többi hajtó ugy hajtott, mintha nem is akarna nyerni. A favorit Dusánt is hajtója egészen visszavette és csak akkor jött vele nagy kerülőkkel, amikor láthatólag már késő volt. Meglepő volt Bazsarózsa futása. Bazsarózsa kedden egy lépést sem ügetett, csütörtökön pedig mindent elkövetett, hogy nyerjen. Máskor a 2000 métert is alig állja végig, ma a 2200 méter sem fárasztotta el. Liselotte D. is könnyen nyert, pedig Kovács István gondozottai közül talán még sohasem hajtottak nyerésre olyan lovat, amely 10 : 1-hez startol le. Sári biró ezuttal hatalmas rekordjavitást ért el: előző versenyében ugyanis négy másodperccel rosszabb átlagidőt futott. Carthago, Beki ugy ügetett, mintha helypénzek nem is volnának az ügetőn. Ficsur kedden, mint nagy favorit helyezetlen volt, csütörtökön nyerőként haladt át a célvonalon. Elég meglepetés a fogadók számára!

Részletes eredmények. 1940 jun. 20. I. 1. **Babsi** (Benkő), 2. Omge, 3. Orkán. F. m. 7 ló. Idő: 36.6. Tot. 10:123, 25, 23, 17, 503—394. — II. 1. **Dalma J. F.** (Lébi), 2. Orgona II. F. m. 4 ló. Idő: 29.7. Tot. 10:46, 27, 51. 377. — III. 1. **Bakancsos MIR** (Fityó), 2. Ebadta. F. m. 2 ló. Idő: 32.2. Tot. 10:58, 211. — IV. 1. **Ficsur** (Jónás), 2. Willy, 3. Csatafia. F. m. 6 ló. Idő: 31:6. Tot. 10:28, 18, 23, 30, 69—73. — V. 1. **Sári biró** (Zwillinger T.), 2. Ébredő, 3. Apróf of Pamuk. F. m. 5 ló. Idő: 28.8. Tot. 10:28, 15, 15, 36, 56—122. — VI. 1. **Pika** (Feiser), 2. Doba. F. m. 4 ló. Idő: 27.2. Tot. 10:18, 14, 26, 83. — VII. 1. **Jósnő** (Kovács II.), 2. Csalafinta, 3. Bob. F. m. 5 ló. Idő: 24.5. Tot. 10:35, 18, 17, 25. — A VIII.-ik futam elmaradt. — IX. 1. **Dajka** (Siró), 2. Ursus, 3. Azdaja. F. m. 6 ló. Idő: 29.5. Tot. 10:152, 25, 19, 22, 753—383. — X. 1. **Mangán** (Feiser), 2. Ripacs, 3. Sirocco. F. m. 8 ló. Idő: 27.6. Tot. 10:25, 24, 22, 20, 116—76. — XI. 1. **Andalgó** (Hévizi), 2. Imréd II., 3. Dusán. F. m. 8 ló. Idő: 31 .9. Tot. 10:36, 27, 19, 14, 162—88. — XII. 1. **Liselotte D.** (Vadász), 2. Bazsarózsa, 3. Leander. F. m. 6 ló. Idő: 34.2.

Globol
molykárok megelőzésére
Főraktár: Molnár és Moser, IV. ker., Petőfi Sándor-utca 11. szám. Kapható mindenütt.

Balatoni teherautófuvar
Nyaralási — költözési ingók
szállitása. Tel. 333—650

LUPASZIGETI nyaraló, nagy terrasszal a Dunára, saját csónakkikötővel, tenniszjoggal (folyóviz, angol WC), az egész idényre kiadó. Érdeklődni 188—899. D. u. 3-ig, vagy szombat d. u. és vasárnap egész nap a Lupaszigeten, Földváry telepőrnél.

Ismét utazhatunk, nyaralhatunk a TÁTRÁ-ban
Személyesen adnak felvilágositást a Tátra Szövetség (Dr. Szontágh Miklós, Hefty Andor) a Tátra Irodában (Dorottya-utca 7.), pénteken és szombaton 11—1 óráig.

Meghivó. A Terla Gyógyszertártulajdonosok Laboratóriuma mint Szövetkezet korlátolt felelősséggel budapesti bej. cég 1940. junius 29-én, szombaton, délelőtt fél 10 órakor tartja meg rendes évi közgyülését a Budapest, VII., Király-utca 67. sz. alatti helyiségében a következő tárgysorozattal: 1. Igazgatóság jelentése és zárszámadás előterjesztése. 2. Felügyelőbizottság jelentése. 3. Az évi mérleg megállapitása és határozat a nyereség hováforditása tárgyában. 4. Határozathozatal az igazgatóságnak és felügyelőbizottságnak adandó felmentés tárgyában. 5. Igazgatósági tagok megválasztása. 6. Felügyelőbizottsági tagok megválasztása. 7. Esetleges inditványok. Budapesten, 1940. junius hó 20-án.
Az igazgatóság.

Mérleg. Vagyon. Pénztár: P 709.95. Postatakarékpénztár: P 231.28. Áruleltár: P 51.681.37. Adósok: P 19.700.63. Alapitási költségek P 12.433.99. Berendezés: P 1.216.93. Üzemi berendezés: P 3.430.10. Kétes követelések: P 4.553.92. Összesen: P 93.958.17. Teher. Üzletrészszámla: P 6360.—. Tartalékalap: P 17.609.91. Fel nem vett osztalék: P 252.—. Hitelezők: P 63.423.16. Elfogadványszámla: P 989.60. Átmeneti számla: P 427.20. Nyereség 1939. évre: P 4.896.30. Összesen: P 93.958.17. Nyereség- és veszteségszámla. Veszteség. Költségszámla: P 77.500.98. Értékcsökkenés: Berendezés 10% P 405.55. Üzemi berendezés 10% P 645.37. Kétes követelés 10% P 652 [illegible] Összesen: P 1.703.33. Nyereség 1939. üzletévre: P 4896.30. Összesen: P 84.100.67. Nyereség: Áruszámlától brutto jövedelem P 84.100.67 P.

KÖZGAZDASÁG

A biztosító egyesü eteabe tömörült kisemberek védelme

A kormány szociális szellemü intézkedéseinek sorában fontos állomást jelent az a rendelet, amely a hivatalos lap mai számában a biztositási vagy biztositásszerü tevékenységet folytató egyesületek felügyeletére vonatkozólag megjelent. Ezzel a rendelkezéssel a kormányzat a biztositó egyesületekbe tömörült kisemberek ezreinek érdekét szolgálja, mert megakadályozza, hogy az esetleg helytelen egyesületi vezetés folytán a néha egész életükön át folytatott takarékoskodásuk gyümölcsét elveszithessék. A biztositó egyesületeket az állam fokozott gondoskodása alá veszi és — miként a biztositó magánvállalatoknál — szakszerü ellenőrzéssel fog gondoskodni az egyesületek teljesitőképességének megóvásáról, szolgáltatásaik és járuléktartalékaik matematikai biztonságáról.

A rendelet a biztositó egyesületeket a pénzügyminiszter felügyelete alá vonja és azokat az egyesületeket, amelyek tagjaiknak nem feltétlenül, hanem csak mindenkori anyagi helyzetükhöz képest igérnek szolgáltatást, eltiltja a „biztositó egyesület" cim használatától. Ilyen egyesületeknek a rendelet csak önsegélyző egyesületi alakban engedélyez működést.

A vámtarifa egyes tételeinek alkalmazásáról a kormány rendeletet adott ki. Ennek alapján átmenetileg vámmentesen kell kezelni a 152, 153 és 175 tarifaszámu árukat. További rendelkezések szerint a kincstár által beszerzett cukor elvámolásához behozatali engedély nem szükséges.

A Vácon jun. 24-re meghirdetett állatvásár elmarad. Csak a kirakodó vásárt tartják meg.

Értékpiac

A mai értéktőzsde általánosságban barátságos irányzatu volt, bár a forgalom ezuttal is igen szük keretek között mozgott. A papirok többsége kisebb árhullámzás mellett zárlatig némi nyereségre tett szert. Kifejezettebb érdeklődés csak néhány vezető értékpapirral szemben nyilvánult meg és ennek során főként a cukorrészvényeket keresték. A Délcukor 2, Magyar Cukoripar 1.25, Nagybátonyi és Dreher 1—1, Urikányi 0.85 pengővel magasabb árfolyamon zárult, mint tegnap, mig a Bauxit 2, Fegyver 0.95 pengőt vesztett legutóbbi záróárfolyamából. A bankpapiroknál elhanyagolt forgalom mellett az árak alig változtak. A kötvénypiacon kissé megélénkült a piac és különösen az 1914-es fővárosi kötvényt keresték emelkedő árfolyamok mellett. Zárlatig a cimlet 6.5 pengővel javult. Az 1927-es kibocsátás tartott árak mellett került piacra. A nem jegyzett kötvények közül a dollár névértékü cimletek tartott árakon kerültek forgalomba, mig a többi kibocsátás kissé engedett árfolyamából. Erősebb kereslet nyilvánult meg a Kényszerkölcsönnel szemben a közeljövőben esedékes szelvénybeváltás miatt és a cimlet a mult héthez képest 3.5 pengős árfolyamtöbbletre tett szert.

Részvényárfolyamok (zárjelben zárlat). Nemzeti Bank 174.50 (174.50), Hungária malom 26 (26), Bauxit 175 (175), Beocsini 12.10 (12.10), Aszfalt 5.75 (5.70), Köszén 379—375.50 (377), Nagybátonyi 42.50 (42.50), Salgó 38.40—38.90 (38.70), Urikányi 30.50—30 (29.75), Fegyver 39.60—38.50 (38.75), Ganz 15.40—15.60 (15.50), Rima 86.50—85.50 (86), Nasici 60—60.20 (60), Nova 15.20 (15.20), Tröszt 43—43.50 (43.25), Délcukor 80—81.50 (81), Magyar Cukor 89.50—90.50 (90.25), Georgia 23 (23), Dreher-Hagg. 166 (166), Gyapjumosó 4—3.95 (3.95), Vasuti forg. 17.10—17.30 (17.30).

Valuta. Angol font 12.30—12.50, Dinár 7.60—7.90, USA dollár 344.10—350.10, Kanadai dollár 301—306, Cseh-Morva protekt. 11.45—11.80, Szlovákia 11.55—11.90, Lei 3.20—3.40, Lira 17.40—17.90, Svájci fr. 77.10—78.10, Svéd kor. 81.70—82.70 pengő.

Zürichi devizazárlat. London 15.85, New York 444.75, Madrid 40, Berlin 178.25, Stockholm 106.25, Varsó 90, Belgrád 10, Athén 3, Istanbul 3, Bukarest 2.25, Helsinki 850, Buenos Aires 98.50, Jokohama 104.75.

Termény- és áruplac

A csütörtöki gabonatőzsdén 600 mázsa minőségbuza került eladásra, rozsból hetek óta nem volt kötés. A tengeri áremelkedése megállt, ex-tengeriből jobb a kinálat. Az árak 5 fillérrel olcsóbbodtak. Köles iránt van kisebb érdeklődés, az árakat 1 pengővel fölemelték.

Sertésfővásár. A felhajtott 4164 darabból elkelt 3314. Árak: uradalmi Ia 140—141, kivét. 142, IIa 134—137, szedett Ia 133—138, kivét. 140, IIa 120—131, kivét. 132, silány 104—118, öreg Ia 120—124, IIa 98—114, tőkesertés 128—135, sonkasertés Ia 122—130, kivét. 135, IIa 100—118, szalonnás félsertés Ia 174—176, IIa 172—174, félhus Ia 177—186, IIa 168—177, kicsontozni való 168, hátszalonna 26 kg. 177—185, 20 kg. 779 háj 186 fillér.

Vágómarhavásár. Felhajtás 761, eladatlan 90 darab. A vásár irányzata vontatott. Junius 14-től junius 20-ig közvetlenül a vágóhidra 486 darab szarvasmarha érkezett 30—108 filléres kg. becslési árakon. Árak: magyar bika IIa 60, tarka bika Ia 86—90, IIa 74—85, IIIa 56—68, magyar ökör IIa 64—90, IIIa 50—52, tarka ökör Ia 100—106, IIa 72—98, IIIa 51—70, magyar tehén IIa 60—72, IIIa 54—56, tarka tehén Ia 90—101, kiv. 104, IIa 65—69, IIIa 48—64, magyar bivaly 30—50, növendék (éves) 50—91, kicsontozni való 24—46 fillér kg-ként élősulyban.

Lóvásár. Felhajtás 582, eladás 301, eladatlan 281 darab. Az irányzat közepes. Árak: könnyü hintós kocsiló (juckert stb.) 610—715, nehéz igás kocsiló nyugati faj 520—960, könnyü igás 315—500, alárendelt min. 80—300, vágóló 60—220, szamár 55—700 pengő.

Kovács Lajos bookmaker és személyzete mélyen megrendülve tudatja, hogy szeretett irodavezetője és munkatársa

Zilzer István

f. évi junius hó 17-én váratlanul elhunyt.

Temetése f. hó 21-én, d. u. fél 5 órakor lesz a kerepesi-uti temetőben.

A megboldogult kiváló szellemi képességeivel, példás jellembeli tulajdonságaival mindnyájunk osztatlan szeretetét érdemelte ki.

Hirtelen eltávozása fájó ürt hagyott körünkben.

Emlékét szeretettel fogjuk megőrizni.

Husvásár. Árak: marhahus ökör és tehen IIa egészben 120—150, hátulja 136—166, eleje 110—130, csontozni való 110—116, növendékmarha Ia egészben 112, borju ölött bőrben Ia 170—176, IIa 160—168, IIIa 140—158, borju eleje 130—140, lebőrözött eleje 130—140, hátulja Ia 190—196, IIa 170—188, juh ölött nyuzott Ia 146—150, IIa 130—144, zsiger 100—110, faggyu 80—90, csont 40, marhafej (½) 150—225, orr és köröm 30, láb 4 drb 100—150, pacal egészben 70, marhabél 300—400, borjufodor egészben 50—56, juhbél 70—107, marhavér egy tál 30 fillér kg.-ként. Készlet: nagymarha 120 (eladás 60), növendékmarha 6 (6), borju 552 (202), birka 313 (223). Az irányzat lanyha.

A gabona- és terménytőzsde áralakulása a csütörtöki készáruforgalomban. Buza (tiszavidéki, felsőtiszai, dunatiszaközi, fejérmegyei, dunántuli, kisalföldi) 77 kg-os 20.25, 78 kg-os 20.75, 79 kg-os 21.05, 80 kg-os 21.25 pengő; (névleges árak, kötés nélkül). Elkelt 600 mázsa minőségbuza 21.15-el, helyt Budapest. **Rozs:** pestvidéki 16.60—16.85, más származásu 16.80—17.05; (névl. árak, kötés nélk.). **Sörárpa:** kiváló 22.60—22.85, elsőrendü 21.60—21.85, sörárpa 20.60—20.85; (névl. árak, kötés nélk.) **Takarmányárpa:** elsőrendü 65—66 kg-os 18.60—18.85, középminőségü 18.10—18.35; (névl. árak, kötés nélk.). **Tengeri:** tiszántuli állomásu 25.20—25.30, egyéb állomásu 24.85—24.95; elkelt 300 mázsa 24.85 és 25.45-el, utóbbi augusztusi áru. **Őrlemények** (helyt Budapest, zsákkal): finom buzakorpa 14.90—15.10, 8-as takarmányliszt 17.05—17.85; elkelt 500 mázsa 8-as liszt 17.85-el. **A lisztárjegyző bizottság mai árai: buzaliszt:** dara 39.40—40.40, 0GG, 0G, 6F 38.40—39.40, EB—EB-1 33.11—34.41, SB 26.11—26.81; **rozsliszt:** FR 28.55—30.50, SR 22.55—24.50 pengő métermázsánként, helyt Budapest, a szokásos malmi feltételekkel.

Csepeli vásártelep. Idei termékek. Uj burgonya: rózsa 18—21.50, sárga 16—19.50, tisztitott paraj 20—36, sóska 18—36, spárga 20—120, zöldborsó 16—22, velőborsó 20—24, zöldbab 100—140, vajbab 80—140, fejeskáposzta 20—32, kelkáposzta 12—34, vöröshagyma 18—28, salátauborka 40—75, karfiol 15—30, saláta 100 fej 2.50—8.50, fehér kalarábé 100 csomó 6—16, hegyes zöldpaprika 100 drb. 3—9.50, zöldség 100 csomó 1.50—6.50 pengő. **Gyümölcs:** lágy cseresznye 16—50, ropogós 60—95, világos meggy 25—45, spanyol 60—95, földieper 35—120, egres 25—40 fill. kg-ként. **Baromfi:** élő tyuk 130—150, csirke rántani való 210—260, idei ruca 180—200, lud 170—180, hizott ruca 150—170, hizott lud 180—200 fill. kg-ként. **Tojás:** friss ládaáru 175—180, friss lámpázott tojás 185—190 fill. kg-ként.

A szerkesztésért felelős:
Dr. LÉGRÁDY OTTÓ főszerkesztő

KIS NYILTTÉR

Ára mm-ként hétköznap 30, vasárnap 52 fill. Gyüjtőhirdetések igen olcsó díjszabás szerint.

MUNKA — FÉRFI ÁLLÁS

Sok évig Itáliában éltem, ott kimondottan nagy összeköttetésekkel rendelkezem. Megfelelő elhelyezkedést keresek. „Őskeresztény 13574" főkiadóba.

Szigorló mérnök mérnöki vagy müszaki rajzolói állást keres. „Pontos 44463" jel. fők.

Festen végzett jogi doktort délutáni elfoglaltságra keres szeminárium Kaplony-u. 7. 67665

Nagyvállalat alkalmaz azonnali belépésre érettségizett, kezdő **tisztviselőt** vagy **tisztviselőnőt.** (Ker. érett. előnyben). Ajánlatok „Keresztény 29221" jeligére **Blocknerhez, Vilmos császár-ut 33.** 26626

Napidijjal és magas jutalékkal felveszünk agilis keresztény üzletszerzőket. Kezdőket betanitunk. Jelentkezés Dohány-u. 10. fszt. 8. alatt délelőtt ½9—½10 óra között. 13551

Kereskedők és iparosok látogatására keresztény üzletszerzőt keresünk. Jelentkezés okmányokkal. Dohány-utca 12. sz. Szikszai. 13573

Őskeresztény helyiügynököket (nőket) keresek vegyészeti, kozmetikai cikkek nagybani eladására. — Hadirokkantak előnyben. „Fix és jutalék" Braun Hirdetőbe, József-körut 38. 56622

Mechanikai len- és pamutszövőgyár fiatal,

szerelőmestert

keres. — Ajánlatokat „Szorgalmas" jeligére Patak hirdetőirodába, VI., Vilmos cs.-ut 29.

Jóforgalmu borpince vezetésére, mely hét éve tennálló, betegség miatt fiatal, szakértelemmel bíró házaspárt keresek. Italátvételhez 1500.— P szükséges. Jelentkezni lehet: Ferenc-körut 41., IV. 15., d. u. 4—7-ig.

Gyüjtők. Állást keres

Most végzett gépésztechnologus, 12%-os, állást keres. „Vidékre is 26999" főkiadóba.

Női állás

Irodai alkalmazott nőt keresek, őskeresztényt, gép- és gyorsirásban jártast, háztartási gyakorlattal birót, szabhegyi gyermekintézetbe. — Fizetés: teljes ellátás, szállás, szerény dijazás. Jelentkezni d. e. 10—11-ig, Petőfi Sándor-u. 3. Fodor. 67661

Nagyvállalat alkalmaz keresztény, könyvelésben jártas, perfekt orsós- és gépirónőt. Németül tudók előnyben. „Megbizható 44460" fők.

Ipari nagyvállalat magyar, német gépirónőt keres. Ajánlatokat „Azonnal 67657" jeligére a kiadóba kérünk.

Ügyvédi irodába csak gyakorlott keresztény gép- és gyorsirónő kerestetik. Ügyvédi irodai gyakorlattal birók előnyben. Életviszonyokat is tartalmazó ajánlatokat „Ügyvédi irodai gyorsirónő" jeligére Erdős hirdetőbe, Teréz-körut 35. 56619

Kezdő tisztviselőnő felvételik. Jelentkezés pénteken d. u. 4—5 között. Hirschler, Szondy-u. 45.

Trafikvezetés 500 P-től 5000-ig átvehető. Urinőnek, családnak nyugodt megélhetés. Takács, IV., Prohászka Otokár-u. 8.

Párisban képesitett kozmetikusnő állást keres

Szives megkeresését **„Párisi Kozmetika"** jeligére főkiadóba kérek.

Magános hivatalnoknő szerény háztartásba középkoru **nőt keres. Főzni tudjon,** megbizható legyen. Leveleket kérem „Azonnalra 19489" jeligére főkiadóba.

Bejárónőzőnő ajánlkozik nagyobb családhoz. Akácfa-utca 65., fszt 1.

Házaspár takarításért lakást keres. Férj állásban. Csaba-u. 8., III. 9.

Gyüjtők. Állást keres

Magányosnál vidékre, mindent végző, legszerényebb, negyvenes intelligens. Pinhack, Népszinház-utca 19. — **Mindenes szakácsnő** urházba. Azonnalra. Sip-utca 15., I. 18. — **Mosást, takarítást** vállal. Lónyai-utca 38., fszt 13.

Oktatás

Első gimnazista fiuhoz keresek **francia grammatikát és magyarul számtant** tanító fiatal hölgyet vagy urat fizetéssel, esetleg ellátással fél vagy egész napra. Ajánlat „Pestszentlőrinc 13567" jeligére főkiad.

Franciában perfekt urileány, jó bizonyitványnyal és sokévi gyakorlattal ajánlkozik gyermek mellé uricsaládhoz. Fischer Elli, XIV., Szobránc-köz 2. 19438

Fiatal született angolt ajánl Flexner, Andrássy-ut 54. (327—532).

Vegy. alk. munka

Tartós ondulálás!

Kiváló munka. Legujabb párisi eljárás szerint. **Tovább is leszállított árak!**

Fritsch V. hölgyfodrász, Dorottya-u. 1. Tel.: 181—449

ADÁS-VÉTEL — Butor

Remek háló, ebédlő kombinált szoba olcsón. **Karpfenstein-utca 15.** Asztalos. 67426

Ebédlő és szőnyeg sürgősen eladó. Pestszentlőrinc, Batthyány-u. 145.

Bútorok, ebédlő, uri szets darabok, Rosenthal service, csillárok, órák eladók. Vilmos császár-ut 78., IV. 23.

Király-utca 82

Sztopka asztalosmester. Butor asztalosnál mindig legolcsóbb. Keményfaháló 7 darabból 210, simaháló 7 darabból 325, ebédlő 9 darabból 355, konyha 6 darabból 135. Részletfizetési kedvezmény. Vidékre csomagolás.

NAGY SÁNDOR 26
Károly-körut

Gyönyörü uj használt **BUTOROK**

Hálók, ebédlők, uriszobák, garniturák, irodabutorok, csodás kombinált berendezések.

HASZNÁLT MŰBUTOROK ÉBNERNÉL
KARPFENSTEIN-U 2/A

Használt műbutorok
Jókai-utca 36

Lingel-féle hálók, műbutor ebédlők, uriszobák, **garniturák, olcsóbb** használt hálók és egyéb műbutorok. **Jókai-u. 36.**

Egyéb berend.

Füszeres állvány 62 fiókkal eladó. Olasz fasor 4., házfelügyelőnél.

Hangszer

Hivja 13—93—23. Veszek zongorát, pianinót. Fahn készitő, Hársfa-utca 1.

Legolcsóbb
Sternberg
hangszergyár. Rákóczi-ut 60. Kérjen árjegyzéket!

A világ legjobb zongoragyártmányainak VÁLASZTÉKA:
LYRA
r. t., Erzsébet-körut 19. Részletre is!

Ingatlan — Birtok—Telek

Földbirtok Budapestnél 600 kh., műutnál 700 P. Fejérben 400 kh. elsőrangu 900.— P. Szolnoknál 400 kh. buzatermő 450.— P. Komáromban szeszgyáras, 300 hold előnyösen. Kovács E., Ferenciek-tere 2. Telefon: 183—709. 35076

Földterülteket keresek megvételre Bpesten és környékén. Ertekezés 16 18-ig. V., Szent István-krt 27., I. 1. T. 128—992.

Deszken (Makó Szeged között) 41 holdas legelő és nádas holdankint 490-ért eladó. Mult évi nádtermés 10.000 kéve. Bromfitenyésztésre, pénzbefektetésre is kitünő. Dorozsmán 38 holdas homok tanyával, 4000 gyümölcsfával, holdankint ezerért eladó. Kolauch falskola, Szeged.

Gyakorlott ingatlanügynököt felveszek. Szajka, 258—122. *35030

Vérmezőnél (bér)-villatelek 25.000. Ikernek is jó! **Nagy választék** ikernek is alkalmas villa és bérvillatelkekben! — **Szajka,** 259—122. 35005

Margit-körutnál nagyfrontu bérháztelek 22.000. **Nagy választék budai bérháztelkekben! Szajka,** 259—122. 35031

Bérház — Gyár

Thököly-utnál adómentes kisbérház, jövedelemmel sürgősen 25.000 P eladó. Tel.: 13—65—92.

Lövölde-térnél III. em. **bérház** 25 komfortos lakás, 25.000 hozam, 225.000 P. Kovács E., Ferenciek-tere 2. Tel. 189-709.

Belterületen, 320 ölön, massziv bérház, komfortos lakásokkal, tisztán 8%-ra, 36.000 P-ért; **Horthy-körtérnél III.** em. hallos, komf. kislak., adóm., 12.000 bér, átirva 130.000-ért, 90-nel átv; **Krisztina-térnél** V. em. közp. füt., összkomf. pazar lak. 30 éves adóm. 30.000 bér, 350.000 P-ért, ebből 150.000 dolláramort. Dr. Hegyi, tel.: 1—396—83. 35067

Villa—Palota

Olaszfasornál adóment. uribérvilla, kpti melegviz, garázsok, házm.-lak., 8500 jöv. Ára 95.000. Szajka, 259—122. *

Rákosszentmihályon háromszobás komf. villa 11 ezerért eladó. Rákosi-ut 88. Nagy Gáborné. Telefon 29—79—60, mellék 110. szám.

Stefániai urivillák: 1x5 szobás, nagyadómentes, központi fütéssel 38.000. 2x5 szobás luxuskivitelü 75.000.— **Főuri palota** 1x7, 2x4 hallos lakásokkal, 9000 adómentes jövedelemmel 120.000. Szajka, 259—122. 35004

Mátyásföld remeke 4 szob. veranda, stb., adóm. termő gyümölcsös, beköltözhető. 25.000. — Sachsné, Benicky 25. T. 297—679. *35065

Villát 30.000-ig, egy nagyobb vagy két kisebb lakással, garageval, kisebb műhelynek alkalmas helyiséggel keresek Telefon: 29—63—07.

3 hall 2300, 4 = 2000, 5 = 3000. Villa 7 6500. KNAPIK. T. 349-396 d. u. 2-5.

Erzsébet királyné-utja elejénél, adóm. luxusos bérvilla, 2x1, 1x3 szobás összkomf. lak. potom 26.000-ért, Siestánál massziv, alápincézett, 4 szobás összkomf. 45.000-ért; **Szentimre hg.-utnál** 550-es gyüm.-ben, 6 szobás komf., közp. fütt., 30 éves adóm. luxuspalota, 85.000 P-ért, 45-tel átv. Dr. Hegyi, 1-396-83.

Csal. ház — Örökl.

1—3 szobás lakást átvennék Lipótvárosban. Családi házat, öröklakást vennék belterületen. Jelige „Mérnök" f.

Vérmezőnél 5 szobás füri öröklakás, átirva 32.000-ért; u.-ott 2 szobás összkomf. 16.000-ért; **Hermina-utnál** adóm. 1 szobás luxusos, önálló telekkönyv, 11.500 P-ért. Dr. Hegyi, 1—396—83.

Ritkaság! Kész adómentes öröklakások, garszon 8000.—, 1 szobás komf. 10.000, 2 szobás komf. 15.000 P. Vilmos császár-ut 54. I. 8.

Öröklakások a Szent István-park mellett (V., Wahrmann-utca 28). **Egyszobás-hallos garszon és kétszobás-hallos** összkomfortos lakások **közp. fütéssel, melegvizzel,** luxuskivitelben. Érdeklődés helyszinen egész nap, vasárnap 10—1-ig. Telefon: 298—273.

Felka-u. 3. Uj-Lipótváros legszebb, legelőkelőbb utcájában, 30 éves (1961-ig) adómentes, pár éve épült, gyönyörü palotában, legpazarabb luxussal kiállitott, Kalorifer fütéses, melegvizszolgáltatással ellátott, hatalmasméretü 1-2 szobás hallos, komfortos és garszonkomfortos

öröklakások

önálló telekkönyvvel, sürgősen, áron alul julius 1-ig eladók. Öröklakás iroda: 1—395—55. vagy helyszinen 3—6: 29—36—15. hétköznap.

Öröklakások

Belvárosban, Fehér György-u. 14. sz. alatt 25 éves, legnagyobb adómentességü, elsőrendü kivitelü, közp. fütés és melegviz szolgáltatással ellátott egy-, kettő- és háromszoba-hallos, valamint garszon öröklakások.

Budán, Bajvivó-utca 8. sz. a. hasonló öröklakások leköthetők **Mikle Károly** épitészmérnöknél, IV., Veres Pálné-u. 31. Telefon: 188—260.

Széchenyi (Sváb)hegyen

1500 öles parkban elkészült. 42 luxus **öröklakásunkból két egyszobás** és egy **kétszobás** lebérelhető a helyszinen, a Fogas végállomásánál: Agancs-u. 26. Telefon: 165—063. 68319

Ruházat

Használt ruhákért

óriási árakat fizetek. Spiegel, Teréz-körut 2. Telefon: 128—942. 56364

SZENZÁCIÓS árat fizetek használt férfi, női és **egyenruhákért,** egész háztartásért, zálogjegyért, szövetcsere. István-ut 28. Gerstl. Tel. 13—65—85. 80046

Használt férfi- női és **egyenruhákért**

cipőért, egész háztartásért, jégszekrényért legtöbbet fizetek. Szövetcsere. **Freund,** Dobozi-utca 27. Tel.: 14-26-73.

Egyéb adás-vétel

Angol kiskocsi, kifogástalan, kétüléses, kényelmes pótülésekkel, 45 benzinjegy. 131—099.

Egytonnás teherautót jó állapotban vennék. — „Gyümölcsös 28997" jeligére Erzsébet-krti fők.

Harminc éves söntés eladó. Telefon: 29-32-49.

Kifogástalan Csepel segéd-motorkerékpár eladó. Rex mérleggyár, Orn...-u. 6. 19009

Pestkörnyéki bádogosszerelő műhelyemet átadnám állami munkákkal. „Jól bevezetett műhely 3689" József-k. fiók

ZÁLOGJEGY mindenről brilliáns **ARANYVÉTEL TAUB. Thököly-ut 18**

Alig használt sima Singer cipőfelsőrésztüző gép eladó. Sabjanics Mihály, Erd-Parkváros, Fehér m.

Villanymotor eladó. Teréz-körut 30. Lakatos.

Használt kézi **tüzifecskendőt** továbbá használt motoros **villanyszivattyut** veszünk. Hazai Likőrgyár r. t., Budapest, Forgách-utca 9-b. Telefon: 291—342. 56609

BÉRL.-ELLÁT. — Lakás

Lakását díjmentesen bérbeadja gazdag megbizóinak Budapesti Lakásközvetitő, Muzeumkörut 5. *67062

Garszonlakás központi fütéssel, melegvizzel a Kálvin-tér közelében julius 1-re átadó. Ráday-utca 33-B. 44446

1 szobás komfortos lakás julius 1-ére kiadó Rákóczi-térnél. „Jó lakó 29094" Erzsébet-krti fők.

Aréna-uti, Városligetnél levő 3 szobás, összkomfortos, erkélyes, I. em. lakásomat 1400 P bérrel jul. 1-re átadnám. Jelige „Fötanácsos 29007" Erzsébet-körúti fiókiadóba.

XI., Biblia-u. 8. sz. alatt (Körtérnél) juliusra **ÉPÜLŐ EGYSZOBÁSAK** Tel.: 127—171. Lakásforg.

Kétszobás modern lakás Thököly-utnál julius 1-re átadó. Fortunánál, Nagymező-u. 33., I. 1. Telefon: 125—195. 56618

Lakások: 1 és 2 szobások kiadók. Miksa-u. 9. III. 17. 35073

Lakások

1 szobások Pesten, Budán: Vérmezőnél hallos komfortos, fütés, vizzel. Szinnyei Merse-utcában komfortos azonnalra. Szent László-uton 31 P, VII. 1-re. 2 **szobások:** Rottenbiller-utcánál komfortos 720. Üllői-utnál 900. Visegrádi-utcában hallos melegvizzel. Toldy Ferenc-utcában 1200. 3 **szobás:** Andrássy-utnál. Várban hallos. Több villalakás. **Nagy lakás választék.** Kiadom főbérletét

dijtalanul

lakásokat autónkon mutatjuk be.

EXPRESS

Telefon: 422—156. Erzsébet-körut 16., fszt. 3.

Lakás 1—2 szobás, olcsó bérrel kiadó. Nagyfuvaros-utca 10., II. 21.

Egy szoba komfortos lakásért lelépést fizetek, házmestert díjazok. VI—VII. kerületben. „Julius 1. 67663" jeligére főkiadóba.

2 sz. összk. 1400+25% Apponyi-térnél, luxus.

3 sz. hall, villa, garage, Szépilonánál 2200.—,

3 sz. hall, 1800+25% luxus, Batthyány-térnél.

4 sz. hall luxus, etage f., Dunaparton, 2200.—,

2 sz. összkomfortos Vámház-térnél 900.—.

4 sz. hallos villa, 350 ölön park, 1400. Budán

2 sz. hall, luxus, I. e. 1560+12%, Lánchidnál

2 sz. összk. 1.080.— modern, Calvin-térnél. Ezenkivül kisebb-nagyobb lakások nagy választékban **Lakásnyilvántartónál** Tel.: 125—782. 121—173.

Csakis keresztény

közvetitőtől jobb uri közönségnek lakások bármerre. Teréz-körut 37., I. 5. Telefon: 120—001.

Ráskay Lea-utca 82. sz. alatt 3 szoba hallos villalakás augusztusra kiadó. Leköthető: Vilmos császár-ut 54., I. 8. 873576

Háromszobás összkomfortos lakás azonnal átadó. Költségmegtérítéssel. Megtudható: Rigó-utca 6—8., II. 9. 67664

Szoba—Ellátás

Fölépcsőházi luxusapartman, Országháznál, urnak, vidékinek is. Tel.: 118—395. 13533

Rózsadombon szoba kiadó. Telefon 166—006. Áldás-utca 11. 13562

Apponyi-térre néző elsőemeleti elegáns szoba uriheiyen kiadó. Telefon: 187—121. 19486

Butorozott szobák

garszonbérletek, átutazószobák olcsón, **napibérért,** fölépcsőházi, **főbérleti lakások.** — Tel.: 422-156. **EXPRESSNÉL, Erzsébet-körut 16., f. 3.**

Különbejáratu átutazószobák minden időben kaphatók. Rákóczi-ut 51. II. 10. 29011

Nemzetinél, előkelő helyen komfortos szoba, havi, napi bérbe vidékinek is. 145—148. 35064

Belvárosban butorozott

erkélyes utcai 1-re. Sütő-utca 2., I. 2. 56627

Nyaralás-Üdülés

SZIVBAJOS? IDEGES? Napi diétás pensió természetes szénsavas gyógyfürdőkkel együtt P 7—8. Székesfehérvárron: Árpád-gyógyfürdőben. Prospektus!!! Városunk: a ligetek, csend, tisztaság, müemlékek városa! 88274

Balatonvilágoson szezonra kényelmes nyaraló (felszerelve). Saját strand. T.: 25—93—93.

Zsiroshegyi üdülőben penzió 4.80. Gyermekstrandfürdő. Tel. 16-48-47.

Mátrában, Galyatető mellett 850 m., napi pensió né...szeri étkezéssel 6 P-ig. Prospektus. Vászlbélyeg. Völgyi, Mátraszentlászló. 67655

3 szobás komf., kertes **családiház**

Velencén, üresen vagy komplett berendezve, nyárilakásnak. Állandóra is igen alkalmas! T.: 127—171. Lakásforg., Vilmos császár-ut 29.

Balatonfüredi Park Pensióban juniusra heti 50 P-ért ellátás, utazással együtt. Leköthető. Eötvös-u. 23-a. I. 1. T. 12—78—19. 67628

Balatonszepezden szobakonyha, verandás, berendezett nyaraló julius, augusztusra 150-ért kiadó. Zsarnay Lajos, Balatonszepezd. 19485

Egyéb bérlet

Kiadó forgalmas átjáróban irodának is alkalmas különbejáratu kis helyiség. Muzeum-körut 21. Földes foto. 67660

KÜLÖNFÉLE — Házasság

Nagy Jenő 30 éve közvetit házasságot, Rákóczi-ut 61. Telefon.

64 éves ősnemes olyan finomlelkü urinőt óhajtana elvenni, akinek némi ingatlana vagy saját nyugdija van. Hirdetőnek egy nagyobb bérlete és 2500 P nyugdija van. „Nyugodt öregség 67656" jeligére főkiad.

Társ

Uj textiliparom van, tőkés vagy áruval rendelkező társat keresek. „21 évi gyakorlat 44448" jeligére Erzsébet-körut főkiadóba.

Vegyes

Kihelyeznék ingatlanra első helyre 15.000 pengőt. 38—61—38. 13563

Kölcsönt nyujtok azonnal jobbállásu tisztv.-nek. Továbbá ékszerről zálogjegyekre vagy megveszem. Tel.: 187—011.

Többezer pengőt kölcsönadok havi törlesztésre. Ferenc-körut 24., II. 2. 56624

Felhivás. Bradics Etel, Damjanich-u. 45. festékügyletét átvettem. Hitelezők nyolc napon belül jelentkezzenek ugyanott Spitzernél.

Lilla, hogy lenne köztünk izlésbeli különbség, hisz mindent a másik szemével akarunk látni? Rouge? Elmondani? Elég, ha a kezemben megkeresed kezednek megszokott helyét. A hó végén remélem, bármily módon, esetleg két napot ott tölteni. Várlak!

Jegyesem, várom. Apuval jöjj! Csók.

Elveszett egy fehér-fekete, barnafoltos drótszőrü foxterrier Barosstér környékén, Bobby névre hallgat. Nyomravezető megfelelő jutalomban részesül. Olmosy, Thököly-ut 14.

Pesti Hirlap rt. kiadása, Légrády Testvérek rt. nyomása, Budapest, V., Vilmos császár-ut 78. sz. A kiadásért dr. Kovács Dezső, a nyomdáért Kertész Árpád felelős.

NAPI HIREK

Őszi üzenet

Ma reggelre száraz, barna platánlevelet kézbesitett ablakomba a szél. Ott találtam meg a rács mögött, amikor az ablak szárnyát kinyitottam. Valamelyik városmajori fáról hozhatta ez a csavargó, dudolászó postás: a novemberi szél. Az ősz irt rajta. Láthatatlan, titkos jelekkel rótta rá üzenetét, s figyelmeztetett valamire, ami könyörtelen végzetszerüséggel mindig bekomorlik ablakomon: az Időre, ami megállithatatlanul rohan tova s közben fölméri bennem az embert, összemér önmagával, felelősségre von és jutalmaz és büntet, érdemem szerint.

Nem tudom, miért, de ez a falevél valahogyan idézés, fizetési meghagyás és egyben végzés volt számomra. Idézés a nagy pörre, amelyet éppugy indithatott az Ember az Idő ellen, mint forditva, vádló és vádlott vagyok benne egyszerre, bizonyitok és követelek, tagadok és beismerek, tisztázni kivánom viszonyomat a korhoz, melyben élek, emberekhez és dolgokhoz: hogy összefüggök-e velük, vagy semmi közöm hozzájuk; fárasztó, izgalmas és unalmas ez a pör, s mindig remegve várom, hogy mikor bizonyul rám valami, amiben csak annyiban vagyok részes, hogy élek. Fizetési meghagyás a lelkiismeretnek, a tettek felelős szerzőjének és a mulasztások megvesztegetett falazójának, rámolvasta, hogy ezért, vagy azért fizetni kell, nem lehet kibujni alóla, az életben mindennek ára van, mindenért felelősség terhel, s a létet, ezt a rövidlejáratu váltót, melyre életem hitelét folyósitotta a sors, rendezni kell, sürgősen, még ebben a pillanatban, mert a következőben esetleg már késő lehet. És végzés, az életnek cimezve, ajánlva, félreérthetetlenül: hogy az idő rohan, pillanatok, évszakok és évek irgalmatlan gyorsasággal röpülnek a „van"-ból a „volt"-ba, ma még érzékelek időt és teret, embereket és dolgokat, viszonylok mindenhez, de holnap talán már nem leszek, az Idő, ez az épitő és romboló vihar, elfuj innen, mint ahogy az ősz ezzel a falevéllel végzett, s köd marad utánam és homály, amiből kibontakozik és amibe belevész az élet.

Gyimesi Ferenc.

— **Kitüntetett görögkatolikus esperes.** Kozma Miklós kormányzói biztos kétnapos körutat tett Kárpátalján. Majdánkán ünnepélyes külsőségek között adta át a Magyar Érdemrend tisztikeresztjét Hrabár Jenő görögkatolikus esperesnek, akit a kormányzó ur a cseh megszállás alatt tanusitott magatartásáért tüntetett ki. A községek lakossága mindenütt igen melegen ünnepelte Horthy Miklós kormányzót.

— **A 36-os országos bizottság** pénteken tartott ülésén elfogadta a felvidéki és kárpátaljai vállalatok mérlegének szerkesztéséről kiadandó kormányrendeletet. A rendelet kiadására azért van szükség, mert a Csehszlovák államban az ugynevezett stabilizációs mérlegek készitése nem volt kötelező, ezért a felvidéki és kárpátaljai városok mérlegeiben a vagyontárgyak különböző csehkorona értékben szerepeltek. Utólag tudomásul vette a bizottság a fővárosba érkező burgonyaszállitmányok minőségi vizsgálatáért járó dijfizetés, valamint a burgonya áralakulásának és értékesitésének szabályozását célzó dijfizetés tárgyában kiadott rendeletet.

— **Budapestre jön a belgrádi polgármester.** Belgrádból jelentik: Báró Bakách Bessenyey György magyar követ fölkereste Tomics Jevrem belgrádi polgármestert, aki Karafiáth Jenő főpolgármester legutóbbi belgrádi látogatásának viszonzásául a napokban Budapestre érkezik. A követ ennek a látogatásnak részleteit beszélte meg Belgrád polgármesterével.

— **Kapi Béla püspök a nyolcosztályos népiskoláról.** Kapi Béla evangélikus püspök hivatalos beszámolójában megemlékezik a nyolcosztályos népiskoláról is. Kifejti, hogy csak örvendeni lehet a nép szellemi színvonalát emelő kulturalkotásnak, a kerettörvény azonban majd a végrehajtási utasitásban válik élővé. Az már most is megállapitható, hogy még a VI. osztályu iskolarendszer nincsen teljesen kiépitve, mert még mindig 2859 tehermentesitésre váró, tulzsufolt iskola van. Az egyház szempontjából a törvény kedvezőtlen helyzetet teremt, mert iskolafejlesztési vágya anyagi nehézségekbe ütközik.

— **A magyar sajtó háza.** Az Országos Magyar Sajtókamara — mint a Kamara hivatalos lapja, a „Magyar Sajtó" novemberi számában bejelenti — 255.000 pengőért megvásárolta székház céljaira az Andrássy-ut 101. számu palotát. A központifütéses, gyönyörü villaépületet most a török követség bérli. A Sajtókamara a magyar ujságiróintézményekkel, 1941 május 1-én költöznek be az épületbe.

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

— **Szüllő Géza az erdélyi politikusokról.** A „Törzsökös Magyarok" vacsoráján *Szüllő Géza* felsőházi tag, többek között ezeket mondotta:

— Az erdélyi szellemnek semmi köze sincs a felvidéki szellemhez, amelyben sok volt a vidékiesség és kevés a felelősség. Meg kell tanulni Erdélytől, hogyan csinált ott Bethlen Gábor politikát. Ma erdélyiek vezetik az ország sorsát: Teleki és Csáky és ezek nagyon helyesen és nagyon jól vezetik. Teleki sokkal nehezebb helyzetben van, mint Bethlen Gábor volt, mert neki egyik oldalán ott állott Pázmán Péter, a primás, másik oldalán Esterházy, a nádor, Teleki Pál mellett nincs senki. Két nagy erénye van, amely politikáját Magyarországon naggyá teszi. Az egyik az, hogy nem szónok. Magyarországon az a nagy baj, hogy sokan vannak olyanok, mint a próféták. Az egyik irt közülük és nem beszélt, a másik beszélt és nem irt, a harmadik sem nem irt, sem nem beszélt. *Teleki hangosan gondolkozik és amit mond, abban gondolat van.* Szavai nem azok közé tartoznak, amelyre ráillik Talleyrand mondása, hogy a szó azért való, hogy elrejtse a gondolatot. Magyarországon azért való a szó, hogy a gondolatnélküliséget elrejtse. (Nagy derültség.) A politikára azt mondják, hogy uri huncutság. Látom a huncutságot, de nem látom az urakat.

— **Egy hires francia idegorvos halála.** A párisi lapok jelentik, hogy *Pierre Marie* tanár 81 éves korában meghalt. A kiváló tudós 1886-ban leirt egy érdekes uj kórformát, amelyet *akromegalia*-nak nevezett el (akros = csúcs, megas = nagy). Ez abban áll, hogy felnőttnél a test csúcsos részei (orr, fül, áll, kéz, láb) egyszerre csak nőni kezdenek, teljesen aránytalan nagyságra. Erre ugy lett figyelmes, hogy több betege panaszkodott: régi barátjaik nem akarnak rájuk ismerni. Meg is találta a baj okát: mindegyiknél a boncolás daganatot állapitott meg *az agyalapon levő turha-mirigyben.* Később sikerült a daganat sebészi eltávolításával vagy röntgen-besugárzással a nagyobbodott testrészeket normálisra visszafejleszteni. *Marie*nak ez a felfedezése nagyban járult hozzá a *hormon-tan megalapitásához.* Dr. *R. I.*

— **A detektivfőnök elismerése egy sikeres nyomozás résztvevőinek.** A főkapitányság detektivjei bravuros nyomozás után elfogták néhai *Pintér Jenő* tankerületi főigazgató lakásának betörőjét, *Kont Istvánt.* Ebből az alkalomból dr. *Szrubián Dezső* detektivfőnök dicsérő elismerésben részesitette a gyors és eredményes munkáért *Nemes Sándor* detektivfőfelügyelőfőcsoportvezetőt, *Gál Alajos* detektivfelügyelő-csoportvezetőt, *Ruth József* detektivfelügyelőt, *Thiry Sándor, b. Szilágyi János* és *Kenyeres József* detektiveket, *Szalóki Flórián* detektivgyakornokot, valamint *Kecskeméti József* és *Vágó József* polgári rendőröket.

— **Előadás az emlékezőtehetség fogyatkozásairól.** Sztanojevics Lázár, az európai hirü jugoszláv orvostanár pénteken este „Az emlékezőtehetség fogyatkozásairól" érdekes előadást tartott a Budapesti Királyi Orvosegyesület tudományos ülésén. *Illyés Géza* elnöki megnyitója után a jugoszláv tanár magyar nyelven fejtegette az érdekes problémát. Rámutatott arra, hogy előrehaladott korban a jellegzetes sajátosságoknak egyike az emlékezőképesség megfogyása. Behatóan tárgyalta azokat a különbségeket, amelyek az élettani visszafejlődés és egyéb agybántalmak okozta elmefogyatkozás között fennállanak. Mint aggkori tünet jelentkezik elsőnek *az ujonnan szerzett benyomások kiesése.* Előbb kimondott szavakra, egyes nevekre nem emlékezik az ember és megszünik a jelennel való kapcsolat. Majd az iskolai emlékek mosódnak el, gyakoriak a számolási hibák, megtanult nyelvek feledésbe merülnek. Legtovább állanak fenn még pedig olykor csodálatos élénkséggel az ifju- és gyermekkori benyomások. A szinek felismerése is gyengül, legállandóbb rendszerint a hangok érzékelése, ami már háromnapos csecsemőnél is észlelhető és sokszor még a haldoklóknál is.

— **Beleesett a tüzes salakkal telt medencébe.** Miskolcról jelentik: Sütős Gáspár vasgyári munkás munka közben a diósgyőri acélöntődében beleesett egy tüzes salakkal telt medencébe. Kórházba szállitották, ahol meghalt.

— **Főzőtanfolyamok az Eskü-uti uj villamoskonyhában.** Folyó hó 19-én és 20-án uj főzőtanfolyam kezdődik külön a kezdők és külön a haladók részére Eskü-ut 5. sz. alatt. A tanfolyamokat az Elektromos Művek a Katolikus Háziasszonyok Szövetségével együttesen rendezi. 6—6 hétig tartanak. A résztvevők megtanulják a polgári konyha ételeinek elkészitését. Jelentkezni lehet az Elektromos Művek Eskü-uti bemutató helyiségében.

— **Wirth Károly is megnyugodott az ügyészség letartóztatási határozatában.** Megirtuk, hogy a rendőrségről a Markó-utcai fogházba átszállitott *Wirth Károly* és *Kovarcz Emil* nyilaskeresztes párti országgyülési képviselőket az ügyészség államfelforgatás büntettének gyanuja miatt előzetes letartóztatásba helyezte, ami ellen Wirth Károly felfolyamodást jelentett be, Kovarcz Emil azonban megnyugodott. Wirth Károly péntek délelőtt kihallgatást kért dr. Buzássy Lajos ügyésztől, aki aztán maga elé is vezettette a képviselőt. Wirth Károly a kihallgatáson bejelentette, hogy *a letartóztatási határozat ellen beadott felfolyamodását visszavonja* és tudomásul veszi az ügyészségnek ilyen értelmü határozatát.

— **Gróf Teleki Mihály az ógyallai paprikaszáritótelep felavatásán.** Gróf Teleki Mihály földmivelésügyi miniszter résztvett Ógyallán a Hangya paprikaszáritó telepének ünnepélyes felavatásán, Érsekujváron pedig megtekintette a paprikatermelők paprikamalmát. Az ógyallai paprikaszáritótelepet a földmivelésügyi miniszter segitségével azért épitették meg, hogy a körzethez tartozó mintegy 16 község paprikatermelőinek lehetővé tegyék a veszteségmentes szárítást és ezzel a könnyebb értékesitést. A felavató ünnepen a földmivelésügyi minisztert Wünscher Frigyes, a Hangya alelnök-vezérigazgatója üdvözölte és megköszönte a paprikatermelő gazdák ügyének felkarolását. Feszty István szöv. elnök és Bahonetz István üdvözlő szavai után gróf Teleki Mihály földmivelésügyi miniszter hangsulyozta, hogy a kormány politikájának tengelyében a kisemberek megsegitése áll s ma már megszünt az a hiedelem, hogy a magyar nem való kereskedőnek, mert hivatott arra, hogy az ipart és kereskedelmet kezébe vegye. A miniszter ezután a telepet alaposan megtekintette, elismerését fejezte ki, majd Érsekujvárra ment a mult évben üzembehelyezett paprikamalom és műszáritó megtekintésére. Megnézte az egyik szárítóban külön kezelt paprikafüzéreket, amelyekből a Kormányzó Ur részére őrölnek fűszerpaprikát.

— **Vitéz Lipcsey Márton** orszgy. képviselő a következő nyilatkozat közzétételére kérte fel a Magyar Országos Tudósitót: „A Pesti Ujság november 14-iki 258. számában A nagy közbeszóló cim alatt izléstelen személyeskedő cikkben foglalkozik képviselői működésemmel. A cikk személyemet támadó hangjáért más uton szerzek magamnak a cikkiróval szemben elégtételt. Tárgyi vonatkozására pedig megjegyzem, hogy képviselői működésemre nem fogadok el kritikát olyanoktól, akik parlamenti működésük 99 százalékát a karzatnak szóló üres, népszerüséget és alaptalan szenzációkat hajhászó interpellációkban meritik ki s ezzel az országnak százszor több kárt, mint hasznot hajtanak. Mindig nagy tisztelettel és tanulsággal hallgatom a Házban és másutt is azokat, akik nemzetünk nagy életkérdéseit alapos felkészültséggel, komoly tudással és felelősséggel szólva világitják meg — de az üres handabandázók legyenek megtisztelve azzal, ha hordóikat egyegy közbeszólással megkongatom. Vitéz Lipcsey Márton."

— **Főjegyzői kinevezés.** A polgármester dr. Laczó Viktort II. osztályu főjegyzővé nevezte ki.

— **Az olasz kulturtanfolyam megnyitása.** Pénteken délután tartotta meg *Aldo Bizzarri*, az Olasz Kulturintézet főigazgatója, az intézet székházában rendezett felső kulturtanfolyamon bevezető előadását. „Az ujkori olasz politikai gondolat" cimü kolléglumához, amelynek az olasz politikai idők tárgyalásán kivül főcélja, hogy bemutassa: miért ismerte félre vagy miért nem ismerte Európa az olasz politikai gondolatot, amely annyira ellentétben áll a XIX. századi ugynevezett modern állammal. A mult század folyamán az olasz állam azért nem tudott még beleilleszkedni az európai életbe, mert mindvégig idegen maradt számára a racionális és ökonomiai alapokra helyezkedő angol és francia parlamentarizmus, amelynek mindegyikében az olasz elme felismerte a történelemellenességet. Velük szemben Itália visszanyul Vicónak, a történelemfilozófia megalapitójának gondolatvilágára. Az előadást nagyszámu közönség élénk érdeklődéssel hallgatta végig. *Aldo Bizzarri* az olasz politikai gondolatról szóló előadásait minden pénteken 6 órai kezdettel folytatja.

— **Házasság.** *Krecsányi Sárika* és dr. *Csongrády Béla* kórházi főorvos november 16-án, szombaton este háromnegyed hétkor tartják esküvőjüket a budavári koronázó főtemplomban.

Néhai *Kugler Lajos* MÁV főfelügyelő és *Alexy Zsófia* leánya, *Györgyi* és *Dunay Bertalan* gépészmérnök, főfelügyelő és *Szervátzy Margit* fia, *Pál*, szombaton fél 6 órakor a városmajori plébániatemplomban házasságot kötnek.

Frisch Vali és dr. *Brodszky Miklós* sz. föv. fogalmazó-gyakornok szombaton este ½8 órakor tartja esküvőjét a józsefvárosi plébániatemplomban.

Erdélyi hirek

Az Erdélyből behivott országgyülési képviselők időszerü kérdéseik megvitatására három napon át tartó értekezletet tartottak. Ezen mindenekelőtt kimondották, hogy a visszatért erdélyrészi területek országgyülési képviselői *Erdélyi Magyar Képviselők Pártonkivüli Csoportja cimen külön parlamenti egységbe tömörülnek,* hogy Erdély különleges érdekeit egységesen szolgálhassák. A csoport elnökévé titkos szavazás utján dr. *Pál Gábor* csikszeredai képviselőt választották meg, alelnökeivé gróf *Teleki Bélát* és *Ember Gézát.* Elhatározta a csoport, hogy Budapesten központi irodát állit fel, amelynek vezetésével az értekezlet dr. *Biró Istvánt* bizta meg. Az elnökség a csoport ügyeit kilenctagu választmány segitségével végzi, amelyben arányos számban kap helyet a Partium, Belső-Erdély és a Székelyföld. Behatóan foglalkoztak az erdélyrészi képviselők a visszacsatolt területek minden égető és időszerü kérdésével. Megvitatták az egységesitési folyamat során fölmerült jelenségeket és ezekkel kapcsolatosan megállapitották a szükséges teendőket. A parlamenti csoport az erdélyi magyar lakosság gazdasági, kulturális és társadalmi érdekeinek hathatósabb megvédése és az egység további megtartása céljából az Erdélyi Magyar Szövetség megalakitását kezdeményezi. Ennek előkészitésére, illetve az alapszabályok kidolgozására és minden erdélyi magyar közülettel vagy intézménnyel való szükséges tárgyalások fölvételére bizottságot küldtek ki.

A kolozsvári Ferenc József tudományegyetemre több mint 1600 hallgatót vettek fel. A jog- és államtudományi karra 1046, a bölcsészkarra 224, a matematikai és természettudományi karra 85 hallgató jelentkezett. Az orvostudományi karra az első félévre 142 hallgató iratkozhatik be. A második, harmadik, negyedik és ötödik félévre 161 hallgató kérte felvételét.

A honvédelmi miniszter a HONSz előterjesztésére elrendelte a visszacsatolt területek hadigondozottjainak felülvizsgálását. Mindazok, akik e területen rokkant ellátásra igényt tartanak, december 15-ig jelentkezhetnek a polgármesteri, illetve a jegyzői hivatalokban. Akik a román hatóságok által már ellátásban részesültek, kékszinü, akik ellátást eddig nem kaptak, fehérszinü igénybejelentőlapot állitanak ki. Az igénybejelentés végső határideje december 31.

A felszabadult Erdélyben, de különösen a Székelyföldön az iparügyi minisztérium és a Magyar Háziipari Központ a háziipar megszervezése érdekében nagyszabásu munkába kezdett. A Székelyföldön már szeptemberben megalakult a Székely Háziipari Központ, amely most a marosvásárhelyi kulturházban boltot nyitott. Csikszeredán megalakult a Székelyszöttes-Szövetkezet, Székelyudvarhelyen pedig külön háziipari bizottság alakult. Kolozsvárott a napokban kezdte meg működését a Háziipari Központ ottani kirendeltsége, a Pitvar Szövetkezet pedig szövőiskolát nyit az iparügyi miniszter támogatásával.

— **A felszabadulás emlékünnepe Nagyidán.** Nagyida község lakossága a minap ünnepelte a felszabadulás második évfordulóját. Délelőtt az egyes felekezetek templomaiban ünnepi istentisztelet volt. Utána az állami elemi iskola növendékei müsoros ünnepséget rendeztek, amelyen a nap jelentőségéről Boros Miklós igazgató-tanitó emlékezett meg. A község háláját és ragaszkodását fejezte ki a kormányzó iránt.

— **Budapest uj evangélikus lelkésze.** A budapesti evangélikusok képviselete meghivta uj fővárosi kórházi lelkésszé Vargha Sándor rozsnyói espereslelkészt.

— **Javul a főváros tüzelőszerellátása.** A főváros szén- és faellátása a legutóbbi intézkedések folytán állandóan javul. Naponta átlag 5—600 vagon szén és 200—300 vagon tüzifa érkezik a fővárosba. A főváros 5000 vagon porosz szén és 5000 vagon tüzelőfa kiutalását kérte a kormánytól. A gödöllői kincstári uradalomban 300 katasztrális hold erdőt jelöltek ki a főváros számára. A fa kitermelését a kincstár végzi el, amely a kitermelt 1200—1300 vagon fát átadja a fővárosnak.

— **A „Magyar müvészetért"** kiállitást a kormányzóné védnökségével az idén a Műcsarnok (Hősök-tere) helyiségeiben rendezik. Minden müvész három képet küldhet be. A képeket december 2-án, 3-án és 4-én, a szobrokat 5-én d. e. 10-től 1-ig veszik át a Műcsarnokban, ahol a rendezőbizottság részletes tájékoztatást ad.

— **Országzászlók.** Zágon község országzászlóját, amelyet a belügyminisztériumi számvevőségek ajánlottak fel Mikes Kelemen szülőfalujának, ünnepiesen felavatták. Az ünnepi beszédet *Görög Jenő* számvevőségi igazgató mondta. — Szádudvarnok község részére ugyancsak a belügyminisztérium számvevőségei ajándékoztak országzászlót, amelyet Dittel István rozsnyói nagyprépost szentelt fel és Rábélyi Dániel számvevőségi igazgató adott át a községnek. — Pest vármegye közönsége Szatmárnémetinek országzászlót ajándékozott, amelyet a megyeháza előtti téren állitanak fel.

Nyugat felől csökken a meleg

A pénteki nap további melegedést hozott, ugyhogy szinte nyárias jellegü időjárásban volt részünk. Az élénk szél és az időnkint átvonuló sürü felhőzet nem akadályozta meg a hőmérséklet emelkedését. Országszerte 15 fok fölé emelkedett a felmelegedés, sok helyen mértek 20 fokot is, sőt Pécsről 21, Kaposvárról 22 fokot jelentettek. Budapesten a déli órákban 20 fok meleg volt, amit rekordértéknek tekinthetünk, mert az utolsó száz évben ilyenkor erre nem volt példa. Eső sehol sem hullott.

Nyugat felől már hűvösebb levegő beszivárgása jelentkezik, ami lassankint az egész országra kiterjed majd. Ujabb felhőátvonulások is jönnek és többfelé lehet kisebb záporeső.

Budapesten november 15-én reggel a legalacsonyabb hőmérséklet 11 (a normális 2) fok, délben a legerősebb felmelegedés 20 (a normális 7) fok volt. (Előző nap 6 és 14 fok.) Z. A.

*

A Meteorológiai Intézet jelenti: Budapesten pénteken este nyolc órakor a hőmérséklet 14 Celsius fok, a tengerszintre átszámitott légnyomás 754 mm., alig változik.

Várható időjárás a következő huszonnégy órára: Élénk délnyugati-nyugati szél. Felhőátvonulások. Egyes helyeken, főleg északon, zápores, néhány helyen esetleg zivatar. A meleg kissé mérséklődik.

*

Vizállás. Duna: Linzig árad, lejebb apad. Paksig alacsony, lejebb közepes vizállásu. Bécs 252. Pozsony 130. Komárom 292. Budapest 261. Paks 170. Baja 308. Mohács 356. Rába: Szentgotthard 15. Dráva: Barcs 41. Drávaszabolcs 180. Tisza: Vásárosnamény—Tokaj között árad, másutt apad. Tekeházáig alacsony, lejebb közepes vizállásu. Visk 60. Tekeháza 96. Tiszaujlak 125. Vásárosnamény 360. Tokaj 384. Tiszafüred 416. Szolnok 492. Csongrád 445. Szeged 433. Szamos: Dés 46. Szatmárnémeti 50. Bodrog: Bodrogszerdahely 464. Sajó: Bánréve 180. Hernád: Hidasnémeti 68. Berettyó: Margitta 111. Körös: Csucsa 54. Nagyvárad —44. Békés 310. Gyoma 314. Maros: Marosvásárhely —33. Makó 26. Balaton: Siófok 111. Velencei-tó: Agárd 158.

VALÓDI
ezüstárut készit
1877 ÓTA HENGER ANTAL
BUDAPEST DALMADY U. 9.

Egyesületek és előadások

A Hargitaváralja jelképes székely község keretében működő női tábor tisztujitó gyülést tartott. Elnökké dr. Dálnoki Veress Juliát, ügyvezető-elnökké szentkatolnai Cseh Sándornét választották meg.

A békekonferenciától a második világháboruig. Dr. báró Wesselényi Miklós köziró a Külügyi Társaságban ilyen cimen előadást tartott. Azt fejtegette, hogy az első világháboru befejezése és a második kitörése között eltelt husz év diplomáciai és külpolitikai története volt az, amely a mai katasztrófát megérlelte és végül kirobbantotta. Megvilágitotta a párisikörnyéki békéből folyó problémákat. Kifejtette többek között, hogy a Népszövetség a második világháboru kitörésének egyik okozója lett azáltal, hogy feladatának, a béke megszervezésének nem tudott eleget tenni. A felelősség ezért nem a népszövetségi elvet, hanem megalkotóit és vezető politikusait terheli.

Dr. Vasskó Gyula rendőrfőtanácsos előadása Az ujságirók és ujságirójelöltek rendőrségi előadássorozatában pénteken dr. Vasskó Gyula rendőrfőtanácsos az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatal működését ismertette.

A Magyar Jogászegylet egyházi jogi szakosztályában (Szerb-u. 10.) hétfőn 6 órakor dr. Baranyai Jusztin egyetemi tanár „A kánoni jog szerepe és jelentősége a jogtudományok világában" cimmel előadást tart.

— **Halálozás.** Dr. nemes *Hoór Tempis Móricné* 72 éves korában *Budapesten* meghalt. Pénteken temették el a farkasréti temetőben.

Ferenczy Dezsőné sz. *Krausz Béci* Budapesten meghalt. Pénteken temették el az uj köztemetőben.

Dr. galsai *Kovács Ödönné* sz. jákói *Fényegyházy Anna*, a budapesti közp. kir. járásbiróság ny. alelnökének felesége *Budapesten* meghalt. Szombaton 1/4 4 órakor temetik a farkasréti temetőben.

Özv. *Széchy Károlyné* 76 éves korában Budapesten meghalt. Szombaton fél 4 órakor temetik az óbudai temetőben.

SAKK

Rovatvezető: MARÓCZY GÉZA

2241. sz. feladvány Sallay B.-tól. Első dijas a MSV versenyén.. Vil.: Kb3, Vé1, Tc5 és é7, Lé2 és h6, Hc4 és f3, cs.: b6, c2, f2, g4 és g5 (13). Sőt.: Ké4, Vg3, La5 és é6, Hb4 és f4, cs.: c6, d4, f6 és g2 (10). Matt 2 lépésben. A birálók szerint: két világos báb feloldása két-két változatban sötét önvonalzárással, a feloldások után fenyegető 2—2 mattnak sötét önvonalnyitással, illetve egyszer előzetes helynyitással való szétválasztásával. E téma első bemutatása, mely — a gyenge kulcslépéstől eltekintve — kifogástalanul sikerült. A magyarázat bizonyára megkönnyiti fejtőink munkáját.

*

Játszották az USA bajnoksági versenyen. Vil.: Reshevsky. Sőt.: Pinkus. 1. d4 Hf6, 2. c4 g6, 3. Hc3 d5, 4. Lf4 Lg7, 5. Vb3 c6, 6. é3 0—0, 7. Hf3 dc4, 8. L:c4 Hbd7, 9. 0—0 Hb6, 10. Lé2 Lé6, 11. Vc2 Hbd5, 12. Lé5 Lf5, 13. Vd2! Tc8, 14. Tfc1! Vd7, 15. h3 (világos a vezérszárnyon keresi a döntést és egyelőre várakozik), 15.... Tfd8, 16. H:d5 H:d5, 17. b4! f6 (jobb volt a lövészeket eltüntetni a harctérről, mert később a világos lövész tulerősnek bizonyul a b8—h2 vonalon), 18. Lg3 Lh6, 19. Vb2 a6, 20. Kh2 (tulzott óvatosság, mely jellemzi az USA bajnok játékát), 20.... Lé6, 21. Vc2 Hé1! Ta8 (sőt már védekezni kénytelen s ezt csak idővesztéssel teheti), 23. Hd3 b6, 24. Tc2 é6 (sötét csatárállása minden, csak nem biztos, a robbantás előbb-utóbb bekövetkezik), 25. Td1 Lf8, 26. é4 Hé7, 27. a5! (kitünően átszámitott lépés, a b6-ra kerülő szabadon előre nyomuló csatár eldönti a harc sorsát), 27.... V:d4 28. V:d4 T:d4, 29. ab6 é5, (ezzel a lépéssel vélt sötét kimenekülni az ellenfél szoritásából, Reshevszky azonban messzebbre számitott), 30. H:é5 (a tisztáldozat nyitja a világos lövész vonalát) 30.... T:b4 (aránylag még a legjobb, világos azonban erre a lépésre is előkészült), 31. Hd7! (a csattanó!), 31.... Lb3 (valamivel tovább tartotta a játékot 31.... Kg7, a tett lépésre világosé a fontos „b" vonal), 32. Tb1! L:c2, 33. T:b4 Hd5, 34. b7 sötét feladta, a befejezés érdekes fordulat.

*

Játszották ugyanott. Vil. Kashdan. Sőt. Seidmann. 1. d4 Hf6, 2. c4 g6, 3. Hf3 Lg7, 4. g3 0—0, 5. Lg2 c6, 6 0—0 d5, 7. Hbd2 Hbd7, 8. b3 é5, 9. dé5 Hg4, 10. cd5 cd5, 11. Lb2 Hg:é5, 12. Vc2 H:f3†, 13. H:f3 Hf6, 14. Tac1 Lé6, 15. Hd4! Tc8, 16. Vd3 Vd7, 17. H:é6 fé6, 18. Lh3! (sötét az „é6" gyenge csatárálláson megy tönkre), 18. .-.. a6, 19. Vé3 Kf7, 20. Vb6 Tc6?, 21. T:c6 V:c6, 22. Vé3 Tc8, 23. Tc1 Vd7, 24. L:é6† sötét feladta.

VILLA összkomfortos 2x3 szobás lakással, házm. lak., csukott és nyitott terrasszal, fajgyümölcsössel **olcsón eladó.** Rákosszentmihály, Árpád-utca 10.

SZINHÁZ ÉS ZENE

Hajnalodik

Bemutató a Magyar Szinházban

A Magyar Szinház mindnyájunk számára örvendetes, nagy szerencséje, hogy „bejött az utcájába" az uj tehetség, aki a máról a mának beszél, magyar sorsról a magyar nemzetnek, de ugy, hogy példázata általános és mindenkori érvényü. *Fekete István* a neve az első darabjával eseményszerüen jelentkező szerzőnek.

Három izgalmas és szinszerü felvonásba negyedszázad sorstávlatát sűritette *Fekete István*. A világháboru katonai összeomlásának napjaiban egy magyar anyától született, de apai ágon román nemzetiségü férfi lelki hasadásában érezteti történelmi fordulatokban gazdag korunk sajátos kórjelenségét, a „válságpszichozist". A „Hajnalodik" hőse, a monarchia hadseregében becsülettel szolgált főhadnagy-orvos egy magyar uricsalád leányába szerelmes. Házasságuknak eddig nem volt akadálya, a kevert lakosságu város társadalma a románban a jó orvost, a derék, emberszerető polgárt ismerte és becsülte. De 1918 végén vagyunk, a nagy összeomlás napjaiban, amikor az Erdélyt megszálló román sereg már Várad határában portyáz. A nemzeti indulatok villamos kisülései megbontják a rendes emberi viszonylatokat s elszakitják az egymáshoz tartozó fiatal sziveket is. Az orvos hajthatatlan román érzésü apja és a havasi fajta, minden érzéki varázsát a maga füszeres szépségében egyesitő nőrokon hatása alá kerül. De a felkinált prefektusi hatalmat nem fogadja el, megmarad orvosi hivatásában és tiz év multán, kedvesével és apjával is szakitva, feleségül veszi régi szerelmét, a magyar kisasszonyt. Ujabb tiz év telik el s fordul a kocka. A családi együttest megint felkavarja a történelem. A bécsi döntés folytán Magyarországhoz kerül fél Erdéllyel együtt Várad is. A félvér-orvosnak román és magyar sorsközösség közt kell választania. Román létére kiábránditó tapasztalatokat szerzett az Erdély fölött baskodó regáti uralom ideje alatt. Szive az ébredező magyar világhoz vonzza. De büszkeségből, a megaláztatástól való félelemből, mégis családostul Bukarestbe akar költözni. De a bevonuló magyar csapatok vezetője, feleségének nagybátyja — aki annakidején renegátként kezelte —, most baráti jobbot nyujt a becsületes románnak, aki egy véres puccskisérlet leszerelésével az utolsó pillanatban nagy érdemet szerzett, s aki megmutatta, hogyan lehet egy jellemes, jóérzésü férfi „ember az embertelenségben". Pop Szabin doktor, Erdély fia, nem megy el Bukarestbe. Itt fog maradni Váradon, mert a történelem kohójában megtisztult, megnemesedett magyar szellem békés uralma alatt, kisebbségi sorsban is érdemes lesz élnie.

Jószándéku, pártatlan intelemként szól hozzánk a darab tanulsága. De nemcsak hozzánk, magyarokhoz, hanem mindenkihez, mert hiszen ami Váradon történik, *mutatis mutandis* megtörténhetne mindenütt, ahol országhatárok változnak. A szerző tehetségének legfőbb dicsérete, hogy humánus tétele a drámai bonyodalomból, a benne résztvevők lelki összetételéből, életviszonyaiból természetesen bontakozik ki, vezércikk-szólamok nélkül szivünkhöz, értelmünkhöz szól és meggyőz egyszerü igazságával. A regényszerü szerkesztésmód némely szervi hibáit szerencsésen ellensulyozza az a nagy erény, hogy a lazább jeleneteket is igazi életszerüség hatja át.

A Magyar Szinház pompás előadásán megérződik *Csathó Kálmán* rendezői tudása és tapintata. És megérződik az a szeretet, amellyel *Páger Antal* nemcsak a nagyszerü alakitótehetségéhez méltó főszerepet, de az egész játékot átsugározta. Alakitása olyan igaz, nemes és élettel teljes, mint maga a darab. Talán az is fokozza az illuziót, hogy szinpadi menyasszonyát majd feleségét valódi hitvese, a finom Komár Juliska alakitja. A román nőt játszó *Szilágyi-Szabó Eszter* perzselő asszonyiságával, szép, kifejező beszédével a magyar játékszin komoly nyeresége. A jól összehangolt népes együttesből kiemelkedik *Mihályfi Béla* remek jellem-alakitása, *Pártos Erzsi* aranyos cselédfigurája, *Orsolya Erzsi* gyászoló anyája, s egy felejthetetlenül kedves jelenetben *Pataky Miklós*. A többiek is: *Báthory Giza, Bacsányi Paula, Pálóczy, Molnár, Sugár, Makláry, Bihary* és a kis *Ungváry Gyuszi*, nagyon jók. *Básthy István* diszletei szépek. A darabnak hosszu életet jósolunk.

Lányi Viktor.

Szombaton szenzációs vidám premier a KOMÉDIÁBAN:
KVÁZI DODÓ A VIZTORONYŐR!!

Vadmadár

Innocent-Vincze Ernő szinjátéka a Vigszinházban

A *Vadmadár*, Innocent-Vincze Ernő darabjának hősnője egy fiatal, idegés, modern asszony. Elvált asszony. Első urától elvált, pedig csak ezt az embert szerette igazán. Miért vált el tőle? Idegességből, modernségből. Ugy érezte, hogy a házasság ha nem is börtön, de legalább is valami kalitka, amilyennel a szép és drága diszmadarakat szokták bebörtönözni. A vadmadár azért vadmadár, hogy kitörjön a kalitkából. Azonban a lázadás heves és modern gesztusánál erősebb az igazi szerelem és amikor hét évvel később véletlenül ujra találkozik a lázadó asszony férjével, egyszerre feltámadnak a régi szerelem emlékei és ujra rabul ejtik a madarat. *A legyőzhetetlen emlékek varázserejéről* szól Innocent-Vincze Ernő szinjátéka. A finom sanzonok szivhez szóló érzelmessége árad a darab alapgondolatából és dialógusai, az egész szinpadi nyelv is ennek az érzelmességnek jegyében fogant. Finom és halk gondolatok keringenek a darabban s mint a füstkarikák, lágyan és szétbomolva lassan betöltenek három felvonást. A dráma, a szerkezet problémái még nem izgatják a poéta-szerző gondolatvilágát.

A cimszerepet *Muráti Lili* játssza. Ideges, vibráló nyugtalansága sokkal jobban meg tudja tölteni a szinpadot, mint maga a darab. Érdekes és tartalmas emberfigurát faragott egy fiatal tudós alakjából *Somló István*. Az elvált asszony uj vőlegényét játszotta, akinek végül tudomásul kell vennie, hogy a Vadmadár nem őt szereti. Kivételes érdekességü művészi munkával ajándékozta meg az előadást *Somlay Artur*. Egy öreg, gyáva, jószivü vidéki körorvost játszik. Csupa ügyetlenség, olcsó konvenció, de csupa szív ez a figura. *Vizvári Mariska, Szilassy László, Vértes Lajos, Kőmives Sándor* és *Dózsa István* érdekes szinekkel gazdagitották az előadást. A rendezés munkáját *Horváth Árpád* végezte.

A közönség elismerő tapsokkal ünnepelte az előadás szereplőit és a fiatal szerzőt. **(sz. p.)**

* **Fiatalság bolondság.** *K. Halász Gyula* és *Eisemann* nagysikerü operettje huszonötödször került szinre pénteken a *Fővárosi Operettszinházban.*

* **A müncheni hegedütrió,** a Deutscher Akademischer Austauschdienst rendezésében hangversenyt rendezett pénteken az Országos Természettudományi Muzeum dísztermében. A gazdag müsoru hangversenyen a gótikus és renaissance kor zeneműveit egykoru hangszereken adták elő. A mindvégig érdekes és változatos műsort a meghivott közönség nagy tetszéssel fogadta.

* **Magyar mesedélutánok Jugoszláviában.** December elején Szabadkán, Zomborban, Zentán, Nagyberecskén, Nagykikindán és Ujvidéken magyar mesedélutánok lesznek. A magyar szülők az előadások megtartására Oszkár bácsit kérték fel, aki Benedek Elek, Móra Ferenc és Krudy Gyula egy-egy meséjét mondja el a gyermekeknek.

MOZI

Szökevények

Scala

Igazi amerikai film, néhol meglepően naiv, de mingyárt utána izgalmas, szédületes tempóju. Egy fiatal csavargó áll a cselekmény középpontjában, aki ártatlanul gyilkosság gyanujába keveredik és aztán megszökik. Ezt az ifjut *John Garfield* alakitja, a fiatal leányt, aki vele bolyong az élet ezer drótakadályain keresztül: *Priscilla Lane*. Mint hogy ha rájuk is illenék a dologház részeges munkafelügyelőjének önvallomása: — Kétféle ember lakik bennem: egy jó és egy rossz! Nyersek, olykor durvák, összekapnak, de csak azért, hogy szerelmes szivvel ujra csak egymás karjaiba rohanjanak. Érdekes, ujszerü képek kergetik itt egymást: a dologház sivár udvara, az országut kegyetlen, végtelen megpróbáltatása, majd a metropolis szörnyü magányossága. A film csúcspontja: egy bankrablás fényes nappal, melyet a szökevény csavargó véletlenül lefényképez azzal a géppel, amelyet pár pillanat előtt még el akart adni egy sovány vacsoráért. Ez a jelenet bravuros, lenyügöző hatásu. A filmen egy kis dal vonul keresztül, édes, könnyüvonalu melódia, mely ugyszólván egyedül festi alá a film bánatos, tragikus, de néhol mosolygó változatait. **(—kas.)**

Jó és olcsó
a Darmol. Beváltja, amit igér. Nincs vele bajlódás, teafőzés, rossz iz — Jóizü hashajtó a DARMOL!
Már 14 fillérért is gyógyszertárban.

Bérbeadandó mezőgazdaság.
Kifogástalan bérlet kedvező feltételek mellett tiszta keresztény bérlőnek bérbeadó. Nagyon alkalmas vidék takarmánytermesztésre és állattartásra. Elsőrangu épületek 250—300 marha részére. Bizományi marhákkal foglalkozó bérlő részére nagyon kedvező. Uj Hofherr-Schrantz traktor rendelkezésre áll.

Szántó	372 kat. hold
Rét	136 „ „
Legelő	149 „ „
Erdei legelő	192 „ „

Szükség esetén külön hegyi legelő. Cim: **Gróf Maldeghem, Krasznahorkaváralja, Gömör m.**

MEGÉLHETÉSÉT, GYERMEKEINEK ISKOLÁZTATÁSÁT
adja sarokházam, ha megveszi. Mindenféle üzletnyitásra alkalmas hely. Dunántuli városban, mindenféle felsőbb iskolával. Tizezerrel átvehető. Ügynököt dijazok. „20 éves adómentesség 6118" jeligére főkiadóba.

Vidéki iparvállalat keres részvénytársasági adminisztrációban jártas
absolut mérlegképes őskeresztény könyvelőt.
Kimeritő ajánlatok „Biztos jövő 5896" jeligére **Blockner J.** hirdetőjébe, IV., Városház-utca 10. kéretnek.

Nagyon felemelt árakon átveszünk minden
angoranyúl-szőrt.
Kérje legujabb körlevelünket. Angora szövetkezet, Budapest, V., Hollán-utca 24.

Előkelő biztositó-társaság
gyakorlott, főleg életágazatbeli
üzletszerzőket keres.
Ajánlatok „Könnyü terület" jeligére **Tenzer hirdetőjébe,** IV., Szervita-tér 8.

Főutvonalon kisebb üzlethelyiséget
keresünk. „Megbizható fizető 2319" jeligére **Blocknerhez, Vilmos császár-ut 33.**

SZINHÁZAK		OPERA (3, ½8)	NEMZETI (½4, ½8)	VIG (½4, 8)	KAMARA (½4, 8)	VÁROSI (3, ½8)	MAGYAR (½4, 8)	FŐVÁROSI (½4, 8)	ANDRÁSSY (½4, 8)	KAMARA VAR (6 9)
Szombat . . .		Faust D. 6.	Három narancs VII 5	Vadmadár Szomb.e.b	Kaland	Csáki biró lánya	Hajnalodik	Fiatalság, bolonds.	Nehéz ma férjhez	Kacagó express
Vas.	d. u.:	Traviata	Villámfénynél	XIV. René	Kaland	Csáki biró lánya	Az ördög nem alszik	Fiatalság, bolonds.	Nehéz ma férjhez	Kacagó express
	este:	—	3 narancs VIII. 5.	Vadmadár R.	Kaland	Tosca N. B. V. III. 2	Hajnalodik	Fiatalság, bolonds.	Nehéz ma férjhez	Kacagó express

PESTI (5, 9). Naponta: Az éremnek két oldala van. — **KOMÉDIA (½5, ½8).** Kvázi Dodó, a viztoronyőr. — **ROYAL VARIÉTÉ (½5, ½9).** Naponta: Uj variété műsor.

SZINHÁZAK MUSORA

Opera. Faust. Gounod 4 f. dalm. (Orosz J., Halmos, Losonczy) (D. 6. bérl.) (½8). — **Nemzeti.** Három narancs. Gozzi, Pünkösti 3 felv. mesej. (Szeleczky Z., Ungváry, Lehotay) (VII. 5. bérl.) (½8). — **Vig.** Vadmadár. Innocent—Vincze E. 3 f. vigj. (Muráti L., Szilassy, Somlay) (Szom. esti bérl.) (8). — **Kamara.** Kaland. Márai S. 3 f. szinm. (Rajnai, Tőkés A., Makay M., Jávor) (8). — **Városi.** Csáki biró lánya (A Kalotaszegi Balla-együttes vend. ját.) (½8). — **Magyar.** Hajnalodik. Fekete I. 7 k. szinj. (Páger, Szilágyi, Szabó E., Komár J.) (8). — **Fővárosi.** Fiatalság, bolondság. K. Halász, Eisemann 3 f. operettje (Kiss M., Latabár, Angyal Nagy) (8). — **Andrássy.** Nehéz ma férjhez menni. Török R. 3 f. vigj. (Bulla E., Rózsahegyi, Vaszary P.) (8).

MOZIK MUSORA

ATRIUM (T. 153—034). **Csere-bere** (½6, ½8, ½10; szo., vas., ü. ½4-kor is).

BELVÁROSI HIRADÓ (T. 181—244). Az Alsó-Zsuki Hubertus lovaglás. A 3 kismalac kalandjai, stb. Magyar, Ufa, Luce és Fox hiradók. D. e. 9-től este 9-ig folyt.

CASINO, Eskü-ut 1. (T. 383—102). **Schubert-szerenád** (¼6, ½8, ¾10; szom., v. és ü. 3-kor is.)

CITY (T. 111-140). 2-ik hétre prol.! **A gyáva hős** (¾6, ¾8, ¾10; szo.; vas. és ün. ¾4-kor is).

CORSO (Tel. 182—818). **Broadway Melody 1940** (½6, ½8, ½10; szom., v., ü. ½4-kor is).

DÉCSI (Tel. 125—952). **Aranyváros** (¼6, ½8, ¾10; v., ü. 4-kor is).

FÓRUM (T. 189—707). 2-ik hétre prol.! **Hazajáró lélek** (¼6, ½8, ¾10; szo., vas. ün. ¼4-kor is).

HIRADÓ (T. 222—499). Az Alsó-Zsuki Hubertus lovaglás. A 3 kismalac kalandjai. Magyar, Ufa, Luce és Fox hiradók. D. e. 9-től éjfélig folyt.

KAMARA (T. 423-901). **Alcazar** (11, 2, 4, 6, 8, 10. Első 3 mérsékelt.)

PALACE (T. 221—222). 2-ik hétre prol.! **Erzsébet** (11, 2, 4, 6, 8, 10). Az első három mérsékelt.

RÁDIUS (T.: 122—098). 5-ik hétre prol.! **Notre-dame-i toronyőr** (½6, ¾8, ¾10; szom., v. és ün. ½4-kor is).

ROYAL APOLLÓ (T. 222-002). **Csere-bere. — Porcellán** (Kulturfilm) (¼6, ½8, ¾10; szom., v. és ün. 4, 6, 8, 10).

SCALA (T. 114—411). **Szökevények** (¼6, ½8, ¾10; szom., v. és ü. 3-kor is).

URÁNIA (T. 146—046). Prol.! **A Rothschild-család** (5, ¼8, ½10; szo., vas. és ün. ¾3-kor is.)

OLCSÓ JEGYAKCIÓNK

Hétvégi műsorunk

élén három előadással szerepel a Fővárosi Operettszinház, ahol pénteken első jubileumát ünnepelte K. Halász—Eisemann vidám, látványos operettje, a „Fiatalság, bolondság". Ugyancsak három előadásban nyujtjuk a Kamara Variété vidám műsorát, a „Kacagó express"-t is.

*

Jegyakciós előadásaink rendjét a műsortáblázatban vastag betükkel emeljük ki.

Jegyárusitás: Vilmos császár-ut 78. (Tel. 1—122—95—94—93). — **Erzsébet-körut 1.** (Tel. 225—686). — **Apponyi-tér 5.** (Tel. 1—833—99). — **Krisztina-körut 133.** (Tel. 1-509-24). — **Horthy Miklós-ut 29.** (Tel. 2-695-95). — **Margit-körut 8** (Tel. 1—520—25).

SZÁRT-TÁRGYALÁS

MASODHETES MOZIK

Admiral. Kár volt hazudni (½4, ½6, ½8, ½10). Alkotás. Vágyak asszonya (¼4, ¼6, ¼8, ¼10). Astra. Bécsi történetek (¼4, ¼6, ¼8, ¾10). Belvárosi. Kár volt hazudni (4, 6, 8, 10). Budai Apolló. Nanette (½5, ¾7, 9). Capitol. Hazafelé (¼4, ½6, ½8, ½10). Elit. Menekülő asszony (4, 6, 8, 10). Homeros. Dél csillaga (¾5, 7, ¼10). Ipoly. Dél csillaga (½4, ½6, ½8, ½10). Józsefvárosi. Kár volt hazudni (½4, ½6, ½8, ½10). Lloyd. Juarez (½4, ½6, ½8, ½10). Odeon. Vágyakozás (½4, ½6, ½8, ½10). Orient. A láthatatlan ember visszatér (¼5, ¾7, ¼10). Otthon. N. N. és Társa (¼4, ½6, ¼8, ¼10). Rialtó. Kár volt hazudni (11, 1, 3, 5, ¼8, ½10). Simplon. Postamester (½4, ½6, ½8, ½10). Tiszti Kaszinó. Nov. 17-én: A postamester (16 éven felülieknek). 19-én: Mindenért fizetni kell (½5, ¾7, 9). Tivoli. Vágyakozás (¾4, ¾6, ¾8, ¾10). Turán. Kár volt hazudni (4, 6, 8, 10).

RÁDIÓ MUSORA

Budapest I. szombati műsora. 6.40 Torna. 7 Hir. Lemezek. 10 Hir. 10.15 Felolv. 10.30 Közv. a Tanitóegyesületek Szövetségének ünnepi üléséből. 11.10 Vizj. 12 Harangszó. Idő. 12.10 Lemezek, közben kb. 12.40 Hir. 1.20 Idő. Vizj. 1.30 Szalonzene. 2.30 Hir. 2.45 Műsorok. 3 Árak. 3.20 Rendörzenekar. 4.15 Közv. a repülőnövendékek életéről. 4.45 Idő. Hir. 5 Hir. szlovák és ruszin nyelven. 5.15 Müszaki előad. 5.40 Tangóharmonika. 6 Előad. 6.15 Cigányzene. 7 Hir. 7.15 Zenélő órák. Előadás hangbemutatókkal. 8 A Gárdonyi Társaság diszhangversenye. 8.40 Hir. Idő. — **Budapest II.** 5.15 Lemezek. 5.30 Felolv. 6 Hir. 6.10 Hegedü. 6.30 Gazdáknak. 7.05 Postászenekar. 8 Hir. Idegen nyelven. 8.20 Lemezek.

MINDEN FÉRFI BOLDOG ÉS HÁLÁS!

Fájdalmatlan a borotválás!

Aki TARR-t használ, nem ismeri többé a borotválkozás fájdalmait. A bőr nem ég, nem feszül többé. Sérülések gyorsabban gyógyulnak. TARR alaposan fertőtlenit – az apró pörsenések, a bőr tisztátalanságai egyezölvén egy éjszaka alatt eltűnnek.

Borotválkozás után TARR-ozol
S másnap könnyebben borotválkozol!

— Egy miskolci magyar mérnök volt a lemondott sah tolmácsa. Az iráni események többszáz magyar ember sorsát is bizonytalanná tették. A megszálló hatalmak ugyanis a Perzsiában élő magyar állampolgárok internálását is követelték. Különösen teherában élt sok magyar mérnök és műszaki ember. Közöttük van ifjabb Horváth Károly miskolci származású mérnök, a lemondott sah német-olasz-angol tolmácsa, az egyik nagy német műszaki vállalat teheráni főtisztviselője. Hosszu hallgatás után most életjelt adott magáról: táviratot küldött Teheránból Miskolcon lakó szüleinek. A távirat mindössze ennyit mond: „Jól vagyok, legyetek nyugodtak!" Meglátogattuk a volt perzsa sah udvari tolmácsának édesapját, idősb Horváth Károly ny. igazgató-tanitót, aki messzi idegenbe szakadt fiáról a következőket mondotta el:

— Hónapok óta ez a távirat az első hir a fiamról... Küzdelmes volt eddig is élete utja. Az egyetemet Németországban végezte, ahol elektromérnöki diplomát szerzett. 1928-ban érkezett haza, de elhelyezkedni nem tudott és ekkor elhatározta, hogy — világgá megy. Törökországba került, ahol erdei munkásként kezdte, holott hét nyelvet tökéletesen beszélt. Iránba akkor került, amikor a négyszázhetven kilométeres vasutat kezdték épiteni. Az egyik német cég szolgálatában állt és ekkor figyeltek fel nyelvtudására. A sah is érdeklődni kezdett utána, bemutattatta magának és csakhamar kinevezte német-olasz-angol tolmácsának... Márciusig sürün irt haza, csomagokat is küldött, aztán egyszerre vége szakadt a levelezésnek... A minap érkezett táviratból tudjuk csak, hogy életben van. Most diplomáciai uton igyekszünk hiteles értesülést szerezni sorsáról...

— Meghalt a mószéken. P. Markó Dénes szombathelyi ferencrendi szerzetes, volt házfőnök és rendi kormánytanácsos, a szószéken, prédikálás közben rosszul lett és rövid idő mulva meghalt. A plébánia hiveinek osztatlan részvéte mellett kisérték utolsó utjára, a templom sirboltjába.

— Razzia cipőüzletekben és cipőkészitő üzemekben. Legutóbb több panasz érkezett a közellátási minisztériumhoz, amelyek arról értesitettek, hogy egyes cipőkereskedők az előljáróságok által kiállitott utalványokra nem szolgáltatják ki a cipőt. A rendőrség erre razziákat tartott cipőüzletekben és cipőkészitő üzemekben. Több üzletben és műhelyben elrejtett árura bukkantak. Az eljárás az árurejtegetők ellen megindult. A razziákat folytatják és az árurejtegetőket vagy üzérkedésen ért kereskedőket és üzemtulajdonosokat internálják. Egyuttal javaslatot tesznek iparengedélyük megvonása iránt.

— Halál a cukrászdában. Grilig Ernő 65 éves nyugalmazott székesfővárosi műszaki felügyelő szerdán délután a Teréz-köruti Oroszi cukrászdában hirtelen összeesett és meghalt. A rendőrorvos szerint agyvérzés okozta a halálát.

— Rendőri hirek. Egy magángépkocsi a Margitsziget bejárójánál összeütközött egy 11-es villamossal. A gépkocsi utasa: Zádor József textilmechanikus, Kucsera Ilona tisztviselőnő és Gratter János magántisztviselő megsérült. A mentők a Rókus-kórházba vitték őket. — Vincze Mária 22 éves espresso-alkalmazott megmérgezte magát és a Vörösmarty-téren összeesett. Eszméletlen állapotban vitték a Rókus-kórházba. — Nemrég bekisértek az életvédelmi osztályra egy 25—30 évesnek látszó, 135 cm. magas, gesztenyebarnahaju, kerekarcu süketnéma nőt. Onnan a toloncházba vitték. Ott megbetegedett és a rabkórházban meghalt. A rendőrség felhivja azokat, akik esetleg ismerték, hogy jelentkezzenek. A holttestet a tetemnézőbe vitték. — Balogh Mihályné 50 éves kézápolónő az Aradi-utca 41 sz. házban lévő lakásán megmérgezte magát. A Rókus-kórházba vitték. — Fehér Gyula napszámos a Batthyány-utca 44 sz. épület bontási munkálatai közben lezuhant a magasból és életveszélyesen megsérült.

— „A Sajtó" cimü tudományos folyóirat főszerkesztői tisztét *Süle Antal* vette át, aki a folyóiratnak hosszabb idő óta munkatársa volt.

— Hatvan évvel ezelőtt október elsején vonultak be a tüzérönkéntesek... Szerdán este Demény Károly ny. államtitkár Városmajor-utcai lakásán érdekes baráti vacsora zajlott le. A nyolcvanhároméves házigazda vendégül látta volt önkéntestársait. A budapesti tábori tüzérezrednek egyéves önkéntesi osztályába 1881 október elsején hatvannégy magyar fiatal ember vonult be. A legnagyobbára osztrák és cseh származásu tisztek vezetése alatt álló ezred önkéntesei kitünően megállták helyüket, akkor az osztrák-magyar hadsereg tisztikara éppugy felfigyelt erre az önkéntesi iskolára, mint ahogy a hatvannégy egyéves magyar tüzérönkéntes jó előmenetele magára vonta az akkori honvédelmi miniszter figyelmét is. Azóta — hatvan év mult el. A hatvannégy önkéntes közül már csak tizenegy, az akkori önkéntes gárda egyhatoda van még életben. A hatvannégy önkéntes között a tisztivizsga letételekor Demény Károly lett a rangelső. A posta volt vezérigazgatójának lakásán a fehér asztalt Istvánffy Lajos nyug. kuriai tanácselnök, Tardy György berettyóujfalui földbirtokos, Dunkl Norbert kormányfőtanácsos, Eder Gyula nyug. MÁV főfelügyelő, Böhm János ny. reáliskolai igazgató, Adorján Sándor ujságiró, Girgl Kálmán müépitész, Eisele József gépgyáros, Lévai Zsigmond és Hecht Ernő ügyvédek ülték körül. Az egykori önkéntes iskola tanárai közül csak vitéz Hellebronth Antal nyug. vezérezredes (aki 1881-ben mint tüzérzászlós lovagolni tanitotta önkénteseit) van életben. Vitéz Hellebronth ny. vezérezredes jelenleg balatoni szőlőjének szüretjén tartózkodik és igy nem lehetett jelen a jubiláris vacsorán. A hatvanéves évforduló alkalmából Demény Károly ny. államtitkár meleg szavakkal köszöntötte vendégeit. Megemlékezett azokról az önkéntestársakról — néhai Hegyeshalmy Lajos volt kereskedelmi miniszterről, néhai gróf Teleki Sándor volt kultuszállamtitkárról, néhai Rau Gottlob volt szénkormánybiztosról stb. —, akik hatvan évvel ezelőtt a hires önkéntesiskolában annyiszor magukra vonták önkéntestársaik figyelmét.

— Vitéz Aba-Novák Vilmos temetése. Szerdán temették el a farkasréti temetőben nagy részvét mellett vitéz *Aba-Novák Vilmost*, a kiváló festőművész tanárt. A temetésen megjelent *Hóman Bálint* vallás- és közoktatásügyi miniszter is. Az egyházi szertartás után a Képzőművészeti Főiskola nevében *Pilch Dezső*, a Szinyei Merse Társaság részéről *Molnár C. Pál* festőművész, a Képzőművészek Országos Szövetsége nevében szentgyörgyvári *Gyenes Lajos* alelnök, a sirnál *Azbei Imre* tanársegéd mondott utolsó istenhozzádot.

— Az erdélyi repülőjárat elsőévi eredményei. Szeptember 27-én volt egy éve, hogy a Magyar Légiforgalmi Rt. erdélyi járatát megindította. Egy év alatt 410.975 km-t repültek a járat gépei, az utasok száma 16.187 volt. Egy év alatt 138.550 kiló podgyászt, 51.182 kiló postát és 298.004 kiló árut szállitottak. Átlagban a MALERT-repülőgépek naponta 1132 km-t repültek, 44.6 utast, 381.7 kiló podgyászt, 140.9 kiló postát és 820.9 kiló árut szállitottak. A légiforgalom jövője szempontjából emlitésre méltó, hogy helyhiány miatt a fenti utaslétszámnak legalább ötven százaléka kénytelen volt lemondani a légiutazásról.

— A Gömbös Gyula-Társaság Gömbös Gyula halálának évfordulóján, október 6-án délelőtt 10 órakor testületileg kivonul a Kerepesi-temetőbe és koszorut helyez Gömbös Gyula siremlékére.

— A Katolikus Nagygyülés két utolsó napja. Az október 4-ére Budapestre összehivott 29. Orsz. Katolikus Nagygyülés két utolsó napjának, október 6-ának és 7-ének tárgysorozata a következő:

Október 6-án, hétfőn reggel 8 órakor az Egyetemi-templomban Virág Ferenc pécsi püspök pontifikál szentmisét. — Délelőtt 11 órakor a székesfővárosi Vigadóban tartják meg a II. nyilvános gyülést. Ennek keretében Cziffra Kálmán főispán Szent László-ról, Kelemen Kriszosztom m. kir. titkos tanácsos, pannonhalmi főapát a tatárjárásról, P. Böle Kornél O. P. Árpádházi Boldog Margitról, Kapossváry György polgármester pedig a Rerum Novarum pápai enciklikáról emlékezik meg. — Délután 5 órakor ugyancsak a Vigadóban tartják meg a katolikus nők diszgyülését, mig este 7 óra 30 perckor a férfiak diszgyülése zajlik le a Vigadóabn.

Október 7-én, kedden reggel 8 órakor Madarász István kassai püspök pontifikál szentmisét az Egyetemi-templomban, 9 órakor pedig Apor Vilmos győri püspök pontifikál nagymisét az Orökimádás-templomban, ahol az Oltáregyesületi tagok végzik közös szentáldozásukat a pápa szándékára. Délelőtt 10 órától egyesületi ülések lesznek a város különböző pontjain. Délután 5 órakor a Vigadóban tartják meg a III. nyilvános gyülést, amely a katolikus nagygyülés záró-gyülése lesz. Ennek előadói: Tóth László főszerkesztő (Szellem és katolicizmus ma), Mihalovics Zsigmond prelátus (A katolikus hivő az idők viharában) és Szokolay Leó szőv. árvaszéki elnök (Családvédelem). A záróbeszédet Serédi Jusztinián bibornok, Magyarország hercegprimása mondja. — A vigadói gyülés végeztével, körülbelül este 7 órakor, a Magyarok Nagyasszonya tiszteletére könyörgő gyertyás körmenet indul a Vigadótól a Szent Gellérthegyi Sziklatemplomhoz, ahol ünnepélyes Te Deum zárja be a nagygyülést. A körmenetet gróf Zichy Gyula kalocsai és bácsi érsek vezeti, aki a Te Deumot is végzi, mig szentbeszédet Dudás Miklós hajdudorogi görög szertartásu katolikus megyéspüspök mond.

A vidékiek féláru menetdijkedvezménnyel utazhatnak a budapesti Orsz. Kat. Nagygyülésre. Rendezőség: az Actio Catholica szervezési szakosztálya, Budapest, IV., Fenrenciek-tere 7.

Vitéz Littay András vezérezredes a honvédelmi miniszter helyettese

A MTI jelenti: A Kormányzó Ur vitéz *Littay András* vezérezredest, a honvédelmi minisztérium légügyi főcsoport főnökét, jelenlegi állása alól felmentette és a honvédelmi miniszter helyetteséül kinevezte.

*

Vitéz Littay András vezérezredesnek miniszterhelyettessé történt kinevezése mindenütt nagy örömet és megelégedést keltett. Vitéz Littay András állt annak idején a Kassára bevonuló hadseregünk élén, majd a honvédvezérkar főnökének helyettese lett, azután a honvédelmi minisztérium légügyi főcsoportjának főnökévé nevezték ki, most pedig a miniszter helyettese lett.

A nagytekintélyü tábornok hires sportember is. Mint ismeretes, sokáig a Magyar Vivószövetség elnöke volt.

— A Nemzetvédelmi Kereszt ünnepélyes átadása. A Fehér Ház Bajtársi Egyesület a Kormányzó Ur által adományozott Nemzetvédelmi Keresztet szerdán este adta át ünnepélyesen a Baross Szövetség székházában a kitüntetett tagoknak. Vitéz Faragó Ede országgy. képviselő mondott üdvözlő beszédet, majd Ilovszky János orsz. képviselő, a Baross Szövetség elnöke mondott köszönetet a bajtársak nevében a kitüntetésért.

— Kommunista bünpör az ötöstanács előtt. Szüts Jenő tanácselnök vezetésével szerdán kezdte meg a büntetőtörvényszék ötöstanácsa egy kommunista bünpör tárgyalását, amelynek *tizenhárom vádlottját* az ügyészség részint az állam és társadalom rendjének erőszakos felforgatására irányuló büntettel, illetve vétséggel, részint pedig a följelentési kötelezettség elmulasztásával vádolta meg. A bünpör fővádlottja *Keleti Ferenc* betüszedő, többi vádlottai pedig *Denkmayer Ernő* kereskedelmi alkalmazott, *Domán Tibor* kereskedősegéd, *Zinner Manó* kereskedősegéd, *Meitner Jakab* kereskedősegéd, *Moizis György* hadirokkant, losonci lakosok, *Kosztinyi József* füleki órás, *Szalvai József* gyári munkás, *Teleki Ferenc* ácssegéd, *Sáfrány István* gyári munkás, füleki lakosok, *Kádasi (Kurják) Pál* kőmüvessegéd, *Benkő Antal* reszelővágó segéd, salgótarjáni lakosok és *Juhász Gyula* bolgáromi gyárimunkás. Az ügyészség vádirata szerint a vádlottak a Felvidék visszacsatolása után meg akarták szervezni a magyarországi kommunista pártot, amelyek tagjai sorába elsősorban azokat igyekeztek megnyerni, akik a cseh megszállás alatt tagjai voltak az ottani kommunista pártnak. Evégből egy ismeretlen kommunista központtól beszerzett röpiratot osztogattak, kommunista könyveket juttattak Budapestre és a mult év május 1-én néma tüntetést akartak rendezni. A vádlottak tagadták bünösségüket. A tárgyalás több napig tart.

— A kolozsvári egyetem határozata a méltóságos cim használatáról. Dr. *Szentpétery Zsigmond*, a kolozsvári tudományegyetem rektora nyilatkozott a méltóságos cim használatáról. A matematikai és természettudományi kar tanácsa állástfoglalt ebben a kérdésben — közölte a rektor — *és a hallgatókat arra figyelmeztette, hogy tanáraikat ne méltóságos urazzák, hanem professzor urnak cimezzék.* „A professzori tekintélyt nem a méltóságos cim adja, hanem tanári hivatása és tudása."

A mi szücsünk a váciutcai Palugyai.

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Az utcán való járás-kelés — ezt sokan tapasztalhatták — néha a legcsendesebb és a legbékésebb időkben sem veszélytelen, mert sok minden repülhet a gyanutlan ember fejére. Cigarettacsutka, gyümölcshéj, papir, az ablakon kidobott szemét és más efféle. Ezek komolyabb bajt nem okoznak, legfeljebb bosszuságot. Egészen más azonban, ha az ember fejére egy virág esik, de cseréppel együtt. Mert akárhány ablakban a virágcserép szabadon áll, a léghuzattól nem védve és a szél egyenes prédájának kitéve. Az bizonyos, hogy egyik-másik tragikusan végződő eset alkalmával a gondatlan tulajdonosokat felelősségre vonják, de ez nem megnyugtató elégtétel annak, akinek a fejét beverte a leesett virágcserép. Szükségesnek tartanám tehát, ha a polgármester ur büntető rendelkezés záradékával ellátva hirdetményt bocsátana ki, amely szerint virágcserepet az ablakba védő korlát nélkül elhelyezni tilos. *(Aláirás.)*

*

Az illetékesek figyelmét szeretném felhivni az Alagut rossz megvilágitására. Óvatos ember ma csak vakok módjára, a falhoz simulva mer ott végigmenni, ha nem akar az autók alá kerülni. Ez a veszedelem állandóan fenyegeti. Nem lehetne ezen az állapoton segiteni? Nem volna a világitás kérdése ugy megoldható, hogy egyetlen kapcsolóval a teljes világitásról az elsötétitési világitásra, vagy megfordítva lehessen áttérni? Hiszen még elsötétités idején sincs annak semmi akadálya, hogy a nappali órákban az Alagutban kifogástalan világitás legyen. *(Aláirás.)*

— Szombaton hirdetnek itéletet Petróczy Endréné bünügyében. A büntetőtörvényszék *Horváth-tanácsa* szerdán folytatta a főtárgyalást *Petróczy Endréné Antal Margit* ny. őrnagy feleségének bünügyében, akit az ügyészség ötrendbeli gondatlanságból okozott emberölés vétségével vádolt meg. Mint ismeretes, Petróczyné a vád szerint kellő hozzáértés és telepengedély nélkül vállalkozott tüzijátékszerek gyártására a gellérthegyi kioszkban. Ezeket a munkálatokat a hatóság tiltó rendelkezése ellenére is folytatta, aminek következménye az lett, hogy ez év juliusában robbanás történt. A robbanásnak öt halálos áldozata volt. Petróczyné a megelőző tárgyaláson azzal védekezett, hogy az üzemet fia, Petróczy Gyula vezette. A teleptilalom után uj tüzijátékokat már nem állitottak elő, egyébként egyetlen munkásnő sem kaphatott olyan utasitást, hogy összecsomósodott lőport vasmozsárban törjön meg. A biróság két szakértőt hallgatott meg. *Szentannay Lázár* tüzérszertári főtiszt, birósági szakértő szerint lőport vasmozsárban nem lett volna szabad töretni, de arra nézve, hogy valamelyik munkásnő valóban tört lőport vasmozsárban, tárgyi bizonyitékokat szerezni nem sikerült. Egyébként az elszálló lőporrészecskék, akár egyetlen szikra folytán is pillanatok alatt lángralobbanthatták a munkatermet. *Lakner Antal* müszaki főtanácsos, ellenőrző szakértő véleménye szerint a gyulladás helyi adottságokból keletkezhetett. Nem sokkal korábban fedezte fel a tudomány azt az érdekes jelenséget, hogy a Gellérthegyen elektromos kisugárzás keletkezhetik és ezek a kisugárzások különböző hőtani légköri és egyéb erők összejátszása folytán a felszinen robbanásokat okozhatnak. Megállapitható, hogy a gellérthegyi kioszkban hasonló sugárzás van. Véleményének végeredménye az, hogy a robbanást öngyulladás okozta. Orvosszakértők meghallgatása és az iratok ismertetése után a biróság a tárgyalás folytatását szombatra halasztotta, amikor sor kerül a perbeszédekre és az itélet kihirdetésére.

— Magyarországi emigránscsoport Amerikában. Közöltük a cleveland lapoknak azt a hirét, hogy baloldali magyar csoport alakult meg Amerikában. Az alakuló gyülés résztvevőinek névsorába lapunkban sajtóhiba folytán *Vincze Sándor* helyett „Incze Sándor" név került.

— Letartóztatott pénzhamisitók. A nagykárolyi rendőrség letartóztatta Dreiszig István hentesmestert, Barta Gyula foglalkozásnélküli egyént és Nemes Fóris Gyula mechanikust, akik pénzhamisitásra szövetkeztek. A vizsgálat során gépeket és félig kész aluminium érméket foglalt le a rendőrség. A társaság fejét, Dreiszig Istvánt már a román hatóságok is megbüntették pénzhamisitás miatt.

— Találkozó. A volt cs. és kir. 69. Hindenburg gy. e. bajtársai szombaton este 7 órakor a Tűzharcos Szövetség V. ker. szervezetében (Visegrádi-u. 3.) összejövetelt tartanak.

— Kilencvenezer sertést hizlalnak a jövő évben a nagytétényi telepen. A Magyar Sertéshizlaló és Husipari r.-t., a főváros nagytétényi vállalata a jövő évi költségvetésben négyszerannyi forgalomra számit, mint az idén. A telepen 1942-ben 90.000 sertést fognak hizlalni, a forgalom tehát pontosan harminc millió pengő körül fog mozogni. A sertéseket átlag 70 kilós sulyban akarják megvásárolni és kilónként 2.30 pengő egységárat vettek alapul. Eszerint a 90.000 sertés beszerzése 14.5 millió pengőbe kerülne. E sertéseket 170 kilóra akarják felhizlalni, amihez közel 500.000 métermázsa takarmányra van szükség és ennek értéke 13.5 milliő pengő.

— Szőlőnapok a fővárosi elemi iskolákban. A földmivelésügyi miniszter rendeletére a fennhatósága alá tartozó szőlő- és borpropaganda bizottság, a székesfővárosi tanfelügyelőséggel karöltve, a fővárosi elemi iskolákban hétfő óta szőlőnapokat tart, amelyeken a tanulók mindegyike ¼—¼ kiló finom szőlőt kap tizóraira ajándékba. Ezzel egyidejüleg tanitói magyarázatot tartanak a gyermekeknek a szőlő tápláló és egészségjavitó hatásáról, valamint a szőlőtermelés jelentőségéről.

— Az Országos Magyar Sajtókamara kiadói főosztályának választmánya október 8-án, d. e. 11 órakor soronkivüli ülést tart. Tárgy: tagfölvételek (délvidékiek). Utána a rendes havi ülést tartják meg. — Az ujságirói főosztály választmánya október 8-án d. e. fél 12 órakor ugyancsak soronkivüli ülést tart. Tárgy: tagfölvételek. Utána megtartják a rendes havi ülést.

— Házasság. *Busa Paula* és *Jacoby György* okl. mérnök okt. 2-án tartják esküvőjüket este 6 órakor a Bakácstéri plébánia-templomban.

Egyesületek és előadások

A Magyar Goethe Társaság és a La Fontaine Akadémia október 11-ikén, szombaton délután félhat órakor a Zeneakadémián, kiváló művészek felléptével, gróf Teleki Pál emlékének hangversenyével áldoz. Az elnöki megnyitót Lukács György v. b. t. t. mondja.

A Pátria Irónők Társaságának tagjait felkéri T. Kovács Hermin elnök, hogy október 10-én, pénteken délután 5 órakor a Modern kávéházban megjelenni szíveskedjenek.

Egy hajtásra

értékes vitaminokat, félnapi munkához elegendő energiát

vesz magához egy csésze Ovomaltine-val.

Világhirü egyetemi intézetekben végzett kisérletek igazolták, hogy

1. az Ovomaltine a szivműködést előnyösen befolyásolja,
2. Ovomaltine hatása alatt fokozott munkateljesitményre sem csökken a szervezet erőtartaléka.

E kisérleti eredmények azt mutatják, hogy az Ovomaltine az izomerő csorbitatlan fenntartásához és a szivműködés zavartalan folytonosságához segit, ami pedig egészségesekre és betegekre nézve egyaránt elsőrangu fontossággal bir.

OVOMALTINE

a táperő és vitaminok dus tárháza. Igyék reggelire, uzsonnára 1—2 csésze Ovomaltine-t s tapasztalni fogja áldásos hatását.

Napi használata csak fillérekbe kerül.

— A budapesti főkapitányság első hősi halottja a keleti harctéren. Dr. *Éliássy Sándor* budapesti főkapitány szerdai napiparancsában közölte, hogy *Csikós László* m. kir. rendőrségi kisegitőszolga az orosz harctéren a hazáért hősi halált halt. Csikós László a budapesti főkapitányság első hősi halottja a mostani háboruban. Emlékét a főkapitányság kegyelettel őrzi.

— Egy Anna-bál utójátéka. Most érkezett meg a belügyminiszter határozata a tabi járás főszolgabirói hivatalába, amit egy esztendő óta huzódó kihágási ügyben hozott Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter. Még a mult évi Balatonföldváron rendezett Anna-bállal kapcsolatban indult kihágási eljárás Kórodi-Katona János volt országgyülési képviselő, jelenleg malomigazgató ellen. A vendégek elhelyezését az Anna-bálon ugyanis egy négyes bizottság intézte, amelyben Kórodi-Katona János is helyet foglalt. A báli asztalrendelések során dr. Kenderesy Ferenc tabi járási főszolgabiró Czifrák József birtokos közvetitésével foglaltatott magának asztalt, de amidőn erről a rendezőbizottság értesült, Kórodi-Katona János kijelentette, hogy a főszolgabiró elhelyezését majd ők intézik. Igy történt, hogy Kenderesy Ferenc főszolgabiró számára nem bent a teremben, hanem künn, a Kaszinó tornácán jelöltek ki helyet. Ezért másnap megindult a kihágási eljárás Kórodi-Katona János ellen, csendőrök szálltak ki a helyszinre, kihallgatták a volt országgyülési képviselőt, akit aztán megidéztek a főszolgabirói hivatalba és a kihágási büntetőtörvénykönyv 46. §-a alapján hatóságsértésért 200 pengő pénzbüntetésre itélték. Föllebbezés folytán az ügy Stephaich Pál somogyi alispán elé került, aki az elsőfoku itéletet helybenhagyta. Mivel Kórodi-Katona János tovább is föllebbezéssel élt, a kihágási ügy a belügyminisztérium Kihágási Tanácsa elé került, amely megsemmisitette az itéletet azzal az indokolással, hogy az Anna-bálon résztvevő főszolgabiró nem tekinthető hivatalos közegnek. A Kbtk. idézett 46. §-a kimondja, hogy hatóságsértést csak a hatósági közeg működése idején, a hatósági közeg jelenlétében lehet elkövetni.

— „Ravasz László-alapot" létesitett a budapesti reformátusság. A budapesti református egyházmegye gyülése elhatározta, hogy dr. Ravasz László huszéves püspöki szolgálatának megörökitéséül, egyházközségeivel együtt olyan alapot létesit, amelynek jövedelméből egy teológus-ifju egyévi külföldi tanulmányutjának költségei fedezhetők lesznek. Ebben az évben máris 12.500 pengőt ajánlottak fel erre a célra.

— Halálosvégü gázolások. Egy autótaxi két nappal ezelőtt a Visegrádi- és Garam-utca sarkán elütötte Drechsler Izidor 70 éves magánzót. A mentők a Rókus-kórházba vitték és ott kedden éjjel meghalt. — Hétfőn egy gépkocsi a Bécsi-uton elütötte Tóth László napszámost, aki meghalt. Mindkét gázoló gépkocsi vezetőjét letartóztatták.

— A Pesti Hirlaphoz érkezett adományok. Hős honvédeink szeretetcsomag-akciójára a Pesti Hirlaphoz a következő adományok érkeztek: Özv. Moiret Lajosné (Balatonfüred) 50 P, dr. Benedek Róza 10 P. — A Vörös Kereszt javára: özv. Moiret Lajosné (Balatonfüred) 50 P, Stoffa Béla (Budapest) 5 P. — Urmánczy Nándor szobrára: Alföldi Lajos 10 P.

— **Megjelent az „Országzászló".** A „Felszabadulás könyve" címen adta ki az Ereklyés Országzászló Nagybizottsága beszámolóját és hivatalos értesitőjét, amely 106 oldalon át két évfolyam eseményeit tárgyalja. A kiadványt dr. *Grill Lóránt*, az EONB. ügyv. igazgatója szerkesztette, aki egyben a „Magunk utján" cimmel az értesitő vezércikkét, valamint annak legtöbb cikkét és az Országzászló sokágazatu tevékenységének különböző beszámolóival kapcsolatos fejezeteket irta. A kiadvány ismerteti a magyar nemzeti társadalom katonás szellemü munkáját az Országzászló mellett és a felszabadulás éveinek valóságos társadalmi tükörképét nyujtja. Külön érdekessége a kiadványnak az „Irredenta Lexikon", amely a magyar irredenta gondolat fejlődésének és alkotásainak termékeit 1919. óta 23 különböző cim alatt tárgyalja és örökbecsü tanulmányt nyujt mindarról, ami a magyar feltámadásért folyó küzdelem szellemét leginkább kifejezésre juttatta a huszonkét esztendő alatt. A kiadvány más helyén az EONB. néhai alapitó elnökének, *Urmánczy Nándornak* élettörténetét ismerteti, munkásságának adatait gyüjteményesen foglalja egybe és azon kritikai szemmel vezet végig. A kiadványt többszáz kép disziti.

— **Hétezer kilométer hosszu járdaszél Berlinben.** A háborus elsötétitések érdekes kérdéseket vetettek fel az egész világon. Sulyos gondokat okozott Berlinben az éjszakai gyalogforgalom lebonyolitása szempontjából az a tény, hogy az utkereszteződéseket nem lehetett pontosan és látható módon megjelölni. A vaksötétségben pedig ez elsőrendü fontosságu kérdés volt, hiszen a meg nem jelölt járdaszélek az egyes utkereszteződéseknél sulyos balesetek előidézői lehettek. Ezért Berlin város vezetősége több megoldási lehetőséggel kisérletezett. Először arra gondoltak, hogy a járdaszéleket az egész városban gyengén foszforeszkáló anyagból készült különleges téglákkal rakják ki, — sajnos, ez a legjobb megoldás lehetetlen volt, mert, mint kiszámitották, hétezer kilométer hosszuságu járdaszélt kellett volna ezekből a téglákból kirakni. Azzal is kisérleteztek, hogy foszforeszkáló mésszel festették be a járdaszegélyt. A megoldás gyakorlati szempontból kielégitő volt, csupán a tartósság ellen lehetett kifogás, mert részben letaposták a járdafelületre meszelt világitó anyagot, részben pedig az eső oldotta fel a világitóanyagot. Az idén ősszel más megoldást választott Berlin vezetősége. Megmaradt a világitófesték rámeszelésének rendszere mellett, azonban nem a járda felső felületét meszelték be, hanem csupán a járdaszegély oldalát. Igy a keskeny csik jól látható és tartósabb, mint az előző módszer. Természetes, hogy a hétezer kilométer hosszuságu járdaszegély kifestése rengeteg munkába kerül, de a kimeszelés révén sok balesetet előznek meg.

— **Halálozás.** *Király Ede* vámszaki tanácsos, 54 éves korában meghalt. Temetése csütörtökön öt órakor lesz a Kerepesi-temetőben. Az elhunytban *Király Kálmán* ny. székesfőv. tanácsnok öccsét, *Király Ede* korcsolyabajnok édesapját gyászolja.

Dudinszky Lajos nagyszőllősi görög katolikus esperes 56 éves korában meghalt. A cseh megszállás ideje alatt a magyar hazához való hűségét nyiltan megvalló és nemeslelkü főpapot szerdán délelőtt a nagyszőllősi görög katolikus templomban mondott gyászmise után *Sztojka Sándor* munkácsi görög katolikus püspök temette. A gyászszertartáson *Ilniczky Sándor* nagyprépost, kárpátaljai főtanácsadó és a hivők nagy serege vett részt.

Tarnay Ivor, Csanád—Arad—Torontál közigazgatásilag egyelőre egyesitett vármegyék nyugalmazott alispánja 67 éves korában a makói kórházban szerdán meghalt. Temetése pénteken délelőtt 11 órakor lesz Makón.

SZINHÁZ-ZENE

A milliomos

Bónyi Adorján vigjátéka az uj Magyar Szinházban

Bónyi Adorján uj vigjátékának hőse, a milliomos, munkában eltöltött és sikerekben gazdag élete vége felé arra a keserü tapasztalatra jut, hogy *nem volt érdemes* a sikerekért küzdeni: a mérhetetlen gazdagság nem azonos a boldogsággal. Minden, amihez hozzányult, sikerült neki. Nem a pénz érdekelte, hanem az izgalmas játék, a vagyonért folytatott versenyfutás játékszenvedélye. A pénzt, a vagyont megvetette. érezte, hogy a körülötte forgó emberek tisztelete és szeretete nem őneki szól, hanem a vagyonának. Magányos, mogorva lélekkel elmar magától mindenkit. Gyermekeit se akarja látni. Keserü, meghasonlott szivvel saját vagyonától is elfordul. Valami ronthatatlan egészség, valami őserejü vitalitás menti csak meg a lelki összeomlástól. De játékos kedvét nem pusztitja el a nagy kiábrándulás sem. Merész vigjátéki ötlete támad és egy váratlan gesztussal egész vagyonát jótékony célra elajándékozza. Magának csak egy kis villát tart meg és egy szerény életjáradékot. *Hátat fordit az emberiségnek.* Visszavonultan akarja leélni hátralevő éveit, szeretetét kis kertje virágainak és zöldség-veteményeinek akarja fenntartani, mert azok jobban megérdemlik a szeretetet, mint az emberek. A milliomos a szegénység egyszerü és tiszta józanságának vigasztalásához menekül.

Azonban a szegénységben uj arcát ismeri meg az életnek: *Megtudja, hogy az embereknek szive is van.* Kiderül egy-két emberről, hogy akkor is mellette maradnak, mikor már nem milliomos többé. Egyszerüen ő érte, magáért. Előkerül valahonnan a kisebbik fia, aki feleségével együtt boldogan osztaná meg a szegénységet is apjával, dolgozna is az öreg urért, hogy élete utolsó esztendeit kicsit boldogabbá tegye.

A szeretet, a legszebb emberi jóság közeledik a meghasonlott öregemberhez, valami, amit csak ingyen lehet megkapni. Ezért a szeretetért érdemes visszafordulni az élet felé. Az öregur *elveszti biztonságát* a pesszimizmusában. Olyanná lesz, mint egy gyerek. Nagyokat nevet, szeme tüzesen fel-fel villan és kapkodni kezd az élet után. A szegénységben tudja meg, hogy *érdemes* gazdagnak lenni. Megtudja azt is, hogy nemsokára *nagypapa lesz.* A gyerekes öröm egész szivét elönti. S a morózus öregur, aki eddig *elvenni* akart mindent mindenkitől, most *adni* szeretne. Gazdagon, bőkezüen, tékozolva akarja megkösönni ennek a váratlan és lélekmentő szeretetnek melegségét. Viszsza kell szereznie a vagyonát, hogy *jó* lehessen. *Csak jónak lenni jó,* ez az erkölcsi tanulsága Bónyi Adorján darabjának. Szelid, halkszavu erkölcsi tétel, melyet csendes lirai meghatottsággal vagy hangos vigjátéki vidámsággal egyformán hirdet ez a darab.

Körmönfont ügyvédi mesterkedéssel a milliomos vissza is szerzi vagyonát és a boldog megelégedés vidám happy-endjével zárul a darab. Bónyi Adorján *a lirai természetü, belső feszültségek* drámai erejére épiti darabját. Nagy jelenetei is csendesek: az apa szemben áll tizenöt év óta nem látott fiával; a flu felesége elárulja a titkot. Pár csendes, meghatott szóban akar egész szíveket megmutatni az iró.

Az első felvonás lassu hömpölygésü jelenetei után a vidám frisseség gyorsabb tempójával hullámzik tovább a darab és egy frappáns, bohózatian könnyed jelenettel zárul.

A cimszerepet alakitó *Csortos Gyula* elbüvölő egyszerüsége a tiszta emberi konturokat emeli ki a milliomos figurájában. Zsörtölődő, mogorva gonoszságaiban a meghasonlott szív fájdalmas zakatolását érezzük, boldog, gyerekes örömeiben pedig a jókedv bohócos tulzásait.

Az előadás markáns szinészi alakitása *Bilicsi Tivadar* urasági inas figurája. Bölcs tartózkodás, tiszta fegyelem árad Bilicsi alakitásából. *Már a játékstilussal is jellemez.* Felejthetetlen figura.

Turay Ida, Perényi László, Halassy Mariska, Szentiványi Béla, Sugár Lajos, Botond Mária, Losonczi Zoltán mellett ki kell emelnünk *Köpeczi-Boócz Lajos* remek törvényszéki altiszt figuráját, *Földényi László* fölényesen udvarias ügyvédjét és *Pethes Ferenc* ugrifüles ujságiróját. A szép diszleteket *Básthy István* tervezte. Az előadás külön érdekessége, hogy a darab rendezője maga a főszerepet játszó *Csortos Gyula*, aki most első izben lépett a közönség elé rendezői minőségben.

Szegi Pál.

*

Őszinte siker bensőséges hangulatában zajlott le a szerda esti bemutató. Budapest legjobb premierközönsége töltötte meg a nézőteret. A jobboldali proszcénium-páholyt dr. *Hóman Bálint* kultuszminiszter foglalta el társaságával. Egy másik páholyban ott láttuk *Herczeg Ferencet* s egy földszinti zsöllyében *Szendy Károly* polgármestert. Az első jelenettől az utolsóig fokozódó tetszés kisérte az elmés, fordulatos játékot.

A darab vidám helyzetei és könnyed, szellemes párbeszédei épp ugy megtették hatásukat, mint a rajtuk keresztül csillanó komoly irói mondanivalók. A nagyszabásu cimszerep nagyszerü alakitóját, *Csortos Gyulát* és a szinészi sikerben méltó társát, *Bilicsi Tivadart*, a többi szereplőkkel együtt a közönség minden felvonás után számtalanszor hivta a függöny elé s meleg rokonszenvvel ünnepelte a kitünő szerzőt.

Megnyitó Ünnepi Est. *Magyar Női Kamarazenekar*, vez.: *Arató*, közr.: *Albert*, okt. 4. Z. 8. *(Marnitz Hangversenyrendező Vállalat.)*

Szabó Kálmán jazzestje

okt. 11-én, szombaton V. 8. **Szenzációs müsorral.** Jegyek **Szinházi Magazinnál**, Váci-u. 35. (1848—67.) Teréz-körut 50. (111—222.)

Rövid hirek

A Royal Revüszinház ujdonságának bemutatóját technikai akadályok miatt szerda helyett csütörtökön tartják meg.

*

A Komédia „Utazás a hölgy körül" cimü uj revüjét szombaton mutatja be. Pénteken főpróbát tartanak a müsorból. A főpróba nem nyilvános és azon csak a meghivottak lehetnek jelen.

*

A Magyar Női Vonósnégyes (Kálmán Mária—Mezey Mária—Szerémy Magda—Ulbrich Hermin) csütörtökön, okt. 2-án este 10 óra 10 perckor Respighi emlékhangversenyt ad a rádióban.

A HIBA.

S. M. egykori miskolci szinigazgatóval történt az alábbi eset. Amikor megpályázta a miskolci szinház bérletét, a nyilvános pályázatot heves harcok előzték meg a helyi sajtóban és a városi tanács előtt. A döntésre hivatott kulturbizottság végül is maga elé citálta a direktort és különböző kérdéseket tett fel a direktornak. Hosszas faggatás után a bizottság elnöke igy szólt:

— És milyenek a szinészek, direktor ur?

— Hát bizony — vonogatta vállát a kérdezett —, mindegyiknek van valami kis hibája ...

— Hibája? — mondták megütődve a városi urak.

— No, igen — vágta rá egykedvüen a direktor. — Ha nem volna valami hibájuk, akkor nem itt játszanának, hanem Pesten, a Nemzetiben ...

E kijelentés után egyhangulag neki adták a szinházat.

UFA

A

VÉGTELEN UT

Rendezte: ROLF HANSEN

ZARAH LEANDER

Hans Stüwe, Siegfried Breuer

Gyönyörü operarészletek

Premier ma URÁNIA

MOZI

Leányvásár

Royal Apollo—Átrium

A Királyszinházat bontják, már a rivaldára is lesujtott a csákány. Az épület eltünik, de a melódiák, amik a hires régi szinház szinpadán szóltak meg, élnek, tovább élnek! Ime, a Leányvásár, mely valamikor a század elején e pusztulásra itélt szinpadon oly nagy sikert aratott, most föltámadt a szomszédban, a Royal Apollóban és elindul ujabb sikereket jelentő utjára. *Martos, Jacobi*, Leányvásár . . . kedves operettötletek, édes, dallamos keringők és pattogó ütemü melódiák! *Babay József*, a film szövegirója, csakugy, mint *Fényes Szabolcs*, a zenei rész összeállitója hűségesen követik a világsikeres operett fordulatait, kár, hogy filmen itt-ott „tuloperettes" az, ami az operettszinpadon elfogadható. *Szeleczky Zita* finoman játszik, *Sárdy János* gyönyörüen énekel. *Vaszary Piroska, Bilicsi* és *Latabár* egyformán vidámak és mulattatók. De a filmtörénetben is az igazi primadonna mégis csak — a zene. Jacobi Viktor muzsikája. A A „dzsllolót", a szerenáddalt a premier közönsége zajosan megtapsolta és távozáskor mindenfelé dudolták, csak ugy, mint a királyszinházi premier után az örökszép keringőt, azt, hogy: „Volnék csak egy ifju leánynak szerelmes babája . . .!"

(—kas)

CSÁKÓ és KALAP

11. PREMIERHÉT! OMNIA

LÓVERSENY

A csütörtöki ügetöversenyek programja

Jó kétévesek startolnak az első futamban. Vajjon *Cilley* ezuttal menőkedvében lesz-e? Avagy, ha a fogadók *Dongót* avatják startfavoritté, *Marschall* gondozottja nem ijed-e meg e fontos tisztségtől? Ha pedig *Cilley* és *Dongó* csődöt mondana, ugy *Titánnak* kell nyernie. A *Bükköny-dijban* a *Bengész—Figura* befutó a tipünk. *Suchardot* legutóbb erősen fogadták, pedig nem is idomárja hajtotta! A kettesfogatok között a *Csatár II.*-fogat megelőzheti az *Elák*-fogatot. A *Söllinger-dij* háromévesek és idősebb lovak versenye, de a tizennégy benevezett ügető között egyetlen háromévest sem találunk! A gyors négyévesek közül *(Virilis, Fontos, Ficzkó)* várjuk a nyerőt. Az V-ben végre talán *Nebojsa* nyer, de *Dancsi* is már nagyon esedékes. *Azdajáról* viszont jó hireket lehet hallani. A *Pandur-dijban S. Irmus* győzelme valószinü, ha már megszokta a „hosszu" *Kovács* kezét. A javult *Tily II.*-t *Wiltshire* hajtja. Az 1:34-es hendikepben a hűségesen szaladgáló *Adáz* megverheti a legutóbb csődött mondott *Napsugárt*. *Kovács János Gyallával* — nagy térhátránya ellenére is — „ott lehet". *S. Irmust* a *Torda-dijban* is győzelmi eséllyel indithatják. Ellenfelei: *Baronessz, Zala* és *Csakugyan*. Az 1.35-ös hendikepben az élről induló szürke *Nimfa*, ha a szokottnál kevesebbet hibázik és előzőleg *Marschall* idomár már nyert egy versenyt, elsőnek érheti el a célvonalat. *Jónás Lajos* ugy *Csapodárral*, mint *Leanderrel* jó eséllyel startolhat. *Alomról* sem lehet megfeledkezni. A *Körösmező-dijban* tizenhét nyeretlen három- és négyéves találkozik a már versenyt nyert *Oszirózsával*. A nyeretlenek közül *Pamuki Huszár* legutóbb jól futott, most győzelmet szerezhet. Viszont, ha előzőleg *Suchard* nyert, akkor bizonyára *Gyöngyössel* is majd nagyon igyekszik. *Ballada II.* legutóbbi győzelme pedig a kabalásokat valószinüen *Ballada* fogadására ösztökéli. A „hosszu" hajtja és akkor — semmi sem lehetetlen, különösen nyeretlen lovak között.

Érdekes apróságok a versenylovakról

Telivér-tenyésztésünkben szaporodnak a *szürkék*. Eddig Bocskai, Bodrog, Honpolgár és ennek fiai: Díszpolgár, Ezüsróka, továbbá a szürke Ekkehard fia, Kegyetlen, voltak a szürke fedezőmének tenyésztésünkben. Most ez a csoport előkelő egyeddel szaporodott: 120.000 pengőért magyar tulajdonba került a hétéves szürke *Sultan Mahomed*, a hires Massine és Rollbuchy fia, amely a neves Taj Akbar társaságában érkezett herceg Aga Khan franciaországi méneséből Magyarországra.

A jövő reménységei, *Artist's Proof* ivadékai közül Dakar, Articsóka, Archer's Port, Átok és egy Muftis csikó *Horthy Jenő* alagi telepén került idomitás alá. Abrakolt itt pár évvel ezelőtt is egy Dutch Wife-nevü Artist's Proof ivadék, amellyel azonban előkelő gazdájának nem volt szerencséje. A Dutch Wife-ért, ime, öt pompás Artist's Proof csikóval kárpótolta a telivérsors az alagi Horthy-telepet. Érdekes, hogy az első Artist's Proof-csikóvásárlónk — *Novák Kató* személyében — egy hölgy volt: 8000 pengőt fizetett Arosa leányáért. Maga Artist's Proof, mint mondják, a Dobozi-ménes *„gyöngye"*. Érthető, hogy a Dobozon élő egyetlen Artist's Proof-ivadékot, Derüre-boru lányát már el is nevezték — *Dobozgyöngyének*.

A telivérek táblázatán vezetik az „eltávozottak" névsorát. 1941 folyamán az ismertebb versenylovak közül külföldre „távozott": Muci, Granicsár, Gül Baba, Humor, Ezredes és Foltos, mig az élő lovak sorából kivált: Witchcraft, Signum laudis, Futó bolond, Para bellum, Harem, Rutilia, Csirkefogó, Ascanio, Tramp, Parázna, Samóca, Sierra, Cserebere és több más. Igaz, csikókban, két-, három-, négyéves és idősebb lovakban nagy volt a szaporulat is. Végeredményben — *sokkal több telivérünk van, mint bármikor is volt.*

Az egyik telivért eltemetik és sirkő őrzi emlékét, a másikat kimulása után feldarabolják és lópecsenye lesz belőle. Az utóbbi sors érte szeptemberben a hároméves *Witchcraftot* és a kétéves *Samócát*.

Tenyésztőink minden második, harmadik éves csikónak *külföldi* származásu nevet adnak. Miért, mikor annyi pompás magyar név áll rendelkezésükre? Ezeket a cifrahangzásu, külföldi neveket a versenypályán és a fogadóirodákban a fogadók százféleképpen ejtik ki. Istállótulajdonosaink ugyan ujabban *„átkereszteléseket"* végeznek, de mit ér ez, mikor Scapa Flow-ból Gajdas-, Firth of Forth-ból Diocletian, Nom money-ből Pygmalion, Nincs pénz-ből Nippon lett és csak az Ark Royal nevü telivér kapta az Árkász és Cash and Carry a Bűnbak nevet

Kujonról, *Pauly őrnagy* négyéves Santorb-ménjéről a fogadók elmondhatják, hogy igazán — „nagy kujon!" Mióta félárva lett, (Kudarc nevü anyja 1939 elején mult ki), alig akar versenyt nyerni. Mintha folyvást mostohabátyjai, Kaland és Labanc nevére gondolna, örökösen egyéni vállalkozásokba kezd. Ha a starter lecsapja zászlaját, Kujon állva marad a startnál, vagy egyáltalán nem is megy a starter elé. Legutóbb is sok bonyodalmat okozott kalandos természetével. Mikor felnyergelték, a gyöpön addig ment — *hátrafelé*, amig a kis *Grósz Nándor* ki nem esett a nyergéből. Akkor meg, miután megrugdosta ártatlan lovasát, ugy elszáguldott, hogy végül is nélküle bonyolitották le a hendikepet. És ebből további bonyodalmak keletkeztek. Ebben a hendikepben induláskor az indulók tábláján csak *hat* ló száma szerepelt és mégis — amire alig volt példa —, az MLE előzékenységből *három* helyezettre fizettette ki a helykvótákat. A *hat* közül *harmadiknak* célba érkezett lovon is nyertek a helyjátékosok! A *Bedő*-istálló istállófogadását pedig a könyvesek érvényben tartották, holott hat ló indulása esetén hendikepben *nem* lehet istállófogadást kötni, vagy tartani. Igaz ugyan, hogy ez a „Fuss vagy fizess" alapon kötött fogadás már abban a pillanatban elveszett, amikor Kujon — ezuttal ki tudja hányadszor —, ujból elkezdett *„kujonkodni"*.

SZINHÁZAK	OPERA (8, ½8)	NEMZETI (½4, ½8)	VIG (½4, 8)	KAMARA (½4, 8)	UJ MAGYAR (4, 8)	MADÁCH (½4, 8)	ANDRÁSSY (½4, 8)	KAMARA VAR. (½4, ½9)	KOMÉDIA (½5, ¼9)
Csütörtök .	Rigoletto B. 2.	A piros b. V. 2.	Marie-Rose K.	Kaland	A milliomos E.	IV. Henrik	Boldoggá teszlek	Ramazuri (6, 9)	Minden tehén
Péntek . . .	Hovans. C. 2. ½7	A piros b. VI. 2.	Nyári zápor	Kaland	A milliomos F.	IV. Henrik	Boldoggá teszlek	Ramazuri	Főpróba
Szombat . .	Pillangók. D. 2.	A piros b. VII. 2.	Marie-Rose	Kaland	A milliomos	IV. Henrik	Boldoggá teszlek	Ramazuri (6, 9)	Utazás a Hölgy
Vas. d. u.:	—	Csongor és Tünde	Marie-Rose	Kaland	A milliomos	IV. Henrik	Boldoggá teszlek	Ramazuri	Utazás a Hölgy
Vas. este:	—	A piros b. VIII. 2.	Marie-Rose T.	Kaland	A milliomos A.	IV. Henrik	Boldoggá teszlek	Ramazuri (¼7, 9)	Utazás a Hölgy

FŐVÁROSI (4, 8). Péntektől: Csodatükör. — VÁROSI (½8). Csütörtök, péntek: Filmműsor (4, ½7). — Szombat: Műsoros est. — Vasárnap: Aida. (A Népm. Biz. V. III. 1. számu előadása). — ROYAL (½5, ½9). Naponta: Tempo revü. — NEMZETI BÁBSZINJÁTÉK (Podmaniczky-utca 8.) (4, 8). Csütörtök, szombat, vasárnap este: Baj van a mennyországban. — Péntek: Toldi. — Csütörtök, szombat, vasárnap délután: Soktudó fiu.

SZINHÁZAK MŰSORA

Opera. Rigoletto. Verdi 3 f. dalm. (Piltti Lea, Pallő, Laczó) (B. 2. bérl.) (½8). — **Nemzeti.** A piros bugyelláris. Csepreghy 3 f. népszinmüve (Nagy I., Abonyi, Major) (V. 2. bérl.) (½8). — **Vig.** Marie-Rose. Wicheller és Gouriadec 3 f. vigj. (Tolnay K., Somlay, Ajtay) (K. bérl.) (8). — **Kamara.** Kaland. Márai S. 3 f. szinm. (Rajnay, Tőkés A., Jávor) (8). — **Magyar.** A milliomos. Bónyi A. 3 f. vigj. (Csortos, Turay I., Perényi, Bilicsi) (E. bérl.) (8). — **Madách.** IV. Henrik. Pirandello 3 felv. trag. (Várkonyi, Sulyok M., Greguss) (8). — **Andrássy.** Boldoggá teszlek. Vaszary G. 3 f. vigj. (Muráti L., Hajmássy, Vaszary P.) (8). — **Városi.** Filmműsor (4, ½7).

MOZIK MUSORA

ATRIUM. (T.: 15—40—24.) **Leányvásár** (½6, ½8, ½10; szomb., vas. és ünn. ½4-kor is).

BELVÁROSI HIRADÓ. (T.: 181—244.) **A Főméltóságu Asszony rádiószózata. A kijevi csata. Leningrád ostroma. Tűzvész Stockholmban. Győzedelmes Japán. Rajzos hiradó a Lánchidról. Magyar, Ufa, Luce, Fox hiradók. D. e. 10-től éjfélig.**

CASINO. (T.: 383-102.) **Walt Disney parádé. Huncut kis kacsák** (½6, ¾8, ¾10; szomb., v. és ünn.: ½4-kor is).

CITY. (T.: 111-140.) Walt Disney szines mesterfilmjei: **Huncut kis kacsák.** (¾6, ¾8, ¾10; szomb., v. és ü.: ¾4-kor is).

CORSO. (T.: 182—818.) **Háry János** (½6, ½8, ½10; szom., vas. és ünn.: ½4-kor is).

DÉCSI. (T. 125-952.) **Becsületből elégtelen** (5, ¼8, ½10; szom., vas., ünn.: ¾3-kor is).

FORUM. (T.: 189-543.) 4-ik hétre prol.! **Ne kérdezd, ki voltam!** (¼6, ½8, ¾10; szomb., vas. és ün.: ¼4-kor is).

HIRADÓ. (T.: 222-499.) **A Főméltóságu Asszony rádiószózata. A kijevi csata. Leningrád ostroma. Tüzvész Stockholmban. Győzedelmes Japán. Rajzos hiradó a Lánchidról. Magyar, Ufa, Luce, Fox hiradók. D. e. 9-től éjfélig.**

KAMARA. (T.: 423-901.) **Az elsodort ember.** (Naponta: 11, 2, 4, 6, 8, 10.) Első három mérsékelt.

OMNIA. (T.: 130-125.) 7-ik hétre prol.! **Csákó és kalap** (5, ¼8, ½10; szomb., v. és ü.: 3-kor is).

PALACE. (T.: 221-222) 2-ik hétre prol.! **Közbelép a feleségem.** (Naponta: 11, 2, 4, 6, 8, 10.) Első három mérsékelt.

RÁDIUS. (T.: 122-098). 8-ik hétre prol.! **Intermezzo** (½6, ¾8, ¾10; szomb., vas. és ünn.: ½4-kor is).

ROYAL APOLLO. (T. 222—002.) **Leányvásár** (¼6, ½8, ¾10; szomb., vas. és ünn.: 4, 6, 8, 10).

SCALA. (T. 11-44-11) **Háry János** (¼6, ½8, ¾10; szom., vas. és ünn. 3 órakor is).

URÁNIA. (T.: 146-064.) **A végtelen ut** (5, ¼8, ½10; szom., vas. és ün.: ¾3-kor is). — Vas. d. e. 11: **Bécsi történetek** (1 P-s helyárakkal).

MÁSODHETES MOZIK

Admiral. Dankó Pista (11, ½2, ¼4, ½6, ½8, ½10). **Alkotás.** A Manderley-ház asszonya (3, ¼6, ½8, ¾10). **Anna.** Stanley. (½4, ½6, ½8, ½10). **Astra.** Egy asszony három életer (¾4, ¾7, ¾10). **Belvárosi.** Halálraitéltek (4, 6, 8, 10). **Budai Apollo.** Dankó Pista. (½5, ¾7, 9). **Capitol.** Két szerelmes óra (½4, ½6, ½8, ½10). **Corvin.** Rövid ideig zárva. Átalakitás után mint premierszinház nyilik meg! **Elit.** Lesz ami lesz (4, 6, 8, 10). **Gloria.** Dankó Pista (½5, ¾7, 9). **Homeros.** Prol.! A Manderley-ház asszonya (4, ½7, 9). **Ipoly.** Halálraitéltek (½4, ½6, ½8, ½10). **Józsefvárosi.** Halálraitéltek (½4, ½6, ½8, ½10). **Lloyd.** András (½4, ½6, ½8, ½10). **Nyugat.** A kék madár (½4, ½6, ½8, ½10). **Odeon.** Dankó Pista (½4, ½6, ½8, ½10). **Otthon.** Dankó Pista (¼4, ¼6, ¼8, ¼10). **Rialto.** Villámházasság (11, 1, 3, ½6, ½8, ½10). **Savoly.** A Robinson-család (½4, ½6, ½8, ½10). **Simplon.** András (½4, ½6, ½8, ½10). **Tiszti Kaszinó.** Okt. 2. és 5-én: András. 7-én: A Robinson-család (½5, ¾7, 9). **Tivoli.** Fiatal ördögök (11, ¾2, ¾4, ¾6, ¾8, ¾10). **Turán.** Dankó Pista (11, ½2, 4, 6, 8, 10).

RÁDIÓ MŰSORA

Budapest I. csütörtöki müsora. 6.40 Ébresztő, torna. 7 Hir. Étrend. Lemez. 10 Hir. 10.20 és 10.45 Felolv. 11.10 Viz. 12 Fohász. Himnusz. 12.10 Szórak.-zene. Közben 12.40 Hir. 1.20 Idő, vizj. 1.30 Katonaz. 2.30 Hir. 2.45 Müsorism. 3 Ar. 3.20 Lemez. 4.15 Ruszin óra. 4.45 Idő, hir. 5 Hir. 5.15 Földm. előad. 5.45 Rádiózenekar Eyssen Irén és Hámory Imre énekével. Közben 6.15 Előad. 7 Hir. 7.20 Közv. a Vöröskereszt hadikórházból. 7.50 Közvetités a német birodalmi rádió müsoráról. (Hangfelv.) 8.20 P. Ábrahám Ernő: Isten véra, közv. a Studióból. 9.40 Hir. 10.10 Magyar Női Vonósnégyes. 10.45 Cigányzene. Közben 11 Idegennyelvü hir. 12 Hir.

OLCSÓ JEGYAKCIÓNK

Heti müsorunkon

ma a Kamara Variété nemrégen bemutatott mulatságos müsora szerepel. A Komédia ma játssza utoljára a „Minden tehén fekete" müsorát. Szombaton kerül bemutatóra az uj müsor „Utazás a hölgy körül" cimmel. A jövő héten már akciónkban szerepel.

Jegyakciós előadásaink rendjét vastag betükkel emeljük ki.

Jegyárusitás: Vilmos császár-ut 78. (Tel.: 1—122—95—94—93). — Erzsébet-körut 1. (Tel.: 225—686). — Apponyi-tér 5. (Tel.: 1—833—99). — Krisztina-körut 133. (Tel.: 1—509—24).

Bástly István

cvod

Pesti Napló 1938
ápr. 29. (Nora leá-
nyai.)

Básthy István

(*) Helyreigazítás. A Márkus Színpadon színrekerülő Erdélyi-operettről, a „Dalol a nyár"-ról írott kritikánkba sajtóhiba csúszott. Az operett ízléses és hangulatot adó díszleteit *Básthy* István (nem Bárczy) tervezte. Egyébként az Erzsébetvárosi Színházban e héten színrekerülő másik nyári operett díszleteit is Básthy István készíti.

Esti Ujság 19. cs.

1939. június 20

FIZESSÜNK ELŐ

FISCHER SÁNDOR

KÖLCSÖN —

KÖNYVTÁRÁBAN

AHOL HAVI 1 PSO FILLÉRÉRT A LEGJOBB

MAGYAR NÉMET FRANCIA ANGOL

IRODALMI UJDONSÁGOKAT

KÖLCSÖNÖZHETIÜK

VILMOS CSÁSZÁR ÚT 58 TELEFON 1-201-05

Olasz lap feltűnő cikke Churchill és a zsidók kapcsolatáról

Róma, november 15.

Érdekes cikket közöl a *Popolo d'Italia D'Anzio Durazzo* hercegtől *Churchill* pénzügyi kapcsolatairól a zsidósággal. A cikk szerint a *Plain* nevű angol ujság 1920 február 5-iki számában megjelent hir szerint

Churchill édesapja, aki 1895-ben meghalt, Rotschildtól ötvenezer angol fontot vett kölcsön.

Ezt az összeget a halála napjáig nem fizette vissza, sőt a kamatfizetést is elmulasztotta. Halála után *Marlborough* herceget, *Churchill* unokatestvérét kérték meg, aki a dúsgazdag amerikai *Vanderbilt-lány* férje volt, hogy *fizesse ki a tartozást a család tekintélyének az érdekében. Marlborough* herceg a kérésnek azonban nem tett eleget.

Végül is Winston Churchill kénytelen volt a zsidó nagytőkének bizonyos szolgálatokat tenni, hogy a családi tartozást letörlessze.

Igy megismétlődött *Rothschild* híres waterlooi üzleti fogása. Amikor ugyanis a világháborúban *Churchill* — a *Popolo d'Italia* cikke szerint — mint miniszter megtudta a skagerraki ütközet eredményét,

elhíresztelte, hogy az angolok nagy vereséget szenvedtek.

Néhány órával később ezt a hírt természetesen megcáfolták. Ez a rövid idő azonban elegendő volt ahhoz, hogy *Cassel* Ernő híres zsidó bankár, a zsidó bank vezére

fantasztikus összegeket keressen.

Végül a cikk még rámutat, hogy *Churchill* anyai ágon amerikai származású s a *szabadkőművesek körében igen nagy tekintélynek örvend és vezető szerepet játszik az angliai páholyok életében.*

HIVATLAN LÁTOGATÓBAN A TOLVAJNÁL,

aki szerette a virágot, Sommerset Maugham könyveit és a rádiót

Szürke bérházban lakott az István-út 5. szám alatt *Kont* István, 26 éves, négyszer büntetett előéletű „kereskedősegéd", aki tegnap a rendőrségen, a bravuros nyomozás után bevallotta, hogy ő rabolta ki a temetés napján *Pintér* Jenő tankerületi főigazgató özvegyének lakását és onnan mintegy 25.000 pengő értékű ékszert, kétezer pengő készpénzt és értékpapirokat vitt el. A második emeletre ballagunk fel a detektivekkel, akik helyszini szemlére hozták ki a megszíjazott kezű Kontot. A borotválatlan, megtörtszemű fiatalember készségesen nyitja ki a lakást, ahol még tegnap albérlő volt. Előszobának berendezett konyhába jutunk, az első, ami szembetűnik, a szekrény tetején a sok téli paradicsomosüveg és lecsóbefőtt és egy kis asztalkán szép, csiszolt vázában *virágcsokor.*

A tolvaj szobája is tele van vázákkal, amerre nézünk, csokor és cserépnövény.

— Aki a virágot szereti, hogy lehet rossz ember? — kérdezi *Tiry* Sándor detektivfelügyelő-helyettes, a láthatóan meghatódott Konttól, aki *egyetlen éjszakán tizenhárom betöréses lopást ismert be* a főkapitányságon és az utóbbi két év alatt csak ezzel a „szakmával" foglalkozott.

A lakás különben fényüzően berendezett, gyönyörűek a bútorok és dekorativ a függöny, szépen himzettek a mindenfelé elszórt diványpárnák. *A sarokban ragyogó kivitelezésű rádió csendeskedik, 900 pengős készülék.*

— Ez honnan van? — kérdik Konttól, aki szintelen hangon vallja a „szinigazságot":

— Kaptam a *rokonságomtól.*

A detektívek megértően bólogatnak, aztán kutatnak tovább. A letartóztatott ruháit nézik át sorra és kiviláglik, hogy

Kont nagyon előrelátó ember volt: minden kabáthoz két nadrágot csináltatott, ámbár ezt a szokást apjától örökölte, a ruhák javarészével együtt.

Háromajtós szép szekrény áll a fal mellett, középen, csiszolt üveggel fedett könyvespolcon sorakoznak a Kont Istvánt érdeklő művek, Nyirő József összes díszkötésű munkája, Sommerset Maugham egy regénye és Csermely: Ami két Miatyánk között van...

— Művelt gyerek ez a Pista, állapitják meg derűsen a detektívek és *egy bűnjelként lefoglalandó csernyő keresésébe kezdenek.* A szekrény alatt megtalálják. Aztán megmutatják, milyen ügyes és nehezen felfedezhető zugokba rejtette el a betörő az övegy Pintér Jenőné lakásáról elrabolt brilliánsokat és egyéb ékszereket.

A falon függő női fényképek kerete alól és az éléskamra liszteszacskóiból került elő nagyrészt a lopott holmi, de sok jutott ezekből a különböző darálókba és többliteres fazekakba, lábasokba is.

Irógép is van a lakásban, Kont István egy régebbi „kirándulásán" szerezhette a csinos, modern útitáskás gépet s ennek a billenytűii is bizony — aranyórát takartak. A rádióasztal előtt szép diványpárna hever, a nehéz munka után egymásravetett lábakkal élvezte a világür szórakoztató zenéit a most lebukott betörő, aki jól ismertté tette magát hónapok hosszú sora óta a főváros mulatóiban és lokáljaiban. Hanyag eleganciája lett tulajdonképpen veszte, bukásának okozója is.

A helyszini nyomozás végén még Kont udvariasan megkéri a detektíveket, hogy engedjék meg, hadd írjon pár sort a főbérlőnek, aki reggel 7-től este 8-ig munkahelyén van és semmit sem tud lakójáról.

A terebélyes hangulatlámpa asztalkáján már hever két cédula. *Egyiket az Elektromos Művek hagyták itt, értesítve Kont Istvánt, hogy eredménytelenül kísérelték meg behajtani rajta a négy pengőnyi októberi számlát,* a másikat pedig a táviratközvetítő altiszt írta, aki szintén nem találkozott már Konttal. Mi is kifelé megyünk a dús, süppedő szőnyegeken, az éléskamrába vetünk még csupán egy pillantást, ahol egy kis tányérkán szomorkodik két vajaskifli, egy még kisebben pedig öt deka vaj és pár kanál málnadzsem. A kifli már száraz és a vaj megsárgult. Kont István jól élt, — két esztendeig...

(thz)

Gróf Teleki Mihály földmívelésügyi miniszter felavatta az ógyallai paprikaszárító telepet

Az Ógyalla és Vidéke Fűszerpaprikatermelők Kikészítő Szövetkezete ünnepélyes keretek között avatta fel modern müszáritóját. A müszáritótelepet a Hangya szövetkezet útján a földmívelésügyi minisztérium segitségével épitették meg, hogy a körzethez tartozó mintegy tizenhat község paprikatermelőinek lehetővé tegyék a veszteségmentes szárítást és ezzel a könnyebb és megfelelőbb értékesitést. *A telepen 200 vagon paprikát lehet szárítani.*

A telep ünnepélyes felavatásán előkelő közönség vett részt, ott volt *Árkay* Ferenc kereskedelmi államtitkár, *Grenzer* Béla kisérletügyi főigazgató, gróf *Hessenstein* Sándor, a Külkereskedelmi Hivatal igazgatója, *Hazay* Árpád miniszteri osztálytanácsos és mások. Gróf *Teleki* Mihály földmívelésügyi miniszter, vitéz *Antalffy* Sándor miniszteri tanácsos és *Vaszary* László miniszteri titkár kíséretében érkezett meg Ógyallára. A minisztert dr. *Wünscher* Frigyes, a Hangya alelnök-vezérigazgatója fogadta és megköszönte azt a jóindulatot, amellyel a miniszter a paprikatermelő gazdák ügyét felkarolta. Vázolta a Hangyának a kisemberek megsegitésére irányuló tevékenységét, majd elmondotta, hogy

a cseh megszállás alatt a cseh paprikamalmok dolgozták fel a termést, s igy a magyar gazdák nem tanulták meg a parika házi kikészitését,

ezért kellett a magyar paprikatermelők segitségére sietni a felszabadult Felvidéken.

Vitéz gróf Teleki Mihály földmívelésügyi miniszter válaszában hangsúlyozta, hogy a kormány politikájának tengelyében a kisemberek megsegitése áll, minden eszközzel arra törekszik, hogy

a magyar föld népe földjéből megéljen és a magyar faj megtarthassa felsőbbségét ebben az országban.

Ma már tudjuk, hogy a magyar ember is hivatott arra, hogy az ipart és kereskedelmet kezébe vegye. Ha egy ember gyenge ahhoz, hogy megállja a helyét, akkor szövetkezetekbe kell tömörülni. A cseh uralom alatt ezen a vidéken csak munkásként alkalmazták a magyarokat. Amikor ez a föld visszatért az anyaországhoz,

a kormány első kötelességének tartotta, hogy a felszabadult kisembereknek odanyujtsa segitő kezét.

A kormány müszáritók felállításával tette lehetővé, hogy a termelő kisgazdák megfelelő áron tudják értékesiteni munkájuk gyümölcsét. Itt megvan a termelőkben a jószándék arra is, hogy a paprikatermelést előbbre vigyék, tehát megérdemlik a segitséget a kormányzat részéről.

A kormány, mint mindenkor, amikor a magyar faj megsegitéséről van szó, ebben az esetben is készen állott a segitségre.

ami párosulva a magyar akarással, minden függő kérdésben megtalálja a megoldást. A szövetkezet hiven altruista célkitüzéseihez, visszatérítést ad a termelőknek és ez az a vonzóerő, ami további munkára ösztönzi a szövetkezeti tagokat és ezért kell a szövetkezeti munkát minél szélesebb területekre kiterjeszteni.

A minisztert hosszasan ünnepelték beszédének elhangzása után, majd végigvezették a telepen, ahol a miniszter mindent a legaprólékosabban megtekintett. Ezután Érsekújvárra hajtatott, hogy megnézze a mult évben üzembehelyezett tizenhat köpáros paprikamalmot és müszáritót. Itt *Turóczy* Károly főispán és *Majthényi* József alispán köszöntötte a minisztert, aki válaszában hangoztatta, hogy a paprikaüzemek felállításával a belföldi fogyasztás ép úgy emelkedik, mint az export, anélkül, hogy a fogyasztási árat emelni kellett volna. A hatalmas paprikamalomban a miniszter megnézte az egyik szárítóban külön kezelt paprikafüzéreket, amelyeket az egyik kisgazda tenyésztett ki és ebből *a kormányzó úr részére őrölnek fűszerpaprikát.* A miniszter délután tért vissza a fővárosba.

Késik a bihács-knini vasútvonal megnyitása

Belgrád, november 15.

A *bihács-knini* 113 kilométer hosszú vasútvonal, amely lényegesen megrövidíti az utat *Zágrábból,* de különösen *Belgrádból* az *Adriáig,* a nagy terepnehézségekre és a kedvezőtlen időjárásra való tekintettel *a vasút nem készülhet el az előre megállapított határidőre,* 1941 október 1-re. A vasútvonal 10.5 százaléka alagutakon megy át és ez is fokozza a nehézségeket. *A vasutat a Batignelles francia vállalat épiti.*

DUNAI HAJÓ-SÉTA

a Budapesten vendégszereplő Hitler-Jugend csapatával

A kirakatok piros, kék és sárga fénycsikjaival pásztázott utcáin barnainges fiúk és díszbeöltözött leventék masiroznak pattogó ütemü induló hangjai mellett a máskor halkszavú Belváros szük utcáin a Vigadótól az Eskü-tér felé.

— Heil!... — köszöntik a katonatiszteket és az összegyült hatalmas tömeget a Hitlerifjak és zajos ünneplés közben a leventékkel együtt katonás rendben vonulnak fel a nagy fehér hajóra. *Blomquist* főkörvezető, *Magyarossy* Sándor tábornok, vitéz *Kudriczy* István ezredes és a leventevezetők elragadtatva szemlélik a tiszta tekintetü, erős fiúkat, akik vigabbnál-vigabb nótákra gyujtanak. *Már most megkezdődik a nemes vetélkedés: a két zenekar nagy buzgalommal igyekszik egymást túlzengeni.* Egyik oldalon csatadalt énekelnek a német fiúk, átellenben pedig a leventék dalolnak a sárganyergü sárga csikóról.

Ahogy távolodik a hajóállomás, a rengeteg integető kar és közelebb jön a ragyogó citadella, meg a Gellért-szobor, nótázás közben megkezdődik a nagy alkudozás.

A lehajtott nyakú kémény tőszomszédságában egy pehyhesállú leventé éppen pirosnyelü faragott bugyliját cseréli egy fekete pénztárcával,

közben pedig bőbeszédüen meséli új barátainak a nyelvnélküli oroszlán történetét. A várt hatás elmarad. A kölni Horst Kempe, aki az édesapja elektrotechnikai üzletében dolgozik, felvilágositja pesti kollégáját, hogy miért nem csodálkoznak a dolgon: *Frankfurtban is előfordult már, hogy egy híres szobrászmüvész főbelőtte magát, mert kifelejtette a ló nyelvét.*

— Mesés ez a pazar világitás, — lelkendezik barátja, Walter Hartelt, a waldenburgi tornászbajnok, aki mostanában az órásmesterség rejtelmeivel ismerkedik. — Esztendeje nem láttam ilyent. Nem hittem volna, hogy Budapest ilyen ragyogó város.

A többiek véleménye szerint is ez a csillogás a legszebb Budapesten; *nagy sikere van a fényárban üszó Halászbástyának, a Várnak, az apró lámpásokkal teletüzdelt Gellérthegynek és a ragyogó dunaparti szállodáknak.*

A hajó orrában két komoly fiatalember beszélget. Egyikük karján horogkereszt díszeleg, a másiknak címeres sapkája van.

— Te Sányi! — ha ti eljöttök majd hozzánk látogatóba, mi is mutatunk nektek érdekes városokat. De azt előre megmondhatom, hogy ilyen szépet, mint Budapest, sehol sem találsz, — mondja elismerően a német fiu, névszerint Herbert Haaf, a freyburgi rohamosztagvezető, aki Turul-jelvényt visel az ingén.

Már a vasúti híd alatt járunk, amikor a hajó széles ivben visszakanyarodik a Horthy-híd mellett pislogó világitótorony felé. Az ének egyre tüzesebb lesz: az Engelland-indulót dalolják a német fiúk, kipirultan, erős, csengő hangon.

— Ez most a legkedvesebb nótánk — magyarázza egy hatalmas, szőke fiú, a drezdai Helmut Graf. — Pedig nem sokan vannak most köztük, akik valóban rögtön mehetnének az angolok ellen. *En viszont már képzeit repülő vagyok, nem egy légicsatában is résztvettem már!*

Büszkén mutatja a karján az angol golyósurolta heget.

Amikor újra megnőnek a hajóállomás kék betüi és zárt sorokban sietnek a partra a fiúk, kezet szorit:

— Ha befejeztük győzelmes háborunkat, néhány hétre eljövünk Budapestre!

Az induló hangja távolodik és a csizmák kemény kopogása is halkul. A tömeg azonban még sokáig élteti a német fiúkat és a magyar leventéket, akik a Gellért-szálló felé igyekeznek, hogy a honvédelmi miniszter vacsoráján a fehér asztal mellett is megismerjék a magyar vendégszeretetet.

F. J.

Ma délután:

Leventeelőadás a Hitler Jugend tiszteletére

A Budapesten tartózkodó Hitler Jugend-különítmény tiszteletére a leventeifjúság díszelőadást rendez ma délután négy órakor a Magyar Művelődés Házában. A honvédelmi miniszter védnöksége alatt álló ünnepi előadáson a leventeifjúság különböző hazafias és népies jelenetekből álló képsorozatot mutat be a német vendégeknek.

A legnagyobb halás...

Tegnap délután a Vígszínházban zártkörű házi-főpróbát tartottak a „Vadmadár"-ból, amely tudvalevően egy fiatal elvált házaspár újra feléledő szerelméről szól. A második felvonás után a nézőtérről kisebb társaságával együtt a szünet alatt kijött egyik közismert ifjú színésznő. Néhány pillanatig hallgatott, aztán kisírt szemmel fordult a bárátnőjéhez és csak ennyit mondott halkan, de nagy meggyőződéssel:

— Visszamegyek az első urámhoz!

JÖN a „Zárt tárgyalás"

Az idei szezonban, mit tagadjuk, nem nagyon kényeztettek el benünket a magyar filmek. A jövő héten jön egy filmdráma, a „Zárt tárgyalás", amely nemcsak a külsőségekben, valamint a szereposztásában, hanem a belső tartalmában is komoly értéket jelent. A szüzsé elejétől végig irodalmi nívón mozog, a főszereplők pedig a magyar színészgárda élvonalából kerülnek ki. *Radványi* Géza a szerző és a rendező, a főszereplők pedig *Páger* Antal és *Tasnády* Mária. A sok vígjáték közt szinte üdítően hat ez a dráma, amely a jelek szerint hosszú ideig ki fogja tölteni néhány bemutatómozi műsorrendjét.

„Igy kell férjhez menni"

November végén jelenik meg *Kimisi* Andornak, a népszerű humoristának „Igy kell férjhez menni!" című vidám regénye, amelyben az agglegények derüs sorsát mutatja be, amely természetesen minden esetben házassággal végződik. A regény több fiatal pár életét dolgozza fel, ilyenformán ez az első magyar könyv, amely több happy enddel végződik. Igen érdekes a könyvnek *„Manci színésznő lesz"* című fejezete, amely egy fiatal primadonnajelölt életén keresztül a színházi világ kulisszatitkait mutatja be. *Manci a világot jelentő deszkákra vágyik*, de természetesen a végén ő is férjhez megy. A mai időkben annyira hiányzó humoros munka valószínüleg nagy sikert fog aratni.

Erdélyi képeskönyvek

A magyar közönség érdeklődése Erdély felé fordult s ez irodalmi téren is érezteti hatását. *Divatba jöttek az erdélyi „képeskönyvek"*, mert a közönség képekben is látni akarja azokat a tájakat, romokat, képzőművészeti és népművészeti alkotásokat, amelyekről mostanában oly sokat hall és olvas.

Az Erdélyt ismertető *népszerű* munkák nagy tömege mellett vannak magasszínvonalú s az intellektuálisabb olvasórétegeket érdeklő könyvek is. Az *Erdélyi városok* című képeskönyv például *valóságos kis remekmű*. *Makkai* László pompás tanulmánya tiszta képet nyujt az erdélyi városok fejlődéséről, stílusáról, multjáról. A képsorozat pedig, amit a könyvben találunk, *megkapóan szép és érdekes*, — különösen a régi metszetek.

Nagy sikerre számíthat a *Séta bölcsőhelyem körül* című, díszes kiállítású kis képeskönyv is, amelyben *a legismertebb erdélyi írók beszélnek szülőhelyükről* s rendkívül sikerült művészi felvételekben mutatják be szükebb hazájukat, otthonukat, családjukat, műhelyüket.

Az írók vallomásai szülőföldjükről, valóságos prózában írt *költemények*. Ezek a forró lirájú sorok gyönyörü példái annak a *magasabbrendü* hazafiságnak, amit irodalmunk erdélyi kiválóságai képviselnek. A pompás kis könyvnek, amelyet a *Révai Irodalmi Intézet* adott ki, úgy tartalma, mint képanyaga *csodálatosan szép* s nagyon alkalmas arra, hogy megismertesse Erdély szépségeit, sajátosságait s azt a *légkört* is, amelyet az ottani magyarság teremtett maga körül.

HAJNALODIK

Fekete István színműve a Magyar Színházban

Szilágyi Szabó Eszter, Páger Antal, Orsolya Erzsi és Komár Julia

Húsz évről beszél szerző, arról a húsz évről, amely Erdély számára a legkeservesebb volt. De ezért ne tessék azt hinni, hogy itt csak Zeitstückről van szó, a dráma más, sokkal többet ér, mint ebből a műfajból bármelyik. *Fekete* István, akit kicsit fogyatékosan már megismertünk előző írásai alapján: *író, akit most magához ölelt a színpad* és magához fogja ölelni a színház sokezerkaru közönsége is.

A *„Hajnalodik"* az erdélyi problémát viszi színpadra. Bátran, gátlások nélkül, az író tiszta tollával s az irodalom eszközeivel. 1918-ban kezdődik a dráma, akkor, amikor minden összedőlt és végződik ma, szinte tegnap vagy tegnapelőtt. A darab átkarol két évtizedet, de mégsem érezzük sem a közelmult riportizét, sem a húsz év előtti napok hatásos keretét. Ez az írás áll és él, ereje van, lendülete, íze és aromája. A „Feketeszárú cseresznye" sötétlilába ágyazott gordonkabúgása éled fel itt... Mit tagadjuk, *elszoktunk attól, hogy egy mai író ilyen bátran hozzányúljon a valósághoz. Fekete* István, akit a ma esti premier közönsége valószínüleg dübörgő tapssal fog üdvözölni, mint színpadi szerző úgy beszél a máról és a tegnapról, mint napjaink tanúja, akinek semmi eltagadnivalója nincs.

A mai színpad szinte hideglelősen fél minden mára vonatkoztatható alluziótól. *Fekete István darabja első sorától az utolsóig a mának szól*, anélkül azonban, hogy egy percig is éreznénk utalását a mához. Ez a dráma *írói eszközökkel megírt játék a közelmult napjairól*, minden szava és minden sora döbbenetes valóság. *Nemcsak egyszerű színdarab, — több annál.* Néhány jelenetében talán még a giccs határát is súrolja, de abban az értelemben, ahogyan a giccs az életet, a mai ember minden napjait idézi.

Az előadás — *Csathó* Kálman rendezése — a dráma minden dinamikus erejét és írói szépségét kihangsúlyozza. *Páger* Antal színészi alakítása áll előttünk, szinte mindenkit homályba borítóan, most, amikor ezeket a sorokat írjuk. *Ez a színészi munka ragyog és fénylik, harsog, üvölt és a pianinóban is a fülünkben van, életet sugárzik és igaz minden szavában, minden kitörésében, még a szótlanságában is.* Ez nem bonvivánszerep, mint mondjuk tavaly, a „Feleség"-ben, ahol kétszáz estén át láttuk kallódni az egyik legkiválóbb magyar színészt, — ez valami más. Az életet, a sors robogását érezzük most ennek a remek színésznek minden színpadi percében és szinte tapsolni is elfelejtünk neki: *nagy színész.*

Mellette a többiek szinte halványak. *Szilágyi Szabó* Eszter, az új színésznő néhány jelenetben igazi drámai magaslatokat ér el, *Mihályffy* Béla, *Földényi* László, valamint *Pálóczy* László tünnek fel mellette, megérdemlik azonban a közönség elismerését a többi szereplők is. *Orsolya* Erzsi, — akit régóta nem láttunk színpadon, — *még egy szemvillanásával is többet nyujt, mint sok „divatos" színésznő;* kellemes és megnyerő *Komár* Juliska alakítása és külön érdemrendet kell *Pártos* Erzsi mellére tűzni, aki főszerepet csinál egy epizódfigurából. *Makláry* János, *Eihary* Nándor s a többi kis szereplők, *Básthy* István díszlettervezővel együtt rászolgáltak a a közönség tapsaira. A darabnak néhány nem számottevő dramaturgiai hibája ellenére nagy sikere lesz.

UJHELY JÓZSEF

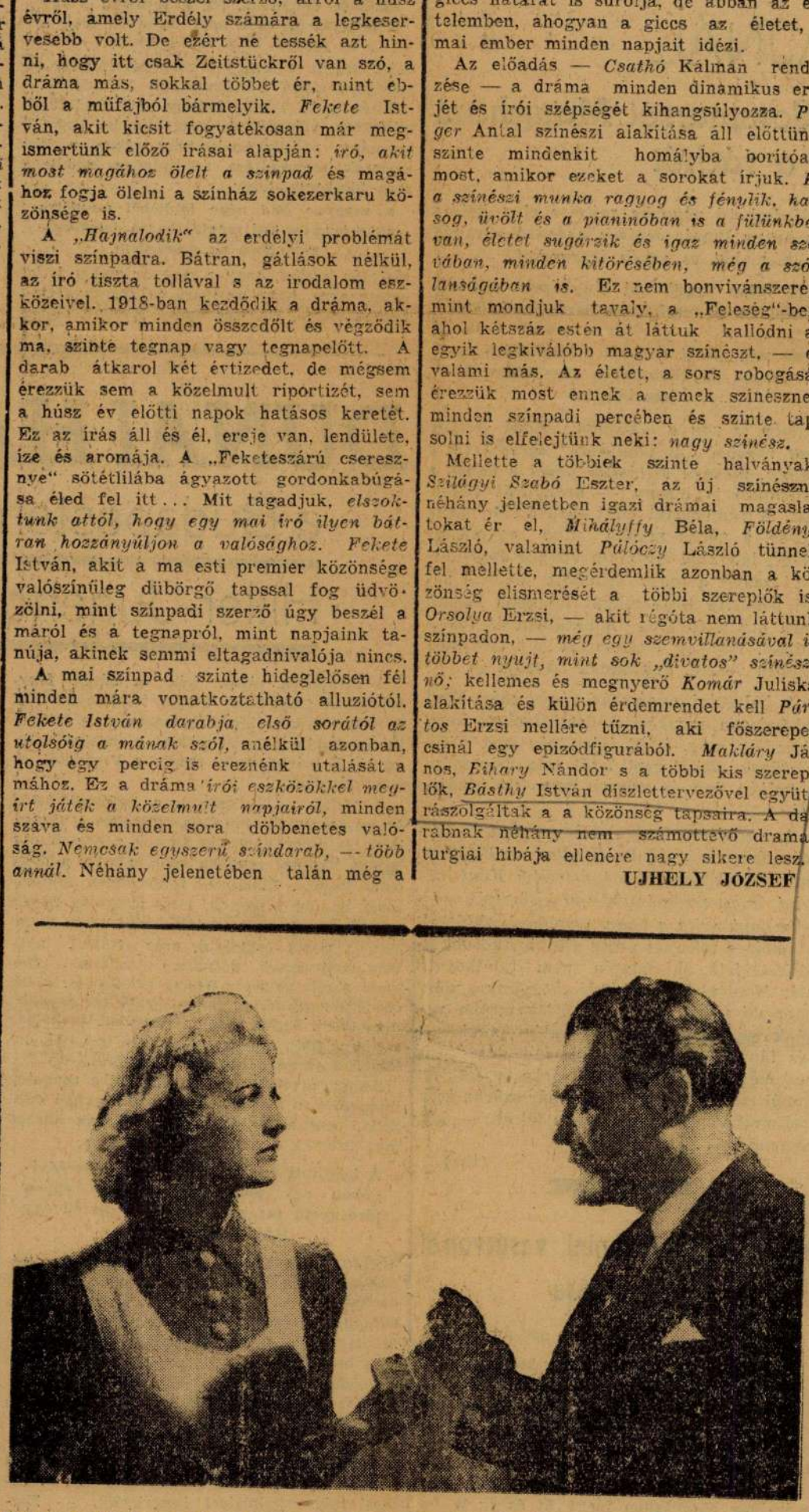

Hidvéghy Valéria és Kiss Ferenc a most forgatás alatt levő „Lángok" című filmjében

Kik lesznek a GYURKOVICS-FIÚK?

Nagyban folynak az előkészületek az új Herczeg-film, a „Gyurkovics fiúk" felvételeinek a megkezdésére. Az illusztris iró népszerű regényét Békeffy István irta át filmre és a gyártók nagyszabású előkészületekkel azon igyekeznek, hogy az 1900-as időket megelevenítő filmben a békeidőket a leghűségesebben adják vissza. A film a közeli napokban már műterembe is kerül. Öt fiatal színész játssza az öt Gyurkovics fiút: Gézu Szilassy László, Milán Perényi László, Gyurka vitéz Benkő Géza, Bandi C. Turáni Endre és Sándorka Puskás Tibor lesz. A női főszerepeket Turay Ida, Simor Erzsi és Árpád Margit alakítja. A szereplők listáján találjuk még Rajnay Gábor, Hajmássy Miklós, Somlay Artur, Rózsahegyi Kálmán és Makláry Zoltán nevét is. A film egyik legfiatalabb epizódistája a tehetséges Egressy Attila lesz, aki a közelmultban tünt fel néhány filmszerepével. A Herczeg-filmhez zenét Polgár Tibor irt. A Gyurkovics fiúkat maga a producer: Hamza D. Ákos rendezi.

Kassa országos zenei versenyt rendez

A visszatérés emlékére Kassa városa decemberben fiatal magyar hegedű- és zongoraművészek és énekesek számára országos zenei versenyt rendez. A Zeneművészeti Főiskola tanári karának öt tagját kérték föl zsürinek. Harminc évnél fiatalabb művészek pályázhatnak a zenei versenyre. Jelentkezési határidő: november 30. A versenyszabályzatot és a jelentkezési-ívet Kassa Vendégforgalmi Hivatala (Fő-utca 6) küldi meg az érdeklődőknek.

Mi mozi:

Szökevények

Ennek az amerikai kalandorfilmnek főhőse az a sihedertipus, amely bármenyire igyekszik is becsületes maradni, a körülmények mindig belesodorják a legváltozatosabb kalandokba, hogy állandóan a társadalom kivetettje maradjon. Gyilkosság miatt ártatlanul kerül börtönbe. Kiszabadulva onnan, a javitóintézet lakója lesz, ahonnan megszökik a felügyelő lányával, végigcsavarogja fél Amerikát s igy végre egy bankrablás véletlen lefényképezésével és a banditák rendőrkézre való juttatásával végre kiderül ártatlansága. Az amerikai dologtalan ifjúság sorsáról sokat moralizáló filmben sok izgalmas részlet is van. John *Garfield* és a legfiatalabb *Lane* nővér, *Priscilla Lane* rokonszenvesen játszák a tisztességükért és ártatlanságukért küzdő fiatal pár szerepét. *(Scala)*

Aranyváros

Az amerikai észak-déli harc, a déli honleány és az északi dalias kapitány külön szerelmi háborújával. A polgárháború az aranyvárosban, Virginia Cityben sürüsödik össze, ahonnan a déliek öt millió dollár értékü aranyat akarnak kicsempészni, hogy a háborút tovább folytathassák. A szabadságharc, a vadnyugat, a pionirok és a banditaélet romantikájával olvad össze ebben a pazar kiállitású filmben, amelyben *Kertész* Mihály rendező mindent beleadott az izgalmak fokozásra. Van itt földalatti börtön, titkos aranyöntöde, vad száguldások a prérin, postakocsirablás, erődostromlás, kémek harca, puskaropogás és természetesen humor és szerelem. A szőke és tejfehér *Miriam Hopkins* és a délceg nőhódító, *Errol Flynn* főhősei az elejétől végig izgalmas, érdekfeszitő és meglepetésekben gazdag nagyszabású filmnek. *(Décsi.)*

Cserebere

Az amerikai burleszkek mintájára készült magyar filmvígjáték a gazdag lányról és a szegény fiúról friss, fordulatos, eleven és sebestempójú. Nem nagyigényü film, de amit akar, azt kitünően szolgálja fel: szórakoztat, mulattat és nevettet. *Cserépy* László rendezésében a szereplők egytőlegyig kitünően megállják helyüket: *Bordy* Bella ügyes és kedves, *Szilassy* László hódító, *Kiss* Manyi elragadóan mulatságos, *Latabár* Kálmán csapongóan komédiázik, a többiek: *Somogyi* Nusi, *Köpeczi-Boócz*, *Mihályfy* Béla, *Tapolczay* Gyula, *Makláry* és *Sárossy* remekül formált típusokat elevenitenek meg. A vidám filmnek szép sikere van. *(Royal Apollo, Átrium.)*

Bástly István

Esti lipság 1941. jan. 4.

Baj van Salomeval

Olasz vígjáték az Andrássy Színházban

A szóbanforgó Salome azonos a legenda hősnőjével, czalkalommal azonban az idő már egy kicsit eljárt felette. *Salome már korántsem az a tüzről pattant, csábostáncú, kegyetlen és vérforraló szépség,* akiről festők és írók remekműveket alkottak — öreg asszony, aki a vígjátékíró szeszélyéből nem keleti *harcosokkal,* hanem egy patriarchális és szegényes királyi udvar *konyhájának* és *baromfiudvarának gondjaival* foglalkozik. Cesare Meano, a vígjátékíró ötlete *valóban frappáns.* Neró, a mindenható cézár hallott valamit a Salome-legendáról, hajóra ülteti egyik tábornokát és küldi a hercegnőért. Négy tartományt adna érte cserébe. Salome férje, a kicsit ütődött király — hogy a remek üzletet el ne szalassza — az öreg Salome helyett egy fiatal Delilát küld el, mint Salomet. Lesz, ami lesz, fő a négy tartomány — az isteni cézár úgy se egy öregasszonyra, hanem egy fiatal bajadérra kíváncsi.

A darab olykor brilliánsan megrajzolt történelmi karrikatura, máskor meg finoman árnyalt melodráma. Látszólag talán stilustörés ez, a vígjáték olykor elakad a komoly perceknél, a színészi játék azonban átsegíti a darabot ezeken az apróbb bukkanókon. *Vaszary* Piroska feladata a legnehezebb; groteszk karikatúrát kell nyujtania, viszont reá

bldja meg. *Mihályfi* Béla, *Törzs* Jenő, *Z. Molnár* László és *Pataky* Miklós alakítják a „cselszövőket", akik az új Salomet, *Szilágyi Szabó* Esztert Rómába küldik, a követség tagjai pedig *Hajmássy* Miklós, *Szakács* Zoltán és *Makláry* János. Egy pillanatra feltűnnek a színház fiataljai, csinos *Goll* Irén, *Szende* Bessie, *Andrássy* Mária és *Gajzágó* Denisé. A darabot *Vaszary* János fordította és rendezte, a díszlettervező pedig *Básthy* István.

(U. J.)

CSONGRÁD, A „FEKETE VÁROS“ nem ismeri a munkanélküliséget

Tündér Ilona nemzetsége egyszálig földbirtokos, makkegészséges és büszke nép

Csongrád, szeptember.

Parányi gyémánt csillog a pókhálók szövedékein, az ébredő madarak fázósan pittyegetnek a tiszai füzesben. Roham-léptekkel közeleg az ősz. Súg valamit titkon és amit mond, abba belesápadnak a füvek és falevelek. János bácsi bajszán is harmatcsepp gyöngyikél, ahogy ostorával elint a rókusi kistemplom felé:

— *Ott állott, a Tisza fodros vizén egykor a szépségesen-szép Tündér Ilona vára, a varázskastély. Ott várta a királykisasszony estelente a deli Árgyélus-királyfi udvarlásait. De hogy-hogynem, egyszercsak elmaradtak az udvarlások, elmaradt Árgyélus-királyfi, a szépséges Tündér Ilona pedig halálra búsúlta magát. A kastély alámerült a Tisza fenekére. Az árvánmaradt falut attulanfogva nevezik Csongrádnak.*

Fekete Városnak.

Igy mondja a hagyomány. Még azt is hozzáfűzi, hogy azóta az errevalósiak bús arccal járnak, sírván-sírnak a Tiszanyelte kastély után.

Ugylátszik azonban, vannak idők, amikor ez a bánat örömre oldódik. Igy most is, amint a mai hetivásáros napon beballag János bácsi kocsija a Templom-utcán. Csak ballagni lehet, mert a töméntelen nép alapos közlekedési akadály ilyenkor.

Csongrád élete szövetségben van a vízzel. A Tisza háromnegyed-körben átnyalábolja, *ott folyik a házak tövénél.*

„Aranyvízre“ épült város

Ami negyedkört meghagy, azt betölti a Holt-Tisza. Valamikor teljesen körülfogta a szeszélyes kanyar, de a szabályozáskor egy huszárvágással *elirányitották a folyót.* A város igy a szónak szoros értelmében *vízre épült.*

Ez az átka is, áldása is. Áldás, mert a Tisza vízénél jobb öntözőt elképzelni sem lehet. *A Bökénynél termékenyebb, áldott föld aligha van az országban.* Egy pillantás elég a kétésfélméteres kukoricaszárakra. *De átok is a víz,* mert a kétesztendős istencsapás alatt — mondja a városi mérnöki hivatal —

minden második házat megrongált a fakadékvíz.

Herke László dr. helyettes polgármesterrel beszélgetek a város életéről. Az emlékezetes Piroska-háborúskodások részbeni lezárása óta, két éve, ő intézi páratlan agilitással és hozzáértéssel a város ügyeit. Az ő érdeme, hogy az évek során elmérgesült viszálykodások után

most már végleg helyreállott az alkotó békesség.

— Csongrád — mondja *Herke* László dr. — tizenhét évvel ezelőtt alakult nagyközségből várossá.

Azóta megszerzett és megalkotott minden olyan intézményt, amelyre egy modern városnak szüksége van.

A lakosság egyharmad része kubikos, a többi őstermelő és törpebirtokos.

Egyetlen város az országban, ahol mindenkinek van egy darab földje.

A Kis- és Nagy-Bökényben, meg a Kilencesben látni azokat a 400 négyszögöles parcellákat, amelynek mindegyike valóságos paradicsom. Idegennek nehéz megfejteni, *hogyan lehet negyedholdon egész évre való kukoricát, krumplit, babot, borsót, hagymát, mákot és zöldséget egyszerre termelni.*

Ez a tökéletes helykihasználás rekordja. Itt minden családnak van legalább ekkora termőföldje. Szorgalom szerzette és ugyanaz műveli csodálatos eredménnyel.

Jó segítő a víz, az „aranyvíz“ — mint ők mondják.

Ez szövi szerencsésen az életük fonalát.

KOPROL KOPROL csokoládés hashajtó 12 fillér

Csongrád példát mutatott, talán az országban elsőnek, *hogyan kell letörni a békétlenséget és a szertelen politizálás szerencsétlenségét. Minden elégedetlenség és izgatás táptalaja a munkanélküliség, vagy az alamizsna-kenyér.*

Száműzték a munkanélküliséget

Valamikor Csongrád volt a szociáldemokrácia legnépesebb vidéki gyülekezete. Ma ezt a pártot nem ismerik a városban. Nem mintha más pártok jöttek volna helyébe. A város vezetőségének okos „politikája“, úgy intézte a dolgot, hogy *az üres locsogás és örökös ellenzékieskedés helyébe a munka lépett,* a folyton előnézés. Közismert tény, hogy Csongrád az ország legellenzékibb, mondhatni: vérig-kötekedő népe volt valamikor. *Ma mindez csak emlék* és az irígy vidék rosszmájú gunyolódásának talán gyakorta ismétlődő állítmánya.

— De — mondják a csongrádiak — *boldog, akit irígyelnek!*

Kétesztendő óta a város nem állott meg a munkában.

A sáros, kerékkötő utak eltüntek, aszfalt és betonutak épültek az egész városban.

Parkok, sétányok és fasorok nőttek a földből. Meg új épületek, magán- és közintézmények, élükön az emeletes modern városházával. *Most épült fel a Dob-utcai emeletes iskola és most tették le alapkövét az ország legmodernebb emeletes egészségházának, a Templom-utcában.*

Ez mind munkaalkalom. Annyi van belőle, hogy kevés az ember a betöltésére. Mert ezeken kívül még ott van az egész éven át elfoglaltságot adó hatalmas szőlőhatár. A csongrádiak azt mondják, hogy Valahogy így is van. *Az idén barackból, közepes termés mellett,*

ők az ország második Kecskemétje. „csak“ 56 vagónt exportáltak „Kecskeméti-nivón“,

vagyis kilónkint egypengős minimum-áron, kecskeméti export-csatlakozással. Nem panaszkodnak, *csak épen megjegyzik, hogy ekkora mennyiséget már szignálhatnának Csongrádról is,* nem föltétlenül *Kecskemétről...* A szőlő számonkérése most következik. Minden remény megvan a legjobbakra. Kivéve 600 holdat, amelynek *termését kamaszkorában agyonverte a jég.*

Csongrád *a világ legtüdővészesebb szögletének közepén fekszik.* E vidék fölött már meghúzták a halálharangot. És: sokan törték már a fejüket, *mi lehet az oka annak, hogy az alföldi népbetegségek statisztikája Csongrádra nem vonatkozik.* Ez a nép ösztönösen kiharcolta, hogy *az egészséges város mintaképe legyen az országban.*

Az egészséges nép városa

A nép életmódja, nem utolsó sorban a munkanélküliség megszüntetése következtében, *a modern egészségvédelem által megszabott irányoknak megfelelő. A terhes anyáknál és az újszülötteknél a zöldkereszt őrködik és istápol, az iskolásgyermekek napközi otthonokban kapnak egészséges ellátást. A felnőtteknek pedig, az életnívó maximálása folytán, ritkán van szükségük az orvosra.*

Két egészségügyi intézmény hiányzik még a városból. Az egyik: *a fürdő.* Egyetlen ilyen lehetőség van csak, a Tisza. Ez azonban higiénikus szempontból szóba sem eshet. Sajnos, nincs egyelőre fedezet;

megyei vagy állami segítséget szeretne a város egy közfürdő létesítésére!

Nagyon hiányzik a korszerű fürdő! A másik intézmény a kórház — megmondják őszintén —, nem elsőrendű hiány. Kitűnő magánorvosi kar mellett esetenkint a szentesi megyei kórházba szállítják az ápolásra szoruló betegeket.

De van az egyébként csinos fiatal város arculatán *egy nagyon csúnya szeplő.* Szégyenli is a lakosság, mert mindenkinek, aki az állomáson megfordul, szemébe tűnik.

A temető mellett elterülő cigánytelep ez!

Megszüntetésére egyelőre nem került sor, mert mint hírlik, *a megye intézményesen oldja meg a cigány-kérdést.*

A város tevékeny főmérnöke büszkén mondja el, hogyan intézte el a város az egészségtelen ivóvíz kérdését. Anyagi áldozatot nem sajnálva, *olyan bővizű ártézi anyakutakat fúrtak,* hogy

ma már minden második udvarban ártézi kifolyó ontja az egészséges ivóvizet.

Akinek még nincs kifolyója, az utcai kútról hordja a vizet.

Igy él Tündér Ilona népe. *Élete át, meg át van szőve a föld és a munka éltető szálaival.* Ez a kettő adja azt a boldog derűt, amely annyira sajátja Csongrádnak. *A tanyavilágban 16, a városban 8 elemi iskola ontja a tudományt.* Gimnázium, fiú- és leánypolgári is van. Megszerzi mindenki a neki való legalaposabb műveltséget. És mégis

Nincs utánpótlás a tisztviselőkarban

— panaszolja *Herke* dr. — *nem kap a város tisztviselő-utánpótlást. A csongrádi fiú, ha megszerezte az érettségit, vagy diplomát, nem kap két kézzel a nyugdijas íróasztal után, hanem visszatér a földhöz, vagy a pulthoz.* Izmos ez az életerő és nem a magyar munkakedv halódása!

Valahogy túlzásba is viszik a munkát. Erre enged következtetni a város egyetlen mozijának esete. Az engedélyes ugyanis arra kérte a várost, engedje el a bérösszeget, mert *részvétlenség miatt teljes ráfizetéssel járt az évadja.* Érdekes:

iskolai szempontból fokozott kultúrszomj, a szórakozásnál lanyhaság.

Meglepő ez, mert például amíg a 35.000 lakosú Szentes gimnáziumának népessége 10 év alatt 150 fővel csökkent, ugyanakkor a 25.000 lakosú *Csongrád 10 év alatt 150 fővel emelkedett.*

A tizenhétéves fiatal város — cseppet sem feketearcú város ez! — gyorsléptekkel érte el a megelégedett boldogságot. És némileg büszke is arra, hogy

mintája lehet a modern város fejlődésének.

Büszke egy kicsit, mert a csongrádi ember — légyen az apraja, vagy nagyja — nem veszi le a kalapját akárki idegen előtt. Joga is van az egészséges öntudathoz!

T. BALOGH JÓZSEF

A fasiszta párt meghivására Lorkovics Rómába érkezett

RÓMA, október 1. (NST)

Lorkovics, a horvát usztasa mozgalom titkára, aki a horvát külügyminiszter öccse, kedden Rómába érkezett, hogy érintkezésbe lépjen a fasisztapárt vezetőivel. Lrkovics Serena államminiszternek, a fasisztapárt titkárának meghivására érkezett az olasz fővárosba, ahol behatóan tanulmányozta a párt alkotásait.

Ujabb tárgyalások kezdődnek a Németbirodalom és a francia kormány között

Vichy, október 1. (NST.)

Darlan tengernagy még e hét végén Párisba utazik. Mivel a tengernagy már hosszabb ideje nem volt Párisban, francia politikai körökben azt hiszik, hogy újból megindulnak a párisi német nagykövet és a francia kormány között a megbeszélések, amelyek a szovjethábóru kitörése óta csak gazdasági tárgyalásokra szorítkoztak.

Reményt, hitet, támogatást kér Győrffy-Bengyel Sándor közellátási miniszter

A *„Magyar Élet Pártértesítője“* október elsején megjelent száma *Győrffy-Bengyel* Sándor közellátási minisztertől közöl nagy figyelmet érdemlő vezércikket *„Reményt, hitet, támogatást“* címmel. A miniszter érdekes cikkében egyebek között a következőket írja:

— A háború elsősorban *gazdasági* kérdés. Hogy ezt megnyerhessük, *politikai és gazdasági rendre van szükség.* Ezenkívül *szervezésre is szükség van,* világosan kitűzött tervek szerint való szervezésre. Mindenekelőtt meg kell állapítani, *mi áll rendelkezésre nyersanyagból és élelmiszerekből.* A meglévő készleteket be kell osztanunk és ez a beosztás csak a takarékosság figyelembevételével történhetik, *de igazságosan fog történni...* Vegye tudomásul minden magyar, hogy az országban van annyi élelmiszerünk és közellátási anyagkészletünk, hogy azokból a nemzet minden tagja igazságos mértékben fennakadás nélkül ellátható... *Leküzdhetetlen nehézséget nem ismerek.* Mindent meg fogok tenni, ami emberileg lehetséges. Közvetlen kapcsolatot akarok fenntartani a termelőkkel és fogyasztókkal és ha szükségesnek látom, személyesen győződöm meg a valódi helyzetről... Ezért mentem el tojáskereskedésekbe és ezért megyek el a jövőben máshova is. Érezze a magyar közönség, hogy *ismerjük és figyeljük a bajokat és igyekszünk segíteni a nehézségeken.* Ehhez azonban *nem elég a kormány munkája, bármily körültekintéssel dolgozik is, ha a nemzet minden egyes tagja nem támogatja a nehéz munkát teljes erővel, teljes akarattal.* Reményt, hitet, támogatást kérek, ebben az esetben az eredmény nem maradhat el.

Színházi estével ér tel
RÁCZ VALÉRIA
minden fellépése a
HANGLI KIOSZKBAN!

A MILLIOMOS

Bónyi Adorján vigjátéka az Új Magyar Színházban

Uj gazda vonult be a Magyar Színház épületébe, vitéz Bánky Róbert, aki ma este nyitja meg a színházát. Az első darab Bónyi Adorján vigjátéka, a „Milliomos", amely a szatira és a vigjáték határán áll. Miről is lehetne ma aktuálisabb szalóndarabot írni, mint a pénzről, amely változatlan nyugalommal mérgez és gyilkol

CSORTOS GYULA, TURAY IDA, PERÉNYI LÁSZLÓ, BILICSI TIVADAR

még ma, a fegyverek csörgése idején is. A milliomos, akiről a darab szól, utálja a pénzt, mert utálja az embereket, általában gyülöl és utál mindenkit, akivel az életben dolga volt. Nem egészen ok nélkül. Szétszórta vagyonát, kitagadja a családját s rideg akar maradni az élet elfutó utolsó szakaszában.

Ez a terve. A szándék azonban léket kap már az első napon, amikor előkerül „valaki" a családból, egy fiatal lány, a régen elfelejtett fiú friss felessége, aki gyereket vár. Az öreg — most már „szegény" milliomos kapkod és tévelyeg, rájön arra, hogy a vagyon egyben felelősséget is jelent és az utód, az emberi élet folytatása, az élet egyetlen értelme. Itt kap lélekzetet a darab a kicsit hosszadalmas expozíció után, itt érezzük a magaslati levegő tömör fényeit, egyszerre fojtó lesz a levegő a színpadon, éltet, elevenséget, szint kap minden, még a halott színpadi kellékek is. Bónyi Adorján darabjának ez a nem egészen új, de kifejezésmódjaiban mégis olyannyira hatásos és frappáns kulminációja ad értéket — és a siker ígéretét, a „Milliomos" kétségtelenül gazdagítja a nézőt, ha nem is pénzzel, de néhány érzéssel, amellyel a színházból távozik előadás után.

Csortos Gyula, parádés szerepe a darab, ő játssza a címszerepet, amely valóban nagyvonalú színészi alakításra nyujt alkalmat. Csortos nem is marad adós, a főpróba egy-két jelentéktelen kihagyásától eltekintve, végig érdekes és izgalmas az a figura, amelyet a színpadra állit. Van egynéhány felejthetetlen színpadi perce, a ma esti premier közönsége ezt bizonyára a régi nagy Csortosnak kijáró elismeréssel fogadja majd. A darab rendezője is ő — valamennyi alak hibátlanul a helyén van. Turay Ida régi naiva alakításaitól eltérően egészen új oldaláról mutatkozik be, halk, szinte eszköztelenül egyszerü, finom és meghatő. Könnyeztetően elragadó néhány pillanatban. Nagyon jó Bilicsi Tivadar leegyszerüsített, a tragikomikum szivárványszineiben csillogó alakítása, tetszett Perényi László, aki aránylag színtelen szerepéből is a maximumot hozta ki és dicsérettel emlékezhetünk meg a kitünő Köpeczi-Boóczról, a vidékről most felhozott nagyon tehetséges és érdekes Halasy Mariskáról, továbbá Földényi Lászlóról és Pethes Ferencről. A szép díszleteket Básthy István tervezte. Az Uj Magyar Színház mai megnyitása biztató és biztos sikert ígér.

UJHELY JÓZSEF

A Varázsfuvola ünnepi előadása

A Varázsfuvola 150-ik évfordulója alkalmából a Magyar-Német Társaság rendezésében ünnpei előadásban került színre tegnap este az Operaházban Mozart remeke. Az előadás előtt Pukárszky Béla egyetemi tanár tartott tartalmas ismertetőt. Az előadás középpontjában Koréh Endre állott s Isis főpapjának alakját a legmagasabbrendü művészetel és pompás énekének minden szépségével szólaltatta meg. Mellette Osváth Júlia adta a mozarti stilusban való újabb elmélyülésének kitünő jeleit. A finn származású Pilty Lea, a bécsi operaház tagja, mint vendég, az Éj királynője szerepét énekelte. Vendégszereplései ezúttal erőben kissé halványabb volt, mint megszoktuk tőle. Rösler Endre, Maleczky Oszkár, Szabó Ilonka, Jámbor László és Laurisin Lajos a jól bevált együttes tagjai. Ferencsik János, aki először vezényelte a Varázsfuvolát, biztos kézzel fogta az együttest, de a zenekar sokszor naturalista hangszineivel nem érthetünk egyet.

(td)

A „Kadettszerelem"

szereposztása ma délelőtt véglegesen eldőlt. A női főszerepet sok vita és megbeszélés után végül is Zsilley Margit kapta, akinek partnere a filmben Szilassy László lesz. A film többi főszereplői: Hidvéghy Valéria, Árpád Margit, vitéz Benkő Gyula, Kiss Ferenc és még egy néhány neves színész. A rendező Bán Frigyes. A film november végén vonul müterembe.

Új Zarah Leander-film:

Végtelen út

Minden színésznő karrierje során legalább egyszer elérkezik ahhoz a problémához, amikor választania kell a „világot jelentő deszkák", vagy pedig a nyugodt, boldog családi életet jelentő polgári élet között. Ez a mindig érdekes, ha nem is újszerü probléma kiinduló pontja *Zarah Leander „Végtelen út"* című új filmjének, amelyben az ünnepelt bécsi operaénekesnőnek, Antonia *Corvellinek* kell választania a férfi kedvéért, akit szeret, hogy visszavonul-e vele birtokára, vagy pedig továbbra is a reflektorok fényében marad.

Corvelli igazi színésznő; ha habozik és férjhez is megy, mégis visszatér a színpadra és ettől a pillanattól kezdve izgalmas, drámai eseményekben gazdag élettörténet indul meg sok izgalommal, hányódással, lemondással, fájdalommal, végül pedig a tragikus halállal.. A 48-as bécsi forradalmi napok adnak keretet a történetnek, amelybe tarka színfoltot vis zaz olasz vándor-operatársulatok pittoreszk élete, amikor úgy fordul az énekesnő sorsa, hogy ott kell közöttük bujdokolnia. *Zarah Leander* ezúttal nemcsak mint gyönyörü hangú énekesnő áll előttünk, akinek minden varázsa csodálatosan szép hangja, hanem mint elsőrangú drámai színésznő is.

A szélesen hömpölygő mese sok drámai momentumot sodor körülötte, amelyeknek mindegyike alkalmat ad, hogy a szív hangjai mellett megszólaltassa alakító talentumának mélységesen drámai húrjait is. Rolf *Hansen* rendezésében a svéd sztár mellett a kitünő Hans *Stüwe*, Siegfried *Breuer*, Éva *Immermann* és Agnes *Windeck* játsszák a film főszerepeit. *Zarah Leander* új filmjét csütörtökön mutatja be az Uránia.

Nem lesz ma premier a Royal Revűszínházban

A Royal Revü színháznak ma este kellett volna bemutatnia új müsorát, amelynek címe *„Tempo revü"*, sztárjai pedig Diana *Clayton*, *Rév* Erzsi, *Kóváry* Gyula és *Nádor* Jenő. Technikai akadályok miatt azonban a ma esti premiert nem lehet megtartani, úgyhogy az igazgatóság a bemutató előadást csütörtökre halasztotta. A ma estére szóló jegyeket a holnapi előadásra érvényesitik.

Kisértés — Tatán

A Hunnia pasaréti új mütermében készülő „Kisértés" cimü filmujdonság külső felvételeit a napokban készitették el Tatán. Az Esterházy-kastély festői parkjában Karády Katalin, Bulla Elma, Nagy István, Hajmássy Miklós és Halmay Tibor, a film főszereplői kerültek Eiben István felvevőgépe elé. A tatai kirándulás után ma már Farkas Zoltán rendező irányitásával Pasaréten, a müteremben dolgoznak.

Hilde Krahl

A TOBIS FIATAL SZTÁRJA, AKI A „KÉT LÁNYT SZERETEK" C. VIGJÁTÉKBAN KETTŐS SZEREPET JÁTSZIK.

SZÍNHÁZ, MOZI ÉS RÁDIÓ MUSOR

Jegyrendelő telefonok:
STADIUM: 14—00—00.
KULTUR: 18—99—99.
Díjmentes házhozszállitás.

OPERAHÁZ (3, ½8):
Szerda: Hegyek alján. (E).
Csütörtök: Rigoletto. (B).
Péntek (½7): Hovanscsina. (C).
Szombat: Pillangókisasszony. (D).
Vasárnap este: Nincs előadás.

NEMZETI SZINHÁZ (¼4, ½8):
Szerda: A piros bugyelláris. (IV.)
Csütörtök: A piros bugyelláris. (V.)
Péntek: A piros bugyelláris. (VI.)
Szombat: A piros bugyelláris. (VII.)
Vasárnap d. u.: Czongor és Tünde; este: A piros bugyelláris. (VIII.)

NEMZETI KAMARASZINHÁZ (8):
Minden este: Kaland.

MAGYAR MŰVELŐDÉS HÁZA (½8):
Szerda (5): Szülők iskolája.
Csütörtök (4, ½7): Filmelőadás: Aranyember és kultúrfilmek.
Péntek (4, ½7): Filmelőadás: Aranyember és kultúrfilmek.
Szombat (½5): Magyar Leányok akciójának diszgyülése;
este (½8): A Dolgozó Ifjúság müsoros estje.
Vasárnap (½8): Az Operaház vendégjátéka: Aida. (III. 1.)

VIGSZINHÁZ (8).
Szerda: Marie Rose. (S).
Csütörtök: Marie Rose. (K).
Péntek: Nyári zápor.
Szombat: Marie Rose.
Vasárnap d. u.: Marie Rose;
este: Marie Rose. (T).

UJ MAGYAR SZINHÁZ (4, 8):
Minden este és vas. d. u.: A milliomos.

MADÁCH SZINHÁZ (¼4, 8):
Minden este és vas. d. u.: IV. Henrik.

ANDRÁSSY SZINHÁZ (¼4, 8):
Minden este és vasárn. d. u.: Boldoggá teszlek.

FŐVÁROSI OPERETTSZINHZ (¼4, 8):
Péntektől minden este és vas. d. u.: Csodatükör.

KAMARA VARIETÉ (½9, szombat és csütörtök ½6, ½9, vasárnap ½4, 6, 9):
Minden nap: Ramazuri.

KOMÉDIA ORFEUM (½5, ½9)
Minden este, vasár- és ünnepnap d. u.: Minden tehén fekete.
Pénteken nincs előadás.
Szombattól: Utazás a hölgy körül.

ROYAL REVÜSZINHÁZ (½9, csütörtök szombat és vasárnap d. u. ½5).
Minden nap: Fortissimo!
Szerdától: Tempórevü.

NEMZETI BÁBSZINHÁZ (4, 8): Szombat, vasárnap d. u.: Soktudó fiú. Hétfő, péntek este: Toldi.

ERZSÉBETVÁROSI SZINHÁZ (¼6, ¼9 és vasárnap ¼4, ¾6, ½9) Minden nap: Fityfiritty.

MAGYAR MŰSZINKÖR (vas. ¼4, 6, 8): Postás Katica.

JÓZSEFVÁROSI SZINHÁZ (¼6, ¼9, vas. ¼4, ¾6, ½9): Mindennap: 2000 pengős férfi.

KISFALUDY SZINHÁZ (¼6, ¼9, vas. ¼4, ¾6, ½9): Mindennap: Becskereki menyecske.

BEMUTATÓ MOZIK:

ATRIUM (T.: 15-40-24.) ½6, ½8, ½10. Sz., V., Ü.: ¼4 órakor is. Leányvásár. **Híradó.**

BELVÁROSI HIRADÓ FILMSZINHÁZ IV., Petőfi-utca 6. (T.: 181-244.) Magyar-, Ufa-, Luce- és Fox-híradók. — A Kormányzó úr látogatása a vezéri Főhadiszálláson. A szövetségesek előnyomulása Keleten. Széchenyi-jubileum. Fehér veszedelem. (Kultúrfilm). Rajzos híradó Indokináról. Folytatólagos egyórás előadások 10—24 óráig.

CASINO FILMSZINHÁZ (Tel.: 383-102.) ½6, ¾8, ¾10. Sz., V., Ü.: ¼4 órakor is. Walt Disney parádé: Huncut kis kacsák. Híradók.

CITY (T.: 111-140.) ¾6, ¾8, ¾10-kor. Sz., V., Ü.: ¾4, ¾6, ¾8, ¾10-kor. Walt Disney parádé: Huncut kis kacsák. — Híradók.

CORSO (Tel.: 18-28-18.) ½6, ½8, ½10. Sz., V., Ü.: ¼4-kor is. Háry János.

DÉCSI FILMSZINHÁZ (Tel.: 125-952, 121-343.) Becsületből elégtelen. 5, ¼8, ½10. Sz. és Ü.: ¾3-kor is.

FORUM FILMSZINHÁZ (IV., Kossuth Lajos-u. 18. Tel.: 189-707, 189-453.) ¼6, ½8, ¾10. Sz., V., Ü.: ¼4-kor is. Ne kérdezd ki voltam. Híradó. 4-ik hétre prolongálva.

HIRADÓ FILMSZINHÁZ (VII., Erzsébet-körút 13. T.: 222-499.) Magyar-, Ufa-, Luce- és Fox-híradók. A Kormányzó úr látogatása a vezéri Főhadiszálláson. A szövetségesek előnyomulása Keleten. — Széchenyi-jubileum. Fehér veszedelem. (Kultúrfilm). Rajzos híradó Indokináról. Folytatólagos egyórás előadások 9—24 óráig.

OMNIA FILMSZINHÁZ (Tel.: 130-125. 138-071.) 5, ¼8, ½10. Sz., V., Ü.: 3-kor is. Csákó és kalap. 6-ik hétre prolongálva. Híradó.

PALACE (T.: 22-12-22.) 11, 2, 4, 6, 8, 10 órakor. Közbelép a feleségem. 2-ik hétre prolongálva.

RADIUS FILMSZINHÁZ (Tel.: 122-098, 120-564.) ½6, ¾8, ¾10. Sz., V., Ü.: ¼4-kor is. Intermezzo. 7-ik hétre prolongálva.

ROYAL APOLLÓ (T.: 222-002.) ¼6, ½8, ¾10-kor. Sz., V., Ü.: 4, 6, 8 és 10 órakor. Leányvásár. Híradó.

SCALA (T.: 11-44-11.) ¼6, ½8, ¾10. Sz., V., Ü.: 3-kor is. Háry János. Híradók.

URÁNIA FILMSZINHÁZ (Tel.: 146-046.) 5, ¼8, ½10, Sz., V., Ü.: ¾3 órakor is. A becsület lovasa. Prolongálva. Híradók.

MÁSODHETES MOZIK:

ADMIRAL (Tel.: 35-37-07.) 11, 1, 3, ¼6, ½8, ¾10. Manderley ház asszonya.

ASTRA (Tel.: 15-44-22.) ¼4, ¼6, ½8, ¼10-kor. V., Ü.: ½2-kor is. Balalajka. Híradó.

ATTILA MOZGÓ 2, 4, 6, 8 és 10 órakor. V. 11-kor is. Tarzan és fia. Híradó.

BROADWAY FILMSZINHÁZ (Telefon: 422-722.) ¼4, ¼6, ½8, ½10. Sz., V., Ü.: ½2-kor is. Első előadás mérsékelt. Dalol az éjszaka. Híradók.

CORVIN FILMSZINHÁZ (Tel.: 113-036.) Rövid ideig zárva! Átalakítás után mint premier-színház nyilik meg.

DÉLIBÁB (volt Winkler. T.: 490-130.) 6 és ¼9. V., Ü.: ½3, ¾5, 7 és 9 órakor. Manderley ház asszonya.

ELIT MOZGÓ 4, 6, 8, 10. V., Ü.: 2 órakor is. Dankó Pista. Híradó.

HOMEROS MOZGÓ (Tel.: 496-178). 4, ½7, 9. V. ½2-kor is. Manderley ház asszonya.

IPOLY FILMSZINHÁZ ¾4, ½7, ¼10. V. 1-kor is. Manderley ház asszonya.

KAMARA (T.: 423-901.) 11, 2, 4, 6, 8, 10 órakor. Az elsodort ember.

LLOYD (T.: 111-994.) ¼4, ½6, ½8, ½10 órakor. V., Ü.: ½2 órakor is. A nagy riport. 2-ik hétre prolongálva.

ODEON FILMSZINHÁZ (T.: 422-785.) ¼4, ¼7, ¾9. V. ½2, 4, ½7, 9 órakor. Manderley ház asszonya. Híradó.

OLYMPIA (Tel.: 423-188.) 11, 2, 4, 6, 8, 10-kor: Modern szimfónia.

ORIENT FILMSZINHÁZ (T.: 114-926.) ¼4, ½6, ½8, ¼10. V., Ü.: fél 2-kor is. **Édes ellenfél. Híradó.**

PALOTA (T.: 156-605.) ¼4, ½6, ½8, ½10. V., Ü.: ½2-kor is. Örvény. Híradó.

PATRIA (Tel.: 145-673.) 4, 6, 8, 10. V. 2-kor is. Dankó Pista.

RADAY MOZGÓ (Tel.: 382-581.) 5, ¼8, ½10. V. 2, 4, 6, 8, 10. A kegyelmes úr rokona.

REX (T.: 228-020.) ½5, 7, ½10. Sz. 2-kor is. V. 11-től. Ököljog. Híradók.

SAVOLY (Tel.: 14-60-40.) ¼4, ½6, ½8, ½10. V., Ü.: ½2-kor is. Dankó Pista. Híradó.

TISZTI KASZINÓ ZÁRTKÖRŰ FILMSZINHÁZ ½5, ¾7 és 9 órakor. 30-án: Érett lányok.

TIVOLI FILMSZINHÁZ (Tel.: 225-602.) 11, ¾2, ¾4, ¾6, ¾8, ¾10. Táncolj és szeress. Híradó.

TURÁN (T.: 120-003.) 11, 1, 3, ¼6, ½8, ¾10. Manderley ház asszonya.

VESTA (Tel.: 222-401.) 11, ½2, ¼4, ¼6, ½8, ½10. Sz., V., Ü.: 11, 2, 4, 6, 8 és 10 órakor. Rose Marie. 3-ik hétre prolongálva.

RÁDIÓ

Budapest I.: 12.00 Fohász. Himnusz. 12.10 Hanglemezek. 12.40 Hirek. 13.20 Időjelzés, vizállásjelentés. 13.30 Cigányzene. 14.30 Hirek. 14.45 Müsorismertetés. 15.00 Árfolyamhirek 15.20 Szalónzene. 16.10 Asszonyok tanácsadója. 16.45 Időjelzés, hirek. 17.00 Hirek szlovák és ruszin nyelven. 17.15 A tokaji aratermő szőlőtő. 17.45 Jazzhármas. 18.10 Rádió a rádióról. 18.20 Honvédmüsor. 19.00 Hirek magyar, német és román nyelven. 19.25 Az Operaház előadásának ismertetése. 19.30 Az előadás közvetitése: Hegyek alján. 21.00 Attila kardja. Hangképek. 21.40 Hirek. 22.10 Az opera második felvonása. 23.00 Hirek német, olasz, angol és francia nyélven. 23.25 Cigányzene. **24.00 Hirek.**

II.

SZÉP AZ ÉLET

Vaszary János darabja az Uj Magyar Szinházban

Vaszary János új vidám játéka: sokkal több, mint vidám játék. A bohózati keretbe ágyazott éles szatirában sok a mondanivaló. A kitünő és rendkivül tehetséges *Vaszary* János nem sokat törődik a müfaj és dramaturgia szabályaival. Elmondja mondanivalóit olyan helyzetben és stilusban, amilyenre éppen szüksége van. Kacagtat, ríkat, megdöbbent. Egészen egyéni amit csinál és ahogyan csinálja. Nem vitatható, hogy a háromórás kacagás közben olyan igazságokat mond el: életről, társadalomról, emberi gyarlóságokról, hibákról és erényekről, hogy eláll a lélegzetünk. Ezért kell elnéznünk minden játékos és merészen csapongó formát Vaszarynak, aki ragyogó ötletességgel hidalja át a színpad forgó képeit.

Bevalljuk: sokat és őszintén nevettünk, de elsősorban élvezettel hallgattuk szellemes párbeszédeit, amelyek néhol a legkiválóbb szatirikusokkal is versenyezhetnek. Janus-arcu író *Vaszary*. Nevettet — de ostoroz is. Nevet hibáinkon és addig tartja, amíg már nevel vele. Nem szabad könnyen, felületesen elkönyvelni ezt a vidám játékot, amely egy új müfajt hozott világra: az irodalmi értékü burleszket. Kétségtelen, hogy *Vaszary* Jánosnak eddig ez a legértékesebb darabja.

Az előadás minden bravúros bukfencet müvészien hajtott végre. Bilicsi Tivadar alakítása: esemény. Csontjáig érezte, mit akar Vaszary. Humorát már ismerte a közönség — most megismerte eddig ismeretlen müvészi képességeit is. *Hidvéghy* Valéria kitünő vígjátéki színésznő. Kellemes színpadi jelenség, játéka mértéktartó és finom. *Pataky* Miklósról ezúttal is megállapithatjuk, hogy kiváló jellemszinész. Sikere van. *Földényi* László igen nehéz szerepében bizonyitja, hogy széles a játékskálája. Humora férfias és élvezetes. *Köpeczi-Boócz* Lajos egy altisztet alakít: pompás figuráját nyiltszini tapssal jutalmazták. Kitünő.

A tehetséges *Bihari* Nándor, *Sugár* Lajos, *Bán* Ibolya, *Hódy* Gitta, *Bilinszky* Ibolya, *Molnár* Mátyás, *Jávor* Ervin, *Losonczy* Zoltán, vitéz *Márton* Sándor, *Balázs* János és *Szalma* Sándor kisebb szerepekben dicséretesen oldották meg feladatukat. *Fáy* Bála, mint boxbajnok kap tapsot, mulatságos figurájáért. A zenekiséret stilusos szerzője a kiváló *Losonczy* Dezső. A szép dísztleteket *Básthy* István tervezte. Ugy érezzük, a „Szép az elet" igen hosszú életü lesz.

Felkai Ferenc.

ARGIT (Kamaraszinház: Koncert). Színház: Szép az élet).

Esti Ujság, 1941. dec. 16.

CSÜTÖRTÖK, 1941 DECEMB

DÖN
az orvos

Az ügyészség *emberölés vétsé*
emelt vádat dr. Gerster Erzsébe
OTI orvosnő ellen. A vádirat ré
megjelölte a körülményeket, am
orvosnő felelősségrevonását szi
tették

Gyöngyi Jenő tizenöt éves fiata
tragikus tetanus-halála mi

A bűnügy vizsgálati stádiumába
volt folyamatban dr. *Dévényi* R

si vitának az anyag
tőzés védőoltásának
keletkezett. Mintho
i Jenő holttestének
lasztották, eleinte
nytalan volt.
— A kórház kórtörté
véleményezte az egyi
oka merevgörcs-f
lt. Erre kell következt
netekből, amelyek a
rházba való felvétele
száját nehezen tudta
ban görcsöket érze
dig merevség volt észl
— Szeptember 14-én,
án orvosai észlelése sz
tipikus merevgörcsök
azok teljes mértékbe

„Az orvoso

Ilyen előzmények után
)th Pál László törvénys
akértői véleményét ily
sze:
— Nem vitás a kórház
ntés szerint, hogy
Gyöngyi Jenő halálát
görcs okozta
fiatalember szeptember
y szegbe s *csak szeptei*
it hat nap mulva! — *n*
Ez a tény valamennyi o
sérült fiatalembert m
mentesíti a felelős
rmészetesen

Nincs már munkanélküli az északerdélyi sóvidéken

Hogyan fordult jobbra a rónaszékiek nyomoruságos sorsa

Rónaszék, február 25.

(Az Esti Ujság kiküldött munkatársától.)

Jó másfél óráig kanyarog a kis máramarosszigeti vicinális a havas hegyek között, míg az utas szemébe tűnik az egyik dombon a rónaszéki kálvária első stációja. Aztán még jobban megnőnek az óriási hegyek, a távolban két fehér templomtorony mered az ég felé és a jószemű ember meglátja már a völgykatlan mélyén meghúzódó falu faházacskáit is.

A Kuglizóhegy tövében állapodik meg a kis vonat. Az állomás előtt éppen buzgó igyekezettel húzza a zörgő szekeret egy kócos gebe, a rázós bakon ülő kisfiú pedig nagyokat suhint a levegőbe az ostorral.

— Menek a kastélyba a munkásokhoz — mondja, mikor szóbaelegyedünk vele és kioktat bennünket: javítgatják szorgalmasan a kastély megkopott falait, mert

ott fogják megalapítani a leventék otthonát.

Elmeséli azt is, hogy a kisöccse is jól ismeri már a szépséges kastélyt, mert ide jár minden délelőtt. *Apaffy Mihály erdélyi fejedelem kastélyának egyik szárnyában ugyanis az elemista nebulókat oktatják ezidőszerint.*

Tisztességtudóan leventesapkájához kapja a kezét Gáborka, amikor elbúcsúzik és útbaigazít bennünket a sóbánya felé.

Nem kell messzire gyalogolni, hamarosan feltünnek a sóhegyek, a beroppant tárnák, a fehér oszlopok és a fantasztikus alakok, amiket az eső és a szél faragott a sóból.

— Ez itt az Antal-bánya, amaz meg a Ferenc-bánya, amelyik legtovább működött — magyarázza készséggel egy bárányborkucsmás atyafi, akit legfeljebb hatvan évesnek nézne az ember, pedig bevallása szerint *nemrégi betöltötte a nyolcvanegyet.*

Nincs földhözragadt szegény

Sóbányász volt Varga Márton, amikor aztán a bányaüzem leállt, koldusbotra jutott. Pedig ő még a szerencsésebb emberek közé tartozott. Harmincöt pengőnyi összeget, a legnagyobb summát kapta kegydíj címén és csak a feleségét kellett tartani belőle, mert a fiai már felnőtt férfiak. Egyik „kollégája", a „Kopasz Jóska" azonban már szűkösebben élt: tíz kis gyereke van és kevesebb kegydíjat kapott, mint az öreg Márton.

— Nem is tudom mi lett volna, ha nem segítenek rajtunk végül is — tekint a messziségbe a vén magyar és nem is kell faggatni, pontosan elmeséli,

hogyan fordult jobbra a rónaszékiek nyomorúságos sorsa.

— Elsősorban is kiépítettük az országutat, jutott ott munka mindenkinek bőven, — mutat az öreg a sóhegyek alján húzódó útra, amin éppen egy bivalyosszekér döcög.

— Csuhéfonódánk is van ám már esztendeje

— büszkélkedik Varga Márton és meg is mutatja a falu közepén a házat, ahol naphosszat dolgoznak a rónaszéki lányok, asszonyok: *máléhéncsból készítik a különleges terítőket és befonják vele az üvegeket, kosarakat, meg a sokféle papucsot is.* Még kalapot is készítenek belőle, — jó lesz a nyáron a nap ellen a vendégeknek.

Mert

várják nagyon a vendégeket

a jó rónaszékiek. Tisztogatják, szépítik a sósvizű fürdőt és környékét, amely az Apaffy-kastély alatt csillog a hegycsúcsok fölé emelkedett téli nap sugaraiban. Sportszálló, üdülő nincs még a faluban, — annál jobb szívvel várja a nép a nyaralókat, akiket mégis illően fogadhatnak.

— A Kamill úrfi barátainak köszönhetünk mindent — folytatja az öreg és látni rajta, hogyha nem lenne olyan kemény természetű hegyvidéki ember, megsímogatná most szeretettel a napbarnított fiatal férfi, Almássy Kamill arcát, aki foglalkozására nézve a Magyar Élet Pártjának titkára Máramarosszigeten. Elmeséli az öreg, hogy „Kamill úrfi" sokszor kiruccan Rónaszékre a vicinálison és *mindig hoz magával valami jó hírt.*

Annak örültek talán legjobban, hogy

hosszúlejáratú kölcsönt kaptak a volt sóbányászok,

amivel aztán csinosra javíthatták a régi házakat, sőt némelyikük — mint például a faluszerte Tarkarigónak becézett bányász, — új faházat építettek a düledező viskók helyett. És hogy az elkényeztetett pesti turisták se panaszkodjanak, *vadonatúj ágyneműket és csergetakarókat kaptak a falubeliek.* Ezért „nyáridőben egészen olcsó lesz a szállás errefelé".

— Földhözragadt, éhes és ruhátlan ember nincsen ám már köztünk —

beszélt tovább az öreg Márton, amint az erdő szélére vágott ösvényen igyekszünk a faluba. Mert *az Erdélyi Szociális Szervezet keze is elnyult Rónaszékig és ruhát, meg cipőt adott a szegényeknek, a gyerekek pedig ingyen ebédet kaptak.*

Nem tettek senkivel kivételt, a faluban lakó román és rutén családokat a magyarokkal egyformán karolta fel a jótékony intézmények segítő keze.

Az ismeretlen embereket sorra süvegelik a faluban, a gyerekek pedig mindnyájan ezt kiáltják:

— Szebb jövőt!

Igy köszön mindenki, az a lobogóhajú kisfiú is, akiről megtudjuk, hogy a román Tite Petru ötödik fia...

A magyar és román asszonyok együtt verték meg Bulát Vladimirt

A csuhéjfonódában csakugyan szorgalmasan dolgozik a tarkaruhás asszonynép. Éppen valami régi nótát dalolnak. Öreg Márton egy idősödő néne felé int a deres fejével, aztán félrevon bennünket.

— Domokos Mihályné nevezetű ez az asszony és arról híres messze környéken, hogy

ő döntötte le a lábáról a gonosz Bulátot,

amikor elagyabugyálták a rónaszéki asszonyok — súgja. Megtudjuk tőle azt is, hogy Bulát Vladimir tíz esztendőn át garázdálkodott Rónaszéken. Gyűlölte a magyarokat, de az itt lakó román bányászokat is és néhány év alatt tönkretette a világhíres bányát.

Bulát Vladimir

leépítette a bányát,

a magyar és román munkásokat a regátba kényszerítette, a gépeket is leszerelték és elvitték a Kárpátokon túl.

Ezután történt, hogy egy borongós őszi napon, amikor *Bulát* Vladimir peckesen járkált az utcán, a templomba sietö nép között

összeszólalkozott az egyik munkanélküli román bányász feleségével.

Mocskolódó szavait meghallotta *Domokos* Mihályné, kirobbant belőle a keserűség:

mellbevágta a pöffeszkedő embert,

mire a koldussá tett magyar és román bányászok asszonyai alaposan helybenhagyták a gyűlölt férfiút. Csak a csendőrség tudta megmenteni a felháborodott asszonynép haragjától...

Akkor aztán visszautazott Bukarestbe.

A rónaszéki bánya pedig beomlott,

elöntötte a víz. Újra kellett fúrni...

— Sokan mentek át közülünk Sugatagra a fiatalabbak közül — meséli most már vagy tíz csizmás magyar, akik a görögkatolikus templom előtti téren verődtek össze. Mert Sugatagon emberségesebb volt a bányavezetőség és ma is működik a bánya. Gyorsjáratú lift rántja a mélybe a munkásokat és a karbidlámpák gyenge fényénél télidőben is derékig mértelenre vetkőzve bontják a csákánnyal a sófalakat. *És ha elfáradnak, bemennek a sókápolnába:* a föld mélyében templomot épített a természet a sóból, vaskos oszlopokkal, oltárral együtt, — a munkások meg csákányukkal még szebbre faragták.

Sósfürdő és meleg gyógyfürdő is van Aknasugatagon. De Aknaszlatinán is szép az élet: sós tavak, magas hegyormok és sűrű fenyőerdők vannak arrafelé is. A szlatinai Kunigunda-bánya beomlott még a cseh uralom alatt, — de most két bánya dolgozik és itt van a sóközpont is.

...Örvendezve rázogatják Kamill barátunk kezét a rónaszékiek.

— Ő hozott be minket a kincstárhoz — magyarázzák és lelkendezve mesélik, hogy

senki sincs már munka nélkül Rónaszéken:

favágók, vagy fafuvarozók lettek az erdőkincstárnál a volt sóbányászok és már nem bánják, hogy vége a régi mesterségnek.

FERCSEJ JÁNOS

Ülést tartott Berlinben

a háromhatalmi egyezmény állandó tanácsa

Berlin, február 25.

A háromhatalmi egyezmény állandó tanácsa Ribbentrop birodalmi külügyminiszter elnöklete alatt Berlinben rendkívüli ülésre ült össze. Az ülésen az olasz kormány képviseletében Dino *Alfieri* nagykövet, a japán kormány képviseletében Hirosi *Osima* nagykövet vett részt. Azonkívül jelen voltak a háromhatalmi egyezmény különböző bizottságainak vezetői. (MTI)

A tokiói szovjet-nagykövet megérkezett Moszkvába

TOKIÓ, február 25.

A *Nicsi Nicsi Simbun* stockholmi jelentése szerint Constantin *Szmetanin*, a tokiói szovjet nagykövet Tókióból jövet Mansulin keresztül hétfőn Moszkvába érkezett. Szmetanin ujságírók előtt kijelentette, hogy *már a közeljövőben vissza szándékozik térni Tokióba.* (MTI)

Különös, izzó szenvedéllyel teli játék egy sugárzó szépségű fiatal lány körül!
Uj hang, új téma, új sztár!

Kalóz

Irta: BABAY JÓZSEF. Zene: POLGÁR TIBOR. Rendezte: KALMÁR LÁSZLÓ

LÁZÁR MARIA, GOLL BEA, URAY, PERÉNYI, SOMLAY, BILICSI, TORONYI, MAKLÁRY

Ma premier! FORUM

Fej-

és derékfájás, émelygés, idegesség, tisztátalan teint gyakran csak az emésztési zavarok következménye. Ilyenkor is segít a DARMOL

NÉGYES

Asztalos Miklós vigjátéka az Új Magyar Színházban

A darab böse az a bizonyos közmondásbeli verem, amelyet másnak ásnak, — de a tettes maga esik bele. Két szélhámos párról van szó, akik megjelennek a Rivierán új áldozat után szimatolva s hamarosan fel is fedezik egymásban a legújabb alanyt, akit ki lehet fosztani.

„Akik megtalálták egymást" írta volna jó öreg Elynor Glyn a szá-

SIMOR, TURAY, PERÉNYI, FÖLDÉNYI.

zad elején és bizonyára rettentő érzelgös, szerelmi történetet kanyarított volna az ötlet köré. Asztalos Miklós a francia vigjátékirók receptjét veszi elő, a maga módján jelenetről-jelenetre belemerül s fokról-fokra harsányabban pezsgő komédiát írt a quartett tagjairól.

Egy kicsit lassú az expozició (ez annál inkább feltünő, mert hiszen a nézőtér már az első percekben tisztában van a szereplők előéletével és várható szándékaival), a mes azonban hamarosan belelendül a biztos kerékvágásba. Az egyik szélhámospárnál a férfi a főnök és a nő szelid, sőt ügyetlen kezdő, a másiknál fordított a helyzet. Az asszony gyakorlott, nagyvilági „királytigrist", vékony pórázon tartja maga mellett a férfit, aki szintén csak „szerződéses" kapcsolatban áll vele. A két pár megkezdi a harcot egymás ellen, mert biztosra veszik, hogy a másik hatalmas böröndjei csekk-könyvekkel és briliánsokkal vannak megrakva. Szabályos álarcosjáték folyik, amelynek vége a francia négyes szabályai szerint alakul: a párok helyet cserélnek. A legvidámabb és szinpadilag legjobb az utolsó felvonás, ahol kétségbeesett harc után végre kénytelen, kelletlen mindenki rájön a megmásíthatatlan tényre: mindenki a saját maga által ásott verembe esik bele.

Siklóssy Pál rendezése jó tempóban tartja az egész játékot, a premierig bizonyára megtörténnek majd a szükséges húzások is. Az egyik női főszereplő, Simor Erzsi alighanem most játssza eddigi leghálásabb színpadi szerepét. Elhisszük neki még a nemlétező milliókat is, olyan tökéletesen zsongliroz a játék szakadékos útvesztőiben, mint egy született milliárdos nő, aki amellett még életveszélyes is minden férfi számára. A ruhái az idei szezón legszebb színpadi kreációi. Turay Ida — bár nem Turay-szerepet játszik — csupa harsány burleszk ötlet és olykor még a sima állító mondatokra is nyiltszíni tapsot kap, olyannyira mulatságos. Ő jelenti a kedélyt a darabban. Hódító és hüvösen elegáns Perényi László, aki a szükségszerü bonvivános jeleneteit is remekül átvészeli. Földényi László pedig, ez a kemény és nehézfajsúlyú színész szinte meglepetésszerüen ragyogó vigjátéki színészként mutatkozik be. Bilicsi Tivadar szerepe kicsit szürke. Néhány jelenetben feltünik a nádszálkarcsú Bilinszky Ibolya, a dundi Fónay Márta és Losonczy Zoltán. A szép díszleteket Básthy István tervezte. **Ujhely József.**

Az Operaházban már készülnek a március 15-i díszelőadásra

Vitéz nagybányai *Horthy* Miklós, Magyarország kormányzója, a cserkészek legfőbb védnöke tiszteletére, mint minden évben, a Magyar Cserkész Szövetség az idén is megrendezi hagyományos díszelőadását március 15-én az Operaházban. Az ünnepi díszelőadás müsorán *Kókay* Rezsö „István király" cimü dalmüve és *Dohnányi—Galafres* „Szent fáklya" cimü táncjátéka szerepel. *Kókay* Rezsö öt részből álló operájának bemutatására már megkezdődtek az elökészületek az Operaházban és ugyancsak folynak a próbák a táncjátékból is, amely hosszú esztendök után teljesen új köntösben kerül felújításra. Az „István király"-ban *Závodszky* Zoltán énekli a cimszerepet és mellette *Fodor* János, *Dósa* Mária, *Jámbor* László és *Litassy* György lépnek fel a cimszerepekben. A diszelőadáson megjelenik politikai, katonai és társadalmi életünk minden vezető tagja és Magyarország Kormányzóját az előadás megkezdése előtt ezúttal egy délvidéki névtelen cserkész köszönti majd.

Pénteken temetik KISS IRÉNT

A magyar színészetet súlyos gyász érte *Kiss* Irén halálával, aki tegnap agyvérzés következtében elhúnyt. A nagy kómika, aki már hosszabb ideje nyugalombavonult, a Nemzeti Színház örökös tagja volt és hosszu esztendökön keresztül rendkivül sok vidám percet szerzett a müvészetével, magávalragó humorával és ritka kómikai készségével a közönségnek. Leginkább házsártos, pletykás öregasszonyokat alakitott és igensok, látszólag jelentéktelen szerepet vitt müvészetével sikerre. Az elhúnyt nagyszinésznöt, akinek emlékét sokáig megörzik mind színésztársai, mind pedig a közönség, pénteken délután félnégy órakor temetik a református egyház szertartása szerint a Kerepesi-úti temetöben. A főváros díszsírhelyet adományozott és *Kiss* Irént, mint a Nemzeti Színház halottját helyezik örök nyugalomra

(*) Ha áll a bál 50-edszer. A Komédia Orfeum farsangi revüje: „Ha áll a bál..." csütörtökön érkezik 50. előadásához. *Türk* Berta, *Feleky* Kamill, *Barna* Anci, *Kamilly* Judit, *Misoga* László és *Kovách* Árpád játszák a főszerepeket a vidám artistaszámokkal tarkitott revüben, amely eddig minden este zsúfolt ház előtt került színre.

Új német történelmi film: BISMARCK

A mult század második felében Európa történelmének kimagasló alakja volt *Bismarck*, a vaskancellár, akinek hatalmas egyénisége, csodáltos energiája és nagyvonalú koncepciói rányomták bélyegüket nemcsak Németország, hanem egész Európa sorsára. *Bismarck* volt ugyanis megteremtője a német egységnek, letörője a kis német fejedelemségek széthúzó politikájának, aki ügyes manövrirozással Oroszország, Ausztria és Franciaország politikáját kijátszva, a porosz vezérlet alatt egységbe fogta a németeket.

Bismarcknak erről a nagyszabású, akadályokkal és nehézségekkel telitüzdelt útjáról, amelyet a porosz földbirtokos junkerből lett vaskancellár hatalormajutásától egészen a versaillesi palota tükörtermében kikiáltott német egységig befutott, készitett a Tobis hatalmas filmet. Wolfgang *Liebeneiner* mozgalmas és drámailag kitünően csoportositott rendezésében érdekfeszitően lenyügöző ez a történelmi film. Látjuk, hogyan bontakozik ki a nagy államférfiúi elgondolás, hogyan küzdi át magát a Landtag ellenállásán, a német hercegségek által támasztott akadályokon, III. Napoleon ravasz politikáján, Ferenc József ambicióin és magának a porosz királynak, I. Vilmosnak sokszor ingadozó álláspontján keresztül a végső győzelemig.

Valóságos történelmi galéria vonul föl a filmben, megelevenitve a multszázad második felének Európa politikáját irányító nagy embereit. Látjuk leperegni a híres történelmi eseményeket, a Landtag és Bismarck összecsapását, a frankfurti kongresszust, a königrätzi csatát, a dán—porosz háborút. III. Napoleon és Bismarck emlékezetes találkozóját. Röviden: összesürítve kapunk tiz esztendöt Bismarck életéből, amely egybeforrt a németség történetével.

Monumentális film, amely sok politikai kulisszatitkot hoz elénk hiteles történelmi adatok nyomán. A vaskancellárt Paul *Hartmann* megszólalásig hüen állitja elénk. A nagyszámú szereplögárda élén, amelynek minden egyes tagja, de különösen az I. Vilmost alakitó Fridrich *Kayssler*, remek színészi alakitást nyujt. Ritkán kerül a közönség elé ilyen érdekfeszitő, izgalmas, valószerü és egyben müvészi történelmi film, mint a Bismarck, amelyet ma mutat be a Corvin-mozi.

Az 500-ik tányér

A Pesti színház még mindig a szezónnyitó darabjánál tart, rövidesen 150-edszer kerül színre a *„Tüzvész"*. Ez a jubileum egy másik jubileummal párosul. A darab harmadik felvonásában *Págernek* van egy nagy jelenete, amikor elveszti önuralmát, törnizüzni kezd és felborítja a terített asztalt. A színház igazgatósága még a premier előtt 120 darabból álló készletet vásárolt, bekalkulálva a törést — és a sikert. *Págernek* temperamentuma azonban túlnőtt a várakozáson, hasonlóképpen a darab sikere is. Tegnap ünnepelte a színház és Páger az 500-ik „Tüzvész-tányér" összetörését. A Pesti Színházban napról-napra nő a porcellánszámla s ugyanez a helyzet az anyaszinháznál, a Vigszinháznál is. Itt ugyanis a „Naplemente előtt". harmadik felvonásban lezajló vacsorajelenetben van hasonló szituáció, amelyben *Somlay* ökölcsapása nyomán törnek össze az edények.

(*) Uj népi vigjáték: „Bokrétás Marika". Az ismert népszinmüiró, vitéz *Pölöskei* János *„Bokrétás Marika"* cimmel uj népi vigjátékot irt, amelynek zenéjét *Murgács* Kálmán magyar nótaszerző komponálta. A darabot a kultuszminisztérium az egész ország területére véleményezte és igy azt a Népmüvelési Bizottságnak előadási engedélyért bemutatni nem kell. A levente és a népi mükedvelő előadásokra különösen alkalmas darab a szerző kiadásában most jelent meg könyvalakban.

SZINHÁZ, MOZI ÉS RÁDIÓ MÜSOR

Jegyrendelő telefonok:
Stádium: 14-00-00 Kultur: 18-99-99
Stádium-Corvin: 145-056
Dijmentes házhozszállitás

OPERAHÁZ (3, ½8):
Szerda: Manon. (E.)
Csütörtök: Falstaff. (B.)
Péntek: Álarcosbál. (C.)
Szombat (½7): Walkür. (Bsz.)
Vasárnap d. u.: Tosca;
este: Tell Vilmos.

NEMZETI SZINHÁZ (¼4, ½8):
Szerda: Nóra.
Csütörtök: A sasfiók. (V.)
Péntek: Bolond Ásvayné. (N. II.)
Szombat d. u.: Nem élhetek muzsikaszó nélkül. (Ifj. előadás.)
este: Bolond Ásvayné. (VII.)
Vasárnap d. u.: Nem élhetek muzsikaszó nélkül;
este: Niskavuori kenyér. (VIII.)

NEMZETI KAMARASZINHÁZ (¼4, ¾8):
Minden este és vasárnap d. u.: Koncert.

MAGYAR MÜVELÖDÉS HÁZA:
Szerda (3): Don Carlos. (Ifj. előadás).
este (½8): Törtetők. (A.)

Aki leigázta a tengert
(FAIRBANKS JR.)
PHÖNIX-MOZGO
PROLONGÁLVA!

Csütörtök: Nincs előadás.
Péntek (½8): Molinari-hangverseny.
Szombat (½8): Marnitz csodarevü.
Vasárnap d. e. (½11-kor): Álomváros. Sportrevü;
d. u. (4): Munkás-hangverseny;
este (8): Darányi-emlékest.

VIGSZINHÁZ (¼4, 8):
Szerda: Naplemente előtt. (C.)
Csütörtök: Bolond szerelmesek. (D.)
Péntek: Naplemente előtt.
Szombat: Naplemente előtt.
Vasárnap d. u.: Naplemente előtt;
este: Naplemente előtt. (R.)

UJ MAGYAR SZINHÁZ (4, 8):
Szerda: Négyes. (Bemutató).
Csütörtök: Négyes. (E.)
Péntek: Négyes. (F.)
Szombat: Boronkay lányok.
Vasárnap d. u.: Boronkay lányok;
este: Négyes. (A.)

MADÁCH SZINHÁZ (¼4, 8):
Szerda: Nero.
Csütörtök: Nero.
Péntek: IV. Henrik.
Szombat: Nero.
Vasárnap d. u.: Nero;
este: Nero.

PESTI SZINHÁZ (4, 8):
Minden este, szombat, vasárnap és ünnepnap d. u.: Tüzvész.

ANDRÁSSY SZINHÁZ (¼4, 8):
Minden este: Viharos szerelem. Vasárnap d. u.: Boldoggá teszlek.

FÖVÁROSI OPERETTSZINHÁZ (¼4, 8):
Minden este, vasár- és ünnepnap d. u.: Száz piros rózsa.

ROYAL REVÜSZINHÁZ (½5, ½9):
Minden este, csütörtök, szombat, vasár- és ünnepnap d. u.: Karnevál.

KAMARA VARIETÉ
Minden este (½9) szombat (6 9), vasár- és ünnepnap (¼4, ¼7, ½9):
Paródia parádé.

PÓDIUM KABARÉ (5, ½9):
Minden este és vasár- és ünnepnap d. u.: Nincs új a nap alatt.

NEMZETI BÁBSZINJÁTÉK (4, 8):
Minden este, hétfő és péntek kivételével: Kacagó est.
Hétfő d. u. és este: Toldi.

Péntek d. u. és este: Istvánka;
a többi d. u.: Ezüstfurulya.

ERZSÉBETVAROSI SZINHÁZ (½6, ½9, vasárnap ¼4, ¾6, ½9):
Péntekig: Legyen úgy, mint régen volt.

JÓZSEFVAROSI SZINHÁZ (½6, ½9, vasárnap ¼4, ¾6, ½9):
Péntekig: Fehér ló.

KOMÉDIA ORFEUM (½5, ½9):
Minden este, vasár- és ünnepnap d. u.: Ha áll a bál.

KISFALUDY SZINHÁZ (½6, ½9, vasárnap ¼4, ¾6, ½3):
Péntekig: Csókháború.

BEMUTATÓ MOZIK:

ATRIUM (T.: 15-40-24.) ½6, ½8, ½10. Sz., V., U.: ½4 órakor is. Behajtani tilos.

BELVÁROSI HIRADÓ FILMSZINHÁZ IV. Petőfi-utca 6 szám. (Tel.: 181-844.) Rádium. (Kultúrfilm). Kormányzóhelyettes választás. Rajzos hiradó a Todt-hadseregről. Lapplovasok. Magyar-, Ufa- és Luce-híradók. Folytatólagos egyórás előadások 10—24 óráig.

CASINO FILMSZINHÁZ (Tel.: 185-329.) ½6, ¾8, ¾10. Sz., V., U.: ½4 órakor is. Csak névleg.

CITY (T. 111-140.) ¾6, ¾8, ¾10-kor. Sz., V., U.: ¾4, ¾6, ¾8, ¾10 órakor. Behajtani tilos. 2-ik hétre prolongálva. Hiradó.

CORSÓ (T.: 18-28-18.) ½6, ½8, ¾10. Sz., V., U.: ½2-kor is. A boldogság komédiája.

CORVIN FILMSZINHÁZ (Tel.: 138-988, 339-584.) ½5, 7, ½10. Sz. V., U.: ½3-kor is. Bismarck. Hiradók.

DÓCSI FILMSZINHÁZ (Tel.: 125-952, 121-343.) ½6, ½8, ½10. Sz., V., U.: ½4-kor is. Szűcs Mara házassága.

FORUM FILMSZINHÁZ (IV. Kossuth Lajos-utca 18. Tel.: 189-707, 189-543.) ½6, ½8, ¾10. Sz., V., U.: ¼4-kor is. Haláltánc.

HIRADÓ FILMSZINHÁZ VII. Erzsébet körút 13. szám — Telefon: 222—499) Rádium. (Kultúrfilm). Kormányzóhelyettes választás. Rajzos hiradó a Todt-hadseregről. Jég és hó. Magyar-, Ufa- és Luce-híradók. Folytatólagos egyórás előadások 9—24 óráig.

OMNIA FILMSZINHÁZ (Tel.: 130-125, 138-071.) 5, ½8, ½10. Sz., V., U.: 3-kor is. Behajtani tilos. Hiradók.

PALACE (T.: 22-12-22.) 11, 2, 4, 6, 8, 10 órakor. Leányvásár. 6-ik hétre prolongálva. Hiradó. Első három előadás mérsékelt helyárakkal

RADIUS FILMSZINHÁZ (Tel.: 122-098, 120-564.) ½6, ¾8, ¾10. Sz., V., U.: ¼4-kor is. Csak névleg.

ROYAL APOLLO (T.: 222-002.) ¼6, ½8, ¾10 órakor Sz., V., U.: 3 órakor is. Beszélő köntös. Hiradók.

SCALA (Tel.: 11-44-11.) 5, ½8, ½10. Sz., V., U.: ¾3-kor is. Ördögtorony. Hiradók.

URANIA FILMSZINHÁZ (Tel.: 146-046. 5, ½8, ½10. Sz., V., U.: 3 órakor is. A keleti csata. Prolongálva. Hiradók.

MASODHETES MOZIK:

ADMIRAL (T.: 35-37-07.) 11, ½2, ¼4, ¼6, ½8, ½10. Operett.

ASTRA (T.: 15-44-22.) ¼4, ¼6, ½8, ½10. V. ¾2-kor is. Csákó és kalap. Hiradó.

BROADWAY FILMSZINHÁZ (Telefon: 422-722.) ¼4, ½6, ½8, ½10. Sz., V., U.: ½2 órakor is. Első előadás mérsékelt. Néma kolostor.

DÉLIBÁB volt Winkler. T.: 490-130.) 6 és ½9 V., U.: ½3, ¾5, 7 és 9 órakor. Fűszer és csemege.

ELIT MOZGÓ 4, 6 s. 10. V. U.: 2-kor is. La Conga. Hiradó.

HOMEROS MOZGÓ (Tel.: 496-178.) ¼4, ½6, ½8 ½10. V. ½2-kor is. Operett. Hiradók.

IPOLY FILMSZINHÁZ ½4, ½6, ½8, ½10. V. ½2-kor is. Egymásért. Hiradó.

KAMARA (T.: 423-901.) 11, 2, 4, 6, 8, 10. Bizsu. Első három mérsékelt.

LLOYD T.: 111-994.) ½4, ½6, ½8, ½10. V. ½2-kor is. Életre ítéltek. Hiradó.

ODEON FILMSZINHÁZ (T.: 422-785.) ¼4, ½6, ½8, ½10 órakor Vasárnap ½2-kor is. Európa nem válaszol. Hiradó.

OLIMPIA (Tel.: 423-188.) 11, 2, 4, 6, 8, 10-kor. Európa nem válaszol. Hiradó.

ORIENT FILMSZINHÁZ T.: 114-926.) ¼4, ½6, ½8, ½10 V., U.: ½2-kor is. Operett. Hiradó.

PALOTA (T.: 156-605.) ½4, ½6, ½8 ½10-kor. V., U.: ½2-kor is. Csákó és kalap. Hiradó.

RÁDAY MOZGÓ (Tel.: 382-581.) 5, ½8, ½10 órakor. V., U.: 2, 4, 6, 8, 10kor. Szivdobogás.

REX (T.: 228-020.) ½5, ¾7, 9. Sz. ¼4, ½6, ½8, ½10 órakor. V. ½2 órakor is. Aranyváros.

SAVOY (Telefon: 14-60-40.) ¼4, ½6, ½8, ½10-kor. V., U.: ½2 órakor is. Oroszlánkölyök. Hiradó.

TIVOLI FILMSZINHÁZ (Tel.: 225-602.) ¾4, ¾6, ¾8, ¾10. V., U.: 11, ¾2-kor is. Európa nem válaszol. Hiradó.

TURÁN (T.: 120-003.) 11, ½2, 4, 6, 8, 10. Operett.

VESTA (Tel.: 222-401.) 11, ½2, ¼4, ½6, ½8, ½10. V., U.: 11, 2, 4, 6, 8, 10-kor. A 3 testőr. 3-ik hétre prolongálva.

RÁDIÓ

BUDAPEST I. 12: Harangszó, fohász, Himnusz. 12.10: Szalonegyüttes. Közben. 12.40: Hirek. 13.20: Időjelzés, vizállásjelentés. 13.30: Honvédeink üzennek. (A vöröskereszt bajtársi rádiószolgálata.) 13.50: Cigányzene. 14.30: Hirek. 14.45: Müsorismertetés. 15: Árfolyamhirek, piaci árak, élelmiszerárak. 15.20: A 21-es honvéd gyalogezred zenekara. 16.15 Diákfélóra. 16.45: Időjelzés, hirek. 17: Hirek szlovák és ruszin nyelven. 17.15: Szájharmonikaszámok. 17.25: Református magyarok közt Észak-Franciaországban. (Előadás.) 17.45: Cigányzene. 18.20: Honvédműsor. 19: Hirek magyar, német és román nyelven. 19.25: Az Operaház előadásának ismertetése és közvetítése. Manon. (Dalmű 4 felvonásban.) Az I. felvonás után, kb. 20.10: Külügyi negyedóra. 21.40: Hirek. 22.10: Tánczene. 22.30: Az Operaház „Manon" cimü dalmüvének IV. felvonása. 23: Hirek német, olasz, angol, francia és finn nyelven. 23.25: Cigányzene. 24: Hirek. 0.15: Üzen az otthon. (A vöröskereszt bajtársi rádiószolgálata.) — **BUDAPEST II.** 18.25: Cigányzene. 18.45: Francia nyelvoktatás. 19.10: Zongora. 19.40: Mit kell tudni az elsősegélyről? (Előadás). 20: Hirek. 20.10: „Illat volt, elszállt." (Elbeszélés.) 20.35: Rádiózenekar. 21.35-től kb. 22.10-ig: Az Operaház „Manon" cimü dalmüvének folytatása.

Közel 400 millió pengős hitellel támogatja a hitelszövetkezeti hálózat a magyar gazdasági életet

Az OKH kongresszusa és közgyűlése

Ezernél több hitelszövetkezeti küldött, valamint a gazdasági és közélet számos kiválóságának jelenlétében folyt le a Pesti Vigadó termében az *Országos Központi Hitelszövetkezet* hitelszövetkezeteinek idei kongresszusa, valamint az intézet évi rendes közgyülése. A kongresszus és közgyülés közönsége nagy örömmel és megnyugással értesült, hogy

az OKH, valamint az egész hitelszövetkezeti hálózat az elmult év nehéz gazdasági viszonyai és a rendkívüli helyzet ellenére jelentős mértékben erősödött.

Örvendetes gyarapodást hozott elsősorban a Délvidék egy részének visszatérése, ahol számos olyan hitelszövetkezet működött, amelyeket még az OKH szervezett, de készséggel jelentették be csatlakozásukat a jugoszláv impérium alatt keletkezett hitelszövetkezetek is.

Az OKH kötelékébe tartozó hitelszövetkezetek száma az elmult esztendőben 1386-ról 1464-re, a hitelszövetkezetekbe tömörült családok száma pedig 666.000-ről 734.000-re emelkedett.

Ez a fejlödés a hitelszövetkezeti gondolat megerösödését mutatja, aminek legnagyobb bizonyítéka, hogy a történelmi Magyarországon 1917 végén a hitelszövetkezeti családok száma csak 635.000 volt.

Nagyarányú tőkeemelkedés

Nagyarányú emelkedést mutat a hitelszövetkezetek *saját tőkéje, amely 7 és félmillió pengővel 72 millió pengőre,* a takarékbetétállomány, amely 88 millió pengőről 118 millió pengőre és végül a hitelszövetkezetek által kihelyezett kölcsönök összege, amely egy év alatt *314 millió pengőről 356.4 millió pengőre nőtt.*

Tekintetbe véve azt, hogy az OKH közgyülésén előterjesztett mérleg adatai szerint a központ üzletrésztőkéje 22.6 millió, nyilt tartalékai pedig több mint 5 millió pengőt tesznek ki, az *egész hitelszövetkezeti hálózat saját tőkéje immár megközelíti a 100 millió pengőt.* Ezek a számadatok fényes bizonyítékai annak, hogy a hitelszövetkezeti hálózat elsősorban saját erőiből, de a központ hathatós támogatásával is az elmult nehéz gazdasági esztendőben maradéktalanul és *nagyon eredményesen teljesíti kötelességét*

s az ország kisembereit, főleg a falu földmives polgárságát a jogos hiteligények kielégítése terén minden rendelkezésre álló eszközzel támogatta.

Külön említést érdemel az OKH kötelékében működő hitelszövetkezetek *gabonaértékesítő tevékenysége,* amely már az ország 550 községére terjed ki és az 1940/41. gazdasági évben 1,358.000 q terményt forgalmazott 34 millió pengő értékben. Földbirtokpolitikai szempontból igen nagyjelentőségüek az *OKH földbérlő hitelszövetkezetei,* amelyeknek száma az 1941. év végén 95 volt, 129 földbérlőszakcsoporttal, 64.000 kat. hold bérelt területtel és 15.000 bérlő taggal. Különleges hivatást teljesítenek az OKH által irányított *földmunkás vállalkozó szövetkezetek.* A központilag végzett munkák vállalati összege 3 millió pengő volt a mult évben, a foglalkoztatott munkások száma 215.000, a munkanapok száma 250.000, a munkások összkeresete pedig 2,500.000 pengő volt.

Schandl Károly előadása

A hitelszövetkezetek kongresszusát *Beöthy* László, az OKH elnöke nyitotta meg, majd *Schandl* Károly dr. titkos tanácsos, az OKH alelnök-vezérigazgatója tartotta meg nagy érdeklödéssel várt előadását *„A pénzügyi helyzet és a hitelszövetkezetek"* címen. Örömmel üdvözölte Bácska és Muraköz visszatért hitelszövetkezeteit, majd hangsúlyozta, hogy *Széchenyi* eszméit követve a hitelszövetkezetek a mostani rendkívül súlyos helyzetben nemcsak a polgárság takarékosságát és hitelszükségleteinek kielégítését szolgálják, hanem

a gazdasági és pénzügyi élet útvesztőjében megbízható vezetői is a kisembereknek.

Az ország gazdasági és pénzügyi helyzetét vizsgálva megállapította, hogy gazdasági erösödésünk több irányban kétségtelen. Az ország területe örvendetesen gyarapodott s gazdasági önellátásunk is majdnem tökéletes lett. Ezúttal nem kell tartanunk a pénzromlás veszélyétől, már csak azért sem, mert

a kormány gondoskodik arról, hogy a spekuláció a piacon, a kereskedelmi forgalomban és a tőzsdén ne kövessen el betöréseket.

A hitelszövetkezeti takarékbetétek 30 millió pengős emelkedése a legszebb bizonyítéka annak, hogy az ország lakosságának bizalma a hitelszövetkezetek iránt jelentős mértékben megerösödött s kétségtelen, hogy a hitelszövetkezeti hálózat a magyar pénzügyi és gazdasági rend egyik legerösebb pillére. A hitelszövetkezetek a rendkívüli időkben sem szüntették be a hitel folyósításokat s a központ is szívesen engedélyez a termelés fejlesztésére a rendes hitelkereteken kívül nagyon olcsó középlejáratú kötelezvénykölcsönöket. Ezután a kongresszus közönségének lelkes helyeslése mellett ismertette a mult évi fejlödés figyelemreméltó adatait, majd határozati javaslatot terjesztett a kongresszus elé, amelyben kimondotta, hogy *az OKH kötelékébe tömörült hitelszövetkezeti hálózat gazdasági és erkölcsi erejét felajánlja a bolsevizmus ellen küzdő nemzet céljaira.*

A nagy tapsal fogadott előadás után báró *Shell* Péter, Kassa főispánja, a Kassai Ipari Hitelszövetkezet elnöke tartott előadást a *hitelszövetkezetek időszerű feladatairól.* Kiemelte, hogy a hitelszövetkezetekre igen fontos feladatok várnak a milliárdos mezőgazdaságfejlesztő programban. Az időszerű feladatok közül kiemelte a szövetkezeti gabonatárházak minél nagyobb számban való létesítését, a tenyészállatkölcsönök kiterjesztését, a hitelszövetkezetek bekapcsolását a területgyarapító és talajjavító akciókkal kapcsolatos hitelmveletekbe.

Az OKH közgyülése

Az előadásokhoz *Mikó* Gábor, a Tiszántúli Körzeti Hitelszövetkezet ügyv. igazgatója, *Fölföldy* László, a Putnok—Bánrévei Tak. és Hitelszövetkezet igazgatója, dr. *Sebestyén Mihály,* a Szolnoki Hitelszövetkezet igazgatója, *Arpássy* János, a Zentai Hitelszövetkezet ügyvezetője és *Németh* László esperesplébános, a Szentendrei Hitelszövetkezet elnöke szólottak hozzá.

Ezután a kongresszus letárgyalta az OKH által kezelt különböző alapok jelentéseit, majd kongresszusi titkárrá megválasztotta *Wanke* Gusztáv OKH igazgatót.

A kongresszus után *Beöthy* László elnök megnyitotta az OKH rendes közgyülését, amely letárgyalta az igazgatóság jelentését és az 1941. évi zárszámadásokat s jóváhagyta az *540.166.89* pengő tiszta nyereségre vonatkozó igazgatósági előterjesztést. Majd *Krudy* Ferenc, *Pulnoky* Móric, *Szomjas* Lajos, vit. dr. *Darányi* Béla és vitéz *Patacsy* Dénes igazgatósági tagok megbizatását újabb három évre meghosszabbította, a felügyelőbizottság új tagjaiul dr. *Pataky* Károly min. osztályfönököt és dr. *Herkély* Tibor min. tanácsost megválasztotta s *Farkas* Béla és *Szabó* Sándor felügyelőbizottsági tagok mandátumát meghosszabbította.

A nagy érdeklödés mellett lezajlott kongresszus és közgyülés után a résztvevök a Pesti Vigadó termeiben közös ebére gyültek össze.

Vitéz Horthy István kormányzóhelyettes jelenlétében felavatták a kassai honvédalakulatoknak adományozott öt csapatzászlót és kürtöt

Kassa, március 26.
(Magyar Távirati Iroda)

Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén fényes keretek között avatták fel a Kassán állomásozó honvédalakulatoknak adományozott öt csapatzászlót.

A kormányzó urat vitéz nagybányai Horthy István kormányzóhelyettes képviselte, akinek magas közjogi méltóságában ez volt első kassai látogatása.

A város lakossága örömmel és lelkesedéssel készült a magas látogatásra.

A repülötéren a Repülö-Akadémia növendékeiből alakított díszszázad állt sorfalat és tíz órára már összegyülekeztek a fogadáson résztvevő előkelőségek.

Megkoszorúzza a fejedelem sírját

A kományzóhelyettes repülögépe 10 óra 20 perckor érkezett meg a város fölé, egy kört írt le, majd

símán leszállt a repülötér szélén.

Amikor kiszállt a gépből,

a zenekar a Himnuszt játszotta és az ütegek 33 díszlövést adtak le.

Az üdvözlések után a kormányzóhelyettes kíséretével és a a fogadására megjelent előkelőségekkel

a Honvédek Utján a lakosság tomboló éljenzésétől kísérve a Dómhoz hajtatott.

Itt fogadta a hadosztályparancsnok és a honvéddíszszázad parancsnokának jelentkezését, majd *dr. Pohl* Sándor polgármester üdvözölte néhány meleg szóval a város közönsége nevében. A dóm kapujában dr. *Madarász* István megyéspüspök, *Tost* Barna prelátus, a dóm plébánosa és a székeskáptalan tagjai fogadták a kormányzóhelyettest, aki ezután lement a kriptába és

hatalmas babérkoszorút helyezett a Nagyságos Fejedelem sírjára.

A koszorú szalagján ez a felírás olvasható:

„Horthy István kormányzóhelyettes — a Nagyságos Fejedelemnek."

„Ezzel, vagy ezen"

A kegyeletes aktus után a Kormányzóhelyettes kíséretével együtt gépkocsiba szállt és a Főutcán felsorakozott lakosság szünni nem akaró lelkes éljenzése közben az ünnepség színhelyére hajtatott. A hadtestparancsnokság előtti Báthory István-téren a Himnusz hangjai közben

fogadta nemes testhali Jordán János ezredesnek, a kivonult csapatok parancsnokának jelentkezését,

majd elfoglalta helyét a díszemelvényen.

Pohl Sándor polgármester beszéd kíséretében

átadta a Kassa város közönsége által adományozott három csapatzászlót és kürtöt.

A zászlók átvétele után a Kormányzóhelyettes a Kormányzó úr Öfőméltósága által a szovjetoroszországi harcokban résztvett légvédelmi tüzérosztálynak, gépvontatású könnyű tüzérosztálynak és felderítő zászlóaljnak adományozott szalagokkal feldíszítette a zászlókat. A szalagokon ez a felírás áll:

„Vitéz nagybányai Horthy Miklós — Ezzel vagy ezen!"

Miután a zászlóanyák feldíszítették szalagjaikkal a zászlókat, *Ákos* István római katolikus és *Vikár* Ödön protestáns tábori lelkész mondott avatóbeszédet.

Ezután *Jordán* János ezredes, a kivonult csapatok parancsnoka megköszönte az adományozott zászlókat.

Büszkék vagyunk rá — mondotta —, hogy zászlóinkat Kassa, az ősi kuruc város és a vörössipkások fellegvárának közönsége, valamint Abauj-Torna vármegye közönsége adományozta.

Díszebéd

Délben a helyőrség tisztikara a kormányzóhelyettes úr tiszteletére

díszebédet adott,

amelyre hivatalosak voltak az egyházi és polgári vezető személyiségek is. A díszebéden vitéz szentsimoni *Lakatos* Géza altábornagy pohárköszöntőt mondott a kormányző úr öfőméltóságára és a kormányzóhelyettes úr öfőméltóságára.

Amikor a kormányzóhelyettes eltávozott az ebédről, a megjelentek hosszasan és lelkesen ünnepelték.

A repülötéren a kormányzóhelyettes a Himnusz hangjai közben ellépett a repülőakadémia növendékeinek díszszázada előtt. A repülőgép 15 óra 10 perckor az ütegek díszlövései közben emelkedett a levegőbe és Budapest felé vette irányát.

Hatszáz halottja van Páris légibombázásának

PÁRIS, március 25.
(Stefani.)

A *Matin* közli a március 3-i angol bombázás áldozatainak hivatalosan megállapított pontos számát. *A brit támadás során 600 ember vesztette életét, 1500-an sebesültek meg s 350 ház omlott be.* A brit bombázás által okozott károkat a lap *hét milliárd frankra becsüli,* beleszámítva ebbe az összegbe az áldozatok családjainak adandó életjáradékot is.

Az Esti Ujság színháza

Vén diófa

Operettbemutató az Uj Magyar Szinházban

Csupa tavaszi mosoly, tarka operettderü és halk lira az Uj Magyar Szinház hagyományos tavaszi operettje, a „Véndiófa", amelyet ma este mutat be a színház. Sok szó esik már évek óta az operett haldoklásáról, addig azonban él és virul ez a műfaj, amig van hozzá

FEDÁK, TURAY, SIMOR, HIDVÉGHY.

értő librettista, — aki hisz az operettben. Szilágyi László ma talán az egyetlen, aki érti és el tudja találni a közönség ízlését. A „Véndiófa" a legjobb müve eddig. Nem a szabályos operettlengeséget kapjuk olcsó viccekkel és hamis szentimentalizmussal, hanem értelmes, fordulatos és nagyon mulatságos történetet, amelyben nincs egy percnyi unalom sem. Ügy csillog és csobog ez a kellemes történet, hogy még az operett esküdt ellenségei is vörösre tapsolják majd a tenyerüket és alig ha túlozunk, ha legalább 150 előadást várunk a főpróba sikere után.

Miről van szó? A cimben szereplő „Véndiófa" egy árnyas, lombos budai vendéglő, amelynek gazdája *Fedák* Sári, személyzete pedig a család hölgytagjaiból kerül ki. Természetesen konkurrencia is van, a neonfényes jazzmuzsikától hangos Claridge, amellyel életrehalálra birkózik Fedákék kocsmája. A büszke, nagyvilági szórakozóhely kénytelen beadni a derekát — nem is lehet csodálni ezt, hiszen Fedákkal nem lehet konkurrálni.

Szóról szóra igy van ez, *Fedák* ismét a „nagy Fedák", aki úgy játszik a közönség hangulatával, ahogy akar. A szereposztás pedig több mint tékozló. *Simor* Erzsi, a primadonna olyan szép, *hogy az már szinte valószinütlen, Turay* Ida egy „irodalmi" dizőzt alakit, robbanó burleszkhumorral, *Hidvéghy* Valéria kis szerepében is felhivja magára a figyelmet és dicserettel irjuk ide a most debuttáló igen tehetséges *Szép* Ilonka nevét, akit már filmről ismerünk s aki most a színpadon is biztatóan indul el. *Perényi* László, a bonvivan, karcsú, mint egy Appolo, *Bilicsi* Tivadar, *Juhász* József és *Pethes* Sándor olyan utánozhatatlan komikus trió, hogy szinte a lélegzetünk is elakad a kacagástól. Szivesen és örömmel dicsérjük meg a kisebb szereplők közül még *Földényi* Lászlót, *Kollár* Liviát, *Köpeczi Boócz* Lajost és a többieket is. *Fényes* Szabolcs muzsikája csupa melódia és harsány derü, a kitünő filmzeneszerző majdnem minden száma sláger. *Básthy* István szép dizleteit dicsérjük még, továbbá *Tihanyi* Vilmos rendezését és *Endre* Emilt, a karnagyot. A darab igazi tavaszi nagyágyu.

U. J.

Vándorszinészek a Hunniában

A Hunnia mütermében különös színésztrupp áll ma a felvevőgép elé. Ripacsok, igazi vándorszinészek, századeleji komédiások tarka együttese, akiknek igazgatója Mály

MÁLY GERŐ

Gerő, bonvivánja pedig a nótaszerző Fráter Lórándnak adja ki magát. Most forgatják ugyanis a Mester-film produkciójában készülő *„Fráter Loránt" cimü filmet és a nótás huszárkapitány életének egyik kedves epizódját játszották a felvevőgép előtt, amikor a szilágysomlyói vándorszinészegyüttes előadásra készül. Szilassy László alakitja az ál-Fráter Lórántot, aki, mivel egy helybeli urikisasszonyba reménytelenül szerelmes, bubánatában egy kurtakorcsmába veszi be magát és nem akar megjelenni az előadáson. Az igazi Fráter Lóránt, Páger Antal menti meg a ripacstársaságot azzal, hogy ő lép a színpadra. Kalmár László rendezésében készülnek ezek a mulatságos jelenetek. A női főszerepeket egyébként a filmben az uj sztár, Goll Bea és Tőkés Anna játsszák.*

Walt Disney-filmparádé a Casinóban

„SZINES TAVASZ"

A tavasz még csak alig bontogatja rügyeit a valóságban, a Casino vetítővásznán azonban a legpompásabb színekben teljesen kivirágzott már a maga üdeségében, frissességében és vidámságában. A mai idők nagy mesemondójának, *Walt Disneynek* hat bübájos, színes rajzosfilmje szerepel ugyanis a müsoron, csillogó igazi gyöngyszemei a „hetedik müvészetnek".

A közönség rendkivül megszerette ezeket a rajzosfilmeket és szivébe zárta a trükkfilmek sztárjait: Donald kacsát, Miki egeret, Pluto kutyát és azokat a kisebb szereplőket, „akik" a szabadjára eresztett fantázia birodalmában körülveszik kedvenc hőseinket. Csupa müvészet, ötlet és szellem egy-egy ilyen kis rajzosfilm és mindezeken felül csupa vidámság is. Éppen ezért van olyan nagy sikerük ezeknek a trükkfilmeknek, mert el tudják vonni a közönség figyelmét a napi gondoktól, bajoktól és magukkal ragadnak a derü és vidámság tarka birodalmába. A mai időkben különösen jól esik az ilyen szórakozás.

„A szines tavasz" — a Walt Disney-parádé második sorozata, — hat kis rövidfilmből áll: *„Donald a rendör", „Alompalota", „Betontörök", „Légitámadás", „Kacsareklám" és „Utitársak".* Egyik kedvesebb mint a másik és mindegyik méltó *Walt Disney* egyedülálló müvészetéhez. A Donald kacsa, mint mindig, most is szerelmes és most is hihetetlen kalandjai vannak, hogy elnyerje imádottjának szivét. A lógófülü Plutó kutya ezúttal is minden cselbe naivan beugrik és a vidám kalandok keserü poharát neki kell kiüritenie. A kis cincogó Miki pedig huncutságával elbájol. Mindhármuk pedig megkacagtat, tiszta, őszinte örömet szerezve mind a szivnek, mind pedig a léleknek. A gyermekeknek és a felnötteknek egyaránt kedves húsvéti ajándékot hoz ezekkel a filmekkel a Hunnia a Casino-moziban, ahol mától kezdve a müsoron szerepel a „Szines tavasz".

Trautonium-hangverseny a Müvelődés Házában

A Székesfővárosi Zenekar együttesét pénteken este a Magyar Müvelődés Házában a berlini filharmonikusok karnagya, Borchard vezényli. A vendég-karnagy hangversenyének müsorán Weber Oberonja, Bartók Tánc-szvitje és Beethoven VII. A-dur szimfóniája szerepel. Legérdekesebbnek igérkezik azonban az új trautonium hangszernek a bemutatása, amely hasonló az úgynevezett étermuzsikát megszólaltató hangszerekhez. Grenzner trautoniumra és zenekarra irt háromtételes szvitjét adják elő a bemutatóelőadáson, amelyen az új hangszeren Sala Oszkár játszik.

Hetedszer jubilál a Tűzvész

A Pesti Színházban Winter *Keith* színjátéka, a *„Tűzvész"* ma este hetedszer jubilál, 175-ödször kerül színre az érdekes darab, amelyet a bemutató óta zsúfolt házakkal játszanak. A hetedik jubileumi estén is az a kitünő szereplőgárda lép föl, amely ilyen ritka sikerre vitte a darabot: *Mezey* Mária, *Tolnay* Klári, *Sulyok* Mária, *Páger* Antal, vitéz *Benkö* Gyula és *Kömüves* Sándor. A darab a jövő hónap elejéig marad müsoron, azután — a tervek szerint — a Nemzeti Színház együttese foglalja el a színpadot a *„Bolond Ásvayné"* előadásaival.

28-án, szombaton szenzációs premier a Komédiában

HINTA PALINTA

új nagy revü.

Türk és Feleky Camill

SZINHÁZ, MOZI ÉS RÁDIÓ MÜSOR

Jegyrendelő telefonok:

Stádium: 14-00-00 Kultur: 18-99-99

Stádium-Corvin: 145-056

Díjmentes házhozszállitás

OPERAHÁZ (3, ½8):
Csütörtök d. u.: István király, Fából faragott királyfi;
este: Nincs előadás.
Péntek: Don Carlos. (C.)
Szombat: André Chenier. (D.)
Vasárnap d. u.: Sevillai borbély;
este: Hamupipőke. (Olasz vendégjáték.)

NEMZETI SZINHÁZ (¼4, ½8):
Csütörtök: Három mama. (XII.)
Péntek: Három mama. (N. 2.)
Szombat: Három mama. (VII.)
Vasárnap d. u.: Niskavuori kenyér;
este: Három mama. (VIII.)

NEMZETI KAMARASZINHÁZ (¼4 és ¾8):
Minden este és vas. d. u.: Koncert.

MAGYAR MÜVELŐDÉS HÁZA:
Csütörtök d. u. (3): Elliák;
este (½8): Sasfiók. (D. 5.)
Péntek (½8): Mesterbérlet. (IX.)
Szombat (½8): Bolond Ásvayné. (F5.)
Vasárnap d. e. (10): Sasfiók. (G. 9.);
d. u. (3): Híres színészek diszelőadása;
este (½8): Magyar nótaest.

VIGSZINHÁZ (¼4, 8):
Csütörtök: Kit szeretek? (K.)
Péntek: Kit szeretek?
Szombat d. u.: Kit szeretek? (Szomb. bérl. I.)
este: Kit szeretek?
Vasárnap d. u.: Kit szeretek?
este: Kit szeretek? (T.)

UJ MAGYAR SZINHÁZ (4, 8):
Csütörtök: Vén diófa. (Bm. bérlet.)
Péntek: Vén diófa. (F.)
Szombat: Vén diófa.
Vasárnap d. u.: Vén diófa;
este: Vén diófa. (A.)

MADÁCH SZINHÁZ (¼4, 8):
Minden este szerda és vasárnap d. u.: IV. Henrik.

PESTI SZINHÁZ (4, 8):
Minden este, szombat, vasárnap és ünnepnap d. u.: Tűzvész.

ANDRÁSSY SZINHÁZ (¼4, 8):
Minden este: Viharos szerelem.
Vasárnap d. u.: Boldoggá teszlek.

FŐVÁROSI OPERETTSZINHÁZ (¼4 és 8 órakor):
Szombat, vasárnap d. u. és este: Száz piros rózsa.
Keddtől minden este, vasár- és ünnepnap d. u.: Tahiti gyöngye.

ROYAL REVÜSZINHÁZ (¼5, ½8):
Minden este, csütörtök, szombat, vasárnap és ünnepnap d. u.: Primavera.

KAMARA VARIETÉ
Minden este (½9), szombat (6, 9), vasár- és ünnepnap (¼4, ¼7, ½9):
Paródia parádé.
Keddtől: Sztárszanatórium.

PODIUM KABARÉ (¼5, ½9):
Minden este, vasár- és ünnepnap d. u.: Uj tavaszi müsor.

NEMZETI BÁBSZINJÁTÉK (4, 8):
Minden este, hétfő és péntek kivételével: Kacagó est.
Hétfő d. u. és este: Toldi.
Péntek d. u. és este: Istvánka;
a többi d. u.: Ezüstfurulya.

KOMÉDIA ORFEUM (¼5, ½9):
Minden este, vasár- és ünnepnap d. u.: Ha áll a bál.

ERZSÉBETVÁROSI SZINHÁZ (¼6, ½9, vasárnap ¼4, ¾6, ½9):
Péntekig: Vigözvegy.

JÓZSEFVÁROSI SZINHÁZ (¼6, ½9, vasárnap ¼4, ¾6, ½9):
Péntekig: Józsefvárosi rikkancslány.

KISFALUDY SZINHÁZ (¼6, ½9, vasárnap ¼4 ¾6, ½8):
Péntekig: Nótáskapitány.

BEMUTATÓ MOZIK:

ATRIUM (T.: 16-40-24.) 3, 5, ½6, ½8.
Sz., V., Ü.: ½4-kor is. Kölcsönkért férjek. Híradó.

BELVÁROSI HIRADÓ FILMSZINHÁZ IV., Petőfi-utca 6. szám. (Tel.: 181-844.) Tutajosok a Tiszán. Uvegfúvás (kultúrfilmek). Rajzos híradó Uj-Zélandról. Magyar-, Ufa-, Luce-híradók. Folytatólagos egyórás előadások 10—24 óráig.

CASINO FILMSZINHÁZ (Tel.: 185-329.) ½6, ¾8, ¾10. Sz., V., Ü.: ¼4 órakor is. Színes tavasz Walt Disney.

CITY (T.: 111-140.) ¾6, ½8, ¾10-kor. Sz., V., Ü.: ¾4, ¾6, ¾8, ½10 órakor. Vadmacska. Híradók.

CORSÓ (T.: 18-28-18.) ½6, ½8, ½10. Sz., V., Ü.: ½4-kor is. Vadmacska.

CORVIN FILMSZINHÁZ (Tel.: 138-988, 339—584.) 5, ½8, ½10. Sz., V. Ü.: ¾3-kor is. Tökéletes Antal. Híradó.

DÉCSI FILMSZINHÁZ (Tel.: 125-952, 121-343.) ½6, ½8, ½10. Sz., V., Ü.: ½4-kor is. Ember a láthatáron. Híradó.

FORUM FILMSZINHÁZ (IV., Kossuth Lajos-utca 18. Tel.: 189-707, 189-543.) ¾6, ½8, ½10. Sz., V., Ü.: ½4-kor is. Haláltánc.

HIRADÓ FILMSZINHÁZ VII., Erzsébet-körút 13. szám. Telefon: 222-499.) Tutajosok a Tiszán. Uvegfúvás (kultúrfilmek). Rajzos híradó Uj-Zélandról. Magyar-, Ufa- és Luce-híradók. Folytatólagos egyórás előadások 9—24-ig.

OMNIA FILMSZINHÁZ (Tel.: 139-125, 138-071.) 5, ½8, ½10. Sz., V., Ü.: 3-kor is. Behajtani tilos. 6-ik hétre prolongálva.

PALACE (T.: 22-12-22.) 11, 2, 4, 6, 8, 10-kor. Nevadai hajtóvadászat. 3-ik hétre prolongálva. Híradó. Első három mérsékelt helyárakkal.

RÁDIUS FILMSZINHÁZ (Tel.: 122-098, 120-364.) ½6, ¾8, ¾10. Sz., V., Ü.: ¼4-kor is. Magdolna.

ROYAL APOLLÓ (T.: 222-002.) ½6, ½8, ¾10 órakor. Sz., V., Ü.: 3 órakor is. Beszélő köntös. 5-ik hétre prolongálva. Híradók.

SCALA (Tel.: 11-44-11.) 5, ½8, ½10. Sz., V., Ü.: ¾3-kor is. Az utolsó dal. Híradók.

URANIA FILMSZINHÁZ (T.: 140—046) 5, ½8, ½10. Sz. V., Ü.: ¾4 órakor is. Carl Peters. Prolongálva! Szerda, március 25-én d. e. 11 órakor. Matiné. Édesanyám.

MÁSODDHETES MOZIK:

ADMIRÁL (T. 35-37-07). 11, ½2, ¼4, ¾6, ½8, ½10. Algir.

ASTRA (T.: 15-14-22). ¼4, ½6, ½8, ½10. V. ¾2-kor is. Lelki klinika. Híradó. V. d. e. 11: Rothschild-család.

BROADVAY FILMSZINHÁZ. (T.: 422-722). ½4, ½6, ½8, ½10. Sz., V. Ü.: ½2-kor is. Első előadás mérsékelt. Miért. Híradók.

DÉLIBÁB (volt Winkler, T.: 490-130). 6 és ½9, V., Ü.: ½3, ¾5, 7 és 9 órakor: Krüger apó. V. d. e. 11: Uj földesúr.

ELIT MOZGÓ (4, 6, 8, 10, V., Ü. 2-kor is: Luna asszony. Híradó.

HOMEROS MOZGÓ (T.: 496—178). ¼4, ½6, ¾8, ½10 órakor. V. ½2-kor is. Krüger apó. Híradók.

IPOLY FILMSZINHÁZ ½2, ¼4, ½6, ½8, ½10-kor. Krüger apó. V. d. e. 11: Szegény gazdagok.

KAMARA (T. 423—901). 11, 2, 4, 6, 8, 10: Régi keringő. Első három mérsékelt.

LLOYD (T.: 111—994). ¼4 ½6, ½8, ½10. V. ½2-kor is. Az asszony, az orvos és a harmadik. Híradó.

ODEON FILMSZINHÁZ (T.: 422—785). ¼4, ½6, ½8, ½10 órakor. Vasárnap ¾2-kor is. Algir. Híradók. V. d. e. 11: Válaszúton.

OLYMPIA (T.: 423—188). 11, 2, 4, 6, 8, 10-kor: Névaparti nász. 5-ik hétre prolongálva.

PALOTA (T.: 156—605). ¼4, ½6, ½8, ½10. V., Ü.: ½2-kor is. Lelki klinika. Híradó.

RÁDAY MOZGÓ (T.: 382-581.) 5, ½8, ½10 órakor. V Ü.: 2, 4, 6 8, 10-kor: Rákóczi-induló.

REX (T.: 228—020). ½5, ¾7, 9. Sz. ¼4, ½6, ½8, ½10 órakor. Vasárnap ½2-kor is. Algir. V. d. e. 11: Matiné.

RIALTÓ FILMSZINHÁZ (Tel.: 224—443.) 11, 1, 3, 4, ¾6, ½8, ½10-kor: Bijou. Híradók.

SAVOY (Telefon: 14-60-40.) ¼4, ½6, ½8, ½10-kor. V., Ü.: ½2 órakor is. Cigány. Híradók. V. d. e. 11: Jud Süss.

TIVOLI FILMSZINHÁZ (Tel.: 225-602.) ¾4, ¾6, ¾8, ¾10. V., Ü.: 11 és ¾2-kor is. Kislány nagy kaland. Híradók.

TURÁN (Telefon: 120-003.) 11, ½2, 4, 6, 8, 10. Algir.

VESTA (Tel.: 222—401.) 11, ½2, ¼4, ½6, ½8, ½10. V., Ü.: 11, 2, 4, 6, 8, 10-kor. Kék csillag. Híradó.

RÁDIÓ.

Budapest I. 12: Harangszó, fohász, Himnusz. 12.10: Szalonzene. 12.40: Hirek. 13.20: Időjelzés, vízállásjelentés. 13.30: Honvédeink üzennek. (A vöröskereszt bajtársi rádiószolgálata.) 14: Cigányzene. 14.30: Hirek. 14.45: Müsorismertetés. 15: Árfolyamhirek, piaci árak, élelmiszerárak. 15.20: Tüzoltózenekar. 16.15: Ruszin félóra. 16.45: Időjelzés, hirek. 17: Hirek szlovák és ruszin nyelven. 17.15: Orgona az óbudai evangélikus templomból. 17.35: Szőlészeti-borászati időszerü tanácsadó. 18: Tánczene. 18.35: A hadászati külső és belső vonal jelentősége. (Előadás.) 19: Hirek magyar, német és román nyelven. 19.20: Katonáink nótakivánságaiból énekel Vörösz Sári, László Imre és Orbán Sándor. Farkas Jenő cigányzenekarának kiséretével. 20.20: Nagyszalonta magyar versekben. (Felolvasás.) 20.40: Rádiózenekar. 21.40: Hirek. 22.10: Tánczene. 22.30: Szalonzene énekszámokkal. 23: Hirek német, olasz, angol, francia és finn nyelven. 23.25: Brahms: a-moll kettősverseny hegedüre és gordonkára. 24: Hirek. 0.15: Üzen az otthon (A vöröskereszt bajtársi rádiószolgálata.) — **Budapest II.** 16.15—16.45: Rádiózenekar. 17.40: Orgona az óbudai evangélikus templomból. 18: A sasfészek hősei. (Előadás.) 18.30: Postászenekar. 19.25: Zongora. 20: Hirek. 20.10—22.40: Az Operaház előadásának közvetitése. „Tosca".)

hétre prolongálva!

5 Haláltánc

Óriási magyar filmsiker!

FORUM

Az idegenlégió pokla filmen:

Kék csillag

Főszereplő: GARY COOPER

VESTA

Csütörtöktől

Az asszony az orvos és a harmadik

SPENCER TRACY
HEDY LAMARR

LLOYD

A kormány egy év alatt kiegészítette az államvasutak kocsi- és mozdonyparkját, folytatta a második vágányok kiépítését s helyreállította az erdélyi és a délvidéki vasutvonalakat

Négy esztendeje annak, hogy a magyar államvasutak rendkívüli viszonyok közé kerültek és a reájuk háramló kötelességeknek *csak felfokozott teljesítmények árán tudtak megfelelni.* Az első években védelmi intézkedések tették próbára a MÁV teljesítőképességét, majd a visszatért, illetve visszafoglalt területeknek a vasuti hálózatba való bekapcsolása jelentett nagy feladatokat.

Ezeknek a területeknek jórészéről hiányzott a gördülő anyag,

a műtárgyak, felszerelések és épületek, nagyon sokszor elhasználódott, megrongált állapotban kerültek vasutasaink kezébe. Hadrakelt seregünk szállítása, honvédségünk utánpótlási szolgálatának megszervezése, a legfontosabb hadigazdálkodási szükségletek gyors kielégítése

olyan igényeket támasztott a MÁV-val szemben, hogy azok torlódása a derék magyar vasutastársadalom minden tagját a legnagyobb próbára tette.

A közellátás és a nyersanyagellátás problémáit is meg kellett oldani, de módot kellett találni arra is, hogy a rendkívüli igénybevételek mellett kielégítsék a polgári személy- és teheráru forgalom, bár csökkentett igényeit.

A vasúti hálózat tökéletesítése

A magyar államvasutak megküzdöttek a roppant feladatokkal közegeik révén a visszatért országrészeken, a vasuti vonalakon helyreállt a rend, a pontosság,

a honvédség, a kőz és az ország érdekei a legnehezebb szállítási viszonyok között is kielégítést nyertek.

Szüntelen és szakadatlan szolgálat ma a vasutasok élete, ha kell éjt-napot egybetevő fáradozással látják el munkakörüket, önfeláldozóan és példát mutatóan.

A magyar szárnyaskerék munkásai hálára kötelezték a nemzetet.

A Magyar Élet Pártja kiadásában megjelent *„Eredmények... Célok..."* című füzet beszámol arról, hogy az államvasutak mult év nyarától ez év nyaráig terjedő időszakban a megnagyobbodott ország gazdasági verkeringésének előmozdítása érdekékben

elsősorban a vasúti hálózat technikai felszerelésének tökéletesítését folytatta.

Az elavult vágányzattal rendelkező pályák új felépítménnyel való kicserélését, továbbá a második vágányok kiépítését nagy erővel és eredményesen végezték.

Elkészült Erdély közlekedésének megjavítása céljából épülő szeretfalva—dédai vonal jórésze,

befejezték az alagutak és nagyobb hidak építését. Legnagyobbrészt elkészültek a csuszamlós talajon a vasuti pálya altalajának vízmentesitési munkálatai, amelyek minden szempontból nagy próbára tették a szakemberek felkészültségét és az épitést végző munkások tudását. A nagymennyiségű földmunka hátralevő része

még az ősszel előreláthatólag befejeződik

és minden remény megvan arra, hogy az egész vonal még *a tél beállta előtt átadható lesz a forgalomnak.* A szeretfalva—dédai vasútépítéssel kapcsolatban *több másodrangu vonal elsőrangusítása is szükségessé válik.* Ezeknek a munkálatoknak felépítményrésze már teljesen elkészült, az állomási és vonalbiztosító berendezések, valamint a műtárgyak megerősítése pedig most tart.

A visszacsatolt délvidéki vonalhálózaton felrobbantott építményeket helyreállították.

Szabadkán az állomáson újjáépítették az elpusztult épületeket és ugyanitt befejezték a régi felvételi épület korszerű átépítését.

A délvidéki vonalhálózat számos más állomásán az elpuszított vagy erőszakosan megrongált építmények legnagyobb részét ugyancsak helyreállították. A szerbek által felrobbantott vasuti hidak helyreállítása nagy munka volt. A jelentősebb Ferenc- és Ferenc József-csatornahidakon kívül az ujvidéki közuti és vasuti Dunahíd, a zentai Tiszahíd és a titeli közuti vasuti Tiszahíd nagy műszaki felkészültséggel és erővel folyó roncseltávolítási munkái kiemelkedő teljesítményt jelentenek.

A vasúti hidak egyrészét ideiglenesen, másrészét pedig véglegesen helyreállították.

Számottevően kiegészítették, hatalmas anyagi áldozatok árán, az Államvasutak kocsi- és mozdonyparkját, hogy meg tudjanak felelni a felfokozott igényeknek.

A vasutasok szociális helyzetének javítása

A kassa—oderbergi vasút volt alkalmazottainak húsz év óta elintézésre váró ügye kormányrendeletekkel végre megnyugtató és szociális szempontból is mindenképen kielégítő módon rendeződött. A volt KSOD-alkalmazottak ügyeit intéző Állandó Bizottság megszervezése is megtörtént és a bizottság megkezdhette már működését, tehát

a volt alkalmazottak nyugellátásának, valamint kegyelmi ellátásának megállapítása már folyamatban van.

Megfelelő kormányintézkedések történtek a vasutasok szociális helyzetének javítására. Az Államvasutak alkalmazottai részére

másfélmillió pengős keretben jóléti alap létesült.

Megszervezték a gyermeknyaraltatást. Kőszegen 200 ágyas üdülő, a kovásznai Tündérvölgyben pedig

munkásüdülő épül.

Az államvasuti alkalmazottak betegségi biztosító intézete megvásárolta a hüvösvölgyi Parkszanatóriumot tüdőbetegszanatórium céljaira. A budapesti Horthy Miklós MÁV-kórházban és központi rendelőben tüdőbeteggondozó-intézet létesül, a budapesti szeretetkórház építését folytatják és a berendezés is folyamatban van. Kolozsvárott már elkészült a rendelőintézet és a legmodernebb igényeket kielégítő berendezésű, 48 ágyas kórház.

A visszatért részek munkásainak foglalkoztatása és a mezőgazdasági termelés terén mutatkozó munkáshiány enyhítése érdekében

a kárpátaljai és székely mezőgazdasági munkások részére 66 százalékos díjmérséklést léptettek életbe.

Az Államvasutak törzshálózatán érvényben volt díjszabásszerű és díjszabáson kívüli menetkedvezményeket, valamint az árudíjszabásban érvényben lévő díjmérsékléseket a visszafoglalt délvidéki területekre és a visszatért Erdélyre is kiterjesztették.

Erdély érdekében egyes ipari és mezőgazdasági cikkekre a MÁV új kedvezményeket engedélyezett.

A kormányzat ezenkívül számos díjszabási intézkedéssel sietett esetenkint a szociális és gazdasági érdekeknek a lehetőségekhez mérten minél jobb kielégítésére.

A MAGYAR KERÉKPÁROS LEVENTÉK SIKERE MILÁNÓBAN.

Az európai ifjúság milánói sportversenyeinek megnyitó ünnepségén magyar részről báró *Abele* Egon főkonzul és őrgróf *Pallavicini* Hubert követségi titkár jelent meg a kvirinál magyar követség képviseletében. A megnyitáson a közönség zúgó tapssal fogadta a felvonuló magyar atlétákat. A versenyek reggel kezdődtek meg. Az országúti kerékpárcsapatversenyben a magyar csapat 15 közül a harmadik lett. *Kiss* Ferenc az egyéniben a 6. helyet érte el.

4 vagy 5 szobás

régibérü

lakást keresek

esetleg 2 szoba-hallos régi bérüt

cserébe adok

„Költségeket fizetek" jeligére a kiadóhivatalba.

AZ UJ VILLAMOSMENETREND

Hogyan indulnak hétfőtől kezdve az utolsó villamosok?

A legutóbbi kormányrendelet értelmében a zárórát esti tizenegy órában állapították meg. Ehhez képest a főváros közlekedési vállalatai is beható tárgyalásokat folytattak a villamosközlekedés új rendjéről.

Ma reggel nyilvánosságra hozták az új menetrendet, amely hétfőn lép életbe.

Eszerint az utolsó vilamosok hétfő estétől kezdve a következőképpen indulnak:

A 3-as 22.25—22.45 Berlini-tér, 5-ös 22—22 Népliget, 6-os 24—24, 8-as 23—24 Eskü-tér, 9-es 23.30—23.50 Margit-híd, 10-es 23.30—23.45 Klebelsberg-utca, 11-es 24—24, 12-es 21—21, 21.18 Új Köztemető, 14-es 22—22.35 János-kórház, 15-ös 22—22.43 Rudolf-tér, 16-os 23—23.32 Rudolf-tér, 16/a 23—23.45 Rudolf-tér, 17-es 23—23.45 Horthy Miklós-körtér, 17/a 22—22.16 Baross-tér, 19-es 22—22.30 Keleti pályaudvar, 20-as 22—22.30 Rókus-kórház, 21-es 22.38—22 Baross-tér, 22-es 22—22.12 Ferenc József-rakpart, 23-as 24—24, 24-es 21—21.35 Eskü-tér, 25-ös 21.30—22 István-kórház, 26-os 23.30—24 Eskü-tér, 28-as 23.25—24 Rókus-kórház, 30-as 22.05—22.30 Boráros-tér, 32-es 23.34—24 Boráros-tér, 33-as 21—21.22 Széll Kálmán-tér.

35-ös 23.45—24 Horthy Miklós-körtér, 36-os 22—22.23 Rókus-kórház, 37-es 22—22.22 Baross-tér, 38-as 22—22.18 Rókus-kórház, 40-es 21—20.38 Kispest, csak hétköznapon, 41-es 22—22.04, 42-es 23.30—24 Szent István-kórház, 43-as 23.30—24 Mária Terézia laktanya, 44-es 24—24, 45-ös 20—20.36, 46-os 24—0.15 Nyugati pályaudvar, 49-es 23.28—24 Berlini-tér, 50-es 21—21.38 Orczy-tér, Szarvascsárda és Vecsés között ingajárat 0.30-ig.

51-es 22.30—23 Szent István kórház, 52-es 22—22.27 Mária Terézia laktanya, 53-as 21—21.50 Flórián-tér, 55-ös 23.25—24, 59-es 24—0.22 Farkasrét, 61-es 24—24, 66-os 23.37—24 Nyugati-pályaudvar, 67-es 23.38—24 Baross-tér, 68-as 23.25—23.35 Vezér-utca, 69-es 22—22.35 Délivasút, 72-es 23.38—24 Margit-híd, 75-ös 22—22.30 Csörsz-utca, 81-es 24—23.40 Zugliget, 83-as 24—23.35 Hűvösvölgy, 87-es 23.30—23.50 Megyer, 88-as 13.12—12.55 csak hétköznapokon, 88/a 21.05—21.25 Eskü-tér, 90-es 23.20—24 Berlini-tér, 91-es 22—22.30 Berlini-tér, 92-es 21.34—22 Berlini-tér, 93-as 0.30—0.44 Megyer.

A földalatti vasút 23.30—23.40 Vörösmarty-tér, a sikló utolsó kocsija 24 órakor indul,

a fogaskerekű városmajori állomásáról az utolsó kocsi 24 órakor, Svábhegyről 0.30 órakor indul.

Szobalánya és házmestere hónapok óta fosztogatott egy idős háztulajdonosnőt

Pollák Edéné 88 éves háztulajdonosnő, akinek az Arénaúton van a bérpalotája, feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen lopás címén. Az idős asszony néhány nappal ezelőtt vendégséget hívott vacsorára s fel akarta venni tízezer pengő értékű brilliáns függőjét, de nem találta a szekrényben. Később újabb meglepetések érték. Egy másik szekrényből hiányzott egy vaskazetta, amelyben hatezer pengő értékű gyűrűk és más ékszerek voltak, sőt négyezer pengő készpénze is eltűnt. A rendőrség megindította a nyomozást és az a feltevés alakult ki, hogy a lopásokat csak a helyi viszonyokkal ismerős személy követhette el. Tóth Katalin 19 éves szobalány került gyanuba.

Vallatóra fogták és rövidesen *beismerte, hogy köze van a lopásokhoz.* Pollákénál nővére, Tóth Júlia szolgált előzőleg s kioktatta őt, hogy

hol vannak elrejtve az ékszerek, hol van a pénz és azt is közölte vele: jó lesz, ha a házfelügyelőékkel összebarátkozik, majd azok segédkeznek neki kifosztani az öregasszonyt.

Igy is történt. Tóth Katalin megismerkedett *Szikszai* Miklós házfelügyelővel és a feleségével. Szikszaiék rávették a leányt, hogy a szekrények kulcsait szerezze meg és vigye le hozzájuk. A házfelügyelő másolatot készített a kulcsokról. *Január óta állandóan fosztogatták Polláknét olyankor, amikor távol volt hazulról.*

A rendőrség Tóth Juliát is előkerítette, Zsetén községben lakott. A házfelügyelő-házaspárt tegnap este akkor fogták el, amikor taxin érkeztek haza a moziból. A rendőrség a négytagú bűnszövetkezetet letartóztatta.

Jogerős a dunakeszi gyilkos fegyházbüntetése

Az *Esti Ujság* annakidején részletesen beszámolt a dunakeszi gyilkosságról, amelyet *Szőcs* Ferenc 36 éves gyárimunkás követett el. Szőcs udvarolni kezdett egy Molnár Mihályné nevű jómódú özvegyasszonynak, aki abban a reményben, hogy feleségül fogja venni, többször meghivta vacsorára. A munkás egy ilyen alkalommal baltát ragadott és az özvegyasszonyt öt csapással agyonütötte, majd kiforgatta az összes szekrényeket, de a pénznek nem akadt nyomára, az özvegyasszony ugyanis a 2000 pengőnyi készpénzét az éléskamrában a burgonya alá rejtette.

A gyilkos munkást a pestvidéki törvényszék tíz évi fegyházra ítélte, a tábla azonban büntetését 15 esztendei fegyházra emelte fel. Az ítélet, mivel Szőcs Ferenc nem fellebbezett, jogerős.

PESTEN és BUDÁN

vacsorázhatunk a

LÚDLÁB KIRÁLYNÉ éttermeiben

ZENE: Budán: HORVÁTH JANCSI, a SPANYOL SZOBÁBAN: a Marlini—Darvas Jóska—Patkány-trió

Pesten: SURÁNYI RUDI Vacsora ½7-kor

Az Esti Ujság színháza

Az Eltévedt angyalok

Barabás Pál vigjátéka az Uj Magyar Szinházban

Az előkelő palota, ahova a szerző elvisz bennünket, csupa szerült ember hajléka. Van itt milliomos, színésznőből lett méltóságos asszony, inas, szobalány, szakácsnő, betörő és hivatlan vendég, aki a feleséget akarja ellopni. Ekkor lép be váratlanul egy viharvert kis templom egere, egy vidéki tanítónő személyében, akinek fogalma sincs semmiről, csak a gazdagságot látja, mikor pedig rájön, hogy voltaképpen a fejetetején táncol minden, akkor megpróbál rendet teremteni a maga szerény kis fantáziájával. A jó öreg elemiskolás olvasókönyv szeild közmondásait olvassa a társaság fejére, akik nem tudják, bosszankodjanak-e, vagy nevessenek. De ez a naiv jó tündér nem hagyja magát és amikor már keserű csalódás érlelődik benne, akkor történik meg a csoda: mindenkiben felébred a mélyen szunnyadó ösztön, vágyódás a jóság felé és a kificamodott sorsok elindulnak egymás mellett békén és talán egy kicsit boldogabban.

Barabás Pál új vigjátéka ügyes és érdekes színpadi irás, kár, hogy a matéria olykor kisiklik a kezéből. Az első felvonás expozíciója kicsit hosszú, a második felvonás — a tulajdonképpeni darab pedig nem elég meggyőző. Marionettszerű az egész, a szöveg nem fűti át a nézőteret, itt azonban a szereplők is hibásak. A harmadik felvonás üti helyre a mérleget, ez határozott, hatásos, itt drámai erő fesziti a dialógusokat és van akció is, aminek eddig csak a halk futamait éreztük.

BULLA, HAJMÁSSY, RÁCZ VALI, SOMLAY JULIA

Bulla Elma a tisztaság és a jóság illuzióját jeleni a darabban a felszines figurák között — az alakitása elég jó —, véleményünk szerint azonban nem ártott volna egy kissé vidámabbra hangolni ezt a szerepet. A szép és dekorativ Rácz Vali, akit eddig csak mint előadóművésznőt ismertünk, tehetségesen mutatkozik be mint prózai színésznő, kedves és mulatságos pillanatai vannak Csikós Rózsinak, valamint Pethes Ferencnek és értékes tagja az együttesnek Somlay Júlia. Hajmássy Miklós kicsit felületesen vetiti ki a ház urának jellemét, a kisebb szereplők közül pedig megemlitjük a kitünő Pálóczy Lászlót, Halasy Mariskát, Simon Marcsát és Sugár Lajost. Az egész együttesből messze kimagaslik Juhász József friss, remekül megmintázott és angyalföldi ízüen hiteles betörőalakitása. Egy év óta ez az első komoly szinpadi feladat, ahol végre a tehetsége teret kapott. Szépek Básthy István divatlei és néhány részlethibától eltekintve, elég jó Cserépy László rendezése.

UJHELY JÓZSEF

A legaktuálisabb színdarab

Eltévedt angyalok

Barabás Pál új vigjátéka

Bulla Elma

Rácz Vali, Csikós Rózsi, Somlay Júlia, Hajmássy Miklós, Pethes Ferenc, Juhász József, Halassy Mariska Simon Marcsa, Palóczy László, Sugár Lajos felléptével szeptember 25-től

UJ MAGYAR SZÍNHÁZ

Óriási kacagás

este 7—9-ig.

„AZ EMBER NINCSEN FÁBÓL"

Harsányi, Vaszary tréfáin.

!! Csak 16 éven felülieknek !!

BÁBSZINJÁTÉK

VI., Podmaniczky-utca 8. Tel.: 123-071. Jegyek: 1—3-ig.

Kapunyitás az Operaházban

Pénteken az Operaház megnyitotta kapuit, még pedig egészen szokatlan időpontban: fél határai kezdettel. A korai kezdés ellenére a közönség pontosan egybegyült és a zsúfolt nézőtér állva hallgatta végig a Himnuszt, amelyet a zenekar intonált. Azután vette kezdetét a „Bánk bán" a bevált szereposztásban. Palló Imre, Koréh Endre, Osváth Julia, Hámory Imre, Gere Lola és Udvardy Tibor énekelte a főbb szerepeket. Ferencsik János vezényelt. Változtatás mindössze annyi történt, hogy az első felvonás két képe közé összekötőzenét irt Rékay Nándor, nagy igyekezettel belehelyezkedve Erkel stílusába.

FRITZ KAMPERS

a német jellemszínészek nagyszámú gárdájában mind a színpadon, mind pedig a filmen kivételes helyet foglal el pompás parasztszerep alakításaival. A müncheni származású színész egyénisége magában egyesíti a bajorok minden jellegzetességét és jóllehet a szalonszerepekben is mindig elsőrendű alakitást nyujt, igazi elemében akkor van, amikor a földből kisarjadó erőt kell játékával kifejeznie. Számos filmben láttuk öt nálunk is már, nagyobb epizódszerepekben, a közeljövőben az Ufa ujdonságában, amelynek eredeti címe *„Der Laufende Berg"*, Fritz *Kampers* főszerepet játszik, egy hirtelen meggazdagodott parasztot, akinek a pénz és a vagyon fejébe szállt és elnémitja lelkében a nemesebb érzéseket. Az érdekes film Ludwig *Ganghoffer* hasonló című regénye nyomán készült.

Potemkin: »Angliának ne adjunk katonát«

A Madách Színház legközelebbi újdonsága Felkai Ferencnek, a nagysikerű írónak „Potemkin" című új történelmi színműve lesz. A darabnak egyik érdekes jelenete az, amikor Potemkin halálos ágyán vizionál és elmondja nagy politikai ellenfelének, Panin miniszterelnöknek politikai végrendeletét. Potemkinnek ugyanis Anglián kívül egyik legnagyobb ellenfele az orosz miniszterelnök, Panin volt, aki többek között azért is szembekerült Potemkinnel, mert a herceg nem akarta megengedni, hogy Anglia orosz katonákkal verje le az amerikai gyarmat szabadságharcát. A jelenet errevonatkozó párbeszédét az alábbiakban közöljük:

POTEMKIN (szeme a mennyezetre tapad, csak kezével int Paninnak, hogy lépjen közelebb, aztán): ...a szabadság szent és nagy dolog, Excellenc... vigyázni kell rá... ne engedje, hogy az arany visszaéljen vele...

GRÓF PANIN: Igen, herceg...

POTEMKIN (köhög): Le kell gyöznünk az aranyat...

KATALIN: Fáraszt a beszéd, Grishka...

POTEMKIN: Nem... nem fáraszt... Krasnovcsev tudja, hogy mindig erös hangom volt...

KRASNOVCSEV (amikor Potemkin említette a nevét, besompolygott).

POTEMKIN: ...együtt énekeltünk... én nagyon szerettem a misét... Jó volt együtt lenni az Istennel... Krasnovcsev tudja... Igen, Excellenc,.. csak az embernek kell szabadságot adni... az Isten képére teremtett embernek (lázasan felkiált)... és Anglia ne kapjon katonát... az amerikai gyarmatok szabadságot akarnak... az arany félti a rabszolgákat... mi nem segithetjük meg Robert Cunning bankárait!... (Köhint.)

KATALIN (elnéző, gyengéd): Feküdj le...

POTEMKIN (visszaadól): ...Rabszolgák menetelnek a gyarmatokon... ugye, Katja, a Te katonáid sohasem lőnek rájuk? (hangosabban) Isten!... Még egy kis erőt... Krasnovcsev! Hol vagy Krasnovcsev?... Imádkozz!

Október elsején zár a Fényes Cirkus

Már csak öt napig marad nyitva a ligeti cirkusz ésoktóber elsején befejezi nagysikerü nyári évadját. Az utolsó előadást szeptember 30-án este tartják meg. A tarka és változatos nagyszabású szeptemberi müsor a szezonzárásig naponta két előadásban fél négykor és fél hét órakor kerül a közönség elé.

Kívánsághangverseny — Kolozsvárról

A legnépszerübb rádióhangversenyt, a honvédkivánsághangversenyt, kivételesen Kolozsvárott rendezi meg a rádió és a vöröskereszt vasárnap este. A kolozsvári Nemzeti Színházból 6.10 órás kezdettel közvetiti a rádió a hangversenyt, amelyen számos népszerü fővárosi müvész is fellép, akik külön motoroson utaznak le Erdély fővárosába. A szereplők névsora: *Turay* Ida és *Szilassy* László nevével bővül, akik szintén közreműködnek a hangversenyen, amelyen többek között felép *Jávor* Pál, *Tasnády* Ilona, *Karády* Katalin, *Pethes* Sándor, *Kelly* Anna, *Nagy* Izabella, *Cselényi* József, valamint a kolozsvári müvészek közül *Táray* Ferenc, *Tompa* Pufi, *Páka* Jolán, *Mihályfy* Béla, *Angyal-Nagy* Gyula és még sokan mások.

IV. Henrik ismét műsoron

A Madách Színház a közönség kivánságára a jövő héten ismét müsorra tüzi tavalyi sikerdarabját, *Pirandello „IV. Henrik"* című drámáját. Szerdán kerül újból színre a Pirandello-darab és a felujitás érdekessége, hogy a női főszerepet *Sennyey* Vera veszi át, a komikus szerepet pedig *Tapolczay* Gyula, *Várkonyi* Zoltán, *Greguss* Zoltán és *Szakáts* Zoltán lesznek ezúttal is az érdekes dráma főszereplői.

HERMS NIEL

saját zenekarával (NÉMET KATONAZENEKAR) nagysikerü bemutatkozása után, búcsúhangversenyét 26-AN ½7 órai kezdettel tartja a SPORTCSARNOKBAN. Néhány jegy „HARMÓNIA" pénztáraknál.

MA d. u. ½4 szenzációs revüujdonság-premier TÜRK—FELEKI

este ½7 **RÉGI ORFICSEK Komédia**

SZINHÁZ ÉS MOZIMŰSOR

JEGYRENDELŐ TELEFONSZÁMOK

STADIUM: 14-00-00 KULTUR: 18-99-99 STADIUM—CORVIN 145-056

DÍJMENTES HÁZHOZSZÁLLITÁS

OPERAHÁZ:

Szombat (6): Farsangi lakodalom (D).
Vasárnap (6): János vitéz. (Bcs.)
Hétfő (6): A bűvös szekrény. Pozsonyi majális. (Nb. O.)
Kedd (6): István király; A fából faragott királyfi. (A.)
Szerda (7): Filharmóniai hangverseny.
Csütörtök (6): A lékszakállú herceg vára; Romeo és Júlia; Csárdajelenet. (B.)
Péntek (6): A tenor. (C.)
Szombat (½6): Háry János. (D.)
Vasárnap d. e. (11): A mosoly országa (Bsz.):
este: Nincs előadás.

NEMZETI SZINHAZ (3, ½7).

Szombat: Történők (Bsz.)
Vasárnap: Süt a nap (Bsz.)
Hétfő (½6-kor): Az ember tragédiája. (Bsz.)
Kedd (½7): Országépitő. (XVII.)
Szerda (½6): Az ember tragédiája. (Bsz.)
Csütörtök (½6): Sasfiók. (Bsz.)
Péntek (½6): Az ember tragédiája. (Bsz.)
Szombat: Felség. (Bm. brlt.)
Vasárnap d. u.: Süt a nap;
este: Felség. (I.)

NEMZETI KAMARASZINHÁZ (3, ½7)

Minden este: Blöff.

MAGYAR MÜVELŐDÉS HÁZA

Szombat: (4, ½7) Filmelőadás: Bismarck.
Vasárnap: (½11) A Dárday-ház. (Munkáselőadás.)
Hétfő (4, ½7-kor): A dzsungel titkai. (Filmelőadás).
Kedd (4, ½7-kor): A dzsungel titkai. (Filmelőadás).
Szerda (4, ½7): A dzsungel titkai. (Filmelőadás).
Csütörtök (4, ½7): A madarász. (Filmelőadás).
Péntek (4, ½7): A madarász. (Filmelőadás).
Szombat (½5): Az „Emelka" díszgyülése.
Vasárnap (d. e. ½11): A „keptosz" díszelőadása:
(d. u. 3): „Gyosz"-előadás;
(este 6): János vitéz. (Operaelőadás VIII.)

VIGSZINHÁZ (3, ½7):

Szombat d. u.: Négy apának egy leánya. (Szomb. d. u. bérlet.)
este: Christian. (Szombat esti bérl.)
Vasárnap d. u.: Négy apának egy leánya.
este: Christian. (R.)
Hétfő: Christian. (G.)
Kedd: Christian. (H.)
Szerda: Christian. (S.)
Csütörtök: Christian. (K.)
Péntek: Christian. (L.)
Szombat: Christian.
Vasárnap d. u. (3): Négy apának egy leánya;
este: Christian. (V.)

PESTI SZINHAZ (½7):
Minden este: A bolond Ásvayné.

UJ MAGYAR SZINHAZ (3, ½7):
Minden este, vas. és ünnepnap d. u.: Eltévedt angyalok.

MADÁCH SZINHÁZ (3, ½7):
Minden este és vas. d. u.: Szakadék.

FŐVÁROSI OPERETTSZINHÁZ (3, 6):
Minden este, vasár- és ünnepnap d. u.: Mária főhadnagy.

VIDÁM SZINHÁZ (3, ½7):
Minden este és vas. d. u.: Nemes Rózsa.

ANDRÁSSY SZINHÁZ (3, ½7):
minden este és vas. d. u.: Ártatlan vagyok.

KOMÉDIA ORFEUM (½4, ½7):
Minden este és vasárnap d. u.: Régi orficsek.

NEMZETI BÁBSZINJÁTÉK (3, 7):
Az ember nincsen fából. Vas. délután: Gyermekelőadás.

ROYAL REVÜSZINHÁZ (3, ½7):
Csütörtök, szombat, vasárnap d. u. és minden este: Szivárvány.

FÉNYES CIRKUSZ
(221—444 és 420—364) Minden délután ½4 és ½7-kor: Cirkuszok cirkusza — szeptemberi óriás müsor.

KAMARA VARIETÉ
Hétfő, szerda, péntek ½7, csütörtök, szombat d. u. ½4, ½7, vasár- és ünnepnap ½, e. 11, d. u. ½4, este ½7: Vándor komédiások.

MAGYAR MÜSZINKÖR (½4, ½6, ½8):
Csak vasárnap: Túl a Nagy Krivánon.

ERZSÉBETVÁROSI SZINHÁZ (½5, ¾7, vasár- és ünnepnap ¾3, ¾5, ¾7-kor):
Párisi express.

JÓZSEFVÁROSI SZINHÁZ (½5, ¾7, vasár- és ünnepnap ¾3, ¾5, ¾7-kor):
Csárdás.

KISFALUDY SZINHÁZ (½5, ¾7, vasár- és ünnepnap ¾3, ¾5, ¾7-kor): Aranysárga falevél.

BEMUTATÓ MOZIK:

ATRIUM (T.: 154-024.) ½4, ½6, ½8, Sz., V., Ü.: ½2-kor is. Sziriusz. Híradók.

BELVÁROSI HÍRADÓ FILMSZINHÁZ IV., Petőfi S.-utca 6. Tel.: 181-244.) Izland. (Kultúrfilm). Rajzos híradó az erdőkről. Hadiriportok a magyar-, Ufa- és Luce-híradókban. Folytatólagos egyórás előadások 10—este 9-ig.

CORVIN FILMSZINHÁZ (Tel.: 138-988, 339-584.) 2, ½5, 7. Bécsi vér. Híradók.

DEÁK (DÉCSI) FILMSZINHÁZ (Tel.: 125-952, 121-343.) ½2, ½4, ½6, ½8-kor. Gentryfészek. Híradók.

FORUM FILMSZINHÁZ IV., Kossuth Lajos-u. 18. (Tel.: 189-707, 189-543.) 3, 5, 7 órakor. V., Ü.: d. e. 11-kor is. Tavaszi szonáta. 2-ik hétre prolongálva. Híradók.

HÍRADÓ FILMSZINHÁZ VII., Erzsébet-körút 13. szám Telefon: 222-499). Kristályok. (Kultúrfilm). Rajzos híradó az erdőkről. Hadiriportok a magyar-, Ufa- és Luce-híradókban. Folytatólagos egyórás előadások 9—este 9 óráig.

KAMARA FILMSZINHÁZ (T.: 423-901.) 11, ½2, ½4, ½6, ½8 órakor. (Első 3 mérsékelt). Kadett szerelem.

KASZINÓ FILMSZINHÁZ (T.: 185-329.) ½4, ½6, ½8. Sz., V., Ü.: ½2-kor is. Házasság.

KORZÓ (IV., Váci-u. 9. Tel.: 182—818.) ½4, ½6, ½8-kor. V., Ü.: d. e. 11-kor. A király bolondja.

NEMZETI APOLLÓ (ROYAL APOLLO) Erzsébet-körút 45. Telefon: 222—002.) 3, 5, 7. Sz. 1-kor is. V., Ü.: 11, 3, 5, 7. Az Isten rabjai. 2-ik hétre prolongálva.

OMNIA (T.: 130-125.) ½4, ½6, ½8. V., Ü.: 11 és ½2-kor is. Gentryfészek. Prolongálva. Híradók.

PESTI (PALACE) (T.: 221-222.) 11, ½2, ½4, ½6, ½8-kor. (Az első két előadás olcsó, a harmadik mérsékelt helyárakkal). Vadmacska. Híradó.

RADIUS FILMSZINHÁZ Tel.: 122-098, 120-564.) ½4, ½6, ½8-kor. Sz., V., Ü.: ½2-kor is. Babylon.

SCALA (Tel.: 11-44-11.) ½4, ½6, ½8. Sz., V., Ü.: ½2 órakor is. Házasság.

SZITTYA (CITY) FILMSZINHÁZ (T.: 111-140). ½4, ½6, ½8. Sz., V., Ü.: ½2-kor is. Házasság. Híradó.

URANIA FILMSZINHÁZ (T.: 140—046) 3, 5, ½8-kor. Sz., V., Ü.: 1 órakor is. GPU. Prolongálva. Híradók. V. d. e. 11-kor: A becsület lovasa.

MÁSODHETES MOZIK:

ADRIA (ADMIRAL) (T.: 353-707.) ¼4, ¼6, ¼8, ½10 órakor. V., Ü.: 11, ½2 órakor is. Az 5-ös számú őrház.

BAROSS (BODOGRÁF) FILMSZINHÁZ. ¼4, ¼6, ¼8, ½10. V. ½2-kor is. Az 5-ös számú őrház.

BARLANG (BROADWAY) FILMSZINHÁZ (VII., Károly-körút 3. Telefon: 422-722.) ½2, ¼4, ¼6, ¼8. Jelmezbál. Híradó. Első előadás mindennap mérsékelt helyárral.

CSABA-SAVOY (Tel.: 14-60-40.) ¼4, ¼6, ¼8. V. ½2-kor is. Az utolsó dal. V. d. e. 11kor: A kolostor lilioma.

DUNA (LLOYD) MOZGÓ (T.: 111-994.) ¼4, ¼6, ¼8 órakor. V., Ü.: ½2-kor is. Ninocska. 2-ik hétre prolongálva. Híradó. Nyitott tető.

HOMEROS MOZGÓ (Tel.: 496-178.) ¼4, ¼6, ½8-kor. V., Ü.: ½2-kor is. Örök szerelem. Híradók.

IPOLY FILMSZINHÁZ (¼4, ¼6, ¼8. Sz., V., Ü.: ½2-kor is. Az 5-ös számú őrház. V. d. e. 11kor: Hazafelé.

MESEVÁR Elit mozgószinház ¼4, ¼6, ¼8. V., Ü.: ½2-kor is. Az utolsó dal.

PETŐFI (ODEON) FILMSZINHÁZ (T.: 428-478.) ¼4, ¼6, ½8. V., Ü.: ½2-kor is. Az 5-ös számú őrház. V. d. e. 11-kor: Honvédeink előre.

PALOTA (T.: 156—605). ¼4, ¼6, ¼8, ½10 órakor V., Ü.: ½2 órakor is. Akit elkap az ár.

RÁDAY MOZGÓ (T.: 382-581.) 4, 6, 8. V., Ü.: 2-kor is. Bob herceg.

SZIVÁRVÁNY volt REX (T.: 228-020). ¼4, ¼6, ¼8-kor V., Ü.: ½2 órakor is. Az 5-ös számú őrház. V. d. e. 11-kor: Matiné.

SZÉKELY (OLYMPIA) MOZGÓ (Tel.: 423-128.) 11, ½2 ¼4, ¼6, ½8. órakor. Pacsirta. Híradó.

TINÓDI (TIVOLI) FILMSZINHÁZ (T.: 225-602.) ½2, ¼4, ¼6, ¼8. V.: 11-kor is. Az 5-ös számú őrház.

TOLDI (RIALTÓ) FILMSZINHÁZ (T.: 224-433.) 10, ½12, ½2, ¼4, ¼6, ¼8. V. 11, 1, 3, 5, ¼8. Akit elkap az ár.

TURÁN (Tel.: 120—003.) 11, ½2, ¼4, ½6, ½8. Piliangó kisasszony. Híradó.

UGOCSA (ASTRA) (Tel.: 15-44-22.) ¼4, ¼6, ¼8 órakor. Sz. ½2-kor is. V.: 11, ½2-kor is. Akit elkap az ár.

ERZSÉBET (VESTA) (Tel.: 222-401.) 11, 1, 3, 5, ¼8, ½10-kor. Olajváros. 2-ik hétre prolongálva. Híradó.

Súlyos személyi harcok, éles ellentétek a londoni inváziós főhadiszálláson

Légmentesen elzárták a külvilágtól Eisenhower vezérkarát, a híreket mégis megtudják az angol fővárosban

London, a nagy inváziós vállalkozás főhadiszállása, mint a stockholmi lapok tudósítói jelentik, valósággal megzavart hangyabolyhoz hasonlít már ezekben a napokban. Izgatott nyüzsgés, forró feszültség, állandóan fokozódó előkészületek történnek. A lakásmizéria már óriási s közben folyton új és új csapatok érkeznek. Már a légoltalmi helyiségeket is igénybevették az újabban érkezett amerikai tisztek elszállásolására. A londoniak nagyrésze szeretne vidékre, főleg minél északabbra költözni, de most már napok óta nem szabad elhagyni a fővárost s beutazni is tilos.

Szörnyű titokzatosság lengi körül London délnyugati negyedében azt az ódon palotát, ahol az inváziós vezérkar székel. Négyszeres kordon őrzi minden illetéktelen egyéntől. A kordon zárólánca csak a legszigorúbb igazoltatás után lehet átjutni. Még a vezérkarhoz és a főhadiszálláshoz tartozó tiszteknek is mindannyiszor fel kell mutatniok igazoló irataikat, valahányszor be akarnak lépni a főhadiszállás területére. Ezenkívül spanyol lovasok, háromszoros drótakadály, erősáramú villanyvezetékek óvják Eisenhower tábornokot, az európai hadműveletek és az inváziós vállalkozás legfőbb vezetőjét és tábornokait minden meglepetéstől, a kémek és kíváncsiak rohamától s biztosítja nyugodt munkájukat.

Az angolok és amerikaiak egymást utálják

Még ez a szigorú elzártság se képes megakadályozni azt, hogy egyes indiszkrét hírek ki ne jussanak a világba: így például Londonban széltében-hosszában beszélik (s állítólag a főhadiszállás brit tisztjei a hír legbuzgóbb terjesztői!), hogy *az inváziós vezérkarban személyi ellentétek dúlnak*, rejtélyes és elkeseredett pozícióharcok, amelyek már számtalanszor elkerülhetetlennné tették az angol kormány, sőt Churchill és Roosevelt beavatkozását. Egyrészt ellentétek vannak az amerikai és angol tisztek között: az előbbiek mindenütt elsőbbséget követelnek maguknak, beleszólnak mindenbe, kíméletlenül és nyersen megkritizálják az angol vezérkar intézkedéseit, semmi se jó nekik, kifogásolják az ellátást, a kiképzést, a katonaanyagot s az egész angol mentalitást . . .

Az angol tisztek se kímélik társaságban vagy maguk között amerikai bajtársaikat. Keserűen panaszolják, hogy a jenkik állandóan a tapasztaltabbat, a tudálékosabbat játsszák, csak parancsolgatni szeretnek, de a dolgok nehezebb felét átengedik a brit kollégáknak. Emellett azt is rossz szemmel nézik, hogy az óceán tulsó feléről jöttek valósággal duzzadnak a pénztől, minden jóban duskálnak, felszerelésük kitűnő, míg *az angolok sok kívánnivalót hagy maga után.* Teljességgel érthető, ha ez az önteltség, magabízó, hetyke dölyfösség vérig sérti az angol katonákat s egyre több ellentétet, félreértést halmoz fel az angolszász „testvérek" között . . .

De ezek még általános tünetek — mondják az angol fővárosban —, sokkal nagyobb baj az, hogy *még a szűkebb inváziós vezérkarban is személyi torzsalkodások, vetélkedések dúlnak.* — Eisenhower tábornok maga is nagyszabású intrika eredményeképpen került előkelő tisztébe s versenytársa még ma is felhasznál mindent, hogy a távolból minél többet árthasson ellenfelének és elgáncsolja Rooseveltnél. *Marshall* tábornok, az USA vezérkari főnöke ez a riválisa, aki az elnök legszűkébb környezetéhez tartozik s januárban már biztosra vette, hogy ő lesz az inváziós főparancsnok: *nyiltan megiratta a hírt a hozzá közelálló lapokban,* elkészíttette ruhatárát és megkezdte búcsúlátogatásait a vezető politikusoknál.

A nagyravágyó Marshall és a szürke Eisenhower

Eisenhower azonban, bár Marshallnál sokkal színtelenebb és szürke egyéniség, jóval mozgékonyabbnak mutatkozott. Európai útján hatalmas memorandummal lepte meg Rooseveltet, amelyben részletesen kidolgozta nyugateurópai partraszállási terveit. Az elnök ugyan fanyalogva nyúlt a tervek után, de a tábornok Churchill személyében hatalmas segítőtársra tett szert: az angol kormányelnök úgy gondolta, hogy sokkal megfelelőbb lesz a londoni főhadiszállásra, ha már mindenáron amerikainak kell lennie a fővezérnek, a már ismert Eisenhower, mint a nagyravágyó, nyers és uralkodni kívánó Marshall. Igy azután, bármennyire pártfogolta is Roosevelt, *az amerikai vezérkari főnök alulmaradt vetélytársával szemben . . .*

Elképzelhető, milyen bosszúvágy tölti el most, mennyire igyekszik ártani a tábornoknak mindenütt, ahol csak lehet. Az elnöknek már számtalanszor megmagyarázta, hogy Eisenhower képtelen nagy vállalkozások lebonyolítására és *eddigi sikereit is csak annak köszönhette, hogy brit tábornokok is voltak vezérkarában.* Fokozódó kárörömmel figyelte ellenfele óvatos tartózkodását az elhamarkodott partraszállástól s kész volt ítéletével, hogy nem mer „belevágni . . ." A Fehér Házban mesélik, hogy *Eisenhower jelentéseit maró megjegyzésekkel kommentálja az elnöknek.* Londonban bizonyosra veszik, hogyha Eisenhower még tovább habozik, Marshallnak végül is sikerülni fog visszavonatni az elnökkel megbizatását és maga kel át az óceánon régi vágya megvalósítására.

Az első világháborúban már volt ideát s csillogó karriert futott be Pershing amerikai főparancsnok főhadiszállásán. Később, a háború után sokáig mellőzték, de Rooseveltel ismét feljött csillaga, mert *ő is a legvadabb intervenciós politikát vallotta.* „Húszmilliós néphadsereget" akar felállítani s Amerika nevében ő akarta meghódítani egész Európát.

Kétségkívül csillogó elme, szemben a texasi kis farmról elindult, egyszerű származású Eisenhowerrel, aki nem katonai zseni, de amit maga elé tűz, *azt igyekszik minden áron keresztülvinni.* Meglehetősen merev természet, alantasai és brit beosztottjai éppen ezért nem kedvelik. Helyettese, az angol *Montgomery* tábornok bizonyos fokig színesebb, rapszodikus egyéniség, akivel *sűrűn kerül összeütközésbe.* A brit tábornok egyáltalán nem titkolja, hogy jobb szeretne már túl lenni a Csatorna másik oldalán és nem érti, miért késlekedik annyit a „jenki".

London kételkedik az invázió sikerében...

Véleményét nem egyszer dühösen elmondja Eisenhowernak, aki viszont szívből utálja a szerinte minden lében kanál, okvetetlenkedő brit tábornokot, nyiltan azonban igyekszik nem ujjat húzni vele, mert „Monty" (így becézik katonái még az afrikai harcokból) kedvelt személy Churchill előtt, a miniszterelnök nagyon ad szavára s sűrűn látja vendégül vidéki kastélyában. A főparancsnok és helyettese közt katonai kérdésekben az utóbbi időben különösen sűrűn történt összekülönbözés, nézeteltérés: az előbbi a nagy szárazföldi csapatok bevetésére esküszik, mint a legbiztosabb inváziós receptre, az utóbbi viszont a légierő, minél hatalmasabb alkalmazásában bízik.

Montgomery különösen jól megérti magát Sir Arthur *Tedder* légitábornaggyal, az amerikai inváziós erők helyettes parancsnokával, akivel bizalmas együttlétek alkalmával *együtt ócsárolják „a texasi"* (*Eisenhowert nevezik így!*) *katonai erényeit.* Az 54 éves tábornagy legfőbb parancsnoksága alatt áll az angolszászok inváziós légiereje. Tedder eredetileg gyarmati tisztviselő volt, az első világháborúban lépett be az amerikai hadseregbe s azóta a légierőknél szolgál. Szeret nagyokat inni, ezt még a gyarmatokon szokta meg s a whiskyt szintén kedvelő Montyval órákat el szokott poharazgatni: ha nagyon a pohár fenekére néznek, akár nyomban nekiindulnának a Csatornának, de azután eszükbe jut Eisenhower és csalódottan tovább szövik a haditerveket.

A főhadiszállás többi vezető tisztje, Omar *Bradley*, az amerikai szárazföldi csapatok parancsnoka, vagy *Leigh-Mallory*, a RAF vadászkötelékeinek parancsnoka, avagy Sir Bertram *Ramsay* tengernagy, aki annakidején Dünkirchenből az angol expedíciós hadsereg visszavonulását irányította és a többi magasrangú parancsnok között *szintén kevés az összetartás, az egység és a bizalom.* Az elmúlt fél esztendő elég volt arra, hogy a londoni főhadiszállás gondosan elzárt, rigorózusan őrzött és megfigyelt palotájában a kicsinyes klikkek és érdekcsoportok egész szövevénye alakuljon ki s féltékenységével, nagyravágyásával vagy szűk látókörével gátolja a másik csoport működését, munkáját.

Londonban a stockholmi lapok szerint keserűen jegyzik meg, hogy az inváziót ezek a személyi torzsalkodások, kicsinyes ellentétek és vetélkedések is nagy mértékben késleltetik!

CSISZÁR BÉLA

A kultuszminisztérium új politikai államtitkára: Mester Miklós

Magyarország Kormányzója a kultuszminiszter előterjesztésére dr. *Mester* Miklós országgyűlési képviselőt *államtitkárrá* nevezte ki.

Az új államtitkár 1906-ban *Rugonfalván* született egyszerű székely földműves szülőktől. *Református vallású,* családja minden ágon színtiszta *magyar-székely* eredetű. A budapesti Tudományegyetem bölcsészeti karán szerzett doktori oklevelet s már egyetemi hallgató korában *Jancsó* Benedek irányítása mellett *igen komoly tudományos kutatómunkát végzett* a román kérdés és általában a nemzeti kérdés tanulmányozására. 1939-ben lett képviselő és 1940 óta a vitéz *Imrédy* Béla vezetése alatt álló *Magyar Megújulás Pártjának* tagja. Széleskörű tudományos irodalmi munkásságot fejtett ki, amelynek keretében megírta *„Az autonom Erdély"* című művét, valamint feldolgozta *Erdély politikai történetét 1526-tól 1867-ig.* A parlamentben főként *kulturális, nemzetiségi és munkáskérdésekkel* foglalkozott s a Magyar Megújulás Pártja részéről minden esztendőben vezérszónok volt a kultusztárca költségvetési vitájában.

Mester Miklós személyében *széles látókörű, nagy felkészültségű fiatal, tetterős politikus került a kultuszminisztérium államtitkári székébe.* Működése elé pártkülönbség nélkül osztatlan bizalommal néznek.

Vitéz Endre László a Székelyföldön

Sepsiszentgyörgy, május 1.

Vitéz Endre László belügyi államtitkár országos szemleútja során a Székelyföldre is ellátogatott. A belügyi államtitkár Marosvásárhely, Sepsiszentgyörgy, Csíkszereda és Gyergyószentmiklós meglátogatása után Ungvár és Munkács vidékére utazott.

Vitéz Endre László belügyi államtitkár a Székelyföldön tapasztaltak fölött teljes elismerését fejezte ki és örömmel látta, hogy a Székelyföld népe lelkesen kapcsolódik bele az országépítő munkába. (MTI)

Feketehalmy-Czeydner Ferenc és társai katonai rendfokozatába való visszahelyezése

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

Feketehalmy-Czeydner Ferenc és társai önként jelentkeztek a honvéd vezérkar főnöke bírósága előtt. A bíróság a szökésük miatt annakidején kiadott nyomozólevelet visszavonta.

Minthogy önként jelentkezésük által az ok, mely a rendfokozatukból való elbocsátást maga után vonta, megszűnt, a honvédelmi miniszter Feketehalmy-Czeydner Ferencet ny. áll. altábornagyi, Grassy Józsefet vezérőrnagyi, Deák Lászlót ny. áll. ezredesi és dr. Zöldi Mártont csendőr-századosi rendfokozatába visszahelyezte.

Zsidó áldetektivek rejtett zsidó ékszereket „foglaltak le" Türk Bertánál

A rendőrség lefülelte a szélhámosokat, de eljárás indult a rejtegetők ellen is

Molnár-Matner László 40 éves, *Gidáli* Ernő 34 éves és *Róth* Gábor 32 éves állásnélküli zsidó fiatalemberek elhatározták, hogy mint áldetektívek szerepelnek, felkeresik gazdag hitsorsosaikat és azoktól különböző ürügyekkel pénzt és ékszereket csalnak ki. A társaság egyik tagja, *Gidáli Ernő galíciai származású.* A vöröshajú zsidó csak nemrég borotváltatta le pajeszét és jellegzetesen zsidó a kinézése.

Pár nappal ezelőtt a zsidó áldetektívek megjelentek *Szenes* László vegyészmérnök újlipótvárosi lakásán. Erélyesen léptek fel és határozott hangon jelentették, hogy a főkapitányság politikai osztályáról jöttek.

A zsidó vegyészmérnök nagyon megijedt, könyörögni kezdett az állítólagos detektívekek, hogy ne bántsák, inkább megmutatja a detektíveknek, hogy hol van a pénze és az ékszere. *40.000 pengő értékű arany- és ezüsttárgyakat találtak a lakáson,* de ezzel nem elégedtek meg az áldetektívek, követelték, mondja meg, hova rejtette a többi ékszereit.

Később meg is mondta, hogy Türk Berta színésznőnél, az Aradi-utca 29. számú házban lévő lakásán vannak megőrzés végett a többi ékszerek.

Az áldetektívek taxiba ültek és elvitették magukat az Aradi-utcába. *A dizőz lakásán is házkutatást tartottak* és megtalálták Szenes 200.000 pengő értékű ékszereit, azonkívül *magukhoz vették Türk Berta pénzét és ékszereit mintegy 160.000 pengő értékben.*

Vasárnap elfogták a detektívek *Róth* Gábort és *Gidáli* Ernőt. *Róth* Gábor először hamis nevet mondott be, Köves-Kolozs névre szóló iratokkal igazolta magát és kihallgatása során derült ki, hogy egy keresztény szállodai portástól vásárolta meg 300 pengőért a hamis okmányokat. A rendőrség a három zsidó áldetektívet zsarolás címén letartóztatta, de

letartóztatásba került Köves Kolozs szállodai portás is, mert zsidónak pénzért eladta iratait, hogy az visszaélést követhessen el.

Az ékszerek mind megkerültek, a pénz egy részét azonban, mintegy 10.000 pengőt már elköltöttek az áldetektívek. A négy letartóztatással azonban még nem zárult le ez az érdekes ügy, eljárás indult Szenes László és Türk Berta ellen is vagyonrejtegetés miatt.

Az Esti Ujság színháza

Őfelsége a mama

Operettbemutató az Uj Magyar Színházban

FEDÁK SÁRI, PALOTÁS IMRE, MEDNYÁNSZKY ÁGI, SOLTHY GYÖRGY

Vaszary Gábor, a jellegzetes bohózatíró, most, hogy mint operettlibrettista mutatkozik be, természetes, hogy nem tudja magát megtagadni és azok az elemek uralkodnak, új színpadi müvében, amelyek eddigi bohózatai sikerének alapjai voltak. Szakít az átlagos daljátékok érzelmességével és álkomolyságával, a humorra, meg a komikumra fekteti a fősúlyt és a mesét a fejtetőre állított helyzetekkel pontosan úgy bonyolítja, mintha bohózat volna. Emiatt panaszkodni ugyan kár lenne, mert ezt kitünően érti és egy ilyen bohózatoperett valami változatosságot jelent a már eléggé elnyütt müfajban. Élénk képzeletvilága valóságos meseországot teremt. Okos, tapasztalt anyakirálynővel, hercegekkel, trónörökösökkel, párisi táncosnővel, az udvartartás karikatúrára igen alkalmas figuráival, zsonglörködik, mégpedig olyan ügyesen, hogy már az első felvonásban megtörténik, ami egy szabványoperettben három felvonást vesz igénybe; a fiatal szerelmes pár egymásra talál. A valódi bonyodalmak azonban csak ezután kerekednek.

Tavaszi kaleidoszkopszerüen színes és tarka a produkció. Ebbe a hangulatba ringatnak Eisemann Mihály legfrissebb szerzeményei, amelyek behízelgőek és hangulatosak. A sikernek ehhez a két előfeltételéhez járul még a színház valóban dicséretes áldozatkészsége. Rendkívül gazdag kiállításban hozták ki a darabot. Fedák a főszerepben csillog-villog, ahányszor színpadra lép, újabb és újabb aranyos, brokátos, selymes jelmezekben jelenik meg. Az igazi tavaszt és ifjúságot Mednyánszky Ági képviseli. Hangja ugyan gyengécske, de annál ügyesebben táncol és játéka csupa szív, őszinteség és természetesség, ami elég ahhoz, hogy kiugró sikere legyen és reményeket nyújtson a jövőre. A másik debutáns *Palotás* Imre kissé elfogódott, de ezt kárpótolja igen kellemes, bársonyos, nem is tenor, de tenorino hangja, amellyel az *Eisemann*-slágereket diadalra viszi. Erős téma a harmadik fiatal, kecsesen, bájosan és finoman a klasszikus táncot képviseli igen előnyösen a színes forgatagban. A vidékről felhozott *Harcos* Irén párisi táncosnője élénk színfolt és külön ki kell emelnünk *Pethes* Ferencet, aki valósággal remekel a komikus szerepben. A rendkívül népes szereplógárdából *Solthy* György, *Pataky* Miklós, *Harsányi* Rezső, *Sugár* Lajos, továbbá *Fülöp* Viola és *Vay* Ilus nevét kell kiemelnünk.

Básthy István díszletei szépek, színpadkép-megoldásai ötletesek, a ruhatervező *Csantvári* Ilusnak és *Kertész* Erzsébetnek külön dicséret jár a fantáziadús jelmezekért, *Ihász* Aladárnak a rendezés mozgalmasságáért és Feszt Vidornak, a karmesternek a lendületes vezényléséért.

B. A.

Költözik a „Hattyúlovag"

A Pesti Színházban tegnap este került utoljára színre Alfred Picard *„Hattyúlovag"* c. vígjátéka. Mint már jelentettük, a Pesti Színház hétfőtől kezdve megkezdi a nyári szünetet. A *„Hattyúlovag"* most átköltözik a Vígszínházba, ahol holnap, május 2-án már müsorra is kerül *Simor* Erzsivel, *Delly* Ferencel, *Greguss* Zoltánnal, *Mihályi* Ernővel és *Sármási* Miklóssal a vezetőszerepekben.

Strauss Richárd-hangverseny

A Székesfővárosi Zenekar külön hangversennyel emlékezett meg a nagy német mester 80-ik születésnapjáról. A modern muzsika fejlődésében oly nagyjelentőségü mester müvészetét két szimfónikus költeménye képviselte ezen a hangversenyen: a *„Halál és megdicsőülés"* és az *„Egy hős élete"*. A hangversenyt március 26-án akarta a zenekar megtartani, akkor technikai okokból elmaradt és most került rá sor a *Failoni* vezényletével. Az olasz maestro a két nagyigényü és kényes zenekari szólamokkal telített müvet pompás lendülettel, mindazonáltal bölcs mérséklettel és nagyfokú kiegyensúlyozottsággal vezényelte. Látszott mozdulatain, hogy túl van a straussi romantika hisztériás értelmezésén, ami a közelmultban még annyira divatos volt és meg tudja látni most már Strauss *Richárdban* a saját korán felülemelkedő, örök emberi vonásokat is. A zenekar kissé vontatottan engedelmeskedett Failoni pálcájának. A Vigadó nagytermét sajnálatos módon csak félig töltötte meg a közönség.

(T. D.)

Eltemették Takács Antalt

Vasárnap délután temették el a farkasréti temető halottasházából a tragikus körülmények közt elhúnyt *Takács* Antal filmgyártót. A magyar müvészvilág, színészek, filmesek hatalmas tömegben álltak körül a ravatalt, hogy utolsó istenhozzádot mondjanak barátjuknak. A koporsót teljesen beborították a virágok. *Takács* Antal utolsó kívánságához képest a temetésen beszéd nem hangzott el, az egyházi szertartás után *Pertis* Pali cigányzenekara, míg hullottak a rögök a koporsóra, *Takács* Antal legkedvesebb dalait játszotta.

Uray Tivadar — zongoraművész

A pasaréti Hunniában *Daróczy* József rendezésében most forgatják *Thurzó* Gábor *„Vihar után"* cimü drámáját. Az új magyar film nagyszabásu zenésfilm lesz. A könnyü sikerre számító slágerek helyett klasszikus muzsika kiséri végig a drámát, amelynek olyan fontos szerepe van az újdonságban, mint magának a cselekménynek. *Vincze* Ottó állította össze *Beethoven, Csajkovszky, Schubert* és *Verdi* müveiből a kísérőzenét, akinek egyébként egy saját szerzeménye is beiktatásra kerül. A férfifőszereplő, *Uray* Tivadar zongoraművészt alakít, *Fényes* Alice játssza a felesége szerepét, az együttes többi tagjai pedig *Szabó* Sándor, *Ladomerszky* Margit, *Pákozdy* Ferenc, *Pethes* Sándor és még többen mások.

Uj Alida Valli-film a Korzóban:

Szerelmi riadó

Mintegy három évvel ezelőtt mutatkozott be a magyar közönség előtt a bájos olasz sztár, Alida *Valli*

zenés vígjátékban, amelynek sikerét egyéni kedvessége, fiatalsága és játékának elevensége biztosította. Azóta már sokszor láttuk öt, de csak filmdrámákban. Ma a Korzó müsorára tüzi a Filmellátó Kft. *„Szerelmi riadó"* cimü filmjét, amelyben úgy látjuk viszont a mánálunk is igen népszerü olasz filmszinésznőt, mint annakidején: elragadó vígjátéki szerepben. Kis ballerinát játszik, aki mindig elkésik a próbákról, már ki akarják tenni öt a balettkarból, amikor épen egy újabb késése miatt összekerül a müvészetet a ballerinákon keresztül pártoló főherceggel és ez a véletlen találkozás megindítja a bonyodalmak sorozatát. A mese ötletes és fordulatos, a kiállítás gazdag. Alida *Valli* két partnere: Artonio *Centa* és Carlo *Lombard*, akik mellett még több elsőrangú olasz müvész vonul fel a szórakoztató vígjátékban.

SPORT

Berczelly negyedszer nyerte meg a magyar kardbajnokságot

A Nagyváradi AC vasárnap a kultúrpalota fellobogózott nagytermében rendezte Magyarország ezévi egyéni kardbajnokságának döntőjét a Szt. László kupáért. *Vincze* András ny. altábornagy is megjelent a közönség soraiban. Negyedórával a döntő megkezdése előtt egyetlen férőhely sem volt már és igen sokan kintrekedtek. *Gyapay* László dr., helyettes polgármester üdvözölte a döntő résztvevőit, majd Vincze altábornagy válaszolt a szövetség nevében.

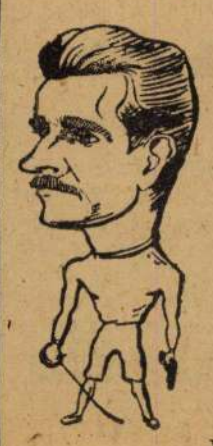

A bajnoki küzdelem óriási versengést hozott *Berczelly* és *Gerevich* között. *Az „idegnélküli" Berczellyel szemben érdekes volt a temperamentumos MAV-vivó stílusát figyelni.* Az utolsó előtti asszót *Gerevich, nagy megleptésre, elvesztette* az egyébként gyengén szereplő *Csiszárral* szemben és igy két vereséggel második helyre szorult. A döntő végeredménye igy alakult:

Bajnok: Berczelly HTVK 7 győzelemmel, 2. *Gerevich* MAC 6 gy., 3. *Maszlay* HTVK 5 gy., 4. *Rajcsányi* MAC 5 gy., 5. *Németh* HTVK 4 gy., 6. *Papp* HTVK 3 gy., 7. *Palócz* MAC 3 gy., 8. *Csiszár* HTVK 2 gy., 9. *Nedeczky* dr. BEAC 1 gy.

Berczelly ezzel negyedízben nyerte el Magyarország egyéni kardbajnokának büszke cimét.

Hiányzott a Fradi-szív

Csepel—Ferencváros 2:1 (1:0)

A vasárnapi bajnoki forduló a Ferencváros és az Ujpest veresége hozta. A Nagyvárad is elszenvedte első tavaszi vereségét. Az erdélyiek összetartanak: a Kolozsvár tépdeste meg Nagyvárad babérait. Még az is érdekes, hogy a budapesti és vidéki csapatok összeütközéséből a vidékiek kerültek ki győztesen és csak a Gamma mentette meg a pesti „becsületet".

CSEPEL — FERENCVÁROS 2:1 (1:0). Üllői-út 19.000 néző, vezette: *Pusztai.* Góllövő: *Pintér, Marosvári, Gyetvai.* Mindkét csapat csatársorában nagyrészt fiatalok játszottak. A Csepelben *Marosvári*, a Ferencvárosban *Sipos* képviselte az „idősebb" évjáratot. A Ferencváros nagy erővel kezdett. Mint Salgótarjánban, most is Nagy II. volt a kullancs. Lassan azonban a Csepel vette át az irányitást és Csikósnak sok dolga akadt. A 30. percben *Pintér* góljával vezetéshez jut a Csepel. A második félidőben inkább a Csepel kerül fölénybe s már a tizedik percben *Mrosvári* fejese *Csikós* hálójába röpül. 2:0. A 22. percben Gyetvai Csikós beadását remek lövéssel rúgja a léc alá. 2:1. A Csepel tovább is nagyobb akarással küzd, mint a Ferencváros.

KISPEST—UJPEST 2:1 (2:1) Ujpest, 2000 néző, vezette: *Lantos.* A Kispest volt a lelkesebb csapat. Góllövő: *Mészáros* (11-es), *Titkos, Zsengellér.*

DEBRECEN — BSZKRT 4:0 (0:0) Sport-utca, 1000 néző, vezette: *Rónai.* Góllövő *Szabó, Sidlik, Zilahi, Szabó.*

DIÓSGYŐR — ELEKTROMOS 5:2 (1:2) Latorca-utca, 1000 néző, vezette: *Dankó.* Góllövő: vitéz *Suhai* és *Turbéki* 2—2, *Felföldi*, illetve v. *Hidegkuti, Pázmándi.* Az Elektromos úgy játszott, mintha már beletörődött volna a kieséshe.

KOLOZSVÁR—NAGYVÁRAD 2:1 (1:0) Kolozsvár, 9000 néző, vezette: *K. Nagy.* Góllövő: *Füstös, Loránt, Bonyhádi* (tizenegyesből). Kolozsvárott leírhatatlan örömet keltett a nagy nézősereg előtt kivivott bravúros győzelem.

SZOLNOK—KINIZSI 2:1 (1:0) Szolnok, 2000 néző, vezette: *Harangozó.* Góllövő: *Laborc, Junász, Kolláth.*

TISZA—UJVIDÉK 4:2 (2:2) Szeged, 4000 néző, vezette: *Székely.* Góllövő: *Bakos, Tihanyi, Welker, Sörös, Borbély I., Tihanyi.*

GAMMA—SALGÓTARJÁN 3:2 (2:0) Salgótarján, 1500 néző, vezette: *Németh* L. Góllövő: *Liszkai, Liszkai, Laczkó, Komlódi, Szabó* (öngól).

FEKETE ILONA a női mezei bajnok

Az OTE-pálya környékén rendezték vasárnap délután a női mezei bajnokságot. Győzött Fekete Ilona MAC 5:22.4 mp. 2. Horányi OTE, 3. Sallay OTE. Csapatbajnok: OTE (Horányi, Sallay, Baros.)

*

A Budapesti LE mezei versenyét Széchy, V. ker. nyerte.

*

A Vasutas mezei bajnokságot Szegedi Testvériség nyerte. 2. Molnár Testv., 3. Kővári Törekvés. Csapatban 1. Testvériség.

Esti Ujság szerkesztőségének telefon-száma: 14-44-00

SZÍNHÁZ- és MOZIMŰSOR

JEGYRENDELŐ-TELEFONSZAMOK:

Stádium-Corvin: 145-056
Stádium: 14-03-00
Kultúr: 18 99-99

DIJMENTES HAZHOZSZALLITAS

OPERAHAZ hétfőn: Nincs előadás. — **NEMZETI SZINHÁZ** hétfőn (½6-kor): Liliomfi. (K. 1. 10.) — **NEMZETI KAMARASZINHÁZ** minden este, vasárnap d. u. (2, ½6): Falornyok. — **MAGYAR MÜVELŐDÉS HÁZA** hétfőn: Nincs előadás. — **VIGSZINHÁZ** hétfőn (6-kor): Aki fölösleges. — **PESTI SZINHÁZ** hétfőtől kezdve: Szünet. — **ANDRÁSSY SZINHÁZ** minden este, vasár- és ünnepnap d. u. (2, ½6): Pénz nem boldogit. — **FŐVÁROSI OPERETTSZIN. HÁZ** Ma: Nincs előadás. — **VIDÁMSZINHÁZ** minden este (½6): vasár- és ünnepnap d. u. (½3): Varjúfészek. — **UJ MAGYAR SZINHÁZ** minden este (6 órakor): őfelsége a mama.— **NEMZETI BÁBSZINJÁTÉK** minden kedden és vasárnap este (½6-kor): Panoptikum, pénteken: Toldi, a többi napokon este: Angyalt vettem feleségül. csüt., szombban, vasárnap és ünnepnap d. u. (½3 órakor): Gyermekelőadás. — **KAMARA VARIETE:** Szünet. — **REVÜPALOTA:** Szünet.

BEMUTATÓ MOZIK:

ATRIUM (Tel.: 15-30-34, 15-40-24.) ¼4, ¼4, ½6, ½8, Sz., V., U. ½2-kor is. És a vakok látnak. Híradó.
BELVÁROSI (Tel.: 181-244.) Szegény Hansi. (Uj, színes rajzfilm.) Uj egészség, uj élet. (Kultúrfilm.) Magyar-, Ufa- és Európa-híradók. Folytatólagos egyórás előadások 10—21 óráig.
CORVIN (Tel.: 138-988. 339-584.) 3. 5. ½8. Asszonyfurfang. 2-ik hétre prolongálva.
DÉÁK (T.: 121-343, 125-952.) ½2. ¼4, ½6. ½8. V. 11-kor is. Viharbrigád. Biztonsági óvóhely.
FORUM (T.: 189-707, 189-543.) 3. 5. 7. Anyaszív. (Nézők részére modern óvóhely.)
HIRADÓ (Tel.: 222-499.) A távbeszélő. Uj egészség, uj élet. (Kultúrfilmek.) Magyar-, Ufa- és Európa-híradók. — Folytatólagos egyórás előadások 9—21 óráig.
KAMARA (T.: 423-901.) 11, 1, 3, 5, 7. Futótüz. (Modern, 500 személyes óvóhely.)
KASZINÓ (T.: 185-329, 383-102.) ¼4, ½6, ½8. Sz. ½2-kor is. V., U. d. e. 11, d. u. ¼4, ½6, ½8-kor. Ártatlan.
KORZÓ (T.: 18-28-18.) 3, 5, 7. Sz. 1-kor. V., U. 3-kor is. Szerelmi riadó.
NEMZETI APOLLO (T.: 222-002.) 3, 5, 7. Sz. 1. V., U. 11-kor is. Kék álarc. (Modern 800 személyes óvóhely.)
OMNIA (T.: 130-125.) 3, 5, 7. Sz. 1-kor. V. 11-kor és 1-kor is. Viharbrigád. 3-ik hétre prolongálva.
PEST (Tel.: 221-222.) 11, ½2, ¼4, ½6, ½8. Az első két előadás olcsó. a harmadik mérsékelt helyárakkal. Egy nap a világ.
RADIUS (T.: 122-098, 120-564.) ¼4, ½6, ½8. Sz. ½2, ¼4, ½6, ½8. V., U. 11, ¼4, ½6, ½8. A fekete ember. Híradó. (Óvóhely van.)
SCALA (Tel.: 11-44-11.) ½4 ½6, ½8-kor. Sz., V., U. ½2-kor is. Ártatlan.
SZITTYA (Tel.: 111-140.) ¼4, ½6, ½8. Sz., V. ½2-kor is. Csodarepülő.
URÁNIA MOZGÓ (T.: 146-046.) 3. 5. ½8. V., U. 11-kor is. Forgószél. 5-ik hétre prolongálva.

MÁSODHETES MOZIK:

ADRIA (Margit körút 5/b. T.: 353-707.) 3. 5. 7. V., U. 11, 1-kor is. Tonelli.
ANDRÁSSY (T.: 12-41-27.) ¼4, ½6, ½8. V., U. 11, ½2-kor is. Tóparti látomás.

PAULA WESSELY
ASSZONYFURFANG
Kizárólag: CORVIN

DUNA (T.: 111-994.) 3. 5. 7. V., U. 1-kor is. Szajnaparti szerelem.
BAROSS (3. 5. 7 órakor. V. 11-kor is. Végzet.
BARLANG (T: 422-722.) ½2. ¼4. ½6. ½8. Andante. 3-ik hétre prolongálva.
BUDAI APOLLO (T.: 351-500.) ¼4. ½6. ½8. V. ½2-kor is. A sors beleszól.
CAPITOL (Tel.: 134 337.) 1. 3. 5. 7-kor. Muki.
CSABA (Tel.: 146 040.) 3. 5. 7. V. 11 és 1-kor is. Zenélő malom.
DAMJANICH (T.: 423-644.) ¼4. ½6. ½8. V., U. 11 és ½2-kor is. Tonelli.
ERZSÉBET (T.: 222 401.) 11. 1. 3. 5. 7. Legényvásár. 2-ik hétre prolongálva.
HOMEROS (T.: 496-178.) ¼4. ½6. ½8. V., U. ½2-től. Egér a palotában.
IPOLY (T.: 292-626) ¼4, ½6, ½8. H. ½2 órakor is. V., U. 11, ½2 órakor is. Egy szoknya, egy nadrág.
JÓZSEFVÁROSI (T.: 131-316.) 3. 5. 7. V., U. 1-kor is. Egér a palotában.
MESEVÁR (Tel.: 114-502.) ¼4. ½6. ½8. V. ½2-kor is. Kivirul az öreg szív.
NYUGAT (T.: 121-022.) ¼4, ½6, ½8. Sz. ½2. V., U. 11 és ½2. Az aranyember.
OTTHON (T.: 146-447.) ¼4. ½6. ½8. V. ½2-kor is. Tonelli.
PALOTA (T.: 15-66-05.) ¼4. ½6. ½8. Sz., V., U. ½2-kor is. Komédiások.
PATRIA (T.: 145-673.) 10. ¾12. ½2. ¼4. ½6. ½8. V. 11. ½2-kor is. Keresztúton.
PETŐFI (T.: 428-478.) ¼4. ½6. ½8. V., U. ½2-kor is. Egér a palotában.
RÁKÓCZI (Tel.: 426-326.) 11, 1, 3, 5, 7. Egér a palotában.
SZEKELY (T.: 226-425.) ½2. ¼4. ½6. ½8. Névaparti nász.
TISZA ELDORADÓ (T.: 133-171.) ¼4. ½6. ½8. V., U. ½2 is. Negyedíziglen.
TOLDI (T.: 224-443.) 10. ¾12. ½2. ¼4. ½6. 7. Tonelli.
TURÁN (T.: 120-003.) ½2. ¼4. ½6. ½8. V. d. e. 11-kor is. Szerelem gyöngyei.
UGOCSA (T.: 15-44-22.) ¼4. ½6. ½8. V. ½2-kor is. Gentryfészek.
UJBUDA (T.: 268-999.) ¼4. ½6. ½8. H., U. ½2. V. 11 és ½2-kor is. Kivirul az öreg szív.
ZUGLÓI (T.: 297-093.) ½2. ¼4. ½6. ½8. V., U. ¼12-kor is. Botrány.

Hangszergyár
Sternberg
Kérjen árjegyzéket Kakoczi-út 60

A veszprémi püspök újévi szózata

Czapik Gyula veszprémi megyéspüspök az újév alkalmából szózatot intézett papjaihoz s ebben figyelmeztette őket, hogy Krisztus igazi szolgái legyenek és okosan álljak meg helyüket. *Három szempontot emel ki egyébként a körlevél: úgy a pesszimizmustól, mint a könnyelmű bizakodástól, az optimizmustól való óvakodást és végül a végletektől óvakodva a reális munkát Krisztus szem előtt való tartásával. Hangsúlyozza továbbá az időszerű lelkipásztorkodás kötelességét, mely a templomon, plébánián és iskolán kívül a társadalmi és egyesületi tevékenységet a papok szent szolgálata mellé állítja.* Gyakorlati útmutatásokat ad a régi templomi és iskolai munkák végzésére és különösen a vasárnappal kapcsolatban az oltárdíszítés, a népének és a prédikáció kérdéseire.

— **Fabinyi Tihamért magisterré avatja a Turul.** A Turul Szövetség Bercsényi Bajtársi Egyesülete, amely a keresztény magánalkalmazottakat tömöríti magába, január 31-én tartja húsz éves jubileumát. Ez alkalommal avatja magisterévé *Fabinyi* Tihamért, a Magyar Általános Hitelbank elnök-vezérigazgatóját, valamint a gazdasági élet számos vezető szakemberét. Az avatás után hangverseny lesz, amelynek keretében *Korék* Endre, *Albert* Ferenc s még néhány kiváló művész szerepel.

A honvédelmi miniszter köszönete

A honvédség gépesített seregtestei gépjárműveinek az orosz hadszintéren a működő-képesség állandó fenntartásában hathatós segítséget jelentettek a magyar gyáripar által rendelkezésre bocsátott *gépjármű-javító részlegek.* A honvédelmi miniszter az érdekelt gyárak vezetőségének fenti részlegek rendelkezésre bocsátásáért, valamint a közreműködő munkásoknak eredményes s dicséretreméltó munkájukért *a honvédség nevében őszinte köszönetét fejezte ki.*

SIRUHÁK sportmellények, ballon, loden és viharkabátok MÁRTON és SZÁSZ BUDAPEST, V., Bálvány-utca 3. sz.

Hamarosan Portugáliában is bevezetik az élelmiszerracionalizálást

Lisszabon, január 24.

Az Egyesült Államoknak a háborúba való belépésével természetesen még nagyobb méreteket öltő hajótérhiány a portugál anyaország ellátási viszonyait is jelentős mértékben megnehezítette. Ennek megfelelőleg a kormány nagy erőfeszítéseket tesz, a belső termelés, különösen a mezőgazdasági termelés fokozására.

Ezenkívül természetesen a rendelkezésre álló készleteknek a megváltozott körülményekhez al-

— **Arverés a Törvényszéki Orvostani Intézetben.** Az 1940. évben a Törvényszéki Orvostani Intézetben felboncolt halottak után hátramaradt ruhaneműeket, különféle férfi, női, gyermek felső- és alsóneműeket, kalapokat, cipőket, harisnyákat, lepedőket, zsebkendőket stb. február 25-én délelőtt 9 órakor a Törvényszéki Orvostani Intézetben a rendőri kirendeltségnél (Szvetenay-utca 42.) nyilvános árverésen a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés és a bélyegilleték lefizetése ellenében eladják.

— **Két és félévi fegyházra ítéltek egy tolvai cigányt.** Barna Péter pestszenterzsébeti cigány különböző munkák ürügye alat jelentkezett a pestkörnyéki villatulajdonosoknál, ahol azután minden kezeügyébe akadó tárgyat

A feltámad

A mai nemzedé a rokkáról, hogy avatag háziesz nem is lehetett csak a néprajzi m vakban is elég ri rokka feltámadt, ken keresett cikk a szombathelyi as tergályosok alig annyi a megrende a házi fonás, szövé a városokban is n kemence, hanem a Nem divathóbort e rése az igénytelen szám értékének. B anyagkorlátozások figyelmet a rokká hogy túléli a kivé derült ugyanis, h tura csúcspontján szövött anyag job szebb is, főként p A székely kéziszö mellett azelőtt l el a városi embe hódította a fővár ték, megállapítot sőt szeb is a mag az annyira kényez vet. A rokka tehá rosi lakásokba, divat, ami ellen kozni. Érdekesebb foglalkozás, időtöl házi römizés, de főként a falvakba falu is, eltekintv lökte a rokkát m nekik van igazán A falu a gyári te nyát vásárolta, o szövetet és ruhát, sebb eső a szemr tetszetős ruhát silányította. Ilyen gyokra szokott falu, a nemesany holmik helyett. A hogy az eltorzult rítsa és újból bec lássa el a falut. divat ez a rokka érték van ebben ban, hogy aki válik meg tőle. pereg a rokka s köszöntjük ezt az

ELŐA

28-án este 7 órak

Függetlenség

...getlenség — Vasárnap 1942 január 25

dédunokája. Asvaynénak is van egy dédunokája fiatal lány — ezt a szerepet Szörényi Éva viszi majd a színpadra. Hogy azután a darab folyamán mi történik, az majd kiderül a bemutatón. Még annyit akarok mindössze mondani, hogy a negyedik főszereplő Kovács Károly lesz, aki miatt a darab konfliktusa kitör. Jelentős szerepet kapott még ezenkívül a Nemzeti Színház egész sereg kiváló értéke. Én különben már majdnem egészséges vagyok, mert hát erről a premierem-ről igazán nem szeretnék hiányozni...

*

Január utolsó hete egyetlenegy premiert hoz a pesti színházakba. Az idény kezdete óta nagy sikerrel futó *Vaszary* Gábor-vígjáték, a „Boldoggá teszlek", 175-ik előadása után lekerül az Andrássy Színház műsoráról, ahol egy olasz vígjáték váltja föl. Január 31-én Mario *Devellis* „*Viharos szerelem*" című háromfelvonásos zenésbohózatát mutatják be, amelyet *Vaszary* János fordított magyarra és amely az ő rendezésében is kerül a közönség elé. A női főszerepet az újdonságban *Muráti* Lili játssza. Külön attrakciója lesz az előadásnak, hogy a népszerű színésznő ezúttal valósággal mint operettprimadonna mutatkozik be. A darabban ugyanis nemcsak hogy több énekszámokat ad elő, hanem mint táncosnő is fellép. Az újszerű szerepkörben fellépő *Muráti* Lili mellett a főszerepeket *Vaszary* Piri, *Szemlér* Mária, *Hajmássy* Miklós, *Latabár* Kálmán és *Mihályffy* Béla játszszák.

Boronkay-lányok

Operettbemutató az Uj Magyar Színházban

A Boronkay lányokat először karácsonykor üdvözöltük a Magyar Művelődés Házában, ahol színé\ jóléti

alapra illegették magukat, néhány napig. Most aztán átpuderezve, felfrissítve ismét itt vannak előttünk, az Uj Magyar Színházban, ahol a második premieren nagy sikert arattak. Ötletes, szellemes, vidám operett, kitünő muzsikával, remek slágerekkel és Tihanyi Vilmos gazdagfantáziájú rendezésével.

Déry Sári és Zimonyi Márta nemes versengést folytatnak a primadonna-sikerért. Halassy Mariska sokoldalú színésznő, bele tud illeszkedni a számára túlkönnyü operettkeretekbe is. Fónay Márta mint szubrett jeleskedik. Földényi László mint őszülőhajú gavallér hódít, Perényi László mint ifjú bonviván, Bilicsi Tivadar brilliáns kuplékat énekel, Pethes Ferenc képviseli a harsány nevettetést és jók a többiek is.

Két kézzel szórták a pénzt az operett kiállítására, ami meg is látszik rajta. Horváth Jenő jónéhány slágert indít el a zenével. Szépek Básthy István díszletei ~~és kitünően~~ működik a zenekar Endre Emil vezényletével.

Rácz Vali előadóestje

A budapesti közönség egyik kedvelt szórakoztatója Rácz Vali, aki hétszázötven fellépés után rendezi meg első önálló előadóestjét a Zeneakadémián február elsején. Az új sanzonok seregét mutatja be Rácz Vali ezen az estén, többek között a híres „Lili Marleen"-t is, orgonakisérettel és vokáltrióval, magyarul és német eredetiben. Az estén fellép Ákom Lajos orgonaművész, a Pécsi Öregdiákok és Haraszti Erzsébet táncművésznő.

—o—

Horti Lajos jubileuma

Tizenötéves színészi jubileumát ünnepli Horti Lajos, a népszerű énekes színész, akinek gramofonlemezei nagy népszerüségnek örvendenek a közönség körében. *Gerbe* Miklós kisér, a zenekari kisérettet *Pongrácz* Géza vezényletével a Mária Terézia I. honvédgyalogezred zenekara és Zsiga Ernő cigányzenekara látja el.

—o—

Rigó Magda

...LASZTÁSI ...CSADÓ

...hely József

...n nem veszi rossz néven, hogy ...ölitom, de az a naiv bizalom,

tására kétezer millió dollár forgalmi tőkére lesz szükség. A szükséges részletekről valószínüleg a Havannában összehivandó pánamerikai értekezlet tanácskozik majd.

A londoni utlevélhivatal előtt hosszu sorokban tolonganak a szülők, akik gyermekeiket a háboru tartamára tengerentuli dominiumokba küldik. Legalább 20.000 gyermek ideiglenes kitelepitéséről van szó.

Rácz Dezső

BEFŐZÉS CUKOR NÉLKÜL!

Hogyan kell eltenni a cseresznyét, epret, a meggyet és a többi gyümölcsöt, amelyek nem várnak a „külön jegyre", mert elérnek

A «*kockákra*» osztott cukorjegy bonyodalmai mellett a háziasszonyoknak, a háztartásoknak, sőt a gyáraknak és üzemeknek is legnagyobb problémájuk ma: *a befőzés!* Mindenki remélte, hogy a nyári gyümölcsszezonra a megállapitott fejadagon kivül *külön cukrot engedélyeznek befőzéshez.* A befőzés elsőrendü fontosságu, mert télen a befőttek, jammek pótolják a különböző gyümölcsféléket.

A befőzéshez azonban mindezideig nem engedélyeztek cukrot. Sőt erről nincs is szó.

A gyümölcs azonban nem várja meg az esetleges későbbi befőzőcukrot. A cseresznye, a meggy, az eper, a barack, az alma most már egymásután beérnek, sőt elérnek.

A cseresznyének, epernek, meggynek most van a főbefőzési szezonja. *Cukor pedig nincs hozzá.* Ezért a *Gyümölcstermelők Országos Egyesülete* szakemberekkel különböző befőzési módokat dolgoztatott ki. Ezek a bevált és kipróbált eljárások cukor nélkül is lehetővé teszik a gyümölcs télire való eltevését.

A többféle cukornélküli gyümölcsfeldolgozó eljárás közül *a legegyszerübb a sterilizáláson alapszik. Szabó* Béla m. kir. kertészeti akadémiai tanár szerint ez igy történik:

— A megfelelő érettségü gyümölcsöt előkészitve, azaz megmosva, hámozva, kimagozva használjuk fel. A gyümölcsöt azután baktériumgyéritès végett előfőzzük, ugyhogy a gyümölcsöt forrásban lévő vizbe mártjuk és addig hagyjuk abban, mig megpuhul. Ennek megtörténte után a gyümölcsöt hideg vizben lehütjük és igy tesszük légmentesen az eltartó edénybe.

Az eltartáshoz feltétlen légmentesen zárható, gumigyürüs üveg, vagy bádogedény szükséges.

Mindkét edény teljesen tiszta, jól kimosott, kiforrázott legyen. Az előfőzött gyümölcsöt ezután az edényekbe helyezzük és abban felforralt, majd lehütött tiszta vizzel feltöltjük, ugyhogy a lé a gyümölcsöt teljesen fedje, vagyis bőségesen ellepje. *Kevés lé esetén a gyümölcs összeesik.* Az üvegeket a hozzávaló szerelékkel lefedve, vizfürdőben a gyümölcs állományától függően legalább husz percen keresztül 85—100 Celziuson hevitjük. A hevités alkalmával az üvegedényből a levegő kiszorul, az üvegben légmentes tér keletkezik, ami az edény fedelét a gumira szoritja, vagyis légmentesen elzárja. *A hevités folytán a benne elhelyezett gyümölcs sterilizálódik.* Bádogdobozt a konzervgyárak használnak.

Ilymódon eltarthatunk egész, vagy félérett gyümölcsöt, áttört gyümölcshust, vagy gyümölcslevet is.

Az eljárásnak a hátránya legfeljebb az, hogy sok és drága edény kell hozzá.

Szabó tanár, a kitünő gyümölcsszakértő itt ismertetett cukornélküli gyümölcsfeldolgozási eljárása kétségkivül *a legegyszerübb megoldás* a mai cukorjegy gondok között. Ha számolunk, kiderül, hogy nem is olyan drága, mert az *edények, amelyekben elrakják a befőtteket, a jammet, lekvárt, szörpöt, jövőre és a következő években is használhatók.* Valamennyi más „befőzési" mód költségesebb és nehezebb s nem is a háziasszonyoknak és a kis háztartásoknak valók, hanem a vendéglőknek, éttermeknek és a konzervgyáraknak.

Magyar mintára szervezik meg Jugoszláviában az árellenőrzést

Az az árellenőrzési rendszer, amelyet a háboru kitörésekor Magyarországon bevezettek, a gyakorlatban annyira bevált, hogy annak *különböző intézkedéseit egymásután utánozzák egyes külföldi államokban is.* Most — mint a jugoszláv lapok irják —, budapesti mintára Jugoszláviában is felállitottak árellenőrző hivatalt, amely az ipart, kereskedelemügyi és szociálpolitikai minisztériummal egyetértve, nyul bele az árak alakulásába. A legutóbb megjelent rendelet szerint az importőrök, nagykereskedők és az áruk készitői a belföldi forgalomban a különböző vasanyagokat, épitőanyagot, téglát, cserepet és raffiát *nem adhatják el drágábban az 1940 február 14-én életben volt áraknál,* feltéve természetesen, hogy az áremeléshez nem szerezték meg az illetékes hatóságok engedélyét. Ugyancsak rendelet jelent meg arról, hogy *az eladó minden esetben köteles pontos számlát adni és a számlán világosan meg kell jelölnie az áru minőségét is.*

Ismeretlen holttest a vasuti sinek mellett

A Kőbánya és Kispest közötti vasutvonalon a sinek mellett egy ismeretlen férfihullát találtak. Megindult a nyomozás hogy megállapitsák: *öngyilkosság vagy szerencsétlenség történt-e.*

Kirabolták a fegyőrök lakását

Izsó Ferenc, *Korponai* Péter és *Szomoru* Lajos fegyőrök jelentést tettek ma reggel a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen. A három fegyőr együtt lakik a Kozma-utca 7. számu házban, a gyüjtőfogház mögött. Az este, amikor hazament a három barát, az ajtókat és a szekrényeket tárva-nyitva találták. A betörők feltörték a zárakat és *minden elemelhető értéktárgyat elvittek.* A kár ismeretlen.

Házmesteri állást keresek, gőzfütéshez és liftkezeléshez értek. Szükség esetén kaució is van. Guzner Ede, Nagytétény, Szent Imre-ut 33.

MA FRANCIA FILMPREMIER! Perzselő, lángoló szerelem a forró sivatagban. Két férfi ég el egy izzóvérü nő lángjában...

S.O.S. SZAHARA

Charles Vanel, Jean P. Aumont, Marta Labarr

ROYAL APOLLO

Két filmbemutató

I.
Mesebeli herceg

Az UFA legujabb filmje német-olasz közös produkcióban készült Lilian *Harvey*, Vittorio de *Sica* főszereplésével és körülöttük a legkitünőbb bécsi színészekkel. Augusto *Genina*, a hamisitatlan déli temperamentummal rendelkező olasz rendező régi, de örök témára épitette fel ezt a filmét, amely tulajdonképpen nem egyéb, mint a szépség és fiatalság mámoros dicsérete.

Egy szegény és természetesen szorgalmas kislány a hőse a történetnek. Sorsát a véletlen irányitja, zökkenőkön és megrázkódtatásokon keresztül a boldog szerelem kikötőjébe. Öreg milliomos, gazdag herceg, fiatal csinos hegedüs és valamennyinek a szivével játszó szerelmes leány: csak természetes, hogy a győzelem a szerelemé, a fiatalságé és a szépségé lesz. Könnyed nyári történet, bizonyára szivesen is fogadja majd a közönség, nem utolsó sorban a ritmusos melódiák iránti elismerésből is.

II.
Dunai hajósok

Csütörtökön mutatta be a Rádius és az Atrium a *Dunai hajósok* cimű Bécsben készült német filmet. A film a «Fortuna» nevü vontatógőzös legénységének életét vetiti vászonra s ennek keretén belül egy szerelmi történetet ad. A hajóskapitányt *Hörbiger* Attila játssza, a váratlanul hajóra került s izgalmat keltő nő: Hilde *Krahl*, a kedves, meleg, asszonyos szinésznő. A szerelmi bonyodalmat egy magyar potyautas (*Jávor* Pál) okozza. A matrózok között is van magyar szereplő: *Halmay* Tibor. A vetélytársak — a potyautas és a hajóskapitány — küzdelme a nő igenlő válaszáért alkalmat ad, hogy *Hörbiger* és *Jávor* izelitőt nyujtsanak ellentétes művésztemperamentumuk bemutatására. A filmben a legnagyobb sikert a szabadban készült felvételek aratták. Pest éjszakai felvétele, a kivilágitott Lánchid látványa tündéri kép volt. Egyébként a film nem nagyigényü. Tipikusan «nyári» darab: feltünő hibák és feltünő erények nélkül.

Sárgarigófészek

(Az Erzsébetvárosi Szinház bemutatója.)

Az időjárás ugyan mást mond, de miután *Erdélyi* Mihály szinháza bemutatja a nagy nyári operettet, higyjük el, hogy itt a nyár. Evek óta jól bevált mintára készülnek ezek az operettek és évek óta el is érik a teljes sikert. Nem a mese a fontos ezekben az operettekben, amelyeknek végén a dolog természeténél fogva mindenki megtalálja a maga párját, hanem az, hogy két órán keresztül az ember megpróbál elfeledkezni egy kicsikét a máról.

A primadonna *Honthy* Hanna és mondanunk sem kell, hogy három felvonáson keresztül ő áll nemcsak a szinpad, hanem az érdeklődés középpontjában is. Üde hangjával, rokonszenves megjelenésével talán egyedül áll e pillanatban a magyar operettprimadonnák között. A férfi főszereplő *Csortos* Gyula. Kitünően ért ahhoz, hogy szinte egyetlen szó elhangzása nélkül kifejezzen mindent, amit csak kifejezni lehet. Az operett komikus-gárdájában a mindig mulatságos *Fejes* Teri, a groteszk humoru *Gombaszögi* Ella és a «*három Latabár*» gondoskodik a pillanatig sem szünő nevettetésről, de tulajdonképpen ide kellene irnunk valamennyi, még oly kis szerep betöltőjét is. Helyén voltak valamennyien: ők, *Básthy* István, a diszlettervező és *Loránth* Vilmos, a rendező.

Szinházak müsora

Nemzeti Kamaraszinház: Minden jó ha jó a vége (8).
Vigszinház: Nyári kabaré (9).
Magyar Szinház: Tokaji aszu (8).
Pódium a Márkus Parkban: Ez lett a Pestünk! (5, 9).
Kamara Varieté: Hej, szinművész! (9).
Magyar Műszinkör: Tisztességes Anna (¾5).
Erzsébetvárosi Szinház: Sárgarigófészek (½5, 8).

Mozgóképszinházak müsora

ATRIUM FILMSZINHAZ (II., Margit-krt 55. Tel.: 154—024, 153—034): **Dunai hajósok.** (½6, ½8, ½10, sz., v. és ü. ½4-kor is.)
BROADWAY-FILMSZINHAZ (VII., Károly-körut 3. Tel.: 141—212.) **A miniszter barátja.** Magyar, Ufa, Metro Hiradók. (½4, ½6, ½8, ½10, sz. v. és ü. ½2-kor is.)
CAPITOL (Baross-tér 32. Tel.: 134—837) **Várlak.** (½4, ½6, ½8, ½10, v. és ü. ½-kor is).
CASINO FILMSZINHAZ (IV., Eskü-ut 1. Tel.: 383—102): **A két tökfej.** (½6, ½8, ½10, sz., v. és ü. ½4-kor is.)
CITY (V., Vilmos cs.-ut 36-38. Tel.: 111-140.) **Mesebeli herceg. — Aknaszedők munkában.** (¾6, ¾8, ¾10, sz., v. és ü. ¾4-kor is.)
CORSO (IV., Váci-utca 9. Telefon: 183-818.) **Andy Heardy csalódik a nőkben.** (½6, ½8, ½10, sz., v. és ü. ½4-kor is.)
CORVIN (Üllői-ut és József-körut sarok. Tel 138—988 és 139—584): **A szerelem beleszól.** (½4, ½6, ½8, ½10, v. és ü. ½2-kor is.)
DECSI (VI., Teréz-körut 28. Tel. 125—802 és 121—343.) **Iglói diákok.** (6, 8, 10, sz. v. és ü. 4 órakor is.)
FORUM FILMSZINHAZ (Kossuth Lajos-u 18. Tel.: 189—543 és 189—707.) **A táncosnő.** (¼6, ½8, ¾10, sz., v. és ü. ¼4-kor is.) 2-ik hétre prolongálva.
GLORIA FILMSZINHAZ (Thököly-ut 56. Tel 114—800.) **Andy Heardyt elkapja a szerelem. A nevető bomba.** (½5, ¾7, 9, v. és ü. ½4, ½6, ½8, ½10.)
HIRADO FILMSZINHAZ (VII., Erzsébet-körut 13. sz. Tel.: 222—499.) **Magyar, Fox, Luce, Ufa és Rajzos Hiradókban a legújabb harctéri riportok.** — Tunisz (kulturfilm). — Szines **rajzfilm.** (Folytatólagos előadások 10 órától, v. és ü. 9—24 óráig. Páholyok elővételben is.)
HOLLYWOOD FILMSZALON (Bethlen-tér 8. Tel.: 142—455.) **A szerelem beleszól.** (½4, ½6, ½8, ½10 órakor.)
KAMARA MOZGOKEPSZINHAZ. (Dohány-u. és Nyár-utca sarok. Telefon: 144—027.) **Kár volt hazudni.** (11, 2, 4, 6, 8, 10.)
LLOYD FILMSZINHAZ (Hollán-u. 7/a. Tel: 11—994): **A miniszter barátja.** (4, 6, 8, 10.)
NYUGAT MOZGO (Teréz-körut 41. Telefon: 127—182.) **Riadó Indiában. Sielők eldorádója.** (½5, 7, ½10, v. és ü. 2-kor is.)
OLYMPIA (Erzsébet-körut 26. T.: 421—588.) **Amanda két élete.** (11, 2, 4, 6, 8, 10.)
PALACE VII., Erzsébet-körut 8. T.: 221—222. **Gunga Din.** (11, 2, 4, 6, 8, 10.) Hatodik hétre prolongálva.
PATRIA (Népszinház-utca 13. Tel: 143—673.) **Találkoztam a szerelemmel.** (4, 6, 8, 10. v. és ü. 2-kor is.)
PHÖNIX (Rákóczi-ut 68. Telefon: 144—454.) **Bercsényi huszárok.** (11, 5, ¾8, ½10, sz., v. és ü. 11, 3, 5, ¾8, ½10.)
RADIUS FILMSZINHAZ (VI., Nagymező-utca 22—24. sz. Telefon: 122—098 és 120—564). **Dunai hajósok.** (½6, ¾8, ¾10, sz., v. és ü. ¼4-kor is.)
RIALTO FILMSZINHAZ (Rákóczi-ut 70. Tel.: 139—497): **Andy Heardyt elkapja a szerelem. — Nevető bomba.** (5, ¼8, ¼10, ü. és v. 2, 4, 6, 8, 10.)
ROYAL APOLLO (Erzsébet-körut 45—47. sz. T. 222-002. **„S. O. S. SAHARA". A munka akrobatái.** (¼6, ¼8 és ¾10, sz. v. és ü. 4, 6, 8 és 10 órakor).
SAVOY (Kálvin-tér, Üllői-ut 2. Tel.: 146—040.) **Találkoztam a szerelemmel.** (½4, ½6, ½8, ½10, v., ½2-kor is.)
SCALA (Teréz-körut 60. Telefon: 114—411.) **Varieté.** (¾6, ¾8, ¾10, sz., v. és ü. ¾4-kor is.) Nyitott tető.
STUDIO (Akácfa-utca 4. Telefon: 140—840): **Örvény.** (4, 6, 8, 10, v. és ü. 2-kor is.)
TURAN MOZGO (Nagymező-utca 21. Telefon: 120—003): **Andy Heardyt elkapja a szerelem.** (4, 6, 8, 10, v. és ü. 2-kor is.)
URANIA FILMSZINHAZ (VIII., Rákóczi-ut 21. Tel.: 146—045.) **Mesebeli herceg.** (5, ¾8, ½10, v. és ü. ¾3-kor is.) Vasárnap d. e. 11 órakor: **Csatasorban!** (Aktuális filmriportok.)

RÁDIÓ

Junius 21, péntek:

10.20: Történet az állatvilágból: A furfangos kecske. **10.45:** „Hogyan tápláljuk a lázas beteget?" **12.10:** Katonazenekar. **1.30:** Magyar Revü tánczenekar müsora. **4.15:** Kép és hangvadászat Afrikában. Felolvasás. — Ifjusági közlemények. **5.15:** Csóka Béla énekel. **5.40:** „A magyar könyvnyomtatás hősei". Előadás. **6.10:** A Rádió szalonzenekara. **7.25:** Mozart: Divertimento D-dur. A kölni kamarazenekar hangversenye. **7.50** Faluzó szinészek Erdélyben. Előadás. Közreműködik Farkas Ilonka, Szabó Miklós, Egyetemi énekngyes. Szalonötös. **8.50:** „Amiről mindenki beszél". **9.15:** Tánclemezek. **10.10:** Katonazene. **11.20:** Kurina Simi cigányzenekara.

Nyilt-tér

Pehelykönnyü nyáriöltöny
(kabát, nadrág) mérték után rendelhető 80.— pengőért. László uriszabó, Erzsébet-körut 50.

ZÁLOGCÉDULÁT
bármiről legdrágábban veszek. Rákóczi-út 64 Udvarban.

SZŐNYEGET
olcsón javit, tisztit, készit lakásán: Barna. Kazinczy-u. 18. I. em. Hivásra házhoz jövök.

RAPID
amerikai szőrvesztő hónapokra megakadályozza a szőrzet visszanövését. Egy készlet ára 20 pengő. KÖRNER-KOZMETIKA. Teréz-körut 1/a. Telefon: 11-40-18.

„FIXUM"
rovarirtó szer hatása egyedülálló csótány, ruszni, hangya stb. terjedése ellen. „FIXUM" Vegyipari Művek, XIII., Reiter Ferenc-utca 56. Telefon: 291—816.

Fizetővendégek
uri családnál elsőrendü ellátásban részesülnek, a Vérteshegység alján, Budapesttől egy órányira. Minden kényelmet nyujtó kétháromszemélyes szobák. Mérsékelt árak. Felvilágositás, prospektus: Mozer, Szár vasutállomás, Fejér megye.

Isten áldja doktorur!
Nagyszerű tanácsot adott. Idegnyugtatólag hatnak a Salgó-kölcsönkönyvtár vidám könyvei. (VI., Nagymező-utca 38.)

Kétszoba hallos
olcsóbérü lakásomat részben berendezéssel átadnám. Cim a kiadóban.

Mo[...]
Toldi [...]

(NT.) A monte[...] legbátrabbaknak [...] közül. Valamikor [...] fiak értékét a le[...] mérték. A hősi [...] elmult, de azért [...] is nagy becsület[...] Ujabban az egés[...] ság másról sem [...] novics testvérek [...] fiatalembert a [...] kascsorda támad[...] semmiféle fegyv[...] Toldi módjára, [...] szállták a fark[...] ték a hordát. [...] sikerült fogniok [...] hozták le a falu[...]

— A HÓLYA[...] megbetegedéseir[...] mészetes „Fere[...] — reggel éhgy[...] ral — gyakra[...] gálatot tesz az [...] lágy székletet [...] anyagcserét el[...] orvosát!

Kenyé[...]

Ebben a r[...] romsoros bir[...] közlés 40, k[...] közlés 90 fill[...] délelőtt 9—1-ig

F[...]

Kifutót felve[...] Forgách-u. 2[...] kezés 2 órak[...]
Szüleinél lakó [...] tel felveszek [...] Károly-körut [...]
Jelesen érettsé[...] bármilyen áll[...] referenciák."
Havi nyolcvan [...] talékot fizetü[...] zetett ügynö[...] pótkávé eladá[...] Rákóczi-ut 8[...]
Pékinas azonn[...] ton, VI., Mo[...]
Kezdő soffőr [...] sághoz. B. [...] szenterzsébet, [...]

BALOGH SOFFŐ[...] Telefon: 144—921. [...] lési műhelygyako[...] alatt levizsgáztato[...] véttel. Ellenszámlá[...] vetért. uri[...]

Délutánra fog[...] négy-tizennyo[...] betanit. Rák[...]
Jólképzett tani[...] lást keres zs[...] Budapest, V[...] I. 22. II. udv[...]
Bejáró takarit[...] szorra azonn[...] zsa-utca 38/b[...]
Takaritónő fél[...] sodnaponként [...] ut 54. I. 6.
Mindenes-főzőn[...] gas fizetéssel [...] 43. Molnár.
Takaritónőt fel[...] Izabella-u. 13[...]
Magános nőnek [...] adok. Hajós-u[...]
Tanulóleány női [...] felvétetik. Ta[...]
Szemfelszedőnő [...] gyár, Vajdahu[...]
Mindenes főzőn[...] felveszek. Kol[...]
Fiatal mindenes [...] tik., Ó-utca 2[...]

OTTHONI MUNK[...] fektetéssel havi 120 [...] Anyagot szállitjuk. [...] nix Körkötőüzem [...]

Ebéd ellenében [...] munkát takari[...] Sziv-u. 43. II.
Komfortos laká[...] rendezett szo[...] vagy két szem[...] tot adnék. P[...] II. 22. D. e.
Takaritónő felv[...] kasréthez köz[...] rét, Barackos-[...]
Szőnyegjavitás [...] sás (speciális [...] Ó-utca 37. Te[...]
Cérnakesztyű-ho[...] ros-u. 27. II.
Jobb izr. csal[...] állást vállalna [...] I. 4.
Megbizható. m[...] szonyi állást [...] nál. Bérkocsis-[...]

A VILÁG KÖRÜL

INKÁK KORÁBÓL SZÁRMAZÓ ERŐDÖKET FEDEZETT FEL Pucher német régész Larecaja boliviai tartományban. Az erőd belsejében sokezer sír és számos épületmaradvány is volt. Ezeken kívül igen értékes arany- és ezüsttárgyakra is bukantak.

KÍNAI BANDITÁK kegyetlen módon meggyilkolták Észak-Kvangszu tartomány Sojang nevű falucskájában Charles Simon amerikai jezsuita szerzetest. A meggyilkolt pap 40 éves volt s öt év óta működött Kínában.

NAGY AUTÓKÖRÚT ÉPÍTÉSÉT KEZDTÉK MEG Párisban, amelynek segítségével tehermentesíteni akarják a város hosszában futó közlekedési utakat. Az építésnél számos munkanélküli kapott alkalmazást.

HOLTAN TALÁLTAK Zágráb egyik külvárosában Lovrics Milán rendőrt. A vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlen rendőrt revolverlövéssel gyilkolták meg.

DÍJMENTES RÁDIÓVÉTELT ENGEDÉLYEZETT az olasz rádiótársaság az új évben minden új házaspár számára. Az ingyen rádióbérlet-t még sorsjátékot is kötöttek egybe, amelynek során a fiatal házasok között 200.000 líra nyereményt osztanak ki.

PÉNZ ÁLL A HÁZHOZ

ha átnézi régi értékpapírjait. **Legjobban értékesítheti Barna Bankuál, V., Nádor-utca 26.** Telefon: 12-13-16. Értékpapírokra kölcsönt nyujtunk.

A BADENI TELEPÍTÉSI AKCIÓ, mint tisztán paraszttelepítő vállalkozás, Strassburgban fiókvállalatot létesített és így munkáját Elsassban is elkezdte. Feladata a paraszt-telepítések felkarolása, melynek keresztülvitelére Elsassban sok tekintetben kedvező kilátások nyílnak.

Több mint

1000 vasvármegyei nemes

család szerepel Baán Kálmán: Vas vármegye 1054. évi nemesi összeírása című művében. Ára 1 pengő. Kapható: Őskutató Intézet, Budapest.

VIII., Baross-utca 10. sz

ÚJ IPARÁGGAL BŐVÜLT a német ipar, ugyanis Frohnert Károly berlini lakos letette a bőr-szabó mestervizsgát s ezzel ő lett Németországban az első képesített bőrszabó. Ez az ipar különben nagyon régi multra tekinthet vissza Bajor- és Szászországban, de később teljesen kihalt és megszűnt.

HÚSZMILLIÓ HEKTART TESZNEK KI A NÉMETORSZÁGI ERDŐSÉGEK jelenleg, miután a régi birodalomban 12.4 millió hektár erdőség volt csak. Az így megnövekedett fatermelés minden tekintetben fedezi Németország ellátását.

FÉRJHEZMENNÉK

hatvanezer pengő hozománnyal. 24 éves félárva vagyok. Fényképem, címem: **NAGY JENŐ-néi** Rákóczi-út hatvanegy.

A NAGYOBB HAJÓK csak Varsóig közlekedhettek eddig a Visztulán, az új elkészült tervek szerint azonban külön csatornával kapcsolják be a hatalmas folyót a német és szovjet folyamhálózatba. A legnagyobb kikötőket Varsóban, Krakóban és Sondomirban építik meg. Az új folyamút 900 kilométer hosszú lesz.

LOTHARINGIA 693.508 lakosa közül a franciák 309.344 egyént kilakoltattak. A fegyverszünet és az 1940 szeptember 30-a közötti időszakban a kilakoltatottak közül 216.162 visszatért s becslések szerint azóta is további 50.000 lakos tért vissza.

Előkelő nagyvállalat keres

jó összeköttetésekkel rendelkező nyugdíjas, vagy egyéb elfoglaltságnélküli

keresztény urakat vagy hölgyeket

könnyű keresetet nyujtó

akvizíciós tevékenységhez

Ajánlatokat „Jövedelmező" jeligére Patak hirdetőirodába. Vilmos császár-út 29. Részletek személyes bemutatkozásnál.

— **Francia nyelvoktatás.** A francia követségi nyelviskolák második féléve 9-től május 15-ig tart. Beiratás 9-től a rendes tanítási napokon: hétfőn, csütörtökön, kedden és pénteken 5—8-ig Reáltanoda-utca 7. alatt. Félévi tandíj 10 pengő.

GYÓGYÍTHATÓK-E A TÜDŐBAJOK?

Mindazok, akik asztmában, tüdőcsúcshurutban, idült köhögésben, elnyálkásodásban, régóta tartó rekedtségben, náthában szenvednek és eddig nem találtak gyógyulást, kapnak tőlünk felvilágosítás céljából teljesen ingyen és bérmentve egy könyvet sok ábrával, a következő címmel:

„Gyógyíthatók-e a tüdőbajok?"

Irja meg egy 16 fillérrel bérmentesített levelezőlapra a pontos címét a következő névre: PUHLMANN & Co., BERLIN, 491. Müggelstrasse 25-25/a.

A FÜGGETLENSÉG legközelebbi száma Vízkereszt ünnepe után, január 8-án, szerdán reggel a rendes időben jelenik meg.

⟺

Uj regényünk:

Az acélkamra

A Függetlenség szombati számában befejezte Dénes Gizella a „Magyar szimfónia" című költői szépségű regényének közlését. Ma új regényt kezdtünk, amelynek írója Jeel Cross. A kitünő külföldi szerző számos nagysikerű detektívregényt írt már és legtöbbjüket Nagy József kitünő fordításában ismeri a magyar közönség. Az „Acélkamra" egyik legnagyobb sikerű regénye és szintén Nagy József fordította. Londonban játszódik végig az izgalmas, érdekes detektívtörténet, amelyben felvonulnak a londoni alvilág és a Scotland Yard legismertebb figurái. A páratlanul bonyodalmas, sokszor mulatságos történetet Jeel Cross ezúttal is szellemesen és ötletesen oldja meg.

Uj világ

Szól a mennyek rádiója, — zengve zengi száz torok... Lent a szivek andalognak, — hangja hallik angyaloknak: — „Pásztorok!" Mennyországból jön a hullám — láthatatlan ívesen... S ott, ahol a tiszta csend ül, — jó szíveken visszacsendül — szívesen. Leadója égi csillag, — száz világon átható. — Antenna is van az égen: — kicsiben a szentképeken látható. — Szallagot tart két kis angyal, — ott dereng a virradás. — Leng a szallag. Rajta ékes, — dicsőséges, békességes híradás. Szárnyas angyal a bemondó. — Azt üzeni mennyetek: — Kegyelem a gyötrelembe... Hull az áldás. Betlehembe menjetek! Karácsonytól vízkeresztig — egyre szól az égi dal... Boldog, aki érzi, tudja: — Napkeleti bölcsek útja: diadal! Mind betelnek égi szóval — hegyek, völgyek, tengerek. — Ének árad lent a mélyben: — küzdjetek az új világért, emberek!

LISZTIUS.

— **A Manréza készül a 30 napos lelkigyakorlatok bevezetésére.** Külföldi mintára a zugligeti Manréza zárt lelkigyakorlatos ház is készül az idei évtől kezdődően bevezetni a papok és szerzetesek részére a 30 napos lelkigyakorlatot. Ezt a résztvenni kivánó egyháziak a rendi növendékek lelkigyakorlatával együtt fogják végezni négy héten keresztül. Jelentkezés március 15-ig a Manréza igazgatóságánál (Labanc-út 57). Tartásdíj az egész hónapra 100 P.

— **A rendőri ujságírók teadélutánja.** A Budapesti Napilapok Rendőri Rovatvezetői január 11-én, szombaton délután rendezik hagyományos teadélutánjukat a Nagymező-utcai Arizona mulató helyiségeiben, délután ötórai kezdettel. A teadélután iránt, amely a farsangi évad egyik kimagasló eseménye lesz, máris nagy érdeklődés nyilvánul meg. Asztalrendelés 126—703 telefonszámon.

— **Százéves a budapesti Skót Misszió.** Fennállásának századik évét kezdte meg a budapesti Skót Misszió, azzal indulván neki a jubileumi esztnedőnek, hogy vasárnaptól kezdve egész héten át, esténként 7 órakor imaösszejöveteit tart a Vörösmarty-utca 51. sz. alatti Webster-teremben.

SIRUHA, sportmellény, bőrkabát, esőkabát legolcsóbban *Máztou és Szász* V., BALVANY-UTCA 3. Címre ügyelni!

HALÁLOZÁS

Salánky István kegyesrendi áldozópap, gimnáziumi r. tanár 75 éves korában január 1-én Szegeden elhunyt. Pénteken temették a szegedi belvárosi temetőben.

Fehérváry József koppányszántói plébános 55 éves korában Ujdombováron elhunyt. Tiz évig volt az újdombovári hívek buzgó lelkipásztora. Nagy részvét mellett temették.

Morvay Gizella irgalmas nővér, aki 37 évig teljesitett szolgálatot a nagykanizsai kórházban, elhunyt.

TALÁLKOZÓK

A Pataki Diákok Országos Szövetségének Budapesti Egyesülete 7-én, este fél 8 órakor tartja idei első összejövetelét az „Alkotmány"-vendéglő különtermében (Alkotmány-u. 31.).

Magyarország legnépszerűbb

harmonikaművészei

lépnek fel

MA: d. u. 5-kor a

Rózsavölgyi

Tangóharmonika

délutánon a Zeneakadémián

Műsoron nagyrészt

ujdonságok,

érdekességek

Tizregiszteres Scandelli

harmonikák bemutatása! Jegyek —.80—3 P **RÓZSAVÖLGYINÉL, ZENEAKADÉMIAN**

— **Megjelent a „Hargitaváralja" újévi száma.** A Hargitaváralja jelképes székely községek hivatalos közlönyének újévi számába Görgey Lajos, futásfalvi Vargyasy Márton, Ádám Éva és Kardos Árpád érdekes cikkeket, Remenyik Andor és Szemenyey Lujza pedig költeményeket irtak. A VI-ik évfolyamba lépett lap ezeken kívül számos kisebb közleményt és hirt is közöl. A lap központi szerkesztősége: Szeged, Csemegi-utca 4.

Hölgyeim! Le a kötőtűvel!

Itt a XX. század szenzációja a szab. **„RAPID"** kézi készülék

Munkája kézimunka. Minden kötési minta köthető. Néhány óra alatt köthet magának pullovert, blúzt vagy ruhát. Kezelése egyszerű. Ára 35 P. Kérje 17-es ismertetőt. **ÁRUFORGALMI KFT.** Budapest, IV., Sütő-utca 2., félemelet 3. Telefon: 188—365.

Tangóharmonika, gramofon **Sternberg** **Rákóczi-út 60.**

BAJTÁRSI TALÁLKOZÓ

A volt budapesti 1. honvéd tábori ágyus ezred és az abból alakult tüzérezredek bajtársi köre január 9-én este 8 órakor az Alkotmány-étterem különtermében (V., Vilmos császár-út 64.) bajtársi összejövetelt tart. Az ezredemlékművel kapcsolatos megbeszélésre kérik a bajtársakat pontos megjelenésre. — A volt budapesti 1. honvéd tábori ágyúszázad és az abból alakult honvéd tüzérezredek tiszti, altiszti és legénységi állományú tagjait felkérik, hogy a vitéz tiszabeői Hellebronth Antal ny. tüzérségi tábornok, a Vitézi Rend főkapitány-helyettesének fővédnöksége mellett megalakult ezredemlékmű-bizottsággal (V., Bálvány-u. 22, I. 3.) címüket közöljék. — A volt 83. és 106. gyalogezredek budapesti bajtársai folyó hó 8-án, szerdán este 8 órakor a Rákóczi-féle vendéglőben, Rottenbiller-utca 7. alatt újévi találkozót tartanak. — A volt m. kir. brassói 24. honvédgyalogezred egykori tagjai az év január 14-én 20 órakor tartják összejövetelüket az országos tiszti kaszinó éttermében, Budapest, IV., Váci-utca 38. földszint.

— **Orvosi hir.** Kaló Andor dr. egyetemi magántanár, sebész-urologus, rendelését a Siesta-szanatóriumban, Ráth György-utca 5. szám alá helyezte át.

ELŐADÁSOK

8-án délután 5 órakor a Magyar Tudományos Akadémia heti üléstermében a Kisfaludy Társaság felolvasó ülést tart. — 9-én délután fél 5 órakor a Virágkedvelők Egyesületének rendezésében az Esterházy-utca 4. sz. alatti helyiségben Füredi Jenő tart előadást „Miért sinylődnek a karácsonyi növények" címmel.

Az Árpád-szeminárium előadásainak sorozatában az Országos Rákóczi Szövetség dísztermében Javornitzky Jenő min. tanácsos tartott előadást III. Béla királyról.

A Budapesti Piarista Diákszövetség idei első összejövetele keretében Kerékgyártó Árpád tartott előadást a magyar középosztály problémájáról.

30 éves fennálló cég! **BODNÁR** Az 1941 évi új **RÁDIÓ** típusokat díjtalanul bemutatja. Részlet — csere **Vilmos császár-út 60.** Telefon: 113-497, 123-088 **Árjegyzék ingyen**

— **Hétfőn délután zárva lesznek az üzletek.** A fővárosi kereskedők a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Szövetsége felkérésére elhatározták, hogy üzleteiket január 6-án, hétfőn déli 2 órakor bezárják. Az áruházak déli 1 órakor zárnak. Ehhez a határozathoz a Magyar Cipőkereskedők Országos Egyesülete is csatlakozott.

— **Magyar riportfilmdélelőtt.** Január 5-én, vasárnap délelőtt 11-kor a Royal Apollóban vitéz Dezséry Endre, a Vitézek Lapja segédszerkesztője magyar riportfilmdélelőttöt rendez. Vetítés előtt Cserépy László ismert filmrendező tart érdekes előadást a filmgyártás titkairól. Bemutatják: Falu végén kurta kocsma, Honvédeink síképzése Kárpátalján, Porcellán, Rajkó rapszódia, Munka akrobatái, Riportfilm Erdélyről, Színes rajzfilm 3 jó pipáról s a Világhíradó című rövidfilmeket. (Helyárak 40—90 fillér.)

Esti öthónapos kereskedelmi szaktanfolyam kezdődik

a gazdasági szaktanárképző intézet gyakorló kereskedelmi középiskolájával kapcsolatosan. V., Alkotmány-utca 11. Telefon: 120—547. Az előadások a hét négy napján este 7—9-ig vannak. Felvehetők férfiak és nők. Az előadások január 16-án kezdődnek. Tájékoztató postán vagy a kapusnál kapható.

HÁZASSÁG

Szamosújvári Verzár Gyula dr. egyetemi ny. r. tanár leányát, Gabriellát eljegyezte nemes Ludmány Sándor dr. m. kir. honvéd főorvos, nemes Ludmány Gábor földbirtokos fia.

Hajdú Margit tanitónő és Lukács Ferenc uradalmi intéző Szilveszter-estén tartották eljegyzésüket Okányban.

Németh Sándor Blockner J. hirdetőiroda tisztviselője és Uhl Magda f. hó 5-én, vasárnap d. u. fél 6 órakor tartják esküvőjüket a IX., Haller-téri piébánia-templomban.

Balás Pál és felesége, Johan Mária fia, Iván és Fock Géza és Schwertzer Tilda leánya, Tilda jegyesek.

* Palunyai Győző Viktor szőcs kölcsön is ad szörmebelépőt, bolerót alkalmakra. IV., Váczi-utca 15.

Fabinyi Magda és Kiss Ervin hirlapíró házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Puskovits Géza rákosszentmihályi községi irodatiszt és felesége sz. Bella A. Erzsébet leányait, Bettyt és Madit eljegyezték Szabó Károly, a Futura tisztviselője és felesége sz. Bezák Irén fiai, Szabó Endre grafikus és Szabó Károly ujságíró.

— **Jégvitorlázás, fakutyázás Balatonkenesén.** A balatoni téli sportok: jégvitorlázás, Curling, műkorcsolyázás, jéghokki, fakutyázás stb. kedvelői részére az IBUSz rendezésében január 10-én társasutazás indul Balatonkenesére, a Székesfővárosi Üdülőbe. A társasutazás iránt a sportkedvelők körében már eddig is óriási érdeklődés nyilvánult meg. A csoport autóbuszon és vonaton utazik. Autóbuszon: indulás a Vörösmarty-téri Autobus Tours-iroda elől, január 10-én 13 órakor, visszautazás Balatonkeneséről 12-én 18 órakor. A vonaton utazó csoport Budapest déli p.-u.-ról január 10-én 16.33-kor indul oda, visszaindulás Keneséről 16.54 órakor. Részvételi díjak: teljes ellátással, vasúti jeggyel együtt, autóbuszon: 36 pengő, vasúton 28 pengő. Jelentkezés és felvilágosítás az IBUSz valamennyi irodájában.

VIDÉKI NAPLÓ

A kolozsvári rendőrség elfogta Topán László soffőrt, aki november 21-én szökött át Romániából és Kolozsváron huszonnégyrendbeli besurranó és alkalmi lopást, Besztercén nyolc lopást követett el.

A székelyföldi Nyárádszentlászló község elemi iskolájának hatalmas szeretetcsomagot küldött a kaposvári Cseri-úti elemi iskola negyedik osztálya. A nyárádszentlászlói gyerekek meghatóhangú levélben mondottak köszönetet az ajándékért kaposvári testvéreiknek.

A ferenciek kassai templomában elfogtak egy fiatalkorút, aki végigfosztogatta a kassai templomok perselyeit. Társa, aki szintén fiatalkorú, megszökött.

Országos gazdaértekezleteket tart e hó folyamán és februárban Kecskeméten a Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara. Az értekezleteken az Alföld nagyfontosságú kérdései, a vízrendezés, az állattenyésztés és a mezőgazdaság átszervezésének kérdései szerepelnek.

Hatméteres mélységbe zuhant a zalai Nemestördemicen a bazaltbányában Takács Jenő szigligeti munkás. Súlyos állapotban vitték kórházba.

Lovakat vásárolt a visszacsatolt keletmagyarországi és erdélyi részek lóállományának feljavítására és pótlására Szentesen, január 15-én a földmívelésügyi minisztérium bizottsága. Kizárólag angol félvér és arabs mének és tenyészkancák kerülnek megvételre.

Három aljegyzői és egy fogalmazói állást töltött be Nagykanizsa városa újévre. II. osztályú aljegyzőkké Borsányi József dr.-t, Szücs László dr.-t és Paizs Ferenc dr.-t, II. oszt. fogalmazóvá Bojt István dr.-t választották meg.

Több szociális intézkedést határoztak el alkalmazottaik érdekében a pécsi székeskáptalani, székesegyházi és papnevelői uradalmak. Január 1-től kezdődően családi pótlékot és minden iskolába járó gyerek 14 éves koráig tanítási segélyt kapnak. Rendszeresítik a szülési segélyt. A cselédség öregségi biztosításának járulékát az uradalmak viselik s a szolgálati idővel arányban álló korpótlékot is adnak az alkalmazottaknak.

A komáromi vármegyeháza újjáépítési munkálatai befejeződtek. A 127 éves vármegyeház külső formáját változatlanul hagyták, csak a belső részét alakították át a mai követelményeknek megfelelően. Az átalakítás 440.000 pengőbe került. A kisebbik tanácstermet, ahol a magyar-csehszlovák tárgyalások folytak, emléktáblával jelölik meg. A folyosókon a megye nagyjainak bronzmellszobrát és a kormányzó mellszobrát helyezik el.

Tizenötödik gyermeke született pár nappal ezelőtt a szabolcsmegyei Zsurkon Pokol András világháborút járt katonának. Egy kivételével a gyermekek mind életben vannak. Az újszülött keresztapaságát vitéz Jékey Ferenc, Szabolcs vármegye főispánja vállalta.

Tisztítsa

meg szervezetét a belekben felhalmozódott salaktól, ha nincs is éppen székrekedése. Jó tisztító hashajtó a **DARMOL**

98 éves korában meghalt a komárommegyei Felsőpatony községben Szamaránszky György gazdálkodó, aki feleségével, a 96 éves Tót Borbálával 78 évig élt boldog házasságban. Négy gyermeke és 14 unokája gyászolja.

Sürgős igazolvány **képek**

Párisi Foto 6 db P 7.50

PARISI NAGY ÁRUHÁZ épületében.

A kiskörösi járás inségeseinek megsegítésére 72.000 pengőt, a leszerelt katonák kártalanítására 87.000 pengőt utalt ki vitéz Endre László alispán, a nép- és családvédelmi alap részéről a Pestmegyei Közjóléti Szövetkezet rendelkezésére bocsátott összegből.

MACSKABUNDÁT OLCSÓN JÓT: GASZTONYI SZŰCSNÉL VEGYEN: RÁKÓCZI-ÚT 82.

A gazdák téli közgazdasági tanfolyamát a székesfehérvári központi gazdakörben Csitáry Emil polgármester nyitotta meg ünnepélyesen. Két hónapon át, 40 órában a város legjobb közgazdasági szakemberei adnak elő időszerű gazdasági kérdésekről. A tanfolyamnak 50 fiatal gazdahallgatója van.

Igy nyeri vissza

haját a Scalpia kinai hajerősítő segítségével, mert ezen rég bevált szer megszünteti haja hullását, korpásodását, korai őszülését s megerősíti a hajgyökereket, miáltal új, buja hajnövést idéz elő még kopasz helyeken is. Őszülő hajnak visszaadja eredeti színét és fényét, miáltal megjelenése fiatalos és erőteljes lesz. Férfiaknál, hölgyeknél egyaránt biztos eredmény. Ára: 1 üveg 2.—, 3 üveg 4.80. Ha ezen hirdetést mellékeli rendeléséhez, egy kis „Ideál" parfömöt küldünk ingyen. Irjon már ma: „Cosmolabor", Budapest, 90. hív. 131.

SZÍNHÁZ MŰVÉSZET

Gyergyói bál

Bemutató a Magyar Színházban

„Petőfi után szabadon" írta *Szilágyi* László a Lenkey-századról szóló operettet, amelynek cselekménye Gyergyóban egy bálon kezdődik és háromfelvonásos kerülővel tér ugyanoda vissza. Ezt a darabot éppen úgy *Fedák* Sárira, az o egyéniségére, temperamentumára szabták, mint azt a rózsaszínű, krinolinos, csipkés, ragyogós brokátruhát, amelyben színpadra léptekor néhány pillanatig lélekzetvisszafojtott csend, azután pedig kirobbanó taps fogadta. Érzőszívű, tüzes magyar asszonyt játszik ez a nagyszerű színésznő, akinek nincs kora, csak mély, igaz és magyar művészete van. Hajdani nagyasszonyt alakít, akinek márványvállán elcsattan egy csók a gyergyói bálon s ezért férje elhagyja s magával viszi egyetlen fiukat is. Így sepdül daliás osztrák tisztté a Bodolay-fiú, akiből a magyarság irmagját is igyekeztek kiirtani az osztrák rokonok. Ámde a magyar asszony az anya biztos ösztönével érzi, hogy fiának magyar vérét nem cserélhették ki és ezért egyedül, bátran nekivág az útnak, elszegődik század-szakácsnőnek, hogy az osztrák tiszt közelébe férkőzzék és helyette székely fiút hozzon haza. A megható jelenetek egész sorát játssza el előttünk *Fedák* Sári, az anyaszív fájdalmát könnyes szemmel, reszkető kezekkel érzékelteti és sohasem fogjuk elfelejteni azt a jelenetet, amikor mint bekötöttfejű „káplárné" jósol az osztrák gunyába öltöztetett tulajdon fiának boldogabb, magyarabb jövőről.

Fedák Sári

Huszka Jenő írta az operett zenéjét. Pattogó, ropogós muzsika, hű aláfestése a szövegben kifejezett érzelmeknek. Nagy sikere van a megzenésített *Talpra magyar*nak.

A csengőhangú *Zimonyi* Márta, a „rökkmarikás" mosolyú *Kollár* Lívia és a hamvas, finom *Adorján* Éva hármasa, mint kifogástalan udvarhölgykórus veszi körül *Fedákot*. *Fejes* Teri temperamentuma színes szerpentinnel hinti tele az operettmámoros nézőteret. *Földényi* László Lenkey huszárkapitány szerepében valódi „stramm" katona. *Bilicsi* Tivadarból úgy buzog elő a humor, mint valami székely hegyipatak. Szépen énekel *Angyal Nagy* Gyula. *Básthy* Lajos a hazatért szép szőke fiú szerepét játssza. Kiemelkedik még az együttesből a dekorativ megjelenésű *Marsovszky* Lívia, *Dajbukát* Ilona, *Philippi* Irén, *Rózsahegyi* Kálmán, *Pethes* Ferenc és *Makláry* János.

A *„Gyergyói bál"* előreláthatólag folytatja a Magyar Színházban otthonra talált nagyoperettek karrierjét.

HATTYASY KATALIN

HETI SZÍNHÁZI HIRADÓ

Az Operaházban a „Don Juan" felújítására készülnek. Mozartnak ez a talán legnépszerűbb dalműve a közeljövőben részben új szereplőkkel, új rendezésben és új diszletekkel kerül a közönség elé. A címszerepet Losonczy György énekli, a többi szerepekben pedig Tamás Ilonka, Rigó Magda, Hámory Imre és Korék Endre lép fel. Az opera rendezője Rékay András, az új diszleteket Oláh Gusztáv tervezi, a karmester pedig Ferencsik János lesz. A próbák már megkezdődtek, de a felújítás időpontja egyelőre még ismeretlen. Valószínű, hogy február folyamán látjuk majd az új „Don Juan"-t.

*

Stignani Ebe, a római operaház európahirű énekesnője, szombaton táviratot intézett a budapesti Operaház igazgatójának. Táviratában közbejött, leküzdhetetlen akadályokra hivatkozott és lemondta, illetve elhalasztotta vasárnapi és szerdai vendégfellépését. Az olasz énekesnő megérkezését szombatra várták és vasárnapi első vendégfellépte alkalmából az „Aidá"-ban, másodszor pedig a „Trubadur"-ban énekelt volna. A műsor így változott: vasárnap nincs előadás, szerdán a Trubadur kerül színre, Németh Máriával.

*

Január 10-én nagyszabású divatbemutató lesz a Hungária-szállóban, az „Eredeti budapesti divatot" mutatja be néhány népszerű sztár, az élükön *Déry* Sárival, Ania *Sulival* és *Egerváry* Beával. Több mint száz toalett kerül bemutatóra, közben pedig a jelenlévő hölgyeket és urakat a sztárok népszerű dalokkal szórakoztatják. A divatrevüt az Idegenforgalmi Propaganda Munkaközösség rendezi.

*

A Vígszínházban szombaton este került színre huszonötödször az *„Egy fillér"*. A közönség lelkesen ünnepelte a szereplőket, azonban ez mit sem változtat azon, hogy a színház már nagyban készül a következő újdonságának bemutatójára. Az *„Egy fillér"* és a *„Szilveszteri kabaré"* váltakozva szerepel a műsoron, de már elkezdődtek a próbák a soronkövetkező újdonságból: *Vaszary „A szőlőkkel mindig baj van"* című vígjátékából, amelynek négy főszerepét *Tolnay* Klári, *Somló* Valéria, *Perényi* László és *Szilassy* László játssza. A darabot *Hegedüs* Tibor rendezi.

TOP-FILM-PREMIER
3. hét! Radius

Előfizetőinknek és olvasóinknak legnagyobb kedvezményű
Szinházjegyek
árusítása József-körút 5. Telefonrendelés: 140-000, 144-401

Két varieté-bemutató

»Hurrá 1941!«

Csupa derű, vidámság és ötlet a Kamara Varieté új műsora, amely *„Hurrá 1941!"* címen kerül a közönség elé. Eddig az orfeumszámok felearányban váltakoztak a műsor színpadi részével, most azonban a kis bohózatok, tréfák és jelenetek uralkodnak. Szikrázik a humor és a nézőtér állandóan hangos a kacagástól. A divatos kabarészerzők egész sora működött közre a kis revű szövegének megírásában, amelyet *Sallay* György ízlésesen és sok ötlettel vitt színre. *Raffay* Blanka, a miniatür revüprimadonna sok bájjal és temperamentummal viszi az egész műsort és körülötte a színészgárda többi tagjai, *Endrédy* Gréte, *Molnár* Margit, *Halmai*, *Fekete*, *Boros* és *Földes* Mihály kapták a legjobb tapsot. A *Capton* és *Stones* excentrikus pár komikus produkciója és *Dolly Hopkins* szép tánca érdemelnek megemlítést a műsor artista-programjából. A közönség sokat tapsolt és jól mulatott a bemutatón.

»Royal trott«

A gazdag és változatos varietéműsornak a *„Royál trott"* furcsa címét adták, amely egy új táncnak a neve és amelyet a Royal Varieté primadonnái és görljei igyekeznek népszerűsíteni. A húsz képből álló artistarevüben ennek megfelelően a legnagyobb helyet a tánc és az ének kapta, ez foglalja keretbe a kisebb tréfákat és az akrobataszámokat. Ezek közül a „legügyetlenebb zsonglőr" *Ben Bennet, Peggy and Freed* akrobatikus táncospár, a légtornász *Wikingek* és egy kutyaidomító mutatványai a legjobbak. A prózai számokban *Lengyel* Gizi, az ének- és a táncprodukcióban *Bársony* Rózsi kapták a legtöbb tapsot. A házi együttes élén a szép és üde *Rév* Erzsi, *Berczy* Géza, *Ihász* Lajos és *Peti* Sándor viszik sikerre az új revűt, amelynek képeit a Heinemann-jazz kitűnő muzsikája kíséri.

—›-‹—

FILHARMÓNIAI TÁRSASÁG

IV. bérleti hangversenye 10-én, pénteken este ½8 órakor az Operaházban. Vez.: **Dohnányi**. Közr.: Tichatschek Zdenka. Műsoron: **Beethoven**: III. szimfónia, **Debussy**: Zongora-fantázia (először), **Bach-Weiner**: Toccata és fuga. Jegyek az Operaház Dalszínház-utcai pénztáránál.

*

MENGELBERG I. BEETHOVEN-EST

jan. 13. Városi: **Székesfővárosi Zenekar**, közr.: **Végh Sándor**, hegedűversenye. I. II. szimf. Jegyek: **Népműv., Városi, Koncert.**

—›-‹—

VIGYÁZAT! KÉM

Sikerül-e az angol francia kémeknek megszerezni a német Kettwig-gyár hadititkát: a hajszálvékony, de elszakithatatlan acélsodrony-ötvözetet? A repülőtámadások ellen alkalmazott léggömböket tartja ez a rendkívüli találmány, amely körül a lélekzetelállitóan izgalmas fordulatról-fordulatra gyorsabb tempójú kémfilm, amely a német kémelhárítás eredményes és szakszerű munkáját hiven tükrözi. Néhány jó színész, René Deltgen és Kirsten Heiberg, Michael Bohnen játéka teszi még érdekesebbé az egyébként rendkívül tanulságos és kultúrfilmnek is beillő Terra-produkciót. (Uránia.)

*

A FEKETE ASSZONY

Érdekes részleteket láttunk Zola regényéből, ebben a filmben, amelyet még a háború előtt készítettek Simone Simonnal és Jean Gabinnal a franciák. A téma az „Állat az emberben" című regény fordulatait követi és vázlatosan közvetíti a zolai mondanivaló tartalmasságát. A két nagyszerű színész, a komor és a sötéthangulatú filmet egyéni erővel tölti meg. Hozzánk nem az eredeti verzió került és így a megrázó és megrendítő emberi sorsokat bemutató regény amerikai ízű szirupos történetté rózsaszínesedett. (Décsi.)

Vigyünk iskolánkba, templomunkba
Régi magyar éneket!
Tájékoztatót ezekről szívesen küld a Magyar Kórus, Bp., Féry O.-u. 55

Baj van Salomeval

Caesare Meano vígjátéka az Andrássy Színházban

Salome is csak ember, felette is eljár az idő s hiába a római hírverés, hogy ő a legszebb hercegnő a távoli tartományokban, Nero tábornoka, aki cézári parancsra érkezik, kénytelen lenne eredménytelenül visszatérni, ha... Ámde a távoli Arméniában, ahol Salome a függöny felgördültekor békésen pogácsát süt és a trónterembe betévedt csirkékkel foglalatoskodik, már ekkor megvolt az üzleti szellem. Az öreg Salome helyett egy fiatal, tüzesszemű táncoslány száll hajóra, hogy Nero kedvét lelje benne, — az örmény király pedig megkapja a négy tartományt jutalmul és kárpótlásul. Caesare Meano ötlete frappáns és kétségkívül hatásos. Salome, a legendás ókori vamp, mint békés öregasszony kétségtelenül hahotára ingerlő helyzeteket teremt az Andrássy Színház színpadán. A darab azonban két síkon mozog: olykor egész komoly, szinte zavaróan komoly ötpercek akasztják meg a történelmi szatirát, amelynek más jelenetei viszont kabaré után kiáltanak. Vaszary János fordítása és rendezése elég jó, bár olykor túlzásba viszi az anakronisztikus mulattatást. Vaszary Piroska, mint Salome kitünő s ugyanez áll a dalás római követre, Hajmássy Miklósra is. Szilágyi Szabó Eszter dekorativ, Mihályfi Béla, Z. Molnár, Szakács Zoltán, Pataky és Makláry mulatságosak, Törzs kicsit vackorfű. Csinosak a fiatalok: Gajzágó Denise, Goll Irén, Szende Bessie, Andrási Mária és mutatós Básthy István színpada.

(U.)

Vaszary Piri és Hajmássy Miklós

Egy viharos tengeri út

Calais és Dover között a háború óta teljesen szünetel a hajóforgalom, azt megelőzően annál sűrűbben szántották fel az óceán hullámait a kisebb-nagyobb gőzösök. Az átkelés azonban nem mindig volt sima, akkor azonban persze legfeljebb a szeszélyes tenger játékától kellett félni és nem a tengeralattjáróktól. Charles Boyer és Bette Davis az *Egy asszony három élete* című új filmjében szerepel egy ilyen viharos átkelés a csatornán. Persze ezeket a jeleneteket valahol az amerikai parton fotografálták, de az bizonyos, hogy a rendező egy ilyen viharos napot várt ki ezekkel a felvételekkel, hogy az átkelés jelenetei minél élethübbek legyenek és így a fedélzeten át- meg átcsapó vihar tombolása ezúttal tényleg — valódi.

SZINHÁZI MŰSOR

Operaház (3, ½8). Vasárnap délután (½3): János vitéz, este: Nincs előadás, hétfő délután: A cigánybáró, este: Mária (Népm. Biz.), kedd (½7): Walkür (A 10), szerda: Trubadur (E), csütörtök: Manon Lescaut (B 12), péntek: IV. Filharmóniai hangverseny, szombat: A cigánybáró (D 13), vasárnap d. u.: Nilusi legenda, Coppelia, Csárdajelenet, este: Traviata.

Nemzeti Színház (¼4, ½8). Vasárnap d. u.: Gyurkovics-lányok, este: Téli zsoltár (VIII), hétfő d. u.: Vidám szüret, este: Vihar, kedd: Téli zsoltár (III), szerda: Gyurkovics-lányok, csütörtök: Villámfénynél, péntek: Külön nóta, szombat: Cyrano (bem. bérlet), vasárnap d. u.: Ocskai brigadéros, este: Cyrano (D).

Nemzeti Kamaraszínház (¼4, ¾8): Minden este, vasárnap és hétfő d. u.: Kaland.

Madách Színház (Tel. 221-244) (¼4, ¾8). Minden este, vasárnap és hétfő délután: Négy asszonyt szeretek.

Magyar Művelődés Háza. Vasárnap d. e. (10): Ökölvívóverseny, d. u. (3): Hangverseny, este (8): Műsoros est, hétfő: Nincs előadás, kedd (7): Ocskai brigadéros (B), szerda (½8): Ocskai brigadéros (C), csütörtök (¾8): Ocskai brigadéros (D), péntek (7): Ocskai brigadéros (E), szombat (½8): Műsoros balett, vasárnap d. u. (6: Ökölvívómérkőzés.

Vígszínház (¼4, ¾8). Vasárnap d. u.: Egy fillér, este: Kabaré hétfő d. u.: Kabaré, este: Kabaré (G), kedd: Egy fillér (D), szerda: Kabaré (S), csütörtök: Egy fillér (M), péntek: Kabaré (L), szombat d. u.: Kabaré, este: Egy fillér, vasárnap d. u.: Egy fillér, este: Kabaré (R).

Magyar Színház (¼4, ¾8). Hétfő d. u.: Az ördög nem alszik, hétfő este (E), kedd (H), szerda (L), csütörtök (O), péntek (T), szombat, vasárnap d. u. és vasárnap este (B): Gyergyói bál.

Andrássy Színház (¼4, ¾8). Minden este és jövő vasárnap délután: Baj van Salomével, most vasárnap d. u. és hétfő d. u.: Nehéz ma férjhez menni.

Pódium a Pesti Színházban (¼5, ½9). Minden este, ünnep és vasárnap d. u.: Tekintettel arra...

Fővárosi Operettszínház (¼4, ¾8). Minden este, ünnep és vasárnap d. u.: Ilyenek a férfiak.

Kamara Varieté. Minden este 9, vasárnap és ünnepnap ¼4, ¾7 és 9): Hurrá, 1941!!!

Royal Varieté (¼5, 9). Minden este, ünnep és vasárnap d. u.: Royal Trott.

Komédia Orfeum (¼5, ¼9). Minden este, ünnep és vasárnap d. u.: Ne gyerekeskedjünk.

Józsefvárosi Színház (¼6, ¼9, vasárnap ¼4, ¼6, ¼9): Gólyaszanatórium.

Kisfaludy Színház (¼6, ¼9, vasárnap ¼4, ¼6, ¼9): Névtelen asszony.

Erzsébetvárosi Színház (¼6, ¼9, vasárnap ¼4, ¼6, ¼9): Ezüsttükrös kávéház.

KONCERT RENDEZÉSEI:

Mengelberg kedv. bérletet 5 estre kedden lezárjuk.

Basilides Schubert-est operai műsorváltozás miatt jan. 28-ra halasztva.

ENGEL IVAN ZONGORAEST 10. Zongorabérlet V. est.

IX. szimfónia-matiné 12-én d. e. 11-kor Vigadóban.

Ujváry Sándor szerzői matinéja 12-én (Z.). A legjobb művészek felléptével. Nagyszerű műsor.

KAROLYI CHOPIN-EST 16.

V. 8. Zongorabérlet VI. est. b-moll (gyászinduló) szonáta, cisz-moll Scherzo, g-moll ballada stb.

Mosolygó muzsika 19-én (Z. 8). Világhires zeneszerzőknek, mindenkinek, mindennek paródiája **Polgár Tibor** tréfás zenekari revüjén kiváló szereplőkkel.

Bach-Kollegium Kantáte est 21-én **Eyssen, Basilides, Nagypál,** dr. Győri.

Szentgyörgyi vonósnégyes II. est 22, közr.: **Dohnányi** Ernő.

Dohnányi: Beethoven-est 24.

IV. Beethoven-matiné 26. Z. 11. Vez.: Vaszy, IV. és VIII. Szimf., Esz-dur verseny: **Heimlich** Lajos.

5 Valhatatlan 26-án Z. 8. Ady, Verlaine, Villon, Whitman, **József A.**

Greguss Zoltán előadóestje 29. Z. 8.

Gedin Imre (tenor) **ária és dal**estje **Clementis** Klára (zong.) közr. febr. 4.

Rádiók, lemezjátszók, zenegépek, gramofonlemezek, **villamoscikkek Koncertnél** nagy választékban.

CHAPPY
a Moulin Rouge zenekarával.
ANIA SULI
Szabó Kálmán, Anita Best.
2 LATABÁR
Alács Quartett, Solymosy Trió és még 10 attrakció 12-én, vasárnap, Z. 5.
JAZZ PARÁDÉ
Jegyek 1—4 P Színházi Magazinnál 1848—67, Zeneakadémián, Jegyirodákban.

*

SZABÓ KALMAN művész-trió

Pécsi öreg Diákokkal ma Vigadó 8 óra. Néhány jegy d. u. 4-től a helyszínen.

Függetlenség
Vasárnap, 1941 június 22

Becskereki menyecske

Bemutató az Erzsébetvarosi Szinhazban

Pontosan június 21-én, a nyár első napján mutatta be Erdélyi Mihály új operettjét, amelyet már szinte magától értetődőnek tartunk a jó idő beálltával. Erdélyi Mihály mindig megírja a maga aktuális, „visszacsatolt" témáját, amely ezuttal a Becskereki menyecske.

Dayka Margit és Jávor Pál

Ki is az a becskereki menyecske? A Délvidék hejre, szókimondó asszonysága, aki sok hangulatos jeleneten és még több slágeren keresztül jut el a zenebonás nagy boldogságig.

Valóságos sztárfelvonulás van az Erzsébetvárosi Színházban: a legnépszerűbb pesti sztárok a főszereplői a nyári operettnek. A címszerepben Dayka Margitot látjuk viszont. Olyan sikere van, amely valóban nem mindennapi. Csodálatosan kedves egyénisége remekül érvényesül és a közönség lelkesen tapsolta meg úgyszólván minden mondatát. Jávor Pál mint becskereki vőlegény, teljes bonvivánelegánciával jár-kel a színpadon. A humorról Fejes Teri, Somogyi Nusi és a három Latabár gondoskodik. Kirándult a nyári operettbe a Nemzeti Színház színpadáról Csortos Gyula is, aki a könnyed hangulatú darabban is — Csortos marad. Zala Karola és Endrédy Gréte tünnek még fel. Pompásak a sztárok ruhái, amelyeket Kokas Klára tervei alapján Kokas Kata szalonja készített. Ha még Rásthy István díszleteit és Endre Emil vezénylését is kiemeljük, — igazságosak voltunk és senkit nem hagytunk ki az Erzsébetvárosi Színház nyári sikeréből.

—y.

A VILÁG KÖRÜL

LETARTÓZTATTAK 44 PÉKET

és cukrászt Barcelonában, mert

GYÓGYÍTHATÓK-E A T

Mindazok, akik **asztmá**
csúcshurutban, idült köhö
nyálkásodásban, régóta ta
ségben, náthában szenved
dig nem találtak gyógyulás
tőlünk felvilágosítás c
teljesen ingyen és bér

SZÁZ CSALÁDNAK AD BŐSÉGES KENYERET A SZEGVARI KOSARFONÁS

SZEGVÁR, OKTÓBER HÓ

Ahogy végigmegyek az utcákon, menten észreveszem, hogy *a faluban kevés a férfi,* megfogyatkozottan látni őket utcán és udvarokon. Felvilágositanak hamarosan:

kin vannak a subásban a Tiszaparton

Subás alatt a szegvári Házipari Szövetkezet tulajdonát képező *harmincholdas nemesfüztelepitést értik,* ami a Tisza árterületén húzódik végig.

Most folyik a suba aratása, a vesszőhúzás.

Szegvár község lakossága ugyanis *az amerikai nemesfüzvesszőből kosarakat fon és ebből él a község jórésze.*

A szegvári Házipari Szövetkezet már régebben foglalkozott a vesszőkitermeléssel, de csupán a levágott vesszőt adták el az ország különböző kosárfonó vidékein. Évente *alig 7—8000 pengő bevételt értek el ilymódon.*

Amikor a csongrádmegyei Közjóléti Szövetkezet megalakult, *Kovács* Ödön dr. ügyvezető elnök felvetette az eszmét:

nem lehetne-e a két szövetkezetnek összedolgozni,

hogy ezáltal nagyobb kereseti lehetőséget biztositsanak a falubeliek. Az elgondolást hamarosan tett követte és kidolgozták a részletes terveket az indulásra.

Negyvenezer pengő félesztendő alatt!

Amikor a férfiak 1939-ben munkanélkül ténferegtek, vetődött fel a gondolat. Rövidesen *megrendezték az első kaskötő tanfolyamot harmino résztvevővel* és amikor a tanfolyam hallgatói belejöttek némileg a gyakorlatba,

megkezdődött a kosarak háziiparszerű gyártása.

Okos elgondolás szerint dolgoztak az első hónapban. *Az első héten fix napszámot kaptak a munkások, a második héten ingyen vesszőt és a portéka árát, a harmadik héten a vesszőért fizettek és kapták a kész portéka árát, a negyedik héten pedig az azóta rendszeresitett*

akkordbért, ami 1939-ben rendszerint meghaladta a napi öt pengőt.

A Közjóléti Szövetkezet lassan felszivta a Házipari Szövetkezet tagjait, a gondolat fényesen bevált és rendszeresitették.

Az Országos Magyar Házipari Központ — és más magáncégek is

számos típuskosarat, mintát küldtek be

és ezek alapján indult meg a nagymértékű gyártás. A szövetkezet lelkes gárdával dolgozik. *Kapdebó* Gergely tanitó az ügyvezető, mellette értékes munkát végez *Menyhárt* János községi rendőrkapitány és *Szőke* István főkosaras, aki a gyártásnak műszaki vezetője.

Már az első esztendőben dicsérendő eredménnyel járt a munka. A második évben háromszorosára emelkedett az eredmény. Ma pedig már ott tartanak, hogy

az idén nyolc hónap alatt negyvenezer pengő értékű árut raktak vonatra.

Szállitási irány: Budapest és a külföldi piacok.

Hét-nyolc pengő napi kereset

Ősszel, lombhullás táján indul meg a kosárkészités tulajdonképpen. A Tiszaparton beérő vesszőtermést learatják és ott kint mindjárt preparálják is.

Óriási üstökben ki kell főzni a vesszőnyalábokat.

Aztán lehúzzák a héját, hántolják. *A főzéstől a vessző világosbarna szint kap, olyan lesz, mintha festve volna.*

Sokféle kosarat készitenek. Hasitott, gyalult vesszőből készül az izléses szatyor, amit kaptafán szőnek meg. Készül azután hollandi és japán-kosár, ruhakosár és papirkosár, szóval mindenféle, amihez mintát és megrendelést kapnak. Ők ugyanis nem vaktából hanem

rendelésre dolgoznak.

Menyhárt János elmondja, hogy *szombatonkint kapnak anyagot a Szövetkezettől az emberek,* akik odahaza dolgozzák fel a vesszőt és ugyancsak szombatonkint adják be a kész árut. A leszámoláskor, hetente kapják a pénzt.

— Mennyit lehet keresni? — kérdem.

— Aki ügyes, az

hat-hét nyolc pengőt megkereshet naponta.

Különösen, ha odahaza többen segitenek. Vannak itt emberek, akik valóságosan *rekorderei a kaskötésnek.* Ha valaki kisebb eredményt ér el csupán, annak legtöbbször az az oka, hogy *kevés a gyakorlata.* A kaskötést ugyanis 8—10 hetes gyakorlat után lehet elsajátitani. Körülbelül

száz család foglalkozik már hivatásszerűen a kosárfonással.

Ez körülbelül ezerkétszáz embert tesz ki. Ez a szám azonban állandóan emelkedik. Ujabb és ujabb tanfolyamokon tanulják és mindig böven van jelentkező a tanfolyamokra.

Nyomorúság helyébe tisztes polgári életnívó

Maguktól megoldódnak így a kenyérgondok. *A családfő nyáron megkeresi a kenyérgabonát, vesz egy hizónak valót, azután egész évben a kosárfonást folytatja.*

Kétszáz pengőt felülmuló havi keresetet jelent ez személyenkint.

Nem is panaszkodik senki sem: *ez az összeg, amelyet közepes munkával el lehet érni,* már a tisztes polgári életnívót jelenti.

Pedig *ez a vidék nem is olyan régen még igen lerongyolódott volt.* Elégedetlen és kinlódó emberek éltek itt,

a falásnyi kenyér volt a legnagyobb probléma.

Bizalmatlanok voltak mindenkihez, ezért elsinte a Közjóléti Szövetkezetnek is nehéz dolga volt. *Kovács* Ödön ügyvezető elnök azonban, aki a csongrádmegyei falvakban valóságos csodákat müvelt eddig, *beférkőzött a lelkükbe és a 7500 lakosú község nem bánta meg, hogy befogadta a segitő jószándékot.*

Szegvár, a kosárfonók faluja, joggal büszke arra, hogy

a szegvári kosarakért valóságos verseny folyik.

Nem győznek eleget tenni a megrendeléseknek. Mesélik, hogy *az átmenő állomásokon a szegvári áru valósággal kikiabál a többi közül.*

Hála Istennek,

az idén a subaaratás is bőséges,

így semmi akadálya nem lesz a szorgalomnak.

A falutól kiáltásnyira, a Berekben lakik Szilágyi János szatócs. Ha már a szegváriakról beszélünk, őt nem illik kihagyni, mert

Szilágyi János a megújhodott szociális szellemnek a legelevenebb embere.

Olyan találmányai vannak, amelyek a háború és a háziipar korszakában óriási jelentőségüek. Csak kettőt nézzünk meg ezek közül: a magyar kókuszt és a gyékénylábbelit.

Gyékénycsizmák készülnek a frontra

A háború miatt a kókuszbehozatal teljesen megszünt, igy a mezőgazdaságban nagy fennakadást jelentett a kókuszzsineghiány.

Szilágyi János a füzvessző hántolásakor visszamaradó héjból saját eljárása szerint olyan kókuszkötelet gyárt, amely az importárut tartósságban jóval felülmulja és amellett lényegesen olcsóbb.

Találmányából eddig már valóságon nagyüzemeket rendezett be és az egész országot ellátja magyar kókusszal.

A legtöbb gyékénylábbeli is Szilágyi műhelyéből kerül elő. A legfinomabb kidolgozású női luxuspapucstól a strapacsizmáig, mindent gyártanak. A legnagyobb jelentősége azonban az őrcsizmának van, amelyeket Szilágyi irányitása és gyakorlati vezetése mellett sokezerszámra gyártanak szerte a megyében szorgos nők és gyermekkezek. Ki

a frontra megy ez a sok csizma,

a hidegben strázsáló örök lábára.

Az újjáéledt magyar szociálpolitikának sokszor önmagát felülmuló leleményessége bőséges és becsületes kenyeret ad azoknak, akik nem irtóznak a munkától és édesbarátjai a szorgalomnak. Szemre szép és hallásra örvendetes a kicsiny faluk apró házaiban fel-felhangzó életzaj, zsibongás és daloló jókedv, amely a letargiát és fekete közönyt váltotta fel — egyszersmindenkorra.

Bökény Pál

Finom lisztjegyre rizst is lehet vásárolni

A székesfőváros közélelmezési ügyosztálya a közellátásügyi miniszter felhatalmazása alapján közli a fogyasztóközönséggel és a kereskedőkkel, hogy a budapesti finom lisztjegyek október 16-tól kezdődően érvényes szelvényei (tehát a 3., 4. stb számú szelvények) további intézkedésig vagy 40 dkg finomlisztre, vagy 20 dkg rizsre beválthatók.

Tekintettel arra, hogy rizs a nyári készletekből nem minden kereskedőnél maradt vissza, ezért egyrészt felhivja a közélelmezési ügyosztály azokat a kereskedőket, akiknek üzletében rizskészlet van, hogy üzleti kirakatukban jól látható helyen tüntessék fel azt a körülményt, hogy „rizs finomlisztjegyre kapható", másrészt közhirré teszi a közélelmezési ügyosztály azt, hogy a rizst finom lisztjegyek ellenében további intézkedésig bármely üzletben ki lehet szolgáltatni, tehát ott is, ahol a fogyasztó nincs körzeti nyilvántartásba véve.

Október 17-től, szombattól
IDEGEN ASSZONY
Vándor Kálmán szinműve
Lázár Mária
Vizváry Mariska, Hajmássy Miklós, Beleznay Margit, vitéz Bánky Róbert, Orbán Viola, Gárdos Lajos, Weszely Pál, Sugár Lajos
felléptével
UJ MAGYAR SZINHÁZ

Ma délben érkeznek Budapestre a délamerikai diplomaták

A Lisszabonból jövő délamerikai diplomaták, köztük ifj. *Horthy* Miklós volt braziliai követünk

ma délben 13 óra 40 perckor érkeznek Budapestre.

A diplomatákat hozó különvonat pénteken délelőtt haladt át Milanón, ahol üdvözlésükre megjelent *Abele* Egon báró milanói magyar főkonzul, a konzulátus egész személyzetével. A különvonaton utazik *Szegedi Maszák* Elemér követségi tanácsos, *Kállay* Kristóf miniszteri titkár, a miniszterelnök személyi titkára és *Toszt* Gyula repülőőrnagy, szárnysegéd is, akik Lisszabonig a diplomaták elé utaztak. A hazatérő külügyi tisztviselőket hozó különvonat

délelőtt 10 óra 50 perckor Hegyeshalomnál lépte át az ország határát és 13 óra 40 perckor érkezik meg a Déli-pályaudvarra,

ahol ünnepélyes fogadtatás lesz.

A kultuszminiszter a szegedi egyetem mai megnyitásán emlékbeszédet mond gróf Klebelsberg Kunóról

Szeged, október 17.

Szinyei Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter pénteken este

Szegedre érkezett,

ahol. *szombaton délelőtt részt vesz a Horthy Miklós tudományegyetem harmadik tanévének megnyitó ünnepségén.* Az ünnepségen ugyanis a kultuszminiszter

Klebelsberg Kuno grófról, a nagy alkotó magyar kultuszminiszterről mond emlékbeszédet.

Szegedi tartózkodását felhasználja arra, hogy *az egyetem továbbfejlesztése ügyében* az egyetem és a város vezetőivel megbeszéléseket folytasson.

A kultuszminiszter fogadására a pályaudvaron nagyszámú közönség gyült egybe.

Meleg ünneplléssel fogadták a különkocsiból kiszálló minisztert,

akivel együtt *eljött Szegeare néhai Klebelsberg Kuno gróf özvegye is,* aki szintén részt vesz az egyetem tanévmegnyitó ünnepségén, amely után

megkoszorúzzák az elhúnyt kultuszminiszternek a fogadalmi templom kriptájában lévő sirját.

Előbb *Tukats* Sándor főispán, majd *Fröhlich* Pál rektor, *Pálfy* József polgármester és *Balogh* Ányos tankerületi főigazgató köszöntötték közvetlen szavakkal a minisztert, az egyetem rektora pedig *gyönyörű rózsacsokrot nyujtott át Klebelsberg Kuno gróf özvegyének.*

A fogadtatás után

a miniszter fogadta a szegedi ifjúsági egyesületek vezetőinek jelentkezését,

majd a Szegedi Egyetemi Ifjúság, az Emericana és a Turul Bajtársi Szövetség tagjai, valamint a kétoldalt felsorakozott középiskolai diákok sorfala között levonult a pályaudvar elé, ahol gépkocsiba szállt és kíséretével együtt *Glattfelder* Gyula kalocsai érsek palotájába hajtatott, ahol szegedi tartózkodása alatt az érsekfőpásztor vendége lesz.

Hatvanezer pengőt csalt ki 30 fakereskedőtől egy szélhámos

A főkapitányság ma délelőtt rádiókörözést adott ki *Horváth* István volt barcsi fakereskedő ellen, aki a szélhámosságok sorozatát követte el: 60.000 pengőt csalt ki 30 fakereskedőtől Szegeden, Pécsett, Szentesen, Komáromban, Miskolcon és más helyeken. Amikor megtudta, hogy feljelentették a rendőrségen, egy vidéki kávéház jazzdobosnőjével ismeretlen helyre szökött.

Horváth Istvánnak Barcson volt fatelepe, de feleségét és gyermekeit elhagyva, különböző városokba utazott, s ott követte el szélhámosságait. Többek között egy szentesi fakereskedőt telefonon felhivott azzal, hogy Apatinnál 8000 métermázsa akácfa állomásozik egy dunai uszályhajón és abból 3000 mázsát rendelkezésére bocsájt. A kereskedő tárgyalásba bocsájtkozott Horváthtal. A szélhámos először arra kérte, hogy utaljon át táviratilag 2000 pengőt előleg fejében a Községi Takarékpénztár Baross-téri fiókjához. A fakereskedő kijelentette, hogy személyesen akarja megbeszélni az üzletet Horváthtal. A Debrecen-étteremben adtak találkozót, amelyen Horváth barátnője társaságában jelent meg. Felmutatott egy fuvarlevelet az apatini hajóstársaságtól és tiz kötlevelet fakereskedőktől. Ezek, mint utóbb kiderült, hamisitványok voltak.

A fakereskedő megbizott Horváthban s *1000 pengőt adott át neki.* Egyideig várt a fára, de amikor nem érkezett meg a szállitmány, elutazott Barcsra és nyomozni kezdett Horváth után. Ott azután megtudta, hogy szélhámos áldozata lett. Egy paksi fakereskedőtől 1600 pengőt csalt ki hasonló trükkel. Monoron a földmivelésügyi minisztérium megbizottjának adta ki magát és 3000 pengőt csalt ki egy fiatalembertől, aki az összeget az Önállósitási Alaptól kapta, hogy üzletet nyisson. A legtöbb nagy vidéki városban követett el szélhámosságokat Horváth István. A nyomozás megállapitása szerint a sikkasztott pénz nagyrészét elkártyázta, a többit barátnőjére költötte. A rendőrség felhivja a fakereskedőket, ha a szélhámos bárhol jelentkezik, azonnal adják át a rendőrnek. Azok a károsultak, akik eddig nem tettek feljelentést, keressék fel a főkapitányságon Somogyi Gábor rendőrfogalmazót.

Az idén nem adják ki a Nobel-díjat

STOCKHOLM, okt. 17.

Mint a Svéd Távirati Iroda jelenti, a svéd koronatanács úgy határozott, hogy ebben az évben nem adja ki a Nobel-díjat.

Baksa Kató Hámory Imre Kántor Béla
MAGYAR ESTJE
18-án, vasárnap este fél 5 órakor a Művelődés Házában
Bordy Bella Török Cizella Hossu Zoltán Martin Djemil
Jegyek: Marnitznál, József-körút 37. Telefon: 134-028, 134-079

Az Esti Ujság színháza

IDEGEN ASSZONY

Vándor Kálmán színműve az Uj Magyar Színházban

A színpad és a film egyre inkább közeledik korunk legmaibb problémái felé. Láttunk legutóbb néhány valóban „korszerű" filmdrámát, most pedig az Uj Magyar Színház rukkol ki egy dinamikus erejű „Zeitstück"-kel. Vándor Kálmán új színműve, az „Idegen asszony" kettős problémát vet fel. Egy férfi és egy asszony szerelmének a hátterében felkomorlanak a háború sötét fellegei, az emberi indulatok parázsló üszkei és mindezek mélyén a faji és a nemzetiségi kérdések, sorsokat formáló kérdőjelei és felkiáltójelei.

Egy tartalékos tiszt a délvidéki hadjárat idején lekerül a Bácskába, ott megismerkedik egy szerb földbirtokos özvegyével. Ez a találkozás mindkettőjük életét kilendíti eddigi kereteiből, később, amikor összetalálkoznak, már végzetes szenvedély kapcsolja őket össze. A férfi kész elhagyni családját és az asszony is követi őt, meglagadva eddigi felfogását és ideáljait. Az idő viharai azonban továbbra sem kímélik őket, egy újabb dráma elszakítja kettejüket s az élet megy tovább ugyanúgy, ugyanazon a mesgyén, amelyen akkor éltek, amikor még nem ismerték egymást.

Vándor Kálmán darabja sokrétű, meglepően nagy anyagot fog össze, egyetlen hibájául ezt róhatjuk fel. A matéria oly súlyos, hogy olykor szinte beleremeg a színpadi parkett, az ágazó cselekmény azonban rohamtempóban halad egyirány felé, a sokféle vetület mind szükséges valami, mert csak így tudja a szerző tökéletesen megvilágositani a két ember izgalmas, megrázó és emberi drámáját. Érdekes darab, amely itt-ott feleslegesnek látszó kitérései ellenére is meglepő feszültséget teremt három órán keresztül. Vándor Kálmánnak van mondanivalója s ha ez az írása nem is hasonlit a szabályosan tetsző és preciz ügyeskedéssel összerótt műhely-darabokhoz, mégis jó színdarab, amelyről beszélni fognak és amely a színházi publikum körében beszédtéma lesz.

Juhász József első rendezésével jól mutatkozik be, a tempót azonban az akciótlan, csak dialógusra épitett jeleneteknél gyorsitania kell. Lázár Mária szuggesztiv erővel kelti életre az „Idegen asszonyt", szinte delejes sugárzás áradt belőle. Hajmássy Miklós, az érett férfi nyers erejével mintázza meg a szenvedélyben égő férfit, finom és meleg drámaiság sugárzik Beleznay Margitból, s az indulat vad viharait érzékelteti Vizváry Mariska. Vitéz Bánky Róbert igazgató is szerepel az újdonságban, úri elegánciával és tökéletes jellemábrázolással állit a nézőtér elé egy különös életü magános embert. Feltünik egy fiatal színész, Halász Géza, biztató igéretnek látszik, pár nyiltszini tapsot máris kapott. Kisebb szereplők közül Orbán Violát, a kitünő Sugár Lajost, Weszely Pált, Gárday Lajost és Fogarassy Máriát emlitjük meg. A kilenc kép hatásos díszleteit Básthy István tervezte.

UJHELY JÓZSEF.

LAZAR MARIA, HAJMASSY MIKLÓS, VIZVARY MARISKA, vitéz BÁNKY ROBERT

RADIÓ—HARMÓNIA MA 6 órakor Zeneakadémiában. **NÉPSZERŰ MŰVÉSZI MŰSOR, OLCSÓ HELYÁRAK.** Jegyek korlátolt számban **HARMÓNIA** jegypénztáraknál, **ZENEAKADÉMIA PORTASANAL. ESTI PÉNZTÁRNYITÁS ½6-kor.**

Az ügyvéd és férje — a Nemzeti Bábszínházban

Pénteken este mutatta be a Nemzeti Bábszínjáték Louis Verneuil *„Az ügyvéd és férje"* című vígjátékát, amelyet a bábszínházi előadásra Rév István irt át. A bábjáték a maga ősi egyszerüségében és sajátos játékformájában a tiszta művészetet nyujtja ebben a modern francia komédiában is, amely minden vidámsága és látszólagos könnyedsége mellett is komoly mondanivalót ad: a dolgozónő nehéz életét tárja elénk, akinek az egyensúlyt meg kell tartania a férj és a hivatása között. Rév István és kitünő együttese elismerésreméltó művészi munkáját a bemutatón sok taps jutalmazta.

Christian 25 Nemes Rózsa 50

Kettős jubileum lesz ma este. A Vígszínházban 25-ödször kerül színre Ivan Noe *„Christian"* című vígjátéka, amelyet *Harsányi* Zsolt forditott magyarra és amelyet a főszerepeket játszó *Tolnay* Klári, *Orsolya* Erzsi, *Somlay* Artur, vitéz *Benkő* Gyula és *Mihályi* Ernő vittek sikerre. A darab jövő csütörtökig marad müsoron és utána *„Az esküvő"* kerül színre *Bulla* Elmával a női főszerepben. Ugyancsak jubileum lesz a Vidám Színházban is, itt a *„Nemes Rózsa"* 50-ik előadását ünneplik. A mulatságos komédiát a nagy sikerre való tekintettel továbbjátsszák *Dayka* Margittal, *Goll* Beával, *Petrovics* Szvetiszlávval, *Kertész* Dezsővel, ifj. *Latabár* Árpáddal a vezetőszerepekben.

Kéthetenkint egyszer SZELECZKY helyett PELSŐCZY

Megírtuk, hogy a fővárosi Operettszínház *Szeleczky* Zita dublirozására leszerződtette a fiatal *Pelsőczy* Irént, hogy a *„Mária főhadnagy"*-ban helyette fellépjen egyes esetekben. A félreértések elkerülése végett, a színház igazgatósága közli, hogy *Pelsőczy* Irén a szerződés szerint kéthetenként egyszer lép csak fel, ugyanis *Szeleczky* Zita a megeröltető fellépések sorozatában két hetenkint egy-egy napot pihenni fog.

JÓ RÁDIÓK
megbizható helyről
LÁZÁR rádió
csak Szondy-utca 9. szám.
(Második ház a Körúttól.)

Érdekes darabelőkészületek a Vígszínházban

A Vígszínház igazgatósága az új évadra az elmult éveknél érdekesebb és gazdagabb müsortervet dolgozott ki, amelynek megvalósitása most van kialakulóban. Az évad elején adott programm szerint magyar ciklus kezdődik decemberben a Vígszínházban, amelynek során fiatal magyar írók is szóhoz jutnak. A Vígszínház lekötötte a tavaly nagysikerrel bemutatkozott fiatal iró, *Hubay* Miklós új színművét, amely, mint a *„Hősök nélkül"*, szintén szatirikus játék. Címe: *„Millennium"* és karácsony után kerül színre.

A Vígszínházban egyébként a jövő héten a magyar ciklus bemutatását megelőző utolsó francia újdonságot, az Edouard *Bourdet* *„Hymenée"* című színművét hozza a közönség elé, amelyet még most is nagy sikerrel játszik Párisban a Michodiere-színház. A darab a tavalyi párisi szezon legnagyobb sikere volt. A női főszerepet *Bulla* Elma alakitja és ugyancsak a Bourdet-darabban lép először színpadra ebben az évadban *Fényes* Alice. A férfi főszereplő *Ajtay* Andor. *Illés* Endre forditotta magyarra a francia drámát, amely az *„Esküvő"* cimen csütörtökön kerül bemutatóra.

Ugyancsak előkészületben van a Pesti Színházban bemutatásra kerülő *Scribe—Legouvé* *„Nők harca"* című vígjáték, amelyet *Hegedüs* Tibor dolgozott át magyarra és amely az ő rendezésében is kerül majd színre. A régi vígjátékot új formában mutatják be: mindazokon a helyeken, ahol monológok voltak, énekszámok kerülnek előadásra, amelyeknek muzsikáját *Bolváry* Ferenc, a fiatal komponista irta. A női főszereplő *Mezey* Mária énekli majd ezeket az édesbús kis dalokat, amelyek emlékeztetnek a zenélő óra dallamára és tökéletesen beilleszkednek a vígjáték empire stilusába. Érdekes megemliteni, hogy *Mezey* Mária a *„XIV. René"* óra ebben a darabban énekel először ismét színpadon. A próbákat a jövő hét elején kezdik meg.

Az állami színházak új kezdési rendje

Szombattól az állami színházak előadásainak kezdési időpontja megváltozik. Az Operaház igazgatósága kéri a közönséget, hogy a színlapok közlésére különösen figyeljen, mert az előadások hosszúsága szerint változik a kezdési időpont ½6, illetve 6 órakor. A vasárnapi előadások változatlanul délelőtt 11 órakor veszik kezdetüket. Ugyancsak mától a Nemzeti Színházban és a Pesti Színházban, a magánszínházakéhoz hasonlóan, 6 óra helyett ½7 órakor kezdenek.

Halálos csók

Ugyancsak bőségesen adagolja Zsigray Julianna és Kalmár László a nem egy meglepetést tartalmazó mesében az élénkszinü romantikát. Néhsa túlharsogóak is ezek a szinek, de annál hatásosabbak. Kalmár László mint rendező sok művészi érzékkel szolgálja a kétségtelenül lebilincselően érdekes mesét a neurozisos modern asszonyról és a mérgezett csókokat osztogató renesszanszkori várnő ürnőjéről. A kiállitás gazdag, De Fries Károly muzsikája szép és hangulatos és Karády Katalin a főszerepben nemcsak dekoratív, hanem néhány nagy jelenetében, mint a párviadal, magávalragadó alakitást is nyujt. Énekszámai ezúttal is jól sikerültek. Rajnay Gábor és Somlay Artur jóizü figurákat hoznak elénk, Perényi stilusos reneszansz amorozó, a kissé merev Nagy István mellett meg kell emlitenünk még a hibátlan Gregusst és Patakyt. Jellegzetes Karády-film az igényesebb fajtából. (Scala, Kaszinó).

TURAY IDA — *villamoskalauznő*

A háborús Pest fizinomiájához ma már hozzátartozik a villamoskalauznő. Egy ilyen uniformisos „jegyör" főszereplője annak a rövidfilmnek, amelyet Hamza D. Á. most forgat a Hunnia Pasaréti-úti műtermében. A zenés kisfilmben Turay Ida játssza a ma már népszerüvé lett villamoskalauznő figuráját és énekli el Fényes Szabolcs minden bizonnyal rövidesen népszerüvé váló új slágerdalát: „Szép ember a kalauz". Turay Ida énekes-zenés rövidfilmje hamarosan bemutatóra kerül.

Ujból költözik *A bolond Ásvayné*

A Nemzeti Színház együttese a Pesti Színházban jövő csütörtökön, október 22-én fejezi be vendégjátékát, utána *„A bolond Ásvayné"* átköltözik a Nemzeti Kamaraszínházba, ahol Coubier vígjátéka, a *„Blöff"* ugyanekkor lekerül a müsorról. *Harsányi* Zsolt nagysikerü darabja sorozatos előadásokkal szerepel majd a Kamaraszínház müsorán és a tervek szerint nehány előadásra még vissza is költözik az eredetii bemutató helyére, a Nemzeti Színház színpadára.

SZINHÁZ ÉS MOZIMŰSOR

JEGYRENDELŐ TELEFONSZÁMOK

STADIUM: 14-00-00 KULTUR: 18-99-99 STADIUM—CORVIN 145-056

DIJMENTES HÁZHOZSZÁLLITÁS

OPERAHÁZ:
Szombat (½6): A végzet hatalma. (F.)
Vasárnap d. e. (11): A cremonai hegedüs. Magyar ábrándok.
Vasárnap este (6): Traviata. (Bsz.)
Hétfő: Nincs előadás.
Kedd (½7): Rajna kincse. (A2.)
Szerda (4): A varázsfuvola. (I. ifj. előadás).
Csütörtök (½6): Othello. (B3.)
Péntek: Nincs előadás.
Szombat (5): Lohengrin. (D3.)
Vasárnap d. e. (11): Rigoletto; este (6): Cigánybáró.

NEMZETI SZINHÁZ (½3, ½7):
Szombat: Felség. (Bsz.)
Vasárnap d. u. (½3): A hid, este (6): Süt a nap.
Hétfő: Felség. (XVI.)
Kedd: Felség. (X.)
Szerda: Felség. (K2.)
Csütörtök: Felség. (XVII.)
Péntek: Felség. (Bsz.)
Szombat: Csalóka szivárvány. (Bem.)
Vasárnap d. u.: Sasfiók; este: Csalóka szivárvány. (I.)

NEMZETI KAMARASZINHÁZ (3, ½7)
Minden este és vas. d. u.: Blöff.
Péntek: Bolond Ásvayné.
Szombat: Bolond Ásvayné.
Vasárnap d. u. és este: Bolond Ásvayné.

MAGYAR MŰVELŐDÉS HÁZA
Szombat (6): Ember tragédiája. (E.)
Vasárnap d. e. (11): Müsoros előadás. d. u. (5): Magyar nótaest.

VIGSZINHAZ (3, ½7):
Szombat d. u.: Christian. (Szomb. d. v. bérlet II.)
este: Christian. (Bsz.)
Vasárnap d. u.: Christian.
este: Christian. (Bsz.)
Hétfő (½7): Christián.
Kedd (½7): Christián.
Szerda (6): Előadási főpróba.
Csütörtök (½7): Esküvő. (K.)
Péntek (½7): Esküvő. (L.)
Szombat (½7): Esküvő. (Szomb. bér.)
Vasárnap d. u. (3): Christián; este (½7): Esküvő. (V.)

ANDRASSY SZINHAZ (3, ½7):
minden este és vas. d. u.: Ártatlan vagyok.

PESTI SZINHAZ (½3, ½7):
Csütörtökig minden este és vasárnap d. u.: A bolond Ásvayné.

UJ MAGYAR SZINHAZ (3, ½7)
Hétfőtől péntekig szünet. Pénteken főpróba. Szombattól minden este és vas. d. u. Idegen asszony.

MADACH SZINHAZ (3, ½7):
Minden este és vas. d. u.: Potemkin.

FŐVAROSI OPERETTSZINHÁZ (3, 6):
Minden este, vasár- és ünnepnap d. u.: Mária főhadnagy.

VIDAM SZINHAZ (3, ½7):
Minden este és vas. d. u.: Nemes Rózsa.

NEMZETI BÁBSZINHAZ (d. u. ½4, este 7):
Szerda, csütörtök, szombat és vasárnap este: Az ügyvéd és a férje; hétfő és péntek este: Az ember nincsen fából; kedd: Toldi; csütörtök, szombat és vasárnap d. u.: Terülj, terülj asztalkám. (Gyermekelőadás).

ROYAL REVÜSZINHÁZ (3, ½7):
Csütörtök, szombat, vasárnap d. u. és minden este: Nézze meg az ember!...

KAMARA VARIETÉ
Hétfő, szerda, péntek ½7, csütörtök, szombat d. u. ½4, ½7, vasár- és ünnepnap d. e. 11, d. u. ½4, este ½7: Vándor komédiások.

KOMÉDIA ORFEUM (¼4, ½7):
Minden este és vasárnap d. u.: Régi orficsek.

ERZSÉBETVÁROSI SZINHÁZ (¼5, ¾7, vasár- és ünnepnap 3, 5, 7-kor):
Száz piros rózsa.

JÓZSEFVÁROSI SZINHÁZ (¼5, ¾7, vasár- és ünnepnap 3, 5, 7): Mágnás Miska.

KISFALUDY SZINHÁZ (5, 7, vasár- és ünnepnap 3, 5, 7): Zimberi-zombori szépasszony.

MAGYAR MŰSZINKÖR (¼4, ½6, ⅛8):
Csak vasárnap: Ki babája vagyok én.

BEMUTATÓ MOZIK:

ATRIUM (T.: 154-024.) ¼4, ½6, ⅛8, Sz., V., Ü.: ½2-kor is. A harmincadik.

BELVÁROSI HIRADÓ FILMSZINHÁZ IV., Petőfi S.-utca 6. Tel.: 181-244.) Rosita Serrano énekel. Mesél az Inn. (Kultúrfilm). Magyar-, Ufa- és Lucehiradók. Folytatólagos egyórás előadások 10—21 óráig.

CORVIN FILMSZINHAZ (Tel.: 138-988. 339-584.) 2, ½5, 7. Bécsi vár. Prolongálva. Hiradók.

DEÁK (DÉCSI) FILMSZINHAZ (Tel.: 125-952, 121-343.) ½2, ¼4, ½6, ⅛8-kor. Gentryfészek. Hiradók.

FORUM FILMSZINHÁZ IV., Kossuth Lajos-u. 18. (Tel.: 189-707, 189-543.) 3, 5, 7 órakor. V., Ü.: d. e. 11-kor is. Szélvész kisasszony.

HIRADÓ FILMSZINHÁZ VII., Erzsébet-körút 13. szám. Telefon: 222-499). Rosita Serrano énekel. Mesél az Inn. (Kultúrfilm). Magyar-, Ufa- és Lucehiradók. Folytatólagos egyórás előadások 9—21 óráig.

KAMARA FILMSZINHAZ (T.: 423-901.) 11, ½2, ¼4, ½6, ⅛8 órakor. (Első 3 mérsékelt). Tavaszi szonáta. Hiradó.

MAGDA...???
LÉNA...???
HILDE KRAHL!!!

KASZINÓ FILMSZINHAZ (T.: 185-329.) ¼4, ¼6, ⅛8. Sz.: ½2-kor. V. és Ü.: 11-kor is. Halálos csók.

KORZÓ (IV., Váci-u. 9. Tel.: 182—818.) ¼4, ½6, ⅛8. V., Ü. d. e. 11 órakor is. A király bolondja.

NEMZETI APOLLÓ (ROYAL APOLLO) Erzsébet-körút 45. Telefon: 222—002.) 3, 5, 7. Sz. 1, 3, 5 7. V., Ü.: 11-kor, d. u. 1, 3, 5-kor. A harmincadik. 3-ik hétre prolongálva. Magyar hiradó.

OMNIA (T.: 130-125.) ¼4, ½6, ⅛8. Sz. ½2-kor is. V., Ü.: 11 és ½2-kor is. Gentryfészek. Prolongálva. Hiradók.

PESTI (PALACE) (T.: 221-222.) 11, ½2, ¼4, ½6, ⅛8-kor. (Az első két előadás olcsó, a harmadik mérsékelt helyárakkal). Vadmacska. Hiradó.

RADIUS FILMSZINHAZ (Tel.: 122-098. 130-564.) ¼4, ½6, ⅛8-kor. Sz., V., Ü.: ½2-kor is. Az ellopott titok. Hiradó.

SCALA (Tel.: 11-44-11.) ¼4, ½6, ⅛8. Sz., V., Ü.: ½2-kor is. Halálos csók. Hiradó.

SZITTYA (CITY) FILMSZINHAZ (T.: 111-140). ¼4, ½6, ⅛8. Sz., V., Ü.: fél 2-kor is. A harmincadik. Hiradó.

URÁNIA FILMSZINHAZ (T.: 140—046) 3, 5, ⅛8-kor. Sz., V., Ü.: 1 órakor is. Asszonyszív. V. d. e. 11-kor: Operett. Prolongálva.

MÁSODHETES MOZIK:

ADRIA (ADMIRAL) (T.: 353-707.) ¼4, ½6, ⅛8-kor. V., Ü.: 11 és ½2-kor is. Ninocska. Hiradó.

BÁROSS (BODOGRAF) FILMSZINHAZ. 1, 3, 5, 7. V. 1, 3, ½5, 5, ½7, 7-kor. Az utolsó dal.

BARLANG (BROADVAY) FILMSZINHÁZ (VII., Károly-körút 3. Telefon: 422-722.) ½2, ¼4, ½6, ⅛8. Pinokkio. Hiradó. Első előadás mindennap mérsékelt helyárral.

CSABA-SAVOY (Tel.: 14-60-40.) ¼4, ½6, ⅛8-kor. V. ½2-kor is. GPU. V. d. e.: Lányok a kirakatban.

DUNA (LLOYD) MOZGÓ (T.: 111-884.) ¼4, ¾6, ⅛8 órakor. V., Ü.: ½2-kor is. Jelmezbál. Hiradó.

ERZSÉBET (VESTA) (Tel.: 222-401.) 11, ½2, ¼4, ½6, ⅛8-kor. óz. a csodák csodája. Hiradó. 2. hétre prolongálva.

HOMEROS MOZGÓ (Tel.: 496-178.) ¼4, ½6, ⅛8 órakor. V., Ü.: ½2 órakor is. Itél a Dzsungel. Világhiradók.

IPOLY FILMSZINHÁZ (¼4, ½6, ⅛8. Sz., V., Ü.: ½2-kor is. Ninocska. V. d. e. 11-kor: Moulin Rooge.

MESEVÁR Elit mozgószinház ¼4, ½6, ⅛8. V., Ü.: ½2-kor is. GPU.

PALOTA (T.: 156—605). ¼4, ½6, ⅛8, ½10 órakor V., Ü.: ½2 órakor is. Kádár, Kontra, Kerekes. Hiradó.

PATRIA FILMSZINHÁZ 10—1-ig folytatólagos, mérsékelt helyárak. ½2, ¼4, ½6, ⅛8. V. 11-től: Dr. Kovács István. 2-ik hétre prolongálva.

PETŐFI (ODEON) FILMSZINHÁZ (T.: 428-478). ¼4, ½6, ⅛8, V., Ü.: ½2-kor is. Utolsó dal. Hiradó.

RÁDAY MOZGÓ (T.: 382-581). ¼4, ½6, ⅛8-kor. V., Ü.: Kádár, Kontra, Kerekes. V., Ü.: 11, ½2-kor is.

SZIVÁRVÁNY volt REX (T.: 228-020). ¼4, ½6, ⅛8-kor V., Ü.: ½2 órakor is. Az utolsó dal. V. d. e. 11: Matiné.

SZÉKELY (OLYMPIA) MOZGÓ (Tel.: 226-425.) 11, ½2, ¼4, ½6, ⅛8 órakor. All a bál.

TINÓDI (TIVOLI) FILMSZINHÁZ (T.: 225-602.) ½2, ¼4, ½6, ⅛8. V.: 11-kor is. Az utolsó dal.

TOLDI (RIALTO) FILMSZINHÁZ (T.: 224-433.) 10, ¾12, ½2, ¼4, ½6, ⅛8. V.: 11, 1, 3, 5, ⅛8. Az utolsó dal.

TURÁN (Tel.: 120—003.) 11, ½2, ¼4, ½6, ⅛8. Diákévek. Hiradó.

UGOCSA (ASTRA) (Tel.: 15-44-22.) ¼4, ½6, ⅛8 órakor. Sz. ½2-kor is. V.: 11, ½2-kor is. Kádár, Kontra, Kerekes. Hiradó.

Megszökött a szegedi Csillagbörtönből, Ürge Katalin elárulta

Szabadka, november 13. *(A Magyarország tudósítójának telefonjelentése.)* A szabadkai rendőrség *Szabadkán* elfogta és letartóztatta *Milunovics* László 32 éves szabadkai rovottmultú napszámost, aki néhány héttel ezelőtt vakmerő módon *megszökött a szegedi Csillag-börtönből.* Azóta *Szabadkán* és környékén betöréseket követett el.

A betörőt *volt háza társa, Ürge Katalin juttatta rendőrkézre.* Az asszony néhány nappal ezelőtt a városban találkozott férjével, akivel már régen megszakított minden összeköttetést és akiről tudta, hogy börtönbüntetését tölti a szegedi Csillagbörtönben. *Attól való félelmében, hogy férje bosszút áll,* megjelent a szabadkai rendőrkapitányságon és jelentette a történteket. A detektívek a feljelentés alapján *felkutatták* a szökött fegyenc rejtekhelyét.

Milunovics kihallgatása alkalmával elmondotta, hogy *a szökés óta betörésből és lopásból artotta fenn magát.* A szegedi Csillagbörtön nagyfai gazdaságából szökött meg három héttel ezelőtt. Szabadkára jött és első betörését a Szabadka határában lévő *Prokesch*-tanyán követte el. Észrevétlenül belopódzott a tanyai lakásba, *az ott talált ruhákba öltözött és fegyencruháját felcserélte.* A tanyáról fehérneműn és ruhán kívül értékes *ékszereket* is elvitt.

Milunovics ezenkívül *még nyolc betörést* ismert be. Bűnlajstromának összeállítása tart.

MAGYARORSZÁG KISKIRAKATA

Perzsa-, róka-, seal-
BUNDÁK
Szemere szűcsnél
Erzsébet-körút 26.
Második emeleten!

MEMPHIS KÁLYHÁK
minden fűtőanyaghoz kaphatók díszes kivitelben, zománcszín tetszés szerint, összes részei dúsan chromozva. Tartósságát biztosítják a hőálló samot betétek. Gyártja: Veres János kályhaüzeme, Budapest, VI., Bajnok-utca 8. Telefon: 311-691

Gyönyörű ebédlő- és szalonbútor eladó
Közvetítőt díjazok. T.: 183-759

Pest mellett, gyönyörű
VENDEGLŐ-BESZÁLLÓ
nagyon olcsón eladó. Ugyszintén kapható még egy pár nagyon szép
villatelek Václigeten és Börzsönyligeten
Iroda, Baross-tér 17, I. em. 9. Telefon: 424-373.

Mária Terezia kovácsolt vas, biedermeier, stil csillárok nagy választékban BUGYI csillárszalon, VI., Teréz-krt 17. T: 121-842

Faesztergályos-segédet
jó munkaerőt felvesz Albrecht Ottó műesztergályos üzeme, Rákospalota, Pozsonyi-út 32.

Modern személyautót
keresek hétfőtől, 10—12-ig. 113-424.

Egy elsőrendű madár jávor
hálószoba privátnak eladó
Megtekinthető XIV., Laky Adolf-u. 8. I. 3. Tel.: 299-912.

Perzsabunda
középtermetre, ezüstróka eladó. Megtekinthető, Sándor-u. 30/a. földszint 1.

Textilszakmában jártas
őskeresztény kereskedősegéd, számlázó vagy pénztárosi elhelyezkedést keres. Szíves meghívást „Textil 28B" jeligére a kiadóhivatalba kérek.

ELVESZETT
9-én reggel, 1/4 8 kor a Róbert Károly-körút 38-tól a Váciúti villamosmegállóig vagy ugyanott 55-ös villamoson, fekete bőrretikül, különböző értékes arany és brilliáns ékszerekkel. Pick Aladárné névre szóló okmányokkal és élemiszerjegyekkel. Becsületes megtalálónak vagy nyomravezetőnek magas jutalom. Vámos József üzlet, XIII., Róbert Károly-körút 88.

Telkek Dunafüreden
Budapesttől 27 km-re, vasúti megálló Érd után Százhalombatta (vonat Kelenföldről reggel 7.53-kor). Ezenkívül hajóösszeköttetés is. Jelentős közmunkák. — Tájékoztatás: Magyar Tisztviselők Takarékpénztára Rt.-nál, IX. ker., Ferenc-körút 14. Telefon: 188-878.

Modern és styl
BÚTORT Hetesy-től
keresztény műasztalosok termékei. Vilmos császár-út 53.

Békebeli, nem áramvonalas, jókarban lévő **gyermekkocsi eladó** 180 pengőért. VIII., Mária-u. 3/a, földszint 2.

Öröklakást, beköltözhetőt 80 ezerig **veszek**
Körberné, Pozsonyi-út 48, V. 1

Télikabát prémezéséhez
VÖRÖSRÓKA, darabonként P 154.80. A Szőrmeszövetkezetnél, Király-u. 1/a. T.: 226-493.

Ezüstróka
ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN a Szőrmeszövetkezetnél, Király-u. 1/a. T.: 226-493.

Tűzróka 288 P-től, ezüstróka prémezéshez 375 P-től
Továbbá perzsa, siel, nyul, macska és mindenféle prémek darabonként is kaphatók. Bundák, muffok, keztyük, kutymák, csuklyák a Szőrmeszövetkezetnél, Király-u. 1/a. Telefon: 226-493

Karácsonyig
minden szombaton délután üzletünket nyitvatartjuk. Szőrmeszövetkezet, Király-u. 1/a. T.: 226-493

FÉRFI- ÉS NŐI
télikabátok
középtermetre, szőrmék és egyéb ruhák eladók. IV. Petőfi Sándor-utca 5 szám. B-lépcső III. 21.

Felsőgödön
3 szobás, összkomf., azonnal beköltözhető. Évi bér. Reisenbüchler iroda, Felsőgöd

Antik festményeket
vidékről is vásárolnék. „Antik festmény" jel. a kiadóba kérem

Szállodai és vendéglői
iparban sok évi kül- és belföldi gyakorlattal bíró, német, francia és angol nyelvtudással, őskeresztény, egyedülálló, mérsékelt igényű szakember elhelyezkedést keres. W. K., Mária Valéria-utca 3, III. 3.

Vegyen
arany-karkötő
BŐ utánzatát az
Ajándékbolt-ban
Károly-krt 21. Madách-palota.

Tökéletes szabású
bundák, rókák, nerzek
Pilát szűcsnél, IX., Ferenc-körút 32., I. emelet.

Új és használt
hálók, kombinált bútorok
vétel, csere, eladás. Ráday-bútor, Ráday-u. 31. az udvarban

Meglévő rádiójához
„Siemens végfokozat"
Díszes szekrényben. (Gramofon is?!)
Ára P 186.—
Belgráder
Ráday-utca 1. — Ismertetés díjtalan.

Kapitán
„E" és príma g.-val ig.-jog.-nak. Rottenbiller-utca 60.

férfi bunda
nutria béléssel, csak privátnak eladó. Megtekinthető 9—4-ig: V., Szent István-krt. 5, IV. 2.

FLAMAND
úri szoba eladó! Lemke műasztalosnál. Fő-utca 88.

iparvágányos gyártelep
300 □-öl, 1200 légköbméter épülettel, Bpest belterületén, magánkézből
eladó
Jólmenő üzemtársulás is lehetséges. „600.000" jeligére Blocknerhez, Városház-u. 10.

Autórádiót vennék
ajánlatot typus és ár megjelöléssel a kiadóba kérek „Sürgős 179" jeligére

Intelligens fiatal hölgyet
vagy fiatalembert gyakornokként felveszünk. Chmura fotóüzlet, Ferenciek-tere 2.

PESTTŐL
45 km-re vasútállomás és nemzetközi betonút mellett, 70 kat.-holdas ingatlan, melyből 50 hold gyümölcsös szőlő, 14 hold erdő, a többi szántó, bőséges épülettel, nagy pincével. 930 hl. beépített cementhordóval, felszereléssel, sürgősen eladó.
Felvilágosítást ad: dr. Szabó Pál vagy dr. Bán Kálmán ügyvéd, Kecskeméten

Az ideális **SANGHAY BAR** szórakozóhely
Minden este 8 órától
Annara & Darmaroff **? Borszéki ?**
Ward & Arian **Bernardy** **2 Silvers**
Ragyogó Sanghay-görlök! stb. attrakció
Directrice: *La Bella Novotha*
Zene: **Dégel Károly** és szólistái **Mészáros Gyuri** énekel
Horthy Miklós-út 60. T. 257-430

Hálóingből sodort lasszóra kötötte fel magát egy kórházi őrült

Felmentették a gondatlansággal vádolt ápolót

Február 19-én a kora hajnali órákban az *Uj Szent János*-kórház elmeosztályának egyik szobájában *különös előkészületeket tett az egyik beteg.*

A helyiségben három ember aludt, a negyedik, *Bakonyi* Sándor, felült az ágyban, levette hosszú hálóingét, gondosan összecsavarta, kötéllé formálta, az ingből készült kötelet nyakára kötötte, aztán az ágy szélére állva, a kötél másik végét *beakasztotta a kissé elálló ablakkeretbe és leugrott az ágyról.* Motoszkálása nem ébresztette fel a többi beteget, úgyhogy az öngyilkosságot az oda beosztott ápoló, *Nagy* Bertalan, *csak percek mulva vette észre.* Berohant a szobába, leemelte *Bakonyi* testét, kibontotta a ráhurkolódó inget és rohant jelentést tenni feletteseinek. Vitéz *Simon* Gyula alorvos vette kezelésbe az öngyilkost, de már nem lehetett rajta segíteni, *meghalt.*

Az ápoló vallomása

A történtek miatt *gondatlanságból okozott emberölés* címén eljárás indult az ápoló ellen. Ügyét a büntetőtörvényszék *Lengyel*-tanácsa tárgyalta.

Védekezése során *Nagy* Bertalan elmondotta, hogy a kérdéses éjszakán inspekciós szolgálatot teljesített és *amíg egy másik szobában egy másik beteggel* foglalatoskodott, ezt az időt használta fel *Bakonyi* az öngyilkosság elkövetésére.

— A nappalos ápolók felhívták *Bakonyira* a figyelmemet — vallotta —, *mert búskomor volt.* Amikor visszatértem a szobába, a félhomályban odaszólt az egyik beteg a legnyugodtabb hangon: »*Nagy úr, a Bakonyi megkötötte magát*«. Nem tudtam, mit ért a beteg azon a kifejezésen, hogy megkötötte magát«, de a következő pillanatban már láttam, mi történt. Első zavarodottságomban *a nyakáról lebontott hálóinget a szennyesbe dobtam.*

Érthetetlen, mondja az orvosszakértő

A bíróság kihallgatta *Kluge* Endre egyetemi tanár törvényszéki orvosszakértőt, aki arról tett vallomást, hogy előtte *teljesen érthetetlen* volt, miként köthette fel magát a beteg ingével.

— Behivattam a főápolót — vallotta a professzor — és felszólítottam: itt van egy ing, — kezébe adtam — csavarja össze és akassza fel magát látszólag az ablakrámára, mert *az ilyen öngyilkosságot és nem tudom elképzelni.* A főápoló pontosan rekonstruálta, hogy a beteg öngyilkossága hogyan történhetett. Mégis csodálkozom az eseten, mert az ingből készült vastag, kötélszerű hurokban a beteg *még a saját súlyától sem fulladhatott volna meg.* Egyébként igen súlyos állapotban volt.

Simon Gyula alorvos is vallomást tett. Ő is házivizsgálatot tartott a betegszobában.

— *Sajnos, nem tudtam pontosan rekonstruálni a történteket,* mert hiába kérdezgettem a betegeket, ahányan voltak, annyiféleképpen beszélték el az esetet, később meg összevissza beszéltek.

Orsós Ferenc egyetemi professzor, törvényszéki orvosszakértő így beszélt:

— *Nem elképzelhetetlen* előttem ez az öngyilkosság, mert hiszen praxisunkban látjuk, hogy ahogyan fejlődik az élet, *amint új és új eszközök vagy tárgyak kerülnek használatba,* ugyanolyan arányban fejlődik a kriminalisztika is.

A meghalás időtartama

— *Mennyi ideig tart ott, amíg a halál bekövetkezett?* — kérdezte *Németh* János ügyész.

— Önakasztás esetén a halál bekövetkezte különböző ideig tart. Egyébként is akasztás esetében *nem mindig fulladás* okozza a halált, hanem sokszor előfordul az úgynevezett *sokkhalál* is, amikor a kötél a gégeporcot szorítja el vagy töri el, ilyenkor egy pillanat alatt bekövetkezik. *A rendes fulladásos halálnál 8, 10, 12 perc is eltelik néha, amíg a szívműködés megáll.* Végeredményben minden halál fulladásos, mert a megszűnt szívműködés következtében megszűnik a szervezet oxigéncseréje és ez okozza az exitust.

A tanuvallomások végeztével *Sándor* László védő szólalt fel. Elmondotta, hogy *Bakonyi már a mult év végén is megkísérelt öngyilkosságot,* akkor ugyanilyen különös módot választott: ingét csavarta össze és erre akasztotta magát, de akkor *Fiola* Erzsébet ápolónő megmentette. Véleménye szerint *Nagy nem követett el gondatlanságot,* mert mialatt a másik szobában tartózkodott, akkor is kötelességét teljesítette.

A bíróság *Nagyot* jogerősen *felmentette* a vád és következményei alól.

Básthy István

Tehergépkocsik vámmentes behozatala. A pénzügyminiszter szombaton megjelent rendelete szerint 1944 december 31-ig 1500 darab, bármilyen meghajtású teherautó-mobil alváz (Chassis), valamint kész teherautó vámmentesen kezelendő.

100%-os teljesítményt várhat

a svéd gyártmányú *Facit* gyorsszámológéptől!
Ha nem ismerné még gépének összes előnyeit Facit szakértőink díjtalanul kitanítják erre!
Vezérképviselet: HALCSINER FERENC V. Vörösmarty-tér 4. Tel.: 385-519

35 év óta

bírja a Darmol sok millió ember bizalmát. Ez legjobban bizonyítja, hogy milyen jól bevált. — Székrekedés ellen a kedvelt hashajtó: DARMOL

HIREK

— **UJABB 12 ONCSA HÁZ** épült Nagykanizsán. A házakba december 1-én költöznek be a kijelölt sokgyermekes szegény munkáscsaládok.

— **KITÜNTETÉS.** A Kormányzó megengedte hogy *Budinszky* Sándornak, a Magyar Telefonhírmondó és Rádió Rt. helyszíni közvetítési osztálya helyettes vezetőjének elismerését tudtul adják. *(MTI)*

— **ENDRÉDY VENDEL ZIRCI APÁT** mond ünnepi szentmisét november 20-án délelőtt 10 órakor a Szent István Bazilikában, a szentbeszédet P. Schrotty Pál O. F. M. tartományi főnök tartja. *(MK)*

— **GÖRÖGORSZÁGBAN szabad az élelmiszerkereskedelem a közlekedési miniszter nyilatkozata szerint, de a zug árdrágítást továbbra is erősen büntetik.** *(MTI)*

— **ZÁSZLÓAVATÁSI ÜNNEPÉLYT** tart a Nemzeti Munkaközpont villamosvasuti országos főcsoportja november 14-én délelőtt ½11 órai kezdettel a Beszkár Sporttelep tornacsarnokában (X., Sport-utca 1.).

— **A KORMÁNYZÓ MEGENGEDTE,** hogy *Olchváry* Jenő műszaki tanácsosnak, a szatmárnémeti államépítészeti hivatal főnökének elismerését tudtul adják. *(MTI)*

— **AZ ÉSZAKERDÉLYI KOMMUNISTAPERBEN,** ötheti tárgyalás után, ítéletet hirdetett a kolozsvári törvényszék ötöstanácsa. 11 vádlottat fegyházzal, 1-et börtönnel, 36-ot fogházzal, többet pénzbüntetéssel sujtottak, 10 vádlottat felmentettek. *(MTI)*

— **HÁZASSÁG.** Özvegy melicei *Belényesy* Istvánné kádári Duka Mária bárónő leánya, *Mariette* november 16-án, kedden déli 12 órakor tartja esküvőjét a Kálvin-téri templomban dr. zaguzseni *Jakabffy* Imrével, dr. zaguzseni *Jakabffy* Elemér és neje, dr. zaguzseni Jakabffy Eleméné Reiter Erna fiával.

— **REFORMÁTUS ISKOLABÖVITÉSEK** történtek a Dunántúl. Csurgón a kollégiumhoz emeltek új épületrészeket, Pápán a nőnevelőintézet kibővítését tette szükségessé a növendékek számának gyarapodása.

— **HEVESSY MAGYAR SZÁRMAZÁSÚ PROFESSZORNAK,** a Nobel Bizottság vegytani csoportjának javaslatára, a svéd akadémia 1750 svéd koronát utalt ki. Hevessy professzor a rádióaktiv indukátorokkal foglalkozik. *(MTI)*

— **ALJECHIN SAKKVILÁGBAJNOK** Oviedóban Asturia 10 legjobb sakkját/kozsával játszott egyidejüen. Nyolc spanyol ellenfelét megverte, eggyel döntetlenül végzett, Enrico Cime ellen vesztett. *(MTI)*

— **A NAGYVÁRADI SZIGLIGETI IRODALMI TÁRSASÁG** Sopronban vendégszerepelt. *Hlatky* Endre főispán, *Soós* István polgármester, *Tabéry* Géza, *Csurka* Péter és *Papp* Lajos olvastak fel az irodalmi esten. *(MTI)*

— **ADOMÁNY.** Budai Elek Budapest, Horthy Miklós körtéri ujságárus 150 pengőt adományozott az *Esti Magyarország* szerkesztősége útján a hadiárváknak. Az adományt továbbítjuk.

— **HÁZTARTÁSI ALKALMAZOTTAK** részére új főzőtanfolyam kezdődik a Népmüvelési Bizottság rendezésében VI. Lovag-u. 9. szám alatti polgári leányiskolában. Tandíj 10 pengő, anyagmegtérítés nincs. A tanfolyam november 17-től december 22-ig minden szerdán és szombaton délután 5—7-ig tart. A növendékek megtanulják a gázkészülékek helyes kezelését és a polgári konyha korszerű ételeinek ízletes elkészitését.

— **CIÁNOZÁS KÖZBEN** *Révész* Janka 75 éves balatonfüredi magánzó kinyitotta a szoba ajtaját. A kitóduló ciángázt belélegezte és azonnal meghalt. *(MTI)*

— **A ZSIDÓTÖRVÉNY KIJÁTSZÁSÁÉRT** *Keszler* János pékmestert a törvényszék Kovács-tanácsa 1000 pengő pénzbüntetésre ítélte. *(MOT)*

A gordonka és gitár kiváló szakemberei és óriási választék **Sternberg** hangszergyárban, Rákóczi-út 60.

SZINHÁZ és FILM

AZ ELSŐ

Bemutató az Uj Magyar Színházban

Filmen szerzett népszerűség kísérte színpadra az Uj Magyar Színház fiatal szerzőjét, *Kerecsendi Kiss* Mártont. Szándékának mélységét, átérzettségét és megvilágító erejét tekintve, a darab erős, de még egyenetlen tehetség alkotása. Ami vigasztaló: a szerző mindössze huszonhatéves. Dicséretére válik, hogy a színházat is, miként a mozit, nem csupán szórakoztató üzemnek tekinti. Még örvendetesebb, hogy a rivaldafényt mégsem téveszti össze maradéktalanul a tanító katedrájával. Ágál ugyan, a fiatalos lelkesedés elkapja és olykor dagályos retorikába téved, de néhány igen szép jelenete, a darabnak két-három helyen meglepő erővel felcsapódó drámai feszültsége erővel felcsapó drámai feszültsége landó feladni mindent a nemesen elgondolt társadalompolitikai téma kedvéért. Kétségkívül van érzéke a tiszta művészet iránt. Később válik el, hogy írói ösztöne melyik irányba fogja sodorni.

Izig-vérig mai történet, főleg ami az erősebb hangsúllyal jelentkező epizódokat illeti. A fiatal asztalosmester házassága boldogtalan, mert az aszszony meddősége miatt nem lehet gyermeke. Summáslányok érkeznek a faluba, köztük Piroska, karonülő gyermekével. Az asztalos felesége nem tudja, hogy a gyermek a férjétől való s jószívvel befogadja őket. Egy fedél alatt élnek s az asztalos nem tud dönteni a két asszony között: egyikhez, az *elsőhöz* a vér köti, másikhoz a törvény. Idáig, a vivódásig erős drámai feszültség fűti a darabot, a megoldásnál azonban váratlanul összeomlik a szerkezet, két jó felvonás után ijesztően gyönge befejezés, engedve az írói megalkuvás csábításainak.

Friss megjelenítőképesség van az íróban. Olykor epikusan kiterebélyesedik a mese, de érdeklődésünk nem csappan, mert van mégis vonala, ami aztán a harmadik felvonás elején érthetetlenül megtörik. A szerző sokáig habozhatott: hogyan fejezze be darabját. Nem akadt a színháznál dramaturg, aki jó tanácsokat tudott volna adni a fiatal szerzőnek. Végül is a legrosszabbhoz folyamodott: a megalkuváshoz. Ahol a téma olyan kényes és propagandájában magasrendüen nemzeti érdekü, ott nagyobb az igényünk is a művészi megoldás iránt. Többet követelünk. Mert a témával ugyan összefügg az igazság, de mit érünk vele, ha hiányzik belőle az elhitető erő. A színház az életet emeli fel, de egészen más törvények szerint ítél, mint a földi bíráskodás. A színpadon az igazság is megszünik igazság lenni, ha azt az írón, művészen kivül más külső tényezők akarják velünk elhitetni. *Kerecsendi Kiss* tehetséges ember, aki jól tudja alakjait drámaian beszélteni és költő is, akiben van lendület és intuició. Magasba csapó mondatai ugyan nem mindig helyénvalók, szervetlenül és hatástalanul koppannak a kulisszák között. Általában az akusztikaérzése még bizonytalan: sajátos humorát nem tudja arányosan szétosztani, innen van aztán, hogy egyes figurái, a legdrámaiabbak is helyenként komikusan hatnak.

Őszintén megható az a nemes igyekvés, amivel egyszerre három kitünő színészünk siet a fiatal szerzőt színpadra segíteni: *Bulla* Elma, *Dayka* Margit és *Páger* Antal. Még a rendezést is Páger vállalta. A rendezői felfogásnak azonban ártott néhol a túlzott lelkesedés. Érthetetlen például, miért kellett oly hátborzongató külsőséggel megrendezni a második felvonásban a vihart, hiszen itt a drámai feszültség amúgyis erős. Kevesebb dörgés mélyebb hatást ért volna el. Az előadás különben az Uj Magyar Színház legjobb produkciói közé tartozik. *Dayka* félelmetes biztonsággal alakítja a meddő asszony karakterét, halkított és kitörő jelenete egyaránt igazi művészi élményt jelentenek. *Bulla* játékának javarésze a mozdulatokon múlik, kezével, arcával többet és jobban fejez ki, mint a szöveggel, mely őhozzá eléggé szükmarkú. *Páger* alakítja az asztalosmestert az élet hangján, a művészi átérzés teljességével, az ilyesforma alakoknak ő a mestere. Egészséges realizmussal kiegyenlített színészi játékot ad *Juhász* József. A gazdagon színezett epizódfigurák közül *Gárday*, *Bánhidy*, *Sugár* és *Halassy* Mária tetszett. *Bás hy* István hatalmas asztalosműhelye jól megépitett.

Vasa László

Viharbrigád

Ma reggel új film forgatását kezdték meg a *Hunnia* filmgyárban. Az ujdonságot, melynek *Viharbrigád* a címe, a Görgényi-produkció *Lázár* István rendezésében *Pusztaszery* Margit forgatókönyvéből készíti. A film három bátor, mindenre elszánt külvárosi fiatalember romantikus történetét mondja el, főszereplők: *Sárdy* János, Cz. *Turán* Endre és *Pethes* Ferenc, míg a női főszerepeket *Bordy* Bella és *Kiss* Manyi játssza. *Neogrády* Mik'ós, a *Vigszinház* díszlettervezője tervezi a díszleteket. Az operatőr: *Fekete* Péter.

NYILATKOZAT

A Vigszinházról a sajtóban olyan nyilatkozatokat tettem, amelyeket a színház vezetősége magára nézve joggal sértőknek találhatott. Ezeket most nyugodtan és tárgyilagosan átgondolván kötelességemnek tartom megállapitani, hogy velem ez ügyben semmi jogtalanság nem történt és ezért azokért a nyilatkozatokért, amelyeket felhevült le'kiállapotban tettem, a Vigszinház igen tisztelt vezetőségétől bocsánatot kérek. Arra kérem a Vigszinházat hogy az ellenem indult fegyelmi ügyben ezt a sajnálkozást e'égtételként fogadja el.

Budapest, 1943 október 8.

Nemes Szakáts Miklós

KÉSZÜL

a könyvespolcok sztárja, a magyar hölgyközönség nélkülözhetetlen tanácsadója, az asszonyi tudnivalók páratlanul tökéletes enciklopédiája, az

Asszonyok aranykönyve

„Tündérujjak" kiadás

Münchhausenné mestersége

A színpadra lép egy főszerkesztő, utána ballag egy kutya: *Maxi* van ráfestve. Utána lezajlik az a bizonyos modernül értelmezett erkélyjelenet, mely *Pelsőczy* Irén ügyének a Kamara Varieté szellemében való kifigurázása. Ilyen és ezekhez hasonló aktuális tréfák állnak a *Kamara Varieté* most bemutatott *Münchhausenné mestersége* című mulatságos revümüsornak a tengelyében. *Kőváry* Gyula és *Pártos* Jenő életük egyik legszellemesebb revükeretét irták meg, elemében volt *Sallay* György rendező is és igen tetszett *Komjáti* Károly kellemes, szellemes kísérő zenéje. A szállodák és a színházak konjunktúráját, a feketepiacot pellengérezi ki a műsor fölényes és kacagtató humorral. A groteszkül mulatságos *Raffay* Blanka, a csintalan és pikáns *Dán* Klári, a harsogó humorú *Kökény* Ilona, a bonvivánkülsejü *Molnár* Iván, a mindig kitünő *Perényi* József áll az érdeklődés középpontjában. *Kőváry* Gyula, ez a mosolyból, szivből és tehetségből gyürt vérbeli művész mindig azt juttatja eszünkbe, hogy a kabaré is lehet *felsőfokon álló művészet*. *Kollár* Livia megvesztegetően szép, a premieren azonban mintha kissé indiszponált lett volna. Az artistarészből először a pillangószerüen könnyed, kedves szubrett primadonnát, *Kardos* Magdát kell megdícsérni két sikerült táncáért. Tetszett *Kökény* Ilona és *Dán* Klári jól előadott és szellemes magánszáma, továbbá *Koltay* Sanyi, ez a tehetséges gyerek, aki harmónikaszámaival aratott sikert. *Marietta*, Joe *Martin*, *Alfonso*, *Annara* és *Darmarow* egészítette ki az együttest, mely a mulattatás érdekében szép és eredményes munkát végzett.

Holnap: Komikusok parádéja

este ½7-kor a Vigadóban. **KISS** Manyi, **LATABÁR** Kálmán, **VASZARY** Piri, **MIHÁLYI** Ernő, **RÁCZ** Vali, **PETHES** Sándor, **TÖRK** Berta, **DÉNES** György, **KAZAL** László, **ARANYOSSI** Irén, **SÁROSSY-LABOCH, SZENDI** Lajos 3 órás grandiózus műsorral. Jegyek vasárnap egész nap a Vigadóban (T: 185-005) és jegyirodák.

A Sajtókamara nyilatkozata a színházi „háború" ügyében

Az Országos Magyar Sajtókamara 1943 november 12-én tartott igazgatóválasztmányi ülésén a Kamarához történt bejelentések és a sajtóban megjelent közlemények alapján foglalkozott azzal a határozattal, amelyet *a magánszínházak igazgatói 1943 október 30-án a Film, Színház, Irodalom című hetilap ellen hoztak* s amelyhez az Országos Magyar Mozgóképipari Egyesület és a Magyar Mozgóképüzemengedélyesek Országos Egyesülete is csatlakozott.

Tekintet nélkül a magánszínházak igazgatói által inkriminált közlemények tartalmára, az Országos Magyar Sajtókamara, mint a magyar sajtó egyedül illetékes érdekképviseleti szerve, szükségesnek tartja kifejezésre juttatni azt az elvi álláspontját, hogy *sajtóorgánumokkal illetőleg szerkesztőikkel szemben felmerült ellentétek vagy viták esetében a sajtó szabad működésének bármely tényező által való korlátozását helyteleníti s igy a folyamatban levő ügy fórumának csak a magyar királyi bíróságot vagy az Országos Magyar Sajtókamara fegyelmi bíróságát ismerheti el.*

Tekintettel arra, hogy a *Film, Színház, Irodalom* szerkesztőjének, *Egyed* Zoltán sajtókamarai tagnak a magánszínházak igazgatói részére inkriminált cikkei a *sajtókamara által képviselt ujságiró etikai szempontokból méltán kifogásolhatóknak látszanak*, az Országos Magyar Sajtókamara igazgatóválasztmánya *Egyed* Zoltán *kamarai tag ellen a fegyelmi eljárást megelőző felügyeleti vizsgálat lefolytatását elrendelte.*

MUZSIKA

Mesterművek cím alatt hangversenysorozatot rendez egyik hangversenyvállalatunk. A müsort, az ismertetés szerint, bizonyos összefüggések alapján állitották össze, először az olasz zene, majd a romantika, klasszicizmus, modern muzsika stb. jutnak szóhoz. Az összeállítás azonban nem egységes terv alapján készült, hisz egyszer nemzetek, máskor stíluskorok szerint csoportositanak. De az olasz muzsikát sem képviseli az olyan müsor, aminek túlnyomórészét motetták és madrigálok töltik ki és a hirdetett Respighit egyetlen dal képviseli. Az utóbbin ugyan nem kell ünnöskép bánkódnunk, Respighi művei csak nagy jóakarattal sorolhatók a »Mesterművek« közé. Az első előadás mindenesetre túlságosan vegyes összetételü volt és az olasz muzsikáról csak egyoldalú képet adott.

Annak viszont csak örülhetünk, hogy ismét hangversenyteremben élvezhettük *Pataky* Kálmán kiváló művészetét. Pataky remekül formálja meg az olasz dalt, előadása színes, meleg, közvetlen. Szépen szerepelt *Gyurkovics* Mária néhány dallal és a *Forray kamarakórus* motettákkal, madrigálokkal.

*

Nem értjük eléggé, miért nem tud nálunk népszerűvé válni a kitünő gordonkaművész, *Janigro Antonio*, aki tegnap is úgyszólván üres ház előtt hangversenyezett. Közönségünk talán mindenütt a pátoszt, a szenvedélyt, a nagy hangot keresi és kevésbé élvezi a finom, de kissé tartózkodó, hüvös előadást. Pedig Janigrónak igen kicsiszolt, könnyed technikája van, tónusa kristálytiszta, játéka megbízható, vonalvezetése nemes. Végeredményben gondosan megformált előadásával sokkal több szépet tud feltárni a művekből, mint a hangoskodó a tónust erőszakoló művészek. *Bach C dur szvitje* és *Brêval B-dur szonátája* műsorának kimagasló számai voltak. *Petri* Endre kitünően kisért.

Dr. V. A.

Önzés vagy Egoizmus?

Bókay János rövidesen befejezi új darabját, melynek címe *Önzés* és nem *Egoizmus*, mint ahogyan elírás folytán lapunkban tévedésből megjelent.

A Színművészeti Akadémia növendékei vasárnap délelőtt ½11-kor előadják a Nemzeti Színházban Herczeg Ferenc »Gyurkovics-lányok« című darabját Kiss Ferenc rendezésében.

*

József Ferenc királyi herceg és Anna főhercegasszony megtekintette a Madách Színházban a Hamlet előadását. A főhercegi pár az előadás után őszinte elismerését fejezte ki a színház igazgatóságának a kitünő előadásért.

*

Marosvásárhely város mozgalmat indított olyan előadóterem létesítésére, amelyben nagyobb színházi előadásokat is lehet tartani. A mozgalom előzménye az, hogy a Kolozsvári Nemzeti Színház megfelelő terem hiányában nem tudta megtartani tervezett vendégjátékát.

Szombaton ismét kétszer megszólalnak a szirénák

A főváros polgármestere felhívja a székesfőváros lakosságának figyelmét arra, hogy december 12-én, szombaton déli 13 órakor és 13 óra 15 perckor műszaki ellenőrzés céljából fél percre megszólalnak a szirénák. A szirénák a „Légiveszély elmult" jelnek megfelelően állandó magasságú (nem üvöltöző) hangot adnak. Ha azonban a szirénák a váltakozó magasságú üvöltöző hangjelet adják, az a valóságos légvédelmi riadó elrendelését jelenti. A szombati 13 órás ellenőrző próbákon a sorolt vagyontárgyak riasztó eszközei is résztvehetnek, a próba egyidejű (13 órás kezdet és félperces időtartam) megtartásának gondos biztosítása mellett. A 13 óra 15 perces időpontban azonban a sorolt vagyontárgyak riasztó eszközei nem működhetnek, csak a hatósági riasztó rendszer szirénái.

Fáy István államtitkár Berlinbe érkezett

Berlin, december 12.
(Magyar Távirati Iroda)

Fáy István közoktatásügyi államtitkár *pénteken reggel Berlinbe érkezett,* hogy a magyar kormány képviseletében részt vegyen szombaton a Berlinben megnyíló magyar jelenkori képzőművészeti kiállítás ünnepélyes megnyitásán.

Fáy István államtitkár fogadására megjelent az anhalti pályaudvaron Gutterer propagandaminisztériumi államtitkár, továbbá a kultúrkamara és a propagandaminisztérium több vezető tisztviselője. Magyar részről a berlini magyar követség tagjainak élén megjelent *Sztójay* Döme magyar követ.

Fáy István államtitkár

délelőtt Weizsaecker külügyi államtitkárnál, délután pedig Gutterer propagandaminisztériumi államtitkárnál tett látogatást.

Délben *Sztójay* Döme magyar követ a követségen villásreggelit adott Fáy István tiszteletére.

Fáy István államtitkárt a távollevő *Göbbels* birodalmi miniszter képviseletében pénteken este *Gutterer* propagandaminisztériumi államtitkár vacsorán látta vendégül a berlini külföldiek klubjában.

„A zsidók felelősek Franciaország mai helyzetéért"

Vichy, december 12.
(Német Távirati Iroda)

Pellepoix, a zsidóügyek biztosa rádióbeszédében kijelentette, hogy a zsidók ellen legutóbb tett intézkedések célja az, hogy

a zsidókat elkülönítsék a francia néptől.

A kormány arra törekszik, hogy zsidók és franciák között minden érintkezés elkerültessék. A kormány ezért törvényjavaslatot tervez, amely

megbünteti mindazokat, akik a zsidók segítségére vannak a reájuk vonatkozó törvények megszegésében.

Pellepoix utalt arra, hogy

a zsidók felelősek Franciaország mai helyzetéért,

majd kijelentette, hogy a mostani rendszabályok *csak kezdetét jelentik az országnak a zsidóktól való gyökeres megtisztításának. (MTI)*

— **December 15-től érvényes a hagyma új ára.** A közellátásügyi miniszter elrendelte, hogy a már kiadott rendeletben 1943 február 1-étől a gazdasági év végéig terjedő hatállyal megállapított vöröshagyma-, illetve foghagyma-árak 1943 február 1-e helyett 1942 december 15-én lépnek hatályba.

Minden olvasója nagyrabecsüli a DIE WOCHE-t, az aktuális német heti-kronikát, egyrészt – mert benne különösen élénken és tisztán tükröződnek vissza napjaink lényeges, időszerű eseményei, másrészt pedig azért, mert elbeszéléseiben és regényeiben magas irodalmi színvonalat képvisel. Igy hát bizonyára érdekelni fogja a lap összes barátait, hogy 49. számában Grazia Deletta, a nagy olasz költönö egyik, hagyatékában nemrég megtalált regényének a közlését kezdi el

DIE WOCHE

az aktuális német hetikrónika legújabb (49. sz.) száma

Ára 54 fillér, mindenütt kapható, ahol folyóiratokat árulnak. Megrendelhető az IBUSZ, Budapest, útján

FRANCIA-MAROKKÓRÓL

MEGYERY ELLA RIPORTJA

A díványom felett, amelyen heverészve olvasom a rabati rádió legújabb hírét: *Darlan kiáltványát Marokkó elszakadásáról* s az Atlasz-vidék forrongásáról, narancsszínű selyemfonálon, sárga és vörösrézzel kivert atlaszi muflonszarv lóg a falon. Mellette, üveg alatt, régi arabs hímzés, fakó lila cirádák a kézzel szőtt gyolcson, felette téglavörös és fényesfekete ábrákkal ékes agyagtányérka, kézifestésű széles zöld lakk keretben két fehérburnuszos berber harcos, néhány övbe való nyíl, fonott sáskosár s az egész furcsa kis gyüjteményt megkoronázón: egy ébenfából kivésett művészi néger-maszk...

Utiemlék valamennyi, nyolc-tíz Afrika-kirándulásom legregényesebbjének, 1935-ös Marokkóbarangolásomnak szerény és könnyű zsákmányai, az a bizonyos „helyi áru", amit Uszkübben, vagy Szmirnában épp úgy összeszed a szenvedélyes utazó, mint Ceylonban vagy Hortobágyon.

Afrika Párisa

Most mégis különös érdekesség, *feljokozott exotikum árad a már-már európaivá szelidült afrikai holmikból.* Az a hétéves marokkói tavasz minden izgalmasságával kiszikrázik belőlük s akaratlanul is visszavisz a régi utakra, *Rabattól le egészen a Szahara-széli Marakesig, a Riff-hegyektől a Nagy-Atlaszig, ahol ma mindenütt forrongnak törzsek,* gerilla-támadásokkal ütnek rajta az idegeneken s valahol Dél-Marokkóban már össze is ültek, a „Nagy Sátrak Urai", hogy valami közös eljárással tanácskozzanak a megszállók ellen...

Rabat, ahol a Darlan-uralmat világgá kiáltó rádióhír elhangzott, a Marokkói Szultánság (Empire Chérifien) fővárosa, a francia kormányzóság adminisztratív székhelye. *Igazi afrikai Páris,* ötemeletes márványpaloták, hatalmas sugárutak, Place de la Concorde-szerű terek — *s a tropikus vegetáció minden pompája, színe, túlzása, mint egy üvegházban.* Tangerből jöttem, Abd el Krim legendás Roff-hegyei közül s az ottani hüvösség után *Rabat feljokozottan riviérai búbája szinte elkápráztatott.* Soha olyan mimózafákat, virágzuhatagokat, égő-kék és égősárga szirom függönyöket a villafalakon. sohase láttam olyan *pálmaalékat kilométerszámra,* vad kaktuszerdőket, narancsligeteket, amerre csak néztem.

És a felejthetetlen szenzáció: *a Szultán pénteki kivonulása udvairi mecsetjébe,* olyan ceremóniákkal, amelyekhez képest a spanyol etikett is csak szerény polgári közvetlenség!

Már maga a palota is — helyesebben: palotasorozat — *olyan látványosság, amiért külön érdemes Marokkóba jönni!* Csak az ezeregyéjszakai meséskönyvekben látni ezeket a gömbölyű kupolákat, izzófehér falak, csipkés bástyák, túhegyes tornyok összetapadt tömegével, s a tetőket borító füzöld fajanszlapocskák szokatlan színhatásával, amint sokszögűre csiszolt smaragdként villognak, ragyognak a napszórásban... *A rezidencia előtt hatalmas térség a szultánt váró közönség számára.* Annakidején azt írtam róla valahol: olyan az egész, mint egy operaszínpad, amelynek a rendezője hirtelen megőrült! Most is csak ezt mondhatom, ha visszaidézem az éneklő koldúsok, vakok, süteményárusok, vízhordók, fehérleples bennszülött asszonyok, bámészkodó turisták zürzavarát... s különösen azokat az áramvonalas autóvárakat, amelyekben *fürdököpenyes pasák, frotírlepedős kövér kádik feszítettek, harisnyátlanul, csak sárga, vagy piros szattyánpapucsban — de rövid, görbe kardjukon akkora gyöngyök, brilliánsok vakitottak,* hogy fél-Európa háborús adósságai is kiteltek volna belőlük...

A Fekete Gárda

A Szultán híres testörsége, a *Fekete Gárda* — szószerint fekete! — a mesebeli Burkus király ármádiájára emlékeztetett, a *felállás rendje, a karddal vezénylő tisztek fegyelemtartása azonban modern volt...* A lovasság lángvörös dolmányán bő, buggyos búzavirágkék bricsesszén pedig *szabályos magyar vitézkötés feketélett!* Furcsán hangzik: *de valami huszáros könnyedség, snájdig elegancia általában kicsapott a délceg csapatból,* **másrészt az is igaz,** hogy a turbánszerű süvegek, narancssárga szattyánbőr-csizmák s különösen a jobbfülükben villogó, karperecnyi ezüstfülbevalók *mármár emberevői vadságot vetítettek a lakkosan fénylő, mozdulatlan arcokra.* Sokáig szenegáli négereket sejtettem ezekben az ősafrikai típusokban, hiszen egész Marokkó hemzseg a szálfamagas, karcsúderekú, de ijesztően lilaajkú, szurokképű katonáktól, akiket a szomszéd Dakarból, vagy más szenegáli francia helyőrségből helyeztek ide rekrutaéveik leszolgálásra. A szultáni Garde Npire tagjai *azonban nem szenegáli, hanem szudáni négerek,* akiknek ősei még rabszolgaként kerültek Marokkóba, esetleg: *marokkói arabnak, berbernek néger nőtől való leszármazottai,* mert a fekete fajjal való keveredés olyan általános itt, hogy *néger őstől mentes család még a szultáni familiákban se igen akad.*

Királyi gárdistának lenni azonban feketén is előkelő stallum. A válogatott fiúkat tizenhatéves korukban összegyüjtik, *közösen nevelik a meknes-i katonaintézetben,* ebben az afrikai Ludovika Akadémiában, amely a bennszülött tisztek felsőbb iskolája és aki innen kikerül: *úr egész életére.*

Sidi Mohamed Ben Juszef Ben Hasszán

Sidi Mohamed Ben Jusszef Ben Hasszán: ez az ősi Mohgreb (Marokkó ó-arab neve) szultánja ma is, az Almoravidák dinasztiájának népszerű sarja, *aki két bátyját is átugorva, a nagyvezérek egyenes óhajára került trónra 1926-ban.* Atyjával többször járt Párisban a köztársaság urainál s ott mindig úgy emlegették, mint *igen hálás, őszintén ragaszkodó hívét Franciaországnak,* amelynek trónja megszilárdítását, tekintélyvisszaállítását köszönheti.

Hir szerint *nem is felelt most Roosevelt levelére,* amelyben csapatai számára szabad bevonulást kért tőle — *s ma mégis el kellett ismernie Darlant, a pártütőt,* aki átvette az államfői hatalmat s Marokkó vezetését az ugyancsak lázadó *Nogues* tábornokra bízta.

Sidi Mohamedről nem beszélnek azóta a lapok, *nem tudjuk, hogy fogadta a fordulatot, amely országát Amerika és a darlanisták kezére játszotta.* Ottjárt, amikor alig huszonötéves fiatalember volt, sápadt, körszakállas, szerzetesi csuhaszerű fehér vászonburnuszba burkolt, hallgatag és fásultarcú keleti rejtély, aki bálványmereven trónolt a pirosszerszámos szürkéktől vont díszhintó zöldselyem párnáin, vörös-zöld bársonyernyő alatt, *a kocsija mellett gyalog trappoló főpapok, nagyvezérek sorfala között,* mialatt a népnek szóló üdvözleteket két fullajtár osztotta helyette: *ők lobogtatták gépiesen a sokaság felé a hosszú fehér kendőket.* Ő Felsége pedig közönyösen, kifürkészhetetlen muzulmán bezártsággal, viaszkos egykedvüség-lárvával meredt maga elé...

Az emlékeken és távolságokon keresztül *így látom most is Sidi Mohamed Ben Jusszef Ben Hasszánt.*

Mintha szimbólum lenne: ilyen szótlan rendületlenséggel ül most is aszkétásan, disztelen, nyakigzárt, homlokától bokájáig lefolyó fehér leplében... s nem is sejtem: *mit gondol? A Draa völgyében azonban készül valami!*

Itt s a vele összefüggő Magas-Atlasz és Közép-Atlasz csomópontjainak vidékén még mindig akadnak úgynevezett *zoned' insécurité-k,* meg nem hódított területek, amelyek az utolsó francia pacifikáló hadjáratból is kicsúsztak 1934-ben. A szabadságfanatikus berberek ma is úgy élnek itt, mint a XIII—XIV. században... s a „Nagy Sátrak Urai", a disszidens törzsfőnökök, *most terveznek valamit...*

ha a társaság kedvence akar lenni.

MOGYOROSSY

hangszergyár,

BUDAPEST, RÁKÓCZI-UT 71.

Gramofónok, rádiók, **különleges villany lemezjátszó**

TEGNAP

(Kolozsvári Grandpierre Emil regénye)

A kitünő erdélyi regényírónak ez a könyve: *egy lélek fejlődésének regénye* a gyermekkor első benyomásaitól a férfikorig. Mélyértelmű, komoly és szép munka, amelynek témája örökké időszerű és mindenkit érdekel, mert hiszen az emberi lélek kialakulásának problémáiról szól. Kimeríthetetlenül gazdag és érdekes anyag ez, mégis nagyon kevés klasszikus értékű munka született ebből a témakörből, kivált a mi irodalmunkban, mert az éles lélektani érzék mellett az ilyen feladat sikeres megoldása *önfeláldozó őszinteséget is kíván az írótól,* mégpedig olyan mértékben, ami csak nagyon kevés emberben van meg. Csak a tökélyig emelkedő őszinteség hathat élményként, mihelyt önvallomásról van szó. A *Tegnap*-ban ez az őszinteség ragadja magával az olvasót; ebben a bravúros önanalízisben az egész középosztályunk lelki fejlődésének képét kapjuk meg, mai vezetőrétegünk életformájának minden szépségével és hibáival. Ujszerű, érdekes és kiforrott, komoly alkotás a *Tegnap,* olyan írás, amelynek mély hatást kell kiváltania az olvasóból.

(—k)

— **Lefejezett a teherautó egy munkást.** Pénteken este 10 óra tájban halálos autógázolás történt Pestujhelyen. A Bevilla Nándor-utcából az Andrássy-útra kanyarodott be a BY 357 rendszámú teherautó, amelyet Szőke Mihály sofőr vezetett. Ebben az időpontban haladt át az úttesten Ördög József napszámos, akit a kocsi elkapott s a kerekek lefejezték a szerencsétlen embert. A gázoló autó vezetője ellen megindult az eljárás.

— A Fehérvári-úton a 35-ös villamos elgázolta Boday Pál 48 éves vasöntősegédet, aki ittas állapotban feküdt a sínek között. A bal lábát vágták le a villamos kerekei. Életveszélyes állapotban a Magdolna-kórházba vitték a mentők Bodayt.

Az Esti Ujság színháza

Egy nap a világ

Vaszary János színdarabja az Andrássy Színházban

MURÁTI LILI, PÁGER ANTAL, VASZARY PIROSKA ÉS BILICSI TIVADAR

A háború szelleme ott áll a mindennapi élet minden apró megnyilvánulása mögött, a negyedik éve duló világháború árnya mindent elborít, e kor fiai szemtanuként állnak szemben az eseményekkel — miért lenne hát a színház színpada és nézőtere kivétel? Vaszary János új darabjában az eddigi szatirikus vagy vígjátéki vaszaryhangról egy másik hangnemre tér át, a kor embereit szólaltatja meg a legmaibb események összeütközéseiben. Valóban „korszerű" darab az „Egy nap a világ", amelynek meséje, morálja, továbbá a helyszín, a színpadi levegő és a szereplők egyaránt visszatükrözik a háború légkörét, azt a világot, amelynek valamennyije nem szemlélő, hanem cselekvő szereplői vagyunk.

Mai történetnek nevezik Vaszary János új darabját, amely egy légitámadás éjszakáján az óvóhelyen kezdődik, főszereplői pedig egy önkéntes ápolónő és egy szabadságos tiszt, akik vélletlenül ismerkednek meg a légvédelmi pincében. Kettejük bonyodalmas szerelmi története mögött azonban sötét dráma suhan, megható és megrázó jelenetek váltják egymást, Vaszary azonban a fölényes színpadi író művészetével még a legsötétebbnek tetsző részleteket is bámulatos könnyedén oldja fel mosolyban csillogó, könnyes, vagy lírábahajló hálk humor fátylán keresztül. A nézőtér észreveszi egy pillanatban, hogy a szereplőket nemcsak nézi, hanem velük is érez s a színészek játékát, valamint a darab mondatait olyan döbbent csend fogadja, hogy még a köhögős, influenzára hajlamos nézők is eljelejtkeznek arról, hogy ezt a nagy csendet akár hangos lélegzetvételükkel is zavarják. Különösen a harmadik felvonás meglepően hatásos, az utolsó mondatok valóban a nézőtér megindult és egyben megkönnyebbült sóhajai közben hangzanak el a függöny összecsapódása előtt.

Muráti Lili szerepe jóideig passzív, szinte csak a labdákat adogatja Páger Antalnak. A női szelidség, áldozatkészség, jóság, a szeretet és a szerelem leglágyabb, leghalkabb futamait kell visszaadnia sokszor csak játékkal, a szavakmögé bujtatott félhangokkal, az arcának és a játékának egy-egy önkénytelen rezdülésével. Vígjátéki szerepei után örömmel üdvözöljük ebben a nehéz, de színészileg bravurosan megoldott drámai alakításában. Páger Antal játssza a tisztet igazi págeri lendülettel, könnyed humorral ha kell s férfias erővel másutt. Szinte érezzük rajta, hogy tetszik neki a szerep, amit mond nemcsak elrecitálja, hanem a lélekből jön minden szava.

Bilicsi Tivadar szintén mást játszik mint eddig, komoly drámai szerepet, hibátlanul és jól. Ugyanez áll Vaszary Piroskára is s az együttes tagjai közül még megdicsérjük a Pestre visszakerült és karcsura vékonyodott Tahy Anna Máriát, a csinos Romváry Gertrudot, a remekhumoru Makláry Jánost, Turáni Endrét, valamint a kisebb szereplőket. Természetesen Vaszary János rendezte színházának legfrissebb ujdonságát, De Fries Károly írta a darabban előforduló dalt, a remek díszleteket pedig Bástly István fia, az igen tehetségesen startoló ifj. Básthy István tervezte.

UJHELY JÓZSEF

Hétfőn és kedden szünetet tart az Uj Magyar Színház

Vándor Kálmán „Idegen asszony" című színműve már csak két napig szerepel az Uj Magyar Színház műsorán és vasárnap este játsszák utoljára. Hétfőn és kedden zárva maradnak a színház kapui, mert egésznapos és esti próbákon készülnek *Fedák Sári, „Páris"* című színjátékának bemutatására. *Juhász József* rendezésében már hetek óta készülődnek a nagy érdeklődéssel várt darab előadására, amelynek a női főszerepét természetesen maga *Fedák Sári* alakítja. Az amerikai filmparadicsomban, Hollywoodban játszódik le az ujdonság meséje, amelyben számos dalbetét is beiktatásra került. *Fedák Sárin* kívül *Szilágyi Szabó Eszter, Pelsőczy Irén, Perényi László, Hajmássy Miklós, Orbán Viola, Simon Marcsa, Halassy Mariska, Harsányi Rezső, Alszeghy Lajos, Zilahy Pál* és *Sugár Lajos* kaptak még vezetőszerepeket.

Az utód — könyvpiacon

Bókay János legújabb színpadi műve az „Az utód", amelyet estéről-estére zsúfolt házak előtt most játszik a Vígszínház, néhány nappal ezelőtt a könyvpiacon is megjelent. Singer és Wolfner kiadásában került a könyvpiacra az értékes és irodalmi problémákat is felvető színmű, amely olvasva is épp olyan lebilincselő művészi alkotás, mint a színpadon. Bókay János új írása, amelynek költői és mélyen emberi mondanivalói a színpadon olyan hatásosak, olvasva elgondolkoztatóak és meditálásra kényszeritik az olvasót, bizonyságául annak, hogy vérbeli író munkája.

Jubilál a Budai Dalárda

A sok művészi sikerre visszatekintő Budai Dalárda most ünnepli fennállásának 85-ik évfordulóját. Ebből az alkalomból vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel jubiluemi emlékünnepet tartanak, amely a krisztinavárosi plébániatemplomban az új zászló felavatásával veszi kezdetét. Az egyházi énekeket a szertartáson Ádám Jenő karigazgató vezetése alatt a jubiláló énekkar adja elő. Utána díszközgyülés lesz dr. Ripka Ferenc ny. főpolgármester elnöklete alatt, amelyen beszámolnak a dalegyesület érdemekben gazdag 85 éves működéséről és kiosztásra kerülnek a dalosok kitüntetései.

A Filharmonikusok Liszt-Kodály estje

Jelképesen egybefoglalva uralkodott ez a két név a Filharmoniai Társaság pénteki hangversenyén. A jelkép azonban érzésünk szerint nem tartalmaz tökéletes, meggyőződést és lelkesedést. Éreztük ezt az egész előadás alatt. A Filharmoniai Társaság a multban mindig kényszeredetten vette a müsorára Kodály és Bartók müveit, de szellemileg, müvészi világnézetében nem azonositotta magát vele és ez megérződött mindig az előadásokon.

Most aranygyürüt nyujtott át az ünnepelt nagy magyar mesternek a Filharmoniai Társaság, akit a vezénylőpulpituson megjelenésekor a zenekar önkéntelenül felállva köszöntött, mégis még mindig ott voltak a nyomai az előadásban a régebbi oppozíciónak. Az újabb időben sok fiatal tag került be a Filharmoniai Társaságba, ezekbe vetjük reményünket, hogy megváltozik a Társaság, akadémikussá merevült, az élettől túlságosan is elszakadt mentalitása.

Kodály maga vezényelte *Budavári Te Deumát*. A zenekar játéka, különösen a fúvókban ebben a számban is, valamint a Liszt zongoraverseny kíséretében több kívánnivalót hagyott maga után. A közreműködő Székesfővárosi Énekkar sem mutatta ezúttal a tőle megszokott magas színvonalat, különösen a tenorok voltak gyengék és bizonytalanok. A szólórészekben ellenben plasztikusan érvényesült *Warga* Livia, *Basilides* Mária, *Rösler* Endre és *Koréh* Endre éneke. A közönség rajongó szeretettel ünnepelte a vezénylő *Kodály* Zoltánt, akimeghatv a köszönte meg a tüntető tapsvihart.

A müsor első részét *Dohnányi* Ernő vezényelte és azon előadásra került *Liszt Dante szimfóniájának* első két tétele, a *Pokol* és a *Purgatórium*. Az Esz-dur zongoraversenyt *Anda* Géza adta elő, virtuózitása meglepően fejlett, egész lénye nagy szellemi felkészültséget és koncentrációt árul el. Kíváncsian várjuk a kétségtelenül igen tehetséges, fiatal pianista képességének további kibontakozását.

TÓTH DÉNES

Bemutató előtt

Szelecz.y Zita egyetlen idei filmje

A népszerű fiatal színésznő, *Szeleczky* Zita az idén csak egyetlenegy filmszerepet játszott. A nyáron forgatták *Matolcsy* Andor: *„Gyávaság"* című regényének filmváltozatát, amelynek női főszerepét játszotta *Szeleczky* Zita. A Mester-film néhány nap mulva bemutatja a nagy érdeklődésre számító filmet, amelyet *Nádasdy* Kálmán rendezett. *Szeleczky* mellett *Hidvéghy* Valéria, *Zsilley* Margit, *Sennyey* Vera, *Szemere* Vera, *Vizváry* Mariska, *Hajmássy* Miklós, *Mihályi* Ernő, *Pataky* Jenő és *Kamarás* Gyula játsszák a vezetőszerepeket. A kisérőzenét *Buday* Dénes irta.

(*) A BOHÉMÉLET NAGYVÁRADON. Patnik Bálint színtársulata Nagyváradon táblás ház előtt mutatta be a Bohémélet-et. Mimit Kőszegi Réz énekelte. Rodolphot Pataky Kálmán, a többi főszereplők pedig Csóka Béla és Szöts Péter voltak. Az előadás megérdemelt nagy sikert aratott.

Viharos éjszaka

Könnyed vidám, sőt pajzán komédia, kifigurázása a mai napokban annyira időszerű származási okmányhajszának és a bürokratizmus túltengésének. Egy kis tiroli falu minden lakosának eltünnek az igazoló papirosai és ebből egy éjszakára hatlmas vihar keletkezik, felfordul az egész falu rendje és békéje. A vidámabbnál-vidámabb jelenetek gyönyörü szép tiroli tájak között peregnek le. Kedves, mulatságos film, egészséges humorral és a szükséges szentimentális szerelmi bonyodalommal. A csinos Heli Finkenzeller, Georg Vogelsang és a kacagtató Theodor Danegger játéka emelkedett ki a népes színészegyüttesből. (Uránia)

— Ver ahuszár lesz — a rádióban. A színpadot megelőzve, a rádió mikrofónja előtt a Folyamőrök szalónzenekarának interpretálásával kerültek részletek előadásra Kovács Sylvia és Hárer Győző „Vera huszár lesz" című daljátékából. Az operettet egyik vidéki állandó színtársulat mutatja be rövidesen.

MARNITZ TANGOHARMONIKA-HANGVERSENY

HOLNAP, VASÁRNAP d. u. ½3 órakor a MÜVELŐDÉS HAZÁBAN. Jegyek 1 P-től MARNITZNÁL és a JEGYIRODÁKBAN.

TANGOHARMONIKA különböző legjobb gyártmányok

Sternberg

HANGSZERGYÁR RAKÓCZI-ÚT 60 Árjegyzék ingyen!

Táskagramofonok. Minden hangszer. Olcsó árak.

SZINHÁZ ÉS MOZIMŰSOR

JEGYRENDELŐ TELEFONSZÁMOK

STADIUM: 14-00-00 KULTUR: 18-99-99 STADIUM—CORVIN 145-056

DIJMENTES HAZHOZ-SZALLITAS

OPERAHÁZ:
Szombat (6): Karneval, Székelyfonó, Csárdajelenet. (D.)
d. e. (11): Bánk bán.
Vasárnap este: Nincs előadás.
Hétfő: Nincs előadás.
Kedd (6): Trubadur. (F.)
Szerda (6): Fidelio. (E.)

NEMZETI SZINHÁZ (½3, ½7):
Szombat (6): A kassai polgárok (VII.)
Vasárnap d. u. (2): A roninok kincse; este (6): A kassai polgárok. (VIII.)
Hétfő (6): A kassai polgárok. (K. I.)
Kedd (6): A kassai polgárok. (X.)
Szerda (6): A kassai polgárok. (XI.)
Csütörtök (6): A kassai polgárok. XII.
Péntek (6): A kassai polgárok. (Népmüvelési előadás).
Szombat (6): A kassai polgárok. (Bérletszünet).
Vasárnap d. u. (3): Felség;
este (6): A kassai polgárok. (Bsz.)

NEMZETI KAMARA (3, ½7):
Minden este és vasárnap d. u.: Bolond Ásványé.

IGSZINHÁZ (3, ½7):
Szombat d. u.: Az utód:
este: Az utód.
Vasárnap d. u.: Esküvő.
este: Az utód
Hétfő: Az utód. (A.)
Kedd: Esküvő.
Szerda: Az utód. (C.)
Csütörtök: Esküvő.
Péntek: Az utód. (L.)
Szombat d. u.: Az utód. (Szombat d. u. bérlet):
este: Az utód.
Vasárnap d. u.: Esküvő;
este: Az utód. (V.)

MAGYAR MÜVELŐDÉS HÁZA
Szombat (8): A leventeifjúság honvédkarácsonya.
Vasárnap d. e. (11): Filmmatiné: Igy éljünk jól;
d. u. (½3): Marnitz műsoros est:
este (6): Szöktetés a szerályból. VIII.
Hétfő (½6): Páncélos honvédek műsoros estje.
Kedd (2): Sasfiók. (Ifj. előadás).
Szerda (2): Sasfiók. (Ifj. előadás).
Csütörtök (2): Sasfiók. (Ifj. előadás)
Péntek: Nincs előadás.
Szombat (5): XII. Honvédkivánság hangverseny.

Vasárnap d. e. (½10): Levente karácsony ünnepség;
d. u. (½3): Francia operahangverseny.
este (½7): Erdélyi Nőszövetség előadása.

UJ MAGYAR SZINHÁZ (3, ½7):
Minden este, szombat és vasárnap d. u. is: Az idegen asszony.
Hétfő, kedd: Nincs előadás.
Szerda: Főpróba
Csütörtöktől: Páris.

PESTI SZINHÁZ (3, ½7):
Minden este, vasárnap d. u.: Egy nap a világ.
vasárnap d. u.: Nők harca.

MADACH SZINHÁZ (3, ½7):
Minden este és vasárnap d. u.: A képzelt beteg.

VIDAM SZINHÁZ (3, ½7):
Minden este és vasárnap d. u.: Patyolat kisasszony.

ROYAL REVÜSZINHÁZ (½4, ½7):
Csütörtök, szombat és vasárnap d. u. és minden este: Sice R. T. Filmrevü.

KAMARA VARIETÉ
Minden este, vasárnap d. u. Egy nap a világ.

FÖVÁROSI OPERETTSZINHÁZ (3, 6):
Minden este, vasár- és ünnepnap d. u.: Mária főhadnagy.

ANDRASSY SZINHÁZ (3, ½7):
Minden este, vasárnap és kedd d. u.: Artatlan vagyok.
Péntektől minden nap: Egy nap a világ.

KOMÉDIA ORFEUM (½4, ½7):
Minden este szerda, szombat és vasárnap d. u.: Panoráma.

NEMZETI BÁBSZINHÁZ (½7):
Az ügyvéd és [illegible].

ERZSÉBETVÁROSI SZINHÁZ:
Hétköznap (¾5, ½8. vasárnap (¾3, 5, ½8): A Boronkay lányok.

JÓZSEFVÁROSI SZINHÁZ:
Hétköznap (¾5, ½8. vasárnap (¾3, 5, ½8): Vándlófa

KISFALUDY SZINHÁZ:
Hétköznap (¾5, ½8. vasárnap (¾3, 5, ½8): Csárdáskirálynő.

MAGYAR MÜSZINHÁZ (½4, ½6, ½8):
Csak vasárnap: Ki babája vagyok én.

SEMLITÓ MOZIK

ATRIUM (T.: 134-024.) ¼4, ½6, ½8. V., Ü.: ½2-kor is. Keresztúton.

BELVÁROSI HIRADÓ FILMSZINHÁZ IV., Petőfi S.-utca 6. Tel.: 181-244.) Tessék jegyet váltani. Rókavadászat az Alpesekben. (Sportfilm). Ibériai félsziget. (Rajzos híradó). Magyar-, Ufa-híradók. Folytatólagos egyórás előadások 10—21 órakor.

CORVIN FILMSZINHÁZ Tel.: 138-988. 339-584.) ½3, 5, ½8. Sz., V., Ü.: 1-kor is. Stix kapitány leszámol. Prolongálva. V. d. e. 11-kor: Búvárhajók nyugatra.

DEÁK (DRÉGI) FILMSZINHÁZ (Tel.: 125-952. 121-343.) ½2 ¼4 ½6, ½8-kor. A kútásó leánya. Híradó

FORUM FILMSZINHÁZ IV., Kossuth Lajoos-u. 18. (Tel.: 189-707. 189-543.)

TURAY IDA és KISS MANYI mint kalauznők.

Tessék jegyet váltani!

Körúti és belvárosi **Hiradó Mozi**

3, 5, ½8-kor V., Ü.: d. e. 11-kor is. Férfihüség. Híradó.

HIRADÓ FILMSZINHÁZ VII., Erzsébet-körút 13. szám Telefon: 222-499). Tessék jegyet váltani. Rókavadászat az Alpesekben. (Sportfilm). Magyar-, Ufa- és Luce-híradók. Folytatólagos egyórás előadások 8—21 órakor.

KAMARA FILMSZINHÁZ (T.: 423-901.) 11, ½2, ¼4, ½6, ½8 órakor. (Első 8 mérsékelt). A harmincadik 3-ik hétre prolongálva. Híradó.

KASZINÓ FILMSZINHÁZ (T.: 185-329.) ¼4, ½6, ½8. Sz.: ½2-kor. V. és Ü.: 11-kor is. Keresztúton

KORZÓ (IV., Váci-u. 9. Tel.: 182—818.) ¼4, ½6, ½8. V., Ü. d. e. 11 órakor is. A nap hőse.

NEMZETI APOLLO (ROYAL APOLLO) Erzsébet-körút 45. Telefon: 222—002.) 3, 5, 7. Sz. 1, 3, 5 7. V., Ü.: 11-kor. d. u. 1, 3, 5, 7 órakor. Egy asszony visszanéz. 2-ik hétre prolongálva.

OMNIA (T.: 130-125.) ¼4, ½6, ½8. Sz. ½2-kor is V., Ü.: 11 és ½2-kor is. Üzenet a Volga partról. Prolongálva. Híradó.

PESTI (PALACE) (T.: 221-222.) 11, ½2, ¼4, ½6, ½8-kor. (Az első két előadás olcsó, a harmadik mérsékelt helyárakkal). Alkalom.

RADIUS FILMSZINHÁZ Tel.: 122-008. 120-564.) ¼4, ½6, ½8-kor Sz ½2. V., Ü.: 11-kor is. Igazi férfiak. Híradó.

SCALA (Tel.: 11-44-11.) ¼4, ½6, ½8. Sz., V., Ü.: ½2-kor is. Keresztúton. Híradó.

SZITTYA (CITY) FILMSZINHÁZ (T.: 111-140). ¼4, ½6, ½8 Sz. V., Ü.: ½2-kor is. Egy asszony visszanéz.

URANIA FILMSZI[illegible] (T.: 140—046) 3, 5, ½8-kor. Sz., V., Ü.: 1 órakor is Viharos éjszaka.

MASODHETES MOZIK:

ADRIA (ADMIRAL) (T.: 353-707.) ¼4, ½8, ½8-kor. V., Ü.: 11 és ½2-kor is. Günyvacsora. Híradó.

BAROSS (BODOGRAF) FILMSZINHAZ. 3, 5, 7. V.: 11, 1, 3 ½5, 5, ½7, 7. Varieté.

BARLANG (BROADWAY) FILMSZINHÁZ (VII. Károly-körút 3. Telefon: 422-722.) ½2, ¼4, ½6, ½8-kor. Gentry fészek. Híradó

CSABA-SAVOY (Tel.: 14-60-40.) ¼4, ½6, ½8-kor. V. ½2-kor is. Bünös vagyok. V. d. e 11-kor: Ifjú Edison.

DUNA (LLOYD) MOZGÓ (T.: 111-994.) ¼4, ½6, ½8-kor. V., Ü.: ½2-kor is. Egy csók az élet. Híradó.

ERZSÉBET (VESTA) (Tel.: 222-401.) 11, 1, 3, 5, ½8-kor. La Conga. Híradó.

HOMEROS MOZGÓ (Telefon: 496-178.) ¼4, ½6, ½8. V., Ü.: ½2 órakor is. Halálbrigád. Híradók.

IPOLY FILMSZINHÁZ (¼4, ½6, ½8. Sz., V., Ü.: ½2-kor is. Egy éjszaka Erdélyben.

MESEVÁR Elit mozgószinház ¼4, ½6, ½8. V., Ü.: ½2 kor is. Bünös vagyok.

PALOTA (T.: [illegible]) ¼4, ½6, ½8. ½10 órakor V., Ü.: ½2 órakor is. Igy szeret egy férfi. Híradó.

PATRIA FILMSZINHAZ 10—1-ig folytatólagos, mérsékelt helyárak. 10-től 1-ig folytatólagos ½2, ¼4, ½6, ½8. V. 11-től. Negyedíziglen.

PETŐFI (ODEON) FILMSZINHAZ (T.: 428-478). ¼4, ½6, ½8. V., Ü.: ½2-kor is. Rémület az alvilágban. Vasöklü kormányos. Híradó.

SZIVÁRVÁNY vOR REX (T.: 228-020). ¼4, ½6, ½8-kor. V Ü.: ½2 órakor is. 2000 pengős férfi. V. d. e. 11 órakor: Matiné.

SZÉKELY (OLYMPIA) MOZGÓ (Tel.: 226-425.) 11, ½2 ¼4, ½6, ½8 órakor. Az asszony, az orvos és a harmadik. Híradó.

FINÓDI (TIVOLI) FILMSZINHAZ (T.: 225-602.) ½2, ¼4, ½6 ½8 V.: 11-kor is. Boldogság komédiája.

TOLDI (RIALTÓ) FILMSZINHAZ (T.: 224-433.) 10, ¾12, ½2, ¼4, ½6, ½8. V.: 11, 1, 3, 5 ½8-kor. Magdolna.

TURAN (Tel.: 120-003.) 11 ½2 ¼4, ½6, ½8-kor. Günyvacsora. Híradó.

UGOCSA (ASTRA) (Tel.: 15-44-22.) ½3, ½6, ½8-kor. Sz. ½2-kor is. Jelmezbál. V. d. e. 11 kor: Z, a korbácsos ember.

FILM
SZINHÁZ
IRODALOM
SZERKESZTI: EGYED ZOLTÁN
V. ÉVFOLYAM 51. SZÁM
1942. DEC. 18-TÓL 24-IG

Zsazsa a deresen...

Próba férfiak nélkül — ebéd a taxiban — szakadatlan tárgyalások a divatszalonokban, kalapszalonokban és cipőüzletben — éjszakai tünődések — a „sündisznó-állások" teladása

Mire e sorok az óriás rotációs gépekből az utcára kerülnek, már bizonyára hosszú sorokban áll a közönség az elővételi pénztár előtt, hogy jegyet váltson a legújabb Fedák-produkcióhoz. Csütörtök este a premiernézőtér forró katlanában a közönség nemcsak mint főszereplőt fogja ünnepelni *Fedák Sárit*, hanem mint a „Páris" szerzőjét is, mert hogy Zsazsa ezuttal újból megmutatta . . .

A próbák zűrös izgalmainak kellős-közepén az író Fedákot keressük, hogy kicsit elbeszélgessünk vele és kifaggassuk, hogyan is történt?

— Mondja, kedves Zsazsa, annyi ország-, sőt világraszóló színpadi siker után most milyen érzés szerzőnek lenni?

— Ezt pontosan nem tudnám megmondani, mert én minden darabomnál kivétel nélkül ugyanezt csinálom: *lótok-futok, veszekszem, tárgyalok, szaladgálok innen-oda, onnan-ide, telefonálok, magyarázok és papirosból ebédelek.* Mert arról a civileknek úgysincs fogalmuk, hogy min megyünk mi keresztül, amíg rózsás mosollyal megjelenünk a közönség előtt. Ha csak a „felszerelésre" gondolok, *már égnek áll a hajam.* Kezdődik a ruhaanyagok beszerzésénél, aztán a kalapok, kesztyűk, retikülök, harisnyák, hajak, sálak, kabátok, *na és a cipők, uram!... a cipők!* Mindez olyan egyszerű, maga azt hiszi. Mondjam tovább?

— Persze, hogy mondja tovább — lelkendezünk, — sőt annak örülnénk a legjobban, ha elmondaná, hogy milyen egy ilyen premier-előtti napja.

— Hát jó, megpróbálom elmondani egy napomat, de figyelmeztetem, hogy ez csak *egy* napom és még nagyon sok ilyen nap van. Reggel tíz órára van kiírva a próba. Fél nyolckor ébreszt az én hűséges Margitom. Azért ilyen korán, mert előbb átfutom az ujságomat, amely szépen, szabályosan szervírozza reggelimhez *a bruttó-regiszter tonnákat, páncélosokat és a Spitfirek-et.* Rögtön ezután megindul a tárgyalás a kedves taxi-kisasszonyokkal, hogy mégis mikorára remélhetek egy kocsit. Ilyenkor elmondom, hogy borzasztó volna a próbáról lekésnem, mert *az én darabomról van szó és ma sokat akarok ismételni, mert szeretnék szépen játszani.* Aranyosak a taxi-hölgyek és jó szívvel segítenek egy ilyen árva színésznőn, amilyen én vagyok. Fél tízkor már robogok is lefelé az Orbán-hegyről a színház felé. A társalgóban úgy ülnek egymás mellett a munkatársak, mint az ázott verebek. Az egyik újságot olvas, a másik panaszkodik, hogy szúr az oldala, a harmadik ásít, a negyedik egy kis papirosból süteményt eszik, szóval tökéletes a társalgói csendélet. Az egyik sarokban a rendező suttog-buttog az ügyelővel: „*Mondd meg te!...*" „*Nem, te mondd meg, az igazgató úr is telefonált az irodából, hogy te mondd meg neki...*" „*Mi az?* — kérdezem — *ég a ház?*" „*Ne-em . . .* — mondja az ügyelő — *csak Perényi művész úr nem jön próbára, mert hogy vidékre kellett utaznia*". Szünet. „*Hajmássy művész úr meg rettenetesen náthás, így ő sem jöhet próbára.*"

— Képzeljük, milyen sistergő, kacskaringós fohász következik ilyenkor . . .

— Áh dehogy! Nem fortyanok fel, mint rendesen szoktam. „*Nem bánom, no!* — mondom — *olyan jól ment az utolsó próba, hogy ma még ezt sem bánom!*" Összegyüjtöm az asszonyokat, lányokat, gyertek gyerekek, próbáljuk a mi jeleneteinket, meg a zenéket, meg a táncokat! *Főzzük le a férfiakat!* Negyedháromig dolgozunk, azután megint taxitárgyalások következnek. Három-tájban már robogok a Belváros felé, miközben a taxiban papírosból nagyon jóízűen megebédelek. Hova is kell mennem? Először a divatszalonba, a művésznők ruharajzait és anyagjait megnézni, hogy indíthatják-e a ruhák kiszabását, onnan a kalapszalonba rohanok, viszem be a nagy panama kalapomat, hogy formálják ki a tetejét mexikói hegyesre. Szakértő szemekkel vizsgálgatják a nagy kalapot. „*Azt lehet is* — mondom — *mert ez aztán valódi! A Panama-csatornán vettem!*" Itt van hozzá ez a korallpiros anyag, ilyen színt is csak Kaliforniában kapni, ott is csak délen, Mexikó felé. Közben megnézem az „európai" kalapomat is. Nagyon elegáns. De már szaladok is tovább, mert a cipőmhöz is anyagot ígértem, de előbb be kell szaladnom a kesztyűsömhöz is és most jut eszembe, hogy mára rendeltem a szerepemhez szükséges medaillont is, azért is be kell szaladnom és jaj! el ne felejtsem a cipő-festőt, mintát kell vinni neki. Még vissza kell mennem a divatszalonba is, mert *Szilágyi Szabó* Eszter most próbálja a ruháját. Ijedten kapok a fejemhez: Uramisten, *Buday* Dénes telefonált, hogy készen van a dalom és még nem mentem fel hozzá, hogy elmuzsikálja. Rohanok. A daltól el vagyok bűvölve, átveszem vele vagy tízszer . . . jaj, végem van! . . . nem tudok a daltól szabadulni! . . . szüntelenül énekelem lépcsőn, liften, utcán, autóban. Vissza kellene mennem a színházba, mert odarendeltem *Juhász* Jóskát, a rendezőt, meg a díszlettervezőt,

Nógrády Miklóst, de nincs már időm, sötét este van és a Buday dala nem hagy élni, otthon egy kis gyors vacsora, utána egy-két patience, azután gyorsan aludni! Na ja, ha az olyan könnyen menne! *Olyan a fejem, mint egy gőzmozdony.* Ilyenkor szoktam a szerepemmel foglalkozni. *Ilyenkor jönnek a nagy tünődések,* hogy mégse kellett volna engedni az igazgatóság nyomásának és mégse nekem kellett volna játszani Brigittát, de akkora offenzívát indítottak ellenem, hogy *végül is kénytelen voltam „sündisznó-állásomat" feladni.*

— Drága Zsazsa, mondja meg, de őszintén: remél-e sikert?

— Sikert „remélni", azt lehet. Csak sikert *elérni*, az nagyon nehéz. *Száz és ezer kis mozaikból tevődik össze a nagy siker.* Mindig *Isten nevével kezdődik.* Azután rögtön a munkatársak következnek: a rendező, az előadóművészek, a díszletek tervezője. Azután azok, akik a színpadot meg is csinálják, bevilágítják, berendezik, kellékekkel felszerelik, szőnyegekkel beborítják, virágokkal feldiszítik. Szóval ha mindez rendben van, talán lehet siker.

Az ügyelő már percek óta kerülget minket; folytatnák a próbát.

— Még csak egy röpke mondatot, magáról a darabról . . .

— Csak annyit mondok róla, hogy ez a „Páris" nem holmi *heje-huja firlefánc!* A „Páris" egy nagyon mélyen érző asszonynak *szomorú, de megérdemelt tragédiája. Úgy kell neki! Miért hitt annak, akit annyira szeretett . . .*

Zsazsa már feláll a ládáról, de elmenőben még ezt mondja:

— Mert férfi a darab szerint, csak *egy volt rendes ezen a világon és azt is elvitte az ördög...*

Deák Zoltán

Színházi levél

ANDRÁSSY SZÍNHÁZ: EGY NAP A VILÁG

Az új Vaszary—Muráti produkció az Andrássy Színházban — bevallom őszintén — kissé vegyes érzelmeket keltett bennem. Vaszary János, engedve végre a színházával és főleg primadonnájával szemben hangoztatott komolyabb igényeknek, a számos Croiziere-műfajú, könnyebb és könnyed bohóság után, komolyabb pózt véve fel, egy élesen mai időkbe vágó témát, sőt problémát tárgyal új darabjában, amennyiben Muráti főattributumává nem a cikkámenbélésű szoknyát és a habos peignoirt avatja, hanem kis piros kilvilágított szivet szerel a mellébe s e szív kapcsolóját kattintgatja, a cselekmény szerint, hol ki, hol be... Nevezetesen arról van szó a drámában, hogy egy keserű, fanyar, érdekes és némileg kiábrándult pesti lány megismerkedik a légiriadó alatt a légvédelmi pincében egy utcáról betévedt — szmókingos, pirosszegfűs fiatalemberrel, aki konyakos jókedvében szóval tartja a begyulladt társaságot, többek közt azt is elmondja, hogy — ő bizony éppen egy mulatóhelyre készült... Muráti, aki önkéntes ápolónő, lehordja az ifjút, léhának, haszontalannak: mert ilyen komoly időkben ilyen pernahajderkedésen jár az esze, ahelyett, hogy, stb., stb.

A fiatalember megmérgelődik, s rászól az ifjú hölgyre:

— Rendben van, tudomásul veszem a szemrehányását. De akkor mondja meg Maga, hogy Maga mit vállal, mit visel a nagy közös erőfeszítésből?

— Én önkéntes ápolónő vagyok — mondja a lány.

— Az más, — feleli a férfi — én viszont páncélos tiszt vagyok, épp ma reggel jöttem a frontról, este fogom először látni a menyasszonyomat, akit imádok és vele készülök a mulatóba...

— Az más, — feleli a lány — bocsánatot kérek.

Első felvonás vége.

A második felvonás azzal kezdődik, hogy a tiszt megjelenik a színen, s bejelenti, hogy másnap reggel megy vissza a frontra, mert menyasszonya elhagyta. — miért maradna akkor itthon, nem tud mit kezdeni a szabadságával. Azért jött fel, hogy elbúcsúzzon a lánytól: ilyenkor el kell búcsúzni az embernek valakitől... A lány meghatódik, majd elmegy vele vacsorázni: búcsúvacsora. Elkerülnek a mulatóhelyre is, a fiú kesereg, a lány vigasztalni próbálja, — ez a rész sajnos, amelynek a legszebbnek kellett volna lennie, nemigen sikerült. A férfi kedvetlenségének és elkeseredettségének azzal ad kifejezést, hogy folyton gorombáskodik a lánnyal: »Maguk nők!... mit tudják ezt maguk, hogy mi a háború!...« alapon, s egyetlen szép, vagy mély mondat nem jut eszébe, a lány pedig, egyszerűen tudomásulvéve, hogy a fiúnak joga van bármilyen beszédhez is, tűri a felhorkanásait, mint egy megfélemlített házinyúl és ő is csak lapos közhelyeket tud neki felelni.

A harmadik felvonásból mégis arról értesülünk, hogy a lány — ez az okos, céltudatos, kemény, karakteres teremtés — ezen az éjszakán a fiúé lett. A harmadik felvonás további folyamán jön a puccer a frontról és jelenti, hogy a főhadnagy úr elesett! No nem kell felszisszenni. Vaszary Jani feltámasztja. Kisült, hogy a főhadnagy úr csak eltünt, a harmadik felvonásban már vissza is jön Budapestre, sőt véletlenül éppen a mulatóhelyen tartózkodván, véletlenül a lánnyal is találkozik, aki ugyancsak véletlenül éppen ide tér be Opera után póttartalékos udvarlójával, Bilicsivel, egy orvossal. Most jön az a része a darabnak, amely sok mindent expiál. Expiálja nevezetesen a légvédelmi pince első felvonásának nyujtott és néha bizony elbágyadó eseménytelenségét, kárpótol a második felvonás légüres és szikrát fogni nem tudó »szerelmi« diskurzusáért és lapos filozófiájáért: mert a főhadnagy, mikor meglátja a lányt, aki a szívéhez kap, hogy halottnak hitt szerelmese él, fel sem kel az asztaltól és rettentően kiábrándítónak mutatkozik: »Ugyan kérem, remélem, elfelejtette azt a kis csacsiságot... A katona ma itt van, holnap ott, — Budapest, Varsó, Rzsev, — mindenütt akad egy kis kaland... No, felejtsük el ezt az egész kis szamárságot...« — s a lány szive felvérzik mint a galambé, amelyet a levegőben nyíl jár át...

Mi történt itt? A fiú megsebesült, s mind a két lábán örökre béna. Tehát azért viselkedik kiábrándítóan, mert a lányt nem akarja bénán is magához láncolni, holott — halálba szereti... No de a lány sem érdemelné meg, nem vacak hadicsirke: odaborul a fiú béna lábai elé és azt mondja: »Amíg élek, szeretni foglak... hogy béna vagy, pláne...

Ezzel a tüzes akkorddal végződik a darab. Ez szép és gyujtó. Igen, mert itt helyén van a tiszt keserű spleenje, jogos a halálos szomorúsága és itt Murátinak is el lehet hinni, hogy valóban kigyullad a szive, s nemcsak a szerzői utasítás birja erre rá. Itt őszinte Muráti, remek a hangja és valódi könnyek folynak végig az arcán, kis bánatos cica, szívenszúrt gödölyécske: a darabban folyton vérről és halálról beszélnek, s a vér és halál nyers és áthatő fekete illatát mégis csak itt érezzük, ebben az egyetlen és végső jelenetben, ahol Muráti Lili és partnere a szép és érzelmes finálében egymásra és egymásba borulnak...

Szerény véleményem szerint az első felvonást úgy ahogy van, meg kellene rövidíteni. A történés kevés az egész felvonás tartamára (talán két részre kellene osztani, tipp: az első fele lehetne a légiriadó előtti rész: az élet békés párolgása, majd a szirénazúgás-kontrapunkt?) A második felvonást úgy ahogy van, át kellene írni. Viszont a harmadik vége felé menthetelenül megkapja az ember azt a bizonyos libabőrt, ami a hatás és siker csalhatatlan fokmérője. Ez a harmadik felvonás fogja a pert eldönteni: Muráti itt nagyon édes, lírikus és megható, s Páger a maga zord harci mivoltában sugárzóan férfias és mégis mártírszerű, a két motívumot nagy ízléssel és mértéktartással keveri: a nőket nagyon megható. Legjobb benne az, hogy egész szerepén végig olyan, mint a keserű csokoládétorta: édes is és mégis keserű... Milyen jól esett látni, egy finom ezüstfehér öreg dáma szerepében a kitűnő Vaszary Piroskát, végre egyszer nagyon is emberi és kellemes szerepben, — a sok ádáz vasorrú bába helyett! Az előadásnak egyik mértékadóan karakterisztikus szereplője Bilicsi, egy örök slemilségre ítélt szerepben és nagyon találó volt egy epizódalakításban Makláry János. De megemlítést érdemelnek kisebb-nagyobb epizódokban a pipiskedő Tahy Anna Mária, a hatásosan feltünni tudó Romváry Gertrud, a kitűnő Dinnyés Juliska, az ügyes Járay Teri és Hajnal György és Medgyesi Erzsi igen jó duója.

A légvédelmi pince díszletét első színpadi munkájaként ifjú Básthy István tervezte. Sikerült.

Egedy Géza

»Jöjjön el velem vacsorázni...« (Páger, Muráti)

A lokálban

Bástly István id. és

Függetlenség
1942. szept. 6.

Ártatlan vagyok

Szezónnyitás az Andrássy Színházban

Az Andrássy Színház művészi vonala adva van, a közönség megszokta, hogy ebben az intimhatású féligmeddig kamaraszínházban könnyű, szórakoztató művekkel viditsák fel estéről-estére. Néha azért megtörténik, hogy a színház komolyabb irodalmi területre is kirándul, reméljük ez be is fog következni ebben az esztendőben is.

A szezőnnyitó ujdonság Henry *Crozière* műve *Vaszary* János átdolgozásában. Úgy világfürdőn történik a mese, amely arról szól, hogy egy magányos fiatal leány akarata ellenére a legvadabb helyzetekbe cseppen bele — csupa jószándékú úriember jóvoltából. Mindenki „ártatlan" ebben a darabban, ez kétségkivül kiderül az utolsó felvonásban — sőt a nézőtér már előbb is tudja, hogy itt végzetes félreértésekről van szó. Amíg azonban idáig eljutunk, addig szakadatlan nevetésben viharzik a közönség három felvonáson keresztül. Sokat nem akar ez a késői kánikulában bemutatott darab, aki azonban beül a nézőtérre, az nem bánja meg. Szellemes, ötletrakétákat hall, gyönyörködhetik *Muráti* Lili valóban tündéri toilettjeiben és kap egy olyan kitünő vigjátéki együttest, amely ma pesti színpadon egyedülálló.

Muráti játssza a csávába került ifjú hölgyet, hamisitatlan murátis fanyarsággal, franciásan könnyed bübájjal és a már előbb említett divatparádéval. A férfiak közül első helyen a kitünő *Delly* Ferencet említjük, kétségtelenül örömmel látja viszont a közönség kétéves vidéki szereplése után. Feltünik két új színésznő: *Romváry* Gertrud é s *Járay* Teri, míg a harsány mulatságot *Bilicsi* Tivadar, *Vaszary* Piroska, *Dénes* György triója szolgáltatják. A rendezésért *Vaszary* Jánost, a diszletekért pedig *id. és ifj. Básthy* Istvánt kell megdicsérnünk.

(—y)

Bástly Zorán

Függetlenség
1942. szept. 6.

Kedvezményes előadás az Andrássy Színházban
dec. 19-én, szombaton d. u. fél 4 órakor

Muráti Lili Páger Antal
Vaszary Piroska Bilicsi Tivadar
felléptével

Egy nap a világ

Mai történet 3 felvonásban

Az előadásra jegyek kaphatók:

STADIUM-JEGYIRODA: József-körút 5. Telefon: 14-00-00
KULTUR-JEGYIRODA: Petőfi Sándor-u. 16. Tel.: 18-99-99. Apponyi-tér 5. sz. Telefon: 18-99-99. VI., Teréz-körút 2. sz. Tel.: 22-01-02
STADIUM—CORVIN: Blaha Lujza-tér 1—3. Telefon: 14-50-56
IBUSZ JEGYIRODAI:
Vigadó-téri főiroda: Tel.: 181—374. — IBUSZ-könyvkereskedés, Váci-utca 1—3. Tel.: 18—16—40 — Christophoros, Kossuth Lajos-utca 5. Tel.: 18—75—02 — MÁVAUT: Mussolini-tér 7. sz. Tel.: 424—343. — Autobusz-Tours: Vörösmarty-tér 7. Tel.: 186—544. — Pest-Magyarország jegyiroda Erzsébet-körút 7. Tel.: 22—49—79 — MEFHOSz utazási iroda, IX., Ferenc-körút 38. Tel.: 187—274.
Budapesti színházak jegyeinek elővételbeni árusítása.

A VILÁG KÖRÜL

A VILÁG ELSŐ FRONTEGYETEME a közeljövőben nyílik meg Kelet-Karjala fővárosában. Igy a finn főiskolások katonai szolgálatuk alatt is folytathatják főiskolai tanulmányaikat.

HATALMAS FARKASCSORDÁK tüntek fel a spanyolországi Bilbao közelében. A farkasok nagy pusztításokat tesznek a nyájakban. Idáig 11 farkast sikerült elejteni.

EMIL GEORG VON STAUSS államtanácsos, az egyik legismertebb német pénzügyi szaktekintély berlini jelentés szerint 64 éves korában elhunyt. Vezetése alatt alakult meg az Európai Petróleumunió.

TELJESEN HELYREÁLLÍTOTTÁK a Sonan mellett lévő Seletar flottatámaszpontot a japánok. Itt van a világ legnagyobb dokkja is, amelyet annakidején Németországgal építtettek meg.

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK lapolvasó közönsége egy pályázat értelmében nyilatkozott az elnökné nyilvános szerepléséről. Az olvasók kétharmadának véleménye szerint az elnökné túlsokat beszél.

AZ ELSÖTÉTÍTÉSI RENDELETEKET az idei karácsonyra sem szüntetik meg Svájcban, mivel az utóbbi időkben újra meg újra megsértették Svájc légiterének semlegességét.

MARCELIN-PELLET, a francia harmadik köztársaság első képviselőházának utolsó életben lévő tagja 93 éves korában elhunyt. Benső barátja volt Gambettának.

— **Katonanóta-album.** A Vitézi Rend Zrínyi Csoportja rég várt sorozatot indított meg „Katonanóták és menetelők" címmel. Pompás katonanóták és menetelők töltik meg az értékes kiadványt, amelyek énekkarral és önálló műsorszámként is előadhatók. A dalokat Pongrácz Géza honvéd főkarnagy dolgozta fel nagy szakértelemmel, úgyhogy a darabokat egészen kis létszámú zenekarok is előadhatják. A sorozat első füzete a Zrínyi-díszjelet és tizenegy egyéb pompás katonanótát tartalmaz. Az ízléses kiállítású vezérkönyv ára 10 pengő. Kapható és megrendelhető a Vitézi Rend Zrínyi Csoportjánál (Reviczky-utca 4/b).

— **Dél-Erdélybe szülői látogatásra utazó magyar nemzetiségű román állampolgár tanulók ügye.** A belügyminisztérium közli, hogy a román kormánnyal történt megállapodás értelmében az 1942. évi karácsonyi szünidőben a Magyarországon tartózkodó 25 éven aluli, magyar nemzetiségű román állampolgár tanuló ifjúságnak (fiúknak, lányoknak egyaránt) lehetősége van arra, hogy Dél-Erdélyben lakó szüleiket meglátogassák. Közelebbi felvilágosításokat vidéken az elsőfokú rendőrhatóság (járási főszolgabíró, a m. kir. rendőrkapitányság, m. kir. rendőri kirendeltség), Budapesten a m. kir. rendőrség budapesti főkapitánya útlevélosztálya (VI., Eötvös-utca 7) ad.

—o—

HÁZASSÁG

Vitéz Simon Béla dr. ügyvéd és felesége, Csengey Mária leányát, Máriát december 14-én, hétfőn délután 6 órakor vezeti oltárhoz az Egyetemi-templomban Török-Eigner Tivadar dr. és felesége, Török Ilona fia, Török-Eigner István tanár, t. zászlós. Az esketési szertartást Galla Ferenc dr. prelátus, egyetemi tanár végzi. Tanuk lesznek: a menyasszony részéről pellérdy Brázay Zoltán m. kir. kormányfőtanácsos, gyáros, a vőlegény részéről Fattinger Sándor dr. államtitkár.

— **Palugyai Győző Viktor,** Váci-utca 15., kölcsön is ad szőrmebelépőt, boleróT estélyre és más alkalomra.

—o—

— **A Hadigondozottak Országos Szövetségének** Kecskeméti - utcai helyiségében ünnepélyes keretek között adták át a Baross Szövetség nőiszabó szakosztályának menyasszonyi ruhaajándékát a legközelebb távházasságot kötő menyasszonyok számára. A három ruhát Ambrus Sándor, kérői Nagy Károlyné és Hrabovszky Mária ajánlották fel a miniszterelnök hitvesének, aki a Hadigondozottak Szövetségének vezetője. Az ünnepélyes átadáson megjelentek Kállay Miklósné, Varga Józsefné, Szinyei-Merse Jenőné, vitéz Szombathelyi Ferencné, Péteri Pálné és mások.

— **Uj emlékbélyeget ad ki a posta.** A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter Szent László király születésének kilencszázadik, IV. Béla királynak az 1241. évi tatárjárás pusztítása után az ország újjáépítését megkezdő tevékenységének hétszázadik és Nagy Lajos király trónralépésének hatszázadik évfordulója emlékére 21-én kultúrális célokat szolgáló 100 százalékos felárral 6, 8, 12, 20, 24 és 30 filléres címletű postabélyegeket bocsát forgalomba. A bélyegsorozat 250.000 példányban jelenik meg. A teljes sorozat eladási ára 2 pengő: a bélyegek csak sorozatban árusíthatók. A bélyegek bárhová szóló postai küldemények bérmentesítésére december 21-től 1943 június 30-ig postai névértékük erejéig használhatók fel. A bélyegeket a postahivatalok 1943 március 31-ig árusítják.

— **Ki tud a Dunába esett hajófűtőről?** Paizs Ferenc Mefter-hajófűtő még november 7-én Gönyűnél egy hajóról a Dunába esett és elmerült a hullámok között. Kék nadrág és fekete mellény volt rajta, mindkét karja tetoválva van. Aki tud róla valamit, értesítse feleségét, Paizs Ferencnét, Ercsi, Újtelep 707. sz.

Elsőrendű, fehérített minőségű
kukoricaháncs
háziipari egész termelésünk
ú. m. futó-, fürdőszoba-, W. C.-szőnyegek, szatyrok, strandtáskák, strandcipők, papucsok nagybani megvételére piacot keresünk. Ajánlatokat „Közjóléti Szövetkezet 777" jeligére Magyar Hirdető Iroda, VIII., Sándor-u. 7.

Bérszántó diákok

Debrecenben megalakult a diákkaptárok bérszántó részvénytársasága. A diákoknak traktoruk és minden egyéb felszerelésük van ehhez a meglehetősen nagyszabású vállalkozáshoz. A pénzt maguk adták össze, fillérekként keresték meg, gyűjtötték. A diákkaptár mozgalom annakidején Debrecenből indult el és a gyógyfüvek szedése, a selyemhernyótenyésztés után eljutottak a traktorig. Az üzemet teljes egészében maguk vezetik, így gazdálkodnak fiatal diákok, miközben felkészülnek az életre. Ez a bérszántó társaság elhatározta, hogy a hadbavonultak földjeit féláron, a hadiözvegyek és árvák földjeit pedig teljesen ingyen szántják fel. Egyébként az értekezleten keveset beszéltek, nem dicsekedtek, hanem hűvös tárgyilagossággal számoltak be eddigi eredményeikről és céljaikról. Amit elhatároztak, bizonyos, hogy keresztül is viszik. Ezek a diákok a fellengős szavakat, romantikus képzelődéseket maguk mögött hagyták. Pedig nemrégen még az ilyesmi, szinte kötelező volt diákok között. Ezek már a tettre esküsznek, a tényekre, a tevékenységre és a szorgalomra. Egy új szemlélet bontakozik ki mindebből, mely nemcsak becsüli, hanem ismeri is az üzleti vállalkozást és tisztában van azzal, hogyan lehet becsületes haszonhoz jutni. Az ilyen tevékenységet nemrégen még nem tartották úrinak és főként nem diákhoz méltónak. Hogy jön Ciceró a tollgyüjtéshez és a disznóhizlaláshoz? — mondták lekicsinylően még a mozgalom kezdetén is. Közben pedig a diákkaptárok szerte az országban immár tízezer pengőkkel gazdálkodnak. Nem a kapzsiság vezeti őket, nem a könnyű hasznot hajszolják, hanem a termékeny tevékenységhez szegődtek. Sokáig csak a szavak biztatása volt a gazdasági megujhodásról. Ők mindjárt a tettnél kezdték. Egészen kicsinyben és csöndben, de bátran, találékonyan, fiatal szívek lelkesedésével és hitével. Ma már nemcsak önmagukon tudnak segíteni, hanem másokon is. Felszántják az arra érdemesek földjeit, jutányosan, vagy ingyen. Nagyvonalúság van ebben és annak a bizonyítéka, hogy a diákok átérzik a magyar jövendőt.

B. Gy.

Encs községben engedélyezett 6 országos és hetenkint 1 hetivásáron gyakorolható helypénzszedési jogot 1942 december hó 21-én délelőtt 10 órakor, 1943. évi január hó 1-től 3 évi időtartamra írásbeli zárt ajánlat alapján haszonbérbe adjuk. Az írásbeli zárt ajánlatok 1942 december hó 21-én délelőtt 10 óráig adandók be a község elöljáróságához. Árverési feltételek az encsi körjegyzői hivatalban megtekinthetők.
Encs, 1942 november hó 27.
Homonnay László körjegyző. Simon István bíró.

Lósport

Vasárnap: Decemberi-díj az ügetőn

Évzáró versenysorozatának ötödik napját rendezi vasárnap az Ügetőegylet, mely alkalommal a 6000 pengős összdíjazású Decemberi-díj kerül lefutásra. Az ünnepnapi főversenyben nem kisebb nagyságok indulnak, mint Virilis, Kuno, Csalóka, Dávid és Listrac. A pálya legkitűnőbb lovainak találkozása messze kimagasló eseménynek ígérkezik s a főszám sorsa nyílt, mert a négy rivális esélye hajszálnyira ki van egyenlítve. Bár Dávid előnyösebb helyzetben van ellenfeleinél, azonban most már nem várjuk azt a nagy formát a hétévestől, mint amit legutóbb futott. Ezért Virilist és Kunot is eléje jelöljük.

A főszám mellett a nemzetközi távelosztó és két nyílt távelosztó a vasárnapi program érdekessége. A nemzetközi versenyben Fekete Barát győzelmét várjuk, Pamuki Hárpia és Ébredő előtt. A 28-as alapú távelosztóban Zala verhetetlennek látszik, míg a második részben Figura jutott előnyös felállításhoz.

Vasárnap nyolc futam kerül lebonyolításra 2 órai kezdettel.

JELÖLTJEINK:

I. Vera Juhász — Duda
II. Durcás — Hádli — Cent
III. Amatőrverseny Nem jelölünk!
IV. Fekete Barát — Ébredő — Csongor
V. Virilis — Kuno — Dávid
VI. Zala — Gárda Kürtös — Becsali
VII. Dóra — Tarzan — Gyalla
VIII. Ezresbankó — Bakatündér — Dódi

Heti versenynaptár:
December 16., 19., 20. ügető.

A hajtóelsőségért Marschall József vezet nagy fölénnyel Jónás és Kovács II. előtt.

Eladó szőnyegek
KELETIEK, kőnnap, Nádor-utca 26. Tőzsdepalota, Gardin-raktár.

ELŐFIZETŐINK

szíves figyelmét felhívjuk arra, hogy az 1943. évre szóló Évkönyvüket csak abban az esetben küldhetjük meg, ha az előfizetési díj legalább f. év december 31-éig rendezve van. Kérjük tehát hátralékos előfizetőinket, hogy az elmaradt díjakat idejében szíveskedjenek beküldeni, a november 30-án lejáró előfizetéseknél pedig a decemberi díj beküldését kérjük. A rendezetlen előfizetés a lap kézbesítésének megszüntetését is maga után vonja.

— □ —

— **Békeffy Mihály zeneművész tragikus halála.** Békeffy Mihály, a Békeffy Vokálkvartett névadó tagja, az ismert kiváló zenekomikus, tragikus körülmények között meghalt. Művészi turnéja során Horvátországban vendégszerepelt s innen akart tovább utazni Németországba, ahova több hétre szólította szerződése. Gyorsvonaton utazott feleségével — aki mint énekesnő szintén tagja volt a kvartettnek —, amikor a vele szemben ülő horvát hadnagy kezében tartott fegyvere elsült és a gyorslövetű pisztoly két golyója belefúródott Békeffy mindkét combjába. A vonat utasai azonnal első segélyben részesítették, sérült lábait bekötözték addig is, amíg a vonat Bródba ért, ahol kórházba szállították. Itt kétszer is megoperálták, majd amputálták, de már nem tudták megmenteni az életnek. Eszékre szállították holttestét, ahol nagy részvét mellett temették el.

— **Halálragázolta a teherautó.** Pestújhelyen a Bezsilla Nándor-utcában a BY 357 rendszámú teherautó, amelyet Szőke Mihály 30 éves gépkocsivezető vezetett, elütötte Ördög József 43 éves napszámost, aki az úttesten akart áthaladni. A napszámos a helyszínen meghalt.

— **Mindig más ételek készítésével,** de az élelmiszerek egyformán takarékos felhasználásával mutatják be a Gázművek a gázkészülékek helyes kezelését a kedden és pénteken délután ½5 órakor kezdődő főzőelőadásain. VI., Vilmos császár-út 3. Belépődíj nincs, ruhatár, kóstoló díjtalan.

— *BIZTOSITÓK A HONVÉDEKÉRT. A Biztosító Intézetek Országos Szövetsége most tette közzé a Főméltóságú Asszony rádiófelhívására a tagintézetei körében rendezett honvédségi téliruhaakciónak, továbbá a hadiárvák támogatási akciójának és a „füstelen napok"-nak eredményét. A BIOSz-hoz eddig érkezett bejelentések szerint a Magyarországon működő biztosító magánvállalatok 2930 pár gyapjú- és bélelt bőrkesztyűt, 367 darab pulovert, harisnyát, érmelegítőt, hósapkát, térd és lábszárvédőt, 514 pár házicipőt és kórházi papucsot és 581 pár kapcát bocsátottak a honvédség rendelkezésére a Vöröskereszt, illetőleg a kerületi katonai parancsnokságok útján. A biztosító vállalatok 18.646 pengőt adományoztak a Főméltóságú Asszony akciójának keretében a hadiárvák felsegélyezésére és 208.638 darab cigarettát, 1670 csomag cigaretta- és pipadohányt és 520 darab szivart gyüjtöttek az intézetekben megtartott „füstelen napokon".*

— **Megfagyott egy nő a Lukácsparkban.** Szombaton hajnalban a Lukács-fürdő parkjában egy 50 év körüli rosszul öltözött nő holttestét találták a járókelők. A rendőri bizottság semmiféle igazoló iratot nem talált nála és a rendőrorvos megállapítása szerint az idős nő megfagyott az éjszaka.

HALÁLOZÁS

Thierry Ferenc báró nyugállományú sorhajókapitány 10-én Budapesten elhúnyt. Temetése 14-én délután 3 órakor lesz a Kerepesi-út melletti temető halottasházából. Az elhúnytban Thierry Heribert báró követségi tanácsos édesatyját gyászolja.

Hadházy Zsigmond, Hajdu vármegye törvényhatóságának örökös tagja, Hajduhadház és Hajdusámson községek díszpolgára, számos egyházi és polgári tisztség viselője, a csillaggal ékesített másodosztályú magyar érdemrend és több más érdemrend tulajdonosa 11-én Debrecenben elhúnyt. Vasárnap délelőtt fél 11 órakor temetik.

Jelentjük,
hogy az eddig megrendelt *thermofor-vegyizsákocskák f. hó 11-én,* a frontra elindultak. A legközelebbi szállítmány f. hó 17—19 közt indul. Felkérünk mindenkit, hogy *szeretteinek szánt — karácsonyra* küldendő thermofor-zsákocskákra a rendelést már most feladni szíveskedjenek, *mert a kiszállítást csak a rendelések sorrendjében tudjuk eszközölni. Megrendelhető minden szaküzletben.*
THERMO-CALOR vegyiművek
Budapest, V., Báthory-utca 25. sz.
Telefon: 126-061.

Csak HALÁSZ kabátot ruhát bundát viseljünk! Magas nivó! Olcsó szabott árak!
HALÁSZ DEZSŐ női divatháza RÁKÓCZI-ÚT 54

VIDÉKI NAPLÓ

Udvariassági versenyt rendez alkalmazottai között Marosvásárhelyen a Hangya Szövetkezet. Főtéri boltjának személyzetét számokkal látja el s a vásárlók az üzletben elhelyezett urnába dobják szavazócédulájukat. A legtöbb szavazatot kapott segéd jutalomban részesül.

Nyolcnapos erdélyi körútra indul az Országos Magyar Bokréta Szövetség nagyobb csoportja. Kolozsváron, Marosvásárhelyen, Szászrégenben, Sepsiszentgyörgyön, Kézdivásárhelyen fog szerepelni.

Mintaelőadásokat rendez vasárnaponként a székelykeresztúri állami tanítóképző a környékbeli községekben. December 13-án Siménfalván tartanak ilyen előadást.

Közgyűlést tartott Nagyváradon a római katolikus egyházközség, amelyen a nyugalomba vonult Székely Gyula helyére a váradujvárosi róm. kat. elemi iskola tanítójává Kottász Sándor erdőbényei tanítót választották meg.

Kétévi fegyházra ítélte a debreceni törvényszék Klein Elemér zsidó ügynököt burgonyával elkövetett csalás miatt.

Sorozatos szélhámosságokért egyévi és egyhavi fogházbüntetésre ítélte a kassai bíróság Tóth Pál 19 éves kassai lakost.

Negyven családi házat építtetett az ONCsA sokgyermekes családoknak Ungváron. A házakat december 20-án adják át ünnepélyesen.

Jól sikerült miklósnapi összejövetelt rendezett az ungmegyei Malomrét község leventeegyesülete, amelynek tiszta bevételét az egyesület felszerelésére, hadiárvák javára, szegény elemi iskolások írószereire fordították.

Harmincéves fennállásának évfordulójához a jövő évben érkezik Győrben a Nádorvárosi Polgári Kör. Az évforduló ünnepségének előkészítése folyamatban van.

A megye tisztviselői és alkalmazottai részére karácsonyra egyhavi fizetést és a családi pótlékot szavazta meg Fejér megye törvényhatósági bizottsága.

Halálos szerencsétlenség érte a baranyai Albertpusztán, Albrecht kir. herceg erdejében Vucselonics Milán 15 éves likvándpusztai fiút. Rönkfaszállítás közben a fejére zuhant egy hatalmas fa és agyonsujtotta.

Középfokú gazdasági iskola létesítését tervezi a földművelésügyi minisztérium Komáromban.

— **A Budapest—Apatin közötti** személyhajójáratot a MFTR a folyó évre olyképen szünteti meg, hogy az utolsó hajó Budapestről Apatinba december 13-án, vasárnap, Apatinból vissza december 14-én, hétfőn indul.

— *DOHÁNYZÁS UTÁN ÁTÖLTÖZNI. A mult században a hölgyek előtt való dohányzás még olyan illetlenségnek számított, hogy egy illemkönyv szerint az illemre adó úrnak dohányzás után csak tetőtől-talpig átöltözve volt szabad hölgytársaságban megjelennie.*

RÓNAY
faipari gépek és szerszámok
Rónay Zoltán
Famegmunkálógépek és szerszámok
Budapest, XIII. Lehel-u. 46
Raktárról kaphatók faipari gépek.

HETI SZINHÁZI HIRADÓ

Olasz operaegyüttest lát vendégül jövő héten az Operaház. A firenzei Teatro Comunale érkezik hozzánk december 15-én és a kitűnő művészi együttes, amely tavasszal olyan nagy sikerrel adta elő a *„Cenerentolá”*-t és két alkalommal lép fel az Operaház szinpadán. A firenzeiek az első estén, december 17-én Verdi: *Falstaff* cimű operáját adják elő, a cimszerepben a világhírű olasz baritonnal, Stabile *Marianoval*, aki egyúttal rendezője is a dalműnek. A második előadáson a tavaly bemutatott Rossini-vigopera, a *„Cenerentola”* kerül ismét szinre a cimszerepben Barbieri *Fedorával*, akinek a művészete már tavaly forró tapsokra ragadta a közönséget. A firenzeiek saját diszletüket hozzák magukkal és körülbelül harminctagú együttes érkezik Budapestre. Ketten vezetik a budapesti vendégjátékot, Mario *Rossi*, a Teatro Comunale karnagya, aki különben mind a két előadást vezényli, a másik Morio *Labroca*, a Maggio Musicale főigazgatója, aki budapesti tartózkodása alatt zenei életünk vezető köreivel megbeszéléseket folytat majd a magyar művészet szereplésérol a jövő évi firenzei zenei ünnepségeken.

Karácsony másodnapjára *tűzte ki a Nemzeti Színház legközelebbi újdonságának, a „Sellő”-nek bemutatóját. Az*

Szörényi Éva

egyik legkiválóbb francia író, Jean Giraudoux irta a poétikus színjátékot, amely arról szól, hogy egy sellő az emberek közé kerül, sok viszontagságon megy keresztül a földiekkel való kapcsolataiban és végül is kiábrándulva tér vissza birodalmába. „Ondine” címen hosszú hónapokig játszották Páris egyik legelőkelőbb színházában, a Theatre des Champs Elyséesben még a háború előtt. A finomtollú író a darabban szellemes kritikáját adja az emberi gyarlóságoknak. Zilahy Lajos fordításában kerül nálunk színre a francia darab, amelyet Németh Antal dr. irányítása mellett Fábry Zoltán, mint játékmester rendez. Ugyancsak ő tervezi a diszleteket is. Szörényi Éva játssza a címszerepet, mellette három sellőt Váradi Gyöngyi, Bornemisza Éva és az akadémiai növendék, Tiszay Magda alakítanak. Sok szereplőt foglalkoztat az újdonság. Élükön Makláry Zoltán, Ungváry László, Pethes Sándor, Olthy Magda, Ujlaky László és Balázs Samu állanak.

Jubileumi emlékünnepet rendez fennállásának 85 éves évfordulója alkalmából vasárnap délelőtt a Budai Dalárda. A krisztinavárosi templomban ez alkalomból a Dalosegyesület új zászlóját avatják fel és az egyházi szertartás alatt az énekeket *Ádám* Jenő karnagy vezénylésével a jubiláló énnekar adja elő. A szertartást követő díszközgyülésen, amelyen

Ripka Ferenc ny. főpolgármester elnököl, beszámolnak a sikerekben gazdag nyolcvanötévi müködésről és kiosztják a dalosok emlékérmeit.

A Nemzeti Kamaraszínházban ugyancsak francia darab bemutatására készülnek. Itt vigjáték kerül színre, a *„Boleró”*, amelyet a szellemes párisi kritikus, Michel *Duran* írt. Három nagy női szerep van az ötletes és fordulatos vigjátékban, ezeket *Tőkés* Anna, *Makkay* Margit és *Mészáros* Ági játsszák. A férfigárda élén *Jávor* Pál, *Pataki* Jenő és *Nagy* Adorján állanak. A december 30-án bemutatásra kerülő vigjátékot *Nagy* Adorján rendezi. A darabhoz szinpompás diszleteket *Jaschik* Álmosné tervezett.

Tőkés Anna

A jövő héten egyetlenegy színházi premier lesz, éspedig az Uj Magyar Színházban. Vándor Kálmán érdekes darabja, az „Idegen asszony” vasárnap este fejezi be itt siker-karrierjét, hétfőn és kedden a színház kapui zárva maradnak és szerdán tartják meg a nagy érdeklődéssel várt Fedák-darab, a „Páris” bemutatóját. A színházban lázas tempóban folyik a munka már több, mint két hete és hogy a darab minél tökéletesebb előadásban kerüljön a premieren a közönség elé, esti próbákon is készülnek reá és éppen ezért két napon keresztül nem lesznek előadások. Hollywoodban, az amerikai filmparadicsomban játszódik le a színjáték meséje és premierplánban látjuk a filmváros sztárjait, a hollywoodi pompát, de egyben azt a felelőtlenséget és azt a blöfföt is, amellyel világhírűvé tettek — senkiket. Fedák Sári saját élményei alapján írta a színdarabot. Természetesen ő is a főszereplő s mellette felvonulnak a színház legjobb erői: Szilágyi Szabó Eszter, Pelsőczy Irén, Perényi László, Hajmássy Miklós, Orbán Viola, Simon Marcsa, Halasy Mariska, Harsányi Rezső és még sokan mások. Mondanunk sem kell, hogy az első Fedák-darab bemutatóját fokozottan nagy érdeklődés előzi meg.

A közeljövőben kerül a közönség elé *Szeleczky* Zita

Szeleczky Zita

egyetlen idei filmje, a „Gyávaság”. *Matolcsy* Andor írta a film meséjét és Operaházunk Európaszerte ismert kitűnő főrendezője, *Nádasdy* Kálmán vitte a felvevőgép elé. Két premierszínház mutatja be az évad egyetlen Szeleczky-filmjét, amelyben kívüle *Hajmássy* Miklós, *Hidvéghy* Vali, *Sennyey* Vera, *Zsilley* Margit, *Szemere* Vera, *Pataky* Jenő és *Mihályi* Ernő játsszák a vezető szerepeket.

A karácsonyi ünnepeken bemutatásra *kerülő* **filmek** *sorában egészen különleges helyet foglal el a „Lidércfény” című német film, amelyet a jövő héten az Uránia tűz műsorára. Veit Harlan a sok nagysikerű film rendezője új alkotását azért kell kiemelnünk, mert hosszú idő óta ez lesz az első színes film, amely a közönség elé kerül. Az UFA-újdonság már a velencei Biennálén is az ősszel rendkívüli sikert aratott.*

„CIVILBEN”...

Irta: Ujhely József

Nem mindig igaz ám az, amit a „szak-folyóiratok” írnak a szinpadi kedvencekről. Még akkor sem igaz, ha történetesen fényképek tarkítják a cikket...

De hát az „édes közönség” szereti, ha informálják a színészek és színésznők „civil” életéről. Ennélfogva a színházi lapok készségesen szolgálnak effajta csemegével. Gondosan ügyelnek azonban — s ez így helyes —, nehogy a mélyen tisztelt, színházért és művészetért rajongó olvasó illúzióján a legcsekélyeb csorba essék.

A színházi ujságok olvasói valójában azt akarják, hogy a lap hasábjain is reflektorfényben, szinpadi kikészítésben lássák viszont kedvenceiket. Illúzióik ébrentartását várják, nem pedig azt, hogy a színes ködöt a meztelen valóság pusztító orkánjával szertefoszlassák.

Ezért tartom helyesnek, hogy a színész és színésznő „magánéletéről”, helyesebben szinpadonkívüli szerepléséről szóló írások mindig derűsek, szépek, illúziókeltők. Utóvégre, aki komor dolgot akar olvasni, vegye elő Dosztojevszkit, de ne az illusztrált színházi ujságot.

„Függetlenül azonban ettől, általánosságban meg kellene írni néha a valóságot is. Természetesen névtelenül és általánosítva...”

Ez nem az én ötletem!... Szerintem teljesen fölösleges. Kár rontani az illúziókat, ha azok ártatlanok és ártalmatlanok. Kár fékezni a rajongást hiábavaló „leleplezésekkel” és mindenáron való igazságoskodással. „Jaj a megbotránkoztatónak!”...

Az a komoly, sőt komor úriember azonban, aki a fentebb említett ötletet felvetette, ünnepélyes arccal „tervezetet” is nyujtott át, amelyben — mint valami természetrajzkönyvben — megrajzolta a színészek és színésznők — szerinte — valódi „civil” jellemrajzát.

Miután gondosan átvizsgáltam az anyagot és úgy találtam, hogy a személyeskedésnek még az árnyéka se vetődhetik az epebajos úriember dolgozatára, továbbá mivel arra felhatalmazást kaptam, ezennel átnyújtom a nyilvánosság számára a dolgozat néhány részletét.

*

A SZINPADON: Édes fruska, kerekre nyitott szemű ártatlanság. Csupa tejszínhab és tavaszi szellő. Kettőig sem tud számolni, nincs epéje, könnyen áll nála a pityergés, de könnyei közt is mosolyog, mint a zivatar után felragyogó nap a szivárványos égen...

CIVILBEN: Öltöztetőnők és direktorok réme. Gyakorlati elme és számtani zseni. Őt nem lehet egy fillérrel sem megkárosítani. Ahhoz korábban keljen fel a legravaszabb filmproducer is! A férje már évek óta forgatja fejében a válás gondolatát, de nem mer szólni, mert fél a várható szörnyű vihartól...

EZ A — NAIVA, VAGYIS A SZENDE...

*

A SZINPADON: A legcsekélyebb okra tört ragad, vagy kardot, avagy pisztolyt... Nem fél a haláltól, közeledjék az bármily formában. A szeretett férfiért, ha kell, éhezik és fázik, de kitart mellette. Zokszava nem hallatszik, némán és hősiesen tűr és szenved...

CIVILBEN: Már a harmadik férjétől vált el, mert — saját kijelentése szerint — „nem hajlandó nélkülözni!” Fél a huzattól, fél a fogorvostól, fél az esőtől, fél a naptól, fél a „mumustól” is. Ha azt mondják neki, hogy az öltöző környékén egeret láttak, elájul.

EZ A HŐSNŐ...

*

A SZINPADON: Csillogó monokli, tökéletes frakk, könnyelmű vidámság, pezsgő, cigány, kártya, nők, lakomák, gazdag házasság, muzsikaszó, dinom-dánom...

CIVILBEN: Filléres gondok, albérleti szoba, kis kölcsönök, nagy perköltségek, reménytelen küzdelmek uzsorás szabókkal, kismenük hatodrangú kifőzésekben, levente-cigaretta...

EZ A BONVIVÁN... (gyengébbek kedvéért „bonviván” annyit jelent: „jól élő”).

*

A SZINPADON: Forró szerelm. „Mindent a nőért!” Ha kell, ölni érte. Párbaj, vagy orgyilok — mindegy, a nő a fontos! A darabban rendszerint meghal a nőért, vagy a nővel együtt...

CIVILBEN: Hajnalban kel, elbiciklizik az uszodába. Komoly sportember, evezős és boxoló. Vigyáz a kondiciójára. Szabad idejében Plautust és Shakespearet olvassa eredetiben. Társaságba nem jár, a mamáján kívül nővel nem áll szóba...

EZ A — SZERELMESSZINÉSZ.

*

A SZINPADON: Csupa humor és bohóság. Minden szavára harsány kacaj fakad. Csetlik-botlik, kiforgatja a szavakat, nem lehet nevetés nélkül megállni a grimaszait...

CIVILBEN: Komor, savanyú úriember. Reggelenkint gyógyvizet szörpöl a gyomorbaja miatt. Állandóan feketében jár. Gyászol. Mint mondja: „elhibázott életét gyászolja”...

EZ A — KOMIKUS...

*

...És így következnek műfajok szerint a tömören elkészitett jellemrajzok... Szerintem kissé keserű mindegyik.

Az egyiket azonban fenntartás nélkül aláírom. Ezt:

A SZINPADON: Jelentéktelen, szintelen, unalmas...

CIVILBEN: Humoros, szellemes, mulatságos, kedves, a társaság középpontja, vacsorák öröme, minden kollégа könyörtelenül szarkasztikus kritikusa, a „vesézés” világbajnoka...

EZ A — ROSSZ SZINÉSZ...

Egy nap a világ

Vaszary János darabja az Andrássy Színházban

Muráti Lili és Páger Antal

Időszerű darabot nagyon nehéz írni anélkül, hogy a szerző hiradó-plágiumba ne essék. *Vaszary* János új darabja eltér az eddigi *„vaszaryádáktól”*, nem bohózat, nem is szatira, hanem amint a színlap megjelöli, *„mai történet”*, mindennek ellenére azonban mégsem *„az időszerű események szinpadravetitése”*, hanem komoly, drámai felépítésű mű, amelynek alakjai nem is lehetnének mások, mint a második világháború frontmögötti szereplői.

Óvóhelyen — szokatlan díszletek között — kezdődik a darab, ebbe a helyiségbe rohan be szmókingban az utcáról a szabadságos páncélos tiszt, aki túláradó jókedvében szeretné magához ölelni az óvóhely minden „vendégét”, ezt azonban félremagyarázzák s a furcsa társaság csak akkor enged fel, amikor mentségére szokatlan viselkedéséért azt hozza fel, hogy tegnap jött a frontról. Az óvóhelyen ismerkedik meg az önkéntes ápolónővel, aki mellett, hosszas bonyodalom után, mint hadirokkant megtalálja a boldogságát.

Drámai motivumok, könnyes-mosolyos jelenetek egész sora van *Vaszary* János új darabjában, amely *százszázalékosan mai nemcsak felépítésében, hanem kidolgozásában és mondanivalójában is.*

Muráti Lili és *Páger* Antal játsszák a főszerepet. *Muráti* ezúttal nem rendez divatfelvonulást, ruhái olyan egyszerűek, mint a játéka s *így érdekes, sőt a cifra sallangok nélkül így még inkább kitűnik, milyen jó színésznő. Páger* Antalé a darab vezérfonala. Emberi természetességgel, indulattal festi meg a páncélos tiszt alakját. A színpadon már rég nem látott *Págert* kitörő lelkesedéssel ünnepli a közönség. A darab tónusának megfelelően letompított humort *Vaszary* Piroska képviseli, *Bilicsi* Tivadar ezúttal komoly szerepben tűnik ki, érdekes színfolt *Tahi* Anna Mária, szép ígéret *Romváry* Gertrud, jó karakterfigurát ad *Makláry* János.

Vaszary János rendezte az ujdonságot, amelynek feltűnően szép diszleteit ifj. *Básthy* István tervezte.

(—y)

Filharmóniai hangverseny

Kodály Zoltán hatvanadik születésnapja alkalmából a Filharmóniai Társaság a Székesfővárosi Énekkar közreműködésével *Kodály Budavári Te Deumát* tűzte műsorra a szerző vezényletével. A dobogón megjelenő ősz magyar mestert a közönség lelkesen ünnepelte. A Buda és Pest egyesítésének jubileumi évfordulójára írt nagyszabású alkotás diadalittas ujjongásával, költői szépségével ezúttal s mély benyomást keltett, bár az ének és a zenekar művészi kidolgozottságán lett volna még csiszolni való. A szólórészekben *Warga* Livia, *Basilides* Mária, *Rösler* Endre és *Koréh* Endre nyújtotta művészete legjavát. Különösen *Warga* Livia szopránszólója volt tökéletes.

A műsor másik részében Liszt művészete uralkodott. Szép, gondos előadásban hallottuk a *Dante szimfónia* első két tételet.

(Pokol, Purgatórium, majd pedig az Esz-dur zongoraversenyt adta elő a 23 esztendős *Anda* Géza, akinek már jelentős külföldi sikerek vannak a háta mögött. A fiatal zongoraművész elragadó lendülettel, pompás tudással szólaltatta meg a versenyművet, különösen ritmusérzéke gazdag, billentése pedig acélos, szólamvezetése világos. A két Liszt-számot *Dohnányi* Ernő elnökkarnagy vezényelte, a tőle megszokott magasrendű ízléssel és kultúrával. Itt említjük meg, hogy a Filharmoniai Társaság a szünetben aranygyürüt nyújtott át a jubiláns Kodály oltánnak.

(td)

—x—

Uj Harry Piel-film

A mozibajáró közönség régi kedvencét látja viszont a most elkészült DFE.-Léna-filmben, a „Pánik”-ban: Harry Pielt, a mesterdetektívet. A „Pánik” ezer veszélyes fordulaton, ravasz ötleteken, trükkökön és bravúrokon át mutatja be a rokonszenves Harry Pielt, amint egy rendkívül bonyolult bünügyet szemkápráztató ügyességgel nyomoz ki és a bünösöket a rendőrség kezére adja. A film a humort sem nélkülözi. A népszerű német filmsztáron kívül Hans Zechs, Ballott, Dorothea Wieck és Ruth Eweler a főszereplők. A „Pánik” még ebben a szezonban nálunk is bemutatásra kerül.

UJ MAGYAR SZINHÁZ
December 17-től
FEDÁK SÁRI
felléptével
PÁRIS Játék 3 felvonásban 5 képben. Irta: Fedák Sári
Főszereplők: Perényi László, Szilágyi Szabó Eszter, Hajmássy Miklós, Harsányi Rezső, Pelsőczy Irén, Sugár Lajos, Zilahy Pál, Halassy Mariska, Alszegi Lajos, nagyváradi Juhász János, Simon Marcsa, Bartos Ernő, Orbán Viola.
Jegyelővétel a színház pénztáránál.

Hétfőn a budapesti gimnáziumok legnagyobb része megkezdi a tanítást

Az osztályok legtöbb helyen délelőtt és délután váltakozva járnak órákra

A fennálló rendelkezések értelmében Budapest székesfőváros területén általában *október 2-án megkezdődik* a tanítás. Ettől az időponttól csak abban az esetben térnek el az iskolák, ha az épület kiürítése miatt néhánynapos késedelem adódik vagy bizonyos más körülmények lehetetlenné teszik az iskolaépület szabaddátételét.

A budapesti gimnáziumok legnagyobb része megkezdi 2-án a tanítást, így a kegyesrendi gimnázium, a református gimnázium, a bencés gimnázium, a Verbőczy, a Toldi Ferenc, a Berzsenyi Dániel, a Kölcsey, a Zrinyi Miklós, a Fáy András, a Széchenyi István gimnáziumok. Ezek közül a legtöbb *megosztott tanítást* tart, ami azt jelenti, hogy *az osztályok felváltva délelőtt és délután járnak órákra*. A *kegyesrendi* gimnáziumban például az első három osztály délelőtt, a IV.—VIII. osztály pedig délután tanul. A *Zrinyi Miklós* gimnáziumban csak a felsőosztályosok számára kezdődik meg 2-án a tanítás, az alsósoknak 5-én kell jelentkezniök. A *Fáy András* gimnázium a tavaszmezőutcai iskola épületében kezd és naponta 2—2 osztállyal több jár tanításra. Ezért folyamatosan 2 án, 3-án és 4-én kezdik osztályonként az órákat.

A *Mátyás király* gimnáziumban hétfőn, 2-án délután 2 órakor szülői értekezletet tartanak, amelyen megbeszélik a háborús tanítás lehetőségeit és kedden, 3-án megkezdődik a tanítás. Ugyancsak 3-án tartják az első órákat a *Horánszky-utcai* gimnáziumban és a kispesti *Deák Ferenc* gimnáziumban is.

Október 4-én mennek először tanításra a *ciszterci* rend gimnáziumának növendékei, a *Tanárképző Intézet* gyakorló gimnáziumának tanulói, a *Madách* gimnázium növendékei és a *Szent István* gimnáziumból az alsó három osztály, IV.-től fölfelé pedig 5-én kezdik a tanítást. Valószínűnek látszik, hogy az *Eötvös* gimnázium is 4-én kezdi meg a tanítást, abban az esetben, ha addigra a tisztiorvosi és a mérnöki engedélyt kiadják.

A hadihelyzet adta körülmények miatt előfordul, hogy egyik gimnázium a másik épületében tartja meg óráit. Így például a *Kölcsey*-gimnázium növendékeinek hétfőn, 2-án délután fél 1-kor a *Berzsenyi*-gimnáziumban kell jelentkezniök. *A Kemény Zsigmond-gimnázium egyelőre nem kezdi meg a tanítást*, a növendékek október 10-e táján érdeklődhetnek a további rendelkezések felől. Ugyanez a helyzet a *Szent László* gimnáziumban, amely a jövő héten körlevélben értesíti a növendékeket a továbbiakról.

A budapesti leánygimnáziumok általában 2-án kezdik meg a tanítást, legtöbbnyire délután. Kivétel a *Práter*-utcai leánygimnázium, ahol hétfőn reggel 8 órától lesz rendes tanítás. A *Szemere*-utcai gimnázium csak feltételesen nyitja meg 2-án a kapuit, ha addig más rendelkezést nem kap. A *Szilágyi Erzsébet* gimnázium és a *XII. kerületi* leánygimnázium növendékei hetenként háromszor járnak tanításra a Verbőczy-utcai fiúgimnázium épületébe. A Szilágyi Erzsébet növendékei 2-án délután 2 órakor, a XII. kerületi gimnázium növendékei pedig 3-án délután 2 órakor jelentkeznek a Verbőczy-utcai gimnáziumban.

Az illetékes hatóságok nyomatékosan felhívják a vidéken tartózkodó tanulók szüleinek figyelmét arra, hogy *a tanítás megkezdése ellenére se hozzák föl gyermekeiket a fővárosba*, hanem várják meg a reájuk vonatkozó külön intézkedést, amely gondoskodik arról, hogy a vidéken tartózkodó tanulók is megkapják a megfelelő oktatást. A tanításkezdő időpontok tehát egyelőre *csak a Budapesten maradt növendékek számára érvényesek.*

Fluck István államtitkári címet kapott

A Kormányzó dr. Fluck István miniszteri tanácsost kinevezte miniszteri osztályfőnökké és egyidejűleg az államtitkári címet adományozta neki. A kereskedelemügyi minisztériumnak ez a kitűnő vezető tisztviselője a közszolgálatban, főleg a kereskedelemügyi minisztérium különböző felelősségteljes posztjain rendkívül értékes eredményekre tekinthet vissza és ennek köszönheti, hogy fiatalon ilyen nagy karriert futott be.

Állami szolgálatát a postánál kezdte, ahonnan 1932-ben került a kereskedelemügyi minisztérium ipari közigazgatási és kisipari osztályára. Később az iparügyi minisztériumban a kisipar újjászervezési kérdésével foglalkozott. 1938-ban visszakerült a kereskedelemügyi minisztériumba. Először a miniszteri titkárság élén állott, s miután ott feltűnt széles látókörével és energiájával, nemsokára rábízták a vasúti igazgatási és szállítmányozási osztály vezetését. 1942-től a közlekedéspolitikai és tarifapolitikai osztály vezetését is ellátta. Ez év februárjában a minisztérium elnöki osztályának vezetésével bízták meg, augusztus óta államtitkári hatáskörben, már a közlekedési szakosztályok felülvizsgálata is az ő feladatköre volt. Új kinevezése mind szakkörökben, mind széles társadalmi körben őszinte örömet keltett.

Már d. u. 5 órától
vacsorázhat a
„Kék Duna" étteremben
(az Opera mellett)
Perlis Jenő muzsikál
T.: 121-315
122-528

A menekültek támogatására segítőszolgálatot szerveznek a leventék

Vitéz Béldy Alajos vezérezredes, az ifjúság honvédelmi nevelésének országos vezetője rendeletet adott ki a leventeifjúság segítőszolgálatának megszervezéséről, a menekültek támogatására. Minden leventecsapat felkészül szükségszerű leventeétkeztető állomások felállítására, szükségszerű nyugvószállás biztosítására és az irányító szolgálat ellátására.

Minden leventecsapat és egyesület érintkezésbe lép a menekültekről gondoskodó helyi hatóságokkal. Az étkezőállomásokat riadószerűen úgy kell megszervezni, hogy adott esetben rövid idő alatt egyszerű meleg ételeket lehessen elkészíteni és kiosztani. Erre a szolgálatra be kell vonni a helybeli levente leánycsapatot. Egyénenkénti és tömeges elszállásolási lehetőségekről is gondoskodni kell szállásfelajánlók toborzásával és összeírásával. Álljanak rendelkezésre tömegszállás céljára leventeothonok, kijelölt iskolák és egyéb nagyobb befogadóképességű épületek és legyen kéznél odaszállítható fekvőszalma. Az irányító szolgálat derítse fel, hogy közelednek-e ellátatlan csoportok.

A rendeletet most küldik szét, de a nehéz postaviszonyokra való tekintettel a sajtó útján is felhívják a helyi leventeparancsnokok figyelmét, hogy az írásbeli rendelet bevárása nélkül minden késedelem nélkül, azonnal álljanak munkába. Dr. Kokas Eszter, a leventeleányok országos vezetője, a „Lányok Útja" új számában felhívást intéz a leventeleányokhoz, hogy országszerte kapcsolódjanak be a segítőmunkába, fogadják a menekülteket, gondoskodjanak a gyermekekről, szervezzék meg a vasúti segítőszolgálatot és adakozzanak, hogy adhassunk a szükölködőknek. *(LHK)*

„A magyar vitézséggel mindig együttjárt az emberség is"

A pécsi egyetem új rektora a magyar virtusról

Pécs, szeptember 30. (A Magyarország tudósítójának jelentése.) A pécsi Erzsébet Tudományegyetem most tartotta tanévnyitó közgyűlését. Dr. Angyán János lelépő rektor beszámolója után dr. Holub József professzor, az új rektor „A magyar virtus" címmel mondotta el székfoglalóját. Hangoztatta, hogy a magyar virtus a végvári vitézekben növekedett nagyra és teljesedett ki. A hazaszeretet mély érzésével gazdagodott a régi virtus-fogalom, amelyet a megcsonkított, senyvedő haza szerencsétlen sorsa táplált a végvári vitézben. De a magyar vitézséggel az emberség is mindenkor együttjárt.

Dr. Óriás Nándor jogikari dékán tanévnyitó beszédében a mai egyetemi ifjúság feladatairól szólott. Értse meg és érezze át az ifjúság a nemzet sorsát, vállaljon közösséget vele, éljen bennük eleven erővel a magyar ügy iránti odaadó szeretet és a minden áldozatra elszánt hősiesség.

Kifosztotta gyanútlan „menyasszonyát" az agyafúrt nös szélhámos

Havas Erzsébet Kresz Géza-utca 16. számú házban lakó magántisztviselőnő feljelentést tett a főkapitányságon *Oswald* Kálmán 44 éves tisztviselő ellen. Feljelentésében előadta, hogy Oswald hosszabb idő óta udvarolt, sőt házasságot is ígért neki. Legutóbb már egészen közelre ígérte a házasságkötés időpontját és *eladatta vele Gárdonyban lévő házát 12.000 pengőért*, azzal, hogy a Székesfehérvári Hírlaphoz tőkésként betársul és át is vette a pénzt Havas Erzsébettől. A tisztviselőnő elhitte Oswaldnak, hogy feleségül akarja venni, csak akkor kezdett gyanakodni, amikor a férfi a házasság időpontjára vonatkozó sürgetésekre mindig kitérő választ adott.

A szélhámos néhány nappal ezelőtt felment a Kresz Géza-utcai lakásba, ahová egyébként bejáratos volt. A takarítónő ismerte Oswaldot, ezért beengedte. A tisztviselő kinyitotta Havas Erzsébet szekrényét és *elvitte 6000 pengőről szóló takarékkönyvét, 500 pengő készpénzét és 15.000 pengő értékű ékszerét.*

Havas Erzsébet most már látta, hogy szélhámossal van dolga. Azonnal feljelentést tett a főkapitányságon Oswald Kálmán ellen. Erélyes nyomozás indult és Oswald már néhány órával a feljelentés megtörténte után a főkapitányság foglya volt. *Beismerte tettét*, bevallotta, hogy ő vitte el a tisztviselőnő lakásáról az értéktárgyakat és beismerte a gárdonyi ház árának elsikkasztását is. Oswaldot egyébként *már hat ízben büntették meg*, a többi között 1939-ben kettős házasságért kétévi börtönre ítélték. *Jelenleg is nős. Letartóztatták.*

Magosy Ferenc rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter kitüntetése

A *Magyar Távirati Iroda* jelenti: *A Kormányzó Úr Őfőméltósága* a magyar királyi miniszterelnök előterjesztésére dr. vitéz marossolymosi *Marosy* Ferenc rendkívüli követ és meghatalmazott miniszternek, a helsinki magyar királyi követség vezetőjének a külügyi szolgálat terén szerzett érdemei elismeréséül a Magyar Érdemrend középkeresztjét a csillaggal adományozta.

Báró Splény István államtitkár felmentése

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Kormányzó Úr a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter előterjesztésére báró Splény István államtitkárt ezen állásától saját kérelmére felmentette.

Szabályozták a zsidók mozgási szabadságát októberi ünnepeikre

A rendőrség budapesti főkapitánya, a belügyminiszter korábbi rendelkezése alapján a közeledő zsidóünnepekre, a zsidók mozgási szabadságát a következőképpen szabályozta:

Október 1, 2, 3, 8, 9 és 10-én reggel 8 órától este 7 óráig szabadon közlekedhetnek. (MOT)

Burgonya a téli hónapokra

A polgármester közli, hogy Budapesten és a közellátási szempontból a fővároshoz csatolt megyei városokban és községekben a 29. számú szelvényre október hó első negyedére (október 1—8-ig) szelvényenként 2 kilogram, az 5. számú burgonyajegyszelvényre pedig december hó első negyedére 2 kilogram burgonya vásárolható. Nyomatékosan felhívja a polgármester a közönség figyelmét arra, hogy a téli hónapokra előre kiszolgáltatott és a még kiszolgáltatandó burgonyát saját érdekében gondosan tárolja.

A nagybudapesti vendéglátóipari üzemek részére kiadott burgonyavásárlási igazolvány 7. és a december hó első negyedére előre szóló 18. számú szelvényeire szelvényenként a kékszínű I. sz. burgonyavásárlási igazolványra 200 kg, a rózsaszínű II. sz. burgonyavásárlási igazolványra 150 kg, a narancssárgaszínű III. sz. burgonyavásárlási igazolványra 80 kg, a galambszürkeszínű IV. sz. burgonyavásárlási igazolványra 30 kg burgonyát kell kiszolgáltatni.

A kereskedők a megfelelő mennyiségű újabb kiosztásra kerülő burgonyát az általuk beszedett és 100 darabonként névvel és telephellyel ellátott fvekre felragasztott 5. és 29. számú szelvények ellenében a burgonyakreskedőknél október 15-ig vásárolhatják meg.

TEJ

A tejkereskedők október 2-án az A jegyre 1 liter, a B jegyre 0.7, az Azs jegyre 0.3, a D jegyre 0.2 liter tejet adnak. A C és Bzs jegyekre nem adnak tejet.

Az ügyvédi kamarai választások elhalasztása

A hivatalos lap mai száma közli az igazságügyminiszter ma életbelépett rendeletét, amely szerint az ügyvédi kamarák szerveinek és küldötteinek az 1944. év végén lejáró megbizatását egy évvel meghosszabbítják. Azokban a kamarákban, amelyeknél a kamarai szervek és kiküldöttek megbizatása az 1944. év végén lejár, az 1944. évben tisztújító közgyűlést nem kell tartani.

Megváltozott a sóelosztás módja

A polgármester közli, hogy szállítási nehézségek miatt a sóelosztás korábban közölt módja megváltozik. A közellátási miniszter elrendelte, hogy a háztartások gyors sóhoz juttatása érdekében a meghirdetett fejenkint 2 és fél kilogram háztartási só nem egyszerre, hanem megosztva kerüljön kiadásra. Mivel fontos közérdek fűződik ahhoz, hogy a só senki háztartásából ne hiányozzék, ezért a kiskereskedőknek most leadott V. számú hüvelyes szelvényre csak ½ kilogram sót kap minden fogyasztó. Ezzel október 10-ig mindenki megkapja a ½ kilogram mennyiséget.

A fennmaradó 2 kilogram október 10. után kerül kiadásra a hüvelyes jegy VI. számú szelvényére. A VI. számú hüvelyes szelvényt 4—10. között kell leadni a kiválasztott kiskereskedőnek, aki a szelvényről írásbeli igazolást ad. A 2 kilogram só a szállítási körülményekhez mérten folyamatosan kerül kiosztásra abban a sorrendben, ahogy a kiskereskedő a nagykereskedőtől az árut megkapja.

— EGY BÉNA LEÁNY MEGSEGÍTÉSE. Kalmár Jolán részére Váhl Valéria Budapest 10.—, Balla Gyuláné Budapest 20.— pengőt adományoztak. Az összeget a szegény beteg leányhoz juttatjuk egy betegkocsi költségeire.

Adományok a bombakárosultaknak

A »Magyarország« szerkesztősége útján az alább felsorolt újabb adományokat küldték a bombakárosultaknak: Ipoly-utca 16. sz. ház lakói 105.50; Kazár-utca 7. sz ház lakói 44.20; Vajkonyi Gusztávné, Felsőgöd 20; Dandár-utca 26. sz. ház lakói, Gyulai Molnár Ferenc gyüjtése 10 pengő. Az együttérzést kifejező nemeslelkü adományokat illetékes helyre juttatjuk. A »Magyarország« gyüjtésének eredménye a mai napon befolyt adományokkal együtt: 272.200.17 pengő.

A magunk és a mások baja

Enyedy Andor tiszáninneni református püspök a lelkészekhez levelet intézett, amelyben a többi között azt írja, hogy vizsgázik minden nemzet, de vizsgáznak az egyházak is. Most meglátszik, hogy mennyi lelkiszükség, örök emberi hiányérzet az alapja, kiváltója, fentartója az egyház tevékenységének. Az egyeseknél fokra lemérhetjük a lelkierőt, a józan bölcsességet, a belső kiegyensúlyozottságot, vagy ennek hiányát, talán éppen az ellenkezőjét. Tudjuk-e annyiszor elmondani családtagjainknak és híveinknek, mint ahogy Krisztus elmondotta: „Ne féljetek!"? Tudunk-e a magunk száz baja mellett is a mások bajával foglalkozni, mint ahogy Ő tudott a Golgota árnyékában is. Tudunk-e úgy megállni és szembenézni minden eshetőséggel, mint ahogy Ő ment Jeruzsálembe, ahol engesztelhetetlen bosszú és „feszítsd meg!" várt rá. Tudunk-e minden szörnyű eshetőség között és mögött a jobb és szebb jövőbe nézni? (MÉ)

SZÍNHÁZ és FILM

UTCAI ISMERETSÉG

A közönség kiskaliberű, mai pesti Molière-et ismert meg *Tóth* Miklósban, aki az Új Magyar Színház *Utcai ismeretség* című vígjátékát írta. Vígjáték? Több annál. Bármilyen forró kacagás önti is el a nézőteret, a tréfák álarca alól elő-előcsillan a mai idők jelenségein fanyar mosolyra dermedt író bajazzó-arca. Ez a mosoly helyenként a jólvasalt nadrágú úriemberek szobatiszta lázadásába csap át. Szerepel a darabban két alvadt világnézetű család, az egyik méltóságos, a másik majdnem az. Szalonban — szivarfüst mellett — ugyan miről is beszélhetnének, mint arról, hogy a mai fiatalság megfeledkezik a „tisztes" szokásokról és utcai ismeretségekre vetemedik.

Tóth Miklós elégtételt ad az utcai ismerkedőknek, hiszen a mai korban néha lehetetlen kiböjtölni azokat az alkalmakat, amikor parketten azt mondhatja az egyik úriember a másiknak: „Julika, bemutatom dr. Tahy Tamás miniszteri titkár urat..." Tartsa fel az ujját, aki legalább egyszer nem találkozott valakivel az utcán, akit követett egy darabig, addig, míg az illető taxiba nem szállt, villamosra nem ült, el nem tűnt egy kapualjban, rendre nem utasított, vagy éppenséggel ezt nem mondta: „Megengedem, hogy hazakísérjen."

Azok a mohásfejű emberek, akik a színpadon a régi erkölcsökről prédikálnak, persze, hogy nem értenek ehhez. (Vagy eltitkolják.) De a mai Julikák, a mai Tamások — ó, szörnyűség! — bizony néha nem várják meg a medikusbálokat. Ez a darab tömör lényege, melyet az író mulatságos helyzetekkel, enyhe és bátor szatirikus célzások géppuskaütemben működő egész sorozatával tüzdelt meg. Ami a miniszteri titkár szobájában játszódik, az már több mint szatíra, az már kiállás. A tanácsos urat úgy hívják, hogy Bay (ejtsd: baj) Kázmér. Kell ennél részletesebb magyarázat? Vagy: ki nem érti, mit jelent lényegében, hogy Kázmér őméltósága kétszer is elkergeti — IV. kerületi kifejezéssel — a csónakmestert.

A darab ügyes, bőven olajozott óramű, színpadi ismerettel készült alkotás. Minden figurája hiteles, eleven. Elsősorban az író és *Szőke* Kálmán rendező érdeme, hogy a szereplők az íróval egyenrangú részesei a sikernek: ritka alkalom a színésznek, hogy olyan jó szerepeket kapjon, amilyenek az *Utcai ismeretség*-ben vannak.

Fényes Aliz két különböző leánytípust testesít meg: az egyik csupa pironkodó szemérem, a másik a bátrabb szemléletű, mai lány. *Fényes* Aliz a két merőben ellentétes leánytípusból olyan színészi bravúrral fejezte ki a lényeget, hogy mindkét alakítása európai rangra emelte. *Hajmássy* Miklós egyenrangú tehetséggel varázsolta a néző elé a kicsit pimasz »aszfaltbetyárt«, aki maga a megtestesült, jóviális humor. Némajelenete a rendőrrel — felejthetetlen. A többi alakítás kísérete Fényes és Hajmássy káprázatos duettjének. A tudományával telhetetlen tudós szerepében *Sugár* Lajos, a méltóságos úr figurájában letagadhatatlanul V. fizetési osztályba tartozó *Pataky* Miklós, a buta szeméremnek szobrot állító *Dénes* György, a mult századok tradicióit őrző vitéz *Bánky* Róbert, a harsány színeivel hiteles *Weszely* Pál csak a szerep terjedelme, de nem a játék minősége szerint nevezhető a másodvonal csapatának. A többi szerepben *Halassy* Mariska, *Vincze* András, *Szemethy* Endre, *Pintér* Erzsébet, *Szemlér* Mária, *Dévai* Hedvig, *Losonczy* Zoltán, *Egri* László, *Zilahy* Pál, *Besse* Miklós és *Földessy* Éva lépett fel. *Szőke* Kálmán rendező, aki nagyon jó tempót adott a vígjátéknak, remélhetőleg megrövidíti kissé a harmadik felvonást. *Básthy* István mutatós, de inkább találó díszletei tetszettek.

Baráth Ferenc

A Lejtőn című filmet, melyben Szilágyi Szabó Eszter, Török Ilona, Timár József, Greguss Zoltán és Tapolczay Gyula játssza a főszerepeket, a Barlang és a Capitol a második hétre prolongálta.

(x) P. Berczik Sári mozdulatművészeti és tanerő előkészítő iskolájában a beiratkozások október 15-én megkezdődnek. Teréz-körút 40—42.

Színházak mai és jövőheti műsora

OPERA: szombat (5): Pesti karnevál, Székelyboné, Pozsonyi majális (VII., 1); vas. (5): János vitéz (bérletsz.); hétfő: Nincs előadás; kedd (½5): Az arany meg az asszony, Dorottya, Csárdajelenet (III., 1.); szerda (5): A bűvös szekrény, Debreceni história (IV., 1); csüt. (½5); Farsangi lakodalom (V.); péntek (½5): Hunyadi László (I.); szombat (½5): Fából faragott királyfi, Cremonai hegedűs, Dorottya (II.); vas. d. e. (11): Garabonciás diák (bérletsz.), d. u. (½5): Bánk bán (bérletsz.). — **NEMZETI:** szombat (VII.), vas. (VIII.): A mama (½6); hétfő (K., 1.), szerda (XI.), csüt. (XII.), péntek (K., 2.), szombat (VII.), vas. (VIII.): A Nagyúr; kedd (bérletsz., 5), vas. d. u. (2): Tacskó. — **VIG:** szombat (L), vas. (V), hétfő (F), kedd (bérletsz.), szerda (O), csütörtök (M), péntek (bérletsz.), szombat d. u. (2, szombat d. u. bérlet II.), este (bérletsz.), vas. d. u. (2), este (T): Mesebeszéd (Egész héten: 5). — **PESTI:** szombat (5); egész héten, vas. d. u. (½2): Candida. — **MŰVELŐDÉS HÁZA:** szombat (D., 1., a Nemzeti vendégjátéka, ½6), vas. d. e. (10): A Nagyúr (E., 1), d. u. (½3): Színigazgató, Kincskeresők (V., 2., 1.); hétfő (½6): Színigazgató, Kincskeresők (V., 1., 1.); kedd, szerda, csüt. (½4, ½6): Noszty-fiú esete (filmelőadás); péntek: Nincs előadás; szombat (V., 4., 1., ½6), vas. d. u. (V., 3., 1., 2.): Színigazgató, Kincskeresők. — **UJ MAGYAR:** szombat (5), vas. (5), hétfő (B), kedd (C), szerda (D), csüt. (E), péntek (F), szombat, vas. (bérletsz.): Utcai ismeretség (egész héten: 5). — **FŐV. OPERETT:** szombat (5): egész héten (5): Luxemburg grófja. — **ANDRÁSSY:** szombat, vas. (½3, ½6): egész héten (5): Ne bízz a nőben! — **VIDÁM:** csütörtöktől egész héten (5): Romeo és Piroska. — **JÓZSEFVÁROSI:** Csütörtökig bezárólag (½6), vas. (¼4, ½6): A pénz nem boldogít. — **KISFALUDY:** Csütörtökig bezárólag (½6), vas. (¼4, ½6): Cserebogár, sárga cserebogár... — **NÉPVARIETÉ A SPORTCSARNOKBAN** (297-842, 297-843): csak szombat és vas. (½6): Artistaműsor.

A többi színház nem tart előadást.

Mozik műsora

Rövidítések: Sz = Szombat. V Ü = Vasárnap és ünnepnap.

ADRIA (353—707): **Írta az élet.** (3 5 7; V Ü 11 és 1-kor is.) — **ANDRÁSSY** (124—127): **Szerelmi riadó.** (¼4 ½6 ¾8; V Ü ½2-kor is.) — **ATRIUM** (153—034, 154—024): **Az első.** (½3 ½5 ½7; Sz V Ü ½1-kor is.) — **BARLANG** (422—722): **Lejtőn.** (3 5 7; Sz V Ü 1-kor is.) — **BAROSS** (149—510): **A szerelem ügyvédje.** (4 6.) — **BELVÁROSI FILMSZÍNHÁZ** (384—563): **Írta az élet.** (¼4 ½6 ½7; V Ü ½2 ½3 ¼4 ½5 ½6 ½7.) — **BELVÁROSI HÍRADÓ** (181—244): **Frontszabadság falun** (kultúrfilm). **Rajzos híradó Romániáról. Magyar, Ufa-, Európa- és különhíradók.** (Folyt. egyórás előadások 10—21 óráig.) — **BETHLEN** (225—003): **Szerelmes szivek.** (2 4 6.) — **BUDAI APOLLO** (351—500): **Kerek Ferkó.** (¼4 ½6 ½8; V Ü ½2-kor is.) — **CAPITOL** (134—337): **Lejtőn.** (1 ½3 ½5 ½7; V Ü 11 ¾1 ½3 ½5 ½7.) — **CORVIN** (138—988, 339—584): **Ifjú sasok.** (2 4 6: V Ü 11-kor is.) — **CSABA** (146—040): **Nehéz eset.** (½3 ½5 ½7; V Ü ½1-kor is.) — **DAMJANICH** (425—644): **Kerek Ferkó.** (½3 ½5 ½7.) — **DEÁK** (121—343, 125—952): **Hetedik hétre prolongálva! Afrikai vőlegény.** (½3 ½5 ½7; Sz V Ü 12-kor is.) — **DUNA** (111—994): **Szerelmes szivek.** (½3 ½5 ½7.) — **ERZSÉBET** (222—401): **Sok hühó Emmiért.** (3 5 7: V Ü 1-kor is.) — **FORUM** (189—707): Második hétre prolongálva! Álarcos lovag. (½3 ½5 ½7; Sz V Ü ¾1 órakor is.) — **GLÓRIA** (427—521): **Kerek Ferkó.** (4 6; V Ü 2-kor is.) — **HÍRADÓ FILMSZÍNHÁZ** (222—499): **A zongora őse** (kultúrfilm). **Rajzos híradó Romániáról. Magyar, Ufa-, Európa- és különhíradók.** (Folyt. egyórás előadások 9—21 óráig.) — **HUNNIA** (268—441): **Fény és árnyék.** (¾3 ¾5 ¾7; V Ü ½1-kor is.) — **IPOLY** (292—626): **Kerek Ferkó.** (4 6; Sz V Ü 2-kor is.) — **JÓZSEFVÁROSI** (131—316): **Kerek Ferkó.** (3 5 7; V Ü 1-kor is.) — **KAMARA** (423—901): Második hétre prolongálva! **Idegen utakon.** (½12 ½2 ¼4 ½6 ½8.) — **KORZÓ** (182—818): **A kis vadóc.** (¾3 ½5 ¾7; Sz 1; V Ü 11-kor is.) — **KULTUR** (188—120): **Fény és árnyék.** (3 5 7; V Ü 1-kor is.) — **MESEVÁR** (114—502): Második hétre prolongálva! **Forgószél.** (¼4 ½6 ½8; V Ü ½2-kor is.) — **NEMZETI APOLLO** (222—002): Harmadik hétre prolongálva! **Az első.** (½4 ½6 ½8; Sz ½2; V Ü 11 és ½2-kor is.) — **NYUGAT** (121—022): **Kerek Ferkó.** (½3 ½5 ½7; Sz V Ü ½1-kor is.) — **OTTHON** (146—447): **Péntek Rézi.** (¾3 ½5 ¾7; V Ü 11 és ½1-kor is.) — **PÁTRIA** (145—673): **Tajfun.** (½2 ¼4 ½6 ½8.) — **PEST** (221—222): Második hétre prolongálva! **Makkhetes.** (½12 ½2 ¼4 ½6 ½8.) — **PETŐFI** (428—478): **Emberek a havason.** (½5 ½7; V Ü ½3 órakor is.) — **RADIUS** (122—098, 120—564): **Gyanú.** (¾3 ½5 ¾7; Sz 1; V Ü 11-kor is.) — **RAKÓCZI** (426—326): **Tilos a szerelem.** (11 1 3 5 7.) — **SCALA** (114—411): **Menekülő ember.** (½3 ½5 ½7; V Ü ½1-kor is.) — **SZÉKELY** (226—425): Második hétre prolongálva! **A pék felesége.** (½3 ½5 ½7.) — **SZITTYA** (111—140): Harmadik hétre prolongálva! **Az első.** (¼4 ½6 ½8; Sz V Ü ½2-kor is.) — **TOLDI** (224—443): **Kerek Ferkó.** (10 ¾12 ½2 ¼4 5 ½7; V Ü 11 1 3 5 ¾7.) — **TURÁN** (120—003): **Kerek Ferkó.** (¾1 ¾3 ½5 ½7; V Ü 11-kor is.) — **ÚJBUDA** (268—999): **Szerelmes szivek.** (3 ½5 ½7; V Ü 1-kor is.) — **URÁNIA** (146—046): **G. P. U.** (3 5 ½8; V Ü 11-kor is.)

RÁDIÓMŰSOR

SZOMBAT

BUDAPEST I.: 16.55 Baksa Kató és Solti Károly magyar nótákat énekel. 17.45 Hangképek innen-onnan. 18.05 Német hallgatóinknak. 18.40 Külügyi tájékoztató. 18.50 Szalonzene. 19.10 Ördögtánc a hurkon. 20.00 Hírek. 20.20 Táncbahívás. 22.00 Hírek, lóversenyeredmények. 22.10 Hírek német nyelven. 22.20 A modern zene kedvelőinek. 23.45 Hírek.

BUDAPEST II.: 17.00 Hírek német, román, szlovák, ruszin és horvát nyelven. 17.30 Mezőgazdasági félóra.

KÍSÉRLETI ADÓ: 18.30—20.30 Gondűző derű.

VASÁRNAP

BUDAPEST I.: 7.00 Fohász. Szózat. Reggeli zene. 8.50 Hírek. 9.00 Egyházi ének és szentbeszéd. 10.00 Egyházi ének és szentbeszéd. 11.15 Evangélikus istentisztelet. 12.15 Székesfővárosi Zenekar. 13.00 Áprily Lajos verseiből. 13.45 Időjelzés, hírek. 14.00 Édesanyja veszi át vitéz nemes Barankay József rohamtüzérszázados arany vitézségi érmét. 14.15 Hanglemezek. 15.00 A földmüvelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata. 15.45 Nagy Izabella és Orbán Sándor magyar nótákat énekel. 16.30 Hírek. 16.45 Könnyű zene — könnyű percek. 18.10 Carl Rothe: A császárné és az anya. 18.30 Csajkovszkij: Dal szöveg nélkül. 18.35 Fedák Sári csevegése. 18.50 A Rádió hangversenydobogóján. 19.30 Hangképek a vasárnap sportjáról. 19.50 Hegyi Tibor—Magyari Péter. 20.00 Hírek. 20.20 Halvány sárga rózsa... 21.20 Nagyjaink a századok tükrében. 21.45 Keringők szárnyán. 22.00 Hírek, lóversenyeredmények. 22.10 Hírek német nyelven. 22.20 Ki mit szeret? 23.45 Hírek.

BUDAPEST II.: 8.30 Hírek német, román, szlovák, ruszin és szerb nyelven. 17.00 Hírek német, román, szlovák, ruszin és horvát nyelven.

KÍSÉRLETI ADÓ: 15.00—16.00 Gondűző derű.

MAGYARORSZÁG KISKIRAKATA

Konfekciósok! Szabók!
Vattelin és vatta
több minőségben.
Aranytex
IX. HORTHY ISTVÁN-KRT 11 (volt Vámház-krt). Tel.: 185-309

Férfiruhát, fehérneműt, bútort
ma **Molnár**
vesz a legmagasabb napi áron Népszínház-u. 20., II. 1. T: 133-804

Használt férfiruhát
és fehérneműt legmagasabb áron veszek. Telefon: 130-977. Hajdu. VIII., Berzsenyi-u. 7.

CENTRUM RÁDIÓ
csillárok, asztali lámpák, gramofónok, lemezek, hálózati és táskatelepes rádiók állandóan kaphatók. A nálunk vásárolt telepes készülékhez telep biztosítva. Mindennemű **rádiók javítását vállalom.** József-krt 62. Telefon: 339-300.

BÚTORT
bizalommal **Mózes Istvántól,** szállítás vidékre is. Szent István-körút 11.

Gyermekkocsi
csak **BEBY** legyen.
VI., Eötvös-u. 19. Tel. 113-068. Gumizást vállalok.

Belvárosban
1 vagy 2 szobát, fürdőszoba és konyhahasználattal, bútorral, vagy anélkül
albérletbe vennék
Megkereséseket: Bata, IV., Kristóf-tér 8, ½ em.

Zongorát
pianinót sürgősen vennék. Stroki, Aréna-út 9., földszint 2. Telefon 223-370

41-es I. osztályú duplatalpú
férfitéliczipők
eladók. Csak privátnak, Bajnok-utca 24, I. em. 8. Szombaton 5—6 között.

EXTRA-köpenyt
cserélnék ámeneti kabáttal. Tallódy, Ferenciek tere 3. D. e. 8—10-ig

110 voltos
NONIDA
porszívógép
újra kapható. Viszonteladók kerestetnek. Árubizomány és kereskedelmi kft., Budapest V., gr. Teleki Pál-u. 26. T. 323-794

Jókarban levő
irodai bútort vennék
Tömő-utca 5., I. emelet 20.

Régi pulóvereiből, maradék fonalaiból
gyönyörű szöveteket
készítek. IV., Molnár-utca 15., III. emelet 8. Telefon: 181-258

Mestervizsgázott
pék üzletvezetői
vagy előmunkás állást keres. „Keresztény pék" jel. a kiad.

Városi bundát
finomat, jó karban, vállas, középtermetre és egy meleg utitakarót vennék. „Városi bunda" jeligére kiadóhivatalba.

2 bútorozott albérleti szobát
keres konyha és fürdőszoba-használattal azonnal. „Főtisztviselő" kiadóba.

TELEFONALJON: 222-616
Legmagasabb áron vesz
zongorát
pianinót
LYRA
Erzsébet-körút 19

Virágot
Jakab Máriától
vegyen
V., Aulich-u. 7. Telefon: 112-529

Használt férfi, női ruhát
és fehérneműt legmagasabb áron veszek. Klinkóne, telefon: 134-860.

HASZNÁLT RUHÁT,
fehérneműt veszek. Nagy, Teleki-tér 81-es bódé. Telefon: 149-619

„Gébler"
gyermekkocsik
gyermekágyak. **VIII., Népszínház-u. 32.** Telefon: 336-785

Kalapját csak mesterre bízza! Szakszerűen tisztítja, formázza. Női kalapalakítás is. LAMPERT, Jókai-tér 6, udv. Tel.: 316-043

Eladó villamos-hűtőszekrények
eredeti amerikai generáljavított 180 és 1500 literes, jégkészítővel, minden ipari célra. Emulgor tubustöltő, National kassza, habverőgép motorral, kávépörkölő gázra, villanyra, 50 literes espresso-gép, kombinált őrlődaráló. „Gyári garanciával" jeligére **Bezúr hirdetőbe,** Vilmos császár-út 65.

Sezlon, matrac, fotelágy, összecsukós-ágy kárpitozva, szalmazsák készítőnél. Lesti Sándor kárpitos m. Dob-u 93.

Bútort
„Szőke és Lukács" keresztény úasztalosok bútorcsarnokából, **Budapest, IX. Üllői-út 19.** Telefon: 188-628.

Gyümölcsös, **MAGANYOS HÁZ Pestszentimrén** 3 perc a megállónál, **budapesti 1 szobás, komfortos lakással ELCSERÉLNÉ** belterületen. „Házbér nincs" jeligére Aratóhoz, Erzsébet-körút 14.

Soha ily olcsón
MÉG MA SIESSEN
LYRA rt.
VILÁGMÁRKÁS
zongora
KIÁLLITÁSÁRA:
Erzsébet-körút 19
Barcsay-utca sarok.
BÉRZONGORÁK

Elcserélném Egerben lévő 3 szoba, fürdőszoba, cselédszoba, konyha, speiz, udvar, cca. 300 öl gyümölcsös, Ia, óvóhely, lakásomat (havi 80 P), lehetőleg budai 2 szobás, béke-bérüvel. Cím a kiadóhiv.-ban megtudható

Olivin, amfiból, szerpentin, crysolyt vagy rokon kőzettel feltárt vagy feltáratlan bányákat,
telepeket keresünk
megvételre. Mintát és leírást Bp., IV., Semmelweis-u. 17, II. 1 alá kérjük.

Táskaírógép
márkás, modern, kitünő állapotban eladó,
XIV., Kerékgyártó-u. 20, I. 5.

3 szobás
napfényes, szép, régibérű lakásomat elcserélném üzlethelyiségért Rákóczi-, Vilmos cs.-úton, vagy Múzeum-körúton. „Havi 75" jeligére Monkhart **hirdetőbe, V. Szent István-krt 9**

RÁDIÓT
elektromos készülékeket, gramofonlemezeket
vásároljon
KONCERT-nél
Váci-utca 23. Tel. 181-255

Irodabútort is
Kocsis János-tól vegyen
Üzlet: Visegrádi-u. 14. Tel.: 112-821 Üzem: Gr. Teleki Pál-utca 22. Telefon: 310-628.

Használt férfiruhát
fehérneműt legmagasabb áron veszek. Fedor hadirokkant, Teleki-tér 88. bódé. Tel.: 149-984.

Varrógépet, bármilyent, **veszek, eladok, cserélek**
Javítás garanciával. **Pfaff Péter** műszerészmester, Szilágyi-utca 3. Aggteleki-utcánál

BÚTOR
fizetési kedvezménnyel
HUNGÁRIA BUTORCSARNOK
Nagymező-utca 41.

Perzsaszőnyeget
veszek
Bereth, Murányi-u. 14.

Szobát adok
konyha, fürdőszoba használattal annak, aki bebútorozza V. kerületi 2 szoba, hall, összkomfortos lakásomat. Ugyanide 2 szoba, hall, összkomfortra való bútort beraktároznék használat ellenében. Érdeklődni naponta 2-ig. Kresz Géza-u. 37/a, V. 23.

NEVESSEN!
Kombináltak, hálók, kárpitosbútorok legolcsóbban **Vargánál,** Esternázy-utca 1. sz.

A Honv. Min. ált. eng.
légoltalmi elsötétítés
és javítások szakszerűen: VIII., Szentkirályi-u. 34. I. 6.

Hörcsög bolero
bocibunda, 42-es tiszti csizma eladó. Este 6—8-ig: XII., Versec-sor 8/b, földszint 1.

Nagy üzlethelyiség
Madách-térnél kiadó.
Cím hétfőtől megtudható: **Baky hirdetőben,** Rákóczi-út 27/a. Telefon: 13-44-57.

Száraz pincémben ládák berakását engedélyezem
SZALKAINÉ, BUDATÉTÉNY

Siemens-super lemezváltóval, patronos esztergamotorral,
rövidhullámgép
vétel — csere — eladás. Kőváry, Nap-utca 19. sz.

Sötét őszi felöltő
és frakköltöny, középtermetre, **eladók.** Deák Ferenc-utca 17., III. emelet 2. Délután

Fiatal úriasszony
2 szobás összkomf.
lakást keres vagy nagyobb lakásba betársulna II. emeletig. Lehetőleg kertes házban. „Címszerzőt jutalmazom" jeligére Blocknerhez, Városház-utca 10.

Nyersfilm
16 mm Agfa Isopan „F" és „ISS" Umkehr filmek 20 m és 15 m tekercsek 25% engedménnyel amatőröknek. **II.,** Fő-utca 37/a, I. emelet 4.

Uj rend az OTI munkaadói igazolványok kitöltése körül

A belügyminiszter fontos rendeletet adott ki az OTI-nál biztositott munkavállalók részére kiadandó, orvosi kezelésre jogositó úgynevezett munkaadói igazolványok kitöltése tárgyában. A munkaadó kötelese betegsége esetére biztositott munkavállalója részére — valahányszor az, vagy igényjogosult családtagja a betegségi biztositási segélyezést igénybe kivánja venni — a munkavállalója vagy hozzátartozója kivánságára igazolást adni, amely a segélyezési jogosultság megállapításához szükséges adatokat tartalmazza. A szóbanforgó munkaadói igazolványokat darabonként 2 fillér megtérítési dij ért szerezhetik be a munkaadók az OTI-nál, vagy az OTI által kijelölt más szerveknél. A rendelet a munkaadót teszi felelőssé az igazolvány kitöltésével kapcsolatos adatszolgáltatásért.

Az OTI kellő időben megfelelő tájékoztatót bocsát a munkaadók és a biztositottak rendelkezésére, hogy a munkaadói igazolványok kitöltése minden tekintetben rendben történhessék. A rendelet szerint az a munkaadó, aki a munkaadói igazolvány kiállitására vonatkozó rendelkezésekbe ütköző cselekménnyel (tettel, vagy mulasztással) az OTI-nak kárt okoz, a kárt az intézetnek megtéríteni köteles. Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, ezer pengőig, ismétlés esetében pedig háromezer pengőig terjedhető pénzbirsággal kell büntetni a munkaadót, aki a munkaadói igazolványt és a folytatólagos gyógykezelésre jogositó igazolványt elfogadható mentőok nélkül nem a törvényes szabályok szerint szolgáltatja, illetőleg állitja ki. Amennyiben a cselekmény súlyosabb rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással kell büntetni azt a munkaadót, aki a munkaadói igazolványban, vagy a folytatólagos gyógykezelésre jogositó igazolványban szándékosan valótlan adatokat ad elő.

Kinek jár túlóradij az épitőiparban

Az Országos Epitőmesterek Ipartestülete azzal a kéréssel fordult az Országos Ipari Munkafelügyelőséghez, döntse el, kell-e túlóradijat fizetni a szakmában a munkavezetők részére? Az Országos Ipari Munkafelügyelőség az ipartestülethez intézett 1141-1943. számú leiratában megállapitotta, hogy a 3000-1938. Ip. M. számú rendelet csak az iparban (kereskedelemben) alkalmazott tisztviselők munkaidejére vonatkozólag tartalmaz rendelkezéseket. A főpallérok azonban a munkaidő szempontjából tisztviselőknek nem tekinthetők igy — tekintettel arra, hogy az épitőiparban alkalmazottak munkaidejét az 1937. évi XXI. t. c. alapján szabályozó rendelkezés nincs — neki túlóradij a 3630-1943. M. E. számú rendelet 2. §-ának (3) bekezdése, illetőleg 3. §-ának (1) bekezdése alapján csak attól a munkaadótól jár, aki az 1943. évi június hó 30-án érvényben volt megállapodás vagy szokás alapján főpallérjainak eddig is túlóradijat fizetett. Megjegyzi az Országos Ipari Munkafelügyelőség az ipartestülethez intézett leiratában, hogy a 47.693/1939. XIII. Ip. M. szám alatt megerősitett legkisebb munkabérhatározat D.) pontjában megállapitott túlóradijak csak a legkisebb munkabérek után fizetendők. Ha tehát az alkalmazottaknak tényleg fizetett bér meghaladja a túlóradijjal növelt legkisebb munkabér összegét, nekik túlórapótlékot fizetni nem kell.

Az öregségi kötelező biztositási értékhatár

A belügyminiszter a Budapesti Közlöny október 28-i számában közzétett [illegible] B. M. sz. rendeletét többen úgy értelmezték, hogy ez a rendelet az öregségi biztositási értékhatárt a tisztviselőkre, müvezetőkre stb. vonatkozólag havi 1500 (évi 18.000) pengőre emelte fel. Ez az értelmezés téves. A rendelet rendelkezése az, hogy a tisztviselők, müvezetők stb. közül azok, akiknek javadalmazása a havi 1000 (évi 12.000) pengőt meghaladja és igy öregségi biztositásra már nem kötelezettek, öregség, rokkantság stb. esetére *önként* akkor biztosithatják magukat, ha javadalmazásuk a havi 1500 (évi 18.000) pengőt nem haladja meg.

Mikor kell az alkalmazott után bérpótlékot fizetni?

A bérpótlékot az alkalmazottak után akkor is kell fizetni, ha a munkaviszony fennállása alatt fizetéses szabadság, felmondás vagy egyéb ok folytán szolgálatot nem teljesit ugyan de rendes illetményére egyébként igénye van. Ez a szabály akkor is érvényes, ha a munkaviszony fizetéses szabadságnak vagy felmondási idejének kezdete 1943. jul. 1-ét megelőző időre esik. A végkielégités és felmondás esetén azonban nem jár az uj pótlék akkor, ha a szolgálati viszony még 1943. jul 1. előtt megszünt, annak ellenére, hogy a felmondási idő csak 1943. jun. 30 után járt volna le. Igy megszünhet a szolgálati viszony a felek közös megegyezésével, vagy a munkaadó egyoldalúan is megszüntetheti azzal, ha az alkalmazottat minden járandóságára nézve kielégiti és szolgálataira igényt nem tart.

Nem lehet beirni a munkakönyvbe az elbocsátás okát

A közelmultban az IPOK felterjesztésében kérte az iparügyi minisztertől, oly rendelet kiadását, melynek alapján a munkaadó a munkakönyvbe feljegyezhesse, hogy alkalmazottja önként, munkahiány, magaviselete vagy más ok miatt hagyta el munkahelyét. A lapok közlése szerint az IPOK-ot az vezette erre a lépésre, hogy egyes munkavállalók oly magatartást tanusitanak, mely zavarja a munka menetét, társai szolgalmát s nem viselkednek munkahelyeiken a mai idők komolyságához illően.

A Nemzeti Munkaközpont országos szakmai titkárai legutóbbi értekezletükön foglalkoztak az IPOK-nak ezzel a beadványával is és egyöntetü elhatározás folytán, feliratban fordult a Szövetség elnöksége az iparügyi minisztériumhoz, hogy ilyen értelmü és a magyar munkásság megbecsülését sértő rendelkezés kiadását meggátolja.

Ha az IPOK beadványa tárgyalásra kerülne, úgy joggal kérhetné a munkás azt, hogy a jövőben a munkásával embertelenül, antiszociálisan bánó, s a fennálló törvényes munkaügyi rendeleteket kijátszó munkaadónak pedig a cégtáblája legyen megjelölve, hogy az oda belépő munkás már előre tudja azt, hogy alkalmazása esetén minek tekinthet elébe.

Az értekezlet annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy az iparügyi minisztérium méltányolni fogja előterjesztését és az IPOK ezirányu terve nem fog valóra válni.

Vita a fodrászok között a borravalórendszer eltörléséről

A fodrászérdekeltségek vezetőségét már hosszabb ideje foglalkoztatja az az ötlet, hogy a borravalórendszert a szakmában szüntessék meg és vezessék be helyette a sokkal megfelelőbb és a nem annyira „lealázónak" tünő százalékrndszert.

Eszerint a fodrászsegédek is a kiszolgálási díjak arányában jutnának „borravalóhoz", mert a százalékrendszer kötelezővé tenné a borbélysegédnek járó százalék felszámitását. Több panasz hangzott el ugyanis, hogy a vendégek egy része egy fillér borravalót sem ad, s ezáltal a fodrászsegédek jelentős összegtől esnek el, ami munkabérük mellett okvetlenül szükséges volt a megélhetésre és amelyet már a munkabérek megállapitásánál is tekintetbe vettek.

A kérdést a fodrászipari érdekeltségek már több izben tárgyalták s ugy hirlik, hogy a napokban lépéseket is tesznek a százalékrendszer bevezetésére illetve jóváhagyására. Az uj tervezettel szemben a fodrászsegédek, a legélesebben állást foglalnak, mert a százalékrendszer bevezetésével sokkal rosszabbul járnak, mint most. Vannak ugyanis vendégek, akik ma már nem adnak 10 fillér borravalókat, hanem borotválkozásnál 20 filléreket, hajvágásnál pedig 50, sőt 60 fillér borravalót is juttatnak. Ha a százalékrendszert bevezetnék, akkor borotválás után 5—6 fillért tenne ki a fodrászsegédek keresete és hajvágások esetén sem haladná meg a 12—15 fillért. Hogy néhány vendég nem ad borravalót, az még mindig kisebb veszteség, mint hogyha a százalékrendszert bevezetik, mert egy olyan vendég, aki sajnálja a pár fillér borravalót ma már ritka mint a fehér holló. Éppen ezért mozgalmat inditottak, a tervezettel szemben és ellenkezésükhöz a szakmában egyre többen csatlakoznak. Reméljük, hogy a százalékrendszer bevezetésének az ipartestület részéről nem lesz hivatalos szószólója, mert az a szakma érdekei ellen történnék.

Uj alkalmazott munkabére

A munkabérek újabb szabályozása szerint a munkaadó a munkábalépő uj alkalmazottjának járandóságát ugy köteles megállapitani, hogy a járandóság mértéke azonos legyen a munkaadó vállalatában azonos munkakörben foglalkoztatott munkavállalók járandóságának mértékével. Ha a munkaadó azonos munkakörben hasonló munkavállalót nem foglalkoztat, akkor ugyanolyan tárgyú és hasonló terjedelmü vállalatban azonos munkakörben foglalkoztatott munkavállalók járandóságát kell alapul venni. Hasonló munkavállaló alatt általában a hasonló gyakorlattal, ügyességgel, életkorral, szolgálati idővel rendelkező munkavállalót kell érteni. A próbaidő alatt a munkavállaló munkabére a szokásos mértékben alacsonyabb lehet. A munkabér tehát nem a munkavállaló személyéhez, hanem a munkahelyhez van kötve.

A liberális gazdaságpolitika csődje a tanonckérdés tükrében

Egyre fogy a tanoncoknak jelentkező fiatalok száma

A magyar ipari munkásságnak három generációja magán viseli az elmult három emberöltő nevelésének nyomait, — mondhatnók azt is, hogy ez a háromfelé való szakadás a magyar ipar tragédiája.

Az első generáció, — a veteránok, — a tizenkilencedik század második felében a rohamosan fejlődő iparosodás korának neveltjei, — nagyrészt faluról városba szakadt emberek, — ezek még egészen mostoha szociális viszonyok között, de a maihoz arányitva jobb anyagi körülmények között éltek (a kevesebb munkaerő jobban volt értékesithető). A második nemzedék (az elsőnek gyermekei) már városon, jobb szociális körülmények között nevelkedett, intelligensebb is. Ennek a két generációnak sorsa csak a harmadik generáció *„négy polgáris"* müveltségéből származó és a két első generációra egyformán ható lenézésben közös.

Ezt a sötét (de találó képet) egy kecskeméti vizsgálódó fektette fel azután, hogy ötvennyolc tanonc magánéletét, ellátását, szórakozásait megvizsgálta. A vizsgálódás meglehetősen szomorú képet mutat arról az inasról, aki sértődötten tág szemet nyit arra a segédre, aki tegezni meri, (a segéd és mester tegezi őt, az *„iskolavégzett"* embert, aki nem vitte tovább az eleminél.)

Az „ipari utánpótlás" kérdése válságba jutott

A tanonckérdést mint olyat, nem az ujságok szenzációhajhászása hozta felszinre a maga akút aktualitásával, hanem az, mint a lejárt gazdasági rend itt maradt csődhagyatéka kisérti az ipari világot.

Általános a tapasztalat úgy a fővárosban, mint a vidéken, hogy egyre kevesebb azoknak a fiataloknak a száma, akik ipari pályára lépnek, — úgyannyira, hogy *ma már az ipari utánpótlás kérdése a krizis állapotába jutott;* nagyon valószinü, hogy a magángazdaság mai berendezkedésével ezt a nehéz kérdést, ami az éppen ellenkező propaganda dacára is katasztrófális méreteket ölt, — *a maga erejéből nem is lesz képes megoldani.*

Az okok, amelyeknél természetszerüleg közrejátszanak a háborús viszonyok is, — egészen nyilvánvalóan és jellemzően mutatják annak a társadalmi rétegnek anyagi teherbirását, *amelyből az ipar és kereskedelem személyi utánpótlásának kellene kikerülnie.*

A „négy-polgáris"-szemlélet és az élet

Ha ezekután az történik, hogy az állam és iparteestületi munkaközvetitőknél az erre rendelt tisztviselő nap-nap után *hiába olvassa fel a betölthető inasi munkahelyeket,* — akkor nem szabad arra gondolnunk, hogy a munkás mint olyan a *rossz szülőnek a mintaképe!* Ha nem tudja gyermekét a jobb lehetőségeket és jobb jövőt igérő ipari pályára, bizony a szegény munkásszülő kényszerhelyzetben cselekszik igy és ezért van az értelmiségi kormánybiztosságnak annyi munkája azzal a nyilvántartó lappal, amit a négy középiskolát végzett segédmunkások és napszámosok töltenek ki az arra rendelt terminusok alkalmával.

Érthető, hogy ezekbe a pályaválasztó családi tanácskozásokba beleszól maga a gyerek is; ő viszont úgy kalkulál, hogy a napszámosi illetményekből a „mutternak" leadott családfenntartói köteles részen felül neki jelentősen több jut és marad azokra a szórakozásokra, amelyek mozi, bicikli, futballmeccs és a „Bandita fogat huzat" jeligéjü irodalom képében jelentkeznek nála.

Közrejátszik még egy másik szempont is ennél a kérdésnél, amit az inasnevelő mester képvisel, aki viszont arról tesz előttünk panaszt, hogy a gyereket nem tudja kellőképpen foglalkoztatni, nem találja meg még az egészen szerény inasi juttatás mellett sem számitását, mert a gyerek napi nyolcórás munkaidejét erősen lecsökkenti a heti kétszeri iskolábajárás és a leventekiképzéssel eltöltött idő.

Pedig a segités módozatait még ma is mintha megmutatná az, ha figyelembe vesszük, hogy az egészen nagy vállalatok, ahol a tanoncnevelés kérdését intézményesen, tervszerüleg kezelik, ha nem is a régi méretekben, *de még ma is kapnak megfelelő számú tanoncot.*

Az eredmény azonban itt sem kielégitő; valami bajnak kell lennie, mert ezek az aránylag több ellenértéket nyujtó nagy vállalatok sem tudják a maguk számára megtartani a maguk neveltjeit, akik csak egészen kis százalékban maradnak meg tanuló müheiyükben.

Mester és inas, — és „nevelés"

A szülő és a mester viszonyán felül van ennek a kérdésnek, amely természetszerüleg összefügg a holnap termelésével — fontosabb vonatkozása is; ez könnyen érthető lesz akkor, ha meggondoljuk, hogy milyen nagy horderejü ez az ügy *nemzetgazdasági szempontból?* Mennyire veszélyezteti a mai állapot azt a jó hirnevet, amelyet a magyar szakmunkás akár külföldre szállitott munkájával, akár külföldön eltöltött tanulóéveivel a magyar névnek szerzett. A tanoncotthonok létesitése látszik kivezető útnak, ahogy azt például a főváros megvalósitotta nagy költséggel és hatalmas apparátussal, de úgy a pedagógus, mint az észszerüség ellene szól annak, hogy a társtalan fiatalokat kiszakitsák a család kötelékéből a legkritikusabb serdülő korban, amikor a legnagyobb szüksége volna az otthonra, hogy a serdülő kort természetes megszokott környezetében vészelje át.

A szülő érdeke, hogy valamilyen ellenőrzésre szoktatnák a tanonctartó iparosokat abból a célból, hogy nála a gyermek szakmai és erkölcsi tekintetben megfelelő helyen és környezetben éli át élete olyan napjait, amely napok magatartása, szakmai képességein, egész életén át látszani fognak. A mestert egyedül az a tény, hogy szakmai képesitése van — még nem teszi *egyúttal jó nevelővé is!* Legalább is a szülő részére nem megnyugtató módon. A pedagógiai szempontok az ősi pofonnal való neveléstől, (amely a legjobb esetben a gyermekdajkálással variálódott), a mai kötelező inasi iskolábajárásig már számottevő módon nyulnak bele a tanonc és a mester között kialakult viszonyba.

Nem szabad sem eltúloznunk, sem elhanyagolnunk a fiatal életek egészségügyi szempontjait sem. Az OTI majdnem minden tanoncot megvizsgál a szerződtetési idejében, de azután a gyermek kisiklik az orvos kezeiből és azt csak akút betegsége idején és csak önszántából keresi fel. A szegedi kereskedelmi és iparkamara éppen a legutóbb kérte, hogy az *iskolaorvosi intézményt terjesszék ki a tanonciskolákra is.*

A még jelentkező tanoncok elhelyezkedése is teljesen rapszódikus, az a legjobb esetben a megélhetés szabta korlátok között történik. Csak az utóbbi években ébredt már néhány szülő arra a tudatra, hogy pályaválasztási tanácsadóirodák is működnek már; kezdik mérlegelni az egyes szakmák nyujtotta anyagi és esetleges önállósitási lehetőségeket. Nagy általánosságban azonban rendszerint a tanonc keres magának helyet, — ott ahol éppen talál és ott, ahol neki és szüleinek kényelmesebb. Itt volna helye — végső ideje annak, hogy valami történjen. Egy munkás kiképzése ugyanis hosszú három-négy évig tart és ha már *ma hiányzik a müheiyekből a kis pökhendi inasok segitő keze,* — mi lesz, mi történik akkor, amikor már majd mint segédek hiányoznak, akiknek alkotó kezétől nemcsak a mesterek megélhetése, hanem jóformán és minden túlzás nélkül az ország jóléte és jövendőbeli cipője, ruhája és fürdőkádja függ??

(P.)

MŰVÉSZET

Bágyoni Váró Andor beszámolója Kerecsendi Kiss Márton színmüvéről:

Magyar Gerhart Hauptmann született?

1.

Az első első felvonása olyan forró, olyan lenyügöző és megrázó, hogy ha az első felvonás után kellene bírálatot irni, csak *a legkivételesebb, a legnagyobb sikerről* beszélhetnénk, s arról, hogy a közönség szívét nemcsak megfogta, de szinte természetellenes dobogásba hajtotta *Szabó Imre, Piroska és Lili drámája.*

Szabó Imre, az asztalos az élet legfőbb célját és örömét *a gyermekáldásban* látja. Keservesen sóhajt a gyermek után: de egyben majdnem tehetetlen dühtől robbanó lemondással tudomásul is veszi, hogy hitvese, a drága jó Lidi nem ajándékozhatja meg az élet gyümölcsével. Lidi szegény nem tehet arról, hogy *meddő*. Ugy óhajtja, ő is a gyermeket, mint száraz föld az esőt. Talán nemcsak magáért a gyermekért, hanem azért is, hogy Imre szerelemét meg tudja őrizni.

A kilátástalan reménytelenségben nyilik az ajtó és Piroska lép be az asztalosmühelybe. *Gyermekkel a karján.* Lidi először elküldené, de azután felébred benne az érzés: hátha az „idegen" gyermek mosolya és gügyögése napsugarat hoz a zsákutcába került házasságba.

Piroska Szabó Imre szeretője volt valamikor, s a gyermek, kivel anyja a műhelybe tért: *az övé.* Izgalmas drámai helyzet — félelmetes feszültség üli meg a színpadot és a nézőteret. Sajnos — mint a magyar darabok esetében annyiszor —, a kirobbanóan jó és drámaian lüktető első felvonás után *Kerecsendi Kiss Márton* nem tudja úgy továbbvezetni a drámát, mint azt a kezdet kezdetén remélhettük volna tőle.

Két asszony szereti Imrét. Ő is két asszonyt szeret. Legalábbis megvallja ezt az érzést *mindkettőnek.* Közben azonban mégis Piroskához pártol és Lidit hidegvérrel meg is tudná ölni. Végül pedig visszafordul törvénypecsételte párjához: *a vér szavát* ebben az esetben — de csak erkölcsi törvény és nem drámai szempont szerint elfogadhatóan — *elnyomja a törvény ereje.* Pedig a bibliát sürün emlegető szinműben halljuk *a kidőlt száraz fa* példabeszédét is: az a fa kivágatik és a tüzre vettetik. Miért emlegetik a tüzrevettetést, *ha végül mégis a meddő nemzőé az élet győzelme?*

2.

Kerecsendi Kiss Mártonnak, az uj irónak nagy-nagy erényei vannak. Az első felvonás után le mertem volna irni róla: *magyar Gerhart Hauptmann született „Az első" bemutatóján.* Ha most kérdőjelet teszek ehhez a megállapításhoz, annak a második, de főként a *harmadik felvonás* az oka. Az ő tehetség vagy nem tudott megbirkózni a reá és témájára nehezedő súlyos drámai feladatokkal, vagy pedig a túlzott dramaturgiai beavatkozás és okoskodás a talán *ösztönsen jó utról* ferde helyzetek és félmegoldások felé vitte.

Amilyen megrázóan mesteri a kétasszonyos ház tragédiájának kirobbantása a Piroska iránt komoly vonzalmat érző Balagh Istvánon keresztül, ismételjük: olyan valószínütlen és minden erkölcsisége mellett erkölcsi szempontból is elképzelhetetlen, hogy *a termékeny Piroskának* távoznia kell az életből, mert győz a meddő asszony. *A termékeny nőt halálraítélik, a meddőt életre.* Ez az igazságszolgáltatás engem nem nyugtatott meg, ugyanugy, mint ahogyan Szabó Imre két asszony között ingadozó érzelmeit is *világosabban* kellett volna körvonalazni; igy például: az egyiket *szenvedélyesen* szereti, a másikat szeretettel. Valószinü, hogy a közönségnek is ugyanez lesz a véleménye, ha nem is kihangsúlyozottan, hiszen a nézőt talán maradéktalanul magával ragadják az *érzelmi kitörések*, a hatásos drámai helyzetek és a könnyzacskókra alaposan ható szép érzelmességek. Igy azután, ha a nem nagyon sokat töprengő közönség szemével nézzük a drámát: *sikert kell jósolnunk*, viharos sikert, amely ugy fog zengeni és mennydörögni, mint a második felvonás végén a hirtelen kitört viharban az ég. Ha azonban ezt a hasonlatot használjuk, a könnyü hibákat illetően maga a szinpadtechnikai is majdnem, hogy *jelképes figyelmeztetést* hozzá a maga részéről a cseprőbb hibákhoz; már dörgött az ég, villámok cikáztak és zuhogott az eső, de a napot jelző fényszórót még mindig nem oltotta el a fölvilágositó ur.

3.

Az *Uj Magyar Szinház* a szó szoros értelmében „apait-anyait" beleadott *Az első* előadásába. Nagyszerü diszlet és kifogástalan előadás. Egyedül az amúgy is sántító és a három közül talán a leggyengébb harmadik felvonásnál jutott eszünkbe: nem akarták-e megtakarítani a *második diszletet* azzal, hogy a haldokló Piroskát a műhelybe állított ágyba fektették? Maga az asztalosmunka a cselekmény és a beszéd miatt amugyis jelentős kárt vall a különben *erősen natuaralista darabban* — a diszletet megtakarító kényszermegoldás kelvéért azután a műhely a harmadik felvonásban teljesen megszünik, pedig alapjábanvéve lehetetlen, hogy a haldoklás meglehetősen hosszu napjai alatt az asztalos kézbe ne vegye gyaluját. Szegény Piroskának végeredményben kegarsót is kellene ácsolni. Erre a hibára utalva emlékeztetünk éppen a nagy naturalisták többször is előforduló drámai mozzanatára: *a halál már a küszöbön áll, de az iparos dolgozik*, mert hiszen az élet folyamatossága követeli tőle a kétkezi munkát.

Ha majd egykor ezzel *a gyermekáldás propagandáját felbecsülhetetlenül szolgáló darabbal* elmennek vidékre, de különösen *az egykés vidékekre* — ez olyan gondolat, amit államilag sem ártana támogatni —, re felejtkezzenek el arról, hogy ne csak *gyermekőfelségét* dicsőítsék, hanem a munkának is adják meg a maga valószerüségét.

A számos *hauptmanni hatás*, sőt majdnem utalás sorában kis dolgokban is jellegzetesen tünik ki a legnagyobb német naturalista termékeny és értékes befolyása. Özvegy Balogh, aki maga mos és főz három gyermekére — szivesen emelgeti azt az edénykét, amelyen kisfia ül, s amikor átjön az asztaloshoz, hogy gyalut kérjen tőle kölcsön, igy indokolja: „Hintát építettem a kicsinyeknek, oszt legyalulnám a deszkát, hogy szálka ne menjen a kicsi ülepükbe..."

4.

A színlap a szereplők közül sorrendben elsőnek *Bulla Elmát* emliti. Bulla játsza a boldog áldásba esett leányanyát, a négy polgárit végzett módos parasztleányt, akinek vastagnyakú apja annakidején kereken kikosarazta a széllelbélelt asztalosleányt. Maga a szerep igen passzív: Piroska úgyszólván semmiről sem tehet, ami vele és körülötte történik. Nem tehet arról, hogy Szabó Imre és Balogh István ölre megy érte, s arról sem tehet, hogy Szabó Imréné kizavarja őt a viharba, ahol halálrafázik. Bulla Elma úgy adja Piroskát, ahogyan Kerecsendi Kiss Márton megirta. Halkan és fojtottan játsza a leányanya rokonszenves és mégis hálátlan szerepét, de a nagy drámai tehetség — mégpedig a leheletfinom beszéd *dusei* formáját választva — feltartóztathatatlanul tör ki belőle a haldoklási jelenetben. Gyönyörüen mondja a Szentírás örök szavait *ez a kálvinista Hannele*, akinek mennybemenetele csak a könnyes elérzékenyülés szemszögéből nézve indokolt.

Dayka Margit szinte emberfeletti feladatra vállalkozott Lidi, a meddő asszony szerepének eljátszásával. Nagy színésznő, ezt mindig tudtuk róla. Igazán naggyá azonban most nőtt szemünkben: a meddő asszony néha bizony meddő alakját nemcsak a csillagokig vitte, hanem igazában a *földön* is tudja járatni. Ha nem adtak elég mondanivalót a szájába, beszélt a szemével és a lelkével, s azzal, amije a legnagyobb és legcsodálatosabb: *a szivével.*

Páger Antal Szabó Imréje — az iró akarta így — inkább *bölcselkedő falusi tanitó*, mint nyers és műhelyszagú asztalos. Szabó Imrének csak a *foglalkozása* asztalos, az érzésvilága és kifejezésmódja semmiesetre sem az. Ez a hiba azonban Páger majdnem határtalan müvészi fegyelmezettsége és *emberi ereje* következtében úgyszólván teljesen elenyészik. Páger felülemelkedett a szerepen, de a színészi helyzetek hálás és olcsó kiaknázásán is: ember volt a javából, olyan ember, akinek nagyságát nem a színpad légköre teremti meg, *hanem maga az élet.*

Az első előadásának nagy színészi meglepetése a sánta Baloghot játszó *Juhász József.* Ha kissé öregíteni tudná a világháborús, nagyvezetős rokkant figuráját: tökéletes lenne. Csupa derü, csupa életkedv, csupa önfeledtség, de nem hivalkodó büszkeség ez az ember: soha nem feledjük el Juhásznak egy-egy mozdulatát, egy-egy szavát, s azt a mosolyát, amellyel a már halott leányanya ágyánál áll, még mindig boldog jövőről álmodó gyermeki derülátással.

A falu bolondját játszó *Bánhidy László* egy gyermekangyalkának szánt szárnnyal próbál repülni, s lezuhan a szalmakazal tetejéről. Ez a lüke alak — a bolondok szerepeltetése már szinte rossz kabala az Uj Magyarban — *jelképe* a színmű egynémely csetlésének és botlásának: szárnya van már az esetlennek, *de szárnyalni nem tud!*

Különben a szereplők általában igen jók. Talán csak *Pataki Miklós* nagyolta el némileg a falusi doktor szerepét. *A legszebb nemzetiszinházi estékre emlékeztető előadás elsősorban, legeslegelsősorban a rendező Páger Antal* érdeme. Ha *Az első* sikersorozata hosszú ideig nem engedi majd Págert más szereplésre, legalább *rendezést vállaljon*, s nagyon kérjük: lehetőleg filmrendezést. Nagyot használna vele annyit ostorozott gyártásunknak.

A tökéletes diszletet *ifj. Básthy István* tervezte.

5.

S végül két apró hibára hivjuk fel Págernek, a rendezőnek a figyelmét.

1. A krumplit kapáló Piroska (Bulla Elma) talán mégse járjon olyan gyönyörüen ondolált hajjal, mintha a Váci-utca legjobb fodrászánál örökhullámozták volna fürtjeit.

2. A sánta Balogh a második felvonásban cigarettáért szalasztja az inasgyereket.

— Milyet hozzak? — kérdi a fiúcska.

— Olyat, amilyen te vagy: *leventét.*

A leventére hiába várunk a felvonás végéig, — a fiúcska nem jön vissza. Ugylátszik, a mai nehéz időkben *nem kapott leventét*, vagy pedig sorba kell állnia a trafik előtt, úgy, hogy nem érhet vissza a felvonás végére...

BARNA látszer-specialista szemüvege 25 év óta márka. Andrássy-út 26. (Opera mellett.)

SZINHÁZ—MOZIMUSOR

Operaház (2): A Magyar Művelődés Házában: Bohémélet; este (6): Tell Vilmos. (B. sz.)

Nemzeti Szinház (½3): Tacskó; (½7): Örökmozgó. (Bsz.)

Nemzeti Kamara Szinház: Minden este ½7 órakor és vas. d. u. 3-kor: Tartuffe.

Magyar Müvelődés Háza (2): Bohémélet. (V. 3.) 2. előadás; este (½7): Az EMSzO ünnepi estje.

Vigszinház (3): Fekete Péter; (½7): Két boldog hét (V. bérlet.).

Pesti Szinház: Egész héten minden este 6 órakor, vasárnap délután ½3 órakor: Warrenné mestersége.

Uj Magyar Szinház (3): Az első; (½7): Az első. (A. bérlet).

Andrássy Szinház: Minden este (½7) és vas. d. u. (3): Josephine.

Fővárosi Operettszinház: Minden este 6-kor, vas. és ünnep ½3-kor is: Egy boldog pesti nyár.

Madách Szinház: Minden este 6 órakor, vasárnap délelőtt 11 órakor: Hamlet.

Vidám Szinház: Minden este és vasárnap délután is: Ballépés jobbra (¼4, ½7).

Revüpalota: Minden este és csüt., szomb., vas. d. u: Revüexpress. (¼4, ½7).

Erzsébetvárosi Szinház: Egy nap a világ. (H.: ½5, 7. Vas.: ½3, ½5, 7).

Józsefvárosi Szinház: Mária főhadnagy. (H.: ½5, 7. Vas.: ½3, ½5, 7).

Kisfaludy Szinház: Sárga liliom. (H. ½5, 7. Vas.: ½3, ½5, 7).

Kamara Varieté: Minden nap szerda kivételével ½7, csüt., szomb. ¼4, vas. 2, ½5, 7: Lipi és Lupi.

Nemzeti Bábszinjáték (½4): Mesejáték; (½7): Panoptikum.

BEMUTATÓ FILMSZINHÁZAK:

Átrium (T.: 153-034. 154-024.) H.: ½4, ½6, ½8. Sz., V. és Ü. ½2-kor is: **Kerek Ferko** (Jávor, Csortos).

Corvin: T.: 138-988, 339-584.) Mindennap: 3, 5, ½8. **Kerek Ferkó.** (Jávor, Csortos). — **Magyar- és UFA-hiradók.**

Deák (T.: 121-343, 125-952). H.: ½2, ¼4, ½6, ½8. Vas. 11-kor is: **Sziámi macska.** 11-ik premier hét. (Szeleczky, Hajmássy, Bilicsi).

Fórum (T.: 189-707.) H.: ¼4, ½6, ½8. V. és Ü. 11-kor is: **Éjjeli zene.**

Kaszinó (185-329, 383-102) H.: ¼4, ½6, ½8, Sz ½2. V. és Ü. d. e. 11-kor is: **Botrány.** — (Das Bad auf der Tenne) szinesfilm. (Heli Finkenzeller, Willi Dohn.).

Korzó (T.: 18-28-18.) H.: ¼4, ½6, ½8. Sz. ½2, ¼4, ½6, ½8. V. és Ü. d. e. 11, d. u. ½4, ½6, ½8. **Gróf Monte Christo.** I. rész: If-vár foglya. (Francia-film).

Nemzeti Apolló (T.: 222-002.) H.: ½4, ½6, ½8. Sz. ½2. V. és Ü. 11 és ½2-kor is: **Aranypáva.** 2-ik hétre prolongálva. — **Magyar hiradó.**

Omnia (T.: 130-125.) Előad. kezd.: ½4, ½6, ½8. Szomb. ½2. Vas. 11, ½2-kor is: **Zenélő malom.**

Rádius: (T.: 122-098, 120-564.) H.: ½4, ½6, ½8. Sz.: ½2. V. és Ü. d. e. 11-kor is: **Kerek Ferkó.** (Jávor, Egry Mária). — **Elsasi útiképek (színes film).** — **Hiradó.** — 2-ik hétre prol.

Scala (T.: 11-44-11.) H.: ¼4, ½6, ½8. Szomb., V. és Ü. ½2-kor is: **Zenélő malom.** (Szeleczky, Szilassy). — **Tavaszi álom** (Sárdy). — **Magyar hiradó.**

Szittya (City) (T.: 111-140.) Előad. kezd.: ¼4, ½6, ½8. V. ½2-kor is: **Aranypáva.**

Uránia: T.: 146-046.) H.: 3, 5, ½8. V. és Ü. 11-kor is: **Kerek Ferkó.** (Jávor, Csortos).

UTÁNJÁTSZÓ FILMSZINHÁZAK:

Barlang (422-722). ½2, ¼4, ½6, ½8. Első mérsékelt. **Álomkeringő** 4-ik hétre prolongálva. — Vas. d. e. 11-kor matiné: **Kadettszerelem.**

Beleznay-Studió (225-276.) Előad. kezd.: 10, ½12, ½2, ¼4, ½6, ½8. **Asszony a katedrán.** Prol. **5-ik hétre.**

Capitol (T.: 134-337.) Kivételes előadások kezdete mindennap: 11, 2, ½5, 7. **Münchhausen.**

Csaba—Savoy (T.: 146-040.) H.: ¼4, ½6, ½8. Sz., V. ½2-kor is: **Külvárosi őrszoba.** — Vas. d. e. 11-kor matiné: **Leányintézet hősei.**

Duna-Lloyd (T.: 111-994.) H.: ½4, ½6, ½8. V és Ü. ½2-kor is: **Külvárosi őrszoba.**

Kamara (T.: 423-901.) Előad. kezl.: ½12, ½2, ½4, ½6, ½8. **Megálmodtalak.** (Muráti Lili).

Mesevár (Elit) (T.: 114-502.) H.: ½4, ½6, ½8. Vas. ½2-kor is: **Varieté csillagai.**

Pátria (T.: 145-673.) H.: 10, ¾12, ½2, ½4, ½6, ½8. Vas. 11, ½2, ½4, ½6, ½8. **Régi szép idők.** 2-ik hétre prol. — **Zoro, Huru.**

Pest—Palace (T.: 221-222.) Előad. kezd.: ½12, ½2, ½4, ½6, ½8. **Magyar kivánsághangverseny.**

TISZTI KÁSZINÓ

Figyelem! Előadások kezdete: ¼5, ¾7. Nov. 16-án: **Fények az éjszakában.** 18. és 21-én: **Münchhausen.** (Rendkivüli kezdés: 4, ½7): — 23-án: **Komédiások.** 25. és 28-án: **Ragaszkodom a szerelemhez.**

Ujbuda-Simplon (T.: 268-999.) H.: ½4, ½6, ½8. Sz. ½2. V. és Ü. 11 és ½2-kor is: **Külvárosi őrszoba.** — 14-én: 11 órakor: **Istenek kedvence** (A Vöröskereszt javára).

TOVÁBBJÁTSZÓ FILMSZINHÁZAK:

Adria-Admiral (T.: 338-707.) H.: ¼4, ½6, ½8. V. és Ü. 11 és ½2-kor is: **Lezárt ajkak.**

Alkotás (T.: 355-374.) H.: ½4, ½6, ½8. Sz. ½2. V. és Ü. 11 és ½2-kor is: **Művész szerelme.**

Budai Apolló (T.: 351-500). H.: ½4, ½6, ½8. Vas. 11, ½2-kor is: **A pék felesége.** — Vas. d. e 11-kor matiné: **Mindenki gyanús.**

Glória. (427-521). H.: ¼4, ½6, ½8. V. és Ü. ½2-kor is: **Czaja.** — **Premier UFA-hiradó.**

Körönd-Orient (T.: 114-926.) H.: 3, 5, 7. V. és Ü. 1-kor is: **Katyi.** — **Hiradó.** — Vas. d. e. 11-kor matiné. — Hétfőtől: **Beáta és az ördög.** — **Hiradó.**

Kultur (T.: 188-120) H.: ½4, ½6, ½8. V. és Ü. ½2-kor is: **Isten rabjai.**

Otthon (T.: 146-447.) H.: ¼4, ½6, ½8. Vas. ½2 és 11-kor is: **Szerelmi láz.**

Ősbuda (T.: 363-165). H.: ¼4, ½6, ½8. V. ½2-kor is: **A bor.** — Hétfőtől: **Viharos éjszaka.**

Petőfi-Odeon (T.: 428-478.) H.: ½4, ½6, ½8. V. és Ü. ½2-kor is: **Szerelmi láz.**

Tinódi-Tivoli (T.: 225-602.) H.: ¼4, ½6, ½8. — Szombat ½2-kor, vasárnap 11, ½2-kor is: **Szerelmi láz.**

Tisza—Eldorádó (T.: 133-171.) H.: ½4, ½6, ½8. V. és Ü. ½2-kor is: **Hajsza a tengeren.**

Toldi-Rialtó (T.: 224-443.) Előad. kezd.: 10, ¾12, ½2, ¼4, ½6, ½8. V. és Ü. 11, 1, 3, 5, és ½8. **Lezárt ajkak.**

Turán (T.: 120-003.) Előad. kezd.: 11, ½2, ½4, ½6, ½8. **Szabadság vagy halál.**

Ugocsa—Astra (T.: 134-422.) H.: ¼44, ½6, ½8. Sz, ½2-kor is: **Isten rabjai.** — Vas. d. e. 11-kor: **Isten rabjai.**

Zuglói (T.: 297-093.) Előad. kezd.: ½2, ¼4, ½6, ½8. V. és Ü. ½12-kor is: **Szerelmi láz.**

Belvárosi Hiradófilmszinház: (Tel.: 181-244.) **Tavaszi álom** (Sárdy János énekes filmje). — **Külföldi filmművészek.** — **Magyarok a Kaukázusban.** — **Magyar- és UFA-hiradók.** — Folytatólagos egyórás előadások 10—21 óráig.

Hiradó Filmszinház (Erzsébet-krt. 13. T.: 222-499.) **Tavaszi álom** (Sárdy János énekes filmje). — **Magyarok a Kaukázusban.** — **UFA-Magazin.** — **Magyar és UFA-hiradók.** — Folytatólagos egyórás előadások 9—21 óráig.

Bástly István
Esti Kurír 1938 ápr. 29

NÓRA LEÁNYAI

Székely Julia első drámáját ma mutatja be a Kamaraszinház

Nóra leányai Ibsen, Nemzeti

Székely Julia Ibsen Nóráját a mai lányok anyjaként állítja drámai problémáinak középpontjába. Minden lány Nóra sorsát járja — mondja az irónő — s ennek bizonyitására fölvonultatja az egész ibseni gondolatkomplexumot, szinte drámai breviariumot ad Ibsenből. Az uj szindarab egyik hőse például, az alorvos azonos *Brand* alakjával. Az alorvos sorsában a «mindent, vagy semmit» dráma ismétlődik meg. A másik, Nóra, a mérnöknő nemcsak ősi névrokona, hanem a solnessi figurák sorsát foglalja magában. «Mindenki elpusztul, aki erején felül tör az elérhetetlen felé. Csak az menekül, aki idejében tud megállani s nem erőlteti az elérhetetlen magasságu torony megépitését.» A harmadik hős az orvosnő a peer-gynti gondolat és sors osztályosa. A romantika, komédiába zuhanó testtelensége öli meg. A negyedik hős, a látszólag csélcsap, nem gondolkodó, életösztönére hallgató kis nő pedig az egységes ibseni gondolat hordozója: «A siker az élet és az eszme egybehangolásából fakad.»

És mert ez a negyedik hős az egyetlen, aki gond és szenvedés nélkül ér a sikerig, a dráma tanulsága az volna, hogy a nő ne törekedjék önállóságra, mert a nő mindig Nóra és egyben Éva lánya marad.

Székely Julia sokat foglalkozhatott Ibsennel, sokat tanult tőle s ha még kiegésziti tanulmányait az ibseni szinpad törvényeinek területén, bizonyára fog még hatásában egységesebb darabbal jelentkezni. De a *Nóra leányai-t* igy is nagy szeretettel kell fogadni, mert nagy igéretet jelentő, komoly, érdekes, tehetséges, becsületes munka.

Az előadás egyik nagy érdekessége *Bajor* Gizi első szinpadi rendezése. Tul a müvészi gondosságon, szaktudáson és a játék fegyelmén, valami bübájos női izlés, asszonyi finomság ömlik szét a szinpadon (amelyet *Básthy* István zsenialitása egyenesen monumentálissá varázsolt). *Bajor* Gizi ezen a téren is az élre ugrott.

A másik érték a szinház fiataljainak pompás munkája.

Szörényi Éva Nórája gazdag drámai alakitás. A müvésznő hangjának csengése, elhalkulása és kitörése maradandó visszhangot kelt a néző lelkében. *Szeleczky* Zita kedves, üde és meglepően jó. *Gobbi* Hilda elfojtott tüze megragadja a nézőt. *Ungváry* László *Brand* figurája nagyon érdekes. Végül, de nem utolsónak, *Uray* Tivadar — az egyetlen „öreg" érdemel teljes elismerést, akinek érett és öntudatos alakitása a nagy drámák feszültségét sugározza.

Baross Mihály.

Amikor azonban a [illegible] emeltek fegyvereiket, megingott és feláldozó palesztinai diákleány volt.

A FÉNY ÉS HANG *propagandája* A VÁSÁRVÁROSBAN

A ligeti vásárváros ma reggelre teljes zászlódiszbe öltözött — *minden készen várja a holnapi ünnepélyes megnyitást,* amikor a magyar ipar és kereskedelem évről évre mind impozán-

különböző nemzetet szimbolizáló lobogó leng a szélben. Ez a zászlóerdő és a torony négy oldalán egymásután következő államok nevei azt bizonyítják, hogy *Magyarország száz külföldi állammal áll kapcsolatban kereske-*

Bástly István

diszlettervező

lárd élett

Filmlexikon

42. l.

Castiglione H. —

Székely S.: Filmlexi-

kon. Bp. é. n.

zé számítottak. Itt
iposan, hogy az
iultsága mellett is
tendei kondicio-
iu nyomdájában
akcidens-szedő;
l faktor. Közben
a Schlesinger és
Garai nyomdájá-
nak, majd pedig
álló művezetője.
ünnepeltünk. De
n való áldozatról
nyomdászcsalád
an, a Gutenberg-
zzászólásai s régi
ak is munkatársa
lói között is. Külö-
dik a nyolcvanas
dőről-esztendőre
etők Egyesületé-
ban foglal helyet

EMLÉKEZTETŐ

Bástby István

Az Est 1938. nov. 20.

II.

„VIGYÁZAT, MÁZOLVA!"

A Terézkörúti Színpad előadása

Irta: René Fauchois. Vígjáték három felvonásban. Fordította: Góth Sándor. Rendező: Tarján György.

Személyek:

Gadarin dr. Góth Sándor, Helén, a felesége Kökény Ilona, Zelma, Marie, leányai Dán Etelka és Náray Teri, Bouquet Léon Gellért Endre, Cotillard festő Peti Sándor, Grepeaux, műkritikus Vértes Lajos, Cachet, műkereskedő Gárdonyi Lajos, Ágnes Gombaszögi Ella.

Díszlettervező: Básthy István.

René *Fauchois* mesteri színpadi és irodalmi érzékkel megírt darabja, amelyet annakidején a Nemzeti Színház játszott, már klasszikus színjátéknak számít. A vidéki nyárspolgári familiának az igazi művészettel szemben érzett lenézése, a zseninek halála után való áradozó ünneplése, a műkereskedő-hiénák garázdálkodása életismerettel és humorral töltik meg a színpadot.

Fauchois valamennyi jelenete a humornak, a kárörömnek, a tiszta szerelemnek és az örök művészetnek elemeiből áll. Mindenki lenézte életében a piktort, csak Ágnes, a cseléd volt jó hozzá. Ágnes tisztessége, jólelkűsége, egyszerűsége és naivitása

az életében felreismert nagy művész hátrahagyott képeiben kapja meg jutalmát: három ragyogóan megkomponált felvonásban.

Gombaszögi Ella játssza a darab legszebb szerepét, a jámbor mindenest, aki az emlékeinek él. Mennyi élethűség, milyen sok szív, szín és változat van ebben a kitűnő alakításban. Tehetségének egészen új oldaláról mutatja meg a színművésznőt. *Góth* mint nyárspolgár orvos, elsőrangú. Különösen azokban a jelenetekben, amelyekben a szórakozottságát, a kapzsiságát és kétségbeesését mutatja meg ennek a vidéki alaknak. *Dán* Etelka és *Kökény* Ilona igazán mulatságosak, de a humoros *Peti* Sándor, a képspekuláns *Gárdonyi* és a tekintély képviselője *Vértes* Lajos is erősségei az előadásnak. A fiatalság és szerelem *Náray* Teri és *Gellért* Endre személyében testesül meg. *Góth* fordítása hibátlan. Tiszta szándék és elismerésre méltó törekvés ennek a remek darabnak az előadása.

Kristóf Károly

LUCA

Nincs nekem tiszta a lelkiismeretem, az ma éjjel lidércről álmodik. A szemfájósoknak holnap Lucához kell fohászkodniok gyógyulásért. Amilyen lesz a holnaptól számított tizenkét nap időjárása, olyan lesz az újesztendő tizenkét hónapja. Holnap kell hozzálátni a lucaszék készítéséhez, vízhordta fából, tizenhárom darabból, tizenhárom napi munkával. Holnap kell megkezdeni a Luca-búza csiráztatását, holnap kell a Luca-kereket és a Luca-kalendáriumot csinálni. Holnap kell... Már fejeltek. Nem tudom tovább. Pedig még sok mindent kell csinálni holnap, hogy boldog legyen az életünk. Így mondja a néphit. A babona.

Szamárság az egész? Lehet. Valószínű. Mondjuk: bizonyos. A kultúrembernek ez az álláspontja és ezért üldözi, irtja tűzzel-vassal a babonát. Nem eredménytelenül. A babonák fogynak. Gyerekkoromban sokkal több volt. És jobban hitték. Jobban hittük. Ma már szégyen hinni. Akkor szégyen volt nem hinni. Jól van így? A kultúrember azt mondja: persze, hogy jól!

Nem vitázom. Összeférhetetlen lenne. Csak eltünődöm.

Az ember, ha csalódik a valóságban, a képzelet színes világába menekül. A babonához. Vigaszért. És a babonák sokszor csodálatosan meg tudnak vigasztalni. Megmagyarázzák az érthetetlent. Hogy miért történt így vagy úgy. Néha meg kellene őrülni, ha nem találnánk magyarázatot. És lám: az igazi babonás ember bölcs nyugalommal mindig belebékül a sorsba. Mindent megért. Mindenre talál indokolást. Egy jó babonát. Amely néha az életet menti meg, ha a lélek már nagyon keserű.

Attól tartok, ha tőlem függne, én — nem irtanám ki mindet. A jó babonákat, a vigasztalni tudókat meghagynám. Orvosságnak. Hiszen ezekben a naiv, népi képzelgésekben és pepecselésekben olyan kevés a bűn. És olyan sok a lélek, a kedvesség, a romantika. A falusi életben mennyivel kevesebb lenne a báj, a harmatos hamvasság és mennyivel több lenne a mogorva ridegség, ha egyszer — nem lennének többé babonák.

De lesznek. A falun mindig lesznek. Mert a vigasztaló babona olyan, mint a pusztán a szárnyék, a nádból, kákából lazán összetákolt fedezék: tudjuk, hogy nem sokat ér, de mégis megvéd egy kicsit a vihartól.

Persze, babona helyett mindig kereshelné az ember a vigasztalást a hitben. Igaz. Az iskola csak a tudatlan észen segíthet, de a tudatlan ösztönön soha. Az ösztön javíthatatlan. Örök és gyarló. Mert emberek vagyunk. És ezért maradunk egy kicsit mindannyian, mindig babonások.

Megírtam ezt a cikket. Ugy ösztönösen. És most már igazán nem tudom: nem lidércről álmodok-e én is éjjel, Szent Luca titokzatos éjszakáján. **(sima)**

Nagy almavásár a csepeli piacon

A kiskereskedelem most fedezi karácsonyi szükségleteit, a bőséges készlet folytán almában nem volt drágulás.

A konyhakerti termékek piacán az árak nagyban így alakultak: nyári rózsaburgonya 24.60, Gülbaba 24.05, őszirózsa 23, Ella 20.40, étkezési Krüger 17.75, étkezési Woltmann 18.80 pengő mázsánként. Vöröshagyma 26.80, fokhagyma 58.01—74.83, fejeskáposzta 16, kelkáposzta 24, kalarábé súlyra 24.40, saláta fej 20—40, tisztított karfiol 150—220, levélzettel mérve 70—120, főzeléktök 36—60, sütőtök 30—60, tisztított paraj 90—150, sóska 140—200, sárgarépa súlyra 19—22, petrezselyem súlyra 32—38, csiperkegomba 600—840 fillér.

A gyümölcspiacon a nemesalma 120—320, közönséges 80—170, körte 140—350, héjas dió 450—470, hazai gesztenye 180—350, olasz citrom 18—30 fillér.

A baromfipiacon az árak nagyban így alakultak: *Élőpiac:* tyúk 400, csirke 460, ruca 470, lúd 490, pulyka 420 fillér kg-ként. *Vágottpiac:* tyúk 420, csirke 500—535, ruca 480—488, lúd 500—508, pulyka 400—420 fillér kg-ként.

A tojáspiacon a hűtőházi ládaáru 438—446, meszes főzőtojás 418—426, repedt 408—416 fillér kg-ként nagyban.

— **A pápa 25 éves püspöki jubileuma.** *Vatikánvárosból* jelentik: Pénteken tartották meg a Lateránban a bíborosok és a pápai udvar magasrangú személyiségeinek jelenlétében *XII. Pius* pápa huszonötéves püspöki jubileumát.

— **Román illetőségű diákok karácsonyi szabadsága.** A külügyminisztérium az érdekeltek tudomására hozza, hogy mindazon 25 évnél nem idősebb tanulók vagy diákok, akik tanulmányaikat Magyarországon folytatják, családjuk, illetve szüleik Romániában vannak, utazási okmányt kaphatnak, hogy karácsonyi szünidejüket (egy hónap) családjuk körében tölthessék. E célból tanintézetüktől igazolványt kell kérniök, mely bizonyítja, hogy tanulmányaikat a kérdéses tanintézetben folytatják és hogy családjuk, illetve szüleik Romániában laknak. Az igazolványban feltüntetendő a helység neve, amelyben családjuk, illetve szüleik laknak. Ezt az igazolványt a lakhelyük szerint illetékes rendőrhatóságnál, illetve főszolgabírói hivatalnál két fényképpel együtt kell átadniok, mely hatóság az érdekelteknek a legrövidebb időn belül a román követség vízumával ellátott utazási okmányt fogja kiszolgáltatni.

— **Gyászrovat.** Báró *Thierry* Ferenc nyugállományú cs. és kir. sorhajókapitány december 10.-én Budapesten rövid betegség után elhúnyt. Temetése december 14.-én délután 3 órakor lesz a Kerepesi-úti melletti temető halottasházából. Az elhúnytban báró *Thierry* Heribert követségi tanácsos édesatyját gyászolja.

Dr. *Hadházy* Zsigmond, Hajdu vármegye törvényhatóságának örökös tagja, Hajduhadház és Hajdusámson községek díszpolgára, számos egyházi és polgári tisztség viselője néhányheti szenvedés után december 11.-én Debrecenben elhúnyt. December 13.-án, vasárnap délelőtt ½11 órakor temetik.

RÁDIÓT?
nagy választékban, részletre is.
MAULIS-tól
RÁDAY-UTCA 11
Telefon: 186-203.

Zobel HARISNYA csak
TERÉZ-KÖRÚT 34

SI RUHA sportmellény loden- ballon- és viharkabát
Márton és Szász
Bálvány-utca 3. Címre ügyelni.

1860 óta
Külföldi világmárkák
KOZMA KALAP
„Ő" neki... nyakkendő házikabát pizsama, köntös selyemsál, gyapjúsál
Kész- és mérték-fehérneműek
Károly-körút 3
(A régi helyen)

Évtizedek óta megbízható szaküzlet
LIBÁL és MÄRZ Teréz-körút Nyugatinál **54**

UJ ÉS HASZNÁLT VILLANY- ÉS TÁSKA-
GRAMOFONOK
OLCSÓN **RYTMUSNÁL**
Arany János-utca 18. Telefon 125-984

MAROKKO
pálcikatársasjáték
a legideálisabb szórakozást nyujt
Kapható: játék- és papírkereskedésben.

MEGBIZHATÓ SZŰCS
vitéz **KÉRY GYULA**
IX., RÁDAY-UTCA 14
BUNDÁK SZŐRMÉK

Legszebb ajándék:
RÁDIÓ
elektró-gramofón és csillár
Vegye: **KÁRPÁTI**-nál
József-körút 34. Telefon: 141-778.

KARÁCSONYRA
legszebb ajándék a **VIRÁG**
Nagy választék, olcsó árak
„DÁHLIA" József-krt **25.** T 135-468

Ajándékozzon célszerűt

BIHARI harisnya fehérnemű kötött áru kesztyű
Üllői-út 41. Ferenc-krt sarok.

Nemes porcellánt
Ékszert
Karórát
ajándékozzon
„Ajándékbolt"-ból
Károly-körút **21.**

TRICIKLIJÉT
gumipótlónkkal, garanciával, 3 q teherbírásra felszereljük. Rugalmas, tartós. Scheyer József Iván kft. Bp., Erzsébet-krt. 24. T.: 222-460.

Mária Terézia kovácsolt vas biedermeier
bútf. és modern **csillárok** nagy választékban
BÜGYI csillárszalon, VI., Teréz-körút 17. T.: 121-847.

1½ óráig önműködően játszó
lemezcserélő gramofon
Kemény, Szondy-utca 9, udvarban. Telefon: 112-268.

Fest*Tóth Lajos*tisztít
csak V., József nádor-tér 9.

Világhirű **ólomkristály**
a legszebb értékes ajándék-dísztárgy olcsón.
Damjanich-utca 54. sz., I. emelet 6.

VILLANYKÁLYHÁK
Márkás porcellán **állólámpák** szép **csillárok** olcsón
PICK Ráday-utca **12.** sz.

Uj és használt férfiruhák eladása, vétele.
Zálogtárgyért egyenruháért, fehérneműért legtöbbet fizet
Grün ruhaüzlet, Népszínház-utca 20. Tel.: 342-957.

Gyermek biliárd komoly kivitelben **P 110**
FRIED kávéházi berendező, Király-utca 44. Telefon: 224-804

„ANTIKART" rt.
IV., Pilvax-köz (Városház-u. 14. sarokházban)
Nagy választék régiségek vitrintárgyak és perzsaszőnyegekben

Tökéletes szabású **BUNDÁK** nercek rókák **PILÁT** szűcsnél Ferenc-krt **32** II. em.

SZINHÁZ ÉS FILM

A filharmonikusok III. estje Kodály ünnepléssel

A sorozatos *Kodály-ünnepségek* kapcsán nagymultú intézményünk, a *Filharmóniai Társaság* is ki akarván venni részét a jubileumi évből, III. bérleti hangversenyét csaknem teljes egészében *Kodálynak* szentelte, *Liszt-* és *Kodály*-műveket tűzve műsorára.

Bevezetőül *Liszt* »Dante szimfóniá«-ja hangzott föl *Dohnányi* vezényletével a *Székesfővárosi Énekkar* közreműködésével a zárórészben. Elvétett programbeosztásban szünet után következett az *Esz-dur* zongoraverseny *Anda* Géza szólójával. Ritkán hallhatjuk *Liszt* bravúrművének ilyen szépen sikerült tolmácsolását! A máris márkás névvel rendelkező, alig huszonkétéves zongorista mint a leghivatottabb Liszt-interpretátor tűnik fel. Választékos technikai eleganciája nem a szalonok parfőmlevegőjében hibásan értelmezett, raffinált elfátyolozottsággal csilingelő rapszódiás Liszt-világot adja, hanem az erőtől duzzadó, legféktelenebb pillanataiban is a szépségösszhangra vigyázó, harmonikusan kiegyensúlyozott költőzseni világát, egyszóval Liszt legbelső énjének sajátos művészetét. Tolmácsolásához megértőbb zenekarvezetőt a vezénylő *Dohnányi* Ernőnél kívánni sem lehetett volna!

Ünnepi befejezésként a jubiláló *Kodály* Zoltán jelent meg a karmesteri emelvényen, hogy a Magyar Zsoltár méltó testvéralkotását, magyar Istenfélésünk hitvallását, a *Te Deumot* vezényelje. Csodálatos és felemelő érzés így közvetlenül Liszt után hallani *Kodály Te Deumát!* Akaratlanul is érezzük, hogy amíg *Liszt* zsenijének *Berlioz* és *Wagner* világához kellett menekülnie egy Dante-, vagy Faust-szimfónia megteremtéséhez, addig *Kodály* a magyar pusztaságnak indult neki, hogy megkeresse a magyar föld mérhetetlen gazdag zenei kincsét és megalkossa a soha mások muzsikájához nem hasonlítható egy *egész* népnek *egész* életét tükröző fohászát.

Egész Európát megrázta ez a »Nyugat«-nak felmutatott új hang, amely kizárólagosan tud feleletet adni magyar sorsunkra, de ugyanakkor modern, európai, klasszikus muzsika. Ime egy Kodálynak kellett jönnie, hogy ne érezzük többé zenei testvértelenségünket, különállásunkat, hogy általa a magyar muzsika odaszámíthatta magát zenei kulturáltság terén a *Palestrinák* és *Betthovenek* nemzetéhez!

A szólórészeket *Warga* Livia, *Baselides* Mária, *Rösler* Endre és *Koréh* Endre énekelték. Valószínűleg a hibás színpadi elhelyezésnek tulajdonítható, hogy a *Székesfővárosi Énekkar* erőtlenül, bágyadtan hatott!

Vágó József

EGY NAP A VILÁG

Az Andrássy Színház mai bemutatója

V a s z a r y János »mai történet«-e egy légoltalmi óvóhelyen kezdődik, ahol összegyül riadó alatt a budai bérvilla lakossága. Nyugdíjas házaspár, megszeppent szobalány, nagyszájú házmester, hisztérikus úriasszony, pizsamás garcon-fiú »unokahugával« és egy fiatal lány, zeneakadémiai hallgató, aki önkéntes ápolónői szolgálatot teljesít egy hadikórházban. A szürke betonpince, a robbanások és lövések hangja félreérthetetlenül jelzi, hogy V a s z a r y János ezúttal komolyhangú és a legszorosabb aktualitással napjainkhoz csatlakozó történetként indítja el háromfelvonásos új színpadi művét.

Ha mégis kétségünk lenne a műfaj hovatartozandósága felől, eloszlatja azokat az első felvonásban sűrűn felbukkanó vezércikk-szólam, amellyel az ápolónő kioktatja a pincébe téredt szmókingos szalonspicces és féktelenül jókedvű fiatalembert a külső és belső front kötelességeiről, mindaddig, míg ki nem derül, hogy az utcai ismeretlen reggel érkezett a frontról és menyasszonyával készül találkozni egy mulatóban. A hangulat most már a fiatalember felé fordul, aki másnap este visszatér az ápolónőhöz, elmondja, hogy menyasszonya időközben másba szeretett, önként jelentkezett és lemondva szabadságáról, visszatér a frontra. A lány úgy érzi, hogy beteggel áll szemközt, vigasztalja és megnyugtatja, vacsorázni megy vele, aztán együtt töltenek egy éjszakát és a fiú elutazik.

A harmadik felvonásban az óvóhelyi ismerős halott. Egy apró tulaezüst óra ketyeg a leány kezében, az utolsó emlék, amely a férfira emlékezteti, aki jött és örökre elment. Van a lánynak egy higgadt, csendes, úri jóbarátja, egy orvos, aki szeretné feleségül venni és akinek megvallja a kalandot, amely örök nyomot hagyott a lelkében. Az orvos elviszi az Operába, utána vacsorázni mennek, majd betérnek a mulatóba, ahol azt az éjszakát elkezdték. Ott ül a halottnak vélt katona, goromba cinizmussal elsiklik a lány könnyes emlékei felett, aki halálos sérelemmel a szívében elrohan. A férfi is fizet, távozni akar s amikor a lány visszatér retiküljéért, ott találja két mankóra támaszkodva.

Ez a harmadik felvonás az igazi, feszült és masszív dráma, amelyért a hibás egyensúllyal elosztott, nyúlós és kissé érdektelen két első felvonás íródott. Ha az óvóhelyen lejátszódó első felvonást és a második felvonás két képét szorosabbra venné a szerző, másként alakulna a darab és a történet.

V a s z a r y Jánost, az írót V a s z a r y János, a kitűnő érzékű rendező támogatta és segített feloldani a darab első részében található néhány görcsöt. Segítségére volt ebben a kitűnő szereplőgárda. M u r á t i Lili ezúttal nem fulár-bélésű pesti ipar-konteszt játszik, hanem képességeihez illő drámai szerepet. M u r á t i természetes otthonossággal ölti magára ennek az elhivatott s a szolgálaton túlmenő, szívszerinti áldozatot vállaló modern leánynak testi és lelki jellemvonásait. Megindító őszinteséggel, igazi könnyekbe burkolózva, egyszerűen, leszűkítve robbanékony mozgását, játszotta el Máriát, aki csaknem elbukott és mégis sikerült átütni azt a falat, amelyet szerelme elé egy férfi sérült büszkesége emelt. P á g e r Antal játssza a szabadságos páncélos tisztet, azzal az elbűvölő közvetlenséggel, amely legnagyobb színészi erénye. Az első felvonás spicces »dilinós« jókedvében elragadóan kedves, azután komor, megrázó emberi színekkel festi a sérült lélek csapkodását, amely nincs tekintettel a gyengédségre, szeretetre vagy asszonyi jóságra, akár egy ketrecbe zárt tigris időszaki vadsága, úgy tombol benne a sértett férfigőg tornádója.

A két ragyogó főszereplő mellett néhány élesen exponált arcél bontakozik ki az előadásból. Igy B i l i c s i Tivadar doktora szeliden, jóságosan és a szerelmes férfi ernyedt önérzetével; V a s z a r y Piroska szürke, pletykás főbérlőnője, M a k l á r y János torz kerámia színekkel ékeskedő tudálékos házmestere, T a h y Anna Mária Pesten tenyésztett előkelő sianiolmadara, H a j n a l György izgulékony öreg nyugdíjasa, T u r á n i Endre hebegő gáláns kamasza, M e g g y e s y Erzsi, J á r a y Teri, V i l b á n y i János, D i n n y é s i Juliska és R o m v á r y Gertrud. Kis szerepében is feltűnt egy jómozgású, könnyed, természetes és elegáns fiatal színész, K o z m a Andor. A díszletek ifjabb B á s t h y István bemutatkozását jelenti. A tehetséges utód a nagyhírű apa után. Igen szép de F r i e s Károly kis dala, amely után a darab a címét kapta, E g y n a p a v i l á g...

Baróti Géza

A második TÁBORI SZÍNHÁZ a frontra indul

Beszámoltunk már az első Tábori Színházról, amely vitéz T o l n a y Andor vezetésével már a fronton működik. Vitéz T o l n a y Andor tegnap Budapestre érkezett, hogy megszervezze a második Tábori Színházat, a fronton küzdő honvédalakulataink szórakoztatására. A második Tábori Színház primadonnája D a y k a Margit lesz, komikusa pedig a kolozsvári T o m p a Pufi. A második Tábori Színházban főként artisták kapnak szerződést, akik edzett emberek lévén könnyebben bírják a szigorú téli időjárást. Az első Tábori Színházat — mint T o l n a y Andor elmondotta — határtalan lelkesedéssel fogadták a fronton.

Lehár Ferenc befejezte a Garabonciást

Bécs, december 12. *L e h á r ischli otthonában befejezte a G a r a b o n c i á s című opera partituráját, amely januárban kerül bemutatásra a budapesti Operában. L e h á r Ferenc nyilatkozott új operájáról az egyik bécsi lapnak és kijelentette, hogy szívügye az új dalmű, melynek előadása elé a legnagyobb bizalommal tekint.*

— Magyarul komponáltam a G a r a b o n c i á s t, — mondotta a mester — azon a nyelven, amelyen gyermekkorom óta beszélek.

Egy szív megáll

Az új Karády-film

Karácsony előtt kerül bemutatásra a Cserépy produkció nagyvonalúnak ígérkező új filmje, az *Egy szív* megáll, amelyet *Bónyi* Adorján regényéből *Babay* József és *Kalmár* László írt filmre. A film női főszereplője a magyar filmek I. számú kedvence, *Karády* Katalin, férfi szereplői: *Nagy* István, *Uray* Tivadar, *Lehotay* Árpád, *Pethes* Ferenc, *Halmay* Tibor és *Makláry* Zoltán.

A KOMÉDIA ORFEUM »Panoráma« című nagysikerű revűje a nyár folyamán olaszországi turnéra megy. Az erre vonatkozó szerződést egy milánói művészügynökség budapesti képviselőjével a napokban írták alá. Türk Berta és Feleki Kamill tud olaszul, a többi szereplő pedig szorgalmasan tanul.

A színházak mai, holnapi és jövőheti műsora

OPERA. Szombat: Álomjáték, Székelyfonó, Coppélia (D. 7., 6). Vasárnap d. e.: Bánk bán (Bérletszünet, 11); este: Szöktetés a szerályból (Művelődés Házában, 6). Hétfő: Nincs előadás. Kedd: Trubadur (F. 7., 6). Szerda: Fidélio (E. 7.. 6). — NEMZETI. Szombat: süt a nap (Bérletszünet, ½7). Vasárnap d. u.: A roninok kincse (2); este: A kassai polgárok (VIII., 6). Hétfő (K.), kedd (X.): A kassai polgárok (6). Szerda (XI.), csütörtök (XII.), péntek (N.), szombat (Bérletszünet), vasárnap este (Bérletszünet): A kassai polgárok. Vasárnap délután: Felség (3 és 6). — KAMARA. Minden este és vasárnap d. u.: A bolond Ásvayné (½3, ½7). — MŰVELŐDÉS HÁZA. Szombat: A leventeifjúság karácsonya (5). Vasárnap d. e.: Így élni jó, Filmmatiné (11); d. u.: Marnitz hangversenydélután (½3); este: Szöktetés a szerályból (az Opera vendégjátéka, 6). Hétfő: Páncélos honvédek műsoros estje (½6). Kedd, szerda, csütörtök: Sasfiók (Ifjúsági előadás, 2). Péntek: Nincs előadás. — Szombat: Honvéd kívánsághangverseny (5). Vasárnap d. e.: Levente karácsonyi ünnepség (½10); d. u.: Francia operahangverseny (½3); este: Az Erdélyi Nőszövetség előadása (½7). — VIG. Szombat, vasárnap este: Az utód. Vasárnap d. u.: Esküvő (3, ½7). Hétfő, szerda, péntek, szombat d. u. és este, vasárnap este: Az utód. Kedd, csütörtök és vasárnap d. u.: Esküvő (3, ½7). — PESTI. Minden este, szombat és vasárnap d. u.: Nők harca (3, ½7). — UJ MAGYAR. Szombat, vasárnap d. u. és este: Idegen asszony. Hétfő és kedd: Nincs előadás. Szerda: Páris (Főpróba). Csütörtöktől kezdve minden este és vasárnap d. u.: Páris (3, ½7). — MADÁCH. Minden este és vasárnap d. u.: Képzelt beteg (3, ½7). — FŐVÁROSI OPERETT. Minden este és vasárnap d. u.: Mária főhadnagy. Szombat, jövő vasárnap d. u.: Latyi Matyi (½3, 6). — ANDRÁSSY. Minden este és vasárnap d. u.: Egy nap a világ (3, ½7). — VIDÁM SZINHÁZ. Minden este és vasárnap d. u.: Patyolatkisasszony (3, ½7). — ROYAL REVÜSZINHÁZ. Minden este, csütörtök, szombat, vasárnap d. e. és d. u.: Siec R. T. (½4, ½7). — KOMÉDIA. Minden este, szerda, szombat és vasárnap d. u.: Panoráma (½4, ½7). — KAMARA VARIETÉ. Minden este, csütörtök, szombat, vasárnap d. e. és d. u.: Találós csók (11, ½4, ½7). — BÁBSZINJÁTÉK. Minden este: Az ügyvéd és a férje. Csütörtök, szombat és vasárnap d. u.: Terülj, terülj, asztalkám! (½4, ½7). — ERZSÉBETVÁROSI. Minden nap: Boronkay-lányok. — JÓZSEFVÁROSI. Minden nap: Vén diófa. — KISFALUDY. Minden nap: Csárdáskirálynő (az utóbbi három színház kezdési ideje hétköznap: ¾5, ¼8; vasárnap: ¾3, 5, ¼8).

Uj Magyar Színház

December 17-től **FEDÁK SÁRI** felléptével

PÁRIS

Játék 3 felvonásban, 5 képben. Irta: ***Fedák Sári.***

Főszereplők: ***Perényi László, Szilágyi Szabó Eszter, Hajmássy Miklós, Harsányi Rezső, Pelsőczy Irén, Sugár Lajos, Zilahy Pál, Halassy Mariska, Alszegi Lajos,*** nagyváradi ***Juhász János, Simon Marcsa, Bartos Ernő, Orbán Viola.***

Jegyelővétel a színház pénztáránál

A mozik műsora

Rövidítések: Sz = Szombat V Ü = Vasárnap és ünnepnap M = Matiné

ADRIA—ADMIRÁL (353—707): **Gúnyvacsora.** (¼4 ¼6 ¼8: V Ü 11 és ¼2-kor is.) — **ALKOTÁS** (355—374): **Régi nyár.** (¼4 ¼6 ¼8; Sz ¼2-kor is; V Ü 11 és ¼2-kor is.) — **ANDRÁSSY** (124—127): **Pinocchio.** (½4 ½6 ½8; V Ü 11 és ½2-kor is.) — **ATRIUM** (154—024): **Keresztúton.** (½4 ½6 ½8; V Ü ½2-kor is.) — **BARLANG—BROADWAY** (422—722): **Gentryfészek.** ½2 ½4 ½6 ½8.) — **BAROSS—BODOGRAF** (149—510): **Varieté.** (½4 ½6 ½8; vasárnap és ünnepnap 1 3 ½5 5 ½7 7.) — **BELVÁROSI** (384—563): **Fehér orgonák.** (½4 ½5 ½6 ½7 ½8: V Ü ½2 órakor is.) — **BELVÁROSI HIRADÓ** (181—244): **Tessék jegyet váltani. Rókavadászat az Alpesekben** (sportfilm). **Ibériai félsziget** (rajzos híradó). **Magyar és Ufa híradók. Szines trükkfilm.** (Folytatólagos egyórás előadások 10 órától 21 óráig.) — **BETHLEN—HOLLYWOOD** (225—003): **Egy csók az élet.** (¼4 ¼6 ¼8: szombat vasárnap, ünnepnap ¼2-kor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Láthatatlan ember.** — **BUDAI APOLLÓ** (351—500): **Régi nyár.** (½4 ½6 ½8: vasárnap és ünnepnapon ½2 órakor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Ember a látha áron.** — **CAPITOL** (134—337): **Csókolj meg.** (½2 3 5 7: vasárnap és ünnepnap 11 órakor is.) — **CORVIN** (138—988, 339—584): Prolongálva! **Styx kapitány leszámol** (¾3 5 ¼8: Sz V Ü 1 órakor is.) — **CSABA—SAVOY** (146—040): **Bűnös vagyok.** (½4 ½6 ½8 órakor: Sz V Ü ½2 órakor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Az ifjú Edison.** — **DAMJANICH** (425—644): **Pinocchio.** (¼4 ¼6 ¼8: V Ü 11 és ¼2-kor is.) — **DEÁK—DÉCSI** (121—343, 125—952): **A kútásó leánya.** (½2 ¼4 ½6 ¼8.) — **DUNA—LLOYD** (111—994): **Egy csók az élet.** (½4 ½6 ½8: V Ü ½2-kor is.) — **ERZSÉBET—VESTA** (222—401) Harmadik hétre prolongálva! **La Conga.** (11 1 3 5 ¼8.) — **FÓRUM** (189—707): **Férfihűség.** (3 5 ¼8; V Ü 11 órakor is.) — **GLÓRIA** (427—521): **Kár volt hazudni.** (½4 ½6 ½8: vasárnap és ünnepnapon ½2 órakor is.) — **HIRADÓ FILMSZINHÁZ** (222—499): **Tessék jegyet váltani. Rókavadászat az Alpesekben** (sportfilm). **Ibériai félsziget** (rajzos híradó). **Magyar és Ufa híradók. Szines trükkfilm.** (Folytatólagos egyórás előadások 9 órától 21 óráig.) — **IPOLY** (292—626): **Egy éjszaka Erdélyben.** (½4 ½6 ½8 órakor: szombat, vasárnap, ünnepnap ½2 órakor is.) Vasárnap délelőtt 11-kor: **Zivatar Kemenespusztán.** — **JÓZSEFVÁROSI** (131—316): **Az asszony, az orvos és a harmadik.** (½4 ½6 ½8; Sz V Ü ½2-kor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Tiszavirág.** — **KAMARA** (423—901): Harmadik hétre prolongálva! **A harmincadik.** (11 ½2 ½4 ½6 ½8.) — **KORZÓ** (182—818): **A nap hőse.** (½4 ½6 ½8: V Ü 11-kor is.) — **MESEVÁR—ELIT** (114—502): **Bűnös vagyok.** (½4 ½6 ½8: V Ü ½2 órakor is.) — **NEMZETI (ROYAL) APOLLÓ** (222—002): Második hétre prolongálva! **Egy asszony visszanéz.** (3 5 7; Sz 1 órakor is; V Ü 11 és 1 órakor is.) — **NYUGAT** (121—022): **Boldogság komédiája.** (¼4 ¼6 ¼8; Sz ¼2-kor is; V Ü 11 és ¼2-kor is.) — **OMNIA** (130—125). Prolongálva! **Üzenet a Volgapartról.** (½4 ½6 ½8; Sz ½2-kor: V Ü 11 és ½2-kor is.) — **OTTHON** (146—447): **Fehér orgonák.** (¼4 ¼6 ¼8: vasárnap és ünnepnap ½2 órakor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Süt a nap.** — **PÁTRIA** (145—673): **Negyediziglen** (10—1-ig folytatólagos: ½2 ¼4 ½6 ½8.) — **PEST—PALACE** (221—222): **Alkalom.** (11 ½2 ½4 ½6 ½8.) — **PETŐFI—ODEON** (428—478): **Rémület az alvilágban.** (½4 ½6 ½8: V Ü ½2-kor is.) — **RÁDIUS** (122—098, 120—564): **Igazi férfiak.** (¼4 ¼6 ¼8: Sz ½2 ¼4 ¼6 ¼8: V Ü 11 ¼4 ¼6 ¼8.) — **RÁKÓCZI—PHÖNIX** (426—326): **Meghalok érted.** (11 1 3 5 ¼8.) — **SCALA** (114—411): **Keresztúton.** (½4 ½6 ½8: Sz V Ü ½2 órakor is.) — **SZÉKELY—OLYMPIA** (226—425): **Az asszony, az orvos és a harmadik.** (11 ½2 ½4 ½6 ½8.) — **SZITTYA—CITY** (111—140): **Egy asszony visszanéz.** (½4 ½6 ½8; Sz V Ü ½2-kor is.) — **TINÓDI—TIVOLI** (225—602): **A boldogság komédiája.** (¼2 ¼4 ¼6 ¼8: V Ü 11-kor is.) — **TOLDI—RIALTÓ** (224—443): **Magdolna.** (10 ¾12 ½2 ¼4 ¼6 ¼8.) — **TURÁN** (120—003): **Gúnyvacsora.** (11 ¼2 ¼4 ¼6 ¼8.) — **URÁNIA** (146—046): **Viharos éjszaka.** (3 5 ¼8; Sz V Ü 1 órakor is.)

Turay Ida és Kiss Manyi
mint kalauznők
Tessék jegyet váltani
BELVÁROSI és KÖRÚTI HIRADÓBAN

Végre

a hamisított levél is szerephez jutott a diplomáciában. Németország ellenségei — úgy látszik — éjjel-nappal azon törik fejüket, hogyan eszeljenek ki valami új trükköt, mellyel árthatnak nekik. A legújabb: a hamisított levél... Belmonte-eset néven vonult be a diplomácia történetébe ez a vakmerő hamisítás, amely iskolapéldája annak, milyen csalásokkal, körmönfontsággal, erőszakkal és más csalárd eszközökkel fáradoznak Németország ellenségei azon, hogy a birodalom viszonyát más államokkal megrontsák. A legújabb cél az, hogy a délamerikai államokat idegenítsék el Németországtól. Erre volt jó a Belmonte-eset is.

A kis Boliviának soha eszébe sem jutott volna, hogy vakmerő lépésre ragadtassa el magát a Németbirodalom követével szemben. Németország és Bolivia kapcsolatai a legutóbbi időkig barátságosak voltak, de a washingtoni Fehér Házban természetesen nem nézték ezt jó szemmel. Roosevelt ismert németellenes politikája egyetlen alkalmat sem hagy kihasználatlanul, hogy Németországnak ártson. Napnál világosabb, hogy a Németbirodalom északamerikai ellenségei eszelték ki a levélhamisítás ragyogó ötletét: Belmonte őrnagy, Bolivia berlini katonai attaséja volt az a személy, akit arra próbáltak felhasználni, hogy ellentétet szítsanak a Németbirodalom és a délamerikai államok között. Miért épp ő? Nem is fontos. A diplomácia, amely nem válogatós eszközeiben, azt szemeli ki sötét terveinek megvalósítása érdekében, aki épp kéznél van. Bizonyára neveket dobtak be egy jenki kalapba és találomra épp — Belmonte nevét húzták ki belőle. Így készült el a Belmonte-levél, melyről épp csak Belmonte nem tudott. Ezzel a hamis levéllel igyekeztek kompromittálni a Németbirodalom boliviai követét és így találtak ürügyet kiutasítására. Belmonte cáfol: ilyen levelet soha életében nem írt. A trükk csütörtököt mondott, de az igazi célt mégis sikerült elérni: Bolivia és Németország barátságos viszonyának megmérgezését.

A Belmonte-eset egy letűnőben lévő korszak sötét diplomáciájának emlékeit idézi. Ez az a »diplomáciai művészet«, amely sohasem válogatós az eszközökben s már oly temérdek sok bajt és igazságtalanságot zúdított a világra. A Belmonte-eset kulisszái mögött a diplomácia boszorkánykonyhájában készült ez a legújabb hamisítás, amely világosan elárulja azokat a módszereket, amelyekkel a győzelmes harcát vívó Németország ellenségei próbálják megakadályozni az új rend kialakulását.

KOPROL KOPROL csokoládés hashajtó 12 fillér

Mit mond a boncolási jegyzőkönyv a Vágó—Ecsedy-drámáról?

Tegnap délután a törvényszéki orvostani intézetben felboncolták a Pilsudski-út 34. számú házban *Vágó* Pál volt nyilasképviselő lakásában lejátszódott családi dráma áldozatának, *Ecsedy-Bálint* Imrének, a Wandergyár 26 éves titkárának holttestét. Az orvosi megállapítás szerint *epemérgezés, máj és veseszúrás és heveny vérvesztés* okozta a fiatalember halálát.

A boncolás eredménye megerősíti a rendőri nyomozás adatait és *Vágó* Pálnak a főkapitányságon tett vallomását, amit egyébként *Ecsedy-Bálint* Imrének halála előtt néhány perccel tett vallomása is alátámaszt.

A rendőrségen Vágóval lejátszatták a Pilsudski-úti villában történteket. Megállapították, hogy Vágó lakásában a másnapi balatoni kirándulásra előkészítve állott a hátizsákja, melléje támasztva tőrösbotja, amit évtizedek óta rendszeresen használt. Több vallomás megerősítette, hogy ez a bot rendszeres használatban volt és néhány évvel ezelőtt *elkopott fáját újra kellett esztergályozni.*

Vágó a fiatalemberrel folytatott beszélgetés folyamán, amikor az közölte vele, hogy őt menyasszonyától már semmiképp sem lehet elszakítani, indulatba jött és Ecsedy-Bálint Imre felé sujtott. A volt képviselő *középtermetű* ember, míg a fiatalember *jóval magasabb volt nála.* Amikor feléje sujtott, Ecsedy-Bálint elkapta és maga felé rántotta a botot, úgyhogy a tokot szerencsétlen módon *lerántotta a törről,* amely így oldalának szegeződött.

A helyzetet egyikük sem ismerte fel a végzetes pillanatban és ahelyett, hogy a tört igyekeztek volna eltávolítani, *egy lépést tettek egymás felé* s a következő pillanatban a veszedelmes fegyver beleszúródott a fiatalember oldalába. A 80 centiméteres pengén *30 centiméter hosszúságban talált a vizsgálat vérnyomokat.*

Az elmondottak lejátszása, illetőleg a ma nyilvánosságra került boncjegyzőkönyv adatai valószínűsítik, hogy a végzetes találkozás ilymódon játszódott le.

MAGYAR BÚCSÚ A SZENT ANNA-TÓNÁL

Bálványosfürdő, július 29

Erdély talán sehol sem ontja oly dúsan természeti kincseit a beteg emberiség gyógyulására, mint *itt, a Bálványos körül.* Háromszék vármegye egyik legnagyobb községébe: *Torjára* sietnek most a szomszédos falvakból; Kézdiszentlélek, Kézdikővár, Ikafalva, Futásfalva, Szárazpatak, Lázárfalva, Kozmás és Bükkszád lakói, áthaladva a Bálványospatak völgyén, Csiszárfürdőn gyülekeznek, hogy résztvegyenek a *Szent Anna-tavi első magyar búcsún.*

Éjjel 2 órakor indult el a kereszt alatt Torjáról a menet, amelyhez csatlakoznak *Bálványosfürdő és a torjasi Büdösbarlang turistái is.* A bálványosfürdői település a báró *Apor*-család nevéhez fűződik, akár csak az 1024 méter mgaas hegytetőn épült, legendás »*Bálványos-vár*«, amelynek csonka tornya és kettős kőfalának romjai most is uralkodnak a vadregényes vidéken. Vele egyvonalban látszik *a torjai Büdönsbarlang fehér homlokzata.* Bejáratánál félkör alakú padon ülnek a gyógyulást kereső csúzos betegek s tréfás felirat rémíti a belépőket: »*Ha szusszansz — meghalsz!*« Valaki mindig kipróbálja, hogy *milyen magasságban alszik el az égő gyufa:* ott már életveszélyes a lélekzetvétel; ezt bizonyítja *a barlang körül lévő majdnem 200 sírhant is.*

A búcsúra gyülekezők egyik része *egy nappal megelőzte a többieket,* hogy megfürödjék Csiszárfürdő gyógyvizében. *Öt medence* ontja itt a szénsavas, kénes, iszapos, vulkanikus eredetű vizet, amelynek *színe majdnem naponta változik.* A legkisebb tócsában is *pezsegve bugyborékol a szénsav.*

Vasárnap hajnalban egybeverődnek a búcsúsok és a sokezres menet *megindul a kereszt alatt a Szent Anna-tó irányában.* Köves, hepehupás utakon, erdei ösvényeken, szerpentineken és patakok ingadozó pallóján át haladunk. *Minden kilométer után megáll a processzió, letérdel, énekel és imádkozik.* A búcsúsok énekétől visszhangoznak a háromszéki hegyek és völgyek, a bükk- és fenyveserdők.

A Szent Anna-tó fenséges magányban várja az érkezőket. Tábori tüzek mellett melegedő *fehérharisnyás székely pásztorok* várják a búcsúsok közeledését jelző *harangszó* felcsendülését és gyermeki naivitással ismételgetik *a kedves legendát a tó kis tündéreiről,* akik meg fogtak szökni, mert a vízikirály elátkozta egyszer a harangokat és nekik nem szabad meghallgatni a harangszót.

Lassan kihúnynak a pásztortüzek, elhalványodnak a csillagok és a hajnali szürkületben *megvillan az első napsugár.* Megérkeznek a búcsúsok, megcsendül a harang és megkezdődik *a kórai mise,* amelyen a hívek itt először adnak hálát *a Székelyföld felszabadulásáért.* Talán még sohasem szárnyalt oly mély áhitattal ima és ének a magasba, mint ezen a búcsún. *Prédikáció, közös imádkozás, kórus hangjai* verik fel az erdélyi tavak tündérkirálynőjének megszokott csendjét.

Az ájtatos ceremóniák után szétoszlanak a hívők: kis bográcsokban, vagy nyársakon *főzik-sütik az ebédet.* Egyesek, akik itt akarják tölteni az éjszakát, *sátrat vernek,* mások — főleg fiatalság — a tavon tutajoznak, csónakáznak. Közben előkerülnek a muzsikáló bandák és felcsendülnek *az ősi székely nóták, mélabús dallamok.* Itt-ott felbúg a *tilinkó* és megszólal a *pásztorfurulya* is. A székely népviseletbe öltözött fiatalság táncraperdül, vígan ropja a csárdást ezen a népies »Anna-bálon«.

Sz. Solymos Bea

Az Országos Magyar Sajtókamara hivatalos közleménye

A m. kir. miniszterelnök úr, mint az Országos Magyar Sajtókamara felügyeleti hatósága a Budapesti Közlöny 1941 július 20-án közzétett 4600—1941. M. E. sz. kormányrendelettel újból szabályozta a napilapok oldalterjedelmét, annak arányában a napilapok árait. A kormányrendelet mind a Budapesten, mind a vidéken megjelenő napilapok oldalterjedelmére, valamint a példányonkénti eladási és előfizetési árára vonatkozólag csoportokat állított fel, megszabván ezzel azt, hogy lapkiadóvállalat által választott csoportbeli oldalterjedelmet és annak árát a lapkiadóvállalat köteles betartani.

Az Országos Magyar Sajtókamara e közlésével megismétli igazgató választmányának a m. kir. miniszterelnök úr, mint felügyeleti hatósága által is jóváhagyott azt a határozatát, hogy minden időszaki sajtótermék csakis a lappéldányon feltüntetett példányonkénti eladási és előfizetési ár ellenében terjeszthető, illetőleg adható el.

Az Országos Magyar Sajtókamara, mint a lapkiadók és ujságírók érdekképviseleti szerve egyöntetű állásfoglalás céljából szükségesnek tartja az ujságolvasó közönséget és a magyar társadalmat tájékoztatni a kormányrendelettel beállott új helyzetről és ezért e közlését valamennyi Budapesten és vidéken megjelenő politikai napilap nevében adja közzé.

A m. kir. miniszterelnök úrnak a napilapok oldalterjedelmét és a napilapok árát szabályozó rendelete 1941 augusztus 1-én lép hatályba.

Budapest, 1941 július 26.

Országos Magyar Sajtókamara

A rendelet értelmében tehát 1941 augusztus 1.-től kezdve lapunk

példányonkénti eladási ára	10 fillér.
előfizetési ára 1 hónapra	2.50 P
3 hónapra	7.30 P

Lapunk augusztus 1.-től kezdve hetenkint ötször 8 oldal, egyszer 10 oldal terjedelemben jelenik meg.

PEST
kiadóhivatala

350 méter hosszú lesz és őszre elkészül a polgári Tisza-híd

Miskolc, július 29

(A Pest tudósítójának telefonjelentése)

Harmine éves mozgalom eredményeképp őszre elkészül a polgári *Tisza*-híd s azt a 9 méter széles *miskolc—debreceni* műúttal együtt átadják a forgalomnak.

A *miskolc—debreceni* új országút valósággal autósztrada lesz. A 9 méter szélességű út *Debrecen—Polgár—Nagycsécs* közötti szakaszait már megépítették. Az egész út betonból van, csupán a híd árterület feletti része készült kisméretű kockakőből. Rövidesen hozzákezdenek a *Nagycsécs—Miskolc* közötti rész kiépítéséhez is.

Most van az ideje-
amikor sok tojás lesz! Aki előrelátó, már most gondol a télre és elrakja a felesleges tojást Garantol-ba mert

Garantol egy évnél tovább konzerválja a tojást
és ami fontos: a tojás bármikor kivehető vagy berakható!

SZINHÁZ ÉS FILM

Értekezlet a kultuszminisztériumban a színháznyitási engedélyekről

Tegnap délután értekezlet volt a kultuszminisztériumban a budapesti színháznyitási engedélyekről. Az értekezlet a kamarai és a városi felterjesztés és véleményezés alapján foglalkozott a budapesti színházigazgatói engedélyekkel. A végső döntés a közeli napokra várható.

Karády Katalin

A halálos tavasz újra műsoron

A magyar filmek közül kétségtelenül Zilahy Lajos Halálos tavasz című filmje aratta a legnagyobb sikert, amelytől Karády Katalin filmkarrierje is számítódik. A nagysikerű magyar filmdráma hosszú külföldi pályafutás után visszatért Budapestre és Jávor Pál, Karády Katalin és Szörényi Éva főszereplésével e héten újra megjelenik Budapesten.

RÁDIÓNAPTÁR

Kedd:

19.20 Verőfény. Lukács Margit verseket és prózát mond.
20.30 Zuhany alatt. Hangfelvétel a pesti nyaralásról.
22.10 Északról délre. Utazás hanglemezen.

MINDENNEK A FÉRJ AZ OKA

Az amerikai film vezette be nálunk azt az újfajta asszonyt és menyasszonyt, akit »probléma-asszony«-nak neveznek. Ez az asszonytípus a mesebeli romantikus nő, aki veszélyes és humoros szerelmi kalandok eljátszására egyaránt kapható. E típust szinte monopólium joggal Myrna *Loy* személyesíti meg legtökéletesebben új filmjében, amelyet *Mindennek a férj az oka* címmel e héten mutat be a *Metro*. Myrna *Loy* partnere a kitűnő komikus-amorózó, Melvyn *Douglas*.

* **Básthy István sikere.** *A beszélő köntös* című *Mikszáth*-film felvételeinél a Film Iroda udvarán felépítették a XVII. századbeli Kecskemét piactéri részletét. A korhű építkezés a hatalmas felvételeket látogató közönség és az építőművészek előtt jelentős sikert hozott a díszletek tervezőjének, *Básthy* Istvánnak, a kitűnő fiatal építészmérnöknek.

Szombathely visszakapja a vitéz Jakabffy-társulatot

Kiss Ferenc személyesen ellenőrzi a vidéki kerületek beosztását

Szombathely, július 29
(A Pest tudósítójától)

A mult hét elején került nyilvánosságra a Színész Kamarának az a javaslata, amelyik új rendszert léptetett életbe a vidéki színikerületek beosztásáról. E beosztás szerint Szombathely elvesztette volna a *Jakabffy*-társulatot, amely alkalmazkodva a sajátos szombathelyi viszonyokhoz, jelentős erkölcsi és anyagi sikereket ért el. Szombathelyt elégedetlenül fogadták a beosztást, amelynek értelmében a város színi kultúráját *Kőszegi* Géza és *Galetta* Ferenc látják el a jövő évben. A város nem a két igazgató ellen jelentette be nyilvánosan is tiltakozását, hanem az ellen, hogy megfosszák Szombathellyel összeforrott színtársulatától. Az új dunántúli beosztás ellen más dunántúli városok is tiltakozást jelentettek be. Tegnap Szombathelyre érkezett *Benkő* Bálint, a Színész Kamara főtisztviselője, aki beható tanácskozásokat folytatott dr. *Mészáros* Hugó polgármesterrel és a színügyi bizottság tagjaival.

— Mindenekelőtt azt jelentem be, — közölte *Benkő* Bálint — hogy a közeljövőben országos vidéki körútján Szombathelyre érkezik *Kiss* Ferenc kamarai elnök, aki előadást tart a MÁV műhely színháztermében s egyben ellenőrző tárgyalásokat folytat a vidéki kerületek beosztását illetően. Ami az új beosztást illeti, még nem végleges, mert a kultuszminisztérium még nem hagyta jóvá. Annyi bizonyos, hogy *Kőszegi* Géza *Ihász* Lajos lemondása folytán az egyik legnagyobb és legjelentősebb kerület igazgatója lesz. A Kamara indokolatlannak tartja a dunántúli városok tiltakozását a két új igazgató személye ellen, mert ők éppen kisebb kerületekben elért számottevő sikereik és megbízhatóságuk révén kerültek megérdemelt magasabb poziciójukba. A Kamara egyébként jól ismeri azt az örvendetes szorosabb kapcsolatot, amely *vitéz Jakabffy* Dezsőt Szombathely közönségéhez fűzte és ezért nem gördít akadályt az elé, hogy az igazgató, amennyiben időbeosztása és munkaterve megengedi, szokásos őszi kéthónapos idényét továbbra is Szombathelyen töltse. *Kiss* Ferenc ebben a tárgyban személyes tárgyalásokat folytat Szombathelyen.

Benkő Bálint szombathelyi tartózkodása alatt beható tárgyalásokat folytatott a színpártoló egyesület feltámasztása érdekében. A tervet dr. *Mészáros* Hugó polgármesterrel az élén, lelkesen támogatja Szombathely társadalma. A világháború előtt a város színházi kultúrájának egész Vas vármegyére kiterjedő vonzóereje volt. A vármegye úri társadalma erkölcsi és anyagi támogatásban jelentős módon részesítette a szombathelyi színészetet, amely e támogatás birtokában egészségesen fejlődött. Szombathely társadalma ma is minden áldozatra kész s amennyiben a színikerület beosztását illető kívánalmait a Kamara belátó módon rendezi, úgy a szombathelyi színpártoló egyesület megalakul és a társulat állandó támogatásán túlmenően hozzájárul az új szombathelyi kőszínház megépítéséhez, amely a vidéki színészet egyik fellegvára lesz.

Rózsahegyi Kálmán — szakállal

Rózsahegyi Kálmán az utóbbi hetekben ismerősei nagy bámulatára dús fekete szakállal jelent meg a nyilvánosság előtt. Kiderült, hogy nem holmi művészszeszélyről van szó, mert *Rózsahegyi* Kálmán a *Cigány* című *Szigligeti*-remekmű filmváltozatának felvételeihez növesztett természetes szakállt.

Az ördög nem alszik műteremben

A filmszakma intenzív érdeklődéssel kisérte *Vaszary* Gábor *Az ördög nem alszik* című vígjátékának kivételes sikerét, amely a Magyar Film Iroda műtermében most filmre kerül. *Bánky* Viktor rendezésében készül az új magyar filmvígjáték *Tolnay* Klárival, *Csortos* Gyulával és *Hajmássy* Miklóssal.

Zimonyi Márta férjhez megy

Zimonyi Márta, a Magyar Színház primadonnája és Szentiványi Béla 1941 augusztus hó 2.-án, szombaton déli 12 órakor tartja esküvőjét a városligeti Jáki kápolnában.

RÁDIÓ

Kedd, július 29.

BUDAPEST I.: 12.00 Himnusz. — 12.10 Rádió szalonzenekara. — 12.40 Hírek. — 13.20 Időjelzés, vízállásjelentés. — 13.30 Melles Béla zenekar. — 14.30 Hírek. — 14.45 Műsorismertetés. — 15.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak. — 15.20 Hegedű zongorakisérettel. — 15.40 Mit főzzünk? — 15.55 Zongoraszámok. — 16.15 Helyszini közvetítés. — 18.45 Időjelzés, hírek. — 17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven. — 17.15 Cigányzene. — 18.00 Felolvasás. — 18.20 Felolvasás hanglemezekkel. — 19.00 Hírek magyar, német és román nyelven. — 19.20 Versek. — 19.50 Szalonötös. — 20.30 Közvetítés a pesti nyaralásról. — 20.55 Waldbauer vonósnégyes. — 21.40 Hírek. — 22.10 Hanglemezek. — 23.00 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. — 23.25 Magyar nóták kétzongorán. — 24.00 Hírek.

KASSA: 12.00 Budapest I.

A holló

Hangjáték Poe életéről

Uray Tivadar

Kivételes irodalmi érdeklődés kíséri azt a hangjátékot, amely még ebben az esztendőben a rádió mikrofonja elé kerül. Egy fiatal magyar író egész estét betöltő hangjátékot írt Allan Edgar *Poeról*, a tragikus életű amerikai költőről, aki a világirodalom egyik legmegrázóbb költeményét írta meg *A holló* című művében. A hangjáték a híres vers címét viseli s főszerepében a költőt valószínűleg *Uray* Tivadar személyesíti meg.

Leslie Howard

Leslie Howard muzsikus portréja

Intermezzo

Az utóbbi években számos kivételes sikert arattak Budapesten olyan filmek, amelyeknek főszerepe egy-egy világhirű művész élete vagy életének epizódja volt. Charles Boyer, Iréne Dunne, Catherine Hepburn és Pierre Blanchar nagysikerű művészfilmje után az új budapesti filmidény Leslie Howard-nak, a világ első Shakespeare-színészének monumentális művészfilmjét mutatja be Intermezzo címmel. Leslie Howard egy hegedűművész rajongó és rajongásra késztető portréját állítja a közönség elé nemes művészettel. Partnere a svéd Ingrid Bergman, akit Hollywoodban az új Garbóként emlegetnek.

Szilassy László

Szilassy Laci Luxoniában

A térképen nehéz volna megtalálni Luxonia fejedelemséget, amelynek régi romantikus falai és alabárdos őrségei mögött zajlik le *Bob herceg* híres szerelmi kalandja. A Hunnia filmgyárban és környékén emelkedik a mesebeli Luxonia, amelynek belső életét a *Bob herceg* filmváltozataként most szalagra vették. Luxonia urát *Szilassy* László játssza, szerelmes hercegnőjét pedig a Kolozsvárról szerződtetett *Kovács* Kató.

A színházak mai műsora

SZIGETI SZABAD SZINPAD: *Három a Kislány* (8). — **ERZSÉBETVÁROSI:** *Becskereki menyecske* (8). — **UJPESTI VÁROSI SZINHÁZ:** *Toldi Miklós* (8). — **BÁBSZINJÁTÉK:** *Baj van a mennyországban* (8). — **MŰSZINKÖR:** *Gyergyói bál* (½6, 8). — **KERT VARIETÉ** (Rákóczi út 15.): *Nyári esték* (½9). — **FÉNYES CIRKUSZ:** *A cirkusz királynői, 1941* (4, 8).

Mozik műsora

Rövidítések: Sz = szombat; V Ü = vasárnap és ünnepnap; M = matiné

ADMIRÁL (353—767): Táparti látomás. (½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½2-kor is.) Vas. d. e. 11-kor: Disco és a Lady. — **ALKOTÁS** (355—374): A szerelem beleszól. (½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½2-kor is.) Vas. d. e. 11-kor: Búvárhajók nyugatra. — **ANDRÁSSY** (124—127): Vihar Ázsia felett. (½4 ½6 ½8 ½10; V Ü 11 2 4 6 8 10.) — **BELVÁROSI** (384-565): Búvárhajók előre. (Jobbterem mindennap 4 6 8 10; balterem V Ü ½5 ½7.) — **BELVÁROSI HIRADÓ FILMSZINHÁZ** (181—244): A Sztalin-vonal áttörése. Hatalmas légicsaták. Szovjet kegyetlenkedések. Harcok a Pejpusz-tónál. Három a kislány. Város a vulkán felett. Rajzos híradó Szovjet-Oroszország fővárosairól. Magyar, Ufa Luce és Fox híradók. (Folytatólagos egyórás előadások 10—24 óráig.) — **BROADWAY** (422—722): Csalódott lányok. (Előadások kezdete: ½4 ½6 ½8 ½10; Sz V Ü ½2 órakor is.) — **BUDAI APOLLÓ** (351—560): Aug. 1.-én nyit a Tokaji aszú-val. — **CASINO** (383—102): Rose Marie. (½6 ½8 ½10; Sz V Ü ½4-kor is.) — **CITY** (111—140): A fehér sejk. (½6 ½8 ½10; Sz V Ü ½4-kor is.) — **CORSO** (182—818): Összáram. (½6 ½8 ½10; Sz V Ü ½4-kor is.) — **CORVIN** (130—564, 138—988): A madridi kóm. (½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½2-kor is.) — **DAMJANICH** (425—644): Búvárhajók nyugatra. (½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½2-kor is.) — **DÉCSI** (121—340, 125—952): Repülő kalózok. (½6 ½8 ½10; Sz V Ü ½4-kor is.) — **GLÓRIA** (427—521): Tatarozás miatt zárva! — **HIRADÓ FILMSZINHÁZ** (222—499): A Sztalin-vonal áttörése. Hatalmas légicsaták. Szovjet kegyetlenkedések. Harcok a Pejpusz-tónál. Fiskordfogás. Három a kislány. Rajzos híradó Szovjet-Oroszország fővárosairól. Magyar, Ufa, Luce és Fox híradók. (Folyt. egyórás előadások 9—24 óráig.) Hűtött nézőtér. — **HOLLYWOOD** (225—003): Broadway szerenád. (Mindennap: ½4 ½6 ½8 ½10.) — **HOMÉROS KERTMOZGÓ** (496—178): Hölgyek előnyben. (Előadások: 5 7 9; V Ü 3 órakor is.) — **IPOLY** (282—626): 13-as ház. (5 ½8 ½10; V Ü ½5 órakor is.) — **JÓZSEFVÁROSI** (134—644): Jud Süss. (½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½2-kor is.) — **KAMARA** (423—801): Modern szimfónia. (11 2 4 6 8 10.) — **KULTUR** (188—120): Zárt tárgyalás. (Előadások kezdete: 5 ½8 ½10; V Ü ½2 ½4 ½6 ½8 ½10.) — **LLOYD** (111—294): Cisco és a Lady. (Előadások kezdete: ½6 ½8 ½10; V Ü ½4-kor is.) — **NYUGAT** (121—022): A fenevadak szigete. (½5 7 ½10; V Ü 2-kor is.) — **ODEON** (422—785): Igen vagy nem? (Folytatólagos előadások: ½5 ½7 ½10; Sz ½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½2-kor is.) — **OLYMPIA** (423—183): Titkos házasság. (4 6 8 10; V Ü 11 2 4 6 8 10.) — **OMNIA** (130—125, 138—071): A fehér sejk. (5 ½8 ½10; V Ü 3 5 ½8 ½10.) — **ORIENT** (114—926): A holnap hajósa. (Folyt. előadások: ½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½2-kor is.) — **PALACE** (221—222): Fiatal őrdögök. (11 2 4 6 8 10.) — **PÁTRIA** (145—673): Eszményi asszony. (4 6 8 10; V Ü 2-kor is.) — **PHÖNIX** (223—242): Acélkaraván. (D. e. 11, d. u. 5 ½8 ½10; Sz V Ü d. e. 11, d. u. 3 5 ½8 ½10.) — **RÁDIUS** (122—093, 120—564): Augusztus 1-ig nyári szünet. — **RIALTO** (224—443): Renoválás miatt zárva. — **ROYAL APOLLO** (222—002): Congo Maisie. (Előadások kezdete: ½6 ½8 ½10; Sz V Ü 4 6 8 10.) — **SAVOY** (146—040): Rácsnélkül börtön. (½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½2 órakor is.) — **SIMPLON** (268—998, 366—999): Július 30.-ig nyári szünet! — **STUDIÓ** (225—276): Eladó birtok. (½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½2 órakor is.) — **TIVOLI** (225—902): Igen vagy nem? (Folyt. előadások: ½4 ½6 ½8 ½10; V Ü ½2-kor is.) — **TURÁN** (130—003): Elnémult harangok. (Előadások kezdete: 11 ½2 4 6 8 10; V Ü 2 4 6 8 10.) Vasárnap d. e. 11-kor: Alvilág vendége. — **URÁNIA** (146—046): Hadjárat Jugoszlávia ellen. (5 ½8 ½10; Sz V Ü ½3-kor is.) — **VESZA** (222—401): Hét szilvafa. (½4 ½6 ½8 ½10; V Ü 2 4 6 8 10.)

KÁROLYI-KERT
MA BEETHOVEN-EST
Károlyi Gyulával. Esz-dur zongoraverseny. **Eroica** szimf. Vez.: **Csillery.**
½7 órakor

Színes Sarok

Legenda

Korán, még az éjszakai munkám előtt végigdöltem a heverőn egy percre s kinyitottam az ablakot. Az esti munka előtt úgy végzem ezt a kurta szertartást, mint egy hindu, aki hajnalban a Gangesben fürdik. Én a nappali mocskot áztatom magamról az esti levegővel, amely szeliden és hidegen beömlik az ablakon, meghenterget s a vérembe szivódik, amit nappal megtömtem füsttel, izgalommal, méreggel és haraggal. Aznap mult el a köd, az égen csak néhány tintaszínű felhő bodorodott, mint valami vad női hajzat a hold ezüst lámpása előtt s alatta a budai kertek párologtak.

Elaludtam s az álom felmérhetetlen kömpölygésében a kisfiam bukkant fel ágyában fekve, amelyet ringatva ragadott messze valamilyen erő. Sebesen úszott s elérhetetlenül, mintha ordas korunk röpítené végzete elé, amelyből nem lehetett semmit sem látni. Ágyába felcsapott valamilyen hullámverés, amely az égig ért s a kisfiam magasra tartotta két kezét, mint aki megadja magát sorsának.

Tehetetlen voltam.

Bénán és mozdulatlanul feküdtem, egy ismeretlen akarat szörnyű rabságában, megfeszülő inakkal, amelyekben annyi erő sem volt, hogy talpralökjenek. A kisfiam pillantása a szivembe szúrt, mint egy kis horog, az utolsó szál, amely még hozzám köti. Mert abban a pillanatban megláttam az arcát s ettől végkép megriadtam. Kicsiny, kerek fején megfeszült a selyem bőr, olyan feszesen, mint valami dobon, szemében s ajkán, amely eddig csak köznapian sírt és nevetett a csecsemők szokása szerint, valami szörnyű, szorongó, hangtalan riadalom gubbadt, az az aggodalom, amely értelmes felnőtt korunkban is ritkán ül a szemünk köré. Mozdulatlan szemgolyókkal meredt a tajtékzó semmibe, amely elragadta őt s egy hangra, egy emberi hangra, amelynek értelmét sem tudhatta még.

A hang, amely zengve és férfiasan betöltött mindent, épp úgy hangzott, mint a többi férfihang a rádióban, amely háborús híreket közöl naponta többször, fegyelmezett hanglejtéssel. Ebben a pillanatban ellankadt az erő, amely foglyulejtett, felkiáltottam s felugrottam. Tiz lépésre tőlem égett egy narancsszín virrasztólámpa s fénye a kisfiú fejére esett. Arcán az a rémület és aggály, amelyet álmomban láttam, ajkán az a durcás sértődöttség s szemében a riadt figyelem. A feleségem épp föléje hajolt s ujjheggyel simogatta a homlokát, attól eddig még a görcsei is elmultak.

A lassú, finom érintés nyomán lassan leolvadt a kisfiam arcáról a verejtékes félelem s az édesanyja sóhajtva felállt.

— Mi történt? — kérdeztem s megtapogattam tarkómat, ahol jeges verejtéket vetett a félelem.

— Felsirt álmában. Fölöttünk megszólalt a rádió, épp a híreket mondta s kissé hangos volt. Megijedt...

— Már elmult, — dadogtam.

— Elmult, — mondta a feleségem, megigazította a kisfiú takaróját s ment a dolga után.

Lassan a szivem is elcsitult. Néztem a kisfiam arcát, az álmában rajta lebegő tiszta mosollyal s a homlokán kuksoló rózsaszín fénnyel, aztán asztalhoz ültem s megírtam neki ezt a cikket. Hadd olvassa tizenöt év mulva, ha kedve tartja, hogy mi történt vele 1943 őszén, amikor háborús híreket mondott egy este a rádió. A boritékra majd ezt irom:

— Legenda első fogalmazásban.

Baróti Géza

Nagyvárad ingyen telket és épületet ad a második műegyetem részére

Nagyvárad, november. Nagyváradra beszökött az ősz és a Kálváriadombról hideg szél süvít végig a »Peceparti Páris« forgalmas utcáin. Reggelenként iskolákba igyekvő diáksapkás lányokkal és fiúkkal, piacra sietö kaskás vidékiekkel és bennszülöttekkel népes a váradi utca. A hivatalokban november 1. óta fütenek már, de csak mérsékelten. Mert kevés a tüzreváló. És bár október vége felé lehült az idő, mégsem fütöttek be a hivatalokban, mert a város polgármestere rendeletben adta ki, hogy füteni csak november 1-től lehet. Az október 30-iki városi közgyülést is fütetlen teremben tartották meg. A városatyák kabátban, felöltőben szavazták meg a tárgysorozat pontjait.

Nagyváradon a tüzelőinség ismeretlen fogalom volt. A város határában nőzödik meg a római és a görögkatolikus püspökség roppant kiterjedésü erdeje. Ezeket az erdőségeket azonban a »bécsi döntés« a túlsó oldalra itélte és igy ma Várad egyik legégetőbb problémája a tüzelőinség megoldása. Az előrelátó dr. *Soós* István polgármester takarékossági rendelkezése talán megoldja majd ezt a nagy tüzelőinséget, melyen enyhiteni fog az is, hogy a város néhány nappal ezelőtt megvásárolta a *berettyószéplaki lignitbányát* és igy lehetővé válik, hogy naponként 5—8 vagon szén is befut majd Nagyváradra...

Nagyvárad azért mégsem csüggedt város. Az emberek bizakodóak és él bennük az elfogyhatatlan optimizmus. Könnyedén veszik az eseményeket és határozottan bíznak egy jobb jövendőben.

Tanácsnoki áthelyezés

A nagyváradi városházán egyébként a legnagyobb eseményként hatott az a belügyminiszteri rendelkezés, mely szerint dr. *Varga* László tanácsnokot »szolgálati érdekből« Miskolcra helyezték. Elhelyezésével kapcsolatban sokféle hir kapott lábra, de ezek merő találgatások maradtak csupán. Helyébe a belügyminiszter egy régi kipróbált váradi városi tisztviselőt nevezett ki, dr. *Fluck* Ferenc személyében. Ő maga törzsökös nagyváradi és példaképe a szorgalmas és melegszivü magyar köztisztviselőnek. Dr. *Varga* László ügykörét dr. *Kazó* Károly tb. tanácsnok vette át, de szó van arról is, hogy az egész ügyosztály tisztviselői karát is felcserélik. Ez nem fog ártani, mert az csak előnyös, ha a tiszviselői kart cserélgetik.

A másik városi szenzáció a *Városi Villamos Vasút* megváltásának ügye. Ezt a problémát dr. *Krüger* Jenő kormánytanácsos, az Ügyvédi Kamara elnöke vetette fel. A nagyváradi Városi Villamos Vasutat a város most »becsértékben« megvásárolhatja és házikezelésbe veheti. Kérdés aztán, hogy ehhez a megfelelő közönt a város meg tudja-e szerezni. A legilletékesebbek azt állitják, meg tudja szerezni, mert a városnak nincs adóssága. Viszont ha megkapja a *Városi Villamos Vasutat*, úgy egy roppant jövedelmező vállalathoz jut a város és végrehajthatja a villamoshálózat olyannyira szükségessé vált kibővítését. Ebben a kérdésben a decembert közgyülés elé pontos terveket kell vinnie a polgármesternek.

A mult évben nagyobb mozgalom indult Nagyváradon abban az irányban is, hogy a 150 éves, de a románok által megszüntetett jogakadémia helyébe valamilyen főiskolához jusson a város. A kultuszminiszter az elmult évi költségvetés tárgyalásakor azt a nyilatkozatot tette, hogy Nagyvárad a jogakadémia helyébe *kétfakultásos műegyetemet kap*. Az *Erdélyi Párt* ezt a miniszteri igéretet egyik programpontjává tette már. Mindezideig nem történt erre vonatkozóan semmi. Most a város közgyülése úgy határozott, hogy *a felállitandó második műegyetem részére ingyen telket ad, felépitteti a műegyetem céljaira szükséges épületet és még annak felszereléséhez is hozzájárul*. Helyesen jellemezte dr. *Medvigy* Ferenc felsőházi tag a városnak ezt a gesztusát, amikor ezt mondta:

Nagyvárad megmutatja...

— Nagyvárad megmutatta a magyar honvédség bevonulásakor, hogy magyar város! Megmutatta *a Szent László hét megrendezésekor*, hogy keresztény város és most a kultúra érdekében tanujelét adta, hogy *áldozatos város is*, mert a magyar kultúra érdekében hatalmas áldozatra is hajlandó... A felállitandó főiskola érdekében egyébként, mint halljuk, a kultusztárca költségvetésének plenáris tárgyalásán Kortsmáros László országgyülési képviselő, az Erdélyi Párt nagyváradi tagozatának elnöke fog hatalmas beszédet mondani.

Egy másik nagyon érdekes nagyváradi kérdés is szóbakerül a költségvetés plenáris ülésének tárgyalásán. Ez pedig az erdélyi öreg ügyvédjelöltek ügye.

A szeptemberben tartott Országos Bírói és Jogász Egyesület nagyváradi konferenciája előtt ugyanis az erdélyi ügyvédjelöltek egy küldöttsége jelent meg az ideérkezett dr. *Radocsay* László igazságügyminiszter előtt. A küldöttség tagjai egy memorandumot nyujtottak át a magyar pecsétőrnek. Ebben elpanaszolták, hogy az erdélyi ügyvédjelöltek közül 13 csak mint ügyvédjelölt tudott a kamarákba bejutni, mert annak ellenére, hogy ugyanolyan képzettséggel rendelkeznek, mint a jelenlegi önálló kamarai tagok nyolcvan százaléka, még ma is csak mint jelöltek vannak bejegyezve és ügyük végleges rendezése még mindig nem történt meg.

Ügyvédkérdés és rádiónap

A küldöttség vezetője, dr. *Gyallay* Mihály erről a következőket mondotta:

— Ma a visszatért keleti és erdélyi országrészeken körülbelül tizenöten vagyunk abban az igen sérelmes helyzetben, hogy a román törvények által is elismert jogainkat véglegesitésünkkel, illetve önállósitásunkkal kapcsolatban még ma sem tudjuk érvényesiteni. A román törvények ugyanis azt irták elő, hogy önálló ügyvéd az lehet, aki 1932 áprilisáig iratkozott be valamely román egyetemre, úgynevezett »licsenc« vizsgát tett és kétévi ügyvédjelölti gyakorlattal rendelkezett. Az ügyvédjelölteknek ezután minden további vizsga nélkül kérvényben kellett kérniök a kamarákba való ügyvédkénti felvételüket. Ezeket a kérelmeket a román kamarák »dékánjai« a román ügyvédjelöltektől átvették, a magyar ügyvédjelöltek ilyenirányú kérelmeit azonban minden esetben megtagadták.

— Vannak olyanok, akiket a mai magyar kamarák úgy vettek fel az ügyvédek névjegyzékébe, hogy azok előbb bizonyitották azt a tényt, hogy habár joguk nyilott erre, a román »kamarai dékánok« őket elutasitották. Ezt a körülményt tanukkal igazolták és ügyükben az OB (»Országos Bizottság«) hozott kedvező döntést. A mi ügyünkben azonban semmi intézkedés még nem történt.

— Amikor ezt az általam vezetett küldöttség nevében az igazságügyminiszter úr szives jóindulatába ajánlottam, igéretet kaptunk arra, hogy a már régebben is benyujtott, többrendbeli kérelmeinket megvizsgálja és tudomásunk van róla, hogy ügyünkben a törvényelőkészitő bizottság rendeletet ad ki. Bizunk a miniszter úr igéretében.

Mint értesülünk, a költségvetés plenáris tárgyalásakor dr. *Patzkó* Elemér országgyülési képviselő szólal fel ebben a tárgyban.

Nagyváradon egyébként nagyban készülnek a nagyváradi rádiónapra. Mint értesülünk, december 12-én a magyar rádió nagyváradi napot rendez. Igen érdekesnek igérkezik *Tabéry* Gézának szereplése, aki »*Ady Endre nyomában*« a nagyváradi költőket szólaltatja meg. Ebben a részben szerepel *Hlatky* Endre főispán is.

Maizner János

Két kiló burgonya

A székesfőváros közélelmezési ügyosztálya közli, hogy a burgonyavásárlási igazolvány november havi 11. számú szelvényére november 14.-től 23.-ig szelvényenkint 2 kilogramm burgonyát kell kiszolgáltatni.

A svéd király gazdag vadászzsákmánya

Stockholm, november 13. (*A Pest tud.*) A svéd király főudvarmestere, szárnysegéde, gróf Claes *Lewenhaupt*, *d'Otrante* herceg, valamint a *Roson* és *Wachmeister* grófok társaságában több nap óta báró *Hamilton* birtokán vadászik. A társaság eddig 83 fácánt ejtett, amelyből több mint 28-at a svéd király lőtt.

— **Elloptak két bundát.** *Nits* Sándor szőrmeárugyártulajdonos jelentette a főkapitányságon hogy pénteken délelőtt egyik szállítókocsijáról egy óvatlan pillanatban ismeretlen tettes leemelt két bundát és eltűnt a zsákmánnyal. A gyár kára 3000 pengő. A bundatolvajt a rendőrség keresi.

— **Háztartási alkalmazottak** részére új főzőtanfolyam kezdődik a Népmüvelési Bizottság rendezésében a VI., Lovag-u. 9. szám alatti polgári leányiskolában. Tandij 10 pengő, anyagmegtérítés nincs. A tanfolyam november 17-től december 22-ig minden szerdán és szombaton délután 5—7 óráig tart. A növendékek megtanulják a gázkészülékek helyes kezelését és a polgári konyha korszerű ételeinek ízletes elkészitését.

SZINHÁZ ÉS FILM

A Sajtókamara hivatalos közleménye az Egyed-ügyben

Az Országos Magyar Sajtókamara igazgató választmánya foglalkozott azzal a határozattal, amelyet a magánszínházak igazgatói a Film, Színház, Irodalom című hetilap ellen hoztak és amelyhez a filmszakma érdekképviselete is csatlakozott. Tekintet nélkül a színigazgatók által inkriminált közlemények tartalmára, a Sajtókamara, mint a magyr Sajtó egyedül illetékes érdekképviseleti szerve, szükségesnek tartja kifejezni azt az elvi álláspontját, hogy a sajtóorgánumokkal, illetőleg szerkesztőikkel szemben felmerült ellentétek vagy viták esetében a sajtó szabad működésének bármely tényező által való korlátozását helyteleníti és így az ügy fórumának csak a magyar királyi bíróságot, vagy az Országos Magyar Sajtókamara fegyelmi bíróságát ismerheti el. Tekintettel arra, hogy Egyed Zoltán sajtókamrai tagnak a színigazgatók részéről inkriminált cikkei a Sajtókamara által képviselt újságírói etikai szempontokból méltán kifogásolhatóknak látszanak, a Sajtókamara igazgatóválasztmánya Egyed Zoltán ellen a fegyelmi eljárást megelőző felügyeleti vizsgálat lefolytatását elrendelte.

MÜNCHHAUSENNÉ MESTERSÉGE

Bemutató a Kamara Varietében

A Kamara Varieté most mutatta be új műsorát, a »Münchhausenné mestersége« című aktuális paródiarevüt. A kis színház ezúttal ugyancsak kitett magáért, mert az eddiginél is ötletesebb és mulatságosabb műsorral kedveskedett a könnyű szórakozásra vágyó közönségnek. A gondűző derü jegyében a legidőszerűbb paródiát találta fel és különösen Budapest színházi világát és színházi életét vetítette elénk. A Kamara Varieté szabadalmazott görbe tükrében láttuk nagy színházaink műsorát, a színfalak mögött lejátszódó időszerű színházi csetepatét és mindazt, ami a mai színházi közönséget foglalkoztatja. A nagyszabású műsor szolgálatába új erőket állítottak be, akik közül a vérpezsdítő Raffay Blanka, a pompás humorú Dán Klári, a kis szerepében is kitűnő Kollár Lívia aratják nagyon sok tapsot. A törzsgárdából a dicsőség oroszlánrésze Kővary Gyulát és Kökény Ilonát illeti, nélkülük már el sem képzelhető az osztatlan siker. Nagyon tetszett még Kardos Magda két tánca, Koltay Sanyi harmonikaszáma, a 3 pesti Ritz, Annara és Darmarow akrobatikus táncospár produkciója, Perényi József megszokott kabinetfigurája és v. Molnár Iván játéka. Az új műsor az előjelek szerint minden előbbjét meghaladó korhatárt fog elérni a népszerű kis körúti színházban. **(M—ssy)**

Budinszky Sándor kitüntetése

A kormányzó úr a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter előterjesztésére megengedte, hogy Budinszky Sándornak, a magyar rádió helyszíni közvetítési osztálya helyettes vezetőjének értékes és eredményes munkásságáért elismerését tudtul adják.

AZ ELSŐ

Főpróba az Új Magyar Színházban

A színház baljós emlékű dramaturgiai tévedései után merész javító kísérletre vállakozott, hogy helyreállítsa megtépázott persztiz-ét s új írót avatott szerzővé, akinek irodalmi priusza tiszteletreméltó tehetséget igazol, színpadi érintetlensége azonban a diletantizmus újabb tényerésével fenyegetett. Aggodalmunk azonban korai volt. *Kerecsendi-Kiss* Márton »műszakilag« sem maradt le az alkotó technikában fölényesen jártas szerzők mögött, mondanivalója pedig éberen aktuális és komoly súlyú anélkül, hogy a kezdők menedékét, a dagályos vezérszikket igenybevenné.

Az első — a gyermek és a meddő házasság drámája. Azt a sivatagi aszályt példázza, amelyben a gyermektelen házasság gyökerei elfonnyadnak. Hőse falusi asztalos, aki béressorból emelkedett önálló iparossá, de így is kiverték a nagygazda portájáról, ahol komoly szándékkal udvarolt. Gyermek utáni vágyában megnősült, de boldogtalan. Feleségе meddő s e lelki borultalban toppan be száműzött sommásként a nagygazda lánya — a gyerekkel.

A szerelmes asszony odakönyörgi a kisfiút, akiről nem tudja, hogy az uráé. Szabó Imrét csak átmenetileg csöndesíti le a gyermek jelenléte, szívvel is a régi szerető felé fordul, a vér vonzásától elvakul s a meddő asszonyt, akiben már serceg a féltékenység kanóca, a műtőasztalra küldené, a biztos halálba, csakhogy leszakadjon róla a házasság túrhetetlen bilincse. A két asszony közt kirobban a harc s a feleség mindent megtud. A családot ez a brutális igazság összezúzza. Az asszony ápolja ugyan nagybeteg vetélytársát, de arcán felködlik a mártírium fénye, önmaga akar eltűnni az útból. Ez oldja fel a férfi szívét, vallomást tesz s megkönnyebbülve ismeri fel helyét és feladatát a házasságban.

Az első nem propagativ jellegű és célzatú darab, bár manapság mindenkit ezzel bélyegeznek meg, aki igazságot hirdet. A propaganda gyanúja eloszlik *Az első* drámai tüzében, amely a gyermekben a házasság célját és értelmét, örök energiaforrását és tartalékát, az élet folytatásának emésztő vágyát jelöli meg. A falusi asztalos mond ugyan néhány publicisztikai közhelyet, de sem harsány szónoklatnak, sem ravasz bölcselkedésnek álcázva, hanem csak úgy, mellékesen. Ez menti meg az írót a célzatosságtól s az, hogy alakjai nem egy nemzetszaporodási vándorkiállítás három szinben nyomott plakátfigurái, hanem emberek.

Szemünk az utóbbi években másfajta »színpadi emberekhez« szokott és ezért történhet némi félrehallás, a drámai mustármag jelenléte és munkálása azonban tagadhatatlan. Az expozició különösen erős és tiszta. A szereplők »kívülről« magukkal hozzák már sorsukat és jellemüket, a dráma pedig fojtottan fel-felvillanó előjelekkel ott érik szemünk előtt. Az író tisztában van azzal, hogy a drámai mű a jellemek fejlődéséből és változásából fonódik s ezzel nem is marad adósunk. Alakjaiban, főleg a férj és a feleség alakjában hibátlanul megtörténik ez a szabályos folyamat.

A férj indulata odáig hevül, hogy gyilkosságra készül, az asszony pedig felismerésében önként a halálba menne. A másik nő szerepe passzivabb, ő voltaképpen már akkor végzett, amikor a gyermeknek életet adott. Csak az a dolga, hogy felszítsa a lappangó tüzet. Az írót szemmelláthatólag nem a háromszög pikáns lehetőségei izgatták, ez az első színpadi sikerkellék, hanem a meddő házasság problémája, a nagy és rejtélyes kísérlet, hogy ez az erkölcsi formula miként reagál olyan drasztikus hatásra, mint egy gyermek felbukkanása.

Tételének felépítése a második felvonásban bravúrosnak mondható, bár itt a megszédülő férfi, az igazságra döbbenő asszony és a forró lelki tornádóban tépetten csapongó leányanya összeroppanásához az égiháború elemeit is segítségül hívja. Felesleges volt, mert a drámai orkán vadabb, veszélyesebb és magasabb feszültségű, mint a legpompásabb színpadi zivatar. Villám és mennydörgés nélkül is elszorul a nézőtér torka az asszonyok összecsapásán. Csupán a megoldásban enged teret a költői vénának, addig a drámaíró vallott előttünk ízléssel, mértékkel és tehetséggel.

Az előadás *Páger* Antal rendezésében művészi teljesítmény. Nemcsak tempója kifogástalan, de minden kis részletre kiterjedő hitelessége és a darab levegőjének tökéletes megteremtése is. Hőse *Daykа* Margit. A feleséget játssza, úgy elmélyedve szerepében, hogy szinte élettani egységbe olvad Lidivel, akinek nem lehet gyereke. Egyszerű és tökéletes. *Páger* Antal az asztalos szerepében megint a régi, egészséges, természetes és emberi Páger. *Bulla* a szokatlan légkörben kissé félszeg és finom, nem négy polgári ríle róla, hanem egy érettségi. *Juhász* József sánta Balogja tökéletességében Daykához ért fel. Feltűnt még *Bánhidy* László, egy eszelős öreg paraszt szerepében, *Halassy* Mariska, *Pataky* Miklós, *Gárday* Lajos, *Sugár* Lajos, *Cz. Turán* Endre, *Zilahy* Pál és *Simon* István, ifj. *Básthy* István díszlete kitűnő.

(b. g.)

Új magyar film: VIHARBRIGÁD

Ma reggel a zuglói Hunniában megkezdődött egy új producer, a Görgényi-produkció első filmjének forgatása. Pusztaszeri Margit írta, Lázár István rendezi az első Görgényi-filmet, melynek története három mindenre elszánt, vakmerő külvárosi fiatalember romantikus kalandjait meséli el. A három főszerepet Sárdy János, Pethes Ferenc és Cz. Turán Endre játssza, Bordy Bella, Kiss Manyi és Sárossy Andor társaságában.

A MAROSVÁSÁRHELYI mozisok ellenállásán ezidőszerint meghiúsult a kolozsvári Nemzeti Színház vendégjátéka. A kultúrpalota tulajdonosa például először 12.000 pengőért volt hajlandó négy estére átadni a helyiséget, utóbb azonban ezt a megállapodást is felbontotta. A kolozsvári Nemzeti Színház a kultuszkormány közbenjárását kéri.

A Nemzeti Színház kassai vendégjátéka

Kassa, november 13. *A budapesti Nemzeti Színház az ünnepi napok keretében pénteken este Kassán vendégszerepelt, ahol óriási érdeklődés nyilvánult meg az előadás iránt. Dr. Németh Antal ünnepi beszédében megemlékezett arról, hogy több mint száz évvel ezelőtt egy kis színészcsapat indult el Kassáról Pest-Budára, ahol félévszázad óta kísérleteztek a magyar szó, a magyar játékszín megteremtéséért. 1837 ben az a kis színtársulat nyitotta meg a pestbudai játékszínt s most a főváros adja vissza Kassának egyetlen estbe sűrítve azt, amit tőle kapott. A lelkes tapssal fogadott beköszöntő után Herczeg Ferenc, Móricz Zsigmond és Zilahy Lajos négy egyfelvonásosát adta elő a Nemzeti Színház. A közönség melegen ünnepelte T. Mátray Erzsit, Tasnády Ilonát, Láncz Margitot, Szitmáry Margitot, Füzess Annát, Könyves-Tóth Erzsit, Lehotay Árpádot, Rajnay Gábort, Uray Tivadart, Jávor Pált, Makáry Zoltánt és Pethes Sándort.*

Szakáts Miklós nyilatkozata

Kaptuk az alábbi sorokat: A Vígszínházról a sajtóban olyan nyilatkozatokat tettem, amelyeket a színház vezetősége magára nézve joggal találhatott sértőnek. Ezeket most nyugodtan és tárgyilagosan átgondolva, kötelességemnek tartom megállapitani, hogy velem az ügyben semmi jogtalanság nem történt s ezért a nyilatkozatokért, amelyeket felhevült állapotban tettem, a Vígszínház vezetőségétől bocsánatot kérek. Arra kérem a Vígszínházat, hogy az ellenem indult fegyelmi ügyben ezt a sajnálkozást elégtételként fogadja el. *Nemes Szakáts* Miklós.

BARÓTI GÉZA a rádióban

Baróti Géza november 15-én, hétfőn délután 7 óra 45 perckor Feri című elbeszélését olvassa fel a rádióban Budapest II. hullámhosszán.

A NAGYVÁRADI ÍRÓK pénteken este Sopronban vendégszerepeltek, ahol meleg ünneplésben részesitették Tabéry Gézát, Csurka Pétert és Papp Lajost.

KASSA UTÁN Kolozsváron is bemutatják a Futótűz című magyar filmet, amely Déryné életéről készült dr. Bajusz Péter produkciójában.

A KŐBÁNYAI HADIROKKANTAK ma este rendezik 13. sz. művészestélyüket a kőbányai Kaszinó helyiségében. Az estnek 60 szereplője van.

NAGYKOVÁCSY ILONA, polgári nevén dr. Ecsenyi Ágostonné elvesztette saját, férje és Kocsis Teréz nevű háztartási alkalmazottjának december 31-ig szóló élelmiszerjegyeit. Kéri a becsületes megtalálót, hogy jutalom ellenében szolgáltassa vissza.

EMIL JANNINGS hosszabb idő után ismét filmszerepet játszik, mégpedig »Kivirul az öreg szive« című filmjátékban, amelyet a jövő héten mutatnak be Budapesten.

A mozik műsora

Rövidítések: Sz = Szombat. V Ü = Vasárnap és ünnepnap. M = Matiné.

ADRIA-ADMIRAL (353—707): **Lezárt ajkak.** (1/44 1/46 1/48; V Ü 11 és 1/42-kor is.) — **ALKOTÁS** (358—374): **Művészszerelem.** (1/44 1/46 1/48; Sz 1/42; V Ü 11 és 1/42-kor is.) — **ATRIUM** (153—034, 154—024): **Kerek Ferkó.** (1/24 1/26 1/28; Sz V Ü 1/2 órakor is.) — **BARLANG-BROADWAY** (422—722): **Negyedik hétre prolongálva! Álomkeringő.** (1/22 1/24 1/26 1/28.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Kadétszerelem.** — **BAROSS-BODOGRAF** (149—510): **Lezárt ajkak.** (3 5 7; V 11-kor is.) — **BELVÁROSI FILMSZÍNHÁZ** (384—563): **Szerelmi láz.** (1/24 1/45 1/26 1/47 1/28; V 1/2 és 1/43-kor is.) — **BELVÁROSI HÍRADÓ** (181—244): **Tavaszi álom** (Sárdy János énekes filmje). **Külföldi filmművészek. Magyarok a Kaukázusban. Magyar és Ufa híradók.** (Folyt. egyórás előadások 10—21 óráig.) — **BETHLEN-HOLLYWOOD** (225—003): **Külvárosi őrszoba.** (1/24 1/26 1/28; V Ü 11 és 1/2-kor is.) — **BUDAI APOLLÓ** (351—500): **A pék felesége.** (1/24 1/26 1/28; V 1/2-kor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Mindenki gyanús.** — **CAPITOL** (134—337): **Münchhausen.** (11 2 5 7.) — **CORVIN** (138—988, 339—584): **Kerek Ferkó.** (3 5 1/48.) — **CSABA-SAVOY** (146—040): **Külvárosi őrszoba.** (1/24 1/26 1/28; Sz V 1/2-kor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Leányintézet hősei.** — **DEÁK-DECSI** (121—343, 125—952): **Tizenegyedik premierhét! Szíámi macska.** (1/22 1/24 1/26 1/28; V Ü 11-kor is.) — **DUNA-LLOYD** (111—994): **Külvárosi őrszoba.** (1/24 1/26 1/28; V Ü 1/2-kor is.) — **ERZSEBET-VESTA** (222—401): **Gentryfészek.** (11 1/42 1/24 1/26 1/28.) — **FORUM** (189—707): **Éjjeli zene.** (1/24 1/26 1/28, V Ü 11-kor is.) — **GLÓRIA** (427—521): **Csata.** (1/24 1/26 1/28; V Ü 1/2-kor is.) — **HÍRADÓ FILMSZÍNHÁZ** (222—499): **Tavaszi álom** (Sárdy János énekes filmje). **Magyarok a Kaukázusban. Ufa-Magazin. Magyar és Ufa híradók.** (Folyt. egyórás előadások 9—21 óráig.) — **JÓZSEF-VÁROSI** (131—316): **A nagy por.** (1/24 1/26 1/28; V Ü 1/2-kor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Két szerelmes óra.** — **KAMARA** (423—901): **Megálmodtalak.** (1/212 1/22 1/24 1/26 1/28.) — **KORZÓ** (182—818): **Gróf Monte Christo. I. rész: Az If-vár foglya.** (1/24 1/26 1/28; Sz 1/22; V Ü 11 1/24 1/26 1/28.) — **MESEVÁR-ELIT** (114—502): **Varieté csillagai.** (1/44 1/46 1/48; V 1/22-kor is.) — **NEMZETI (ROYAL) APOLLÓ** (222—002): **Második hétre prolongálva! Aranypáva.** (1/44 1/46 1/28; Sz 1/22; V Ü 11 és 1/22-kor is.) — **NYUGAT** (121—022): **Vérbosszú.** (1/44 1/46 1/48; Sz 1/42; V Ü 11 és 1/42-kor is.) — **OMNIA** (130—125): **Zenélő malom.** (1/24 1/26 1/28; Sz 1/22; V 11 és 1/22 órakor is.) — **OTTHON** (146—447): **Szerelmi láz.** (1/44 1/46 1/48; V 11 és 1/42-kor is.) — **PATRIA** (145—673): **Második hétre prolongálva! Régi szép idők.** (10 3/412 1/22 1/24 1/26 1/28; V 11 1/22 1/24 1/26 1/28.) — **PEST-PALACE** (221—222): **Magyar kívánsághangverseny.** (1/212 1/42 1/24 1/26 1/28.) — **PETŐFI-ODEON** (428—478): **Szerelmi láz.** (1/24 1/26 1/28; V Ü 1/22-kor is.) — **SZÉKELY-OLYMPIA** (226—425): Második hétre prolongálva! **Tilos utakon.** (11 1/22 1/24 1/26 1/28.) — **SZITTYA-CITY** (111—140): **Aranypáva.** (1/24 1/26 1/28; Sz V 1/22-kor is.) — **TINÓDI-TIVOLI** (225—602): **Szerelmi láz.** (1/24 1/26 1/28; Sz 1/22; V 11 és 1/22-kor is.) — **TOLDI-RIALTÓ** (224—443): **Lezárt ajkak.** (10 3/412 1/22 1/24 1/26 1/28; V Ü 11 1 3 5 1/48.) — **TURÁN** (120—003): **Szabadság vagy halál.** (11 1/42 1/24 1/26 1/28.) — **UJBUDA-SIMPLON** (268—993): **Külvárosi őrszoba.** (1/24 1/26 1/28; Sz 1/22; V Ü 11 és 1/22-kor is.) Vasárnap d. e. 11-kor: **Istenek kedvence,** a Vöröskereszt javára. — **URÁNIA** (146—046): **Kerek Ferkó.** (3 5 1/48; V Ü 11-kor is.)

A színházak mai és holnapi műsora

OPERA. Szombat: Pillangókisasszony (VI., 6). Vasárnap d. u.: Bohémélet (Népműv. Biz. V. III. Művelődés Házában, 2); este; Tell Vilmos (Bsz., 6). — NEMZETI. Szombat: Stuart Mária (XIII.). Vasárnap d. e.: Gyurkovics-lányok (1/211); d. u.: Tacskó; este: Örökmozgó (1/23, 1/27). — KAMARA. Minden este és vasárnap d. u.: Tartuffe (3, 1/27) — MŰVELŐDÉS HÁZA. Szombat: Szól a katonabanda (6). Vasárnap d. u.: Bohémélet (2); este: EMSzO ünnepi estje (1/27). — VÍG. Szombat d. u. (szombat délutáni bérlet I.), vasárnap este (V.): Két boldog hét. Szombat este és vasárnap d. u.: Fekete Péter (3, 1/27). — PESTI. Minden este, szombat és vasárnap d. u.: Warrenné mestersége (1/23, 6). — ÚJ MAGYAR. Minden este és vasárnap d. u.: Az első (3, 1/27). — ANDRÁSSY. Minden este és vasárnap d. u.: Josephine (3, 1/27). — FŐVÁROSI OPERETT. Minden este és vasárnap d. u.: Egy boldog pesti nyár. Vasárnap d. e.: Latyi Matyi mint Robinson (11, 1/23, 6). — VIDÁM. Minden este és vasárnap d. u.: Ballépés jobbra (3, 1/27). — MADÁCH. Minden este és vasárnap d. e.: Hamlet (11, 6). — NEMZETI BÁBSZÍNJÁTÉK. Szombat és vasárnap este: Panoptikum. Szombat és vasárnap d. u.: Mesejáték (1/24, 1/27). — REVÜPALOTA. Szombat és vasárnap d. u. és este: Revüexpresz (1/24, 1/27). — KAMARA VARIETÉ. Münchhausenné mestersége (szombat 1/24, 1/27; vasárnap 2, 1/25, 7). — KOMÉDIA. Szombat és vasárnap d. u. és este: Ká-Pé (1/24, 1/27). — ERDÉLYI BÁBSZÍNHÁZ. Hófehérke; Piroska és a farkas; A láda (szombat 4; vasárnap 11, 2, 4). — ERZSÉBETVÁROSI. Egy nap a világ. — JÓZSEFVÁROSI. Mária főhadnagy. — KISFALUDY. Ide gyere rózsám. (Az utóbbi három színház kezdési ideje hétköznap 1/25, 7; vasárnap 3/43, 3/45, 7.)

Bástly István

festő

Mód

Máthé, Clara:

Neues Ungarisches Theater.

Az első. Pester Lloyd.

Morgenblatt. 1943. nov. 14.

SAN MARINO

A »*Reppublica di San Marino*«-ról, a sanmarinói köztársaságról mindenki tudja, hogy ez — a spanyolföldi *Andorra* és az olasz-francia határon lévő *Montecarlo* mellett — a »*világ legkisebb országa*«.

Hát bizony kicsiny ország. A határa alig-hogy 60 négyszögkilométer. Amikor ott jártam, az első világháború előtt, vagy 80.000 lakója volt. Most belesodródott a mai világháború forgatagába San Marino, a legkisebb a világ »kis nemzetei« között.

De egyben a legfüggetlenebb is volt. Egész élete, vagyis históriája örök harc volt a függetlenségéért. Ugyanolyan függetlenségi jelkép, mint a »Szabad Svájc«. Ez azonban ott van Európa szívében, óriási hegyei között, Franciaország, Itália és Németország közé szorulva. Az ember csak a históriai tényeket tudja, de arra már nem tud felelni, hogy miként és hogyan tudta megőrizni a függetlenségét a parányi San Marino?

A világ hatalmasságai talán mint valami tiszteletreméltó furcsaságot, különösséget, kuriózitást őrizték meg, mint múzeumba való csodabogarat konzerválták, a História kiállításos üvegszekrényébe helyezték? Úgy őrizték meg, mint Észak-Amerika az őstermészet szűzi vadságú világa utolsó maradványát, a Yellowston Parc-ot, a »Nemzeti Parkot«?

A magyar honfoglalás idején

855-ben, több mint ezer esztendeje már itt volt *Szent Marinus* — San Marino — kolostora, mely névadója lett a körülötte kialakult falunak. A faluból falakkal, kaputornyokkal erősített város, a városból ország lett.

Ott terül el az *Appennini* hegyei egyik kifutó nyúlványán *Pesaro, Forli* és *Urbino* között. Pesaro, Urbino és Rimini urai között zajlott le középkorvégi históriája. *Rimini* urai — ime, a *Francesca da Rimini* nevének igézete — és a zsarnoki *Malates'a*-család próbálták leigázni, de *San Marino* megvédelmezte magát. 1503-ban a véreskezű Cesare di *Borgia* herceg ostrommal bevette, de csak három hónapig volt San Marino bitorló ura. A *Farnese*-hercegek is hiába ostromolták máig álló romantikus szépségű városfalait.

Amikor VIII. Orbán pápa 1631-ben Urbino hercegségét bekebelezte, a kis San Marino függetlenségét ő is elismerte.

1739-től 1790-ig az Egyházi Állam része volt, de a francia nagyforradalom idején, 1790-ben újra független lett. Napoleon megkímélte.

VII. Pius pápa, akit 1814-ben magyar huszárok kísértek haza római trónusára, három év mulva, 1817-ben függetlenné nyilvánította San Marinót. A függetlenségi nyilatkozat, márvány emlékműbe vésetten máig ott áll a Köztársaság határkövéül.

Az 1831-i forradalom

is elzúgott fölötte. Ősi alkotmányát egy kevéssé 1847-ben modernizálták, 1849 július 31.-én a Giuseppe Garibaldi olasz nemzeti felkelői és a császári Ausztria csapatai közé szorult. Garibaldi be akarta venni, hogy az olasz egységbe olvassza bele. Az ausztriai hadak Garibaldi légióját nekiszorították San Marino ősi falainak. A város lezárta kapuit, diplomáciai ügyességgel elérte, hogy se Garibaldi, se a császári ármáda nem vonult be kapuin, sőt Garibaldi is elvonulhatott. Furcsa véletlen, hogy úgy a Garibaldi légiójában, mint az ausztriai ezredben magyarok is verekedtek San Marino falai és árkai tövén.

A parányi állam az 1859-i *solferinói* csata idején, a francia, olasz és ausztriai mérkőzés során is semleges tudott maradni. *Falai ekkor is láltak az ausztriai hadseregbe büntetésül besorozott 1849-i volt magyar honvédeket.* San Marino függetlenségét *Vittorio Emmanuele*, az olasz király is, *III. Napoleon*, a francia császár is, a fiatal *Ferenc József* is elismerte az 1859-i villafrancai békében.

1872 március 27.-én az új olasz királyság protektorátusa alá került, de máig megmaradt független köztársaságul.

Arisztokratikus köztársaság volt, ami paradoxon, de valóság.

Alkotmánya a magyar tatárjárás idejéből való. Államfeje a két választott Consul volt, ezek mellett a nemesek és a polgárok soraiból választott Vének, a Nagytanács, a Gran Consiglio, vagyis az Anziani vitték a kormányzóhatalmat.

Az első világháború alatt

950 főből álló hadserege volt. Kevesebb, mint egy kislétszámú békebeli gyalogezred. *Magyarországi consulja a régi Pesten mindenki által ismert nagyszakállú katonaszabó, Tiller Mór volt.*

Ott áll az ősi város, San Marino, a büszke nevű, nyolcszáz méter magas »Titánok Hegyén«, a *Monte Titano* ormán. Alatta a mélyben terül el a *Borgo*, a külváros. Fent vannak az ős nemesség gótikus, reneszánsz és barok palotái, a városka öt temploma, kicsike parlamentje és egyetlen színháza.

A »nép« szőlőműves és marhatenyésztő. *Marhája magyar szempontból igen érdekes: olyan, mint a mi cimeresszarvú, fehér ökrünk.* A helyi monda szerint *Attila*, a hun király marháinak utódjai. A valóságban, mint a nagynevű Inárcsi *Farkas* Ferenc urambarátom, jászkarajenői birtokos, a legkiválóbb magyar marhatenyésztő mondotta, csakugyan ugyanaz a podoljei ukrajnyák siksági fajta, mint a mi magyar fajtánk. Hihetően a *Nagy Lajos* itáliai hadjáratában visszamaradt, zsoldos seregré lett »*Nagy Magyar Kompánia*«, a »*Gran Compagnia Ungherese*« marháinak, *Athimi* János magyar lovaskapitány uram marháinak utódai.

A közelben van *Forli* városa, mely 1814-ben magyar huszárzászlót ajándékozott a *VII. Pius* pápa magyar huszárjainak. *A huszárzászlót a bécsi Heeresmuseumban találtam meg.*

Dr. Bevilaqua Borsody Béla

A zsidók keresztény alkalmazottainak felmondása és végkielégítése

A kormány a Budapesti Közlöny mai számában megjelent rendeletével szabályozta a zsidók üzleti áru- és anyagkészleteinek, valamint egyes más vagyontárgyainak felhasználását. A zsidók zár alá vett és vállalati vezető által nem folytatott üzleteihez, továbbá a működésben nem tartott ipari üzemeihez tartozó áru- és anyagkészleteket, berendezési és felszerelési tárgyakat, végül általában az általuk elhagyott vagy őrizetükből és rendelkezésük alól kikerült egyéb vagyontárgyakat az illetékes miniszter által megállapított irányelvek szerint kell értékesíteni vagy más módon hasznosítani.

A befolyt ellenértéket a volt tulajdonos vagy más jogosult javára letétként kell kezelni. Az értékesítést kormánybiztos bonyolítja le. Módot ad a rendelet az olyan közkereseti betéti és korlátolt felelősségű társaság zár alá vett üzletének vállalati vezető kirendelésével való újbóli megnyitására, amely társaságnak legalább egy tagja nem zsidó.

A zsidóknak működésben nem tartott ipari üzemeiben akár értelmiségi, akár más munkakörben foglalkoztatott alkalmazottak szolgálati viszonyát, amennyiben felmondás következtében vagy egyébként meg nem szűnt, *július 31-ével megszüntnek kell tekinteni. Ezeknek augusztus 1-től számított törvényes felmondási időre eső járandóságnak, valamint a törvényes végkielégítésnek megfelelő összeget kell kifizetni.* Ezt meghaladó összeget az alkalmazott nem követelhet. Ez a rendelkezés nem érinti az alkalmazottak esetleges *nyugdíjigényét.* A rendelet szeptember 27-én lépett hatályba.

Parazitarazzia volt tegnap a Duna-korzón és a nagymezőutcai mulatókban

A rendőrség már régóta figyelte azokat a mulatókat, amelyek kávéházakká alakultak át. Ezeken a helyeken azonban csak a külszín változott, lényegében nem történt semmi. Elmaradt a műsor, azonban *a kórtáncosnők továbbra is szórakoztatták a vendégeket*, vagy annyiban változott a helyzet, hogy *a szomszéd mulatóba mentek át fogyasztani.*

A detektívek napok óta figyelték a mulatókat és megállapították, hogy Budapest úgynevezett aranyifjúsága hatalmas összegeket költ dőzsölésre. A szórakozó fiatalemberek nagyrésze nem tud kimutatni jövedelmező foglalkozást, egyes nők pedig estélyi ruhákban, drága ékszerekkel dőzsölnek nap mint nap Budapest szórakozóhelyein.

Az általános razziát tegnap délelőtt kezdték meg a főkapitányság erkölcsrendészeti detektívjei. Délelőtt a Duna-korzóra mentek ki, ahol a dunaparti kávéházakat és a környékbeli espressókat járták végig. *A Duna-korzón három nőt állítottak elő, akik abból a célból mentek a korzóra, hogy lovagot fogjanak maguknak*, akiknek társaságában a kávéházak belső helyiségében pezsgő mellett tovább szórakozzanak.

A razzia este folytatódott a nagymezőutcai két mulató, az Arizona és a Vörös Malom, valamint a körúti kávéházak, a Westend kávéház, a Capri mulató és az Andrássy-úti Susogó helyiségeiben. A nők, akik azelőtt a mulatók alkalmazottai voltak, *most mint vendégek jelentek meg a helyiségekben* és ismeretségkötés után leültek az asztalok mellé fogyasztani.

A vendégeket a detektívek egyenként igazoltatták. A razzia eredményeként 27 személyt állítottak elő, javarészt nőket, de volt köztük egy két pesti aranyifjú is.

Az előállítottak nem tudtak foglalkozást felmutatni és megállapították róluk, hogy az éjszakai szórakozásból élnek. Ezért letartóztatásuk után internálják őket.

A tegnapi nagy erkölcsrendészeti razzia csak az első felvonása a további hasonló razziáknak, mert az erkölcsrendészeti osztály meg akarja tisztítani Budapest szórakozóhelyeit a parazitáktól.

Beiktatták Oláh Jánost a pestvidéki ügyészség új elnökét

A pestvidéki törvényszék pénteki délelőtt dr. *Márton* Albert másodelnök elnöklése mellett teljes ülést tartott, amelyen beiktatták új méltóságába dr. *Oláh* Jánost, a pestvidéki ügyészség most kinevezett elnökét. Dr. *Márton* Albert üdvözölte az új elnököt, hangoztatva, hogy *komoly érdemek elismeréséül került az ügyészség élére* s egyetlen támogatója volt csupán: nagy jogi tudása. Ezután *Oláh* János elnök lette a hivatali esküt, majd meleg szavakkal mondott köszönetet az üdvözlésért és kijelentette, hogy kiváló elődei szellemében vezeti majd a pestvidéki ügyészséget.

Ács Ernő a faügyek kormánybiztosa

A kormány a hivatalos lap mai számában közzétett rendeletével a faellátási ügyek intézését kormánybiztosra bízta. A kormánybiztos a földmivelésügyi miniszter felügyelete alatt működik. Azokat a tennivalókat, amelyeket az 1750/1944. M. E. rendelet a földmivelésügyi miniszter hatáskörébe utalt, a kormánybiztos látja el. A Faforgalmi Központ a kormánybiztos ellenőrzése és felügyelete mellett folytatja működését. A faügyek kormánybiztosává Ács Ernőt, a Faforgalmi Központ elnökét nevezték ki.

Anglia követeléseket támaszt Bulgáriával szemben

London, szeptember 29. (NST) Eden külügyminiszter az alsóház csütörtöki ülésén először számolt be angol követelésekről Bulgáriával szemben. Eden kijelentette, hogy a Bulgáriával való fegyverszüneti szerződés egyik „lényeges előfeltétele" az összes bolgár csapatok kivonulása Görögországból és Jugoszláviából. Az angol kormány állandó érintkezésben áll a görög emigráns kormánnyal és „gondosan" tanulmányozza a helyzetet Trákiában, amely — mint Eden hozzáfűzte — „részben zavaros".

Bulgáriában minden élelmiszert lefoglalnak

Szófia, szeptember 29. (NST) A bolgár kereskedelmi miniszter közölte, hogy Bulgáriában minden élelmiszert lefoglalnak, elsősorban a szovjet hadsereg ellátásának biztosítására. A miniszter fegyelemre intette a bolgár népet.

Revolvert rántott a detektívre egy ékszerész

Szándékos emberölés kísérlete miatt letartóztatták Vég István 52 éves órás és ékszerészt, aki a Klauzál-utca 18. sz. házban lakik. Vég tegnap a 6-os villamoson utazott ittas állapotban. A villamos közönségét állandóan megbotránkoztatta hangoskodó viselkedésével. Ugyanezen a villamoson utazott Gyenes István nyugalmazott detektívfelügyelő. Gyenes a Margithídnál leszólt a rendőrnek, hogy igazoltassa a hangoskodó férfit.

Őmaga is leszállt a villamosról és a rendőrrel igazoltatták Vég Istvánt. Már el akarták engedni az igazoltatás után, amikor Vég revolvert rántott és Gyenes István homlokának szegezte. A detektívfelügyelő hirtelen elugrott és a szomszédos óvóhely vasajtaját rántotta magára, a rendőr pedig kiütötte a támadó kezéből a revolvert. Ártalmatlanná tették és bekísérték a főkapitányságra. Itt kiderült, hogy Végnek nincs fegyvertartási engedélye, revolvere pedig csőre volt töltve. Letartóztatása után még három óra mulva sem tudták kihallgatni, annyira ittas volt.

Az elsötétítés este
8/4 órakor kezdődik
és reggel 6 óráig tart

SPORT

A Ferencváros bizik a Kispest felett győztes csapatában

A Labdarúgó Hadibajnokság első teljes fordulóján a futballderbyk sorában a Gamma—Ferencváros mérkőzése következik, amelyet vasárnap a Hungária-úton d. u. fél 4 órakor kezdenek.

A csapatok közül a Ferencvárosé alakult ki hamarább, mert a Kispest ellen a második félidő csapatösszeállításával a vezetők meg voltak elégedve, úgyhogy ez a csapat fog játszani a Kispest ellen is, legfeljebb a balösszekötő helyén lehet változás. Dr. Sárosi — mint középcsatár — mellett Lakat, Ónodi, Kiss II., vagy Hernádi játszhat. A Gamma valószínű csapata: Tóth II. —Hires, Kónya—Horváth, Szabó, Zakariás—Kincses, Tóth I., Komlódi, Kemény, Patkoló.

A kerékpáros hatos verseny pályázói

A kerékpársport legnagyobb versenyének, *a hat számból álló egyéni összetett bajnokságnak* állása az eddig már lebonyolított négy versenyszám után a következő: 1. Nótás (Postás) 11 p., 2. Tóbiás (Sólyom) 12.5 p., 3. Karaki (BSZKRT) 19 p., 4. Zsellér (Csepel) 27 p., 5. Kiss (Kispest) 30.5 p., 6. Nagy (Törekvés) 31 p., 7. Csikós (Zugló) 43.5 p., 8. Ecker (Zugló) 45.5 p., 9. Pataki (Postás) 62.5 p. A kilenc vezető valamennyije résztvesz a vasárnapi ötödik futamban, *a motorvezetéses 25 .km-es bajnoki versenyben*, csak *Tóbiás* indulása bizonytalan még.

AZ EGYESÜLETI ATLÉTIKAI BAJNOKSÁGGAL együtt férfi kalapácsvető és hölgy diszkoszvető meghívási versenyeket is rendeznek vasárnap a Margitszigeten.

A KÉZILABDABAJNOKSÁGÉRT szombaton négy, vasárnap hat férfi és hölgy I. osztályú mérkőzés lesz.

KÉT KIHÍVÁSI BIRKÓZÓMÉRKŐZÉS is lesz a Fegyvergyár szombati idénynyitóján Kovács—Mángó és Riheczky—Palotás között.

A KOSÁRLABDABAJNOKSÁG KÖZÉPDÖNTŐJÉBEN a BSzKRT 40:19 (20:7) arányban legyőzte a TFSE-t.

LÓSPORT

Virilis ismét az élen

A tegnapi ügetőversenyeken általában a fogadott lovak nyertek. A forgalom meglehetősen élénk volt és akadt azért egyet jelentősebb osztalék is. A nap főszáma és legérdekesebb versenye az Őszi díj volt, amelyet Virilis nyert meg Hádli és Okos ellen. Ezúttal ismét a régi Virilist láttuk, amely megvesztegető stílusban igen értékes győzelmet aratott.

Részletes eredmények:

I. 1. *Guba* (Kovács J., $^{6}/_{10}$), 2. W. Sisi, 3. Dilettáns, F. m.: Bátor, Lincoln, Dániel II. Tot.: 10:13, 10, 101. Befutó 69. II. 1. *Purdé* (Fityó, 8), 2. Zsuzsi T., 3. Baba. F. m.: Donalond, Élés, Karakán, Nelson, Pirike, Gárdista, Elektra, Lela, Fejedelem, Gáspár, Cecilia, Féktelen, Virgin. Girl. Tot.: 10:526, 175, 13, 60. Befutó 1105, 2262. III. 1. *Ottava* (Marschall, pari), 2. Dongó, 3, Dalos. F. m.: Agfa, Csábító, Szilas, Kacér lány, Elysium, Tusnád, Derüreború, San Francisco, Bájos, Lady M., Eger, Apáca. Tot.: 10:13, 12, 18, 24. Befutó 54, 111. IV. 1. *Jászó* (Marschall, pari), 2. Jaj Liza, 3. Fenegyerek II. F. m.: Hárfa, Kunság, Eldorádó, Ekrazit, Cifra, Dévény. Tot.: 10:18, 13, 25, 26. Befutó 116, 56. V. 1. *Edith D.* (Fiszter, 4), 2. Mangan, 3, Magnézium. F. m.: Radvány, Juhász, Nurmi, Harcos, Dévény II., Farsang, Dinom-dánom, Ficsur, Babona, Ujvidék, Aprópénz, Bengész, Ráró, Fekete barát, Ulica, Dolly. Tot.: 10:104, 33, 20, 25. Befutó 576, 526. VI. 1. *Virilis* (Wiltshire, pari), 2. Hádli, 3. Okos. F. m.: ördög, Erény, Lila, Peter Watts, Sirocco. Tot.: 10:11, 11, 11, 23. Befutó 28, 101. VII. 1. *Domoszlói bajnok* (Marschall, 1½), 2. Formás, 3, Bodak. F. m.: Szerda, Hypolit, Tündérlány III., Jedrenka fia, Cinkos MIR, Fuss, Babatündér, H. Paló, Hunyad. Tot.: 10:20, 13, 19, 18. Befutó 53, 118. VIII. 1. *Vitamin D.* (Jónás F., 2½), 2. Elimár D., 3. Ballada. F. m.: Drága II., Lantos, Hamis Cs., Dolfy, Acél, Csinos MIR, Fenegyerek, Aranyos U., Csakugyan, Cabala. Tot.: 10:58, 18, 14, 14. Befutó 130, 246. IX. 1. *Zsupán T.* (Dobos, 1½), 2. Csudabogár M., 3. Gonosz törpe. F. m.: Irány, Jáspis, Butterfly, Dévaj, Csorbató, Késmárk.

— **Az angolkisasszonyok tanévnyitása.** Az angolkisasszonyok váciutcai és Szarvas Gábor-úti intézeteiben megkezdik a tanítást. A liceum, a tanítónőképző, az elemi és kereskedelmi októberi 1-én délután 5 órakor, a gimnázium és a belső elemi részére október 2-án délután 3 órakor, a gyakorló polgári iskola részére október 3-án délután 3 órakor lesz a Veni Sancte. A bentlakók október 2-án délután 3-ig élelmiszerjegyekkel és ágyneművel együtt jelentkezzenek.

SZÍNHÁZ ÉS FILM

UTCAI ISMERETSÉG

Főpróba az Új Magyar Színházban

Nem az ügyeskedés, hanem a kétségtelen színpadi ügyesség Tóth Miklós »Utcai ismeretség« című vígjátékának legjellemzőbb vonása. Az utóbbi évek könnyebb, mondjuk kommersz színpadi terméséből — néhány idősebb és gyakorlottabb szerző-róka kivételével — pontosan az a zsonglőrügyesség hiányzik, amely az ilyesfajta vígjátékok könnyedségét, játékosságát és szerkezeti egyensúlyát úgy őrzi meg, hogy sem írói nagyképűségbe, sem olcsó burleszkhatásokba nem téved. Ez az utcai ismeretség abból indul ki, hogy egy szolid, jól nevelt és jó házból való miniszteri titkár, szokásával és családi hagyományával ellentétben, flaszter-banditizmusra fanyalodik a Vörösmarty-téren és üldözőbe vesz egy ugyancsak jó házból való úrilányt. Sikerül az ifjú szépséget egy aquincumi csónakházig üldöznie, ahová a kislány azért megy, hogy — eljegyzési napja lévén — régi udvarlójától visszakérje fényképeit és leveleit.

A korrekt búcsúvizit azzal zárul, hogy a lány, miután erélyes és mulatságos rendőri közjáték keretében visszautasította az inzultus-jellegű közeledési kísérletet, elzálogosítja karóráját a csónakház óbudai Neptunusánál és egy vizitaxin hazarobog. A fiatalember kiváltja a karórát és a társadalmi formák közt megjelenik a háznál, ahol éppen az eljegyzési szendvicsek közé pottyan. A kínos szituáció a második felvonás végén azzal a komoly kellemetlenséggel tetőződik, hogy az ostromlott úrilány butácska ikertestvérének ikerkarórája elveszik és az elhatározott általános motozásnak a fiatalember nem veti magát alá, mert zsebében van a közveszélyes deliktum, meg pedig nem szólalhat, mert akkor a prüdériától párolgó völegényi familia előtt végzetesen kompromittálná a könnyelmű lányt a titkos aquincumi látogatással. A harmadik felvonás a minisztériumban játszódik, ahol sorban felvonulnak az első két felvonás szereplői és természetesen tisztázzák a kellemetlenséget, majd a gyanu alól feloldódott fiatalember is keblére ölelheti a háromfelvonásos hercehurcában alaposan megszeldített roham-menyasszonyát.

Természetesen ez nem ilyen egyszerűen történik. Briliáns szerzői ötletnek tartjuk, hogy a svungos természetű szókimondó betyár kis pesti úrilánynak van egy zárdaszűz jellegű és kissé a szelid gyengeelméjűség felé hajló ikertestvére, aki nemcsak a kritikus második felvonási viharbonyodalom színpadi szélgépezetét működteti előnyösen, de a végkifejlet egészséges és természetes megoldásához is nagyban hozzájárul, azonfelül a kettős szereppel az alakító színésznőnek elsőrendű sánszokat biztosít.

Tóth Miklós a hírek szerint három évvel ezelőtt írta ezt a vígjátékot és most őszintén csodálkozunk, hogy annyi álvígjáték és lappáliába fulladt műrostos bohózat helyett nem adott színpadot számára valamelyik prózai színházunk. A darab ugyanis könnyűsége és mondjuk nyárvégi jellege ellenére is kitűnő egyensúlyban és jókarban tartott írói alkotás, amelynek szerkezete csupán a harmadik felvonásban zötyög kissé, ott is segíthet rajta egy kis rendezői utánolajozás és valamivel merészebb gázadagolás. Eddig azonban csak a színpadi szerkesztőt, a tanult és figyelmes mesterembert illeti dicséret, az író erénye ott kezdődik, amikor a pesti felsőbb polgári rend, a bürokrácia és a négyszoba-hallos úri családok tökéletes pontossággal felrajzolt állatkerti tájékoz atójára kerül a sor.

Tóth Miklós kitűnő megfigyelőkészséggel rendelkezik és a darabban felvonultatott valamennyi alakja élethű fotokópia a negyedik és az ötödik kerületből. Ez már elég is volna egy jóízű középvígjáték sikeréhez, a szöveg azonban határozottan szellemes, majdnem pazarló ötletbőséggel csiklandozza a közönség nevetőizmait. Külön dícsérjük meg az írót és a színházat azért, hogy a kétségtelenül írói bélyeget viselő művet seholsem igyekezett nagyképű nívóemelési eljárással megterhelni. Meghagyták annak, ami: jóízű, mulatságos, bővérű vígjátéknak. Ez már magában is hordja a siker minden esélyét.

Az előadás Szőke Kálmán rendezésében a már említett harmadik felvonási kis eséstől eltekintve töretlen iramban száguld és nem követ el semmiféle stílusbeli kisiklást. A kettős szerep Fényes Aliz mennybemenetele. Ő játssza az ikerpárt, akik közül Jucinak olyan vére és temperamentuma van, mint egy nagyadag tarantella-méregnek. Csupa sistergő életkedv, csípős és gúnyoros flapperfölény; Julika viszont maga a megtestesült „Cilike", aki Beniczkyné Bajza Lenke fénykorára emlékeztet. Fényes Aliz ritka színészi rutinnal, minden külső segítség nélkül, egyszál ruhában olyan ellentétes és viharosan mulattató ikerpárat állít a néző elé, hogy nemcsak Hajmássy Miklóst, de a legrutinosabb főpróba-amatőrt is zavarba ejti. Hajmássy Miklós a tőle megszokott méltóságteljes rezonanciával és szelid férfibájjal játssza a pesti prérire tévedt jólnevelt aszfaltbetyárt, aki egyszer ruccan ki erre a portyára és rajta is veszt.

Nyomban utánuk Pataky Miklós alakítását emeljük ki, aki egy ősbölény jellegű tömény közhivatalnokot alakít, megdöbbentően éles megfigyelés alapján tökéletesen. Dénes György lécvékonyan, szárazan és szikáran tolmácsolja a halvérű völegény átlátszó figuráját. Kitűnő jelenetei vannak az örökös szolid zsörtölődésbe bonyolódott házaspár szerepében Halassy Mariskának és vitéz Bánky Róbertnek. Sugár Lajos trotty-papájának és Weszely Pál harsány téglavörös színekkel felvázolt óbudai csónakosának és szerelmi kalauzának, valamint Szemeti Ferenc jóízű pesti rendőrének van még sikere. A szép és gazdag díszleteket ifj. Básthy István tervezte.

Baróti Géza

IFJÚ SASOK

A Corvin bemutatója

A Corvin filmszínház műsorán szerepel az UFA nagyszabású repülőfilmje, amely egyrészt a légerők utánpótlásának nevelésével, az ifjú sasok nemzedékének kemény és derűs életével foglalkozik, másrészt drámai eszközökkel rajzolja meg azt a leírhatatlan vonzalmat, amely a mai ifjúságot a repüléshez fűzi. A filmnek jóformán csak egy „felnőtt" szereplője van, Willy Fritsch, a népszerű filmamorózó, aki eddig jóformán csak szerelmes bonviváni szerepeket alakított, most azonban egy keménykötésű férfi, egy harcedzett repülőtiszt alakját viszi felvevőgép elé, akiben az ifjú sasok testi és lelki szemei előtt az igazi bajtárs mintaképe születik meg. Körülötte a Hitler-Jugend óriási táborából válogatott gyermekszereplők és ifjú színészek hatalmas gárdája játssza igen tehetségesen a jól rendezett és pompásan fotografált, merész repülőfelvételekkel tarkított filmet.

AZ IFJÚ SASOK

MADRIDBÓL jelentik, hogy de Gaulle utasítására Vichyben letartóztatták Yvonne Printemps francia színésznőt, akinek férje, Pierre Fresnay színművész már hosszabb idő óta letartóztatásban van.

SARDY JÁNOS felgyógyult kellemetlen őszi influenzájából és mától kezdve ismét ő játssza a Luxemburg grófja címszerepét a Fővárosi Operettszínházban.

RÖVIDESEN a közönség elé kerül a Pannonia régvárt filmujdonsága, a Majális, amelyet szakmai körökben a legjobb magyar filmnek tartanak.

A „CSÜTÖRTÖK" című rövid, hangulatos magyar filmet, melynek két szerepét, egy fiatal tanítónőt és egy dunai szigetre vetődött tisztviselőt Török Ilma és Soós Lajos játssza, — most forgatják.

HOLLÓSSY Pál pécsi színész, aki az Új Magyar Színházban a Toldi előadásán beugrásával hívta fel magára a figyelmet, leszerződött a Fővárosi Operettszínházhoz a soronkövetkező operettujdonság egyik szerepére.

VITÉZ BENKŐ GYULA játssza az Ördöglovas című magyar filmujdonság főszerepét. Benkő Gyulának vakmerő lovasbravúrokat kell végrehajtani a filmben, amely a legmerészebb és a legbravúrosabb magyar úrlovas kalandos életét viszi filmre. A filmet három premierszínház tűzi műsorára.

SALZBURGRÓL, Mozart városáról beszél Clementis Ervin dr. ma délután 5 óra 25 perckor a rádióban. Az érdekesnek igérkező zenés sétát szebbnél szebb Mozart-lemezek tarkítják.

ANDRÁSSY MÁRTON, a kolozsvári Nemzeti Színház népszerű komikusa, akit két színház keresett egymással versengve, megérkezett Budapestre. Pontosan két nappal az után, hogy mindkét színház betöltötte a neki szánt szerepet.

ÁKOS EDIT játssza Tóth Dénes rövidesen felújításra kerülő Dorottya című táncjátékának azt a főszerepét, amit a tavaszi bemutatón Kálmán Etelka táncolt. A tehetséges fiatal balettművésznő szereplése elé nagy érdeklődéssel tekintenek.

Színházak mai műsora

OPERA: Háry János (VI., ½5). — NEMZETI: A mama (VI., ½6). — MŰVELŐDÉS HÁZA: A Nagyúr (C., ½6). — VIG: Mesebeszéd (5). — PESTI: Candida; Az imádó és a férj (5). — UJ MAGYAR: Utcai ismeretség (B., 5). — ANDRÁSSY: Ne bízz a nőben (½6). — FŐVÁROSI OPERETT: Luxemburg grófja (5). — MADÁCH: Ártatlanok (½6). — JÓZSEFVÁROSI: A pénz nem boldogít (½6). — KISFALUDY: Cserebogár, sárga cserebogár (½6). — NÉPVARIETÉ A SPORTCSARNOKBAN: Szeptemberi artistaműsor (½6).

A mozik műsora

Rövidítések: Sz = Szombat. V ü = Vasárnap és ünnepnap.

ADRIA (353—707): Írta az élet. (3 5 7; V ü 11 és 1-kor is.) — ATRIUM (153—034, 154—024): Az első. (½3 ½5 ½7; Sz V ü ½1-kor is.) — BARLANG (422—722): Lejtőn. (3 5 7; Sz V ü 1-kor is.) — BAROSS (149—510): A szerelem ügyvédje. (4 6.) — BELVÁROSI FILMSZÍNHÁZ (384—563): Írta az élet. ($^{1}/_{4}$ ½6 ½7.) — BELVÁROSI HÍRADÓ (181—244): Frontszabadság falun (kultúrfilm). Rajzos híradó Romániáról. Magyar, Ufa-, Európa- és különhíradók. (Folyt. egyórás előadások 10—21 óráig.) — BETHLEN (225—003): Szerelmes szívek. (2 4 6.) — BUDAI APOLLO (351—500): Kerek Ferkó. ($^{1}/_{4}$ ½6 ⅛8; V ü ½2 órakor is.) — CAPITOL (134—337): Lejtőn. (1 ¾3 ½5 ½7; V ü 11 $^{3}/_{4}$1 ½3 ½5 ½7.) — CORVIN (138—988, 339—584): Ifjú sasok. (2 4 6; V ü 11-kor is.) — CSABA (146—040): Nehéz eset. (½3 ½5 ½7; V ü ½1-kor is.) — DEÁK (121—343, 125—952): Hetedik hétre prolongálva! Afrikai vőlegény. (½3 ½5 ½7; Sz V ü 12-kor is.) — DUNA (111—994): Szerelmes szívek. (½3 ½5 ½7.) — ERZSÉBET (222—401): Sok hühó Emmiért. (3 5 7; V ü 1-kor is.) — FORUM (189—707): Második hétre prolongálva! Álarcos lovag. (½3 ½5 ½7; Sz V ü ¾1-kor is.) — GLÓRIA (427—521): Kerek Ferkó. (4 6; V ü 2-kor is.) — HÍRADÓ FILMSZÍNHÁZ (222—499): A zongora őse (kultúrfilm). Rajzos híradó Romániáról. Magyar, Ufa-, Európa- és különhíradók. (Folyt. egyórás előadások 9—21 óráig.) — HOMEROS (496—178): Örvény. (4 6; V ü 2-kor is.) — IPOLY (282—626): Kerek Ferkó. (4 6; Sz V ü 2-kor is.) — JÓZSEFVÁROSI (131—316): Kerek Ferkó. (3 5 7; V ü 1-kor is.) — KAMARA (422—901): Második hétre prolongálva! Idegen utakon. ($^{1}/_{12}$ ½2 $^{1}/_{4}$ ½6 ⅛8.) — KORZÓ (182—818): A kis vadóc. ($^{3}/_{4}$3 ½5 $^{1}/_{4}$7; Sz 1; V ü 11-kor is.) — MESEVÁR (114—502): Második hétre prolongálva! Forgószél. ($^{1}/_{4}$4 ½6 ½8; V ü ½2-kor is.) — NEMZETI APOLLO (222—002): Harmadik hétre prolongálva! Az első. ($^{1}/_{4}$ ½6 ⅛8; Sz ½2; V ü 11 és ½2-kor is.) — NYUGAT (121—022): Kerek Ferkó. ($^{1}/_{3}$ ½5 $^{1}/_{4}$7; Sz V ü ½1-kor is.) — OTTHON (146—447): Péntek Rézi. ($^{3}/_{4}$3 ¾5 $^{1}/_{4}$7; V ü 11 és $^{3}/_{4}$1-kor is.) — PÁTRIA (145—673): Tajfun. ($^{1}/_{2}$2 $^{1}/_{4}$4 ½6 ⅛8.) — PEST (221—222): Második hétre prolongálva! Makkhetes. ($^{1}/_{12}$ ½2 $^{1}/_{4}$4 ½6 ⅛8.) — PETŐFI (428—478): Emberek a havason. ($^{1}/_{4}$5 ½7; V ü ½3-kor is.) — RADIUS (122—098, 120—564): Gyanú. ($^{3}/_{4}$3 ¾5 ¾7; Sz 1; V ü 11-kor is.) — SCALA (114—411): Menekülő ember. ($^{1}/_{3}$ ½5 ½7; V ü ½1-kor is.) — SZÉKELY (226—425): Második hétre prolongálva! A pék felesége! ($^{1}/_{3}$ $^{1}/_{5}$ $^{1}/_{7}$.) — SZITTYA (111—140): Harmadik hétre prolongálva! Az első. ($^{1}/_{4}$4 ½6 ⅛8; Sz V ü ½2-kor is.) — TOLDI (224—443): Kerek Ferkó. (10 $^{3}/_{4}$12 $^{1}/_{4}$2 $^{1}/_{4}$4 5 ¾7; V ü 11 1 3 5 $^{1}/_{7}$.) — TURÁN (120—003): Kerek Ferkó. ($^{3}/_{4}$1 ¾3 $^{1}/_{5}$ ¾7; V ü 11-kor is.) — ÚJBUDA (268—999): Szerelmes szívek. (3 $^{1}/_{5}$ ½7; V ü 1-kor is.) — URÁNIA (146—046): G. P. U. (3 5 ⅛8; V ü 11-kor is.)

„Nóra leányai"

A Nemzeti Kamaraszínház mai bemutatója

Bajor Gizi rendez

Komoly zenetekintélyektől hallom, hogy *Székely* Júlia, a szerző, kiváló zongoraművésznő. Darabja nem alkalmas arra, hogy mint pianistát ünnepeljük, de ez a személyadat élénken rávilágít a sokoldalú szerzőnő színpadi munkájára. A Nóra-lányok is felsőbbrangú nők, egyik építészkisasszony, másik orvosnő. Két nő fugaszerűen beállított életsorsa a darab, azzal a kérdéssel, hogy a nő szerelme a hivatása, vagy hivatása-e a szerelme? Erdekes átirata és változata az ibseni témának. Hogy a nagyon tehetséges írónő anyanyelvén szóljunk, egyelőre még túlsok és hamis a pedál, de a dinamikai fokozások drámaiak s némely jelenethez úgy odatartozik szervesen a kirobbanó taps, mint egy virtuóz zongoradarab után. Székely Júlia színpadilag hatásosan érvényesíti lírai, talán írói mondanivalóit is, s ha néhol, mint a nagyon rokonszenves építészkisasszony tervrajzában beszakad is a tető, ez a színpadon nem olyan életveszélyes s első darabjának tagadhatatlan érdekessége, hogy nagy és jogos várakozást kelt a következők iránt.

Bajor Gizi a rendező. Mi, akik annyiszor írjuk le gépiesen, hogy a rendezés kitűnő s nem igen nyomozzuk, hol kezdődik és végződik a rendező, színész, díszletező munkája, útunkban odafelé azt találgattuk, lesz-e külön női varázsa vagy egyéni parfőmje a nagy színésznő rendezésének. Most már könnyű a válasz. A darab voltaképpen három női szerep. *Bajor* Gizi külön érzi mind a hármat s azt a feladatot tűzi maga elé, hogy a rendező munkájára. Egy szerep helyett ma hármat játszik. S feladatának legművészibb megoldása, hogy nem három fiók Bajor Gizit, hanem három egészen egyéni színésznőt kapunk. Bajor Gizi megtalálta a rendező igazi hivatását: nem saját magát, hanem önmagukat ajándékozza a szereplőknek. S kell-e külön aláhúzni a művészi törekvés mellett a munka emberi szépségét is: hogy rendkívüli színészpályájának csúcsán ilyen lelkes tudással és önzetlenséggel siet az arra nagyon is érdemes pályatársnők segítségére. Igy látjuk ma *Szörényi* Évát, a mesternek mesteri tanítványát, szinte karcsún és divatosan. *Gobbi* Hildát a legpazarabb egyszerűség minden bensőségével és *Szeleczky* Zitát a legmerészebb torzítás művészi mértéktartásával.

A férfiak a maguk egyéni súlyával töltik meg szerepeiket. *Uray* Tivadar könnyedsége csupa komoly és mély férfiasság, *Ungvári* László lendülete csupa fiatalos tűz. *Juhász* megint megcsinálja a bűvészmutatványt, hogy egy papiroszacskóból klasszikus figurát varázsol elő. Ma *Nagy* Adorján is enged szokott merevségéből s elhiheti nekünk, hogy kedélyének kikívánkozó melegsége egyáltalán nincs ártalmára értelmi fölényének. *Básthy* István díszlete külön meglepetés. A kis dobogó ma olyan tág és levegős, akár a Vígszínház színpada.

(H—ó)

Ut. Est 1938. apr. 29.

MEGELŐZŐ UDVARI BÁLON.
MÁNYZÓ KÜLDÖTT NÁSZAJÁN-
NCSNOKA, AKI AZ AJÁNDÉ-

lelkes éljenzéssel kísérte a gépkocsi
útját. A sorfalat álló

Az époszok korában az idillről sem szabad megfeledkezni, — mondotta Németh Antal Kassán

Kassa, november 13.

Az Operaház csütörtöki vendégszereplése után pénteken este a budapesti Nemzeti Színház vendégjátéka volt a Kassai Napok kimagasló művészi eseménye. A vendégjáték iránt óriási érdeklődés nyilvánult meg. A színház nézőterét teljesen megtöltötte a díszes közönség.

Németh Antal dr., a Nemzeti Színház igazgatója bevezetőjében elmondotta, hogy több mint *száz évvel ezelőtt egy kis színészcsoport indult el Kassáról Pest-Buda felé,* ahol félévszázad óta kísérleteztek, buzgólkodtak a magyar szó, a magyar játékszín meggyökereztetéséért. 1837-ben ez a kis színtársulat nyitotta meg a *Pest-Budai Játékszínt,* a nemzet színházát, s most a főváros adja vissza Kassának egyetlen estbe sürítve azt a sokat, *amit tőle kapott.* Azzal a biztos hittel jöttek, hogy sikerül a város ünneplő arcára varázsolni az örök magyar derüt.

— *Magyar szó?* — folytatta Németh Antal — ez volt az első színjátszás célja. Ebben, mint a magban benne rejlik az egész fa terebélyes lombozatával és szerteágazó gyökereivel, benne van *a magyar irodalom szolgálata és a magyar nemzet nevelése is.* Nem vitatkozni kell afelett, hogy miképpen szolgálhatja a magyar theatrum a magyar jövőt, hanem *élni és cselekedni.* Ezt tette és teszi szüntelenül a nemzet színháza. A cél megfogalmazása időről-időre változhat, a lényeg azonban ugyanegy marad. Ez a ma esti vendégjáték bizonyságot akar tenni amellett, hogy több, mint száztíz esztendő alatt nem fogyott ki a magyar színész szívéből *a mosolyébresztő magyar humor,* emberek lépnek a színpadra, akik Herczeg Ferenc, Móricz Zsigmond és Zilahy Lajos miniatür drámai remekeiből mutatják meg, mennyi groteszk, félszeg, mulatságos pillanatot teremt az élet és bizonyítják, hogy az *époszok korában az idillről nem szabad megfeledkezni.* Szeretném remélni, hogy az egész országban a magyar színészet így fogja fel nemzetnevelő hivatását, mert aki derüt ébreszt a lelkekben, az *optimizmust nevel,* az optimizmus pedig az *erőt jelenti, a bizalmat,* a kitartást minden nehézségek közepette és a hitet az örök magyarság örök eszményeiben.

A lelkes tapssal kísért beköszöntő után *Herczeg* Ferenc Karolina vagy egy szerencsés flótás című komédiáját, *Zilahy* Lajos Grassalkovics című vígjátékát, *Móricz Zsigmond* Aranyos öregek című színdarabját és *Zilahy* Lajos A házasságszédelgő című vígjátékát adta elő a Nemzeti Színház együttese. *T. Mátrai* Erzsi, *N. Tasnády* Ilona, *Lánczy* Margit, *Füzess* Anna, *Szathmáry* Margit, *Könyves Tóth* Erzsi, *Lehotay* Árpád, *Rajnai* Gábor, *Uray* Tivadar, *Jávor* Pál, *Makláry* Zoltán és *Pethes* Sándor kiváló alakításukkal sokszor élénk derültséget fakasztottak és jókedvet varázsoltak a nézőtérre. A közönség lelkes tapssal fejezte ki tetszését és köszönetét a kitünő előadásért.

A II. országos tangóharmonika-verseny január 6-án lesz a Vigadóban

Marnitz Frigyes január 6-án a pesti Vigadóban rendezi második országos tangóharmonika versenyét, amelynek az a célja, hogy a polgárjogot nyert zongorabillentyűs harmonika művészi lehetőségeit igazolja. A versenyre az ország minden részéből érkeznek a nevezések s azon külön csoportban indulnak a férfiak, a hölgyek, a gyermekek és a zenekarok, valamint kisebb együttesek. A verseny reggel 9 órától a zsüri döntéséig tart. A bírálóbizottság tanárokból, a régi bajnokokból és zenekritikusokból áll. A verseny rendezőbizottsága értékes hangszerdíjakkal tünteti ki a győzteseket, ezenkívül a helyezettek értékes, arany-, ezüst- és bronzplakettet kapnak. A helyezést elért vidéki versenyzőknek az utiköltségét is megtéríti a rendezőség. A II. országos tangóharmonika verseny még nagyobbarányú lesz, mint az 1940-ben rendezett első verseny, amelyet a rádió is közvetített, s amelynek híradófelvétele minden európai államban vetítésre került. A versenyre vonatkozó minden felvilágosítással készséggel szolgál a Marnitz zenei központ (József-körút 37).

* **Eredeti operettbemutató a pécsi színházban.** A pécsi nemzeti színház elfogadta előadásra Solt Rezső és Horváth Tivadar „Éjféli dal" című operettrevüjét. Az újdonság zenéjét Rákosi János verseire Koltay Sándor szerezte. A bemutató Szilveszter este lesz.

* **Träger Ernő versei a Vajda János-társaságban.** A Vajda János-társaság vasárnap matinét rendez, amelyen Szilágyi Sándor elnök ismerteti Träger Ernő dr. miniszteri osztályfőnöknek „A zsoltárok könyvével" című legújabb verseskötetét, majd a versekből adnak elő szemelvényeket.

* **A Ráskai Lea irodalmi társaság** Medveczky Bella elnökletével nagysikerü felolvasó ülést rendezett rendes és pártoló tagjai részére. Zaymus Gyula, Kőváry Margit és Walleshausen Éva novellákat olvastak fel, Urr Ida dr. verseiből adott elő, Tarczay Gizella dr. Debreczeny Lilla, M. Katona Ilona, Szili Leontin, Barsy Irma és Kőváry Margit új műveit ismertette.

* **A Zrinyi Miklós irodalmi és művészeti kör elnökválasztó közgyűlése.** Mint Nagykanizsáról jelentik, a Zrinyi Miklós irodalmi és művészeti kör elnökválasztó közgyűlésén egyhangulag Molnár Antal dr. gimnáziumi igazgatót választották elnökké, társelnök Barbarits Lajos lapszerkesztő lett, főtitkár Szőnyi Andor városi tanácsnok.

* **Kassa után Kolozsváron is bemutatásra kerül a Futótűz.** A kassai ünnepségek keretében mutatták be a Futótűz című új magyar filmet, amelynek Déryné a főszereplője. Az újdonságot Bajusz Péter készítette s az Objectiv kölcsönző hozza forgalomba. A budapesti premiert megelőzően Déryné születésének százötvenedik évfordulója alkalmából Kolozsváron is bemutatják, azonban a tragikussorsú művésznő karrierje annakidején elindult. Dérynét Szabó Ilonka eleveníti meg a filmen, a többi főszerepet Szilassy László, Csortos Gyula, Vaszary Piri, Szemere Vera, Lehotay Árpád, Makláry Zoltán és Danis Jenő játsszák

* **Plank B. dr.** hétfőn diáktánckurzust kezd.

* **A Nemzeti Múzeum barátainak zenei matinéja.** Vasárnap délelőtt fél 12 órakor a Nemzeti Múzeum díszermében rendezi második zenei matinéját a múzeum barátainak egyesülete. Közreműködik Kresz Géza kamarazenekara, Durigo Ilona kamaraénekesnő

Kisszakasz

Milliméter sor ára hétköznap 70 fillér, vasárnap és ünnepnap 90 fillér. Legkisebb hirdetés (10 mm) 7.—, P, illetve 9.— P. Álláskeresőknek 50% kedvezm.

Styl-bútor
angol-reneszánsz komplett szoba, 1 bidermeier 3 ajtós szekrény és kommód, békenívójú kárpitosmunka,
HALÁSZ, IV., Ferenc József-rakpart 26.

Levelezés

Eszter!
Tizenöt hónap nem nagy idő annak, aki azt nem tudja kihasználni. Azonban, aki az országúton napfényben, porban, lucsokba, madárszó, vagy harangszó mellett is kitart, azé a győzelem. Forró szeretettel ölel, csókol
Pétered.

Bogárkám, megnyugtatni szeretnélek, okosan beszélni Veled. Csodavárásra akarod berendezni életünket? Nem mondom, megoldás részedre. Hétfőn levél megy.

Péter. Nem értelek. Mondd azt, hogy higyjek Neked, én hinni és várni fogok. Bízzál bennem, de ne rohanj, hisz az élet nem gyorsvonat. Légy őszinte, nem fogsz bennem csalatkozni. **Péter.**

Magánnyomozó

Magán-nyomozó
Dr. Békés Tibor ny. m. kir. rendőrkapitány
Erzsébet-körút 17. Telefon 222-802

Oktatás

ZSOLDOS előkészít
középiskolai magánvizsgakra
Dohány utca 84. Telefon: 223-406

IRODAI GYORSIRÓVÁ, gépíróvá különórás, egyéni tanításban olcsón, gyorsan kiképezi DÉNES József v. Keresk. Akad. tan., a „Stenografia" v. igazg. Rákóczi-út 14.

SCHREVER Margit belvárosi áll. eng. gyorsíró-, gépíró- és szépíró-iskolája: Muzeum-körút 23—25 sz. — Telefon: 188—674.

Vétel, eladás

Használt
KVARC-LÁMPA KÖLCSÖN VADÁSZ-tól
Vilmos cs.-út 21. T.: 120—070.

Tollat ingyen
sehol sem kap, de a legjobb minőséget nagy választékban és a legolcsóbb árban, teljes szavatosság mellett szállítja
Vigh József
ágytoll vállalata. Kiskunfélegyháza, Szent János-tér. Kívánatra mintákat, árjegyzéket díjtalanul küld.

VENDÉGLŐI és KÁVÉHÁZI BERENDEZÉSEK OLCSÓN
Rosenfeldnél, Népszinház-utca 31

BRILIÁNST ezüstöt a legm... áron veszek. NAGY IMRE ékszerész, BAROSS-UTCA 69 Mária Terézia-tér sarok.

Veszünk használt s törött **gramofon-lemezeket**
Akusztika Rákóczi-út 49. Tel.: 144—801.

Olajfestményeket
VESZ, cserél, elad részletre is ÁSVÁNYI ISTVÁN képszalon Szövetség-u. 17. Telefon: 424-476.

REKAMIER
fotel- és székállványok állandó raktáron legolcsóbban Kapornyai-nál VI., Bajnok-u. 2/b. Telefon: 123-145.

Festmények
olcsón, részletre is KÉPSZALON, GARAY-UTCA 6. Telefon: 425-348.

Renaissance **ebédlő-csillár**
eladó. Lakás: Budapest, VIII., József-körút 26. II. 10. (Petry.) Telefon: 349—531.

KVARCLÁMPA-KÖLCSÖNZÉS
ELEKTROMEDICA T.: 424—931.

Butor

UJ LAKÁSBA UJ BUTORT Ébnertől
VIII. KARPFENSTEIN-U. 2/A

BUTOR modern, styl, új és használt
NAGY SÁNDOR
Károly-körút 26

10 SZAKTÁRBAN
100 KÉSZÍTŐ
1000 BÚTORA
UNIVERSAL BÚTORGYÁR, IRODABÚTORGYÁR
VII., Wesselényi-utca 8
Telefon: 226—693 226—692

BUTOR
legjutányosabban vásárolhat továbbra is
KARDOS TESTVÉREKNÉL,
Wesselényi-utca 18.

ROYAL Fizetési kedvezmény! Baross-utca 34
Hálószobák ebédlőberendezések. Kombinált szobák. Választékunk óriási! Áraink olcsók. Minőségért garantálunk

Méltányos fizetési kedvezmény a
BUTOR- és TEXTIL-KER. RT.-nál,
VI., LISZT FERENC-TÉR 5.
HÁLÓK, EBÉDLŐK, KOMBINÁLT BUTOROK, IRODABUTOR, stb.
Vidékre ajánlatot küldünk

Lakás- és irodabutor
olcsón KLAUZÁL-UTCA 26

Használt butor
olcsón jó! Hálók ebédlők, kombinált berendezések, konyhák. Óriási választék új és használt berendezésekben Árban legolcsóbb BUTORMAGAZIN, Mária-utca 48. Fizetési kedvezmény!

ANTIK BUTOROK
székek, szekrények, asztalok, fotelek, tálalók
RÉGISÉGBOLT. Bank-utca 4.

BUTORT LEGOLCSÓBBAN
hosszú részletre is
MEISZTERTŐL
Budapest Andrássy-út 66.
Ujpest Árpád-út 120 sz.

László BUTOR OLCSÓ megbízható
Jókai-u 6, bejárat az Ó-utcából.

BUTOR ZIMERMAN AKÁCFA-U. 7.

MODERN, SZINES KONYHA-, hall-, leányszoba-, kombinált szoba- villaberendezés Lapidesnél, Nagymező-utca 8. Teréz-templomnál

BUTORT legjobban „BOG-MIL" bútorüzletében vásárol VI., Vilmos császár-út 43 Báthory-utcával szemközt. Kombinált szobák hálók, ebédlők dús választékban.

SZINES kombináltak
KISIPARI konyhák
BUTOR termékek
NAGYMEZŐ-UTCA 13

NINCS FÉNYES KIRAKAT,
olcsón konyha, szekrény, matrac, recamier, hálók kombinált berendezések kaphatók
KÁROLY-KÖRUT 16, udvarban.

Használt butorért
hagyatékért és teljes háztartásokért magas árat ad Fekete, Dobozi-utca 21. Telefon: 130-705.

SZINES BUTOROK,
rekamiék, konyhák fizetési kedvezménnyel, BÁNYAFALVI-nál, Izabella-utca 11. szám. Telefon: 320-799

Kis rezsi! Olcsó árak!
Hálók 999-től, kombináltszobák nagy választékban. Fizetési kedvezménnyel is. Bútorcsarnok, Klauzál-u. 27.

Király-utca 112.
Jöjjön hozzánk, meglátja, érdemes. Használt és új márkás műbútorok. Hálók, ebédlők, úriszobák, kombinált szobák, bőrgarnitúrák, egyes darabok olcsón. BUTORÜZLET, Király-utca száztizenkettő. (Lövölde-térnél.)

Ruházkodás

BUNDÁK
Szemere szücsnél
Erzsébet-körút 26.
Második emeleten!

Mai értékét
FIZETEM VISELT FÉRFI és EGYENRUHÁKÉRT saját üzletem részére. Frost, Kazár-utca 5. Telefon: 426-772

JÓL ELADHATJA
nálam használt férfi- és egyenruháit saját üzletem részére FELDMANN, Kazár-utca 7. sz. Telefon: 426-777

Használt férfiruháit,
egyenruháit legdrágábban megveszi LEITERSDORFER, Király-utca 33. második em. T: 223-671.

VESZEK a legmagasabb árban használt ruhát, fehérneműt, cipőt, zálogban lévő minden tárgyat, hagyatékot, egész háztartást. Nutovits, Népszinház-u. 26. Tel. 340—967. vidékre is megyek.

Tökéletes szabású
BUNDÁT PILÁT szücstől,
IX., Ferenc-körút 32. II. emelet.

Jó árat fizetek
használt férfi, női ruháért, fehérneműért, stb. Herzogné, Dobozi-utca 21. Tel.: 130-705, 9—½4-ig.

Bundák festése
javítása KASZÁS szűcs, IV., Váci-utca 67. Régi és új szőrmét veszek

Bundák, rókák, bolerók
legolcsóbban KÓKAY szücsnél, Budapest, Vilmos császár-út 10. Telefon: 386—784.

Hangszer

LEGESLEGOLCSÓBBAN vásárolhat
LYRA
Rt., Magyarország legnagyobb zongoratermében, Erzsébet-krt 19 (Barcsay-u sarokbejárat.)

KERESZTÉLY

HIRNEVES ZONGORATERME, VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 66
Csalódás sohasem éri hetil

Figyelmébe ajánlom Rákóczi-út ötven
ZONGORATERMET
Rengeteg zongora, pianínó vásárolható feltűnően olcsón, részletekben is

ZONGORÁK
harmóniumok eladása és vétele őskeresztény cégnél: Mendölné, VIII., Bezerédi-u. 10: T: 140-352

EHALL Andrássy-út 16
Legnagyobb keresztény vállalat! OLCSÓ ÁRAK!

ZONGORA HEGEDŰ HARMONIKA
REMÉNYI VI. Király-utca 58 sz.

OLCSÓN JÓ HANGSZER
Sternberg
RÁKÓCZI-ÚT HATVAN

Förster, Stingl,
Scholze világhírű zongorák, pianínók olcsón részletre, KERNACS, RÁKÓCZI-ÚT 13. sz.

Kicsi, de pompás hangú a
KLAVIANO
kiszongora
Javítás, hangolás
Mogyoróssy hangszergyár
Budapest, Rákóczi-út 71. sz.

Színház, Film, Művészet

Antonio Janigro gordonkaestje

Antonio *Janigro* tüneményes csellóművész Zengő, nemesen átszellemült a tónusa, ragyogó a tehnikája, átgondoltan komoly az előadása, érett, művészileg őszinte a felfogása. A budapesti közönség nagyrabecsüli és évek óta szívesen látja mindig viszont. Hangversenyét aránylag mégis kevesen látogatták. A megjelentek annál bőségesebben kárpótolták elismerésükkel és rokonszenvükkel a kitünő művészt. Műsorán *Bach-, Bréval-, Chopin-, Fauré-, Rimsky—Korszkakov-, Weber*-művek szerepeltek.

Koncert rendezései:

Budapesti Hangv. Zenekar II. bérleti ciklusára (5 est a Vigadóban) **prospektusok, bérletek** már kaphatók. **Wagner-est, Romantikus-est, 3 Csajkovszky-est.**

Basilides matiné ma Z. 11.

Brahms Requiem 17-én, Z. 7. — **Vier ernste Gesänge. Szólók: Warga Livia, Basilides, Tibor. Vez: Lichtenberg.**

LENGYEL GABRIELLA 18-án.

BACH, BEETHOVEN, BRAHMS
hegedűversenyek. B. H. Z. Vez: Fricsay. V. ½7.

FURKA GIZELLA 19-én Z. ½7.

Károlyi zongoraest 25-én, V. ¾7.

Faragó zongoraest 29-én, V. ¾7.

CSAJKOVSZKY V. DEC. 2.
Koncert Zenekart vez: Décsi Péter.

Végh quartett II. estje Branca **Musulinnal** december 3.

*

HARMÓNIA
MA II. MÚZEUM-MATINÉ FÉL 12.

Szekesfővárosi zenekar III.
Vez.: Csilléry, közr.: **Ticharich.** Nov. 14. V. 4.

II. Csajkovszkij-est
Vez.: **Lukács,** közr. **Szabó Pál.** Nov. 15. ¾7. V.

Gieseking
Harmónia bérlet II. Nov. 17. V. ¾7.

Schubert-Liszt-Chopin
est. Közr: Blaha, Koréh. — Mesterművek II.
Nov. 19. V. ¾7.

Issakides Barbara
zongoraestje. Nov. 22. V. ¾7.

*

Ma: Komikusok Parádéja
este ½7, Vigadó. Kiss Manyi, Latabár Kálmán, Vaszary Piri, Mihályi Ernő, Rácz Vali, Pethes Sándor, Türk Berta, Dénes György, Kazal László, Aranyossi Irén, Sárossy-Laboch, Szendi Lajos 3 órás grandiózus műsorral. — Jegyek egész nap a Vigadóban (185—005.) és jegyirodák.

*

Marnitz tarka est 21-én
vasárnap este 6-kor Művelődés Háza. — Közr: Mészáros Ági, Kelly Anna, Bilicsi, Cselényi, Miklós Livia, Udvardy Tibor, Ujlaky László, Thegze Gerber—Uray, Utassy Jenő, Tatár—Patocsi, Hegyi—Magyari, Tabányi, Németi, Tangóharmonika Zenekar (vez: ifj. Jahn), 30 tagú Szimf. Jazz (vez: **Székelyhidi**), **konferál: dr. Legenyei.**

Jegyek Marnitznál, József-körút 37, tel: 134—028, 134—079, Műv. Háza és jegyirodák.

*

Rózsavölgyi rendezései:

WALDBAUEREK DURIGOVAL 18-án csütörtökön, Z. 7. Beethoven B-dur, Kodály I. Bachária, Brahms dalok.

K. Kreutz Hédy Aria-dalest 23-án. — Händel, Wagner áriák, Schubert, Liszt, stb. dalok. Z. ½7.

Isoz Kálmán előadása: „Liszt, Erkel, Mosonyi" 27-én Z. 5.

SZILVASY—UDVARDY
Margit Tibor
27-én

Zenekari est. — Vez: Rubányi. — Műsoron klasszikus és könnyű zene. V. ¾7.

Kálmán Mária hegedűmatiné 28-án.

Dr. Weixelgärtner Egon Chopin-estje 29-én.

AZ ELSŐ

Bemutatta az Uj Magyar Szinház

A szerény Kerecsendi Kiss Márton ezuttal is Páger Antal lelkes védnöksége alatt jelent meg a nyilvánosság előtt, akárcsak a filmen a „Harmincadik"-kal. Senkinek se lehet kifogása az ellen, ha egy kiváló színész hóna alá nyúl a kezdő írónak. A protektorátusság alól majd felszabaditja magát, ha vérbeli tehetség. Mert az az igazi, ha az iró viszi a színészt. Págert a „Harmincadik""-ban a téma szociális ereje és igazsága kapta meg. Páger több mint társszerzőnek lépett be „Az első" életrekeltésébe is. Nemcsak rendezője a darabnak, hanem spiritus rectora, színezője, dramaturgja és kirobbantásokra alkalmas gerjedelmeinek hivatott és hiteles harsonása. Rányomja a maga egyéniségét a darabra s igy lesz a falusi asztalos komor magánügyéből sistergő zsánerkép, Págerre dramatizálva.

S rögtön emeljük ki, hogy Páger Antal nem véletlenül és nem vakon kalandozik el a kisemberek nyomasztó problémái közé. Nem is haszontalanul. Hite, heve és a velük való forró együttérzése föltárja előttünk a zsellérek, molnárok, asztalosok, kubikosok, néptanitók és az egyszerű falusi emberek becsületes küzdelmeit. Örülünk a tiszta hangnak, a meg nem hamisitott valóságnak. Más világ nyilik meg a színpadon „Az első"-ben is. Az asztalosinast itt már a Szövetkezeti Boltba futtatják el cigarettáért. S az inas — levente. A hasonló műfajú régebbi falusi életképekben egy úgynevezett „sánta Balog István" okvetlenül köpködött és kibirhatatlan kacskaringókban szidta az urakat. Itt a Kerecsendi-darabban nagyezüst vitézségi érmet hord a tárcájában. Régebben ringó-rengő-parasztmenyecskék páváskodtak a szinen és ijesztő csufságnak bemutatott anyósok kotkodácsoltak. Kerecsenki Kiss, aki erős tüzű lirai verseket is ir, a meghatottság hamvával emeli be a természetes falusi figurákat. Nem mindegyiket, mert ehhez még nincs drámai készsége és skálája, de amelyikre komolyan szüksége van, azt eredeti alakjában és összetételében lóditja be a színre. A falu ismert rekvizitumai közül az orvost, a bolondot, a kasznárt s a boldogan megözvegyült nagygazdát banális felületességgel veszi igénybe, mint áruházi portékát. Az asztalos megteremtésében már felvillan a drámairó szeme és a meddő menyecskében egyéni vonásokat lehet látni, ha a kéz még tétova is. Megrajzol egy sommás munkába belekényszerített megesett leányt is és majdnem eltalálja, csak megzavarja a paraszti smokkság és szalón elemeket vegyit a figurába, frizurájával, kecses ruhájával és az emelkedettebb gondolkodás hamisan elfogott hangjával. Első kisérlete ez a színpadon s azt kell megállapitani, hogy még nem áll a maga lábán és elhiszi a szakmabeli öreg rókáknak, hogy a színpadi hatásmesterség bevált módszerei nélkül nem lehet boldogulni. No majd lerázza őket a nyakáról! Reméljük.

A történet hatásos és rokonszenves, noha a gyerekimádat célzatossága szemérmesen bár, de mindúntalan kilóg a darabból. Szabó Imre asztalos elveszi Gál Lidit, aki nem tudja megajándékozni gyerekkel. Pedig Szabó Imre él-hal a gyerekért. A szimbólikus és fölösleges vihar besodorja hozzájuk Piroskát, karján a gyerekével. Ez a gyerek az asztalos ifjúkori bűne. A feleség befogadja Piroskát, az asztalos érthető és ideges rémületére. Piroska, az asztalos első szerelme, gyerekével és szerelmével felborítja az amúgy is billegő békét. Az asztalos a két nő közt kutyaszoritóba kerül és végül is gyereke anyja Piroska mellé sodródik. Lidi, a felesége titokban meg akarja operáltatni magát, hogy gyereke lehessen, még ha a műtét életveszélyes is. Megtudja Piroskától, hogy a gyerek az asztalosé. Piroskát kikergeti a házból. De jó szive megesik rajta, mikor a sánta Balog a viz partjáról rántja vissza. Inkább ő megy el az ura útjából. Megy a kés alá, az orvoshoz. Csakhogy most Piroskában mozdul meg a nemes lélek és nem engedi, hogy Lidi elmenjen a kés alá. A nehéz eset úgy oldódott meg, hogy Piroska odaigéri kezét a szerelmes sánta Balognak, az asztalos meg kibékül feleségével, aki megkapja Piroskától az ura törvénytelen gyerekét örökbe és igy mindenki megnyugszik.

A bonyodalom s a drámai felszültség nem lendíti fel a darabot abba az üdítő magasságba, ahol a lelkek parázslanak s a néző elkerülhetetlen büvölete alá kerül a költőnek. Megmaradunk a helyi esetnél. Amelyet mintha az iróval szemben egy más, egy idegen kéz tüzdelt volna tele kedélyes és zamatos népi csevegéssel, helyenkint ügyesen csattanó végszókkal. Különösen a sánta Balog és az asztalos összecsapása árulja el a kezdetleges drámairót. Nem is emlitve, hogy a rengeteg modoros zordság, hangulati csend és messze, ki a sötét nézőtérre való kitekintés körül vibrál fenyegetően a filmezés olcsó hatásvadászata. Páger Antal az asztalos. Szilaj, ingerlékeny és mord az arca, állandóan attól tartunk, hogy rögtön rombol és feldönti az asztalt. Ez az állandó aggodalom a nézőtéren azt jelenti, hogy Páger Antalt átitatta a szenvedély és szakadatlanul elárulja, hogy a robbanó töltet zsebében van. Ez túlzás. Kevés olyan komoly drámai értékünk van, mint Páger, azért figyelmeztetjük, hogy játszon a szenvedéllyel s ne tűrje, hogy ő legyen játékszer a szenvedély kezében. Lássuk térde alatt az emberi indulatokat, amelyek egyébként valóban úgy vágtatnak elő belőle, mint a tisztító viharok. Most is élveztük. Különösen mikor gyalult és csak időnkint fenyegetett tompán és távolról a beborult láthatár. A szerep szerint háttérbe szorított érzelmi élettel kell játszania Dayka Margitnak. Ő is sokat előre elárul ebből a kényszerű fojtottságból. Viszont fényeset villan egy-egy mellékes mozdulata (pl. ahogy a hámozott krumplit belevágja a kosárba). Feladatát az ösztönös és tehetséges színésznők elpusztithatatlan erejével oldotta meg. Bulla Elma a megesett leány hanghordozásában is alkalmazta ismert hangpréselését, amellyel a beszédet a szájpadláshoz szorította. Mint élő figurát el lehetett hinni, bár a népszinműi környezet zavarta. Egyébként melegszivű és szordinós volt a játéka. A sánta Balogot Juhász József tette át a maga sajátságos skálájára, sok széles mosollyal, amelyből nehéz volt átugrani a komorabb régióba. Igen jellegzetes vén asztalossegédet fabrikált Sugár Károly, csiszolt anyóst állitott elénk Halassy Mariska. Bánhidy László, Gárday Lajos, Zilahy Pál és Pataky Miklós, meg a kis Simon István játszotta az epizódszerepeket. Páger rendezése meglepően jó életszagú, reális és színpadát örvendetes hitelesség jellemzi. Ellenben az előadás tempója néha olyan lankasztó, hogy a darab kezd érdektelenné válni. A színpadot ifj. Básthy István diszletezte kitünően.

Papp Jenő

Palestrinától Respighiig

Forray Miklós kamarakórusa renaissancekori piros énekes talárban, egy sötét mintás takaróval leborított, virágdíszes asztal körül, faragott karszékekben, ülve, hangulatvilágítás mellett, régi idők régi szellemét idézve: *Palestrina, Vittoria, Viadana* motettákat, továbbá *Monteverdi, Donati, Gastoldi* és Padre *Martini* madrigálokat szólaltatott meg, igen gondos és lelkes előadásban. *Forray* Miklós, a kitünő kórusvezető is, a korabeli stílusnak megfelelően, szemben a karéjban elhelyezett kórussal, ülve vezényelt. Tagadhatatlan, hogy hatásos egy ilyen ízléses külsőség, mert része a tartalomnak, a felidézett klasszikus szellemiségnek és alkalmas a megkívánt hangulat megteremtésére. Gyöngyszemeket csodálhattunk meg ezen a szép hangversenyen a hangszerkíséret nélküli többszólamú énekművészet virágkorából. Érdemes feladat ezeket a felülmúlhatatlan énekeket felkarolni és a nagyközönséggel is megismertetni. A mai kórus zeneszerző úgy tekinthet ezekre a klasszikus többszólamú énekekre, mint elérhetetlen eszményre. Szinte lehetetlent kíván ez az éneklés a mai énekesektől. De jobb iskolát se lehet elképzelni a karénekesnek. A hangversenyen közreműködött *Pataky* Kálmán kamaraénekes és *Gyurkovics* Mária, Operaházunk széphangú énekművésznője. Gyurkovics Mária örvendetesen, állandóan fejlődik, kristálytisztán énekel, koloratúrája valóban csillogó. *Patakyt* nem kell külön felfedezni, versenytárs nélkül ő ma az első énekművészünk.

NŐI KABÁTOK Nádor ruha az igényes vevő ruhája
V., Nádor-utca 2

Szakáts Miklós bocsánatot kért a Vigszinháztól

Vezérképviselet: MALCSINER FERI

BÁSTHY Ktvár dísletterv (1896. – 1970 máj. 1)

SzL 1994. 70.

Cultura desidera effettuare un son-
proiezione dei films settimanali nella
.re incontro ai desiderata di tutti.
.ezione settimanale sono le seguenti:

spondere al suddetto quesito al sotto-
:re il.....30 novembre 1993.....;
ringraziamenti e cordiali saluti.

La Direzione

---

one delle ore 18

---

one delle ore 19

Kézigránáttal, puskával, doronggal és kaszával harcolnak a Székelyföld hősei

Ketten vannak, öregek, székelyek, mokány alakjukon megtépett halinaruha, csizmájuk szépen fénylik, ahogy *egymás mellett ülnek a padon a hadikórház előtt és pipáznak.* Hálásan nézik az ősz simogató napfényétől ragyogó utat, a lehullott leveleket, amelyeket szórakozottan seperget a szél, mintha a sorsot akarná utánozni. Ritkán szólnak, de olyankor fontos dolgokat mondanak egymásnak. Az előbb azt mondta az öregebbik, akinek a fején az a hosszú forradás szalad végig, hogy az ember nem érti, hogy birta el a kemény koponya s mitől gyógyult meg ilyen hamar, — hogy „ló"... Azután, hogy „a legelő, a havason". De ezen a két dolgon hosszan és gondosan elmerengtek és sokat szívtak a makrapipán közben. A fiatalabbik sem mai legény: lehet vagy negyvenéves. Ugy hordja a jobbkarját, mint az anya a gyermekét: szépen, gondosan felkötve az ölében. Az öregebb halinakabátjára valami érem van tűzve. Még az első világháborúban kaphatta: nem ismerem a felírást rajta és csak homályosan emlékszem az első világháború katonáinak hasonló tarkacsíkos éremszalagjára. Mindenesetre viseli az öreg keményen. Lehet, hogy már negyedszázada hordja.

Egykedvűen fogadnak, amikor leverem az út porát magamról, nyujtózom egyet az út után és leülök, melléjük a padra. Cigarettát sodrok, hogy a hangulat bajtársiasabb legyen s a fiatalabb át is tér a „szivarkára". Az öreg rendületlenül pipázik tovább. Olyan, mint valami ősmagyar szobor. Az a ménkü nagy vágás meg vörösen fénylik rajta az őszi napban.

— *Most szerezte?* — kérdem, mintha nem tudnám.

— *Most,* — hagyja rám kurtán.

— *Hol?*

— *Otthon.*

Hát az öreggel aligha fogok ma este nótázni. A fiatalabb azonban (talán a sodort cigaretta otthoni békességes íze teszi) némileg hajlandónak mutatkozik, hogy megnyiljon.

— *Láttak-e oroszt Erdélyben, bátyám?* — kérdem álnokul, hogy a mellékkérdésből kijöjjön valami engem érdeklő is.

Hosszút köp a felkötött karu, mielőtt nyilatkozna, aztán *valamit mormog a súlyra, ahova a magyarok Istene tegye őket,* de rámhagyja, hogy láttak. Ezen elgondolkoznak, elpipázgatnak egy darabig.

— Mondja már, hogy volt? — terelgetem tovább a kérdést.

— Hát... hogy is mondjam? *Az udvaron álltam.* Már otthon, az udvaromon...

— Hol? — vetem közbe.

— *Csikba,* — mordul rám hirtelen, s szinte sajnálkozik, hogy olyan elmaradt ember vagyok, hogy még ezt se tudom.

— Aztán?

— Hát... Mondták, hogy már el kell menni a városból, mert a lakosok már tegnap elmentek, a katonák meg lent a völgytorokban új állást csináltak. A mi falunk meg éppen a város előtt van. Akkor azután *már nagyon lövöldöztek, s fogtam én is a puskát, mert határőr voltam én is, kérem, szép, jó puskám van, magam javítottam minden évbe, még a románok alatt is megvót, kint tartottam az esztenában...* Akkor már *minden házért külön verekedtek.* Akkor azután az első orosz csapat átrohant a falun, de éppen csak, hogy láttuk őket. Rohantak előre... *Olyan rongyos katonákat, mint ezek a vörösök, az életben nem láttam.* Csak az összeszakadozott tányérsapkáról lehetett megismerni, hogy oroszok. Nem voltak ilyen koszosak még a románok se... Csak fegyverrel voltak jól ellátva. *Kemény, nagy verekedés kezdődött.* Az öreg — s itt a társára bök — egy puskával szaladt az utcán, osztán úgy lőtte az oroszt, mint a nyulat a körvadászaton. Már vagy tíz bolsevista feküdt ott az úton, amikor *egy lovas a fejére vágott... Én hoztam vissza, de fogni kellett egész úton, mert olyan dühbe jött, hogy egyenest vissza akart menni, noha erőst tartóztattam...*

Arról hallgat, hogy közbe ő is csinálhatott valamit, mert a keze fel van kötve.

— *Volt ott egy malom,* — folytatja elgondolkozva, — *annak a tulajdonosa két fiával elhatározta,* hogy *el nem hagyja egy tapodtat sem a házat. Bezárkóztak és az ablakból puskáztak az oroszra. Hatszor rohanták meg őket, mind a hatszor sikerült visszaverni a vörösöket. Pedig csak hárman voltak...* Amikor már tizedszer próbálták a lovasok a házat, már csak két kézigránátjuk volt, *a fiatalabb fiú kaszával, az öreg malmos meg egy doronggal állt az ajtóban és úgy verekedtek, hogy rossz volt nézni.* Olyan nyugodtak voltak, kérem, mintha csak valami kocsmai haragot kellett volna eligazítani... *Amikor a magyar katonák rohammal újra előrejöttek, osztán felszabadították őket, már az egyik fiú elesett, de a másik meg az apjuk még tartotta a bunkóval a házat a szétforgácsolt ajtó mögött...*

Arra gondolok, hogy volt már ez így egyszer, s akkor a negyvennyolcas székely hősök is kaszával meg doronggal csinálták végig a leghősibb dolgokat. Nem beszél az én székelyem nagy szavakkal kötelességteljesítésről. Magától értetődőnek mondja, hogy megvédi azt, ami a miénk... Egyszer az öreg is megszólal és azt mondja, hogy nem egy földdarabról van itt szó, hanem arról, hogy lesz-e Magyarország...

— *Kaszára, puskára kell kapni mindenkinek, még a fejérnépnek is!* — harsogja a fiatal a padra ütve. — *Hejj, csak egyszer visszajussunk még!*

A hadikórházból egy ápoló lép ki és őket keresi.

— Hogy került a két székely ilyen messzire? — érdeklődöm.

Mosolyog.

Egy napot gyalogoltak mindketten nehéz sebükkel, amikor egy kórházvonat felvette őket. Olyan szívósak, hogy az ember a szemének nem hisz. *Az öreg így pipázott végig, amíg a százados úr varrta a fejit... Azért hoztuk őket ide be az országba, mert attól kell tartani, hogy sebesülten is visszaszöknek verekedni...*

Ülünk a padon, az ősz aranya ragyog ránk és megkínálom a két székelyt szalonnával. A szemükben az égigérő havasok titokzatos melegsége int felém, az anyaföld mindenekfölött való szeretete, az egykedvű bátorság, amellyel — mint a mélybe zúduló hegyipatakok — el szeretnék söpörni az ellenséget... S egyszercsak elmosolyodunk, mert a fiatalabb székely elmondja a legendát, amely szerint egyszer a székelyek agyonverték Csikba az ördögöt, mert megsértette szent Erdélyország drága magyar rögeit...

Veress László

SCHMOLL-PASTA

Postai szállítási korlátozások miatt rendeléseket nincs módunkban kiszállítani. — Igen tisztelt vidéki és környékbeli vevőinket a gyárban, XIII., Véső-utca 7, készséggel kiszolgáljuk, szombat kivételével 8—14 óráig.

Amikor egymillió sziv összedobban

Otthont találtak a marosvásárhelyi gyermekmenhely védencei — Budapest lakossága oltalmába fogadta az erdélyi menekülteket

Az *Uj Magyarság* keddi számában beszámoltunk a fővárosba érkező erdélyi menekültek sorsáról és ismertettük azt a helyzetet, amelybe az orosz betörés következtében menekülni kényszerült *marosvásárhelyi gyermekmenhely negyvenegy kicsi védence került.* A kép, amelyet lapunk által a társadalom elé vetítettünk, kis mozzanata volt csak a nagy sorsdrámának. Csupán színfolt abból a tragikus eseményből, amelyet tíz és tízezer magyar testvérünk szenved át a menekülés nehéz napjaiban. A társadalom, úgy látszik, mégis meglátta benne a teljes tragikus képet, mert *meghallotta a menekültek jajkiáltását és talán még soha nem tapasztalt szeretettel és igyekezettel sietett segíteni Erdély otthonukból átmenetileg elűzött lakosain.*

Mint már említettük, beszámolónk keddreggeli számunkban jelent meg s már kora reggel megindult szerkesztőségünk felé a telefonálások és személyes érdeklődések áradata. Olvasóink kértek útbaigazítást, hogy *hová küldjék adományaikat* és *főleg mit adjanak.* Többen minden előzetes érdeklődés nélkül hoztak valamit, amit legfontosabbnak találtak. *Párnát, meleg ruhát, gyermekholmikat, élelmet,* amelyeket mi azonnal rendeltetési helyükre továbbítottuk.

Megmozdult Budapest szive

Csütörtök reggel ismét kilátogattunk a Nyugati pályaudvarra, amelynek várótermében az erdélyi menekültek egyrésze ideiglenesen meghúzódik, míg továbbirányítják őket valahová, vagy maguk találnak elhelyezkedést. Örömmel hallottuk az erdélyi bizottság és a vöröskereszt hölgytagjaitól, akik állandóan a menekültek között buzgólkodnak, hogy a főváros lakói közül sokan fölkeresték a menekülteket és ruhafélét és élelmet hoztak számukra. Többen magukhoz fogadtak egy-egy családot, főleg pedig olyan gyermekes anyákat, akiknek férjük ott maradt a gáton, hogy elkeseredetten, tíz körmével, fegyvert markoló kezével s ha kell, életével védje otthonát és a hazai földet.

A legnagyobb örömöt azonban mégis az okozta számunkra, hogy *a marosvásárhelyi gyermekmenhely kicsi menekültjeit már nem találtuk a pályaudvaron.* Ahol két kocsijuk állott, most egy üres szerelvény várta az utasokat. Megtudtuk, hogy a negyvenegy kisgyermeket és csecsemőt elszállították az Üllői-út 86 szám alatt levő állami gyermekmenhelybe.

Azonnal elmentünk utánuk, hogy meglátogassuk őket s érdeklődjünk sorsuk iránt.

— Már csak hatan vannak itt — fogadott bennünket *Lázár* László, a menhely gondnoka.

— És a többi?

— *Részben már elhelyeztük őket vidéken,* ahol saját védenceink is tartózkodnak, *részben pedig magukhoz vették őket olyan emberek, akiknek módjukban állott otthont adni számukra.*

Azután elbeszélte a gondnok, hogy mekkora szeretettel fogadták a menhelyen a kis menekülteket. Bár szénhiány van és az intézetnek is nagyon kell takarékoskodnia, mégis *azonnal befűtötték a szobákat,* hogy fölmelengessék a vasúti kocsikban agyonfázott és a hosszú út alatt megtörődött pici gyermekeket. *Sőt melegvizet is készítettek számukra és azonnal jól megfürdették valamennyiüket.* Körülbelül velük egyidőben érkezett a menhelyre egy beszterci orvos felesége két kisgyermekkel, akiket ugyancsak meleg szoba, meleg fürdővíz és meleg étel fogadott.

Mint a marosvásárhelyi gyermekmenhely egyik ugyancsak menekült gondozónőjétől, aki együtt tartott a gyermekekkel, megtudtuk, beszámolónk megjelenése után *többen fölkeresték a kicsiket a nyugatiban és sok meleg holmit, süteményt, tejet és más ajándékot vittek számukra.*

— Hála Istennek — mondta még az Üllői-úti gyermekmenhely gondnoka — az első menekült gyermekcsoport már otthont talált. *De mi máris újabb menekültek befogadására készülünk.* Számítunk arra, hogy a háború mostohaságai újabb kisgyermekeket vernek ki otthonukból, s mi őket is éppoly szeretettel fogadjuk, mint ezeket.

Ahol hálakönnyel fizetnek egy tál meleg ételért

Ugy értesültünk, hogy a Keleti pályaudvaron, ahová ugyancsak nagy számmal érkeznek menekültek, a mai napon megkezdi működését egy *katonakonyha,* hogy meleg ételt adhassanak a fázó, fáradt, éhező menekülteknek. A Nyugati pályaudvaron azonban, mivel a csarnok kicsi és a menekültvonatok egészen kint az állatkertnél és más távoli helyeken állnak, nem állítanak föl ilyen konyhát. Pedig a meleg ételre itt is nagy szükség van. Az egyik vöröskeresztes gondozónő beszéli el, hogy a városból néhány jószívű asszony *meleg ételt hozott* a menekülteknek. Talán soha nem köszöntek meg még olyan hálásan egy tányér levest, egy tányér főzeléket, vagy egy falat hust, mint azokat. A szoptató anyák és a véznára fogyott kisgyermekek szemében *olyan meleg hálakönny csillogott,* amely minden pénznél többetérő fizetség annak számára, aki ad.

Beszámolónk tehát, mint tapasztaltuk, nem volt pusztába kiáltott szó; nem is gondoltunk arra, hogy az marad. *A milliós főváros szíve összedobbant és oltalmába fogadta a menekülteket.* A segítésnek azonban nem szabad megállnia, sőt kihagynia sem. A vonatok tovább ontják a szerencsétleneket. A főváros pályaudvarain még mindig sok a csecsemővel menekülő anya, sok a kisgyermek. S ha egyik-egyik otthont talált, jön helyébe másik. Ha egyik jóllakott, a másik még éhesen várja a meleg falatot. Míg az egyik fázó gyermektestet betakarják meleg ruhával, a másik vacogva várja, hogy őreá is adjanak valamit.

Itt említjük meg, hogy egy gyermekeivel menekült édesanya azzal a kéréssel fordul az emberekhez, hogy ha valaki tudná nélkülözni, *lehetőleg jutányos áron adjon el neki egy pár 32 es gyermekcipőt,* mert egyik gyermekének nagy szüksége van rá. A cipőt lapunk szerkesztőségébe kéri leadni, ahová érte jön és kifizeti az árát.

Gyimesi Ferenc

Gond a reggeli? Igyunk Családi KÁVÉPÓTLÓT

GYARTJA KŐBÁNYAI POLGÁRI SERFŐZŐ ÉS SZENT ISTVÁN TÁPSZERMŰVEK R.T.

Felhivás a légitámadások miatt árvaságra jutott gyermekek hozzátartozóihoz

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

A magyar társadalom nemes szíve az ellenséges légitámadások áldozatainak megsegítésére az első felhívásra megnyílt. Rövid idő alatt hatalmas összeg gyült össze.

Az állam az anyagi károkat csaknem teljes egészében megtéríti, azonkívül a személyi veszteséget szenvedetteknek a hadigondozottak járadékának mértékében állami járadékot folyósít.

A társadalmi gyüjtésből befolyt adományok rendeltetése az állami támogatáson felül a személyi veszteséget szenvedettek támogatása. Ezért Bonczos Miklós belügyminiszter a begyült jelentős összegnek egy részét, 3 millió pengőt, az országos hadigondozó szövetségnek azzal az utasítással adta át, hogy abból az „Adjunk apát a hadiárváknak" mozgalomban támogatott hadi (honvédelmi) árvák támogatásához hasonlóan a légitámadások következtében árvaságra jutott gyermekeket segítse.

Ennek következtében a szövetség a törvényhatósági bajtársi szolgálatokat utasította, hogy mindazokat a 16 éven aluli támogatásra szoruló gyermekeket, akiknek apja vagy anyja vagy mindkettőjük, illetve, akiknek eltartója vagy eltartói ellenséges légitámadás következtében életüket vesztették vagy eltüntek és magukról harminc nap óta életjelt nem adtak, írják össze rászorultságukat, vizsgálják meg és a támogatásra javasoltakat a budapesti központhoz terjesszék fel.

Az ilyen támogatásra szorult gyermekek mindaddig, amíg a rendelkezésre bocsájtott összeg fedezetet nyujt, fejenként havi 30—50 pengős állandó segélyben részesülnek. A szövetség az első háromhónapi segélyt előre folyósítja.

Felhívja ezért a szövetség a veszteséget szenvedett érdekelt gyermekeket, illetve hozzátartozóikat vagy ismerőseiket, hogy a lakóhelyük szerint illetékes községi (járási, megyei, városi, törvényhatósági jogú városi) bajtársi szolgálatnál (esetleg a hadigondozó-tisztnél) a veszteséget haladéktalanul jelentsék be. Jelentkezéskor be kell adni a veszteséget igazoló hatósági bizonyítványt, valamint a gyermekre és családjára vonatkozó hatósági vagyoni bizonyítványt.

— Készen áll a zsidó dandár a „berlini bevonulásra". Stockholmból jelentik: Adler-Rudel zsidó, mint a „Jewish Agency", a zsidó segélyszervezet képviselője nemrég Londonból Svédországba érkezett. Nyilatkozatot adott a Svenska Morgenbladetnek és többek között kijelentette, hogy a zsidóságnak minden valószínűség szerint nincsen jövője Európában, tekintettel arra, hogy újból mindenütt fellángolt az antiszemitizmus. A zsidók egyetlen reménye Palesztina. Adler-Rudel adatai szerint a szövetségesek reguláris hadseregében, valamint a szövetséges partizánok soraiban másfélmillió zsidó harcol. Ötszázezer zsidó, akik közül 15.000 tiszt, az amerikai hadseregben teljesít szolgálatot. A vörös hadseregben félmillió zsidó van, közöttük több ismert tábornok is. Palesztinában zsidó dandárt állítottak fel, melynek kék-fehér zászlóján a Dávid-csillag van kitűzve. Mint Adler-Rudel kijelentette, ez a zsidó dandár zászlójával az élen részt fog venni a szövetségesek által tervezett berlini bevonuláson.

— Svájcban halálra ítéltek egy kémet. Bernből jelentik: Mint hivatalosan közlik, az egyik svájci hadosztály katonai törvényszéke idegen hatalom javára elkövetett kémkedés miatt halálra ítélte Plütz Samuel svájci katonát. Három vádlottársát összesen 27 évi fegyházzal sujtották.

Szinház, Film, Müvészet

Utcai ismeretség

Bemutatta az Uj Magyar Szinház

Már a vígjáték címe jelzi, hogy a tehetséges Tóth Miklós talált a pesti aszfalton egy olyan betyárt, akit fel lehet használni. Mire? ... Arra, hogy egy ötletes és jó „svádájú" író bebizonyítsa: tisztességes utcai ismeretség is lehetséges. Az ő hőse rögtön házassági szándékkal szólítja meg Losonczy Jucika kisasszonyt, aki tündérszép s akit meglát, megszeret s nyomban követ be egészen a lakásig, ahol is kitör a rettentő bonyodalom. A szülői házban ugyanis Jucika kisasszony két példányban található, amennyiben van egy ikertestvére, a Julika. Kettejük közt nagy jellembeli különbség van. Jucika modern lány és sportlady, Julika pedig mafla és háztartásbeli. A szerelmes utcai lovag öt percenkint hol Jucikával, hol Julikával kerül szembe a színen s majdnem belebolondul a képtelen helyzetbe, míg végre kisüti, hogy ikerállomással beszél. De szembekerül még egy bonyodalommal: imádottja, a modern Jucika menyasszony és éppen eljegyzési ünnepélye folyik. Korrektül vissza akar vonulni. Csakhogy most Jucika nem engedi, noha előbb még ki akarta dobatni. Nem engedi, mert megtetszik neki a vakmerő szeladon és az ikerhug, a szülők, a miniszteri hivatal, továbbá saját vőlegénye bevonásával és feláldozásával, meg egy közveszélyes tudós felhasználásával belekergeti a fiatalembert, hogy a társasági formák tisztelletbentartása mellett is megismerkedjék vele és kérje meg a kezét. Hugát, Julikát pedig rásózza a hozzávaló és hasonszőrű ifjúra, az ő saját előbbi vőlegényére.

Az ikrekkel való operálás kétségtelenül parádés ódonság a vígjáték területén. Ez az eszköz mindig hálás, akármilyen ócska és olcsó is. Tóth Miklós elismerésre méltó elszántsággal használja fel, mint kiváló elődei a süketeket, anyóskat, korhelyeket és mihasznákat, akiken a nagyérdemű közönség okvetlenül derülni szokott. Az ősmotivumhoz a maga részéről természetesen tett valamit s ez a valami az egyéni humor, amely, ha jelen esetben nem is eredeti, de mindenesetre mai és a pesti légtérben lóg. Kézenfekvő és közvetlen. Igen alkalmas arra, hogy pillanatnyi jóhangulatot teremtsen a nézőtéren. Magasabbrendűségre nem pályázik, csak céloz némi kor- és társadalmi elméletre, minden különösebb baj nélkül. Ez a komolyabb alapféle az lenne, hogy az idősebb nemzedék holmi habzsolással és a tisztes formák felrúgásával vádolja meg a mai fiatalságot. Mire a darabban a megvádolt ifjúság azzal felel erre az ártalmatlan szemrehányásra, hogy ők igen is sietnek élni, mert amióta ők megszülettek, azóta szakadatlan izgalmak dúlnak a földön s maga a térkép is legalább húszszor változott meg. Tóth Miklós igen észszerűen elkerülte a problémák komor tájait, a szórakoztatásra vetve a súlyt s ebben a műfajban eléggé leleményesnek mutatkozott. Tudjuk róla, hogy megragadott ő már súlyos kérdéseket is s nem egy film, nem egy sikerült átdolgozás és dramatizálás biztosítja számára a helyet a népszerű színházi szerzők sorában. Az „Utcai ismeretség" a rögtönzések és tollrajzok kabarézó csillogásával ékeskedik s ügyes író vigyáz rá, hogy mindig a felszínen maradjon. A felület alá nem jutunk, s még a figurák jellemzésében se látunk a tipusok mögé. Kedves, bevált alakjai vannak, akiket jól mozgat, kivéve a háztartási izgalmak jeleneteit, ahol sokszor csépeli a konvencionálisat. Mi se természetesebb, minthogy ő is beleesik a „leigazoltatás" rémes magyartalanságába. Elégedjék meg az „igazoltatás" kifejezéssel. Kell ennél több?

Egyébként elég jó előadást láttunk. A vidám darabok játékstílusába rendszerint becsúszik sok bosszantó vaskosság, sztári és ripacstúlzás, egyéni túltengés és rikító szín. Szőke Kálmán rendezése megóvta a darabot ezektől a nivótlanságoktól és örvendetes fejlődésre mutat. Helyenkint meg élvezetet is nyujtott. Ezt a kellemességet köszönhettük annak is, hogy a vendégszereplő Fényes Alice, úgy is mint ikrek, gátlások és aggodalmak nélkül játszott. Természetes báj és rokonszenves szemtelenségsugárzott belőle, igazi lénye került elő, valahonnan mélyről és kitünt, hogy nemcsak szép nő, hanem jó színésznő is. Hajmássy Miklós újra újat produkált, mikor az általában kitünően megrajzolt eszményi aszfaltbetyár megteremtésén kívül bemutatta a megbűvölt laikust, akit egy szószátyár tudós közlési mániája merevvé dermeszt s akit belül a tomboló düh arra uszít, hogy üsd le ezt a megvadult tudományt! A lerázhatatlan professzort Sugár Lajos alakította, elriasztó élethűséggel. A családi humor termelését Halassy Mariska és vitéz Bánky Róbert végezte, jó hatás mellett, míg Pataky Miklós a miniszteriális nagyképűséget enyhítette meg komédiázó képességével. A gyanakvó vőlegény szerepében Dénes György kifogástalanul tercelt a primnek s jóízű epizódalakitást nyujtott Zilahy Pál és Losonczy Zoltán. Ifj. Básthy István szép díszletei tapsot kaptak.

Papp Jenő

Vay Ilus:

A színészet nem szépségverseny

A színházi hírverés *Vay* Ilust úgy állította be, hogy ő a „csúnya lány", akinek egyetlen érdeme groteszk arca és már-már úgy könyvelték el őt, mintha *kizárólag ezért számítana színésznőnek*. Most a Nemzeti Színház tagjai sorába szerződtette. Megkérdeztük: mit szól ehhez, mit szól „csúnya lányságához" és miként vélekedik a színészi feladatról?

— Tizenötéves koromban léptem fel először Budapesten, illetve Újpesten — mondja. — Azóta öt év telt el: közben *sokat jártam vidéken*, a János vitézben a francia királykisasszonyt játszottam, de általában *inkább csak epizódszerepeket vállaltam*, mert ez az én területem. A nagy szerepek fárasztanak.

— Hogy érti ezt?

— Szereptanuláskor, a próbákon és az előadáson igyekszem minél mélyebben beleélni magamat a szerepbe. Nagy feladat ez, amit szerintem csak úgy lehet elvégezni lelkiismeretesen, *ha nem nagylélekzetű* a szerep. Ez persze csak *rám* vonatkozik. Később, ha gyakorlatra teszek szert, remélem, hogy *többet is merek majd vállalni*. Külön öröm és élvezet számomra a maszkirozás ...

— És a Nemzeti Színház?

— Nagy hálát érzek a Nemzeti Színház igazgatója iránt, aki észrevette bennem azt, amit öt éve éreztem, de világosan kifejezni nem is mertem: *helyemet a színpadon*.

— Mit szól ahhoz, hogy általában „csúnya színésznőnek" tartják?

— Egyszer megkérdezte valaki egyik híres és ünnepelt komikánktól: „Mondja, művésznő, hogyan mert ilyen csúnya külsővel színpadra lépni?" Az illető *szép kis leckét* kapott. Azóta bennem is kialakult valami határozott válasz, amely körülbelül így hangzik: *a színészet nem szépségverseny, hanem emberábrázolás*. Első nemzetiszínházi szerepem *Juliette*, a kis mosólány lesz a „Szókimondó asszonyság"-ban. Bízom benne, hogy sikerül ... **(b. a.)**

Ifju sasok

(Corvin)

A film címe után azt hinnők, hogy az „Ifjú sasok", a Corvin filmszínház újdonsága az ifjú német repülők felhők fölötti küzdelmeit, bravuros hőstetteit mutatja be. Az „Ifjú sasok"-ból mindez hiányzik, viszont talán annál magasztosabb, annál felemelőbb világot tár elénk. A német tanoncifjúság élete elevenedik meg előttünk a vásznon: ahogy élnek, dolgoznak, szórakoznak és küzdenek a megpróbáltatásokkal, hogy a kívánt időben szállíthassa a gyár a repülőgépeket ahhoz a harchoz, amely eldönti az új Európa sorsát. A gyárigazgató fiának életén keresztül jutunk egészen közel egy német repülőgépgyár tanoncainak életéhez, ahol a lehető legnagyobb fegyelemben és a legmélyebb bajtársiasságban élnek az „ifjú sasok". Néhány apróbb hibától eltekintve, ügyes eszközökkel oldotta meg a dolgát Alfred Weidenmann, a film rendezője. A főszereplő Willy Fritsch a tanoncok oktatója szerepében tünik ki az együttesből. A többi szereplő Herbert Hübner, Gerta Böttther, Albert Florath, Paul Henckels ugyancsak hozzájárulnak a film sikeréhez.

---

* **Barabás Sári az Operában.** Barabás Sári, aki legutóbb a kassai színházhoz szerződött 25 előadásra vendégként, a budapesti Operaházban is vendégszerepel majd. Az egyik soronkövetkező újdonságnak, az „Ariadne Naxosban" című darabnak címszerepét próbálja.

* **Beiratkozás a képzőművészeti főiskolára.** A képzőművészeti főiskola értesíti az új tanévre beiratkozni szándékozó hallgatóit, hogy a beiratások időpontja a II—VII. éves hallgatók számára október 2 és 3-án délelőtt 10—1 óra, a felvett elsőéves hallgatók számára pedig október 5-én délelőtt 10—1 óra. A tanítás előreláthatólag október 16-án, hétfőn indul meg.

* **Sándor Móric gróf lovasbravurja.** *Vitéz Benkő Gyula játssza a Délibáb produkciójában készült „Ördöglovas" című új magyar film címszerepét. A film Sándor Móric gróf lovasbravurját is feldolgozza. Ismeretes a történelemből, hogy a fiatal gróf egy ízben átugratott lovával Metternich hercegnő kocsiján. A letünt kor intrikával teli politikája romantikus szerelmi történet keretében elevenedik meg a filmben, amelynek főszerepeit Fényes Aliz, Sulyok Mária, Kiss Manyi, Szakáts Zoltán, Cserna Brigitta, Makláry Zoltán és Fáy Béla játsszák. Az új magyar filmet három filmszínház tűzi műsorára.*

FENSÉG, SÜLYEDÜNK!

Regény ⚙ Irta SZITNYAI ZOLTÁN

32

— Önök pedig a dícstelent! — dörögte a háttérből elősietve a pap. — Míg asszonyok maradnak a hajón, férfiak mentik a bőrüket. Kapitány, méltányos ez?

— Ez igaz — szólalt meg a szakács és megvetéssel nézett vissza a mögötte álló három úrra —, maguk aztán csúful cserbenhagyták a hölgyeiket.

— Nem méltányos, főtisztelendő úr — felelte a kapitány a páternek —, de én a többségre bíztam a döntést és úgy látom ...

— Igen, a többség így határozott — szólt közbe a nagyherceg.

— Maguk akkor nyolcan, felmehetnek a fedélzetre — mondta a kapitány a csoport felé.

A menet elindult, elől Edgárral és a végén a kuktával.

— Én is, én is! — rohant feléjük Kerkapoff.

— Az ön számára már nincs hely — állta el az útját a kapitány.

— De Bonn! — zokogott fel Alexa. — Azt hittem, hogy jobban szeret. És csak ez fáj, nem a halál.

A menekülőknek arra kellett elvonulniok, ahol Marietta állt. A három úr, a gyáva gazok alattomosságával sütötte le a szemét. Az életüket féltették mindennél jobban, de nem küzdhették le szégyenüket sem, mely vörösre festette arcukat a néma kivonulásban.

— A gyávák menete — mondta Marietta megvetéssel, amikor Pimpernach haladt el mellette.

— Hát nincs egy hű emberünk se? — csuklott fel Eudoxia hangja.

— Édesem, mi, akik itt vagyunk, hűek vagyunk hozzád az utolsó lélekzetig — suttogta már a nagyherceg is elérzékenyülésével küzködve.

A kapitány távozott utolsónak. Mielőtt kilépett az ajtón, megállt és visszanézett:

— Fenséges asszony, én is osztozom a maguk sorsában.

Alig tudta megőrizni komolyságát, alig tudta megállni, hogy ne kiáltsa feléjük:

— Ne féljetek! Csak játék és példaadás az egész.

Aztán Mariettára nézett, egyedül őrá. Csak őt látta már, az meg őt. Mélyen összefonódott a két szerelmes lélek szerelmes tekintete. Ő, most, hogy odarohanna hozzá, hogy magához ölelje. Nem félelem volt azon az arcon, csak várakozás, mintha ő is azt az átölelést várná.

— Én vissza fogok jönni! — mondta Marietta felé. — Grófnő, bízzon a csodákban.

Hirtelen megfordult és kilépett az ajtón.

Eudoxia zokogva borult az ura mellére:

— Ó! Istenem.

— Drágám, légy erős, légy nagy — vigasztalta a nagyherceg.

— Bízzon a csodákban! — mondta Marietta lelkes hangja. — A kapitány mondta, hogy bízzunk a csodákban.

— Csodák nincsenek! — zokogott fel Kerkapoff és az öreg arca eltorzult, mint a síró gyermeké.

Anasztáziusz pedig keresztet vetett magára és az ég felé emelt karokkal mondta:

— Imádkozzunk és szálljunk magunkba, hogy majd megtisztult lélekkel jelenhessünk meg előtte.

10.

A nap már az ég felé hatolt és kitáruló napsugarai, az oszladozó ködön át, beszüremkedtek a kerek ablakokon.

Marietta szinte földöntúli átszellemültség állapotában ült a szalon egyik foteljében. Ő más csodát várt, mint a többiek. A nagyherceg pár az ebédlőben maradt a pappal, az izgalmaktól és virrasztástól egészen kimerült Alexát Marietta fektette le a dohányzó heverőjén, ahol nyomban mély álomba is merült s Kerkapoff, egy üveg wiskyt zsákmányolva, a kajütjébe vonult, hogy gátlási centrumainak működését tovább bénítva, boldog öntudatlansággal lépjen majd át az örökkévalóság kapuján.

Marietta más csodát várt, mint Eudoxia, akinek hangos imádkozása áthallatszott a szomszédos ebédlőből. Ő már nem reménykedett egy csodálatos menekülésben. A csoda és beteljesülés az lesz, ha majd visszajön a kapitány és ők egymásra találnak az utolsó pillanatokban. A kapitány megígérte, hogy vissza fog jönni és a kapitány megtartja a szavát. A fedélzetről durva hangok és neszek robaja hallatszott olykor s ha azok egyidőre elültek, Marietta hevesen dobogó szívvel várt közeledő ismerős lépteket és ajtónyitást. Várta a kapitányt.

(Folytatjuk.)

„Viharos" bemutató a Márkus Parkszinházban

— *A Virradat tudósítójától.* —

A nyári szezon kétségkívül legérdekesebb és legmulatságosabb sajtóbemutatója ezen a héten zajlott le az újjáalakított *Márkus Emilia Parkszinházban.* Utolérhetetlen volt ezt a bemutató, mert olyan vendégek szerepeltek rajta, amelyek egyébként semmi pénzért meg nem rendelhetők: *a mennydörgés, a szélvész és a vízözön.*

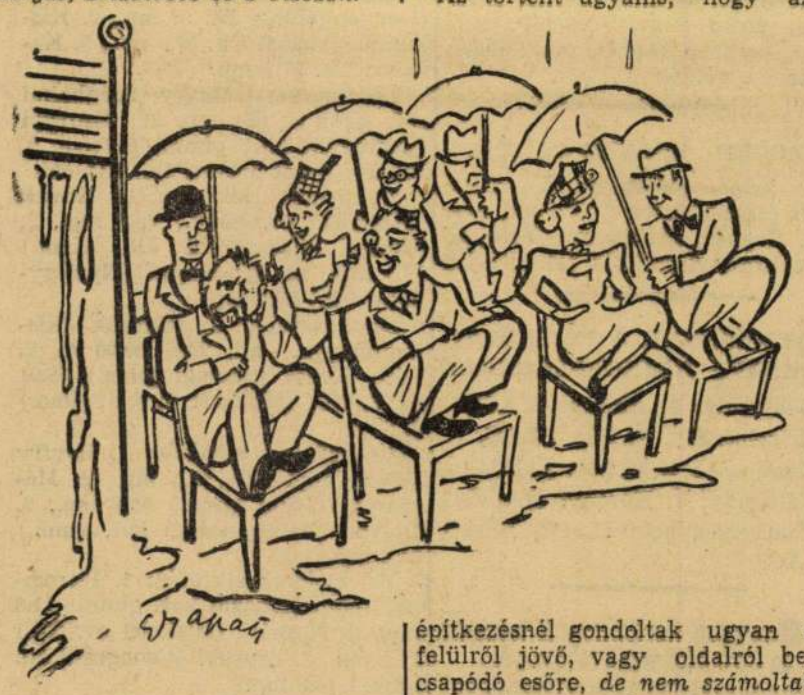

A dolog úgy kezdődött, hogy a lelkes és sikeres *Erdélyi* szinigazgató közölte a sajtóval, hogy megtartják a *„Dalol a nyár"* című operett sajtóbemutatóját és egyben az előadás előtt bemutatják a szinház új tetőjét és oldalszerkezetét, mely hivatva van ezen a nyáron megvédeni a közönséget az előző nyári szezón legkellemetlenebb meglepetésétől: az *esőtől.*

A dolog egészen programszerűen boldogan mutatta be a gyönyörű *tetőszerkezetet,* a leereszthető, tehát jóidőben szellős, rosszidőben védő *oldalfalakat* és mindenki boldog volt. Azután kezdődött az előadás és vele a *különféle meglepetések.*

Az első az volt, hogy kijött a szinpadra a szubrett, kinyitotta a száját és egy akkorát dörgött — tudniillik az ég —, hogy a közönség majd le esett a székéről. Azután sűrű villámlások közepette *megjött a vihar* és mintha csak *Erdélyi* direktor rendelte volna — egy olyan trópusi záporeső, amilyet Budapest még keveset látott.

Ahogy a zápor egyre erősebben dübörgött a tetőn a közönség spontán és viharos tapsba kezdett és mindenki tudta, hogy ez a taps most nem a szinpadi produkciónak szól, hanem *a nagyszerű tetőszerkezetnek,* amelynek hála, ime *szárazon élvezhetjük a vidám operettet.* Megérezte ezt *Erdélyi* direktor is és boldogan állott a szinpad elé, boldogan hajlot mindenki felé, fel-felmutatva a tetőszerkezetre, mintha mondaná: „A dicsőség nem az enyém, hanem az övé".

Azonban a boldog mosollyal egyre hajlongó igazgató arca *egyszercsak elkomorult.* A bokája kürül, ott, ahol a lakkcipőből kibujik a selyemharisnya, valami szokatlan és dermesztő hideget érzett és amint lenézett, rémülten látta, hogy *bokáig, sőt bokán felül vízben áll.* Ugyanebben a pillanatban a közönség köréből is rémült sikolyok jelezték, hogy a *nézőteret is elöntötte az ár* és mindenki gyorsan kapkodta fel lábait a székre.

Az történt ugyanis, hogy az építkezésnél gondoltak ugyan a felülről jövő, vagy oldalról becsapódó esőre, *de nem számoltak olyan vízmennyiséggel, amely árvízként öntvén el az egész területet, a környező tenniszpályáról zuhogva ömlik be a szinpadi nézőtérre.* A főpróba bohém közönsége azonban humorosan fogta fel a dolgot: mindenki a helyén maradt, néhányan, — inkább tréfából — kinyitották esernyőiket, de egyébként zajosan és kacagva követelték az *előadás folytatását.*

A trópusi monszun-eső azonban egyre nagyobb mennyiségeben öntötte a vizet és most már *az sem tudta volna elhagyni a nézőteret, aki akarta volna.* Ekkor azonban megjelent a derék *Erdélyi* igazgató a tűzoltókkal és a szinház segédszemélyzetével és sűrű kiabálások között becipeltette az *építkezésből ottmaradt gerendákat és deszkákat, ezeket tolták be a nézők lába alá és építettek átjárókat a nézőtér egyes részei között.*

Egyébként az előadás *zavartalanul folyt tovább.*

A kezdetben említett főszereplőkön kívül jók voltak még: *Titkos Ilona,* mint élvvágyó játékbolttulajdonoső, *Kiss Manyi,* mint a vidámság állandó forrása, *Somogyi Nusi,* aki *Bilicsi Tivadarral* együtt az érettebb komikumot képviselte, *Hajmássy* daliás férfiasságával, a csontnélküli *Feleki Kamil* boszorkányos táncaival, *Rodriguez Endre* kifogyhatatlan bohózatötletei, *Erdélyi Mihály* kedves melódiái, *Básthy István* nagyszerű diszleteivel együtt alkották a vidám és sok tapsot aratott nyári operett keretét.

Egyébként nem kell félni, *Erdélyi* direktor már az első bemutató után *alacsony betonfalat építtetett az épület köré, mely a jövőben minden árvizkatasztrófát kizár.*

A tékozló asszony

— Royal Apolló. —

A se nem szép, se nem fiatal, se nem elegáns, de még csak nem is tehetséges Hilde v. Stolz a film viaszbabaszerű főhősnője, ellenszenves csipogásával semmiféle emberi vonást nem árul el, játékával pedig láthatóan zavarja a többi szereplőt. A darab másik hőse, az asszony férje, aki halálosan ragaszkodik hozzá és hogy megtarthassa magának, hazugságokkal kirekeszti riválisát a társadalomból. Családi boldogságának immár semmi sem áll útjában, — mire jön a film meglepetése — a férj öngyilkos lesz. Hogy miért, az nem derül ki.

Theodor Loos, a sweethart közben züllésnek indul, majd mint artistát 10 év mulva rehabilitálják.

A film tele van erőszakolt, illogikusan egymáshoz kapcsolt eseményekkel, — a hirdetett halálgolyó (az artistaprodukció szenzációja) pedig szerencsére senkinek sem okozza halálát.

Tehermentes telkére

családi házát felépitem kedvező fizetési feltételekkel. — Margit-krt. 103. Építési iroda. — Telefon: 154—694.

HELYREIGAZITÓ NYILATKOZAT.

Alulirott, mint a „Virradat" 1938. június hó 7-én a 23. számban „Fegyelmi botrányok stb." című közlemény irója, ezennel kijelentem, miszerint az abban dr. Kiss Mihály m. kir. t. orvos úrra vonatkozó állitások téves információn alapultak, részint nem az Ő esetei, részint pedig a valóságnak éppenséggel meg nem felelőek. A cikk megjelenését sajnálom és elégtételül a meghurcolt tisztiorvos úrnak kijelentem, hogy a nyilvánosság előtt is sajnálkozásomat fejezem ki a közlemény közzététele miatt.

Budapest, 1939. június hó 9-én.

Horváth K. Iván.

Most már nem „Dumas" hanem „Mason's" de fájdalom ez sem jó

Június 5-i számunkban szóvátettük, hogy a Royal Apolló „4 toll" című filmjét, mint Dumas Sándor világhírű regényének filmváltozatát hirdeti, holott a regényt *Mason* angol iró irta.

A mozgóképszinház dicséretére szóljon, a szinház európär igazgatója (gyermeke ugyanis angol állampolgár), *Gerő István* cikkünk folytán egy plakátflastrom segitségével *Dumas* neve fölé a *Mason's* nevet ragasztatta. (Ne tessék megijedni, ez nem tévedés, igenis így: *„Mason's"!)*

A „világhír" természetesen maradt csak úgy, mint *Dumasnál.* —

Most már csak az odabiggyesztett „s" betűvel van egy kis baj. Az „s" betű ugyanis az angolban a genitivus jele, tehát az angol plakáton látható „Mason's novel" azt jelenti, hogy Mason úr novellájából irták a darabot, de a szerző neve persze „Mason" „s" nélkül.

Tanácsoljuk a világhírrel szemben akkora fogékonysággal bíró „anglomániás műveltségü" direktornak, hogy áldozzon még egy flastromot, — ragasztassa le az „s" betűt is, mert elvégre mégis csak Magyarországon vagyunk.

Alex.

Fehér börtön

— Décsi. —

Ebből a filmből megtudjuk, hogy a malériát az ember a disznótól, avagy a marhától kapja és hogy egy vasúti szerencsétlenség, gátszakadással komplikálva nem akadályozhatja a feljett amerikai orvostudományt abban, hogy a vasuti ülések közé beszorult lábat, derékig mocskos vízben egy nagyobbacska manikürollóval habozás nélkül sterilizáltan amputálja. Akit az ilyen csekélység nem zavar, az nyugodtan nézze meg ezt az orvosnak és zöldkeersztes nővéreknek egy kórházépület keretébe beszorított életéről szóló dekorativ propagandafilmet, ahol a betegek revügörlök gondos ápolása mellett sietve gyógyulnak, lelkiegyensúlyukat azonban még hamarább elvesztik. Nem kivétel a kórház kitünő sebészfőorvosa sem, — akire boldogan adjuk áldásunkat.

ÖN őskeresztény!

Készüljön ennek bizonyitására

de ne váljon meg pótolhatatlan okmányaitól. Készittesen eredeti hű FOTOCOPIÁT, fehér lapon fekete betűk. Nyugatinál **SCHULMAN Lajos, Kádár utca. 4.**

Megvárható! T.: 113-901. Küldöncszolgálat.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatósága, felügyelőbizottsága és tisztikara mély fájdalommal és megilletődéssel jelenti, hogy nagyérdemü elnöke

dr. Teleszky János

belső titkos tanácsos, nyug. m. kir. pénzügyminiszter, a Felsőház tagja stb., stb.

1939. évi június hó 13-án váratlanul elhúnyt.

A Megboldogult kimagasló egyéniségével közéletünk dísze, nagy tudásával közgazdaságunknak vezető tekintélye volt. Intézetünk kötelékében közel egy és fél évtizedet töltött, előbb mint az igazgatóság alelnöke, majd egy esztendeje mint annak elnöke.

Elmulása pótolhatatlan ürt hagy hátra körünkben, mert bölcs tanácsait és készséges baráti segitséget mindenkor korlátlanul élvezhettük. Nagy érdemei elévülhetetlenek maradnak és nemes emlékét kegyelettel és szeretettel fogjuk mindenkor megőrizni.

Budapest, 1939. június 14.

S.P.O.R.T

Hej régi szép idők... jegyzetek az olasz-magyar atlétikai verseny előtt

Még csak két hét választ el bennünket a julius 2-i olasz-magyar atlétikai viadaltól s bizony minél inkább közeleg ez a terminus, annál inkább félünk a várható súlyos vereségtől.

Elmultak azok az idők, amikor félvállról vehettük az azurrik atlétagárdáját. Az olasz atlétika, a labdarugáshoz hasonlóan ugyanis nem rendelkezik valami nagy multtal. Amióta fasiszta lett ez az állam, amióta világhatalommá, tengellyé nőtte ki magát, azóta lett naggyá sportja is. Azóta azonban világhírüek lettek az olaszok sportemberei is.

Atlétikában 12:1-re, futballban 7:1-re győztük le az olaszokat

Büszkén mondhatjuk, hogy az olasz sportolók tanítómesterei mi magyarok voltunk. A párisi olimpia előtt 1924. április 6-án az MTK pálya — akkor még poros porondján — 7:1 (2:0) arányban győztük le az azurrikat *Molnár (4), Opata, Braun* és *Eisenhoffer* góljaival. Jellemző, hogy az olaszok egyetlen gólját 11-esből lőtte *Cevenini III Zsák Károly* kapujába!

Atlétikában egy évvel később 12:1 arányban diadalmaskodtunk az oloszok felett. A Margitszigeten megrendezett meghivásos szövetségi versenyen 1925. junius 4-én *Rózsahegyi* (100 m), *Hajdu* (200 m), *Barsi* (400 m), *Csekey* (1500 m), *Bellóni* (5000 m), *Somfay* (110 gát), *Orbán* (magas u.), *Csáky* (rud u.), *Bedő* (súlylökés), *Egri* (diszkoszvetés), *Gyurkó* (gerely v.) és a *Juhász, Barsi, Hajdu, Fluck* csapat (svédstaféta) győzött s az olaszok csak egyetlen számot tudnak megnyerni *Tommasi* révén, aki a távolugrásban győzött.

Már mester az egykori tanítvány

A magyar sportemberek nagyszámmal kaptak meghivást Olaszországba. Félszáz oktató és labdarugó kergette a bőrlabdát Itáliában, sikert sikerre halmozva. Az olaszok jó tanítványoknak bizonyultak. Megtanulták a labdakezelést és technikát amit szédületes gyorsaságukkal tetéztek.

Atlétikában kiváló bajnokunk: *Gáspár Jenő* tanította őket közmegelégedésre. Itt is, a futballhoz hasonlóan rohamléptekben haladtak.

Futballban világbajnokságokat nyertek s olyan európaihirű játékosokat termeltek ki, mint *Combi, Olivieri-Roetta, Calligaris, Allemandi, De Vecchi, Foni, Rava-Cevenini III, Burlando, Aliberti, Pitto, Monti, Monseglio, Locatelli, Depetrini, Adreolo- Conti, Constantino, Demaria, Meazza, Ferrari, Ferraris, Orsi, Biavati, Perazzolo, Piola* és *Colaussi* — hogy csak a legjavát említsük.

De nemcsak futballban, hanem a salakon is egész sereg kiválóságot termelt ki a fasiszta sport. Előbb a gátfutó Facelli, a 400-as Tavernari (aki 500 m-en világrekorder volt!) és a 800-as Beccali, majd később a tüneményes 1500-asá vált Beccali, az 50 m-en felül dobó Oberweger, a 760-as távolugró Maffei, legutóbb pedig a minap 47 mp-et illetve 1:50-en belüli eredményt (400 m-en illetve 800-on) elért Lanzi azt igazolja, hogy kitünő az olasz az atlétikára is.

A torinói versenyen nem sok jót várhatunk

Az újjáalakitott MASZ, a nagy egyetemben mindent megtett atlétikánk fellendítésére. Ehez azonban hónapok munkája nem elegendő. A kitünő amerikai *Robert Simpton* mester elhozatala csak a jövő záloga. A nagyhirű amerikai „coach" sem csinálhat csodát hetek alatt, a már alig fejlődőképes öreg atlétagárdánkból. Majd a fiatalok nevelése után fog bekövetkezni az eredmény. Addig azonban nem sok jót várhatunk a közeli s így elsősorban az olasz-magyar versenyen.

A futószámok közül csak az 1500 illetve 5000 és 10000 méter igér sikert *Szabó, Iglói, Csaplár* és *Szilágyi* révén. A gyors és középtávakon *Gonelli, Mariani, Lanzi* — nem veszthet. Gáton és az ugrásokban szintén sehol sem leszünk. Miénk a súly és gerely, de a diszkosz és stafeta ismét olasz győzelmet igér. Végeredményben tehát elveszitjük a futballhoz hasonlóan az atlétikai válogatott versenyt is.

A teendő: dolgozni! Dolgozni! És dolgozni! Hogy az egykori mester ismét méltó lehessen alaposan fejére nőtt tanítványához.

ATLÉTIKA

A finn Mäki csodálatos világrekordot futott 5000 méteren

Helsinkiből kapott jelentés szerint a finnek legnagyobb futója: Mäki, egy meghivásos 5000 méteres versenyben sikeres rohamot indított honfitársának, Lehtinennek 14:17es 5000-res világrekordja ellen.

Mäki pompás erőben, 14:08.8-at ért el s ezzel 8.2 mp-cel javította meg a régi világrekordot. A második helyezett Pekuri is a régi világrekordon belül (14:16.2) futott..

Kitünően sikerült az Elektromosok esti sporttünnepélye

Az Elektromosok szombaton este rendezték meg kivilágított sporttelepükön sportbemutatójukat.

A BBTE és NTE tornászai szertornagyakorlatokat, az NTE hölgyei pedig buzogánygyakorlatokat mutattak be, majd sor került az atlétikára. Eredmények: 100 m: 1. Nagy MAC 10.7, 2. Sír dr. BBTE 10.8, 3. Gyenes MAC 10.8 — 800 m. 1. Harsányi BBTE 1:58.7, 2. Istenes dr. MAC 1:58.9, 3. Aradi MAFC 1:58.9, Az első körben aluctak a futók, innen a gyenge idő. 5000 m. 1. Csaplár MAC 14:48.6, 2. Szabó 14:52.4, 3. Iglói MAC 15:4. Gerelyvetés: 1. Várszegi MAC 6743 cm.

A magyar válogatott evezős nyolcas nyerte a potsdami evezős versenyt

Berlin, jún. 18.

Ma délután tartották meg Potsdamban a nemzetközi válogatott evezős nyolcas versenyt, amelyen a magyar válogatott nyolcas is indult és a Berliner Ruder előtt 6:40 perc idővel győzött. A német csapat 6:43 p alatt ért a célba.

VERSENYEK

LÓVERSENY

A tizenkilencedik *Magyar Derbyt* óriási érdeklődés mellett futották le. Az ötvenezer pengős díj előzetes favoritja a *Mendel istálló Henricus nevü lova volt,* amelyet már hetekkel ezelőtt parival és reával kinálgattak a bukmékerek. Annál nagyobb meglepetést keltett, hogy a versenyben a nyerőnek jelentett Henricus semmi szerepet sem játszott és pontosan utolsó lett. *A díjat a Mendel istálló másik lova, Pulczur nyerte egy és háromnegyed hosszal* Hiú ellen. Harmadik lett ötnegyed hosszal a cseh Simonel.

Indítás után Puczur állott az élre és vezetett Simonel, Hiú és a megnyult mezőny ellen, amelynek a végén Szajkó volt a sereghajtó. Henricus a középen helyezkedett el. Az egyenesre fordulóban annyiban változott a helyzet, hogy a vezető Puczur helyét Hiú foglalta el. A távoszlop után Esch Győző olyan erővel dobta előre Hiút, hogy az már behozhatatlan előnnyel vezetett. Puczur lovasa, ekkor látva, hogy Henricus sehol sincs, utána vetette magát a vezető Hiúnak és végül mintegy kéthossznyi előnnyel győztesen suhant át a célon. *Harmadik Simonel lett, negyedik Indolent, ötödik Terno.*

I. futam. 1. Muci (Pfendler) 2. Messina, 3. Cado. Fm. Bue Boy, Bajnok, Amenité, Ripacs, Móka, Atempó, Hűség, Ringató, Balance, Tot. 52, 20, 27, 93. Befutó 309, 1463. Fogadások 4, 4, 10.

II. futam. 1. Ábránd (Tamási), 2. Rejtvény, 3. Babona. Fm.: Primás, Oculi, Hindu, Szegényember. Tot.: 49, 17, 15, 21. Bef.: 278. Fogadások: 3, 6, 10.

III. futam. 1. Hargita (Balogh), 2. Komika, 3. Magdaléna. Fm. Csömpi, Santalming, Liberális, Hamupipőke, Furmint, Bennekomm, Csallóköz, Hozsanna. Tot. 73, 31, 25, 37. Bef.: 304, 810. Fogadások: 8, 3, 14.

IV. futam: Magyar Berby. 1. Puczur (Weissbach), 2. Hiú (Esch), 3. Simonel (Scheibal). Fm. Boeru, Indolent, Nachtschatter, Aldershot, Szajkó, Henricus, St. Gallen, Terno, Tot. 14, 48, 24, 28. Bef.: 903, 2677. Fogadások: 6, 8, 12.

V. futam. 1. Clarion (Mihalovich), 2. Nicolette, 3. Pu-Yi. Fm. Pattantyus, Erkölcsbíró, Virulj. Tot. 71, 28, 16. Bef.: 212. Fog. 4, 2 és fél, 2 és fél.

VI. futam. 1. Dinka (Kolonits), 2. Lator. 3. Cimbora. Fm.: Nowhere, Sympton, Seregély, Vaklárma, Juno, Fertő. Tot. 33, 17, 25, 21. Bef. 214, 142. Fog. 2 és fél, 10, 6.

Hugária - Zugló 4:1 (0:0)

Az amatőr csapat lelkes játékával az első félidőben teljesen egyenrangúnak bizonyult. Eleinte a Hungária támad, a zuglói kapus, a jól diszponált Odor, azonban nagyszerüen védi hálóját. A kékfehérek csatársorának pepecselő játéka nem tudja megtörni az amatőrök lelkes védelmét. A 19. percben a Zugló rughatna gólt, jobbszélsője azonban nagy helyzetben hibáz. Mezőnyjátékkal végződik az első félidő.

A 4. percben Cseh II. gólt lő (1:0). A 15. percben Müller, a 22-ikben pedig Sárvári szépit (2:1). A 30. percben Dudás, majd ismét Müller a gólszerző (4:1).

SZEGED—PHÖBUS 3:2 (2:0)

A keményebben játszó tiszaparti csapat biztos győzelmet aratott. Bognár, Harangozó, Tóth, illetve Korányi és Tóth játszott jól.

EREDMÉNYEK A FŐISKOLAI ÖKÖLVIVÓ BAJNOKSÁGOKBAN

Nehézsúly: 1. Ambrus MAFC
Kisnehézsúly: 1. Bán BEAC,
Középsúly: 1. Kaposi BEAC
Váltósúly: 1. Korányi MAFC,
Pontversenyben: MAFC, BEAC, KEAC.

v. Baría és Kevei vezet a HVTK válogató párbajtőrversenyen

A HTVK vasárnap este rendezte meg I. osztályú válogató párbajtőrversenyét. A versenyen 18 vívó vett részt. A még mindig betegeskedő Bay Béla dr. nem indult.

A kilences mezőnyű döntőbe hét tiszt: vitéz Barta, Kevey, Hennyei, Mattai, Idrányi, Petneházy és Gyalókay, valamint Nedeczky dr. RAC és Dunay Pál e. k. került. Lapunk zártakor Barta és Kevey HTVK vezet 3—3 győzelemmel és 1—1 vereséggel.

ELEKTROMOS—BUDAFOK 2:2 (1:1)

Sacher szálló Wien, kiváló konyhájával és világhirű eredeti Sacher-tortájával az állami opera mellett.

UTAZZUNK!

„vitéz Fehér" Utazási és Menetjegy Irodával, Budapest, II., Fő utca 20. Telefon: 15 — 48 —23.

Hangversenyhajó a feiszabadult Komáromba. Indul aug. 15-én. Részvételi díj 3.50 P. **Jelentkezzék mielőbb! Kérjen tájékoztatót! Olcsó hajóutak Észak-Európába. Német autóbusztársasutak.**

Magyarország 1939. évi középiskolai atlétikai bajnokságának eredményei

5x100 méteres staféta: 1. Miskolci envangélikus Tk. 57 mp., 2. Kiskunfélegyházai Tk. 57.3 mp., 3. Kalocsai Tk. 57.7 mp.

Távolugrás: 1. Zajky (Szeghalmi ref. gimn.) 664 cm, 2. Szurgyi (Csongrádi áll. gimn.) 649 cm, 3. Bihari (Szent István fk.) 644 cm.

200méteres síkfutás: 1. Novák (Miskolci ev. gimn.) 23.3 mp., 2. Szurgyi (Csongrádi áll. gimn.) 23.5 mp., 3. Korompai (Nyiregyházai Tk.) 23.6 mp.

Diszkoszvetés: 1. Györök (Kiskunfélegyh. áll. Tk.) 39.60 m, 2. Tóth József (Sümegi gimn.) 38.91 m, 3. Sík (Mohácsi városi gimn.) 37.88 m.

400 méteres síkfutás: 1. Révffy (Wesselényi fk.) 52.5 mp., 2. Mészáros (Gyula gimn.) 53.4 mp., 3. Dolgos (Zalaegerszegi kat. gimn.) 54.2 mp.

100 méteres síkfutás: 1. Korompai (Nyiregyházai kat. gimn.) 11.3 mp., 2. Novák (Miskolci ev. Tk.) 11.4 mp., 3. Szurgyi (Csongrádi áll. gimn.) 11.8 mp.

800 méteres síkfutás: 1. Müller (Gyulai gimn.) 2:5.7 mp., 2. László (Nyiregyházai gimn.) 2:7.4 mp., 3. Vörös (br. Eötvös gimn.) 2:9.1 mp.

Magasugrás: 1. Gáspár (Madách gimn.) 175 cm, 2. Köpper (Szentlőrinc gimn.) 175 cm, 3. Jankó (Kunszentmiklósi gimn.) 175 cm.

110 méteres gátfutás: 1. Novák (Miskolci ev. Tk.) 15.4 mp., 2. Kovács (Nyiregyházai gimn.) 15.5 mp., 3. Guzsvány (Mezőgazd. isk.) 17.5 mp.

Gerelyvetés: 1. Medvegyi (Szent Imre gimn.) 51.58 cm, 2. Uhrin (Gyulai gimn.) 50.10 cm, 3. Guszvány (Mezőgazd. isk.) 49.20 cm.

Súlydobás: 1. Zolyomi (Kerk.) 1283 cm, 2. Györök (Kinkunfélegyházai Tk.) 1282 cm, 3. Tóth (Sümegi Tk.) 1234 cm.

UTAZÁS és VIKEND

A nyár megszokott képe alakult ki vasárnapra: a fővárosi keresztény közönség ellepte a vidéki kiránduló- és üdülőhelyeket, a vidéki látogatók népesitették be a fővárosi és környékbeli strandokat, vendéglőket és sporttelepeket.

*

A csillaghegyi strand volt a legélénkebb. Ugyancsak megtelt Csillaghegy nagyszerű nyaralótelepe is. Molnár Lajos, a kitünő vendéglős boraival és magyar konyhájával bebizonyította, hogy érdemes volt felkeresni már a konyhájáért is Csillaghegyet. A Csillaghegyi Fürdő fővárosi irodája: Kristóf-tér 2. hétközben rendelkezésre áll olvasóiknak a nyaralótelep szobarendeléseihez, a most induló főidényükre.

*

Figyelemreméltó az a nagy élénkség is, ami a hétvégeket a fővárosi üzleti életben megelőzi. Nyoma sincs az áruházakban, kereskedőknél, iparosoknál a nyári holt időnynek, a nyaralási holmik egész sorát vásárolja a közönség.

*

Egy komoly, jó tünet a: „szabott ár." Bentjártunk a népszerü Réka, keresztény férfiruhaüzletben, az Andrássy-út 27. alatt. Kiválasztottunk egy valóban szép férfiöltönyt, amelyikért 102 pengő 50 fillért kért az eladó. Bizonyos Rákóczi-úti, korábbi tapasztalatunk alapján 70 pengőt igértünk, mire meglepetésünkre kijelentették, hogy az árak „szabottak" — a pontos keresztény számvetés mellett még 50 filérrel sem kértek többet, mint a valóságos ár. Elmentünk — kisérletképpen az üzletből — nos, nem jöttek utánunk. Természetesen, megvásároltuk öltönyünket és megjegyeztük, hogy az új magyar keresztény kereskedő valóban betartja ajánlatát.

*

Borhajót jelent be az Állami Borpince, jegyfüzetet bocsájtott ki a vasút, hétvégi utazáshoz olcsó autóbusztúrákat rendez a Mavart: ezt kell még jelentenünk a hét nyaralási montázsához. Végül ideiktatunk egy figyelemreméltó felhivást:

*

Akár vasúti, vagy hajószerencsétlenségek, akár az utazás alatt előforduló más balesetek, akár pedig a magunkkal vitt podgyásszal kapcsolatban bennünket érő tüz, betörési, lopás és bármi természetű károk ellen a gondos és előrelátó utas legjobban úgy védekezik, hogy menetjegye váltásakor az állomásokon, vagy az utazási irodákban az Európai Árú és Podgyászbiztositó Részvénytársaságnak a legelőnyösebb feltételeket nyujtó és olcsó utazási baleset és utipodgyász biztositását veszi igénybe. A kész biztositási bélyegjegyek és kötvények ott azonnal kaphatók.

*

A Balaton látogatottságával kapcsolatban — szállodásérdekeltségi részről — máris felmerült panasz a hiányos propaganda miatt. E szerint a keresztény köznséget gyéren informálják. Kétségtelen, hogy a kifogásnak van alapja.

Teljesen zajtalanul dolgozik
Az ujrendszerü **CONTINENTAL-SILENTA** irógép!
Az irógéptechnika csodája!
Kérje díjtalan bemutatását a vezérképviselettől: Budapest, V.
GOŸ és KOVALSZKY. Nádor-u. II.

Szenzációs! **Uj könyv!**
LEON DE PONCINS
A Forradalom titkos erői
Szabadkőmivesség, zsidóság
vitéz Endre László fordítása. Kapható kiadóhivatalunkban
Ára: 2 P. 50 fillér

Básthy István

Básthy István festőművész pere a Magyar Szinház és Andaházi – Kasnya Béla ellen.
Az Est 1929
Szept. 15.

Móricz Zsigmond szép asszony kocsisa c. darabjánál díszletterveit elkészítette a Magyar Szinház megbízásából. A szinhapart hirdette, hogy a díszleteket Andaházi festmeje utánterezte Básthy

Básthy ezért be-hóra. Andaházit. perelte a M. Szinházat és Andaházit. 3027.

14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24

Métermázsa

19..... év

	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Métermázsa											

Bástly István

Vasárnap, 1939 február 5

védbarátja egyik legpompásabb kabinetalakítás, *Sennyei* Vera félórás elszánt hazudozása tökéletes. *Kiss* Manyi elragadó, *Hajmássy* Miklós néhány jelenete sok derültséget okoz, a kisebb szereplők közül pedig *Baló* Elemér egészen kiváló párszavas szerepében.

(D. T.)

IV.

AXEL a menyország kapujában

Axel *Smith* kis amerikai riporter hetedik mennyországa a nagy hollywoody mozisztár egy elökelő hotelben lévő lakosztálya. Ide akar bejutni egy interjuért. Az operett címe ellenére be is jut a mennyországba, hála egy jó álszakállnak (az álszakáll, úgy látszik, a mai operettek nélkülözhetetlen kelléke: lásd a Royal Színház operettjét) és hála a szeszélyes sztár kivételes jótékonysági rohamának. Axel egészen jól érezné magát a mennyországban, sőt a becsípett mozisztár is, ámde a szerzőnek kell egy jó darabvégi törvényszéki tárgyalás és ezért a rendőrség hirtelen elfogja a hotelben mint egy ékszerlopás tettesét, amelyet akkor követtek el, míg Axel a sztár szobájában volt. *Axel* nemcsak riporter, de gentleman is: nem hivatkozik alibijére. Erre az úri viselkedésre az inkvizitorhajlamú mozisztár valóságos mennyországbeli angyal lesz és azon a bizonyos törvényszéki tárgyaláson felfed mindent és Axelünket kimenti, hogy a függöny legördülése után Axelt végre bejuttassa a mennyországba.

Az operett a filmsztárok életének szatirája. Nem mély, de mulatságos, könnyed, vidám és kedves. Mit is nyujthatna többet egy kis színház operettje? Jó játékot még ezenkivül? Ebben nincsen hiba. *Mezey* Mária à la Greta Garbó, migrénezik, raplis, becsip, „vamp"-oskodik és ha kell, lágy, mint a vaj. Emellett úgy énekel, mint Zarah *Leander*, akinek Bécsben ez a szerep volt az első sikere. Partnere, *Dénes* György elegánsan, könnyedén oldja meg a feladatát: a mulattatást. E kettős mellett a csinos *Náray* Teri, *Andrássy* Mária, a dadogásban utólérhetetlen *Kövary* Gyula, *Peti* Sándor, *Bihary* Nándor és a tehetséges *Ekecs* János járulnak nagy mértékben ahhoz, hogy a közönség az estét kellemesen és gondtalanul töltse el.

Ralph *Benatzky* muzsikája változatlanul fülbemászó. A szövegkönyv pesti ízét az átdolgozó *Stella* Adorján adta meg. A díszleteket ötletesen és ízlésesen *Bástly* István készítette.

Függe

emars
ban

övet erélyesen
taljai magyar
ztatása miatt

gság súlyos nyomot hagyott mind-
jükön.

megesen költözködnek el
árpátaljáról a cseh hiva-
talnokok

gváron járt, bútoraikat elszállító cseh
riselők elbeszélése szerint, a cseh tiszt-
ök Prágából bizalmas utasítást kap-
hogy

Básthy István, id.

diszlettervező; sz. 1896.

Az iparm. isk. elvégzése után szinházi diszlettervezőnel foglalkozott, majd Berlinben filmdiszleteket tervezett. Első filmdiszletet Budapesten az Emmy c. filmhez készitette, majd ~~a~~ ~~kegyelmes úr rokona~~, ~~Bereszényi huszárok~~ és ~~Hétszilvafa c. filmeknél~~ ~~aratott sikert~~.

Cast-Sickely: Filmlex. 42.l

44
22
22

DIDAI LD
GRAFIKAI MŰINTÉZET.
FÉNYNYOMATOK, SZINNYOMATOK, MŰLAPOK,
KÉPESLEVELEZŐLAPOK, KLISÉK, NAGYTÁSOK.
BUDAPEST, VII. JÓZSEF UTCA 16-18.
TELEFON JÓZSEF 312-16
POSTA TAKARÉKPÉNZTÁR CLEARING 29287

Tek.

Müemlékek orsz

Tekintettel a meg
szives figyelmüket felhiv
sorozatok valamint az egy
tos volna leszállitani. A
vagyis 1 db laphoz a kere
képeslap árakhoz viszonyi
miatt a lapok kevéssé fog
az egyes lapokat peddig e

Kérem ehez szive

M.D.K.

Básthy István diszlettervező

"A szerkesztő a hétről" c. közl.-ben irja: "...megelevenedik Vajdahunyad vára, ahol Csortos Gyula hires szeriőz-számát fogja énekelni. A nagyszabásu kiállitás nagy munkát adott Básthy Istvánnak.."

Szinházi Magazin, Bp. 194o. juni 16. III. évf. 25. sz. 1o-13. lap

...

M.D.K.

Básthy

Schnitzler: „Casanova" c. darabjának/ Szegény Casanova c. kritikája közli, hogy darab uj diszleteit Básthy tervei szerint készülnek.

Szinházi Élet. Bp. 1922. aug. 27.-szept.2. XI. évf. 35. sz. 7. lap.

M.D.K.

Básthy István

Vaszary: "Az ördög nem laszik" c. filmjéhez
készitett diszletterveket.

Szinházi Magazin, Bp. 1941. aug. 2o-26. IV.
évf. 35. sz. 31. lap

.

M.D.K.

Básthy István

"Beszélő köntös"cimmel rövid közlemény a Mikszáth filmről, amelynek korszerü diszleteit tervezte a müvész.

Szinházi Magazin, Bp. 1941. juli 3o.-aug.5.
IV. évf. 32. sz. 3o-31. lap

M.D.K.

Básthy István díszlettervező

"Négyes" c. szindarabhoz tervezett szinpadképe
ket.
Asztalos Miklós darabja.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. ~~febr./2~~ márc. 4-le
V. évf. 11. sz. 9. lap

MDK

Básthy István

Készitette az "Eb ura fakó" diszleteit

A szinházi és filmdiszletek. Képzőm. Közlöny 1939. 3-4. sz. 9.l.

M.D.K.

Básthy István

Barsi Ödön: "Uj Medea" cimmel ir az Uj Magyar Szinház előadásáról, melynek diszleteit tervezte a művész.

Szinházi Magazin, Bp. 1941. nov. 26-dec. 2.
IV. évf. 49. sz. 5-7. lap

MDK

Básthy-Kokas

készitették a "Minta érték nélkül"

diszleteit

A szinházi és filmdiszletek. Képzőm. Közlöny. 1939. 3-4. sz. 9.l.

M.D.K.

Básthy István

A Magyar Szinházban bemutatott "15.000.- pengő jutalom" c. darab diszleteit tervezte.

/g.a./: Zárt tárgyalás - a nyilvánosság előtt c. Szinházi Élet. Bp. 1930. ápr. 27.-május 3. XX. Ed 18. sz. 12-14. lap.

M.D.K.

Básthy István

A miskolci Nemzeti Szinházban Donizetti: "Szerel-
mi bájital" c. dalmüvének előadásához tervezett
-a kritika által kiemelt- szinpadképeket.

Tóth Dénes: A "Szerelmi bájital" bemutatója
Miskolcon.
Szinház és Mozi. Bp. 195o.ápr. 23. III. évf.
16. sz. 24-25. l.

M.D.K.

Básthy István

A miskolci Állami Nemzeti Szinházban Barabás Tibor: "Magyar jakobinusok" c. drámájához "...hét pompás diszletet tervezett a tiz képből álló darabhoz."
A szöveg mellett szerepel az egyik diszlet fénykép repr.-ja "Básthi" aláirással, ellentétben a kritikus szövegével, amely "Básthy István"-t ir.

Szegi Pál: Ősbemutató Miskolcon.
Szinház és Mozi. Bp. 1949. dec. 16. II. évf. 50. sz. 14-15. l.

M.D.K.

Básti István

Lippenszky István és Futaky Hajna: „Zrinyi riadója" c. történelmi drámához készitett diszletterveket. A darabot a Pécsi Nemzeti Szinház mutatta be a bpesti Magyar Néphadsereg Szinházában.

Szinház és Mozi. Bp. 1953. aug. 28.- szept. 3. VI. évf. 35. sz. 10. lap.

M.D.K.

Básthy István

A miskolci Állami Nemzeti Szinház "Aranycsillag" c. előadásához tervezett -a kritika által elismert- diszleteket.

Az "Aranycsillag" Miskolcon c. kritika
Szinház és Mozi. Bp. 1951. jan. 14. IV. évf.
2. sz. 15. l.

M.D.K.

Básthy István

A Jászai Mari Szinház előadásához, Skvarkin: "Idegen gyermek" c. vigjátékához tervezett szinpadképeket.

Idegen gyermek c. közl.
Színház és Mozi. Bp. 1955. márc. 25. VIII. évf. 12. sz. 18. l.

M.D.K.

Báthy István /Básthy ?/ +

A Miskolci Nemzeti Szinházban a "Dohányon vett kapitány" c. előadáshoz tervezett "realista...művészi diszletei"-ről elismeréssel ir a kritika.

+/A diszlettervező művész nevét többféleképen irják. Tekintettel arra, hogy neve rendszerint a miskolci Nemzeti Szinház előadásaihoz készitett szinpadkép-tervei kapcsán szerepel, valószinü, hogy mind a "Báthy, Básthy, Básthi" nevek alatt ugyanazon személy értendő./

/K-a/: 25 "Dohányon vett kapitány" Miskolcon Szinház és Mozi, Bp. 1949. nov. 11. II. évf. 45. sz. 17. l.

M.D.K.

Básthy István

Deák Zoltán: "Szinházi levél" c. kritikájában ir a müvész diszletterveiről, melyeket kiemel. "Vén diófa" c. előadás.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1942. ~~márc.~~ ápr.3-9. V. évf. 14. sz.

M.D.K.

Básthy István

Henry Decoin:"Ne játsz a szerelemmel" c. vígjátékához tervezett szinpadképeit a kritika megdicséri.

Balassa Imre kritikája 21-27.
Film Szinház Irodalom, Bp. 1941 febr. 14-20.
IV. évf. 8. sz.

M.D.K.

Básthy István díszlettervező

A müvész a Magyar Szinházhoz szerződött,- irja a lap "A szezon ébredéséről" c. beszámolójában.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1941. aug. 29.- szept. 4. IV. évf. 35. sz.

M.D.K.

Básthy István

Egyed Zoltán: „Andrássy Szinház: Egy nap a világ" cimmel kritikájában kiemeli a müvésznek a darabhoz tervezett diszleteit.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1942. dec.18-24
V. évf. 51. sz.

M.D.K.

Básthy István

Egyed Zoltán: „Szinházi levél" c. kritikájában ir a müvész által készitett szinpadképtervekről, amelyek a "Tokaji aszu" és a „Gyergyói bál" c. szindaraboknál szerepeltek.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1941. jan. 1o-16. IV. évf. 2. sz.

.

M.D.K.

Básthy István

Szinházi és filmdiszlettervező a Magyar Szinház első "Volpone" előadásához -1930.évbenkészitett diszleteket és kosztümöket.

"A szerkesztőség válaszol" c. rovat közleménye
Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. szept. 24.
IX. évf. 39. sz. 31. lap

M.D.K.

Básthy István

Vándor Kálmán: "Idegen asszony" c. darabjához tervezett diszleteket.
Uj Magyar Szinház előadása.

Baróti Géza: Vándor Kálmán darabja a Magyarban
Szinházi Magazin, Bp. 1942. okt. 21-27. V.évf.
44. sz. 4-6.lap.

M.D.K.

Básthy István

/h.k.dr./: "A pénz nem minden" c. kritikájában az Uj Magyar Szinházban bemutatott "Eltévedt angyalok" c. darabhoz készitett diszletterveit komoly elismerésben részesiti.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. szept. 30.-okt.6. V. évf. 41. sz. 18-19.lap

M.D.K.

Básthy István

Az Andrássy-uti Szinházban bemutatott "Ártat-
lan vagyok" c. darab diszleteit tervezte.

Baróti Géza: "Három bemutató" c.
Szinházi Magazin, Bp. 1942. szept. 8-14.
V. évf. 38. sz. 7. lap.

M.D.K.

Básthy István

Az Uj Magyar Szinház "Vén diófa" c. előadásához készitett szinpadképterveket.

Ifj Ambrózy Ágoston: Zempléniek a Vén diófa árnyékában. c.

Szinházi Magazin, Bp. 1942. ápr. 1-7. V. évf. 15. sz. 9-11. lap

M.D.K.

Básthy István

A Pódium Irók Kabaréja évadnyitó előadásához tervezett diszleteket.

A fővárosi szinházak müsora c. rovat
Film Szinház Irodalom, Bp. 1939. nov. 15-22.
II. évf. 46. sz.

M.D.K.

Básthy István

Henry Crozière: "Finom család" c. darabhoz tervezett szinpadképeket.

A fővárosi szinházak müsora c. rovat.
Film Szinház Irodalom, Bp. 1939. nov. 29.-dec. 6. II. évf. 48. sz.

M.D.K.

Básthy István

"Egy férj eladó" c. darab bemutatójára készitett -a kritika által kiemelt- diszletterveket.

Heumann Károly: Egy férj eladó c.
Szinházi Élet. Bp. 1927. január 9-16.
XVII.évf. 2. sz. 4-6. lap.

Básthy István

Ibsen: "A tenger asszonya" c. szindarabjával nyitott a Nemzeti Szinház Kamaraszinháza.
r.a.: a darabbal azonos cimü kritikájában részletesen kitér a szinpadképekre, melyeket felvonásonként más-más nagyságban feltüntetve, hol élővé, hol távolian sejtelmessé, hol közelien fenyegetővé varázsolta ugy, ahogy a darab mondanivalója megkivánta.

Délibáb, Bp. 1939. szept. 3o. XIII. évf. 39. sz. 2-4. lap.

M.D.K.

Básty Imre

A Király-Szinház bemutató előadásához, a Babavásár c. darabhoz készitett diszletterveket.

Babavásár c. kritika.
Szinházi Élet. Bp. 1922. febr. 26-márc. 4.
XI. évf. 9. sz. 10. lap.

.D.K.

M.D.K.

Básthy

Hans Müller:„Tüzek" c. darabjához készitett diszletterveket.

Magyar-Szinház előadása.

Szinházi Élet. Bp. 1922. junius 4-10.
XI. évf. 23. sz. 3-7. lap.

M.D.K.

Básthy István

A Belvárosi Szinházban bemutatott "Nem csalom meg az uramat" c. dara díszleteit tervezte.

Németh Juliska és Titkos Ilona...c. kritika. Szinházi Élet. Bp. 1923. dec. 29. 1924. január 5. XIII. évf. 53. sz. 13-16. lap.

M.D.K.

Básthy István

A Magyar Szinhában müsorra tüzött "A lányom hozománya 500 millió" c. darab diszleteit tervezte.

„A Lányom hozománya 500 millió" c.
Szinházi Élet. Bp. 1923. január 28.-febr. 3
XII. évf. 5. sz. 3-9. lap.

M.D.K.

Básthy István

A Magyar Szinházban bemutatott "A pupos Boldizsár" c. darabhoz készitett -a kritika által magasra értékelt- szinpadképterveket. /Timár Mihály és Berény Henrik darabja/

A pupos Boldizsár c.
Szinházi Élet. Bp. 1922. szept. 23-30.
XI. évf. 39. sz. 3-9. lap.

BÁSTHY István (1896-1970)

diszletei

OSZK Évk. 1973 (1976) 174.p.

BÁSTHY

1967	"	4.	" 1	23
1968	"	5.	" 1,2	30

Kertészeti Egyetem Közleményei

1969	Tom.	1.	25.642 Sz
1970	"	2.	27.629 Sz
1971	"	3.	28.576 Sz
1973	"	5.	30.213 Sz
1974	"	6.	30.885 Sz
1975	"	7.	32.664 Sz
1976	"	8.	Fasc.: 1, 3
1978	"	10.	Fasc.: 1. 3
1979	"	11.	4
1981	"	12.	4

BÁSTY István festő, diszlettervező

97 dab terve az OSZK Szinháztörténeti Tárában

OSZK Évk. 1965/1966 (1967) 239.p.

nutzt hatte, um auf ihr entweder einen Eigentumsvermerk oder eine Dedikationsinschrift anzubringen", ist unbegründet, denn der Bergmann mit dem Steigerschen Wappen ist Beleg genug und benötigt keine weitere Inschrift. Und daß auch der ähnlich gebildete Silberpokal von Neustift bei Brixen aus dem Besitz des Propstes Jakob Fischer eine solche Inschrift auf dem Griffknau zeigt, ist kein Beweis dafür, daß der Berner Steigerbecher ebenfalls eine solche besitzen müsse. Es kann also auch durchaus sein, daß der Berner Steigerbecher schon immer im Familienbesitz Steiger gewesen und eine Auftragsarbeit für ein Mitglied der Familie im frühen 17. Jahr-

Basthy J.
Basthy Lolly

Budapest

Bástky J.,

hórajzoló

L.

Szendrey-Szentiváney i

148.1.

21. szám.

Érvényes egy hónapig.

ıtési ív

kivinni szándékolt fényüzési tárgyakról.

.....

.....

ter., utca, házszám): .....

.....

elnevezése: .....

.....

rinti mennyisége: .....

. . . . . P

tositási és egyéb költségek . . . . P

elvámolási költségek . . . . . P

Összesen . . P

év ..... hó ..... n.

.....

(aláírás.)

. igazgatóság (adófelügyelő-helyettes) vámhivatal — a fenti bejelentés a forgalmi érték alapján

pengő fényüzési tarsolyi

megírva

Bástly Zoltán

Hul. 1900-ban
A Képzőm. főiskolán
Rudnay Gyula tanít-
ványa volt. Amtán Csek-
szlovákiában ért. s tőleg
templomfestéssel foglal-
kozott. 1949-ben kinta-
sították s ekkor Sopron-
ban telepedett le. A
sopronbánfalvi Klarissza-
(?) kolostortemplomban
1949 nyarán egy sok ala-
kos nagyméretű falképet
festett

Beszéltem vele
Bánfalván 1949
máj. 4.

BOLDOG, ERŐS,
FÜGGETLEN
MAGYARORSZÁGÉRT
AZ 5 ÉVES TERVVEL

BERMENTVE

Dr.Szentiványi Gyuláné urasszonynak,

Budapest
Lágymányosi-u.16/b.

Ára 48 fillér.

40 f

1948 SZIMON 1948

MAGYAR POSTA

LEVELEZŐLAP

Dr. Szentiványi Gyula

fititkár ur

Budapest

XI. Lágymányosi u. 16.

Magyar állami nyomda Nv. Budapest, 1948.

hoz mitsem érnek.

Szeretettel üdvözöl:

1949

Szsimon. aug. 3. Csomorkow

Feladó: Bástó Zoltán
festő

+!

Kedves Gyula Bácsi!

Érdeklődő soraidra válaszolva közlöm,hogy a rozsnyói dolgokról vajmi keveset tudok.Az öreg Ádám már nem él,annyi biztos.Fiát nem ismertem.Ugy gondolom,hogy ő sem Rozsnyón élhetett utóbb,mert Básti nevő f.művész volt utóbb,a hivatalos festő.Az aki Sopronbánfalván is festett.-Ha bővebb adatokat akarzs tudni Ádámékról,Básti bizonnyal szolgálhat vele,mert őt nemrég tették át Rozsnyóról.

Egyebekben jelzem,hogy én is buvárkodom.Csinálom a a templom történetét és leirását.Csak legalább a te hires könyvtárad itt lenne.Mert az én ócskaságaim,e téma-

Básthy Zoltán

festő

képzőm. fönk.

1935–1941

Mikor és hol

szülcsek?

szül. 1899 aug. 7. Besztercebányán

középisk. Kassán

lakott ~~a~~ Rozsnyón

Rudnay Tanítóság

page más forrásokat

Bástly Zoltán

I. č.

ält. tanf.

Ferk'pzomfoisk'vk

1935–36. 69. l.

Bárthy Zoltán

II. évf. fest. szakos rendk. hallg.

Képzőm. Főisk. É/k

1936/37. 73 l.

Ferképzőmfoiskvk

Bástlay Zoltán

1937/38. III. éves
fest. szak,
rendkív. hallg.
I - II. félév.

Ferk. pzomfoiskévk 150. l.
1937/39.

Bácsthy Zoltán

1938/39. IV. évf.

fest. szak,

rendkív. hallg.

I-II. félév.

Ferképzőmfoiskévk
1937/39.

157. l.

Bástly Zoltán
festő

l.

Ferkèpzomfoiskèyk
1939-41. 145. l

o. julius 4. — én

MOTORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Gesztesi
előadó.

Ferképzőmfoiskévk 1936/37

AZ ORSZ. M. KIR. KÉPZŐMŰVÉSZETI FŐISKOLA HALLGATÓINAK NÉVSORA AZ 1936-37. TANÉV I. ÉS II. FÉLÉVÉBEN.

(A NÉV UTÁN ÁLLÓ RÓMAI SZÁM A FÉLÉVEKET JELENTI, AMELYRE A HALLGATÓ BEIRATKOZOTT).

I. ÉVFOLYAM.

Általános tanfolyam. (Leendő festők és rajztanárok.)

Rendes hallgatók:

	~~Azbej Imre~~	I. II.	Gyulai József	I. II.	Remsey Ágnes	I. —
	~~Ballagó Imre~~	I. II.	Hollós Mária	I. II.	Scultéty Éva	I. II.
	~~Balás Ilona~~	I. II.	Horváth Anna	I. II.	Sereghy Mária	I. II.
	~~Bartha Zoltán~~	I. II.	20 Imre István	I. II.	35 Somogyi József	I. II.
5	Bervanger Magda	I. II.	Iscserkov András	I. II.	Szalay Sarolta	I. II.
	Beyer Vilmos	I. II.	Kákonyi István	I. II.	Szentiványi Károly	I. II.
	Bokor Ágnes	I. II.	Korpás Márta	I. II.	Szikora Antal	I. II.
	Domonkos Imre	I. II.	Malcher Hedvig	I. II.	Szösz Jenő	I. II.
	Doór Ferenc	I. II.	25 Minik Anselma	I. II.	40 Tihamér Anna	I. II.
10	Eisler Györgyike	I. II.	Nyári Adrien	I. II.	Toroczkay Ágnes	I. II.
	Fazekas Pál	I. II.	Ősz Dénes	I. II.	Travnik Jenő	I. II.
	Gergely Sára	I. II.	Papp Iván	I. II.	Vas Endre	I. II.
	Glósz István	I. II.	Peti János	I. II.	Vicseff Vladimir	— II.
	Gonda László	I. II.	30 Péczeli Antal	I. II.	45 Vladár Margit	I. II.
15	Gömöry Aranka	I. II.	Pósta Béla	I. II.	46 Zoltán Antal	I. II.
	Györe Géza	I. II.				

Rendkívüli hallgatók:

Claiborne Margaret	I. II.	Kanyó Erzsébet	I. II.	Plathy Éva	I. II.
Domján József	I. II.	5 Kumovits András	I. —	Tokácsli Lajos	I. II.
Drucker Dénes	I. II.			8 Ulicsák Mária	I. —

(Leendő szobrászok.)

Rendes hallgatók.

Egy sem iratkozott be.

Rendkívüli hallgatók:

Fazekas Sándor	I. II.	Jankó János	I. II.	5 Légrádi Vilmos	I. II.
Hállay Tivadarné	I. II.	Kocsis Tibor	I. —	Nyeste Kálmán	I. —

Továbbítással

4. Az Orsz. M. Kir. Képzőművészeti Főiskola Diákasztala.

Alapíttatott az 1908. évben. Alapszabályai a 124.223/907. V. K. M. sz. r.-tel hagyattak jóvá. Célja: szegénysorsú tehetséges főiskolai hallgatók ingyenes vagy kedvezményes ebéddel való ellátása. Helyisége: VI., Andrássy-út 71., alagsor.

A Diákasztal ügyeit az alapszabályok értelmében intéző s a kedvezményeket odaítélő Felügyelő Bizottság ezidén a következőkép alakult meg:

Elnök: Benkhard Ágost e. i. rektor.

Tagok:

Horn Antal főiskolai r. tanár,
Meyer Antal főiskolai r. tanár,
Dr. Ferenczy József főiskolai főtitkár.

Az ifjúság részéről:

Amtzhauzer Sándor III. é. műv. növ., ifj. köri elnök.

Forgách István IV. é. rtan. jelölt, a Székely Bertalan Bajtársi Egyesület vezére,

Sáros András IV. é. rtan. jelölt, az Americana Képzőművész-blokk seniora.

A Diákasztal üzemét immár tizenhatodik éve a főiskolai questura házilag kezeli. Ezévi működéséről a jelen Évkönyv történeti részében adtunk részletes beszámolót. Az idei pénztári forgalom a következő volt.

Bevétel: 7732.23 P. Kiadás: 6802.01 P. Készpénzmaradvány: 930.22 P. A Diákasztal tulajdonát képezi még 14.000 ar. kor. n. é. 6%-os hadikölcsönkötvény, továbbá az ingó leltári vagyon, együtt 274 vett és 416 ajándékozott darab, 1232 P 30 f összértékben.

II. ÉVFOLYAM.

Festészeti szak:

Rendes hallgatók.

Balajti Ilona ..... I. II.
Barlai László ..... I. II.
Dengyel Tibor .... I. II.
Dragon Zoltán .... I. II.
Erdős Árpád ..... I. II.
Figlár Géza ..—.. I. II.
Furtkovits Zoltán .. I. II.
Gábor Marianne .. I. II.
Gugi Sándor ..... I. II.
Jancsó Mihály .... I. II.
Kada Katalin ..... I.—
Kovács Lenke .... I. II.
P. Kovács Sándor .. I. II.
Mosshammer György I. II.
Naberschnig Gilda I. II.
Zartler György .... I. II.

Rendkívüli hallgatók:

Bacsa János ..... I. II.
Bálint István ..... I. II.
Básthy Zoltán .... I. II.
Betegh László .... I. II.
Breznay Imre .... I. II.
Csupor László .... I. II.
Dobóczky Imre .... I. II.
Dudás Máté ..... I. II.
Gulyás Ferenc .... I. II.
Juricskay Erzsébet I. II.
Kakassy Eszter .... I. II.
Miklóssy Gábor .... I. II.
Németh Márta .... I. II.
Okos Géza ..... I. II.
Varga Erzsébet .... I. II.
gr. Zichy Mária .... I. II.

Szobrászati szak:

Rendes hallgatók.

Erdei Sándor ..... I.—
Gách György ..... I. II.
Gruber Leó ..... I. II.
Haáz Sándor ..... I. II.
Szentkirályi Gyula —II.
Hanák Vera ..... I.—
Ugray György .... I. II.

Rendkívüli hallgatók:

Moskovits László .. I. II.
Oláh Sándor ..... I. II.

Tanári szak:

a) **Középiskolai tanárjelöltek.**

Férfiak.

Libertiny Olivér .. I. II.
Lovas László .... I. II.
Pék Sándor ..... I. II.
Takács Tamás .... I. II.

Nők.

Barla Éva ..... I. II.
Bodor Éva ..... I. II.
Dienes Klára ..... I. II.
Fikár Mária ..... I. II.
Hodinka Edit .... I. II.
Péter Mária ..... I. II.
Szönyi Magdolna .. I. II.
Takács Terézia .... I. II.
Takách Judit .... I. II.
Tóth Erzsébet .... I. II.

b) **Polgáriiskolai tanárjelöltek.**

Férfiak.

Csik Géza ..... —II.
Dobry Lajos .... I. II.
Rácz Béla ..... I. II.

Nők.

Ferenczi Etelka .. I. II.
Kalmár Julianna .. I. II.
Kanizsai Erika .... I. II.
Krikovszky Gizella I. II.

III. ÉVFOLYAM.

Festészeti szak:

Rendes hallgatók.

Csekei Zoltán .... I. II.
Fazzi Hugó ..... I. II.
Gyarmathy Tihamér I. —
Kádár Gyula ..... I. —
5 Marics Zoltán .... I. II.
Markovics Svetislav I. II.
7 Péterfi István .... I. II.

Rendkívüli hallgatók:

Amtzhauzer Sándor I. II.
Bagi Jenő ..... I. II.
Kurucz Dezső .... I. —
Lukácsovits Lajos I. II.
5 Markos Lajos .... I. II.
Nagy Ödön ..... I. II.
7 Sajó Péter ..... I. II.

Szobrászati szak:

Rendes hallgatók.

Matos Lajos ..... I. II.
Rákos Éva ..... I. II.

Rendkívüli hallgatók:

Szabó Iván ..... I. II.
Trapli István ..... I. II.
Vass Renáta ..... I. II.

Tanári szak:

a) **Középiskolai tanárjelöltek.**

Férfiak.

Alapi Zoltán ..... I. II.
Balogh Jenő ..... I. II.
Bodó Aurél ..... I. II.
Breznay József .... I. II.
5 Cseh László ..... I. II.
Fülep Gábor ..... I. II.
Gergely Mihály .... I. II.
Gévai Antal ..... I. II.
Horváth Olivér .... I. II.
10 Kalmár János .... I. II.
Katona Kis Ferenc I. II.
Maksay László .... I. II.
Marsovszky Endre I. II.
Németh László .... I. II.
15 Párkányi Károly .. I. II.
Perc Károly ..... I. II.
Perjés András .... I. II.
Szentgyörgyi Kornél I. II.
Szentneményi Béla I. II.
20 Sztupkay Lajos .. I. II.
Varga László .... I. II.
22 Zirkelbach László I. II.

Nők.

Bányász Ildikó .... I. II.
Berényi Piroska .. I. II.
Biczó Judit ..... I. II.
Bonda Eugénia .... I. II.
5 Fülöp Gabrielle .. I. II.
Gortvai Stefánia .... I. II.
Görgényi Gertrud .. I. II.
Keszeg Ilona ..... I. II.
Nagy Mária ..... I. II.
10 Nagy Paula ..... I. II.
Rajkay Jolán ..... I. II.
Schulz Margit .... I. II.
Tóth Julia ..... I. II.
14 Vértényi Theodóra I. II.

b) **Polgáriiskolai tanárjelöltek.**

Férfiak.

Gergely László .... I. II.
Keve Gyula ..... I. II.
Szabó Miklós ..... I. II.

Nők.

Albrecht Mária .... I. II.
Bánóczy Adrien .. I. II.
Garai Julianna .... I. II.
Hicke Borbála .... I. II.
5 Máté Anna ..... I. II.

IV. ÉVFOLYAM.

Festészeti szak:

Rendes hallgatók.

Barla Éva ..... I. II.
Chován Loránt .... I. II.
Kovácsy Margit .. I. II.
Laczi István ..... I. —
5 Nyisztor Lajos .... I. II.
Polony Elemér .... I. II.
Pósch Eszter ..... I. II.
8 Sipos Márta ..... I. —

Rendkívüli hallgatók:

Geróts Sándor .... I.II.
Pausz Ilona ..... I. II.
Rosenberg Miklós .. I. II.

Szobrászati szak:

Rendes hallgatók.

Ivanovics János .. I. II.
Theisz István .... I. II.

Rendkívüli hallgatók:

Antal A. József .... I. II.
Kovács Imre ..... I. II.

Tanári szak:

a) **Középiskolai tanárjelöltek.**

Férfiak.

Andel Tibor ..... I. II.
Bodor Aladár .... I. II.
Csabai Kálmán .... I. II.
Diószegi Balázs .. I. II.
5 Drazsnyák Imre .. I. II.
Forgács István .... I. II.
György Ferenc .. I. II.
Kánya István ..... I. II.
Kelle Sándor ..... I. II.
10 Köhalmy Henrik .. I. II.
Kraumann Erik .. I. II.
Lukács Ferenc .... I. II.
Moór István ..... I. II.
Nagy Lajos ..... I. II.
15 Nádaskay József .. I. II.
Perjés Miklós .... I. II.
Sallay Árpád ..... I. II.
Sáros András ..... I. II.
Somlai Gyula ..... I. II.
20 Szalatnyay József .. I. II.
Szarka Árpád .... I. II.
Szepesi Lajos .... I. II.
Tenkács Tibor .... I. II.
24 Tóta Gyula ..... I. —

b) **Polgáriiskolai tanárjelöltek.**

Férfiak.

Gábor Béla ..... I. II.
Habony Endre .... I. —
Lovrits Kálmán .... I. II.

Nők.

Balló Ilona ..... I. II.
Bély Valéria ..... I. II.
Bibó Eszter ..... I. II.
Borza Gabriella .... I. II.
5 Hajdu Terézia .... I. II.
Kellessy Jolán .... I. II.
Királdi Mária .... I. II.
Pákey Izabella .... I. II.
Tscheik Tessa .... I. II.
10 Varga Erzsébet .... I. II.
Zakariás Gizella .. I. II.

V. ÉVFOLYAM.

Festészeti szak:

Rendes hallgatók.

Csantavári Károly I. II.
Fazekas József .... I.—
Koszorus Márta .... I. II.
Sárközy Csaba .... I. II.
5 Schiwetz Katalin .. I. II.
Szabó Vladimir .. I. II.
Szalay Lajos ..... I.—
Szücs Pálma ..... I. II.
9 Tóth Nándor ..... I. II.

Rendkívüli hallgatók:

Arányi Vazul ..... I.—
Bajnóczy Eszter .. I. II.
Berkes Ilona ..... I. II.
Guzsik István .... I. II.
5 Kutasi Imre ..... I. II.
Patai Mihály ..... I. II.
7 Szepesi Edit ..... I. II.

Szobrászati szak:

Rendes hallgatók:

Tóth Tibor ..... I. II.

Rendkívüli hallgatók:

Kerényi Jenő .... I. II.
Kovács Gláser Mária I. II.
Strasser István .... I. II.

Tanári szak:

a) **Középiskolai tanárjelöltek.**

Férfiak.

Béres Jenő ..... I. II.
Buczkó Géza ..... I. II.
Dingreve Nándor .. I. II.
Élesdy István .... I. II.
5 Ferkai Loránt .... I. II.
Gaál Dezső ..... I. II.
Horváth Sándor .. I. II.
Irsay Nándor ..... I. II.
Kaposy Ödön ..... I. II.
10 Kis János ..... I. II.
Máté Lajos ..... I. II.
Nagy Aladár ..... I. II.
Polgár Károly .... I. II.
Pomogáts Béla .... I. II.
15 Rákossy Zoltán .... I. II.
Richly Emil ..... I. II.
17 Salca János ..... I. II.

Nők.

Benedek Margit .. I. II.
Bordi Erzsébet .... I. II.
Friedrich Klára .... I. II.
Kapuvári Zelma .. I. II.
Lencz Anna ..... I. II.
6 Sztankovits Emilia I. II.

Tanító(nő)képzőintézeti tanárjelöltek.

Férfiak.

Egy sem jelentkezett.

Nők.

Geszti Katalin .... I. II.

VI. ÉVFOLYAM.

Művészi szak:

Rendes hallgatók:

Bánes Emil ..... I. II.
Bánó Dezső ..... I. —
Bánréyi Magda .... I. II.
Bezzegh Zoltán .... I. II.
5 Burján László .... I. II.
Dörre Magdolna .. I. II.
Edvi Illés György .. I. —
Eigner Tivadar .... I. II.
Erdélyi Imre ..... I. II.
10 Jankovics Judit .. I. II.
Kürz János ..... I. —
Lányi Rezső ..... I. II.
Nagy Edit ..... I. II.
14 Szabados Jenő .... I. II.

Rendkívüli hallgatók:

Benedek Klára .... I. II.
Dabóczi Mihály .... I. II.
Dienes István .... I. II.
Iván Szilárd ..... I. II.
Gádor Emil ..... I. —
5 Matzon Frigyes .... I. II.
Osváth Imre ..... I. II.
Schilling János .... I. II.
9 Staub József ..... I. II.

Tanári szak:

Tanító(nő)képzőintézeti tanárjelöltek.

Férfiak.

Fódi Sándor ..... I. II.
Tolcsvai Nagy Géza I. II.
Csébi Pogány István I. II.
4 Tar Zoltán ..... I. II.

Nők.

Őri Emma ..... I. II.
Ihász Rózsa ..... I. II.
Kostelnik Julia .... I. II.
4 Lendvai Szabó Julia I. II.

VII. ÉVFOLYAM.

Rendes hallgatók:

Erdős Géza ..... I. II.
Hámori Imre ..... I. II.
Katona M. Eszter .. I. II.
Molnár László .... I. II.
5 Regdon Irén ..... I. II.
Roisz Vilmos ..... I. II.
Szentiványi Lajos .. I. II.
Tóth Géza ..... I. II.
9 Krayer K. Arnoldné I. II.

Rendkívüli hallgatók:

Bak János ..... I. II.
Benkő Antal ..... I. II.
Metykó Gyula .... I. II.
4 Vidéky Brigitta .... I. II.

Névsor

az Orsz. M. Kir. Képzőművészeti Főiskola rajztanári szakának azon hallgatóiról, akik a 61.071/1914. V. K. M. sz. r.-tel a Főiskolától függetlenül létesített és ezidőszerint fakultatív kézimunkatanárnői szaktanfolyamon az 1936/37. tanévben résztvettek:

I. évfolyam

Eisler Györgyi
Horváth Anna
Kanizsai Erika
Minik Anselma
Tihamér Anna

II. évfolyam

Ferenczi Etelka

III. évfolyam

Biczó Judit
Garai Julianna
Hicke Borbála
Máté Anna

IV. évfolyam

Hajdu Terézia
Tscheik Tessza
Varga Erzsébet

V. évfolyam

Fridrich Klára
Lencz Anna
Schiwetz Katalin

VI. évfolyam.

Dörre Magdolna
Lendvai Szabó Julia